Ч. 74. Львôвъ, Субота 2 (14) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстей**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россiи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть рок . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	1· рубл
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро . .	4 рубл
на самъ токъ:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россiи

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чверть року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щоб не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тѫъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Въ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Польска заграничнa журналистика
о справахъ польско-рускихъ въ Галичинѣ.

Чи разъ мы вже мали случайнôсть подавати въ нашôй часописи ôтзывы заграничныхъ польскихъ газетъ, прихильнй Русинамъ. Чи разъ вже мы констатували, що заграничнй Поляки не можутъ згодитися на поступованье своихъ братôвъ въ Галичинѣ и въ имя добра самого польского народа взываютъ ихъ, щобы понехали свôй шовинизмъ и були справедливыми супротивъ руского народа въ Галичинѣ. Розумѣєся, мы за кождымъ разомъ мусѣли такожь сконстатувати, що розумный и щирый голосъ заграничныхъ Полякôвъ прошумѣвъ марно по при уха галицкихъ шовинистôвъ. Тымчасомъ факты зъ послѣдныхъ часôвъ: результатъ выборôвъ до сойму, заѣла напасть галицко-польского дневникарства на наше послѣдне Вѣче народне, и т. п., — справедливо наповняютъ заграничныхъ Полякôвъ великою обавою. Мусимо для выразумѣня стану рѣчи сказати, що загранична праса польска въ бôльшости толерантна и справедлива для галицкихъ Русинôвъ. Въ своихъ редакцiйныхъ статяхъ она все ганитъ шовинистичну политику галицкихъ верховодôвъ, все накликає до згоды съ Русинами, до понеханя такои страшнои майоризаціи, и т. д. Єсли въ гдеякихъ заграничныхъ газетахъ польскихъ появится яка баламутна, клеветлива и оскорбляюча Русинôвъ статія, — то звычайно она не походитъ ôтъ редакціи, але надôшле єи якійсь шовинистъ-дописователь зô Львова або Кракова; о скôлько мы могли сконстатувати, то найзаѣльшй, найклеветливѣйшй дописи противъ насъ пишутъ до заграничныхъ часописей польскихъ або gente Rutheni, natione Poloni, *або емигранты* дôставшй посаду при звѣстнôмъ Wydziale...

Оба найважнѣйшй сегорôчнй факты: выборы до сойму и руске народне Вѣче знайшли у бôльшои части заграничнои польскои прасы правдиве освѣтленье. О Вѣчу нашôмъ пишутъ заграничнй газеты зовсѣмъ поважно. И не диво. Прочитавши вѣчевй резолюціи и довѣдавшися зъ нихъ, чого то Русины въ конституційнôй державѣ, въ краю, где верховодятъ Поляки, ще не маютъ, и чого домагаются, — кождый не заслѣпленый галицко-польскимъ шовинизмомъ чоловѣкъ не мавбы совѣсти пôднимати на глумъ голосу кôлькатысячного збору, кличучого о справедливôсть, о людскôсть, о признанье миліоновому народови его народныхъ правъ. Зъ голосу нашого великого Вѣча могло глумитися хиба тôлько галицко-польске дневникарство, до котрого, не знати вже, яку прикладати мѣру сожалѣня!... Такъ само и о выборахъ до сойму бôльша часть заграничнои прасы польскои ôтзывається дуже розумно и поважно. Не знайдешь тамъ шовинистичнои радости, що „świętojurców“ прійшло до нового сойму лишь 9, не знайдешь тамъ и смутку, що и тыхъ 9 за богато, — якъ се бувало въ галицко-польскихъ газетахъ. Варшавска часопись „Przegląd Tygodniowy“ вычисливши, що въ новôмъ соймѣ засѣдати буде: 30 hrabiów, 5 książąt, 6 ekscelencyj, 14 urzędników, około 70 ziemian, а анѣ одного „włościanina“ — приходитъ до пересвѣдченя, що сойму галицкого не можна назвати „соймомъ“, але „Izbą lordów“ и пытае: „Mein Liebchen, was willst du noch mehr?“ — Друга варшавска часопись „Prawda“ мѣстячи справозданье о выборахъ зачинає его словами „Finita la comedia!“ и констатуе, що — **„удалися славно, по мысли центрального комитету“.**

„Навѣть „Gaz. Narodowa“ — пишесь въ „Prawd-ѣ“ — чувся вдоволеною. Gente Rutheni редакторы тои газеты мусятъ дôзнавати немалого чувства роскоши на думку, що въ теперѣшнôй каденціи соймовôй порядокъ дневный не буде вже анѣ разу заколоченый якоюсь интерпеляцiею „не на часѣ“ въ справѣ ôтданя єзуитамъ Василіяньского Добромиля, або марнотратства публичного гроша на єзуитско-змартвыхвстаньску пропаганду. А! тѣштеся, панове, святкуете нынѣ предсѣ тріюмфъ, якого не добилисьтеся нѣколи еще доси черезъ цѣлыхъ 111 лѣтъ австрійского панованя въ Галичинѣ!“ — „... Знай читателю, що народъ рускій прійшовъ наконець „до политичнои сасвѣдомости“, зрозумѣвъ, кто есть его „правдивымъ пріятелемъ“ и рѣшучо покинувъ своихъ „дотеперѣшныхъ проводирôвъ“, а натомѣсть звернувся „z całą ufnością (якъ каже „Czas“) do dworu“, до котрого прибѣгае въ всякôй потребѣ. Словомъ, на 48 представителѣвъ выбравъ ледви 9 давнѣйшихъ пастырѣвъ або ихъ однодумцѣвъ, а по решту удався „do dworu“, где, если не все, то бодай пôдъ часъ выборôвъ заспокоити може всѣ жолудковй и пôднебѣннй потребы. Бѣдного „chłopka“ не ôтогнали и симъ разомъ ôтъ брамы подвôря. „Poczciwi szlachcice“ пôднялися охочо „тяжкого обовязку репрезентованя люду въ соймѣ“, особливо, що уцтивѣйшй ôтъ нихъ супруги прирекли поурывати имъ головы, на случай, єслибы хочь на хвилю вагалися учинити тое.“

„И съ выняткомъ тыхъ 9 „демагогôвъ“ выбрано самыхъ лишь „ziemian“. Ну, суть се розумѣесь лишь *bene*, а бодай *possessionati*, — иншихъ предсѣ въ тôй сферѣ нема, бо проче робôтники, и то — въ часѣ выборôвъ *„bracia wieśniacy“*, по выборахъ *„chłopi“*, а въ урядовыхъ актахъ автономичныхъ властей *„włościanie“*.

Въ послѣднôмъ числѣ посвятила и петербурска поважна часопись „Kraj“ статію выборамъ, котра вже, якъ бачимо зъ нынѣшнои „N. Reform-ы“, попсувала кровь нашимъ упоєнымъ роскошею шовинистамъ. Статію сю наводимъ майже въ цѣлости:

„За два мѣсяцѣ збереся во Львовѣ новый соймъ. Якъ звѣстно, переведенй недавно выборы выкликали въ галицко-польскôй прасѣ клики радости и тріюмфу. Мы ôтчитували и ôтчитуемо уважно всѣ зъ того поводу писанй статіи, але причинъ тои радости и того „zwycięztwa na całej linji“ не можемо зрозумѣти. Чуемо вправдѣ ажь надто часто повтарянй фразы о доносимôмъ значеню факту, що селяне всюда голосували „za inteligencyą“, що „wpływy antynarodowe zostały zredukowane do zera“, що „nastała pora uspokojenia umysłów“, але рôвночасно тй самй галицко-польскй дневники приносятъ таку масу фактôвъ, стоячихъ съ тыми фразами въ разячôй суперечности, що навѣть найприхильнѣйше и найоптимистичнѣйше успособленый читатель муситъ дôзнати дуже непріятного розчарованя.“

„Щобы добре порозумѣти контрастъ, якій заходитъ мѣжь представленьемъ галицко-польскихъ газетъ а фактичнымъ станомъ рѣчи, пригляньмося наперед подрôбностямъ организаціи парляментарнои въ Галичинѣ. Соймъ львôвскій складався зъ 151 послôвъ: 10 съ вирильными голосами и 141 выбираныхъ. Выборы ôтбуваются куріями, котрыхъ есть чотыри: малои власности, великои (шляхта), мѣстъ и комнатъ торговельныхъ... Въ выборахъ бере фактичну участь $^1/_{11}$ часть всѣхъ жителѣвъ Галичины, а $^1/_5$ часть жителѣвъ мужеского пола. Ôтношенье се ще яснѣйше представляютъ слѣдуючй цифры. На $5^1/_2$ миліона жителѣвъ Галичины голосуе: зъ куріи сельскои $508^1/_2$ тысячѣвъ выборцѣвъ; зъ мѣстъ 22 тысячѣ; зъ куріи шляхотскои $2^1/_2$ тысяча, а зъ комнатъ торговельныхъ 73 людей... Колибъ на тôй пôставѣ ôтбувалися выборы, то соймъ числивбы 95·3% представителѣвъ селянъ, 4·1% представителѣвъ мѣщанъ, 0·5% представителя шляхты и 0·1% представителя комнатъ торговельныхъ, — або иншими словами: въ соймѣ зложенôмъ зъ такои природнои организаціи выборчои на 141 послôвъ выбираныхъ засѣдалобы 134 представителѣвъ селянъ и 7 представителѣвъ мѣщанъ; бôльшй властителѣ и комнаты торговельнй булибы зъ репрезентаціи соймовои выключенй. Такій складъ сойму бувбы дуже радикальный и односторонный, — законодавство отже, щобы забезпечити участь и вплывъ т. зв. интелигенціи, установило голосованье „зъ куріи“ и роздѣлило крѣсла посольскй въ такôмъ ôтношеню: на курію селяньску 74 крѣселъ, на бôльшу власнôсть 44, на мѣста 20, а на комнаты торговельнй 3. Додавши 10 голосôвъ вирильныхъ, выпаде — 74 послôвъ зъ куріи сельскои противъ 77 послôвъ иншихъ станôвъ. Єсли при тôмъ возьмемо на увагу, що часть селянъ все и всюда голосуе на шляхтичѣвъ, и що цифра 77 означае minimum, то зрозумѣемо, що вже сама законодавча организація соймова вповнѣ

Переводы и наслѣдованя
Осипа Шухевича.

Передъ нами лежитъ досыть поважна объемомъ книжка, трудъ покôйного Осипа о. Шухевича. Повный ей заголовокъ ось такій: „Переводы и наслѣдованя Осипа Шухевича, съ портретомъ и житьеписомъ автора. Посмертне выданье. Львôвъ. Накладомъ Володимира Шухевича“.

Дарма, що численнй нашй противники всякого роду громогласно доказуютъ при всякôй случайности, що нема Руси, що нема Русинôвъ, а тй, що до нихъ признаются, то лишь злобою въ сорокъ осьмômъ роцѣ роздобутый елементъ. Атже и передъ сорокъ осьмымъ рокомъ були люде, що щиро заходилися коло добра рускаго народу, кождый по своѣй думцѣ, кождый якъ умѣвъ. Поминувши вже такихъ якъ Маркіянъ Шашкевичь, Вагилевичь, Ик. Устіяновичь и другй, маемо ще одинъ доказъ бôльше на покôйнôмъ Осипѣ Шухевичу, о котрого трудахъ хочемо нынѣ нашôй публицѣ гдещо розказати. Не будемо тутъ розводитися надъ біографiею сего сподвижника Руси; цѣкавый читатель може лучше довѣдатися зъ наведеной нами книжки. Але одно таки мусимо конче сказати. Чоловѣка тихого, спокôйного, якимъ бувъ О. Шухевичь, чоловѣка любячого свôй народъ и свою рôдну мову, переслѣдуе насамперед правительство за революцiйнй и польскй аспираціи, и въ тôмъ же самômъ чоловѣцѣ видятъ опôсля Поляки свого ворога и докладаютъ всѣхъ старань, щобы не бувъ выбраный посломъ...

Пригляньможь ся теперь блише самôй книжцѣ. Книжка вразъ съ переднымъ словомъ обôймае 234 сторôнъ малоиôсѣмки и розпадается на двѣ части. Въ переднôмъ словѣ подае п. Ив. Франко крôмъ коротенького погляду на часы передъ сорокъ осьмымъ рокомъ такожь и біографію автора. Перша часть мѣститъ въ собѣ „Пѣснѣ про хлѣборобство“, перевôдъ зъ Виргилія.

Що могло спонукати автора взятися за такій переводы якъ Виргилiевй пѣснѣ про хлѣборобство? Чи була се лишь сама чиста любовь до клясицизму, любовь до старыхъ и намъ зовсѣмъ чужихъ Грекôвъ и Римлянъ? Нѣ, скажемо. Се була лишь щира любовь до нашого народу и его гарнои мовы, се було щире привязанье до невавиднои, а однакъ такъ повнои поезiи долѣ нашого хлѣбороба селянина. О. Шухевичь не належавъ до первостепенныхъ поетôвъ свого часу, не належавъ до тыхъ геніяльныхъ духôвъ, що самй собѣ дорогу пробиваютъ и середъ густои темрявы яснымъ свѣтломъ свѣтятъ та ще другимъ дорогу показуютъ, але ôнъ и не мавъ такожь поза собою жаднои выробленои школы, на котрôй мôгбы бувъ опертися. Длятого то и не взумѣвъ ôнъ дати волю змаганямъ свого поетичного духа въ тôмъ направленю, въ якôмъ его Муза къ собѣ потягала, але що се бувъ вельми даровитый талантъ, того нѣкто не заперечитъ. Ось послухаймо хоть коротенького урывку его переспѣву:

„Въ якôмъ же того похвалити словѣ,
Кто сѣмя въ ниву кинувши плôдную,
Доглядомъ пильнымъ засѣву пантруе
И розбиває товстй купы глины,
Спускае воду на орнй рôвнины
Зъ рѣчокъ, потокôвъ? И якъ въ лѣтнôй спецѣ
На спрагломъ полю засѣвъ схне, ôнъ прецѣ
Зъ горбкôвъ поблизькихъ, зъ сѣрои опоки
Веде на ниву жерела протоки:
Съ тихенькимъ шумомъ льеся по камѣню
Вода, и пôльгу приноситъ насѣню?
Якъ похвалити и того, кто дбалый,
Щобъ пôдъ ваговъ колося не впадали
Тонкй стебла, — выпаса весною
Загусте руно ще въ зеленôмъ строю?
Кто мокроту, що въ баговиню тлѣе,
Пѣскомъ сыпучимъ высушити вмѣе,
А особливо въ тôй неневнôй порѣ,
Коли потоки розливаютъ скорй,
Намуломъ крыютъ побережье низше
Зъ калужь розгнилыхъ вбійча пара дыше?— Або:

„Скоро сильнѣйшій вѣтеръ ся змагае, —
И море рушитъ, валами заграе,
Въ горахъ высокихъ вихоръ ся розъюшитъ
И лоскомъ ломôвъ околицю глушитъ,
Реве крутее побережье глухо,
Рыкъ хуртовины въ лѣсѣ глушитъ ухо, —
О, въ той часъ фаля лютуе страшлива
Для кривыхъ човнôвъ дуже незичлива,
И зъ бродôвъ морскихъ прôнурецъ злѣтае,
Съ трѣвожнымъ зойкомъ на берѣгъ змагае;
Водяне птаство бѣга' въ сухаринѣ
И свои багна кинувши родимй
Злякана чапля по пôдъ хмары бьеся.“

Чимъ свобôднѣйше однакожь выступае муза Шухевича, тымъ и бôльше проявляєсь его велика даровитôсть. Се бачимо именно въ другôй части книжки. Мѣжь иншимъ подыбуемо тутъ „Подорожного“, знаного зъ шкôльнои книжки Ковальского. Вразъ съ „Вôйтомъ подôльскимъ“ и Шашкевича „Нещаснымъ“ були то найкрасшй поезiи въ сѣй книжцѣ, котрй молодѣжь разъ-вразъ ôтчитувала и не могла ними налюбуватися. Поема ся написана якъразъ середъ найбôльшого розгару народного розбудженя галицкихъ Русинôвъ, — якъ-разъ тогды, коли за стараньемъ австрійского правительства галицкихъ Русинôвъ освобождено зъ вѣкового крепацтва. Пôдъ враженьемъ довго ожиданои свободы, а заразомъ и пôдъ наплывомъ рôжнородныхъ съ нею повставшихъ гадокъ говоритъ ôнъ устами Подорожного ось якъ:

„О, я теперки зô Львова вертаю,
Крестикъ свободы приношу я вамъ, —
„Третёго мая“ пѣсню заспѣваю
И все розкажу, що чувъ, видѣвъ тамъ!“

Однакъ на дармо милости благае,
Хоть газда въ хатѣ чуе и не спитъ, —
Ôнъ дверѣ корчмы такимъ не втвирае,
Кто ся свободы крестикомъ хвалйтъ.“

Въ дальшихъ строчкахъ хочь коротенько, але дуже ясно высказавъ о. Шухевичь, чого его душа сподѣвалася, коли говоритъ:

„Волю дôставша и Русинъ повстане,
Зачне крôмъ поля управляти умъ,
Уважновъ гадковъ минувшôсть огляне:
Чому ôнъ доси бувъ свѣту на глумъ?

забезпечила зъ горы въ соймѣ вплывъ и интересы шляхты и середнои клясы.“

„Погляньмо теперь, якъ въ виду того рахунку представляється результатъ послѣдныхъ выборôвъ. Найбôльше очевидно цѣкава була борôба выборча зъ куріи селяньскои... Отже на 72 послôвъ выбрано: по *народности*: 61 Полякôвъ и 11 Русинôвъ (2 Rusinów od parady — *Ред.*); *по станови*: 42 дѣдичѣвъ, 11 урядникôвъ адміністраційныхъ, 5 урядникôвъ судовыхъ, 10 священикôвъ и пр., — а *селянина анъ одного.* Зъ загального числа 141 послôвъ бôльша власнôсть мае (що найменше — *Ред.*) 90 голосôвъ.“

„Найбôльше неправильнымъ являється очевидноôтношенье народностей. Въ соймѣ репрезентуючôмъ $5^1/_2$ мілiонову людностъ двохъ братныхъ але окремыхъ народôвъ, одинъ зъ тыхъ народôвъ мае 130 а другій 11 (а властиво лишь 9 — *Ред.*) власныхъ репрезентантôвъ, хочь обѣ народности числомъ, навѣть пôсля „statystyki galicyjskiej“, суть собѣ рôвнѣ. Нехай собѣ що хотятъ говорятъ „galicyjscy szowiniści“, мы не перестанемо твердити, що се есть ôтношенье будь-що будь *нечувано-анормальне, разяче* и не даюче нѣякихъ поводôвъ до шумныхъ тоастôвъ нашои прасы“.

„Признаймо щиро, що въ послѣдныхъ кôлькохъ лѣтахъ польско-рускій ôтношеня въ Галичинѣ не то що не укладалися до згоды, але противно, що разъ очевиднѣйше заострювалися. Бо чи жь могли мати примиряючій вплывъ такій факты, якъ наставанье на самостôйнôсть унiятскои церкви черезъ ôтдаванье монастырѣвъ и чинôвъ унiятскихъ пôдъ опѣку и юрисдикцію Єзуитôвъ, якъ замахъ на тираменнѣ кресты, якъ не въ пору пôднята агитація противъ Юліяньского календаря, котрый рускій народъ може въ сѣй хвили и не безъ якоись раціи (съ повною раціею — *Ред.*) уважае одною зъ найсильнѣйшихъ пôдставъ своеи окремости? *Найреальнѣйшій взгляды политичнѣ не зможутъ оправдати сего замаху на свободу совѣсти.* Галицко-польскій политики, забуваючи на максиму: „не чини ближнѣму, що тобѣ немиле“, боронять съ упоромъ, достойнымъ лучшои справы, найпогубнѣйшои системы: „ущасливлювати другихъ — противъ ихъ волѣ.“ Задля недостачѣ смѣлои критики въ суспôльнôмъ житю Галичины, верховодячій партіи такъ загналися въ тôй „gorliwości politycznej“, що забули, где кôнчится справедливôсть, а где зачинаєсь нетолеранція религійна. Сумъ подумати, що мы, досыть — якъ здавалося — досвѣдившій зъ исторіи, — що мы можемо ще стояти пôдъ закидомъ насилуваня свобôды совѣсти!...“

„Въ политицѣ стремленя угодовій зъ стороны польскои рôвножь не проявилися, если будемо зважати не на хорошій фразы, а на факты... Характеристична була передъ выборами полемика межи „N. Reform-ою а „Kurjer-омъ Poznańsk-имъ“. Сей, стоячи зъ-далека ôтъ народностнои борôбы въ Галичинѣ и для того безпристрастный, выказуваръ, що „згода вымагае конечно того, щобы поважне число посольскихъ крѣселъ въ малои посѣлости ôтдати безъусловно Русинамъ“. (Дотычнои аргументаціи „Kur. Pozn-ого“ не наводимъ зъ „Kraj-у“, бо она звѣстна нашимъ Читателямъ.— *Ред.*). Аргументы „Kur. Pozn-ого“ не переконали „либеральнои“ „Reform-ы“; она заявила, що предкладане „Kur. Pozn-имъ“ поступованье булобы „nieroztropne, niepolityczne i w skutkach swoich dla samych Rusinów szkodliwe“ (!!). Реченье се редакціи „либерального“ краковского дневника попирае слѣдуючою патетичною фразою: „Tego, co było podstawą państwowego i narodowego bytu Rzeczypospolitej (полонизаціи Руси — *Ред.*), — nie może przekreślić ani sejm galicyjski, ani koło sejmowe, ani centralny komitet przedwyborczy. Przyjęcie zaś tej zasady, iż Polacy wobec wyborów włościańskich na Rusi mają się biernie zachowywać, — znaczy ni mniej, ni więcej, tylko: że Polacy mają się tu dobrowolnie zrzec praw obywatelskich i uważać się jako tolerowanych przybyszów, a tego im nie wolno“...

„Руки опадаютъ — пише „Kraj“ — коли приходится боротись съ такими шумными а такъ разячо фалшивыми выкриками, котрыми где-якій политики стараются убити кожду дражливѣйшу и жизненнѣйшу справу! Не вжежь либеральна „Reforma“ не вспѣла навести нѣякого аргументу надъ той, що се або те не годится съ давными основами державного строю Рѣчипосполитои? Отже сто лѣтъ нашои исторіи перейшло для „Reform-ы“ безъ вплыву, слѣду и не вчинило нѣякои змѣны въ нашихъ средствахъ и стремленяхъ политичныхъ и суспôльныхъ? Отже н. пр. освобода селянъ ôтъ панщины есть блудомъ, бо стара Польща була на скрôзь шляхотска и не могла ще рѣшитися на повну рôвноправнôсть станôвъ?... А найзабавнѣйше то се, що „Reforma“ выступае противъ предложеня „Kur. Pozn-ого“ съ либеральнымъ окликомъ уніи люблиньскои „Równi z równymi, wolni z wolnymi!“ Отже пôсля „Reform-ы“ нынѣшне ôтношенье репрезентаціи рускои до польскои (130 : 11) есть справедливе, а нарушенье того ôтношеня н. пр. въ той способ, щобы замѣсть чотырнайцять разôвъ було лишь чотыри разы бôльше польскихъ послôвъ (якъ предкладавъ „Kurj. Pozn.“), — булобы вже замахомъ на „równość i wolność“ и змѣнилобы ей на ролю „tolerowanych przybyszów“?!“

Пôдъ конець „Kraj“ розбирае пытанье: чи може народъ рускій выбиравъ пôсля свого „довѣрія“ и приходитъ до пересвѣдченя, що нѣ, а показуе „tajemnicę zaufania i sekret wyborów“ въ такôмъ видѣ, що — каже — „w sercu każdego, dla którego drogą jest przyszłość Galicyi, może obudzić *najpoważniejsze obawy*“.

Ôтозва до рускои молодежи.

Дорогій Други-Товаришѣ!

Пôдчасъ ферій вакаційныхъ постановила львôвска руска молодѣжь, вдоволюючи загальному голосови, устроити вандрôвку въ Пôдгôрье, въ околицѣ Манявского Скита, — выключно тôлько для рускои учащои ся молодѣжи та для ей провôдникôвъ. Цѣлею сеи вандрôвки буде звидѣти историчній мѣсця рускои давины, та полюбуватися гôрскою природою. Понеже така вандрôвка веселѣйше и пріятнѣйше ôтбувается въ бôльшôмъ товариствѣ, тожь львôвскій комитетъ мае честь запросити Васъ, Дорогій Товаришѣ поза-львôвскій, до якъ найчисленнѣйшои участи.

Вандрôвка ôтбудеся, почавши ôтъ дня 22 липня (3 лат. серпня) въ протягу 5 днѣвъ зъ Станиславова черезъ Скитъ, Надвôрну, Делятынъ, Дору, Микуличинъ до Коломыѣ.

Програма:

1. Пятниця, 22 липня (3 лат. серпня). Мѣсце зъѣзду назначуеся въ Станиславовѣ на день 22 липня.
2. Субота, 23 липня. Прогулька зъ Станиславова до Скита Манявского, до скитця Маняки и блаженного каменя, по можности звидженье парового тартаку та салинъ. Нôчлѣгъ въ Манявѣ.
3. Недѣля, 24 липня. Прогулька зъ Манявы до Надвôрнои, а на вечеръ до Делятына.
4. Понедѣлокъ, 25 липня. Звидженье водоспаду Прута коло Доры (мѣсце купелеве), а зъ ôттамъ екскурзія до Микуличина. Поворотъ до Делятына.
5. Вторникъ, 26 липня. Ôтпочинокъ цѣлоденный въ Делятынѣ. При тôмъ менший екскурзіи въ околицѣ.
6. Середа, 27 липня. Рано подорожь на дарабахъ (сплавахъ) до Коломыѣ (5 миль водноі дороги). Вечеромъ тогожь дня въ Коломыѣ прощальный вечеръ.

Вкладка (въ причины, що бôльше мѣсцевостей принято въ програму) постановляєсь ôтъ особы 8 зр. а. в.

Щобы уникнути всякихъ непредвидженыхъ трудностей въ выконаню повышои програмы, та щобы не спинятися непотрѣбно по дорозѣ, упрашаеся прислати половину вкладки на 17 (29) липня пôдъ адресою „В. Сѣменовичь въ Станиславовѣ poste restante“, щобы для ôтповѣдного числа участникôвъ все приготовити. За тій грошѣ постараеся комитетъ о всякій можливій выгоды, харчь, и пр.

Близше порозумѣтися можна у провôдника комитету, на адресу: „В. Сѣменовичь, мѣсце пробуваня и почта въ Монастырискахъ.“

Ôтъ комитету.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Передъ судомъ державнымъ*) ôтбулися дня 10 *л.* липня двѣ розиравы, котрыхъ предметомъ були пытаня права конституційного. — Кромѣ Шенерера, о котрого процесѣ мы недавно згадували, а котрого жалобу судъ державный яко безъосновну ôткинувъ, стававъ съ жалобою противъ правительства помôчникъ слюсарскій, Стефанъ Павлеръ, котрого ц. к. дирекція полиціи въ Вѣдни, яко выпущеного зъ вязницѣ арештанта выдалила зъ предѣлôвъ низшои Австріи. Рѣшенье дирекціи полиціи потвердило низшо-австрійске намѣстництво и зъ тои причины внѣсъ Павлеръ, уважаючися въ своемъ *правѣ свобôдного переходу зъ мъсця на мъсце* (Freizügikeit) покривдженымъ, зажаленье до державного трибуналу. — Заступникъ жалуючогося дръ Вольфъ-Еннигеръ пôднѣсъ передовсѣмъ, що по мысли закона зъ дня 27 липня 1871 (о бурлакахъ), на котрôмъ власти административній оперли свои рѣшеня, *тôлько загрожене безпеченьства особистого або власности* може оправдати выдаленье, що однакожь въ данôмъ случаю зовсѣмъ не заходитъ. — Що до Павлера, то нема найменшого сумнѣву, що причиною его выдаленя було его соціялистичне переконанье, якъ и его становище въ руху робôтникôвъ, котре становище було причиною, що Павлера взывано навѣть въ характерѣ знатока (експерта) передъ комисію парляментарну. — Жалоба покликуеся дальше на преюдикатъ суду державного въ аналогичнôмъ случаю, котрый выдавъ рѣшенье такого содержаня: „Слова закона зъ дня 27 липня 1871 можутъ ôтноситися лишь до такого загроженя особы або власности, котре ихъ дѣйстно занепокоюе, а не до *теорій*, котрâ яко такій не оправдуютъ фактичного занепокоеня особъ анѣ власности“. — Судъ державный застосовавъ повышій мотивы и прихилився до зажаленя, рѣшаючи, що власти административній допустилися въ данôмъ случаю нарушеня права свобôдного переходу.

(*Въ дневнику розпоряджень войсковыхъ*) маются появити новій приписы що до организаціи войскови инжинерии и полку піонерôвъ, якъ такожь новоутвореного полку желѣзничого и телеграфичного. — Пôсля Politische Correspondenz полки инжинерии будутъ складалися зъ штабу полкового, 3 баталіонôвъ линіовыхъ (Feldbataillons) 2 батал. ôткомандованыхъ (detaschirt), 2 компаній резервовыхъ, 1 кадры баталіоновои и 2 кадръ компанійныхъ. Кадры компанійній будутъ служити для доповненя обохъ ôткомандованыхъ баталіонôвъ. Полкъ піонерскій буде складався якъ и до теперь зъ штабу полкового, 5 баталіонôвъ и піонерского складу (Depôt) арсеналового. — Кождый баталіонъ буде обôймати 4 компаніи полевій, 1 компанію резервову, 1 кадру компанійну и резерву арсеналову. — Утвореньe полку телеграфичного не потягне за собою майже нiякихъ коштôвъ, позаякъ цѣлый контингенсъ официрôвъ, якъ и воякôвъ, взятый буде зъ полкôвъ инжинерскихъ и піонерскихъ. — На случай вôйны будутъ полки технічній доповнятися зъ резервистôвъ и ляндверистôвъ, котрі служили чинно въ полкахъ инжинерскихъ и піонерскихъ, а число ихъ выноситъ пôсля закона о оборонѣ краевôй бôльше якъ 1200 людей.

(*Ôтношеня межинародні въ Дальмаціи*) прибрали въ остатныхъ часахъ дуже неôтрадный видъ. — Заостренье антагонизму межи Сербами и Італіянцями зъ одной, а Хорватами зъ другои стороны, датуеся особливо ôтъ послѣдныхъ выборôвъ до сойму, при котрыхъ краевe правительство уважало ôтповѣднымъ станути рѣшучо по сторонѣ Хорватôвъ, наслѣдкомъ чого борба выборча сталася для непротегованыхъ народностей дуже нерôвною, а результатъ ей показавъ наглядно, що числова перевага ничого не вдѣе супротивъ высшихъ вплывôвъ... Противъ теперѣшного стану рѣчей запротестовали упослѣженій народности на засѣданю сойму ôтбутôмъ дня 10 *л.* липня. — Звѣстный зъ горячого патріотизму и политичного такту посолъ дръ Кляичь внѣсъ въ соймѣ резолюцію пôдписану 22-ма другими послами, котра на основѣ §. 19 ординаціи краевои домагаеся ôтъ правительства, щобы *сполученье административного и войскового власти въ рукахъ одного особы войскового, яке мае мъсце въ найвысшій управѣ краевôй Дальмаціи було знесене, и щобы въ Дальмаціи подôбно якъ въ другихъ краяхъ монархіи був установленый намъстникъ цивильный.* Выдѣлъ краевый зôставъ заразомъ завôзваный, сю ухвалу съ скуточнымъ умотивованьемъ предложити президентови министрôвъ въ Вѣдни. — По ôтчитаню внесеня заявивъ президентъ Войновичь, що уважае внесенье неконституційнымъ и не надаючимся до дискусіи, — наслѣдкомъ чого бôльшôсть сойму выйшла протестуючи зъ салѣ и ôтнеслась сей часъ телеграфично до гр. Таффого, съ прошеньемъ о зарядженье, щобы права репрезентаціи народнои не були нарушенй. — Не знати, якъ рѣшится поступити въ тôй справѣ правительство, такій однакожь фактъ повиненъ бути глубоко розвиненый хочьбы вже длятого, щобы розъяреня межинародного не доводити до крайности.

(*Мъшанй супружества въ Угорщинѣ.*) Пôсля информацій офиціозного „Nemzet“ задумало правительство угорске на найблизшôй сесіи парляменту пôддати пôдъ обрады *проектъ закона о супружествахъ цивильныхъ межи жидами а христіянами,* и позаякъ згаданый проектъ знаходится межи справами, котрі въ програмѣ працъ парляментарныхъ стоятъ на першôмъ мѣсци, то есть надѣя, що предложенье ще сего року станеся законом.

(*По поводу взмагаючогося дорожнѣ мяса*) поставила дотычна комисія рады громадскои въ Бернѣ внесенье, щобы бурмистръ ôтнѣсся до министра справъ внутрѣшныхъ и выєднавъ часове знесенье замкненя границь. Бурмистръ мавбы заразомъ препорученье, порозумѣтися съ другими членами рады державнои, щобы ухилити дефинитивно законъ о заказѣ привозу худобы. — Рада громадска ухвалила всѣ въ тôмъ взглядѣ маючій пôдняти кроки сама перевести. — На тôмъ самôмъ засѣданю прійшла такожь пôдъ обрады справа отвореня третои ческои школы, рада громадска застереглася однакожь противъ подôбному жаданю, покликуючись на се, що въ данôмъ случаю недостае до того всякихъ условій, — бо, якъ сконстатовалъ

А такъ и пайка корчмѣ вже ôтпаде,
Котру ей доси въ дани нѣсъ що рôкъ;
На гробѣ пôтьмы зновъ просвѣта сяде,
Обудитъ долю и блаженный вѣкъ.“

Крôмъ сеи близше галицкихъ Русинôвъ обходячои поезіи подыбуемо въ другôй части „Переводôвъ и наслѣдованъ“ ще бôльшу поему Ернста Фридриха Шульце, пôдъ заголовкомъ „Заклята рожа“, двѣ Виргилієвій „Скотарскій поемы“ (Bucolica), „Хоробрый воинъ“ Гердера и два сонеты Ернста Шульце.

Поема „Заклята рожа“, хочь и знаменито написана, мало лишь кому звѣстна въ нѣмецкои литературы. Длячого о. Шухевичь якъразъ ей выбравъ для переводу, трудно догадатися.

Тое однакъ можемо сказати, що и она переведена съ немалымъ талантомъ, хочь переводчикъ въ многихъ мѣсцяхъ мусѣвъ сильно поборювати властивости нѣмецкого языка. Цѣла поема „Заклята рожа“ складаеся въ трехъ пѣсень, котрыхъ содержанье ось таке: Авторъ говоритъ насамперед о собѣ, дальше о веснѣ и о ей животворящôй силѣ, любуеся ей красою, а потому и каже въ переводѣ:

И ось якъ далѣй въ даль мôй поглядъ мчится,
Въ цвѣтучій долы, въ густолистый лѣсъ,
Сей часъ мнѣ давня, люба повѣсть снится,
Бо божій промѣнь серцю мому блысъ.
И самъ собою съ звукомъ звукъ дружится:
Зъ картинъ повабныхъ гарный снôпъ урôсъ,—
И що колись за давныхъ лѣтъ бувало,
Предъ моимъ окомъ нынѣ ясно стало.

По сѣмъ оповѣдае авторъ повѣсть о феѣ Янтѣ, що влюбилася була въ Леонта. Звязею сердечнои ихъ любови бувъ милый хлопчина, котрого Янта надъ все любила. Цариця Фей однакожь забрала Янтѣ хлопчину и закляла его, щобъ ôнъ доти блукавъ по свѣтѣ, доки силою кохаючого серця не пôднесеся въ гору. Пôсля сего Янта и Леонтъ розлучилися, а Фея въ туги за хлопчиною, своею рôдною дитиною, шукаючи ôтрады въ чужихъ дѣтяхъ полюбила Кльотильду, чудно хорошу дочку Астольфа, пріятеля Леонта. Астольфъ выбираючись на вôйну ôтсылае свою дочку Леонтови пôдъ опѣку. Тутки пôзнае Кльотильда спѣволюбного и поетичноі уроды Альпина и дае ему на памятку рожу. Опôсля повертае Кльотильда до свого батька, а Альпино не знаючи, де она дѣлася, блукае по свѣтѣ и прославляе въ пѣсняхъ при звуцѣ арфы „цвѣтъ—рожу“. Блукаючи, стрѣчае ôнъ пастыря, ôтъ котрого довѣдуеся, що до царя сихъ сторôнъ прибули три славній героѣ и сватали царѣвну. Не могучи однакъ добути любови царѣвны розпочали страшенный бôй мѣжь собою. Тогды якъразъ появилася царица фея и замѣнила царѣвну въ цвѣтъ-рожу кажучи:

„Така судьба. Тожь кождый най мѣркуе
Якъ гарну любку позыскати можь.
Кто такъ хорошій дары ей зготуе,
Якъ свѣтло, легôтъ и роса для рожь, —
Той зъ неи тихій чаръ, мовь мраку, здуе.“

— — — — — — — — — — — — —

Почувши такій засудъ феѣ, приносятъ женихи дары найкрасшій, якій лишь роздобути могли, але дарма: ихъ дары не въ силѣ рожу въ царѣвну замѣнити. Въ кôнци приходитъ ще и Альпино и проситъ царя, щобъ и ему позволивъ зачарованôй рожи зложити свôй, хочь и убогій, подарунокъ. Царь годится на тое, а Альпино спѣвае при звуцѣ арфы пѣсню, въ котрôй высказуе свою любовь. Тогды рожа замѣняется въ царѣвну а Альпино пôзнае въ нѣй свою Кльотильду. Наразъ появляется и цариця Фей, а съ нею Янта и Леонтъ, а сй послѣднй пôзнаютъ въ Альпинѣ свого сына, котрый ôтпокутувавъ грѣхъ своихъ родичѣвъ.

Ся поема есть, якъ справедливо въ замѣткахъ сказано, правдиве звеличанье щирои, непорочноі любови. Повно въ нѣй чувства, повно нѣжности майже въ кождôмъ словѣ, тожь и переводчикъ приладжуючи поему для свого народа, зъумѣвъ досыть вѣрно ôтдати тй чуства и нѣжности нашою бесѣдою.

Переглянувши сй „Переводы и наслѣдованя“ о скôлько можна зъ окрема, мусимо ще де-що и въ загалѣ о сѣмъ выданю сказати. Переводы сй и наслѣдованя були написанй, якъ п. Франко каже, гдекуда на польскій ладъ и польскими буквами. Щобъ тое посмертне дѣло Шухевича могло було свѣтъ побачити, треба було его ôтповѣдно приладити. Зробимо отже замѣтку, що добре булобы, якбы въ подôбныхъ рукописей, коли вже въ оригиналѣ не передаются до друку, подавати хочь поодинокй урывки для примѣру въ оригиналѣ. Тогды можнабы не тôлько основнѣйше о такихъ працяхъ судити, але они становилибъ и цѣнный матеріялъ до исторіи розвою нашои литературы и нашои правописи.

Впрочѣмъ „Переводы и наслѣдованя“ О. Шухевича все таки маютъ важне мѣсце въ нашôй переводнôй литературѣ.

К.

рада шкôльна, буде тôлько 30 дѣтей въ Старôмъ Бернѣ, для котрыхъ жадаеся науки въ языцѣ ческôмъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Велике число нѣмецкихъ колонистôвъ на Волыни и ихъ ôтношеня до тамошного народа стаются чимъ разъ бôльше невыносимыми. Сыны „великого народа“ не почуваются до нѣякихъ обовязкôвъ взглядомъ землѣ, котра ихъ живитъ, и взглядомъ народа, котрый принявъ ихъ гостинно, а котрого барышами наповняютъ они свои ненасытнй кишенѣ. Волыньскій кореспондентъ „Руси“ описуе докладно спосôбъ житя и поступованя тыхъ „прускихъ цивилизаторôвъ“ на Волыни. Всѣ майже зъ нихъ ôтбуваютъ вôйскову службу въ Нѣмеччинѣ, а ôттакь повертаютъ на Волынь и ведутъ дальше свôй интересъ експлоатаціи сельского народа. А есть ихъ тамъ немала горстка; прускй колонисты заповняютъ мало не цѣлый Новгородъ Волыньскій и велику часть повѣту житомирского. Селяне тыхъ окрестностей терплятъ дуже богато зъ причины самоволѣ и буты тыхъ панôвъ, чого доказомъ есть велике число процесôвъ въ судахъ карныхъ и мировыхъ. Кождый селянинъ готовый поселитись борше мѣжь жидами, якъ жити середъ хитрого та бутного накорѣнку. Кореспондентъ „Руси“ добачае въ поступованю нѣмецкихъ колонистôвъ еще и друге неменше грôзне небезпеченьство для державы. Доноситъ ôнъ именно, що кождый колонистъ маѣ богато оружія и догадуесь зъ сего, що въ повѣтахъ новгородскôмъ и житомирскôмъ существувати муситъ цѣла добре уорганизована пруска дивизія. — „Бирж. Вѣдом.“ доносятъ, що правительство рѣшило задля улекшеня почиваючого доси въ рукахъ полиціи обовязку стяганя податкôвъ, ôтдати сей обовязокъ спеціяльнымъ институціямъ, т. зв. зарядамъ податковымъ. Заряды тй дѣлитись будутъ на: губернiяльнй, повѣтовй, и мѣскй. Обовязкомъ зарядôвъ буде наглядати надъ правильнымъ вилывомъ податкôвъ скарбовыхъ, земскихъ, мѣскихъ и громадскихъ, и для того будутъ повѣты подѣленй на округи податковй, остаючй пôдъ властею одного урядника. До урядôвъ губерніяльныхъ буде належати розкладъ податкôвъ на раты, дарованье каръ и рѣшенье жалобъ на неправильный роздѣлъ податкôвъ.

Страхъ передъ холерою ширится особливо въ полудневыхъ украиньскихъ губерніяхъ, котрй вже само географичне положенье засуджуе на першу стрѣчу кождого страшного гостя зъ полудня. Кіевска рада громадска предпринимае охоронй мѣры противъ холеры, котрй где якъ где, то въ Кіевѣ мусятъ бути дуже строго переведенй и вѣрно заховуванй. Улицѣ Кіева, якъ пише Заря, вымагаютъ доконче старанного прочищеня и десинфекціи; сего не въ силѣ сповнити нѣяка комисія санитарна навѣть при найлучшôй воли. Хто знае гигіеничнй ôтношеня Кіева, кому звѣстный бракъ ôтповѣдной канализаціи въ тôмъ мѣстѣ, сей зрозумѣе добре, що не поможутъ тутъ нѣякй комисіи нѣ анкеты. Для того домагаесь Заря переведеня санитарной реформы въ Кіевѣ на коштъ громадскій и взываe раду мѣску подумати надъ тымъ и завчасу забратись до усуненя теперѣшного стану а то тымъ бôльше, що смертельнôсть въ Кіевѣ есть въ нормальнôй порѣ завсѣгды высшою, якъ въ всѣхъ другихъ столицяхъ европейскихъ. — „Императорское вольное экономичное общество“ намѣряе пôсля „Одес. Вѣстн.“ робити на Кавказѣ пробы садженя гербаты. Въ тôй цѣли надôслано вже зъ Хинъ бôльше число гербатяныхъ корчѣвъ и насѣня, котре маe перевезтись зъ Одессы на Кубань и до Тифлису, где будутъ заряженй перший пробы. — Министерство внутрѣшныхъ дѣлъ намѣрило, якъ доносятъ „Рус. Вѣд.“ заступити нѣмецкихъ урядникôвъ въ провинціяхъ надбалтійскихъ урядниками россійскими.

Нѣмеччина. Цѣсарь Вильгельмъ кôнчитъ сими днями курацію въ Емсѣ и удаесь опôсля на островъ Майнавъ, где задержится черезъ пять днѣвъ. Зъ Майнавъ удасться на дальшу курацію до Гастайнъ. — Емиграція до заморскихъ краѣвъ выносила въ Нѣмеччинѣ въ мѣсяци маю с. р. число 25, 184 людей, а въ пяти мѣсяцяхъ, почавши ôтъ сѣчня 80, 813 осôбъ. — „Frankfurter Ztg.“ доноситъ, що повѣни наробили великихъ шкôдъ на Шлезку. Одра, выступивши зъ берегôвъ, понищила всѣ розпочатй правительствомъ прускимъ регуляціи, а кромѣ сего далась дуже дôткливо въ знаки засѣвамъ. Шлезкъ объѣздитъ теперь высшій совѣтникъ регенційный Гешель, щобы переконатись о дѣйстнôмъ станѣ рѣчи. Страты переконатись о дѣйстнôмъ станѣ рѣчи. Страты не дадутся еще теперь докладно обчислити, правительство призначило тымчасомъ для найбôльше дôткненыхъ повѣтôвъ суму 500,000 марокъ титуломъ пожички, котра пôдъ дуже приступными условіями маe бути сплачена ратами въ протягу кôлькохъ лѣтъ.

Франція. Дня 10 с. м. интерпелювавъ въ парламентѣ пос. Гранетъ министра справъ заграничныхъ въ справѣ тонкиньскôй. Министеръ ôтповѣвъ, що на разѣ не може дати подрôбныхъ и вповнѣ докладныхъ поясненъ, обмежуесь тôлько на запевненю, що всякй сумнѣвы, якй можутъ зайти въ тонкиньскôй справѣ, будутъ предложенй парламентови до порѣшеня, и що безъ его призволу не выдадутся сумы грошевй, ани не змарнуются силы войскъ французскихъ. Министеръ освѣдчае, що въ першôй хвили порѣшено додати „Унязеви Аnаму повномôчника, щобы склонити его намъ выповненя трактату зъ р. 1874, нынѣ однакъ, стр... ли т. зв. „чорнй штандары“ знаходятся въ рукахъ ворожихъ, нема вже другого выходу, кромѣ вôйны. До Тонкину выслано генерального комисаря, котрому поручено завѣдомити народъ, що Франція не намѣряе здобувати Анаму, а кромѣ сего поручено губернаторови обдумати систему стяганя податкôвъ и уладженя администраціи. Взглядомъ ôтношень до Хинъ заневнивъ министеръ налату, що правительство стараесь всѣми силами задержати мирнй ôтношеня съ Хинами, и що дотенерь еще не можна зъ поступованя Хинъ вносити, щобы ихъ пріязнй ôтношеня съ Францiею могли змѣнитися. Зъ урядовыхъ комуникатôвъ Ценга слѣдуе, що Хины не хочутъ заперечувати Франціи правъ до Тонкину, и заходитъ всяка певнôсть, що правительство хиньске, розглянувшись докладно надъ пропозиціями Франціи, освѣдчитъ свою готовôсть до принятя трактату, котрый убезпечитъ на будуче интересы и ôтношеня обохъ державъ. На интерпеляцію, якои политики держится правительство взглядомъ всхôдныхъ колоній, ôтновѣвъ министеръ, що одинокою политикою правительства есть, глядѣти на точне выконуванье трактатôвъ и розширяти и укрѣпляти политичнй и торговельнй ôтношеня Франціи. Ôтповѣдь тая министра не вдоволила всѣхъ членôвъ парляменту. Супротивъ повысшого заявленя посыпались зъ рôжныхъ сторôнъ ѣдкй и завзятй критики поступованя правительства. Найгорячѣйше выступивъ пос. Касанякъ, закидаючи правительствy, що потай парляменту куе крамолы въ некористь интересôвъ державы. За тй слова выключивъ президентъ посла Касаняка на два дни ôтъ обрадъ парламентарныхъ. Въ кôнци рѣшила палата бôльшостею голосôвъ вотумъ довѣрія для правительства, апробуючи его мудре и политичне поступованье въ справѣ Тонкину. — Станъ згоровля гр. Шамборъ погôршаесь съ кождою хвилею; катастрофа здаесь бути дуже вже недалекою.

Італія. Сесіи италійского парляменту перервано сими днями; парляментъ збереся опôсля ажь въ осени. Италійска праса розбираючи дѣяльнôсть парляменту въ послѣдньй сесіи признае, що правительство ôтнесло знамениту побѣду именно по бесѣдахъ Манчинього и другихъ министрôвъ. Однакъ вже въ послѣдныхъ сесіяхъ становиско правительства було менше сильне; при выборахъ до комисій и голосованю надъ закономъ о наводненю понесло вже правительство малй неудачѣ. Праса италійска предвиджуе для того, що въ будучôй сесіи розвинеся и закипить живо бороть ба рôжнородныхъ сторонництвъ, котрй пôдчасъ ферій парляментарныхъ успѣютъ набрати силъ и уложити програму будучои дѣяльности. Правительству предстоитъ тяжка боротьба съ лѣвицею, котра ôтъ часу вступленя бувшихъ министрôвъ Баккаринього и Зарарделлього въ ряды опозиціи, скрѣпилась на силахъ, а ще бôльше небезпеченьство грозитъ правительству зъ стороны правого крыла правицѣ, котрого провôдникъ Селли маe намѣренье выступити активно противъ теперѣшныхъ провôдникôвъ италійскои политики, и получитись съ лѣвицею. Причиною сего сподѣваного выступленя Селліого маe бути загально ширена и не зовсѣмъ неоправдана поголоска, будьтобы министеръ Манчини намѣривъ полагодити ôтношеня правительства италійского съ курiею римскою и згодитись на уступства, выходячй поза границѣ закона гваранційного. Поголоска тая дискредитуе дуже правительство въ очахъ народа, и може дѣйстно довести до заостреня взаимныхъ ôтношень мѣжь парляментомъ а правительствомъ.

НОВИНКИ.

(+) **Розъѣздячôйся завтра молодѣжи нашôй на вакаціи**, желаемъ веселого ôтдыху по цѣлорôчнôй праци. При ôтпочинку и забавѣ не повинна однакъ наша патріотична молодѣжь забувати и на гдеякй традиційнй у рускои молодѣжи моральнй обовязки. Стыкаючись съ народомъ, повинна наша молодѣжь поучати его при кождôй случайности та заохочувати до читаня и до завязуваня читалень. Давнѣйше бувало, що кождый студентъ зъ высшихъ клясъ гимназiи, выбираючись на вакаціи, вѣзъ съ собою спору кунку книжочокъ популярныхъ, а въ кишени товстенькій сшитокъ паперу для списуваня матеріялôвъ етнографичныхъ и лексикальныхъ. По вакаціяхъ вертали студенты съ спорымъ засобомъ пѣсень народныхъ, повѣрокъ, слôвъ рѣдко уживаныхъ и т. п. Така традиція повинна позôстати мѣжь нашою молодѣжею по всѣ часы — и плекати ей мы поручаемъ горячо нашôй дорогôй молодѣжи. Рôвножь поручаемъ всѣй нашôй дорослôй молодѣжи взяти участь въ вандрôвцѣ зъ Станиславова до Микуличина, котрои программу подаемъ въ нынѣшнôмъ числѣ. О великôй користи сеи вандрôвки, думаемъ, не потрѣбно и говорити, — кождый се добре порозумѣе.

(+) **Вѣсть о новыхъ посяганяхъ Езуитôвъ и о. Сарницкого** на монастырь Дрогобыцкій, подана нами въ послѣднôмъ числѣ, выкликала середъ львôвскихъ Русинôвъ велике враженье. Не диво. Що Єзуитамъ нынѣ у насъ неможливо? Велика они сила! Сказали бы мы бôльше на той тематъ, — та, бачимо, виситъ надъ нами, мовь мечь Дамокла, конфиската... На кождый тематъ можна хочь троха безпечнѣйше писати, але на тематъ єзуитскихъ ласкъ, якй на насъ сплываютъ, — годѣ, страшно. На Вѣчу п. правительственный комисарь перервавъ бесѣду лишь референтови о Єзуитахъ, а ц. к. прокураторія лишь его бесѣду сконфискувала ôтъ дошки до дошки. Сй факты говорятъ самй про себе.

— **По осмотрѣ каноничнôмъ** въ деканатѣ кудрынецкôмъ завитавъ Преосв. епископъ-администраторъ Сильвестеръ дня 5 л. с. м. до Мѣльницѣ, где его дуже торжественно принимано. Противъ нему выѣхали молодцѣ на коняхъ съ хоругвами народными. Въ мѣсточку построено заходомъ гр. Борковского тріюмфальну браму, где очѣкувало его духовеньство обохъ обрядôвъ съ численнымъ народомъ. Преосв. епископъ удався насамперед до костела, где удѣливъ благословенiя, а зъ ôттамъ до церкви парохіяльнои. Пôзнѣйше вступивъ епископъ до гр. Борковского, где его гощено. На другій день ôтслуживъ епископъ въ церквѣ богослуженье, и самъ проповѣдавъ.

— **Сов. Вас. Ковальскій** и сов. Игн. Зборовскій именованй совѣтниками придворными при найвысшôмъ судѣ въ Вѣдни.

— **Новй Читальнѣ народнй.** Якъ пишутъ ôтъ Бучача до „Батькôвщины“, въ селѣ Переволоцѣ заложили громадяне читальню. По затвердженю статутôвъ черезъ ц. к. намѣстництво члены читальнѣ выбрали дня 1 липня выдѣлъ. — Нова читальня завязуеся въ селѣ Гвоздѣ, въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ. Яко основателѣ, (котрй черезъ редакцію „Батькôвщины“ переслали статутъ до ц. к. намѣстництва) пôдписалися: учитель Николай Басайчукъ и 14 господарѣвъ.

(+) **Борба о рускій языкъ.** Ц. к. судъ краевый во Львовѣ выдавъ отвѣчальному редакторови „Дѣла“ вôзванье до жаданои розправы на знесенье конфискаты „Дѣла“ — въ польскôмъ языцѣ. Редакторъ зажадавъ вôзваня въ рускôмъ языцѣ. Ц. к. судъ краевый ôтмовивъ. Редакторъ внѣсъ жалобу до ц. к. суду высшого и той выдавъ слѣдуючій выровъ: „L. 12986. W riszeniju sprawozdania c. k. Sudu krajewoho w sprawach karnych w Lwowi z d. 29 Maja 1883 Cz. 7066 z powodu zażałenia Antona Horbaczewskoho protiw uchwali Sudu krajewoho karnoho z d. 4 maja 1883 Cz. 6586, kotoroju prośbi Antona Horbaczewskoho o wydanie jemu wozwania do rozprawy misto w polskom, w jazyci ruskom widmowłeno, postanowyw c. k. wyższyj Sud krajewyj w Lwowi zażałeniju tomu mistce daty i uchwału zażałenu w toj sposib zminyty, że otwitno do prośby Antona Horbaczewskoho wozwanje powyższe misto w polskom, w jazyci ruskom wydaty należyt, — ponеże prożbataja w §. 19 ustaw derżawnych z 21 Dekembria 1867 Cz. 142 i w rozporjadżeniu ministerstwa sprawedływosty z 9 Łypnia 1860 Cz. 10340 jest uzasadnena. O tom riszeniju c. k. wyższoho Sudu krajewoho wo Lwowi yz dnia 5 Junija 1883 cz. 12986 zawidomlajet sia hosp. Antona Horbaczewskoho w ślid jeho zażałenija de praes. 12 maja 1883 cz. 7066. Lwiw dnia 18 Junija 1883. *Lidl.* Якъ бачимъ, апеляція орекла, що на пôдставѣ Арт. IX осн. зак. держ. зъ 21 грудня 1867 р. и розпорядженя министерства справедливости зъ 9 липня 1860 ц. к. судъ краевый маe на рускй поданя давати рускй рѣшеня. Розумѣеся, що ц. к. судъ краевый не выдавъ другій разъ вôзваня въ рускôмъ языцѣ... На кождôмъ кроцѣ, въ найдрôбнѣйшôй справѣ Русинъ муситъ вести съ властями борбу о языкъ рускій... Коли то вже буде инакше?

— **„Настася“, исторична драма Дениса зъ надъ Серета**, ново-инсценизована для рускои сцены, буде по разъ першій представлена въ руско-народнôмъ театрѣ пôдъ дирекцiею пп. Биберовича и Грыневецкого въ Тернополи дня 29 с. м.

— **Зъ пôдъ Буска** доносятъ намъ, що начальникъ суду повѣтового въ Буску, п. Филярскій, зъѣздитъ самъ або высылае другихъ судовыхъ урядникôвъ на комисіи въ спорахъ цивильныхъ въ недѣлѣ и въ бôльшій свята рускй, и то навѣть пôдъ часъ богослуженя. Не можна сказати, щобъ маvъ намѣренье оскорбляти лишь рускй свята, бо ѣздитъ на комисіи и въ недѣлю, котра есть святочнымъ днемъ рôвно якъ Русинôвъ, такъ и Полякôвъ. Якажь отже причина?.. Свята повинній бути пошанованй черезъ ц. к. судъ и длятого повиненъ п. судія Филярскій переводити комисіи въ дни несвяточнй. — *Русинъ зъ пôдъ Буска.*

— **Якъ агитували Поляки** при послѣдныхъ выборахъ до сойму, показуе такожъ одно цѣкаве письмо, надôслане зъ пôдъ Золочева „Батькôвщинѣ“. Ось оно: „Zarząd Centralny Dóbr Galicyjskich J. Eksc. Hr. Alfreda Potockiego we Lwowie. — Życzeniem jest Jego Ekscelencyi JW-go Alfreda Hr. Potockiego, ażeby z mniejszych posiadłości z okręgu Złoczów-Gliniany wybrany został na posła do sejmu krajowego Wielm. P. Bolesław Augustynowicz. Proszę przeto Pana wpłynąć na wyborców, a jeżeli się wybory jeszcze nie odbyły, na prawyborców, ażeby w myśl życzenia Jego Ekscelencyi głosowali, co za szczególną zasługę w obec skarbu poczytanem Panu będzie. Lwów dnia 16 maja 1883. — *H. Bohdan.*“

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ, що посолъ до рады державной Юліянъ князь Пузына запрошуе всѣхъ выборцѣвъ зъ округа выборчого Богородчаны-Солотвина на день 5 (17) с. м. о год. 3 по полудни до салѣ рады повѣтовои въ Богородчанахъ, где зложитъ справозданье зъ дотеперѣшнои дѣяльности посольскои. Не знати лишь, чи до тои салѣ богородчаньскои рады повѣтовои можна Русинови вôйти безпечно, бо часомъ можна ôтъ kochanych braci дôзнати такого привѣту, якого дôзнавъ о. Ал. Заклиньскій въ тыхже Богородчанахъ, запрошеный на пиръ по выборѣ до сойму.

(+) **Одинайцять селянъ яворôвскихъ**, увязненыхъ передъ трема чи чотырма мѣсяцями по звѣстнôй кровавôй аферѣ яворôвскôй, (при закладаню лѣсовои школки на громадскôмъ пасовиску) все еще сидятъ въ слѣдчôмъ арештѣ и не знати, чи и коли вже прійде до розправы. Вчера приѣздила до Львова и була на авдіенціи у Є. Екск. президента Шенка старенька жѣнка зъ Яворова съ просьбою, щобы ей мужь 70-лѣтный недужій старець мôгъ бути до часу евентуальной розправы пущеный на вôльну ногу. Привезла съ собою заявленье громадянъ, що они за старенького Сапруна ручатъ своимъ майномъ.

— **Новй суды повѣтовй** будутъ ôткрытй: въ Пôдволочискахъ, Дыновѣ, Жабнѣ и Бѣчи. Сй мѣсточка, кромѣ Пôдволочискъ, освѣдчили вже, що на якійсь часъ будутъ давати даромъ льокаль на помѣщенье суду.

— **Цѣкаву сцену** зъ часу выборôвъ подае въ послѣднôмъ числѣ „Батькôвщины“ дописователь ôтъ Богородчанъ. По скôнченю выбору лат. ксёндзъ Дыдыкъ мавъ до народа промову, въ котрôй мѣжь иншимъ сказавъ такй слова: „Cieszcie się ludzie, cieszcie, — bośmy wybrali Pana (ц. к. староству), wybraliśmy serce, — serce to lube, serce to słodkie!... А одинъ Микита Хрунь роззѣвивъ ротъ тай потакуе: „Ая, ая! серце, серце! Татку нашъ небесный, змилуйся надъ нами!“

— **Холера**, якъ доносятъ зъ Одессы, не появилася ще въ тôмъ мѣстѣ, а роботникъ, про котрого говорено, що умеръ на холеру, умеръ, якъ сконстатовано на трупѣ, на запаленье кишокъ. — За те во Львовѣ голосятъ, що при улици Берка сконстатовано (?) дня 12 л. с. м. одинъ случай холеры.

— **Испытъ зрѣлости** въ академичнôй гимназiи во Львовѣ здали слѣдуючй абитурiенты: 1) Викторъ Жукъ съ ôтзначеньемъ; съ добрымъ поступомъ: 2) Кость Андруховичь, 3) Єронимъ Барышь, 4) Романъ Яцковскій, 5) Стефанъ Юрикъ, 6) Володим. Коржиньскій, 7) Іосифъ Краснопера, 8) Олекса Лебедовичь, 9) Левъ Левицкій, 10) Стефанъ Лопушаньскій, 11) Іосифъ Лукашевскій, 12) Єронимъ Моравскій, 13) Леонт. Пирожиньскій, 14) Михайло Сосенко, 15) Михайло Струсевичь, 16) Григорій Величко, 17) Теофиль Войтовичь, 18) Изидоръ Зельскій, 19) Омелянъ Абрисовскій. По вакаціяхъ позволено поправити зъ одного предмету 8 (мѣжь ними 1 екстернистъ), на пôвъ року упали 3 и на рôкъ 3 (мѣжь ними 1 екстерн.).

— **II стипендій зъ мѣскои фундаціи львôвскои** буде опорожненыхъ ôтъ 1 л. вересня с. р.; зъ тыхъ 8 призначенй для сиротъ-хлопцѣвъ, а 3 для сирôтъ-дѣвчатъ; кожде выноситъ 72 зр. Стипендіи тй можутъ одержати дѣти, котрй ходятъ до школы народнои и добре учатся, а числятъ не менше якъ 6 лѣтъ, а не бôльше якъ 12. Кромѣ того мусятъ бути религіи христіяньскои и приналежати до мѣста Львова. Опѣкуны або матери маютъ внести поданье до магистрату найдальше до 15 л. вересня с. р.

— **На двѣ стипендіи по 250 зр.** на 2-лѣтный курсъ въ огородничôй школѣ въ Медлингу розписуе министерство рôльництва конкурсъ съ речинцемъ до 31 л. серпня с. р. До подань треба долучити: а) позволенье родичѣвъ або опѣкунôвъ, б) свѣдоцтво зъ укôнченои школы народнои, в) выказати метрикою укôнченый 15 рôкъ житя, а свѣдоцтвомъ лѣкарскимъ добрый станъ здоровля. Єсть такожъ пожадана практика огороднича. Поданье внести треба до дирекціи заведеня „Francisco-Iosephinium“ въ Медлингу (Mödling).

(—) **Антисемитизмъ взмагаеся** въ Австріи, а навѣть въ цѣлôй Европѣ, чимъ бôльше жиды и жидôвско-нѣмецка праса запутуютъ справу Тиса-Еслярску, где помимо всѣхъ напружень зъ стороны интересованыхъ, доказано, що трупъ выплавленый зъ Тисы, не бувъ трупомъ Естеры Шолимоси, а дѣвчины далеко молодшои, зовсѣмъ нерозвитои. Справа ся занимае и розгорячуе всѣ умы такъ, що брошуру дра Ролинга, удовôдняючого зъ жидôвскихъ святыхъ книгъ то, що жидамъ христіяньска кровь для хвалы Єговы есть потрѣбною, сконфисковано. Щасливше повелось депутованому на соймъ угорскій, славному антисемитови Источіому въ его прасовôмъ процесѣ передъ присяжными, за статію, въ котрôй формально завзываe правительства и народы, щобы ôтняли жидамъ надане рôвноуправненье и выкинули ихъ зъ Европы. Прокураторъ, обвиняючи Источіого о публичне забуренье противъ жидôвъ, бере послѣдныхъ въ оборону и утверджуе, що помѣжь жидами нѣколи не найшовъ такъ рафинованыхъ злочиньствъ якъ мѣжь христіянами. Сй слова выкликали загальне негодованье, а оборонець Источіого пригадавъ прокураторови памятнй слова Сеченіого, выголошенй въ угорскôмъ соймѣ: „Дайте рôвноправнôсть жидамъ, постарайтежь ся на будуче и о оборону христіянъ по причинѣ той рôвноправности!“ Присяжнй 10-ма голосами увôльнили Источіого ôтъ закаду, пôднесеного прокураторомъ. Численна публика повитала вердиктъ присяжныхъ радôстными окликами „Eljen!“

— **Въ колегіи св. Атаназія въ Римѣ**, призначеной для Русинôвъ и Грекôвъ суть опорожненй три мѣсця для питомцѣвъ рускои народности. На обсадженье тыхъ мѣсць розписуе львôвскій ординаріатъ митроп. конкурсъ съ речинцемъ до 31 серпня с. р. Подаватися можутъ молодцѣ, укôнчившій 8 у клясу гимн. або бодай 6 у клясу гимн.

— **Въ Познани** розпочався сими днями процесъ противъ чотырехъ соціялистôвъ, именно: Ст. Падлевского, бувшого студента наукъ природничихъ, Ад. Гжеськевича, стельмаха, Мих. Слотвиньского, интролигатора, и Юл. Буякевича, машиниста. Пôсля акту обжалованя всѣ чотыри брали участь въ тайнôмъ товариствѣ въ Познани, бунтували роботникôвъ противъ властителѣвъ фабрикъ, капиталистôвъ и властителѣвъ земель. Обжалованй не крыютъ того, що вызнаютъ идеѣ соціялистичнй.

— **Товариство адвокатôвъ во Львовѣ** уконституовалося дня 6 л. с. м. въ сей спосôбъ, що выбрано до выдѣлу: на предсѣдателя дра Ан. Домбчевского, на заступника предс. дра Єкелеса, на членôвъ выдѣлу: дра Дорнбаха, дра Дулембу и дра Шведзицкого; на членôвъ суду мирового: дра Быка, дра Дзядовского, дра Готлиба и дра Горецкого.

— **Про лѣта женщины** годѣ часомъ довѣдатись, позаякъ женщины — говорятъ злй языки — люблятъ часомъ зменшити число своихъ лѣтъ. Такъ и сталось недавно въ Амстердамѣ, где жена одного официра, баронова Колинъ, стаючи въ однôмъ процесѣ яко свѣдокъ, зôзнала пôдъ присягою, що маe доперва 26 лѣтъ житя. Але защитникъ обжалованого въ злобѣ своѣй доказавъ, що тая „мо-

лодичка“ маѣ вже надъ 40 лѣтъ. Трибуналъ узнавъ се за нарушенье присяги и въ дорозѣ карнôй засудивъ баронову Колинъ на 14 днѣвъ арешту.

— **О Крашевскôмъ** доноситъ „Dzien. Pozn.“, що увôльненье его маѣ наступити въ найкоротшôмъ часѣ и станъ здоровля его не погôршився. Двохъ съ нимъ разомъ увязненыхъ, именно Богдановича и Болодиох. Конопацкого, выпущено на вольнôсть. Зъ Neue fr. Presse довѣдуємося знôвъ, що Крашевского перевезено зъ Дрездна до Берлина и що слѣдство въ самôмъ розгарѣ.

— **Осторожно съ огнемъ!** Въ италіяньскôмъ селѣ Дервіо лучилося страшне нещастье. **Тамъ** представляно передпослѣдноі недѣлѣ въ **великôй шопѣ**: „Мучеництво св. Филомены“ **маріонетковыми** фигурками, якихъ у насъ уживаютъ на рôздвяныхъ святахъ ходячй съ вертепомъ (шопкою). **На** продукціи було 100 лиць, но бôльшôй части **дѣтей и** коли при кôнци представленя запалено бенгальскій огонь, упала одна искра въ засѣкъ переповненый шовковинами, призначеными **на ложиска для** ѣдвабникôвъ и въ въ одиôй минутѣ **стануда вся** шопа въ огни. Все кинулось до единыхъ **дверей**, а такъ, якъ тй дверѣôтчинялись до середины, то згорѣло 46 зрѣтелѣвъ на мѣоци, многй жь **попеклися** страшно. Директоръ маріонетокъ **Сартирана** и его жѣнка погибли также.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь уласкавивъ засудженого въ Инсбруку на кару смерти вôзника Себадиніого, спôльника Оберданка.

— „**Нове Зеркало**“ ч. 1. появилось нынѣ, але сейчасъ пôдпало конфискатѣ. Новый накладъ розôшлеся якъ найскорше.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскоі.

Душпастырскй посады одержали: оо. Сим. Савула сотрудн. въ Зарваници, дек. теребовельского и Амвр. Сѣчиньскій завѣдат. въ Карловѣ, дек. снятыньского.

Каноничну институцію одержавъ о. Романъ Левицкій на парохію Турка, дек. коломыйского.

Презенту одержавъ о. Ив. Сподарикъ на пар. Ярославичѣ, дек. зборôвского.

Личный додатокъ по 100 зр. рôчно одержали ôтъ намѣстництва на дальшй три роки: оо. Ал. Радзикевичъ въ Шоломыѣ и Ив. Здерковскій въ Конюховѣ.

Ôтпустку для покрѣпленя здоровля, одержали: оо. Ант. Билинкевичъ зъ Знесѣня на 5 недѣль и Ник. Стрѣльбицкій зъ Яснискъ на 14 днѣвъ.

Митроп. ординаріятъ подає до вѣдомости, що президія намѣстництва розпорядила мольбы про щасливе розвязанье архикняжинѣ Стефанiи.

Господарство и Торговля.

„Gaz. Nar.“ въ ч. зъ 12 с. м. доноситъ, що тутешне товариство господарске займаѣся и въ сѣмъ роцѣ уладженьемъ такъ зван. „межинародного“ торгу збôжевого во Львовѣ. „Gazeta Nar.“ за пôзно здогадалася, що сей торгъ для продуцентôвъ збôжа жадноі користи не приноситъ, для того и справедливо каже „Kur. Lw.“, що красше бы було, якбы „Gaz. Nar.“ передъ кôлькома роками не була такъ безъустанно накликувала до уладжуваня такихъ торгôвъ. Така то вже наша польска краева господарка, що завсѣды и всюды выдає лишь бичь сама на себе; задумали дати помôчь продуцентамъ, а спомагаютъ лишь халатовыхъ и нехалатовыхъ барышôвникôвъ. „Gaz. Narod.“ накликує отже, щобъ лѣпше розвинути густу сѣть спôлокъ комисовыхъ по цѣлôмъ краю, пôдъ надзоромъ самыхъ рôльникôвъ. Часъ бы вже и намъ подумати о тôмъ, якимъ бы способомъ вырвати нашого селянина изъ рукъ тихъ вызискувачôвъ-жидôвъ, що майже за пôвъ дурно чвертками и пôвъ чвертками закуповують збôже ôтъ нашихъ селянъ. Хто тôлько бачивъ по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ, якимъ способомъ жиды у нашого селянина збôже закуповуютъ, якъ они его чи то на мѣрѣ чи вазѣ ошукуютъ, скôлько они нашого бѣдного хлѣбороба налаютъ и натягаютъ, а иногдѣ и нâштуркаютъ, щобъ ему въ кôнци тое упхати, що самй хотятъ: той певно згодится съ нами, що часъ вже подумати о тôмъ, щобы роздобути нашому селянинови лекшій и хосеннѣйшій способъ продажи збôжа. Намъ здаѣся, що найлѣпше булобы, якбы такой самй сѣльскй громады взялися за торговлю збôжемъ. Се именно булобы для тыхъ громадъ дуже легко, котрй вже маютъ якій-такій капиталъ ощадженый. Поодинокй селяне, маючй збôже на продажь, моглибъ легко и хосенно збути свôй продуктъ такой въ самôмъ мѣсци, не потребовалибы тратити нѣ часу, нѣ здоровля, не нищилибы худобы, а що найважнѣйше, спекалибыся тыхъ дерунôвъ, що зъ нихъ послѣдну каплю крови высысаютъ и не наражувалибыся на всяку покусу, яку имъ ставляе жидова на кождôмъ шагу по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ. Не станемо на теперь сеи гадки поокремѣшно розвивати; скажемо лишь де-що, що намъ здаѣся потрѣбнымъ для доповненя сеи розвѣдки. Наколибъ отже яка громада хотѣла взятися за таке дѣло, то повиннабы зъ початку взяти лишь одинъ або два продукты, на пр. жито и пшеницю, въ торговлю; мусѣлабъ мати на тое ôтповѣднй ссыпы, а що найважнѣйше, повинна заразъ при самôмъ закупнѣ якъ найлѣпше збôже сортувати. Продажь закупленого збôжа можнабы заладити або черезъ спôлки комисовй, або таки съ самыми кунцями. Такй отже нашй — хочь и поверховнй — гадки о торговли збôжемъ. Намъ видится, що черезъ таке уладженье збôжевоі торговлѣ селянъ вырвалибысьмо не тôлько нашй громады изъ рукъ жидôвъ-шахраѣвъ, але пôднеслибысьмо такожь и добробытъ такъ цѣлыхъ громадъ, якъ и поодинокихъ господарѣвъ и доказалибысьмо, що таки справедливо: „Громада то великій чоловѣкъ“. — Сй гадки нашй подаемо пôдъ розвагу нашихъ Вп. читателѣвъ и такожь нашого Товариства Господарско-промыслового и просимо, щобъ були ласкавй помѣнятися съ нами такожь и своими гадками въ згаданôмъ предметѣ.

Дальшій выказъ жертвъ на дôмъ пôдъ филію тов им. Михаила Качковского въ Сокали: Вп. Клявдія Насальска зъ Войславичь 1 зр.; о. Зиновій Насальскій зъ Войславичь 2 зр.; о. Кирилъ Сѣлецкій зъ Жужеля 5 зр.; п. Поликарпъ Павлюкъ, господарь зъ Лещатова 1 зр.; п. Ив. Гарвона, госп. зъ Скоморохъ 5 зр.; п. Ив. Сѣдь, госп. зъ Первятичь 2 зр.; п. Мих. Худикъ, госп. зъ Вилбова 10 зр.; о. крыл. Ник. Роздѣльскій зъ Сокаля 17 зр.; п. Лонгинъ Рожанковскій, ц. к. совѣт. зъ Золочева 23 зр.; п. Павло Левицкій вôйтъ зъ Добрачина 10 зр.; п. дръ Вол. Грицикевичь, лѣкарь зъ Сокаля 12 зр.; о. Юл. Калитовскій зъ Хороброва 5 зр.; о. Теодоръ Коснерскій зъ Угрынова 5 зр.; о. Теодоръ Лысякъ зъ Довжнева 30 зр.; Н. Н. зъ Н. 100 зр.; о. Емил. Крыницкій зъ Бобятына 1 зр.; п. Ив. Кійко, госп. зъ Скоморохъ 1 зр.; Федько Сачокъ, госп. зъ Скоморохъ 1 зр.; п. Стеф. Радзиминьскій, госп. зъ Скоморохъ 1 зр.; п. Луць Гарвона, господарь зъ Ильковичь 1 зр.; о. Іоанъ Лукашевичь зъ Сѣлця белзкого 5 зр.; п. Лука Михальчукъ, госп. зъ Бышова 5 зр.; Н. Н. зъ Сокаля 56 кр.; о. крыл. Плятонъ Паславскій зъ Белза 2 зр.; п. Яковъ Семенюкъ, мѣщ. зъ Сокаля 3 зр.; п. Ник. Коцкій, мѣщ. зъ Сокаля 1 зр.; п. Григ. Иванець, мѣщ. зъ Сокаля 4 зр.; п. Мих. Караванъ, мѣщ. зъ Сокаля 2 зр.; п. Теодоръ Караванъ, мѣщ. зъ Сокаля 2 зр.; п. Максимъ Логиньскій, мѣщ. зъ Сокаля 2 зр.; о. дръ Ант. Юзычиньскій, соб. крыл. зъ Перемышля 100 зр.; о. Георгій Кмицикевичь зъ Гаѣвъ выжныхъ 5 зр.; Н. Н. зъ Сокаля 10 кр.; о. Мих. Куневичь, кап. войск. зъ Оломуца 5 зр.; о. крыл. Іоанъ Величко зô Львова 5 зр.; Хв. Совѣтъ „Народного Дому“ во Львовѣ 25 зр.; о. Ем. Лавровскій зъ Тарнавки 2 зр.; Хв. Выдѣлъ Рускаго касина во Львовѣ 5 зр.; о. крыл. Теоф. Павликовъ зô Львова 2 зр.; п. Север. Держко зô Львова 2 зр.; п. Стеф. Лабашь зô Львова 50 кр.; о. Литыньскій, ц к. кап. войск. зô Львова 1 зр.; п. Стеф. Гучковскій, настоятель печатнѣ Ставропигійскоі зô Львова 50 кр.; зъ Перемышля надô слали: п. Юл. Добряньскій 50 кр., п. Ванчаровскій 50 кр., о. Куцерыбъ 50 кр., п. Лужецкій 50 кр.. п. М. Чайковскій 30 кр., п. Мыш... 30 кр., п. Несторовичь 50 кр., Впр. о. Григ. Шашкевичь, архипресвитеръ 5 зр., п. Ю. Царевичь, проф. гимназ. 30 кр.; п. Наколай Кульчицкій 1 зр., Влнск. 50 кр., дръ Ник. Антоневичь, проф. гимн. 1 зр., А. Х. 25 кр., п. М. Лукасевичь, мѣщ. 50 кр.; п. Ив. Лужницкій 1 зр., п. Пав. Лисенецкій, ц. к. секр. суд. 1 зр., Н. Н. 25 кр., Н. Н. 32 кр.; п. Янкевичь 30 кр.; Хв. Братство церковне зъ Сокаля 10 зр.; Хв. Братство церковне зъ Поторицѣ 10 зр.

Разомъ	447 зр. 18 кр.
Давнѣйше выказаныхъ .	200 зр. 44 кр.
Разомъ	647 зр. 62 кр.

Ôтъ Выдѣлу филіи тов. им. Михаила Качковского въ Сокали, дня 6 (18) червня 1883.

Дръ Грыцикевичь, мѣсто-предсѣдатель; *З. Насальскій*, секретарь.

— **На руску Бурсу въ Стрыю** вплынули за часъ ôтъ 1 л. марта по конець червня 1883 р. слѣдуючй жертвы: П. Т. 1) о. Павлюкъ складку зъ Рожнятова 13 зр.; 2) гром. Лукавица выжна и Танява 7 зр.; 3) п. Серафинъ зъ Жидачева ôтъ себе и зôбраныхъ 6 зр.; 4) о. Сѣнгалевичь зъ Руды ôтъ себе и прихожанъ, о. Каленюкъ зъ Довголуки и п. Левицкій зъ Пацыкова по 5 зр.; 5) гром. Сваричѣвъ и Ракôвъ 4·30 зр.; 6) о. Любѣнецкій зъ Розвадова ôтъ себе и прихожанъ 4 зр.; 7) гром. Вербѣжь, о. Федусевичь зъ Стрыя, Редакція „Пролома“ ôтъ п. Ч. по 3 зр.; 8) о. Т. Саболта зъ Линовицѣ и о. Петрушевичь зъ Покровець по 2·50 зр.; 9) гром. Бережница, о. Батôгъ зъ Устя, гром. Конюхôвъ по 2 зр.; 10) о. Грыневецкій зъ Мельнича 1·50 зр.; 11) п. Ил. Голубовичь зъ Стрыя, панѣ Бѣлецка зъ Цѣнева, о. В. Небыловець зъ Перегиньска, о. Дзеровичь зъ Топоровы, о. В. Паукъ зъ Похôвки, о. Грыцай зъ Демянова, о. В. Яновичь зъ Лопянки, о. дек. Левицкій зъ Янôвки, о. Сенишинъ зъ Любѣнець, гром. Любѣнцѣ, гром. Колодница по 1 зр.; 12) п. К. 70 кр.; о. Андруховичь зъ Довгого 50 кр.; 13) зъ представленя театрального вплынуло 12 20 зр.; за спроданй книжки 2·24 зр.; стягнено титуломъ раты за кочь 6 зр.; титуломъ процентôвъ 2·44 зр. — Дочисливши давнѣйше выказанй жертвы сума тыхже въ 1883 роцѣ выноситъ **337 зр. 76 кр.**, ульокованыхъ въ касѣ щадничôй.

Подаючи се справозданьe до вѣдомости П. Т. Родиницѣвъ, почуваеся Выдѣлъ до милого обовязку зложити прилюдну подяку тымъ всѣмъ Вп. Добродѣямъ, котрй не то що самй поспѣшили съ лептами для нашого товариства, но и теплымъ словомъ загрѣли и иншихъ до патріôтичного обовязку супротивъ убогои, учащоися молодѣжи. Вправдѣ задля скудныхъ средствъ матеріяльныхъ не може товариство вже натеперь приступити до зреализованя задачѣ, вытыченои статутами, с. є. построеня мешканя для бурсакôвъ. Фонды его за малй, щобы принятися за се дѣло, а впрочѣмъ голй стѣны не загрѣютъ холодныхъ и прокормлятъ голодныхъ при недостачи значного фонду коренного, зъ котрого ôтсотки ишлибы на удержанье бурсакôвъ. Що однакожь товариство наше не опускаe зъ очей убогои молодѣжи и о скôлько може, иде ѣй въ помôчь, нехай посвѣдчитъ фактъ, що въ протягу сего року шкôльного справлено учебникôвъ, котрй ôттакъ стаются власностею Бурсы, за 41 зр. 44 кр., а удѣлено запомогъ на оплату „шкôльного“, *на одѣжь и пропитанье* въ квотѣ 61 зр. 30 кр. До розпорядимости товариства на сю цѣль стоитъ фондъ запомоги, котрый творятъ ôтсотки ôтъ льокованыхъ грошей, доходъ зъ огороду за траву и садовину, якъ и третя часть вкладокъ членьскихъ. Понеже зъ тогорôчного фонду лишалося до розпорядимости на слѣдуючій рôкъ до 60 зр., а въ слѣдуючôмъ роцѣ збôльшится ôнъ що найменше о якихъ 200 зр.,— то Выдѣлъ товариства буде въ станѣ въ слѣдуючôмъ роцѣ подати ширшу помôчь, а навѣть *одному або двомъ крайно убогимъ хлопцямъ мôгбы подати цѣлковите удержанье.* Рефлектуючй зволятъ зголоситися найдальше до 15 серпня до Выдѣлу на руки мѣстопредсѣдателя, выказавшись свѣдоцтвами: укôнченыхъ наукъ, убожества и метрикою. Першеньство маютъ хлопцѣ зъ тыхъ громадъ, котрй суть спомагательными членами товариства. При сѣмъ случаю поручаемо и на-дальше молоде наше товариство взглядамъ Вп. Родимцѣвъ.

Въ Стрыю 9 лат. липня 1883.

Въ имени Выдѣлу:

Ю. Федусевичь, мѣстопредсѣдатель; *Ив. Вахнянинъ*, секретарь.

Обвѣщенье.

Дѣла гомеопатичнй Д-ра А. Качковского для свѣтлои Публики особливо же для властителѣвъ земскихъ можна набути въ первôрядныхъ книгарняхъ, въ аптицѣ Миколяша и у автора во Львовѣ; такожь въ книгарни Д Е Фридляйна въ Краковѣ, въ книгарни Гебетнера и Вольфа въ Варшавѣ, Завадского въ Ковнѣ и въ центральнôй гомеопатичнôй аптицѣ Флеминга въ Петербурзѣ. **„Наука гомеопатіи“** яко порадникъ долѣченя слабостей людскихъ за помочею гомеопатичныхъ лѣкôвъ, 2 томы съ рисунками анатомичными 8 зр. а. в. — **„Порадникъ для матерей“** о плеканю и хованю дѣтей и о лѣченю ихъ слабостей 1 зр. 50 кр. — **„Наука ветеринаріи гомеопатичнои“** або провôдникъ гомеопатичного способу лѣченя всякихъ слабостей звѣрятъ домашныхъ съ 8 деворытами — 3 зр.

Брошуры а) „О дiетѣ гомеопатичнôй“; б) „О презервативныхъ средствахъ противъ заразы товару, противъ овечои бспы и противъ скаженины“; в) „О презервативныхъ средствахъ противъ азіятскои холеры“. (4—6)

ОБРАЗКИ
на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(25—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для **дѣтей** по 15 кр. ш.
„ „ бôльшй 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи

оправнй въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народній

по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтенiемъ

К. М. Вознякъ.

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опаковаю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовй слоики правдивй лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

ПО ПОВОДУ

цѣлковитои выпродажи

продаю (3—5)

всякй товары колоніяльнй

дешевше

якъ зъ Гамбурга або Трієсту спроваджуванй.

Цейлонъ грубозерн.	фунтъ	90 кр.
„ середна	„	80 „
Порторико добôрна	„	72 „
Ява жовта	„	80 „
Ріо чôльна	„	66 „
Доминго	„	60 „

Гербаты найлучшй за фунтъ по зр. 3, 2·40 и 2.

Ликеры краевй и заграничнй, старй румы, аракъ и иншй товары пониже цѣнъ фабричныхъ.

Уряженя склеповй можна набути або въ цѣлости або частею пôдъ користными условiями.

В. Маршалкевичь,

во Львовѣ. ул. Краковска, ч. 6.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцiею ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика норокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (4—?)

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (3—?)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблюе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшй и поправленй

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцiею 5 лѣтъ.

Тыжневй раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зô-пусѣсь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (8—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выроблення силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опаковане.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 75. Львôвъ, Вторникъ 5 (17) липня 1883. Рочникъ IV.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше очтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року .	6 рубл.
на чверть рок . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро	4 рубл
на самъ токъ:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року ,	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чверть року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

у

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Съ великого свѣта“.

☞ Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскй газеты.

Rupti sunt omnes fontes abyssi magni et cataractae coeli apertae sunt. Genesis VII, 11.

I.

„Выбухли всѣ жерела бездны великои и тамы небесней отворилися“, — слова суть записанй въ книзѣ „Бытія“, немовь навмысно про ôтзывы польскихъ газетъ о нашôмъ народнôмъ Вѣчу. Се вже не полемика, не споры, не свары навѣть, се выбухи наметности, завятости та упертого заслѣпленя, якого мы — скажемо по щирости — и не сподѣвалися. Недавно ще тй самй газеты „грозили намъ згодою“, а теперь, по Вѣчу, перестали грозити, а тôлько зубами скрегочутъ, тровлятъ, цькуютъ. Кождe слôво, кождый поступокъ нашь пôдхапуеся и коментуеся въ дусѣ бôльше полицейскôмъ, нѣ, бôльше инквизиторскôмъ, нѣжь газетярскôмъ. Въ однôй хвили забулося все, що говорилося доси, — нѣ, въ однôй хвили забуваеся, що говорилося въ попереднôй хвили, щобъ тôлько якъ найбôльше и якъ найчорнѣйшихъ калюмній кинути на Русинôвъ. Разъ выступаеся противъ рускои интелигенціи и на ню накликаются всѣ громы небесней, а ломится копіи за „obałamuconу poczciwy ludek“, — въ слѣдъ за тымъ той poczciwy ludek есть вже ciemna, barbarzyńska masa, ziejąca nienawiścią do wszystkiego, co polskie, носяча въ серцѣ своѣмъ кровавй традиціи Гонты и Зелѣзняка, и отъ ôттручуеся людъ и подаеся руку интелигенціи, а коли нѣ, то проклямуеся едиными Русинами Черкавскихъ, Баревичѣвъ e tutti quanti

Помѣшанье понять и льогики, котре проявилося въ польскôй печати по поводу нашого Вѣча, есть фактомъ дуже цѣкавымъ и важнымъ для исторіи культуры. Щô сталося такого страшного? Кôлька тысячь народа, „chłopów i popów“ зôйшлося, балакали собѣ щось (dla piekielnego wrzasku nic nie można było rozumieć!), заспѣвали „Многая лѣта“ — ну, — и розôйшлися. Чогожь бы ту выскакувати зо шкôры нашимъ „starszym braciom“, нашимъ непрошеным опѣкунамъ? Не вжежь той въѣздъ мавъ якйсь скрытй, людоѣдний цѣли? Не вжежь тй бесѣды були такй пôдбурюючй? Бесѣды говорилися, не стрѣтивши заборони полиційнои,— такъ не вжежь нашй вельможнй братя Поляки схотятъ бути бôльше полицейскими, нѣжь сама полиція? Що се за камѣнь упавъ имъ наразъ на тѣмя и помѣшавъ ихъ мысли?

Щобъ ôтповѣсти на тй и тымъ подôбнй пытаня, треба намъ пильно роздивитися въ тыхъ газетахъ, котрй раптомъ такъ сердечно занялися нашимъ Вѣчемъ. Мы надѣемось, що праця та выплатится, коли не сейчасъ, то въ будучности, вже хочьбы для того, що дасть намъ кôлька цѣкавыхъ чертъ до характеристики польскои интелигенціи въ Галичинѣ, съ котрою, будь що будь, намъ все ще неразъ прійдеся мати дѣло.

„A tout Seigneur tout honneur“ — каже француска приказка, и мы послушнй ей наказови зачнемо нашь оглядъ ôтъ вселюбезнои намъ „c. k. Gazet-ы Lwowsk-ои“. Звѣстно, що „Gaz. Lw.“ перемѣнила редакцію, ôтъ коли бувшій ей шефъ пôшовъ сидѣти на крѣслѣ соймовôмъ яко представитель рускихъ Бойкôвъ турчаньского повѣта. Нова редакція слѣдитъ дуже пильно и основно за политикою анамскою, тонкиньскою, испаньскою та португальскою, регеструе убійства, пожары и дары цѣсарскй — тай годѣ. А всежь таки, такъ якъ тй добродушнй генералы въ Щедриновôй байцѣ, „и про мужика (т. е. про наше Вѣче) она не забула“ и почтила его короткою и урядовообъективною згадкою въ „Новинкахъ“, розумѣеся на третôмъ мѣсци пôсля „новои стаціи телеграфичнои“ и оголошеня магистрату львôвского о охотникахъ. Але все таки згадка „Gaz. Lw.“ есть ще найсправедливѣйшою для нашого Вѣча. „Przez cały czas obrad panował zupełny porządek“, — такъ конклюдуе „Gaz. Lw.“ безперечно на пôдставѣ информацій урядовыхъ, и кождый неупередженый муситъ съ нею въ тôмъ взглядѣ згодитися.

Та ба, се тôлько намъ съ „Gaz. Lw-ою“, вашкарупѣлымъ мабуть въ своѣй ограничености, такъ здаеся. А ось комисарь полиційный ôтъ „Gazet-ы Narodow-ои“ реферуе зовсѣмъ инакше. „Wiec ruski, to jest zgromadzenie Rusinów w celu narad nad pewnemi kwestyami, nie odbył się wczoraj, bo nie było narad, nie było rozpraw, ale jedynie demonstracya — nic więcej. Wystąpili aranżerowie z przemowami i rezolucjami i bez rozpraw zgromadzeni głosowali! I to nazwali wiecem!“ Чи бачите, яка полемика! Мы собѣ думали, що Вѣче ôтбулося въ порядку, такъ якъ було обдумане, що референты выяснили народови, на скôлько се було можна, его положенье, що народъ самъ высказавъ, на скôлько се було можна, свои потребы и жаданя, и що, значится, цѣль Вѣча була осягнена, — ажь бачите, що нѣ! Комисарь полиційный ôтъ „Gaz. Nar.“ каже, що порядку дневного зовсѣмъ не тыкано навѣть, бо й нѣякого порядку въ загалѣ не було. Жаль, що ôнъ самъ, комисарь полиційный ôтъ „Gaz. Nar.“, не завôзвавъ Вѣче до порядку дневного, або, — щô певно булобы ще лѣпше и зовсѣмъ въ дусѣ „Gaz. Nar.“,—не розвязавъ Вѣча передъ его початкомъ! Комисареви ôтъ „Gaz. Nar.“ ишло головно о дискусію и длятого ôнъ высказуе свое щире переконанье, що „gdyby się było kilkudziesięciu tylko światlejszych Rusinów zebrało i przeprowadziło na swem zebraniu dyskusję poważną nad postawionemi kwestjami, byłby rezultat wypadł daleko donioślejszy“. Чи бачите, куды ôнъ гне! Мы, дурнѣ и не догадувалися того и поклали головну свою надѣю на „ciemne masy“, на „tłum włościan“, — ба, що бôльше, мы навѣть не поставили на порядку дневнôмъ „поважнои дискусіи“, намъ, видно, о щось иншого ходило. Знаходимося отже съ комисаремъ ôтъ „Gaz. Nar.“ въ тôмъ дивнôмъ и оригинальнôмъ положеню, въ якôмъ находився Магометъ супротивъ звѣстнои горы. Або мы, гора, повинни були прійти до него, Магомета, — а нѣ то ôнъ, Магометъ, повиненъ бувъ прійти до насъ, розпôзнати, чого мы хочемо, щô задумали зробити, а доперва въ того становища судити, чи и скôлько осягнули мы задумане. Та ба, нашй львôвскй Магометы далеко упертѣйше стоятъ на своихъ пророцкихъ педесталахъ ôтъ Магомета арабского, а вже певно для якои-небудь горы въ него не злѣзутъ. „Коли що не по моему сталося, то оно властиво и зовсѣмъ не сталося“; ось яка льогика, и, признаймо имъ те, дуже выгôдна льогика, бо съ горы перетинае всяку можнôсть именно тои поважнои дискусіи, котрои они часомъ такъ завзято домагаются, хочь домагаются, розумѣесь, не на серіо, а такъ собѣ, на здогадъ буракôвъ.

Та впрочѣмъ и въ тôй пророцкôй непохибности не треба Магометôвъ „Gaz. Nar.“ [illegible], котра, при его вѣчно и отверезôмъ станѣ, швидко перемѣнилася въ „zgromadzenie czosnku, dziegciu i głupoty“. Ще краще ôтзывався другій львôвскій Магометъ въ варшавскôй „Gazecie Polskiej“. „Rozwinięto — пише ôнъ — cały aparat agitacyjny, żeby ściągnąć na wiec co największą ilość uczestników i żeby chociaż pozornie uchronić to zgromadzenie od zbyt oczywistego fiasko. Jakoż przyznać musimy, że skutek tych usiłowań jest daleko pomyślniejszy, niż można było się spodziewać. Od dziś rana Lwów zmienił zupełnie swą wewnętrzną fizyognomię wskutek napływu całej masy księży wiejskich i włościan przybyłych na wiec, a rzucających się każdemu w oko swemi ogorzałemi, charakterystycznemi postaciami i malowniczemi a wielce rozmaitemi strojami. Obszerna sala rusińskiego Domu Narodnego, oraz korytarze i dziedzińce tego gmachu zamienione formalnie zostały w obozowisko Czumaków czy też Kozaków zaporozkich, stanowiących dziwny anachronizm w mieście, leżącem pośród ucywilizowanej Europy, liczącem przeszło 100.000 mieszkańców. Widok ten, na każdego... musi wywrzeć przykre wrażenie swoją dzikością, rzucającą smutne światło na obyczaje i stan kultury ludu naszego (!). (Перепрашаемо, добродѣю Магомете, на „obyczaje i stan kultury ludu waszego“ той „widok“ зовсѣмъ нѣякого свѣтла не кидае. Згромадьте вы насампередъ свôй польскій чи мазурскій людъ, а тогды ажь говорѣтъ, яке свѣтло на его станъ кине той „widok“!) W sali Narodnego Domu panuje ścisk i tłok, jak na jarmarku; wrzawa istnie karczemna nie pozwala mówcom mówić, a słuchaczom zrozumieć, co oni mówią; dusząca zaś atmosfera, przesiąknięta wyziewami cuchnącemi smołą, gorzałką i skórą, czynią dłuższy pobyt w tym przybytku pseudo-politycznego życia publicznego rusińskiego w najwyższym stopniu uciążliwym.“ Якъ бачите, нервы Магомета ôтъ „Gaz. Pol.“ дуже тоненькй и нѣженькй; хлопы въ столичнôмъ мѣстѣ — для него анахронизмъ. Ôнъ бѣдолашный живъ собѣ спокôйно на своѣмъ пророцкôмъ педесталѣ въ тôмъ переконаню, що на свѣтѣ крôмъ угальнованыхъ локаѣвъ, выстроеныхъ та наперфумованыхъ дамъ и подôбныхъ ему Магометôвъ нѣкого бôльше нема, и що всѣ тй гунѣ, сердаки и лычаки, cuchnące skórą чоботы и прочй неблагоподобнй вещи давно сталися „достояніемъ“ археольогіи, „легендою старовины“. А ту раптомъ наплываe до цивилизованого, „середъ Европы лежачого“ Львова така дика орда и голоситъ „dzikie, nie mające w sobie nic ludzkiego okrzyki“ та разитъ паньскій нôсъ цивилизованого Магомета „wonią smoły, gorzałki i skóry“. Чижь не трагичне его положенье, чижь не справедливе его обуренье? Правда, „gorzałka“, котрою пôсля его вѣщованя вонѣло Вѣче, могла походити не ôтки, якъ тôлько въ паньскихъ горалень, — але кто знае, може цивилизованый Магометъ ажь до вчера живъ въ тôмъ переконаню, що и „gorzałka“ и горальнѣ и цѣла пропинаційна благодать суть вже такожь тôлько анахронизмомъ? Аллахъ великій и у него нема нѣчого неможливого!

Той самъ Магометъ, дописуючій майже такими самыми словами, хочь и пôдъ иншимъ пôдписомъ до „Gazet-ы Krakowsk-ои“, модификуе въ нѣй свои выраженя о стôлько, що „gwar“ выходитъ вже лишь „trochę karczemny“, а за то „atmosfera“ есть „tak zabijająca, że trzeba być albo zajadłym członkiem Rady russkiej, albo reporterem (с. е. пророкомъ-Магометомъ), ażeby wytrzymać pośród niej dłużej niż godzinę.“ Цѣкава рѣчь, що той самъ Магометъ въ дописи до „Gaz. Krak.“ моторомъ цѣлого Вѣча робитъ „Раду Русскую“, а въ дописи до „Gaz. Pol.“ анѣ слôвцемъ о нѣй не згадуе, хочь впрочѣмъ одна и друга дописъ майже дословно однакова. Мы побачимо дальше, щô се маe значити.

Про одного такого цивилизованого Магомета написала „Strażnica polska“, ч. 7 слѣдуючй слова: „Ale prawda, był na wiecu jeszcze osławiony reporter „Reformy“ krakowskiej, pan

Hilary Jaworowski, który aczkolwiek z uprzejmością przyjęty, raczył zabawić ledwie pół godziny (отже, якъ бачите, не вытримавъ годину!) z powodu czułości i delikatności dystyngowanych nerwów, wyniósł się rychło zgorszony niewymownie tem, co widział.“ Ôтъ другого подбóного сему пана выйшло клясичне реченье, напечатане въ „Czas-ѣ“ въ такôмъ змыслѣ: „Na wiec nie idę, bo nie chcę się narażac na tysiączne niebezpieczeństwa, z któremi dla każdego Lacha połączone jest przebywanie pośród rozbestwionego tłumu“. Правда, зъѣсти на Вѣчу хлопы рускй нѣкого не зъѣли, хочь, якъ твердить Магометъ ôтъ „Gaz. Nar.“, плакали въ голоду, — ну, але атмосфера, паночку, atmosfera zabijająca! Єдинымъ лѣкомъ на тую атмосферу було, якъ сказавъ кореспондентъ „Gaz. Kr.“, бути запаленымъ членомъ „Рускои Рады“. А що, якъ бы панове Поляки взяли собѣ тй слова до серця и для охороны ôтъ наближаючоися убійчои атмосферы-холеры — позаписувалися громадно въ члены „Рады Русскои“ и старались поробитися запалеными ви членами? Може бы се й справдѣ на щонебудь придалося?

Отъ скôлько колоту и замѣшаня наробивъ самъ тôлько фактъ згромадженя рускаго Вѣча. Щожь и казати о его цѣляхъ и причинахъ, о выголошеныхъ на нѣмъ бесѣдахъ и рефератахъ и о его политичнôй та культурнôй доносимости! Тутъ вже прямо столпотвореніе вавилонскоѳ въ польскихъ газетахъ, суперечности и недорѣцтва такй, якихъ не легко выснити и въ снѣ горячковôмъ. Постараємось розвернути передъ вашими очима пышну картину того „вавилонского столпотворенія“.

Увôльненя ôтъ податку грунтового

пôсля найновѣйшого закона евиденційного.

Дня 6 л. червня с. р. оголосивъ Дневникъ законôвъ державныхъ для хлѣборобôвъ дуже важный новый законъ про евиденцію катастру податку грунтового зъ дня 23 мая 1883 Ч. 83 (Д. з. д.), а дня 14 червня 1883 оголосивъ выконуюче розпорядженье минист. скарбу зъ 11 червня с. р. Ч. 91 (Д. з. д.). Законъ сей важный не лишь длятого, що становитъ завершенье цѣлого ряду законôвъ про податокъ грунтовый ôтъ р. 1869 почавши, — а и тому, що накладае новый додатокъ до властивого нового податку грунтового въ формѣ належитостей, котрй посѣдателѣ грунтовй маютъ оплачувати вразъ съ податкомъ грунтовымъ за всѣлякй чинности евиденційнй, якъ: за переписанье посѣлости на нового посѣдателя, за помѣръ при подѣлахъ грунтовыхъ, и пр. А що сей додатокъ буде не незначный, доказомъ сего законъ зъ 23 мая 1883, Ч. 85 (Д. з. д.), прелиминуючій додатково до буджету державного за р. 1882 доходу зъ належитостей евиденційныхъ суму майже пôвъ-миліонову (докладно 470.000 зр.). Такимъ дѣломъ податокъ грунтовый установленый закономъ зъ дня 7 червня 1881 ч. 49 (Д. з. д.) въ сумѣ 37½ миліонôвъ, выносити буде 38 миліонôвъ рôчно, а при сильнѣйшихъ трансакціяхъ и бôльше.

Позаякъ новый сей законъ евиденційный зъ 23 мая 1883 р. заключае такй постановы, съ котрыми посѣдателямъ грунтовымъ якъ найскорше, бо найпôзнѣйше до 20 липня сего року треба обзнакомитися, рѣшились мы постановы тй оголосити и тымъ способомъ звернути увагу нашихъ хлѣборобôвъ на ихъ пекучій интересъ.

Цѣль евиденціи есть та, щобъ операты катастральнй заложенй такъ великимъ коштомъ и трудомъ ôтъ р. 1869 ажь до наконечного порѣшеня реклямацій годилися съ дѣйстностею, с. е. щобы въ нихъ зазначуванй були всякй змѣны такъ, щобы податку було можна домагатись ôтъ дѣйстного посѣдателя грунту и то ôтповѣдно объемови посѣлости, пôдпадаючои податкови. А щобъ се можна було перевести, мусятъ найперше посѣдачѣ знати, щó въ катастрѣ на нихъ записано. Тому то придоручуваню наказôвъ заплаты взглядомъ остаточного податку грунтового за р. 1883, маютъ доручитися аркушѣ посѣданя, за котрй належится оплата 5 кр. (§. 1).

Предметомъ евиденціи суть прото всякй змѣны: 1) въ объемѣ (границѣ) громады податковои; 2) въ особѣ посѣдателя; 3) въ грунтахъ, пôдпадаючихъ податкови; и въ кôнци 4) задля спростованя (справленя) аркуша посѣданя и мапы. (§. 2)

До 1. Змѣна границь громады бувае дуже рѣдка, и муситъ перше перевестися въ дорозѣ политичнôй (администраційнôй). Министеръ скарбу зарядитъ опôсля евиденцію въ катастрѣ. (§. 3).

До 2. За те дуже часта бувае змѣна особы посѣдателя, чи то взглядомъ цѣлого господарства, чи то взглядомъ поодинокихъ парцель, чи то взглядомъ частинъ парцель (подѣлы грунтовй), если дѣйстне (фактичне) посѣданье переходитъ на иншу особу зъ титулу даровизны, актомъ ôтплатнымъ (купномъ, замѣною, и пр.), въ дорозѣ спадщины, силою выроку судового, черезъ застосованье закона (при вывлащеню, комасаціи), и т. д. До евиденціи належитъ теперь и титулъ правный змѣны посѣданя, а то для того, бо пôсля закона зъ 7 червня 1881 Ч. 49 (Д. з. д.)*) добродѣйство повôльного пôдвысшеня наконечного нового податку грунтового, если тойже выпавъ высшимъ нѣжь бувъ старый податокъ въ р. 1880, а взглядно провизоричный зъ р. 1881, — прислугуе при змѣнѣ посѣдателя лишь дѣтямъ и родичамъ, та при судовыхъ лицитаціяхъ (арт. V) — а евиденція муситъ тй обставины выказати до вымѣру податку (§. 4.).

До 3. Не менше частй бувають змѣны грунтôвъ. Законъ розрôжняе тревалй и переминаючй змѣны грунтôвъ. Тревалй змѣны грунтôвъ, котрй пôсля §. 2. перьѣстного закона катастрального зъ 2 мая 1869 (Ч. 88. Д. з. д.) условлюютъ убутокъ або прирôстъ доходу и податку суть ось якй:

1) если черезъ трясенье землѣ, обôрванье скалъ, усуненье землѣ, вымуленье, змѣну корыта рѣки и черезъ иншй надзвычайнй выпадки елементарнй парцеля грунтова цѣла або ви частина зовсѣмъ згинула, або сталася тревало непридатною до господарки, неплôдною (якъ особливо черезъ вымуленье верхнои плôднои верствы и ôткрытье голого камѣня);

2) если поодинокй парцелѣ обертаеся:

а) на багна, озера и ставы, котрй не приносятъ жадного господарского пожитку нѣ зъ торфу, нѣ зъ тростины, нѣ зъ рыболовства;

б) на дороги публичнй, стежки, гостинцѣ, базары, площади коло церкви, улицѣ, на каналы, спусты воды, корыта рѣкъ и потокôвъ;

в) на публичнй кладбища;

г) на подвôря и пôдъ будову домôвъ;

3) если черезъ примуленье, змѣну корыта рѣки и черезъ иншй елементарнй выпадки повстаютъ новй урожайнй грунты, — або если дотеперѣшнй неурожайнй грунты черезъ управу стаются плôдными;

4) если вычисленй пôдъ 2) предметы змѣнятъ свое призначенье и на ново черезъ управу будутъ приносити дохôдъ грунтовый. (§. 5.)

Случай зновъ переминаючои (часовои) змѣны грунтôвъ пôсля нового закона евиденційного (§. 6.) заходитъ:

Если парцелю грунтову або ви частину (именно лишь рôлю орну, огородъ, сѣножать и пасовиско) черезъ надзвычайнй выпадки елементарнй такъ засыпле шутеръ або пѣсокъ, що она довше, нѣжь одинъ рôкъ, не приноситъ жадного доходу, а тую перешкоду въ господарцѣ можна усунути лишь силою (працею) людскою, якои не вымагае звычайна метода господарска анѣ звычайнй причины мѣсцевй и климатичнй, при оцѣненю и клясификаціи вже увзгляднень; працею тою буде отже усуненье шутру або пѣску, або навезенье урожайнои верствы землѣ поверхъ тои лавы.

До 4. Евиденція задля спростованя аркушôвъ посѣданя буде тогды мусѣла наступити, если даты выказанй въ аркуши посѣданя не годятся съ операты катастру и реклямаціи. — Спростованье жь мапы мае тогды наступити, наколи положенье и конфигурація парцелѣ на мапѣ не ôтповѣдае дѣйстности; може при тôмъ показатися хибный помѣръ тои парцелѣ що до объему площѣ и що до чистого доходу; а если на мапѣ хибно выказанй межѣ (границѣ) парцелѣ, то спростованье мапы може наступити лишь або за згодою межôвникôвъ (посѣдателѣвъ сусѣдныхъ парцель), котрй призволяютъ на врысованье дѣйстныхъ границь въ мапу, або на основѣ рѣшеня судового чи власти административнои. (§§. 8—10.)

То суть головнй выпадки евиденціи. Намъ розходится тутъ головно о евиденцію змѣнъ грунтôвъ, позаякъ занедбанье терминôвъ зголошеня потягае за собою страту матеріяльну податникôвъ.

Пôсля §. 16 зак. евиден. обовязокъ донесеня всякихъ змѣнъ въ предметѣ податку (грунтѣ) тяжитъ въ першôй линіи на самыхъ посѣдателяхъ; они маютъ о такихъ змѣнахъ донести або до уряду податкового, або до урядника помѣрового, теперь для евиденціи новоустановленого, а то до шѣсть недѣль по тôмъ выпадку, котрый споводувавъ убутокъ або прирôстъ грунту. *Донесеня же о такихъ змѣнахъ грунту, котрй зайшли черезъ выпадки елементарнй въ часъ ôтъ першого сѣчня 1881,* (ôтъ коли на основѣ катастру побирався провизорично новый податокъ) *ажь до дня правосильности закона евиденційного* (с. е. до дня 6 червня 1883, яко дня оголошеня того закона) (§. 59) *будутъ уважатися внесеными въ часъ, если будутъ внесенй до шесть недѣль по дни, въ котрôмъ законъ евиденційный набувае силу обовязуючу. Такимъ дѣломъ належитъ всякй дотеперѣшнй змѣны грунтôвъ, о котрыхъ выше була бесѣда, доносити найпôзнѣйше до 20 л. липня сего року або до уряду податкового або до урядника помѣрового устно або письменно безъ стемпля.* Можна и пôзнѣйше вносити донесеня о дотеперѣшныхъ змѣнахъ, але тй пôзнѣйшй донесеня вже не принесутъ тои користи, якъ се заразъ побачимо.

Змѣна тревала грунту черезъ выпадки елементарнй условлюе увôльненье ôтъ податку грунтового. Часова (переминаюча) змѣна условлюе часове увôльненье. И такъ если черезъ управу неужиткôвъ та пустокъ земля стався до господарки придатною и несе пожитокъ, — увôльненье ôтъ податку належится при грунтахъ на 10 лѣтъ, при лѣсахъ высокопенныхъ на 25 лѣтъ. (§. 30.)

Если зновъ черезъ елементарнй выпадки земля стався неужиточною на довшій часъ, (бо засыпана шутромъ або пѣскомъ), — увôльненье ôтъ податку ôтповѣдно обшарови неужиточному буде признане на стôлько лѣтъ, скôлько треба на усуненье тои перешкоды плôдности, а надто при рôли, огородахъ и сѣножатяхъ ще на два роки, а при пасовиску ще на одинъ рôкъ. — Якъ належитъ обчисляти часъ до усуненя перешкоды потрѣбный, то приписуе розпорядженье министеріяльне зъ 11 червня 1883. Увôльненье (опустъ) податку починаеся ôтъ року слѣдуючого по выпадку елементарнôмъ, а лишь тогды ôтъ того самого року, въ котрôмъ лучився выпадокъ елементарный, если за той рôкъ не належится опустъ податку задля знищеня плодôвъ земныхъ для того, що грунтъ ще не бувъ оброблений або не бувъ призначеный до господарскои управы (§§. 31 и 32).

Еслижь кто не донесе о управѣ неужиткôвъ або выпадку елементарнôмъ до ц. к. староства або до уряду податкового до 4 недѣль, (*теперь же за дотеперѣшнй змѣны до 20 л. липня 1883*) *тратитъ опустъ або увôльненье ôтъ податку* за одинъ рôкъ (§. 33).

Тожь и звертаємъ увагу всѣхъ интересованыхъ на тую правну постанову, щобы, — если ще доси не зробили дотычного донесеня, — учинили се въ тыхъ кôлькохъ послѣдныхъ дняхъ доречинцевыхъ. *Х. Т.*

*) Якъ звѣстно, пôсля сего закона новый податокъ грунтовый не може ôтъ разу пôдскочити о цѣлу звыжку нового податку, а буде побиратись и пôдвысшати постепенно черезъ 10 лѣтъ що року о 1/10 часть тои звыжки бôльше, такъ, що если звыжка выноситъ 10 зр., то першого року податокъ буде о 1 зр., другого о 2 зр., и т. д. бôльшій.

Активна участь рускихъ мѣщанъ и селянъ въ другôмъ Народнôмъ Вѣчу.

Мы ще довжнй нашимъ читателямъ справозданье зъ промовъ участникôвъ Вѣча, котрй слѣдували по бесѣдахъ чотырохъ референтôвъ. Промовляло въ загалѣ 14 лиць, а именно 5 священикôвъ и 9 мѣщанъ и селянъ. Жаль, що особливо бесѣдъ селянъ и мѣщанъ нѣкто не стенографувавъ и що мы, не можучи подати ихъ въ повнôй основѣ, мусимо обмежитись тôлько на загальнôй ихъ характеристицѣ. Уважаємъ однакъ потрѣбнымъ пôднести съ натискомъ, що всѣ мѣщане и селяне говорили дуже до рѣчи; смѣло и не стѣсняючись высказували свои кривды и болѣ. Збôръ же зъ своеи стороны принимавъ ихъ промовы съ рôвнымъ ентузіязмомъ, якъ всѣ бесѣды референтôвъ. Перейдемъ за порядкомъ всѣхъ бесѣдникôвъ:

О. Левицкій зъ Питричъ поставивъ и мотивувавъ внесенье, щобы послôвъ зъобовязати — являтися передъ выборцями по кождôй сесіи, — и то не тôлько тыхъ послôвъ, що ихъ выбрано на порученье рускаго комитету, але такожь и тыхъ, котрыхъ Русинамъ накинувъ польскій комитетъ. Народъ нехай образуеся политично и послови пôсля его поступованя нехай дае або вотумъ довѣрія або недовѣрія.

О. Литвиновичь (junior) зъ Серафинець жалувався на переслѣдованя священикôвъ патріотôвъ. Пôднѣсъ, що жандармерія контролюе священикôвъ по церквахъ и домахъ. Жалувався, що въ днѣ святочнй ôтбуваются ярмарки, и що власти розсылаютъ завôзваня на недѣлѣ и свята; бесѣдникъ показавъ завôзванье до суду въ Городенцѣ, котре ему, священикови, дано на цвѣтну недѣлю с. р.

О. Заклиньскій въ Богородчанъ говоривъ о несправедливости права патронату, — а Вѣче заявило бажанье, щобы оно було скасоване.

О. Корнилій Яворскій розказавъ въ нагляднôмъ начерку звѣстнй нашимъ читателямъ исторіи выборôвъ въ Турцѣ и господарки провизоричнои рады повѣтовои черезъ 9 лѣтъ! Слухаючи тй исторіи зъ устъ очевидця, цѣле Вѣче було дуже зворушене.

Мѣщ. Никола Шпакъ зъ Коссова говоривъ о рязчихъ надужитяхъ при выборахъ въ тôмъ окрузѣ. Въ сали давалися чути неумовкаючй оклики: „Слухайте! У насъ такъ само було!... И у насъ!... И у насъ!...“

Сел. Иванъ Кузикъ зъ славного зъ порядкôвъ громадскихъ Карлова выказувавъ хосенность громадскихъ касъ пожичковыхъ, якъ сего досвѣдчивъ Карлôвъ, котрый мае теперь 11.000 зр. въ касѣ. „Коли всѣ громады не будутъ ратуватися касами пожичковыми, то жиды и банки заберутъ людямъ всю землю и пустятъ людей на жебры“. Бесѣда п. Кузика зробила на всѣхъ слухаючихъ дуже глубоке враженье.

Сел. Димитрій Ластовецкій въ довгôй и хорошôй промовѣ доказувавъ безхосенность нынѣшныхъ радъ повѣтовыхъ. „Знести тй рады, — казавъ бесѣдникъ, — а грошѣ, якй идутъ на нихъ, обернути на школы и въ загалѣ на просвѣту“. Жалувався дальше на недбале залагодженье реклямацій грунтовыхъ.

Сел. Василь Петрôвъ зъ Пôдмихайля, рôвножь въ дуже краснôй и съ повагою выголошенôй промовѣ, пôднѣсъ многй дражливй справы, якъ: вплывъ звѣстныхъ патрôвъ на нашй церковнй дѣла; забраньe добромильского монастыря; исторію Змартвыхвстанцѣвъ и агитаціи противъ рускихъ святъ. Треба було бачити, якъ нарôдъ при тôй бесѣдѣ бувъ зворушеный.

Сел. Теодоръ Вороновскій въ Пôдгаецкого розказавъ звѣстну справу выбору гр. Альфреда Потоцкого и о способѣ, въ якій староство переслухуе пôдписавшихъ протестъ. Ой, цѣкавыхъ рѣчей довѣдалося Вѣче!

Сел. Ив. Полюга зъ Старичь, Василь Кіящукъ и Николай Кобрыньскій зъ Новицѣ розказували цѣкавй рѣчи о правыборахъ и выборахъ. Кождый пôдносивъ всякого рода надъужитя, а першій зъ нихъ представивъ Вѣчу, якъ одинъ „холмчакъ“ просивъ ажь у „жандармôвъ“ помочи противъ селянъ-выборцѣвъ.

Сел. Горóалевичь — (бувшій кандидатъ на посла до сойму зъ кросняньского округа, дôставъ 53 голосы) — не мôгъ погодитись съ тымъ фактомъ, що при выборахъ зъ 74 округôвъ селяньскихъ не выйшовъ анѣ одинъ селянинъ, а Русинôвъ лишь 9! „Найяснѣйшій Панъ — говоривъ Горбалевичь — певно не знае о тыхъ ковбасахъ, горѣвкахъ, цигарахъ и т. д., котрй купували голосы! Найяснѣйшому Панови донестибы се якимсь способомъ!“ Дальше въ дуже симпатично Вѣчемъ приниманыхъ, хочь акцентованыхъ зъ мазурска словахъ, представлявъ бесѣдникъ безхосенность радъ повѣтовыхъ, котрй належалобы знести. Рôвножь жалувався дуже на уставу о полёваню, черезъ котру гôрскй жителѣ, где звѣра богато, поносятъ страшнй шкоды. „Во всѣмъ хочь по троха маемо конституцію, а тôлько въ полёваню хлопъ ви не мае!“ Бесѣда Горбалевича потрясла цѣле Вѣче.

О. Лисковацкій зъ Лютовискъ въ одушевленôй, порываючôй промовѣ поставивъ внесенье, щобы выдати книжку, въ котрôй булибы списанй всѣ рускй кривды за теперѣшного правительства, особливо кривды нашй при выборахъ, — и присвятити ви щефови правительства графу Таффе.

Пôдъ конецъ Вѣче ухвалило выслати Впр. еп. Ступницкому таку телеграму: „Всенародне руске Вѣче пересылае В. Преосвященьству найщиршу подяку всего рускаго народа за пастырске благословенiе съ сердечнымъ желаньемъ, щобы Всевышній крѣпивъ и сохранявъ силы В. Преосвященьства на многй лѣта во благо рускои церкви и рускаго народа.“

Мусимо зазначити, що многй еще селяне рвалися до голосу, але задля спôзненои поры Вѣче мусѣло ухвалити замкненье дискусіи.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министерство вôйны*) выдало на днихъ розпорядженье въ справѣ улекшень въ условіяхъ службы одночасныхъ охотникôвъ. Хочь институція одночасныхъ охотникôвъ есть вже сама собою великимъ улекшеньемъ службы войсковои, то въ практицѣ стрѣчалось много людей, бажаючихъ користати зъ добродѣйствъ того института, съ великими трудностями, позаякъ зъ одноп стороны не такъ легко получити кождому одночасному охотникови право на удержанье зъ фондôвъ державныхъ, зъ другои стороны охотники ôтбуваючй службу на власнй кошта, наряженй на великй выдатки ополученй съ умундурованьемъ, мешка-

ньемъ поза кошарами и т. и. Министерство вôйны розпорядило вже давнêйше, що тî охотники, що олужатъ на власнôмъ коштê, можутъ за зложеньемъ вынагородженя получити ерарiяльный харчь и мундуръ, хочь не будутъ мусêли мешкати въ касарни. Розпорядженье тото не могло вôйти въ житье, позаякъ дотенерь не була ще означена сума згаданого вынагородженя, а перешкоду тую усунуло теперь министерство, постановляючи, що вынагородженье за всê повысшй емолюменты выносить при кавалеріи 129 зр., при прочихъ же родахъ войска 124 зр. а. в. Єсли ся отже зважить, що кошта самого умундуроваия выносили давнêйше бôльше якъ цêла сума, котру обовязанî будутъ теперь платити охотники за цêле удержанье въ часê однорочнои служби, то легко зрозумêти, що въ условiяхъ теперêшныхъ буде однорочна служба майже о половину дешевша.

(*Дирекцiя повшчнои желъзницъ*) мала пôсля телеграмôвъ до вêденьскихъ газетъ выдати до всêхъ своихъ урядникôвъ въ Моравiи приказъ, щобы въ протягу одного року научились ческого языка, бо правительство выразило желанье, щобы урядники могли порозумêнатися съ обома народностями.

(*Въ справê выборôвъ до ческого выдълу краевого*) выступали Чехи, якъ мы вже послêдного разу на тôмъ мêсци доносили, съ предложеньемъ угодовымъ, пôсля котрого малибы Нêмцê получити кромê двохъ мандатôвъ зъ куріи мêстъ еще третiй зъ цêлого сойму. Нêмецкî централистичнî газеты выступили рêшучо противъ всякимъ компромисамъ и старалися повляти на нêмецкiй клюбъ посольскiй, щобы предложеня угодового не прiйнявъ. — N. fr. Presse и другî єи товаришки доказували, що одно мêсце въ выдêлê краевôмъ не маe для Нêмцêвъ жадного значеня и що принятье „ласки“ зъ рукъ бôльшости соймовои булобы пониженьемъ народного достоиньства нêмецкихъ послôвъ. Нêмецко-либеральна праса була вже майже певною, що послы нêмецкîôткинутъ предкладаный имъ компромисъ, показалося однакожь, що рефлексiя и розважне оцêненье практичныхъ користей взяли въ клюбê нêмецкôмъ верхъ надъ абстиненцiйными агитацiями. — Клюбъ нêмецкихъ послôвъ ухваливъ именно по довшихъ нарадахъ двома третинами голосôвъ, що не може вправдê згодитися на особу кандидата, прононованy бôльшостею соймовою, заменуe однакже самъ двохъ кандидатôвъ зъ свого лона, а бôльшôсть може, если буде уважати отвêтнымъ, ôтдати свои голосы на одного зъ тыхъ кандидатôвъ. — Послы нêмецкî ôтдадутъ свои голосы лишь на кандидатôвъ либеральныхъ. — Пôсля послêдныхъ вêдомостей, надоспêвшихъ зъ Праги, выбранî до выдълу: гр. Хотекъ, бар. Пфайль, Фолькальтъ, Шмайкаль, Скарда, Квичала, Вальдертъ и Цайтгамеръ; выдêлъ краевый складаeсь отже зъ трохъ либеральныхъ, трохъ Чехôвъ и двохъ консервативныхъ.

(*Зъ утькачьвъ босняцкихъ*), що въ часê послêдного повстаня перейшли на територiю чорногорску, повернули вже, якъ доносятъ до „N. freie Presse“ зъ Сераева, сеи весны и лêта бôльше якъ 2000 людей, котрî теперь мирно ôтдаются своимъ занятямъ. Наслêдкомъ такои численной репатрiяцiи есть тое, що теперъ много грунту, що лежавъ перелогомъ, наново зъорано и засêяно. Въ Чорногорê знаходится теперъ ще 200—300 утêкачêвъ, мêжь ними начальники повстаня. — Послêдни не можутъ вернутися до своеи ôтчины, бо допустилися тяжкихъ звычайныхъ злочинствъ, за котрî заразъ по поворотê до окупованыхъ краêвъ моглибы бути поставленî передъ судомъ. Що до прочихъ бêглецêвъ, котрî кромê начальникôвъ повстаня лишилися въ Чорногорê, есть всяка пôдстава думати, що вже зъ Чорногоры не вернутся, позаякъ правительство тамошне само заохочуe ихъ, щобы лишилися и назначило землю на постоянну селитьбу. — Лишившихся въ Чорногорê бêглецêвъ босняцко-герцеговиньскихъ пôдозрêваютъ, що они маютъ колись статися ядромъ нового повстаня, котре малабы зъорганизувати Чорногора. — Такои думки маютъ бути пôсля „N. fr. Presse“ такъ цивильнî якъ войсковî власти въ Босни и тому стараются часъ мира, якимъ теперъ тêшатся окупованî краî, выкористати на тое, щобы охоронитись ôтъ подôбныхъ агитацiй и ослабити ихъ вплянье на жителêвъ окупованыхъ краêвъ.

(*На передпослъдньомъ засъданю тирольского сойму*), котрый закрыто дня 11 л. липня, внесли клерикалы за иниціятивою декана зъ Мерану патра Гляца и бувшого епископа Трiенту декларацiю „*о єдинствъ въры*“ пôдписану 36-ма послами, котра хочь не маe практичного значеня, то характеризуe религiйну нетолеранцiю бôльшости соймовои въ Тироли. — Тироль маe ôтъ ненамятныхъ часôвъ — сказано въ заявленю — яко найдорожшiй скарбъ право єдности вêры. Право тое, котре знаходило завсêгды охорону пануючого, выразилося въ законê краевôмъ зъ дня 7 цвêтня 1866 року. — Законом симъ дозволено утворенье самостôйнои громады евангелицкого вêроисповêданя съ правомъ вспôльного и публичного выконуваня практикъ религiйныхъ лише въ порозумêню съ тирольскимъ соймомъ. — Съ нарушеньемъ давныхъ условинъ спецiяльного закона краевого, потворилися въ Инсбруку и Меранê самостôйнî протестантскî громады безъ ôтнесеня до сойму тирольского, а навêть мимо єго урочистыхъ безпрерывныхъ и въ цêлôмъ краю голоснымъ ôтгомономъ потвердженыхъ протестôвъ.— Напередъ приступлено до заснованя протестантскои парохiи черезъ закупленье католицкои капли̇ê. Не перестаючи на тôмъ, пôднято будову новоя церкви такожь въ Меранê. Призволенье на се удêлила политична власть, а роботы на пляцу будовы вже зачалися. Потреба тои будовы не заходила. Давнêйшiй дôмъ молитвы бувъ зовсêмъ выстарчаючiй для ôтправы богослуженя. Протестанты, котрî маютъ въ Меранê свое власне кладбище, а въ новêйшôмъ часê такожь школу, уживали повнои свободы въ выконуваню религiи. Таке поступованье, така зневага найсвятêйшого зъ нашихъ правъ выкликало въ цêлôмъ Тироли велике невдоволенье. Деклярanты думаютъ, що черезъ тое загрожениî зôстали всê историчнî институцiи. Законъ краевый зъ року 1866 не стративъ своеи державно-правнои пôдставы до сеи хвилê. Мимо того вывели нашî противники гдеякî софистичнî аргументы въ поле противъ такому тверженю, однакожь консервативна бôльшôсть сойму доказала вже безъосновнôсть такихъ аргументôвъ своимъ заявленьемъ зъ дня 15 жовтня 1878. Соймъ тирольскiй, за котрого порозумêньемъ законъ зъ дня 7 цвêтня 1866 мôгбы бути знесеный або ограниченый, не повязвъ такои ухвалы до сеи поры. Самовластному оцêненю министра застережено заявити, що наше право вже не существуe. Въ заявленю зъ 15 жовтня 1872 вказала бôльшôсть сойму на те, що существованье евангелицкихъ громадъ конфесiйныхъ въ Инсбруку и Меранê навêть пôсля законôвъ державныхъ, есть незаконне, позаякъ тî громады въ бôльшôй части въ користь чужоземцêвъ потворено, а ихъ пресвитерiи такожь зъ чужоземцêвъ зложенî. Перша будова протестантскои церкви въ краю не може бути зъ стороны консерватистôвъ мовчки номиненою. Деклярanты боронятъ характеру неподêльно католицкого краю, а застерêгаются противъ замêту нетолеранцiи, бо не запираютъ они краю для протестантôвъ анî не боронятъ имъ ôтправляти богослуженье, а протестуютъ лише противъ незаконного твореня акатолицкихъ громадъ. По прочитаню деклярацiи забравъ голосъ посолъ Вальдаверъ и заявивъ въ имени своихъ товаришêвъ, що свобода вêры м совêсти, загарантована такожь въ Тироли закономъ державнымъ, котрымъ справа мераньскои протестантскои громады вже давно рêшена. Вальдаверъ выразивъ ще жаль, що така агитацiя наново пôдôймаeся, котра наражae край. Маршалокъ краевый не допустивъ дебаты. Пос. Гельриголь сконстатовавъ яко обыватель и давный бурмистръ Мерану, що прочитане письмо минаeся съ правдою, наколи тамъ говорится будьтобы бôльшôсть населеня въ Меранê чувствовалася существованьемъ и будовою протестантскои церкви въ своимъ католицкôмъ переконаню оскорбленою. Обывателê Мерану шануютъ взаимно свои переконаня религiйнî, нема жадныхъ непорозумêнь въ народê, а магистратъ и рада громадска въ Меранê були проектови будовы дуже прихильнî. — На тôмъ самôмъ засêданю тирольского сойму ухвалено такожь резолюцiю въ справê *податку домового*. Резолюцiя выражae пересвêдченье цêлого краю, що законъ о податку домовôмъ спроваджуe вже теперь наслêдки дуже шкодливî для Тиролю и наколи въ слêдуючихъ рокахъ зôстане розширеный и пôдвысшеный, може спровадити найзгубинêйшî кризы економичнî и довести до совершенного вычерпаня силы податковои. Резолюцiя взываe протое правительство, щобы застановилося надъ змêною закона, котрабы увзглядняла фактичнî ôтношеня и ôтновêдне предложенье внесло якъ найскорше въ радê державнôй.

(*Соймъ стирiйскiй*) радивъ на засêданю ôтбутôмъ 13 л. липня с. р. надъ реформою выборчою сойму краєвого. Предложенî соймови внесеня мали мати на цêли розширенье права выбору на т. зв. „Fünfguldenmänner“ с. с. оплачуючихъ 5 зр. а. в. безпосередного податку. Рôвночасно предложено такожь резолюцiи въ справê заведеня безпосередныхъ выборôвъ въ сельскихъ громадахъ и тайного выбору черезъ картки въ всêхъ класахъ выборчихъ.

(*Въ справъ заосмотреня вдôвъ и сирôтъ по официрахъ*) поступили працê, якъ довêдуeся Pester Lloyd, вже о тôлько напередъ, що внесенье ôтновêдныхъ предложень въ радê державнôй и соймê угорскôмъ наступитъ ще сеи осени. — Коли прiйде до законодавчого полагодженя сихъ справъ, теперъ не можна ще нêчого сказати. Въ деякихъ кружкахъ войсковыхъ не бажаютъ виpочêмъ великого прискореня, бо пôсля предложень, котрî маются стати закономъ, буде заключенье супружествъ въ высшихъ степеняхъ лекше, якъ теперь, коли противно молодшî офицiры и урядники будутъ мали ще тяжшî условiя, якъ пôсля нормъ теперъ обовязуючихъ. — Кавцiи супружескî не будутъ на будуще залежати ôтъ вêку, якъ се теперь маe мêсце, але ôтъ степеня шаржи, такъ що наймолодшî шаржею офицiры и урядники войсковî будутъ обовязанî складати найвысшî кавцiи. — Полковникъ буде мôгъ заключати супружество не складаючи кавцiи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Оглядъ загальный. Въ нашôмъ вêцê желêза и милитаризму жieся якъ середъ цвêтневои погоды: не знати, коли и зъ ôтки яка заверуха зôрвеся. Мимо всякого заневненя спокою зъ стороны державъ, мимо потрôйного союза не перестаютъ держaвы зброитися, не перестаютъ одна другу пôдозрêвати о тайнî забаги, а коли тôлько проявится де мêжь державами якесь бôльше непорозумênье, перестрашенî народы зъ привычки вже добачуютъ въ нêмъ грозячiй casus belli. На щастье все якось доси кôнчится мирно; такъ, здаeсь, закôнчится такожь и найновêйшiй конфликтъ мêжь Францiею и Англiею, о котрôмъ низше доносимо. Франція занята на внê аж дноома вôйнами, ослаблена внутрь домашными справами и изольована наслêдкомъ потрôйного союза, не въ силê булабы пôдняти вôйну противъ Англiи. Англія зновъ такожь певно не схоче при теперêшныхъ обстановахъ въ Ирляндiи вести вôйну съ Францiею, хочь єи народна гордôсть сильно потерпêла въ Мадагаскарê. Французка флота безперечно не устоялабыся передъ англiйскою; але що сталосьбы тогды, колибъ Франція змогла вкинути значнêйшу горсть войека до Ирляндiи, або хочь значными сумами пôднести ирляндскихъ патрiотôвъ противъ Англiи? Сыны Альбiона мусêлибы тогды здаесь сказати „Прощай Зеленый Острове!“ Англія видко добре тое перечувае и хочь у внутрê сильно на Францію розгнêвана, не допуститъ до того, щобы нетактовне поступуванье одного чоловêка сталося покликомъ до вôйны, але залагодитъ съ Францiею таматавску справу въ мирнôй дорозê. — Подôбно и на Балканê нема вже чого боятися; ворохобня Альбанцêвъ, котра легко могла статися причиною вôйны, нынê вже зовсêмъ згнетена. — Въ Нêмеччинê ще завсêгды ведеся борба мêжь державою а римскою курiею. Характеристично оцêнюe тую борбу Neue fr. Pr. „Борба мêжь нêмецкою державою а курiею, каже ся газета, есть борбою двохъ, зъ котрыхъ даючiй нêколи достаточно не може руки отворити, щобы беручого заспокоити.“ Впрочêмъ кн. Бисмаркъ може и радо здêлавбы римскôй куріи якî уступства, але дêло въ тôмъ, що ôнъ не хоче длятого попустити, щобы не здавалося, що ôнъ инакше поступити не може. — Россія, занята нынê тôлько внутрêшными справами, стоитъ немовь на боцê ôтъ всякихъ политичныхъ комбинацiй, хочь и не спускае зъ ока найновêйшого поступку Англiи. Звêстно, що передъ трема роками зреклася Англія всякого вплыву на Афганистанъ; нынê жь уважае за добре признати Абдуль-Раманови значну рôчну плату нêбы для того, щобы єму дати лишь доказъ бôльшого довêрія, якъ колись. Але Россія забезпечена добре на всяку евентуальнôсть; єи авангарда стоитъ вже пôдъ воротами Мерву, а въ Тегеранê маe бôльшiй нынê вплывъ, якъ коли. — Одно, що для всêхъ державъ есть рôвно грозяче и небезпечне, то холера въ Египтê. Рôвнодушнôсть Англичанъ супротивъ епидемiи въ краю, де они властиво панами, вызвала сильне негодованье майже всêхъ державъ. Для того такожь позаводили всê державы надъ Середземнымъ моремъ кварантаны на англiйскî кораблê. Англія въ загалê тратитъ черезъ свое торговельно-выхôсновуюче поступуванье чимъ разъ бôльше на симпатiи у другихъ народôвъ, що при случайности може на єи межинародне положенье не дуже спасенно ôтдêлати.

Россія. Въ селê Спасскôмъ (Рязаньскои губ.) где похороненый ген. Скобелевъ, ôтбувся 7 с. м. въ роковины єго похорону молебенъ, на котрôмъ були присутнî сестры и свояки покôйного, много официрôвъ, селянъ и Чехôвъ. Послêднî зложили на могилê покôйника хорошiй срêбный вêнець. Противъ сестеръ покôйного: жены князя Евгенiя Лiйхтенбергского и княгинê Бêлозерскои, котрî дôстали въ спадщинê велике майно Скобелева, а не сповнили послêднои волê покôйника дотычно гдеякихъ добродêтельныхъ цêлей, повстало велике негодованье. По тôй причинê ôтъêхали всê присутнî заразъ до дому, не пôйшовши на запросины сестеръ покôйника навêть на перекусу. Розказуютъ, що ген. Скобелевъ привêзъ бунъ зъ собою зъ Болгарiи двохъ хлопцêвъ сирôтъ, котрыхъ ôтдавъ до школы и ними онêкувався; по єго смерти мимо завêщаня покôйника хлопцê лишилися безъ всякои помочи и онêки такъ, що ихъ треба було зновъ до Болгарiи ôтослати. — Россійске правительство звертаe теперь пильно увагу на пôнесенье добробыту селянъ и робôтниковъ. Пôсля „Русск. Вêд.“ думаe правительство надъ тымъ, щобы въ бôльшихъ осередкахъ рôльничого промыслу заводити склады рôльничихъ орудiй и розножичати ихъ селянамъ. Єсть такожь проектъ, щобы въ горальняхъ зъести зовсêмъ нôчну роботу. Фабричне право о малолêтныхъ робôтникахъ маe вже ôтъ 1 мая 1884. вôйти въ житье. — Угода съ курiею римскою завсêгды ще на порядку дневнôмъ; найлучшiй въ тôмъ взглядê осудъ подаe „Нов. Время“. Мêжь иншимъ каже оно такъ: „Можна пôсля вподобы судити о католицизмê, але того нêкто не заперечитъ, що ôнъ есть справою переконаня многихъ десяткôвъ милiонôвъ. Въ самôмъ царствê россiйскôмъ есть, легко рахуючи, около 8 мил. католикôвъ. Хочь бы отже всê они навêть въ глубокôмъ блудê жили, то однакожь правительство, не беручи примêру захôдноевропейского зъ XVI и XVII столêтiй, не моглобы собê легковажити религiйныхъ переконань такои силы людей.“ — Недалеко Вохова, зловлено чоловêка, котрого пôдозрêваютъ о пôдложенье огню до послêдныхъ великихъ пожарôвъ въ Петербурзê и околици.

Нêмеччина. Церковно-политичне новеля зôстала санкцiонована 11 с. м. Министеръ вôйны Бронсардъ оглядавъ въ послêдныхъ дняхъ крêпости Торунь и Грудзьондзъ (Груденцъ) и объêзджae дальше полуднево-всходнî границê. Подорожь єго маe бути въ звязи съ будовою новыхъ желêзниць. — „Nation Zeitung“ зробила недавно порôвнанье межи австрiйскими и нêмецкими ôтношенями; на тое ôтновêдаe єи теперь „Nordd. Allg. Zt.“ въ статiи бисмаркôвского закрою и каже, що теперêшнî змаганя правительства зовсêмъ не суть продуктомъ змагань реакцiйныхъ, тôлько продуктомъ нêмецкого либерализму, котрый такъ въ Австрiи якъ и въ Нêмеччинê ôтказавъ правительству своеи пôдмоги або, що то само значитъ, зробивъ условiемъ переходъ правительства зъ системы монархичнои до парляментового панованя. Жажда панованя и нездôбность нêмецкого либерализму въ Нêмеччинê и Австрiи присилували правительства опертися на другихъ сторонництвахъ и змаганяхъ, взглядно не ôткидати ихъ зближенье.

Англія. Вже въ самôмъ початку тонкиньскои експедицiи и мадагаскарскои справы дивилася Англія кривымъ окомъ на кольонiяльну политику Франціи; не маючи однакожь безпосередно жадной причины выступити противъ противника своихъ интересôвъ на далекôмъ Всходê, мовчала, доки Франція таматавскимъ конфликтомъ не розбудила єи гнêву противъ себе. Рêчь малася такъ: „Французкiй адмиралъ Пьеръ розказавъ англiйскому конзулеви въ Таматаве на Мадагаскарê вынестися до 24 годинъ зъ мêста. Додати треба, що конзуль лежавъ небезпечно хорый, а адмиралъ въ очахъ єго казавъ арештувати секретаря конзуляту. Середъ такихъ обставинъ померъ англiйскiй козуль, закимъ ще минувъ назначеный часъ до выходу зъ мêста. Тымъ часомъ дозволивъ адмиралъ англiйскимъ пôдданымъ находячимся на недалеко стоячôмъ корабли „Дриадъ“ прiйти на похороны конзуля, а коли всê вже були на дорозê, ôттявъ имъ комуникацію съ кораблемъ и дозволивъ англiйскому капитанови устно запротестувати. Пôсля того казавъ поздоймати фляги зъ всêхъ чужихъ конзулятôвъ и арештуванъ такожь англiйского мисiонера Шавъ за то, що будьтобы ôнъ столявъ въ кореспонденцiи съ непрiятелемъ.“ Ся отже приключка вызвала въ цêлôй Англiи великiй гнêвъ противъ Франціи. Гладстонъ мавъ въ парляментê промову, въ котрôй однакожь дуже супокôйно поясниvъ зневагу, якои дôзнала Англія ôтъ Франціи и зазначивъ, що поки-що Англія буде ще чекати поясненъ ôтъ французского правительства. Доси однакожь не маютъ ще въ Парижи докладныхъ вêстей и нêкто не допускае, щобы такъ оглядный и свêтлый адмиралъ, якъ Пьеръ мôгъ такъ нерозважно собê поступити.

Туреччина. Пôсля „Pol. Corr.“ можна повстанье въ Альбанiи уважати вже скôнченымъ. Майже всê Альбанцê здалися на ласку и неласку османьского правительства, тôлько 15 проводирôвъ зъ пôвнôчнои Альбанiи не хотятъ пôддатися и грозятъ, що получатся съ Чорногорою и пôддадутся єи правительству, наколи ихъ правительство не забезпечитъ, що честно съ ними буде поступати.

НОВИНКИ.

— **Въ справê конфискаты 7! числа „Дêла“** одержали мы слêдуюче письмо: W Imeny Jeho Wełyczestwa Cisarja! C. k. Sud krajewyj dla spraw karnych wo Lwowi riszył na pidstawi §§. 489 i 493 pk. y §. 37 zak. pras. szczo osnowa artykułu umiszczenoho w cz. 71 czasopysy „Diło“ z dnia 25 łypnia 1883 pid napysom „Besida Korn. Ustianowycza“ w ustupi od sliw: „Odnak c. k. rada szkilna“ do sliw: „prynesty jakij chosen“ znamenuje prowynu z §. 300 zak. kar., szczo pro toje jest usprawedływłena zarjadżena czerez c. k. prokuratoryju derżawnu konfiskata toho czesła czasopysy „Diło“. W ślid toji uchwały dalsze rozszyrenje inkryminowanoho ustupu jest wzboronene, a zabranyj nakład majet buty znyszczenyj. Powody: W inkryminowanym ustupi powyższoho artykułu usyłujet autor wozbudyty nenawist i wzhordu protyw radi szkilnoj krajowoj y protyw uczytelom czerez tuju ustanowłenym szczo znamenuje prowynu z §. 300 zak. karn. i dla toho zastosowano powyższyi prepysy zakona. — Wo Lwowi, dnia 12 łypnia 1883. — *Lidl.*

— **Комисiя скликана Преосв. еп. Сильвестромъ** для управильненя нашого обряду и для ревизiи богослужебныхъ книгъ, признала (на дотычне запытанье зъ Риму) одноголосно, що трираменный крестъ есть нашимъ выключнымъ историчнымъ знаменемъ христiяньскимъ и порêшила не тыкати сеи святости. Вêсть сю подаемъ до вêдомости нашои ц. к. жандармерiи и надêемося, що она єи радо прiйме, бо симъ рêшеньемъ увôльнено єи ôтъ тяжкого обовязку — робити статистичнî выказы трираменныхъ крестôвъ по нашихъ церквахъ и кладовищахъ.

— **Въ справê Бурсы для молодêжи школьнои въ Бродахъ** одержусмъ зъ ôттамъ слêдуючу допись: „Вп. Олегъ, авторъ статiи „Организацiя суспôльнои працê Русинôвъ“ обговорюючи рускî Бурсы завзываe въ ч. 60 „Дêла“, щобы кто подавъ о Буросê въ Бродахъ хочь коротеньку звêстку. Я се чиню. Бурса въ Бродахъ есть мêшана, для рускои и польскои молодêжи, хочь першими єи основателями були Русины: п. Мандичевскiй (староста бродскiй) и о. Лотоцкiй. Сего року було въ Бурсê 10 Русинôвъ а 6 Полякôвъ. Однакожь, сумно сказати, рускî ученики въ Бродахъ, якъ въ загалê, такъ и въ Бурсê, не маютъ розвиненого почутя руского, не учатся по руски и не спêваютъ въ церквê. Не можна имъ того за вину класти, бо они маютъ добру волю и хотêлибы учитися, та нема нêкого, щобы учивъ. Бродска гимназiя — нêмецка; не учути тамъ руского слова, навêть ôтъ Русина професора. Въ церквê спêваютъ дяки, а ученики стоятъ якъ нêмî. Поляки маютъ учителя спêву, а Русины нê. Горе рускимъ школярямъ въ Бродахъ!“

— **Испытъ дозрêлости** зложили въ мужескôй учительскôй семинарiи во Львовê слêдуючî кандидаты-Русины: Стефанъ Пôдляшецкiй (съ ôтзначеньемъ), Иванъ Бурбель, Иванъ Годованьскiй, Максимъ Зеленый, Николай Кодеревко, Иванъ Коссаръ, Григорiй Мельничокъ, Яковъ Прихитко, Теодоръ Рыбакъ, Антôнъ Семеникъ, Симеонъ Федина, Антôнъ Хойнацкiй, Иванъ Шумскiй, Степанъ, Козакъ, Метельскiй, Жарскiй, Александеръ Барекъ, Володимиръ Волошиньскiй, Павло Кирчôвъ, Алойзiй Лисковацкiй, Михайло Руденьскiй, Николай Руденьскiй, Иванъ Чабанъ, Дудыкевичь, Михальскiй, Русинякъ, Ярошъ, Мацевичь, Волошинъ (разомъ 30).

— **Празникъ „Рождества св. Іоана Крестителя“ въ Перемышли и обѣдъ у Преосв. Еп. І. Ступницкого.** Путники-богомольцѣ, прибувшій ажь зъ за Львова на нашь „храмъ“, розповѣдали намъ о великихъ дощахъ и тучахъ, якій навѣстили столицю Руси въ передодень св. Іоана. Отже тій тучѣ, тіи блыски и громы застрашили многихъ людей зъ окрестности, и въ тôмъ то головна причина, що сего року народъ не такъ то вже численно, якъ лѣтъ давнѣйшихъ, зъявився на празникъ до нашого храму престольного. Въ мѣстѣ всего товару було доволѣ, — не було лишь купця. Отсе вказуе на другу причину, чому зменшаеся вже давна величность Перемыского „Иванка“. Нужда мѣжь народомъ, тай тôлько. Богослуженье ôтбулося съ давнымъ торжествомъ и блескомъ. Литургію служивъ самъ Преосв. епископъ въ сослуженю цѣлои капитулы. Въ церквѣ було народа, якъ звычайно, биткомъ повно. Та не лишь се хотѣвъ я вамъ до вѣдомости подати, але ось що цѣкавѣйше. На обѣдъ до Владыки прибули въ гостѣ мѣщане перемыскій. Довгій капоты мѣщанськй ôтзыскуютъ у насъ на ново свою давну честь и повагу. Поручь мѣщанъ засѣли, — одного Батька-Пастыря дѣти — и прочій Русины, якій тôлько суть въ Перемышли на рôжныхъ становискахъ. Около 80 осôбъ засѣло до стола. Гей, Боже милый, якъ то легко ôтдыхаеся въ крузѣ своихъ людей! Яка щирôсть витала мѣжь нами! Часы Снѣгурскихъ, часы Яхимовичѣвъ приходили на гадку, коли мы видѣли тую щирôсть и сердечнôсть всѣхъ братей нашихъ. А руска та молодѣжь, той цвѣтъ нашь, та надѣя наша, — якъ она намъ заспѣвала нашу пѣснь руску, нашій спѣваночки, — ôткрыла намъ рай нашь, славу нашу намъ розказала, — — якъ заграло тогды кожде серце руске! Та якъ загримѣла пѣснь хоромъ: „На, на, на, на, на, на, — ой тамъ руска ôтчина!“ — то нашимъ мѣщанамъ сѣдоголовымъ ажь очи засвѣтили зъ радости. „Миръ вамъ братя“ спѣвавъ не лишь хоръ, а и гостѣ всѣ разомъ спѣвали. Подаю вамъ впрочѣмъ и програму всѣхъ спѣвôвъ: „Заспѣвъ: Ой вы мои спѣваночки; Кто за нами, Богъ за нимъ; Не згасайте ясній зорѣ; Прійшла весна; Где есть руска ôтчина; Миръ вамъ братя; Hinaus in die Ferne; Turner Marsch; Чути звôночокъ въ дали; Щасть намъ Боже; Пою коня при Дунаю; Гейже хлопцѣ въ поле, въ гай; Многая лѣта.“ Описавбы я Вамъ такожь, якій стравы подавано, та тôлько се гаразд сказати умѣю, що они таки не були тій, що ихъ намъ приписали ѣсти нашій просвѣтителѣ (Єзуиты)... А вжежь чути Вамъ було, якими щирыми словами привитавъ нашь пастырь своє стадо. Теплажь бо була єго мова и святилисьбы всѣ єго слова!... Преосвященый загрѣвавъ и пôднесивъ духа вѣрныхъ своихъ, щобы не знемагали въ недоли, въ нещастю... Бо чижь не настае по слотѣ, по тучахъ и бурѣ день ясный!... Достойный пастырь внѣсъ тоастъ на благоденьствіе гостей своихъ, вѣрного стада свого, мѣщанъ города Перемышля и вѣрныхъ цѣлои діецезіи. — Ще не втихло грôмке „Многая лѣта“, якъ промовивъ гôсть далекій, а дорогій, Впр. архипр. Малиновскій. Ôнъ навязавъ до слôвъ Преосвященого хорошо ôтдану гадку, щобы всѣ вѣрній, пôдъ проводомъ Архипастыря чувствувалися яко члены одного тѣла, щобы всѣхъ вѣрныхъ злучила любовь христіяньска. Цвѣтъ любови, — ôнъ рôвно красный и прелестный и неувядаемый тамъ въ небѣ, якъ и ту на земли. Вношу тоастъ, щобъ прожився благая и многая лѣта нашь Архипастырь! — Опôсля забравъ слово дръ Антоневичь. Легкимъ слогомъ выкладавъ, въ чѣмъ то спочивае щастье чоловѣка, та въ чѣмъ тое щастье поклали давнй Греки. Звѣстно, що рôжно єго толковали... А вжежь то щастье нынѣ єдине: то кружокъ родинный, то семейство, що въ нѣмъ єдинôмъ чоловѣкъ знаходитъ всѣ условія свого задоволеня. Я розумѣю тутъ, казавъ дальше бесѣдникъ, отсе семейство, где головою нашь Батько-Владыка, где родиною мы Русины. Най жіе намъ Отець нашь и нашь Пастырь! — Знаменита була промова и крыл. Литыньского. Ôнъ пôднесъ, що до условій благоденьствія сеи родины почисляе „миръ“ межи членами, „миръ“ съ собою самыми. Тажь Христосъ витае апостолôвъ своихъ щирымъ словомъ „Миръ вамъ!“ Мира зъ неба и мы всѣ просимъ. Миръ той най водворяесь мѣжь нами!... — Такъ то въ Перемышли Батько-Владыка почтивъ своихъ добрыхъ Дѣтей, а Дѣти почтили доброго Батька...

(+) **О. Лука Бобровичь — а рускій языкъ.** Недавно мы, доносячи о проповѣди єзуита патра Кароля Ридля въ храмовый день монастыря Василіяньского во Львовѣ, зазначили мѣжь иншимъ, що прикро вражала ухо Русина руска бесѣда того патра. Съ бôльшимъ ще правомъ можемо се сказати о проповѣди о. Луки Бобровича (того самого, що бувъ у оо. Змартвыхвстанцѣвъ), яку державъ въ недѣлю дня 8 липня въ архикатедральнôй церквѣ св. Георгія. Такого калѣцтва языкового мабуть не чули ще стѣны архикатедральнои церкви... А предсѣ въ сѣй церквѣ се найменше може уходити!..

— **Нафту** ôткрыто послѣднымъ часомъ въ Текучи, пов. коссôвского и въ Полянѣ пôдъ Устриками за Перемышлемъ. Якъ доноситъ коломыйска „Русская Рада“, въ обохъ мѣсцевостяхъ нафта показуеся обильно. Въ Текучи копае вже богато предпрiемцѣвъ, а тенерь зновъ завязалося акційне товариство Стрѣльбицкихъ и Тиховича. Въ Полянѣ богате жерело нафты ôткрыли Англичане, то они и будутъ збогачуватися, а иншій люде будутъ на ихъ зыски тяжко працювати. Для того справедливо замѣчае „Русская Рада“, що нашій люде самій повинній братися до добуваня нафты, якъ се зробивъ п. Крысько пôдъ Дрогобычемъ, котрый зъ доходôвъ зъ нафты купивъ велике село Попелѣ.

— **Зъ Снятына** пишутъ намъ: Дня 13 с. м. пріѣхавъ на каноничный осмотръ до Снятына лат. епископъ суфраганъ Моравскій. Днемъ впередъ ставлено побôчь будынку уряду громадского тріюмфальну браму и поставлено на верхъ єи чорножовту хоруговь, а по бокахъ 3 синё-жовтй и звышь 10 червоно-бѣлыхъ. Передъ вечеромъ учитель П., (зъ роду Нѣмець, женатый на Русинцѣ, а одинъ зъ першихъ патріотникôвъ польскихъ), вылѣзъ на верхъ брамы, здеръ чорно-жовту хоруговь, а на єи мѣсце припявъ червоно-бѣлу. Поступокъ сей такъ розъяривъ жидôвъ снятыньскихъ, що они наперли на коменданта постерунку жандармского, що тойже мимо волѣ ц. к. старосты здѣлавъ донесенье, куда слѣдуе...

— **Nadużycia po wyborach!** Коли до насъ такъ передъ выборами якъ и пôдчасъ выборôвъ доходили вѣсти о тысячныхъ надъужитяхъ нашихъ противникôвъ, — вôзвала „Gaz. Narodowa“ Полякôвъ, щобы и они надсылали ѣй всякій факты надъужить зъ стороны Русинôвъ передъ выборами и при выборахъ, бо якъ казала, надъужитя зъ стороны нашои були бôльшій, якъ зъ стороны польскои. И справдѣ одержала кôлька мнимыхъ надъужить зъ стороны Русинôвъ по выборахъ (якбы се выборамъ що пошкодити могло!). И такъ донесла „правдолюбива“ Narodowa въ N. 146, будьтобы о. Громадка зъ Кончакъ зъ мести на выборця Н. Н. за тое, що при выборахъ голусовавъ на польского кандидата, не хотѣвъ єго дочцѣ голосити заповѣдей, а жениха всякими способами ôтклонювавъ ôтъ женитьбы, щобы лишь непокôрного укарати и выставити на смѣхъ єго дочку. О. Громадка прислався спростованье до „Gaz. Narodow-oи“, що не мôгъ на селянинѣ Н. Н. мститися, бо ôнъ не бувъ выборцемъ, отже и не мôгъ голосувати на польского кандидата. Gaz. Nar. щобы спасати свôй „narodowy honor“ додае въ заимѣтцѣ до спростованя о. Громадки, що єсли селянинъ переслѣдованый о. Громадкою не бувъ выборцемъ, то мусѣвъ бути правыборцемъ! Правда, що тая Narodówka часомъ дуже „кротохвильна“?!

— **Ходорôвъ погорѣвъ** въ ночи зъ недѣлѣ на понедѣлокъ. Весь осередокъ мѣста пожерла полумѣнь, а тôлько декотрій домки, що були въ садахъ, оцѣлѣли.

— **Загальный зборъ членôвъ товариства „им. Качковского“** ôтбудеся сего року въ Дрогобычи.

— **На посаду гр. к. катихита** при гимазіи въ Самборѣ розписаный конкурсъ. Поданя належитъ вносити посредствомъ консисторій до краєвои рады шкôльнои.

— **Мисія духовна** ôтбудеся дня 8 (20) вересня с. р. въ Лавочнôмъ, дек. скôльского, где будутъ проповѣдати оо. С. Устіяновичь зъ Головецка, С. Теодоровичь зъ Синевôдска нижного и В. Давидякъ зъ Тухлѣ.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Директоръ почтъ А. Шифнеръ розпочавъ дня 12 л. с. м. довшу подорожь инспекційну по Галичинѣ. — До рады повѣтовои въ Яслѣ выбрано зъ громадъ сельскихъ мѣжь иншими о. Іос. Мерену, гр. к. пароха въ Грабю.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Ôтпустку получили оо. Іоанъ Билиньскій, парохъ Илавча на 5 недѣль; 2) Іоанъ Левицкій, пар. Тлустого на 6 недѣль.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію для презентованыхъ оо.: 1) Володим. Филиповского на Беньковцѣ; 2) Ант. Билинкевича на Куропатники; 3) Алекс. Батога на Дроговыже; 4) Емил. Дольницкого на Рѣпневъ.

Введенй въ душпастырскій посады оо.: 1) Іоанъ Назаревичь яко завѣдатель Путылова; 2) Алексей Заклиньскій яко завѣд. Тростянця.

Личный додатокъ 100 зр. рôчно на три роки получивъ о. Иполитъ Весоловскій, парохъ въ Негôвцяхъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Іоанъ Бѣрецкій**, деканъ угновскій, совѣтникъ консисторскій и парохъ въ Угновѣ, перемыскои епархіи, упокоився дня 12 липня въ 68. році житя а въ 41 священьства. Похоронъ ôтбувся въ понедѣлокъ рано. Покôйникъ знаный бувъ далеко по-за своимъ деканатомъ яко все дѣятельный рускій патріотъ. Смерть єго вызвала и въ найдальшихъ рускихъ кругахъ щире спôвчутье и правдивый жаль. Честь єго памяти и блажный упокôй его душѣ!

✝ **Марія Любичь зъ Могильницкихъ Шепаровичева**, жена гр. к. приходника въ Колодѣевцѣ (коло Станиславова), померла дня 11 л. с. м. въ 70-ôмъ році житя. Вѣчна ѣй память!

Подяка.

Вп. пану Іосифови Валицкому, артистови-маляреви въ Залôзцяхъ, складаю симъ прилюдну подяку за артистично выконаный образъ св. ВМ. Варвары до церкви Сервирôвскои за надзвычайно низьку цѣну; а при тôмъ маю честь сего честного Русина артиста-маляра поручити всѣмъ ВЧ. Отцямъ духовнымъ, котрій желаютъ артистичными а дешевыми малюнками приукрасити церкви и домы.

Сервиры, дня 2 липня 1883.

Іосифъ Барвѣньскій.

ПАРАСОЛѢ

въ великôмъ выборѣ, бавовняній, вовняній и шовковій. **Плащѣ гумовій и калошѣ**

поручаютъ найдешевше:

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючій працѣ бл. п. **Володимира Барвѣньского:**

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (6—?)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

ОБРАЗКИ

на преміи для дѣтей

поручае

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому),“

сотка по **60 кр., 1 зр., 1 зр. 60 кр., 2 зр. 50 кр. и 3 зр.**

(26—?) Такожь

МОЛИТВОСЛОВЫ для дѣтей по 15 кр. ш.
„ „ бôльшій 20 кр. ш.
„ „ молодежи 30 кр. шт.

Молитвословы для молодежи оправній въ полотно съ вытискомъ „Нагорода пильности“ по 35 кр.

Молитвенники народній по 20 кр. штука.

При замовленяхъ образкôвъ высше 10 зр. ôтсылаю франко.

Съ почтеніемъ

К. М. Вознякъ.

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки до подорожи — також всякій прибори подорожий

поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курнвцка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (5—?)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (4—?)

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО

ВЪ КІЄВѢ

(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранія,*

межи прочими продаются слѣдуючій малорускій книжки:

Кухаренко Я Збôрникъ творôвъ. К. 1880 г. Цѣна 75 к. *Луна*, Украинський Альманахъ на 1881 г. Цѣна 50 к. *Лесицкій И. С.* Повѣсти. К. 1874 г. Ц. 1 р. 50 к., Двѣ Московки. Повѣсть. К 1882 г. Ц 40 к., Не можна бôбѣ Параскѣ вдержатись на селѣ. Изд. 3-те. К. 1882 г. Ц. 5 к., Благословѣтъ бабѣ Палажцѣ скоропостижно вмерти. Изд 3-те. К. 1882г. Ц. 5 к. Бурлачка. Пов. Ц. 75 к. На [illegible] кумыкахъ. Комедія. К. 1876 г. Ц. 25 к., Першій кіевскій князь. К. 1876 г. Ц. 10 к., Татары и Литва на Украинѣ. К. 1876 г. Ц. 10 к., Унія и Петро Могила. К. 1875 г. Ц. 6 к. *Левченко М.* Опытъ Русско-Украинськаго словаря. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к. *Лисенко*, Южно-Русскій Орнаментъ. Изд. 2-е. К. 1882 г. Ц 2 р. 50 к., съ перес. 2 р. 75 к. *Листы* зъ Хутора листъ III. Чого стоитъ Шевченко яко поетъ народный. С-ПБ. 1881 г. Цѣна 5 к., листъ 5-й: Хто такій хуторянинъ. С.-ПБ. 1862 г. Ц. 3 к. *Ластôвка*. Ганна. Поема. К. 1881 г. Ц. 10 к. *М-ычъ*. Про обкладки, яка се болѣсть и якъ ôтъ неи ратуватись. К. 1881 г. Ц. 10 к. *Маляревскій*. Лѣра (сборникъ стихотвореній.) К. 1876 г. Ц. 20 к. *Мельникъ*. Подарунокъ (поетъ-самоучка). Од. 1875 г. Ц. 25 к. *Максимовичъ*. Псалми переложенные на украинское нарѣчіе. М. 1859 г. Цѣна 30 к. *Номисъ*. Украинськй приказки. С.-ПБ 1864 г. Ц. 2 р. *Опатовичъ С.* Оповѣдання зъ святого писаня. К. 1874 г. Ц. 10 к. *Основа*. Южно-Русскій журналъ за 1861 г. 12 кн. С.-ПБ. 1861 г. Ц. 10 р. *Осташевскій*. Пôвъ согнѣ казокъ для веселыхъ людей К. 1869 г. Ц. 1 р. 75 к. *Рискуновъ*. Словница украинськои (або Юговои Рускои) мовы, м. 1 р. 50 к., Чайка. Украинській альбомъ пѣсень, думъ, казокъ, баѣкъ и вѣршей. К. 1876 г. Цѣна 30 к., Т. Г. Шевченко, его жизнь и произведенія. К. 1879 г. Ц. 75 к *Пчилка* О Переклады зъ Гоголя. К. 1881 г Ц. 35 к., Сужена не огужена. Жартъ-водевиль. К. 1881 г. Ц. 50 к., Украинськимъ дѣтямъ, переклады зъ Лермонтова. К. 1882 г. Ц. 25 к. *Про козакôвъ, татаръ и туркôвъ*. К. 1875 г. Ц. 10 к. *Про хворобы и якъ имъ запомогти*. К. 1874 г. Ц. 6 к. *Про холеру*. К. 1875 г. Ц. 7 к. *Про карты*, до якихъ присуждаютъ мировій судѣ. К. 1876 г. Ц. 12 к. *Правды*. Козакъ и Ганнуся Украинськй очерки. К. 1862 г. Ц. 60 к. *Поминки Т. Г. Шевченка* въ Одессѣ 25 Февраля 1879 г. Од 1879 г. Ц. 30 к.

„МЕРТВЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ),*

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрій выполняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(20—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 76. Львôвъ, Четверъ 7 (19) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъся по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . . 10 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть ро . . 4 рубл
на самъ додатокъ: на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстануть даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

☞ Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця звол. завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскй газеты.

Rupti sunt omnes fontes abyssi magni et cataractae coeli apertae sunt. Genesis VII, 11.

II.

Яка була властиво цѣль того нещасного Вѣча, котре такъ богато клопоту наробило польскимъ газетамъ? „Dziennik Polski“ твердитъ, що на тôмъ Вѣчу „pobite przy wyborach stronnictwo postanowiło wypowiedzieć narodowo-polityczne swe stanowisko w kraju“. Ся фраза богато може насъ навчити. „Dz. Pol.“ дуже добре знае — а якъ не знае, то хиба не хоче знати — що Вѣче скликане було обома т. зв. сторонництвами, т. є. загаломъ интелигентныхъ Русинôвъ Львова, и тôлько для того знайшло такій загальный удѣлъ у всѣхъ Русинôвъ въ краю, — що оно затымъ було народно-политичною манифестаціею всѣхъ Русинôвъ Галичины. А прецѣ знаючи се добре, газета польска говоритъ о „stronnictwie pobitem przy wyborach“, хочь опять таки при выборахъ побите вôстало не яке-небудь сторонництво, а цѣла народнôсть руска, ба що бôльше, побите вôстало мужицтво, т. є. всѣ демократичнй елементы цѣлого краю. Значится, „Dz. Pol.“ съ цѣлою свѣдомостею узнае Русинôвъ въ Галичинѣ тôлько партіею, а не народомъ.

За то кореспонденты „Reformy“, „Gaz. Krak.“ и „Gaz. Polsk.“ вынаходятъ для нашого Вѣча иншй цѣли. „Jak wiecie już — пишутъ они — wiec ów miał pierwotnie na celu orzeczenie, czy posłowie rusińscy mają pozostać w sejmie, czy też, jak chcieli skrajni zagorzalcy, złożyć mandaty swoje i zaprotestować przeciw wyborom. Na złożenie mandatów nie zgodzili się posłowie ci jednomyślnie i dla tego też projekt ów upadł przed odbyciem wiecu, — a więc wiec sam stał się bezprzedmiotowym.“ Ну и прекрасно, — подумае кто-небудь, — коли „bezprzedmiotowy“, то чогожь тутъ лютитись?

„Gazeta Narodowa“ съ своею звычайною прецизією говоритъ разъ, що цѣль Вѣча була „naradzenie się nad pewnemi kwestjami“, а въ тôмъ же самôмъ числѣ троха дальше выражае, що „celem zgromadzenia ma być zastanowienie się nad tem, co boli Rusinów i czego im potrzeba“. Не вельмо на тôлько втаемничень въ тонкости психольогіи редактора „Gaz. Nar.“, щобы мы могли знати, чи ôнъ насампередъ радитъ, а потôмъ застановляется, тôлько на всякій случай констатуемо, що цѣль Вѣча не була анѣ радженье анѣ застановлюванье, але выказанье (по врѣлôй розвазѣ и нарадахъ) того, чого Русины мусятъ домагатися и жадати, доки хотятъ бути Русинами. Высказано ту таке minimum домагань економичныхъ, просвѣтныхъ и національныхъ, ôтъ котрого нѣяка народнôсть ôтступити не може, пôдъ загровою утраты свого самостôйного, національного и громадского житя. Неразъ мы чули ôтъ Полякôвъ тй слова, що такй рѣчи, якъ н. пр. домаганье ôтбудованя Польщѣ „od morza do morza“ становлятъ у нихъ таку точку, ôтъ котрои они пôдъ загровою утраты своеи народности нѣколи и нѣякъ ôтступити не можутъ. Мы, звѣстна рѣчь, не премося такъ высоко въ своихъ домаганяхъ, — наше minimum есть справдѣ таке minimum, котре можливе есть до осягненя на грунтѣ теперѣшныхъ уставъ и порядкôвъ, безъ революцій и колотнечѣ. Чуючи высше згадане домаганье Полякôвъ, мы хочь и здвигали плечима на его утопійнôсть, але все таки тыхъ, котрй вѣрили и вѣрятъ въ него якъ въ догму, мы не обкидали болотомъ, не приплёвували, не денунціювали, але вводили дѣло на дорогу поважнои, объективнои дискусіи. Для чогожь панове Поляки теперь, коли мы поставили свое minimum, и то не негативне, а зовсѣмъ позитивне и фактами та цифрами поперте, братя нашй Поляки не хотятъ зробити намъ бодай тои ласки, якои мы имъ нѣколи не ôтмовляли и не ôтмовимо, — не хотятъ поважно, супокôйно, объективно передискутувати нашй домаганя и ихъ мотивы, не хотятъ анѣ на хвилину вôйти въ свого становища, а поставитися на нашôмъ? Не вжежь се такъ трудно? Не вжежь мы на то не заслугуемъ? Але хочьбы мы, руска интелигенція, и не заслугували на нѣяку ласку, то всежь таки братя нашй Поляки повинни знати: що где двигаютея и пôднимаются цѣлй масы, тысячѣ народа, тамъ вже очевидно маеся дѣло не съ пустыми фразами, не съ погрозами, але съ фактами историчнои доносимости, съ исторiею. А чейже знаютъ братя нашй, що исторiи внегувати анѣ приплювати не можна, а кто би негув, того она роздавитъ!

Якъ про цѣль, такъ и про иниціятиву Вѣча панують середъ Полякôвъ галицкихъ дивнй и нѣчимъ не даючйся выяснити думки. „Gazeta Krakowska“ видитъ корѣнь всего лиха въ „Радѣ Рускôй“ и въ завзятыхъ статяхъ, котрыхъ розборомъ мы ще будемо мусѣли близше занятися, выдае вôйну тôй институціи рускôй, порушае небо и землю, щобъ тôлько би стерти зъ лица земль. За то „Kurjer Lwowski“ выволѣкае на свѣтъ божій стару фантазмагорію „свѣтого Юра“ и на его плечѣ звалюе все, що ему въ Вѣчу не сподобалося. Мѣжь иншими н. пр. бесѣда Нагôрного, о котрôй „Kurjer Lwowski“ въ дуже, якъ побачимо дальше, оригинальныхъ причинъ выробивъ собѣ дуже некористне понятье, та бесѣда, пôсля „Kur. Lw.“ мае бути зазулинымъ яйцемъ початымъ въ св. Юрѣ и пôдкиненымъ мѣжь звычайнй, благонадежнй синициній яечка. Въ своеи ôтцѣвскôй старанности о наше добро „Kur. Lw.“ (такій молодый, а вже ему вусы выросли!) радитъ намъ якъ найшвидше выкинути те погане яйце зъ свого гнѣзда. Смѣемо запевнити „Kur. Lw.“, що бесѣда п. Нагôрного почата и сплоджена була дуже далеко ôтъ св. Юра, и що въ загалѣ нѣякого св. Юра въ звычайнôмъ польскôмъ митологичнôмъ значенію теперь и зовсѣмъ на свѣтѣ нема, якъ о тôмъ „Kur. Lwow.“ мôгъ переконатися хочьбы и въ тои самои „Gaz. Krak.“, съ котрою ôнъ впрочѣмъ що до поглядôвъ на Вѣче руске „so ziemlich“ згаджаеся. Въ ч. 149 того шановного органу польского „Rządu narodowego in partibus“ выразно стоитъ записано, що „Polacy dla sprawy religii tyle już zrobili, że ocalili urzęda duchowne metropolii od gospodarstwa lokai Soroków.“ Значится, — св. Юръ „ocalony“, „twierdza duchowna zdobyta“ и треба бути ажь такъ добре поинформованымъ о рускихъ справахъ, якъ редакція „Kur. Lw.“, щобъ ôтгрѣвати давнй погребенй митологіи.

Розумѣеся, що приписавши иниціятиву Вѣча „Радѣ Рускôй“, „Gaz. Krak.“ ôтповѣдно до тои теоріи достроюе и цѣль Вѣча. Цѣль тая есть одна — „burzyć i rozdzielać“. Що „burzyć“? Кого ôтъ кого роздѣляти? Сего, розумѣеся, въ такихъ побожныхъ статіяхъ, якъ статіи „Gaz. Krak.“ не говоритси, — ту йде тôлько о натякъ, о „Fingerzeig“, якъ каже Нѣмець, о выкликанье „страхôвъ на Лехôвъ“. И що тамъ кому до того, що резолюціи принятй на Вѣчу заключаютъ въ собѣ зовсѣмъ позитивну програму и хотятъ будувати, а не руйнувати? Що тамъ кому до того, що само Вѣче було найкрасшимъ доказомъ єдности и солидарности мѣжь Русинами: мѣжь интелигенцією и народомъ, що зводячи до купы людей въ рôжныхъ верствъ и въ рôжныхъ закуткôвъ нашого краю именно якъ найбôльше причинилося до скрѣпленя взаимнои прихильности, розбудило почутье єдности въ народѣ и почутье силы, плывучои зъ єдности? Що тамъ „Gaz. Krak.“ до того всего? Для неи потрѣбно въ Русинôвъ зробити нигилистôвъ, и отъ она робитъ ихъ, якъ умѣе. Звычайно, якъ „wolni z wolnymi, równi z równymi“!

Проєктъ новои уставы
о конкуренціи церковнôй.

Для будучои сесіи соймовои выготовивъ Выдѣлъ краевый проєктъ новои уставы о конкуренціи церковнôй, опершися на матеріялѣ, якій ему доставили репрезентаціи повѣтовй и консисторы.

Першій параграфъ проєкту заключае нову важну постанову, бо вводитъ засаду примусового асекурованя будынкôвъ церковныхъ и парохіяльныхъ. Сего вымагае прозорливôсть администраційна, бо доси на случай знищеня пожаромъ тыхъ будынкôвъ, громада дуже бѣдувала. Церковь ôтбудувати треба швидко, а певно мало есть такихъ громадъ, въ котрыхъ можнабы легко зôбрати потрѣбнй грошѣ на нову будову; звычайно не обходится при тôмъ безъ рôжнородныхъ трудностей а навѣть не безъ частковои руины громадянъ. — Въ другôмъ параграфѣ проєктъ поручае церковному комитетови вызначувати датокъ, якій парохіяне повинни складати на закупно и удержуванье въ добрôмъ станѣ фелонôвъ и пр., на выдатки при ôтправлюваню богослуженя и на оплату дяка и слугъ церковныхъ. Рôжница межи симъ §-омъ проєкту, а постановами теперь обовязуючими есть велика, — бо по перше, пôсля нового проєкту не вôльно уживати закладового маетку церковного на покрытье выдаткôвъ на приборы церковнй, а по друге, зноситься одноразова сума (въ гр. к. парохіяхъ 50 зр., а въ рим. кат. 100 зр.) на потребы литургичнй и на удержанье слугъ церковныхъ. Пôсля нового проєкту комитетъ церковный осудитъ, кôлько на тую цѣль потрѣбно.

Пôсля дотеперѣшнои уставы о конкуренціи церковнôй, выдатки розкладаются на парохіянъ пôсля постановы уставы громадскои, котра въ §. 83 увôльняе ôтъ додаткôвъ до податкôвъ двѣ численнй клясы людей (урядникôвъ рôжныхъ категорій, учителѣвъ публичныхъ, войсковыхъ и т. д. и душпастырѣвъ дотычно ихъ конгруы). Въ новôмъ проєктѣ задержано дотеперѣшный способъ розкладу выдаткôвъ (пôсля уставы громадскои), але съ тымъ выразнымъ застереженьемъ, що §. 83 уставы громадскои не мае бути застосованый.

Где знаходится церковь филіяльна, выбудована и удержувана коштомъ якоись части парохіянъ, тамъ пôсля нынѣшнои уставы о конкуренціи церковнôй тіи парохіяне не увôльненй ôтъ обовязку причинюватися до выдаткôвъ на головну церковь и на будынки належачй до неи. Въ новôмъ проєктѣ Выдѣлъ краевый порѣшивъ, що така постанова есть тôлько часомъ справедлива, именно въ тôмъ случаю, если для филіяльнои церкви не експоновано душпастыря, котрый повнивбы всѣ обовязки пароха. Церковь филіяльна будуеся звычайно тôлько для выгоды парохіянъ, котрымъ за далеко здаеся ходити до головнои церкви парохіяльнои. Кто мае на цѣли выгоды, той не може ухилюватись ôтъ бôльшихъ выдаткôвъ. Инша рѣчь тамъ, где душпастырь, експонованый для церкви филіяльнои, повнитъ зъ порученя своеи высшои власти духовнои всѣ чинности пароха, а парохіяне тои мѣсцевости ставлятъ и удержуютъ будынки парохіяльнй. Въ такôмъ случаю вытворилася вже фактично нова парохія, котра пôсля нового проєкту мае бути увôльнена ôтъ выдаткôвъ на головну церковь парохіяльну.

Дальше слѣдуе одна цѣкава постанова нового проєкту. „Aby zasilić dozór kościelny (комитетъ церковный) intelligentnym żywiołem, dającym gwarancyę dobrej administracyi“, Выдѣлъ краевый постановляе въ новôмъ проєктѣ, що въ складъ комитету церковного мае входити такожь одинъ репрезентантъ „обшарôвъ двôрскихъ“. Такъ отже двôръ мае мати два голосы: разъ зъ титулу права патронату, а въ-друге, зъ титулу власности обшару двôрского!!

Доси надъ комитетами парохіяльными власть политична не мала безпосередного надзору, а выступала лишь тогды, коли дôстала яке зажаленье. Новый проєктъ накладае на политичну власть повѣтову обовязокъ строгои контролѣ надъ чинностями комитетôвъ церковныхъ!

Важна такожь ся постанова нового проєкту, що при розправѣ конкуренційнôй до важности ухвалы потрѣбно присутности бôльшои половины управненыхъ до голосованя и абсолютнои бôльшости голосôвъ. Теперѣшна бо устава постановляе, що кто не явився до розправы конкуренційнои, той уважаеся призволяючимъ на будову и буде обовязаный зложити припадаючій на него додатокъ. Если на пр. на 12 управненыхъ явилося тôлько 6 до розправы и одинъ зъ нихъ голосувавъ за будовою, то въ такôмъ случаю будова була ухвалена, бо до того одного голосу дочислювалося 6 голосôвъ неприсутныхъ.

Рôвножь важна постанова нового проєкту въ тôмъ направленю, що будову, ухвалену конкуренцією, мае переводити окремый комитетъ, выбраный ad hoc, — а не комитетъ церковный.

Отсе подали мы гдеякй найважнѣйшй постановы нового проєкту уставы о конкуренціи церковнôй пôсля дописи львôвского кореспондента до „Czas-у“, котрый мае той привилей, що въ Выдѣлѣ краевôмъ, чи въ ц. к. Намѣстництвѣ може першій информуватись о всякихъ ново-выготовленыхъ проєктахъ. Проєкту сего въ повнôй его основѣ мы ще не маемо пôдъ рукою, — тожь и вздержуемось ôтъ обширнѣйшого обговорюваня его. Однакъ вже зъ наведеныхъ постановъ можемо змѣркувати, що авторамъ сего проєкту (кореспонденть „Czas-у“ натякае на головну заслугу п. Полянôвского въ сѣмъ дѣлѣ) ходило не лишь о поправу хибъ въ дотеперѣшнôй уставѣ о конкуренціи церковнôй, — але и о дещо друге... Се найвыразнѣйше пробиваеся зъ постановы, що двôръ — кромѣ голосу зъ титулу того злощастного, воняючого середновѣччиною права патронату, — мае мати другій голосъ зъ титулу власности обшару двôрского...

Пôврôчный испытъ
въ Василіяньскôй жѣночôй школѣ

и донынѣшный станъ дѣвочого рускаго института во Львовѣ.

Ревнымъ заходамъ владыки Сильвестра, жертволюбности Русинôвъ и института „Народного Дому“ завдячуемъ, що рускй дѣвчата образуются въ своемъ рôднôмъ языцѣ, въ мовѣ, що ей выссали съ молокомъ рôднои матери. Есть ихъ въ воспиталищи 30; кромѣ дочокъ священичихъ, учатся тамъ и дочки урядникôвъ, професорôвъ и мѣщанъ рускихъ. И не пожалуютъ того, бо нашь институтъ вже нынѣ такъ красно починае розвиватися, що лучшои науки дѣвчата нѣгде не дôстанутъ. Доказомъ того испытъ за II-гій пôврôкъ 1883, що ôтбувся 28 червня о годинѣ 4-ôй зъ полудня. Результатъ того испыту подаемъ до-

перва нынѣ длятого, що ажь доси була цѣла увага Русинôвъ звернена на Вѣче и на наслѣдки єго, и мало кто бувбы схотѣвъ послѣдными часами читати справозданье зъ тихои шкôльнон працѣ, хочьбы и якъ намъ на серцю лежачого дѣвочого рускаго института.

Закимъ приступимъ до испыту самого, подивѣмся на розкладъ науки и представмо програму єи, не забуваючи и о учительскихъ силахъ, що трудились безплатно для тои рускои школы. Науку подавано въ II, III, IV и V-тôй клясѣ; I-шои не було сего року, бо не було ôтповѣдныхъ учениць. Въ II-ôй клясѣ учено: рускаго и польского языкôвъ, рахункôвъ, писаня, рысункôвъ, хорального спѣву, гимнастики, музики на фортепянѣ и ручныхъ роботъ. Въ клясѣ III-ôй учено ще окрôмъ того всего: языка нѣмецкого, географіи, науки природничои и надъ обовязокъ языка французского. Въ IV-ôй и V-ôй клясѣ учено крôмъ згаданыхъ предметôвъ ще и исторіи рускои, словесности рускои, физики, всемирнои исторіи и господарства. По при гимнастику учено дѣвчата бôльше нѣжь 3 мѣсяцѣ танцѣвъ. Програма такъ богата, що лучшои нема анѣ въ публичныхъ школахъ, анѣ въ найперших конвиктахъ. Всего, що тôлько нынѣшнѣ вымоги требуютъ, учено въ нашôмъ инстнтутѣ и якъ учено! Въ складъ учительского тѣла входили найсвѣтлѣйшѣ рускѣ професоры и здôбнѣ учителькы. Тѣло учительске складали панны: Ванда Калиновичъ, Леонтина Яцыкъ, Марія Захарока, Марія Балабанôвна (ручнѣ роботы), гры на фортепянѣ учили: п-а Олена Кунцевичъ, п-ѣ Гаврiила Винницка и п-ѣ Шварцъ, а спѣву учила даровита руска концертантка Антонина Гушалевичъ. Богословія учивъ о. Гордѣевскій, а решту предметôвъ професоры: дръ Целевичъ, Вахнянинъ, дръ Савицкій, дръ Калитовскій, Гладышовскій и Романъ Заклиньскій. Всѣ сѣ пп. професоры, — то силы первостепенні, выпробованѣ. Длятого маємо надѣю, що зарядъ рускаго института дѣвочого буде старатись усувати всѣ неумѣотности, на котрѣ жертволюбивѣ професоры нашѣ вже по части звернули и ще звернутъ увагу начальства. О сѣй справѣ може лучится намъ поговорити пôзнѣйше, а теперь звернемося до результату сегорôчнои науки въ нашôмъ воспиталищи.

Испытъ розпочався о 4-ôй годинѣ по полудни передъ численно зôбравшоюся публикою зô Львова и зъ провинціи. Зъ стороны Ординаріяту въ заступствѣ Преосв. еп. Сильвестра явився крыл. Володиславъ Бачиньскій; яко представитель института „Нар. Дому“ Вп. сов. В. Ковальскій; кромѣ нихъ засѣли за столомъ екзаминаційнымъ: крыл. М. Малиновскій, крыл. Павликôвъ и дръ Из. Шараневичъ. Зъ гостей зъ провинціи бачили мы кôлькохъ крылошанъ, бôльше число людей свѣтскихъ, урядникôвъ и мѣщанъ.

Испытъ розпочався разомъ въ клясахъ II и III-тôй. Ученицѣ оповѣдали перечитанѣ уступы и розбирали граматично; рахунковѣ задачѣ розвязували зъ памяти дуже скоро и удачно; въ загалѣ ôтповѣди маленькихъ, бо ледво 8—9-лѣтныхъ дѣвчатокъ, вдоволили всѣхъ присутныхъ. Коло годины 5 зъ полудня почався испытъ учениць зъ клясъ IV и V-тои. Увага гостей, напружена на ответы въ клясахъ попередныхъ, мусѣла подвоитись. Нашѣ молоденькѣ красавички мило-звучнымъ голосомъ гладко отвѣчали на найтруднѣйшѣ пытаня. Слухаючи тыхъ ôтповѣдей, ледво хотѣлося намъ вѣрити, щобы лишь по роцѣ науки молоденькѣ нашѣ дѣвчата проявляли такѣ хорошѣ успѣхи. Исторію руску ôтповѣдали ученицѣ хорошо съ очевиднымъ замилуваньемъ до предмету и съ розумѣньемъ єго; зъ физики рысували стосы електричнѣ, прирядъ телеграфичный и иншѣ рѣчи певною рукою, докладно и добре, при тôмъ все поясняли; испытъ зъ географіи выпавъ дуже добре: ученицѣ вказували швиденько на картѣ державы, краѣ, рѣки, горы и т. др.; испытъ зъ языка рускаго и литературы рускои зробивъ на всѣхъ якъ найкрасше враженье; исторію всемирну и наукъ природничихъ знали ученицѣ основно; великій результатъ осягнувъ проф. Гладышовскій въ науцѣ нѣмецкого языка, бо въ клясѣ V ученицѣ ôтповѣдали дуже добре (въ тôмъ предметѣ вызначилась особенно панна Анна Долиньска). Що панове професоры трактуютъ рѣчь на серіо, не дивота; але ледво коли побачили мы въ якôй небудь школѣ такъ фахову учительку и учачу съ такимъ розумѣньемъ рѣчи и тактовно, якъ п-а М. Захарска. Она при испытѣ зъ языка польского въ клясѣ IV и V и рахункôвъ въ клясѣ V, збирала правдивѣ лавры за свою працю въ ôтповѣдяхъ учениць, въ признаню пп. ôтпоручникôвъ и гостей. Зъ языка французского читано и розбирано на обохъ курсахъ уступы и толковано ихъ на языкъ рускій дуже добре.

По тôмъ наступили продукціи гры фортепянови. Воспиталище посѣдае 3 фортепяны, всѣ въ добрôмъ, а одинъ, новый, навѣть въ дуже добрôмъ станѣ. Програма части музикальнои була дуже богата; въ складъ єи входило 12 композицій Maylath-a, Donizett-oro, Verdi oro, Eghard-a, Hess a, Schulhoff a, Chopin-a (мазурка Op. 7 и валець Op. 64) и иншѣ. Жаль лишь, що спôзнена пора (година 7¼) не позволила намъ схôснувати зъ цѣлои програмы; ôтограні лишь були на 6 рукъ: „Rigoletto“ Maylath-a черезъ ученицѣ панны Ол. Кунцевичъ: Анну Долиньску, Олену Билиньску и Іоанну Децыкевичъ; панны Іосифа Варапучиньска и Марія Гудыкъ (зъ курсу п-ѣ Винницкои) ôтограли „Marche des Zouaves“ John-a; п-ѣ Шварцъ, яко справна учителька (во Львовѣ належитъ она до першихъ силъ учительскихъ на фортепянѣ и учитъ у Сакрекерокъ и Сакраментокъ) осягнула найбôльшѣ результаты: зъ 8 композицій выконали ученицѣ п-ѣ Шварцъ задля недостачѣ часу лишь двѣ. „Валець“ Op. 64 Chopin-a ôтограла прехорошо п-а Катерина Левицка. Молоденька тая пяністка (8—10 лѣтъ) має великій талантъ до музики; въ грѣ пробивалася добра техника и розумѣнье рѣчи, чого особенно при Chopin-ѣ вымагаеся. На послѣдный нумеръ ôтограли панны: Катерина Левицка, Марія Цѣнановска и Михалина Павликъ „Husarenritt“ Herbert-a на 6 рукъ дуже удачно. Пôдъ часъ испыту ôтспѣвали клясы II и III пѣснь: „Где згода въ семействѣ“, а IV и V „Миръ вамъ братя“ пôдъ проводомъ панны Яцыкъ. Въ конець засѣла панна А. Гушалевичъ до фортепяна и при єи акомпаніяментѣ ôтспѣвало кôлька учениць хороше сольо. Зôбранѣ гостѣ пôдъ часъ гры фортепяновои не щадили признаня якъ учителькамъ такъ и ученицямъ, загрѣваючи тыхъ послѣдныхъ до дальшои працѣ.

По испытѣ слѣдувала промова крыл. Вол. Бачиньского. Въ имени Ординаріяту подякувавъ ôнъ пп. професорамъ за ихъ безплатну щиру науку, настоятельцѣ института п-нѣ Янушевскôй за провôдъ молодѣжи и працю, наконець загрѣвъ теплыми словами нашѣ воспитанницѣ до дальшои науки. Свѣдоцтва роздавъ о. кат. Гордѣевскій, а нагороды крыл. Бачиньскій. Не можемъ на сѣмъ мѣсци не заявити повного признаня о. Гордѣевскому; ôнъ яко катихитъ вывязався зъ свого обовязку якъ найлѣпше; доказомъ сего ôтповѣди учениць на испытѣ; що ôнъ бувъ для учениць правдивымъ опѣкуномъ, се можна було вносити хочьбы зъ того, якъ ученицѣ навѣть на самôмъ испытѣ глядѣли на него, якъ на свого протектора.

При клясификаціи получили въ клясѣ II: ôтзначенье: 1) Хойнацка Евгенія, 2) Вахнянинъ Леонтина, 3) Шеховичъ Єремія, 4) Мартинець Марія; першій степень: 5) Левицка Ольга и 6) Задорецка Ольга. Въ клясѣ III: ôтзначенье: 1) Бѣлецка Александра, 2) Левицка Катерина, 3) Гудыкъ Евгенія, 4) Билиньска Олена; першій степень: 5) Радикевичъ Мелянія и 6) Струминьска Марія. Въ клясѣ IV: ôтзначенье: 1) Ганкевичъ Евгенія; першій степень: 2) Задорецка Іоанна, 3) Чемериньска Марія, 4) Децыкевичъ Олена, 5) Децыкевичъ Іоанна. Въ клясѣ V: ôтзначенье: 1) Долиньска Анна, 2) Захарска Ванда, 3) Варапучиньска Іосифа, 4) Фолюсевичъ Марія, 5) Копыстяньска Олена, 6) Гудыкъ Марія, 7) Микицей Ольга, 8) Криворучка Павлина, 9) Павликъ Михалина, 10) Кульчицка Евгенія, 11) Кульчицка Олена; першій степень: 12) Долиньска Климентина и 13) Кобрыновичъ Марія.

По роздачи свѣдоцтвъ и нагородъ слѣдувала молитва — конець испыту. По тôмъ було зъ стороны института принятье учителѣвъ, учительокъ и гостей, принятье сердечне а щире, котре перемѣнилось въ любый празникъ. Родичѣ дякували учителямъ за ихъ працю, учителѣ заохочували дѣтей до науки; всѣ забавлялися пріятно и весело.

Хочу докинути ще слôвъ кôлька о теперѣшнôмъ станѣ воспиталища. Сего року було помѣщеныхъ всѣхъ институтокъ 36; зъ тыхъ 30 побирало науку въ институтѣ, а 6 поза институтомъ; именно 4 ходили до семинаріи учительскои, одна до школы Елисаветы и одна до школы Ôрменокъ. За мешканье, прокормленье, пранье и т. д. платили родичѣ за одну ученицю 20 зр., за фортепянъ 3 зр., за француске 2 зр.; котра же училась танцѣвъ, доплачувала 3 зр. мѣсячно. Музики фортепяновои училися: въ клясѣ II: Задорецка Ольга, Левицка Ольга, Мартинець Марія, Хойнацка Евгенія; въ клясѣ III: Бѣлецка Александра, Билиньска Олена, Гудыкъ Евгенія, Левицка Катерина, Радикевичъ Меланія, Струминьска Марія; въ клясѣ IV: Децыкевичъ Іоанна, Задорецка Іоанна, Ганкевичъ Евгенія, Чемериньска Марія; въ V клясѣ: Варапучиньска Іосифа, Гудыкъ Марія, Долиньска Анна, Долиньска Климентина, Копыстяньска Олена, Микицей Ольга, Павликъ Михалина, Кобрыновичъ Марія. Отже на 30 учениць училося гры на фортепянѣ 22. — Зъ науки языка французского хôснувало менше. Настоятельцѣ института належится признанье за єи заходы. Ученицѣ мали въ нѣй и въ прочихъ инокиняхъ (разомъ съ настоятелькою 4) свои опѣкунки; они удѣляли ученицямъ науки господарства домового, и имъ то належитъ вдячнôсть, що нашѣ дѣвчата учено въ институтѣ кравецтва, робôтъ ручныхъ и шитя бѣля. А роботы ручнѣ учениць, тѣ прехорошѣ десенѣ мережанѣ дуже тѣшили кождого оглядача. Пôднести мусимо хороше письмо, порядокъ въ зошитахъ и працяхъ рысунковыхъ учениць. Дотычно испытôвъ смѣємо поставити пытанье: чи не добре булобы, щобы испытъ на будуще ôтбувався и рано и зъ полудня; въ той способбъ можна бы великій объемъ наукъ подѣлити на двѣ части; булобы се для учителѣвъ лѣпше, бо моглибы представити повнѣйше результатъ своеи науки, — а ученицѣ набиралибы бôльше охоты до науки, знаючи, що стане часу кожду зъ нихъ пытати; сего року именно науку музики и спѣву брано при испытѣ за надто коротко, вмѣсто 2—3 годинъ, укôнчено дотычный матеріялъ въ ½ годины.

Новый пôврôкъ розпочинаеся дня 1 вересня с. р. Зголошуватися можна вже и теперь, хотяй формальнѣ условія принятя будутъ оповѣщенѣ трохa пôзнѣйше. Зазначуємо, що до теперѣшного мешканя додано теперь ще чотыри красно вымалёванѣ комнаты, призначенѣ на салѣ выкладовѣ; черезъ те на будучій рôкъ шкôльный буде можна принятн до 50 воспитанниць. Якъ звѣстно, банкъ рускій купивъ сусѣдну каменицю при институтѣ дѣвочôмъ для сего института; довѣдуемось однакъ, що переходъ на уживанье воспиталища сеи каменицѣ не такъ скоро наступитъ, позаякъ банкъ опроцентовуе собѣ грошѣ выложенѣ на сю каменицю (28.000 зр.) чиншомъ наему ôтъ льокаторôвъ, а ôтдавбы каменицю на уживанье воспиталища лишь тогды, колибъ воспиталище оплачувало згаданый чиншъ за наемъ, — а се не такъ скоро наступитъ задля недостачѣ фондôвъ. Хиба дальшѣ складки... Теперѣшне воспиталище заосмотрене въ новѣ меблѣ и въ потрѣбнѣ приряды науковѣ. Каплиця вже готова. Такій станъ нашого першого и одинокого воспиталища дѣвочого. Желаємъ єму зъ своеи стороны якъ найкрасшого розвою — матеріяльного и морального!... *Б. Б.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Австро-угорска конференція), котра має застановитися надъ програмою въ цѣли остаточного заключеня договору торговельного съ Франціею, збереся въ половинѣ серпня с. р.

(*Хорватске правительство краєве*) приготовляе, якъ доноситъ загребскій кореспондентъ „Politik“, для зближаючоися сесіи соймовои дуже важнѣ предложеня законôвъ. На порядку дневнôмъ стояти буде передовсѣмъ проектъ *реорганизаціи администраціи*, котрый має бути доповненый въ тôмъ направленю, щобы можна оцѣнити не тôлько загальну цифру буджету граничного, але такожь высоту выдаткôвъ, котрѣ край граничный має вопôльно поносити съ краємъ матернымъ и наконець кôлько лишаеся на выдатки, котрѣ покриваются вопôльно съ Угорщиною. Хорватскій буджетъ краєвый досягъ теперь сумы 33 милiонôвъ, а по совершенномъ прилученю области граничнои буде выносити близко 5½ милiона, въ котрыхъ будутъ вже мѣститися всѣ автономичнѣ потребы граничнои области на рôкъ 1884. — Се буде першій вопôльный буджетъ, а цифры єго найлучше зъилюструютъ образъ потребъ Хорватіи и Славоніи, котрый буде тымъ интереснѣйшій, що дотеперь нѣкто не знавъ напевно, кôлько выноситъ загальна сума податкôвъ сполученои Хорватіи. — Хорваты говорили именно, що загальна сума податкова Хорватіи и Славоніи выноситъ далеко бôльше, якъ се признававъ угорскій министеръ скарбу. Зъ другои жь стороны Угры толковали и теперь ще толкуютъ, що Хорватія зависитъ ôтъ ласки Угорщины и не може безъ неи самостôйно существовати. — Теперь та справа розъяснится, а ôтношенье Хорватіи до Угорщины представится въ правдивôмъ свѣтлѣ.—Рôвночасно съ реорганизацією администраціи вôйде въ жатье *реформа судôвництва*, наслѣдкомъ котрои має бути ôтнятье функціонерамъ прокураторіи державнои дотеперѣшного ихъ независимого характеру судейского и здеградованье до становища звычайныхъ урядникôвъ административныхъ. — Ôтъ часу заведеня новои процедуры карнои, с. е. ôтъ 1874 р., выконували они свои обовязки дуже точно и безъ жадного замѣту, и зъ того становища не оказувалася потреба реформы. Мотивы введеня реформы въ институціи прокураторіи державнои були политичнои натуры, бо реформа прямуе до пôдчиненя прокураторій пôдъ дисциплинарну власть правительства. Однакожь и зъ тои точки погляду не заслугуе замѣрена реформа на похвалу, бо она есть тымъ обосѣчнымъ ножемъ, котрый въ ôтношеняхъ, якѣ маютъ мѣсце въ Хорватіи, може легко звернутися противъ тыхъ самыхъ, котрѣ єго сотворили. — Друга менше важна точка, заключаючася въ реформѣ судôвництва, есть змѣна назвъ судôвъ. Судъ другои инстанціи буде ôтъ теперь мавъ назву *апеляціи* вмѣсто *суду бана* (Banalhof), а трета инстанція змѣнитъ свою дотеперѣшну назву *суду септемвиріального* на судъ касаційный.

(Въ соймѣ стиріискôмъ) заинтерпельовали Словенцѣ намѣстника, чи єму звѣстно, що коло мѣста Ранъ прійшло до конфликту меми комисіею высланою правительствомъ а жителями, такъ що жандармерія мусѣла ужити оружія, наслѣдкомъ чого одинъ селянинъ полягъ на мѣсци, а кôлькохъ одержало тяжкѣ раны. — Въ ôтповѣди своѣй зазначивъ намѣстникъ, що єму згаданый фактъ єсть звѣстный и що причиною конфликту и дальшихъ єго сумныхъ наслѣдкôвъ було то, що урядникъ политичный высланый на комисію не знавъ словеньского языка. — Намѣстникъ дуже радо посылавбы до полудневои Стиріи урядникôвъ знаючихъ словеньскій языкъ, труднôсть однакожь лежитъ въ тôмъ, що за 13 лѣтъ єго урядованя сего року зголосився першій юриста, знаючій совершенно по словеньски.

(На зборахъ въденьского демократичного товариства Eintracht) державъ адвокатъ дръ Люгеръ дня 12 липня бесѣду о ôтношеню товариства до бôльшости рады державнои. — Зô взгляду на особу бесѣдника, котрый займає теперь видне становище политичне и зô взгляду на содержанье его бесѣды, якъ и обстоятельства, при якихъ она выголошена, займаеся дуже живо цѣла австрійска журналистика. Дръ Люгеръ, уродженый въ Вѣдни и Нѣмець, що высоко цѣнитъ свою національность, есть однакожь рѣшучимъ противникомъ либерального швиндлю и черезъ то не має симпатій въ тыхъ кружкахъ, котрыхъ божищемъ золотый телець. — Бесѣда Люгера, въ котрôй розвинувъ ôнъ свою политичну програму, зазначуе яко конечне условіе розвою державы мирне сожитье всѣхъ народностей и рôвноправность всѣхъ племенъ, складаючихъ монархію. — Бесѣдникъ заявивъ себе вѣрнымъ австрійцемъ, але заразомъ рѣшучимъ противникомъ роздражнюваня народностей, бо народы булибы вже давно помирилися, колибъ поодинокѣ наустителѣ зъ егоистичныхъ мотивôвъ не заколочували мира. — „Кто свою нѣмецку матерну мову любитъ, муситъ дати право такожь другимъ берегчи свою народность“ — говоривъ Люгеръ. Ôнъ гордивбы кождымъ, кто своею народностею погорджае. — Неменше либерально дивится Люгеръ на становище корпорацій репрезентативныхъ. „Не буду завсѣгды стояти“, говоривъ ôнъ — „за устороненьемъ заступництва интересôвъ, розширенъемъ права выборчого, за безпосереднымъ тайнымъ выборомъ и заведеньемъ закона заказуючого сполученье кôлькохъ урядôвъ (Incompatibilitäts-Gesetz). — Се найголовнѣйшій моменты знаменитои бесѣды Люгера, котра дуже не подобалась псевдолибераламъ. По скôнченю єи выкликали противники поглядôвъ бесѣдника въ сали зôбрань велике замѣшанье и непорядокъ такъ, що правительственный комисарь бувъ приневоленый закрыти зôбранье.

(Противъ децентрализаціи желѣзниць) выступила на однôмъ зъ послѣдныхъ своихъ засѣдань комната торговельна въ Грацу. — Ухвалено тамъ одноголосно выслати представленье до министерства, въ котрôмъ выражено застереженье противъ аспираній львôвскои комнаты торговельнои, прямуючихъ до децентрализаціи желѣзниць.

(Въ справѣ пенсій урядникôвъ въ окупованыхъ краяхъ) выдало недавно министерство скарбу важне розпорядженье. — Велика часть урядникôвъ державныхъ зъобовязалась якъ звѣстно служити въ окупованыхъ краяхъ тôлько черезъ певне число лѣтъ, а по уплывѣ часу въ реверсѣ означеного маютъ они вернутися на свои давнѣйшѣ посады. — Супротивъ того не було полагоджене пытанье, въ якій способбъ маютъ трактоватися тѣ урядники пôдъ взглядомъ додаткôвъ 5-лѣтныхъ (квинквенальныхъ). Министерство финансôвъ розпорядило отже, що всѣмъ урядникамъ, котрѣ повернули зъ Босніи и Герцеговины на свои посады, маеся часъ службы ôтбутои въ окупованыхъ краяхъ вчислити до загального числа лѣтъ службы и має увзглѣднятися при удѣлюваню квинквеній. — Розпорядженье повысше важне и тымъ, що дѣйствуе вспять, такъ що всѣ урядники що служили въ Босніи и Герцеговинѣ въ часѣ, ôтъ коли зачалася окупація, а котрымъ давнѣйше ôтмовлено права на квинквенія на основѣ сего розпорядженя, будутъ могли всѣ додатки квинквенальнѣ пôднести додатково.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Петербург. Вѣдом.“ ôтповѣдаючи на статію о галицкихъ желѣзницяхъ, помѣщену въ „Nation. Zeitung“, кажутъ, що нѣмецко-австрійскій союзъ не есть лишь страшнымъ противъ Россіи и Франціи. Задачею Россіи есть для того постаратися завчасу о забезпеченье полудневыхъ и захôдныхъ границь, щобы колись не заскочивъ ихъ нѣмецко-австрійскій системъ офензивный. Для того, каже згадана газета, есть задачею ген. Гурка поставити оборонні средства въ царствѣ польскôмъ на такôмъ степени, щобы захôднѣ стороны не сталися кускомъ, котрый бы легко добути можна. Впрочѣмъ згадана газета думае, що ген. Гурко повиненбы радше спомагати розвôй и права народнѣ въ царствѣ польскôмъ, якъ ихъ непотрѣбно гнобити. Дальше жалуютъ „Петерб. Вѣдомости“ того, що до желѣзныхъ дорôгъ, котрѣ маютъ незабавомъ повстати, не зачислено такожь линіи Проскôровъ-Каменець (80 верстъ) и Житомиръ-Бердичôвъ (40 верстъ). Буваютъ, кажутъ „Петерб. Вѣдом.“, такѣ случаѣ, що кто першій пôдôйде, той и побѣдитъ. Таке отже такожь есть положенье Россіи взглядомъ Галичины: повиннѣ мы зближитися до Галичины, коли не хочемо, щобы Галичина до насъ зближилася, а

пôдъ тымъ взглядомъ дуже важными пунктами суть Житомиръ и Каменець. Такій поглядъ „Петерб. Вѣдом.“ называе „Кіевлянинъ“ фантазією и каже, що обѣ тѝ дороги жадного значеня не маютъ, а коли вже кто боится, щобы австрійскій уланы не впали до Житомира, то най подумае, що они мусѣлибы впередъ ѣхати на Бердичôвъ, котрый есть стацією желѣзной дороги. Генер губ. Гурко, якъ доноситъ „Pol. Corr.“, мавъ сказати, що не годится съ тенденціями змагаючими россійщенье Царства Польского. Въ Петербурзѣ сказавъ отверто, що хоче мати вôльну руку; хоче насамперед переконатися о станѣ и потребахъ краю, а доперва на пôдставѣ власного досвѣду предприняти ôтповѣдній мѣры политичній и административній.

Франція. Зъ Тонкину доносятъ дня 3 с. м., що ген. Буе прибувъ 15 червня до Га-Нои. Роботы фортификаційній въ Гаи Фонгъ вже укôнчений, а въ Га Нои поступаютъ дуже скоро. Очѣкуютъ ще лишь 3000 войска на помôчь, а потôмъ вже розпôчнеся операція противъ Сонтаи, де стоитъ численный и добре узброеный непріятель. — Дня 12 с. м. прибуло до Парижа угорске товариство литератôвъ, ѣдуче зъ Италіи. На двôрци желѣзницѣ витавъ ихъ французкій комитетъ. О 3 год. по полудни пôйшли всѣ повитати поета Виктора Гюго. Сей принимавъ ихъ стоячи на терасѣ, а члены товариства уставилися на долинѣ въ огородѣ. Пульскій мавъ промову, при котрôй Викторъ Гюго розплакався. По ôтповѣди поета правнуки его подали угорскимъ литератамъ пугарѣ съ шампаномъ, а Пульскій внѣсъ тоастъ на все чоловѣчество. Пôсля того вернули всѣ домôвъ. Вечеромъ ôтбувся бенкетъ. — Величаво обходили 14. с. м. въ Парижи народне свято републиканьске, при котрôй случайности ôткрыто колосальну статую републики. Торжество се ôтбулося съ великимъ блескомъ безъ найменшого якого-небудь непорядку. — Права Франціи до Мадагаскару, якъ пишутъ „Grenzboten“, датуются ще ôтъ початку XIV стол. Однакожь доперва Ришилiе приказавъ (1642 р.) офиціяльно занятi островъ въ посѣданье Франціи. Товариство Всходу (Société de l' Orient) дôстало право закладати тамъ осады и вести торговлю съ тамошными жителями. Людвикъ XIV потвердивъ розказы свого ôтця, однакожь заложенье осадъ не удалося. Въ 1672 р. поубивали тамошнiй жителѣ всѣхъ Французôвъ, котрi зôйшлися були до церкви въ фортѣ Дофенъ. Въ народнôй библіотецѣ въ Парижи переховуютъ карту Мадагаскару ще зъ 1731 р., на котрôй зазначенi всѣ посѣлости французкi на побережу острова, котрi тогды Франціи данину платили. На початку сего столѣтя мали Французы двѣ посѣлости на островѣ, Фулепоенъ и Тамататве, котрi Англичане 1811 р. збурили, а котрi Французы опôсля знôвъ заняли. До 1841 р. була ще велика часть всхôдного побережа въ рукахъ Франціи. Ôтъ сего часу признавали Франціи рôжнi мадагаскарскi владѣлцѣ суверенскi права на рôжнi части побережа, такъ що она ажь до нынѣ уважае себе властителькою цѣлого побережа Мадагаскару. Англичане ввôйшли доперва далеко пôзнѣйше въ офиціяльнi ôтношеня съ владѣлцями острова и доперва 1816 р. завязали съ королемъ Говасôвъ, Радама, торговельнi зношеня.

Англія. Бôльше може якъ таматавскою справою занята нынѣ Англія будовою другого суецкого каналу. Звѣстный Лесепсъ и спôлка зробили съ англійскимъ правительствомъ дуже выгôдну угоду, на основѣ котрои жадаютъ ôтъ англійского правительства 200 милiоновои сумы, 3¼% опроцентованя и амортизаціи капиталу въ протягу 50 лѣтъ. Каналъ мавбы бути найдальше до 1888 р. зовсѣмъ скôнченый и ôтданый торговли. Англiйскi купцѣ и корабельники, розъярений сею угодою, устроюютъ митинги и доказуютъ, що нынѣ мимо такъ званыхъ концесiй французке товариство все верховодитъ надъ нынѣшнымъ каналомъ, и що контроля его надъ зарядомъ и переходомъ якъ и юрисдикція все ще позôстаютъ французскими. Товариство забезпечуе собѣ всякi зыски и дешевый капиталъ, а Англичанъ збуваe лишь нѣчого незначущими концесiями. Вносятъ отже резолюцію до парляменту, щобы правительство не входило въ жадни угоды, котрi не забезпечувалибы Англичанамъ всякихъ користей зъ каналу.— Англiйскi консерватисты користаютъ вже зъ незадоволеня, якого наробила будова другого каналу въ кущецкôмъ свѣтѣ и опираютъ на тôмъ вже свои политичнi обрахованя. Они думаютъ, що при розправахъ въ парляментѣ, котрi ôтбудутся на другiй тыждень, Глядстонъ останеся въ меншости, що потому парляментъ буде розвязаный, а Глядстонъ при новыхъ выборахъ певно не устоится. — Що до змѣнъ стану теперѣшного каналу, то оголошуе знову „Times“ депешу зъ Константинополя, пôсля котрои Порта мала зробити англiйскому правительству увагу, що безъ ея згоды не належитъ робити нѣякихъ змѣнъ въ нынѣшнiмъ станѣ суецкого каналу. — Въ таматавскôй справѣ зробила ôтповѣдь французского министра Шальмель-Лякуръ добре враженье въ Англiи. Шальмель-Лякуръ, не маючи все ще жадныхъ позитивныхъ вѣдомостей французскихъ каже, що Франція хоче завсѣгды жити съ Англiею въ згодѣ и мирѣ и готова завсѣгды въ повнѣ учинити до волѣ англiйскому правительству, наколибы тôлько не зайшло яке непорозумѣнье, але адмиралъ Пьеръ зробивъ дѣйстно похибку зъ якоись пристрасти. Справа таматавска отже поки-що закôнчена. Побачимо, що дальше зъ того буде. Чи Англiя буде спокôйно придивлятися кольонiяльнôй политицѣ Франціи, чи Франція зновъ зможе щаслiвше повести свою кольонiяльну политику, — покажеся небавомъ. — Пôсля депеши зъ Габунъ, на захôднôмъ побережу Африки, выкликало тамъ поступованье французского команданта велике невдоволенье мѣжь тамошными англiйскими купцями. Сей офицiръ оголосивши заказъ привозу и переховуваня зброи и муниціи, наложивъ на двохъ англiйскихъ купцѣвъ кару 1000 фр., бо знайшовъ у нихъ кôлька патронôвъ. На другого купця зновъ наложивъ 500 фр. кары, бо его тамошный пôдрядчикъ мавъ кôлька ручниць и троха пороху. Думаютъ, такъ додае депеша, що французкi уряды умысне ображаючо выступаютъ противъ Англичанъ, а тамошнi жителѣ, котрi тое видятъ, выступаютъ ворожо противъ англiйскихъ купцѣвъ.

Испанія. Середъ загальной тишины въ политицѣ, кипитъ въ Испанiи горяча боротьба партiйна. Въ кортезахъ мала мѣсце сими днями бурлива дебата надъ ревизiею конституціи въ дусѣ демократичнôмъ. Демократы кинулись завзято на министра Сагасту и не таили своихъ республиканьскихъ пересвѣдчень. Роспочалась дуже горяча полемика; дôйшло до того, що одинъ зъ провôдникôвъ републиканôвъ Кастеляръ освѣдчивъ, що републиканс не пôдутъ нѣколи разомъ съ монархистами. На тое ôтповѣвъ министеръ, що наколибы всѣ такъ понимали свободу якъ Кастеляръ, то ôнъ выпербыся, що есть сыномъ Испанiи. Само собою розумѣесь, що проєктъ ревизiи конституціи пôшовъ середъ такихъ обставинъ ad acta.

Ромунія. Шовинистичне заслѣпленье правительства ромуньского, котре проявилось недавно въ торжествѣ йсскôмъ и въ ôткликаню членôвъ межинароднои комисiи, выделеговаои для полагодженя непорозумѣня въ Ицканахъ, не перестае грозити супокоеви сусѣдныхъ державъ, а найбôльше судьбѣ самои Румунiи. Теперъ грозить Ромунія остентанційными приготовленями до вôйны. Министеръ Братіяно розбославъ пôсля донесеня добре поинформованыхъ берлиньскихъ газетъ окружникъ до всѣхъ префектôвъ, поручаючи имъ организувати товариства стрѣлецкi въ цѣлôмъ краю, позаякъ кождый Ромунъ повиненъ добре умѣти обходитись съ оружiемъ, такъ щобы мôгъ въ кождôй хвили станути пôдъ збруею за ôтчину. Власти вôйсковi дôстали порученье оказувати помôчь сему патрiотичному дѣлу, доставляючи товариствамъ стрѣлецкимъ оружiя и амуниціи.

НОВИНКИ.

(+) **Зъѣздъ археологичный въ Галичи**, котрый мавъ ôтбутися 10 л. с. м., але задля якихось причинъ бувъ ôтложеный, маe ôтбутись въ понедѣлокъ, дня 11 (23) л и п н я с. р., якъ увѣряе „Gaz. Krak.“ Зъ Кракова пріѣдутъ мѣжь иншими: консерваторъ памятокъ проф. І. Лепковскій; делегатъ Акад. наукъ А. Киркоръ; проф. университетскій М. Соколовскій; проф. школы штукъ красныхъ В. Лущкевичь, и др. О скôлько намъ звѣстно, такожь многi Русины задумуютъ взяти участь въ археологичнôмъ зъѣздѣ въ Галичи.

— **Ходорôвъ погорѣвъ** такимъ способомъ. Въ недѣлю около 11 год. передъ полуднемъ, занялася шопа Осипа Лечевского; огонь спостережено скоро, придушено съ легкостею и поставлено варту, котра дозырала мѣсця ажь до вечера. О годинѣ 9-ôй вечеромъ бухнула поломѣнь зъ сусѣднои соломою покрытои стайнѣ, зъ ôтки при помочи сильного вѣтру досягнула будынку шкôльного, потôмъ перейшла на антику, а зъ ôтси обгорнула цѣлу середину мѣста. Ратушь, въ котрôмъ мѣстилася пропинація, урядъ громадскiй. зъ котрого однакъ акты, книги и касу выратовано, згорѣвъ до тла. Згорѣла такожь касарня жандармерiи, всѣ крамницѣ и склади товарôвъ, всего до 80 домôвъ. Страты выносятъ надъ 100.000 зр. Намѣстництво выслало сейчасъ 300 зр. на першу помôчь для погорѣлцѣвъ, а староство бобрецке позволило збирати складку на сю цѣль. Зъ Бôбрки выслано много хлѣба. Ходорôвъ жалуeся дуже на урядъ телеграфичный, бо три телеграмы высланi зъ Ходорова до стражи огневои, до рады повѣтовои и до староства въ Бôбрцѣ, наспѣли тамъ, помимо близького сусѣдства, ажь за 5 чи 6 годинъ, коли вже за пôзно було зъ ôттамъ выбиратися съ помочею. Цѣсарь, довѣдавшись о нещастю постигшôмъ Ходорôвъ, велѣвъ удѣлити погорѣлцямъ зъ власнои калиты 2.000 зр. Огонь вѣроятно пôдложила чiясь злобна рука.

— **Бура и градоносна навалниця** лютилася сеи недѣлѣ во Львовѣ ôтъ 7-ои до 11-ои годины вечеромъ. На двôрци желѣзницѣ и на Кульпарковѣ була она такъ сильна, що дощь повыбивавъ всѣ шибы ôконъ зъ захôдно-пôвнôчнои стороны. То само сталося въ Замарстыновѣ и на Голоску, де упавъ градъ досягаючiй величины голубиного яйця и понищивъ инспекта и ярину огородникôвъ, збивъ садовину и розмѣсивъ збôже въ поли. Градова буря застановила була въ Зборовѣ и въ Краснôмъ весь рухъ желѣзницѣ, зрывала стрѣхи а навѣть вырывала дерева зъ землѣ.

— **Послѣдными днями** починили бурѣ великi спустошеня въ нашôмъ краю. И такъ въ трехъ селахъ повѣта борщôвского знищивъ градъ величины курячого яйця всѣ землеплоды селянъ. Село Домажиръ, въ пов. городецкôмъ, потерпѣло богато ôтъ повени, а 25 иншихъ ôтъ градовыхъ тучь, бôльше всѣхъ Путятичѣ, Лубѣнь великiй, Добряны и Малкôвцѣ. Великi страты понесли селяне въ 11 громадахъ повѣта яворôвского; Залуже, Яжôвъ старый, Ольшаница утратили черезъ грады и зливу не тôлько хлѣбы, але навѣть и сѣно, котре вода забрала. Въ Ланцутскôмъ повѣтѣ понищенi земледоды въ 16 селахъ. Въ наслѣдокъ того нещастя заряджено ликвидацію стратъ селянъ по всѣхъ тыхъ повѣнею и градомъ спустошеныхъ селахъ, задля часткового опусту податкôвъ.

— **Результатъ клясификаціи въ академичнôй (рускôй) гимназіи во Львовѣ:**

кляса	ôтзн.	1 кл.	попр.	2 кл.	3 кл.
Приготовл.	1	20	2	6	—
I А	2	16	6	3	4
I Б	2	15	4	2	3
II А	3	17	8	4	1
II Б	3	16	10	3	3
III	4	25	12	3	1
IV	2	20	9	4	4
V	2	30	9	2	—
VI	4	15	5	6	—
VII	7	24	12	2	—
VIII	2	22	4	2	—
	32	220	81	37	16

Якъ бачимо, на 386 ученикôвъ гимназiи одержали добрый степень 252. Не ôтповѣли вымогамъ (поправка, 2 и 3 степень) 134, бôльше отже якъ трета часть загального числа ученикôвъ.

— **Испытъ дозрѣлости въ реальнôй школѣ въ Стрыю** ôтбувся въ дняхъ 13 и 14 с. м. пôдъ проводомъ инсп. Солтыкевича. До испыту зголосилось 11 абитурiентôвъ. Зъ тыхъ здало 6; одинъ упавъ на рôкъ, а 4 маютъ поправляти по вакаціяхъ. Въ загальнôмъ числѣ абитурiентôвъ були 2 Русины: Володимиръ Даниловичь и Петро Костишинъ и оба здали съ ô т з н а ч е н ь е м ъ.

— **Испытъ дозрѣлости въ гимназіи въ Бродахъ** здало на 19 абитурiентôвъ — 12, мѣжь тыми одинъ Русинъ, Иванъ Давидовичь. Другiй Русинъ маe поправити одинъ предметъ по вакаціяхъ.

— **Ц. к. Намѣстництво** затвердило наданье стипендiй имени пок. Коссака ученикамъ гимназiи въ Дрогобычи: Иванови Мыцавцѣ (151 зр. 50 кр.) Иванови Чемарникови (35 зр.) и Николѣ Бѣласови (60 зр.)

(+) **Зъ Самбора** пишутъ до польскихъ газетъ, що тамошного бурмистра, нотаря К. засуспендовано. Причина суспензiи доси еще не выяснена.— Презесъ окружного суду въ Самборѣ п. Дитрихъ пôйшовъ на пенсію.

— **Зъ Пряшева** (на угорскôй Руси) пишутъ намъ: „Въ недѣлю 3 (15) липня ôтбулася въ Пряшевѣ инсталяція нового рускаго епископа при досыть численнôй участи священьства, а досыть слабôй участи народа. Немногихъ селянъ, що явилися въ церквѣ, розтручували въ брутальный способôвъ гузары, котрi мали удержувати порядокъ. Крôмъ гузарôвъ творила въ церквѣ шпалеръ такожь охотнича стражь пожарна; тая заховувалася прилично. Репрезентанты властей явилися въ церквѣ попереженi патролею зъ 7 гузарôвъ. Кôлькохъ священикôвъ и одного крылошанина бачили мы съ поважными бородами. (Заразъ пригадалась намъ наша любезна „Narodówka“; — колибъ бувъ тѝ бороды, Боже заступи, побачивъ котрый зъ ею редакторôвъ, бувбы бѣдачиско зômлѣвъ — и гузары мусѣлибы були его ôтливати...) На рускôй церквѣ, на однôмъ зъ латиньскихъ костелôвъ и на деякихъ домахъ повѣвали хоругвы съ угорскими барвами. Декретъ папы ôтчитано по латиньски, а декретъ цѣсарскiй по мадярски, — а по р у с к и не ôтчитано анѣ одного анѣ другого, хочь се була инсталяція р у с к о г о епископа!...“

— **Холера въ Египтѣ** не устае ще доси, а недбальство англiйского ряду може статися причиною, що ся зараза затягнеся навѣть до Европы. Въ загалѣ всѣ конзулѣ европейскихъ державъ жалуются на Англичанъ, котрi не приказали въ своихъ пристаняхъ кварантаны и не предпринимаютъ нѣякихъ мѣръ, щобы помôръ въ Египтѣ застановити. Въ Манзурахъ помôръ збôльшаеся по причинѣ великои спеки. Въ Дамiетѣ холера не устае, въ П о р т ъ С а и д ъ выпадки заразы стаютъ частѣйшими, а найновѣйшi вѣсти кажутъ, що холера появилася вже навѣть въ мѣстѣ Бенга близь Каира. Въ однôй Александріи не загнѣздилася ще доси ся хороба, хочь тамъ вже чути про выпадки затревожуючi людность, такъ що сими днями знôвъ около 500 Европейцѣвъ утѣкаютъ моремъ до Англiи, Италiи и Франціи. Морскi пристани австрійского побережа не зазначили доси нѣ одного выпадку холеры. Мимо того нашi власти не залишаютъ всякихъ мѣръ осторожности и выдаютъ въ тôмъ дусѣ розпорядженя. И такъ вже навѣть въ Галичинѣ ц. к. намѣстництво, староства и начальства мѣстъ предостерѣгаютъ народъ передъ заразою и завзываютъ до чистоты и мѣрности. Въ Парижи зôбралася комисія зложена зъ найлучшихъ лѣкарѣвъ и оголосила, що передъ холерою обезпечаютъ найбôльше: супокôй духа и мѣрнôсть въ житю. Мѣжь иншими презервативными средствами поручае комисія чисту воду и повздержнôсть ôтъ горячихъ напоѣвъ. Горѣвка замѣсть помагати, забиваe.

— **Села Звеногородъ и Водники**, въ пов. бобрецкôмъ, оба села власнôсть гр. Потоцкого, пущенi въ посесію жидови Швагрови. „Strażnica Polska“ справедливо сожалѣе надъ тымъ, що „магнатскi роды пôддержуютъ швиндель жидôвскiй.“ Колибъ зарядъ дôбръ гр. Потоцкого бувъ оголосивъ, що тѝ села маютъ пуститися въ посесію, то певно булибы зголосилися якiсь христiяне, — а такъ влѣзли въ тѝ села халатовi жиды... и будутъ вести свою „цивилизаційну“ мисію.

— **Гр. Володимиръ Руссоцкiй** выбраный на посла до сойму при доповняючôмъ выборѣ зъ куріи бôльшихъ посѣлостей львôвского округа, на мѣсце Давида Абрагамовича, котрый, выбраный въ Стрыю и во Львовѣ, зложивъ одинъ мандатъ. Контръ-кандидатомъ гр. Руссоцкого бувъ Жигмонтъ Савчиньскiй и получивъ лишь 4 голосы.

— **Пôдчасъ побыту цѣсаря въ Люблянѣ** прійшло межи Нѣмцями и Словенцями до бôйки. Дня 13-го с. м. забавлялися нѣмецкi стрѣлцѣ и гимнасты (Turner) на „площади народныхъ торжествъ“ передъ такъ званымъ шампаньскимъ кіоскомъ; пили шампана и взносили многi нѣмецко-патрiотичнi тоасты. Се дуже розъярило студентôвъ словенскои народности и тужъ за нимi стоячу велику товпу народа. Пôдъ проводомъ одного священика приступили они до Нѣмцѣвъ, щобъ имъ зборонити тоастôвъ, обижаючихъ словеньску народнôсть. Коли однакъ одинъ зъ Нѣмцѣвъ брызнувъ виномъ въ лице словеньского академика, прiйшло до завзятои бôйки, въ котрôй добре оббито стрѣлця нѣмецкого Ирма и графа Гардину. Розлюченый народъ кинувся на кіоскъ. Ирму и Гардину, що старалися утечи, задержали Словенцѣ съ словами: „Назадъ нѣмецкi псы!“ Наспѣвша жандармерія не година була навѣть рушитись и еслибы не якiйсь инвалидъ, що вылѣзши на стôлъ промовивъ словеньскимъ языкомъ до народа, заклинаючи его не чинити нѣкому насилiя передъ лицемъ найвысшого гостя-цѣсаря — то кто знае, чи ся мала бôйка не сталасьбы була причиною бôльшого погрому Нѣмцѣвъ въ Люблянѣ.

— **Мѣсто словацке Свати Микуляшь (Szent Miklosz)** погорѣло въ двохъ третихъ частяхъ дня 13. с. м. Пожаръ повставъ въ селѣ Врбица и знищивши цѣле село, перенѣсся вѣтромъ на село Нижи Гуштакъ, а зъ ôттамъ дôстався до Святого Микуляша. Шкоды въ маєткахъ страшнi. Людей згинуло до 20, мѣжь иншими утратили Словаки въ огни одного зъ своихъ дѣльнѣйшихъ патрiотôвъ, бурмистра Осипа Керна. Начальникъ мѣскои полиціи згинувъ такожь.

— **Пригода п. старосты въ Босніи.** Краєва управа въ Босніи вызначила була недавно на голову смѣлого ватажка Милана Николича незвычайну суму 500 дукатôвъ. Якъ однакожь показуеся, сума тая не конче такъ и велика за такого ватажка, якъ Николичь. Доказомъ сего пригода, яка лучилася 3 с. м. п. Плентай, старостѣ повѣтовому въ Бѣлинѣ. Згаданого дня вертавъ п. Плентай съ двома учителями и съ своимъ сынкомъ зъ недалекого села, куда ходивъ въ шкôльнôй справѣ. Въ дорозѣ стрѣтивъ его Николичь, спинивъ его и такъ промовивъ до него: „Ты назначивъ на мою голову 500 дукатôвъ, а позаякъ я грошей потребую, то и хочу собѣ тѝ грошѣ заробити, длятого отже и приходжу до тебе, щобысь менѣ тѝ грошѣ выплативъ. Не рушишся живцемъ зъ сего мѣсця, доки менѣ тѝ грошѣ не выплатишь.“ Не помогли жадни поясненя староты, що то не ôнъ ту суму на его голову накладавъ; тôлько съ трудомъ прiйшлося переконати ватажка, що староста не може такои сумы заплатити, бо зовсѣмъ ея не маe, тымъ бôльше при собѣ. Въ кôнци згодився Николичь на 500 зр. окупу. Тогды повѣдомивъ староста свою жену письменно о своѣй пригодѣ, а тая выслала, розумѣеся, якъ найскорше 500 зр. ватажкови, въ котрого рукахъ п. староста все ще яко закладникъ позôстававъ. Одержавши грошѣ, выпустивъ ватажко великодушно п. старосту на волю, приказуючи ще ему поздоровити сердечно ôтъ него поручника жандармерiи п. Сарича и сказати ему, що ôнъ скоро съ нимъ побачится.

— **Бисмаркова авангарда** добираeся вже и до рускихъ краѣвъ Россіи. 30.000 посѣдателѣвъ землѣ, по бôльшôй части прускi Нѣмцѣ и въ-друге або и въ-трете тôлько прислуги спровадженои зъ Прусъ, все народъ служившiй въ войску прускôмъ, або обовязаный служити, — жiютъ въ Царствѣ Польскôмъ, на Литвѣ и на Волыни та Подôлю. Що бôльше, Прусаки живучi въ Польщи продаютъ дорого свои землѣ и набуваютъ маєтки за дешевi грошѣ въ волыньскôй и подôльскôй губернiи. Въ ковеньскôмъ повѣтѣ на Литвѣ есть ихъ вже такъ много, що той кутъ можутъ Нѣмцѣ звати смѣло четвертою нѣмецкою провинцiею въ Россіи. Estland, Lievland, Kurland, а до того еще „Kovenland“.

— **Торговля дѣвчатами.** Въ Одессѣ арештовано двохъ жидôвъ Беюмена Мизлея и Боруха Ароновича, котрi везли до Царгорода на продажъ 3 женщины. Одна зъ нихъ 14-лѣтна дѣвчина була продана власнымъ ôтцемъ за 2.000 рублѣвъ. Мати ея довѣдалася припадкомъ о тôмъ и дала знати полиціи, котра въ наслѣдокъ того выкрыла, що оба тѝ жиды, одинъ зъ нихъ шинкарь одесскiй, занималися ôтъ давна торговлею людьми, особенно дѣвчатами, котрыхъ продавали въ гаремы и въ домы розпусты Востока.

— **Дрôбна вѣсть.** П. Густавъ Стравиньскiй, дѣдичь въ Нижбôрку новôмъ жертвувавъ на книжки для школярѣвъ — якъ намъ доносятъ — въ Нижбôрку новôмъ 5 зр., а въ Нижбôрку старôмъ 5 зр.

Вѣсти епархіяльнi.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завôзваный до каноничнои институціи о. Е. милiй Дольницкiй на кап. Рѣпнѣвъ, дек. бускаго.

Каноничну институцію получивъ о. Корнилiй Скоморовскiй на кап. Сливки, дек. перегиньского.

О. Іоанъ Щуровскiй пріймивъ презентацію ц. к. Намѣстництва на кап. Илемье, дек. перегиньского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **„Исторію украиньскои литературы“** выдае въ Россіи п. П е т р о в ъ, професоръ харкôвского университету, звѣстный зъ своихъ давнѣйшихъ студій на тôмъ поли. „Исторія украиньскои литературы“ (въ россійскôмъ языцѣ) выйде въ чотырохъ выпускахъ. Першiй выпускъ выйде незабавомъ зъ печати и буде кôнчитися на Квѣтцѣ-Основяненку. Въ своѣмъ переднôмъ словѣ говоритъ авторъ: „Лишь перестудiованье украиньскои литературы нынѣшного столѣтя може розвязати гордiйскiй узолъ запутаныхъ ôтносинъ межи велико и мало-рускою литературою.“ Для того ав-

торъ, — кажучи его словами, — и „пробуе такъ представити украиньску литературу нынѣшного столѣтя, щобы найменше було а ргіог-ныхъ поглядовъ, а найбольше фактичныхъ даныхъ, служачихъ до розъясненя пытаня о украиньскій литературѣ“. — Щиро витаємо такъ давно выжидану и такъ конечно-потрѣбну „Исторію украиньскои литературы“ и нетерпеливо чекаємо выходу цѣлои працѣ. Проф. Петровъ зробитъ своею працею велику прислугу не лишь Русинамъ-Украинцямъ, але и Русинамъ-Галичанамъ, котрі ще больше потребуютъ „якъ найбольше фактичныхъ даныхъ“ до украиньскои словесности зъ сего столѣтя, нѣжь Украинцѣ, котрі все таки живучи на Украинѣ маютъ легкій доступъ до библіотекъ въ украиньскихъ мѣстахъ и можутъ скорше зъ самыхъ жерелъ информуватися.

— **„Розмовы въ Добровольскій читальни.** І. Розмова про грошѣ и скарбы, съ передмовою о заложеню Добровольскои читальнѣ. Списавъ Миронъ ***.“ Такій заголовокъ маѣ нова, зъ ряду 74-та, а за 1883 рокъ 4-та книжечка товариства „Просвѣты“. Книжечка обнимаѣ 64 стороны друку и коштуѣ 12 кр. а. в.

(+) **„Нового Зеркала“ ч. І.** выйшло въ другомъ накладѣ и представляѣся хорошо. Статіи: вступна „Нове Зеркало“ (стихъ), „Шкаралупникъ“, „Зъ теки перекиньчика львовского“, „Въ Альбомъ звѣстной панянцѣ“ (стихъ), „Сельскій политики“ и др. можна назвати вповнѣ удачными. Рысунокъ на послѣдной сторонѣ, помыслу и выконаня п. К. Устіяновича, дуже оригинальный и многозначущій. Вже то п. К. Устіяновичь выдержитъ своими рысунками конкуренцію съ не-знати якою сатиричною газетою... Що до тексту першого числа „Нового Зеркала“ позволимъ собѣ зробити одну увагу въ надѣѣ, що трафитъ она до пересвѣдченя редакціи и вплыне користно на дальшій розвой „Нового Зеркала“. Хочь,. якъ сказано, всѣ статіи 1-го числа суть удачній, однакъ грѣшатъ тымъ, що деякій зъ нихъ суть за довгій, займаютъ богато мѣсця, а черезъ те и не позволяютъ газетѣ мати рожнородне содержанье. Въ 1 ч. се передовсѣмъ треба отнести до статіи „Сельскій политики“, котра одна забираѣ майже цѣлу сторону. Коли ся неправильность буде усунена, то, сподѣваємось, „Нове Зеркало“ буде сповняти добре свое призначенье и буде милымъ гостемъ въ кождой рускій хатѣ.

— Въ Лондонѣ появилася книжка п. з. **Slavic and Latin**, Ilchester lectures on comparative lexicography... by Carl Abel, Dr. phil. London. Trübner et Co. 1883, стор. 123. — Авторъ по короткомъ вступѣ о захоной и вохоной цивилизаціи доказуе на подставѣ историчной, культурной, языковой и то переважно лексикальной, цѣлковиту отрубность малорускаго народа отъ великорускаго.

Господарство и Торговля.

— **Апаратъ охоронный въ случаю пожару.** Центральный комитетъ выставы въ Цириху порѣшивъ уставити въ гдеякихъ льокаляхъ выставки апаратъ дѣйствуючій автоматично въ случаю пожару. Авторъ того апарату есть п. А. Мази, россійскій подданый, бувшій студентъ цирихскои политехники. По спаленю вѣденьского Ringtheatr-y поставивъ собѣ п. Мази задачу вынайти такій апаратъ, посредствомъ котрого огонь могбы только такъ довго нищити, поки самъ себе не знищитъ. Въ продовженю одного мѣсяця предложивъ онъ вже сю вынаходку въ Берлинѣ, Вѣдни, Парижи и т. д. до патентованя. Патенты були въ скорочасѣ полученѣ, однако по поводу недостатку въ грошахъ застосованье того геніяльного помыслу могло наступити доперва на швайцарскій выставѣ. Автоматъ сей дѣйствуе въ случаю выбуху пожару въ льокалю, въ котромъ онъ уставленый; есть дуже поединчои конструкціи и не дорогій. Онъ дасться ужити въ театрахъ, фабрикахъ, саляхъ и т. п. льокаляхъ, где только находятся водопроводы. На случай выбуху пожару, в. пр. въ театрѣ, онъ безъ помочи людей опускае желѣзну куртину, дае сигналъ до огневои сторожи, полиціи и т. д., отвираѣ коминъ надъ сценою, гаситъ газъ, засвѣчуе лямпы олѣйнѣ, отвираѣ краны водопроводовъ и т. д. Головна часть того апарату есть подойма (Hebel), съ котрою получена сѣть стяжокъ порозпроваджуваныхъ по тыхъ мѣсцяхъ, где пожаръ може повстати. Стяжки складаются зъ частей, зъ котрыхъ одній напоєній суть плынами швидко запалюючимися, а другій плынами незапалючимися. Автоматъ есть дуже чувствительный и зачинае дѣйствувати, скоро только перегоритъ одна стяжка. Доказаною рѣчею есть, що найбольше театровъ зачинае тогды горѣти, коли въ нихъ нѣкого нема, особливо по представленю. — Уставленье отже такого автомату запобѣглобы не одному нещастю и охоронилобы будынокъ отъ розрушеня. Надѣятися треба, що вынаходка тая знайде якъ найширше застосованье. Посередництво мѣжь вынаходцемъ а тыми, котрі схотѣлибы здѣлати ужитокъ зъ тои вынаходки, принявъ на себе мѣжь иншими такожь п. В. Нагорный во Львовѣ.

— **Щобъ охоронити звѣрята домовій** отъ гедза и другихъ мухъ, найлѣпше зварити полыну и отваръ той, якъ остигне, зольяти до бутельки и добре закоркувати. Тымъ отваромъ натираеся звѣрята що дня губкою, особливо мѣсця мягкій, де муха найскорше сѣдае. Добре такожь натирати звѣрята бобковымъ олѣйкомъ, котрого запаху овады знести не можутъ. Олѣёкъ той есть для звѣрятъ зовсѣмъ нешкодливый.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝ **О. Викторъ Черняѣскій**, парохъ въ Поникві в., дек. бродского, упокоився дня 12 л. с. м. въ 61. роцѣ житл а въ 38 роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

— **Справозданье зъ дѣяльности Выдѣлу и зъ дѣлъ тов. „Рускои Бурсы“ въ Тернополи за шк. рокъ 1882/83.** На загальномъ Зборѣ дня 27 травня выбрано до нового выдѣлу предсѣдателемъ дра Володимира Лучаковского, а выдѣловыми: дра Емил. Гладишовского, Андрея Чичкевича, Емил. Крававича, Льва Шеховича, Вас. Копытчака, Ант. Чемериньского, Ив. Навроцкого и Григ. Чубатого; заступниками Виктора Загайкевича, Северина Навроцкого, Гецева, Петра Бѣлиньского и Льва Рудницкого. Понеже дръ Гладишовскій, Андрей Чичкевичь, Левъ Шеховичь и всѣ замѣсцевій не могли надзырати Бурсы, одинъ выдѣловый не хотѣвъ вступити до Выдѣлу, а надто не було кому вести господарки, проте Выдѣлъ прибравъ собѣ до помочи: пп. Григ. Каноровского и Николая Плешкевича. Засѣдань Выдѣлу було 9. Якъ выдѣловій надзырали Бурсу, кождый желаючій може довѣдатися зъ книги поведеня питомцѣвъ, въ котрій записуеся кождого разу, котрый зъ выдѣловыхъ приходивъ до Бурсы и що розпорядивъ. — Число членовъ помножилося о 2, а уменшилося о 3 вычеркненыхъ и упокоившогося о. Данила Лаврынова, — отже выноситъ 63, а то дѣйстныхъ 44, основателѣвъ 7, покровителѣвъ 7, спомагаючихъ 5. Жаль сказати, новоприбуваюча интелигенція мѣсцева и зъ окрестности не почуваеся до обовязку, приступати до нашого товариства. Вкладки членьскій досыть правильно плачено, такъ, що залягае лишь у одного покровителя на фондъ коренный 19 зр. 50 кр., а на фондъ текучій у 8 членовъ 18 зр. 45 кр. Одному, о котромъ загально звѣстно, що не въ станѣ уплатити своеи вкладки, отписано ей до 1 вересня 1883 р.

Питомцѣ поробили слѣдуючій успѣхи въ другомъ повроччю 1882 р. Зъ IV кл. гимн. 1) Бровка Мих. отличіе лок. 1 на 25; 2) Черняѣскій Ив. отличіе лок. 3 на 25. Зъ II кл. гимн. 3) Анастазіевскій Іосифъ 1 степень лок. 14 на 50; 4) Лесюкъ Якобъ 1 степень лок. 13 на 50; 5) Пулюй Мих. отличіе лок. 6 на 31. Зъ I кл. гимн. 6) Добротворъ Дим. отл. лок. 3 на 41; 7) Киналь Андрѣй 1 степень лок. 12 на 29. Въ першомъ повроччю 1883 р.: Зъ III кл. гимн. 1) Анастазіевскій Іосифъ 1 степ. лок. 17 на 46; 2) Лесюкъ Якобъ 1 степ. лок. 11 на 46; 3) Пиндусъ Теодоръ 1 степ. лок. 13 на 45. Зъ II кл. гимн. 4) Добротворъ Димитрій 1 степ. лок. 2 на 37; 5) Стисловскій Никола 1 степ. лок. 3 на 37. Зъ I кл. гимн. 6) Бойко Петро 1 степ. лок. 2 на 51; 7) Кухарукъ Иванъ 1 степ. лок. 14 на 51. Зъ IV кл. норм. 8) Пилипчукъ Василь 1 степ. Безпосередный надзоръ бувъ совѣстный, такъ якъ справитель Бурсы, бувшій до минувшого року питомцемъ, ревно сповнявъ вложенѣ на него обовязки. Не принято больше питомцѣвъ, бо больше здобныхъ не подалося, а зъ принятыхъ не всѣ вступили. Зъ принятыхъ выступивъ одинъ по желаню свого брата Дра Ив. Пулюя. Одинъ занедужавъ на груди, на котрій ще минувшого року начавъ хорувати, и умеръ дома. Отже теперь есть питомцѣвъ 7.

Подяка.

Уважаємо своимъ обовязкомъ подякувати именемъ рускои молодѣжи ВПр. Отцямъ крилошанамъ: Малиновскому, Петрушевичу, Величку, Павликову, Добраньскому зъ Сливницѣ, Котлярчукови зъ Кривенького, Крушиньскому зъ Селискъ и всѣмъ другимъ Отцямъ, надосиѣвшимъ зо всѣхъ сторонъ галицкои Руси, щобы своимъ споѣвудѣломъ або присутностею звеличати намять незабутного Архіерея-Митрополита Григорія. Не менше сердечно дякуемо п. Чеви, неотказавшому намъ помочи съ своимъ хоромъ въ томъ неожиданомъ случаю, коли о. Настоятель духовнои семинаріи безъусловно заказавъ Вп. рускимъ питомцямъ участвувати въ богослуженю за спокой душѣ рускаго Митрополита. Наконецъ пріймѣтъ и Вы, Родимцѣ, участвувавшій такъ громадно въ патріотичномъ торжествѣ, отъ рускои молодежи руске Спасибогъ!

Отъ управляючого комитета тов. „Академическій Кружокъ.“

Габла, предсѣдатель; Покшивницкій за секретаря.

Подяка.

Подобалося Всевышнёму покликати до себе дня 14 л. с. м. напрасною смертею упокоившогося найдорожшого сына Анатоля, ученика гимназіи перемыскои въ 13 роцѣ житя. Въ томъ такъ тяжкомъ горю для насъ единою отрадою була численно згромаджена публичность слѣдуючого дня при похоронѣ тлѣнныхъ останковъ нашого сына. Не могучи въ иншій способъ подякувати, складаемо всѣмъ потрудившимся на отдаленый отъ мѣста цвинтарь, сердечне Спаси-Богъ! Особенножь дякуємо Впр. о. катихитамъ: Ю. Железновскому, Подляшецкому и Куцерыбу, не менше и Всеч. о. Т. Дмоховскому зъ Якоманичь, якъ и Вп. ученикамъ гимназіи и управителю высшого хору п. Седляку за трогаючій спѣвъ подчасъ походу и надъ домовиною. Нехай Господь кождому за сей трудъ и щирость надгородитъ и потѣшитъ здоровьемъ и щастьемъ въ многій лѣта!

Новосѣлцѣ дня 16 липня 1883.

Ем. и Ол. Менцѣньскій.

Курсъ львовскій зъ дня 17. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	291 50	294 50
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 25	100 25
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	99 25	100 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	86 50	88 —
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 70	102 70
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизація галиц. 5% м. к.	98 55	99 55
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 56	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Півимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 15½	1 17½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Отъ кольканайцять лѣтъ хорошо реномоване

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскій ч. 19

поручаѣся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконовъ, Молитвослововъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтаѣ, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другій въ кругъ сего заводу входячій роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписовъ въ братство тверезости** отъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткомъ часѣ. (4—9)

Курсъ збожа

зъ дня 18 л. липня 1883.

Цѣна за 100 кильограмовъ.	зр	кр.	зр	кр
Пшеница червона	8	55	9	95
Жито	6	30	6	75
Ячмѣнь	5	70	5	90
Овесъ	6	50	7	—
Гречка	7	90	8	45
Кокорудза стара	6	—	7	50
„ нова	—	—	—	—
Просо	—	—	—	—
Горохъ до варки	8	—	9	50
„ паст.	5	75	6	40
Сочевица	—	—	—	—
Фасоля	8	—	15	50
Бобъ	—	—	—	—
Вика	6	50	7	—
Конюшина (передна)	90	—	100	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	28	—	29	—
Кминъ	23	—	24	—
Рѣпакъ зимовый	14	—	14	60
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Львівка)	9	25	10	—
Насѣнье льняне	—	—	—	—
Насѣнье конопляне	—	—	—	—
Хмѣль за 100 кил.	160	—	200	—

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки до подорожи — також всякій прибори подорожній

поручаютъ найдешевше

Братя Ляшнеръ

Львовъ, ул. Галицка ч. 16.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКОЛЬНІ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручаѣ

по якъ найдешевшой цѣнѣ

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членовъ „Рады школьнои“ даю повысшій приборы на раты посля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

(Цѣнники на жаданье франко.)

ТЛУМАЧКИ

зъ шпагатового полотна съ ремѣнями.

Замѣсть куферка дуже практичній, бо не забираютъ мѣсця а незвычайно панковій.

Штука 3 зр. 75 кр. и 4 зр. 25 кр., бо більший 4 зр. 80 кр. и 5 зр. 50 кр

поручаютъ

Братя Ляшнеръ

Львовъ, ул. Галицка ч. 16.

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

Фабрики зигаркобъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцаріи, есьмо въ можности давати найлучшій зигарки знаній въ цѣломъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы пріити до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркобъ:

5000 цилиндробъ, зигаркобъ кишеневыхъ зъ найлѣпшого срѣбного никлю, регулёваній на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый ходъ на 10 лѣтъ.

2325 анкеробъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитій, регулёваній на секунды, перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарбъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключикобъ, съ дуже деликатною никлевою машинерією, найдешевшій и найлучшій зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10 25 зр.

1000 анкеробъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованій черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинобъ, дуже добре регулёваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарбъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваній безъ ключика, уприлеёвана машинерія зъ правдивого никлю, регулёваній на секунды, по нечуваной еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16 50 зр

4200 французскихъ будячихъ зигаркобъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (11—12)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маѣ на цѣли нѣякого обманьства, обовязуемося, скоро зигарки не сподобаются, принятій ихъ назадъ а грошѣ зверутн.

Th. Schmejkal,

Wollzeile 33. Wien.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батьковщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Достати можна черезъ редакцію „Батьковщины“.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и пояснивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. гезр. 15 кр. за рецепиcомъ).

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

подъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до конца року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбковска ч. 2. (6—?)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рокъ,

при участи кружка кіевскихъ професоровъ и другихъ ученыхъ подъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рокъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка І.

Выборъ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторонъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готовку достае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батьковщины“ и „Нового Зеркала“.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 77. Львôвъ, Субота 9 (21) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть ро . 4 рубл
на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочинаеся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ даромъ початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Съ великого свѣта“.

☞ Просимо П. Т. Предплатниковъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскй газеты.

Rupti sunt omnes fontes abyssi magni et cataractae coeli apertae sunt. Genesis VII, 11.

III.

Що до рефератôвъ, ôтчитаныхъ на Вѣчу, и ихъ важности — панує мѣжь польскими газетами така сама взôрцева незгода и безладиця, якою заповненй суть три послѣднй столѣтя польскои исторіи. „Kurjer Lwowski“ говоритъ, що „pièce de resistence“ цѣлого вѣча була бесѣда п. Нагôрного, хочь, розумѣеся, бачитъ въ тôй бесѣдѣ самй неправды и брехнѣ. „Gazeta Narodowa“ знôвъ твердитъ, що „jedna tylko mowa p. Wachnianina zasługuje na uwagę“, хочь и въ нѣй не лишає анѣ однои нитки живои. „Gazeta Krakowska“, держачися думки свого кореспондента, що „wiec cały był bezprzedmiotowy“, приходитъ до того переконаня, що тôлько съ п. Антоневичемъ и п. Вахнянином можна ще говорити, бо они выступали „w imię miłości“, они „liczą się z faktami“. Розумѣеся, що ставлячи намъ обовязкомъ выступити „w imię miłości“, — „Gaz. Krak.“ себе цѣлковито уважає вôльною ôтъ того обовязку и въ имя безпамятнои ненависти выступає противъ насъ съ денунціяціями.

Въ загалѣ можемо сказати, що бесѣда п. Нагôрного о економичнôмъ станѣ нашого народа найбôльше крови напсувала панамъ-Полякамъ. Все въ нѣй не до вподобы имъ. „Czas“ твердитъ, що п. Нагôрный и въ загалѣ цѣле Вѣче выступало бôльше противъ правительства, нѣжь противъ Полякôвъ, ровумѣеся, въ тôй побожнôй цѣли, щобы представити насъ елементомъ „wrogim państwu i kościołowi“. Правда „Czas“ одинъ въ помѣжь польскихъ газетъ въ Галичинѣ признає, що п. Нагôрный въ своѣй бесѣдѣ „poruszył niektóre potrzeby materyalne zubożałego ludu“ и що затымъ бесѣда его мала найбôльше реальнои ваги. Замѣтно такожь, що „Reforma“, котра минувшого року напечатала була о индемнизаціи обширну статю „Sumy galicyjskie“, на котрôй и п. Нагôрный опирався, не выступая съ полемикою противъ его циферъ. А „Gaz. Nar.“ люта на п. Нагôрного, що ôнъ говорячи про индемнизацію, не вдаривъ сильнѣйше противъ правительства, котре найбôльше тому винно, що справа индемнизаціи у насъ проволоклася съ шкодою краю. Впрочѣмъ „Gaz. Nar.“, котра минувшого року, коли соймъ краевый готовився до обрадъ надъ справою индемнизаційною, не подала своимъ читателямъ нѣякого выясненя тои справы, теперь робитъ дуже премудрй мины. А „Dziennik Polski“ хапаєсь навѣть збивати выводы п. Нагôрного о индемнизаціи, и очевидно збиває такъ, що кождый въ его полемики ясно бачити може, що ôнъ о справѣ выплаты индемнизаційнои анѣ о тôмъ, що говоривъ п. Нагôрный, не має нѣякого понятя. Мы наведемо сю цѣкаву полемику дословно, щобъ читатель мôгъ бачити, якъ то у насъ легко бути самому мудрцемъ, нѣчого не знаючи, а окричати другого неукомъ, котрый говоривъ на пôдставѣ студій. „Cyfry przyszłych wpłat na indemnizacyę są zupełnie fałszywe. Prosimy przeczytać tylko sprawozdanie sejmowe“. Кто бы думавъ, що Богъ зна, якій важкій аргументъ, — а мѣжь тымъ однои секунды застановленя досыть, щобъ выразумѣти всю пустоту и недорѣчнôсть тои фразы. „Sprawozdanie sejmowe“, — значится, котресь одно, — але котре и въ якого часу? Авторъ тыхъ слôвъ мабуть и не знає, що справоздань соймовыхъ есть величезна купа и що полемизуючи, годилосьбы докладнѣйше показати жерело. Та ба, коли самъ ôнъ его не знає и не читавъ. Бо уважайте, за чимъ ôнъ каже намъ шукати въ тôмъ справозданю соймовôмъ: за цифрами будущихъ вплатъ индемнизаційныхъ. Смѣемо запевнити автора тыхъ слôвъ, що справозданя соймовй (а властиво урядова ихъ часть, на котрôй п. Нагôрный выключно мусѣвъ опиратися) нѣчогôсѣнько не говорятъ о будущинѣ, а тôлько о тыхъ вилатахъ, якй вже вплачено, тай бôльше нѣчого, впрочѣмъ завсѣгды що до будущины опираючися на „Планѣ амортизаційнôмъ“ въ р. 1858, на котрôмъ и оперъ свôй рахунокъ п. Нагôрный. Та що ту довго полемизувати! Полемистъ „Dz. Pol.“ очевидно и самъ не розумѣе, що говоритъ, бо высказавши повыше съ емфазою. що „cyfry przyszłych wpłat są zupełnie fałszywe“, о стрôчку ниже бере цабе и каже: „gdyby zaś były prawdziwe, natenczas cyfra, którą państwo i kraj płacą i płacić będą na umorzenie długu indemnizacyjnego jest najrzeczywistszym dowodem, o ile korzystniej włościanie wyszli na indemnizacyi w Galicyi, gdzie za nich zapłaciło państwo, a w części i kraj“ и т. д. Пышне собѣ те „gdyby zaś były prawdziwe“! Значится аргументація „Dz. Pol.“ представится ось якъ: Цифры п. Нагôрного зовсѣмъ фалшивй, — а впрочѣмъ може бути, що цифры правдивй, але представленье фалшиве. Смѣло можна сказати: „Polnische Logik“ рôвнобѣжно до знанои „Polnische Wirtschaft“. А о скôлька фалшиве було представленье п. Нагôрного? О тôлько, що „tu w Galicyi przesunięto znaczny ciężar z włościan na inne klasy, na samych właścicieli dóbr i na mieszkańców miast, którzy z pańszczyzną nic nie mieli do czynienia“. Чи бачите, якій мудрый той „Dz. Pol.“, — и ктобы то бувъ по нѣмъ того надѣявся! Жаль тôлько, що ôнъ въ своѣй великôй мудрости забувъ, що п. Нагôрный сплату индемнизаційну почисливъ именно мѣжь тягарѣ краевй, т. е. такй, до котрыхъ поношеня причиняются всѣ обывателѣ краю (розумѣеся, не въ рôвнôй мѣрѣ и не въ рôвнôй пропорціи!) и що бесѣда п. Нагôрного звернена була такъ добре до селянъ, якъ и до мѣщанъ. А затымъ вся мудрôсть „Dz. Pol.“ прійшла троха за пôзно, — все, що мôгбы п. Нагôрного навчити „Dz. Pol.“, то п. Нагôрный и самъ безъ него знає, а крôмъ того знає ще гдещо троха й бôльше!

Въ загалѣ намъ здаеся, що найбôльшимъ поводомъ до гнѣву польскихъ газетъ на п. Нагôрного бувъ уступъ его бесѣды о индемнизаціи. „То нетактовно вытягати такй дравливй справы передъ простый нарôдъ“, — се була загальна думка панôвъ львôвскихъ газетярѣвъ. Признаємося, мы не могли и не можемо доси порозумѣти тои высшои политики, котра бъ заборонювала намъ представити народови справу, становлячу одинъ въ найбôльшихъ его тягарôвъ. Що се когось тамъ може дразнити (въ першôй линіи рôжныхъ паньскихъ прихвостнѣвъ), до сего намъ дѣла мало! Вовка боятися, то й до лѣса не йти! Та тôлькожь се „нетактовнôсть“ була причиною тои нещасливои вôйны, яку львôвскй газетярѣ выдали п. Нагôрному.

„Gaz. Nar.“ проявила въ тôй вôйнѣ не меншу мудрôсть ôтъ „Dz. Pol.“. И она каже, що цифры Нагôрного неправдивй, бо за индемнизацію заплативъ доси край 65 милiонôвъ, а мужики всего лишь 50 милiонôвъ. Если держава заплатила лишь трету часть, т. е. 50 милiонôвъ, то всеи доси зложеноі вплаты пôсля „Gaz. Nar.“ выйде на 150 милiонôвъ. Мы дуже цѣкавй, ôтки „Gaz. Nar.“ выхопила тй цифры и жалуемъ дуже п. Нагôрного, чому ôнъ, хотячи въ справы индемнизаційнои зробити средство агитаційне, не удався по цифры до авторитетôвъ „Gaz. Nar.“. Бо п. Нагôрный въ своѣй бесѣдѣ далеко скромнѣйшй представивъ цифры. У него вся сума доси вычисленыхъ ратъ индемнизаційныхъ выноситъ несповна 130 милiонôвъ, въ чого держава заплатила около 60 милiонôвъ, такъ що на край и на хлопôвъ разомъ выпадає несповна 70 мил., котру то суму дѣлячи пôсля пропорціи „Gaz. Nar.“ одержимо, що пôсля п. Нагôрного край заплативъ 40 а хлопы 30 милiонôвъ, — майже о половину менше, нѣжь выпадалобы пôсля „Gaz. Nar.“. Смѣемо запевнити нашихъ читателѣвъ — бо авторъ полемики въ „Gaz Nar.“ и самъ се добре знає, — що цифры тои газеты зовсѣмъ захоплень въ воздуха.

Але найлѣпше пописався въ тôй справѣ нашь другъ, прихильникъ Русинôвъ, „Kurjer Lwowski“. Зъ разу ôнъ выразивъ жаль на нетактовнôсть п. Нагôрного и на фалшивй его цифры, за тымъ назвавъ его „святоюрцемъ“ и высказавъ премудру теорію, що за панщину хлопы въ Галичинѣ не заплатили анѣ шелюга, бо все заплативъ край и держава. И на пôдставѣ тои премудрои теоріи „Kur. Lw.“ поквапився обкинути п. Нагôрного простацкою, уличною лайкою въ родѣ „nikczemność“, „podłe kłamstwa“ и т. д., якъ прилично „wolnym z wolnymi i równym z równymi“. Звѣстна рѣчь, п. Нагôрный не мôгъ навѣть

Дещо про могилу Тараса Шевченка.

(Допись зъ Украины.)

Якъ умру, то поховайте
Мене на могилѣ
Середъ степу широкого
На Вкраинѣ милôй, —
Щобъ ланы широкополй
И Днѣпро и кручѣ
Були видній, було чути,
Якъ реве ревучій...

И поховали его на такôй высокôй могилѣ, надъ Днѣпромъ, биля Канева. И лежитъ ôнъ тамъ ось вже двацять рокôвъ, а ще й доси ему нема спокою. Ся жь сама лиха доля, котра була злою мачухою для Тараса за его житя, не покидає его и пôсля смерти: забороняє Украинцямъ достойно, якъ слѣдъ, ушанувати его память, его могилу.

Зразъ пôсля похорону Тараса, родичь покôйного кобзаря, Варфоломей Шевченко, съ дозволу тогочасного министра внутрѣшныхъ дѣлъ зробивъ съ Канѣвскою городскою думою умову, по якôй Тарасова могила вѣчно и потомно належитъ до Варфоломея Григорієвича Шевченка съ платою по 2 карбованцѣ чинщу у рôкъ. По тôй же самôй умовѣ п. Варфоломей не тôлько мае право, але жь повиненъ насадити округъ могилы садокъ, огородити его и въ загалѣ дбати про те, щобъ могила мала гарный и чистый выглядъ. Такимъ побытомъ у тому жь таки рощѣ поставлено хрестъ и оточено могилу камянымъ фундаментомъ. И оттаке невелике дбанье коло могилы передъ самомъ вмершого кобзаря — не до вподобы було деякимъ людцямъ лукавымъ. Они скомпонували доносъ, що у тôй могилѣ буцѣмъ не Тараса поховали, а народолюбцѣ-бунтѣѣ закопали „свяченй“ ножѣ гайдамацкй, щобъ ихъ знову добути, коли настане часъ!.. Тогдѣ, якъ звѣстно, бувъ часъ повстаня Ляхôвъ, часъ особливого руху молодѣжи...; урядъ, похопный до всего незвычайного, давъ вѣру и оттôй мерзенôй поговôрцѣ. Зъѣхались урядники у Канѣвъ на могилу; пôшли допыты та розпыты; вже наважили було розкопувати могилу... На силу вговорили урядникôвъ, щобъ залишили отее дѣло, не зневажали покôйного кобзаря а съ нимъ и народне чувство Украины.

Пройшла туча. Настала тиша, немовь той важкій сонъ пôдъ нестерпну задуху. Не чути було про могилу, не чути було и про украиньске дѣло... Гдеколи прокидались Украинцѣ, та ихъ знову сонъ-зѣльемъ напували... Одначе не забували они „Заповѣту“ свого кобзаря, не забували они и его могилы. Таки чимало було такихъ, що пріѣздили зъ далекихъ куткôвъ Украины ôтвѣдати отсю могилу. Та й чи мала несподѣванка чекала ихъ тамъ, на могилѣ? Зруйноване мурованье, похилый хрестъ, а доокола городяньска товарина и свинота пасется!.. Край самои жь могилы — урядникъ (жандармъ), котрый забороняє пôдступати до могилы всѣмъ, кто приходитъ съ думкою ушанувати покôйного Тараса. Неразъ забирали и до арешту, неразъ иншимъ способомъ вневажали, — а минувшого року, то навѣть пôдъ сторожою москалѣвъ (жовнѣрѣвъ) и полиціянтôвъ привели зъ Канева у Кіевъ — кого? — двѣ панянки въ „высшихъ дѣвочихъ курсôвъ“, котрй ѣздили туды Днѣпромъ, щобъ покласти вѣнки на могилу и змалювати собѣ на памятку отту могилу!.. И чи хто сказавъ що на те? У часописяхъ краевыхъ майже нѣчого нема про се, а столичнымъ газетамъ байдуже!

Оттакъ минуло двайцять рокôвъ. Могила дôйшла до стану руины. Врештѣ, въ осени тамтого року и похилый хрестъ упавъ. Треба було думати-гадати, щобъ могилу, якъ слѣдъ до ладу привести. Пôдъ той часъ Полтавске губернске земство асигнувало 500 карбованцѣвъ на памятникъ на могилѣ. Въ Одессѣ-жь зôбрано безъ-мала 2000 карбованцѣвъ на школу имени Шевченка у Кирилôвцѣ; та чи мало ще добродавцѣвъ жертвувало. Деякй часописи ôткрыли у себе пôдписку на те жь святе дѣло. Н. пр. кіевска „Заря“ объявила, що пріймає складки на могилу Тараса, — а якъ стали зъ всѣхъ усюдôвъ слати грошѣ, то цензура заборонила друкувати справозданя, и редакція мусѣла звернути грошѣ назадъ. Не на руку було цензурѣ, щобъ всѣ знали, що Украина шануе свого кобзаря!

Тымъ часомъ у Каневѣ инакше коилося. Тамошній городскій голова забажавъ собѣ ласки шукати у уряду. „Товариство на пôдмогу народнôй працѣ“ (Общество поощренія народнаго труда), що завязалося було у Петербургѣ за приводомъ гр. Игнатьева, Валуева та иншихъ паліятивистôвъ, — розбслало по всѣй имперіи листы, запрошуючи жертвувати, хто чимъ може, на користь товариства. Дôйшовъ такій листъ и до Канева. Городскй радній наразились дати 10 десятинъ землѣ пôдъ школу того товариства, а на утриманье ей — оттй 2000 карбованцѣвъ, що десь тамъ, якъ чули, збираются тежь на школу (!). Оттакъ, гляди! Голова такъ и ôтписавъ у Петербургъ, — а тамъ и врадѣли, вхопились за тй грошѣ, якъ то кажутъ, и руками и ногами. (Мабуть се першій и остатный прикладъ бувъ, що обôзвались на запросины товариства, бо щось про дѣяльнôсть оттыхъ добродѣѣвъ вже и не чути бôльше.)

Канѣвскій голова, щобъ прислужитись ясневельможнымъ, повѣвъ дѣло такъ. Ставъ просити Варфоломея Шевченка, щобъ той передавъ у его руки оттй грошѣ, бо — каже — для покôйника все однаково, чи школа стояти буде у его селѣ, де ôнъ вырѣсъ — Кирилѣвцѣ, чи не подалеку ôтъ его могилы — у Каневѣ. Та й те — каже — однаково, чи она буде называтися „Тарасовою“ чи „Александровскою“, а я — каже — допоможу вамъ поставити хрестъ. Ось що. Такимъ побытомъ поставили часовый хрестъ деревяный. Се було въ осени тамтого року, у падолистѣ.

Тымъ часомъ складка йшла дальше и почитателѣ Тарасовои музы наважили поставити

чутися ображеным такою дурнотою, так як не могбы чутися ображеным, еслибъ зъ подъ „чiвгось“ копыта брызнуло на него болото. Бо твердити нынѣ, що хлопы нашi нѣчого не дали за панщину, коли отъ 1858 року они платятъ 31—50% додатку индемнизацiйного, на то треба бути такимъ свѣдущимъ въ справахъ краевыхъ, якъ ново-народжене дитя або як ред. „Kur. Lwowsk-ого“. Таке твердженье навѣть ефектовне не есть помимо своеи безперечнои оригинальности, — оно будитъ только смѣхъ у кождого и бо́льше нѣчого.

Отъ якъ полемизуютъ съ нами братя Поляки! Отъ на якихъ подставахъ умѣютъ зробити чоловѣка и неукомъ и фальшивникомъ и нѣкчемникомъ и Богъ знае чимъ! Нѣ, добродѣѣ и братя! Доки вы такими будете, доти, правда, можете намъ шкодити, можете насъ кривдити, обборѣхувати, тиснути, деморализувати, — але народа — анѣ нашого анѣ свого — не попровадите за собою, позитивнои роботы нѣякои не зробите, а затымъ и страшными для насъ не будете!

Польске товариство педагогичне
и его зѣздъ въ Стрыю.

I.

Официяльна его назва — „krajowe“ товариство педагогичне, але мы съ повнымъ правомъ можемо назвати его „польскимъ“ — задля его тенденцiй. Колибъ оно не только звалося, але и справдѣ було „краевымъ“ товариствомъ, то на зборахъ загальныхъ чи на т. зв. зѣздахъ, и на зборахъ поодинокихъ отдѣловъ краевый языкъ рускiй бувбы рiвноуправненый съ польскимъ; учителѣ Русины свободно, не боячись якихъ непрiятныхъ для себе наслѣдствъ, моглибы манифестуватися Русинами, промовлялибы по руски, и т. п., — а президесъ товариства педагогичного, Русинъ въ роду п. Ж. Савчиньскiй, бодай хочь разъ бувбы открывъ зѣздъ промовою въ краевомъ языцѣ рускомъ, котрымъ говоритъ и учитъ молодѣжь половина учителѣвъ галицкихъ, а такожь може и половина належитъ до товариства педагогичного... Тымъ часомъ всего того не буває. Учителѣ Русины, зависимi отъ „старшины педагогичнои“, котра есть майже выключно патрiотствуюче-польска, мусятъ — щобы не „претерпѣти“ — ховатися съ своимъ рiднымъ языкомъ и або мовчати, або говорити по польски. На зборы Русины-учителѣ мусятъ ѣхати, бо боятся „начальства педагогичного“, — впрочѣмъ бѣда часомъ притисне... Але щобы Русины-учителѣ съ охотою ѣхали на всякi зборы т. зв. „краевого“ педагогичного товариства, — того мы не можемо нѣякъ сказати, бо знаемо зъ досвѣду. Що може тягнути туда Русина-учителя, якъ онъ тамъ не учуе рускаго слова, якъ онъ унимаеся заговорити по руски, якъ ему тамъ патентованi менеры будутъ плести о „польскоi идеи“ и коли лишь дасться прилатати яке „narodowe święto“, яка „narodowa pamiątka“, якiй „narodowy jubileusz“, — то непремѣнно прилатаютъ — до педагогичного зѣзду. Що Русина учителя може се все обходити? На зборахъ роздаровуютъ учителямъ польскi книжки, въ родѣ такихъ, якъ: „O Polakach“, „O patryotyzmie w Polsce“, и т. под. Що́ Русинъ учитель зробитъ съ такими книжками? Дасть ихъ читати молодѣжи въ рускомъ селѣ? На такихъ зборахъ можна учути отъ такого Савчиньского, такого Болеслава Барановского, такого Згурского солодкi слова: „Polska i ruska krew tak zmięszana w żyłach naszych, że trudno rozróżnić, który atom polski, a który ruski“ и тымъ подобнi фразы, — а учитель Русинъ въ кождомъ словѣ такои бесѣды буде чути гипокризiю, бо колибъ кровь була такъ вже змѣшана атомами польскими и рускими, то и зѣздъ педагогичный бувбы змѣшаный бесѣдами и отчитами польскими и рускими, то и книжки роздавалибыся польскi и рускi, то збиралибы складки отъ учителѣвъ не лишь на цѣли народнi польскi, але и на рускi, — а сягнувши до дальшихъ консеквенцiй, то и польска молодѣжь мусѣлабы въ школахъ учитись языка рускаго, якъ руска молодѣжь муситъ учитися языка польскаго, — то краева и львовска окружна рады школьнi булибы предприняли потрѣбнi мѣры, щобы рада мѣста Львова заложила руску школу народну, и рада мѣста не булабы такъ хитро обойшла рѣшенье державного трибуналу...

Послѣдными часами товариство педагогичне поставило Русиновъ учителѣвъ въ дуже критичне положенье. Якъ звѣстно, Поляки-нивеляторы завязали во Львовѣ товариства псевдо-просвѣтнi: „Towarzystwo oświaty ludowej“ и „Macierz“. Кажемо „псевдо-просвѣтнi“, — бо тымъ польскимъ товариствамъ не иде о правдиву просвѣту, але о полонизацiю руского народу; колибъ имъ ишло о просвѣту народу, то сидѣлибы и дѣйствувалибы въ Краковѣ, середъ своихъ Мазурóвъ. Выданя тыхъ товариствъ малибы середъ руского народу такiй ходъ, якъ „Świtło“, або „Dôm i Szkoła“ (котра мимоходомъ сказавши здобула собѣ 6 предплатникóвъ!), — колибъ нашi нивеляторы не взялися на способъ. Знаючи, що товариство педагогичне маe рóжнородный вплывъ на учителѣвъ, удаeся „Macierz polska“ до товариства, щобы оно помогло. Товариство, якъ пише въ своѣмъ сегорóчнóмъ справозданiю, запропонувало учителѣвъ, а „Macierz polska *pomianowała* (sic!) licznych delegatów głównie z grona nauczycieli szkół ludowych, poleconych jej przez zarząd główny Tow. pedagogicznego. Delegaci ci zajmować się będą rozprzedażą wydawnictw Macierzy polskiej, co im przysporzy pewnego skromnego dochodu obok moralnej satysfakcyi, że im daną została sposobność pełnienia tak zaszczytnej służby publicznéj (полонизацiи)“. Яку „моральну сатисфакцiю“ може мати товариствомъ порученый, а „Macierzą p.“ агентомъ „занменованый“ учитель Русинъ, — се кождый зъ насъ порозумѣe. Критичне его, бѣдолаки, положенье! — и певно нѣчого такъ не сушитъ его головы, якъ бажанье, щобъ якъ найскорше увóльнитися въ путъ, наложеных на него „Macierzą p.“ а властиво товариствомъ педагогичнымъ. Навѣть здоровомыслячiй Полякъ учитель певно моральнымъ тягаремъ уважае для себе сю „zaszczytną służbę publiczną...“

Все доси наведене, — а далобыся ще богато на той тематъ сказати, — муситъ очевидно дуже знеохочуючо и пригнетаючо вплывати на учителѣвъ Русинóвъ (а навѣть на справедливыхъ и розумныхъ Полякóвъ), — тожъ и не диво, що передъ кóлькома днями зѣздъ педагогичный въ Стрыю був дуже нечисленный, або сказавши словами справоздавця „Dziennik-a Polsk-ого“: „Cały w ogóle zjazd ten bez porównania skromniejsze przybrał rozmiary, niż poprzedni“. Вже онъ мусѣвъ бути дуже скромный, коли польскi газеты число участникóвъ его подаютъ на 250! А треба знати, що въ Краковѣ позаторбувъ було 1200, и що значна часть учителѣвъ дóстае грошѣ на дорогу и улекшеня ѣзды по желѣзныхъ дорогахъ...

Другимъ разомъ згадаемъ гдещо и о нарадахъ послѣдного зѣзду въ Стрыю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Обходъ освобожденя Вѣдня отъ Туркóвъ*) бувъ дня 17 л. липня с. р. предметомъ нарадъ вѣденьскои рады громадскои, а еи ухвала на тóмъ засѣданю запавша, коментуеся теперь всѣми вѣденьскими и другими газетами. — Въ цѣли уложеня програмы обходу и обдуманя средствъ грошевыхъ на покрытье выдатковъ съ нимъ сполученыхъ выбрала рада особну комисiю, въ имени котрои здававъ справу на засѣданю зъ 17 липня дръ Мавтнеръ. — Референтъ комисiи предложивъ отже, щобы рада вѣденьска обмежилася 11 вересня на откритю таблицѣ памятковои на Каленбергу, урядженю тамже свѣдання, а дня 12 вересня малибъ бути въ Пратерѣ пущенi штучнi огнѣ и урядженi концерты трохъ музычныхъ капель и спѣвацкихъ товариствъ. — На покрытье коштóвъ жадае комисiя кредиту 7200 зр., зъ чого сума 2400 зр. маe бути ужитою на снѣданье. — По референтѣ забравъ голосъ дръ Гайтлеръ, котрый старався выказати, що обходъ освобожденя Вѣдня отъ Туркóвъ маe не только велике значенье историчне и политичне, але передовсѣмъ такожь льокальне, и вносивъ, щобы розширити програму обходу ювилейного черезъ устроенье народнего фестину, на котру цѣль зажадавъ кредиту въ сумѣ 10.000 зр. а. в. Въ тóмъ самóмъ дусѣ говорило такожь много другихъ радныхъ, рада громадска приняла однакъ значною бóльшостею внесенье комисiи, а откинула всѣ внесеня, котрi мали на цѣли розширенье програмы. — Праса централистична задоволена становищемъ рады мѣскои и хвалитъ ухвалу еи бóльшости яко новну такту, коли противнi газеты солидаризуючи съ поглядами меншости называютъ той поступокъ ганьбою для Вѣдня. — Ходятъ вѣсти, що мимо ухвалы рады громадскои, выкинувшои зъ програмы людовый фестинъ, завязався комитетъ, котрый маeся занятi устроеньемъ публичныхъ забавъ при помочи фондóвъ приватныхъ.

(*Въ справѣ науки другого языка краевого въ школахъ середнихъ*) приготовивъ чеcкiй клюбъ бóльшои посѣлости проектъ до закона, котрый именемъ клюбу маe бути внесеный въ соймѣ гр. Клямъ-Мартиницомъ, а пóсля котрого, въ всѣхъ школахъ середныхъ, удержованыхъ зъ фондóвъ державныхъ, наука въ другóмъ языцѣ краевóмъ маe бути обовязковою, если родичѣ не постараются о увóльненье отъ неи своихъ дѣтей. Тымчасомъ ведеся въ прасѣ дискусiя, котрои органы отповѣдно до становища свого поддаютъ предложенье строгой критицѣ або берутъ его въ оборону. На вѣсть о згаданóмъ проектѣ выступила противъ него передовсѣмъ нѣмецко-либеральна праса, котра закидае предложеню клюбу бóльшои посѣлости неконсеквенцiю и видитъ въ нѣмъ тенденцiю обóйти арт. XIX основныхъ законóвъ, выключаючiй примусъ другого языка краевого. Зъ проекту незадоволене такожь сторонництво молодо-чеcке, котрого органъ „Narodni Listy“ замѣчае, що зъ случайности научитися другого языка краевого будутъ користати тóлько Чехи та не Нѣмцѣ и выводитъ зъ того, що германизацiя чеcкого народу ще бóльше взможеся. За то рѣшучо стае въ оборонѣ внесеня консерватистóвъ празка „Politik“, котра доказуе, що тенденцiею закона есть *переведенье рóвноправности обоихъ народностей въ урядахъ*. Рóвноправность, говоритъ органъ старочеcкiй нѣколи не далабыся перевести въ практицѣ, еслибы Нѣмцѣ не учились по чески, а Чехи по нѣмецки; тогды бувбы можлавый хиба тóлько административный подѣлъ Чехъ. Если однакожь Нѣмцѣ не будутъ училися по чески, лишь Чехи по нѣмецки, тогды выпаде конечне переведенье рóвноправности въ урядахъ въ нашу (чеcку) користь а Нѣмцямъ буде можна тогды отповѣсти: „volenti non fit injuria!“ Внесенье згадане не есть впрочѣмъ новостею, бо аналогичне предложенье внесене було выдѣломъ краевымъ еще въ роцѣ 1864 и получило санкцiю въ роцѣ 1866, а знесене зóстало арт. XIX основ. законóвъ, котрый, якъ кажутъ, мавъ на цѣли знесенье примусу що до науки другого языка санкцiонованого згаданымъ закономъ.

(*Въ соймѣ дальматиньскóмъ*) розвинувъ на однóмъ зъ послѣдныхъ засѣдань посолъ Павлиновичь програму хорвацкои национальнои партiи, котра называe Хорватiю краемъ выключно хорватскимъ, въ котрóмъ лишь Хорваты маютъ право существованя; прочi народности можутъ бути лише яко гостѣ терпимi, если пристанутъ на то, щобы зреклися своихъ правъ политичныхъ. — *Въ отношеню до монархiи не може бути иншого стосунку, лишь унiя персональна.* Въ прочѣмъ муситъ Дальматiя мати совершену независимость пóдъ взглядомъ законодавствъ въ справахъ судóвництва, администрацiи, школьництва и справъ церковныхъ. Для ляндверы, яко национальнои милицiи жадае Павлиновичь национальнои мовы въ комендѣ.

(*Товариство селянъ высшои Австрiи*) ухвалило на послѣднóмъ своимъ зборѣ, отбутóмъ въ Фелькляброкъ резолюцiю, котра заявляе, що становище послóвъ зъ куриi сельскои до рады державнои, якъ: Брандисъ, Шфингль, Фшеръ, Носке и др. при голосованю надъ внесенями податковыми принесло селянамъ высшои Австрiи велику шкоду и закидаючи имъ, що служатъ интересамъ партiйнымъ и що здрадили селяньство, высказуе votумъ недовѣрiя. — Резолюцiя мала бути ухвалена, якъ довѣдуесь выходяча въ Линцу „Tagespost“, одноголосно.

(*Справа регуляцiи желѣзныхъ воротъ*) поступила о тóлько наперед, що угорске правительство порозумѣвшися съ Долитавiею въ питанiяхъ принципiяльныхъ, пóдняло вже перший крокъ прямуючiй до зреализованя задуманои роботы. Назначено именно комисiю инжинерску, котра маe занятися на мѣсци техничными роботами вступными и знятьемъ ситуацiй. Члены комисiи, котрои провóдъ поручено старшому инжинерови Валяндови, удалися передовсѣмъ на територiю сербску, щобы тамъ зачати роботы. Въ кружкахъ угорского правительства думаютъ, що Сербiя не буде ставити комисiи трудностей, але буде еи помагати и пóддержувати.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Катковъ все ще не дае спокою московскому городскому головѣ п. Чичеринови за его бесѣду, котру онъ мавъ пóдчасъ царскои коронацiи. Онъ закидае п. Чичеринови, що сѣе лишь зерно незгоды и революцiи мѣжь власными обывателями а дальше аргументуе ось въ якiй способъ: „По що“, каже п. Катковъ, „жадати отъ правительства якихось реформъ; наколи правительство видитъ, що якась змѣна на часѣ и що она приноситъ хосенъ, по щожь его нападати и нѣбы силомóцею отъ него сего домагатися? А коли правительство видитъ, що жаданя якоись агитацiи безрозумнi, якже може тогды особа занимаюча въ правительствѣ официяльне становиско розвивати таку агитацiю, котра противна правительству и шкóдлива народови?“ — Нема що казати, аргументацiи п. Каткова не абы-якi: всяка благодать „свыше“. — Приѣздъ п. Цанкова до Петербурга маe бути въ звязи съ болгарскими проектами относячимися до справъ пароходства по Дунаю и будовы желѣзниць въ Болгарiи; панъ Занковъ маe такожъ уладити тѣснѣйшу звязь относинъ торговельныхъ съ Россiею. — 10 с. м. — якъ доноситъ „Germ.“ — арештовано въ полудне на ригайскóмъ проспектѣ въ Петербурзѣ якусь стару бѣдно одѣту женщину, котра роздѣляла на мѣстѣ помѣжь людей нигилистичнi проклямацiи. Старенька женщина не могла на разѣ зрозумѣти, за що еи арештуютъ, коли она за дурно роздае якiсь задрукованi папорѣ. При переслуханю еи показалося, що старенька, котра не умѣе читати, дóстала тую проклямацiю отъ двохъ молодикóвъ, що проживали въ домѣ пóдъ ч. 63 на ригайскóмъ проспектѣ, де старенька була прачкою. Сей часъ зробили ревизiю въ згаданóмъ домѣ и арештували обохъ молодыхъ людей, котрi недавно що наймили тутки маленьку комнатку и приналежну до неи часть стрыху. Въ комнатѣ не найдено нѣчого пóдозрѣного; на стрыху однакожь найдено друкарску прасу и всякi рѣчи потрѣбнi до друкованя брошуръ. Змѣстъ проклямацiи содержитъ протестъ противъ правительства на послѣднi способы, якихъ ужило правительство на сказаныхъ недавно на смерть а опóсля помилованыхъ нигилистóвъ, котрыхъ не выслано, якъ зазвычай на Сибѣръ, але замкнено въ шлисельбурскóй крѣпости. Авторъ проклямацiи доказуе въ нѣй, що число нигилистóвъ не зменшилося, напротивъ въ послѣдныхъ часахъ значно зросло такъ на провинцiи, якъ въ Москвѣ и Петербурзѣ и грозитъ могучимъ загладою, наколи не поправится положенье роботникóвъ и селянъ. — Недавно отнайшовъ генералгубернаторъ туркестанскiй ген. Черняевъ дорогу, котра лучитъ Афганистанъ съ европейскою Россiею. Дорога ся есть дуже великои ваги, бо она скорочуе дуже значно звязь мѣжь Россiею а Афганистаномъ. Коли давнѣйше ишла дорога до Ташкента черезъ Оренбургъ, то она пóде теперъ черезъ Каспiйске море а зъ отси въ простѣсенькóмъ напрямѣ до Кунградъ въ Туркестанѣ. Ся дорога богата въ дерево и воду, маe 442 верстовъ або 450 кильом. Зъ Кунграду есть рѣка Аму-Дарья навѣть для великихъ суденъ сплавна; якъ отже зачувати, утворится незадовго товариство пароходства по Аму-Дарья съ правительственною субвенцiею. — Характеристичнымъ для россiйскихъ относинъ въ середнóй Азiи есть, що емиръ Бухары постановивъ униформувати своe войско зовсѣмъ такъ якъ россiйске и приказавъ навѣть завести россiйскi слова въ командѣ.

Нѣмеччина. Церковный спóръ мѣжь курiею а Берлиномъ все ще продовжаeся. Недавно розпустила була „Kreuzztg.“ поголоску, що въ

памятникъ достойный его памяти. Одинъ зъ чернигóвскихъ помѣщикóвъ, Тарновскiй, колись лично знакомый съ покóйнымъ Тарасомъ, взявся своимъ коштомъ выладити памятникъ, а Варфоломей Шевченко запросивъ на мѣсце дозорця за роботами биля могилы знавця того дѣла, инжинира Якубенка. О веснѣ, у маю мѣсяцѣ сего року и заходились биля могилы: замовили величезный и величный въ литого желѣза памятникъ, що буде коштувати 900 карбованцѣвъ; почали насыпати на могилѣ вышку 10 сяжнѣвъ у прогонѣ и 3 сяжнѣ заввышки, щобъ на тому шпилѣ поставити новый памятникъ; закупили деревины та желѣзива на огорожу и хату для сторожа, и пр. Канѣвскiй голова ѣздивъ съ Варфоломеемъ Шевченкомъ, съ президесомъ Золотоношскои повѣтовои управы земскои (котрому Полтавске земство припоручило бути его депутатомъ у сему дѣлѣ) та съ иншими панами, що зъѣхались задля сеи справы у Канѣвъ — ѣздивъ на могилу и отмежувавъ 2 десятинѣ пóдъ огорожу. Повѣтовый справникъ тежь нѣчо не мавъ противъ того.

Тымъ часомъ, голова бачучи, що цѣла справа схиляется не на его користь, — що тi 2000 карбованцѣвъ, значитъ, и отта паньска ласка, на яку онъ покладавъ надѣю, высковзаются зъ его рукъ, — написавъ потайно до губернатора, що такъ и такъ дѣло стоитъ. Чи онъ самъ домѣркувався до сего, чи въ тóмъ есть еще старанье иншихъ лукавыхъ та лихихъ людцѣвъ, — довóдно ще не змога сказати.

Чи такъ чи сякъ, а 17 (29) червня прийшла у Канѣвъ бумага отъ кiевского губернатора Гудимы-Левковича, що не знаходячи законныхъ (?) причинъ для поставленя памятника на могилѣ Шевченка, губернаторъ не може дозволити (?) выставити сторожку и звеляе залишити всяку роботу на могилѣ аж до того часу, коли Варфоломей Шевченко предложитъ документальнi доказы, що онъ есть рóдный братъ покóйника (?!). Дня 17 (29) червня жандармы розгнали робóтникóвъ...

Чудно, справдѣ, дѣется на Украинѣ!.. Управитель краю — не знае, що у Тараса не було рóдного брата Варфоломея? И хибажь тóлько рóдный братъ маe право споряджати могилу покóйникови, — а не-рóдный, то вже й не може? А знакомi, побратимы, почитателѣ — не можутъ? У якому жь се царствѣ такiй законъ есть? Такого закону либонь и въ Россiи нема?! А на Украинѣ — есть! И на що тутъ иншихъ документальныхъ доказóвъ, коли есть контрактъ, умова Варфоломея Шевченка съ Канѣвскою думою?: А може не въ мѣру прудкiй доносчикъ забувъ про се згадати? Шкода!

А все таки конець-кóнцемъ цѣкава рѣчь, що коли всѣмъ народамъ въ Россiи вóльно збирати складки на памятники для своихъ славныхъ людей, вóльно имъ будувати и поправляти ихъ могилы, — то лишь однымъ Украинцямъ не вóльно достойно пошанувати память свого поета Тараса Шевченка!..

ôднôй части кардинальского коллегіюмъ запанувало лагôднѣйше уполюбленье противъ Прусъ, задля чого гдекотрѣ кардиналы не похваляли послѣдну ноту монсиньйора Якобинього. Теперь заперечуютъ тому рѣшучо, а до „Germania“ пишутъ зъ Риму, що коллегіюмъ кардиналôвъ приняло и постановило сю ноту одноголосно. Въ ôтносинахъ противъ Прусъ запанувала въ Ватиканѣ повна згода. По Берлинѣ ходитъ поголоска, що якійсь членъ палаты панôвъ хотѣвъ папу позыскати для Прусъ, однакожь заперечуютъ тому, щобы той членъ — наколи поголоска дѣйстно правдива — робивъ тое зъ розказу прускаго правительства або въ интересѣ парляментового центрумъ.

Франція. День 14 липня с. р. перейшовъ въ Франціи въ загалѣ супокôйно. Якъ мы доносили вже попередно не було въ самôмъ Парижи пôдчасъ торжества свята републики нѣякихъ розрухôвъ нѣ непорядкôвъ, а такъ само и на провинціи обôйшлось сего разу безъ забуреня. Въ однôмъ тôлько провинціональнôмъ мѣстѣ Рубе зайшли розрухи. Тамъ вдерлись пôдчасъ илюминаціи анархисты до ратуша, розôгнали агентôвъ полиційныхъ и зранили тяжко тамошнього комисаря и кôлькохъ жандармôвъ. По кôлькохъ годинахъ розрухôвъ удалось префектови при помочи жандармôвъ зломити опôръ доволѣ численно зôбраныхъ анархистôвъ, зъ котрыхъ ôсьмохъ при арештовано. — Правительство републики заименовало Вадингтона амбасадоромъ въ Лондонѣ на мѣсце дотеперѣшнього повномочника Тиссо. Номинація тая дає надѣю, що мирнй ôтношеня межи Францією а Англіею не будутъ перерванй, и що непорозумѣня, выйшовшй зъ конфликту на Мадагаскарѣ полагодятся на мирнôй дорозѣ. Ôтповѣдь министра Шельмель-Лякура на интерпеляцію Шерма въ парляментѣ французькôмъ приняла Англія съ повнымъ вдоволеньемъ, а льордъ Гренвиль мавъ выразитись, що має всяку надѣю на скоре полагодженье сеи для обохъ державъ немилои справы. — Станъ здоровля гр. Шамборъ послѣдными днями значно полѣпшився и есть надѣя, що ôнъ перебуде хоробу, котра дала причину до такъ многихъ политичныхъ комбинацій и выглядôвъ.

Англія. Въ парляментѣ роздано вже справозданье о пересправахъ съ Лесепсомъ въ справѣ будовы другого суецкого каналу. Справозданье тое пôдписане есть англійскими директорами каналу суецкого и стараесь выказати, длячого кабинетъ приставъ на твердй и пôсля загальнои гадки для Англіи дуже некористнй условія Лесепса. Говорится тамъ именно, що користнѣйшихъ условій нѣякъ не можна було одержати, и що Лесепсъ оказавъ свою готовôсть заспокоити всякй жаданя Англіи. Пожертвована правительствомъ англійскимъ пожичка 8 миліонôвъ фунтôвъ штерлингôвъ, не есть для Лесепса нѣякою концесією, бо и акціонеры першого каналу готовй субскрибувати таку суму, а супротивъ факту, що выключный правилей Лесепса узнано и зъ становиска юридичного зовсѣмъ стôйнымъ, мусѣло правительство рѣшитись пôйти съ нимъ въ угоду взглядомъ будôвлѣ другого каналу. Помимо тыхъ поясненъ заходитъ дуже великій сумнѣвъ, чи проектъ правительства перейде въ парляментѣ. Опинія публична въ Англіи есть рѣшучо противна укладамъ, веденымъ черезъ правительство съ Лесепсомъ, а супротивъ того надѣятись можна, що пануюча гадка вилыне и на результатъ голосованя. Габинетъ Гляістона мусѣвбы въ такôмъ случаю уйсти. Евентуальнôсть тую предвиджуютъ и тй дневникй, котрй стоятъ за теперѣшнымъ габинетомъ и стараются при тôмъ доказати, що Англія понеслабы велику страту въ наслѣдокъ упадку кабинету либерального.

Италія. Французкй газеты подаютъ змѣстъ письма, высланого черезъ президента републики до папы. Въ листѣ тôмъ выражае президентъ Греви бажанье, щобы повернула згода межи духовенствомъ французкимъ а правительствомъ, уважае знесенье пенсіи для деякихъ французскихъ духовныхъ яко надъужитье и пôдноситъ, що священики не повинній бути каранй за такй дѣланя, котрй входятъ въ объемъ ихъ духовныхъ обовязкôвъ. Врештѣ запевнюе президентъ папу, що старатись буде о зближеньеся правительства французького до папского престола и о всякй можливй уступства для тогожь. Дневники италійскй подаючи вѣдомости о станѣ здоровля гр. Шамборъ и представляючи можливй комбинаціи политичнй на случай его смерти, высказуютъ свою гадку о тôмъ, яка политична констеляція въ Франціи найбôльше пожаданою есть для Италіи. Отже въ тôмъ взглядѣ констатуе вся майже италійска праса (кромѣ клерикальной), що реставрація монархія въ Франціи булабы для Италіи дуже недогôдна а по части и небезпечна. Монархія французка шукалабы собѣ союзника въ Ватиканѣ, а черезъ те крѣпилабъ ся италійска партія клерикалôвъ и моглибыся стати съ часомъ небезпечною для цѣлости италійскои державы. Для того Італія уважае републику найлучшою порукою пріязныхъ взаемнинъ межи Францією а Італією.

Туреччина. Комисія, скликана правительствомъ для уложеня нового статута организаційного для арміи турецкои, перевела въ протягу шести мѣсяцѣвъ повѣрену собѣ задачу. Ново уложеный статутъ позыскавъ вже санкцію султана и буде незадовго введеный въ житье. Реформа арміи маe на цѣли головно заведенье централизаціи вôйскъ, улекшеня въ мобилизаціи и т. и. Статутъ уложеный есть переважно пôсля статуту прускаго съ увзглядненьемъ льокальныхъ ôтношень, а подрôбный змѣстъ его остане на выразне бажанье султана ажь до часу публикаціи тайною. Въ працяхъ комисіи брало участь кôлькохъ нѣмецкихъ войсковыхъ. Правительство завѣдомило Англію, що всякй переговоры еи съ Лесепсомъ, о скôлько выходятъ они поза квестію концесіи на будову каналу суецкого, мусятъ бути потверджений черезъ султана, яко монарху и верховного володѣтеля Египту. Праса урядова въ Царгородѣ представляючи тую справу кладе великій натискъ на ноту порты до англійского правительства и пôдноситъ, що Англія буде мусѣла колись жалувати, що такъ легковажила собѣ интересы и права Турціи.

Чорногора. Зорка, донька князя чорногорского зарученою зôстала съ княземъ Караджорджевичомъ, претендентомъ до трону Сербіи. Вѣнчанье ôтбутись маe въ мѣсяци вересню с. р.

НОВИНКИ.

— **Засѣданье Выдѣлу Товариства „Просвѣта„** ôтбулося въ суботу дня 14. с. м. пôдъ проводомъ головы Дра Омеляна Огоновского. На засѣданю тôмъ: 1) принято до вѣдомости, що друкъ новои книжочки п. заг. „Розмовы въ Добровôльскôй читальни: I. Розмова про грошѣ и скарбы“ вже укôнченый и що розсылка членамъ въ сихъ дняхъ послѣдуе. 2) Прочитано и принято до вѣдомости справозданье зъ загальныхъ зборôвъ филіи „Просвѣты“ въ Коломыѣ. 3) Рѣшено выразити подяку Я. Корытовскому, купцеви въ Калушу, за те, що щиро и зовсѣмъ безъинтересно займаеся продажею книжочокъ „Просвѣтныхъ“. 4) Матеріялъ надôсланый до календаря на 1884. рôкъ передано рецензентамъ до пересмотру и рѣшено дати укладчикови календаря деякй инструкціи. 5) Принято до вѣдомости справозданье рецензента надôсланои працѣ п. з. „Географія Руси галицкои, и буковиньскои“ и передано туюжь другому рецензентови. 6) Залагоджено кôлька дрôбнѣйшихъ справъ администраційныхъ и касовыхъ. 7) Принято 28 новыхъ членôвъ.

— **Нова Читальня** — якъ доноситъ „Батькôвщина“ — завязуеся въ селѣ Цвѣтова, повѣта бучацкого. Яко основателѣ пôдписалися многй господарѣ.

— **Впр. митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** пробуваe теперь въ Палестинѣ и забавитъ тамъ звиджуючи святй мѣсця ще кôлька мѣсяцѣвъ.

— **Батькôвщины** послѣдне число сконфискувала ц. к. прокураторія за уступъ вѣчевои бесѣды п. Корнила Устіяновича и за уступъ зъ резолюцій въ справѣ Добромильского монастыря. Треба замѣтити, що оба сконфискованй уступы въ „Батькôвщинѣ“ були перепущенй ц. к. прокураторією въ „Дѣлѣ“, „Словѣ“ и „Нов. Проломѣ“.

— **Зъ Жабёго** пишутъ намъ, що дня 5 (19) с. м. снѣгъ покрывъ нашу Чорногору, ôтъ вершка ажь до долу. Теперь намъ зрозумѣло, чому то у насъ въ той день такъ дуже постуденѣло...

— **Зъ Збаража** пишутъ до „Батькôвщины“, що тамошный ц. к. староста, п. Кавцкій, звѣстный нашимъ читателямъ зъ процесу гр. Делля Скаля противъ о. Стефана Качалы и пок. Вол. Барвѣньского, — индагуванъ въ старостві господаря и старшого брата зъ Медыня, ч. Пилипа Шереметy, чи правда се, що будьтобы парохъ о. Андрей Качала въ церквѣ наказувавъ выборцямъ голосувати на рускаго кандидата. П. староста грозивъ навѣть карою Шереметѣ на случай, колибъ не сказавъ правды. Ч. Шеремета не мôгъ сего посвѣдчити, бо чогось подôбного о. Андрей Качала въ церквѣ не говоривъ. Видко, що до старостваъ Збаражи або надôйшла якась приватна денунціяція, або жандармерія зле поинформувалася и зробила ложне донесенье.

— **„Kamiński oddał się**, пише кореспондентъ „Gazet-ы Krak.“ Ч. 162, — na łaskę i niełaskę Rusinów!“... А то чому? Бо велѣвъ вывѣсити на ратуши хоругвь синё-жовту на привѣтъ ôрменьского архіепископа Исаковича въ Станиславовѣ, и тому, що „Głos Stanisławowski“ признае, що Русины въ Галичинѣ терпятъ кривды. Якъ мало треба учинити для Русинôвъ, щобы бути зданымъ на ихъ ласку и неласку! — розумѣесь, черезъ таку „Gaz. Krakowsk-у“. Всѣмъ намъ вѣдомо, що Каминьскій стоитъ за засадою рôвноправности Русинôвъ и длятого польскй шовинисты не можутъ его стерпѣти особливо теперь, коли судъ вѣденьскій до крихты оправдавъ вже его зъ аферы провизійнои, въ котрôй ôнъ найменше бувъ виновный.

— **Наслѣдокъ шовинистичныхъ статей „Narodówki“ о Вѣчу**. Зъ Яворова пишутъ намъ „Звѣстный на цѣлу околицю въ „patriotnictwa“ яворôвскій почмайстръ, А. Лабенцкій, пôдбунтованый подôбными майстръ, А. Лабенцкій, пôдбунтованый подôбными ему patriotnik-ами и розлюченый свѣжо перечитаною статією „Narodówki“ о Вѣчу, прилетѣвъ до свого учителя домового съ крикомъ: „To pan jeździłeś na wiec??... Pan będąc na moim chlebie ośmieliłeś się buntować ludzi do udziału w czartowych naradach?!!... Niepodobna trzymać u siebie buntownika moskalofila, socjalistę... Otóż od dziś tracisz pan u mnie chléb“. Учитель радо принявъ его заявленье, а своею дорогою внѣсъ скаргу о образу чести и робитъ собѣ судово претенсію до вынагороды (30 зр.) яка ему належится зъ поводу нагло безъ причины выповѣдженои тяжкои 8-мѣсячнои працѣ.

— **Мазурôвъ** колонизуютъ наший паны на двôрскихъ земляхъ въ Голосковѣ и Боднарôвцѣ коло Отгыніи. Сутъ межи ними — доносятъ намъ — такожь потомки рѣзунôвъ зъ 1846 року!...

— **Уязнено** за обманьство и лихву жида Изаака Канера, властителя мѣста Дубецка, миліонера, выпасшогося на людскôй кривдѣ въ окрестности Лиска. — Въ Клепаровѣ пôдъ Львовомъ арештовано жидôвку Хаю Кернеръ, котра пріймала малй дѣти на выхованье и заморювала ихъ голодомъ. Двое такихъ дѣтей похоронивъ на поляхъ клелѣ, щобъ роки ему числились. Инспекторъ обѣцявъ бувъ, але таки до смерти ему не давъ; здаесь, зъ Галича мусѣла прійти не конче прихильна рекомендація... Покôйный казавъ: „Цѣлый грѣхъ мôй, що я великій пріятель Русинôвъ. Але щожь, нехай и згину, а ворогомъ рускаго — доброго, сердечного, а нещасливого — народу не буду. Въ менѣ неразъ кровь стигне, коли мушу бачити неодно своими очима...“ Перетяженый лекціями — бо богато выдававъ на лѣки — покôйный западавъ що-разъ бôльше на здоровлю, поки не мусѣвъ пôйти до шпиталю, где и недовго заваджавъ... Дрôбна громадка знакомыхъ ôтпровадила его на кладовище и розпрощалася съ нимъ сердечною слезою. Добра такому Ляхови нехай буде у насъ память!

— Дня 10 липня с. р. умерла въ Познанщинѣ **графиня Целестина Дзялыньска**, вдова по Титѣ Дзялыньскôмъ, знанôмъ патріотѣ и ученôмъ польскôмъ. Покôйна була женщина великого серця и великои чесноты, завсѣгды готова щедро спомагати кождого потребуючого. Хочь уроджена въ Познанщинѣ она въ пôзныхъ вже лѣтахъ, выдавши доньку свою за гр. Ст. Потоцкого въ Олешичахъ, частенько пріѣздила до нашои Галичины и полюбила дуже нашь рускій народъ, его мову и обрядъ, и видячи нещасливе положенье того народа, далека ôтъ всякои негаціи Руси и ôтъ всякихъ польонизаційныхъ забагôвъ, причинялася чимъ могла до поратованя того народа и его литературы. И такъ 1868 р. выйшла еи накладомъ книжочка „Въ своѣй хатѣ своя правда, написавъ Милкôвскій чоловѣкъ“, одна зъ лѣпшихъ популярныхъ брошуръ 60-тыхъ рокôвъ. Такъ само еи накладомъ выданый бувъ „Катихизмъ“ о. Кирила Селецкого, котрого весь накладъ подарованый зôставъ тов. „Просвѣтѣ“. Не менше щиру участь брала она и въ подвигненю матеріяльного стану нашого народа. Коли зять еи, гр. Ст. Потоцкій, оснувавъ въ Олешичахъ товариство задаткове на взôръ пôдôбныхъ товариствъ, позасновуваныхъ въ Нѣмеччинѣ Шульцомъ зъ Делича, то и гр. Дзялыньска прійшла въ помôчь тому товариству съ значнымъ грошевымъ даромъ. Такожь запомогла квотою 100 зр. товариство задаткове въ Милковѣ. Смѣемо сказати, що зъ нашихъ, на рускôй земли выросныхъ и рускимъ хлѣбомъ та рускою працею выкормленыхъ дѣдичѣвъ, графôвъ та магнатôвъ, певно и сотный не зробивъ для рускои народности того, що Познанщанка графиня Дзялыньска. Честь еи памяти!

— **При тягненю льосôвъ** зъ фундаціи Лодзя-Пониньского призначеной для ремѣсникôвъ, выграли: Скурскій, слюсарь зъ рукодѣльнѣ желѣзницѣ Кароля-Людвика 846 зр.; Войцѣцкій, римарь 705 зр.; Белзовскій, столярь 563 зр. и Шайкевичь, кравець 422 зр.

— **Великій снѣгъ упавъ** на горы въ Каринтіи и Крайнѣ.

— **„Новая Земля“** буде мати монастырь съ домомъ пробѣжища и шпиталемъ. Петербурскій синодъ, котрый занимаеся поставленьемъ сего монастыря, жадае для его чернцѣвъ мѣжь иншими и права вольного рыболôства и мыслистьта.

Терминъ на выбудованье желѣзницѣ ярославско-сокальскои, котре желѣзница Кароля-Людвика предприняти обовязазалась, продовжило ц. к. министерство торговлѣ ажь до 30 червня 1884 р. — Ц. к. министерство торговлѣ призволило гр. А. Старжиньскому, властителеви бôльшихъ посѣлостей въ Илавчу, розпочати технічнй приготовленя для льокальныхъ желѣзныхъ дорôгъ: Тернопôль-Илавче Хоростків-Копычинцѣ и Чорткôвъ-Ягольница-Тлусте Залѣщики, потôмъ Чорткôвъ-Улашкôвцѣ-Озеряны-Скала и вконець на трасу: Окопы-Мѣльница Кривче Королѣвка-Борщѣвъ. Для трасы до Скалы выдана концесія на 6 мѣсяцѣвъ.

— **Дръ Максимиліянъ Новицкій, звѣстный и заслуженый ихтіологъ**, выдавъ рыбну мапу Галичины, овочь трицятилѣтныхъ тяжкихъ и коштовныхъ працъ своихъ. Такои мапы, пише „Gazeta Nar.“, не маe анѣ одинъ край на цѣлôй земли, — ein wahres Musterwerk, якъ кажутъ Нѣмцѣ. Мапа ся красуеся теперь на лондоньскôй выставѣ. Еи подивляютъ ученй, а консулятъ австрійскій подякувавъ горячо дру Новицкому за еи надôсланье.

— **По що тôлько грошей?!** Послѣдными часами вилынули на почты земплиньского комитату, въ котрôмъ власне ведеся процесъ о замордованье Естеры Солимосси, слѣдуючй сумы адресованй до жидôвъ: зъ Франкфурта надъ Меномъ 80.000 марокъ, зъ Познаня 14.130 м., зъ Берлина 23.400 м., зъ Кассель 1420 м., зъ Мангаймъ 1400 м., зъ Вроцлавя 1350 м., зъ Быдгощи 500 м., разомъ 122.200 марокъ. Зъ Парижа, Марсиліи, Ліону, Бульонъ-сиръ-Меръ и иншихъ мѣстъ Франціи 55.100 франкôвъ. Зъ Англіи надôйшло 24 фунт. штерлингôвъ. Сумы тй адресованй були до жидôвъ, котрй до сихъ поръ найменшои звязи не мали съ заграницею.

— **Вôйною противъ саранчѣ** занимаются въ саратôвскôй губерніи два баталіоны войска. Въ Новочеркаску не хотѣли донськй козаки занятися нищеньемъ упавшои на поля саранчѣ, говорячи, що они присягали цареви не на те, щобы били саранчу, але щобъ били Туркôвъ и бисурманôвъ. Коли атаманъ хотѣвъ ихъ силувати, и сказавъ якесь оскорбляюче слово, то одинъ козакъ схопивъ зъ стола каламарь и кинувъ нимъ въ атамана, а другй козаки выкинули атамана ôкномъ на улицю. Гетманъ зложивъ зъ чину побитого атамана и тымъ придобривъ козакôвъ, такъ що они вырушили противъ анатемского ворога и за 5 днѣвъ побили всю саранчу.

— **Франція ставитъ памятникъ для Александра Дюма**, автора повѣсти „Три мушкетеры“. Памятникъ, робленый пôсля рысунку Густава Доре, буде ôткрытый 24 с. м.

— **286.400 рублѣвъ** жертвувала графиня Бра-

ницка на заложенье народныхъ шкôлъ въ ея добрахъ на Украинѣ. Фондъ той має вывѣнувати 218 шкôлъ. На початокъ отворится лишь 18. Учителѣ будутъ мати по 330 рублѣвъ платы, а въ школахъ буде учитись переважно ремѣсництва.

— **Въ шкôльнôмъ 1882/3 р. були надѣленѝ ôтъ** управляючого Совѣта руско-народного Института „Народный Дôмъ“ во Львовѣ одноразовыми и стипендійными запомогами слѣдуючѝ учиники академичной гимназіи: Сильвестръ Витошинскій, уч. VIII. кл. 5 зр.; Викторъ Жукъ, уч. VII1. кл. 5 зр.; Михаилъ Струсевичъ уч. VIII. кл. 5 зр.; Лука Мельникъ, уч. VIII. 4 зр.; Антоній Дутка, уч. VII кл. 4 зр.; Николай Була, уч. VIII кл. 4 зр.; Владимиръ Андрухôвъ, уч. V кл. 3 зр.; Иванъ Гай, уч. IV кл. 6 зр.; Іосифъ Бѣрецкій, уч. III кл. (два разы по 3 зр.) 6 зр.; Иванъ Калимôнъ, уч. III кл. 3 зр.; Константинъ Федына, уч. III кл. 4 зр. Михаилъ Барылякъ, уч. II кл. (два разы по 3) 6 зр.; Иванъ Стосикъ, уч. II кл. 3 зр.; Іосифъ Лукашевскій, уч. VIII кл. стипенд. запомога зъ фонда бл. п. Лукашевского —мѣсячно по 18 зр. а. в.—198 зр.; Викторъ Жукъ, уч. VIII кл. стипенд. запомога зъ фонда 3 мая 25 зр.; Викторъ Жукъ, уч. VIII кл. зъ фонда бл. п. Гр. Яхимовича (премія) 5 зр.; Матвѣй Баковичъ уч. V кл. зъ фонда бл. Гр. Яхимовича (премія) 5 зр. Крôмъ того получали безплатне пропитанье въ бурсѣ Народного Дому слѣдуючѝ ученики: Георгій Бурчицкій, уч. VI кл.; Михаилъ Величковскій, уч. III кл. (по 4 (16) юн.), Александеръ Головацкій, уч. II кл; Іосифъ Караванъ, уч. I кл.

— **Mathew Weeb**, звѣстный зъ того, що переплывъ каналъ морскій La Manche, заложився о 10.000 долярôвъ, що переплыне рѣку Нягару пôдъ самымъ водоспадомъ. Нынѣ пробує ôнъ тои штуки въ очахъ десятокъ тысячѣвъ цѣкавыхъ Американцѣвъ.

— **Гайнрихъ Ферстель**, архитектъ европейскои славы, що выбудувавъ въ Вѣдни межи иншими великими будынками такожь и славну зъ своєи красы и величавости Votivkirche, померъ передъ кôлькома днями въ Вѣдни и похороненый при надзвычайнôй участи жителѣвъ столицѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

Послѣднымъ часомъ выйшли въ Кіевѣ зъ друку три працѣ знаменитого историка-професора университету св. Владимира, а именно:

1) **Историческіи дѣятели Югозапэдной Россіи** въ монографіяхъ и портретахъ. Составили професоры императорского университета въ Кіевѣ В. Б. Антоновичь и В. А. Бецъ. Типографія императорского университета Свят. Владиміра 1883. I Выпускъ (стор. IV. 81.) съ портретами и біографіями гетманôвъ Богдана Хмельницкого, Юрія Хмельницкого, сотника Савы Туптала, гетманôвъ Ивана Выговского, Павла Тетеры, Дамяна Многогрѣшного, Ивана Брюховецкого, Михайла Ханенка и Петра Дорошенка. Наконець слѣдуютъ подобизны (facsimilia), именно пôдписы высше наведеныхъ лиць. Межи подобизнами есть такожь образъ Самбôрянина гетмана Сагайдачного, представляючій его верхомъ на конѝ, знятый зъ ксилографичного образа Сагайдачного, выданого вразъ съ стихами сочинеными на его смерть студентами братскои школы въ Кіевѣ въ 1621. — Портреты знятѝ суть зъ образôвъ знаходячихся въ колекціи Василя Василевича Тарновского. — Біографія Хмельницкого написана професоромъ Бецомъ; всѣ прочѝ походятъ зъ майстерского пера професора В. Антоновича. — Въ проектѣ есть ще выданье пяти такихъ выпускôвъ, котрѝ мѣстити будутъ прочѝ зъ 44 портретôвъ знаменитыхъ историчныхъ лиць Малои Руси вразъ съ ихъ біографіями. Всѣ тѝ шѣсть выпускôвъ становити будутъ I ôтдѣлъ бôльшого археологично-историчного дѣла. До слѣдуючихъ ôтдѣлôвъ вôйдутъ зъображеня старинныхъ предметôвъ, домашнои утвари, одежѝ, оружія, а III-тій ôтдѣлъ буде обоймати facsimilia рôжныхъ старыхъ документовъ. — Се выданье дуже важне для исторіи мало-руского народа, и якъ вже можна вносити зъ першого выпуска съ портретами и біографіями по майстерски выкôнчеными, богато причинится до розбудженя національнои свѣдомости. Цѣна одного выпуска поставлена съ пересылкою на 7 рублѣвъ 70 копіѣкъ. — Кто хоче тую працю набути, може удатися письменно пôдъ адресою: „проф. Владиміръ Алексіевичъ Бецъ, Кіевъ, Гимназическая улица, Д. н. 7“. Довѣдуємось, що бібліотека львôвского университету закупила одинъ примѣрникъ того дуже пожиточного, передовсѣмъ насъ Русинôвъ дотыкаючого дѣла.

2) **Отрывки изъ дневника Станислава Освѣцѣма**, относящіеся къ исторіи Южной Руси 1643—1651. Перевелъ изъ рукописи В. Антоновичъ.“ Ôтбитка зъ „Кіевскои Старины“. Типографія Т. Корчакъ-Новицкого.

3) **Записки кіевского мѣщанина Божка-Балики о московской осадѣ 1621 года.** (Изъ лѣтописного зборника Иліи Кошаковского, изд. В. Антоновича съ предисловіемъ [описаньемъ рукописи]). Изъ журнала „Кіевская Старина“ 1882 р. Тая сама печатня.

Дневникъ Освѣцѣма єсть однымъ зъ цѣннѣйшихъ жерелъ до исторіи домашнои вôйны и приготовлень до неи именно въ лѣтахъ 1643—1651. — Записки мѣщанина Божка-Балики мѣстятъ цѣннѝ подробности до историчного факту, котрый зачався въ Самборѣ, продовжався въ Кіевѣ и другихъ рускихъ мѣстахъ, а скôнчився трагично великимъ голодомъ, котрый тутъ описаный, и другими нещастями въ Москвѣ. — Оба тѝ жерела пôднятѝ зъ рукописей, що знаходятся въ бібліотецѣ им. Оссолиньскихъ во Львовѣ, зъ котрыхъ користав ще передъ двома роками пробувавшій межи нами професоръ В. Б. Антоновичь, котрого симпатична личнôсть, глубока всесторонна ученôсть и рѣдкій въ обходженю тактъ живутъ въ нашôй памяти и котрому, читаючи его многоцѣннѝ працѣ, шлемъ сердечный привѣтъ. — *И. Ш.*

(+) **„Чорноморцѣ**, оперетта у 3-хъ дѣяхъ. Задля скрипки съ проводомъ фортепияна або-жь задля спѣву съ фортепияномъ. Текстъ по Кухаренку склавъ *Мих. Старицкій*, музика *Мик. Лысенка*.“ — Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшовъ въ Кіевѣ композиторскій твôръ Лысенка съ текстомъ Старицкого. Набути можна въ „Книжнôмъ и музикальнôмъ магазинѣ Болеслава Корейво въ Кіевѣ“. Композиція для скрипки и фортепияна коштуе 1 рубель, а съ пересылкою почтовою 1 рубель 20 копѣёкъ; а съ додаткомъ тексту для спѣву (въ окремôй книжцѣ) 1 рубель 20 копѣёкъ, а съ пересылкою 1 рубель 50.

Руска литература шкôльна збогатилась трема ново-выдаными пôдручниками:

— **„Книжка для вправы въ языцѣ латиньскôмъ**, Дра Фердинанда Шульца, призначена для низшихъ клясъ гимназіяльныхъ. Друге выданье поправленe и розширене. Пôсля дванайцятого выданя Шульцового уложивъ *Дръ Омелянъ Огоновскій*. У Львовѣ, 1883. Накладомъ фонду краєвого.“ — Въ 8 цѣ, сторôнъ 348.

— **„Исторія австрійско-угорскои державы** для шкôлъ середныхъ. Професора В. В. Томка. Обробивъ пôсля первотвору съ увзглядненьемъ доповнень въ пôльскôмъ перекладѣ М. Маркевича *Дръ Юліянъ Целевичъ*. Цѣна 1 зр. 20 кр. У Львовѣ 1883. Накладомъ фонду краєвого“. Въ 8 цѣ, сторôнъ 240.

— **„Учебникъ всемирнои исторіи для низшихъ клясъ середныхъ шкôлъ.** Написавъ Антôнъ Гиндели. Зъ шестого выданя переложивъ на рускій языкъ *В. И.* Часть II. Вѣки середнѝ. Цѣна 80 кр. У Львовѣ, 1883. Накладомъ фонду краєвого“. — Въ 8 цѣ, сторôнъ 140.

— **Жертвы на Руску Бурсу въ Тернополи** вплынувшѝ до кôнца червя 1883. 1. Доплаты за питомцѣвъ бурсы 3 зр.; 2. Ôтсотки на фондъ корѣнный въ другôмъ пôвроцѣ 75·27 зр.; 3. Ôтсотки на фондъ текучій за тойже часъ 9·12 зр.; 4. Пр. о. І. Студиньскій 1 зр.; 5. Громада Куткôвцѣ зложила въ церквѣ 2 зр.; 6. Пр. о. Шустъ зобравъ въ церквѣ 2·07 зр.; 7. Прислав ôтъ п. Екгарта 1 зр.; 8. Ôтъ п. М. 1 зр.; 9. Впр. о. Федоровичъ чл. вкладку 3 зр.; 10. Дръ Вол. Лучаковскій на бібліотеку 1 зр.; 11. Пр. о. І. Студиньскій на библ. 1 зр.;12. о. А. Чемеринскій на на библ. 1 зр.; 13. о. І. Навроцкій на библ. 50 кр.; 14. Вп. Л. Рудницкій на библ. 50 кр.; 14. Каса щаднича города Тернополя 100 зр. — *Натураліями*: Пр. о. П. Бѣлиньскій 7½ горцѣвъ муки пшеничнон, 20 килогр. масла, 4½ кварты сыра. Дръ. Вол. Лучаковскій „Зеркало“ зъ р. 1882 ч. 1—14, 16—24 и зъ р. 1883 ч. 1—11. — За всѣ сѝ жертви Выдѣлъ дякує сердечно всѣмъ чоловѣколюбивымъ дателямъ. Ôтъ Выдѣлу Рускои Бурсы“. Въ Тернополи дня 2 липня 1883. Дръ Вол. Лучаковскій.

— **На Руску Бурсу въ Коломыѣ** вплынуло въ маю и червню с. р.: 1) Складка на празнику въ Корничи и ôтъ Всч. А. Билинкевича 3 зр. 46 кр.; 2) зъ каплицѣ бурсовои на передмѣстю станиславôвскôмъ вплынуло за пôврôкъ 1882 5 зр. 41 кр.; 3) складка на празнику въ Товмачику 4 зр.; 4) Вп. Н. Лукасевичъ, дѣдичъ зъ Пôдгайчикъ, подаривъ на бурсу за красный хоральный спѣвъ бурсакôвъ при похоронѣ свого родича, 20 зр.; 5) складка на празнику въ Каменкахъ великихъ 2 зр. 50 кр.; 6) Впр. о. крыл. Кобляньокій 2 зр. на полѣпшенье харчу; 7) доплата за питомцѣвъ 22 зр. 50 кр. За тѝ дары складае зарядъ бурсы Вп. Добродѣямъ щиро-руске спаси-Бôгъ!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Хв. Зарядъ Рускои Бурсы въ Тернополи. Першу часть справозданя мы умѣстили въ минувшôмъ числѣ; рахунку же приходôвъ не можемъ мѣстити, бо дуже невыразно списаный, — тожь и моглибы зайти помылки. Просимъ ще разъ надôслати намъ дотычный рахунокъ, — то радо помѣстимо.

Курсъ львôвскій въ дня 19. л. липня 1883.

	платятъ р. кр.	жадаютъ австр. валютою р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	290 75	294 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	99 25	100 25
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	99 25	100 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	86 50	88 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 15¼	1 17¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОК ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляє на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыжденвѝ раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене И. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуєсь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (9—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѝ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высыланѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручає

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ПО ПОВОДУ
цѣлковитои выпродажи
продаю (4—5)
всякѝ товары колоніяльнѝ
дешевше
якъ зъ Гамбурга або Трієсту спроваджуваній.

Цейлонъ	грубозерн. фунтъ	90	кр.
„	середна „	80	„
Порторико	добôрна „	72	„
Ява жовта	„	80	„
Ріо чôльна	„	66	„
Доминго	„	60	„

Гербаты найлучшѝ
за фунтъ по зр. 3, 2·40 и 2.

Ликеры краєвѝ и заграничнѝ, старѝ румы, аракъ и иншѝ товары пониже цѣнъ фабричныхъ.

Уряженя склеповѝ можна набути або въ цѣлости або частею пôдъ користными условіями.

В. Маршалкевичь,
во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 6.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

К. Диккенса
Новорôчнѝ Дзвоны
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

КУФРЫ
куферки, торбы и торбинки до подорожи — також всякій приборы подорожнѝ
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНѝ
яко то:
зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки
поручає
по якъ найдешевшôй цѣнѣ
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому)“.

Також за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повышій приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.
(Цѣнники на жаданье франко.)

„МЕРТВѝ ДУШѢ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись
„НОВЕ ЗЕРКАЛО“
пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (7—?)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

КОБЗАРЬ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 к почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстає 1 да Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Л кôвщины“ и „Нового Зеркала“. (6—?)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 78. Львôвъ, Вторникъ 12 (24) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одного строчки печатной.

Реклямації неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россiи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 15 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть ро . 4 рубл
на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россiи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочинаєся III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѝ выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючѝ П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковѝ аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскѝ газеты.

„Służba żandarmsko-siepacka i żadna inna służba!“
Gazeta Krakowska N. 142.

IV.

Мы споминали вже, що въ ôтзывахъ польскихъ газетъ о нашôмъ Вѣчу не скôнчилося на фалшованю, перекручуваню та оплёвуваню всего того, що Русины говорили, робили и навѣть задумували. Нашѝ любезнѝ братя, котрѝ все и всюды стоятъ „za naszą i waszą wolność“ не переминули и по поводу сеи поважнои манифестації руского національного и громадского житя ôтдати намъ ще одну братерску прислугу, а именно съ усердностею гôдною лѣпшои справы натровлювати на насъ полицію, прокураторію и всѣ власти. И при тôмъ вышло ще ось що цѣкаве. „Dziennik Polski“ и „Kurjer Lwowski“ ганьблятъ наше Вѣче за надмѣрну лояльнôсть, а „Czas“ ганьбитъ его за надмѣрну нелояльнôсть. „Gaz. Nar.“ закидае намъ, для чого мы (говорячи о своихъ домашныхъ, галицкихъ справахъ) не звернули ôстря своихъ нападôвъ на Россію, котра давитъ велику бôльшôсть нашого народа, а „Gazeta Krakowska“ въ тôмъ самôмъ моментѣ тровлячи противъ насъ всѣ силы и власти земнѝ и пôдземнѝ, называе насъ жандармами и „siepacz-ами“ зовсѣмъ такъ, якъ те пожиточне а не сальонове сотворѣнье, котре „само мѣхъ дре, само й квичитъ“.

Вже то въ загалѣ треба признати, що „вороги и не вороги“ нашѝ дивно помѣняли свои ролѣ по Вѣчу. „Kurjer Lwowski“, котрый кôлька день передъ Вѣчемъ самъ звався „одинокимъ письмомъ въ Галичинѣ, котре на серіо трактуе руску справу“, по Вѣчу накинувся на насъ, а особливо на п. Нагôрного и его рефератъ съ бôльше нѣжь лицарскимъ, бо съ дитинячимъ завзятьемъ, мѣжь тымъ, коли нашѝ найзавзятѣйшѝ вороги, „Czas“ и „Gaz. Kr.“ именно въ тôмъ рефератѣ найшли найбôльше такого „na co by pisać się można“. За то самъ фактъ Вѣча и его мнимѝ иниціяторы не даютъ спати всѣмъ братямъ нашимъ въ надъ Полтвы и Вислы. Мы згадували вже, що „Kur. Lw.“ все, що на Вѣчу бôуло ему не до вподобы, приписуе митольогичному смокови „святюрскому“. Прочѝ газеты въ своѣй старанности о добро „nie tylko Polski, ale i nieoderwalnej od niej Rusi“ идутъ далеко дальше, бо роблятъ руске Вѣче выплывомъ або анархичнои, або московскои пропаганды. И такъ „Dz. Pol.“ Nr. 149 пише: „Że anarchiczna propaganda połączonych stronnictw ruskich zyskała w wiecu znaczny środek agitacyjny, nie przeczymy, — że wichrzycielstwo to szersze może przybrać rozmiary (Baczność, panowie, ojczyzna w niebezpieczeństwie!), dają do zrozumienia artykuły wiecowe.“ Значится, Вѣче наше, то по просту „wichrzycielstwo“, котрому власти тôлько черезъ дивне якесь непорозумѣнье не запобѣгли. И оно зовсѣмъ конечно, бо прецѣжь на тôмъ Вѣчу пôсля певныхъ информацій „Dz. Pol.“ всѣ „skargi na ucisk Rusinów przez Polaków wypowiadane były ogólnikowo, (днемъ передъ тымъ N. 148 говорилося ось що: p. Nahirny w długim wywodzie zjadliwie występuje i t. d.; p. Wachnianin bardzo obszernie nakreśla historję odrodzenia Rusi, szczegółowo omawia stan Rusi i t. d. Якъ бачите, Dz. Pol. робитъ своею логикою бôльше-менше такѝ самѝ маневры, якъ фѣрманъ съ батогомъ, але въ патріотичнôй полемицѣ съ „elementami zarówno Polsce jak i Rusi wrogiemi“, якими суть тѝ „połączone stronnictwa“, т. е всѣ свѣдомѝ своеи народности и своеи людскои гôдности Русины,—и такѝ маневры добрѝ!), bez podania faktów (а цифры п. Нагôрного, а историчнѝ выводы референта професора Вахнянина, то псы, не факты!), jak gdyby fakt ucisku był powszechnie znany i dawno udowodniony. (Доказуй слѣпому, що сонце свѣтитъ!) Pytamy się, kto gwałci prawa narodowe Rusinów? Czy Polacy, którzy na każdym kroku dają dowody przychylności do szczepu pobratymczego (Бôгъ заплать, паночку, ваше тепле слово!) i oświadczają się tak w sejmie, jak i poza sejmem za równouprawnieniem Rusinów? (Выймали, а не давали!) Якъ бачите, Русины не мали найменшои причины гнѣватися и жалуватися на своихъ „wspaniałych, szlachetnych braci“, а коли жалуются, то очевидна рѣчь, що всѣ они не кто иншѝй, якъ кровнѝ анархисты. Бо „i kiedyż to sejm odmówił na jaki cel ruski z oświatą w związku zostający — jeśli nie było oczywistem, że chodzi o cele **rzekomo ruskie** a w istocie Rusi **zarówno jak i Polsce** wrogie?“ Якій ласкавый той соймъ! Тôлько на бѣду заходитъ одна маленька загачка, — тое „jeśli“ и т. д. Она дае намъ ключь до ôтомкненя цѣлои загадки, цѣлои политики Полякôвъ супротивъ Русинôвъ въ Галичинѣ. „Мы пôдопремъ все руске, коли тôлько оно nie jest wrogie Polsce zarówno jak i Rusi“. А яке критерiюмъ? по чôмъ пôзнати, щó есть правдиво руске, а що „rzekomo ruskie“? Мы прецѣ бачили въ соймѣ досадни примѣры, що выступовано съ польского становища противъ такихъ заходôвъ и робôтъ Русинôвъ, котрѝ самѝ Поляки признавали и признаютъ правдиво рускими (противъ „Просвѣтѣ“ и т. д.). И отъ мы позволимо собѣ на повыше наведене патетичне пытанье „Dz. Pol.“ ôтповѣсти такожь пытаньемъ: А колижь то не було очевидно, що все правдиво руске, не йдуче на руку польскимъ фантазіямъ, соймъ уважае „rzekomo ruskiem i wrogiem“, и выключае ôтъ краевои пôдмоги? „Polacy dzielą się z nami wszelką wolnością“, каже „Dz. Pol.“! „Dziennik-ови“ звѣстно чей, якъ медвѣдь дѣлився въ лисомъ зловленою сарною, — самъ съѣвъ мясо, а лисови давъ ратицѣ.

На тôмъ самôмъ становищи супротивъ Русинôвъ, що „Dz. Pol.“, стоитъ и „Czas“, котрый въ саму пору Вѣча провадивъ съ „Dz. Pol-имъ“ завзяту и досыть скандальну полемику о „program czy hasło“. Нѣ въ чôмъ не могли згодитися тѝ два органы, а въ доносахъ на Русинôвъ навѣть не змовляючись погодилися. „Schöne Seelen finden sich“. Въ 148 N. „Czas“ пише: „Sprawa narodowości ruskiej nie jest sporną w Galicyi, nikt jej praw do normalnego rozwoju nie zaprzecza (звѣстна рѣчь, правъ не заперечуютъ и не можутъ, хочь бы й хотѣли, бо тѝ стоятъ записанѝ въ книзѣ конституцiи австрiйскои, — але выконуванье и шановань тыхъ правъ, то зновъ инше пытанье!) Gdzież są więc te krzywdy i niesprawiedliwości? Czy w tem, że $2^1/_2$ mil. ludu ruskiego wybrało tylko pięciu posłów ze stronnictwa św. Jura? Lud ruski dał tu wymowną odpowiedź tym, którzy w cerkwi wprowadzali schyzmatyckie innowacye (Ere, онъ що! То певно дръ Антоневичь впроваджувавъ „schyzmatyckie innowacye“ въ церквахъ Турчаньскихъ, сов. Ковальскій въ Жидачѣвскихъ, дръ Огоновскій въ Долиньскихъ, що людъ далъ имъ таку wymowną odpowiedź“! А панове шляхтичѣ, старосты и другѝ „zaszczyceni“ ôстали „zaufaniem ludu“ певно для того, щобы покасували при Божôй помочи тѝ схизматицкѝ инновации въ церквахъ!). Dokąd zaś doprowadzili w polityce, dowiódł pamiętny proces odsłaniający zbrodnicze knowania.“ Ось и конклюзія всеи бесѣды. Гдежь тѝ кривды?“ — А ôтповѣдь на те пытанье: „Zbrodnicze knowania!“ И що тамъ кому до того, що „pamiętny proces“ остаточно „zbrodniczych knowań“ не ôтстоновивъ, що рускѝ послы анѣ „schyzmatyckich innowacyj“ нѣкуды не впровадjували анѣ въ нѣякѝ „zbrodnicze knowania“ вмѣшанѝ не були! Тутъ иде прецѣ не о правду, а о „służbę narodową“! „Stronnictwo upadło“, — констатуе дальше „Czas“, хочь вся его полемика направлена буцѣмъ то противъ тому самому, упавшому сторонництву. „Utraciwszy zaufanie Papieża, Monarchy i ludu, stronnictwo to urządza jeszcze demonstracyjne wiece“. Значится, сторонництво хочь упало, то прецѣ жие, хочь утратило „zaufanie ludu“, то таки „zgromadza i porusza lud“, хочь утратило „zaufanie Monarchy“, то таки поступае легально, с. е. въ дусѣ законôвъ тымъ же Монархомъ запорученыхъ. Дивне якесь сторонництво! И дивный той „lud“, котрый разъ „nie idzie za komendą agitatorów“, а потому „zgromadza się“! „Sama już możność takich demonstracyj jest jeszcze dowodem konstytucyjnego równouprawnienia!“ А жаль, бо коли бъ такъ на волю „Czas-у“ прiйшло, то ôнъ певно въ своѣй щирости для „państwa i kościoła“ не давбы Русинамъ такои можности. А що пôдъ тымъ „stronnictwem“ побитымъ при выборахъ „Czas“ розумѣе всѣхъ Русинôвъ, на се самъ дае недвозначный доказъ, пишучи зарaзъ дальше: „W parlamentaryzmie atoli nie tłumne zgromadzenia na mitingach, ale wola wyborców w Sejmie (певно помылка, читай: wola wybranych do Sejmu) ma rozstrzygające znaczenie i ona jedna daje probierz usposobień ludności i potrzeb kraju“. Значится, не народъ есть головна рѣчь, але соймъ, не соймъ для народа, але народъ для сойму, а позаякъ соймъ, „to my“, — затымъ.... А вы, Русины, чи вы собѣ есьте „połączone stronnictwa“ чи що будь, то все таки ôтъ насъ тôлько вы можете ждати або згнетеня або помилуваня....

Для выразнѣйшого выясненя сеи цѣкавои теорiи о автономiи соймовôй, опертои на невôльництвѣ краевôмъ, „Czas“ правдиво натхненою, библiйною мовою рысуе передъ нами ось якiй апокалиптичный образъ: „Między gromadą a dworem na Rusi taki sam ustala się stosunek zaufania i wspólności, jak w zachodniej części Galicyi (свята правда, лишь о стôлько неповна, що „stosunek“ той не „ustala się“, але въ давенъ давна есть — рôвный зеру и въ захôднôй и въ всхôднôй части Галичины, о чѣмъ мы ще побесѣдуемо). Jeśli tu znikają krwawe tradycye, to tam ich nigdy nie było, a tylko wśród części inteligencyi ruskiej pojawia się czasem w pismach i dążnościach widmo Chmielnickich, Gontów i Żeleźniaków“. Для „Czasu“, якъ бачите, „widma Chm., G. i Ż.“, котрѝ майже зовсѣмъ не лишили по собѣ памяти мѣжь народомъ галицкимъ и о котрыхъ анѣ въ письмахъ, анѣ въ „dążnościach ruskich“ нѣчого не згадуеся, суть близшѝ, нѣжь „widmo“ Шелѣ и цѣлого 1846 року, котре живою традицiею сидитъ ще й до нынѣ въ памяти мазурского народа! „U dołu — такъ вѣщуе дальше „Czas“, — społeczna, wyznaniowa i plemienna harmonia — u góry jedność, bo wszystko, co z Rusi wyrośnie dzielniejszego i szlachetniejszego (vide Баревичь и др.), to podaje dłoń bratnią do zgody i jednoczy się nie skutkiem nacisku, ale magnetyzmem dziejowej idei. W pośrodku tylko odbywa się jeszcze ten proces rozkładowy“. — Welche Wendung durch Gottes Fügung! Тѝ апокалиптичнѝ слова значатъ ось що: Рускій людъ — темна и безмысльна маса, до нѣчого не почувается; рускѝ вершки, шляхта притягненѝ „magnetyzmem idei dziejowej (NB. uzmysłowionym brzęczącą monetą i karjerą), подали руку до згоды, с. е. ополячились, — а тôлько въ серединѣ, т. е. середъ тои интелигенцiи, котра остаюсь еще при своѣй народности и не затратила почутя своеи людскои гôдности, тамъ тôлько „odbywa się proces rozkładowy“, т. е. идутъ „anarchiczne wichrzenia“. Выражаючи се иншими словами: все, що почувавсь Русиномъ, то „wrogie państwu i kościołowi“, — а позаякъ теперь, якъ доказало послѣдне Вѣче, свѣдомôсть тая вôйшла вже въ масы народа, то и весь той нарôдъ, пôсля интенцiй „Czasu“, есть „wichrzycielem“, утратившимъ „zaufanie monarchy i papieża“. Отъ противъ кого идутъ всѣ тровленя польскихъ часописей, ось кого они такъ усильно попрекаютъ конституцiею и свободою, котрои они намъ прецѣ не дали и котра, — колибъ на ихъ волю вôйшло, для насъ певно не протревалабъ и одного годины!

Reprezentantów „we dworze“

знайшли (!) собѣ не лишь выборцѣ въ рускихъ округôвъ, але и многѝ выборцѣ въ округôвъ мазурскихъ. И повѣтъ Грыбôвскій не бувъ нѣчимъ гôршій ôтъ повѣта Пôдгаецкого, Рогатыньского и многихъ другихъ... Тамъ вынайшли (!) собѣ выборцѣ репрезентанта въ особѣ п. Жука Скаршевского и выбрали его незначною лишь бôльшостею голосôвъ.

Той панъ Жукъ-Скаршевскій скликавъ по выборахъ своихъ выборцѣвъ, щобы выслухати ихъ бажаня... Зобралося около 100 селянъ-выборцѣвъ. А були то въ бôльшôй части такѝ выборцѣ, котрѝ були противнѝ выборови п. Жука-Скаршевского. (Звѣстно, що бôльшôй части нововыбраныхъ послôвъ помогли до побѣды передовсѣмъ выборцѣ зъ мѣстъ и мѣсточокъ — жиды та панки — вôйты та двораки).

П. Жукъ Скаршевскій почавъ говорити. Селяне пôднесли бурю и кôлька разôвъ перервали его бесѣду, такъ що ôнъ навѣть не мôгъ ей скôнчити. Селяне-выборцѣ выразно ему заявили, що они не уважаютъ его своимъ посломъ, бо при его выборѣ дѣялися рôжного рода надъужитя, — впрочѣмъ выборцѣ внесли протестъ противъ его выбору. Селянинъ Огоржалекъ запытавъ п. посла: „Czy pan poseł mają już potwierdzenie od pana ministra?“ (Се мало значити: чи рѣшена вже правосильнôсть его выбору на посла. Бѣдного Огоржалка нѣкто не поучивъ, що то соймъ верификуе выбôръ! Та и на що панамъ въ „Macierzy“ та „Oświaty ludowej“ его о тôмъ поучувати, коли Мазуръ мае бути темный, якъ табака въ розѣ, — але за то „ruski ludek“ мае гдечого научитися „z tej polskiej historyi“!) Другiй селянинъ Щепанъ Поремôа жалувався на всякѝ надъужитя и кривды, якѝ терплятъ селяне ôтъ панôвъ... Третiй селянинъ, Медонь, выступивъ противъ закладаня шкôлъ рôльничихъ, „aby nie było nowych wydatków i aby nie ściągali z włościan nowych dodatków do podatków“...

„Nieszczęśliwy p. Żuk nie miał chęci i humoru do mówienia, tem bardziej, gdy mu kilkakrotnie przerywano“ — „Zgromadzenie rozeszło się bez skutku i zakończyło się najgorzej dla nowego p. posła.“ Такъ кôнчитъ описъ факту одна польска газета, зъ котрои мы се цѣкаве справозданье наводимо.

Фактъ цѣкавый. Бачимо, що не лишь въ рускôй части Галичины, але и въ захôднôй будится мѣжь народомъ самопôзнанье; природный розумъ доходитъ причинъ загального лиха народного... Въ цѣлôмъ краю — бѣда одна. Зôписували свого часу рускѝ селяне-выборцѣ „chęć i humor“ Вольфартови въ Калуши, Онишкевичеви въ Рогатынѣ а сими днями п. Янкови въ Комарнѣ, — зописували и мазурскѝ селяне выборцѣ „chęć i humor“ п. Жукови-Скаржевскому въ Грыбовѣ!...

въ тое, що таке псованье „chęci i humoru“ репрезентантамъ „z dworu“ стаєся вже епидемичнымъ въ Королевствѣ Галичины и Володимиріи съ Вел. княжествомъ Краковскимъ — и можемо лишь зъ цѣлого серця кликнути: Vivat sequens!

Отkрыте письмо

до Вп. пана Зыбликевича, маршалка сойму кр.!

Чи вѣдомо Вамъ, Вп. Пане, що бл. п. Марцель Ступницкій, властитель Шиповець, *записавъ весь свой маєтокъ на стипендіи для* учащоися молодѣжи, ще 1879 року? А если вѣдомо, для чого до сеи поры статуты фундаціинй не уложенй? Для чого стипендіи не роздѣляются, коли желанье покойного було — колька стипендій въ роцѣ 1880 роздати? Чи вѣдомо Вамъ, Вп. Пане, дальше, где суть умѣщенй 17 тысячь зр., котрй небощикъ готовкою оставивъ въ паперахъ и где суть умѣщенй тіи грошѣ, котрй вплынули за рокъ 1880 до 10.000 зр., потомъ за роки 1881, 1882 и 1883, котрыхъ однакъ скольксти не знаю, на руки куратора Мадейского, секретаря судового въ Самборѣ?

Интересованый.

Тиса-Еляpска загадка

ще доси не розвязана, и путаєся передъ судомъ присяжныхъ въ такій способъ, що годѣ домацатися правды. Якъ звѣстно, ходитъ о те: чи Тиса-Еляpскй жиды, обжалованй о ритуальный мордъ христіяньскои дѣвчины, виноватй, чи нѣ? Процесъ той побудивъ страсти жителѣвъ Угорщины до того степени, що якъ христіяне такъ и жиды уживаютъ всѣхъ средствъ, щобы собѣ забезпечити побѣду. Угрозы, побоѣ, перекупство, — все ту, здаєсь, практиковано обома сторонами, а якъ нѣмецкй газеты донесли, вилынули вже сотки тысячей гроша на почты комитату до рукъ жидовъ, нѣколи не кореспондувавшихъ съ заграницею. Обжалованй выступаютъ завзято и плюютъ свѣдкамъ, що ихъ обвиняютъ, въ очи, а оборонцѣ инсультуютъ тихъ свѣдковъ, грозятъ имъ вязницею и въ неимовѣрный способъ нападаютъ на судъ и на самого провоdничого суду. Найдивнѣйше и нѣколи може не практиковане есть поступованье прокуратора. Онъ, що внѣсъ актъ обжалованя, онъ, що всѣ силы повиненъ напружити, щобы выкрыти страшне головництво, — онъ стае формально по сторонѣ обжалованыхъ и робитъ все, що только може, щобы — якъ предвиджуютъ — отступити отъ внесеного обжалованя. Въ такомъ случаю, розумѣєся, вся вина упалабы на антисемитскй стремленя угорскихъ христіянъ. По чіей сторонѣ правда? — довѣдатись годѣ. Дръ Ролингъ говоритъ и въ вѣденьскихъ дневникахъ доказуе передъ цѣлою Европою, що есть жидовска секта, котрои рабины вяжутся стародавными, кровожадными и всѣмъ иновѣрцямъ ворожими приписами. Онъ наводитъ въ своихъ брошурахъ цѣлй уступы Талмуда, Гемары и Кабалы, потверджуючи ихъ тяжкй грѣхи. Мы того всего репродукувати не будемо, а скажемо лишь одно, що если въ Тиса-Еляpъ дѣйстно доконано ритуального морду, то жиды потрафили сей, для нихъ такъ грозный процесъ запутати и розмазати съ рафинованою зручностею до того степени, що нынѣ заквестіонована правдомовность всѣхъ доводовыхъ свѣдковъ, ба навѣть самъ Мориць Шарфъ, очевидець головництва, не почитуеся больше доводовымъ свѣдкомъ и обвиняеся о фалшь, злобу, идіотизмъ и о ненависть всѣхъ своихъ соплеменниковъ.

Процесъ на укончено — и мы подаємъ нашимъ читателямъ короткій переглядъ цѣлои справы, для лучшого зрозумѣня всего того, що ще станеся въ Наредьгаза.

Въ саме полудне 1-го цвѣтня 1882 р. выйшла Естера Шолимоси, служница Тиса-Еляpскои господинѣ Гури, купити красокъ и витріолю въ дѣльници Офалю. Купивши то, говорила съ кольома особами, стрѣтившися съ ними, и отъ тои хвилѣ пропала безъ вѣсти. Послѣдный разъ бачили еи люде коло жидовскои синагоги. Мати Естеры глядала еи того самого дня и звѣдувала про доньку жида Іосифа Шарфа. Той еи потѣшувавъ тымъ, що въ мѣсцевости угорскій Номасъ такожь бувъ одного разу пропавъ десь хлопчикъ а христіяне зъ за него надармо обвиняли жидовъ, бо хлопчикъ познѣйше найшовся, — отже нехай маe надѣю, що и донька еи такожь найдеся. По якомсь часѣ повстала мѣжь христіянами поголовска, що Естеру завабили жиды до божницѣ и замучили еи на мацы, въ наслѣдокъ чого мати Естеры всѣ ходячй слухи объявила стольному судіи.

На подставѣ тыхъ тревожныхъ слуховъ, рѣшивъ судъ дня 12 мая мин. року розпочати слѣдство и пославъ судію слѣдчого въ Тиса-Еляpъ, щобы тои цѣлои справы доходивъ на мѣсци. Тамъ указано ему на пятилѣтного сына Осипа Шарфа, а той повторивъ передъ судіею все, що давнѣйше передъ многими говоривъ, указуючи на власного батька, що той зарѣзавъ Естеру Шолимоси, додаючи, що и онъ и его старшій братъ Мориць помагали Жидамъ. Однакъ якъ батько, такъ и старшій братъ перечили рѣшучо тому зознаню. Дивно про те, якъ се сталося, що 14-лѣтный Мориць слѣдуючого дня въ ночи признався до того, що самъ на власнй очи бачивъ, якъ его батько съ другими жидами, звабивши дѣвчину до божницѣ, подрѣзали ій горло, сцѣдили кровь до мисокъ, а трупа гдесь спрятали. Все то бачивъ Мориць крозь дѣрку отъ ключа въ дверехъ синагоги, розцѣкавленый крикомъ о помочь нещастнои жертвы. Все то повторивъ Мориць и передъ судіею слѣдчимъ. Списано протоколъ и приступлено до дальшого слѣдства, котре чимъ разъ больше подозрѣнье стягало на указаныхъ Морицомъ жидовъ: Іосифа Шарфа, Соломона Шварца, Самуила Люстига, Авраама Бравна, Лазара Вайсштайна и Юнкера. Небавомъ тыхъ жидовъ увязнили.

Незадовго, бо 18 червня мин. року найдено въ Тисѣ коло Тиса-Дада трупа дѣвчины и заряджено сейчасъ обдукцію. Обдукція выказала, що анѣ мати Естеры, анѣ си найблизшій знакомій не спознали трупа пропавшои дѣвчины; трупъ показувавъ на больше розвинену и старшу дѣвку, нѣжь була Естера; кромъ того иншй очи, иншй зубы и волосье на головѣ трупа було обрытване, а въ концы трупъ сей бувъ недавно — и то вже яко трупъ — киненый въ рѣку. По сѣмъ орeченю лѣкарѣвъ повстало подозрѣнье, що жиды трупа подсунули умысно, щобъ збаламутити судъ. Подозрѣнье подкиненя трупа звернулося на Янкля Шмѣльовича и на Еляpскихъ жидовъ Гроса и Кляйна, а сплавниковъ Гершка и Фогля обвинивъ въ слѣдствѣ сплавникъ Матей, що они ему приказали трупа подъ сплавъ привязати и везти долѣ водою ажь понизше Еляpъ; тамъ незнакома ему жидовка принесла одежу, въ котру трупа убрали и 18 червня зъ подъ сплаву на воду пустили.

Дня 19 червня с. р. розпочалася головна розправа противъ обжалованыхъ о замордованье: Волнера, Буксбавма и Леопольда Бравна, — и о помочь въ замордованю противъ обжалованыхъ: Іосля Шарфа, Адольфа Юнкера, Шмуля Люстига, Абрума Бравна, Лазора Вайсштайна и Тавба. О трупокрадство же обжалованй: Мартинъ Гросъ, Игнацъ Кляйнъ, Дувидъ Гершко, Анзель Фогель и Янкель Шмѣльовичь.

Розправа точится вже цѣлый мѣсяць, переслухано до 200 свѣдковъ, выслухано лѣкарѣвъ, що були при обдукціи найденого трупа, и конфронтовано ихъ съ професорами медицины, котрй заперечуютъ имъ знанье и достовѣрность. На свѣдковъ доводовыхъ поставлено такихъ свѣдковъ, котрй имъ въ очи кажутъ, що они були битй и мученй въ слѣдствѣ; а сплавникъ Гершко и другй, що признались въ слѣдствѣ до сплавленя трупа, выпираются теперь того, обвиняючи судію слѣдчого о тортуры.

Головною задачею обороны було подорвати свѣдоцтво 14-лѣтного Морица Шарфа, котрый зо знавъ, що Естеру зарѣзано въ саме полудне 1-го сѣчня 1882 р.; выказати ложность свѣдоцтва сплавника Матея, що признався до сплавленя трупа по рѣцѣ Тисѣ отъ села Агардъ ажь до Тиса-Дада; выказати alibi декотрыхъ обжалованыхъ и переконати судъ о томъ, що трупъ выловленый въ Тисѣ коло Дада есть трупомъ утопившоися Естеры. Однакъ свѣдки обороны, паробокъ Гаталовскій и Юлія Вамоши, котрй вже разъ були заприсяженй передъ судомъ, що бачили Естеру ще и по полудни 1-го сѣчня, откликали свое свѣдоцтво и признались до кривоприсяги, зложенои подъ намовами и обѣцянками жидовъ. Дотычно трупа найденого въ Тиса-Дада выказало слѣдство, що Анзельмъ Фогель перекрадавъ трупа, що Мартивъ Гросъ передавъ его Шмѣльовичеви, що Шмѣльовичь поручивъ трупа Гершкови коло села Агардъ, що Гросбергъ въ Тиса-Еляpъ велѣвъ своѣй жѣнцѣ занести одѣжь Естеры надъ берегъ Тисы, и що Гершко принявъ сю одежу и вразъ съ Гнатомъ Матеемъ убравъ въ ню трупа и пустивъ понизше Еляpъ коло Тиса-Дада на воду. Всѣ тй обжалованй отпераются передъ судомъ того всего, усправедливляючи свои признанья въ слѣдствѣ тымъ, що ихъ бито и мучено, а жѣнка Гроса успе навѣть привести alibi свого чоловѣка, доказуючи, що онъ бувъ хорымъ отъ 3-го до 13-го липня. Однакъ иншй свѣдки стверджуютъ, що Гросъ, помимо хоробы, выходивъ часомъ зъ дому, а Гнатъ Матей стоитъ твердо при своѣмъ свѣдоцтвѣ зложеномъ въ слѣдствѣ, помимо що вже разъ, въ Сиготѣ, откликавъ его. Тожь на него обернена вся злоба адвокатовъ. Онъ зознае, що Гершко покинувъ въ Агардъ вечеромъ сплавы, пошовъ купити сыра и вернувшися принявъ отъ Шмѣльовича якійсь предметъ, котрый привязавъ до его сплаву, не хотѣвши однакъ ему показати. Онъ каже дальше, що Гершко давъ ему, коли надплыли подъ Токай, 56 зр., котрй радивъ лишити у жида Морица Виддера, щобы не взбудити подозрѣня у другихъ сплавниковъ, що плыли съ ними сплавами. За колька днѣвъ надплыли они до Тиса-Еляpъ, де Гершкови якась жидовка ночею передала одѣжь, въ котру оба, подчасъ сну товарашевъ, убрали вонѣючого вже трупа. Гершко обѣцявъ ему великй грошѣ за мовчанку и оттакъ поплыли съ убранымъ трупомъ до Тиса-Дада, где его и пустили на воду. Всему тому перечатъ всѣ обжалованй, однакъ сплавникъ Дрима зознае, що самъ бачивъ, якъ Шмѣльовичь выкликавъ Гершка зъ сплаву на берегъ и довго съ нимъ розмовлявъ. Гершко, котрый перечивъ знакомство съ Шмѣльовичомъ, путаeся и каже, що хотѣвъ отъ Шмѣльовича пожичити грошей; сими пожичеными грошми були именно тй 120 зр., про котрй сказавъ бувъ въ слѣдствѣ, що ихъ получивъ за сплавку трупа. Мориць Виддеръ выпираeся знакомства съ Гершкомъ и не признаeся до нѣякихъ грошей, одержаныхъ отъ Матея, однакъ Матей до очей ему каже все то, що було межи ними и розъярюе адвоката Етвеша до того степени, що той грозитъ ему слѣдствомъ и криминаломъ; але другй сплавники, товарищѣ Матея: Петро Савинець и Дрима стверджуютъ гдекотрй выявленя Матея и онъ самъ, сплавникъ Чепканичь и другй свѣдки заперечуютъ якъ найторжественнѣйше, що ихъ бито и катовано въ слѣдствѣ, — се хотятъ въ нихъ вмовити свѣдки, поставленй обороною. Противъ Гросберга и его жѣнки зознае селянка Черешь, що чула на власнй уха, якъ Гросбергъ велѣвъ жѣнцѣ ночею выносити одежу якусь надъ берегъ Тисы, и якъ жѣнка плакала и голосила: „Що вы вчинили! що вы вчинили! Все выдасться и мы пропадемъ!“ Селянка говоритъ тй слова въ жаргонѣ жидовскомъ, а Гросбергъ не знаходитъ отвѣта, встае и плюе селянцѣ въ лице.

Дотычно обдукціи найденого трупа заявляе передъ судомъ мати Естеры, що се не була ей донька; Естера була деликатнѣйша, молодша, нерозвинена, съ лицемъ и носомъ правильнымъ и съ маленькими, хорошими зубами, — а трупъ бувъ костистый, старшои дѣвчины, съ грубыми чертами и перкатымъ носомъ и сиными очима, ноги же указували на ношенье вузкихъ черевиковъ, а Естера ходила босо и нагнѣтиць нѣколи не мала. Менше больше то само зознали антикарь Зураній, хирургъ Геза Горватъ, дръ Кишь и дръ Трайтлеръ. Обдукція посвѣдчила, що голова трупа була обрытвана, що ногтѣ, котрй на пальцяхъ трупа не только було видно, але котрыхъ навѣть дотыкався дръ Трайтлеръ и гдекотрй селяне, доказуютъ, що трупъ сей бувъ трупомъ дѣвчины не занимавшоися тяжкою працею. Дръ Трайтлеръ не вѣритъ, щобы то бувъ трупъ утопленои, але скорше умершои якоись дѣвчины, кинеои потому въ воду; не вѣритъ такожь, щобы той трупъ 6 недѣль лежавъ въ водѣ. Естера мала лѣтъ 14, а дослѣды на трупѣ, усуваючйся отъ публикаціи въ часописяхъ, доводятъ, каже онъ, що то бувъ трупъ 18—20 лѣтнои подкиненои проститутки. Противъ выводовъ комисіи обдукційнои заявляютъ знавцѣ, професоры Белскій и Шайтаверъ, що члены обдукційнои комисіи игноранты, що волосье зъ головы трупа выпало въ водѣ, що и ногтей зовсѣмъ не було на пальцяхъ трупа, а только ложиска ихъ свѣтилися немовь ногтѣ, що нагнѣтицѣ и сплетенй пальцѣ на ногахъ учинились черезъ стисненье пальцѣвъ въ часѣ перевозу трупа, що зубы выдавались большими, бо ктось зъ обдуцентовъ мусѣвъ ясна трупа зъ зубовъ зсунути, що трупа не можна було убрати въ чужу одѣжь, не здерши зъ него першои шкоры (епидермы), що человѣкъ утопленый змѣнюеся въ короткомъ часѣ такъ, що годѣ его спознати, и що проте найденый трупъ есть имовѣрно трупомъ Естеры. Однакъ противъ панововъ професоровъ, котрй навѣть угрожаютъ обдуцентамъ лавою обжалованыхъ, вызнае пасторъ Яношь Лапосій, знавшій Естеру 4 роки, въ котрыхъ она до его недѣльнои школы ходила, що трупъ найденый не бувъ трупомъ Естеры, а учитель сельскій Ференцъ Баркольній, знавшій отъ давна Естеру, потверджуе спостереженя пастора и матери Естеры. Гаврііла Дъяній, близька родичка Естеры выказуе также великй рожницѣ межи найденымъ трупомъ, а пропавшою Естерою. Селянка Танъя и Марія Тотъ, котрй Естеру дуже добре знали, такожь перечатъ тому, щобы то бувъ трупъ Естеры. То само посвѣдчае и польовый зъ Тиса-Дада, Антонъ Шичь, бувшій при обдукціи. Одна только женщина спознала въ трупѣ Естеру. Противъ неи выступаютъ однакъ двѣ жѣнки: именно жѣнка Андраша Югаша и Юлія Шакольчай, котрй заявляютъ, що имъ Гросбергъ и иншй жиды оповѣдали о великой надгородѣ (5.000 зр.), котру достанутъ тй свѣдки, що спознаютъ въ трупѣ Естеру. Признати однакъ треба, що и христіяне вилываютъ на свѣдковъ, тероризуючи ихъ на кождомъ кроцѣ. Показалося навѣть те, що и судіи слѣдчй уживали такихъ средствъ до вымушеня зознань въ инквизитахъ, якихъ нынѣ вже нѣгде не практикуеся. Огида за огидою выходитъ на верха, такъ що все скомпромитоване въ томъ нечувано-веденомъ процесѣ. Додаємъ тутъ ще, що адвокаты жадали упорно комисіи знатоковъ на очи Морица Шарфа, надѣючись доказати, що онъ не могъ того всего бачити, що подиктувавъ до протоколу. И се бачь, комисія докторовъ-знатоковъ выказуе дѣйстно, що Мориць на одно око блызорукій (kurzsichtig), а на друге не розрожне добре красокъ. По сѣмъ заведено его подъ дверѣ божницѣ, въ котрой мало статися выявлене нимъ головництво, и велено ему дивитись крозь дѣрку отъ ключа и говорити, що видитъ. И щожь показалося? Показалося, що комисія лѣкарска або перекуплена, або въ дурняхъ, бо Мориць Шарфъ все добре видѣвъ, що дѣялося въ божници и нѣчимъ не збаламутився.

До всѣхъ для обжалованыхъ некористныхъ свѣдковъ относилися адвокаты Етвешъ, Фридманъ и пр. а навѣть прокураторъ такъ неприлично, такъ обидчиво и угрозливо (называли ихъ шпіонами и нѣкчемниками), що не дивниця, коли вся христіяньска людность въ Наредьгаза фанатичнымъ запалала гнѣвомъ противъ оборонцѣвъ, а навѣть противъ самого прокуратора Зайферта, котрый — якъ сказано — дуже тягне за жидами. Провокаційный способъ обороны, котрый нѣчого не доводитъ, только усилуе низькими штучками выбрехати обжалованыхъ зъ подъ тяжкихъ закладовъ, зводитъ процесъ ad absurdum и кидае дуже некористне свѣтло на угорске судоводство. Що больше, становище жидовско-нѣмецкои и жидовско-мадярскои прасы, котра солидаризуеся съ обжаловаными о ритуальный мордъ, будитъ антисемитске движенье сильнѣйше и робитъ больше вороговъ жидамъ, нѣжь саме Тиса-Еляpске головництво, котре хочьбы було и стверджене, зостане завсе фактомъ рѣдкимъ навѣть помѣжь найкрайнѣйшими и найзабобоннѣйшими жидовскими сектарами. Справа, якъ мы вже сказали, на укончено, — побачимъ, що зъ неи выйде...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь цѣсаря до Краины*), куда онъ удався безпосередно зъ Стирій, була цѣлымъ рядомъ лояльныхъ манифестацій жителѣвъ краю, котрй не далися въ томъ отношеню перестягнути Стирійцямъ. — Газеты, що описували гостину цѣсаря въ Краинѣ, порownували его подорожь съ походомъ тріюмфатора. Краиньскій соймъ ухваливъ по поводу 600 лѣтного ювилея сполученя Краины съ Габсбурскою династіею до цѣсаря адресу. — „Милость Вашого Величества“. — сказано въ адресѣ, дала всѣмъ народамъ державы конституціинй права и ровноправность всѣхъ народностей, а черезъ то поклала сильну основу для мира и добра австрійскихъ народовъ. — Безчисленнй суть добродѣйства, котрй Краина завдячуе ласкавости и доброте Вашого Величества. — Репрезентація краева отновлюе оттакъ присягу незломнои вѣрности для династіи. — Въ отповѣди своѣй выразивъ цѣсарь подяку и сказавъ, що вспольне дѣланье народонаселеня и згодне прямованье до вспольнои цѣли на грунтѣ конституціи зъумѣе звязь, котра сполучае народъ съ династіею, ще тѣснѣйшою зробити. Въ часѣ пробуваня цѣсаря въ Люблянѣ прибула такожь депутація хорватска, щобы заявити монарсѣ свою преданность. На промову бана Пеячевича отповѣвъ цѣсарь, що видитъ въ преданности и вѣрности для династіи найдорогоцѣннѣйшу звязь, сполучаючу всѣ народы монархіи. — Враженье, яке отнесъ цѣсарь зъ сегорочнои подорожи по Стирій и Краинѣ було загаломъ дуже корыстне, хочь принятье краиньскихъ Словенцевъ оцѣнивъ монархъ о много симпатичнѣйше отъ манифестацій въ Стирій, заселенбй переважно Нѣмцями.

(*Направленье политики гр. Таффого*) будитъ живый интересъ не только въ Долитавіи, але есть такожь предметомъ дискусій прасы угорскои. Характеристичне въ той справѣ тое обстоятельство, що угорскй газеты, котрй ще до недавна выступали дуже рѣшучо противъ политицѣ признаючбй населеню славяньскому ровнй права съ Нѣмцями и видѣли лишь въ гегемоніи нѣмецкого елементу и въ централизмѣ єдине условіе существованя державы, — теперь змѣнили свои погляды и признаютъ теперѣшнбй системѣ совершенну рацію. — Интересно буде для нашихъ читателѣвъ знати, якъ задивляeся на сю справу угорска Egyetértés. „Пановане австрійскихъ Нѣмцѣвъ, якъ его теперь бажаютъ провбдники либералбвъ — говоритъ згадана газета —

знищалобъ условія существованія Австріи. Насупротивъ того заступае политика гр. Таффе не тôлько интересы династіи, але она заступае такожь право до екзистенціи бôльшости австрійскихъ народôвъ противъ агресивному походови нѣмецкои расы. Нынѣ можемо вже сказати, що пайновѣйшій историчный розвитокъ, тое туге панованье нѣмецкои расы и урядове ширенье германизаціи, надъ котрымъ австрійска бюрократія працювала бôльше якъ сотку лѣтъ, навсегда зробивъ неможливымъ. А того, що спротивляеся внутрѣшнымъ потребамъ и природнымъ условіямъ екзистенціи, не можна представити яко оправданого постулятами внѣшнои политики. Нашій ôтношеня до Нѣмеччины або Франціи най будутъ якій хочутъ — не можутъ они однакъ о тôмъ рѣшати анѣ навѣть на то вплывати, якій принципы правленя або системы въ границяхъ монархіи маютъ обовязувати. — Длятого належитъ осудити вѣчній змаганя вѣрноконституційныхъ, котрыми хочутъ оправдати управленье своеи политики. Єслибы було правдою, якъ не есть, що конечною пôдпорою аліянсу съ нѣмецкою державою есть пановапье Нѣмцѣвъ въ Австріи, то ще тогды язычокъ ваги стоитъ въ той способбъ, що аліянсъ зъ Нѣмеччиною есть фактичною, хвилево существуючою потребою ситуаціи, насупротивъ же тамта *внутрѣшна система, котра ôтповѣдае етнографичнымъ, историчнымъ и политичнымъ интересамъ, есть постулятомъ екзистенціи монархіи на всѣ часы.* — Ту не ма выбору. Але впрочѣмъ звѣстна рѣчь, що се стôлько разбъ згадане противорѣчіе межи направленьемъ теперѣшнои австрійскои правительственои политики а натурою внѣшныхъ аліянсôвъ, по просту не существуе. — Многій повій чувства фразы нѣмецкихъ австрійцѣвъ о спôльности расовôй, языковôй и культурнôй не знайдутъ въ Нѣмеччинѣ ôтгомону".

(*Прицъ въ бюрахъ министеріяльныхъ*) въ Вѣдни не устаютъ мимо выѣзду колькохъ министрôвъ и шефôвъ департаментôвъ нѣ на хвильку, бо поминувши вже справы бѣжучій, даючій правительству много до дѣла, муситъ оно въ виду збличающои сесіи парляментарнои, — котра маe бути ôткрыта въ половинѣ жовтня — приготовити проекты законôвъ. — Въ послѣднôмъ направленю маe особливо министерство скарбу много до дѣлаия, бо въ жовтню маe бути предложеный радѣ державнôй буджетъ на рôкъ 1884, котрый въ вересню муситъ передискутовати рада министрôвъ. — Пôсля информацій вѣденьского кореспондента „Politik" маe буджетъ сегорôчный выказати много „потѣшаючихъ" циферъ и замапифестувати серіозне стремленье правительства до ощадности въ всѣхъ напрямахъ господарства державного. — Въ компетентныхъ кружкахъ думаютъ, що сегорôчный буджетъ буде вчасно ухваленый а черезъ те зискалобъ не тôлько правительство, котре не буде наражене на непріятній „буджетовій провизорія" але такожь и рада державна, котрôй лишится бôльше часу для нарадъ, надъ важными проектами до законôвъ.

(*Депутація ческого медичного факультету*), зложена зъ декана проф. Вайса, проф. Яновского и Спины була оногды у министра просвѣты бар. Конрада въ справѣ заангажованя професорôвъ: Томзы зъ кіевского, и Лямбля зъ варшавского университету на катедры до Праги. — Головну перешкоду якъ покликаню — становлятъ взгляды финансовій. Въ Россіи платятъ професорамъ, котрій образовалися на захôдно-европейскихъ университетахъ дуже добре, а оба згаданій професоры ставляютъ въ виду того, якъ довѣдуеся „Neue fr. Presse", дуже высокій вымаганя що до удержаня, такъ, що жаденъ зъ професорôвъ праского университету не маe такои пенсіи, якои они жадаютъ. — Пенсіи въ такôй высотѣ побираютъ тôлько 4 професоры вѣденьского университету. — Що до проф. Лямбля заходитъ ще тая трудноbсть, що онъ маe бути политично скомпромитованый, бо правительство россійске перенесло его передъ кôлькома роками за кару въ дорозѣ административнôй зъ одного университету на другій. — Въ виду такого стану рѣчей не зробивъ министеръ просвѣты депутаціи великои надѣи на скоре покликанье згаданыхъ професорôвъ.

(*Умундированье войска*) дôзнало въ виду загальнои реформы нашои армія значныхъ змѣнъ пôдъ взглядомъ економичнои администраціи. Тенденцією выданыхъ въ тôмъ направленю розпоряжень есть упрощенье и удекшенье принципôвъ, котрій дотенерь обовязували. Многій выказы и инвентарѣ, котрій треба було дотенерь вести, будутъ злишній а постановы нормуючій административну службу, що були порозкидуваній по рôжныхъ принципахъ спеціяльныхъ, зведено всѣ до купы. — Нова система умундированя маe передовсѣмъ тую добру сторону, що уможливляе раціональну господарку, — бо пріймаючи за пôдставу „порцію", — котра на случай зъужитя заступаеся новою порцією, увзглядняе тое обстоятельство, що не всѣ сорты умундированя и узброеня однаково зъужываются и ôтповѣдно рôжнымъ змѣнамъ войскового житя, зависимымъ ôтъ рôжныхъ случаѣнъ дае зъ одной стороны армія можноbсть, въ границяхъ порцій свобôдно порушатися, зъ другои же стороны не наражуе скарбу войскового на страты, якій выпливаютъ зъ того, коли по магазинахъ лежатъ цѣлій масы такихъ сортъ мундурôвъ, котрій на разѣ зовсѣмъ непотрѣбній.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Опозиція противъ Каткова прибираe чимъ разъ бôльшій розмѣры. Найострѣйше выступила московска „Газета Гатцука" въ статіи „Стоитъ ли обращать вниманіе на логику и „слово и дѣло" Моск. Вѣдомостей?" Згадана газета каже, що на поступки п. Каткова вже нѣякъ мовчати не можна, бо ôнъ, розпустивши слухъ, будьтобы въ царскôмъ дворѣ его тôлько газету читали и будьтобы правительство руководилося тôлько его радою и думкою, выступае вже такъ, якбы ôнъ дѣйстно бувъ тайнымъ дорадникомъ правительства. Дѣломъ журналистаки есть доказати ложноbсть слухôвъ о п. Катковѣ въ публицѣ, и зарадити тому, щобы въ кôнци и правительство не подумало, що голосъ п. Каткова есть голосомъ загальнаго мнѣнія, або хочьбы якои єи части. Пôсля нѣмец. „St. Petersb. Ztg." мавъ графъ Паленъ, президентъ комисіи, назначеной для розбору жидôвскои справы, выслати одного члена тои комисіи за границю, щобы той добре розвѣдався въ Нѣмеччинѣ, Франціи и Англіи о горожаньско-правнôмъ положеню жидôвъ и выдавъ опôсля о тôмъ пропамятне письмо, котребы такожь увзглядняло и историчну сторону пытаня.

Нѣмеччина. Соймъ провинціональный великого княжества познаньского выславъ бувъ еще передъ кôлькома мѣсяцями прошенье до цѣсаря нѣмецкого, щобы фондъ провинціональный Познаньщины передано зъ рукъ властей центральныхъ въ руки выдѣлу провинціонального, котрый бы складався зъ маршалка соймового, его заступника, директора провинціи и зъ шести членôвъ сойму, именованыхъ самимъ цѣсаремъ. Цѣсарь не прихилився однакъ до сего прошеня и ôтповѣвъ, що зô взгляду на ôтношеня мѣсцевій Познаньщины нема нѣякои поруки, що розвôй княжества и его институція буде процвитати пôдъ управою мѣсцевою и мѣсцевымъ зарядомъ фондôвъ княжества. Ôтповѣдь тая характеризуе довольнѣ ôтношеня нѣмецкои короны до княжества Познаньщины, а при тôмъ показуе она ажь надто ясно, о скôлько менше щасливій суть познаньскій Поляки ôтъ своихъ всемогучихъ братôвъ галицкихъ. — Сторонництво соціялистôвъ ширится и скрѣпляеся въ Нѣмеччинѣ помимо всякихъ репресалій зъ стороны правительства. Доказомъ сего бувъ выборъ кандидата соціялиста въ Гамбурзѣ, о котрôмъ мы въ своемъ часѣ доносили, теперь показала знôвъ партія соціялистôвъ свою велику силу при выборахъ до парляменту въ Киль. Тамъ стававъ яко кандидатъ соціялистъ Гайнцель противъ поступовця проф. Генеля. Помимо великои агитаціи за симъ послѣднымъ, одержавъ Гайнцель бôльше голосôвъ, а хочь при першôмъ выборѣ задля браку абсолютнои бôльшости не зôставъ выбраный, то все таки муоѣвъ бути зарядженый поновный выборъ, котрого результатъ намъ доси ще не есть звѣстный.

Англія. Загальне невдоволенье, яке запанувало въ Англіи зъ причины переговорôвъ правительства съ Лесепсомъ въ справѣ будôвлѣ каналу суецкого, починае вже потрохи притихати. Глядстонъ стараeсь всѣми силами направити зле враженье, выкликане сими переговорами и для того освѣдчивъ на засѣданю низшои палаты, що правительство не порѣшило еще остаточно нѣчого въ тôй справѣ, обѣцюючи при тôмъ, що слѣдуючого тыжня дасть въ парляментѣ докладне поясненье, якои политики имеся правительство въ справѣ будôвлѣ суецкого каналу. Тымчасомъ стараeсь Глядстонъ поробити въ укладѣ съ Лесепсомъ такій змѣны, котрій уможливлятъ лібераламъ голосованье за проектомъ. Видно отже, що самъ Глядстонъ уважае можливе ôтмовленье апробаты згаданого проекту дуже невыгôднымъ а може и небезпечнымъ для своеи позиціи и въ загалѣ для теперѣшного правительства. — Пôсля донесеня Standard-у вызначило англійске правительство для афганьского емира Абдурамана рôчну платню въ сумѣ 120.000 фунтôвъ штерлингôвъ. Крокъ сей англійского правительства будитъ велику цѣкавоbсть, якои то мисіи жадае оно ôтъ афганьского емира на востоцѣ, вызначуючи ему сталу и такъ велику платню, коли дотенеръ надѣляло его лише спорадично невеликими пôдмогами грошевыми. Нове тое направленье въ всхôдній политицѣ Англіи мае пояснити незабавомъ въ парляментѣ англійскôмъ, министеръ для Индіи, а тымъ часомъ маe праса вôльне поле до всякихъ догадôвъ. Деякій дневники пôдносятъ, що теперѣшна политика афганьска Англіи стоитъ въ звязи съ трактатомъ пероко россійскимъ.

Сербія. Въ мѣсяци жовтни с. р. маe правительство сербске скликати велику скупщину, а незадовго вже розписанй будутъ выборы до неи. Скликанье великои скупщины наступитъ головно за для предприняття ревизіи сербскои конституціи въ дусѣ, ôтповѣдаючôмъ сѣгочаснымъ потребамъ и вымогамъ теперѣшного стану цивилизаціи. Дотеперѣшна конституція походитъ зъ р. 1869; есть она дѣломъ уступившого въ р. 1880 кабинету Ристича и не може за для своеи неповности и недокладности выдержати критики. Теперѣшный кабинетъ Пирочанаца носится вже ôтъ часу ового выступленя съ гадкою, предприняти повну и радикальну ревизію конституціи и зреформувати еи, увзглядняючи свободу особисту и свободу сумлѣня, дальше ненарушимоbсть тайны листовои, независимоbсть стану судейского и ôтвѣчальноbсть министрôвъ, а кромѣ того маe бути переведена радикальна змѣна репрезентаційнои системы. Сторонництво Ристича докладае всѣхъ старань, щобы въ складъ маючося скликати скупщины вôйшли люде противній ревизіи конституціи и въ тôй цѣли ширитъ оно велику агитацію въ краю. Правительство муситъ числитись съ агитаціями сего сторонництва, бо складаeсь оно зъ людей, неперебораючихъ въ средствахъ, а на чолѣ его стоитъ самъ Ристичъ, котрый все ще туряе о поворотѣ до власти и о ôтзысканю утраченого становиска. Зъ тои причины повздержався теперѣшный кабинетъ ôтъ скликаня великои скупщины минувшого року, хочь манъ первѣстно тое намѣренье, а и теперь ледви чи може уважати себе певнымъ побѣды, а то тымъ бôльше, що ôтношеня краевій въ Сербіи вытворили послѣдными часами немалый антагонизмъ межи народомъ и правительствомъ, и народъ сербскій дасться для того легко склонити до спаралижованя плянôвъ правительства.

НОВИНКИ.

— **Пропаганда Єзуитôвъ въ Бучачи.** Зъ Бучача пишутъ намъ: Дня 16 липня с. р. бувъ ôтпустъ въ костелѣ бучацкôмъ. Якъ все, такъ и симъ разомъ, патры Єзуиты мали тутъ свою мисію; пробощъ бучацкій ks. Gromnicki спроваджуе ихъ сюда кôлька разôвъ до року и они ширятъ свою пропаганду що-разъ бôльше. — Дня 17 с. м. на другій день по ôтпустѣ зôбралося „братство косцельне" у старшого брата Островского, щобы тамъ довѣрочно поговорити съ „ojcami Jezuitami"... Обговорювали рôжній справы, розумѣеся, рускою бесѣдою, бо у насъ мѣщане поки-що не знаютъ иншои бесѣды, хиба ще по троха по жидôвски. Мѣжь иншимъ звели Єзуиты бесѣду на оо. Василіянъ. (Бесѣды велись, розумѣеся, при пивѣ, котре нѣбы „на прощанье" фундували Єзуиты). Одинъ ojciec Jezuita говоривъ въ тôй справѣ тыми словами: „Macie normałkę i gimnazyum, ale nie całe. Macie dzieci, a nie mają gdzie do szkoły chodzić, bo nie macie takich ludzi, którzy by się zajęli uczciwie ich wychowaniem. Prawda. drodzy bracia?" На те запытанье ôтповѣли гдеякій мѣщане: „Та нѣбы правда" (по руски). „Odstąpcie więc nam gimnazyum i normałkę, oddajcie nam wasze dziatki, a wtedy dopiero zobaczycie, czy tyle będzie z was bezbożnych. My od was niczego żądać nie będziemy, tylko złożycie się na sprowadz-nie nas, na przywóz, kilka guldenów. Kto ma dobrą wolę, to proszę, może i zaraz złożyc !...

И що вы скажете? — мѣщане рада въ раду и зложили заразъ 82 ар. а. в.! — Що тій Єзуиты не вытворюютъ!

— **П. Генрикъ Янко** давный и ново-выбраный посолъ зъ округа Рудки Комарно здававъ въ недѣлю дня 22 с. м. по полудни справу зъ своеи посольскои дѣяльности въ Комарнѣ въ сали школьнôй. Дуже цѣкаве було се справозданье! Задля недостачѣ часу нынѣ не можемъ подати его опису, а учинимъ се пôзнѣйше.

— **Испытъ дозрѣлости въ гимназіи въ Перемышли.** Зъ помежи 36 правильныхъ ученикôвъ и 3 екстернистôвъ ôтступили ôтъ испыту 2 правильній ученики и 2 екстернисты (всѣ чотыри Русины!). Здали испытъ: съ ôтличіемъ 3 (Поляки), съ добрымъ успѣхомъ 20, мѣжь ними 6 Русинôвъ: Левъ Алексевичь, Михайло Добряньскій, Иванъ Гнитрасевичь, Иванъ Фединкевичь, Іосифъ Губицкій и Іосифъ Ленчикъ. Поправляти по вакаціяхъ маютъ 3 (2 Поляки и 1 Жидъ). Перепали: на нôвъ року 3 (2 Русины и 1 Полякъ); на рôкъ 3 (1 Русинъ, 1 Полякъ и 1 Жидъ); на необмеженый часъ 3 (2 Русины и 1 Жидъ). Якъ бачимъ, зъ помежи 15 Русинôвъ тôлько 6 здало,— а прочій 9 або ôтступили або ôтпали. Дуже сумный результатъ!

— **Испытъ дозрѣлости въ женьскôй семинаріи учительскôй въ Перемышли.** До испыту сѣдало 32 ученицъ и 5 приватистокъ, межи тыми Русинокъ 6, зъ котрыхъ одна приватистка. Здало испытъ 30 ученицъ и 1 приватистка, а именно: съ ôтзначеньемъ здало 13, мѣжь тыми 2 Русинки: Павлина Гладиловичь и Варвара Литыньска; съ добрымъ успѣхомъ здали 3 Русинки: Юлія Клишь, Елеонора Билиньска и Меланія Менцѣньска. Ôтпала одна Русинка приватистка.

— **Въ Роздолѣ** ôтбулися дня 18 и 19 л. с. м. выборы до рады мѣскои: Противъ себе — якъ звычайно по мѣстахъ, — стояли двѣ партіи: партія христіянъ-мѣщанъ и партія жидôвъ съ польскою псевдо-интелигенціею (Залевскій почмайстеръ, Пильцъ касіеръ скарбовый, Быдлевичь димисс. лѣсничій, и тымъ подôбній). Въ I колесѣ жиды мали бôльшоbсть, бо въ нѣмъ було выборцѣвъ: 13 христіянъ и 33 жидôвъ. Въ II колесѣ було 63 христіянъ, а 48 жидôвъ и панкôвъ. Въ III колесѣ було 338 христіянъ и 168 жидôвъ. Трете колесо выбрало 10 честныхъ христіянъ мѣщанъ. Въ другôмъ колесѣ повинній були христіяне побѣдити, але черезъ пôдкупства, агитація и черезъ здраду 16 христіянъ жиды побѣдили и выбрали 9 жидôвъ и Быдлевича. Въ першôмъ колѣ, розумѣеся, выбрали жиды своихъ: 8 жидôвъ и двохъ „своихъ" христіянъ: почмайстра (который навѣть не маe права голосованя) и звѣстного мѣщанина Кизицкого. Въ другôмъ колесѣ христіяньскій кандидаты мали 45 голосôвъ, а жидôвскій 49. Однакъ жиды пошахрували, бо мерцѣ голосували черезъ повномочія и т. д. Христіяньска сторона вноситъ до ц. к. намѣстництва протестъ. Желаемо ей успѣха, щобы побѣдила правда надъ жидôвскимъ шахрайствомъ!...

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцією пп. Биберовича и Гриневецкого переѣхавъ зъ Дрогобыча до Тернополя, где дасть 5 представлень, а именно: „Чорноморцѣ", „Молода зъ Боснія", „Грубій рыбы" Балуцкого, „Онъ не заздрôстный" и „Нôчлѣгъ въ Апенинахъ", и въ кôнци першій разъ появляючуся на нашôй сценѣ, перероблену драму Вас. Ильницкого „Настася". Въ Дрогобычи театрови нашому поводилося дуже плохо; особливо руска публика, якъ мѣсцева такъ и околична ôтзначилася великою рôвнодушностею для рускои сцены. За то лѣпше повелося театрови нашому въ поблизькôмъ Трускавци, где дано було день по дни 6 представлень при великôй участи численнои публичности. Особливе признанье и подяка належится попередъ всего о. Ив. Чапельскому зъ Кропивника, котрый помимо далекои и утяжливои дороги якъ найусерднѣйше занявся нашимъ театромъ и майже на кожде представленье прибуваvъ въ товариствѣ кôльканайцяти особъ, селянъ и гостей зъ интелигенціи зъ Кропивника и Схôдницѣ. Не менше признанье належится и о. Кошалкевичу зъ Трускавця, а такожь дирекціи трускавецкого купельного закладу, котра зложена зъ Полякôвъ-Познанчикôвъ, радо ôтступила для нашого театру закладову салю зовсѣмъ безплатно. Зъ Тернополя удасться театръ нашь на кôлька представлень до Зарваницѣ. Надѣемося, що публика тернопôльска засоромитъ дрогобыцку своимъ патріотизмомъ и прихильностею для народнои сцены, и що Подôлье лѣпше пріймe нашь театръ, нѣжь Пôдгôрье.

(+) **На памятникъ на могилѣ Тараса Шевченка** надôслала недавно княжна В. Репнинова — якъ доноситъ полтавскій „Земскій Обзоръ" — до губернскои земскои управы въ Полтавѣ 180 рублѣвъ, зложеныхъ на ей руки рôжными жертводателями.

— **На зъѣздъ археологôвъ въ Галичи** выѣхали позавчера зъ Кракова пп. Ленковскій, Луцкевичь, Соколовскій, Киркоръ и Земенцкій. Зô Львова выѣхали: дръ Исидоръ Шараневичь, проф. Захаріевичь, архитектъ Василь Нагôрный и иншій (крыл. Петрушевичь вздержався ôтъ участи въ зъѣздѣ). На мѣсци пріймe гостей гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій, консерваторъ историчныхъ останкôвъ рускои Галичины. Задачею зъѣзду буде провѣрити дотеперѣшній розкопы и урадити направленье, въ якôмъ тій розкопы вести дальше. Якъ вѣдомо, Выдѣлъ краевый призначивъ на тій цѣли 2.000 зр.

— **Справозданье зъ дѣяльности заряду Рускои Бурсы въ Коломыѣ за рôкъ шк. 1883.** На рôкъ уплынувшій приняло Братство св. Михаила до Бурсы 17 питомцѣвъ; гдекотрыхъ удержувало за дуже умѣренною доплатою, а кôлькохъ цѣлкомъ убогихъ безъ всякои доплаты. Заведено такожь въ сѣмъ роцѣ, заходомъ о. Волод. Ступницкого, хоральный спѣвъ, такъ що питомцѣ кождои недѣлѣ и свята спѣваютъ зъ нотъ службу божу. — Станъ кассы слѣдуючій: приходôвъ було 434 зр. 81 кр., розходôвъ 417 зр. 35 кр. крôмъ желѣзного капиталу. — Клясификація питомцѣвъ за 2-гій курсъ с. р. слѣдуюча: зъ VII гимн. клясы: 1) Андрейко Дмитро, сынъ селянина зъ золочѣвского, I степ., лок. 7 на 19 ученикôвъ. Зъ V гимн. кл. 2) Григорчукъ Илія, сынъ зарôбника зъ Снятына, I степ., лок. 13 на 21 учен. Зъ IV гимн. кл. 3) Долиньскій Дмитро, сирота по мѣщанинѣ зъ Городенки, I степ., лок. 11 на 41 учен. 4) Пôдлеснюкъ Василь, сирота по селянинѣ зъ Ракôвця, I степ., лок. 36 на 41 уч. 5) Ткачь Михайло сирота по селянинѣ зъ Королѣвки I степ., лок. 16 на 41 учен. Зъ III гимн. кл. 6) Велигорскій Матѣй, сынъ селянина зъ Серафинець, I степ., лок. 5 на 35 учен. 7) Гавришъ Іосифъ, сынъ ткача зъ Коссова, I степ., лок. 17 на 35 учен. Зъ II гимн. кл. 8) Давидовичь Єронимъ, сирота по дяку зъ Белза, I степ., лок. 9 на 28 учен. 9) Дудыкъ Омелянъ, сынъ дяка зъ Вôльки мазовецкои I степ., лок. 6 на 28 учен. 10) Федюкъ Иванъ, сынъ селянина зъ Росохача, I степ., лок. 12 на 28 учен. 11) Рудницкій Антôнъ, сирота по священику зъ Кропивника нового, I степ., лок. 11 на 24 учен. Зъ I гимн. кл. 12) Грабовскій Иванъ, сынъ рôльника зъ Тлустого, I степ., лок. 12 на 24 учен. 13) Керницкій Михайло, сынъ зарôбника зъ Снятына, I степ., лок. 11 на 24 учен. 14) Равлюкъ Василь, сынъ зарôбника зъ Снятына, I степ., лок. 5 на 24 учен. 15) Щербатюкъ Василь, сынъ селянина зъ Саджавки, I степ. съ ôтзначеньемъ, лок. 1 на 24 учен. Зъ IV нормальноі кл. 16) Ковальчукъ Иванъ, сынъ зарôбника зъ Сорокôвъ, I степ. съ ôтзначеньемъ. 17) Гушманъ Теофиль, сынъ дяка зъ Шеторъ, I степень.

— **Новій марки почтовій** и кореспонденційнй карты выготовляются и вôйдутъ въ обѣгъ съ кôнцемъ сего року. Вмѣсто образу цѣсаря буде на маркахъ мѣститися орелъ австрійскій. 2-крейцаровій марки будутъ брунатного цвѣта, 3-кр. будутъ ясно-зелений, 5-кр. червонй, 10 кр. ясно-синій, 20-кр. синій, а 50-кр. фіялковій. Натомѣсть минутся дотеперѣшній марки по 15 и 25 кр. Новій кореспонденткы будутъ тои самои формы, що й доси; тôлько зъ грубшого гладкого паперу, а дотеперѣшна нескладна довговата форма маркованыхъ завертокъ листовыхъ змѣнится на бôльше пригожу квадратну. Коверты тій будутъ двохъ величинъ и красокъ. Менший бѣлій для приватного ужитку, а бôльшій сивій для купцѣвъ. За то минутся завертки листовій 3 крейцаровій.

— **„Высокій взгляды".** Зô Львова пишутъ намъ: Панѣ Гетм—ова, жѣнка пѣвця церковного у св. Юра во Львовѣ, гнѣваеся, коли кто дома до неи заговоритъ по руски. Она вымовляеся тымъ, що маe въ помешканю чиншôвникôвъ, котрій не люблятъ, если кто въ домѣ по руски говоритъ! Належалобы запытати сю паню, ôтки то панство Гетм. прійшли до свого майна и ôтки маютъ удержанье: чи зъ латиньскои парохіи св. Анны, чи таки зъ рускои св. Юра? Вже то нема що казати: добровôльного сервилизму и рôвнодушности о свое питоме у насъ намножилося такъ богато, що и на продажъ выстарчилобы! Не менше цѣкаву и сумну вѣсть, характеризуючу нашу слабодушноbсть, доносятъ намъ

— **Зъ Перемышлянъ:** Передъ двома роками появився въ старостві перемышляньскôмъ концепіентъ, п. Корытовскій, сынъ рускаго священика, котрого братя — одинъ урядникъ во Львовѣ а другій купець въ Калуши,—знанй, яко щирій Русины, котрого родина численна межи священьствомъ и урядниками, а одинъ зъ его вуйкôвъ занимавъ высоке становище въ церковнôй іерархіи и бувъ навѣть предводителемъ „Народного Дому". Той п. Корытовскій оженився въ Перемышлянахъ, рускій священикъ голосивъ его заповѣди, — але коли по двохъ рокахъ ему уродився

сынъ, ôнъ давъ его окрестити пôсля латиньского обряду. Яка була сему причина — годѣ додуматись. Мабуть позабувъ п. Кор., що и самъ ôнъ выгодувався рускимъ хлѣбомъ и „книшами“, — а може думае собѣ, що сынъ его будучи латинникомъ, борше дôбьеся карiеры? Смѣемо увѣвнити его, що для латинника такъ само якъ и для нелатинника „на ледащо зôйти“ дуже легко, а що противно, многимъ зъ Русинôвъ ихъ обрядъ и народнôсть не перешкодили добитися высокихъ становищъ. На се п. Кор. мавъ добрый примѣръ на своѣмъ „старостѣ“ въ Поморянахъ, котрый нѣколи не вырѣкався своеи рускои народности, а про те прецѣ поступае по службѣ, и котрому п. Корытовскiй своимъ поступкомъ не повиненъ бувъ уближати...

— **Вѣсть о зложеню мандату посольского** дромъ Каминьскимъ зъ Станиславова, подана шовинистичными польскими газетами, есть зовсѣмъ ложною. Писали они, що его зневоливъ до того кроку дръ Фр. Смолька. Тымъ часомъ рѣчь стоитъ противно. Дръ Смолька тѣшится зъ регабилитацiи свого друга и зовсѣмъ не наклонявъ его зложити мандатъ. Характеристичною рѣчею есть, що дръ Каминьскiй не простуе той ложнои вѣдомости въ прасѣ польскôй, скомпромитованôй „Schweiggeldами“ и заплаченôй за те, щобы на него нападала, але въ „Neue freie Presse“ и въ „Politik“.

— **Министеръ Каляй въ Герцеговинѣ.** Пôдчасъ послѣднои подорожи Каляя по Герцеговинѣ случалося дуже часто, що тамошнiй жителѣ вкидали до его поѣзду прошеня. Мѣжь сими прошенями побачивъ ôнъ богато чистыхъ листôвъ паперу съ понаклеюваными стемплёвыми марками. Довго не мôгъ *министеръ зрозумѣти, що́ можутъ значити тѣ порожнiй листы паперу съ марками.* Коли отже въ однôмъ селѣ якiйсь чоловѣкъ подавъ ему знову порожный листъ паперу, приказавъ ôнъ прикликати Герцеговинця до себе и спытавъ его, що́ маe значити той папѣръ съ марками. На тое ôтповѣвъ Герцеговинець, показуючи на побôчь стоячого урядника зъ Сераева: „Сей панъ, що́ стоитъ коло тебе, розкаже тобѣ.“ Але коли урядникъ не мôгъ дати на те нѣякого поясненя, наперли селянина, щобы ôнъ рѣчь пояснивъ. Тогды сказавъ селянинъ: „Всѣмъ тымъ, що́ умѣютъ писати, заказали писати жалобы до министра; а позалякъ мы маемо причину жалуватися а писати не умѣемо, то подаемо тобѣ, пане, отсѣ порожнiй листы, а коли хочешь знати, чого мы хочемо, то спытай насъ самыхъ“.

— **Выставу образôвъ** и иншихъ дѣлъ штуки ôтчинило „товариство приятелѣвъ искуства“ ôтъ 15 го с. м. въ редутовôй сали театру Скарбка.

— **Причиною холеры въ Египтѣ** есть дѣйстно, якъ мы то вже разъ казали, безприкладне нехлюйство Египтянъ. Санитарный инспекторъ Mr. Goodall найшовъ и въ рѣцѣ Нилю 400 стервъ скотины и дослѣдивъ въ колодизяхъ окрестностей зараженыхъ холерою, всяку падлину котôвъ, пôвъ и т. п. Не дивница отже, що въ Каирѣ умерло вже доси 424 людей и що по другихъ мѣсцевостяхъ зараза съ кождымъ днемъ измагаeсь. Въ однôй тôлько Александрiи ще якось не чути за холеру.

— **Увязненыхъ соцiялистôвъ** находится въ „Краснôй горѣ“ (Schönberg) въ Моравiи такъ много, що не можна ихъ було въ домѣ карнôмъ помѣстити и для того заперто многихъ въ казаматахъ тамошнои крѣпостнои касарнѣ.

— **Ôсьмохъ людей,** обжалованыхъ о принятье магометаньского вѣроисповѣдання, узнавъ судъ присяжныхъ въ Казани виновными, и засуджено ихъ: одного на 8 лѣтъ, трехъ на 6, а одного на 4 роки тяжкои роботы, а 3 прочихъ на поселенье въ Сибѣри.

Вѣсти епархiяльнi.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Душпастырскi посады получили оо.: 1) Павло Чмола завѣдательство Пониквы великои, дек. бродского; 2) Антôнъ Левицкiй сотрудництво въ Надорожиôй Пшеничнiки дек. товмацкого.

Президiя ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцiю о. Якова Шидловского, запрезентованого на парохiю Старомѣщина, дек. скалатского.

Ôтпустку получили оо.: Спиридiонъ Колянковскiй зъ Хомчина на 6 недѣль; 2) Iосифъ Величковскiй зъ Чертежа на 3 недѣлѣ; Iоанъ Валявскiй зъ Стѣнокъ на 6 недѣль.

Введеный о. Володимиръ Павликовскiй въ капелянiю Сенькôвъ, дек. олеського.

На конкурсъ розписанi: I. Капелянiя Бобщаны, дек. золочѣвского, съ прилуч. Нестюки; наданя приватного. II. Капелянiя Подусôвъ, дек. нараѣвского, наданя лат. архiерея львôвского. III. Капелянiя Суходôлъ, дек. перегиньского; наданя цѣсарского. IV. Капелянiя Потôкъ съ прилуч. Залинье, дек. рогатыньского; наданя приватного. V. Капелянiя Бѣлкôвцѣ съ прилуч. Богданôвка, дек. зборôвского; наданя рриватного. На всѣ тi капелянiи вызначеный печинець до 13 вересня 1883 р.

Зъ Епархiи Перемыскои.

Убѣгаются: I. О парохiю Любинѣ, дек. яворôвского оо.: Пôдлускiй Iосифъ зъ Гурки, Копыстяньскiй Антонiй зъ Павлокомы, Сьокало Илiя зъ Крыницѣ, Гладиловичъ Юлiянъ сотр. зъ Любачева, Тимкевичъ Андрей зъ Тенетискъ, Телепъ Андрей зъ Порудна, Низовый Юлiянъ сотр. зъ Яворова. II. О парохiю Горохôвцѣ, дек. нижанкôвского оо.: Кобрынъ Iоанъ сотр. катедральный, Савула Теодоръ зъ Шоломеничь, Решетыловичъ Викторъ завѣдатель зъ Немирова, Масляникъ Антонiй зъ Бонарôвки, Грыцай Iоанъ завѣдатель зъ Любинь, Тустановскiй Евгенiй зъ Грозьовои, Стецишинъ Алексей зъ Лещоватого. III. О парохiю Немирôвъ оо. Гриневецкiй Емиль сотр. зъ Куликова, Гинилевичъ Iоанъ самост. сотр. зъ Выкотъ, Решетыловичъ Викторъ завѣдатель Немирова.

Сотрудництво при знемощѣлôмъ пароху въ Новôмъ-селѣ, дек. куликôвского, получивъ сотрудникъ зъ Мостôвъ великихъ, о. Николай Колтунюкъ.

Господарство и Торговля.

— **Справозданье о урожаяхъ.** Въ першôй половинѣ сего мѣсяця наробили буря, зливы, грады и спека великои шкоды селянамъ. 15 с. м. градова туча наробила коло Львова, Городка, Любѣня, Мшаны и Красного великои шкоды. Въ Угновѣ и Коршевѣ спадали кусне леду вагы до ½ килогр. Ôтъ Бучача доносятъ, що по поводу довшои посухи спала ржа на ôвсы и пшеницю. Пшениця коло Куликова дуже зла; такъ само коло Бучача, Пôдгаецъ и Монастырискъ. Коло Угнова и въ Равскôмъ на пшеници богато снѣти. Въ золочѣвскôмъ коло Бродôвъ, Хирова и Роздолу пшениця добра. Добрi жита коло Роздолу, Войнилова, въ золочѣвскôмъ, коло Львова, Пôдгаецъ, Бôбрки, Ходорова и Галича. Ячмѣнь въ дуже богато мѣсцяхъ рѣдкiй; найкрасшiй ячмѣнь коло Сѣнявы и Камѣнки струмѣловои, такожь въ перемыскôмъ, Синôцкôмъ, збараскôмъ и на Подôлю понадъ Серетомъ и Днѣстромъ. Овесъ въ декотрыхъ мѣсцяхъ дуже добрый. Канарокъ вже высипався и доспѣвае. Горохъ майже всюды хорошiй. Гречка дуже хороша, потребуe лишь дощу; ранша вже цвите, пôзнѣйша гôрша. Кукурудза вже сыплеся; ôтъ Галича почавши на цѣлôмъ Покутю дуже хороша. Перша косовица конюшины досыть мѣрна; найгôрше выпала коло Судовои Вишнѣ и Рудокъ. Мѣшанка ще не кошена. Сѣнокосы вже кôнчатся; коло Куликова мали сего року о 25% бôльше, сѣна якъ второкъ; пôдъ Галичемъ сѣна мало. Рѣпакъ розпочали вже жати; всюда злый або дуже мѣрный. Сады зародили коло Сѣнявы, Радехова, Нижанковичь и Галича.

— **Цѣна пшеницѣ** пôйде по всѣй вѣроятности въ гору. Вѣсти зъ Америки и Россiи а навѣть зъ Угорщины показуютъ на плохiй урожай въ тыхъ краяхъ; у насъ ôнъ вправдѣ такожь не дуже красный, однакъ озимины не зовсѣмъ такъ хибли, якъ показувалося зъ весны.

Переписка Редакцiи и Администрацiи.

Вп. п. Ив. Фр—укъ въ Кад. Згаданi Вами переклады можете прислати на адресу Редакцiи.

— **На фондъ стипендiйный имени Вол. Барвѣньского** прислали: п. Омелянъ Дудровичь зъ Козлова 1 зр., о. И. Мазикевичь зъ Махнова 1 зр., Вп. Завалкевичь зъ Тернополя 1 зр., п. Титъ Чубатый, богословъ 50 кр. — разомъ **554 зр. 55 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** зложили: о. Ф. Подолиньскiй въ Высоцку 1 зр., п. Титъ Чубатый, богословъ 50 кр., за „Скошеный Цвѣтъ“ 1 зр. — разомъ **1066 зр. 88 кр.**

— **На словарь Е. Желехôвского** прислали: п. Омелянъ Дудровичь зъ Козлова 2 зр., п. И. Черкавскiй, проф. зъ Ясла 2 зр., о. Савула зъ Шоломеничь 2 зр.

— **На дѣвоче воспиталище** пôдъ зарядомъ инокинь Ч. С. В. В. о. А. Малецкiй зъ Выдинова 2 зр.

— **На реставрацiю могилы Т. Шевченка** прислало товариство касинове въ Збаражи дохôдъ зъ вечерка 12 зр.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Братства св. Арх. Михаила въ Коломыѣ розписуe конкурсъ на принятье 16 питомцѣвъ до Рускои Бурсы въ Коломыѣ на рôкъ шк. 1883/84. Убѣгателѣ маютъ внести на руки предсѣдателя Братства, п. Григорiя Кульчицкого директора 4 клясноi школы народноi въ Коломыѣ, найдальше до 25 лат. серпня 1883 прошеня, заосмотренi въ свѣдоцтва: 1) крещеня; 2) убожества ôтъ свого пароха; 3) школьне зъ послѣдного курсу; 4) остемплёване заявленье, пôдписане черезъ родича або опѣкуна, а стверджене власноручнымъ пôдписомъ мѣсцевого пароха и начальника громады, въ котрôмъ проситель обовязуeся, скôлько може и хоче, чи то грôшми чи въ натуралiяхъ, причинитися на удержанье свого сына а взглядно пупиля.

Условiя до принятя суть: 1) Поступъ въ наукахъ що найменше добрый, обычаѣ и пильнôсть похвальнi. 2) Знанье спѣву зъ нотъ, а по крайнôй мѣрѣ добрый голосъ. 3) Кождый кандидатъ пôддаeся передъ принятьемъ въ заведенье испытови зъ спѣву, а кандидатъ зъ школъ народныхъ испытови зъ руского языка. 4) Питомець муситъ мати ôтповѣдну одѣжь и обувь, а зъ бѣдя по 3 паръ шматя (3 сорочки и 3 пôдштанки), 2 ручники, 2 простирала, подушку и коцъ до накрыванья. 5) На пранье бѣля маe питомець зложити заразъ при принятю 3 зр. на цѣлый рôкъ. 6) Деклярованi датки на удержанье, маe зложити въ половинѣ заразъ при принятю, а другу половину съ початкомъ 2 го курсу школьного. Недодержанье речинця вилаты потягае за собою утрату мѣсця въ Бурсѣ. 7) Принятыми можутъ бути лишь убогiи ученики Русины, гр. кат. обряду, зъ 4 охъ низшихъ клясъ гимназiяльныхъ и зъ 4-той клясы нормальноi, а пѣршенство до принятя при рôвныхъ условiяхъ маютъ кандидаты съ ôтличнымъ успѣхомъ въ наукахъ и спѣваки.

Ôтъ Выдѣлу Братства св. Арх. Михаила. — Въ Коломыѣ, дня 8 (20) липня 1883.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуe и продае Листы довговi, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуe купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляe пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевi вкладки**:

а) на **книжки щадничi** по 6%,

б) на **бѣжучiй рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставничe ôтдѣленье того Заведеня **удѣляe пожички на заставы**, а именно: цѣннi ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнi и ремѣсничi и всякi предметы, маючi цѣннôсть. (14—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

„МЕРТВÎ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администрацiи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигiйскôй.

Въ администрацiи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючi працѣ бл. п. **Володимира Барвѣньского:**

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100 ЛѢТНÎЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ÎОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНÔМЪ ВѢЧУ РУСИНÔВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуe Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендiю им. Володимира Барвѣньского. (7—?)

ПОХÔДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администрацiи Дѣла.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНÎ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручаe

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады школьноi“ даю повысшi приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Возняк.

(Цѣнники на жаданье франко.)

ВЪ КНИГАРНИ

ЛУКИ ВАСИЛЄВИЧА ИЛЬНИЦКОГО

ВЪ КIЄВѢ

(4—4) *Крещатикъ, дôмъ дворяньского собранiя,*

межи прочими продаются слѣдуючi малорускi книжки:

Рыбенскiй. Сцены изъ малорусскаго народного быта. К. 1882 г. Ц 1 р. *Рудченко.* Чумацкiя народныя пѣсни. К. 1874 г. Ц. 1 р. 30 к.; Южно-русскiя народныя сказки, т. 2-й. К. 1873 г. Ц. 1 р. *Старицкiй М.* Сербскiй народнiй пѣснѣ и думы. К. 1876 г. Ц. 1 р. 50 к.; Чорноморцѣ Опереть по Кухаренку. К. 1878 г. Ц. 20 к.; Музыка къ ней Н. Лисенка К. 1878 г. Ц 1 р.; Зъ давнѣго зшитку. Пѣснѣ и думы. К 1881 г. Ц. 50 к.; Гамлетъ Принцъ Данскiй. Трагедiя въ 5 дiяхъ, В. Шекспира. Пер на украiньску мову. Музыка Лисенка К. 1882 г. Ц. 1 р.; Пѣсня про Ивана Васильевича Грознаго. Ц 5 к; Сорочинскiй ярмарокъ. 2-ге выданье К. 1882 г. ц. 10 к. Байки по Крылову. 2-ге выданье. 1882 г. ц. 10 к. *Стороженко О.* Марко проклятый. Поема. Од. 1879 г. ц. 1 р. 25 к. *Степовичъ О.* Оповѣдання про комахъ, яка одъ ихъ користь, або шкода въ господарствѣ (съ 45 рис.) К 1882 г. ц. 50 к. *Федьковичъ.* Повѣсти съ передмовымъ словомъ про галицко-руске письменство. К. 1876 г. ц. 1 р. *Хведоровскiй.* Про Дафтеритъ або обкладки для селянъ и хуторянъ на Украiнѣ. К. 1882 г. ц 10 к. *Чалый.* Бiографiя Шевченка. К. 1882 г. ц. 1 р. 75 к. *Шевченко.* Наймичка. Поема. К. 1875 г. ц. 5 к.; Катерина. Поема, Перебендя, Дума. К. 1882 г. ц. 10 к; Музыкантъ Пов. на рус. языцѣ. К. 1882 г. ц. 50 к. *Що робится* у воздусѣ и що зъ того треба знати землеробу. К. 1875 г. ц. 10 к. *Якъ розпiзнати* грунтъ и якiй бувають грунты. К. 1875 г ц. 10 к. *Яструбецъ.* Про звѣрѣ по Брому. Ведмедѣ. К. 1876 г. ц. 10 к. *М. Кропивницкого.* Збôрникъ творôвъ (Двѣ драмы — „Дай серцю волю, заведе въ неволю“ и „Глытай“, драматичнi картины: — „Невольникъ“ и жартъ водевиль — „Помирились“). К. 1882 г. ц 1 р. 25 к. Записки Юго западного отдѣла географического общества. Т. 1 ц. 1 р. 80 к. Т. 2 ц. 2 р. 25 к.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцiею ***Корнила Устiяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату прiймаютъ редакцiи всѣхъ рускихъ часописей и администрацiя „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (8—?)

Литографiи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розослали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуe, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуe: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасну замовленя, бо обстальовано лишь невеликiй накладъ литографiй.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезiй Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуe 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуe наразъ 9 прим. за готôвку дôстаe 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакцiи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (7—?)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскiй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 79. Львôвъ, Четверъ 14 (26) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. | на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. | на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. | на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: | съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. | на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. | на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. | на четверть ро . . 4 рубл.
на самъ додатокъ: | на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— | на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 | на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: | на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. | на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашѣ выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючѣ П. Т. Предплатники „Библіотеки найзнам. повѣстей“ дôстанутъ даромъ початковѣ аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатниковъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскѣ газеты.

„Służba żandarmsko-siepacka i żadna inna służba!“
Gazeta Krakowska N. 142.

V.

Може бути, що мы й надоѣдаемо читателямъ, списуючи и складаючи до купы таку многоту дурниць, котрѣ, мовь грибы по дощи, такъ щедро зародили на нивѣ польского газетярства. Мы признаемо приказку, що „дурнѣвъ не переспоришь“ и що сумѣшка понять та намѣтностей, котра проявилася на Вѣчу, представляе доволѣ комичный образъ. Та ба, — все те булобы смѣшне, колибъ не було сумне! Бо перечитуючи всѣ тѣ проявы политичнои и громадскои недозрѣлости польского газетярства, чоловѣкъ мимоволѣ жалѣе надъ тою суспôльностею, у котрои подôбнѣ органы можутъ находити доступъ, можутъ вплывати — и то неразъ выключно — на вырôблюванье особистыхъ поглядôвъ и публичнои опиніи. Мы постараемося въ дальшôмъ тягу сеи статіи приглянутись троха близше тôй загадцѣ, а теперь доведемо ще до кôнця нашь оглядъ польскихъ ôтзывôвъ о рускôмъ Вѣчу.

Всѣ голосы, ворожѣ Русинамъ и рускому Вѣчу — хочь и яку спору купку мы ихъ доси набрали, тай то певно не самыхъ нѣжныхъ — перекричала и приглушила „Gazeta Krakowska“. Не вдоволяючися брехнями и перекручуваньемъ фактôвъ, она по просту выдала намъ вôйну, знарядила супротивъ насъ крестовый похôдъ съ цѣлымъ апаратомъ пôдкопôвъ, явныхъ и скрытобôйчихъ нападôвъ. Вôйна тая тягнеся у неи вже отсе черезъ 10 н-рôвъ (ôтъ 142 до 152) и майже въ кождôмъ есть що найменше одна статя, одинъ уступъ пôдбурюючій до крайнои ненависти и погорды противъ всего, що руске. И якъ „Kurjer Lwowski“ всѣ грѣхи Русинôвъ звалюе на св. Юръ, „Czas“ на „połączone stronnictwa“ — такъ зновъ „Gaz. Krakowska“ за цѣль для своихъ затроѣныхъ стрѣлъ выбрала собѣ „Русскую Раду“ и розумѣеся, кидаючи тѣ стрѣлы такъ, щобъ трафляли весь рускій народъ, саму идею рускои гародности. Що оно такъ есть, що „Gaz. Krak.“ пôдъ „Радою Русскою“ розумѣе не тѣсный кружокъ людей, а всѣхъ Русинôвъ, свѣдомыхъ своихъ правъ и своеи народности, на се доказы въ тôмъ, що она уважае всѣ роботы Русинôвъ дѣломъ выключно тои „Рады“ и всѣ рускѣ газеты ею органами. Выборами управляла „Рада Русска“, Вѣче скликала она жь, — хочь звѣстна рѣчь, що анѣ одно анѣ друге не було дѣломъ того товариства, а тôлько осôбныхъ, независимо ôть него выбраныхъ комитетôвъ.

Заразъ першій ударъ „Gaz. Krak.“ нѣбы то на „Русскую Раду“ бувъ безпримѣрный по своѣй безпамятнôй злобѣ. Пôдъ написомъ „Cudzoziemska agitacya“ напечатала „Gaz. Krak.“ въ Ч. 142 вступну статію, бôльше-менше такого содержаня: „Есть се одна въ найбôльшихъ національныхъ хибъ нашихъ (польскихъ), що мы надто добродушнѣ! Добродушнôсть наша „graniczy ze ślamazarnością“, намѣтности нашѣ не швидко розбуджуются, — ну, и даемо собѣ на головѣ кôлье тесати. Таке кôлье теше намъ на головѣ „Русская Рада“, котра выступае не яко сторонництво, але яко якась „potencya zewnętrzna“ и жадае для себе 48 округôвъ выборчихъ, а насъ называе ворогами. Сумно дуже, що ѣй удалось опанувати сѣмь (?) округôвъ, — навѣть одного для неи шкода. Але теперь тая „Рада Русская“ осмѣлюеся всѣмъ посламъ, не въ ви руки выбранымъ, ôтмовляти гôдности посольскои, осмѣлюесь ôтмовляти рускости такимъ людямъ, „którzy zaznaczyli dużo ściślej w życiu swój charakter narodowościowy ruski od kandydatów tej „Rady“, — осмѣлюесь въ кôнци представляти скликане до Львова приватне згромадженье яко рôвно значуче съ соймомъ, нѣ, навѣть яко высше по надъ соймъ, котре мае давати наказы посламъ! Того вже занадто! „To jest zniewaga konstytucyi i instytucyj krajowych, to rozkład szerzony pod płaszczem swobód konstytucyjnych!“ Очевидна рѣчь, що сама „Русская Рада“ не могла впасти на такій концептъ, „to mogło być podszepniętem tylko przez zewnętrznych wrogów kraju.“ Дивна рѣчь, що щось подôбного може дѣятись! При остръйшôмъ и безстороннѣйшôмъ трактованю публичныхъ справъ таке збôранье нѣколи не моглобъ ôтбутися. Нѣяка польска партія не моглабы пôдъ подôбными окликами збôрати митингу людового помимо всеи конституційнои свободы. Але мы такъ дуже любимо свободу, що прикро бы намъ було укоротити ви и для Русинôвъ. А особливо въ тôмъ случаю укороченье ви булобы нещастьемъ и мы дрожимо на саму думку, щобы власти краевѣ, котрѣ нынѣ, якъ знаемо, не надто дуже любуются широкою практикою конституційнои свободы, або полиція, котра вѣритъ тôлько въ свою нехибнôсть и всесильнôсть — не заборонили тои доси толерованои агитаціи. Мы бажаемо, щобъ Вѣче ôтбулося, бо сама безумна смѣлôсть его цѣлей и замѣрôвъ покаже его страшенну пустоту. День того антикраевого митингу пôдъ окликомъ чужоземнои агитаціи буде днемъ великого перелому въ житю краевôмъ.“

Мы навели содержанье тои статіи майже докладно ви власными словами, не щобы спорити съ нею, але щобы дати можнôсть читателямъ — полюбуватися цѣлою глубиною доброты, щирости и свободолюбства нашихъ братôвъ Полякôвъ. Якъ они насъ люблятъ, якъ благородно они для охороненя принципу свободы рѣшаются толерувати навѣть тоту крыхту „чужоземнои агитаціи“, котра опанувала насъ, — хочь, розумѣеся, въ тôй самôй хвили не перестаютъ показувати пальцемъ на тую агитацію и всѣ ви проклятѣ плоды, не перестаютъ примовляти кому треба до серця, щобъ сѣвшився „вырвати зло съ коренемъ.“ „Кто запишеся въ число ви членôвъ-агентôвъ, той муситъ бути трактованый яко знарядъ ворожои агитаціи, ворожои для справы рускои и для краю“, — т. е. бôльше-менше такъ, якъ головный зрадникъ. А позаякъ пôсля „Gaz. Krak-oи“ кождый Русинъ = членъ „Рады Русскои“, а кождый членъ „Рады Русскои“ = головный зрадникъ, то „trudno nam wyobrazić sobie, jak ochrona kraju i porządku społecznego może być dopełnioną bez użycia sumarycznych środków (Ч. 149.) „Niech to zadanie wezmą na siebie nasi mężowie stanu, — my szczęśliwi będziemy!“

Досыть, досыть тои гидоты, тои перфидіи! А все жь таки важко и сумно дѣеся чоловѣкови, читаючи такій безъумства, котрѣ друкуются, розходятся по свѣтѣ и не въ однôмъ недогадливôмъ чоловѣцѣ, котрый все друковане звыкъ принимати за добру монету, можутъ розбудити найдикійшѣ страсти, огненну ненависть противъ Русунôвъ. И по що, на що, въ якôй цѣли? Кому буде въ того радôсть, кому потѣха? Та ба, панове, котрѣ пишучи о насъ, мачаютъ перо въ жовчи а то и въ грязи, — они, вдаесь, нѣколи не подумали о тôмъ, що колесо исторіи обертаеся, що та часть, котра нынѣ на сподѣ, завтра може бути на верха и „прійде коза до воза!“ А не завадилобъ часомъ и те тямити.

VI.

Але не вжежь таки крôмъ гидоты и перфидіи не стрѣчаемо и прихильныхъ ôтзывôвъ о нашôмъ Вѣчу въ польскихъ газетахъ, не стрѣчаемо глубшои, совѣстнои анализы того, будь що будь, все таки историчного факту? Въ галицкихъ часописяхъ — выннявши выданѣ п. Гневошемъ „Sztandar polski“ и „Strażnica polska“ — справдѣ нѣчого подôбного не стрѣчаемо, а стрѣчаемо тôлько въ газетахъ польскихъ заграничныхъ, варшавскихъ та въ петербурскôмъ „Kraju“. Выходитъ таке куріозумъ, що тѣ немногѣ Поляки въ Галичинѣ, котрѣ не покладаютъ цѣлый патріотизмъ польскій тôлько въ кривдженю та оплёвуваню Русинôвъ, котрѣ щиро бажалибы съ нами вдности до спôльнои працѣ для рускаго и для польскаго мужика, тѣ немногѣ галицкѣ щирѣ демократы — не тромтадраты — не найдутъ своимъ думкамъ ôтгомону въ галицко-польскихъ часописяхъ и мусятъ о значеню и донеслости рускаго Вѣча информуватися въ варшавскихъ: „Słowa“, „Przeglądu Tygodniowego“, „Prawdy“, та въ петербурского „Kraju“.

Для характеристики поглядôвъ тыхъ закордоновыхъ Полякôвъ на наше Вѣче мы наведемъ тôлько допись „Słowa“, редагованого знатнымъ польскимъ новелистомъ Сенкевичемъ. „Дискусія цѣлого збору, — пише „Słowo“ въ ч. 179 — оберталася выключно коло справъ важныхъ, загальныхъ; ведена була зовсѣмъ тактовно, навѣть безпôдставнѣ (?) жалобы на притискъ не вызначувалися тою намѣтностею, яка звычайно ихъ супроводжала. Якъ участники зрозумѣли цѣль зъѣзду, свѣдчатъ ихъ ôтповѣди, коли о то запытати було ôтъѣздячихъ: „Радили мы надъ тымъ, що треба робити, щобы всѣмъ було лѣпше“. Замѣсто высмѣваня и дотепôвъ, лѣпше зробилибы газеты нашѣ (галицко-польскѣ), колибъ зовсѣмъ поважно застановилися надъ тымъ объявомъ. Та жменя людей, котра становитъ ядро рускои партіи, въ публичныхъ выступахъ своихъ часто нерозважна и непрактична, мае прецѣ великѣ заслуги и велику силу. Ôтозвеся до своихъ, и они приходятъ! Чижь то мала рѣчь, щобы така маса селянъ о миль кôлька, кôльканайцять або и кôлькадесять съѣздилася на зазывъ, своимъ коштомъ, — и по що? По то, щобъ кôлька годинъ слухати нарадъ, т. е. по то, за чимъ просвѣченѣ люде не завсѣгды хотятъ потрудитися о кôльканайцять крокôвъ! Отже люде тѣ, котрыхъ поклику рôжнородный народъ такъ радо слухае, тѣ люде маютъ силу, и то велику силу вплыву. Они съ народомъ разъ въ разъ стыкаются, входятъ въ его потребы, говорятъ и думаютъ о нихъ, они ненастанно вплываютъ на той народъ, свои мысли и змаганя ширятъ середъ него, и для того народъ той иде за ними и вѣритъ имъ. Есть то одинъ въ найбôльше болючихъ закидôвъ, якѣ мы собѣ самымъ мусимо вробити. Мы хочьбы и якъ кликали, нѣкто на той поклик не прибуде, бо людъ съ нами не мае нѣчого спôльного, бо интелигенція наша не почуваеся до нѣякихъ обовязкôвъ супротивъ него. Справдѣ, тяжко зрозумѣти, якъ абсолютно рôвнодушными для галицко-польскихъ газетярѣвъ суть всѣ такѣ рѣчи, котрѣ до шпику костей проймати мусятъ чоловѣка розважного, люблячого те, що становитъ найбôльшѣ святощѣ нашого житя. Цѣль и задача тыхъ панôвъ — пôдхлёбляти загальнôй глупотѣ, пересудамъ, пагубнымъ традиціямъ, пôдъ найнѣкчемнѣйшими претекстами нападати на кожду здорову думку и щиру а непопулярну правду, — але анѣ гадки о тôмъ, щобъ именно на нуту правды и щирости настроити свôй тонъ и зôйти на пряму дорогу.“ А кôнчачи свои уваги, кореспондентъ „Słowa“ кидае окомъ въ давнину и пише: „Волю и свободу цѣнили и любили мы завсѣгды страшенно, але завсѣгды тôлько для себе; анѣ доси анѣ теперь мы фактично не умѣемо зрозумѣти, що треба бы ви розтягнути на цѣлу суспôльность, бо тôлько тогды можливе зъѣднанье и збратанье цѣлои суспôльности въ одну органичну цѣлôсть.“ И се все пише чоловѣкъ, Полякъ, живучій очевидно во Львовѣ, бо зъ ôтти датована его допись! Чи вамъ не дивно? Чи не чудо, що знайшовся во Львовѣ хочь одинъ Полякъ, розумно, по демократичному и по щирости мѣркуючій о польско-рускихъ ôтносинахъ? Але чижь тричи не жаль, що ему съ своимъ тверезымъ словомъ и демократичными поглядами приходилося бѣгчи ажь до Варшавы и шукати гостинности въ органѣ варшавскихъ биржевикôвъ?

На закôнченье ще кôлька невеличкихъ уступôвъ такожь зъ львôвскои дописи до „Kraju“. „Збôръ представлявъ импонуючій видъ. Кто бувъ на Вѣчу, признати муситъ, що той народъ вѣчевый, хочь може и не розумѣвъ всѣхъ тонкостей ораторскихъ, то все таки горячо и сильно ôткликався на промовы вѣчевѣ, фанатично окрикувавъ сильнѣйше акцентованѣ уступы, показуючи, що оклики, киданѣ зъ мовницѣ почуваe живо и готовъ за ними стояти. Показався той народъ не якъ безмысльне, зôгнане въ купу стадо, але якъ живый и намѣтный организмъ.“

Такъ судятъ о нашôмъ Вѣчу Поляки-демократы, не лижучѣ нѣчіихъ лапъ, не заслѣпленѣ кастовыми упередженями, — и мы смѣемо твердити, що судъ ихъ найбôльше зближеный до правды. Але чому ихъ такъ мало?

Певна рѣчь, що правда, прогнана зъ листкôвъ галицко-польскихъ газетъ, все таки ту и тамъ прорываеся и въ нихъ на верхъ зъ пôдъ затроѣныхъ ненавистею або подиктованыхъ игноранцією фразъ. И такъ прорвалася та правда одинъ-однѣсенькій разъ въ „Gaz. Krakowsk-ôй“, где той органъ намѣтнои ненависти и прихильникъ „sumarycznych środków“ каже, що моторомъ всего поступованя Русинôвъ есть „rozszalała miłość ludu“! Чи чували вы гдеенебудь на свѣтѣ мѣжь здорово-мыслячими людьми таку фразу? О любови до народа говоритъ польскій органъ съ найбôльшою погордою, якъ о крайнôмъ бѣшенствѣ! Не знати, чи такій его поглядъ на всяку любовь до народа, чи тôлько на тую, котрою перенятѣ Русины...

Прорвалася та бѣдна, гонена правда и на карткахъ „Kurjera Lwowsk-ого“, але и ту немовьбы пôдъ столомъ, въ ôттинку, приплёвана и прикидана болотомъ циничныхъ дотепôвъ п. Хохлика-Загурского, редактора „Różowego Domina“. „Cześć zblamowanym!“ — кличе п. Хохликъ. — „Cześć przedewszystkiem p. inżynierowi Nahornemu. Co powiecie o tym programie, zakreślonym naszemu społeczeństwu z punktu widzenia kurnej chłopskiej chaty?“ Що вы скажете о такôмъ програмѣ? Намъ здаесь, що п. Хохликъ не мôгъ бôльшои чести зробити п. Нагôрному, якъ зробивъ сею згôрдною фразою. И справдѣ старанье п. Нагôрного було — перевести критику теперѣшныхъ порядкôвъ въ становища рускаго и польскаго мужицтва, въ становища хлопскои курнои хаты. Яко демократъ серцемъ и душею, ôнъ не мôгъ инакше поступити. Може бути, що колибъ ôнъ бувъ такимъ экономистомъ и соціологомъ, якъ п. Хохликъ, то бувбы представивъ програмъ свôй въ становища н. пр. Рихтера-Альтенберга, котрѣ оплачуютъ дотепы п. Хохлика, або въ становища якихъ небудь иншихъ Jaśnie-Wielmożnych и Jaśnie-Oświeconych. Але мы Русины не доросли ще до того высшого демократизму, котрый въ демократичнôмъ органѣ дозволяе высмѣвати демократичный програмъ

(Patrząc z tego [chłopskiego] stanowiska, przedstawia się świat jak z pierogami miska — правда, що геніяльный дотепъ!) и обкидати болотомъ кождого, кто не цѣлуе рукъ першому лѣпшому шляхтичеви або капиталистови. У насъ кто демократъ, той неперемѣнно и хлопоманъ, — иншого демократизму мы не розумѣемо. „Co za zawichrzenie pojęć! Co za zacofanie! Jaki straszny serwilizm głęboko zakorzeniony w duszy!“ — кричитъ намъ те зъ цѣлого горла фейлетонистъ „найдемократичнѣйшого“ зъ помѣжь львовскихъ органовъ польскихъ. „Cześć zblamowanym!“

Справозданье посольске
посла п. Генрика Янка въ Комарнѣ.

Въ недѣлю, дня 22 липня о 3 год. по полудни пріѣхавъ до насъ нашъ посолъ п. Янко на посольске справозданье. Въ оной сали школьной зобралося дуже поважне число селянъ, мѣщанъ, трехъ отцѣвъ духовныхъ, (бо п. посолъ не увѣдомивъ о томъ давныхъ выборцѣвъ, а лишь тыхъ, що теперъ его выбирали, длятого були лишь 3 священики, — а не одинъ бувбы ще пріѣхавъ), троха жидовъ и досыть панковъ, котрй подъ часъ того нѣбы справозданя стояли доокола п. Янка, щобы потомъ було кому дати ему „votum zaufania“. Справозданье, якъ було заповѣджено тихцемъ гдеякимъ выборцямъ, розпочалося о 3 годинѣ.

П. посолъ вытягнувъ свои скрипта и почавъ тихимъ голосомъ по польски читати. Сей часъ загремѣли громкй голосы мѣщанъ: „Просимо голоснѣйше! Чому не по руски!“ П. посолъ поднѣсъ голосъ о одну октаву и почавъ дальше читати. Мы наставили всѣ добре уха и чекали, коли то п. посолъ зачне намъ читати свою власну дѣяльность въ протягу 6 лѣтъ. Але мы не дослухалися: въ чѣмъ и якъ заступавъ онъ нашь повѣтъ рудецкій въ нашихъ справахъ господарскихъ. Посолъ насамперед подякувавъ за новый выборъ и зачавъ „грозити“ намъ згодою. „Pragnę, ażeby dwory, miasta i gminy żyli w zgodzie, a jedność ta będzie stanowić siłę. My jednego Boga dzieci, pod jednemi prawami bratnie narody. Ludek ten ja kocham i ruski ksiądz moje dzieci chrzcił“. По томъ вступѣ заявивъ п. Янко, що хоче поговорити о справахъ публичныхъ. „Буду — сказавъ онъ — говорити о справахъ сойму теперѣшного, бо о дѣяльности тамтого сойму нема вже що говорити (!). Нѣчо для себе не роблю — все для „ойчизны“... Овочѣ въ сойму малй, бо мало часу. Новый регуляминъ вымагае до всего комисій; на ихъ уконституованье треба два тыждня; дальше, правительственй предложеня и петиціи забираютъ також богато часу. Не моя вина, що не можу похвалитися своими заслугами... Ухвалы сойму мусятъ перейти санкцію — и на то треба довго чекати... Сила нашого сойму есть больше отпорна якъ додатна. Соймъ подноситъ голосъ за правами краю. Не одной рѣчи соймъ не може зробити, н. пр. щобы дирекціи желѣзниць були въ краю, щобы податокъ бувъ зменшеный (?) ...“ Дальше почавъ п. Янко розказувати гдещо про ухвалы соймовй и заявивъ, що попиравъ звѣстну ухвалу о индемнизаціи: „край — каже — мае платити по $2^1/_2$ мильона, а решту держава; щобы держава все заплатила — того соймъ не могъ зробити, бо „siła ministrów nie dopuściła“. Дальше заявивъ, що правительство хотѣло накинути больщій податокъ на горальнѣ, але „мы (п. Янко) съ большостею сойму не допустили до того, бо горальнѣ — то jedyny środek do podtrzymania rolnictwa“. (П. Янко мусѣвъ о те дбати, бо самъ мае горальнѣ, въ котрыхъ „сивуха“ при помочи жидовъ-арендарѣвъ добре поддержуе „рольниковъ-мужиковъ“!). Дальше п. Янко — каже — бувъ за заложеньемъ „Банку краевого“, за уставою о надзорѣ надъ касами громадскими, за Трансверзальною желѣзницею, „щобы було где помѣстити краевыхъ инжинеровъ“, и ще тамъ за чимсь бувъ. По скончено бесѣды думавъ, що выборцѣ заразъ пойдутъ „na szklaneczki piwa i na pierożki“.

Але сей часъ выступивъ заслуженый нашъ патріотъ Василишинъ, войтъ зъ Горожаны, и зажадавъ отъ посла, щобы тую свою бесѣду повторивъ по руски, бо ви нѣкто не розумѣе, — ту выборцѣ самй Русины. На те мовь упареный выскочивъ сейчасъ п. Zbrożek, секретарь рады повѣтовои и касіеръ касы задатковои въ Рудкахъ, и каже, що онъ зъ досвѣду знае, що всѣ розумѣютъ по польски, бо онъ все до селянъ говоритъ по польски, коли имъ выдае грошѣ. На то закричали голосы: „Бо мусятъ розумѣти, навѣть колибы вы по турецки до нихъ говорили!“

Другій голосъ забравъ В. о. Матковскій зъ Горожаны. Онъ, — опираючись при кождомъ высказѣ на урядовыхъ цифрахъ, — представивъ выборцямъ сумный станъ краевои господарки, великй довги, затягненй въ большой части або на непродуктивнй (будынокъ соймовый), або для селяньства непотрѣбнй рѣчи (желѣзница Трансверзальна, Банкъ краевый). Дальше представивъ велику коштовность Выдѣлу краевого, непомѣрне число урядниковъ — мѣжь котрыми, розумѣесь, Русиновъ нема, — непошанованье руского письма черезъ той Выдѣлъ и т. д. Поставивъ отже послови слѣдуючй интерпеляціи: 1) Чи бувъ въ соймѣ за тымъ, щобы не робити такихъ великихъ выдатковъ на непродуктивнй и непотрѣбнй рѣчи? 2) Чи дбавъ о тое, щобы зменшити число урядниковъ въ Выдѣлѣ краевомъ, щобы урядники научилися по руски (тогды не булобы треба платиту переводчика!), и щобы Выдѣлъ кр. переписувався съ Русинами, половиною жителѣвъ краю, по руски и то не латиньскимъ абецадломъ? — Дальше о. Матковскій представивъ выборцямъ, яка велика сума зъ фонду на дороги иде на удержанье урядниковъ и звернувся до посла съ ответною интерпеляцією. Оттакъ перейшовъ до выдатковъ на господарство и коли навѣвъ цифры, колько то иде на розслѣдъ глубшихъ покладовъ землѣ, на лѣсову школу и на школы рольничй, — то селяне-выборцѣ отзывалися голосно, що все то для селянина не приноситъ хосна. Нафту не копаютъ селяне, але паны та жиды; борыславскй газды мусятъ лѣзти до жидовскихъ ямъ!... Въ лѣсовыхъ школахъ учатся лѣсничй не для селянъ, бо селяне не мають лѣсовъ, а въ школахъ рольничихъ учатся на управителѣвъ по дворахъ. Коли выборцѣ въ одинъ голосъ заявили, що такихъ рольничихъ школъ, якй теперь суть, не треба, — тогды почавъ п. Зорожекъ кричати „Dla popa potrzeba, jak nie dla chłopa!“ О. Стецѣвъ внѣсъ, щобы п. Зорожка попросити, щобы опустивъ зобранье. Селяне и мѣщане колька разовъ домагалися того, але п. Янко казавъ п. Зорожкови лишитися. По томъ intermezzo о. Матковскій дальше ставивъ свои интерпеляціи до посла: Чи подносивъ въ соймѣ свой голосъ въ користь господарства хлопского, — якъ руского такъ и мазурского хлопа? Чи онъ похваляе то, що около 20 тысячь дано архитектови за якйсь пляны Вавелю? Наконець о. Матковскій высказався противъ того, щобы дѣдичѣ (по̀сля проекту новои уставы о конкуренціи церковной) мали другій (якйсь полиційный) голосъ въ комитетахъ церковныхъ.

Потомъ о. Стецѣвъ зъ Березця запытавъ п. Янка, яку онъ мавъ въ томъ цѣль, що свого часу домагався отъ п. намѣстника, щобы нашихъ священиковъ поддати подъ наглядъ полиційный и жандармскій и щобы судовыхъ урядниковъ можна було переносити на Мазуры? Чи п. посолъ не гадае того откликати? — П. Янко зачавъ мотатися, що „towarzystwo Kaczkowskiego wydaje książeczki podburzające lud — i to w Tarnopolskiem rozszerzają“, — але, въ конци отперся (!) того, щобы вымагавъ що у намѣстника противъ рускихъ священиковъ, „których tak kocham“.

Потомъ почавъ п. Янко дякувати за численне зобранье, але комарняньскій бурмистръ п. Горскій перервавъ ему и внѣсъ, щобы послови дати „votum zaufania“, не зважаючи на то, що многй выборцѣ просили ще о голосъ. Часть присутныхъ Микитъ Хрунѣвъ поднесла навѣть обѣ руки, але выборцѣ зъ Комарна и сусѣдныхъ селъ нѣ. П. Янко попросивъ выборцѣвъ до сусѣднои салѣ на пиво и пироги. (Пиво було зо Львова). Комарняньскй мѣщане домагалися таки конечно, щобы посолъ выслухавъ ихъ интерпеляцій и отповѣвъ. Мѣщанинъ Михаилъ Прухницкій, котрый просивъ три разы о голосъ и не доставъ его, пойшовъ съ другими мѣщанами до посла и запытавъ его въ справѣ закупна образа Матейки за 50000 зр. черезъ рады повѣтовй. Тутъ вмѣшався п. Зорожекъ и сказавъ якусь историчну неправду про Русиновъ въ Комарнѣ. Ему отповѣвъ мѣщ. Яцко Прухницкій, що Комарно руске мѣсто, якъ и Львовъ заложеный княземъ Львомъ, що тамъ були самй Русины, а Поляковъ столько розмножилося въ трехъ (!) зайшлыхъ Мазурѣвъ. Мѣщане хотѣли выйти зъ салѣ, але бурмистръ не пустивъ ихъ: „Nie godzi się, panowie obywatele, tak iść.“ Паны почали пытатися мѣщанъ: „Dlaczego wy nie zadowoleni i nie idziecie zgodnie z Polakami?“ За всѣхъ отповѣвъ на те молодый господарь Олекса Пеленьскій. Онъ розумно запытавъ наперед п. Островского, котрый 8 лѣтъ бувъ на Сибѣри, чого Поляки хотятъ отъ Русиновъ, чого ихъ переслѣдуютъ: чого намъ забороняютъ ставити три-раменнй кресты? Отъ у насъ на кладовищи треба було сего року поставити коштомъ громадскимъ крестъ, — то майстеръ доставъ наказъ отъ бурмистра, щобы не ставивъ трираменного, бо платнѣ не достане. А чи мы Полякамъ зборонямо, щобы собѣ ставили и съ шестьма раменами? Чому вы, панове Поляки, — каже дальше, — нашихъ святъ не шануете, въ свята до суду завзываете? Чому нотарѣ такъ насъ друтъ? Я купивъ кусникъ поля за 140 зр., а отъ того заплативъ нотареви 19, за роботу 11, а оплаты 7 зр. Коли на те Пеленьскому сказали: „Teraz wszystko drogie“, — то онъ каже: „Певно, що все дороге, але часъ у васъ не дорогій. Прійти съ завозваньемъ до кого, то о 8 год. ще спитъ, о 9 снѣданье, о 10 файку курить, о 11 витаеся съ товаришами, о 12 на обѣдъ — и „przyjdzie-cie po południu“! А у насъ часъ дорогій. Якъ бы мы мѣщане такъ робили, то: въ мартѣ мокро, въ цвѣтню дощь, въ маю не хотѣлося, въ червню не було часу, а въ липню горячо — прійшовъ серпень и нема що жати.

П. Островскій внѣсъ, щобы заспѣвати „Z dymem pożarów“, — але мѣщане отповѣли, що „Миръ вамъ братя“ заспѣваютъ, а що то — то нѣ. Такъ нашй мѣщане розмовилися съ панами и пойшли домовь. — *Бувшій тамъ.*

Не повелося патрамъ Єзуитамъ!...

„Dziennik Polski“ въ ч. 168 зъ 25 л. липня принѣсъ своимъ читателямъ слѣдуючу цѣкаву вѣдомость:

Agitacje moskalofilskie. Piszą nam z Rawy: Gr. kat. proboszcz z Ławrykowa, koło Rawy Ruskiej, udał się przed kilku tygodniami do zakonu OO. Jezuitów z prośbą o odprawienie misji w tamtejszej cerkwi. Przed dwoma tygodniami udali się tam więc trzej księża tegoż zakonu, władający językiem ruskim i rozpoczęli nabożeństwa. Pierwszego dnia odbyło się wszystko spokojnie, nazajutrz jednak otoczyli chłopi cerkiew i plebanję i wezwali swojego proboszcza, aby księży Jezuitów wydalił, gdyż Lachy chcą ich podczas nabożeństwa wyrznąć i zaprowadzić pańszczyznę. Gdy wszelkie perswazje nie odniosły skutku, posłano do Rawy po żandarma, który przybywszy do Ławrykowa, nie tylko potrafił uspokoić włościan, ale i dotarł do źródła tych podburzań. Okazało się, że kilku okolicznych księży rit. gr. agitowało w ten sposób przeciwko misji, nie wahając się uciekać do tak niegodziwych środków agitacyjnych. Gdy lud uspokojono, odbyła się misja bez wszelkich dalszych przeszkód, a prowodyry wyrazili następnie wobec misjonarzy żal, że obałamuceni przez agitatorów dopuścili się bezprawi, poczem przystąpili wszyscy do spowiedzi. Jeden z nich złożył nawet 20 zł. na koszta przyszłej misji.

Вѣдомость тая есть лишь о столько правдива, о сколько констатуе фактъ, що народъ выступивъ противъ Єзуитовъ-мисіонеровъ и свого пароха. Мы представимъ фактъ въ правдивомъ свѣтлѣ, якъ намъ описавъ одинъ зъ добре поінформованыхъ дописователѣвъ.

На день 30 червня с. р. замовивъ рускій священикъ о. Тадей Мѣнчакевичъ до своеи парохіи Руда-магеровска-Лавриковъ мисію патровъ Єзуитовъ. Зъѣхали чотыри Єзуиты, а мѣжь ними звѣстный сотрудникъ „Рускаго Сіона“ патеръ Каролъ Ридль. На мисію прибуло також колькохъ Василіянъ, кождый зъ иншого монастыря.

Першого дня мисіи мало кто зъ народу явився въ церквѣ. Другого дня пошли всѣ на ярмарокъ до Магерова, отже въ церквѣ не було нѣкого. Третёго дня явилося колькадесять людей до о. Мѣнчакевича съ проненьемъ, щобы Єзуитовъ заразъ отославъ туды, зъ отки пріѣхали, — задля публичного спокою, котрый лежитъ въ интересѣ пароха и громадянъ, въ интересѣ церкви и правительства, — бо народъ не желае собѣ, щобы мисіонували Єзуиты. Народъ говорилъ: „Чому вы для насъ не спросили рускихъ священиковъ нашого обряду, але ксёндзовъ латиньского обряду? Нашй священики прецѣ добре насъ учатъ; они такй школы кончили, якъ и Єзуиты, и пр.“ О. Мѣнчакевичъ, предвиджуючи якйсь непріятности, повиненъ бувъ чей отправити Єзуитовъ, кречно сказати имъ: „Народъ невдоволеный; я васъ дуже люблю, але щожь, годѣ выкликати страсти въ народѣ, и т. д.“. Тымъ часомъ о. Мѣнчакевичъ спротивився прошеню парохіянъ и загрозивъ имъ, щобы не важилися забрати ключѣ отъ церкви, якъ они хотѣли. Парохіяне обстали при своемъ и розойшлися.

Четвертого дня ударили въ дзвоны. Походу съ хоругвами анѣ народу не було навѣть зъ сусѣдныхъ селъ, а Єзуиты хотѣли стягнути народъ зъ за кордону. Кольколо людей войшло до церкви, — а за хвилю зойшлася громада и уставилася на цвинтари церковномъ. Подчасъ проповѣди Єзуита також люде въ церкви вышли. На цвинтари загомонѣвъ голосно шумъ невдоволеня... О. Козакевичъ зъ Магерова, бувшій тамъ на инспекціи зъ стороны нашои власти духовнои, промовивъ вже зъ возка переконуючо до народу, щобы успокоився, бо ту нема примусу: кто не хоче бути на мисіи, нехай иде до дому... Народъ розойшовся. Руске священьство вплывало отже успокоюючо, а не „agitując“...

Патеръ Ридль удався до декана о. Гавришкевича о помочь. А якужь помочь може дати деканъ? Зареквировано жандармерію зъ Равы, — и коли она наспѣла, народъ вже больше не зойшовся. Впрочемъ нѣкто зъ численного народу не допустився жадныхъ ексцесовъ, — и оо. Василіяне не потребували темною ночкою выѣзадити зъ села... О томъ, що плете „Dziennik Pol.“, будьтобы проводирѣ-селяне выразили якійсь жаль, будьтобы одинъ зложивъ 20 зр. и пр., шкода и говорити; все то невѣрне. Се лишь для сфалшованя правды...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Соймы краевй) котрй теперъ суть зобранй, мають закончити свои засѣданя найдальше въ першихъ дняхъ серпня. Межи иншими закрытою буде на початку серпня також сесія сойму ческого а въ виду того много предложень внесеныхъ выдѣломъ краевымъ ей поодинокими послами не буде на сегорочной сесіи залагодженыхъ. На 16 серпня скликанй соймы Гориціи и Истріи, прочй же соймы — межи ними також соймъ галицкій зберутся доперва въ вересню. — Ихъ засѣданя будутъ тревати ажь до початку сесіи рады державнои взглядно сесіи вспольныхъ делегацій. Для сойму въ Форальбергу приготовивъ выдѣлъ краевый колька предложень, зъ котрыхъ два важнѣйшй дотычатъ урегулёваня правныхъ отношень сельскихъ учителѣвъ (змѣна закона кр. зъ дня 17 сѣчня 1870) и справи индемнизаціи.

(*Маршалокъ ческого сойму кн. Юрій Лобковичъ*) мае бути именованый членомъ палаты панововъ а позаякъ онъ есть теперь заступникомъ президента рады державнои, то гдеякй газеты высновуютъ на случай покликаня его до палаты панововъ внесенье, що заступникомъ президента бувбы именованый гр. Клямъ-Мартиницъ.

(На петицію въ справѣ заведеня словенского и италійского языка) въ середныхъ школахъ Гориціи отповѣвъ министеръ просвѣты горицкому выдѣлови краевому, що существуючй теперъ постановы правнй що до языка выкладового въ середныхъ школахъ Гориціи, удержованыхъ зъ фондовъ державы, уважае совѣмъ справедливыми и що они по его думцѣ народности словеньскои и италійскои не кривдятъ.

(*Внесенье языкове гр. Клямъ-Мартиница*) о котромъ мы на томъ мѣсци згадували въ одномъ зъ послѣдныхъ чиселъ нашои часописи а противъ котрого, якъ мы вже були зазначили, поднеслася сильна опозація зъ стороны молодо-ческои партіи, зостане вѣроятно ще сеи сесіи предложене соймови. По дуже довгой дискусіи прійнявъ его въ принципѣ клюбъ старо-ческихъ пословъ а есть надѣя, що до ухвалы стараческои партіи приступитъ також старонництво молодыхъ Чеховъ, котрого начальникъ дръ Грегръ голосувавъ за подобнымъ вкесеньемъ въ роцѣ 1861.

(*Послы до рады державнои зъ мѣщаныхъ округовъ выборчихъ въ Стиріи*) задумали заразъ по открытю сесіи парляменту поставити интерпеляцію до правительства: 1) чому не переведено дотеперь въ Стиріи рѣвноправности обохъ народностей? и 2) чому въ територіи намѣстництва въ Грацу не заименовано анѣ одного Словенця-юриста урядникомъ административнымъ?

(*Католицкй соціяльнй политики*) зъ Австріи и Нѣмеччины, котрй пословѣ первѣстного проекту мали зобратися для нарадъ въ Нюрнбергу, отбули свое згромадженье минувшого мѣсяца въ замку Гайдъ въ Чехахъ въ маетности князя Левенштайна. Згромадженье отбулося зовсѣмъ не замѣтно, а ширша публика довѣдалася о нѣмъ доперва передъ колькома днями зъ монахійскои кореспонденціи „Donau-Zeitung“. Черезъ чотыри дни велася на зборахъ дискусія о соціяльномъ положеню а результатомъ ей *програма соціяльной реформы*, котрои зредагованье препоручено начальному редакторови вѣденьского консервативного органу „Vaterland“. Подробности нарадъ згромадженя, въ котромъ брало участь майже выключно духовеньство и аристократія, поки що незвѣстнй, бо участники звязалися словомъ, предметовъ нарадъ не подавати до прилюдной вѣдомости.

(*Противъ децентрализаціи желѣзниць*) ухвалила вѣденьска рада мѣйска на засѣданю зъ дня 20 л. липня петицію до цѣсаря. — Проектъ петиціи подавъ адвокатъ вѣденьскій и радный дръ Сомаруба а рада мѣйска прійняла его одногласно. — Рада престольного города Вѣдня занепокоена зостала — оказано въ петиціи — погодо-

ѣками о задуманѣй децентрализаціи австрійскихъ зарядѣвъ желѣзнодорожныхъ и осмѣляся свои обавы що до наслѣдкѣвъ децентрализаціи занести до пѣдножя трону. — Петиція выражае пересвѣченье, що центральна одностайна администрація желѣзныхъ дорѣгъ есть однымъ зъ найважнѣйшихъ условій добробыту, тымчасомъ репрезентація мѣста Львова и комната торговельна во Львовѣ выстосовали до правительства петиціи, щобы для существуючихъ въ Галичинѣ желѣзниць державныхъ завести во Львовѣ урядъ административный (Verwaltungsstelle), а петиціи тѣ, якъ и заявленя галицкого намѣстника и президента министрѣвъ занепекоили вельми раду мѣста Вѣдня. Рада мѣска въ Вѣдни боится именно що наслѣдкомъ задуманои децентрализаціи значне число урядникѣвъ, пробуваючихъ теперь въ Вѣдни перенесеся на провинцію, а громада стратитъ черезъ то значне число консументѣвъ и податкующихъ а такожь зменшится значно число молодежи, ѣгбуваючои шкѣльну науку въ Вѣдни. — Рада мѣска обавляеся ще бѣльше того, що наслѣдкомъ утвореня урядѣвъ руху желѣзниць державныхъ въ не-нѣмецкихъ провинціяхъ — языкъ нѣмецкій що дотеперь бувъ загально уживаный яко урядовый и службовый, буде вытисненый чужими языками, а заведенье рѣжныхъ языкѣвъ въ службѣ желѣзничѣй спровадитъ великій небезпеченьства для користного выповнюваня служби, а тое буде загрожувати ѣтношенямъ торговельнымъ зъ столицею краю. — Черезъ те бувбы выбѣръ урядникѣвъ обмеженый тѣснѣйшимъ кругомъ компетентѣвъ, котрѣ походятъ зъ тыхъ краѣвъ и владѣючихъ краевымъ языкомъ, а черезъ тое булобы конечнымъ, що при подаваню посадъ передовсѣмъ рѣшалабы знаемѣсть краевого языка, а въ другѣмъ рядѣ доперва фаховѣй вѣдомости. — Петиція пѣдноситъ трудноѣсть зношеняся зарядѣвъ желѣзниць межи собою и зъ интересентами, що веде дальше до самостѣйности урядѣвъ руху, котра особливо въ часѣ вѣйны може статися згубною.— Наконець выражаютъ петенты обаву, що принцинъ децентрализаціи желѣзниць буде розширеный на всѣ желѣзницѣ, котрѣ маютъ бути закупленѣ державою, а що тѣлько пѣднесе згубноѣсть тыхъ мѣръ, звертаютоя ѣттакъ до цѣсаря, щобы взявъ мѣсто Вѣдень въ опѣку передъ сповненьемъ выраженыхъ обавъ".

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 21 с. м. рано наступивъ въ Петербурзѣ выбухъ пороху въ одноѣ зъ тамошныхъ фабрикъ пороху. Пятеро людей було забитыхъ на мѣсци, а двохъ тяжко покалѣченыхъ безъ надѣи життя. — Директоръ департаменту податкового выѣзджае на провинцію, якъ кажутъ, щобы познакомитися съ способомъ побору акцизныхъ оплатъ. П. Ермоловъ поѣде такожь на Кавказъ, щобы тамъ завести вже одностайну манипуляцію акцизы. — На Кавказѣ, якъ доносятъ до „Polit. Corr.", пануе мѣжь тамошными жителями вже ѣтъ кѣлькохъ мѣсяцѣвъ велике негодованье по поводу конскрипціи коней въ войсковѣй цѣли, котру хотятъ завести такожь и на Кавказѣ. Жителѣ Кавказу, котрѣ, якъ звѣстно, дуже высоко цѣнятъ свои конѣ, опираются сѣй установѣ всѣми силами. Въ послѣднихъ отже часахъ дѣйшовъ сей онѣръ вже до такого розмѣру, що въ Петербурзѣ зачинаютъ вже на добре побоюватися. Мали вже зайти такѣ непорядки, котрѣ змусили мѣсцевѣ власти до енергичного поступованя. Якъ кажутъ, правительство постановило выслати осѣбну комисію на Кавказъ, котра розсмотрюваласъ дѣло въ интересѣ правительства и рѣвночасно увзгляднила також бажаня жителѣвъ. — Москвѣ грозитъ велике небезпеченьство. Дня 19 с. м. наробила злива великои шкоды въ дуже богато мѣсцяхъ. Вода залила пивницѣ, при чѣмъ два хлопцѣ утопилися. Вода доходила въ пивницяхъ до трехъ аршинѣвъ а на мѣстѣ потворилися шумячѣ потоки и величезнѣ озера. — Въ Полтавѣ ѣткрываютъ 15 рус. с. м. выставу; выстава. здаеся, выпаде добре.

Нѣмеччина. Нѣмецкѣ газеты все ще не можутъ успокоитися, що соціяльно-демократичный кандидатъ Гейнцель въ Киль доставъ 6659 голосѣвъ. Либералисты жалуются на то, що сего року соціялистъ мавъ далеко бѣльше голосѣвъ якъ 1881 р., и кажутъ, що пора року въ майже переважно селяньскѣмъ окрузѣ була для ныхъ дуже недогѣдною, бо сѣльскѣ выборцѣ не могли покидати жнива и ставати до выборѣвъ. Але якбы нѣ було, кажутъ они, се дуже сумный объявъ, що якійсь зовсѣмъ незнаный кравець мѣгъ звышь 6000 голосѣвъ одержати. Тѣснѣйшій выбѣръ мѣжь Гейнцлемъ и Генелемъ (поступовцемъ) назначеный на 3 л. серпня с. р. — Выборы до саксоньского сойму назначенѣ на половину вересня. Правительство саксоньске усунуло урядника судового, котрый повѣдомивъ газеты о перевезеню Крашевского зъ Дрездна до Берлина. Теперь выдало правительство по поводу того случаю строгій наказъ для всѣхъ урядникѣвъ, щобы на будуще пѣдъ карою ѣтправы не важилися выявляти урядовои тайны. — Въ Тарасцъ померъ сими днями виртемберскій министеръ войны ген. Вундтъ. — Хиньске правительство прислало до Берлина розказъ, щобы якъ найскорше выслати изъ Штетина панцерну фрегату „Тингъ Юенъ" до Хинъ. Хиньскій посолъ въ Берлинѣ приказавъ заразъ товариству „Вульканъ" вербувати залогу и купувати провіянтъ. Опасности вѣйны мѣжь Францією а Хинами поки-що однакожь нема.

Англія. Кабинетъ Глядстона предложивъ Лессепсови условія, пѣдъ котрыми може згодитись на ѣтданье ему будѣвлѣ каналу суецкого. Именно жадае кабинетъ ѣтъ Лессепса, щобы число директорѣвъ зъ стороны Англіи збѣльшено зъ 3 на 5; щобы до выдѣлу финансового товариства вѣйшовъ одинъ еще членъ зъ стороны Англіи, и щобы товариство засновало въ Лондонѣ одну свою филію. На случай, коли бы Лессепсъ не принявъ тыхъ условій, правительстно маe намѣренье не предкладати зовсѣмъ умовы парляментови. Кромѣ того освѣдчивъ Глядстонъ Лессепсови, що правительство не може накладати парляментови новыхъ укладѣвъ въ справѣ будѣвлѣ каналу суецкого; правительство домагаесь редукціи оплатъ ѣтъ кораблѣвъ и капиталу, потрѣбного на будѣвлю черезъ розписанье акцій. Такимъ способомъ здаеся не прійде справа тая зовсѣмъ на порядокъ дневный парляменту, бо правительство боится выкликувати дражливѣ розправы, котрѣ моглибы потягнути за собою небезпечнѣ наслѣдки для кабинету. Що затревоженье кабинету не есть безпѣдставне, доказують ѣтзывы англійскои прасы, котра грозитъ вже зовсѣмъ выразно кабинетови. И такъ пише пр. „Daily Telegraph": „Загалъ добачае въ дотеперѣшнѣмъ поступованю кабинету, и въ тонѣ промовы Глядстона въ парляментѣ, склоннѣсть зреченяся позицій въ Египтѣ въ хосенъ Франціи. Щобы перешкодити сему, народъ готовый есть звалити кожде правительство и ѣткинути кожду угоду. Уступства Англіи надъ Нилемъ булибы такъ само шкѣдливѣ для англійского кабинету, якъ пр. знесенье уніи съ Ирляндією або уступленье зъ Индіи".

Бельгія. Правительство перенесло генерала Бріяльмонта въ станъ супочинку за тое, що мимо закасу правительства взивъ участь въ роботахъ фортификаційныхъ въ Ромунии. Ген. Бріяльмотъ удався еще минувшого року до Ромунии, хочь не мавъ на тое позволеня ѣтъ свого правительства, бо одержавъ бувъ урльопъ тѣлько до Греціи и то на выразне жаданье грецкого правительства. Сего року просивъ генералъ о позволенье выѣзду до Австріи, Ромунии и Греціи, дѣставъ однакъ ѣтмовну ѣтповѣдь; на поновне прошенье позволено ему выѣхати тѣлько на одинъ мѣсяць до Карльсбаду. Тымчасомъ генер. поминувъ Карльсбадъ и поѣхавъ просто до Ромунии, где взявъ участь въ працяхъ фортификаційныхъ. Правительство белгійске дѣзнавшись о тѣмъ, завѣзвало генерала до повороту, а коли повернувъ, зажадало ѣтъ него поясненя. Поясненье, котре предложивъ ген. Бріяльмонтъ не вдоволило однакъ правительства, а рада министрѣвъ порѣшила на внесенье министра вѣйны перенести генерала въ станъ супочинку.

НОВИНКИ.

— **До часу збанъ воду носитъ.** Пословицю тую навела намъ на думку ѣтбувшася передвчера въ ц. к. судѣ краевѣмъ розправа карна. Обжалованымъ въ тѣй розправѣ бувъ кс. Станиславъ Стояловскій, пралатъ и пробощъ зъ Куликова, звѣстный редакторъ „Wieńca" и „Pszczółki". Мы знали доси кс. Стояловского яко редактора газетъ для „Indu", яко славно звѣстного агитатора за внесеньемъ нашого календаря, але и знали ще гдещо про подвиги его на иншѣмъ полю. Про тѣ подвиги ще бѣльше гдечого дѣзнались мы и вчера, а именно, що кс. пралатъ бувъ вже доси шѣсть разѣвъ судово караный, и що доси удавалось ему завсѣгды уникнути кары арешту, позаякъ судъ засуджувавъ его зѣ взгляду на его становиско яко священика и пралата на кару грошеву. Доперва при розправѣ вчерашнѣй перемогла строга справедливѣсть и непоколебимѣсть ц. к. львѣвскихъ судѣвъ супротивъ всякои куртоазіи для особы кс. пралата. Кс. Стояловскій станувъ тутъ яко обжалованый, не якъ перше, за проступокъ прасовый, а за проступокъ тѣлесного ушкодженя и чинной зневаги, поповненои на особѣ свого посесора Людвика Дошли. За сей проступокъ засудивъ бувъ вже судъ повѣтовый въ Куликовѣ кс. Стояловского на 4 днѣ арешту, безъ перемѣненя сеи кары на грошѣ. Засужденый ѣткликався до другои инстанціи, а передвчера ѣтбулась розправа явна, при котрѣй трибуналъ другои и послѣднои инстанціи пѣдъ проводомъ сов. Голыньского и въ асистенціи сов. Савчиньского, Бушака и Кригсейзена затвердивъ засудъ першои инстанціи въ цѣлости, не перемѣняючи кары арешту на кару грошеву. Однакъ мимо сего дѣсталася кс. Стояловскому такожь и кара грошева. Невдоволеный засудомъ ц. к. суду повѣтового въ Куликовѣ, внѣсъ ѣнъ бувъ рекурсъ до ц. к. суду краевого во Львовѣ, въ котрѣмъ обвинявъ судію куликѣвского о тенденційне переведенье розправы. Отжежь ц. к. судъ краевый львѣвскій порѣшивъ тую жалобу въ сей способѣ, що засудивъ кс. Слояловского за образу судіи п. Лучаковского на кару 100 зр. а. в. Кс. Стояловскій послѣдными часами опустивъ крыла, — не чути вже якось про той шумно заповѣданый „ѣткрытый листъ" до Преосв. еп. Сильвестра по выданю куренды противъ его календарскихъ агитацій. А скѣлько то було шуму!... Звѣзда кс. пралата съ кождымъ днемъ гасне. До „N. Reform-ы" (Ч. 167) пишутъ зъ Ярослава, що загальный зборъ тамошного ѣтдѣлу товариства господарского ухваливъ выслати до комитету центрального товариства господарского во Львовѣ представленье, щобы комитетъ старався своимъ вплывомъ усунути кс. Стояловского зъ центр. Заряду „kółek rolniczych". Поки кс. Стояловскій не буде усуненый, поти ярославскій ѣтдѣлъ тов. господарского не хоче мати жаднои звязи съ цент. Зарядомъ „kółek"... Теперь мы розумѣемо, для-чого кс. Стояловскій — якъ доноситъ „Strażnica pol." — задумуе переселитись до Америки!...

— **Намѣстникъ гр. А. Потоцкій** мавъ уступити дефинитивно зъ своеи посады. До „Kurjer a Lwowsk ого" телеграфуютъ нынѣ зъ Вѣдня, що именованье п. Залеского на намѣстника есть вже пѣдписане и що 18 серпня обѣйме ѣнъ урядованье.

— **Змѣна вѣроисповѣданя.** Въ львѣвскихъ газетахъ польскихъ читаемо: Корнилій Яворовскій, родомъ зъ Хлѣбичина лѣсного, 43 лѣта ѣтъ роду, учитель приватный во Львовѣ, перейшовъ зъ обряду гр. кат. на вѣроисповѣданье евангелицке.

(+) **Кровава драма** ѣтиралася сими днями коло Дубецка въ селѣ Руска весь. Межи селомъ Ненадова (власноѣсть графинѣ Лявры Дембиньскои) а Рускою-весею переплываe Сянъ. Рѣка часто змѣняе ложище и послѣдными роками ѣторвала у рускоескихъ селянъ кѣлька моргѣвъ землѣ о межу съ грунтомъ графинѣ зъ Ненадова. Межи старымъ а новымъ ложищемъ зробився островъ. Графиня учинила собѣ претенсію до того острова. Сего року селяне въ Рускои-веси зъорали его и засѣяли. Графиня выдала процесъ и судъ признавъ ей власноѣсть острова, — але селяне не хотѣли того узнати. Графиня выслала женцѣвъ зжати селянами засѣяне збѣже, але селяне вылягли и розѣгнали женцѣвъ. Графиня удалася до ц. к. староства въ Перемышли. Дня 19 л. с. м. прибула зъ ѣттамъ комисія съ жандармами и удалася на спѣрне мѣсце. Тутъ — якъ пишутъ до „Dzien. Pol-ого" — мала застати сотки селянъ съ друками и цѣпами съ множество бабъ на передѣ. Коли урядники не могли ихъ переконати, — дали наказъ жандармамъ розѣгнати людей. При сѣмъ актѣ жандармъ застрѣливъ на мѣсци одного селянина, котрый навѣть не своеи боронивъ справы, бо не мавъ на островѣ власности, а выступавъ лишь яко „громадянинъ". Коли потекла вже кровь — селяне розбѣйшлися, а комисія ѣтдала поле въ посѣданье графинѣ. На мѣсце убійства зъѣхала комисія съ старостою зъ Березова и трупа секціоновано. Куля перейшла черезъ руку и скрѣзь груди... Дописуватель „Dz. Pol." каже, що дѣло на тѣмъ не скѣнчится, а буде мати ще дальшій сумнѣ наслѣдства, — очевидно, маe на думцѣ арештованя селянъ...

— **До испыту зрѣлости с. р. шк. въ гимназіи Станиславѣвскѣй** сѣдало всѣхъ 24 абитурієнтѣвъ (самѣ публич. учен.) межи ними 12 Русинѣвъ, зъ котрыхъ зложило добре испытъ 7: Скислевичь Антѣнъ, Сербеньскій Иванъ, Кречковскій Макарій, Воєвудка Левъ, Мартинець Іосифъ, Захарясевичь Антѣнъ, Мардаровичь Александеръ. Три маютъ робити поправку зъ одного предмету по вакаціяхъ, 1 реробованый на пѣвъ року, и 1 на цѣлый рѣкъ. Съ ѣтзначеньемъ зложило испытъ 3 — самѣ Жиды.

— **Зъ пѣдъ Яворова** пишутъ намъ, що въ селѣ Грушовѣ полёвый Янъ Галикъ стрѣливъ до утѣкавшого шкѣдника Гринька Ковалика и цѣлый набѣй угнавъ ему въ праву лопатку. Раненого привезено до шпиталю до Львова, а полёвого арештовано, бо ѣнъ не мавъ навѣть права носити оружіе.

— **Руска читальня мѣщаньска** основуеся — якъ доносятъ „Слову" — въ Золочевѣ. Статуты поданѣ для затвердженя до ц. к. намѣстництва.

— **У бѣдного пріятелѣ мрутъ,** — отъ таке й наше. Одинъ зъ нашихъ найсердечнѣйшихъ пріятелѣвъ, перемыскій „San", ставъ небощикомъ. Щиро и консеквентно въ рускѣй справѣ держався ѣнъ традицію усвяченои засады: „Pal go w łeb maczugą, niech się nie męczy długo". А якъ мало треба було, щобы высохла вся в о д а (бо розуму тамъ годѣ було шукати) „San"! Рада мѣска ѣтмовила пѣдмоги, котрою ѣнъ держався, — ну, и „organ polityczno-społeczno-ekonomiczny" пѣшовъ на губы. А за що, за яку „неблагонадежнѣсть" ѣтмовила тая недобра рада мѣска манны небеснои покѣйницкови? Злѣ языки говорятъ, що и перемыскѣй радѣ мѣскѣй стало въ кѣнци за много того добра, коли „organ społeczno-ekonomiczny" одно тѣлько робивъ — шарпавъ невинно честь и добре имя людей, котрѣ хочь троха прихильности до Русинѣвъ посмѣли заявити. И такъ пѣдъ конець свого життя ѣнъ накинувся бувъ на дра Вайгарта за то, що той высказавъ думку, що будь якъ будь, а Русинамъ належится рѣвноправнѣсть. Ну, нехай надъ „San-омъ" земля каменищемъ!

— **Мѣсто Бережаны** надало гонорове обывательство польскому малярeви Янови Матейкови.

— **Именованя.** Урядова „Wiener Zeitung" доноситъ що професоръ гимн. п. Софронъ Недельскій зъ Золочева призначеный до Станиславова, а суплентъ п. К. Раверъ именованый дѣйстнымъ учителемъ въ Бережанахъ.

— **Львѣвскій адвокаты,** пп. Маевскій и Яцковскій, знаный речникъ п. гр. Делля Скалѣ въ его процесѣ противъ о. Качалы и В. Барвѣньского, подалися на адвокатѣвъ до Босніи. Щаслива дорога!

— **Холера.** Телеграмы зъ Александріи доносятъ, що въ Каирѣ позавчера въ 24 годинахъ умерло 427 людей на холеру. Рада санитарна постановила цѣле передмѣстье Булякъ, въ котрѣмъ найстрашнѣйше лютится зараза, выпорожнити зъ мешканцѣвъ, всѣ хаты спалити, а людей перепровадити въ пустыню коло Гизегскихъ пирамидъ. Передъ тымъ вже въ тую пустыню схоронилося около 700 людей, зъ котрыхъ доси анѣ одинъ не умеръ на холеру. Въ ночи зъ 21 на 22 с. м. постанову тую выконано при помочи англійского войска, бо многѣ жителѣ опиралися насильному переселеню, не хотячи порозумѣти, що дѣесь се тѣлько для ихъ добра. Ниль прибуваe теперь и лѣкарѣ вѣщуютъ, що повѣнь вилыне користно на станъ здоровя въ краю, бо очиститъ воду ѣтъ нагромадженои въ нѣй нечистоты, а також по рушитъ и освѣжитъ воздухъ.

— **Упадокъ торговлѣ во Львовѣ и въ краю** Найновѣйшій „Sztandar polski" звертае увагу на сумный объявъ упадку торговлѣ въ нашѣмъ краю. „Во Львовѣ — пише ѣнъ — послѣдными часами кѣлька фирмъ позамыкало свои склепы, а одна фирма (Маршалкевича), що належала до найзможнѣйшихъ и найсолиднѣйшихъ, не хотячи попасти въ цѣлковите банкротство, выплатила вѣрителѣвъ и оставшій товары выпродуе цѣлковито, щобъ упоравшися зовсѣмъ замкнути склепъ. Цѣкава рѣчь, — пише дальше „Szt. pol." — що у насъ коли збанкрутуе Полякъ, то звычайно выходитъ голый, а коли жидъ, то выходитъ такъ, якъ колибъ выгравъ терно. Незадовго торговля кольоніяльными и всякими другими товарами въ Галичинѣ зовсѣмъ высунеся зъ рукъ христіянъ. Бувъ часъ, коли на грозяче небезпеченьство вказувано единый ратунокъ — товариства консумційнѣ. Редакторъ „Sztand. pol." и самъ належавъ до горячѣйшихъ речникѣвъ тыхъ товариствъ, але нынѣ переконався, що тѣ товариства „nie tylko że nas i siebie obełgują", але ще швидше ведутъ торговлю краеву до руины. У насъ купецтво дѣлится на два таборы: христіянъ и жидѣвъ. Жидѣвске купецтво веде съ христіяньскимъ не тѣлько економичну, але и расову вѣйну. Окликъ его есть: „обманюй якъ можешь", не дбаючи про жаднѣ уставы торговельнѣ, про жадну моральноѣсть суспѣльну. При такѣмъ станѣ певна рѣчь, що товариства консумційнѣ не тѣлько не поможутъ нѣкому, але ще й добютъ своею конкуренцією тыхъ немногихъ купцѣвъ христіянъ, котрѣ доси остоялись, — и затымъ самѣ будутъ мусѣли упасти пѣдъ ударами жидѣвскои конкуренціи.

— **Образъ Матейки „Янъ Собескій пѣдъ Вѣднемъ"** буде закупленый для „Muzeum Narodowego" въ Краковѣ для ушанованя разомъ и 200-лѣтнои рѣчницѣ освобожденя Вѣдня и 25-лѣтного ювилея малярскои дѣяльности Матейка. Въ тѣй цѣли завязався въ Краковѣ комитетъ пѣдъ проводомъ Зыбликевича и зложеный зъ людей дбалыхъ о честь народову. Той комитетъ выдавъ сими днями покликъ до складокъ, зверненый до всѣхъ приватныхъ людей и институцій финансовыхъ. Мы нѣчого не маемо противъ закупленя образу Матейка, яко такого, а выступили противъ закуплюваня его за грошѣ краевѣ, въ виду страшнои бѣдности нашого селяньства и мѣщаньства. Тѣ панове, котрѣ вразилися тою гадкою высказаною на нашѣмъ Вѣчу, здаесь забули, що „голодному танцювати не хочеся" и що, якъ казавъ одинъ селянинъ бесѣдникъ „тѣ фигуры (на соймовѣмъ будынку) красна и ѣсти не просятъ, але богато коштуютъ, а за нихъ по краю люде зъ голоду мрутъ". Теперь, коли дѣло закупленя образу Матейка зѣйшло на дорогу приватныхъ складокъ, мы не можемо нѣчого мати противъ него, розумѣеся, если тѣлько нашѣ рады повѣтовѣ и иншѣ краевѣ власти въ приливѣ „народового" патріотизму не схотятъ на ту цѣль сыпати тысячокъ народного гроша. А оно дуже можливе!

— **Херсоньска вода.** Одесскѣ газеты пишутъ, що недавно въ Херсонѣ лучився слѣдуючій трагикомичный фактъ. Въ судѣ херсоньскѣмъ ѣтбувалася розправа передъ судіями присяглыми. Адвокатъ говоривъ обширну, цвѣтисту и патетичну бесѣду. Передъ нимъ стояла, якъ звычайно, карафка съ херсоньскою водою. Бесѣда була довга и вымагала великого напруженя силъ у бесѣдника. Адвокатъ перервавъ на хвильку говоренье, перепросивъ судъ, ѣтотхнувъ и выпивши склянку воды, взався говорити дальше. Вже бувъ близько кѣнця, вже, розвѣвши руками и нахилившися наперед, сказавъ: „А затымъ, мои панове судіи и присяглѣ", — коли въ тѣмъ наразъ захринѣвъ, поблѣдъ, безнадѣйно и безмысльно обвѣвъ всю салю тусклымъ, болѣзнымъ поглядомъ и вхопився обома руками за жолудокъ. Въ тѣйже хвили ѣнъ проворкотѣвъ собѣ пѣдъ носомъ якесь проклятье, перескочивъ черезъ лавки и швидко выбѣгъ... И судъ и прокураторъ и присяглѣ не знали, що се значитъ. Предсѣдатель обернувся до прокуратора и давъ ему слово. Прокураторъ вставъ, кашельнувъ, выпивъ склянку воды зъ стоячои передъ нимъ карафки и зъ вѣльна потягнувъ безконечный рядъ головныхъ, побѣчныхъ и додатковыхъ обтяжаючихъ обставинъ. Прокураторъ вже приближався до формулованя своихъ внесень, коли раптомъ и съ нимъ повторилося то само, що съ адвокатомъ. Покрутившися на крѣслѣ сюды и туды, ѣнъ такожь выбѣгъ зъ салѣ скорымъ, нервовымъ ходомъ, махнувши гнѣвно рукою не то на карафку, не то на предсѣдателя. Тогды прійшла черга на предсѣдателя — робити резиме цѣлои справы, але и той для покрѣпленя выпивъ склянку воды и по недовгѣмъ часѣ — побѣгъ въ слѣдъ за адвокатомъ и прокураторомъ. Нагле и таемниче ѣтдаленье зъ салѣ всего начальства наповнило обжалованого великою тревогою, ему зробилося душно и мусѣвъ выпити двѣ склянки воды, щобы хочь крихту успокоитися. Але заледвѣ тѣлько повернувъ на свое „лобное мѣсто", коли вразъ почувъ такій неспокѣй совѣсти, що не дожидаючись повороту начальства, шарпнувъ за руку вартового жандарма, пѣдбѣгцемъ рушивъ зъ салѣ и швидко щезъ въ темнѣй закрутинѣ судового корытаря. Присяглѣ и публика пѣсля того розбѣйшлися и справа мусѣла на другій день зновъ робитися на ново, дякувати революційнѣй силѣ херсоньскои воды.

— **Соціялисты въ Моравіи.** Въ Оломуцѣ ѣткрыла жандармерія за мѣстомъ сходины соціялистѣвъ, а въ одномъ зъ парохіяльныхъ костелѣвъ вынайшла складъ соціял. друкѣвъ. Мабуть власти оломуцкѣ тымъ дуже затревожени, коли голосятъ, що якъ бы рухъ соціялистичный въ Оломуцѣ не притихъ, то Шенберскій гарнизонъ не удасться на войсковѣ маневры до Оломуца.

— **Жертвы желѣзницѣ Транзверзальнои.** Есть се знана и сумна правда, що будова кождои желѣзницѣ въ нашѣмъ краю провадится такъ, щобы на кождый кильометръ дороги выпадавъ що найменше одинъ убитый робѣтникъ а кѣлька покалѣченыхъ. Кѣлька такихъ жертвъ коштувала вже свѣжо розпочата будова желѣзницѣ Транзверзальнои. И такъ 12 с. м. въ Подгуржу коло Кракова погибло кѣлькоро людей, а 21 с. м. зновъ лучилось тамъ нещастье. Симъ разомъ два насыпанѣ гли-

ною вôзки звалялися зъ рушто́ванья, на котрôмъ уложенй суть шины, при чôмъ одинъ робôтникъ на мѣсци зôставъ убитый.

— La Gazetta d' Italia доноситъ, що король Гумбертъ хотѣвъ заасекурувати́сь на житье въ користь своеи родины, на 3,000.000 лѣръ, однакъ товариства асекураційнй не приняли єго предложенья, уважаючи житье королѣвъ бôльше нараженымъ на смерть, нѣжь житье воинôвъ и моряκôвъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Никита Дякôвъ въ сотрудництво въ Конюхахъ дек. бережаньского; 2) Амвросій Сѣчиньскій въ завѣдательство Карлова, дек. снятыньского; 3) Несторъ Соневицкій въ завѣдательство въ Горошовôй, дек. кудринецкого.

Ôтпустку получили оо. 1. Іосифъ Домбчевскій зъ Клювинець на 6 недѣль; 2) Кирило Левицкій зъ Вербова на 4 недѣлѣ; 3) Иларіонъ Данкевичь зъ Устя бискупього на 6 недѣль.

До канонічнои институціи завôзваный о. Володимиръ Филиповскій на Венκôвцѣ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію о. Валеріяна Харламповича на Ясенôвцѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Накладомъ „Галицко-рускои Матицѣ“** выйде небавомъ зъ друку исторична повѣсть въ стихахъ „Галышка, острожская княжна“ написана И. Н. Гушалевичемъ.

— **Нову войскову мапу Галичины** въ 115 аркушахъ (мѣра: 4 цалѣ на одну милю) можна набути въ книгарни Миликовского во Львовѣ. Аркушь по 50 кр. а. в. Можна купувати и поодиноко (мапу якои небудь околицѣ).

— „Echo“, тыжднева часопись нѣмецка въ Берлинѣ (Berlin S. W. Dessauerstr. 12) помѣстила въ перекладѣ нѣмецкôмъ статіи о Вѣчу зъ чч. 60 и 68 „Дѣла“.

— **Гдещо про сегарôчный спѣвъ въ Перемышли.** (*Допись зъ Перемышля.*) Два разы була вже згадка сего року въ „Дѣлѣ“ про нашь спѣвъ; було се въ двохъ спеціяльныхъ случаяхъ. Нынѣ хотѣвбы я згадати гдещо въ загалѣ о станѣ спѣву перемыского въ сѣмъ роцѣ. А що сей рôкъ дуже нагадуе намъ перший ще початки, що були заразомъ и золотымъ часомъ нашого спѣву въ Перемышли, тожь прошу простити, що и я хочь побѣжно приверну въ память часы недавнои минувшости. [1) Іосифъ Левицкій (зъ Бовшева) въ „Зорѣ Гал.“ 1852 чч. 33 и 34; 2) Іосифъ Левицкій (бувшій профессоръ) въ „Перемышлянинѣ“ 1853; 3) Мих. Вербицкій въ „Галичанинѣ“ 1863 ст. 163]. 43 роки тому власне минуло, коли бл. п. Іосифъ Левицкій (выдавець першои рускои граматики), капелянъ незабутого Снѣгурского, повязавъ бувъ спасенну гадку заложити школу спѣву, и за всякою пôдпомогою мецена рускости Снѣгурского ввѣвъ свою гадку въ житье, але лишь на пробу. Тая проба була троха за слаба, бо не було учителя доброго. Старенькій органистъ, що и самъ небогато понимавъ хорального спѣву (але умѣвъ на скрипкахъ), бувъ найспособнѣйшимъ въ той часъ на учителя, — бôльше въ Перемышли нѣкто не знавъ. Щастье однакъ благословило Левицкому. Черезъ Перемышль переѣзджавъ дуже талантливый музикъ-спѣвакъ зъ Берна Алойсъ Нанке. Єго удалось Левицкому стягнути за учителя до своеи школы. Неутомимый въ працѣ Нанке и енергичный Левицкій пôдъ покровительствомъ Снѣгурского мусѣли довести заведенье до славы. Хоръ розвивався неимовѣрно; якій Русинъ спѣвавъ, горнувся до тои школы, такъ що небавомъ показалося, що самъ Нанке не може выстарчити. Спроваджено до помочи зъ Берна Винкентія Серсавого. Они подѣлили працю мѣжь себе: Серсави учивъ початкôвъ, а Нанке образовавъ дальше. Пôдъ тыми двома директорами хоръ дôйшовъ до совершеньства. Було се мале консерваторіюмъ. Снѣгурскій хотѣвъ на способъ Чехôвъ розводити спѣвъ хоральный по цѣлôмъ краю. Купивъ село Новосѣлки пôдъ Кальваріею, зъ котрого доходы назначивъ на „институтъ“, где мало 24 молодцѣвъ учитись на дякоучителѣвъ, а при тôй случайности и спѣву хорального черезъ два роки, щобъ могли бути розсадниками хорôвъ по цѣлôй Галичинѣ. Початокъ бувъ дуже хорошій; здавалося, що у насъ зацвите музика, якъ въ Италіи. Такъ ладилось — та якось не такъ склалось. У насъ часто-густо въ початку таки и конець лежитъ. Нанке заслабъ, а незадовго и вмеръ. Серсави провадивъ самъ дѣло дальше. Незадовго выѣхавъ Левицкій на парохію. Нестало Левицкого — зачала остигати и ревнôсть. Ба незадовго и Снѣгурскій померъ, тай Серсави мусѣвъ розпрощатися съ сим свѣтомъ. Спроваджено отже нового молодого учителя зъ Чехъ (на лиху долю недовгои школы) теперѣшного п. Людвика Седлака. Що сталось съ хоромъ пôдъ его управленьемъ, — найлѣпше высказуе покôйный М. Вербицкій въ „Галичанинѣ“ 1863. Ôтъ того часу нѣчо не получшало. П. Седлякъ, въ товарискôмъ житю чоловѣкъ милый, бувъ яко управитель учитель школы хорального спѣву лишь чистымъ платнымъ робôтникомъ; нѣколи не брався усердно до дѣла. За молодшихъ лѣтъ посвячавъ свои труды приватнымъ лекціямъ, а теперь вже и не може, — досыть сказати, що зъ пôдъ самого п. Седлака нѣкто въ загалѣ не выйшовъ, щобы мôгъ повеличатися чимъ-то самодѣльнымъ. А и зъ заведеня дяко-учителѣвъ черезъ стôлько лѣтъ анѣ одинъ не выйшовъ, щобъ хочь мôгъ въ хорѣ съ другими спѣвати, хотяй були и суть мѣжь ними дуже даровитй хлопцѣ. Въ новѣйшихъ часахъ затлѣвавъ ôтъ часу до часу хоръ мѣжь молодежею гимназіяльною. Ставляли его звычайно якійсь способнѣйшій ученики (якъ Левъ Мышковскій, бл. п. К. Литыньскій, Викторъ Матюкъ, Конко). Сего року однакъ хоръ станувъ найвысше. Мы мали случайность почути вже спѣвъ, якій намъ нагадувавъ золотый часъ перемыского спѣву. Цѣлый рухъ спѣву сегорôчного можна було подѣлити на три ôтдѣлы. На першôмъ мѣсци бувъ хоръ питомцѣвъ зъ четвертого року. Незабутй хвилѣ лишилися намъ въ памяти, якъ: вечеръ музикальный (оцѣнка єго була въ „Дѣлѣ“), похороны бл. п. крыл. Ильницкого, поминальне богослуженье за Вол. Барвѣньского, спѣвы пригробнй, (о котрыхъ навѣть такій перемыскій „San“ съ признаньемъ згадавъ). Шкода лишь, що заразъ не було нѣгде нѣякои подрôбнои оцѣнки, — бо дѣйстно, такъ хорошо, такъ выкôнчено були всѣ псальмы ôтданй, якъ лишь можна було бажати. Впрочѣмъ тыхъ самыхъ спѣваκôвъ солистôвъ чувъ и критикувавъ и самъ Львôвъ минувшихъ лѣтъ: (Тен. І. Ю. Монастырскій и Грыцикевичь; Тен. II И. Вахнянинъ; Басъ І. Конко; Басъ II. Боровець). Другій хоръ — то хоръ мѣшаный, якій заложивъ трудящій п. Киприянъ, питомець зъ IV року. Съ правдивымъ посвященьемъ и щиро-сердечно заходився ôнъ коло молодежи. Ôнъ показавъ, що таки суть у насъ ще такй силы, якъ и перше були,— тôлько ходитъ о доброго совѣстного учителя. Той хоръ спѣвавъ часто, особливо при кôнци року въ недѣлѣ на ученическôй и великôй службѣ и въ будний днѣ на службѣ ученикôвъ; такожь богато народныхъ свѣтскихъ пѣсень выучивъ п. Киприянъ. (Сей то хоръ спѣвавъ у Преосв. епископа на празникъ св. Іоана Крестителя при обѣдѣ). Третій хоръ — бувъ хоръ панночокъ пôдъ управленьемъ п-ны Ольги Цѣпановскои. Згадка про него була такожь въ „Дѣлѣ“. Кôнчу сю коротку згадку про нашь спѣвъ въ Перемышли, а кôнчу съ чи-малою радостею, упевненьемъ, що и у насъ суть до всего и то великй силы! Ходитъ лишь о щирого робôтника, котрый схотѣвбы совѣстно надъ такими силами попрацювати!...

— **Выказъ жертвъ на Дѣвочу Бурсу въ Перемышли:** А) Жертвы. 1) Обще рôльничо-кред. Заведенье 20 зр.; 2) о. Нероновичь Викторъ зъ Райтаровичь 5 зр.; 3) п. Микита Андрей, господарь зъ Коровникъ 5 зр.; 4) оо. Мильковичь Максимиліянъ, Колодѣй Симеонъ, Чайковскій Антоній и Устіяновскій Василь по 1 зр.; 5) оо. Лысякъ Володиміръ и Щирба Михаилъ по 50 кр.; 6) о. Янишинъ Василій зъ Крецова 2 зр. Б) За проданыхъ 5 примѣрникôвъ „Психологіи дра Ганкевича“ 2 зр. 50 кр.; за проданй 3 примѣрники „Проповѣдей о. І. Лозиньского 1 зр. 50 кр. — В) За выменянй купоны 1 липня 1883, платнй ôтъ листôвъ заставныхъ, вилынуло 94 зр. 50 кр.

Ôтъ Выдѣлу Бурсы Дѣвочои.
Перемышль 12 (24) липня 1883.
Дръ Н. Антоневичь, за предсѣдателя; *Дим. Куцерыбъ*, касіеръ; *Зах. Подлящецкій*, секретарь.

Конкурсъ.

Съ початкомъ шк. р. 1884 найдутъ въ рускôй Бурсѣ Братства св. о. Николая въ Станиславовѣ 8 новыхъ кандидатôвъ зъ середныхъ школъ умѣщенье: 1) Родичѣ, взглядно опѣкуны повинний найдальше до 1 (13) серпня с. р. до Выдѣлу Братства на руки пôдписаного предсѣдателя свои прошеня безъ стемпля надôслати. До прошеня треба додати: 1) метрику крещеня; 2) свѣдоцтво убожества; 3) свѣдоцтва шкôльнй; 4) деκлярацію родичей взглядно опѣкунôвъ, скôлько за кандидатôвъ въ грошехъ чи въ натуралiяхъ доплачувати обовязуются. — II. Ôтъ кандидатôвъ вымагаеся: 1) ôтличный успѣхъ въ науцѣ, 2) похвальне поведенье моральне, 3) совершенне здоровье, 4) хорошій голосъ въ спѣвѣ. III. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомца повиненъ: 1) вписатися въ члены Братства св. о. Николая, складаючи звычайну членьску вкладку (5 зр. въ першôмъ, по 3 зр. въ слѣдующихъ рокахъ); 2) заплатити на зъужатье инвентаря 2 зр., въ першôмъ роцѣ а по 1 зр. въ слѣдующихъ рокахъ; 3) зложити на приборы шкôльнй и инша потребы питомця 5 зр., 4) деκларовану скôлькôсть доплаты платити зъ горы въ квартальныхъ або мѣсячныхъ ратахъ. IV. На вступѣ до заведеня маютъ питомцѣ выказатися достаточнымъ бѣльемъ и одежею, а именно кождый повиненъ мати: 6 сорочокъ, 6 паръ пôдштанокъ, сѣнничокъ, коцикъ або ковдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручниκôвъ, 4 простирала, такожь подвôйне обувье, одѣжь лѣтну и зимову.

Увага. Желаючй отримати ôтповѣдь на внесене прошенье повинний додати карту кореспонденційну съ докладнымъ адресомъ; а котрй кромѣ того додадутъ 20 кр., отримаютъ свои прилоги за почтовою розпискою.

Ôтъ Выдѣлу Братства св. о. Николая.
Въ Станиславовѣ дня 8 (20) липня 1883.
Т. Шанковскій, предсѣдатель Братства.

Подяка.

Всевышнёму подобалося покликати до Себе нашого вайдорожшого отця и дѣда, о. Виктора Чернявского, пароха въ Пониквѣ великôй, мѣстодекана бродского и пр., упокоившогося въ Бозѣ дня 12 липня с. р. по довгôй и тяжкôй недузѣ. Великою ôтрадою для дôткненои смуткомъ родины було загально оказане сочувство такъ въ часѣ недуги, якъ особенно численнымъ прибутьемъ на похороны, котрй ôтбулися 14 липня с. р. Не будучи въ станѣ иншимъ способомъ подякувати, позволяютъ собѣ пôдписанй зложити щиру подяку Впр. и Всч. о. Іоану Величкови, соборному крылошанину у св. Юра во Львовѣ. Господь да подасть Тобѣ, Высокоповажный отчо, за Твои многй труды и сердечно оказану прихильность къ покôйнику, здоровя и всего добра! — Дякуемъ Впр. о. дек. и сов. коно. М. Лотоцкому, Впр. о. Іоан. Сѣрку, мѣстодекану бродскому и пароху въ Гаяхъ старобродскихъ, неменше Всч. о. Ал. Глѣбовицкому зъ Наквашѣ, и Всч. о. Григ. Яремѣ, кат. гимн. въ Бродахъ, за повнй сердечности и хрястіянъскои науки такъ въ церквѣ якъ надъ могилою сказанй пращальнй, всѣхъ притомныхъ до слѣзъ тронувшій слова; дякуемъ всѣмъ Впр. оо. кондеканальнымъ за ихъ труды при похоронахъ покôйного, а именно: Впр. оо. Л. Куницкому зъ Боратына, А. Одзежиньскому зъ Высоцка, Л. Цегельскому зъ Голосковичь, І. Мрыглодовичу зъ Дытковець, Т. Стахову зъ Дубя, Гр. Сухаровскому зъ Конюшкова, Д. Лотоцкому зъ Лешнева, Як. Чубатому зъ Пониковицѣ малои, Гр. Лонкевичу зъ Суховолѣ, Ант. Цурковскому зъ Черницѣ, І. Леонтовичу зъ Шнырова, І. Авдыковичу зъ Ясенова и Б. Земяньскому, лат. душпастырю зъ Пониквы великои.

Вôльно най буде намъ на тôмъ мѣсци зложити нашу подяку, яко слабенькій тôлько выразъ *нашого глубокого поважаня*, Вседостойнѣйшôй панѣ Ользѣ гр. Борковскôй патронцѣ Пониквы великои за оказану прихильность и щирость якъ въ часѣ слабости, такъ и при похоронахъ. Спаси-Бôгъ Чч. парохіянамъ, котрй ôтдали остатну прислугу христіяньску.

Іоанъ Чмола, зять; *Олимпія зъ Чернявскихъ Чмола*, дочка; *Марія, Елена, Володимира, Меланія и Іоанъ Чмола*, внуки.

Курсъ львôвскій зъ дня 23. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	291 25	294 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 —	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 —	100 —
„ „ „ по 4% ав.	89 30	90 30
„ „ „ по 5% ав. період.	99 —	100 —
Банку гип. галиц 6% ав.	86 50	88 —
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги комунальный Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Нôвимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 15½	1 17½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ купону)

Ôтъ кôльканайцять лѣтъ хорошо реномованe

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краκôвскôй ч. 19

поручаеся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконôвъ, Молитвословôвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другй въ кругъ сего заводу входячй роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписовъ въ братство тверезости** ôтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткôмъ часѣ. (5—9)

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

По причинѣ великого банкрутства

Фабрики зигаркôвъ

à la ville de Genève

въ Женевѣ, въ Швайцарiи, есьмо въ можности давати найлучшй зигарки знанй въ цѣломъ свѣтѣ, понизше половины цѣны. Треба користати зъ такъ рѣдкои случайности, щобы прійти до такъ хорошого зигарка. Порука на 10 лѣтъ.

Списъ зигаркôвъ:

5000 цилиндрôвъ, зигаркôвъ кишеневыхъ въ найлѣпшого срѣбного никлю, регулѣваный на минуты, перше 14 зр. теперь лишь 5·25 зр. — дуже елегантна штука. Порука за добрый хôдъ на 10 лѣтъ.

2325 анкерôвъ съ 15 правдивыми рубинами знаменитй, регулѣваный на секунды. перше 21 зр., теперь 7·25 зр. Окладина дуже деликатна. Срѣбный никель гравированый. Порука на 10 лѣтъ.

3650 ремонтуарôвъ зъ правдивого двократного золота, накручуваный безъ ключичôвъ, съ дуже деликатною никлевою машинерiею, найдешевшй и найлучшй зигарки въ свѣтѣ, перше 24 зр., теперь лишь 10·25 зр.

1000 анкерôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла пробованй черезъ ц. к. урядъ монетарный, на 16 рубинôвъ, дуже добре регулѣваный. Перше 27 зр, теперь 12·40 зр.

1400 правдивыхъ ремонтуарôвъ зъ правдивого 13-лутового срѣбла, накручуваный безъ ключика, упривилеёвана машинерiя зъ правдивого никлю, регулѣваный на секунды, по исчуванôй еще цѣнѣ, перше 35 зр. теперь 16·50 зр

4200 французскихъ будячихъ зигаркôвъ столовыхъ, всѣ съ галасуючимъ апаратомъ, перше 12 зр., теперь лишь 4·80 зр., дуже цѣнній для кождои родины, для кождого ремѣсника. (12—12)

Кожде, хотяйбы найменше замовленье залагоджуеся точно въ сей часъ. Треба якъ найскорше замовляти. На доказъ, що сей анонсъ не маε на цѣли нѣякого обманьства, обовязуемося, скоро зигарки не сподобаются, приняти ихъ назадъ а грошѣ звернути.

Th. Schmejkal,
Wollzeile 33. Wien.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНЙ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Возняκъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому)“.

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады школьнои“ даю повышій приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ
К. М. Возняκъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„МЕРТВЙ ДУШЂ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовлятй можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (8—?)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ заг. К. Беднарского.

Ч. 80. Львôвъ, Субота 16 (28) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Бабліотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одностроччи печатнои.

Реклямації неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр
на чвертъ року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россiи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл
на чвертъ рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотека“:
на цѣлый рôкъ . 10 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть ро 4 рубл
на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россiи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы муcимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Бібліотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Просимо П. Т. Предплатникôвъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскй газеты.

VII.

Пора намъ кôнчити сей „причинокъ до исторіи культуры польского газетярства“, котрый и такъ выпавъ троха за довгій. Намъ остаєся теперь зôбрати въ короткихъ словахъ моральнй здобутки цѣлого того очерка и роздивитися, чи и яку ônъ дає намъ сказôвку на будуще.

Дуже цѣкавыхъ рѣчей додумаєся кождый, кто схоче пильно вдуматися въ ôтношенье польскихъ (особливо галицко-польскихъ) газетъ до нашого Вѣча. Попередъ всего, якъ мы бачили, Вѣче не подобалось имъ для того, що було манифестацією чисто людовою, на скрôзь демократичною, що показало въ рускôй интелигенціи намаганье — выйти по за рамки соймового парляментаризму, а пôдняти до политичнои и громадскои акціи безпосередно масы народа. Сего „варварского“ кроку польскй газеты зовсѣмъ не порозумѣли, донеслости его не вспѣли оцѣнити, и ось въ чôмъ жерело ихъ дикихъ домыслôвъ, сплетень та ложныхъ толкôвъ.

Але для чогожь — спытаєте — не порозумѣли галицкй Поляки такои простои, очевиднои рѣчи? Для того, що такй рѣчи зрозумѣти и належно оцѣнити можутъ тôлько щирй демократы, котрй вѣрятъ въ народъ, въ его силу и безсмертнôсть, котрй всяку свою роботу лишь тогды и лишь о стôлько уважаютъ доброю, коли и о скôлько она приноситъ хосенъ для загалу, головно для мужика. Тôлько такй люде зможутъ належито оцѣнити такій фактъ, якъ наше Вѣче, свѣдчачій и о розбудженю духа народного въ масахъ нашого селяньства и мѣщаньства, и о похвальнôмъ намаганю рускои интелигенціи — нести здобутки працѣ и мысли своеи прямо, безпосередно въ народъ. Паньскй газеты будутъ на такій фактъ глядѣти съ ненавистею и тревогою; локайскй газеты стрѣтятъ его денунціяціями и циничными наругами, — бо першй порозумѣютъ вправдѣ его донеслôсть, але перелякаются, а другй не входячи въ глубъ факту, вхоплятся за першй-лѣпшй формальности, высмѣютъ все те, що не пôдходитъ пôдъ ихъ вузкй, локайскй понятя, пôдъ ихъ зопсованый смакъ. Тôлько щирй демократы, не дбаючи на формы, вôйдутъ глубше въ саму рѣчь и оцѣнятъ его прихильно, якъ мы се бачили на Полякахъ кореспондентахъ „Słowa“ и „Kraju“.

И тутъ то мимоволѣ насувается намъ важке пытанье: щожь се значится, що нынѣ, въ послѣдньôй четвертинѣ XIX вѣку, въ порѣ демократизму, коли по сусѣдныхъ краяхъ паны, купцѣ та шляхтичѣ роблятся завзятыми демократами, коли въ кождôй суспôльности бачимо намаганя интелигенціи — зôйти до народа, порозумѣтись, побрататися съ нимъ, послужити ему чимъ можна и двигнути его до горы, приготовити его до той великои ролѣ, котру ônъ швидше чи пôзнѣйше (може навѣть далеко швидше, нѣжь бы сего не одному вельможному бажалося) мусить ôтограти въ исторіи, що въ такôй порѣ въ конституційнôй и взглядною свободою слова надѣленôй Галичинѣ нема анѣ одного щиро-демократичного польского органу, котрый бы супротивъ тревоги панôвъ и лайки та страсти локаѣвъ, высоко державъ хоруговь тверезого, здорового розуму та не упередженои поважнои критики?

На те пытанье ôтповѣдь коротка. Поважный демократичный органъ може вырости тôлько на грунтѣ потребъ и поглядôвъ поважнои демократичнои партіи. А такои партіи галицкй Поляки поки-що не маютъ. Чому не маютъ? Се пытанье дуже цѣкаве и то таке, котре Поляки самй звычайно обминаютъ або на котре ôтповѣдаютъ зовсѣмъ недостаточно.

Мы знаємо чи-мало людей розумныхъ и тверезо мыслячихъ, котрй зовсѣмъ не вѣрятъ въ демократизмъ Полякôвъ, розумѣєся, интелигентныхъ. „Все, що у нихъ есть, пнеся до шляхты, горнеся и прилѣпляєся до неи, чи то оно есть шляхтичь, чи мѣщанинъ, чи хлопъ по походженю“. Признаємося, що супротивъ такого погляду мы заступаємо поглядъ бôльше оптимистичный. Мы вѣримо въ демократизмъ Полякôвъ, хочь доси вѣра наша держится тôлько на досыть нечисленныхъ, поодинокихъ фактахъ и особникахъ. Мы знаємо Полякôвъ демократôвъ, щирыхъ, всею душею ôтданыхъ народови, — а хочь доси знаємо ихъ дуже и дуже мало, то се ще нѣчого не доказує: при пріязнѣйшихъ обставинахъ ихъ може бути бôльше. Але до утворенья поважнои демократичнои партіи, особливо въ всхôднôй Галичинѣ, о котру намъ попередъ всего ходитъ, Полякамъ, бачится, далеко. Мы навѣть думаємо, що основанье демократичнои партіи польскои въ всхôднôй Галичинѣ зовсѣмъ неможливе, бо тутъ прецѣ нема польского демосу, польского люду, для котрого така партія мусѣлабы працювати. Демократична партія польска може и мусить вытворитися въ Краковѣ, загаломъ въ захôднôй Галичинѣ, де она буде могла опертися на масахъ польского люду.

Але поки такои партіи не ма, и думки о ей заснованю не слѣдно, щожь приходится дѣяти тымъ, хочь и нечисленнымъ Полякамъ демократамъ, котрй проживаютъ въ всхôднôй Галичинѣ? Чи мовчати, такъ якъ доси мовчали, и дозволяти людямъ безъ засадъ и безъ характеру ширити и утверджувати межи-племенну ненависть та незгоду мѣжь Русинами и Поляками, на радôсть нашихъ спôльныхъ ворогôвъ? Чи може навѣть ставати по сторонѣ того польского газетярства и нападати на демократôвъ-Русинôвъ? Мы не перечимо, що трудне ихъ становище, але всежь таки оно не безвыхôдне.

Мы вже не хочемо пôддавати имъ радикальнои рады, яку въ 60-ыхъ рокахъ подававъ на Украинѣ Антоновичь а у насъ Иванъ Федоровичь: кто на рускôй земли, той може бути тôлько Русиномъ, або експлоататоромъ. Мы вѣримо, що кождый демократъ, живучій на рускôй земли, швидше чи пôзнѣйше и самъ повиненъ прійти до того переконаня. Але на теперь, держачися въ скромнѣйшихъ границяхъ, мы думаємо що Полякамъ-демократамъ въ всхôднôй Галичинѣ остаєся тôлько одинъ выхôдъ: въорганизуватися въ кружки — нехай и такъ, що для забезпеченя своеи окремои національности — и яко такй подати щиро, безъ взгляду на иншй побôчнй рѣчи, руку Русинамъ, звязатися съ демократами-Русинами до спôльнои роботы для добра якъ рускаго такъ и польскаго люду. Такимъ чиномъ, безъ нѣякои навѣть принципіяльнои шкоды для польскои народности и безъ кривды для Русинôвъ, скрѣплятся ряды демократіи галицкои, понесеся щире, розумне слово до хатъ не тôлько рускаго але и польского люду, котрый доси — признайтеся и встыдайтеся! — не чувъ такого слова, а тогды спôльными силами намъ удасться въ короткôмъ часѣ розбудити такій рухъ людовый въ цѣлôй Галичинѣ, що й найзавзятѣйшй вороги демократизму будутъ мусѣли съ нимъ числитися.

А народъ, зарôвно польскій, якъ и рускій, дозрѣває нынѣ до ширшого политичного и громадского житя, анѣжь якогобъ бажали ему паны и ихъ локаѣ. Свѣдомôсть будится въ нѣмъ. Неосвѣченый Мазуръ, не знаючій нѣчого о своихъ конституційныхъ правахъ, не чуючій ôтъ интелигенціи нѣколи прихильного слова, доброи, братерскои рады, — той Мазуръ, занедбаный и залишеный польскою интелигенцією, нынѣ самъ зачинає будитися до свѣдомого житя, зачинає проявляти свою волю и свои погляды. „Гармонія суспôльна въ долинѣ“, о котрôй плете „Часъ“, есть и була завсѣгды митологією. Отъ прочитайте хочь бы справозданье п. Жука-Скаршевского въ Грыбовѣ передъ кôлькома днями, — або хапаючись троха въ давнину, перечитайте въ справозданяхъ соймовыхъ зъ 1861—1866 бесѣды послôвъ-селянъ зъ Мазурщины, такого Сѣвца и др.! Кто въ виду такихъ фактôвъ говоритъ о „гармоніи въ долинѣ“, той подôбный до струса, крыючого свою власну голову при надходячôмъ небезпеченьствѣ.

Нехай же закôнченье нашихъ увагъ о рускôмъ Вѣчу буде щирымъ, братерскимъ покликомъ до тыхъ немногихъ Полякôвъ-демократôвъ на нашôй земли, котрй не хотячи солидаризуватися анѣ съ панами, анѣ съ ихъ локаями, бажалибы по правдѣ працювати для народа. Организуйтеся и подайте руку Русинамъ! Мара историчнои Польщѣ нехай не буде вамъ завадою тамъ, где иде о будованье новои, вольнои домôвки и для Русинôвъ и для Полякôвъ. Народъ будится зô сну. Зарôвно въ рускôй якъ и въ польскôй части Галичины ônъ домагаєся щирыхъ речникôвъ и провôдникôвъ, въ польскôй навѣть тымъ конечнѣйше, що доси бувъ зовсѣмъ занедбаный. А коли покликъ нашь останеся безъ ôтгомону въ вашихъ серцяхъ, польскй демократы, то уважайте, чи не буде се троха дивно выглядати, коли Русины — для необходимого скрѣпленя своихъ власныхъ силъ — самй понесутъ демократичну проповѣдь, кадры людового руху мѣжь польскій людъ въ Захôднôй Галичинѣ?

Польске товариство педагогичне
и его зъѣздъ въ Стрыю.

II.

Въ першôй части нашихъ замѣтокъ о т. зв. „краєвôмъ“ товариствѣ педагогичнôмъ высказали мы нашь поглядъ на него въ становища учителѣвъ Русинôвъ. Зъ уваги на демонстраційно польско-патріотичный характеръ того товариства, якій проявляєся при всякихъ публичныхъ его выступахъ, мы мусѣли прійти до того заключеня, що учителѣ Русины мусятъ бути не вдоволенй въ тенденціи сего товариства педагогичного, розминувшогося съ своимъ властивымъ призначеньемъ, — и тôй обставинѣ мы мусѣли приписати фактъ, що участь учителѣвъ-членôвъ була на послѣднôмъ загальнôмъ зборѣ товариства значно менша, якъ попередными роками. Якъ звѣстно, Русины учителѣ численно почали були вступати въ руске товариство педагогичне, котре завязалося було по першôмъ Вѣчу народнôмъ въ 1880 роцѣ. Колибъ до заряду того товариства були выбранй всѣ люде съ такимъ посвященьемъ, якъ сов. Яновскій, проф. Врецьона, о. Стефановичь, проф. Вѣнцковскій, котрй малибы часъ и охоту ôтдатися съ цѣлою душею розвоеви товариства, — — то наше товариство педагогичне булобы нынѣ числило множество членôвъ, моглобы було предприняти якйсь поважительнй выдавництва для руского учительства и рускои молодѣжи, противдѣлаючй гдеякимъ тенденційнымъ выдавництвамъ польскихъ товариствъ. Але щожь, на великій жаль и на велику шкоду — зарядъ руского товариства педагогичного завѣвъ надѣ першого народного Вѣча, за три майже роки навѣть не скликавъ загального збору, на котрôмъ члены моглибы хочь змѣнити выдѣлъ и на мѣсце гдеякихъ индиферентныхъ крылошанъ та свѣтскихъ педагогôвъ — выбрати для оживленя дѣяльности товариства живѣйшихъ людей до выдѣлу... Велика шкода, що се не сталося!.. А нынѣ дѣло стоитъ такъ, що про руске товариство нѣкто нѣчого не чуе. Що наше товариство педагогичне моглобы богато зробити для пôднесеня нашого учительства, — се добре розумѣютъ и Поляки. На сегорôчнôмъ въѣздѣ въ Стрыю було внесенье одного члена, щобы въѣздъ польского товариства педагогичного ôтбувався що три роки; тому спротивився зарядъ а въ мотивахъ своихъ устами п. Герстмана сказавъ: „Усуваючися до тихои дѣяльности, мы моглибы ôтступити наше мѣсце иншому товариству (рускому), котре розвинулобы *шкôдливу для краю дѣяльнôсть*“ (значитъ паралижувалобы стремленя полонизаційнй въ области шкôльництва).

Якъ всякй въѣзды педагогичного товариства, такъ и въѣздъ въ Стрыю мавъ характеръ политичный патріотично-польскій; бесѣды були закрашенй политикою; выкладу наукового нѣякого не було. Привѣтна бесѣда бурмистра мѣста Стрыя жида Фрухтмана и ôтповѣдь презеса Ж. Савчиньского — выявляли закраску патріотично-польску. На въѣздѣ роздавано участникамъ даровань книжки: „O patryotyzmie w Polsce“, „O Polkach, które się szczególnie zasłużyły Ojczyźnie“, „Jak uczyć początków języka polskiego?“

Зъ справозданя заряду товариства за минувшій рôкъ выймаємъ гдеякй даты и факты. Товариство числило 41 ôтдѣлôвъ съ 85 кружками педагогичными, але 7 ôтдѣлôвъ навѣть не зносилося съ зарядомъ, а много есть такихъ, котрй ôтъ трехъ лѣтъ не ôтбули засѣданя. Гдеякй ôтдѣлы зарядъ хоче розвязати. Число членôвъ буде — здаєся — 2697. Фондъ оборотный ôтдѣлôвъ выносивъ 7679 зр., а загальный маєтокъ товариства 28.329 зр. Запомогъ удѣливъ зарядъ головный лишь 300 зр. Минувшого року при товариствѣ завязалася „секція краєва учителѣвъ шкôлъ высшихъ“, котра мае завязувати кружки такихъ учителѣвъ по провинціи. (Зъѣздъ ухваливъ змѣну статута въ тôмъ дусѣ). Ôтдѣлъ задатковый въ товариствѣ педаг. мовчки внесеный. Товариство хотѣло розширити свою дѣяльнôсть на Шлескъ, але хочь министерство позволило, то староство въ Цѣшинѣ не хоче потвердити статутôвъ. По случаю ювилею обороны Вѣдня черезъ Собѣского зарядъ старався у рады шкôльнои, щобы день 12 вересня с. р. всѣ школы святкували торжествами шкôльными. Выдало 3 брошуры о Собѣскôмъ, мѣжь иншими такожь руску „Pôd Żurawnom“ и мае выдати богато образкôвъ для дѣтей. Минувшого року товариство выдало 50.000 (!) примѣрникôвъ всякихъ книжокъ. Зарядъ поручивъ „Macierzy“ учителѣвъ, котрыхъ она „заименувала“ своими агентами. (О тôмъ мы згадували въ першôй статіи). На памятникъ Мицкевича зôбравъ зарядъ минув. року 600 зр. (дуже мало!).

На зъѣздѣ були поставленй гдеякй внесеня, котрй були природнымъ выплывомъ фактичныхъ обставинъ, въ якихъ находится станъ учительскій. Внесеня тй були ставленй въ переважнôй части не зарядомъ, але поодинокими ôтдѣлами або членами товариства. Ôтдѣлъ тернопôльскій внѣсъ, щобы службу учителѣвъ зменшити въ 40 лѣтъ на 30. Ôтдѣлъ сокальскій поручивъ зарядови, щобы при сподѣванôй ревизіи уставъ шкôльныхъ старався о получшенье стану матеріяльного учителѣвъ сельскихъ и мало-мѣскихъ. Ôтдѣлъ ропчицкій по-

ручивъ зарядови постаратися, щобы до бурсъ принимано сынôвъ учителѣвъ сельскихъ, а колибъ въ мѣстѣ, где есть середна школа, бурсы не було, то старатися при помочи субвенціи въ фондôвъ товариства педаг. ви заложити. Поручено зарядови залагодити внесенье, щобы уряды податковй присылали сельскимъ учителямъ пенсію безплатно до найблизшои стаціи почтовои (внесенье дуже добре, бо бѣдный учитель сельскій не може далеко ѣздити до касы, а гôднои оказіи неразъ и кôлька днѣвъ нема). Поручено такожь зарядови, щобы поручивъ ôтдѣламъ старатися о закладанье по мѣстахъ школъ промысловыхъ, съ увзглядненьемъ науки тыхъ ремѣселъ, котрй въ дотычнôй окрестности потрѣбнй. Горячу дебату була выкликала справа испытôвъ вступныхъ до гимназіи. Учителѣ школъ народныхъ нарѣкали, що професоры гимназіи ихъ игнорують, не перепускаючи до гимназіи тыхъ ученикôвъ, котрыхъ учителѣ школъ народныхъ узнаютъ здôбными, тымъ бôльше, що пытаючи прихапцемъ, не можутъ добре переквѣдчитись о здôбности ученика. Ухвалено удатись до рады школьнои, щобы испыты тй не ôтбувалися такъ поспѣшно, якъ доси, але въ часѣ вôльнôмъ ôтъ науки по кôнци або передъ починомъ року шк. Були ще гдеякй внесеня вымѣренй посередно противъ господарки центр. заряду. Такъ прим. гр. Анаст. Дѣдушицка внесла, щобы лишь половина вкладокъ вплывала до центр. заряду, а зъ иншихъ доходôвъ лишь $^1/_8$ часть, а решта щобы лишалася въ зарядахъ отдѣлôвъ. Делегатъ ôтдѣлу кракôвского, Мацьоловскій, поперъ тое внесенье, заявивши обаву, що фондъ резервовый 7000 зр. може бути нараженый на небезпеченьство, и громадженье фондôвъ въ одныхъ рукахъ шкôдливе. Фонды повинній ити на пожитокъ членôвъ, а нынѣ товариство не дав майже нѣякои помочи матеріяльнои. Внесенье тое упало.

Пôдъ конець мусимо ще пôднести, що зъѣздъ почтивъ присутного на засѣданю гимн. проф. Дубравского зъ Стрыя, котрый свое майно записавъ на стипендіи, живыми объявами признаня, и именувавъ почетными членами Яна Матейка и инсп. Сонсецкого зъ Золочева. Презесомъ выбрано и на сей рôкъ Ж. Савчиньского а вице-презесомъ Герстмана.

Пишучи о зъѣздѣ польского товариства педаг., намъ великій жаль, що рôвночасно не можемо нѣчого донести о якôй небудь дѣяльности рускаго товариства педагогичного. Бажаемъ, щобы на се бодай не треба було ждати довго!...

ДОПИСИ.

Отъ Турки.

(*Гдещо о нашихъ Бойкахъ и польскихъ обывателяхъ. Чи не потребуютъ оо. Езуиты реформы?*) Кто бувъ въ нашихъ горахъ давнѣйше, а заблукався припадкомъ теперь, той увидитъ велику рôжницю межи минувшостею а теперѣшностею. Давнѣйше малися нашй Бойки досыть добре, грунтôвъ не дѣлили, та було на чѣмъ газдувати и рѣдко було такого газды, котрый бы бувъ не мавъ однои або двохъ паръ сейкôвъ-волôвъ. Ба трафилося часто-густо въ селѣ у неодного Бойка и по кôльканайцять паръ волôвъ. Сегодня народъ пôдъупавъ и то дуже значно. Жидова розкоренилася. Перебѣглôсть жидôвска заглушила добродушнôсть Бойка; хитрôсть получена съ енергіею взяла верхъ надъ щиростею и повôльностею газды,— и нынѣ Бойко закуривши люльку, пакае а часомъ сплюне тай съ патосомъ скаже: „Пекъ ти, осина! паршивцѣ зъуяли все!“

Но якъ съ газдами, такъ далеко ще гôрше съ бôльшими посѣдателями-tukrajowcami. Въ тутешныхъ сторонахъ були передъ 15 роками двоякого рода бôльшй посѣдателѣ, а то: були добра камеральнй и звычайнй. Добра камеральнй, якъ Пôдбужь, Спасъ, Борыня, Лôмна, въ котрыхъ якъ всюда господаровано такъ „на фундушъ“, попродано за безцѣнъ, бо все и всѣ казали, що тй добра нѣчого не варта. Купцами тыхъ дôбръ камеральныхъ не були нашй обыватели-tukrajowcy, а тôлько Нѣмота та Жидова. Нашй дорогй опѣкуны-добродѣѣ „tego ciemnego ludku“, славетна шляхта польска, — имъ байдуже, они на тôмъ бѣдолахи не розумѣются! Давнѣйше чути було хиба голосъ милои фуярки, якъ на нѣй сумну думу побережникъ-сторожъ лѣсовый по безконечныхъ лѣсахъ або вôвчарь по горахъ выгрававъ, и хиба той спокôй перервало часомъ гавканье гончихъ собакъ або выстрѣлъ въ рушницѣ якихъ панôвъ крайникôвъ чи фервальтерôвъ, — а сегодня майже всюда паровй тартаки стоятъ съ коминами до горы высоко сторчачими, мовь якй дивогляды. Свистъ паровыхъ машинъ заглушае все, а тіи споконвѣчнй ялицѣ и смереки шумятъ жалôстно, неначе горюютъ передъ близькимъ упадкомъ своимъ. Нашй мужики та Нѣмцѣ-колонисты довожуютъ до тыхъ тартакôвъ клецы, мордуютъ свои конятиска що-не-мѣра, а одержавши яку-таку заплату, напиваются въ нехлюйнôй корчмѣ. А колишнй „обыватель“ зъ сусѣдства, епигоны славныхъ антенатôвъ, заѣзджаютъ такожь густо-часто до урядникôвъ-Нѣмцѣвъ або Жидôвъ, остаючихъ при тыхъ тартакахъ, делектуются добрымъ пивомъ у тои Нѣмоты и роблятъ „świetne“ интересы фѣрманкою, с. в. наймаются возити клецы на бôльшу скалю и ôтвозити готовй вже тертицѣ до найблизшои станціи желѣзницѣ.

Тй добра, давнѣйше камеральнй, проданй були за безцѣнъ. Неодинъ якій „епигонъ“, щобы бувъ одну-двѣ вояжерки понехавъ, а сидѣвъ дома, — мôгбы бувъ нынѣ бути правдивымъ паномъ. Такъ мѣжь иншими добра Лôмняньскій проданй були щось лишь за 60 тысячь зр. а. в., а гр. Шамборъ минувшого року давъ за тй самй добра 630 тысячь. Головный посесоръ теперѣшный тыхъ дôбръ, п. В. Бавіе, платитъ гр. Шамборови чистѣсенькихъ 32 тысячь за посесію, а кромѣ того оплачуе еще всякй податки, администрацію тыхъ дôбръ и всякй иншй тягарѣ. Та чому то нашй паны тыхъ дôбръ не закупили? А на що имъ того!.. Впрочѣмъ до того треба кишенѣ и головы, а ту нѣ сего, нѣ того. Кишенѣ у нашихъ цивилизаторôвъ-добродѣѣвъ пустй, бо якъ що припадкомъ узбирався, то якъ же не шалѣти, якъ приступае? А наука! Ахъ милый Боже, а на щожь нашимъ „обывателямъ“ науки? Нашй паны выпрактикували, що найлучше поплачуе, якъ дѣдичь маючи якихъ 50 до 60 клямпъкоровъ, вынайме жидови звычайно на рôкъ въ аренду ôтъ штуки 25 зр. — и то у него найбôльша мудрôсть господарска, то найзолотѣйшій интересъ! А Нѣмота невдячна каже: Das ist eine dumme polnische Schlachzizenwirthschaft. Нашй паны посѣдаютъ велику квалификацію на послôвъ до теперѣшного сойму галицкого, бо всю науку почерпуютъ зъ „Dziennika“ або „Narodówki“... И треба знати, що тіи паны нѣчого собѣ зъ всего не роблятъ. Одно имъ дуже гуморъ псуе, якъ надъѣде на ихъ обôйстье секвестраторъ за податки, або якій тамъ зъ суду амтсдинеръ съ жидомъ, щобы кôлька хвостôвъ за довгъ вафантувати. Но поволеньки они и до того привыкнутъ, що и зъ того не будутъ собѣ нѣчого робити. Тажь въ найгôршôмъ разѣ есть где-яка рада повѣтова, а при такôй радѣ може бути богато посадъ опорожненыхъ або и ново-креованыхъ, якъ: dwóch-trzech sekretarzów, lustratora, drogomistrza. А рôжного рода комисіи где? Szacunkowa, miernicza, и пр. и пр.!

Съ болемъ серця констатуемо, що въ загалѣ паны польскои народности капцанѣютъ, або вже покапцанѣли. Властителѣ дôбръ съ закôнчеными прозвищами на -ski и -wicz щезаютъ, а за те Англійцѣ, Прусаки, Швайцары и Жидова осѣдаютъ. Но дивна рѣчь! — Напередъ застерѣгаемося, щобы насъ кто не посуджавъ, що бôльше симпатизуемо съ людьми зайшлыми въ далекои чужины, якъ съ тукраевыми, нашими братями-Поляками, Славянами. Серце кождого Русина яко Славянина краеся, якъ братя Поляки такожь Славяне поволи але систематично тратятъ свою батькôвщину и ихъ маетки переходятъ въ цѣлкомъ чужй руки. — Но годѣ, не ма где правды дѣти. Мы есьмо ту въ горахъ наочными свѣдками того, що поселившйся ту чужоземцѣ для насъ Русинôвъ, — для нашои церкви, для нашои народности рускои, для проевѣты нашого народа, — показуются далеко прихильнѣйшими, якъ шляхта польска и въ загалѣ всѣ Поляки, съ дуже микроскопичными вынятками. Отъ послухайте, facta loquuntur.

Якъ вже згадано, властителемъ дôбръ Лôмняньскихъ есть гр. Шамборъ, претендентъ до трону французского. До тыхъ дôбръ належитъ 23 селъ. На тыхъ 23 селъ суть тôлько въ чотырохъ селахъ школы. Якъ повномочникъ гр. Шамбора, мешкаючій въ Лôмнôй, Нѣмець п. Шмидтъ, такъ и головный посесоръ тыхъ дôбръ п. В. Бавіе, Нѣмець зъ Швайцаріи, не можутъ надивуватися, якъ можутъ у насъ бути села безъ школы! Тй чужоземцѣ стараются до того допровадити, щобы въ кождôмъ селѣ дôбръ Лôмняньскихъ була школа. Они жертвуютъ охотно весь матеріялъ на будôвлю шкôлъ въ кождôмъ селѣ дôбръ Лôмняньскихъ. Въ Лôмнôй есть вже ôтъ давна школа, но будынокъ шкôльный лихій. Якъ тôлько мѣсцевый священикъ при случайности спômнувъ, що громада хоче новый будынокъ шкôльный ставити, п. Бавіе сказавъ (по нѣмецки): Дуже мене тѣшитъ. Я зъ своеи стороны дарую громадѣ потрѣбный матеріялъ будôвляный найлучшого сорта, гонты и тертицѣ. Се прецѣ слава кождого дѣдича, коли въ его селѣ есть величава церковь и добра школа.“ П. Бавіе дôзнавшись ôтъ мѣсцевого священика, що въ школѣ не ма потрѣбныхъ образôвъ библійныхъ, ваги такои, щобы школярѣ наглядно навчилися важити, — заразъ якъ найкрасшй спропадивъ и заявивъ, що щô тôлько школа потребуе, ôнъ всё до неи купитъ. Въ Лôмнôй выбудовано передъ рокомъ досыть хорошу церковь, котра правду сказавши, есть окрасою цѣлои окрестности. П. Бавіе увидѣвши тую церковь, звѣдувався мѣсцевого священика, якимъ дарункомъ мôгбы ôнъ причинитися до ще бôльшои окрасы тои церкви. И не вагався довго, а записавъ зъ Вѣдня одинъ фелонъ съ двома дальматиками въ вартости 400 зр. Такими ризами не похвалится и бôльше яке мѣсто. Гр. Шамборъ прислав на внутрѣшну окрасу церкви въ Лôмнôй 200 зр. И справдѣ, дивна рѣчь, якъ примѣрно заховуются тй чужоземцѣ до нашои церкви и до школы.

Всякого узнаня гôдне есть ихъ поступованье съ нашимъ народомъ. Нашу народнôсть руску, бесѣду нашу почитаютъ и стараются зъ всѣхъ силъ научитись рускои бесѣды. Узнавши о нашихъ ôтношеняхъ, довѣдавшися, якъ то густо-часто всякй урядники, кормленй нашимъ хлѣбомъ, чи не можутъ чи не хотятъ научитися рускои бесѣды, рускаго письма, — заявляютъ тй чужоземцѣ: „Es ist ja höchst barbarisch eine Landessprache zu ignoriren.“ Донька п. Бавіе учится дуже пильно рускои бесѣды и то при помочи граматики. Разъ въ численнôмъ товариствѣ каже до неи одинъ pretendent do tronu polskiego (по нѣмецки): „И вы не встыдаетесь учитися тои хлопскои бесѣды (Bauernsprache)? Той такъ званый рускій языкъ есть прецѣ хлопскимъ жаргономъ!“ Чемна Нѣмкиня звернула бесѣду „претендента“ на исторію славяньску, котрои она далеко бôльше знае, якъ сто такихъ претендентôвъ, и заявила наивно: „Jagello hat ja auch mit seiner Hofumgebung ruthenisch gesprochen.“ Але що нашому шляхтичеви говорити о исторіи або о лингвистицѣ, коли у него о тôмъ всѣмъ и бесѣды нема!

Якъ чужоземцѣ не тôлько ту, але и въ иншихъ сторонахъ задивлюются на школу, видимо н. пр. въ Схôдници. Тамъ такожь одинъ Нѣмчикъ, п. Кнаверъ, побудувавъ своимъ коштомъ цѣлу школу, посправлявъ до неи всё, чого тôлько треба, и зложивъ щось 2000 зр. въ радѣ шкôльнôй окружнôй яко фондъ на ви удержанье. Той добротливый Нѣмчикъ говоритъ всюды: „Про Бôгъ, народъ муситъ згинути безъ школы!“ А якажь разяча рôжниця межи поступкомъ тыхъ Нѣмцѣвъ а нашими „обывателями“. Отъ межи тысячными подôбными выпадками наведемо одинъ-два. Въ дрогобыцкôмъ повѣтѣ, въ добрахъ п. Леонарда Рыхлицкого, провадится спôръ межи школою а обшаромъ двôрскимъ, — и згадайте: о що ходитъ? О милioны? Где тамъ! А може о тысячѣ? И то нѣ! Отъ о що ходитъ. Въ добрахъ п. Рыхлицкого есть въ котрômсь селѣ школа и обшаръ двôрскій дававъ все 6 сяжнѣвъ дровъ на паливо, щобы хочь троха закурити въ школѣ и щобы бѣдный професоръ по науцѣ спѣкъ собѣ кôлька бараболь въ грубѣ при тыхъ дровахъ. И щожь, п. Рыхлицкому за много було давати зъ лѣса 6 сяжнѣвъ дровъ и сказавъ: „Досыть буде 4 сяжнѣ!“ — и зъ того спôръ провадится вже черезъ кôлька лѣтъ! Отже то, mospanie, гойнôсть! Що Нѣмота може рôвнатися съ щедростею польскою! Такихъ спорôвъ, якъ той п. Рыхлицкого, можна богато навести въ Дрогобыцкôмъ.

Наколи нашй „добродѣѣ“ не радо въ загалѣ хотятъ нашь народъ черезъ школы просвѣтити и черезъ то его станъ якъ матеріяльный такъ моральный полѣпшити, — за то зъ другои стороны патры Езуиты звернули бачне око на нашихъ Бойкôвъ и до нихъ взялися серіозно. Тамтого року въ осени прибуло ихъ було до Турки щось ажь пять, а що въ Турцѣ и въ цѣлôмъ турчаньскôмъ повѣтѣ христіянъ лат. обряду дуже мало, — то пп. Езуиты розъѣхалися по селахъ и нужь нашихъ Бойкôвъ обучати о пеклѣ, о шизмѣ, о Москаляхъ и о всякихъ дивоглядахъ. Мы далекй ôтъ того, щобы пôдтягати пôдъ критику предметъ и способôвъ наукъ мисійныхъ пп. Езуитôвъ, але заявляемо откровенно, що нашй стороны цѣлкомъ незбудувалися поступками пп. Езуитôвъ. Отъ н. пр. стоитъ п. Езуитъ въ царскихъ дверехъ въ церквѣ въ Волосянцѣ, а на нѣмъ виситъ крôмъ лат. епитрахиля торба съ кармельками. Езуитъ катихизуе, катихизуе, послѣ починае роздавати кармельки, гладитъ по пôдъ бороду и по лици дорослй дѣвчата и такъ выкликуе соблазнь на святôмъ мѣсци. Нашй Бойки згôршилися тымъ и откровенно сказали: „Мы христіяне! У насъ такои ганьбы въ церквѣ нѣкто не робитъ! Най собѣ ксёндзы идутъ гетъ ôтъ насъ!“ Або те плетенье сухихъ дубôвъ о шизмѣ! До чого то! То може нашихъ правовѣрныхъ людей хиба збаламутити. Въ Жукотынѣ почавъ Езуитъ проповѣдати о шизмѣ. Селяне добродушнй не порозумѣли Езуита. та приходятъ опôсля до свого священика и пытаютъ: „Отче духовный, що то таке та „шизма“, що о тôмъ той чорный ксёндзъ правивъ? „Мѣсцевый священикъ вытолкувавъ имъ по можности належито, а селяне выслухавши кажутъ: „Е, отче духовный, та тото ще не така дуже велика бѣда! Отъ лучше, няй тотй чорнй ксёндзы жидôвъ навертаютъ!“ Цѣлкомъ непотрѣбно выкликавъ бувъ Езуитъ соблазнь въ церквѣ въ Ясеници замковôй. Ту такожь почавъ згромадженому народови прелеговати о шизмѣ, а выводивъ ви ту не зъ догматôвъ, тôлько зъ самои „бороды“. Коли розгорячкованый Езуитъ почавъ кричати, що всѣ съ бородами пôйдутъ до пекла, перервавъ ему мѣсцевый священикъ, запытавши, що станеся съ св. Петромъ и прочими апостолами бо и они бороды носили и такъ вымалёванй на иконостасѣ? Коли Езуитъ въ Розлучи проповѣдаючи сказавъ, що не кончe треба три разы знакъ креста св. на собѣ робити, — ôтповѣвъ ему найлучше одинъ селянинъ: „Вы ще на попа не выучилися, бо попы выученй маютъ парохіи або сидятъ въ монастыри, а вы скитаетеся по свѣтѣ и дурницѣ говорите. У насъ мала дитина знае, що три разы треба креститися.“

Поведенье патрôвъ Езуитôвъ не тôлько що межи народомъ выкликало соблазнь, але згôршило многихъ интелигентныхъ людей. Отъ примѣромъ приѣхавъ Езуитъ Теофиль Бачиньскій въ Лôмну и заѣхавъ до двора, до п. І. Фіялѣ, директора дôбръ Лôмняньскихъ. Знаходилося тамъ власне тогды досыть велике товариство и женщинъ Нѣмкинь. При вечери торочилась бесѣда то о сѣмъ то о тôмъ, а Езуитъ Бачиньскій въ замѣрѣ сповнити довгъ „доброго пастыря“ почавъ калѣченою бесѣдою нѣмецкою — бо цѣле товариство кромѣ присутного о. М. К. зъ Жукотына — було нѣмецке, ось таку бесѣду: „Wissen Sie, meine Herrschaften, es ist einmal zu mir eine Frau gekommen zu beichten. Es war noch eine junge Frau. Da fängt sie an zu weinen und zu jammern und sagt, dass sie sehr unglücklich ist. Ich frage sie: warum, und sie antwortet, dass sie lauter Mädchen hat und keinen Buben — und sie will dringend einen Buben haben. Da hab' ich ihr geholfen und nach einem Jahre hat sie einen Buben gehabt.“ Всѣ присутнй почали смѣятися, а женщины почервонѣли. Въ тôмъ надходитъ ще одна женщина, а Нѣмчикъ, котрому тая повѣсть дуже подобалася, каже: „Herr Pater, wiederholen Sie noch einmal diese hübsche Geschichte, damit auch diese Frau das hört.“ И п. Езуитъ на увеселенье всѣхъ и на соблазнь всѣхъ да саро розповѣдае ще обширнѣйше тую исторію. О. К. зъ Ж. замовлявъ, якъ мôгъ, щобы Езуита привести до опамятаня, но годѣ було що зробити. Такимъ безтактнымъ поведеньемъ згôршивъ Езуитъ многихъ, давъ повôдъ до руганя зъ св. сповѣди и до нынѣ съ смѣхомъ згадуютъ Нѣмчики von der Jesuitenbeichte.

Не знаемо, чи такъ собѣ поступаютъ всѣ пп. Езуиты, або якъ они называются „отцы доброго пастыря“, чи тôлько тй, що въ нашъ „турецкій“ повѣтъ минувшои осени и сего року прибули. Если всѣ пп. Езуиты всюды такъ представляются, — га, годѣ, то видко, они потребуютъ ще скоршои реформы, якъ оо. Василіяне; а если дотычнй власти въ нашъ повѣтъ останки езуитскй, самъ послѣдъ присылаютъ,— то мы смѣлибы просити, щобы намъ на будуще лучшого гатунку патрôвъ Езуитôвъ прислали.

Отъ 2 (14) липня с. р. пробуваютъ Езуиты въ нашихъ горахъ и мисіонуютъ. На днях приѣхавъ зъ Перемышля въ Турку и

єп. кс. Лобозъ. Якъ тіи мисіи ôтбудутся, — донесемо вѣрно.

Зъ Галича.

(*Зъѣздъ археологичнои комисіи*), назначеноі Выдѣломъ краєвымъ для оглядинъ и оцѣнки выкопаныхъ памятковыхъ забыткôвъ и въ загалѣ памятковыхъ будôвель старокняжого города Галича, ôтбувся 23 и 24 с. м. Двома днями передъ тымъ с. в. на 21 и 22 с. м. пріѣхавъ до Галича проф. дръ Ив. Шараневичь и черезъ тѝ дни въ товариствѣ Всч. оо. Копыстяньского, гр. к. приходника въ Галичи и Лаврецкого, гр. к. приходника въ Залуквѣ, робивъ екскурзіи въ околицѣ Галича. Въ суботу, с. в. 23 с. м. сконстатовано дванайцять могилъ межи дубровою, при котрôй ôткопано фундаменты церкви Богородичноі а Соколомъ, и въ самôй дубровѣ.

Одна зъ тыхъ могилъ маѣ до нынѣ въ мѣсцевôй традиціи назву „Чагурôвъ“, що намъ пригадуѣ рôдъ любовницѣ князя Ярослава Осмомысла, Настасѣ, Чарговыхъ або Чагровыхъ, котру Галичане спалили на кострѣ, а рôдъ еи умертвили. Могила тая находится въ дубровѣ не дуже далеко, бо около ¼ кильом. ôтъ ôткопаныхъ фундаментôвъ Богородичноі церкви. По сторонѣ Крылоса, на правôмъ боцѣ рѣчки Луквы, сконстатовано сѣмь могилъ, а то чотыри заразъ на граници Викторова, въ котрыхъ прехороші выглядъ на цѣлу Залукôвску выжину. Одна зъ тыхъ могилъ есть незвычайно высока и здаеся бути Галичиною могилою, наколи нею не есть котра инша могила Крылоска.

Комисія узнала ôткопанѝ фундаменты фундаментами съ-пôдъ старинныхъ базиликъ старокняжого города Галича, а ôткопану орнаментику, котроі куснѣ зложенѝ у о. Лаврецкого въ Залуквѣ, предметами памятковыми великоі археологичноі вартости. Комисія рѣшила одноголосно, щобы коштомъ краю реставрувати мѣску руску церковь въ Галичи и реконструовати еи давнѣйшѝ формы, котрѣ въ нѣй пробиваются, точно пôсля византійского стилю.

Въ середу с. в. 25 с. м. звиджувавъ дръ Из. Шараневичь съ членомъ Краковôвскоі Академіи наукъ Вп. Киркоромъ въ товариствѣ оо. Копыстяньского и Лаврецкого ще разъ Крылосъ и єго околицѣ. Сконстатовано, що церковь и монастырь св. Иліи лежали при Крылосѣ и при помочи американьского свердла переконалися, що фундаменты тои церкви въ формѣ трехъ ротундъ еще всецѣло пôдъ землею заховалися. Просторонь при церквѣ въ Крылосѣ мѣжь внутрѣшнымъ валомъ при церквѣ а внѣшными чотырма валами узнавъ Вп. Киркоръ прастарымъ Городищемъ. Для тогожь и назва села пôдъ тымъ городищемъ — „Пôдгородье“ — ще до нынѣ доховалася. Гора ôтъ городища къ Луквѣ, а властиво еи убочи, зовеся урочискомъ „Лысою Горою“. „Ивановымъ полемъ“ — зовеся поляна посередъ лѣса надъ такъ званою „Стѣнкою“, котрою тая гора стрôмко спадаѣ до Луквы; лежитъ оно противъ церквища за Третяками, попри Стѣнцѣ, надъ котрою взносится выдатна могила. На Ивановôмъ поли не найдено жадного слѣду камѣннои будôвлѣ. — *И. Ш.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Предложенье въ справѣ змѣны ординаціи выборчои до ческого сойму*) внесене на засѣданю зъ дня 23 л. с. м. дромъ Ригеромъ и 71 єго товаришами, становитъ въ теперѣшнôй хвили фактъ найбôльшои досяглости на поли внутрѣшнои политики австрійскои, и тымъ дасться оправдати незвычайно живе заинтересованьеся сею справою цѣлои австрійскои прасы. Внесенье дра Ригера, дотыкаючи змѣны ординаціи выборчои до ческого сойму маѣ передовсѣмъ значенье яко справа краева, але зъ другои стороны яко выразъ змаганъ сторонництва, на котрôмъ опираеся теперѣшна система правленя въ Австріи, будитъ интересъ загальный и становитъ тему дискусіи органôвъ всѣхъ политичныхъ партій. — Предметъ внесеня становитъ резолюція, котрою взываеся выдѣлъ краевый, щобы на найблизшôй сесіи сойму внѣсъ предложенье о реформѣ ординаціи выборчои, котра именно на основѣ результатôвъ послѣдного численя людности и на пôдставѣ другихъ урядовыхъ данихъ право выборче зô взгляду на число народонаселеня и оплачуванѝ податки о скôлько можна рôвномѣрно признали, округи выборчѝ съ увзглядненьемъ ихъ географичного положеня потворила и дала имъ таке розграниченье, щобы обѣ народности краевѝ мали рôвне и повне право; дальше щобы розважено, чи право выборче въ тѣлахъ выборчихъ не фидеи-комисовои бôльшои посѣлости недалобыся выконувати въ кôлькохъ округахъ и чи неможнабы признати права выборчого всѣмъ тымъ, котрѝ при сконстатованю всѣхъ прочихъ условій законныхъ найменше 5 зр. безпосередныхъ податкôвъ платятъ, о скôлько имъ тое право при низшôй оплатѣ податкôвъ въ мисль существующихъ законôвъ вже не прислужалобы. — Внескодателѣ жадаютъ въ кôнци ухвалы, щобы внесенье було переказане для попереднои наради комисіи зъ 15 членôвъ, котру всѣ куріи по 5 членôвъ малибъ выбрати зъ цѣлого сойму. — Таке содержанье внесеня дра Ригера. — Внескодателѣ отже *не предкладаютъ меритôричного проекту* реформы о змѣнѣ закона выборчого, бе-ручи лишь иниціятиву въ сѣй справѣ и зазначуючи въ загальныхъ зарисахъ тенденцію и духа реформы, лишаютъ *выпрацёванье еи выдѣлови краевому*, котрый *доперва на слѣдуючôй сесіи* мавбы выступити съ ôтповѣдными мериторичными предложенями. — Зъ тои причины выступаютъ противъ предложеню дра Ригера „*Narodni Listy*“ и закидаютъ автономистичноі бôльшости бракъ енергіи. Замѣтъ сей ôтпирае старо-ческа „*Politik*“ и доказуе, що нема на разѣ певности, чи мериторичне внесенье о змѣнѣ ординаціи выборчои зискалобъ вже теперъ потрѣбну бôльшôсть голосôвъ (до переведеня змѣны орд. выборчои потреба бôльшости ⅔ частей послôвъ и присутности ¾ частей послôвъ-редак.). Не менше остро критикуютъ згадане предложенье газеты нѣмецкѝ, хочь зъ совершенно противного становища. — „Bohemia“ называе его негаціею послѣдного выборчого манифесту Чехôвъ, котрого девизою „миръ на основѣ справедливости“ и атентатомъ на позиціи Нѣмцѣвъ, а „Deutsche Zeitung“ грозитъ, що нѣмецка бôльшôсть абсентованьемъ не допуститъ до ухвалы. Що теперѣшна ординація выборча не есть справедливою можна легко зрозумѣти, коли зважится вже хочьбы тое одно обстоятельство, що выбôръ 50 послôвъ рѣшаеся заледво кôлькома голосами а черезъ тое бôльшôсть двохъ третинъ переcуваеся що хвиля то на одну то на другу сторону. — Тымъ то дасться оправдати се невсыпуще змаганье заступникôвъ ческого народу, котрѝ ôтъ хвилѣ заинавгурованя въ Австріи системы конституційноі домагалися безнастанно реформы. — Змаганье тото выразилося вже на першôмъ засѣданю ческого сойму зъ дня 7 цвѣтня 1862 въ заявленю Ригера Паляцкого и Бравнера котре було протестомъ противъ октрсёванои ординаціи. Внесеня и резолюціи въ дусѣ ревизіи ординаціи поновлялися ôттакъ майже кождои сесіи, за кождымъ разомъ однакожь безуспѣшно. — Заявленье внесене въ роцѣ 1878 дръ Бравнеромъ, що до наглячои потребы реформы выборчои ухвалене зôстало голосами Нѣмцѣвъ а тое обстоятельство становитъ найлучшій доказъ, що сторонництво нѣмецке узнавало недостачѣ теперѣшноі ординаціи а супротивъ того надѣются ческѝ мужѣ стану, що берутъ теперъ иниціятиву реформы въ свои руки, що удасться имъ опозицію нѣмецкои меншости переломати. Нынѣ маѣ дръ Ригеръ представити мотива свого внесеня.

(*Соймъ дальматиньскій*), що не такъ то дуже давно зачавъ свои засѣданя, зôставъ дня 21 л. липня с. р. несподѣвано закрытый. Вѣсть тая зробила велику сензацію, бо нагле закрытье тѣла парляментарного, котре *не полагодило* найважнѣйшихъ предложень, стоячихъ на порядку дневнôмъ сесіи, наступило пôсля донесень газетъ, зъ приказу цѣсаря. — На порядку дневнôмъ засѣданя зъ дня 21 липня, на котрôмъ зъ причины неявленяся предсѣдателя Войновича, проводивъ заступникъ єго Каповичь, стояло внесенье посла Павлиновича що до заведеня хорватскои мовы въ всѣхъ публичныхъ урядахъ. — Саме що мала зачатися дебата, коли заступникъ правительства гофратъ Павичь вручивъ предсѣдателеви цѣсарске розпорядженье, приказуюче закрытье сойму. Предсѣдатель ôтчитавъ отже цѣсарске письмо и заявивъ, що соймъ закрытый. Се поразило — инше „Dalmata“ — бôльшôсть якъ грôмъ зъ ясного неба. Посолъ Банкинѣ запротестувавъ пôднесенымъ голосомъ противъ поступку правительства и крикнувъ на салю: „Мы осуджуемъ поступокъ правительства! Най жіе хорватскій король Францъ-Іосифъ!“ — Єго товаришѣ повторили се за нимъ и середъ пекельного крику замкнено засѣданье безъ списаня и зверификованя протоколу. — „Narodni List“, описуючи сей фактъ, выражае жаль, що много предложень, особливожь петицій о змѣнѣ закона будôвничого, лишилося неполагодженыхъ. — При ôтходѣ послôвъ, говоритъ таяжь газета, чути було голосни нарѣканя на намѣстника, котрѝ однакъ не дадутся репродуковати. — Що правительство могло склонити до такого кроку, не тяжко догадатися, если собѣ пригадаемъ стиновище, яке заняла бôльшôсть сойму супротивъ намѣстника бар. Іовановича и радикальну програму посла Павлиновича, про котру мы згадували въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ нашои часописи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Ôгношеня Каткова до правительства пояснилися слѣдуючимъ фактомъ найлѣпше. Въ передпослѣднôмъ числѣ доносили мы, що „Газета Гатцука“ остро выступила противъ Каткова; теперь доносятъ зъ Петербурга, що правительство за згадану статію заборонило продажи газеты тои поодинокими числами. Гатцукъ власнымъ досвѣдомъ переконався теперь, що єго догады були ошибочными. Не ôтъ рѣчи буде, коли тутъ наведемо всѣ тѝ газеты, котрѝ задля опозиціи противъ Каткова або зовсѣмъ упали або по части потерпѣли; и такъ упавъ „Порядокъ“ Спасовича; „Страна“ мусѣла бути зликвидована; „Голосъ“ мусѣвъ на довго замовкнути; „Московскій Телеграфъ“ закрытый; „Русскій Куріеръ“ неразъ задержувався на 3 мѣсяцѣ, а теперь ледви-що дыхаѣ; задля опозиціи мусѣвъ замовкнути и сатирикъ Щедринъ, а найновѣшимъ фактомъ есть „Газета Гатцука.“ — Минувшои пятницѣ пріймавъ царь въ Александрôвскôмъ дворци депутацію австрійско-угорскои кольоніи въ Москвѣ, котра подала єму по поводу коронаціи привѣтну адресу. „Правит.“ Вѣстн.“ оголошуе новый законъ, пôсля котрого всѣ торговельнѝ або промысловѝ предпріемцѣ мусятъ платити процентовый податокъ. Пôсля сего закону всѣ предпріемцѣ першои гильдіи, котрыхъ дохôдъ бôльше якъ 200000 рубл. бруто выноситъ, або предпріемцѣ другои гильдіи съ доходомъ 50000 рубл., мусятъ платити 3% податку ôтъ чистого доходу. — „Новое Время“ оголосило письмо якогось учителя до молодѣжи, скôнчившои середнѝ школы, въ котрôмъ завзываеъ молодѣжь, щобы не ѣхала надармо до столицѣ въ цѣли дальшои науки, а лѣпше оставалася на провинціи и шукала тамъ завчасу хлѣба насущного. Кто знаеъ россійскій ôтносины, того не здивуе таке письмо. Минувшого року хотѣло тôлько до техничного и гôрничого института вступити 1000 ученикôвъ, а зъ тыхъ зôстало лишь 200 принятыхъ, а осталыхъ 800 мусѣло задля браку мѣсця вертати на родину. Що такѝ ôтносины не можутъ користно ôтдѣлати нѣ на саму молодѣжь, нѣ на суспôльнôсть въ загалѣ, се рѣчь ясна, а якѝ аномалія выростаютъ зъ сего въ россійскôи суспôльности, кождый легко може зрозумѣти.

Франція. Мирне закôнченье тонкиньскои справы стаеъ щоденно бôльше правдоподôбнымъ. Послѣдній депеши французского консуля зъ Пекингу мѣстятъ въ собѣ вѣдомôсть, що порозумѣнье съ Хинами якъ небудь еще не доконане, стоитъ однакъ вже на добрôи дорозѣ а именно наступило вже порозумѣнье що до пытань засадничихъ. Зъ другои стороны освѣдчивъ Маркизъ Ценгъ въ бесѣдѣ съ министромъ справъ заграничныхъ Шельмель-Лякуромъ, що єго правительство немаеъ зовсѣмъ намѣреня провокувати войну за для справы Тонкину. Все те даеъ пôдставу надѣятись, що конфликтъ межи Францією а Хинами, котрый що такъ скажемо высѣвъ вже въ воздусѣ, буде щасливо полагодженый на мирнôи дорозѣ. Въ короткôмъ часѣ маѣ Греви ôтповѣсти на письмо папы. Надъ поодинокими точками ôтповѣди порозумѣвся президентъ републики съ министрами, а по выготовленю ôтповѣды, буде текстъ еи предложеный на радѣ министрôвъ. Ôтповѣдаючи на письмо папы не хоче Греви нарушати ôтношень своихъ до рады министрôвъ, а зъ другои стороны муситъ старатись о захованье бодай позôрнои конвенціональности взглядомъ папы.

Англія. Глядстонъ освѣдчивъ въ низшôй палатѣ англійского парляменту, що правительство постановило не жадати санкціи парляменту въ справѣ переговорôвъ съ Лессепсомъ. Такимъ способомъ оминуло правительство колизію, въ яку бы могло було попасти на случай ôткиненя проекту угоды черезъ парляментъ. Остаеъ теперь до порѣшеня пытанье, кто буде мавъ право будувати другій каналъ суецкій и за чіи грошѣ наступитъ будôвля, англійскѝ чи французскѝ. Газеты доносятъ, що Лессепсъ завôзвавъ инжинера, котрый маѣ вести тую будову и поручивъ єму предложити безпроволочно плянъ будовы, освѣдчаючи, що матеріяльнѝ средства маѣ вже готовѝ. Освѣдченье тое наводитъ европейску прасу на рôжнородни догады. Угода съ Англією, якъ звѣстно, не зôстала еще заключена, и кто знаѣ, коли и якъ буде заключена, а тое власне наводитъ на думку, що Лессепсъ мусѣвъ вôйти въ переговоры съ Францією и що маѣ обѣцяну матеріяльну помôчь Франціи до розпочатя будôвлѣ каналу. Такимъ способомъ выпертабъ була Англія въ користь Франціи зъ однои зъ найбôльше важныхъ торговельныхъ точокъ и понеслабы великій некористи зъ взгляду на свои ôтношеня до Индій. — Справа мадагаскарска занепокоила видно правительство англійске бôльше, якъ бы се здаватись могло по заневненяхъ французского министра справъ заграничныхъ. Сими днями одержали два панцерни англійскѝ кораблѣ приказъ вырушити зъ берегôвъ Индіи и удатись до Мадагаскару, а рôвночасно майже поручено комендантови королѣвскои артилеріи въ Альдерзотъ приготовити безпроволочно 4 батеріи до вымаршу, а въ Лондонѣ кружитъ поголоска, що батеріи тѝ перевезенѝ будутъ въ короткôмъ часѣ на Мадагаскаръ. Вѣсти тѝ суть доказомъ, що Англія зовсѣмъ на серіо понимае справу мадагаскарску и не успокоюесъ гладкими словами французскихъ дипломатôвъ.

Туреччина. Реформа турецкои арміи, о котрôй мы вже давнѣйше доносили, робитъ скорѝ поступы. Покликана комисія, въ складъ котрои входило такожь кôлькохъ прускихъ официрôвъ, выробила проектъ реорганизаціи войска, опертои на теперѣшныхъ вымогахъ штуки воєннои; султанъ затвердивъ сей проектъ а незадовго розпôчнеся выконанье его. До комисіи входили, якъ згадано такожь офицеры прускѝ; офицеры тѝ мали въ комисіи голосъ рѣшаючій, а султанъ поиравъ ихъ дуже, якъ въ загалѣ попираеъ ôнъ и всѣхъ нѣмецкихъ урядникôвъ въ Турціи. По переведеню реорганизаціи арміи маѣ переводитись реформа турецкои воєннои фльоты. Для вправы войска и привыкненя єго до введеныхъ новостей, будутъ утворенѝ т. зв. взорцевѝ полки пôдъ проводомъ официрôвъ нѣмецкихъ. Найперше утвореный буде взорцевый полкъ артилеріи, опôсля кôнницѣ а въ кôнци и пѣхоты. Збройна сила Турціи зыскаеъ певно богато въ наслѣдокъ сихъ реформъ, котрѝ перетворятъ еи на ладъ европейскій и доповнятъ всѣ недостатки, якѝ оказувались зô взгляду на теперѣшнѝ вымоги узброєня державъ.

Болгарія. Загальне невдоволенье зъ управляючихъ теперь справами краю генералôвъ Соболева и Кавльбарса дôйшло теперь въ Болгаріи до найвысшои степени. Послѣдними днями ôткрито великій надъужитя въ администраціи вôйсковôй; въ наслѣдокъ того арештовано кôлькохъ официрôвъ. Князь Александеръ мавъ въ часѣ побыту свого въ Петербурзѣ наклонити генерала Ернрота до повороту до Болгаріи и до обнятя управленя справами краю. Теперь однакъ зôрвавъ Ернротъ переговоры съ правительствомъ болгарскимъ и здаеся, що не прибуде до Болгаріи, а тымъ самымъ остане въ Болгаріи дотепершный ладъ, не вѣщуючій нѣчого доброго такъ для правительства якъ и для народа.

НОВИНКИ.

— **Нова читальня** завязуеся — якъ доносятъ „Батькôвщинѣ“ — въ селѣ Старомѣщина, коло Пôдволочискъ. На поданю внесенôмъ черезъ редакцію „Батькôвщины“ пôдписалося двайцять селянъ, основателѣвъ читальнѣ.

— **Министерство просвѣты** призволило науку языка руского яко предмету надъобовязкового въ реальнôй гимназіи въ Бродахъ пôдъ условіемъ, если того забажае 30 ученикôвъ. Руского языка учити буде испытованый професоръ. Конечна и патріотична рѣчь, щобы Всч. отцѣ духовнѝ и другѝ Чч. родичѣ и опѣкуны тое постановленье министерства гôдно оцѣнили и при вписѣ своихъ дѣтей жадали выразно науки языка руского яко предмету надъобовязкого. Сподѣваемось, що охочихъ до науки руского языка зголосится далеко бôльше, якъ 30 въ цѣлôй гимназіи.

— **Екзаминаторами просинодальными** поставленѝ на два роки на пôдставѣ призволеня Є. св. папы римского Льва XIII и письма конгрегаціи de propaganda fide Впр. оо.: 1) Дръ Юл. Пелешь, 2) Ант. Петрушевичь, 3) Мих. Сѣнгалевичь, 4) Левъ Готеровскій, 5) Володисл. Бачиньскій, 6) Іоанъ Величко. 7) Конст. Бѣлевичь, 8) Андрей Бѣлецкій, 9) Вас. Фаціевичь, 10) дръ Фр. Костекъ, 11) дръ Іосифъ Левицкій, 12) дръ Гавр. Крижановскій.

— **Ц. к. надпрокураторія скарбу** завѣдомила дня 24 липня консисторію, що пôсля рескрипту министерства справедливости зъ 17 липня с. р. творится ôтъ 1 жовтня 1883 при тамошôмъ домѣ карнôмъ гр. к. парохія. Платня пароха рôчно 800 зр. съ 25% додатку зъ фонду религійного, съ помешканьемъ, 17 кубич. метрôвъ твердого а 10 мягкого дерева и 10 кильограмôвъ мильовыхъ свѣчокъ на освѣтленье.

— **Борба о тираменнѝ кресты на церквѣ въ Залôзцяхъ.** Якъ звѣстно, ц. к. староство въ Бродахъ и ц. к. намѣстництво во Львовѣ наказали усунути тираменнѝ кресты зъ церкви въ Залôзцяхъ, задля котрыхъ своею дорогою въ судахъ провадився и ще не скôнчився карный процесъ. Противъ рѣшеня ц. к. намѣстництва подавъ рекурсъ пароxъ зъ Залозець о. Гутковскій до ц. к. министерства вѣроисповѣдань въ Вѣдни и одержавъ черезъ староство бродске слѣдуючу резолюцію: „На представленье о. Антонія Гутковского, гр. к. пароха въ Залôзцяхъ старыхъ Єго Ексц. н. министеръ вѣроисповѣданя рескриптомъ зъ дня 22 мая 1883 ч. 18551 **знѣсъ розпорядженье ц. к. намѣстництва** зъ 3 вересня 1882, котрымъ, затверджаючи рескриптъ ц. к. староства зъ 13 мая 1882, розпорядило було усунути поставленѝ на выбудованôй новôй церквѣ въ Залôзцяхъ тираменнѝ кресты, — а знѣсъ для того, бо гр. к. Ординаріятъ — якъ свѣдчитъ залучена єго резолюція зъ 29 цвѣтня 1882,—узнавъ тираменнѝ кресты уживаными въ гр. к. церквѣ и отвѣтными гр. к. обрядови. Правительственна же власть вѣроисповѣдна не маѣ причины сумнѣватися о правдѣ сего компетентного ореченя. — О тôмъ завѣдомляю рекурента въ мысль рескрипту Выс. ц. к. намѣстництва зъ 10 червня с. р. — Броды, дня 11 липня 1883. Ц. к. староста *Руссоцкій*.

— **Жидôвскій фанатизмъ** Урядова „Czernow. Ztg.“ розказуе одинъ характеристичный фактъ жидôвского фанатизму. Зарядникъ парового тартаку въ Гильчу, сторожинецкого повѣта на Буковинѣ, Яковъ Вайсъ вертаючи минувшои суботы на кони по при божницю села Молдавска-Банилля, дôзнавъ страшноі пригоды. Товпа жидôвъ, котра тôлько-що выйшла зъ божницѣ, кинулась на него за тое, що ôнъ жидъ зневажуе сабатъ и ѣздитъ въ той день. Около сто жидôвъ хотѣли Вайса укаменувати, а коли ôнъ раненый упавъ зъ коня, зловивъ єго одинъ зъ жидôвъ за спину и перегрызъ єму локоть лѣвои руки ажь до кости! Рôвночасно другій жидъ бивъ єго палицею по головѣ и поранивъ єго. Вайсъ бувбы погибъ, колибъ не надбѣгли були селяне и не выдерли єго зъ рукъ напастникôвъ. На мѣсце пригодъ завôзвано заразъ жандармôвъ, але жидм тымъ часомъ поутѣкали. Слѣдство заряджено.

— **Рукоположанье пресвитерôвъ** львôвскоі аепархіи вызначене на 10 л. вересня въ домѣ пресвитерôвъ.

— **Ôтъ дирекціи руского театру** зъ Тернополя одержали мы завѣдомленье, що по причинѣ наглои недуги п-нѣ И. Биберовичевои, котра змушена була остатися въ Дрогобычи, въ недѣлю замѣсть оголошеноі „Настасѣ“ представлена буде найновѣйша опера о. Бажаньского, „Олеся“, а „Настася“ представлена буде въ четверъ 2 н. с. вересня.

— **Кс. Стояловскому** — якъ доноситъ „Sztandar pol.“ — ц. к. намѣстництво ôтняло и само обняло зарядъ капиталôвъ належачихъ до костела и парохіи въ Куликовѣ.

— **Сестры Фелиціянки въ Станиславовѣ** ôтдаючи охоронку дѣвчатъ-сирôтъ пôдъ зарядъ товариства, ôтдали еи ось якъ пôсля словъ „Echa z Pokucia“: „*При перенятю охоронки показалося*, що замѣсть 20 сирôтъ було въ закладѣ 10 и то дрôбныхъ дѣтей; дальше сестры кажутъ, що выключеным сиротамъ мали подарувати не лишь одѣжь и обувь фондобу, але навѣть постѣль; зъ позôсталого инвентаря бѣля и одѣжи ледво гдещо дасться ужити на будуще, а все, що лучше, щезло... Не досыть того: сестры забрали навѣть книжки шкôльнѝ и приборы, навѣть каламарѣ; забрали ôлтарь и цѣле устроенье зъ каплицѣ, а статую Матери божои, поставлену за складковѝ грошѣ на подвôрю закладу, розôбрали и вывезли! Коментаря не потрѣбно!“

— **Въ Ниредьгазѣ** прокураторъ Зайфертъ поставивъ внесенье — увôльнити всѣхъ жидôвъ ôтъ оскарженя яко зовсѣмъ невинныхъ и выпустити ихъ на волю.

— **Въ Англіи выбухла холера.** Доси сконстатовано два случаѣ: одинъ на провинціи, въ Усльсѣ, а

другій въ лондоньскихъ докахъ (варстатахъ корабельныхъ). Рада санитарна велѣла сейчасъ дезинфекціонувати домы, въ котрыхъ мешкали заражені. Газеты завзываютъ людей, щобъ надто не перестрашувались, бо о тôй порѣ правильно що року холера звыкла появлятися.

— **Оригинальный лѣкъ** на укушенье змыѣ уживае нашъ народъ въ околиці Дубецка. Зъôтти пишутъ намъ, що одну жѣнку, збираючу траву въ корчахъ, укусила въ ногу якась ѣдовита змыя, имовѣрно Vipera Berus. У женщины тои спухла заразъ нога незвычайно. Прійшовши до села, закимъ наспѣла яка помôчь лѣкарска, порадила ей друга селянка наловити жабъ, вкинути въ квасне молоко и вложити въ тое укушену ногу. По двохъ годинахъ — каже очевидець — нога спласла и бôль въ нѣй пропавъ; жѣнка дôстала рвоту, а жабы попухли. По натертю пôзнѣйше ноги амонякомъ, зовсѣмъ выдужала.

— **Украинскій штундисты.** Кіевска „Заря“ подае слѣдуючі цѣкавѣ вѣдомости о тôй единôй сектѣ, котра найшла доступъ до украиньского народа и чимъ разъ бôльше середъ него ширится. Въ литературѣ о малорускихъ сектахъ принялися двѣ назвы: староштундистôвъ и молодоштундистôвъ. Староштундистôвъ уважати треба на рôвнѣ съ Нѣмцями анабантистами; они просили навѣть Лорисъ-Меликова, щобъ зачислені були до тои секты. Такихъ староштундистôвъ, котрі цѣлковито приняли науку анабантистôвъ и змагаютъ до сполученя съ сектою нѣмецкою, числится всего около 600 душь, — таке число пôдписôвъ було на меморіялѣ поданôмъ въ ихъ имени до Лорисъ-Меликова. Всѣ прочі штундисты ôтлучилися ôтъ анабантистôвъ и навѣть не дуже прихильно на нихъ дивлятся. Всѣ, кто близше занимався тыми сектами, признаютъ, що пôдъ взглядомъ религійнымъ и громадскимъ молодоштундисты стоятъ безъ порôвнаня высше ôтъ староштундистôвъ и анабантистôвъ. Староштундисты засклепилися въ внѣшныхъ формальностяхъ и догмахъ, а въ взаєминахъ мѣжь собою проявляютъ не спôльнôсть, але егоизмъ. Мѣжь староштундистами часто дається видѣти вызыскуванье роботника черезъ хозяина, бѣдного черезъ богатого, — чого мѣжь молодоштундистами не бачимо нѣколи. Але найважнѣйша ту єсть та рѣчь, що староштундисты пôшли за Нѣмцями-анабантистами и намагаютъ нынѣ до цѣлковитого онѣмеченя. За то молодоштундисты, коренні Русины, держатся своєи народности и навѣть подекуды выступаютъ ворожо противъ Нѣмцевъ. Недавно выйшла о штундистахъ обширна праця п. Ушиньского, на котру теперь вся журналистика россійска покликуєся. Замѣтимо при сѣй случайности, що штунда украиньска, хочь и якъ недавна, має вже и свою исторію, проявила незвычайну силу реформаторску въ питаняхъ особливо економичного и громадского житя и выкликала досыть обширну газетну литературу, богату въ дуже цѣкавѣ факты.

— **Зъ Роздолу** пишутъ намъ: Кôлько то нашій братя Поляки напсували вже папиру и чорнила, пишучи всяку всячину на тематъ „шизматицкои агитаціи“ и плывучои зъ ôтти незгоды мѣжь обома обрядами въ краю! Слѣдуючій фактъ подасть вамъ образокъ, ôткы то властиво плыне незгода и роздоръ мѣжь обома обрядами. Роздôльскій ОО. Кармелиты ôтказалися сего року ити разомъ съ рускою процесією при освяченю поля, а то зъ тои причины, що треба було переходити по при тріраменный, чи тамъ по ихъ названю „шизматицкій“ крестъ. Быстроумный о. Валеріянъ не хотѣвъ поклонитися трираменному крестови, хочь пок. папа Пій IX такій самый крестъ признавъ знаменемъ для нашихъ братствъ тверезости. Соблазнь сталася для всѣхъ католикôвъ роздôльскихъ.

— **„На бажанье моеи жены“.** Пôдъ такимъ заголовкомъ оголошуе одинъ горожанинъ зъ Араду въ инсератахъ газеты „Alföld“ слѣдуюче заявленье: „Низше пôдписаный заявляю симъ передъ публикою, що нѣколи бôльше не зайду вже нѣ до гостинницѣ, нѣ до корчмы, анѣ до нѣякого подôбного мѣсця. На основѣ отже сего мого постановленя прошу всѣхъ моихъ пріятелѣвъ и знакомыхъ не заманювати мене анѣ однымъ словечкомъ до подôбныхъ мѣсць. Дальше, кождому, кто мене въ корчмѣ або въ подôбнôмъ мѣсци побачитъ, даю повномочнôсть, зажадати ôтъ мене 50 зр. на городскихъ убогихъ, а навѣть може въ дорозѣ судовôй стягнути. Арадъ, 1 липня 1883. Ернестъ Тернай“.

— **Зъ пôдъ Самбора** пишутъ намъ: Недавно лучилося намъ переѣздити черезъ одну колонію мазурску коло Торгановичь. Стрѣтивши селянина-мазура, спытали мы єго о дорогу. „Ja ta po rusku nie rozumiem“. Мы єму зробили увагу; що зле, що ôнъ живучи середъ Русинôвъ по руски не розумѣе. „E, co mi tam! Ja tutaj na polskiej ziemi, — a Rusnaki, to zawołoki!“. — Се також наглядный результатъ „чіенсь“ працѣ въ звѣстнôмъ „kierunku“!

— **Нетлѣнный папѣръ и краски** вынайшовъ инжинеръ французкій Г. Мееръ. Аквареля, мальована препароваными красками на єго папери, кинена на пробѣ въ огонь — не згорѣла и краски въ нѣчѣмъ не утерпѣли. Такъ само выйшла цѣло и литографія, помѣщена межи двома шибами, котрі замѣнились въ плынъ. Сей найновѣйшій винахôдъ єсть великои цѣнности, особливо для важныхъ документôвъ.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Ц. к. намѣстництво затвердило принятье на I рôкъ до семинаріи духовнои пп. Николая Чубатого и Николая Красицкого.

Конкурсъ розписаный на гр. к. парохію при карнôмъ заведеню мужескôмъ въ Станиславовѣ, наданя цѣсарского. Речинець до 26 л. серпня 1883.

Завѣдательство Текучои, дек. пѣстыньского получивъ о. Мелетій Лотоцкій.

Ôтпустку получили оо. 1) Іоанъ Порайко на 4 недѣлѣ; 2) Іосифъ Домбчевскій зъ Клювинець на 6 недѣль; 3) Кирило Левицкій зъ Вербова на 4 недѣлѣ; 4) Иларій Данкевичь зъ Устя бискупього на 6 недѣль.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** прислявъ лѣкарь Антôнъ Савкевичь (зъ Украины) 10 рублѣвъ (= 11 зр. 82 кр.) — разомъ съ попередными **566 зр. 37 кр.**

— **Для учителя п. Паславского** надôславъ лѣкарь С. 5 рублѣвъ.

— **Жертвы на Бурсу Братства св. о. Николая въ Станиславовѣ** вплынувшій ôтъ 20 марта до кôнця шк. року 1883. Вп. о. Шпытко зъ Мизуня 2 зр., о. Я Гудыкъ зъ Трибуховець 2 зр., о. Левицкій зъ Майдану 3 зр., о. Левицкій зъ Нижнева 5 зр., о. М. Романовскій зъ Жидачева 1 зр., о. Корытко зъ Богатковець 1 зр., о. Небыловець зъ Перегиньска 2 зр., Хв. Рада повѣтова въ Лѣску 10 зр., Хв. Рада повѣтова въ Старôмъ Мѣстѣ 10 зр., Хв. Дирекція банку „Славія“ 50 зр., Хв. Рада повѣтова станиславôвска 100 зр., Всч. чинъ приходскій зъ Болшôвця 4 зр., о. дек. Литвиновичь въ Григоровѣ зъ скарбонки бурсовои 2 зр. 72 кр., зъ акафиста 92 кр., о. Гошовскій зъ Блюдникъ чл. вкл. ôтъ себе 3 зр. и ôтъ братства церк. 3 зр.; о. Петрушевичь зъ Єзуполя чл. вкл. 3 зр. и за билетъ на вечеръ 1 зр., п. П. Шанковскій, укôнчен. богословъ 1 зр., о. Шанковскій зъ Станиславова складку зъ весѣля въ Крехôвцяхъ 7 зр., Хв. Рада повѣтова въ Бродахъ 25 зр.; о. Малецкій зъ Видинова 2 зр., о. Шанковскій зъ акафиста въ Станиславовѣ на празникъ перенес. мощей св. о. Николая 1 зр. 30 кр., ч. Мих. Маслѣй, господарь зъ Лучинець, чл. вкл. 3 зр., п. Иваницкій, властитель реальности въ Ляцкôмъ 4 зр., о. Л. Мацѣлиньскій дек. зъ Коропця 5 зр.; о. Кузьмовичь зъ Мужилова ôтъ себе 2 зр. 63 кр. и ôтъ громады 2 зр. 57 кр., о. Левицкій зъ Гостова 5 зр., ч. Саврѣй, господарь зъ Коссова складку ôтъ громадянъ 3 зр., п. Петрушевичь, учитель въ Новици жертву 2 зр. — Въ тôмъ часѣ въ натураліяхъ надôслали: о. Пачовскій зъ Богородчанъ 1 сягъ дровъ сосновыхъ; о. Филиповичь зъ Дубы 8 кило 40 дека сыра и 2 кило масла; о. Порайко зъ Станиславова 7 бохонцѣвъ хлѣба; о. Тышиньскій зъ Бѣльча 10 кило солонины. — За тѣ жертвы заявляеся всѣмъ повышимъ Вп. Дателямъ щиру подяку.

Въ Станиславовѣ дня 1 (13) червня 1883.

Ôтъ Выдѣлу Братства св. о. Николая.

Запрошеня.

I.

Маємо честь запросити Вп. руску публику, якъ мѣсцеву такъ замѣсцеву на вокально-декляматорскій вечерокъ, котрый даємо при участи рускихъ туристôвъ въ честь бл. п. Володимира Барвѣньского на дни 27 липня (8 серпня) въ Коломыѣ а заразомъ на спôльну вечеру и на прощальный вечерокъ съ танцями, котрый даємо въ честь ôтъѣзджаючихъ рускихъ туристôвъ.

Вступъ на концертъ и вечерокъ съ танцями безплатный. Добровôльнѣ датки на стипендію бл. п. Вол. Барвѣньского принимае комитетъ съ подякою. Вкладка на спôльну вечеру буде подана на запрошеняхъ, котрі стоятъ за вступъ. Тоалета звычайна (домова) для всѣхъ. По запрошеня просимъ удаватися до коломыйского комитету пôдъ адресою: „А. Кульчицкій, практикантъ судовый, улиця Прутова.“

Коломыя дня 14 (26) липня 1883.

Ôтъ Комитету.

II.

Маємо честь запросити Вп. руску публику якъ мѣсцеву, такъ замѣсцеву на музикально-декляматорскій вечерокъ, котрый даємо при участи рускихъ туристôвъ въ Делятынѣ, а заразомъ на спôльну вечеру и прощальный вечерокъ съ танцями, котрый даємо въ честь ôтъѣзджаючихъ рускихъ туристôвъ.

Вступъ на музикально декляматорскій вечерокъ и на вечеръ съ танцями безплатный. Вкладка на спôльну вечеру буде подана на запрошеняхъ, котрі стоятъ за вступъ. Тоалета домова. Запрошеня дôстати можна у Делятыньского комитету. Адреса: Комитетъ вечерковый въ Делятынѣ.

Делятынъ, 15 (27) липня 1883.

Ôтъ Комитету.

ÔТОЗВА.

Молодѣжь славяньска вѣденьского университету заступлена выбранымъ комитетомъ, постановила при святѣ устроюванôмъ въ падолистѣ с. р. въ честь Вп. п. професора дра Франца Миклосича межь иншимъ подати Достойному Ювилатови такожь альбомъ єго давныхъ ученикôвъ и въ загалѣ всѣхъ славистôвъ. Въ тôй цѣли проситъ комитетъ всѣхъ Вп. панôвъ, котрі колись були учениками проф. дра Миклосича, якъ такожь и всѣхъ славистôвъ, щобы зволили свои фотографіи, въ формѣ визитовыхъ картокъ, съ власноручнымъ пôдписомъ, надôслати на адресу товариства: „Akademický spolek“ у Вѣдни VIII Neudeggergasse, 23. — Заразомъ проситъ комитетъ залучити хочь милый датокъ на покрытье коштôвъ того альбома.

Пôдписаный комитетъ має надѣю, що Вп. Пп. свои фотографіи якъ найскорше понадсылаютъ, щобы можна зъорієнтуватися въ объемѣ и величинѣ альбома.

Зъ уваги на великій заслуги Ювилата комитетъ сподѣеся, що загальна збôрка выпаде якъ найповнѣйше и що нѣ одинъ зъ тыхъ Пп. не залишитъ случайности зложити свою честь найбôльшому славистови теперѣшного часу.

Вѣдень, въ липню 1883.

Дръ І. Лецєвскій, въ им. комитету.

Подяка.

Свѣтлый управляючій Совѣтъ „Народного Дому“ во Львовѣ приклонився до прошеня Выдѣлу рускои Бурсы въ Бережанахъ и на цѣли тоижь удѣливъ одноразову запомогу въ квотѣ 50 зр. Прислану квоту вписано въ касову книгу товариства дня 26 р. червня с. р. Пôдписаный Выдѣлъ, подаючи сей чинъ до прилюднои вѣдомости, сповняе свôй милый обовязокъ и складае Свѣтлому упр. Совѣтови „Народного Дому“ во Львовѣ за великодушный даръ всенародне и щиросердечне: „Спаси-Бôгъ!“

Въ Бережанахъ, 29 червня 1883.

Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы.

(Надôслане.)

П. Юліянъ Левицкій зволитъ подати менѣ свою адресу.

Дръ Дрималикъ, въ Жовквѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 26. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 75	297 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 —	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 85	99 85
„ „ „ по 4% ав.	89 25	90 25
„ „ „ по 5% ав. період.	98 85	99 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов, въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 60	99 60
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Півимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¼	1 18¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опакованю.

Викторъ Шмидтъ и Сыны

Вѣденьска спеціяльнôсть

найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовѣ слоики правдивѣ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНІ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рылыцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшій приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Можутъ зголоситися

два хлопцѣ Русины съ укôнченою 3-тою клясою народныхъ шкôлъ до науки ремѣсла въ моѣй робôтни — ôтъ 15 л. серпня.

Павло Мартинôвъ, властитель рукодѣльнѣ обуви во Львовѣ ул. Руска, ч. 3.

ПО ПОВОДУ

цѣлковитои выпродажи

продаю (5—5)

всякій товары колоніяльній

дешевше

якъ зъ Гамбурга або Трієсту спроваджуваній.

Цейлонъ грубозерн.	фунтъ	90 кр.
„ середна	„	80 „
Порторико добôрна	„	72 „
Ява жовта	„	80 „
Ріо чôльна	„	66 „
Доминго	„	60 „

Гербаты найлучшій за фунтъ по зр. 3, 2·40 и 2.

Ликеры краєвѣ и заграничнѣ, старѣ румы, аракъ и иншій товары пониже цѣнъ фабричныхъ.

Уряженя склеповѣ можна набути або въ цѣлости або частею пôдъ користными условіями.

В. Маршалкевичь,

во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 6.

ПОХÔДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыждневі раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ авонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрі крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ єй єще й сплатится (ратами), щие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (10—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоциpеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ПАРАСОЛЄ

въ великôмъ выборѣ, бавовняній, вовняній и шовковѣ. **Плащѣ гумовѣ и калошѣ** найдешевше поручаютъ

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

„МЕРТВІ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 81. Львôвъ, Вторникъ 19 (31) липня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл
на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть рок . 4 рубл
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои передплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ ПП., котрымъ предплата вже скôнчилася давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки найзнам. повѣстей“** дôстанутъ **даромъ** початковй аркушѣ розпочатои повѣсти „Съ великого свѣта“.

☞ Просимо П. Т. Предплатниковъ, щобы при змѣнѣ мѣсця зволили завсѣгды подавати и давнѣйшу свою адресу, бо инакше тратимо богато часу, а всѣ адресы годѣ въ памяти задержати.

Обхôдъ 200-лѣтного ювилею

обороны Вѣдня кор. Собѣскимъ.

Зъ одного поважного круга руского на провинціи запытуютъ насъ о нашь поглядъ на становище галицкихъ Русинôвъ супротивъ обходу 200-лѣтного ювилею обороны Вѣдня черезъ короля Яна Собѣского, якій галицкй Поляки будутъ обходити 12 л. вересня сего року головно въ трехъ мѣстахъ: во Львовѣ, въ Краковѣ и въ Жовквѣ.

Задля важности справы мы уважаемъ отвѣтнымъ дати свою ôтповѣдь на повысше запытанье — прилюдно.

На передъ зсылаємося на нашу статію въ тôй справѣ, умѣщену въ 46 числѣ „Дѣла“ пôдъ заг. „Обхôдъ 200-лѣтного ювилею обороны Вѣдня — а Русины“. Въ тôй статіи сконстатували мы, що Поляки постановили вызыскати святкованье сего ювилею для цѣлей политичныхъ. Буде се манифестація чисто національно-польска. Зъ того взгляду мы вже тогды заявили, що „намъ, рускôй интелигенціи и рускому народови не належитъ брати нѣякои участи въ польскôмъ ювилейнôмъ торжествѣ. Панове Поляки всюда обходятся безъ насъ, — пехай же и при сѣй нагодѣ обôйдутся...“ Мы тогды звертали увагу такожь на той фактъ, що майже рôвночасно завязалися були два комитеты польскй во Львовѣ: одинъ ювилейный, а другій выборчій. Комитетъ ювилейный завзывавъ солодкими словами Русинôвъ до спôльного празнованя ювилею славы короля польского, а комитетъ выборчій поставивъ засаду: не допустити до сойму анѣ одного руского кандидата...

Ôтъ того часу, коли мы то писали, минуло доперва кôлька мѣсяцѣвъ. А кôлько то кривды, кôлько напасти прійшлося Русинамъ закоштувати ôтъ братей Полякôвъ! Всѣмъ намъ ще свѣжо въ памяти способъ воёвания противъ насъ при выборахъ до сойму и результатъ выборôвъ; всѣмъ намъ свѣжо ще въ памяти ухвала рады мѣста Львова въ справѣ признанои Русинамъ народнои школы рускои во Львовѣ; всѣмъ намъ гомонятъ ще въ ухахъ напасти цѣлои галицко-польскои журналистики на наше народне Вѣче!... А чи можемъ мы нынѣ зазначити зъ стороны Полякôвъ бодай одинъ фактъ якого-небудь добра, якои-небудь прихильности для рускои справы, для руского народу? Нѣ, не можемо! Ôтношеня коли не погôршилися, то певно не поправилися. Зъ тои отже причины мы мусимо крѣпко стояти при нашôмъ тогды высказанôмъ поглядѣ на становище Русинôвъ супротивъ ювилею славы польского короля.

Колибъ ювилей не мавъ характеру чисто-національнои польскои манифестаціи, колибъ мавъ характеръ славяньского свята, — га, тогды Русины — хочь и якъ маркотно булобы имъ засѣсти до стола съ верховодниками-Поляками, — все таки засѣлибы побôчь другихъ Славянъ и взнеслибы тоастъ за славяньску славу и на славяньску могучнôсть... А такъ — яке Русинамъ дѣло? Будутъ кивати головами на паньскій окликъ „Kochajmy się“? На пирѣ — „коханье“, а по-за пиромъ — звѣстно що...

Ще одна рѣчь. Колибъ Русины взяли публичну участь въ ювилею, Поляки розголосилибы urbi et orbi, що Русины погодилися вже съ фактичнымъ станомъ на галицкôй Руси, що вже имъ „добре“, и нѣчого не бажаютъ... Коли минувшого року Поляки пôднесли до важности политичнои „згоды“ дрôбный фактъ, що громадка рускихъ академикôвъ ôтспѣвала кôлька рускихъ пѣсень въ товариствѣ польскихъ академикôвъ, и на той фактъ одна польска часопись ще навѣть по сегорôчнôмъ Вѣчу ôткликувалася, — то щожь доперва выснувалибы Поляки зъ участи Русинôвъ въ ювилею, котрои они очевидно дуже бажаютъ. По ювилею — колибъ Русины почали дальше домагатися своихъ правъ, Поляки казалибы кому треба: „То „anarchiczne żywioły“ чогось хотятъ ôтъ насъ, — а „prawdziwi Rusini“, тй прецѣ разомъ съ нами обходили ювилей!... Такои бесѣды они не покидалисьбы навѣть тогды, колибъ правъ домагалися навѣть тй самй Русины, що були на ювилею.... Мы вже були неразъ свѣдками такихъ штучокъ, — тожь наученй досвѣдомъ, мусимо кождый свôй крокъ супротивъ маневрôвъ могучого и хитрого противника — дуже важити.

Причинокъ до справозданя

посла п. Генрика Янка въ Комарнѣ.

Якъ вже въ ч. 79 „Дѣла“ було сказано, на зборѣ выборцѣвъ въ Комарнѣ многй участники збору не були допущенй до голосу и не могли ставити своихъ интерпеляцій до п. Янка. Якъ намъ доносятъ зъ Комарна, интерпеляцій, особенно ôтъ комарняньскихъ мѣщанъ, булобы було дуже богато, и то интерпеляцій въ справахъ самыхъ важныхъ.

Одинъ участникъ збору, п. Дмитро Ôльховый, надôславъ намъ списъ своихъ интерпеляцій съ слѣдуючою замѣткою на вступѣ: „Подаю до прилюднои вѣдомости, що не дано менѣ голосу для внесеня слѣдуючихъ интерпеляцій по справозданю п. Янка въ Комарнѣ дня 10 (22) липня с. р.“ Интерпеляціи тіи ось якй:

1) Я не хочу вдаватися въ высоку политику, якъ тамъ несправедливо поступаютъ Поляки съ Русинами, а лишь дôткну того, якъ панове поступаютъ собѣ супротивъ руского и польского народу. Велике лихо для народу, що не мае найменшого права въ полѣваню. Наведу лишь одинъ-два примѣры. Мѣщанинъ комарняньскій Матѣй Грабарчукъ дôставъ въ спадщинѣ по своемъ ôтцю стрѣльбу. Тою стрѣльбою поважився разъ стрѣлити на сороки, котрй ему, посѣдаючому тôлько пять грядочокъ голодця, робили велику шкоду, зъѣдаючи кукурудзу. Жандармъ, учувши выстрѣлъ, прійшовъ до хаты Грабарчука, ôтобравъ стрѣльбу и зробивъ доносъ до суду. Функціонарь ц. к. прокураторіи п. Коваржекъ зажадавъ ôтдати тую справу до ц. к. староства въ Рудкахъ, а тамъ засуджено Грабарчука на 5 зр. кары и стрѣльба пропала. Другій знов старикъ, обганяючи воробцѣ зъ пшеницѣ на своемъ огородѣ, не можучи довго ходити, выстрѣливъ зъ пистолятка до воробцѣвъ, — але не убивъ нѣ одного. За той чинъ мусѣвъ при облегчаючихъ обстоятельствахъ заплатити 50 кр. кары. А щожь погадати о кривдѣ тыхъ селъ, котрй маютъ грунты пôдъ лѣсами, якъ: Сусолôвъ, Колодрубы и иншй; якъ бы такій селянинъ выстрѣливъ, борони Господи, на дика, котрый его працю цѣлкомъ нищитъ, — що такому бы було? Чи п. посолъ знае о тôй вашôй кривдѣ?

2) Чи п. посолъ знае о тôмъ, що люде дôставши торôкъ наказы до плаченя податку грунтового, не тôлько що платятъ занадто высокій податокъ, але ще майже кождый платитъ за кого иншого?

3) П. послови муситъ бути вѣдомо, що ц. к. суды вызначуютъ для людей термины въ днѣ святочнй и въ недѣлѣ. У насъ въ Комарнѣ ôтбулися въ судѣ термины сего року въ день 24 червня, с. е. въ свято Рождества св. Іоана Крестителя. Вѣдомо такожь п. послови, що въ недѣлѣ у насъ ôтбуваются торги. Чи одно и друге не есть соблазнею для народу? А уряды повиннй прецѣ добрый примѣръ давати народови!

4) Самъ п. посолъ сказавъ, що нашь край опираеся головно на рôльництвѣ. Потрѣбно отже тое рôльництво якось пôднести, щобы зъ него черпати бôльшій хосенъ. А мы тымъ часомъ бачимо, що нашй заступники о то не дбаютъ, щобы хочь частину тягарôвъ зъ рôльництва знести и зменшити непотрѣбнй выдатки; противно, они що разъ бôльшй тягарѣ накладаютъ на рôльництво. Такимъ непотрѣбнымъ выдаткомъ есть у насъ рада повѣтова, котра насъ стôлько грошей що-року коштуе, а пожитку зъ неи нѣякого не маемо. А яке дѣловодство въ тôй радѣ повѣтовôй, на то наведу одинъ тôлько примѣръ и то дуже короткій. Одинъ жидъ ставивъ дôмъ при улици и высунувъ его такъ

Гдещо про Волынь.

(Допись зъ Волыни.)

Въ нашôмъ народнôмъ змаганю есть одна и то немала хиба, именно тая, що наша сучасна журналистика за мало займаеся цѣлымъ объемомъ рускаго народу, а майже выключно ôтдаеся лишь справамъ поодинокихъ краинъ. Тая проява въ нашôй журналистицѣ дасться вирочѣмъ легко выразумѣти, бо звязь роздѣленого народу нѣколи не може бути досыть крѣпкою; але власне наше народне змаганье повинно бути того рода, щобы мы по при нашй мѣсцевй справы не спускали зъ ока цѣлого народу а всюды его пильно слѣдили. Коли закордоньска Русь Украина мусѣла замовкнути, прійшла черга на Галицку Русь промовляти за народъ. Та не можна сказати, щобъ она не боронила правъ народныхъ, щобъ не ставала смѣло противъ всякого домашного и чужого ворога, — одна лишь недостача у Галичанъ, що мимо свободы слова за мало тыкаютъ суспôльныхъ интересôвъ закордоновои Руси. Треба однакожь признати, що и Закордонцѣ немало тому виноватй, що не даютъ о собѣ чутки, буцѣмь-то они Галичанъ нѣчого не обходятъ. Тымъ то и дѣеся, що мы поза литературною дѣяльностею однй другихъ майже не знаемъ та однй другимъ лишь докоряемъ: „Куда вамъ до насъ! Вы нашихъ обставинъ не знаете, такъ и мовчѣтъ.“ Справдѣ часъ вже, щобъ мы щирѣйше стали заниматися цѣлымъ народомъ зарôвно, где бы ôнъ нѣ проживавъ; щобъ мы зблизилися, хочь насъ державнй границѣ ôтдѣляютъ, однй другихъ спôзнали та розвѣдалися лѣпше о всякôй нуждѣ та опасности, яка нашому народови зô всѣхъ грозитъ сторôнъ. Спôзнавши такъ всѣ обставины нашого народу, будемо лѣпше знати, где и якъ ставати въ его оборонѣ и докажемо такъ дѣломъ а не лишь пустыми словами, що мы его вѣрными сынами.

Такй то гадки спонукали мене подати хочь коротенькій оглядъ нашого суспôльного житя на Волынѣ и сподѣюся, що Ред. „Дѣла“ не ôткаже ему мѣсця въ своёй газетѣ. Хотѣвбы я симъ оглядомъ показати не лишь опасность, яка нашому народови на Волынѣ грозитъ и доказати галицкимъ *всякого* рода „——филамъ“, що инакше видимо рѣчи зъ далека, а инакше зъ близька, — але такожь и спонукати нашихъ земляковъ въ Россіи, щобъ мы и въ найдальшôй закутинѣ пильно слѣдили за проявами нашого народного житя и его до прилюднои вѣдомости подавали поки-що хочбы въ галицкихъ журналахъ. Приступѣмъ отже до самои рѣчи.

Коли россійске правительство указомъ въ 10 грудня 1865 року заборонило Полякамъ набувати на власность землю въ полуднево-захôдныхъ губерніяхъ — мотивувало потребу такого закона тымъ, що хоче подати можность пôднестися и другому с. е. „русскому населенію“ въ сихъ губерніяхъ, котре доси лишь въ дуже некористныхъ обстановахъ могло розвиватися. Що кожду рѣчь зъ рôжныхъ сторôнъ можна розсмотрювати — те звѣстно; для насъ достаточный самый же фактъ. Пригляньмося отже, якій хосенъ принѣсъ сей указъ за сѣмнайцять лѣтъ свого существованя для полуднево-захôдныхъ губерній, именно для того населеня, въ котрого хосенъ бувъ выданый; чи зарадивъ злому, чи може ще есть потреба пôднести яке друге и котре именно населенье въ полуднево-захôдныхъ губерніяхъ Россіи, и якимъ природнымъ способомъ требабы его пôдносити. Якъ бы не сй гадки, мы бы о повысшôмъ указѣ и не згадували. Пригляньмося отже рѣчи въ близька.

Звѣстно, що въ полуднево-захôдныхъ губерніяхъ Россіи — подôбно якъ и всходнôй Галичинѣ — жіютъ побôчь себе два зовсѣмъ рôжнородни населеня: одно коренне „малоруске“ сильнѣйше числомъ, друге же наплывове, польске, сильнѣйше своею интелигенціею. Пôсля послѣднои польскои ворохобнѣ видѣлося отже россійске правительство змушенымъ — поставити Полякамъ въ сихъ губерніяхъ якусь противвагу, а наслѣдкомъ сего бувъ згаданый указъ, выданый въ хосенъ „русского населенія“. Нема що казати, гадка правительства россійского пôднести друге населенье була добра, але способъ, якъ показуеся на дѣлѣ, не конче удачный. Чи въупинило правительство симъ указомъ полонизацію полуднево-захôдныхъ губерній? Може бути, що удалось ему се въ иншихъ губерніяхъ, — не знаю; але у насъ на Волынѣ нѣ на крихту. Сталося якъ съ тымъ буряномъ, що ему вершокъ зôрвали, а ôнъ тымъ сильнѣйше почавъ боками розростатися. Щобъ вамъ правду сего доказати, перегляньмо такъ зовсѣмъ объективно нашу волыньску суспôльнôсть.

Кто есть на Волыни се урядове „русское населеніе“, котрого россійске правительство взялося боронити? Есть нимъ найперше велика маса селяньства, а потому дуже незначна интелигенція, складаючася зъ священикôвъ, учителѣвъ и чиновникôвъ. Пригляньмося отже кождôй зъ сихъ складовыхъ частей „русского населенія“ зъ осôбна.

Цѣла маса простолюдя — то тйжь самй Русины, що и въ Галичинѣ; нѣ мовою, нѣ звычаями и обычаями, нѣ навѣть ношею ôтъ галицкихъ не рôжнй. Лишенй самй собѣ безъ всякихъ такъ духовныхъ якъ и суспôльныхъ передовыхъ провôдниковъ, безъ всякои просвѣты, не маютъ нѣякого, хочьбы якого-небудь почутя народного, и знаютъ лишь те, що они у Россіянъ называются „крестьяне“ а у Полякôвъ „хлопы“ або „хамы“, та що имъ припало вѣкъ свôй коротати въ тяжкôй працѣ, щобы другй симъ часомъ грошей наживали. Ся верства хлѣборобôвъ найголовнѣйша въ кождôй суспôльности, не мае жадного способу станути самостôйно та опертися всякимъ выкористуванямъ своихъ домашныхъ и чужихъ експлоататорôвъ; однымъ служитъ физично, другимъ матеріяльно за дôйну коровку, котру потому, якъ вже зъ неи нѣ цяпки молока выдусити не можна, продаютъ жидови на шкôру. А есть у насъ тыхъ сынôвъ Израиля, якъ звѣздъ на небѣ, котрй зъ того „крестьянина-хама“ таки живцемъ шкôру здираютъ и горѣвкою до послѣдку вбиваютъ. Не ôтстрашили торôчнй погромы на Украинѣ, не помôгъ нѣчого найно-

значно на улицю, що ви звузивъ, — а зверхность громадска на тое призволила. Противъ такого поступованя мы внесли скаргу до выдѣлу повѣтового, — але до нынѣ нѣякои резолюціи мы не одержали. Коли на Буковинѣ люде безъ такихъ радъ повѣтовыхъ якось обходятся, — то и мы безъ нихъ обойшлись бы, а грошѣ, якѣ они пожираютъ, волѣлибы ити на заведенье такихъ школъ рольничихъ, въ котрыхъ и найобѣднѣйша хлопска дитина училась бы господарити лучше, якъ ви батько господаривъ.

5) Домагаємося отъ п. посла, щобы по уплывѣ одного року надходячои каденціи сеймовои явився передъ выборцями тутъ въ Комарнѣ, и здавъ имъ справу зъ своеи посольскои дѣяльности, — але только безъ пива, пироговъ и цигаровъ, бо шкода пускати грошѣ на вѣтеръ.

ДОПИСИ.

Зъ надъ Збруча.

(*Каноничный осмотръ Преосв. еп. Сильвестра въ деканатѣ кудрынецкомъ.*) Понеже Преосв. еп. Сильвестеръ близше звѣстный только молодшой верствѣ нашого духовенъства, намѣривъ я нынѣшнымъ письмомъ дати познати нашого Владыку якъ найширшимъ кругамъ рускимъ.

Преосв. еп. Сильвестеръ старався всюды на нову стацію пріѣздити вчасно межи 5 а 6 год. передъ вечеромъ. При вступѣ въ церковь отправлявъ малый молебенъ, або если свято чи недѣля на другій день наступала, вечерню; по закончено удѣлявъ св. тайнами згромадженому народови благословеніе, и заразъ осмотрювавъ точно церковь, престолы, книги церковнѣ и ризницю. На другій день рано о 7 год. отправивъ тиху службу б., по котрой наступала служба б. спѣвана мѣсцевымъ парохомъ съ проповѣдею, котру парохъ по евангелію выголошувавъ. По закончено службы б. стававъ Епископъ, въ мантіи, омофорѣ, митрѣ, съ жезломъ и крестомъ, на тронѣ, и вывѣдавшись попередъ о честнотахъ або порокахъ прихода, державъ проповѣдь, котра найменше $^1/_2$ а неразъ довше якъ годину тревала. При сѣй случайности выявлявъ Еп. обширнѣ вѣдомости, знанье житя и норововъ нашого народа, якъ такожь велику ревность и любовь для своеи паствы. Кожда архіер. визита въ поодинокихъ приходахъ була заразомъ миссією, бо окромъ проповѣди пароха, наступала заразъ проповѣдь самого Еп-а, котру народъ слухавъ съ незвычайною увагою. По своѣй проповѣди казавъ Еп. парохови катихизувати молодѣжь, а потому роздававъ на памятку медалики и крестики. Оттакъ отправлявъ панахиду за фундаторовъ и благодѣтелѣвъ церкви, а опосля удавався въ процесійномъ походѣ на приходство, где роздягшися зъ ризъ церковныхъ, кликавъ передъ себе старшину церковну и громадску, выпытувавъ о всѣ подробности церкви и прихода и дававъ послуханье всѣмъ, кто о то просивъ. По такомъ пастырскомъ розговорѣ съ братствами и старшиною визитувавъ Еп. парохіяльну канцелярію и подписувавъ метрики и акты парохіяльнѣ, а потомъ высказувавъ на особности свои уваги зъ спостереженъ мѣсцевому парохови. Се все дѣловодство кончилося межи 12 а 1 год. Потомъ засѣдали до спольного обѣду. Вправдѣ Преосв. еп. Сильвестеръ вглядавъ въ всѣ подробности точнѣйше и острѣйше, якъ бувало Впр. митр. Іосифъ, однакожь умѣвъ сполучити повагу и рѣшучость найвысшого настоятеля архіепархіяльнои церкви съ такою добротою серця и отвертою щиростею, що навѣть тамъ, где мусѣвъ упрекати, выповѣдавъ упреки въ рѣшучомъ але и отцѣвскомъ тонѣ.

Въ часѣ цѣлои своеи визиты, котра тревала отъ 14 (26) червня до 4 (16) липня мавъ Преосвященный зношеня кромѣ съ нашимъ духовеньствомъ, такожь съ рожного рода людьми интелигенціи рускои и польскои. Въ нихъ всѣхъ взбудивъ своимъ достойнымъ а притомъ ласкавымъ и привѣтнымъ выступленьемъ, для себе найобльшу симпатію и поважанье. Староста зъ Борщева п. Салямонъ, котрый въ повномъ униформѣ цѣлый часъ визиты Еп-а супроводивъ, а котрый доси хочь не ворожо, то рівнодушно выступавъ супротивъ рускаго духовеньства, зоставъ такъ унятый нашимъ Епископомъ, що подъ часъ визиты показався не только горячимъ почитателемъ нашого Архіерея, але черезъ то и пріятелемъ нашого клира, чого неустанні доказы и теперь не перестае давати. При розпочатю визиты въ Борщевѣ, пріѣхавъ тамже и маршалокъ гр. Борковскій и просивъ Епископа, щобы визитуючи парохіи въ его добрахъ, зволивъ принять гостину въ его домѣ. Коли наконець 10 днѣвъ познѣйше черга кан. осмотру прійшла на Мѣльницю, где графъ мешкае, приготовивъ графъ величаве принятье, котре, якъ кажутъ, коштувало его 3000 зр. Всѣ улицѣ були пристроенні и освѣтленѣ, въ парку бенгальскѣ огнѣ, ракеты и рожнѣ штучнѣ огнѣ. При тріюмфальной брамѣ привитавъ графъ Владыку рускою дуже сердечною промовою, въ котрой просивъ Архіерея, щобы завѣдавъ оба домы божѣ, церковь и костелъ. Коли Еп. въ процес. походѣ приспѣвъ зъ церкви до палаты, заставъ при камѣнныхъ сходахъ клячущу графиню съ двома доньками и двома сынами. Гр. Борковскій поступавъ съ процесією коло Владыки. При зближеню до сходовъ вказавъ графъ на клячущу групу, представивъ ви яко свою родину, и самъ вклякъ коло жены и просивъ о благословеніе для цѣлого свого дому.

Властителемъ мѣсточка Кудрынцѣ и села Михалувка есть п. Дашкевичь, Русинъ, але вост.-православнои вѣры, родомъ зъ Буковины, а жена его Русинка-уніятка. Въ Кудрынцяхъ представився онъ въ приходскомъ домѣ Владыцѣ, уцѣловавши его руки съ глубокимъ поважаньемъ, але не мавъ смѣлости просити Владыку, щобы въ Михалувцѣ посѣтивъ его палату. Але Владыка, довѣдавшися, якъ много онъ ложивъ на нашу церковь въ Михалувцѣ, самъ заповѣвъ ему, що въ Михалувцѣ его посѣтитъ. И дѣйстно, по осмотрѣ церкви въ Михалувцѣ, для котрои коляторъ своимъ коштомъ поставивъ новый иконостасъ и много иншихъ дорогихъ рѣчей направлявъ, удався Еп. въ товариствѣ старосты и рускаго та латиньскаго клира до дому колятора, и тутъ въ сердечныхъ словахъ выповѣвъ ему подяку за его жичливость для нашои церкви и обоимъ клячущимъ удѣливъ благословеніе. П. Дашкевичь и его жена були прибутьемъ нашого Владыки до ихъ дому якъ и его ласкавою промовою незвычайно ущасливленѣ, панѣ Дашкевичева ажь розплакалася зъ радости.

Супроводникомъ и помочникомъ Владыки бувъ Впр. схоліархъ Сѣнгалевичь, мужь неутомимои працѣ. Рано встававъ все першій въ приходствѣ и забирався до розсмотрюваня парохіяльныхъ актовъ. Въ зношеняхъ съ клиромъ выступавъ все дуже пріязно и ласкано, тожь и здобувъ собѣ загальне поважанье и симпатію.

Кудрынецкій деканатъ славный зъ того, що може въ цѣлой епархіи нема другого деканату, котрый мавбы таке множество мурованыхъ и хорошо устроенныхъ церквей, якъ власне кудрынецкій. Всѣ же тѣ церкви, кромѣ давнѣйшихъ: мѣльницкои, гермаковскои и устецкои, суть збудованѣ вже въ новѣйшихъ часахъ, а кромѣ того строится нова церковь въ Борщевѣ, а на другій рокъ мае зачинатися будова новыхъ церквей въ Давиячцѣ и Высочцѣ. Велику заслугу въ томъ положивъ о. Стефановичь зъ Борышковець, котрый 3 мурованѣ красні церкви въ своихъ 3 филіяхъ поставивъ. Все то свѣдчитъ о ревности кудрынецкога деканального клира и его настоятеля, найстаршого въ цѣлой епархіи декана, Впр. о. Теофила Лисинецкого, котрому кондеканальній отцѣ въ день отъѣзда Преосвященого въ узнаню его заслугъ пожертвували щиро-срібну и позолочену чашу съ отвѣтною дедикацією.

Зъ Ярославщины.

(*Ось вамъ образчикъ „organiczнej pracy“*) нашихъ вельможныхъ просвѣтителѣвъ. Въ одномъ селѣ Ярославского повѣта було дуже велике піяньство, біятики, крадѣжи и т. д. Мѣсцевый священикъ старався оттягнути народъ отъ корчмы, заохотити его больше до церкви и заразомъ розбудити въ нѣмъ охоту до мысленя о своихъ власныхъ потребахъ и о власной помочи. Въ той цѣли не только научавъ людей въ церквѣ пильно що недѣлѣ, але старався также о заведенье касы пожичковои въ громадѣ, щобы вырвати людей зъ рукъ арендаря-жида. И справдѣ по колькохъ лѣтахъ усильнои працѣ доировадивъ до того, що многі піяцкі звычаѣ закинено, и була надѣя, що незадовго народъ зовсѣмъ отверезится. Розумѣвся, що жидови корчмареви се було не на руку; онъ взявся на способъ и выробивъ собѣ у пана дѣдича, що той поставивъ его касіромъ при своихъ лѣсахъ, где селяне заробляютъ рубаньемъ и воженьемъ дровъ. Розумѣвся, що выплата отбувався въ корчмѣ, а властиво выходитъ такъ, що жидъ-касіръ одною рукою грошѣ дае, а другою рукою тѣ самі грошѣ назадъ згортае за горѣвку. Ну, и пропинація росте, — послѣдного року подскочила о цѣлыхъ 200 зр. Ажь ось наразъ вельможному пану дѣдичеви приплыла фантазія—просвѣтити тую взорцеву громаду, и ущасливити ви — „Kólkiem rolniczem“. И якъ онъ береся до того дѣла! Для принады даруе колькомъ газдамъ по колька фѣръ галузя въ лѣса и велитъ имъ за тую ласку скликати раду громадску, котра мае ухвалити складку отъ богатшихъ газдовъ по 2, 3 и 5 зр. на кошта заснованя „Kólka“. „Книжки, — говоритъ п. дѣдичь, — будутъ вамъ приходити за дармо, — ба вже навѣть прійшли, — тамъ ухвалите собѣ, щобысьте мали свою сіль, выднаяте собѣ позволенье продавати тютюнъ, табаку и т. д. Але читальнѣ, на котру васъ вашъ попъ намовляе, не запроваджуйте, бо въ того може бути велика бѣда, ревизія, екзекуція и арештованя, такъ якъ два роки тому було.

Въ томъ самомъ селѣ есть вже отъ 18 лѣтъ школа, перебула и перемѣнилося въ нѣй 14 учителѣвъ, — а въ цѣломъ селѣ нема анѣ одной дитины, котрабы умѣла читати. Чи не пригадуесь вамъ Грицева школьна наука и его памятне „а баба галамага“?

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦІЯ зарядовъ желѣзниць въ Австріи.

Справа децентрализаціи всѣхъ желѣзничихъ зарядовъ точится вже отъ колькохъ мѣсяцѣвъ въ правительствѣ и займае въ высокомъ степени австрійску працу а навѣть и парляментарнѣ круги. Справа ся есть и для нашого краю дуже важною и о порѣшенье ви старався отъ давна именно Галичина. Мы маемо двоякѣ желѣзницѣ: приватнѣ и державнѣ. Зъ приватныхъ, тягнеся желѣзница Кароля Людвика въ Кракова, на Львовъ до Подволочискъ и отъ Красного до Бродовъ, а такожь отъ Ярослава до Сокаля 722 кильометровъ. Закладного капиталу мае она 95,000.000 зр. въ первѣстныхъ акціяхъ, а въ управляючой радѣ той желѣзницѣ засѣдаютъ въ рівномъ числѣ Галичане и Нѣмцѣ. Желѣзница львовско-черновецко-ясска тягнеся 267 кильометровъ и въ зарядѣ ви сидить на 16 членовъ 7-охъ Поляковъ. Презесами дирекцій обохъ сихъ желѣзниць суть такожь Поляки, а именно першои Кароль князь Яблоновскій, а другои Янъ гр. Красицкій. Обѣ тѣ желѣзницѣ удержуютъ великимъ коштомъ дирекціи въ Вѣдни и дуплікаты всѣхъ отдѣловъ администрації съ высшими урядниками, далеко щедрѣйше плачеными, нѣжь на линіи або при дирекціи ѣзды во Львовѣ. Въ Вѣдни помѣщено весь провідъ комерційный и для того спедиторы вѣденьскѣ суть самовольными панами на галицкихъ линіяхъ. Въ Вѣдни есть зарядъ всѣхъ матеріяловъ и всѣ замовленя мусятъ про те тамъ завязуватись. Тамъ есть и техначна контроля, що пожирае безчисленні грошѣ на проѣзды и студіи вѣденьскихъ инжинеровъ надъ станомъ желѣзницѣ; тамъ рѣшався также обсада мѣсць и надався рожнѣ посады чужоземцямъ съ покривдженьемъ сыновъ землѣ, по котрой желѣзницѣ сѣ ходятъ.

Соймъ галицкій старався отъ 6 лѣтъ о реорганизацію тыхъ для краю такъ шкодливыхъ зарядовъ, однакъ безуспѣшно.

Желѣзницѣ державнѣ и перенятѣ правительствомъ подъ зарядъ державы тягнутся надъ 700 кильометровъ по краю, а ще разъ столько есть вже въ роботѣ. И для сихъ то желѣзниць жадае власне Галичина заряду въ краю, а о той зарядъ ведеся отъ колькохъ мѣсяцѣвъ завзята борба съ Вѣднемъ, що хотѣвбы добитися безвзгляднои централизаціи зарядовъ всѣхъ желѣзниць австрійскихъ въ Вѣдни. Борба ся розпочалася отъ того часу, коли намѣстникъ Альфредъ гр. Потоцкій представляючойся нововыбранои радѣ мѣста Львова заявивъ, що зарядъ желѣзниць державныхъ въ Галичинѣ буде перенесеный до Львова. Зразъ посля того подняла великій крикъ жидовско-нѣмецка праса въ Вѣдни, нѣбы то въ оборонѣ загроженыхъ правъ столицѣ, а навѣть державы, а властиво въ оборонѣ жидовскихъ шахерокъ и кубановъ. Вѣденьскій магистратъ прилучився до агитацій прасы, а соймъ долѣшньо-австрійскій запротестувавъ въ рефератѣ Дра Копца противъ децентрализаціи зарядовъ желѣзничихъ. Подъ той самъ часъ постановила рада мѣска во Львовѣ выслати въ той справѣ депутацію до цѣсаря. Львовска палата торговельна выслала меморіялъ до министерства, въ котромъ выказуе основно всѣ кривды, якѣ Галичина и ви жителѣ терплятъ зъ причины централизаціи желѣзничихъ зарядовъ, и домагався якъ найскоршои децентрализаціи. Все то занепокоило въ высокомъ степени Вѣденцѣвъ.

вѣйшій указъ, забороняючій жидамъ горѣвкою шинкувати; жиды якъ затроювали такъ и затроюютъ физично и морально волыньского хлѣбороба, а все при помочи польскихъ панувъ и симъ подобныхъ взяточниковъ, — бо се для панувъ рѣчь конечна. Ось якъ паны доказуютъ, що безъ жида въ корчмѣ обойтися не можутъ. „Жидъ, якъ звѣстно“ — кажутъ они — „не вдержавбыся у корчмѣ зъ продажи самои горѣвки задля великои акцизы и другихъ перепонъ; онъ муситъ хлопа доконче експлоатувати всякими другими способами, а сего намъ и конче потреба, инакше хлопъ розбогатѣе и намъ не стане роботника, котрого и такъ вже трудно достати“. Отже хочь найновѣйшій указъ не дозволяе жидамъ горѣвкою шинкувати, то однакъ многі паны постаралися о те, абы жида таки зъ аренды не пустити. Отъ якъ н. пр. поступили собѣ въ имѣню одного, и въ Галичинѣ дуже добре звѣстного, высокопоставленого графа. Щобъ жидъ не покинувъ корчмы, перенесли всѣ формальности на двірскихъ офиціялистовъ. Жидъ складае грошѣ на руки офиціялиста, а сей бере горѣвку зъ магазиновъ на свое имя и отдае жидови; въ корчмѣ знову жидъ тримае собѣ шинкаря хлопа на случай ревизіи — и тымъ способомъ обходитъ всяке право. Якъ онъ теперь хлопа здирати муситъ, щобы заплатити за горѣвку и аренду, щобы оплатитися всякимъ лицямъ „имѣющимъ дѣло“ и щобъ выжити самому, — можна собѣ легко подумати. Додаймо ще до сеи мѣсцевои експлоатаціи жидовъ, посторонныхъ розъѣзджаючихъ по своихъ „газукахъ“, робочу експлоатацію большихъ властителѣвъ и фабрикъ, податки и недоимки, церковнѣ требы, страшне піяньство и цѣлковиту темноту селянъ, — а покажеся намъ найлѣпше сумный станъ волыньского селяньства. Могбы я ще навести богато иншихъ причинъ упадку селяньства на Волыни, та вузкі розмѣры дописи сего не дозволяютъ.

Въ якомъ же отношеню до сеи темнои масы народу стоитъ найблизша ви интелигенція: священики и учителѣ? Що православне духовеньство въ Россіи ще дуже низько стоитъ, признасть кождый, хочбы трохи тямущій Россіянинъ, признаютъ се навѣть самі свѣтлѣйши священики. Але волыньске духовеньство стоитъ ще низше отъ цѣлого духовного загалу. Волыньскій священикъ есть радше всѣмъ, лишь не слугою божимъ. Онъ передовсѣмъ хлѣборобъ и гандлярь коней, задля чого не опустить нѣ одного ярмарку, онъ плянтаторъ бураковъ для фабрикъ сахару, иногдѣ большій властитель та капиталистъ и майже безъ вынятку пристрастный грачь въ „стукалку“ и „штоса“ — только не пастырь стада Христового... Кастовость волыньскихъ священиковъ выступае тымъ сильнѣйше, бо они не маютъ отвѣтнои точки опору въ народѣ. Мужикомъ цураются, а Россіянами не суть, хочь деколи и подъ нихъ подшиваются; окруженѣ зо всѣхъ сторонъ польскою интелигенцією, дознаютъ отъ сеи при кождой случайности лишь поруги. Тожь жіютъ по большой части только самі въ собѣ и лучатся лишь съ собою. Таке становище волыньскихъ священиковъ середъ суспольности, ихъ односторонне и низьке образованье въ духовныхъ семинаріяхъ, до котрыхъ вже дѣтьми вступаютъ и тамъ ажь до укончення студій позостаютъ, недостача всякого замилованя въ такихъ кандидатахъ до свого званя, а потому недостатокъ знакомства свѣта и людей въ молодыхъ священикахъ и замкненье отъ всякого свѣтского елементу — робятъ, що волыньскій священикъ на скрозь пересякъ грубымъ матеріялизмомъ и шукае передовсѣмъ всякихъ благъ и роскошей земныхъ, а духовнѣ и небеснѣ въ найлучшомъ разѣ лишае на самъ послѣдокъ. У волыньского священика такъ само якъ и у мужика, съ котрымъ его лишь спольность вѣры лучитъ, нема хочбы якого-небудь почутя народного. Тожь и не дивниця, що для него все байдужимъ а грошь стався для него идоломъ. Тому то и селянинъ не чуючи отъ свого священика нѣ людского нѣ божого слова не мае до него довѣрія, а бувае и такъ, що противъ него навѣть силою повстае.

Не менше сумно представляется и станъ учительскій. Про учителѣвъ народныхъ, котрыхъ впрочѣмъ есть досыть мало, нема що и говорити. Се люде, котрыхъ образованье ледви що дотнуло. О нихъ можна только сказати, що яко люде належачѣ до такъ званого у насъ „привилегированнаго класса“, по своему зъ привилегій выски тягнутъ, а просвѣту народну своимъ наслѣдникамъ оберегаютъ. Инакше трохи мався рѣчь съ учителями школъ середныхъ, котрыхъ, розумѣеся, есть ще менше. О сихъ можна лишь гдещо загально сказати, позаякъ у нихъ нема жадныхъ отрубныхъ признакъ мѣсцевыхъ. Треба знати, що въ Россіи не конче треба ажь университетъ кончити, щобъ зостати учителемъ школъ середныхъ. Выстануть до сего вже студія школъ середныхъ и духовныхъ семинарій, а испытъ складаеся въ котрой небудь гимназіи таки передъ самыми учителями, своими будущими колегами. Якими отже силами сѣ школы заповняются, рѣчь ясна. Длятого то и вся наука въ сихъ школахъ обмежався лишь на выученю столько а столько „уроковъ“, а въ молодѣжи панує незвычайный хаосъ рожныхъ гадокъ и стремлень, зъ котрого при такомъ складѣ учителѣвъ нѣякъ выдобутися не може. Що до самого походженя учителѣвъ середныхъ школъ, у насъ на Волыни треба ще додати, що они по большой части Россіяне; рѣдко лишь находятся мѣжь ними такъ званѣ „Малороссы“.

И о чиновникахъ такожь можна лишь гдещо въ загалѣ сказати. Всѣ высшѣ чиновники майже выключно лишь Россіяне або россійщенѣ Нѣмцѣ; мѣжь низшими есть богато и мѣсцевыхъ „Малороссовъ“. Найважнѣйшу ролю въ отношеню до селянъ отграютъ „приставы“ (полиційнѣ чиновники), „урядники“ (жандармы) и „волостнѣ писарѣ“. Характеристичнымъ бувъ недавно отбувшійся въ Житомири процесъ одного пристава. Сей не-абыякій человѣчокъ мусѣвъ ставати передъ судомъ за спольку съ конокрадами и другими подобными честными людьми, за покрываньe сихъ пановъ, за продайность и многѣ другѣ больше-менше „честнѣ“ дѣла. (*Конець буде.*)

Вѣденьскій бурмистръ Дръ Уль довѣдувався у гр. Таффе, о скôлько слова гр. Потоцкого опираются на правдѣ и дôставъ ôтповѣдь, котра ще бôльше затревожила централизаторôвъ и они постановили выслати такожь депутацію до монарха. Рефератъ радного Сомаруги, дотыкаючій тои справы а написаный и мотывованый наремно, приняла вѣденьска рада мѣска одноголосно, безъ дебаты, и вже небавомъ станутъ обѣ депутаціи передъ монархомъ.

Рефератъ принятый вѣденьскою радою мѣскою ставитъ льокальный интересъ Вѣдня высше надъ интересъ поодинокихъ краѣвъ и бàс о грозячôмъ Австріи небезпеченьствѣ зъ причины тои децентрализаціи. Забуває однакъ, що въ полудневыхъ провинціяхъ державы давно така децентрализація переведена и що се держанѣ нѣякои шкоды не принесло.

Въ протягу двохъ недѣль справа ся стане передъ монархомъ, а тымъ часомъ розвинула правиця рады державнои спôльно съ министерствомъ сильну акцію, щобы справу децентрализаціи довести до желаного кôнца.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Новеля до закона прасового* має бути пôсля информацій Politik внесена на найблизшôй сесіи рады державнои послами: Шенереромъ и Фирнкранцомъ. Пôсля того предложеня мавбы кождый право жадати въ приналежнôмъ судѣ сконстатованя неправды, заключеной въ якôй газетѣ або другôмъ письмѣ, а судъ маєрѣшити, чи мѣстится неправда або нѣ. — Въ случаю сконстатованя неправды маєбути властитель газеты або другого письма караный карою грошевою найнизше 100 зр., евентуально ôтповѣдною карою арешту. — Если властитель письма докаже, що не есть виновнымъ сконстатованои неправды, то може бути кара зменшена, але нѣколи дарована. Властитель письма мавбы въ послѣднôмъ случаю право жадати ôтшкодованя зъ маєтку виновного.

(*Зъ препорученя министерства просвѣты*) выдавъ членъ тогожь министерства бар. Швайкартъ зведенй въ одну цѣлôсть законы и розпоряженя, дотыкаючій австрійскихъ университетôвъ. Публикація бар. Швайкарта, котрый користав зъ урядовыхъ жерелъ министерства просвѣты, обймає всѣ приписы, правнй значеня нормативного выданя ажь до найновѣйшихъ часôвъ и становитъ продовженье знаного збôрника Та.

(*Проєктъ нового закона цивильного*) для Угорщины маєбути вже въ части готовый и якъ довѣдуєся „Nemzes“ має министерство справедливости загальну часть єго на найблизшôй сесіи парляменту предложити до ухвалы.

(*Програма католицко соціяльного згромадженя въ Гийдъ*) про котре мы недавно згадували, дôйшла вже въ части до прилюднои вѣдомости. Въ цѣли *реорганизаціи ремесла* жадає она обовязковыхъ сполучень въ родѣ цехôвъ (Innungen), комнатъ и судôвъ ремесничихъ. Право майстерства зависитъ ôтъ предложеня доказу здôбности. Челядники маются пôддаватя испытамъ. Жадаєся такожь заведеня комнатъ цеховыхъ для челядникôвъ и книжокъ робочихъ а святкованье недѣль и святъ маєбути обовязкове. — Найважнѣйша однакожь точка програмы о скôлько она маєна цѣли реорганизацію ремесла есть именно тота, котра трактує о регуляціи продажи продуктôвъ ремесничихъ. Она малабы именно такъ бути уладжена, що по уплывѣ певного часу переходового, законно тôлько цехъ, взглядно тôлько майстры до него належачй, моглибъ продавати выробы цеху. Въ квестіи *роботничôй* стоитъ програма на тôмъ становищу, що заплата роботника муситъ въ собѣ мѣстити еквивалентъ всего того, що роботникъ на то ложитъ и що она муситъ дати роботникови при нормальнôй силѣ працѣ, всѣ потрѣбнй средства до удержаня а кромѣ того можнôсть заощадити на часъ безроботя. — Въ кôнци жадає програма корпораційнои организаціи *великого промыслу* и постепенного роздѣлу въ великôмъ промыслѣ.

(*Въ справѣ будовы новыхъ желѣзниць въ Босніи и Дальматіи*) ведутся пôсля информацій „Wien. Allg. Ztg.“ переговоры межи министерствомъ вôйны и всепôльнымъ министерствомъ скарбу зъ одной а межи министерствомъ скарбу и комунікацій обохъ половинъ державы зъ другои стороны. — Ходитъ именно о линію зъ Сераєва черезъ Мостаръ вздовжь правого берега Наренты ажь до Кавелли и до Рагузы. Кошта сеи желѣзнои дороги обчислено на 45.600 ôтъ кильометра. — Друга дорога, проєктована зъ Сераєва до Митровицѣ, а на еи кошта прелиминована сума 7.300 000 зр., зъ чого припалобы на Австрію 4.350.000 зр., а на Угорщину 2.950.000 зр. На будову сеи послѣднои дороги, котра зô взгляду на становище Австріи въ Новôмъ Базарѣ маєвелике значенье стратегичне налягає министерство вôйны и бажалобы мати еи якъ найскорше выкôнченою. — Не менше значенье для цѣлей милитарныхъ маєтрета проєктована желѣзница зъ Книнъ до Нови. — Найбôльшу опозицію стрѣчаютъ проєкты въ угорскôмъ министерствѣ скарбу, если ся однакожь зважитъ незвычайне ихъ значенье милитарне, котре въ часѣ своеи послѣднои подорожи сконстатувавъ всепôльный министеръ скарбу, то можна припускати, що прійде до порозумѣня зъ угорскимъ министерствомъ финансôвъ и що вже на найблизшôй сесіи всепôльныхъ делегацій внесе правительство ôтповѣдній предложеня. W. Allg. Ztg. заневняє именно, що мимо всякихъ трудностей и замѣтôвъ, переговоры вже о тôлько поступили, що згодженося вже на всѣ техничнй детайлѣ будовы.

(*Въ справѣ приналежности Сихельбургскои енклавы*) котра становитъ ôтдавна предметъ спору межи Долитавією а Угорщиною, взглядно межи Краиною а Хорватією выделеговала угорско-хорватска комисія субкомисію, котра мала дѣло докладно перестудіовати и дати своє добромнѣніе. Субкомисія складаєся зъ угорскогосовѣтника министеріяльного Таррая и хорватскогопосла на соймъ Николая Бадовинаца. — Делегатъ угорскій обмежився на пасивнôмъ выжиданю и лишивъ выпрацёванье пропамятного письма своему товаришеви, котрый яко уроженець спôрного дистрикту и знаючій докладно минувшôсть своеи ôтчины, бувъ до сего найкомпетентнѣйшій. — Меморандумъ, котре ôнъ выпрацёвавъ прійняла цѣла комисія залитавска до своеи вѣдомости и рѣшила тй точки єго, що дотикаютъ практичного житя, предложити за пôдставу дискусіи съ долитавскою комисією. — Хорваты и Угры стоятъ отже на тôмъ самôмъ становищи. Найбôльшу часть пропамятного письма становлятъ историчнй, на грамотахъ опертй доказы, зъ котрыхъ найважнѣйшій єсть рескриптъ цѣсаревои Маріи Терезы зъ 2 сѣчня 1776, въ котрôмъ узнаєся приналежнôсть спôрного дистрикту до Хорватіи а тымъ самымъ и до угорскои короны. — Кромѣ того наводитъ пропамятне письмо много розпоряжень надворнои рады военнои, резолюціи угорского и хорватского сойму, якъ такожь зреченьеся краиньскихъ станôвъ краевыхъ зъ р. 1775 въ користь Хорватіи. — Авторъ пôдноситъ ôтакъ религійну звязь, котра одну часть народонаселеня Сихельбургского дистрикту лучитъ зъ загребскимъ архіепископствомъ а другу съ греко-католицкимъ епископствомъ въ Крайцъ. Зъ другои жстороны чисто хорватска народнôсть, вѣра, звычаѣ и обычаѣ роздѣляютъ жителѣвъ спôрного дистрикту ôтъ сусѣдного княжества Краины. — Дальшимъ доказомъ въ користь Хорватіи суть ôтношеня економичнй, торговельнй и культурнй, котрй сполучаютъ Сихельбургъ съ Хорватією, бо всѣ школы, що существуютъ въ тôмъ дистриктѣ, удержуванй зъ краевыхъ фондôвъ Хорватіи. — Найважнѣйшій однакъ аргументъ пôднесеный авторомъ, се неохота людности Сихельбургскои противъ втѣленя до Краины, котра вже р. 1881 знайшла выразъ въ двохъ репрезентаціяхъ, а котра неохота тымъ лекше дасться поясенити, що Сихельбургцѣ маютъ не тôлько лѣсовй сервитуты въ Хорватіи, але такожь недвижимости, черезъ евентуальне ôторванье и пересуненье границь понеслибы велику шкоду. Меморіялъ Бадовинаца держаный загаломъ дуже обективно и пôдноситъ съ притискомъ становище опортунистичне, котре наказує лишенье Сихельбурга при Хорватіи.

(*Що ôтношеня въ Кривошіи*) надходятъ не дуже потѣшаючй вѣсти. — Коли дати вѣру кореспондентови N. fr. Presse, то въ окрузѣ кривошіяньскôмъ ôтъ придушеня повстаня нѣчо не змѣнилося. — Цѣла область, пише згаданый кореспондентъ, позбавлена жителѣвъ; Австрія, знаходитси въ неперечнôмъ посѣданю Кривошіи и владѣе надъ областею, але выйнявши кôлька жѣнокъ, що зъ дѣтьми тынятся по горахъ, нема въ цѣлôй области людности. Найбôльша часть утѣкачѣвъ герцеговиньскихъ повернула вже до дому и ôтдаєся спокôйно своимъ занятямъ и ледво 200 утѣкачѣвъ пробуває ще на чорногорскôй територіи. — Зъ Кривошіянъ же знаходится до теперь бôльше якъ 2000 людей въ Чорногорѣ, котрй вовсѣмъ не думаютъ про поворотъ. — Для правительства чорногорского суть кривошіяньскй утѣкачѣ тягаромъ а мимо того не выганяє ихъ нѣкто, бо они уважаются зародомъ будущихъ ватагъ повстаньчихъ, котрй Чорногора хотѣлабы мати на всяку евентуальнôсть пôдъ рукою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До вѣденьскои „Presse“ доносятъ съ Петербурга, що становище министра справъ заграничныхъ Гирса загрожене. Россійскй консерватисты закидаютъ ему, що ôнъ занадто подався австрійско-нѣмецкому союзови и що не умѣвъ завчасу запобѣгчи потрôйному союзова. До „Times“ пишутъ, що въ Петербурзѣ нѣкто нѣчого не знає о якôйсь угодѣ Россіи съ Персією. Гадку такои угоды вже давно приписували Зиновіеви, колишнёму россійскому послови въ Тегеранѣ и она есть певно въ звязи съ пляномъ утвореня сконсолидованого генералъ-губернаторства въ Заспійскôмъ краю. Впрочемъ россійске правительство зовсѣмъ не думає, що така угода далабысьперевести безъ попередныхъ дипломатичныхъ переговорôвъ съ Англією. Що до Мерву, то Россія зробила угоду съ ханомъ Хивы, щобы ôнъ мавъ бачне око на Туркменôвъ, а за тое Россія бере єго въ свою опѣку. Ся угода, розумѣеся, дуже выгôдна и усуває всякй дипломатичнй перешкоды съ Англією, поки не прійде часъ, коли Россія буде могла тую угоду формально санкціонувати. — Пôсля „Polit. Coresp.“ сподѣваются въ Петербурзѣ въ короткôмъ часѣ уступленя министра публичныхъ роботъ вице-адмирала Посьєта; єго наслѣдникомъ маєзостати шефъ департамента царского приватного майна, Дурново. Пôсля того самого жерела мавъ министеръ финансôвъ тайн. сов. Бунге высказати свое невдоволенье зъ того, що теперѣшна державна господарка вымагае значно бôльшихъ коштôвъ, якъ то було доси. Рѣчь ôтносится до незвычайныхъ жадань, якй департаментъ внутрѣшныхъ дѣлъ и вôйны ставляютъ скарбови. Директоръ департаменту цлового, Тухолка, выѣхавъ за границю, щобы студіювати организацію цловыхъ уряджень; ôн звидитъ прускй и австрійскй погранични уряды цловй.

Польскй газеты дуже займаются теперь повымъ генералъ губернаторомъ Царства Польского, ген. Гурко. Гурко пріѣхавъ 22 с. м. до Варшавы, хочь тамъ сподѣвалися єго окорше. Що було причиною спôзненя, не можна докладно знати. До першого выступленя ген. Гурко привязували Поляки велике значенье, бо они добачували въ нѣмъ найлучшу манифестацію нового генералъ-губернатора. Чи вдоволило Полякôвъ выступленье ген. Гурка, трудно ще теперь ôтгадати. Ось що тôлько можемо нынѣ донести: Ген. Гурко мавъ на авдіенціи у царя отверто высказати, що не хоче бути нѣчіимъ орудіемъ и що буде поступати, якъ того вымоги краю єму повѣреного будутъ вымагати. Вечеромъ того самого дня, коли пріѣхавъ, пріймавъ у себе официрôвъ, а потому ôтъѣхавъ до палаты на Бельведерѣ. 23 с. м. пріймавъ Гурко духовенство, заграничныхъ конзулôвъ, власти цивильнй и т. д. До репрезентантôвъ войсковыхъ мавъ Гурко такъ промовити: „Мы повинній, панове, старатися, щобъ не роздражнювати мѣсцевыхъ жителѣвъ и жити съ ними въ добрыхъ ôтношеняхъ.“ Пріймаючи шкôльного куратора Апухтина вразъ съ властями шкôльными, мавъ до нихъ сказати: „Безперечно може вина невдоволеня лежитъ такожь и въ молодежи самôй, але треба такожь и о тôмъ подумати, чи не лежитъ вина такожь и въ злôй системѣ. Правителѣ науковыхъ институцій повинній передъ всѣмъ старатися, щобы зъ тутешныхъ жителѣвъ зробити добрыхъ пôдданыхъ для правительства, але не Россіянъ.“ Зъ такои вступнои манифестаціи генералъгубернатора Поляки по части вдоволенй. Якъ дальше буде, часъ покаже.

Нѣмеччина. По причинѣ намѣреного зъѣзду монарха австрійского съ нѣмецкимъ, застановлявсь „Frankf. Ztg.“ надъ пытаньемъ, чи можливымъ єсть при теперѣшнôй внутрѣшнôй политицѣ Австріи тревале удержанье австрійско-нѣмецкого союза. „Frkf. Ztg.“ приходитъ до пересвѣдченя, що федералистичне направленье австрійскои внутрѣшнои политики муситъ ослабити ôтношеня Нѣмеччины до Австріи. Нынѣ ведутъ въ Австріи верхъ Чехи, Поляки и Словенцѣ; а коли удасться Славянамъ осягнути постôйну перевагу въ внутрѣшнôмъ житю державнôмъ, то не схотятъ они остати безъ вплывôвъ и на ôтношеня заграничнй. А тогды поверпесь политика Австріи въ зовсѣмъ другу сторону, а союзъ съ Нѣмеччиною, якъ нибудь нынѣ дуже сердечный, прибере зовсѣмъ ôтмѣнній формы. „Frankf. Ztg.“ потѣшаеся тою надѣею, що до тревалои переваги Славянъ въ Австріи нѣколи не прійде, и що система гр. Таффого творитъ лишь еру переходову. Се суть гороскопы на будучнôсть австрійско нѣмецкого союза; тымчасомъ оказує Нѣмеччина, що єи не мало залежитъ на тôмъ союзѣ. Доказомъ сего єсть сердечне принятье, якого дôзнавъ сими днями австрійскій министеръ справъ заграничныхъ гр. Кальноки у нѣмецкого цѣсаря Вильгельма, пробуваючого теперь въ Гастайнъ. Цѣсарь державъ съ министромъ довшу конференцію и декорувавъ єго ордеромъ „чорного орла“. Нѣмецкй газеты уважаютъ длятого гр. Кальнокого сильною пôдпорою австрійско-нѣмецкого союза, котрый пôсля ихъ гадки такъ довго буде зовсѣмъ обезпеченымъ, якъ довго гр. Кальноки держати буде въ Австріи въ своихъ рукахъ теку министерства справъ заграничныхъ. — Посолъ Шлецеръ удасться сими днями до Фридрихсруге, щобы зложити пробуваючому тамъ кн. Бисмаркови справу зъ переговорôвъ своихъ съ панею. Берлиньска праса звѣщає, що пана, прощаючись съ Шлецеромъ, выразивъ своє здивованье, длячого нѣмецке правительство не ôтповѣло ще доси на ноту кардинала Якобинёго. Шлецеръ передъ своимъ ôтъѣздомъ зъ Риму мавъ такожь конференцію и съ Якобинимъ, передъ котрымъ жалувався на то, що курія римска домагаєся гварантіи для привречень Нѣмеччины.

Франція. Министеръ вôйны Тибоденъ звернувъ теперь всю свою увагу на велику недостачу доброи войсковои системы и стараєся ей всякими силами полѣпшити. Давнй таборовй маневры теперь вже зовсѣмъ занехано, а на ихъ мѣсце позаводили маневры польнй, подôбно якъ въ Нѣмеччинѣ. Особливо звернувъ министеръ увагу на случай вôйны гôрскои, и для того приказавъ пильно вправляти войско въ гôрскôмъ теренѣ Альпъ и Вогезôвъ. Крѣпостна артилерія збôльшится теперь значно, бо прибуде въ нѣй 329 официрôвъ и 8511 рядовыхъ. Загалъ официрôвъ ôтъ артилеріи маєотже теперь значно бôльше выносити, якъ въ Нѣмеччинѣ, бо 300 противъ 2400. — На засѣданю зъ 25 с. м. мавъ министеръ Тибоденъ пояснити, що програма желѣзниць, котрй маются будувати для обороны краю, выпрацёвана съ всякою точностею; установлено такожь головный урядъ, котрый маєправо на случай вôйны взяти въ свои руки цѣлу управу желѣзниць. — Палата француска приняла въ пятницю внесенье Руссо, пôсля котрого кождый депутованый, що пріймає мѣсце совѣтника заряду якои желѣзницѣ, тратитъ свôй мандатъ и муситъ пôддатися новому выборови. Та ухвала була немовь ôтповѣдою на напады п. Лезана. На засѣданю 25 с. м. выкликала статя Лезана помѣщена въ „Republ. Radicale“, въ котрôй ôнъ доказує, що цѣла палата безвстыдно запродана желѣзнычимъ товариствамъ, таке розъяренье мѣжь депутоваными, що палата подобала радше на корчму, въ котрôй розпочинаєся бôйка. — Рада министрôвъ постановила вложити до буджету на рôкъ 1884 на будову каналôвъ, пристаней и роботъ коло крѣпостей лишь 230 мілiонôвъ. Ся сума маєпокрытися пожичкою въ высотѣ 300 мил., котрои опроцентованье и амортизація маютъ покрытися 13 мил. капиталомъ министерства финансôвъ. — Президентъ министрôвъ и министеръ дѣлъ заграничныхъ принимали хиньского аташе, переѣзджаючого зъ Берлина черезъ Парижъ. Сей запевнявъ, що хиньске правительство маєякъ найщирший мирнй намѣреня. Вправдѣ сконцентрувало оно въ Юннанъ 35000 войска, але се лишь для того, щобы боронити границѣ на случай нападу такъ званыхъ „чорныхъ хоругвъ“, Франція може бути для того спокôйна. — Министеръ маринарки получивъ телеграмъ, пôсля котрого полковникъ Баденъ зробивъ 19 с. м. выпадъ зъ Га-Нои съ 500 людьми, здобувъ 7 канонъ и побивъ непріятеля, лишивши на мѣсци 1000 забитыхъ. При тôмъ погибло 11 французôвъ.

Чорногора. Дня 11 серпня с. р. маєôтбутися въ Цетинье вѣнчанье Петра Караджорджевича съ Зоркою, дочкою князя Миколы. Вѣнчаню тому приписуютъ загально велику политичну вагу, а именно зô взгляду на ôтношеня Чорногоры до Сербіи. Петро Караджорджевичь походитъ зъ родины, котра нѣколи не переставала добиватися своихъ правъ до сербского престола, и котра числитъ въ Сербіи значне число прихильникôвъ, готовыхъ попертя ей аспираціи. Давнѣйше, коли по утвореню нового сербского королевства, правительство сербске стояло пôдъ выключнымъ вплывомъ Россіи, старалися Караджорджевичѣ шукати собѣ союзника въ Австріи, а именно въ Уграхъ. Ôтъ часу однакъ зближеня сербского правительства до Австріи, ôтдались они пôдъ протекційну опѣку Россіи, котрôй, якъ додумуются загально, завдячує и Петро Караджорджевичь теперѣшну свою звязь съ Чорногорою. Теперь отже будутъ аспираціи Караджорджевича до престола сербского о много бôльше заслугувати на увагу, позаякъ стояти буде за нимъ Чорногора, а будутъ они грôзными и для теперѣшного короля, котрый знає добре, кто руководитъ акцією Караджорджевичѣвъ и Миколôвъ на пôвъостровѣ балканьскôмъ. Актъ вѣнчаня чорногорскои княгинѣ ôткрывае въ сей способъ перспективу новыхъ неспокоѣвъ, а може и кровавыхъ пересправъ межи балканьскими Славянами.

НОВИНКИ.

— **Дръ мед. Иванъ Горбачевскій**, асистентъ проф. Людвига въ Вѣдни, маєбути небавомъ именованый професоромъ физіологичнои и патологичнои хеміи на ческôмъ университетѣ въ Празѣ.

— **Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь** вернувся сеи середы, якъ пишутъ польскй газеты, зъ Єрусалима въ Римъ, куды ôтправився такожь, по укôнченю выкладôвъ на университетѣ львôвскôмъ, дръ Клим. Сарницкій, въ якôй цѣли, поки-що на певно не знати.

— **Сов. Василь Ковальскій**, о котрого именованю совѣтникомъ двору мы донесли були ще передъ урядовымъ обвѣщеньемъ въ „Wiener Zeitung“, переселится въ початкахъ серпня до Вѣдня на постоянне пробуванье.

— **П. Павло Житецкій**, нашъ землякъ професоръ и писатель зъ Кіева, перебувавшій якійсь часъ въ Вѣдни задля порады лѣкарскои, переѣхавъ передъ кôлькома днями на кôлька тыжднѣвъ до Карльсбада.

— **О посаду катихита при высшôй гимназіи въ Самборѣ** убѣгаются оо. Ник. Боберскій, Андр. Децко, Алекс. Гелитовичь, Андр. Гмитрикъ, Вас. Кокотайло, Дим. Куцерыбъ, Мих. Матковскій, Юл. Низовый, Миронъ Подолиньскій, Андрей Савицкій.

— **Въ вѣденьскôй семинаріи духовнôй** опорожненй 2 мѣсця для питомцѣвъ зъ еп. перемыскои. Конкурсъ розписаный съ речинцемъ до 11 л. вересня с. р.

— **О посаду ректора и пароха церкви св. Варвары въ Вѣдни** убѣгаєся зъ епархіи перемыскои дръ Михаилъ Людкевичь, духовникъ перемыскои семинаріи, бувшій заст. професора пастырского богословія и референтъ еп. консисторіи. (Розумѣеся, що крôмъ него убѣгаются еще гдеякй духовнй зъ еп. львôвскои.)

— **Жидôвске зухвальство.** Въ мѣсточку Грималовѣ наказавъ бурмистеръ коминареви, щобы осмотривъ всѣ комины и донѣсъ ему, котрй для безпеченьства ôтъ огню потребуютъ безпроволочнои направы. Коминарь подавъ, що дôмъ жида Вайсброда потребує въ тôмъ взглядѣ направы. Бурмистеръ высылае на мѣсце полицая, а той видячи, що искры сыплются майже пôдъ саму стрѣху, гаситъ огонь. На то знялися жиды и почали полицая ганьбити и булибъ его навѣть и били, колибъ не бувъ швидко утѣкъ. Слѣдуючого дня, коли той самъ полицай переходивъ попри хату Вайсброда, кинувся на него Сруль, сынъ Вайсброда, хвативъ его за горло и хотѣвъ звалити на землю. Се було тôлько знакомъ для другихъ жидôвъ, щобы збѣглись и оббили полицая. Коли жидова почала збѣгатися, полицай добувъ шаблѣ и розтявъ Срулеви лице. На помôчь ему прибула жандармерія и завôзвала жидôвъ, щобы розôйшлися. Жиды оперлись, а навѣть кинулись на одного жандарма и почали выдирати въ него оружіе. Жандармерія приарештувала 5 жидôвъ-проводирôвъ и ôтставила ихъ до повѣтового суду, где розпочалось съ ними слѣдство. — Сей фактъ жидôвского зухвальства и опору властямъ, именно въ такôй справѣ якою єсть огнева полиція, доказує ясно, до чого доводитъ неморальне и демолизуюче послугованьеся жидами вплывовыхъ комитетôвъ при всякихъ выборахъ, и пр. Если где, то ту моглибъ мы пригадати тымъ панамъ пословицю: „пустя пса пôдъ стôлъ...“ Въ иншихъ краяхъ — кажутъ — треба жидôвъ боронити ôтъ напасти христіянъ, у насъ — бодай чи не стоитъ рѣчь противно...

(+) „Карпатъ“, одинока руска газета на Угорщинѣ, зовсѣмъ вже запродалася Мадярамъ и выходитъ мабуть лишь на то, щобы попирати мадяризаційнй интенціи угорского правительства, особливо же министра вѣроисповѣдань и просвѣты, Трефорта. Въ послѣднôмъ числѣ не може

„Карпатъ“ наславитися письма Трефорта, въ котрôмъ той министеръ по случаю удекорованя одного мадярофильского гр. к. пароха ордеромъ пише: „Католицкій священикъ повиненъ представляти не лишь мадярску идею державну, але и мадярску културу“. За те „Карпатъ“ доноситъ безъ нѣякихъ застережень, що „въ нѣтряньскôй столици, въ мѣсточку О-Гича, що року сходится до 600 панславистичныхъ агитаторôвъ зъ рôжныхъ сторôнъ Угорщины, а навѣть зъ Праги и зъ Варшавы“. Розумѣеся, що се мадярска тенденційна выдумка, шобы тôлько гнести Славянъ... И „Карпатъ“ маѣ смѣлôсть просити своихъ предплатникôвъ о присылку грошей. А проситъ ось якимъ язычіемъ: „Паки и паки просимъ съ покорностью и почитаніемъ тѣхъ, кои находятся и знаютъ себе быти въ ректанціи, да пришлютъ предплатныя деньги. Скудность денежная препятствуетъ духовныя силы и свободность дѣйствующаго духа...“ Правда, що хороша просьба и въ хорошôмъ „язычію“!..

— **Бюлетинъ центральнои метеорологичнои** стациі въ Вѣдни ворожитъ довшу погоду.

— **Страшне землетрясенье дôткнуло** 28 л. липня островъ Исхію. Множество домôвъ въ Казамиччіоля, Форіо, Лякко, Амено повалилось и погребло пôдъ собою до 2.000 люда. Раненыхъ безъ числа, а помѣжь ними такожь владыка зъ Казамиччіоля. Трясенье попередивъ надзвычайный гукъ, а великаньскі валы хмаръ затьмили пораннe сонце. Зô всюды пôднявся зойкъ и крикъ. Все, що жило, бѣгло до моря и здобувало приступомъ лодки и байдаки, щобы на нихъ утечи до Неаполю. Тамъ всѣ шпиталѣ вже заповненi раненими нещасного острова, на котрôмъ щобъ довершити горе, ще и пожаръ занявся посередъ безчисленныхъ розвалинъ.

— **На холеру** умерло въ Египтѣ до 28 л. липня с. р. 6700 душь въ 35 мѣсцевостяхъ. Въ теперѣшнôй хвили холера найдужше лютуе въ Каирѣ, столици Египту, — а що сумнѣйше, дôбралася вже и до Александріи. Такожь мѣжь войскомъ англійскимъ порывае поодинокі жертвы. Европейцѣ, замешкалі въ Египтѣ, жалуются загально на англійске правительство, котре за мало показуе енергіи въ поборюваню тяжкого ворога. Австрія стереже своихъ пристаней якъ найстараннѣйше, для того маємо надѣю, що ту холера не дôстанеся.

— **Володиславъ Анчицъ**, талантливый писатель польскій, авторъ звѣстнои комедіи „Емиграція хлопска“, котра съ великимъ успѣхомъ була грана на всѣхъ сценахъ польскихъ, умеръ въ суботу въ Краковѣ.

— **Кавцію на выпущенье Крашевского зъ вязницѣ**, котру зложивъ графъ Дингаймъ-Брохоцкій, судъ берлиньскій не хотѣвъ принати.

— **За кôлька днѣвъ** розпôчнутся роботы будовы телеграфичнои линіи зô Львова на Янôвъ до Яворова, а по укôнченю тои линіи буде знесена телеграфична линія зъ Судовои Вишнѣ до Яворова.

— **Перенесенье.** Леонидъ Чировскій, адъюнктъ судовый въ Печенѣжинѣ, перенесеный до Дубецка, а придѣленый до службы въ Перемышли.

— **Капитанъ Mathew Weeb**, переплывшій въ 1875 р. каналъ La Manche, утонувъ въ вирахъ водоспаду Нягары. Онъ заложився, якъ мы то вже доносили о 20.000 долярôвъ, що переплыне сю рѣку пôдъ самымъ водопадомъ. Закладъ звабивъ на день 24 л. липня близько 100.000 цѣкавыхъ. Отважный капитанъ попращався зъ знакомыми и кинувся въ быстру рѣку туй понизше водопаду. Гадка єго була така: Рѣка жене ту съ скоростею $7^1/_2$ милѣ на годину, глубока она 95 стôпъ. Виры найнебезпечнѣйшй суть около двохъ середныхъ острыхъ скалъ, понадъ котрыми кипятъ розбиваючйся воды. Для того хотѣвъ ôнъ тй скалы оминути. Знавъ ôнъ такожь, що плывучи самою серединою рѣки, утоне въ гирлѣ середного виру Нягары и для того спустився зъ лодки коло Suspension Bridge, надѣючись, що струя понесе єго сама ажь тамъ, где валы будутъ за великій; тамъ пронурится и выплыне тôлько на те, щобъ ôтотхнути. Наближаючись до вира хотѣвъ ôнъ плысти на всю силу, щобы не попасти въ лѣйковату безодню чвертьмильового вира, но чôмъ гадавъ легко дôстатися на берегъ Канады або до Левистонъ, пустившися долѣ рѣкою. Однакъ не такъ сталось, якъ ôнъ надѣявся. Першу часть задачѣ ôнъ поконавъ легко, однакъ коли попавъ на виръ, якій творитъ струя спадаюча зъ высоты 48 метрôвъ, стягнула єго вода на дно. Даремно силився плывачь выдобутись зъ зачарованого круга страшного вира. Кôлька разôвъ ишовъ ôнъ на дно и кôлька разôвъ выдобувався на верхъ воды, середъ радôстныхъ окликôвъ сотки тысячѣвъ зрѣтелѣвъ. Вкôнци опустили єго силы. Ôнъ утонувъ въ очахъ 100.000 люда и не було способу дати помôчь славному отчайдусѣ. Вѣсть о єго смерти розтелеграфували заразъ по цѣлôмъ свѣтѣ.

— **Двѣ панчохи.** Одна дѣвчинка зъ школы народнои въ Римѣ переслала королевôй италійскій двѣ панчохи власнои роботы въ дарунку. Королева ôтвдячуючись прислала дѣвчинцѣ такожь двѣ панчошки, але не порожнi: одну съ срѣбняками а другу съ цукерками — и казала собѣ написати, котра панчошка ей бôльше утѣшитъ. Дѣвчинка ôтписала: „Обѣ панчошки мене засмутили: бо зъ однои срѣбняки забравъ батько, а зъ другои цукерки розхопили братикъ и сестричка.“

— **Жиды алярмуютъ Европу** при кождôмъ случаю, въ котрôмъ христіяне, если иде о жида, осмѣлятся поступити такъ, якъ ихъ хосенъ того хоче. Кореспондентъ часописи „Русскій Еврей“ кричатъ „гвалту!“ на Полякôвъ и лат. епископа Гриневецкого въ Вильнѣ за те, що не хоче принати жидôвъ на мешканье въ домы капитульнй...

— **Норвежске товариство** „Christiania preserving Compапу“ заложило фабрику, въ котрôй приготовляе консервы зъ мяса кита и надѣеся ввести сю нову страву въ уживанье, позаякъ кухарскі пробы съ тымъ мясомъ выказали єго смачнôсть, а при тôмъ дешевôсть. Єсть оно твердше ôтъ воловины и не такъ соковите, за то однакъ смачне и не заноситъ траномъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **Про археологичнй розкопы въ Галичи**, довершенй дромъ Из. Шараневичемъ и о. Львомъ Лаврецкимъ, находимъ въ послѣдныхъ дняхъ двѣ поважнй розправы: одну въ „Czas-ѣ“, а другу въ минхеньскôй (давнѣйше авгсбургскôй) „Allgemeine Ztg.“ Статія въ „Czas-ѣ“ походитъ зъ пôдъ пера краковского ученого Владислава Лущкевича, а статію въ „Allg. Ztg.“ (ч. 207) пôдъ заг. „Eine wiedererstandene Fürstenstadt“ написавъ бувшій доцентъ нѣмецкого языка и нѣм. словесности въ львôвскôмъ университетѣ, дръ Августъ Заверъ.

(+) **Въ „Auf der Höhe“**, журналѣ выдаванôмъ звѣстнымъ писателемъ Захеръ-Масохомъ, находимъ въ выпуску за липень с. р. розправу „Bogdan Chmielnicki“, котру написавъ С. фонъ Галлье въ Линску.

— **„Руско-мадярскій Словарь“**, написавъ Ласловъ Чопей. — Мадярска королѣвска академія наукъ присудила сѣй роботѣ на конкурсѣ премію Фекейштазія. Цѣна въ переплетѣ: 2 зр. 20 кр. У Будапештѣ. Власнôсть мадярскои кор. державы. 1883. Въ XVI-цѣ, стор. XLV + 446. До Словаря додане вступне слово филологичного содержаня.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Введенй въ душпастырскй посады оо. 1) Стефанъ Макогоньскій яко сотрудникъ въ Городенцѣ; 2) Алекс. Заячкôвскій яко сотрудникъ въ Городку; 3) Володимиръ Билиньскій яко сотрудникъ въ Тысьменици.

Завôзваный до каноничнои институціи на Ясенôвцѣ о. Валеріянъ Харламповичь.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію о. Льва Струтыньского на Космачь.

Декретъ на катихита для молодѣжи гр. кат. обряда въ мужескôй выдѣловôй школѣ въ Городку получивъ о. Теодоръ Бѣлевичь, тамошный сотрудникъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію: I. На парохію Немирôвъ, дек. любачѣвского, принятй оо.: 1) Гинилевичь Іоанъ зъ Выкотъ, 2) Решетыловичь Викторъ, завѣд. Немирова, 3) Грыневецкій Емиль зъ Куликова; II. на капелянію Стрѣлки, дек. старо-самбôрского, принятый о. Теофиль Левицкій, тамошный завѣдатель. III. на парохію Береска, дек. балигородского, принятый о. Мих. Якса Ладыжиньскій, капелянъ зъ Волѣ миговои.

Убѣгаются I. О капелянію Вôлька куниньска, дек. жовкôвского, о. Илія Крайчикъ, тамошный завѣдатель. II. О парохію Яблôнка вышна, дек. высочаньского о. Маркилъ Куновскій, тамошный завѣдатель. III. О парохію Гошôвъ, дек. устрыцкого, убѣгаются оо.: Рынявець Волод. зъ Гладышова, Чайковскій Алек. зъ Лещоватого, Глушкевичь Теофиль зъ Дыдьовои.

Введеный о. Іосифъ Дубъ яко капелянъ до Быстрыцѣ, дек. старо-самбôрского.

Ôтозва.

Три роки тому заложена гимназія въ Сяноцѣ числила въ минувшôмъ роцѣ шкôльнôмъ всего 3 клясы, по празднинахъ шкôльныхъ ôткрыеся 4-та кляса. На 165 ученикôвъ съ кôнцемъ сего року шк. клясификованыхъ було ведля вѣроисповѣдания: 32 ученикôвъ гр. к. обр., 116 лат. обр., и 17 жидôвъ. Зъ Русинôвъ мали 4 ученики клясу ôтличну (два першу локацію), 18 ученикôвъ першій степень, 7 другій, а 3 поправку по феріяхъ. Причины, для котрыхъ въ сѣй гимназіи основанôй межи рускими ôтъ вѣку селами такъ мало молодѣжи рускои, суть: а) недавный часъ основаня гимназіи, проте недостатокъ дѣтей приготовленыхъ до гимназіи; б) мале до теперь число клясъ, такъ що родичѣ маючй одного сына до высшои, а другого до низшои гимназіи, посылаютъ ихъ разомъ задля меншого заходу въ иншу повну гимназію: в) недовѣріе нашихъ селянъ до шкôлъ нынѣшныхъ, тожь зъ найблизшихъ ôтъ Сянока селъ не ма дѣтей въ гимназіи; г) наконець найголовнѣйша причина: убожество. — Зъ причины малого числа Русинôвъ не обходила тутешна гимназія святъ ведля нашого календаря; такожь наука языка руского ôтбувалася въ 2 ôтдѣлахъ лишь по однôй годинѣ въ тыждень. Въ тôмъ прикрôмъ положеню ôтзываются Сяноцкй Русины до народного чувства окрестныхъ Воч. ôтцѣвъ и патріотôвъ, щобы зволили, якъ самй сынôвъ своихъ до сеи гимназіи посылати, такъ и селянъ нашихъ, платячихъ що рôчно великй сумы на школы, заохочувати до користаня такожь зъ основанои гимназіи. Ôтзываемося такожь до тыхъ Русинôвъ окрестныхъ, що свои дѣти до сусѣднои гимназіи въ Яслѣ посылаютъ, чи не лучше булобы соединитися намъ всѣмъ въ однôй гимназіи Сяноцкôй, где наука религіи и языка руского ôтбуваеся въ материнôй мовѣ? И всѣхъ подальшихъ Патріотôвъ нашихъ, для котрыхъ все одно або съ немногими бôльшими выдатками приходилобы посылати дѣти до гимназіи въ Сяноцѣ, просимо умильно соединитися съ нами, щобы число нашои молодѣжи вже въ слѣдующôмъ роцѣ шкôльнôмъ подвôйно збôльшилося и въ слѣдствіе того чимъ скорше мы добилися празнованя святъ рускихъ въ нашôй гимназіи.

Для бѣдныхъ а пильныхъ ученикôвъ завязуеся товариство помочи, котре небавомъ вже розвине свою дѣяльнôсть.

Русины Сяндцкй.

(Надôслане.)

Головна рада охотничои пожарнои сторожи въ Цѣшановѣ складае симъ щиру подяку всѣмъ П. Т. лицямъ приватнымъ за одноразовй датки на цѣли топижь сторожи, котрыхъ зôбрано разомъ 135 зр. 70 кр., хв. репрезентаціи повѣтовôй въ Цѣшановѣ за удѣленыхъ ей 100 зр., хв. дирекціи товариства взаимныхъ убезпечень въ Краковѣ за датокъ 100 зр., хв. дирекціи товар. убезпечень „Donau“ въ Вѣдни за датокъ 40 зр., хв. товариству заличковому въ Цѣшановѣ за датокъ 92 зр. 37 кр., Є. С. Владиславови кн. Сапѣзѣ за 20 зр., Всч. кс. Іосифови Козикови за зôбрану складку 10 зр., въ кôнци поважнôй фирмѣ Люи Гутерманъ въ Вѣдни за опустъ 10% рабату зъ фабричныхъ цѣнъ. За все то наше сердечне „спаси Бôгъ“ подаемъ до публичнои вѣдомости.

Ôтъ головнои рады охотничои пожарнои сторожи въ Цѣшановѣ.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 5 и 6 аркушь повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Курсъ львôвскій зъ дня 29. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
безъ текучого куп. безъ купону	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 50	296 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 —	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 25	90 25
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 60	99 60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	19 50
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Півимперіалъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

К. Диккенса

Новорôчнй Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки до подорожи — такожь всякй приборы подорожній поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Можутъ зголоситися

два хлопцѣ Русины съ укôнченою 3-тою клясою народныхъ шкôлъ до науки ремѣсла въ моей роботни — ôтъ 15 л. серпня.

Павло Мартинôвъ, властитель рукодѣльнѣ обуви во Львовѣ ул. Руска, ч. 3.

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНй

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому)“.

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшй приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

ТЛУМАЧКИ

зъ шпагатового полотна съ ремешями.

Замѣсть куферка дуже практичній, бо не забираютъ мѣсця а незвычайно наковий.

Штука 3 зр. 75 кр. и 4 зр. 25 кр., большій 4 зр. 80 кр. и 5 зр. 50 кр.

поручаютъ

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (9—?)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (9—?)

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(21—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

„МЕРТВй ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки):

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 82. Львôвъ, Четверъ 21 липня (2 серпня) 1883. **Рочникъ IV**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Реданція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженьо.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 1[illegible] рубл
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть рок . 4 рубл
на самъ додатокъ: на самъ [illegible]токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50 на пôвъ року . 2 [illegible]·50к
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

Руска школа вправъ во Львовѣ.

(Чого то мы довѣдалися на испытѣ?)

Въ днѣ 12 и 13 л. липня с. р. ôтбувався въ мѣщанôй рускôй школѣ вправъ при ц. к. мужескôй семинаріи учительскôй во Львовѣ публичный испытъ. Мы радо и точно спѣшили на испытъ кождои клясы, бо була найдогôднѣйша случайность наглядно переконатися о поступахъ дѣтей въ наукахъ и о ихъ захованю, а такожь о методѣ и праци самыхъ учителѣвъ и учительокъ. Вѣдомо, що не тôлько руска публика, але загально и польска интересувся згаданою школою, — очевидно не зъ тыхъ самыхъ причинъ. Тожь мы постановили подати до прилюдноі вѣдомости важнѣйшй о тôй школѣ нашй уваги, якй мы пôдъ часъ испыту починили. — Передовсѣмъ спостерегли мы, що клясы дѣвчатъ значно уступаютъ клясамъ хлопцѣвъ що до загального поступу въ наукахъ. Причина того лежитъ переважно въ тôмъ, що въ клясахъ дѣвчатъ учатъ въ загалѣ слабôй учительскй силы, а въ клясахъ хлопцѣвъ самй рутинованй педагоги. Того року прим. учили въ клясахъ дѣвчатъ; въ першôмъ курсѣ 3, а въ другôмъ 2 неиспытованй безплатнй практикантки, 2 учительки, вправдѣ испытованй, але не посѣдаючй належноі педагогичноі рутины (одна давноі даты, 50-лѣтна, схорована, зовсѣмъ нездôбна учителька, котра передъ тымъ служила около 20 лѣтъ въ тутешныхъ мѣскихъ школахъ лишь за слабе педагогичне адъютумъ 100—150 зр. рôчно, бо для посады платноі учительки не оказалася здôбною) — и звѣстный педагогъ п. Т. Будзыновскій, управляючій учитель рускои школы. Суть ще и другй не менше важнй причины лихого поступу въ наукахъ въ тыхъ клясахъ. Выкажемо тое заразъ при частнôмъ обговорюваню кождои зъ тыхъ клясъ зъ осôбна. Перша кляса дѣвоча презентувалася досыть добре: дѣти чемнй. поступъ въ наукахъ въ загалѣ достаточный; на 33 записаныхъ перейшло до другои клясы 26. Видно було, що учителька недостачу ôтповѣднѣйшихъ вѣдомостей старалася заступити вытревалою працею. Кляса II дѣвоча дôзнавала въ протягу сего шк. року всякои судьбы. До 6 л. падолиста 1882 училася спôльно съ хлопцями II клясы. Въ мѣшанôй тымъ способомъ клясѣ II-ôй було около 80 дѣтей. На паралельку позволено доперва по двохъ мѣсяцяхъ спôльноі науки, хочь вже въ першихъ днахъ вересня 1882 записаныхъ було до 80 дѣтей до тои клясы, о чѣмъ власти школьнй знали урядово. Ôтъ 6 падолиста 1882 провадивъ тую клясу черезъ кôлька днѣвъ п. Будзыновскій, потому аж до мая 1883 п-ѣ Кавска, а при кôнци року практикантка п-а Яцикъ. Поступы тои клясы въ наукахъ мимо того загально достаточнй; найкрасше въ всего выпавъ ту спѣвъ, до чого причинився учительскій кандидатъ п. Рыбакъ, котрый якійсь часъ заступавъ въ тôй клясѣ. Поведенье дѣтей тои клясы може загально подобатися. На записаныхъ 34 перейшли до клясы III 23 ученицѣ.

Приходимо теперь до III и IV клясы дѣвчатъ, котрй въ однôй сали рôвночасно побирали науку. Клясу тую провадивъ п. Будзыновскій. Зô всѣхъ клясъ дѣвочихъ есть то кляса найнещасливѣйша, а факты, котрй заразъ напровадимо, ясно доводятъ, що такъ лихо въ кождого взгляду попровадженои клясы не знайшовбы певно, не кажемо въ тôй школѣ, але въ нѣякôй школѣ на свѣтѣ. Дѣти тои клясы представлялися зовсѣмъ лихо: оспалй, рôвнодушнй на все, знеохоченй; поступы, крôмъ религіи и языка рускаго, зовсѣмъ недостаточнй. На пытаня, хочь дуже легкй, ставленй имъ черезъ п. Будз—ого, мѣшалися, а навѣть було можна добачити якусь тревогу на лици запытаноі дѣвчины. Присутныхъ на испытѣ було всѣхъ дѣвчатъ 19 на записаныхъ до тыхъ обохъ клясъ съ початкомъ школьного року **34**. (Мимоходомъ скажемо, що по всѣхъ другихъ клясахъ було на испытѣ стôлько дѣтей, скôлько до клясы записалося.) П. Будзыновскій попысувався лишь чотырма ученицями, котрй на легкй пытаня умѣли при его помочи дати яку-таку ôтповѣдь. Але заслуга въ тôмъ не п. Будз—го, бо треба знати, що дѣти тй ктось учитъ дома. Прочй дѣти, — и то власне праця п. Будз—ого — або зовсѣмъ не умѣли ôтповѣсти або зле ôтповѣдали. Дѣти не умѣли прим. въ нѣмецкôмъ утворити ôтъ якогось глагола нѣякои формы часовои, не мали найменшого засобу слôвъ нѣмецкихъ, не потрафили звычайного нагого реченя нѣмецкого перевести належито и самостôйно на языкъ рускій; не знали такожь где положити точку десяточну и клали ю спонукуванй черезъ п. Будз—ого то по написаню числа, то на долинѣ, то передъ числомъ цѣлымъ, и т. п. Языка польского, исторіи, географіи не пытавъ п. Будз. зовсѣмъ. Зъ тыхъ предметôвъ, здався. мали ученицѣ тыхъ клясъ ще менше вѣдомостей. Въ языцѣ рускôмъ, котрого учитъ въ тыхъ обохъ клясахъ п-а Яцыкъ, оказали ученицѣ въ загалѣ поступъ достаточный, такъ само въ религіи. Тôлько въ тыхъ предметахъ, якъ зазначено, котрй взявъ на себе п. Будз., не поступили зовсѣмъ тй самй ученицѣ.. Найцѣкавѣйшій однакъ зô всего, а заразомъ и найболестнѣйшій бувъ результатъ клясификаціи, оголошеный публично черезъ п. Будз—ого ученицямъ тыхъ клясъ, въ котрого таке показувся: На 34 съ початкомъ шк. року до тыхъ обохъ клясъ записаныхъ учениць, одержали: 4 першій степень съ ôтзначеньемъ, 7 степень першій, **13** степень другій, прочй (10) не клясификованй. Зъ того результатъ частный III клясы такій: На 22 дѣвчата одержали: **3** степень першій, **11** степень другій, прочихъ 8 не клясификувавъ п. Будзыновскій. При тôмъ мусимо зауважати, що до такъ лихого результату клясификаціи III клясы причинився лишь п. Будз—ій, бо лишь ôнъ одинъ подававъ въ своихъ предметôвъ лихй ноты.

Насъ застановивъ не мало той особлившій результатъ клясификаціи, тожь мы стали доходити до жерела того лиха и зôбрали тымъ способомъ слѣдуючй достовѣрнй вѣдомости: Звѣстно, що п. Будзыновскій есть ворогомъ рускои школы вправъ, хочь есть ю управителемъ. Єму здався, що ôнъ на то поставленый въ тôй школѣ, щобы ю доводити до упадку. Тожь вѣрный такому свому пôсланництву розбивае школу всѣми можливыми и неможливыми способами. Въ своихъ зловѣщихъ намѣрахъ постановивъ ôнъ ще пôдчасъ ферій школьныхъ тамтого року такъ накрутити, щобы съ слѣдуючимъ рокомъ школьнымъ (1883/4) ôтпала зовсѣмъ системизована 4 кляса дѣвоча въ рускôй школѣ вправъ. Въ тôй цѣли злучивъ ôнъ на власну руку III клясу дѣвочу зъ IV клясою дѣвчатъ заразъ съ початкомъ шк. року 1882/3. Щобы однакъ за тое не ôтповѣдати, постарався ôнъ въ два мѣсяцѣ пôзнѣйше, що краева рада школьна, выслухавши справозданя дирекціи учит. семинаріи, въ котрôмъ представлено було, що III кляса дѣвоча числитъ лишь 12 учениць, котрй съ численною III клясою хлопцѣвъ не могли-бы користно учитись и заховуватись, а на клясу окрему есть дѣвчатъ за мало, — позволила на прилученье тыхъ 12 дѣвчатъ до IV дѣвочои клясы, въ котрôй були лишь 22 ученицѣ. Такй мотивы заподававъ и п. Будз., але на гадцѣ було що инше — розбитье школы, закрытье однои системизованои клясы. Що тôлько тою гадкою руководився п. Будз., найлучшимъ доказомъ его власнй слова, котрыми черезъ цѣлый рôкъ увѣрявъ учителѣвъ и учительки, що на слѣдуючій рôкъ (1883/4) не буде IV-тои клясы дѣвочои. Учителѣ и учительки не брали тыхъ слôвъ на правду, ажь по клясификаціи отворилися всѣмъ очи: п. Будз. якъ загадавъ, якъ заповѣдавъ, такъ зробивъ. До IV. клясы перепустивъ зъ 22 лишь 3 дѣвчины, — зъ ôткижь теперь вовьмеся IV кляса дѣвоча? А треба знати, що и тй три маôуть не запишутся до тои школы, бо знаютъ ôтъ п. Будз—ого, що на слѣдуючій рôкъ не буде IV дѣвочои клясы.

Алежь запытаете певно, Вп. Читателѣ, въ ôтки взялися въ III клясѣ дѣвочôй 22 дѣвчата, коли ихъ, якъ сказано, записалося лишь 12 до тои клясы? Маете рацію: где есть тôлько 12, тамъ 22 бути не може, але у п. Будз. все неможливе есть можливымъ. Противъ всякимъ уставамъ школьнымъ, противъ всякимъ раціямъ, противъ повазѣ школы, противъ волѣ родичѣвъ и дѣтей п. Будзыновскій перенѣсъ самовôльно безъ конференціи при кôнци першого курсу десять дѣвчатъ зъ IV клясы до III. А треба знати, що тыхъ 10 дѣвчатъ ходило вже тамтого року до III клясы тои самои школы, що они на загальнôй рôчнôй конференціи, на котрôй присутный бувъ и п. Будз-ій яко управитель школы, признанй були цѣлкомъ здôбными до переходу въ клясу IV, що они съ початкомъ шк. р. 1882/3 до клясы IV тои самои школы були принятй и весь часъ точно ходили до школы. Такихъ то 10 дѣвчатъ перенѣсъ, розумѣвся неправно, п. Будз. до III клясы. Въ наслѣдокъ того перенесеня гдекотрй родичѣ пôдтôирали въ другôмъ курсѣ свои дѣвчата зъ рускои школы, гдекотрй дѣвчата понаганявъ самъ п. Будз., а тымъ, що таки ще позôстали и тымъ,

Гдещо про Волынь.

(Допись зъ Волыни.)

(Конецъ)

Переглянувши такъ хочь поверховно волыньско-руску суспôльнôсть, гляньмо ще на хвильку на нашу просвѣту, наколи о якôй у насъ мова бути може. Мы Волыняне впрочѣмъ люде дуже добрй, мы вдоволяемося малымъ, хочьбы и тымъ, що другимъ зъ стола спаде. Политикою не займаемося, тожь выстане намъ „Правительственный Вѣстникъ“, выходячій въ Житомири, решту достарчатъ намъ добрй сусѣды: Петербургъ, Москва, або хочьбы Кіевъ и Варшава. Для „развлеченія“ иногдѣ прочитаемъ въ додатку до „Недѣли“ оригинальный „Разсказъ скопца о своемъ оскопленіи“ або Золѣ „Вертепъ“ (Pot-Bouille) и буде въ насъ духовои поживы; пôднесенй духомъ мы благоденствуемо. Про нашй школы щожь вамъ маю сказати? Есть ихъ досыть, особливо на папери. Вправдѣ школъ середныхъ у насъ мало и гдесь далеко порозкиданй. Такъ щожь зъ того? Для насъ интелигентныхъ и сихъ достаточно, а мужикови зась до нихъ. А може вы цѣкавй довѣдатися, скôлько въ нихъ будущои нашои интелигенціи выучуся, то подамъ вамъ статистичнй даты рôвненскои реальноі школы, бо иншихъ у мене нема пôдъ рукою, але можете бути певнй, що и по другихъ середныхъ школахъ подôбно дѣвся. Въ Рôвнôмъ есть сего року всѣхъ ученикôвъ въ реальнôй школѣ 340; зъ тыхъ 220 Полякôвъ, 70 зъ полудневозахôдныхъ губерній и 50 жидôвъ. Сй цифры досыть ясно промовляютъ. Може васъ здивуе, якъ на 340 ученикôвъ — досыть гарне число жидôвъ, то позвольте собѣ пригадати, що въ другихъ губерніяхъ цифры ще лѣпше говорятъ. Коли н. пр. въ харкôвскôмъ учебнôмъ округѣ въ 1871 р. на 1000 ученикôвъ було 32 жидôвъ, то въ 1881 було ихъ вже 248; въ кіевскôмъ округѣ въ 1871 було 198, а въ 1881 вже 851, а въ одескôмъ учебнôмъ округѣ зросло число 747 жидôвъ-ученикôвъ за десять лѣтъ до 2468. Сй числа показуютъ найлѣпше, що навѣть жиды вже добре понимаютъ силу просвѣты и науки, тôлько намъ полуда очи заслонила. Ажь жаль за серце тисне, якъ смотришь на нашу недолю, а при тôмъ и на нашу рôвнодушнôсть. Лишѣмъ отже сю найсумнѣйшу сторону нашого суспôльного житя на боцѣ, а вернѣмся до другои части нашого огляду, именно до польского населеня на Волынѣ.

Супротивъ такого то рускаго населеня стоитъ польскій елементъ, складаючійся выключно въ шляхты, котра лишь себе уважае властивымъ паномъ Волынѣ. Кромѣ сеи есть у насъ ще дуже богато захожихъ Полякôвъ зъ Галичины, Царства Польскаго и Познаньщины. Дивна рѣчь, що тй панове въ Галичины, що тамъ колись такъ дуже кричали на „barbarzyńską Moskwę“, нынѣ у насъ якôсь собѣ дуже вподобали и разъ вразъ до насъ заѣздятъ, щобы тутъ грошей наживати, а намъ въ замѣну лишити свою историчну „równość i wolność“ та выпробовану вже въ Галичинѣ идею „samorządu“. Цѣлу шляхту можна роздѣлити на магнатôвъ (Волынь Поляки не называютъ инакше якъ магнатскимъ) и меншихъ обывателѣвъ, на поссесорôвъ, офиціялистôвъ и всякого рода доробкевичѣвъ, а въ кôнци на мѣщанъ, ремѣникôвъ, купцѣвъ и такъ звану чиншову шляхту. Магнатôвъ нынѣ вже менше стрѣчаемся, якъ колись то, но все ще суть такй родины якъ н. пр. Сангушки, Потоцкй, Радзивилы и др.; ихъ вплывъ и значенье у низшои шляхты суть далеко бôльшй, якъ подôбныхъ магнатôвъ въ нашôй Галичинѣ, хочь ихъ безпосередна дѣяльнôсть рôвнаеся зеру. Сй панове впрочѣмъ хочь зъ давенъ-давна навыкли до аристократичного дармованя, почали нынѣ бôльше вже думати о господарствѣ. Заводятъ у себе полѣпшену польну господарку, спроваджуютъ машины, заводятъ фабрики, майже выключно цукроварнѣ, и переводятся въ капиталистôвъ. Они вдоволенй дотеперѣшною своею судьбою, позаякъ у нихъ все ще достаточно майна, щобъ свобôдно и выгôдно по свѣтѣ погуляти.

Инакше маеся рѣчь съ меншими обывателями. Сй памятаючи на давну польску пословицю „szlachcic na zagrodzie...“ хотѣлибы выровнати бôльшимъ панамъ, забуваютъ на власну працю и доходятъ иногдѣ до крайноі нужды; нарѣкаютъ тогды, що черезъ указъ нема купця на землю, ôтдаютъ ю въ аренду а самй переносятся до мѣста, щобъ ôтдатися спокôйно споминкамъ шляхотскои бувальщины. Зъ сеи то шляхты вытворюся найбôльше число вѣршомазôвъ и псевдо-историкôвъ, величающихъ колишню Польщу на Волынѣ. Якъ сй меншй обыватель, такъ и ихъ богатшй сусѣды, найбôльше лиха приносятъ нашому народови тымъ, що при помочи жидôвъ деморализуютъ народъ въ найстрашнѣйшій способъ. Села, корчмы, млыны, всякого роду пôдряды, — все то ôтдаеся въ руки жидови, навѣть противъ закона.

Найсильнѣйшимъ піонеромъ Польщѣ „въ старыхъ границяхъ“ есть при помочи католицкихъ священикôвъ середна шляхта, нашй нѣбы-либералы, признаючй кождому свои права але тôлько на польскôй основѣ. Ихъ идеаломъ есть знане польске бажанье запанувати „ôтъ моря до моря“, тожь роблятъ въ тôмъ дусѣ, щô можутъ. Яко либералы кокетуютъ они иногдѣ и съ Россіянами, бо видятъ въ нихъ тôлько дочасового противника; инакше смотрятъ на подвиги народнй Русинôвъ на Украинѣ и въ Галичинѣ, бо видятъ добре, зъ ôтки можутъ сподѣватися перешкоды въ своихъ шляхотскихъ замаганяхъ. Характеристичнымъ есть поясненье ôтносинъ Полякôвъ нашихъ до Русинôвъ, яке подавъ менѣ одинъ польскій лѣкарь. Наведу его тутъ, бо оно не то що походитъ ôтъ Поляка, але зазначуе въ загалѣ нашй ôтношеня. Ось що менѣ сей ескулапъ сказавъ

що властиво приналежали до III клясы заразъ отъ початку року, давъ п. Будз. съ выняткомъ 3 другій степень — и тымъ способомъ здеморализувавъ дѣти и розбивъ клясу. Для тыхъ всѣхъ дѣвчатъ написавъ п. Будз. въ катальозѣ: „opuściła szkołę“, а на заголовнômъ листѣ пôдсумувавъ ихъ пôдъ рубрику: „nie klasyfikowano z różnych przyczyn“.

Запытаєте насъ, Вп. Читателѣ, яку цѣль мавъ п. Будз. переносячи тыхъ 10 дѣвчатъ въ клясы IV до III? Цѣль була власне тая, щобы на слѣдующій рôкъ шк. не було IV клясы для дѣвчатъ. Колибы п. Будзыновскій позôставивъ бувъ тѣ дѣвчата, котрѣ може були слабшѣ въ наукахъ, въ клясѣ IV, и давъ имъ въ тôй самôй клясѣ злу ноту, булабы була IV кляса въ тыхъ 10 дѣвчатъ и ще гдекотрыхъ теперь въ IV кл. позôсталыхъ, а такожь въ гдекотрыхъ въ III клясы перейшовшихъ. Але тов власне не доводило до цѣли. Тожь треба було конче перенести ихъ передовсѣмъ до III клясы, а въ III клясѣ двôйки подавати або до опущеня школы спонукати. Такъ отже зробивъ, якъ задумавъ.

Теперь запытаєте певно, а якъ же учивъ п. Будзыновскій въ тôй III клясѣ, коли черезъ него на 22 дѣвчата лишь 3 перейшли до IV клясы? На товôтповѣдаємо коротко: п. Будз. не дбавъ зовсѣмъ про науку, а надто умысно впроваджувавъ въ нѣй неладъ. Ôнъ може и не погадавъ нѣколи о тôмъ, щобы въ школѣ ретельно и совѣстно працювати. Ще на посадѣ въ Баворовѣ такъ лихо повнивъ свои учительскій обовязки, що грожено ему навѣть усуненьемъ въ посады, въ наслѣдокъ чого ôнъ мусѣвъ таки уступити. Шѣсть лѣтъ вже служитъ при рускôй школѣ вправъ, а ще нѣколи не высказався инспекторъ краевый похвально о его клясѣ, лишь завдно бувъ въ него незадоволеный, якъ въ науки самои, такъ и въ веденя дѣтей. П. Будз. есть найлихшою силою въ помежи всѣхъ силъ учительскихъ (не выймаючи навѣть практикантокъ) рускои школы вправъ, ôнъ есть безперечно найлихшимъ учителемъ въ помежи всѣхъ народныхъ учителѣвъ, навѣть тыхъ, що не маютъ нѣякои учительскои квалификаціи, — але мимо того есть таки управителемъ школы, а яко такій мае бути взôрцемъ для прочихъ силъ учительскихъ своеи школы, мае бути взôрцемъ для учительскихъ кандидатôвъ и кандидатокъ! О, хорони Боже кождого учителя ôтъ такого взôрця!

(Конецъ буде.)

Польске дневникарство галицке

не перестае пôдбурювати польскои суспôльности противъ Русинôвъ, вынаходячи соôѣ що разъ новѣ зачѣпки.

Въ передпослѣднôмъ числѣ „Дѣла“ подали мы рѣшенье выс. министерства вѣроисповѣдань въ справѣ трираменныхъ крестôвъ на церквѣ въ Залôзцяхъ. Министерство внесло рѣшенье галицкого ц. к. намѣстництва, наказуюче усунути трираменнѣ кресты въ залозецкои церкви, а оперлося на рескриптѣ львôвского митрополичого Ординаріята, котрый звучитъ:

„Ч. 3460. Розвязуючи прилежаще поданье, заявляємъ, що въ львôвскôй гр. к. митроп. архидіецезіи зъ давныхъ-давенъ уживалися трираменнѣ кресты, якѣ по церквахъ и до нынѣ знаходятся, и що уживанье такихъ крестôвъ доси не було заказане. А если умѣщенье такихъ на реставрованôй церквѣ въ Залôзцяхъ старыхъ П. Т. патронови (гр. Володим. Дѣдушицкому — *Ред.*) причинилобы выдатковъ, то тіи можна покрыти складкою самыхъ парохіянъ.

Ôтъ рускаго митроп. Ординаріяту.
Львôвъ 29 цвѣтня 1882.
Іосифъ, Митрополитъ.“

Що министерство мусѣло опертися на рескриптѣ митр. Ординаріяту, — рѣчь зовсѣмъ ясна. На чѣмъ же иншôмъ мало опертися? Мало поспытати може редакторôвъ „Народувки“ або „Дзенника“, чи кс. Стояловского? Ну, въ Вѣдни ще до того не дôйшло, щобы тыхъ панôвъ узнавали рѣшаючимъ авторитетомъ въ справахъ дотычачихъ рускои церкви въ Галичинѣ, хочь и якъ они пнутся до того и на кождôмъ кроцѣ зазначуютъ свою претенсію до такои ролѣ... Смѣшно и сумно!

И симъ разомъ, по обвѣщеню рѣшеня министерского въ „Дѣлѣ“, всѣ польскій газеты кинулися, мовь опарени, на министерство вѣроисповѣдань съ напастливымъ докоромъ: якъ оно посмѣло внести рѣшенье ц. к. намѣстництва, якъ оно посмѣло опертись на рескриптѣ митр. Ординаріяту, коли Ординаріятъ выдавъ свôй рескриптъ „въ мысль ворожихъ для державы агитацій“ („Газ. Краковска“ ч. 173), коли трираменный крестъ есть у Русинôвъ „политичною девизою“ („Газ. Нар.“), и т. под. „Дзенникъ Польскій“ грозитъ министерству, що покривджена въ сѣй справѣ сторона удасться до трибуналôвъ, бо ся справа мае „засадниче значенье для польскои суспôльности“.

Правду сказати, мы и не надѣялися, щобы рѣшенье министерства въ справѣ трираменныхъ крестôвъ въ Залôзцяхъ могло выкликати въ польскôй журналистицѣ такѣ напасти на выс. министерство и на Русинôвъ. Мы думали, що чей вже наконець Поляки, въ добре понятôмъ своѣмъ власнôмъ интересѣ, полишатъ въ спокою дражливу справу трираменныхъ крестôвъ, котра ôтъ довшого вже часу ворушитъ страсти жителѣвъ обохъ народностей въ краю. Русины, — се мусятъ признати всѣ Поляки, — выступаютъ въ тôй справѣ въ становищи ôтпорнôмъ; нападаючою стороною суть Поляки. Русины въ давенъ-давна — якъ каже рескриптъ митроп. Ординаріяту — уживали трираменныхъ крестôвъ въ своѣмъ обрядѣ и навѣть на думку имъ не приходило робити въ тыхъ крестôвъ политичнои агитаціи. Агитація выйшла ôтъ латино-польскихъ ультрамонтанôвъ и шовинистôвъ, а була вымѣрена на знищенье однои въ признакъ окремого рускаго обряду. Агитацію, выкликану первѣстно польскими ультрамонтанами духовными, пôдхопили и мирскій шовинисты польскій, — и то являєся намъ рѣчею зовсѣмъ природною: бо где иде о затиранье якои небудь признаки окремости рускаго народу ôтъ польского, — тамъ всѣ ôттѣни шовинистôвъ знаходятся легко хочьбы середъ темнои ночи...

Агитація противъ трираменныхъ крестôвъ принесла вже Русинамъ богато прикрыхъ хвиль. Не маємо на думцѣ лишь самыхъ прикростей чиненыхъ нашому духовеньству, котре вѣрне свому прадѣдному обрядови старався заховати его въ повнôй чистотѣ, и котре очевидно муситъ дуже ôтчувати всякій напасти на той обрядъ. Мы маємо на думцѣ ще иншій прикрости, якихъ дôзнае рускій народъ по поводу тои штучно а злобно выкликаноi агитаціи. На що далеко глядѣти за фактами, коли яскравый фактъ маємо на тыхъ же Залôзцяхъ, до котрыхъ ôтносится и згадане рѣшенье министерске. Агитація противъ трираменныхъ крестôвъ сталася причиною арешту кôлькадесяти селянъ и жѣнокъ, причиною процесу, котрый въ части ще и доси не укôнченый. Люде-господарѣ черезъ весну и лѣто пересидѣли въ арештѣ. Скôлько стратъ матеріяльныхъ, скôлько слезъ! А про що? Про трираменный крестъ! Про обрядову ôтзнаку, котру шовинисты проголосили знаменемъ шизматицкимъ! По процесѣ минувшого року польскій газеты заявляли свое невдоволенье въ того, що трибуналъ окружного суду въ Золочевѣ увôльнивъ о. Гутковского и всѣхъ селянъ. Чи засудъ селянъ за аферы съ трираменными крестами мавôы належати до спеціяльныхъ пріятностей польскихъ правителѣвъ опиніи публичноi?! Жаль сказати, на те и выходитъ.

Нарôдъ рускій не бажае собѣ жаднои агитаціи противъ рускаго обряда. Давъ ôнъ належну ôтправу кс. Стояловскому на его агитаціи противъ рускихъ святъ, — при кождôмъ случаю дае ôтправу такожь безсовѣстнымъ и злобнымъ агитаторамъ противъ трираменныхъ крестôвъ. На недавнôмъ зборѣ выборцѣвъ въ Комарнѣ нарôдъ пôдносивъ и справу напастей на рускій кресты и то въ ôтповѣдь на пытанье „Чому вы, Русины, насъ не любите?“ — Намъ здавалося длятого, що польскій журналисты, змѣркувавши волю народа, полишатъ вже въ спокою сю дражливу справу. А мали дуже пригôдный случай выйти съ неи „съ гоноромъ“. Могли собѣ сказати: „Нагрѣшили мы богато, були причиною многихъ прикростей, — теперь вже нехай рѣшенье министерске замне цѣлу справу. И такъ кс. Стояловскій пôйде на 4 днѣ до арешту...“ Такъ нѣ! Починаютъ на ново штурмъ и вытягаютъ зновъ одну тяжку канону „ворожои для державы девизы“ и то въ хвили, коли комисія духовна вже пôдъ проводомъ Преосв. еп. Сильвестра орекла, що трираменный крестъ есть признакою рускаго обряду! Чи се не пôдбурюванье польскои суспôльности противъ Русинôвъ?

Другій фактъ, въ котрого польска праса укувала собѣ агитаційне оружіе, — се именованье п. Ковальского совѣтникомъ двору. Єи здаеся, що въ Австріи вже нѣкто не мае права занимати высшій становища, якъ лишь одинъ Поляки. Єи здаеся, що такъ повинно вѣчно бути, щобы 3-миліоновый нарôдъ рускій не мавъ анѣ одного члена палаты панôвъ, коли тымъ часомъ такій же нарôдъ польскій мае ихъ кôлканайцять, двохъ министрôвъ, и т. д. Нѣ, панове, вѣчно такъ не може бути! Злобнѣ напады свои на п. сов. Ковальского и на правительство посунули польскій газеты ажь такъ далеко, що ц. к. прокураторія мусѣла ихъ — въ нынѣшнôй для нихъ дуже прихильнôй добѣ — конфискувати. Се вже говоритъ богато.

Звѣстна въ своеи клеветливости „Газета Народова“ все муситъ ôтъ часу до часу алярмувати польску суспôльность (а читаютъ ей головно шляхтичѣ и экономы) и власти на тематъ „рускихъ агитацій противъ шляхты и правительства“. Въ 173 ч. доноситъ она страшенныя вѣсти. „Якійсь сурдутовець зô Львова — пише она — ѣздивъ по селахъ жовкôвского повѣта, збиравъ потаємно селянъ и читавъ имъ „якійсь газеты и ôтозвы...“ Агитація тая прибрала такій розмѣры, що жовкôвскій судъ мусѣвъ розпочати слѣдство и переслухавъ гдеякихъ селянъ въ кôлькохъ громадъ.“

Бачимо, о що ходитъ. Якійсь сурдутовый Русинъ читавъ селянамъ рускій газеты и ôтозвы. Що за злочинъство! А прецѣ — о скôлько намъ звѣстно — нѣчого бôльше не було. Фактъ бувъ такій. Одинъ Русинъ зô Львова пріѣхавъ въ гостѣ до брата-селянина и привѣзши съ собою „Дѣло“, ôтчитавъ описъ выбору посла въ Жовквѣ. Панки о тôмъ довѣдались; знайшлись денунціянты и дѣло оперлось о судъ въ Жовквѣ. Розумѣемъ, що денунціянты мусятъ въ польскихъ дневникахъ штурмувати, щобы дѣло намалювати чорными красками, бо за читанье газетъ и печатаныхъ ôтозвъ — нѣкому анѣ волосъ въ головы упасти не може. Але о що иде? Иде о то, щобы налякати селянъ, що руска газета — то стежка до суду...

Ой, нашѣ „пріятелѣ“, где лишь можутъ, показуютъ намъ досадно свою „пріязнь“!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Противъ новелъ шкôльноi*) выступили въ послѣдныхъ часахъ консерватисты высшои Австріи. Они незадоволенѣ дуже розпорядженьемъ выконуючимъ министра просвѣты и стараютсн вымогчи на министерствѣ додаткове розпорядженье. Выразомъ успособленя клерикальноi партіи въ высшôй Австріи есть „Linzer Volksblatt“, котрый пише ось якъ: Теперѣшна бôльшôсть не робила правительству нѣколи надзвычайныхъ трудностей, а положила великій жертвы на престолѣ ôтчины. Она мае про тое право сподѣватись ôтъ правительства лѣяльноi взаимности. Ôгповѣдь, яку министеръ давъ розпорядженьемъ выконуючимъ, есть розмысльнымъ зôрваньемъ дотеперѣшного лѣяльного ôтношеня межи правительствомъ а парляментомъ. Послы высшои Австріи не можутъ бути въ непевности що до становища, яке маютъ заняти супротивъ посѣдача портфелю министерства просвѣты.

(*Зъ иниціятивы посла Квичалѣ*) ухваливъ ческій клюбъ посольскій внести въ соймѣ предложенье до закона, пôсля котрого дѣти обовязанѣ ходити до школы, тôлько до такихъ шкôлъ можутъ бути принятѣ, въ котрыхъ ихъ матерный языкъ есть языкомъ выкладовымъ. — За внесеньемъ проф. Квичалѣ, котрого тенденцією есть охорона ческои народности противъ германизаторскихъ агитацій нѣмецкого „Schulvereinу“, горячо выступило молодо-ческе сторонництво, и старается позыскати для него публичну опинію. Не дуже прихильно ôтнѣся до сеи справы провôдникъ старыхъ Чехôвъ дръ Ригеръ, бо хочь ôтдавъ за нимъ въ клюбѣ свôй голосъ, то заявивъ, що уважае его пôдъ взглядомъ педагогичнымъ неôтповѣднымъ. — Про Нѣмцѣвъ нема що и говорити. Они ôтгадали, куды поправлено внесенье и розвинули въ цѣлôй прасѣ дуже сильну противъ него агитацію. Клюбъ бôльшои посѣлости, що звычайно голосуе съ Чехами, ôтмовивъ внесеню Квичалѣ свого попертя, бо на засѣданю клюбовôмъ було за нимъ лишь два голосы.

(*Питанье знесеня бôльшихъ пристаній въ монархіи*) стоитъ, ôтъ часу заключеня звязи цловои и торговельноi межи обома половинами державы на дневнôмъ порядку, правительство австрійске прійняло однакъ доперва въ послѣдныхъ часахъ ôтповѣдни мѣры, щобы втягнути до цловои звязи мѣсто Трієстъ. — Цѣкавѣ выясненя въ тôмъ взглядѣ находимо въ рôчнôмъ справозданю зъ дѣяльности министерства торговлѣ. — По заложеню новои пристани въ Трієстѣ, котре становило перше условіе втягненя сего мѣста до цловои звязи, приступило министерство торговлѣ до студіованя пытаня сего въ детайляхъ. Ôтношена торговельнѣ на Середземнôмъ мори и въ пристаняхъ, на нѣмъ существуючихъ, змѣнилися въ послѣдныхъ часахъ до того, що дальше существованье привилегій Трієсту ніякъ не дастся оправдати, але противно сполучене есть тôлько съ шкодою для властивои задачѣ Трієсту, котрый мавъ призначенье бути посередникомъ торговлѣ краю за нимъ лежачого. Линія цлова, що дѣлитъ Трієстъ ôтъ прочои области державы пре ей интересы и оборотъ до заграницѣ

на мое пытанье, якъ ôнъ смотритъ на малорускій подвиги. „Ахъ, пане! Тыхъ, що то стаютъ за малорускій нарôдъ, належалобы вже давно було вывѣшати; то не тôлько нашѣ найбôльшѣ вороги, але и вороги самоижь Россіи. Прійде часъ — то и мы съ Россією помиримося, але съ Русинами нѣколи. Хибажь не видите, що они тамъ голову пôднесятъ, где властиво мы панами.“ Такій то отже нашій Поляки-либералы — живо нагадуютъ галицкихъ гриклянникôвъ „maczugi“. Тымъ часомъ живо занимаютея „пôднесеньемъ краю“ въ своѣмъ дусѣ. Коли инакше не можна, то треба хочь польскому капиталови зробити дорогу на Волынь. Думаютъ отже надъ заведеньемъ банкôвъ, спôлокъ командитовыхъ и т. п., закладаютъ магазины и заохочуютъ до сего польскихъ торговцѣвъ въ Королевства и стараются такъ пôднести польске мѣщаньство. Сѣ проявы вправдѣ въ самôмъ ще зародѣ, але все они характеристичнѣ.

Въ всѣхъ сихъ намаганямъ помагае имъ вѣрно католицке духовеньство. Хочь до недавна ще безъ своихъ духовныхъ провôдникôвъ, дбало оно вѣрно о захованье польского елементу въ найнизшôй верствѣ, въ такъ званôй „чиншовôй шляхтѣ“, и умѣло зручно сполучити справу вѣры съ народностею. Нынѣ може ще тымъ лѣпше въ своѣмъ направленю поступати, хочбы для того, що число приходôвъ збôльшится. Особливо пильно стерегло и стереже католицке духовеньство, щобъ не повставали мѣжь чиншовою шляхтою мѣшанѣ супружества, щобъ отже такимъ способомъ шляхта не зводилася. Оно заохочуе ей до науки и старается, щобы хочь о скôлько можна всѣ въ книжки могли молитися. Тожь ся шляхта, идучи за проводомъ свого духовеньства, сильно стоитъ за своею вѣрою, лучится лишь межи собою и образуеся о скôлько може при помочи вандрôвныхъ учителѣвъ, переходячихъ въ хаты до хаты. Тымъ способомъ пôддержуе свое значенье мѣжь малорускимъ народомъ, ôтъ котрого не тôлько вѣрою але и звычаями и обычаями а навѣть мовою ôтрôжняеся або ôтрôжнитися хоче. Не менше значенье и вплывъ мае духовеньство католицке и на середну и высшу шляхту. Досыть сказати, що навѣть въ проповѣдяхъ прилюдно умѣе оно зручно вплывати на своихъ слухачѣвъ. Та не тôлько тутешне духовеньство католицке старается всякими силами пôддержати польско-шляхотску идею, — не менше причиняются такожь до сего и галицкій патры-Єзуиты, котрѣ цѣле нове поколѣнье шляхотскои аристократіи у себе выховуютъ. Навѣть вже и Змартвыхвстанцѣ — наколи насъ добре поинформовано — вытягаютъ до насъ свои руки, поки-що лишь за грôшми.

О духовôмъ житю волынъскихъ Полякôвъ не потреба и споминати. Наколибъ хочь десята часть нашихъ книжокъ розходилася по Волынѣ, що розходится польскихъ книжокъ и журналôвъ всякого рода, — то мы моглибы повеличатися вже дуже великимъ поступомъ.

Наколи отже вреасумуемо все то, що доси було сказано, то покажеся, що польско-шляхотскій елементъ на Волынѣ, мимо указу въ 1865 р., не тôлько не упавъ, але съ кождымъ днемъ стався сильнѣйшимъ. Супротивъ малорускаго населеня есть ôнъ нынѣ вже далеко сильнѣйшій, якъ н. пр. въ Галичинѣ, — хочь супротивъ державноi идеи Россіи ôнъ трохи и ослабъ. Нынѣ силы его мы ще не чуемо, але може прійти часъ, коли ôнъ намъ гôрше стане допѣкати якъ въ Галичинѣ. Се есть та опасность, котра намъ на Волынѣ грозитъ. Прото завчасу: Caveant consules! Нарôдъ малорускій на Волыни пôднести — крайна пора, поки ôнъ ще матеріяльно досыть добре стоитъ; а пôднести его тôлько можна даючи просвѣту ему природну, свою рôдну, врозумѣлу, и приводячи его до почутя національного. Намъ здаеся, що се булобы навѣть въ интересѣ самого правительства россійского, щобы оно колись при данôй случайности не потребувало оглядатися за волынъскими Стадіонами.

Сей оглядъ най послужитъ найлучшимъ доказомъ хибноi думки тыхъ людей, котрѣ думаютъ, що у насъ лѣпше дѣеся, якъ въ Галичинѣ. Най переконаются, що насъ чи ту, чи тамъ тôлько власна праця около нашого народа спасти може.

Одинъ зъ громады.

и отчужує ей съ краемъ позаплечнымъ (Hinterland), для котрого торговлѣ мавъ онъ служити воротами выходовыми. Выключенье Трієсту зъ звязи цловои, що въ теперѣшнѣмъ обсягу було хосенне для обороту торговельного, не отповѣдає теперѣшнымъ отношенямъ, бо промыслъ краевый тѣлько съ трудомъ уживае на складъ такои мѣсцевости, ще лежитъ поза обсягомъ области цловои, а черезъ то пѣдъ взглядомъ комерціяльнымъ рѣвнаеся заграницѣ. Въ виду того постановило правительство якъ найскорше втягнути Трієстъ до звязи цловои а то тымъ бѣльше, що отъ часу втягненя Истріи, Дальматіи, Босніи и Герцеговины до тоижь звязи, отношеня сихъ областей съ Трієстомъ и зносмотрюванье ихъ товарами зъ Трієсту стрѣчаютъ на трудности черезъ цлову линію. — Хочь тотѣ мѣры такъ зъ становища комерціяльныхъ интересовъ державы якъ и зо взгляду на будучность Трієсту представляются конечными, то все таки не дасться заперечити, що много дѣйстныхъ интересовъ вымагае оглядности и пощадного переведеня тои принципіяльно справедливои мѣры. — Щобы отже зъ одноі стороны увзгляднити по можности интересы, а зъ другои стороны розобрати всѣ питаня технічнѣ и комерціяльнѣ, що при тѣмъ насуваются, отбувалися въ министерствѣ торговлѣ нарады комисійнѣ, а оттакъ будутся отбували такѣ нарады такожь на мѣсци при спѣвучасти всѣхъ интересованыхъ факторовъ. — Результатъ тыхъ нарадъ есть такій, що нова пристань разомъ съ притыкаючими складами буде выключена зъ звязи цловои. — Склады маютъ бути по можности о стѣлько розширенѣ, щобы торговля, отбуваючася теперь въ вѣльнѣй пристани, могла безъ перешкодъ перенестися зъ мѣста до новыхъ заводовъ въ пристани. Въ тѣй цѣли рѣшено такожь уможливити уживанье приватныхъ магазинѣвъ въ мѣстѣ, а въ кѣнци постаратися о то, щобы сполученье Трієсту съ краемъ заплечнымъ черезъ линіи желѣзныхъ дорѣгъ було доповнене и дешевше.

(*Управа тютюну въ Долитавіи*) мае бути пѣсля информацій Wiener Allg. Ztg. розширеною. — Позаякъ потреба матеріялу тютюнового, пише згадана газета, зъ року на рѣкъ ся пѣдноситъ, застановляеся министерство торговлѣ въ якѣмъ объемѣ и въ котрыхъ краяхъ кромѣ Галичины, Буковины и полудневого Тиролю малабъ бути заведена управа тютюну. — Дотеперь покрывала Долитавія надвыжку понадъ продукцію въ згаданыхъ краяхъ або зъ заграницѣ або зъ Угорщины. — Позаякъ однакожь въ Чехахъ, Моравіи и низшѣй Австріи не замѣчаеся у сельскихъ господарѣвъ склонности отдаватися управѣ тютюну, то зарядъ финансовъ звернувъ свою увагу на Дальматію, котрои клима и свойства землѣ що найменше такъ пріязнѣ управѣ тютюну, якъ въ дистриктахъ тютюновыхъ Босніи. — До всего того приходитъ ще и та обставина, що матеріялъ въ фабрикахъ въ Ровиньо, Фіюмѣ, а въ части въ Сераевѣ и Мостарѣ буде мѣгъ легко зъужитковатися.

(*Въ справѣ торговлѣ розносной Hausirhandel*) выдало министерство торговлѣ въ порозумѣню съ министерствомъ скарбу и внутрѣшныхъ дѣлъ розпорядженье, що компетенція въ справѣ переступленя приписовъ о торговлѣ розносной, перейшла отъ властей скарбовыхъ на политичнѣ и що норму для поступованя въ такихъ справахъ становлятъ постанови девятои главы закона промыслового.

(*Маршалкомъ краевымъ*) для сойму Истріи именованый дръ Видуличь а его заступникомъ дръ Амброзо; маршалкомъ Гориціи и Градиски именувавъ цѣсарь гр. Коронины а его заступникомъ дръ Тонкли. Дръ Видуличь справуе урядъ маршалка Истріи отъ року 1868. — Гр. Коронины бувъ маршалкомъ Гориціи отъ року 1870—1877. — Року 1877 прійшло межи гр. Коронини а правительствомъ до конфликту а наслѣдкомъ сего не получивъ онъ вже достоинства маршалка. — По тѣй причинѣ устроивъ тогдашный поступовый клюбъ рады державноі на честь Коронинѣго демонстративный банкетъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Оглядъ загальный. Якъ двѣ темнѣ смуги на погоднѣмъ небосклонѣ, такъ перетягаютъ въ послѣдныхъ десяткахъ другои половины нашого столѣтя двѣ многозначущѣ проявы въ суспѣльнѣмъ житю народовъ цивилизованои Европы. Обѣ тѣ проявы суть такъ великои ваги, що стоятъ, отъ часу до часу застановитися надъ ними и здати собѣ бодай зъ того справу, въ якѣй фазѣ они кождого часу находятся. Сими проявами суть: соціялизмъ и борба о права католицкои церкви. Двѣ сѣ проявы выступили особливо ярко въ послѣдныхъ рокахъ. Соціялизмъ починаеся нынѣ зновъ сильнѣйше змагати и — хочь голословными манифестаціями — все таки дае знати о собѣ. Найсильнѣйше заманифестувалися соціялисты въ Англіи; тутъ сполучилися не тѣлько англійскѣ але и нѣмецкѣ, французкѣ, россійскѣ и польскѣ соціялисты, щобы спѣльными силами дати знати о собѣ. Въ Нѣмеччинѣ отнесли соціялисты при выборахъ побѣду въ Франкфуртѣ, а въ части и въ Киль, и доказали, що не такъ дуже ослабли, якъ о нихъ въ загалѣ думано. „Чорна рука“ въ Испаніи справдѣ чорною заманифестувалася, а въ Россіи приклонники „Землѣ и Волѣ“ мали зновъ пѣднести голову.

Друга проява, яку мы зазначили, есть борба католицкои іерархіи и свѣтскои власти. Коли передъ роками свѣтскѣ власти въ многихъ державахъ выповѣли католицкѣй іерархіи вѣйну, ся, немовь заскочена несподѣвано, держалася лишь отпорно, а зобравши силы выступае нынѣ вже зачѣпно. Нынѣ чуеся она вже на стѣлько сильною, що не боится выступати противъ такои силы, передъ котрою недавно ще мусѣла уступати. Въ Россіи, где сила куріи римскои була може найслабша, отнесла она — хочь и не цѣлковиту побѣду — то все таки значну користь, и зыскала значно на теренѣ. Въ Нѣмеччинѣ запанувавъ теперь розъемъ; зойшлися, видко, противники однакои силы; борба устала на хвильку, щобъ потомъ тымъ сильнѣйше розпочатися. Отъ Гревіого — якъ „Times“ доносятъ — не получивъ папа нѣякои отповѣды на свѣй листъ; за то пославъ Ферри ноту до кардинала Якобиніого, въ котрѣй, хочь не впростъ, отповѣдае на листъ папы. Але не тѣлько въ Европѣ ведеся така борба католицкои іерархіи, але такожь и на далекомъ заходѣ, бо аж въ Америцѣ въ Чилѣ.

Россія. Кохановская комисія укѣнчила вже роботы дотичащѣ администраційнои реформы; розходится теперь лишь о тое, кто мае роботы тѣ пересмотрати, взглядно поправити або отповѣднѣ змѣны поробити. Гадки въ тѣмъ взглядѣ въ самѣй комисіи подѣлены. Одни кажутъ, що проекты новои реформы належитъ прямо предложити „государственному совѣту“, другѣ зновъ суть тои думки, що „госуд. совѣтъ, потребуе ще конче знатоковъ добре обзнакомленыхъ съ потребами краю. Ще иншѣ думаютъ, що до розсмотру новыхъ проектовъ не выстане анѣ госуд. совѣтъ анѣ знатоки, и що тѣ проекты найлучше отдати пѣдъ осудъ губерніяльнымъ правленямъ, взглядно ихъ заступникамъ позаякъ они найлѣпше обзнакомлены съ потребами краю. Ся часть комисіи доказуе, що въ такъ великѣй державѣ якъ Россія, есть майже зовсѣмъ не можлива рѣчь, завести такѣ установы, котрѣ бы для всѣхъ сторонъ були рѣвнѣ и безъ всякои дальшои змѣны догоднѣ. Такъ здоровѣ гадки тои части комисіи находятъ дуже приклонный отгомонъ у россійскои интелигенціи, жаль лишь, що тая здоровомысляча часть комисіи находится въ значнѣй меншости. — „Pest. Lloyd“ доноситъ, що царь недавно мавъ нараду съ велик. княземъ Константиномъ, въ якій способъ требабы выступити противъ партіи революційнои. Въ новѣйшихъ бо часахъ стала ся партія зновъ голову пѣдносити. До часу коронаціи Александра III все було спокѣйно, немовь въ ожиданю якоись змѣны; нынѣ знову зачавъ проявлятись давный рухъ мальконтентовъ. Кажутъ, що въ Петербурзѣ зновъ арештували около 60 особъ, пѣдозрѣныхъ о революційнѣ змаганя. Мѣжь арештоваными мае бути богато официровъ, особливо отъ артилеріи и марынарки, а навѣть зъ преображеньского гвардійского полку. На скѣлько въ сихъ донесеняхъ правды, трудно отгадати, особливо коли на кождѣ такѣ доносы слѣдуютъ заразъ офиціяльнѣ заперечення. То однакожь мае бути певнымъ, що партія революційна старается нынѣ бѣльше якъ коли опертися на народѣ и интелигенціи и старается всякими силами здобути собѣ тутъ мѣцнѣйшу пѣдставу. — „Новое Врем.“ доказуе, що зовсѣмъ хибно есть говорити о тѣмъ, будьтобы россійске правительство зробило якѣ уступки римскѣй куріи. Курія жадала вправдѣ для епископовъ свободы визитаціи, свободного оголошуваня пастырскихъ посланій и запеханя превентивноі цензуры проповѣдей, але правительство приобѣцяло при першѣй нагодѣ усунути тѣ перешкоды. Коли однакожь сей часъ надойде, не знати. Такъ само хибнымъ, каже „Нов. Время“, доказувати, будьтобы именованьемъ епископовъ для Царства Польского приготовлявся грунтъ до повстаня Поляковъ. Такѣ осуды лежатъ лишь въ великѣй незнакомости рѣчи або въ хибно понятѣмъ патріотизмѣ. — На засѣданю петербурскои городскои думы постановлено бѣльшостею 74 голосовъ противъ 37, щобы не вносити жалобы противъ незатвержденя министромъ редактора „Вѣстника Европы“ Стасюлевича товаришемъ городского головы, а на осѣнь постановлено установити новѣ выборы. — Пѣсля донесень московскихъ газетъ, одесскимъ генералъ-губернаторъ мае бути графъ П. А. Шуваловъ.

Англія. На послѣднѣмъ митингу, котрый урядивъ Бредльо, зобралося було около 4000 людей, мѣжь ними такожь споре число дамъ. Митингъ запротестувавъ противъ поступованя парляменту, котрый выключаючи Бредльо — здоптавъ права выборцѣвъ. Бредльо самъ поставивъ внесенье, щобы доручити резолюцію митинга Гляастонови и Норткотови. Не мало занимае круги политичнѣ ще другій митингъ, котрый зновъ высказавъ свое признанье политицѣ льорда Рипона въ Индіи, особливо же зо взгляду на биль Ильберта, котрый индійскимъ уроженцямъ признае певнѣ судейскѣ становища. — Опозиція противъ суецкои угоды розвинула сильну дѣяльность на провинціи. — В. Г. Смайсъ сказавъ въ консервативномъ товариствѣ, що дивуеся дуже, якъ могло правительство думати, що народъ и парляментъ похвалятъ таку угоду, яку зроблено зъ Лессепсомъ, а Гибзонъ обвинявъ правительство въ своѣй бесѣдѣ на зборахъ консервативного товариства роботниковъ о здраду англійскихъ интересовъ и англійскои торговлѣ. — По поводу найновѣйшого высказаня Глядстона, що Англія займае въ Египтѣ лишь тымчасове и выняткове мѣсце, завзывае „Times“ всѣ партіи въ парляментѣ, щобы, закимъ ще сесія скѣнчится, зажадали отъ правительства забезпеченя, що положенье Англіи въ Египтѣ не ослабится нѣ матеріяльно нѣ морально, поки законодавство не буде въ силѣ вести контролю надъ политикою державы. — Дня 25 м. м. выдана сина книга мѣститъ кореспонденцію англійского консуля Валкера зъ Корунѣ. Въ кореспонденціи тѣй доноситъ консуль, що дублиньскій корабель „Тріо“ заѣхавши до пристанѣ въ Корупѣ вывѣсивъ въ день уродинъ англійскои королеви замѣсть англійскои феніяньску флягу (крестъ и арфа на зеленѣмъ полѣ). Консуль приказавъ тую флягу здѣймити, а другого дня переслухавъ капитана и казавъ флягу сконфискувати. На тую кореспонденцію отповѣвъ Гранвиль, що консуль зробивъ вправдѣ добре, коли переслухавъ капитана, але що не мавъ зовсѣмъ права конфискувати фляги. Рухъ фенiянъ въ загалѣ не слабне. И такъ 29 м. м. Ирляндець О' Доннель забивъ здрадника Керея на корабли близь Каншату. До руху фенiянъ прилучаеся такожь знову рухъ соціялистовъ въ Англіи. Соціяльно-демократичнѣ товариства выдали недавно манифестъ, въ котрѣмъ подносятъ знанѣ вже давно жалобы и завзываютъ всѣхъ рѣвномыслячихъ до сполученя. Манифестъ сей пѣдписаный рѣжнородными соціялистами.

НОВИНКИ.

(*Н.*) **Открытье читальнѣ въ Мостахъ великихъ.** Кождый щирый Русинъ тѣшится сердечно, коли почуе, що въ сѣмъ або въ тѣмъ мѣсци завязалась читальня; тымъ бѣльше однакъ розрадуеся наша душа, коли власными очима побачимо, якъ то нашъ народъ горнеся охотно до тои святынѣ, якъ щиро запопадаеся, щобы скрѣпити та утвердити те товариство громадске, зъ котрого мае засіяти надѣя на лучшу будучность... Такъ ось радувались мы душею при открытю читальнѣ въ Мостахъ великихъ, пов. жовкѣвского, отбувшѣмся дня 17 (29) с. м. По вечѣрни зобрались тамошнѣ мѣщане въ гарно пристроеныхъ комнатахъ уряду громадского. А було поважне число мѣщанъ, бо и не всѣ могли помѣститись въ комнатахъ; многѣ стояли въ сѣняхъ та на дворѣ. Зойшлись и сторонній гостѣ, поблизькѣ селяне та мѣщане, а кромѣ того кружокъ запрошеной интелигенціи, именно пп.: Вас. Нагорный, дръ Ом. Калитовскій и Ил. Грабовичь зо Львова, дръ Дрималикъ и Б. Пелехъ зъ Жовквы, о. Омеляньскій зъ Пристани и о. Цѣпановскій зъ Реклинца. Зъ мѣсцевыхъ були: парохъ о. Дѣдицкій, антикарь п. Гн. Жолиньскій, управитель школы п. Миляновскій и др. А черезъ весь часъ открытя читальнѣ були тамъ присутнѣ Вп. панѣ: вся родина о. Дѣдицкого вразъ съ п-ею Омеляньскою, прислухувались щиро всему та патріотичнымъ серцемъ радѣли народному торжеству. Бурмистръ мѣсточка п. Гр. Шійка отворивъ зборы короткою бесѣдою и поручивъ на предсѣдателя ad hoc о. Дѣдицкого, котрого одноголосно и выбрано. О. Дѣдицкій повитавъ присутныхъ теплымъ словомъ, загрѣваючи всѣхъ до пѣдмагання и плеканя читальнѣ. „Хочь на пѣсковатѣй землѣ, — говоривъ о. Дѣдицкій — то прецѣ засадѣмъ те зелене дерево, плекаймо его, а есть надѣя, що оно выдасть щедрѣ овочѣ...“ По сѣмъ проговоривъ дръ Дрималикъ, оповѣвъ о важности читальнѣ, розказавъ дещо про дазнѣйшѣ часы нашои Руси, загрѣвъ до щирого плеканя свого рѣдного слова. П. Пелехъ пояснивъ значенье статутовъ читальнѣ, а оттакъ звернувся до присутныхъ съ бесѣдою п. Нагорный. Сей бесѣдникъ, звѣстный зъ рускаго Вѣча, выложивъ присутнымъ о касахъ громадскихъ та товариствахъ пожичковыхъ, наводячи имъ деякѣ примѣры зъ практичного житя чужихъ народовъ. Выбрано оттакъ до выдѣлу пп.: о. Дѣдицкого на предсѣдателя, дальше антик. Гн. Жолиньского, Гр. Шійку, Анд Балка, Ив. Карпевича, а на заступниковъ пп.: Гр. Балка и громадского писаря Клявзика. Всѣхъ присутныхъ вельми розрадувала телеграма посла Лѣниньского зъ Дембицѣ, въ котрѣй сей щирый прихильникъ народа бажае дѣльного розвою читальнѣ и завзывае всѣхъ до однодушнои працѣ. По закрытю засѣданя почали члены сей-часъ вписуватись: записалось на першій разъ 67 членовъ. Додати належитъ, що и Поляки вписались до Читальнѣ, а навѣть до выдѣлу выбрано одного Поляка, именно п. Жолиньского, а на заступника выбрано такожь одного латинника п. Клявзика. Съ легкимъ, веселымъ серцемъ опустили всѣ засѣданье, щобъ оттакъ удатись на гостинный пиръ, якій устроили честнѣ мѣщане Мостискѣ въ честь своихъ гостей. Отдалеки за мѣстомъ, въ гарнѣй площади у лѣсѣ, зобралась вся громада: и старѣ и молодѣ, и интелигенція и поважнѣ мѣщане та селяне. Уставлено столы и гостѣ засѣли. Тутъ почався розговоръ сердечный, поплыла щира бесѣда, загомонѣли голоснѣ спѣвы рускѣ. И отъ вставали бесѣдники, одинъ за другимъ, и говорили довго, розумно, притягаючо. Тутъ чули мы поучаючѣ слова п. Нагорного, дра Дрималика и о. Омеляньского, чули щиру заохоту до своихъ братей и подяку для тыхъ, що заходятся для добра народа, зъ устъ п. Клявзика и другихъ гостей, слухали съ пріятностею деклямацій п. Грабовича, дивились съ радостею, якъ то мѣщане та селяне зъ власноі инiціятивы пѣдносили бесѣдниковъ на руки, радувались ними, съ слезами имъ дякували. Въ кѣнци бурмистръ п. Гр. Шійка подякувавъ сторонньмъ гостямъ за щиру участь та заходы, по чѣмъ при отгомонѣ пѣсней пращальныхъ гостѣ розъѣхалися. Отъ такъ минувъ сей день торжественный, котрый певно довго остане въ памяти всѣхъ. — Честь громадѣ, котра ходитъ коло власного свого добра! Честь тымъ, що не сѣютъ незгоды, а щиро, спѣльно працюютъ для загального добра! Честь Всч. о. Дѣдицкому, котрый яко „добрый пастырь“ пѣднѣсъ громаду до степеня значноі интелигенціи и добробыту! Честь пп. мѣщанамъ: Гр. Шійцѣ, Анд. Балкови, Ив. Карпевичеви, Гр. Балкови, Ст. Небожукови, Ив. Балкови и др., котрѣ причинились головно до заснованя читальнѣ. Се перша читальня въ цѣлѣмъ пов. жовкѣвскѣмъ; нехай же ей лучѣ свѣтла озарятъ и другѣ села та мѣсточка, щобъ благодатне зерно могло впускати свое корѣнье...

— **Читальню руску** основуютъ якъ доноситъ „Руская Рада“ селяне въ Балинцяхъ.

— **Въ рускѣй духовнѣй семинаріи въ Вѣдни** опорожненій на слѣдуючій рѣкъ чотыри посады, на котрѣ розписаный конкурсъ. Убѣгателѣ маютъ внести поданя до 20 л. вересня с. р. а слѣдуючого дня явитися до испыту зъ спѣву церковного.

— **П. Александеръ Грыневецкій**, ц. к. адъюнктъ судовый въ Буску, запозвавъ п. Андрея Даниловича, нотаріяльного кандидата въ Буску, за ширенье мѣжь людьми вѣсти, будьтобы Грыневецкій запродавъ свою кандидатуру на посла до сойму зъ округа Бускъ-Камѣнка за цѣну 2.000 зр., котрѣ ему выплативъ польскій кандидатъ гр. Тадей Дѣдушицкій. Въ наслѣдокъ жалобы п. Грыневецкого отбулася въ золочѣвскѣмъ делегованѣмъ судѣ 11 (23) с. м. явна розправа. Обвинитель явився лично, а обжалованого заступавъ адвокатъ дръ Блажеѣвскій зо Львова. Однакъ справа не скѣнчилась и судъ отложивъ розправу, бо обжалованый п. Даниловичь хочь и признався до закиненыхъ ему актомъ обжалованя дѣлань, однакъ заразомъ и зголосивъ кѣлькохъ свѣдкѣвъ на ствержденье факту, що п. Грыневецкій мавъ взяти 2.000 зр. отъ гр. Дѣдушицкого. Розправа отже отбудеся пѣзнѣйше и справа ся чей выяснится. П. Грыневецкій заскарживъ такожь п. Гневоша, редактора „Strażnic-ы“ за образу чести сповнену въ газетѣ. Розправа отбудеся передъ присяглыми во Львовѣ.

— **Руско-народный театръ** дае теперь представленя въ Тернополи. Представленя идутъ въ тѣмъ порядку, якъ мы були подали при переѣздѣ театру до Тернополя. Дня 27 л. липня отграно комедію въ 3 актахъ Балуцкого „Грубѣй Рыбы“. Комедія тая дуже сподобалась, алежь и артисты старалися отдати ей якъ найлучше. Жаль лишь, що на тѣмъ представленю було дуже мало публики, всего около 70 лицъ. Дня 29 л. липня отграно „Олесю“, оперу о. Порф. Бажаньского. Опера подобалася дуже численно зобранѣй публицѣ. Саля була повна гостей, такъ що билетовъ було не стало. Артисты и артистки докладаютъ всѣхъ силъ, щобы якъ найлучше выязатися зъ своіи задачѣ, а особливо признаня достойна ихъ пильность, съ якою выучуются своихъ роль. Буваютъ, правда, и похибки въ гдеякихъ штукахъ, особливо въ такихъ, котрѣ не зовсѣмъ пригожѣ для рускои сцены. Зъ помежи артистовъ найбѣльше потребуе ще вправы п. Карпиньскій въ мовѣ и въ рухахъ. Не можемо замовчати факту, що окрестнѣ священики нашѣ мало прибуваютъ до театру, а прецѣ повинны бы користати зъ доброго случаю и бодай гдеколи явитися въ театрѣ съ родинами и селянами, — якъ се чинивъ все пок. о. Игнатъ Рожаньскій, або отъ недавно въ Трускавци о. Чапельскій зъ Кропивника. Намъ треба свѣй патріотизмъ оказувати бѣльше дѣломъ!...

— **Нынѣ отбуваеся въ саляхъ „Рускаго Касина“** прощальный обѣдъ, даный въ честь совѣтника двору п. Василя Ковальского его почитателями.

— **Митр. Іосифъ Сембратовичь** утримуеся — якъ пише „Слово“ — зъ доходовъ добръ митрополіи львовскои и не побирае ще до нынѣ обѣцяноі передъ 11 мѣсяцями ц. к. правительствомъ еметуры.

— **О. Михаилъ Ганкевичь**, парохъ въ Глибовѣ, дек. скалатского, убѣгаеся о катихитуру при реальнѣй школѣ высшѣй въ Краковѣ. Консисторія вставилася за нимъ до ц. к. краевои рады шк.

— **Гр. Альфредъ Потоцкій** вынанявъ при улици Косцюшка за 7000 зр. рѣчно домъ Френклѣвои, въ котрѣмъ замешкае по уступленю зъ посады намѣстника. Небавомъ мае гр. Потоцкій выѣхати на якійсь часъ до Швайцаріи для поратованя здоровля.

— **Иванъ Грабаль**, управитель добръ въ Данильчу, перейшовъ зъ латиньского обряду на рускій.

— **Дръ Яминьскій**, **адвокатъ краевый** зо Львова, купивъ село Рожновъ въ Коломыйщинѣ.

— **Зъ Бобрки** пишутъ намъ, що цѣле мѣсто затревожене выпадкомъ, що одинъ хлопець укушеный 4 червня с. р. скаженымъ псомъ умеръ 31 липня на сю страшну хоробу; а покусаныхъ въ мѣстѣ находится до 20 особъ.

Заступникомъ предсѣдателя и мѣстопредсѣдателѣвъ управляючого совѣта „Народного Дому“ выбрано на часъ отъѣзду зо Львова крыл. Малиновского и Павликова, Вир. кустоса Ант. Петрушевича.

— **Обще рѣльничо-кредитне заведенье во Львовѣ** обдарувало такожь сего року рускій народній институцій. Получили именно: бурса „Народного Дому“ 30 зр., бурсы: станиславовска, тернопольска, перемыска, бережаньска и коломыйска по 20 зр., дрогобыцка и стрыйска по 15 зр.; жѣночѣ рускѣ институты во Львовѣ и въ Перемышли по 20 зр.; товариство „Школьна Помочь“ 15 зр. и филія общ. Качковского въ Сокали 25 зр.

(+) **Колонія вакаційна въ Жабю.** Въ иншихъ краяхъ вже отъ довшого часу существуютъ т. зв. „колоніи вакаційнѣ“. До здоровыхъ и догодныхъ мѣсць высылаются на часъ вакаційный убогѣ слабшѣ дѣти зъ бѣльшихъ мѣстъ, змученѣ черезъ цѣлый рѣкъ науками школьными. На такихъ колоніяхъ дѣтвора здорово кормлена, пѣдъ надзоромъ педагоговъ забавляеся отвѣтными грами, уживае руху, гимнастикуеся, — въ загалѣ жіе такъ, щобы якъ найбѣльше силъ отзыскати для дальшои цѣло рѣчноі науки. Сего року першій разъ устроюе краеве товариство педагогичне таку колонію зъ львовскихъ убогихъ школярѣвъ въ Жабю. Управителѣ львовскихъ школъ народныхъ дадутъ выказъ такихъ дѣтей, котрѣ заслугуютъ на удѣленье имъ опѣки, а лѣкарь мѣскій выбере особливо тыхъ зъ дѣтей, котрѣ перебули хоробу, якъ глуханю, осну, дифтерію и т. п. Дѣти выѣдутъ до Жабего дня 5 л. серпня. Наглядъ надъ дѣтьми обойме тамъ одинъ учитель львовскій. — Безперечно, такѣ колоніи вакаційнѣ суть рѣчею дуже користною и гуманитарною. На слѣдуючій рѣкъ належалобы и Русинамъ устрои-

ти такй колонiи вакацiйнй, — а моглобы занятиося тымъ руске товариство педагогичне. Звѣстно, що до рускои школы вправъ во Львовѣ, а по трохи и до рускои низшои гимназiи ходитъ въ бо́льшо́й части бѣднота, дѣти найубожшихъ жителѣвъ Львова. Черезъ цѣлый ро́къ дѣти тй не маютъ доброи поживы, не о́тдыхаютъ здоровымъ воздухомъ. Якою благодатею булибы для тыхъ дѣтей колонiи вакацiйнй съ здоровымъ воздухомъ, доброю поживою, съ отвѣтными розрывками!.. Але для рускихъ дѣтей львовскихъ и въ загалѣ зъ бо́льшихъ мѣстъ пробуванье на колонiяхъ вакацiйныхъ по́дъ рускимъ руководствомъ малобы кромѣ гигiеничнои ще моральну користь. Звѣстно, що школярикъ або школярка рускаго роду въ велико́мъ мѣстѣ кромѣ въ школѣ часомъ не говоритъ рускою мовою, не епоюеся рускимъ духомъ, — а се моглобы статися, колибъ дитина черезъ вакацiи була приголублена въ домѣ руско́мъ, середъ народу рускаго. Розумѣеся, що вакацiйнй колонiи зъ рускихъ школярѣвъ и школярокъ не моглибы переводитися — задля недостачѣ фондо́въ — на бо́льшу скалю, а все таки намъ здаеся, що знайшлибыся у насъ по краю многй гуманитарнй и патрiотичнй родины, котрй притулилибы въ своѣмъ домѣ по двое-троє убогихъ дѣточокъ на одинъ мѣсяць. На вакацiи слѣдуючого року можна зробити пробу.

— **Послѣдне уладженье отношень желѣзницѣ мукачѣвско-стрыйскои** съ желѣзницею угорско-галицкою о́тложено до осени. Въ то́й цѣли выготовлено два проекты. Одинъ радитъ о́тдати зарядъ желѣзницѣ „Стрый-Мукачѣвъ“ и желѣзницѣ днѣстряньскои зарядови желѣзницѣ угорско-галицкои и то вже о́тъ 1-го сѣчня 1884 р., а другiй хоче подѣлу желѣзницѣ угорско-галицкои на окрему угорску и окрему галицку.

— **Панѣ Катерина Лотоцка**, вдова по священику зъ Желехова, згубила на похоронахъ сына свого въ Кульпарковѣ, о́тбувшихся еще въ червню 1882 р., пятьдесятку. Банкнотъ найшла якась женщина и зложила до рукъ начальника громады Сигно́вка, по́дъ Львовомъ. Властителька надаремно доси упоминалась о ню у того во́йта и даремно пукала до всякихъ инстанцiй, мѣжь иншими и до ц. к. суду въ Каменцѣ Струмилово́й. Во́йтъ не хоче о́тдати пятьдесятки дотй, поки зголосившася властителька не опише ей докладно. Надѣемося, що ц. к. судъ въ Каменцѣ Струмилово́й, котрый достычну просьбу получивъ ще въ падолистѣ мин. року, порѣшитъ сю справу наказомъ до скрупулятного во́йта.

— **Археологичнй выслѣды.** Вельми заслуженый професоръ университета св. Володимира въ Кiевѣ п. Антоновичъ розпочавъ археологичнй дослѣды въ околицяхъ Єлисаветграда. Єго першй роботы въ Александрiйско́мъ уѣздѣ коло селъ: Новосѣлка, Федоро́вка, Чечело́вка и Спасо́въ и въ балкахъ; Верблюжо́й, Каменовато́й и Дубово́й — о́тнесли повный успѣхъ. На збочахъ згаданыхъ балокъ найшовъ о́нъ 5 дольмено́въ, с. е. кельтiйскихъ каменѣвъ, уставленыхъ такъ, що одинъ зъ нихъ стремлятъ до горы, а другй положенй на нихъ немовь бы покрыва. Такй каменѣ находилися доси лишь въ западно́й Европѣ. Щобъ они находилися такожь на просторыхъ ро́внинахъ Украины, о сѣмъ доси нѣкто не знавъ. Такимъ способомъ выслѣдъ п. Антоновича о́ткрываe нову правду для науки. Теперь проф. Антоновичь робитъ розслѣды на по́вно́чь о́тъ Єлисаветграда на выжинѣ, роздѣляючо́й системы водъ Тясмина, Высы и Ингула. Такй выжины для археологичныхъ дослѣдо́въ дуже пригодно́й, тожь здаеся, що проф. Антоновичь добуде и тутъ цѣнний матерiялы для науки. — Напротивъ Александровска на Днѣпрѣ есть островъ Хортиця, славно звѣстна зъ давнои козацкои бувальщины и прославлювана въ пѣсняхъ по́дъ именемъ „сестрицѣ“, такъ якъ Лугъ називався „батькомъ або дѣдомъ“ а Сѣчь „матерею“. На сѣмъ отже островѣ найшовъ — якъ доноситъ варшавске Słowo, — п. Єварницкй, магистрантъ харко́вского университета, займаючйся исторiею Малороссiи, слѣды давныхъ укрѣпленъ и ко́лька арматъ. Мабуть не въ одно́мъ ще мѣсци найшлибыся такй памятки нашои давнои бувальщины, колыбъ було бо́льше людей, що щиро хотѣлибы занятися дослѣдами и збираньемъ такихъ памятнико́въ.

— **Конкурсы.** На посаду ветеринаря съ платою 200 зр. и ро́жными додатками розписавъ магистратъ станиславо́вскй конкурсъ съ речинцемъ до 10 (22) серпня с. р. — Борщѣвска рада повѣтона розписуе конкурсъ на посаду люстратора съ платою 500 зр. и 150 зр. додатку. Речинець до 3 (20) серпня с. р.

— **Холера въ Каирѣ** не устаe. Жителѣвъ опанувавъ такiй лякъ, що многй зъ межи нихъ умертвляются самй, а 23-ехъ збожеволѣло. Страшенна зараза розбйшлася по нѣло́мъ Египтѣ, до́сталася до Александрiи и до Смирны въ Мало́й Азiи; що бо́льше, появилась вже въ Кензингтонѣ коло Лондону и въ Марсилiи. Дай Богъ, щобъ се були лишь поединчй выпадки.

— **Ай-вай!** Редакторъ однои французкои газеты, Маeръ, зъ роду жидъ, богато заходився при несеню помочи Испанцямъ потерпѣвшимъ въ Мурцiи черезъ страшну повѣнь. Вдячне правительство Испанiи прислало ему за те ордеръ. Того однакъ Маeрови було трохи за мало и о́нъ попросивъ, щобы ему замѣсть ордера дати титулъ барона де Мурцiя. Правительство испаньске заявило ему на те, що въ Испанiи незвычайно робити баронами — жидо́въ!.. — П. Маeръ заявивъ сейчасъ свою готово́сть перейти на вѣру христiяньску, радъ що такъ малымъ коштомъ прiйде до желаного титулу „баронъ де Мурцiя“. Нещасный!.. Въ наслѣдокъ єго наглои, честилюбивостею выкликаной охоты до змѣны вѣры, узнало испаньске правительство его недостойнымъ всякого о́тличiя и о́тобрало ему ордеръ.

— **По испытѣ дозрѣлости** обовязанй суть студенты въ Россiи лишити одну фотографiю свою въ дирекцiи гимназiйно́й, а другу подати съ просьбою о принятье въ университетъ.

— **Катастрофа постигша** островъ Искiю була нечувано страшна. Въ Казамиччiоля рунуло 2.700 домо́въ, въ Лякко 1.000, въ Форiо 300. Жертвъ людскихъ рахуютъ вже до 4.000. Пятнайцять людей выдобуто живыми зъ по́дъ розвалинъ. Министеръ робо́тъ Геналя управляe о́ткопами. Короля надѣютоя що хвилѣ. Три вояки погибли при розкопахъ. Складки на нещасныхъ плывутъ щедро зъ цѣлои Италiи. Професоръ Пальмiери, директоръ обсерваторiи на Везувiю, утверждуe, що катастрофа постигша нещасный островъ Искiю не послѣдувала зъ причины потрясеня землѣ, а по причинѣ наглого обниженя терену острова; котрый мѣсцями и справдѣ позападався.

— **Керея, здрадника ирляндскихъ фенiянъ** застрѣливъ товаришъ подорожи Ирляндець О'Доннель на покладѣ корабля „Мельрозе“. Фенiяне таки додержали своеи обѣцянки.

— **Выстава електричныхъ выробо́въ**, моторо́въ, апарато́въ, машинъ и пр. о́ткрыеся въ Вѣдни дня 16-го серпня.

— **Зъ Риму доносятъ** о ново́мъ выбуху Везувiя. Выдобуваючася зъ него лява маe нагонъ на Торре дель Греко.

— **По причинѣ константинопольскои** кварантаны застановило правительство россiйске комуникацiю морску межи Одессою и столицею Турцiи.

— (*Дрóбкй вѣсти.*) Дръ Климъ Книгиницкй повѣтовый лѣкарь въ Нижку, повѣнчався съ донькою о. Поповича, приходника въ Стрыю. — Князь чорногорскй Никола о́тправится въ Константинополь заразъ по магометаньско́мъ торжествѣ размазану и заѣде до палаты положеной на такъ званыхъ „солодкихъ водахъ“ коло Скутари.

Вѣсти епархiяльнй.

Зъ АЕпархiи Льво́вскои.

Канонiчну институцiю получили оо.: 1) Николай Яновичь на парохiю Кальне, дек. золочѣвского; 2) Iоанъ Концевичь на канел. Розгадо́въ, дек. золочѣвского.

Презенту получивъ о. Iоанъ Слюзарь, парохъ Дунаева, на пар. въ Скалатѣ.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Мих. Тындюкъ сотрудництво въ Пневю дек. надво́рняньского; 2) Петро Шанковскй сотрудництво въ Копычинцяхъ, дек. гусятыньского; 3) Аполинарiй Калужняцкй сотрудництво въ Дашавѣ, дек. стрыйского.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Ем. Проскурницкй въ завѣдательство Джуркова, дек. жуко́вского; 2) Ант. Левицкй въ сотрудництво Пшеничникъ-Надорожнои, дек. товмацкого; 3) Евгенiй Гузарь въ сотрудн. въ Нараевѣ; 4) Павло Чмола въ завѣдательство въ Поникве́.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Ŧ **Димитрiй Пушкарь**, учитель гимназiяльный въ Дрогобычи, щирый Русинъ, бувшiй питомець бурсы „Народного Дому“, упокоився дня 13 (25) липня въ Дрогобычи. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зеркала ч. 2** появилося сими днями и обо́ймаe слѣдуючй статейки: Ad memoriam — день св. Троицы у оо. Змартвыхвстанцѣвъ (стихъ); Шкаралупникъ; Зъ теки львовского перекинчика; Нове Зеркало (стихъ); Выгадки; На кладбыщи; Еманципована (стихъ) и Египетска мара (плюстрацiя).

— **Редакцiю „Науки“** поручивъ ей властитель о. Иванъ Наумовичь п. Володимиру Луцыку, уряднику при „Ро́льничо-кредитово́мъ Заведеню для Галичины и Буковины“. Дотеперешный отвѣчальный редакторъ „Науки“ п. Щербанъ зрѣкся отвѣчального редакторства.

Телеграма „Дѣла“.

Коломыя, 2 л. серпня. Вечеръ съ танцями, котрый мавъ бути устровный для принятя рускихъ туристо́въ въ Делятынѣ, о́тбудеся въ Манявѣ дня 5 л. серпня. Комитетъ въ Манявѣ. Все якъ найлучше приготовано. Вечерокъ въ Коломыѣ о́тбудеся дня 9 л. серпня.

Подяка.

За щедрый даръ 10 портрето́въ знаменитыхъ писателѣвъ складаe Вп. Володимирови Л. Левицкому, кандидатови нотарiяльному въ Болеховѣ щиру подяку

Читальня въ Тартаковѣ.

Заявленье.

Зъ стороны церкви въ Городиловѣ, мы низше по́дписанй подаемъ Всеч. Священьству и ЧЧ. Братствамъ церковнымъ до вѣдомости, що п. Константинъ Дабаньскй, артистъ-малярь зо́ Львова, (мешкаe теперь къ Топоровѣ) змалювавъ до нашои церкви всѣ образы до иконостаса, а такожь и образъ запрестольный, що всѣ тiи иконы списавъ съ великою старанностею и удачею глубокои религiйности, — за що мы тому́жь п. артистови прилюдне подаемъ признанье, а заразомъ совѣстно єго иконы религiйно о́тличнй всему Всч. Священьству поручаемъ.

Николай Начовскiй, душпастырь мѣсцевый; *Анто́нъ Ганьошинъ*, *Алексей Юрцанъ*, провизоры.

О́тъ ко́лканайцять лѣтъ хорошо реноммованe

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковско́й ч. 19

поручаeся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелiй, Литургиконо́въ, Молитвословóвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтаe, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другй въ кругъ сего заводу входячй роботы.

Удержуe складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписо́въ въ братство тверезости** о́тъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинцiи выповняe якъ найточнѣйше и въ короткомъ часѣ. (6—9)

Товариство „Просвѣта“

во Львовѣ,

ул. Скарбко́вска ч. 2, I поверхъ,

маe великiй накладъ

рускихъ контракто́въ купна-продажи и позво́въ багательныхъ, (1—3)

котрй продаe по дуже умѣреныхъ цѣнахъ, а то:

1 либра контракту 30 кр. а. в.
1 „ позву багат. 25 кр. а. в.

На замовленье высылаe почтою.

Можутъ зголоситися

два хлопцѣ Русины съ укончено́ю 3-тою клясою народныхъ школъ до науки ремѣсла въ моёй робо́тни — о́тъ 15 л. серпня.

Павло Мартино́въ, властитель рукодѣльнѣ обуви во Львовѣ ул. Руска, ч. 3.

ПОХО́ДЪ СОБЄСКОГО

по́дъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

До́стати можна въ администрацiи Дѣла.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКО́ЛЬНЙ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручаe

по якъ найдешевшо́й цѣнѣ

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“.

Також за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ члено́въ „Рады школьнои“ даю повысшй приборы на раты по́сля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Возняк.

(Цѣнники на жаданье франко.)

Лекцiи на село

глядитъ правникъ, котрый черезъ ко́лька лѣтъ занимався наукою дѣтей. Близшй вѣсти въ Редакцiи.

Курсъ льво́вскй зъ дня 31. л. липня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 —	295 25
„ льво́в.-черн.-не. по 200 р.	167 50	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 25	90 25
„ „ „ по 5% ав. перiод.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 70	102 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. крод. Завед. для Гал. и Буков. 6% досов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	98 60	99 60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскй	5 56	5 66
„ цѣсарскй	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пбимперiялъ	9 72	9 82
Рубель россiйскй срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

ВАЖНЕ ДЛЯ ХЕМИКО́ВЪ!

ГЛЯДАЄСЯ

уко́нченого Русина хемика

до фабрики хемичныхъ выробо́въ.

Убѣгателѣ зволятъ зголоситися якъ найскорше на адресу п. Василя Нагорного, архитекта во Львовѣ (ул. Линде ч. 3).

Съ початкомъ надходячого року шко́льного буде такожь о́ткрыта

ОДНА СТИПЕНДIЯ

для технологичного хемика въ Вѣдни, котрый опо́вля бувбы обовязаный отвѣтный часъ бути занятымъ въ фабрицѣ надаючого стипендiю.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

по́дъ редакцiею *Корнила Устiяновича.*

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порако́въ рускои суспо́льности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до ко́нця року 2 зр. а. в. Предплату прiймаютъ редакцiи всѣхъ рускихъ часописей и администрацiя „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбко́вска ч. 2. (9—?)

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбо́ръ найкрасшихъ поезiй Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторо́нъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуe 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуe наразъ 9 прим. за гото́вку до́стаe 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакцiи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батько́вщины“ и „Нового Зеркала“. (10—?)

Накладомъ редакцiи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. Фонет.)

ФАВСТЪ

трагедiя І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниvъ

Iванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакцiи Свѣта“ во Львовѣ ул. Курнищка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за реценисомъ).

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Кепернika ч. 5. маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБО́ТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

по́сля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товаро́въ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи ласкавi взгляды Вч. П. Т. Публики и Вч. Духовеньства, поручаeся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуются въ найкоротшо́мъ часѣ. (8—12)

„МЕРТВЙ ДУШЄ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ о́тъ Выдавництва“ (278 сторо́нъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

До́стати можна въ администрацiи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигiйско́й.

Выдавець и редакторъ: **Анто́нъ Горбачевскй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка по́дъ зар. К. Беднарского.

Ч. 83. Львôвъ, Субота 23 липня (4 серпня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцл.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаютон по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописа „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 15 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть рок . 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ — токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5· на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

Руска школа вправъ во Львовѣ.

(Чого то мы довѣдалися на испытѣ?)

(*Конецъ*)

Въ остатнôмъ шк. роцѣ 1882/3 до 12 вересня 1882 не учивъ п. Будзыновскій въ своѣй клясѣ (III+IV дѣвчатъ) нѣчого; на папери тôлько призначивъ собѣ всего на всего 5 годинъ науки на тыждень. Ôтъ 12 вересня до 6 падолиста пôдъ пресiю учителѣвъ взявъ на себе 10 годинъ науки тыжднево, заявлякчи, що понадъ 10 годинъ учити не буде, що ônъ не есть обовязаный и годины учити, що отже наука въ клясѣ III+IV, котра власне ему на сей рôкъ припала, мусится „штукувати“, якъ можна. Замѣсть п. Будз—ого учили отже въ тôй клясѣ въ ласки въ дня на день безъ пляну, безъ подѣлу годинъ и роздѣлу предметôвъ, тожь безъ ладу и складу, безплатнѣ практикантки, — а п. Будз. бравъ лишь грошѣ за ихъ науку, а о школу не ходило ему зовсѣмъ.

Ôтъ 13 падолиста 1882 принявся п. Будз. 19 годинъ учити на тыждень, але въ того учивъ въ своѣй клясѣ III+IV дѣвчатъ таки тôлько 14 годинъ, прочѣ годины займали практикантки и другѣ учительскѣ силы, тожь наука таки „штукувалася“ до кôнця року, бо науковый плянъ приписуе для тои клясы 30 годинъ тыжднево, крôмъ религіи. Отже п. Будз. не 14 або 19, але 25—30 годинъ тыжднево обовязаный учити по мысли §§. 69 и 70 организаційного статута для учительскихъ семинарій. Наколиôъ ônъ якъ другѣ учителѣ повинувався тымъ приписамъ, — не булобы було „штукованои“ науки въ клясѣ III+IV дѣвчатъ, не булобы такъ некористныхъ результатôвъ.

Але тыхъ 19 годинъ на тыждень не додержувавъ п. Будз—ій, якъ належитъ. Часто безъ важнои причины абсентувався або для якои тамъ дурницѣ опускавъ годины. Можна певно сказати, що не було тыжднa, въ котрôмъ п. Будз. не опустивбы школы. Тожь дѣти его сидѣли часто даремно и безъ дозору, та тôлько галасували и перешкаджали другимъ клясамъ. На тое галасованье и перешкаджанье жалувався навѣть письменно директоръ рускои гимназіи передъ директоромъ учительскои семинаріи, яко настоятелемъ рускои школы вправъ. На годину иповъ п. Будз. о кôлька або и кôльканайцять минутъ пôзнѣйше. По 10 годинѣ рано мактъ дѣти 15 минутъ павзы. П. Будз. дававъ въ своѣй клясѣ павзу тую вже о ¾ на 10, тожь о 10 повинна була наука продовжатися дальше, а ônъ вертавъ до клясы ажь около ½11, тожь ¾ було павзы. — Дѣвчата тои клясы маютъ на тыждень 32 годины науки, тожь увзгляднивши два вôльнѣ пополудня, выпадае на кождый ранокъ 4, а на пополудне 2 годины. Пересвѣдченося однакъ неразъ, що дѣвчата тои клясы п. Будз. выпускавъ майже правильно що вторника и четверга о 11¼, о 11 або навѣть о 10¾ год. Лучалося тое и въ иншихъ днякъ. Черезъ цѣлый рôкъ кляса III+IV **не мала подѣлу годинъ**. Дѣвчата тои клясы не знали, на коли що припадае и на коли чого учитися. А треба знати, що и п. Будз. самъ не знавъ цѣлый рôкъ, що на котру годину припадае въ его клясѣ, — тай оттакъ собѣ доволѣ, що впало, балакавъ въ своѣй клясѣ; часто говоривъ и о тôмъ, що до рускои школы вправъ ходятъ самѣ „батяры“, „макабунды“, „злодѣѣ“ и т. п.! — Дѣти тои клясы знали лишь, коли у нихъ припадае религія, а коли языкъ рускій, тожь тôлько тыхъ предметôвъ училися доволѣ, въ тыхъ предметахъ поробили и поступы, бо катихитъ и п-а Яцикъ пильнували свого предмету и своихъ годинъ; въ предметахъ же п. Будз—имъ удѣляныхъ, а властиво удѣлятися маючихъ, III+IV кляса дѣвоча не зробила успѣхôвъ, бо и не могла зробити. П. Будз. съ розмысломъ отже допровадивъ тую клясу до такъ прикрыхъ результатôвъ. Наколиôъ п. Будз. бувъ совѣстнымъ учителемъ и колиôъ ему о тое було ходило, щобы въ своѣй клясѣ чогось научити, то ônъ не ôттягавсьбы бувъ ôтъ працѣ, до котрои впрочѣмъ есть обовязаный и за котру побирае платню хорошу. Не здававбы п. Будзыновскій своеи клясы на ласку безплатныхъ практикантокъ, не маневрувавбы шкôльными годинами, не чекавбы ажь учителѣ примусятъ его бодай до якоготакого числа годинъ; не абсентувавсьбы для якои небудь дурницѣ або и безъ найменшои причины, не нюхавбы, „якій коли и зъ ôтки вѣтеръ вѣе“. Колиôъ п. Будз. бувъ совѣстнымъ учителемъ, розпочинавбы науку порядочну заразъ съ початкомъ шкôльного року, якъ се чинятъ другѣ его товаришѣ, але не по 2 мѣсяцяхъ, Ônъ взявбы на себе приписане число годинъ ôтъ разу, учивбы самъ всѣхъ головнѣйшихъ предметôвъ въ своѣй клясѣ, якъ се чинили и чинятъ его товаришѣ, а практикантkамъ придѣлявбы тôлько науку другорядныхъ предметôвъ, и то лишь въ разѣ конечнои потребы. До такихъ повинностей обовязуютъ п. Будз-ого выразно и сильно §§. 79 и 80 организаційного статута. Неповинованье тымъ приписамъ при напровадженыхъ ту обставинахъ годѣ собѣ толкувати инакше, якъ тôлько тымъ, що высше высказано, с. е. що п. Будз-ому ходитъ лишь о тое, щобы школа упадала, и до того стремитъ всѣми силами, всѣми способами.

Мы тôлько въ головнѣйшихъ, але певно достовѣрныхъ точкахъ кинули нашѣ уваги на поступованье п. Будзыновского. Колиôъ кто хотѣвъ списати все докладно, колибы хотѣвъ доказати всѣми даными, якъ то п. Будз. съ розмысломъ и вырахованьемъ впроваджуе неладъ въ тôй школѣ, якъ поступае собѣ съ дѣтьми, учителями и учительками, а якъ они насупротивъ съ нимъ; еслибы кто хотѣвъ дальше выказувати, якихъ то рôжныхъ фабрикацій хватаеся п. Будз., щобы передъ властями и публикою покрывати свое поступованье, — на се требабы богато списати паперу, богато стратити часу, богато напрацюватися. Впрочѣмъ намъ вѣдомо, скôлько то разôвъ справедливо выступали Русины противъ п. Будз-ого и въ часописяхъ и въ соймѣ и въ радѣ державнôй. Все то однакъ остало безъ успѣха, хочь правда була все по сторонѣ выступаючихъ. Мы не хочемо надъ тою точкою розводитися довше, — мусимо лишь высказати наше сожалѣнье, що краевѣ власти шкôльнѣ берутъ его въ оборону. Разъ выпадалобы чейже на стôлько оправданыхъ и поважныхъ голосôвъ и жалобъ въ всѣхъ сторôнъ выслухати sine ira et studio и дôйти до жерела правды черезъ строге переведенье слѣдства. Хочемо мати повну надѣю, що ц. к. краева рада шкôльна займеся совѣстно бодай теперь на такѣ данѣ тою справою и въ интересѣ правды и справедливости положитъ разъ конецъ тымъ надъужитямъ, якихъ допускався и допускався въ рускôй школѣ вправъ п. Титъ Будзыновскій, и тымъ способомъ усуне тое зло, котре завдно стоитъ на завадѣ и задля котрого руска школа вправъ не може бути школою дѣйстно взôрцевою.

Теперь вернемося ще до злученои клясы III+IV, котру, якъ вѣдомо, провадивъ въ тôмъ роцѣ шк. п. Будз-ій. Дѣвчата тои клясы, особливо въ III не зробили поступу, а не зробили длятого, бо, якъ доказано, такъ хотѣвъ и до того стремѣвъ п. Будзыновскій. Пытаемося теперь, кто виненъ: чи дѣти тѣ, чи учитель, и кто повиненъ покутувати?... Длячого родичѣ, дѣти, длячого народнôсть руска мае ôтповѣдати за грѣхи п. Будзыновского? Пытаемо дальше, длячого перенесенѣ п. Будз-скимъ дѣвчата въ IV до III клясы маютъ тратити два, а тѣ въ III клясы одинъ рôкъ науки? Кто тому виненъ и кто мае ôтповѣдати за тое?... На всѣ тѣ пытаня ôтповѣсть кождый правду любячій: Всему тому виненъ лишь п. Будзыновскій и лишь ônъ за тое мае покутувати.

На свое и дѣтей оправданье заподавъ п. Будзыновскій по ôтчитаню клясификаціи, що на такій лихій результатъ въ науцѣ зложилися обставины, що двѣ клясы були разомъ злученѣ, тожь на одну клясу не рôкъ, але тôлько пôвъ шкôльного року припало на науку, и що значна часть тыхъ дѣвчатъ хорувала на ôспу. Мы мусимо на тое заявити, що се лишь самѣ выкруты п. Будз—ого. Въ тôй школѣ есть прецѣ ще одна кляса такъ злучена (V+VI), а коли въ тôй клясѣ учивъ коли якій совѣстный учитель або така учителька. то поступъ въ науцѣ бувъ вповнѣ задоволяючій и дѣвчата по роцѣ науки въ клясѣ V переходили до VI, а рôвночасно въ клясы VI кôнчили такожь науку по роцѣ, хочь такъ само, якъ у п. Будз—ого — припадало на одну въ тыхъ клясъ лишь пôвъ року шкôльнои науки. Учитель школы народнои одноклясовои мае ажь шѣсть ôтдѣлôвъ и до сотки дѣтей; а прецѣ мусить тамъ бути поступъ въ наукахъ въ кождôмъ ôтдѣлѣ. Такожь и тое есть простымъ лишь выкрутомъ, що дѣвчата хорували, бо хороба тая була съ початкомъ року, на котру и дѣти другихъ клясъ западали, а прецѣ нѣкто въ учителѣвъ анѣ учителькъ тои школы не мавъ потребы оправдувати тымъ лихого поступу своихъ дѣтей! У п. Будз—ого дѣти и тогды и нѣколи нѣчого не умѣли, хочь кляса не була мѣшана, анѣ хороба нѣяка не панувала. (При-

ПАВЛО ПОЛУБОТОКЪ.

(Исторична розвѣдка Ник. Костомарова.)

Дослѣджуванье походженя знатныхъ лиць въ исторіи Украины все представляе значнѣ трудности до розгадки; демократичный устрôй суспôльности не допускавъ нѣ родового ôтзначуваня, нѣ фамилійного ôтрôженя. Люде осягали высокѣ достоиньства не задля свого славного роду, а задля личныхъ заслугъ и съ выбору громады; простый собѣ козакъ, а проворный та талантливый, мôгъ при щасливыхъ обставинахъ осягнути урядъ полковника або и генерального старшины. Не значитъ се однакъ, щобы въ помѣжь козацкои суспôльности не выдвигалися семьѣ та роды, позаякъ Украинцѣ мимо суспôльнои рôвности все таки признавали природне право наслѣдства: козакъ пôднимаючися своими заслугами, пôднимавъ вразъ съ собою и свою семью та своихъ потомкôвъ, а богатѣючи, передававъ имъ свое майно. Такимъ чиномъ, пôсля выгнаня зъ Украины давнѣйшои спольщеной верствы, стали высуватися съ посередъ самого народу роды, котрѣ намагаючи утворити (въ певнôмъ значеню) высшу клясу суспôльности, ôтрôжнялися своимъ житьемъ та потребами ôтъ загалу простого народа, — но за те значенье ихъ не було тревале: они такъ скоро упадали, якъ пôднималися. Такъ було въ XVII та XVIII столѣтяхъ, доки на Украинѣ не введено дворяньства на великорускій ладъ; часто бувало, що урядъ полковника въ тôмъ же самôмъ полку займавъ по батьку ще сынъ а навѣть и внукъ; але если до кого небудь судьба була неласкава, то вже дальшимъ въ того роду не легко було одержати урядъ полковника.

Роды, котрымъ въ житю суспôльнôмъ щастилося, звалися „знатными“. Простѣ ковaки, чернь, дивилися на нихъ зъ укоса, а не рѣдко съ злобою; однакъ дорога, котрою можна було дôстатись до урядôвъ знатныхъ, не була ще нѣкому юридично замкнена: не було мѣжь знатными а чернею тои стѣны, яка моглабъ стати мѣжь двома рôжноправными верствами; знатный, якъ судила доля, перестававъ бути знатнымъ и змѣшувався съ чернею.

Въ числѣ родôвъ, що пôднеслися понадъ масу козацтва въ другôй половинѣ XVII вѣку на лѣвôмъ боцѣ Днѣпра, бувъ рôдъ **Полуботкôвъ**. Зъ давнѣйшихъ часôвъ доля сего роду намъ незвѣстна. Прôзвище „Полуботокъ“ есть, безперечно, насмѣшливе; „полуботокъ“ — се то саме, що „пôвъчоботокъ“; а фамилійнѣ назвища Украинцѣвъ дуже часто ишли ôтъ насмѣшливого прôзвища, яке кому давали; а прозваный передававъ его мимо волѣ своимъ потомкамъ. Окрôмъ прôзвища Полуботокъ, знаемо ще такѣ другѣ, якъ: Чоботокъ, Черевикъ, Сѣракъ. За Многогрѣшного въ чернигôвскôмъ полку бувъ сотникъ Артемій Полуботокъ. Его сынъ, Леонтій Артемьѣвъ, володѣвъ землею въ чернигôвскôмъ полку, а при Самôйловичу ставъ переяславскимъ полковникомъ. Леонтій Полуботокъ бувъ спорôдненый съ Самôйловичами. Коли пôсля упадку гетьмана Самôйловича, ставъ гетьманомъ Мазепа, новый гетьманъ, якъ здався, бувъ ласкавъ до Полуботка, бо Мазепа заславъ гетьмана Самôйловича та бувшого переяславского полковника Дмитрашка Райчу, а Полуботка лишивъ. Въ 1691 р. своякъ засланого на Сибѣръ гетьмана Ивана Самôйловича, бувшій гадяцкій полковникъ Михайло Самôйловичь, выданеный на домаганье Мазепы въ Украины и проживаючій въ Москвѣ, бувъ вмѣшаный въ справу черця Соломона. Той Соломонъ, чудна собѣ личнôсть, доси исторію не розъяснена. Ônъ скомпонувавъ фалшивѣ письма ôтъ Мазепы до польского короля Яна Собѣского такого содержаня, за яке Россія могла була обвинити Мазепу въ здрадѣ. Мабуть чернець Соломонъ бувъ орудьемъ якогось ворожого Мазепѣ сторонництва на Украинѣ, котре бажало очернити Мазепу передъ найвышою управою въ Москвѣ, щобы прогнати его въ гетьманьства. Задуманый пôдступъ не удався; Соломонъ злапався самъ въ Польщи на обманѣ, признавъ свою провину, его выдали московскому правительству и казнили; такимъ чиномъ замѣсть навести на Мазепу задуману тайно злобу, допомôгъ ему до повного трiюмфу; довѣрье до гетьмана збôльшилося въ Москвѣ. Зъ причины процесу, переведеного въ Москвѣ съ Соломономъ, вхопили въ застѣнокъ Михайла Самôйловича и ôттакъ заслали его на Сибѣрь. Мазепа довѣдався, що сынъ переяславского полковника, Павло Полуботокъ, будучи тогды въ Москвѣ, вносився съ Самôйловичемъ, а батько его, Леонтій, спріяючи намѣрамъ Самôйловича выкликати на Украинѣ забуренье, задумавъ стати гетьманомъ. Мазепа приказавъ взяти пôдъ сторожу и батька и сына и ôтдавъ ихъ обохъ на судъ старшины та рады полковникôвъ. На судѣ показалося, що Павло Полуботокъ учувши ôтъ Самôйловича недобрѣ рѣчи про Мазепу, передавъ ихъ пробувавшому въ Москвѣ миргородскому полковникови Апостолови, а сей давъ о тôмъ знати Мазепѣ. Однакъ гетьманъ все-таки тыкавъ Павлу Палуôткови: чому ônъ самъ не остерѣгъ свого гетьмана. Старшина на своѣмъ судѣ надъ Полуботками поступила такъ, якъ хотѣвъ Мазепа. У нихъ ôтнято всѣ маетности. Частину ихъ вернено Чернигови, бо найдено въ документахъ, що они належали колись-то за давныхъ часôвъ до того города; другѣ маетности задержано для войскового скарбу, щобъ роздати мѣжь иншѣ особы. Той страшный для Полуботкôвъ засудъ екзекуванo, не подавши его найвышôй управѣ до затвердженя; ажь по екзекуціи Мазепа давъ знати о сѣмъ царямъ Иванови и Петрови. На мѣсце Леонтія Полуботка зôставъ назначеный переяславскимъ полковникомъ Иванъ Мировичь.

Семья Полуботкôвъ була такимъ чиномъ понижена та позбавлена матеріяльныхъ засобôвъ. Вже здавалося, немовь ей суджено до-

гадуємо п. Будз—му лишь III клясу хлопцѣвъ въ роцѣ шк. 1881). Додати ще мусимо, що п. Будз. мавъ въ тôй клясѣ мале число дѣтей, тожь мôгъ справдѣ далеко поступити съ ними въ науцѣ.

Зъ порядку приходимъ теперь до оцѣнки V+VI клясы. Клясу тую провадила ôтъ початку року до мая 1883 учителька п-а Остановичь, о котрôй въ горѣ вже мы коротко высказали нашь на достовѣрныхъ даныхъ опертый судъ. Теперь ще додамо, що п-а Остановичь въ нѣякихъ взглядôвъ не квалификуєся вже на учительку до нѣякои школы, тымъ менше до школы взôрцевои. (Зачуваємо, що краєва рада шк. стараєся выєднати тôй учительцѣ бôльшу платню у министра просвѣты, передъ котрымъ захвалила и ей педагогичну здôбнôсть и ей крѣпке здоровле. Якъ же зновъ тое погодити съ тымъ, що видится на власнѝ очи, що чуєся на власнѝ уши?) Хиба — п. Остановичь добра єсть тôлько для рускои школы вправъ! Ôтъ мая 1883 року (ôтъ коли п-а Остановичь дôстала ôтъ кр. рады шк. урльопъ) до кôнця шк. року заступала п-ну Остановичь учителька п. Кавска и старалася скôлько силъ зробити съ дѣвчатами тои клясы якій такій поступъ; тожь признати належитъ, що совѣстною и честною працею допровадила до досыть задоволяючихъ результатôвъ. (Ось вамъ примѣръ, пане Будз—ій!). На 24 записаныхъ перейшло до высшои клясы 20.

Позôстав намъ сказати ще гдещо о клясахъ хлопцѣвъ. Мы взначили заразъ на початку нашои статіи, що въ клясахъ хлопцѣвъ учатъ самѝ досвѣдченѝ педагоги, тожь поступъ въ наукахъ показався на испытѣ загально вповнѣ задоволяючій. Заявити тутъ мусимо тымъ учителямъ признанье за ихъ совѣстну и вытревалу працю. Подати мусимо такожь до загальнои вѣдомости, що и краєвый инспекторъ шкôльный єсть въ нихъ завсѣгды задоволеный, а гдекотрыхъ хвалитъ навѣть выразно на конференціи визитаційнôй за взôрцеву науку и педагогичне веденье дѣтей.

Въ клясѣ I хлопцѣвъ на 54 записаныхъ, перейшло до клясы II 40; въ клясѣ II хлопцѣвъ на 37 записаныхъ, перейшло до клясы III 27; въ клясѣ III хлопцѣвъ на 37 записаныхъ, перейшло до клясы IV 25; клясу IV на 40 записаныхъ укôнчило 28.

Такъ перейшли мы и оцѣнили всѣ клясы рускои школы вправъ, а коли теперь зрекапитулюємо все, то прійдемо до слѣдуючихъ внесень:

Щобы руска школа вправъ могла розвиватися, треба доконче:

1. Системизувати осôбнѝдѣвочѝ клясы и прилучити ихъ до женьскои учительскои семинаріи. Практика показала, що дотеперѣшне утримуванье паралельокъ женьскихъ при клясахъ хлопячихъ и призначуванье до пихъ неôтповѣдныхъ силъ учительскихъ доводитъ до некористныхъ результатôвъ.

2. Не ôтповѣднѝ до взôрцевои школы учительскѝ силы належитъ хиба перенести до шкôлъ чисто людовыхъ.

3. Усунути п. Будзыновского зъ рускои школы вправъ и єсли єго мальверзаціи не станутъ ему на завадѣ, перенести єго до школы вправъ съ выкладовымъ языкомъ польскимъ, або на другу яку посаду, нехай тамъ попробуе сѣяти таке саме зерно правды, науки и совѣстности, яке сѣявъ дотеперь въ рускôй школѣ вправъ.

ДОПИСИ.

Зъ Кіева.

(*Про могилу Тараса Шевченка.*) Дѣло съ Тарасовою могилою, про котре Вы недавно подали обширнѣйшу вѣстку въ фейлетонѣ ч. 77 „Дѣла“, вôйшло на добру дорогу. Дня 16 (28) липня головный начальникъ краю, генералъ-губернаторъ гр. Дрентеленъ, пôсля довгихъ розпытôвъ та переговорôвъ съ п. Варфоломеєвъ Шевченкомъ, дозволивъ ему продовжати роботы коло могилы нашого незабутнього кобзаря Тараса Шевченка. Треба честь ôтдати генералъ-губернаторови Дрентелену, що ôнъ подивився на се дѣло тôлько въ формальнои стороны, не вдаючись у химороды и поговоры, якѝ збили зъ пантелику єго пôдручника, кіевского губернатора Гудиму-Левковича. Дякувати єго заборонѣ, згайнувався непотрѣбно цѣлый мѣсяць, — а теперь робочій часъ, настали жнива, то и трудненько буде знову до купы зôбрати тыхъ робôтникôвъ, котрыхъ порозганяли жандармы.. Що буде, те й буде, а вже и то гаразд, що може за мѣсяць або два буде спромога довести до путнёго ладу Тарасову могилу.

Зъ Тернополя.

(*Рускій театръ а Подôльска Русь.*) Минувшого тыжня завитавъ до насъ рускій театръ пôдъ дирекцією пп. И. Биберовича и И. Гриневецкого и давъ сѣмъ представлень а именно: въ середу 13 (25) липня Чорноморцѣ, народна оперетка въ 3 актахъ Кухаренка, музика М. Лисенка; въ четверъ 14 (26) лип. Пентелей Трубка, народна комична оперетка въ 3 актахъ Дан. Млаки, музика И. Воробкевича, въ пятницю 15 (27) Великѝ Рыбы, комедія М. Балуцкого въ перекладѣ И. Гриневецкого, въ суботу 16 (28) Ôнъ не заздрôстный, комедія въ 1 ак. Ельца въ перекл. В. Луч-го, Слаба Струнка, оперетка въ 1 ак. въ Фран. и Нôчлѣгъ въ Апенинахъ оперетка въ 1 актѣ Фредры, въ недѣлю 17 (29) Олеся, опера въ 3 актахъ П. Бажаньского, вô второкъ 19 (31) липня Яношь Иштенгази, ком. оперетка въ 1 актѣ и Дядько Каспарь, ком. оперетка въ 2 актахъ, обѣ Д. Млаки съ музикою И. Воробкевича, на конець въ четверъ 20 липня (1 л. серп.) на дохôдъ П. Попелевои Галька, мельодрама въ 4 актахъ перероблена О. Левицкимъ, муз. С. Монюшки. Сподѣване представленье истор. драмы Настася ôткликано задля наглои слабости п-нѣ И. Биберовичевои.

Дирекція руского театру вывела симъ разомъ на сцену майже выключно по першій разъ тутъ представлюванѝ творы, але позаякъ они вже були въ „Дѣлѣ“ оцѣненѝ, то обмежимось въ сѣмъ справозданю на загальнѝ замѣтки. Добôръ штукъ бувъ зовсѣмъ ôтповѣдный, скажемо лишь мимоходомъ, що оперетку Слаба Струнка належалобъ усунути зъ репертоару, бо она зовсѣмъ не пôдходитъ до нашого житя суспôльного, а въ такôмъ обкроєнôмъ видѣ навѣть не може послужити картиною суспôльного житя французкого.

Съ признаньемъ пôдносимо, що дирекція ôтъ часу послѣдного побыту театру въ Тернополи (на веснѣ мин. року) доповнила ôтповѣдно персоналъ театральный деякими новыми, лучшими а именно спѣвучими силами, такъ що й представленя оперетокъ, котрѝ ще найбôльше можутъ заняти мѣшану публику, выпали зовсѣмъ добре. Въ женьскôмъ персоналѣ доброю акизиціею суть мѣжь иншими пп. Попелева и Таньска, а въ мужескôмъ п. Карпиньскій, котрый съ своимъ мягкимъ теноровымъ голосомъ може стати окрасою рускои сцены. Игрою и спѣвомъ въ Чорноморцяхъ (Иванъ, сирота), въ Пентелею (резервиста Грицько), а особливо въ Олесѣ (Теофиль Воєводичь) и въ Гальцѣ (Антось) здобувъ собѣ п. Карпиньскій загальне признанье. П-нѣ Попелева вызначилась мѣжь иншими въ головныхъ ролях въ Олесѣ и Гальцѣ, въ иншихъ штукахъ булабъ пожадана выразнѣйша деклямація въ спѣвѣ. П-нѣ Таньска вельми гарно вывязалась въ Чорноморцяхъ (Ивга), въ Великихъ Рыбатъ (Федора, жѣнка Цяпуткевича) и въ Иштенгази (Евлялія). Давнѣйшѝ артисты пôддержували здобуту вже на рускôй сценѣ добру славу. П. Биберовичь ôтограв съ великою свободою Вистовича (Великѝ Рыбы) и дра Августа (Ôнъ не заздрôсный) и съ належитымъ врозумѣньемъ Василя (въ Пентелею) и Януша (въ Гальцѣ). П. Грыневецкій бувъ незрôвнаный въ ролѣ Цяпуткевича (Великѝ Рыбы) а такожь дуже гарно вывязався въ Чорноморцяхъ (Кабиця, старый козакъ), въ ролѣ Пентелея Трубки, Яноша Иштенгази, Дядька Каспара и Стольника (въ Гальцѣ). Панѣ Стефуракова здобула собѣ признанье въ Чорноморцяхъ (Кулина, давна суджена Кабицѣ) и въ ролѣ Целѣны (Ôнъ не заздрôсный), а пп. Стефуракъ, Плошевскій и Пôдвысоцкій такожь все гарно сповняли призначенѝ имъ ролѣ. Панѣ Пôдвысоцка належитъ такожь до лучшихъ силъ театрального персоналу, замѣтимо лишь, що деколи попадае въ пискливый голосъ. Признати мусимо въ загалѣ, що ролѣ були зовсѣмъ ôтповѣдно роздѣленѝ, спѣвы майже безъ вынятку такъ сольовѝ якъ хоральнѝ выпали поправно, гра артистôвъ була старанна а хибы въ пронунціяціи руского слова лишь спорадичнѝ. Такъ сумлѣнно и съ щирою радостею констатуємо, що наша народна сцена щоразъ красше розвиваєсь, а надѣємось, що коли завитае до Львова на осѣннѝ представленя, совѣтъ Народного Дому позволитъ нашому театрови выступити передъ ширшою публикою въ своѣй просторôй сали (замѣсть въ дотеперѣшнôй комôрнôй салѣ „Gwiazdy“), а соймъ не пожалуе докинути хочь одну тысячку до ще красшого розросту сеи одинокои институціи рускои, пôдпомаганои краєвымъ фондомъ.

Участь публики була въ загалѣ мѣрна. Тôлько въ четверъ и въ недѣлю сала була зовсѣмъ заповнена. Видно було, що нема въ мѣсци нашои патріотичнои молодежи. Зъ мѣщанъства и селянъства бачилисьмо тôлько въ недѣлю досыть осôбъ. Духовенъство руске хочь численно громадилось въ мѣстѣ въ дни ярмарковѝ, не дуже пильно квапилось до театру, а деякѝ волѣли навѣть пôти до менажерии! Та й сьвѣтска интелигенція мѣсцева съ вынятком немногихъ, що все бували на представленяхъ, показалась холоднокровною до рускои институціи и видно було, що лекше молоти фразы на тему патріотизму руского, якъ зложити хочь невелику лепту на жертовнику народнôмъ. Були й такѝ, що не могли знести духоты въ рускôмъ театрѣ и выносились середъ представленя. А вже жь найôбольшій жаль переймавъ щирого народолюбця, коли почувъ, якъ то деякѝ нашѝ священничѝ родины, мовьбы навмысне чванились въ межиактахъ галицкою польщиною, начебъ хотѣли ôтрôжнитись ôтъ простои товпы. Хочемо, щобъ насъ шанували и поважали люде зъ иншихъ народностей, а не тямимо того, що такимъ поступованьемъ самѝ въ ихъ очахъ понижаємось! Нарѣкаємо на вороговане иншихъ противникôвъ, але якъ ходитъ о пôдмогу рускои институціи, що служитъ рускôй идеѣ, тогды насъ нема, тогды все якась перепона выдумуєсь, то робота або яке инше дѣло дома, то якась слабôсть, то зновъ нѣбы то не знаюсь, що приѣхавъ рускій театръ або що єсть тогды а тогды представленье, або для доброи славы розголошуєсь передъ людьми, що береся на кожде представленье билеты, лишь занятія и здоровье не позваляютъ учащати. Зъ деякихъ убогихъ гôрскихъ сторôнъ руска интелигенція не тôлько сама спѣшила до руского театру, але й селянъ старалась одушевити и заохотити до участи, а наше богате Подôлье не мае за що, не мае часу! Якъ собѣ постелимо, такъ выспимось!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министеръ справъ заграничныхъ гр. Кальноки*) зложивъ недавно пробуваючому въ Гастайнъ цѣсареви нѣмецкому Вильгельмови визиту и получивъ при тôй случайности ордеръ *чорного орла*, котрый есть найзначнитшою ôтзнакою якою рускій пануючій може кого удекоровати. — Фактъ сей есть теперь обговорюваный всѣми австрійскими и заграничными газетами и всѣ приписуютъ ему незвычайне значенье политичне. Въ кругахъ мѣродайныхъ нѣкто не перечитъ — пише берлиньска офиціозна „Post“ — що случай сей мае досяглôсть политичну и по думцѣ тои же газеты приписуванье визитѣ гр. Кальнокого политичного характеру не есть безъ замѣру.—Цѣсарь Вильгельмъ говоритъ, „Neue fr. Presse“, мавъ съ съ гр. Кальнокимъ въ Гастайнъ двѣ розмовы и здаеся, що гр. Кальноки зробивъ на цѣсаря дуже корыстне враженье, коли по сихъ розмовахъ уважавъ цѣсарь ôтповѣднымъ надати ему ордеръ чорного орла. Обстоятельство тое єсть доказомъ, що въ гр. Кальнокимъ добачаютъ въ Берлинѣ поруку австро-нѣмецкого союза. — До внесеня, що визита австрійского министра дѣлъ заграничныхъ у цѣсаря Вильгельма вказуе на ôтновленье аліянсу межи обома державами, доходятъ такожь всѣ прочій коментаторы а що найважнѣйше офиціозна праса россійска зачинае надъ симъ фактомъ такожь серіозно застановлятися.

(*Новеля до закона войскового*) ухвалена 1882 р. змѣняе межи прочимъ постановы закона зъ р. 1868 въ справѣ службы войсковои посѣдачѣвъ сельскихъ господарствъ. Пôсля давнѣйшихъ нормъ (законъ зъ р. 1968) були посѣдачѣ сельскихъ господарствъ асентерованій до войска, по выобразованю на жовнѣрôвъ стало урлѣпованій и поклику-ванй лишь до періодичныхъ вправъ. — Новеля змѣнила тую постанову о стôлько, що такѝ посѣдачѣ грунтôвъ сельскихъ, що лѣсомъ попадутъ до контингенту рекрутôвъ, маютъ бути придѣленѝ до резервы запасовои (Ersatzreserve). Въ справѣ переношеня ихъ до резервы запасовои выдало министерство вôйны розпорядженье. Пôсля того розпоряженя маютъ жовнѣры тои категоріи при перенесеню ихъ до резервы запасовои лишатись въ статуосѣ трупы, до котрои зôстали асентерованій, если згадана трупа мае правильну дотацію резервистôвъ запасовыхъ. Такъ само маєся рѣчъ съ артилерією, треномъ, полкомъ желѣзничимъ и телеграфичнымъ. При кавалеріи, инжинеріи войсковôй и піонерахъ лишаютоя запасовѝ резервисты, тôлько тогды въ статуосѣ ихъ ôтдѣлôвъ войсковыхъ, если суть для службы достаточно выобразованій або если маютъ иншѝ вѣдомости, котрѝ даютъ поруку доброго выконуваня службы. — Жовнѣры повысшои категоріи, у котрыхъ не заходятъ такѝ обстоятельства, переносятся зъ кавалеріи до трену а зъ инжинеріи и піонерôвъ до приналежного полку инфантеріи. — Всѣ повысшій резервисты запасовѝ якъ такожь асентерованій до артилерія трену, полку желѣзничого и телеграфичного, котрѝ ще не суть досгачно выобразованій, обовязанѝ суть присвоити собѣ взглядно доповнити образованье войскове въ протягу 8 недѣль съ вчисленьемъ часу ôтбутои вже службы активнои.

(*Мѣсячна газета вѣденьска Wiener Revue*) помѣстила въ послѣднôмъ своѣмъ числѣ статію п. з. „Пытанье галицке“ въ котрôй доходитъ до конклюзіи, що треба признати Галичинѣ ôтрубне становище, бо се єсть одинокимъ средствомъ, котре може загварантувати нѣмецкôй народности вплывъ на управу, якій она мала передъ вступленьемъ Чехôвъ до рады державнои. — При своѣй мнимôй оригинальности не єсть гадка, пôднесена авторомъ цитованои статіи, зовсѣмъ новою, бо высказавъ ей вже одинъ зъ послôвъ-централистôвъ при дебатѣ надъ новелею до закона школьного а мотивъ въ обохъ случаяхъ такожь той самый: забезпеченье Нѣмцямъ доминуючого становища въ управѣ. Тезу обговорювану въ цитованôмъ артикулѣ стараеся авторъ умотивувати змаганьемъ Полякôвъ до ôтбудованя историчнои Польщѣ и констатуючи, що зреализованье того идеалу не принеслобы для Австріи въ результатѣ шкоды (?) — вказуе на то, що Поляки галицкѝ перенятѝ идеею реставраціи не видятъ жадного другого интересу политичного, тôлько польскій. „Они панують въ Австріи але зъ польского становища, не зважаючи совсѣмъ на найважнѣйшѝ интересы державы.“ Авторъ боится, що правительство центральне буде мало характеръ чисто славяньскій а загранична политика буде такожь славяньска. Така практика муситъ хочьбы въ найтвердѣйшôмъ централистѣ, заколебати вѣру въ державный идеалъ и ôнъ муситъ такъ зъ нѣмецкого якъ и зъ австрійского становища признати потребу ратунку. Одиноке средство до того — се признанье Галичинѣ ôтрубного становища — такого, яке мае Хорватія въ Угорщинѣ. „Перестаньмо вже переконувати Полякôвъ о безуспѣшности ихъ мрѣй що до будучности, перестаньмо вщѣплювати въ нихъ австрійске почутье, позвольмо имъ безъ перешкоды — о скôлько се лишь можливе — рядити и господарувати въ Галичинѣ, даймо имъ ихъ автономію, щобысьмо могли ôтзыскати нашу.“ За пôдставу уладженя ôтношень межи Поляками а Нѣмцями бере авторъ резолюцію зъ дня 27 вересня 1868. Пôсля такои програмы угодовои не тяжко догадатися яка роля припалабы въ Галичинѣ Русинамъ. Авторъ пригадавъ собѣ и на нихъ и думае, що выданье спеціального закона, котрыйбы хоронивъ ихъ противъ майоризаціи зъ стороны польскои, уладитъ межинароднѝ ôтношеня въ Галичинѣ. По думцѣ автора ôтрубнôсть Галичины не зробитъ злого враженя на сусѣднѝ державы, бо хочь моглобы се бути непріятнымъ для Россіи, то она видитъ, що Поляки теперь займаютъ выбитне становище. За всѣ тѝ концесіи, сподѣваеся авторъ, що Поляки будутъ попирали Нѣмцѣвъ и пôдутъ съ ними рука въ руку противъ Чехôвъ и Словенцѣвъ, котрѝ такожь выступлятъ съ жаданями совершенной автономіи.

свѣдчати долѣ богато другихъ родôвъ, котрѝ пôднималися швидко и швидко порынали въ масѣ народу. Але съ Полуботками сталося не такъ. Рôдъ той въ особѣ Павла ставъ наново швидко пôдниматись; а самъ Мазепа помагавъ до єго пôднесеня. На мѣсце умершого черниговского полковника Ливогуба, зроблено полковникомъ въ черниговскôмъ полку Павла Полуботка; часу не знаємо, однакъ въ р. 1708 ôнъ займавъ вже той урядъ. Коли ôткрыто здраду Мазепы, а Меншиковъ зруйнувавъ єго столицю Батуринъ, царь Петро зôбравъ всю украиньску старшину и начальникôвъ всѣхъ полкôвъ на раду до Глухова для выбору нового гетьмана. Полуботокъ бувъ однымъ зъ першихъ, що ставився на покликъ царя. Вже тогдѣ ôнъ бувъ въ бôльшôмъ поважаню ковацтва. Выбираный по волѣ царя на гетьманьскій урядъ, стародубскій полковникъ Скоропадскій, ставъ ôтмовлятись ôтъ оказанои ему чести; такій бувъ старый казацкій звычай. Тогды козаки задумали були оголосити головою ковацтва Павла Полуботка. „То чоловѣкъ хитрый; зъ него мôгбы выйти другій Мазепа“, — такъ ôтозвався царь про Полуботка. Розумѣвся, що довѣдавшись о такôмъ ôтзывѣ царя, нѣкто не намагавъ, щобъ выбирано Полуботка, и гетьманомъ ставъ Скоропадскій.

На той часъ, коли Мазепа перейшовъ до шведского короля и старався потягнути за собою Украину, — Петро, для збереженя цѣлости свого царства, конче мусѣвъ гладити Украинцѣвъ, щобъ удержати ихъ въ послуху для россійского царства. Кароль XII. мôгъ статися дуже небезпечнымъ для Петра, наколибъ умѣвъ бувъ стати сильно въ выгôдныхъ обставинахъ, котрѝ, независимо ôтъ єго власныхъ заходôвъ, приготовляла доля для неразумного героя. Ôтъ Украины залежавъ теперь выхôдъ всеи вôйны: за кимъ пôйде Украина — той стане вытяземъ. Петро спôзнавъ, що найважнѣйшимъ тутъ дѣломъ було — не допустити Украинцѣвъ слухати пôдшептôвъ Мазепы та обѣцянокъ Кароля XII. Длятого то, Петро, въ своихъ манифестахъ, пригадуе всѣмъ Украинцямъ, що московске правительство не накладало доси на Украинцѣвъ нѣякихъ тягарôвъ; царь обѣцяе се и на будуче та прирѣкае свято зберегати тѝ вѣковѝ права, съ котрыми Украина прійшла пôдъ московскихъ царѣвъ. Но минули небезпеченьства, котрѝ грозили московскому самодержцю. Украинцѣ не пôшли туды, куды заманювавъ ихъ та кликавъ старый гетьманъ; ба навѣть выступили ворожо противъ тыхъ чуземцѣвъ, котрѝ прійшли до нихъ, щобъ ихъ освободити.

По битвѣ пôдъ Полтавою, Кароль XII. на довго переставъ бути небезпечнымъ Петрови, и Петро сейчасъ ставъ инакше ôтноситись до Украины.

(*Дальше буде.*)

(*Репрезентація мѣста Оломуца*) ôткинула пôсля информацій N. fr. Presse петицію, жадаючу основаня ческои народнои школы въ Оломуцу. — Ухвала рады мѣйскои въ тôмъ предметѣ мала запасти одноголосно а панове радні попросту высмѣяли мотивъ петиціи, що ческі дѣти въ нѣмецкихъ школахъ духово нидѣютъ.

(*Школы людові въ Любляні*) стоятъ дотеперь пôдъ взглядомъ національнои рôвноправности далеко ще поза вымогами интересôвъ словеньскои народности и науки. — Бажаючи устороніти тѣ недостачѣ и привернути словеньскôй мовѣ належне ей становище въ шкôльництвѣ, ухвалила рада мѣста Любляны, еще въ серпню минувшого року петицію до краевои рады шкôльнои, въ котрôй жадала заведеня словеньского языка въ всѣхъ школахъ людовыхъ удержуваныхъ зъ фондôвъ мѣйскихъ, яко выкладового для всѣхъ тамже преподаваныхъ предметôвъ и щобы наука языка нѣмецкого преподавалася зачавши ôтъ третои клясы шкôлъ людовыхъ. — На однôмъ зъ послѣдныхъ засѣдань любляньскои рады мѣйскои подавъ бурмистръ до вѣдомости радныхъ рѣшенье краевои рады шкôльнои, котра першу точку петиціи залагодила прихильно, такъ що вже съ початкомъ року шкôльного 1883/4 языкъ словеньскій буде выкладовымъ въ всѣхъ публичныхъ мѣйскихъ школахъ въ Любляні. — Заразомъ розпорядила краева рада шкôльна, що для дѣтей котрыхъ материнскій языкъ нѣмецкій, маютъ бути ôткрыті паралелькы. — Другои точки прошеня рады мѣйскои въ Любляні не увзгляднила рада шкôльна, бо пôсля существуючихъ законôвъ, наука языка нѣмецкого яко другого языка краевого маѣ зачинатись тогды, коли ученики зробили достаточнѣ поступы въ читаню и писаню материнского языка. — Зъ причины, що рѣшенье рады шкôльнои ôткинуло другу точку петиціи рады мѣста Любляны переказано рѣшенье шкôльнôй комисіи рады мѣйскои, котра маѣ выготовити ôтповѣдь.

ЗАГРАНИЦЯ.

До ситуаціи на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Подорожѣ коронованыхъ головъ сталися нынѣ вже не тôлько модою; якъ досвѣдъ поучаѣ, маютъ они звычайно далекосягаюче значенье въ теперѣшныхъ межинародныхъ ôтношеняхъ поодинокихъ державъ, и ôтъ нихъ зависитъ тепер часто хочбы найблизша судьба народôвъ. Тожь и не дивниця, що до кождои такои подорожи привязуютъ народы велике значенье и будуютъ на нѣй всякі свои догадочнѣ комбинаціи. Зъ тои то причины и нынѣ всѣхъ очи звернені на подорожь чорногорского князя Николая. Дня 29 мин. м. рознесли газеты телеграму зъ Константинополя: „По святахъ рамазану сподѣваются тутъ князя Чорногоры. Яхтъ забере князя зъ Котару; на помешканье назначено князеви палату солодкихъ водъ по азіятскôй сторонѣ. Князя будутъ пріймати съ такими самыми почестями, якъ князя болгарского.“ — Чогожь ѣде князь Николай до Константинополя? — питаѣся кождый. Якажь цѣль веде єго до столицѣ ôтвѣчного ворога Чорногоры? Не вжежь якôсь важнѣ справы склоняютъ єго до того? — Яка єсть цѣль подорожи князя Николая, трудно дѣйстно ôтгадати; досяглôсть ей однакожь и значенье станутся намъ яснѣйшими, наколи розглянемося близше по балканьскôмъ пôвъостровѣ и возьмемо пôдъ розвагу ôтношеня князя Николая и єго держави до державъ сусѣдныхъ. Якъ звѣстно, сходятся на балканьскôмъ пôвъостровѣ интересы майже цѣлои Европы, а Константинополь єсть немовь тое золоте руно, по котре не одинъ герой хотѣвбы посягнути. Але Санъ Стефаньска змія и англійскій китъ стережутъ єго добре. Треба якоись чародѣйнои силы, котрабы усунула всѣ перепоны. Тою чародѣйною силою єсть не яка инша, якъ тôлько сила народôвъ и племенъ, живучихъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Кто ей позыскаѣ, той и добуде, або по крайнôй мѣрѣ може мати надѣю до бути тое золоте руно. Ходитъ отже о тое, щобы зробити тѣ силы собѣ прихильными и повести ихъ пôсля своеи думки. Що найбôльшій вплывъ на народы жіючі на балканьскôмъ пôвъостровѣ маѣ Россія, се рѣчь такъ звѣстна, якъ звѣстно, що зъ другои стороны стараются ей вплывовы ставляти всякі перепоны. Прихильнôсть сербскои политики для Австріи зъ однои, а вызываюча смѣлôсть Румуніи и непевне, хочь впрочѣмъ зовсѣмъ коректне становище Чорногоры противъ Австріи зъ другои стороны, характеризуютъ досыть ясно сходячйся тутъ силы стремлень двохъ великихъ державъ. Додаймо ще до сего не мале значенье Болгаріи, де Россія безпосередно вплываѣ и звѣстный ще ôтъ часôвъ усуненя Ристича походячій антагонизмъ мѣжь Сербіею и Чорногорою, то побачимо, кто найлѣпше приготовивъ собѣ теренъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Не безъ всякого значеня буде такожь сполученьеся чорногôрского княжого роду съ Караджорджевичами, претендентами до сербского престола; присутнôсть россійского генерала при вѣнчаню каже по крайнôй мѣрѣ того догадуватися. Доси отже Россія певна свого; ходитъ ще о тое, щобы позыскати самого найсильнѣйшого владѣльця на балканьскôмъ пôвъостровѣ — ходитъ о позысканье самоижъ Туреччины. Въ Константинополи Нѣмцѣ на добре розгосподарувалися и втягнувши Турцію до потрôйного союза можутъ не тôлько знѣвечити всякі забѣги Россіи на пôвъостровѣ, але и можутъ статися ѣй ще где инде небезпечными. Але, здаѣся, Россіи не иде тôлько о балканьскій пôвъостровъ; она муситъ стерегчися и въ Азіи, щобы не датися тамъ выпередити Англичанамъ, котрі хотѣлибы конче позыскати вплывъ въ Арменіи. Тожь уживаѣ всякихъ силъ, щобъ завчасу статися панею ситуаціи и годитъ ôтвѣчныхъ воротôвъ и стараеся мѣжь ними навязати добрі ôтношеня, щобъ пôзнѣйше не мати перешкоды. Таке отже значенье може мати подорожь князя Николая; чи не маѣ она ще якого спеціяльнѣйшого значеня, покаже недалека будучнôсть.

Нѣмеччина. Недавно поставила париска газета „Temps“ пытанье: що станеся съ Нѣмеччиною, якъ не стане Бисмарка. На тое ôтповѣдаѣ ей „Nation. Ztg.“ и каже, що непевнôсть ôтношень рôжныхъ сторонництвъ и бракъ политичныхъ талантôвъ заставляютъ богато думати, але що въ тôмъ ще не можна добачувати слабости нѣмецкои державы, то такожь рѣчь певна. Певно, що Бисмарка одинъ не заступитъ и що по уступленю єго кôлькохъ здôбныхъ людей будутъ мусѣли роздѣлити помѣжь себе працю, котрои нынѣ самъ Бисмаркъ пôднявся.“ Даючи ôтправу „Temps-ови“ каже дальше: „Мужѣвъ стану такихъ якъ Шальмель-Лякуръ и Ферри Нѣмеччина ще въ кождôмъ разѣ найде. Що до парляментарныхъ ôтношень въ Нѣмеччинѣ на будучнôсть, то можнабы легко утворити двѣ большости: одну зъ умѣреныхъ либералôвъ и консерватистôвъ, або другу зъ самыхъ либералôвъ, пôсля того, яке становище займе правительство при новыхъ выборахъ. Въ Берлинѣ ходитъ поголоска, що архикнязь Рудольфъ буде присутнымъ на хрестинахъ у кн. Вильгельма.

Франція. Коли зъ однои стороны Франція пôдозрѣваѣ Италію о тайнѣ аспираціи въ Триполисѣ, то зъ другои стороны зновъ италіяньскі поселенцѣ въ Триполисѣ доказуютъ, що Франція цѣлою силою стараеся взяти тутъ перевагу, що ей сила зъ дня на день побôльшаеся и що тогды ще бôльше и скорше взможеся, якъ Французы получатъ Тунисъ и Триполисъ желѣзницею. Франція кажутъ они, хоче Триполисомъ поповнити свои кольоніяльнѣ посѣлости и певно ужіе колись того самого способу, якого недавно ужила въ Тунисѣ. Якъ колись казала, що для забезпеки Альжиру муситъ забрати Тунисъ, такъ колись для спокою Туниса схоче забрати Триполисъ. Тоѣ пôдозрѣване єсть причиною частыхъ непорозумѣнь обохъ сторôнъ въ самôмъ Тунисѣ и може колись статися дуже небезпечнымъ. — Министеръ финансôвъ предложивъ надзвычайный буджетъ и конвенцію, котру 8 м. м. завязавъ министеръ-резидентъ Камбонъ съ беемъ Туниcу. Пôсля тои конвенціи муситъ бей перевести всѣ администрацій нѣ, судовѣ и финансовѣ реформы, котрі Франція признаетъ конечными. Бей не маѣ права безъ дозволу Франціи заключати якій-небудь контрактъ о пожичку. Французке правительство гварантуе за пожичку на конверзію тунетаньскихъ довгôвъ и оплачуе податки. Доходы и листа цивильна назначені на 2 міліоны піастрôвъ.

Туреччина. Туреччина чимъ-разъ бôльше не довѣряѣ Англіи. Доказомъ сего єсть найновѣйша вѣдомôсть, пôсля котрои султанъ думаѣ приступити до потрôйного союза. Видко тое ще лѣпше зъ конфликту, въ якôмъ находится Туреччина съ англійскимъ пароходнымъ товариствомъ Линчь. Тоѣ товариство маѣ пôсля султаньского ферману право, ѣздити двома кораблями лишь по Евфратѣ, але не по Тигрѣ, якъ тое товариство доказуе. Въ Константинополи отже боятся, щобы Англичане, котрі вже и такъ осѣли въ Магомѣ, — маленькôмъ мѣсточку кôлька миль ôтъ уйстя Шатъель-Араба, — не зайшли до Базры, щобы такимъ способомъ заволодѣти позиціею надъ сплывомъ обохъ рѣкъ и перешкодити Россіи въ ей плянахъ взглядомъ Арменіи. Въ Арменіи зновъ стаеся положенье чимъ разъ сумнѣйшимъ, а сими днями повстала въ Ванѣ навѣть вже явна ворохобня. — Великій шерифъ въ Мекцѣ розпочавъ на розказъ султана будову чотырохъ фортôвъ на всходнôй граници Геджаса. Тѣ форты маютъ бути оборôною противъ напастливого племени Вагабитôвъ и маютъ одержати турецку залогу. — На Кретѣ повстали неспокоѣ и генералъ-губернаторъ Фотіядесъ-паша зажадавъ ôтъ Порты войсковои помочи. Якъ пишутъ зъ Константинополя, Порта готова поробити Кретенцямъ гдеякі уступства, особливо зô взгляду на знесенье гнетучихъ данинъ и цла; рôширенье власти кретеньскои административнои рады хоче однакожь ôтложити на пôзнѣйше. — Султанъ затвердивъ реорганизаційный статутъ для турецкои армія, котрый буде оголошеный въ свято байраму. Организація буде стояти $4^1/_2$ міліона фунтôвъ турецкихъ и маѣ скôнчатися въ протягу одного року. — Султаньске праде розпорядило завести французкій языкъ въ середныхъ школахъ яко надъобовязковый.

Греція Сими днями зайшла кризисъ въ грецкôмъ министерствѣ. Межи министромъ-президентомъ а бувшимъ министромъ Ралли була вже давно незгода ще зъ того часу, коли министромъ внутренныхъ дѣлъ бувъ именованый Ломбардосъ. Ралли настававъ на то, щобы Трикуписъ або ôтдавъ портфель внутренныхъ дѣлъ кому другому або щобы самъ затримавъ. Коли тоѣ не удалося, подався Ралли до димисіи. Король довѣдавшися о тôмъ, наклонивъ єго позôстати. Ôтъ того часу сталася згода мѣжь нимъ а Трикуписомъ неможливою и чекали тôлько, коли король выѣхавшій на Корфу поверне. По поворотѣ короля подався другій разъ до димисіи и король ей принявъ. Инша рѣчь знову съ министромъ Руффо. Сей, щобы покрыти свои власні похибы, голосивъ разъ въ разъ, що пôôткрывавъ рôжні надъужитя и що хоче зло будьто свого попередника, будьто высшихъ урядникôвъ зовсѣмъ выкоренити. Показалося, що все то була неправда и лишь покрыва власныхъ надъужить. Крôмъ того Руффо не бувъ способный до серіознои працѣ и ôтдавався лишь всякимъ не все честнымъ забавамъ. Президентъ натякнувъ ему, щобы ôнъ подався до димисіи, а коли Руффо не хотѣвъ сего зрозумѣти, приславъ ему димисію до дому. На єго мѣсце выбрали контръ-адмирала Томбазиса, чоловѣка высоко образованого и найздôбнѣйшого зъ официрôвъ грецкои маринарки. Ломбардосъ пріймае на себе министерство внутрѣшныхъ дѣлъ а Вульпіотисъ портфель просвѣты. Сей послѣдный належавъ колись до кабинету Делигеоргіяса и єсть въ загалѣ дуже поважаный. Змѣна тая въ министерствѣ зробила въ цѣлôмъ краю дуже добре враженье.

НОВИНКИ.

— **Впр. крыл. Ант. Петрушевичу** поручивъ Преосв. еп. Сильвестеръ зарядъ Аепархіи, а самъ ôтъѣхавъ до Унева. Повороту владыки надѣются на празникъ Преображенія Господнёго.

— **На загальнôмъ засѣданю Ставропигійского Института** дня 1 л. серпня с. р. попращався сердечно сеніоръ сов. Ковальскій съ членами Института. На єго промову ôтповѣвъ въ имени братчикôвъ дръ Из. Шараневичь. На мѣсце сов. Ковальского поступивъ дотеперѣшный першій вице-сеніоръ дръ Из. Шараневичь и ставъ сеніоромъ Института. На мѣсце першого вице-сеніора поступивъ другій вице-сеніоръ сов. Лопушаньскій. На мѣсце жь опорожнене другого вице-сеніора выбрано дра Ивана Добряньского.

— **На прощальнôй вечери,** данôй въ четверъ въ честь ôтъѣздячого до Вѣдня совѣтника двору Василя Ковальского зобралося въ комнатахъ „Рускогo Касина“ кôлькадесять Русинôвъ якъ зô Львова такъ и зъ провинціи. Число участникôвъ прощальнои вечерѣ булобы безперечно далеко бôльше, колибъ не пора вакаційна. За столомъ промовляли: крыл. Шведзицкій, проф. дръ Шараневичь, крыл. Петрушевичь, судія Гарасимовичь, и др. Сов. Ковальскій въ сердечнôй промовѣ дякувавъ бесѣдникамъ и всѣмъ участникамъ вечерѣ. Наспѣли такожь привѣтнѣ телеграмы зъ провинціи.

Дръ Иванъ Косъ именованый старшимъ лѣкаремъ войсковымъ при 77 (самбôрскôмъ) полку пѣхоты съ мѣсцемъ пробуваня при гарнизоновôмъ шпиталю во Львовѣ.

— **На приходъ при церквѣ** св. Варвары въ Вѣдни, а заразомъ и на ректора тамошнои гр. кат. духовнои семинаріи подалися зъ Архіепархіи львôвскои оо.: Богданъ Пюрко, дръ Теофиль Сембратовичь, дръ Іосифъ Черлюнчакевичь и Левъ Туркевичь. Зъ епархіи перемыскои — якъ мы вже доносили — подався дръ Людкевичь.

— **Сокальска филія товариства** имени М. Качковского закупила въ Сокали дôмъ за 2.600 зр., въ котрôмъ она и читальня мѣска найдутъ помѣщенье.

Рускій народный театръ пôдъ зарядомъ пп. Биберовича и Грыневецкого дасть завтра, въ недѣлю дня 5 л. с. м. перше представленье въ Зарваници. Ôтограна буде оперетка въ 3 актахъ „Пенгелей Трубка“ Данила Млаки съ музикою Воробкевича. Сподѣваемось, що Русины въ окрестности Зарваницѣ щиро повитаютъ рускій театръ.

— **Читальна народна въ Воли-якубовôй** коло Дрогобыча розвиваеся — якъ намъ зъ ôттамъ доносятъ — дуже хорошо и можна надѣятись, що чимъ разъ бôльшй буде приносити користи. Вже при послѣдныхъ выборахъ до сойму выйшли выборцями люде зъ читальнѣ, а при выборѣ до рады громадскои выбрано такожь бôльшôсть зъ членôвъ читальнѣ, и тіи зачинаютъ бôльше дбати о добро громады, якъ ихъ попередники. Завязуеся такожь братство тверезости, до котрого приступае найбôльше молодѣжь. Читальня утратила много черезъ смерть одного члена Петра Артимовича. Выдѣлъ читальнѣ ухваливъ, щобы цѣла читальня громадно ôтпровадила єго якъ братчика до могилы. Народу зôйшлось богато, щобы подивитися, якъ то члены читальнѣ будутъ хоронити свого друга. Всѣ члены читальнѣ явилися на похоронѣ, спѣвали ему жалôбне „Вѣчная память“, а надъ могилою выголосивъ прекрасне прощальне слово голова читальнѣ. Цѣла громада була до глубины тронута и одушевлена, бо такого похорону въ Воли нѣколи не було.

— **Аскультантами именованій** пп. Станиславъ Червиньскій и Емилій Медведскій.

— **Именованя.** Иполитъ Литвиновичь адъюнктъ судовый зô Львова именованый заступникомъ прокуратора въ Тернополи, Леонъ Анджеёвскій адъюнктъ суд. зъ Коломыѣ заступникомъ прокуратора въ Золочевѣ, а заступникъ прокуратора зъ Золочева, Дзянотъ, перенесеный до Львова.

— **Шкôльна рада краева** розписуе конкурсъ: на посаду професора въ Дрогобычи съ квалификаціею для науки нѣмецкого языка для цѣлои, а зъ клясичнои филологіи бодай для низшои гимназіи и на посаду професора въ Золочевѣ для клясичнои филологіи на цѣлу гимназію.

— **Цѣлый Львôвъ страшно зворушеный и обуреный** ôткрытымъ недавно огиднымъ злочиньствомъ. Одна женщина-аристократка, панѣ Вайсъ, въ нечуваный способъ деморализувала молодѣ а навѣть молоденькі дѣвчата, навѣть зъ дуже поважныхъ и заможныхъ домôвъ. Черезъ сумный случай ôткрылася цѣла справа и полиція арештувала паню Вайсъ. Перше слѣдство выказало вже, що тая панѣ множество честныхъ, але достаточно не надзыраныхъ дѣвчатъ привела огидными способами до утраты чести и здоровля. Спôльниками тои вовчицѣ мали бути богатѣ „паничѣ“, т. зв. „сметанка аристократичныхъ товариствъ“. Цѣкава рѣчь, що мѣжь ними не знайшлася нѣ одна душа, що здрогнуласьбы на видъ огидного злочиньства и донесла о тôмъ властямъ!... Тай дивно, що така панѣ Вайсъ могла довго укрыватися передъ властями, котрі стоятъ на сторожи публичнои моральности.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Вже неразъ лучилося, що сельскій учителѣ, приѣхавши по свою пенсію до Калуша, не дôстали ей, а то зъ причины, якъ повѣдаютъ урядники, що „нема грошей, фондъ вычерпаный а асигната ще не надôйшла“. Осмѣляемося звернутися до дотычныхъ властей съ прошеньемъ, щобы намъ нашѣ пенсіи въ часъ давали, бо неодинъ бѣдакъ чекаѣ 1-шого якъ каня дощу, не маѣ зъ чого жити, и ѣде до Калуша 2, 3 а навѣть 5 миль по пенсію, наймивши фѣру, за котру заплативъ а властиво маѣ заплатити 2—6 зр., приходитъ до касы, а тамъ контрольоръ каже: „фондъ вычерпаный, асигнаты нема, мусите заждати до полудня, може надôйде“ — але часомъ два и три днѣ треба чекати. А зъ чого жити, чимъ фѣру заплатити? Треба ити до жида и квитъ запродати, бо нынѣ часъ горячій и господарь нехоче чекати, поки асигната не прійде. И щожь тобѣ, бѣдный учителю, зъ пенсіи лишится, якъ за фѣру заплатишь, друге стôлько перешь въ Калуши, або жидови заплатишь за выфасованій грошѣ? — то хиба мусишь повѣсити зубы на кôлокъ зновъ на цѣлый мѣсяць! Кобы то панове инспекторы свого пильнували, то певно таке, не дѣялосьбы!... Реформа инспекторôвъ дуже бы здалася!... *Б.*

Зъ Обертына пишутъ намъ: Дня 23 л. липня лютився въ Жуковѣ и окрестности черезъ пôвъ годины градъ величины волоскихъ орѣхôвъ и при сильнôй бурѣ, котра до землѣ все повалила, выбивъ до пня все, а туча унесла съ поверхницею землѣ, не полишивши и слѣду, где що було засѣяно. — Жуковскій жителѣ нарѣкаютъ на соблазнь, якои допустився дня попередного, с. є. 22 л. липня въ недѣлю повѣтовый-делегованый лѣкарь п. Курцеръ. Коли въ обохъ святыняхъ дзвоны раненько взывали вѣрныхъ на богослуженье, велѣвъ той панъ зганяти дѣти до щепленя ôспы; тожь коли богослуженье майже въ порожныхъ святыняхъ ôтправлялося, облягали матерѣ съ дѣточками дрôбными канцелярію громадску, щобы уйти загроженю явитись на друге село съ дѣтьми.

— **Зъ Лежайска** пишутъ намъ: Дня 31 л. липня о 12 годинѣ въ полудне переѣзджавъ черезъ поромъ на рѣцѣ Сянъ въ Старôмъ мѣстѣ коло Лежайска малый ôтдѣлъ уланôвъ стаціонованыхъ въ Жолынѣ. Два офицеры, надпоручникъ Болеславъ Рачиньскій, сынъ маляра зô Львова и поручникъ Грабаръ, сынъ п-ѣ Ольги Грабаръ, не знати чи зъ порученя чи зъ цѣкавости пустились на коняхъ черезъ дуже глубокій Сянъ. Переплывши на другу сторону, не могли зъ причины высокости берега дôстатись на коняхъ на гору. Позскакували отже зъ коней до воды. Грабаръ дôстався щасливо на берегъ, а 28-лѣтный Рачиньскій, помимо що бувъ добрымъ плывакомъ, въ повнôй збруѣ утонувъ. Тѣло перевезено о 4 год. до Лежайска а о 8 вечеромъ до Жолынѣ, где 2 л. серпня похоронено.

— **Неслыхана буря** лютилася 1 л. с. м. въ ночи надъ Чернôвцями. Позрывала дахи, повывертала дерева и завалила навѣть одинъ дôмъ коло публичного саду званого Фольксгартенъ.

— **Въ рôчницю смерти Теофиля Висневского** зобралася громадка молодѣжи польскои на мѣсци страченя, щобы учтити єго память и поставила на лобнôмъ мѣсци камѣнь, котрого не рушати обѣцявъ властитель того грунту. Що задумано, то и учинено, однакъ полиція арештувала начальника участникôвъ, п. Кагофера.

— **„Finita la comedia“**, що угорске судоводство соромомъ покрыла. Прокураторъ Зайфертъ ôтступивъ ôтъ жалобы, котру не то що не заступавъ, але якъ найусильнѣше старався збивати. Голосъ обвинителя приватного дра Шаляя заглушила зручнôсть першихъ адвокатôвъ Угорщины и грôзна, судъ самъ обвиняюча вымова депутованого Егвеша, защитника обжалованыхъ. Всѣхъ свѣдкôвъ напятнували адвокаты розпаленымъ знакомъ кривои присяги и звалили все на религійный фанатизмъ и на ненависть христіянъ до жидôвъ. Однакъ они не годнѣ були очистити обжалованыхъ зъ дослѣдженои на нихъ крови, якъ и приватный обвинитель не мôгъ такожь съ непомильною певностею того доказати, що въ Тиса-Еларъ жиды зарѣзали христіянку въ божници на „мацы“. Загадка лишилась загадкою и судъ королѣвскій въ Ниредьгазѣ признавъ всѣхъ обжалованыхъ безвинными. Дръ Шалай обовязався принести судови доказъ правды въ справѣ пôдложеного въ Тиса-Дада труна, и заявивъ, що Морицъ Шарфъ, здержавшійся зô взгляду на долю свого ôтця ôтъ вызнаня цѣлковитои правды, рѣшився въ виду того, що судъ узнавъ обжалованыхъ невинными, зложити нове свѣдоцтво, котре докаже, що єго власный отець бувъ такожь убійцею Естеры Шолимоси. Предложеня того судъ не принявъ и выславъ всѣ акты до королѣвского стольного суду въ Пештѣ. Тымчасомъ дôстаются Зайфертови и адвокатамъ презенты. Представитель товариства „Alliance Israélite“ сыпле щедрою рукою грошѣ на всѣ боки, а старый Іосель Шарфъ грозитъ силомôць выдерти наджупанови свого сына, котрый нѣякъ не хоче повернути въ дôмъ родичѣвъ. Справа скôнчена. Жиды трюмфуютъ. Однакъ коли такъ, то належалобы бодай про людске око выточити слѣдство противъ судіи слѣдчого Буріого за надъужитье власти, и противъ всѣхъ свѣдкôвъ, що свѣдчили противъ обжалованымъ, о криву присягу, а того, здаѣсь, не буде.

— **Землетрясенье на островѣ Исніи.** Мѣсто Казамиччіоля щезло зъ поверхнѣ землѣ и бôльше вже не повстане. Катастрофа, постигша ей, случилася о $9^1/_2$ годинѣ въ ночи. Рôвно о тôмъ часѣ почули нещасні жителѣ того мѣста глухій ударъ зъ пôдъ споду о поверхню землѣ. Ударъ той тревавъ лишь, кôлька секундъ. Земля задрожала и цѣле мѣсто рунуло и погребло пôдъ собою мешканцѣвъ. По тôмъ ударѣ наступали слабшѣ стуки, розкочуючйся по пôдъ землею, а стовпы дыму и курявы зъ западаючихся домôвъ доповняли грозу тои ночи. Казамиччіоля лежала на обнôжу давно

вже выгорѣвшого вулкана Епомео. Легкій здроги землѣ давались тамъ досыть часто чути, однакъ сильнѣйшого землетрясеня ôтъ вѣкôвъ не було, а коли було слабше (передъ кôлькома роками), то не наробило значнои шкоды. Окрôмъ того мѣста попадали въ руины мѣста Форіо, где 2.000 людей лягло пôдъ розвалинами, и Лякко; а села Панца, Сохино, Фонтана и Сантанджельо потерпѣли такожь дуже много, — словомъ цѣлый островъ Искія есть нынѣ кладовищемъ, на котрôмъ даремно силуются розпôзнати живі своихъ мертвыхъ ближныхъ, такъ збезъображеній и роздавленій тѣла. Чадъ, дымъ и страшна вонь затлѣваючихъ тѣлъ утрудняютъ розкопы. Однакъ мимо то працює звышь 10.000 людей по бôльшôй части войска, съ нараженьемъ житя, щобъ выдобувати тѣла, а коли лучится, живыхъ. Всѣ шпиталѣ Неаполю, а окрôмъ нихъ много приватныхъ больниць, суть повні раненыхъ. Италія, одѣта въ одѣжь скорби, дає щедрою рукою помôчь всѣмъ оцѣлѣвшимъ, а король Гумбертъ поспѣшивъ заплакати на мѣсци. где стояла красна, богата, роскôшна и люба Казамиччіоля. — Описы страшеннои катастрофы стверджуютъ здогадъ, що се не було властиве землетрясенье, а тôлько запалася земля. Директоръ неаполитаньского зоологичного института дръ Дорнъ описує кôнчину Казамиччіолѣ, яко свѣдокъ, такъ: „Мы сидѣли собѣ пôдъ альтаною въ садку, що простягався на винницѣ, якъ о $9^1/_2$ годинѣ вечеромъ почало пôдъ землею гудѣти и грохкотати, мовбы желѣзничій поѣздъ гнавъ по желѣзнôмъ мостѣ. Нагле вздрожала и захиталась земля. Мене скинуло зъ крѣсла и чорна пôтьма вхопила мене за очи, а густый взбившійся порохъ заперъ менѣ груди.... Казамиччіолѣ вже не було. Въ официнахъ господы, где я стоявъ, видко було свѣтло лямпы. Я скочивъ по ню и домацався до спальнѣ моеи жены, где и заставъ ей живу и здорову. Она выскочила зъ постелѣ на першій здроги землѣ и оцѣлѣла. Мы перебули нôчь въ садѣ посередъ страшенного крику и прошибаючихъ стонôвъ тысяча мученикôвъ. Однôй Американцѣ приваливъ ноги тяжкій ôтломокъ скалы и дармо напружавъ я силы, щобы нещасну увôльнити ôтъ него“. — Енрико Кампанелѣ, импресарь театральнои трупы, котра того вечера давала въ Казамиччіоля представленье, оповѣдає о катастрофѣ слѣдуюче: „Мы розпочали грати першу сцену, въ котрôй приходитъ таке, що має щось зъ грохотомъ упасти и перепудити всѣхъ дѣйствуючихъ акторôвъ, нѣбы то трясеньемъ землѣ, а одинъ акторъ має съ трепетомъ крикнути: „Спаси насъ Господи!“ И не встигъ ônъ ще тѣ слова выголосити, якъ наразъ, передъ нашими очима вздрожала и розпалася земля, а зъ глубокихъ челюстей ей бухнула величезна, жовта поломѣнь... Нѣ шуму, нѣ грохоту, нѣ всколысаня, — мы нѣчого не чули и не замѣтили. Але за симъ обняли насъ дымъ и порохъ и страшенні померки. Свѣтла погасли и боязнь смерти заперла намъ ôтдыхъ и мову. Але по хвили пôднявся несказаный крикъ и зойкъ: „На море, на море! тутъ насъ живцемъ погребе земля!“ Найшлися провôдники, вывели людъ зъ театру, и середъ розпуки и грозы, по розвалахъ и трупахъ спровадили єго надъ море, где приступомъ брано и взято спасаючій байдаки Неаполя. Наглый страхъ тои грôзноп хвилѣ обезъумивъ многихъ. Одна молодиця збожеволѣла таки въ першôй хвили и съ пронимаючимъ реготомъ подерла на собѣ одежу. Ей на силу покрыли жовнѣрскимъ плащемъ и вывели зъ мѣста“. — Розкопы руинъ Казамиччіолѣ идутъ поволи и суть такъ небезпечною роботою, що вже кôлькохъ жовнѣрôвъ и одинъ офицеръ пострадали при нѣй житье. Найчастѣйше находятъ роздавленыхъ и задушеныхъ трупôвъ, котрыхъ таки заразъ ховаютъ. Але бувае и такъ, що удаєся выгребати и живыхъ зъ пôдъ непроходимыхъ руинъ. Одну хорошу дѣвчину кормили жовнѣры 67 годинъ скрôзь маленьку щелину; друга знов ôтгребана, прійшла до себе доперва на дорозѣ въ могилу. Гдекотрыхъ ôткопано живыхъ, однакъ вже непритомныхъ, въ пивницяхъ. Се свѣдчитъ, що многихъ живцемъ покрыли руины.

— **Холера загнала** въ самôмъ мѣстѣ Каирѣ надъ 3.000 жертвъ до гробу. Надѣются, що съ выливомъ Нилю, котрого воды заберутъ всю падаль и нечистоту каналôвъ, зараза присмирнѣе. Пôдъ сю пору зачинае вода въ Нилю пôдходити и небавомъ залле цѣле египетске дельта.

— **Тѣло капитана Веба** найдено недалеко мѣста Левистонъ, 5 миль ôтъ великаньского водоспаду Нягары, въ котрого вирѣ ônъ утонувъ. Тѣло було стовчене, а голова на скрôзь такъ поранена, неначебъ рвистій струи страшного вира били нею довшій часъ о пôдводні скалы. Бувъ то першій ловець свѣта. Переплывъ ônъ не одно небезпечне мѣсце и выгравъ въ закладахъ бôльше якъ 70.000 долярôвъ.

— **Румунія фортификує свои границѣ** ôтъ австрійскои стороны. Мѣжь иншими приступитъ она такожь до укрѣпленя Дорогой и Фольтичени, мѣстъ лежачихъ при буковиньскôй граници.

— **Авангарда пруска на Волынѣ** збôльшаєся съ кождымъ рокомъ. „Русь“ констатує, що тамъ жіє вже 87.131 колонистôвъ нѣмецкихъ, посѣдаючихъ 290.912 десятинъ землѣ.

— **(Дрôбні вѣсти.)** Маршалокъ дръ Зыбликевичь поверне въ короткôмъ часѣ — якъ доносятъ польскій газеты — зъ Щавницѣ до Львова. — Звѣстный архіепископъ польскій Фелиньскій пріѣхавъ вразъ съ братомъ своимъ патромъ Змартвыхвстанцемъ до Львова и занявъ мешканье въ кляшторѣ Доминиканôвъ на весь часъ свого пробуваня во Львовѣ. — Въ Мизуню знищивъ пожаръ 12 гектарôвъ лѣса съ постинанымъ вже деревомъ. — Кс. дръ Левицкій лат. парохъ въ Угновѣ именованый почетнымъ крылошаниномъ львôвскои капитулы латиньскои.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Архіерейске благословенье получивъ о. Григорій Курмановичь, капелянъ монастыря инокинь Чина св. Василія Вел. въ Словитѣ, священика зъ холмскои епархіи, по случаю празника 52-лѣтного ювилею священьства свого, котрый припадає дня 5 серпня с. р.

Въ пропозицію на Борки дек. тернопôльского принятій оо.: 1) Мысула Мих., 2) Перепелиньскій Кароль, 3) Хромовскій Діонизій; послѣ въ списѣ убѣгателѣ: 3) Богачевскій Иполитъ, 5) Чаплиньскій Викторъ, 6) Ивасєчко Михаилъ, 7) Сѣчиньскій Николай, 8) Еліясевичь Діонизій, 9) Савчиньскій Петро, 10) Темницкій Николай, 11) Навроцкій Іоанъ.

Увôльненье ôтъ испыти конкур. получивъ дръ Теофиль Сембратовичь.

Ôтпустку получили оо. 1) Никита Дякôвъ, Іосифъ Сохоцкій зъ Ланôвъ, Іосифъ Сѣнгалевичь въ Новоселицѣ, Иполитъ Малецкій зъ Небылова, Стефановичь Николай зъ Ляшкова.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝ **О. Стефанъ Гапѣй**, сотрудникъ въ Зарваници, упокоився передъ кôлькома днями въ 29-ôмъ роцѣ житя, а въ 3 ôмъ роцѣ священьства.

✝ **О. Михаилъ Мартинець**, бувшій префектъ ризницѣ при церквѣ св. Юра, а пôзнѣйше дефиціентъ, упокоився въ василіяньскôмъ монастыри въ Краснопущи въ 28 ôмъ роцѣ житя, а въ 2-ôмъ священьства.

Господарство и Торговля.

Товариство городниче уладжує ôтъ 22 до 26 вересня во Львовѣ въ стрѣлецкôмъ городѣ выставу овочѣвъ, ростинъ и продметôвъ пчôльничихъ. Выстава має на цѣли набути переглядъ годованыхъ въ краю городовинъ, овочѣвъ, цвѣтôвъ, кустôвъ и т. д.; пôзнати особы, занимаючіся радо поступовымъ городництвомъ; довѣдатися о мѣсци годôвлѣ; ширити замилованье до поступового городництва и пчôльництва; заохочувати до продукціи власного насѣня; розпôзнати, склясифіковати и дати назву овочамъ, особливо яблокамъ. Условія выставы въ коротцѣ слѣдуючій: Кождый може выставляти овочѣ, городнину, насѣнье, городничій знаряды и т. д. Муситъ лишь повѣдомити зарядъ город. товариства найдальше до 1 вересня и означити, кôлько мѣсця потребує; кождый може выставляти тôлько тѣ предметы, котрі самъ выховавъ абô зробивъ; въ катальозѣ друкованôмъ буде кождый выставець помѣщенымъ, длятого потреба, щобы кождый назвавъ предметы по имени и зазначивъ цѣну тыхъ, котрі хоче продати; до нагороды має кождый право. Предметы будутъ прійматився ôтъ 20 до 22 вересня. Нагороды будутъ роздаватися послѣдного дня выставы о 4 годинѣ; тогожь самого дня о 5 годинѣ замкнеся выстава, а потому наступитъ продажъ и льосованье предметôвъ, до того призначеныхъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Микитичь. За Вашій дописи дякуємъ Вамъ щиро. Тôлькожь даруйте, що мы зъ нихъ лишь такъ мало користали, бо бôльше не могли зъ уваги на добро дотычнои институціи народнои, котра и такъ має богато лиха поборювати. Але мы Вашій цѣнній замѣты удѣлимо зарядови приватно, и сподѣваємось, що се выйде на бôльшу користь для загального нашого добра.

Оголошенье.

Маємо честь подати до вѣдомости Всч. Родичѣвъ и Опѣкунôвъ, що съ днемъ 1 вересня 1883 розпôчнеся рôкъ шкôльный 1883/4 въ дѣвочôмъ Воспиталищи пôдъ зарядомъ и руководствомъ Преп. Инокинь Василіянокъ во Львовѣ.

Дѣвчата принятій и замѣщенй въ заведеню, а именно молодшій будутъ притотовлятись дома въ всѣхъ предметахъ шкôльныхъ, якій законъ для шести клясъ шкôлъ народныхъ приписує; старшій же, укôнчившій вже 6 ту клясу, будутъ могли задля высшого обрадованя учащати до публичныхъ шкôлъ львôвскихъ.

Крôмѣ того будутъ воспитанницѣ на желанье Всч. Родичѣвъ и Опѣкунôвъ, однакожь за особнымъ вынадгородженьемъ обучатись въ заведеню тôмъ такожь въ наукахъ музики на фортепянѣ, кравецтва и чужихъ языкôвъ.

Цѣна за прокормленье и мешканье поставляєся 20 зр. а. в. мѣсячно, — за особній же повысшій науки буде по можности якъ найниза.

Дотычно постелѣ и иншихъ потребъ воспиталища порозумѣются Всч. Родичѣ и Опѣкуны съ Настоятелькою Заведеня, ул. Стрыйска, ч. д. 16.

Во Львовѣ дня 22 липня (3 серпня) 1883.

Ôтъ Комитету дѣвочого Воспиталища во Львовѣ.

Ôтклик до милосердныхъ людей.

Передъ трема тыжднями умерло въ селѣ Корничи пôдъ Коломыею подружье, Кость Угорскій и его жена, оставивши круглымъ сиротою безъ хаты, безъ майна и безъ своякôвъ, 4-лѣтнього хлопчика Онуфрѣя Угорского. Сирôтку взявъ до себе поки-що тамошный учитель п. М. Кушликъ. Але ônъ має свои дѣти, котрі зъ малои пенсіи ледви въ станѣ выживити, тожь удаєся черезъ нашу часопись съ прилюднымъ прошеньемъ, чи бы яка щира душа не вчинила христіяньского дѣла милосердія и чи бы не взяла убоге сиротя на выховокъ, або бодай занялася умѣщеньемъ єго въ якôмъ пріютѣ. Сирота есть сыномъ вѣнчаныхъ родичѣвъ, зъ роду Русинъ, гр. к. обряду. Кошта ôтставленя хлопчины пôдъ чію опѣку або до пріюту принимае на себе самъ п. Матѣй Кушликъ, народный учитель въ Корничи пôдъ Коломыею. На єго адресу просимо и звертатись.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
до роблення дѣрокъ въ полотнѣ и сукнѣ
выробляє на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыжневі раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылає рôкъ-рôчно до мене И. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрі крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина збепуєсь — нѣмъ ей еще й сплатится (ратами), ше тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (11—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сі суть съ трема колесами, цѣлі желѣзній, дуже тревалій, хорошій и густовній; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користні для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

КУФРЫ
куферки, торбы и торбинки
до подорожи — також всякій прибори подорожній
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Товариство „Просвѣта“
во Львовѣ.
ул. Скарбкôвска ч. 2, I поверхъ,
має великій накладъ
рускихъ контрактôвъ купна-продажи и позвôвъ багательныхъ, (2—3)
котрі продає по дуже умѣреныхъ цѣнахъ, а то:
1 либра контракту 30 кр. а. в.
1 „ позву багат. 25 кр. а. в.
На замовленье высылае почтою.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.
ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНІ
яко то:
зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки
поручае
по якъ найдешевшôй цѣнѣ
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому“).
Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльной“ даю повысшій приборы на раты пôсля умовы.
Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.
(Цѣнники на жаданье франко.)

РУКАВИЧКИ
всякого рода, власного выробу, такожь всякій выробы рукавичній,
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,
надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовій дзвоны** и вырабляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*
Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрі выповняютъ **якъ найточнѣйше**
съ глубокимъ поважаньемъ
(22—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись
„НОВЕ ЗЕРКАЛО“
пôдъ редакцією ***Кирила Устіяновича.***
Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.
Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (10—?)

КОБЗАРЬ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбôръ найкращихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.
Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштує 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)
Кто купує наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (11—?)

„МЕРТВІ ДУШѢ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 84. Львôвъ, Вторникъ 26 липня (7 серпня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, адміністрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Адміністрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:

		Для Россіи	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чвертъ року	3 зр.	на чвертъ рок	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	15 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чвертъ року	4 зр.	на четверть ро	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ	токъ:
на цѣлый рôкъ	зр. 5·	на цѣлый рôк	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к
на чвертъ року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чвертъ року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

Рускій языкъ въ мѣскихъ школахъ.

Стремленье до полонизаціи галицко-руского народа легко даєся спостеречи на кождôмъ поли нашого суспôльного житя; Русины всюда мусятъ вести оборонну борбу о свои природнй права національнй. Якъ кождый майоризованый народъ, такъ и Русины тымъ енергичнѣйше поступаютъ въ тôй борбѣ, чимъ бôльше розбуджуєся въ нихъ почутье національныхъ своихъ правъ и потребъ, конечныхъ до розвою и поступу.

Борба о національну просвѣту и науку, борба о рускй школы — стоитъ нынѣ далеко крѣпше, якъ коли небудь, въ програмѣ Русинôвъ. Мы бачимо, якъ нашй противники съ кождымъ рокомъ стараются захопити що разъ бôльше нашихъ школъ пôдъ вплывъ польщины. Бачимо, що число народныхъ школъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ навѣть по селахъ все зменшаютъ, а щожь доперва говорити о мѣсточкахъ и мѣстахъ! Не знайти нынѣ — не кажемо вже мѣста, але мѣсточка, въ котрôмъ въ народнôй школѣ языкомъ выкладовымъ бувбы языкъ рускій! А прецѣ суть мѣсточка, где значну бôльшôсть мешканцѣвъ становлятъ Русины, а выкладовымъ языкомъ въ школѣ єсть языкъ польскій! Суть мѣсточка и мѣста, где єсть вправдѣ велике число Жидôвъ, але зъ христіянъ далеко бôльше Русинôвъ, якъ Полякôвъ, — длячогожь отже — коли выкладовымъ языкомъ не може бути жаргонъ жидôвскій, що єсть рѣчею зовсѣмъ справедливою, — не має бути языкомъ выкладовымъ языкъ рускій, але польскій? Зъ ôтки отже Русины, бôльшôсть коренныхъ мешканцѣвъ по нашихъ мѣсточкахъ, маютъ радидрôбной горстки звычайно зайшлыхъ Полякôвъ зрѣкатися шкôльного выховання своихъ дѣтей въ рускôмъ матѣрнôмъ языцѣ и гладѣти на то, якъ дѣти ихъ, — на перекôръ засадамъ педагогики зъ одной стороны, а основнымъ законамъ державнымъ зъ другой, — маютъ учитися въ чужôмъ, польскôмъ языцѣ?! Зъ ôтки значне число рускихъ жителѣвъ по бôльшихъ мѣстахъ маєзрѣкатися права національного рôдного выховання своихъ дѣтей, коли основный законъ державный запоручає кождôй народности право національной просвѣты?!

Такъ очевидно не повинно бути. А що такъ дѣєся, тому винна въ першôй линіи галицка устава шкôльна, а дальше цѣла система шкôльна въ нашôмъ краю и нещасливй нашй громадскй и суспôльнй ôтношеня. Галицка устава шкôльна постановляє, що о языцѣ выкладовôмъ рѣшаютъ тій, що школу удержуютъ, — рада громадска. А понеже при звѣстныхъ нынѣшныхъ ôтношеняхъ по мѣсточкахъ и мѣстахъ нашй мѣщане идутъ що-разъ бôльше въ кутъ, а бурмистрюютъ и засѣдаютъ въ радахъ Жиды та Поляки, — то они и рѣшаютъ, що языкомъ выкладовымъ маєбути — польскій. Жиды, звѣстно, народъ такій, що всюда для зыску держитъ руку сильнѣйшого властею, отже у насъ идутъ за Поляками.

Кождому стане ясно, що першимъ дѣломъ Русинôвъ, щобы дôйшли до свого права, буде — старатися о змѣну галицкой уставы шкôльной. Справу тую порушивъ недавно дописователь п. Михайло въ „Батькôвщинѣ“ (ч. 25 зъ 22 л. червня). Ôнъ завзыває рускихъ мѣщанъ, щобы громадными петиціями до сойму домагалися по мѣсточкахъ и мѣстахъ „бодай однои рускои школы“ — при дотычнôй змѣнѣ уставы шкôльной. Вôзванье тоє мы мусимо зъ своєи стороны горячо поперти.

Пôсля нашого погляду ессенціональною змѣною въ дотычнôй постановѣ уставы шкôльной, буде змѣна, що о языцѣ выкладовôмъ въ школѣ а взглядно въ школахъ народныхъ по селахъ, мѣсточкахъ и мѣстахъ маєрѣшати **само собою** числове ôтношенье жителѣвъ рускои и польскои народности, а не рады особливо мѣскй, котрй дуже часто не належатъ до той народности, котра „школу удержує“. (Жиды тутъ не берутся въ рахунокъ, бо ихъ языкъ не може бути выкладовымъ, а повинній такъ само учитися по рускй, якъ по польскй). При такôй ессенціональнôй змѣнѣ постановы уставы шкôльной не дѣялисьбы такй несправедливости, якъ теперь. Языкъ выкладовый бувбы роздѣленый въ пропорціи до числа мешканцѣвъ рускои и польскои народности. А якъ уложилосьбы тоє ôтношенье (чи паралельки рускй або польскй, чи выкладъ одныхъ предметôвъ въ рускôмъ а другихъ въ польскôмъ языцѣ, чи зовсѣмъ окремй школы), — се вже залежитъ, — якъ справедливо замѣчаєп. Михайло, — ôтъ обставинъ въ кождôй поодинокôй мѣсцевости.

Нехай же всѣ покривджений Русины въ селахъ и въ мѣстахъ добре розважутъ свои мѣсцевй обставины и громадно вносятъ петиціи до сойму о змѣну галицкой уставы шкôльной въ тôмъ направленю, якъ мы єго въ горѣ показали.

ДОПИСИ.

Катеринославъ, 21 ст. ст. липня.

Поки у Вашому царствѣ жидôвске пытанье сконцентрувалося въ судовыхъ палатахъ по Тисса-Еслярскому дѣлу, у насъ зновъ народъ почавъ свôй самосудъ надъ жидами. Теперь вже и Катеринославцѣ знаютъ, — бо певне своими власными очима бачили, — що то таке „еврейскій погромъ“. Доси они тôлько зъ газетъ читали, якъ розбивали жидôвъ по другихъ городахъ.

Почався сей „погромъ“ або „розгромъ“ у середу 20 ст. стиля липня о годинѣ 10 до пôвдня. Розказуютъ, що одна бременна жѣнка въ христіянъ прійшла у крамницю жида Немировского чогось купити. Ôнъ ей выланявъ, — она не змовчала. Давъ ôнъ ѣй стусана пôдъ боки такого, що она вылетѣла вспять на улицю, скотилася по сходахъ, розбила голову о камѣня й зомлѣла. Якъ привезли ей у полицію, тамъ она якъ жиды кажутъ, поронила дитину, а якъ нашй кажутъ, и сама умерла.

Чи сяка чи така доля тои бѣдолахи, на певне не знаю. Знаю добре тôлько, що зъ сего, а не зъ чого иншого почався „погромъ“. Розбивши крамницю Немировского, почали бити и нѣвечити крамы другихъ жидôвъ, зъ початку на базарѣ, а потôмъ по Караимскôй улици и на Бульварѣ. Войска у городѣ було всего одна рота. Вывѣвъ сю роту батальонный командиръ на базаръ та й почавъ усмиряти. Полицмайстеръ, губернаторъ, жандармы, — всѣ зобралися въ куну и почали ôтганяти народъ. Поливали „погромцѣвъ“ зъ пожарныхъ сыкавокъ, але тій смѣючись ще дякували, що ихъ прохолоджуютъ середъ тяжкои працѣ пôдъ пекучимъ сонцемъ. Чимъ бôльше командиръ топтавъ людей своимъ конемъ, тымъ бôльше розбивали шинкôвъ, де выпивали горѣлку, тымъ бôльше розростався погромъ.

Кажутъ, що полицмайстеръ побивъ одного погромця.

— Якъ ты смѣешь грабувати? — пытає ôнъ.

Погромець дере на собѣ сорочку (одна одѣжь, котра у него була) и каже: „Вы й не повѣрите, Ваше Превосходительство, скôлько въ мене взявъ жидъ за сю сорочку, що сама розлазится на плечехъ; а весь часъ у такихъ сорочкахъ ходимо! Щожь зъ того, що хочь одинъ день не такъ поживемо!“

— Такъ, ты ще смѣешь оправдувати свое розбишацтво! — крикнувъ полицмайстеръ и затопивъ ему въ пику.

Кажутъ, що другій ктось розрубавъ шаблею живôтъ одному зъ погромцѣвъ и выпустивъ зъ него требухи. Се ще гôрше дратувало народъ.

Надъ вечеръ посунули въ городъ робочй зъ моста, що будувся коло Катеринослава черезъ Днѣперъ. Тамъ працює ихъ 5000. Почувши, що вже въ городѣ бютъ москалѣ (жовнѣры) христіянъ, лавою сунули они зъ ôтти у городъ, побрязкуючи у якусь тацу замѣсть барабана, и розпустивши надъ головами замѣсть прапорôвъ флаги, що були наготовленй на день именинъ государинѣ императрицѣ.

Москалѣ перегородили имъ улицю.

— Куда, братцы, идете? — пытає губернаторъ.

— На непріятеля нашого, на жида йдемо!

Тутъ вже почали руйнувати домы, магазины съ зигарами, съ одѣжею, съ всякими другими товарами. Пухъ зъ перинъ и подушокъ вкрывавъ улицѣ. Гармидеръ, гомôнъ, свистъ и торохтѣнье розбиваныхъ ôконъ и дверей чути було по цѣлому городу. Якъ вже сутенѣло, до того шуму додався ще й грôмъ сальвъ зъ ручниць; одержано вже Высочайше розрѣшенье: стрѣляти у бунтовщикôвъ. Знаючй военну технику люде казали, що такими сальвами була взята Шипка, — що стрѣляючи у натовпъ людей такими сальвами, можна покласти на мѣсци сотнѣ трупôвъ. Але те, що на Шипцѣ довело до цѣли, у Катеринославѣ тôлько бôльше розруйнувало. Пôсля сальвъ у 150—200 набоєвъ падало мертвыхъ и ранє-

---

ПАВЛО ПОЛУБОТОКЪ.

(Исторична розвѣдка Ник. Костомарова.)

(Дальше.)

Дня 17 червня 1709 р. Скоропадскій подавъ въ мѣсточку Решителôвцѣ цареви Петрови прошенье о рôжнй улекшеня для Украины. Майже всѣ прошеня ôткинено. Царь не згоджувався на просьбу Скоропадского, щобъ украиньскй войска въ часѣ походу не стояли пôдъ россійскими (полковыми) воєводами та генералами; не хотѣвъ вернути войсковому скарбови ôтобранй ôтъ украиньскихъ врадникôвъ гарматы; не позволявъ ôтновляти чернигôвскй дворы; не позволявъ Украинцямъ, мимо домаганя Скоропадского, вести торговлю съ Запорожцями, и пр. По причинѣ руины, котра знищила Украину въ остатнй военнй часы, Скоропадскій хотѣвъ выпросити для козакôвъ на кôлька лѣтъ звôльненье ôтъ службы. Царь звôльнивъ ихъ тôлько на одно лѣто. Гетьманъ доносивъ Петрови, що войсковый скарбъ збѣднѣвъ и нема чимъ платити охотничимъ полкамъ, якй були на Украинѣ на постоянной платѣ, окрôмъ тыхъ козацкихъ полкôвъ, на котрй, якъ бы на повѣты, була подѣлена Украина. Гетьманъ дожидавъ, що царь въ своѣй „великôй милости“ схоче дати гдеще въ ласки на сказанй потребы; але царь казавъ собѣ тôлько прислати списъ збираныхъ на Украинѣ доходôвъ, зъ котрыхъ належало оплачувати платнй полки. Зъ всего тогды новый украиньскій гетьманъ мôгъ дорозумѣтися, що царь тымъ менше дасть собѣ що говорити и тымъ бôльше буде упертый, чимъ бôльше уплывати буде часу ôтъ хвилѣ, коли треба було ему Украину придобрювати для власного ратунку. Тогды мѣжъ иншимъ Петро въ ôтповѣди на просьбу украиньского гетьмана сказавъ, що „украиньскій народъ виненъ ему вдячнôсть за велику ласку, що оборонивъ єго ôтъ Шведôвъ“.

Пôсля того въ слѣдующй лѣта гетьманьства Скоропадского, мы бачимо цѣлый рядъ постановъ, котрыми Петро явно накладавъ на Украину такій самъ тягаръ, якій терпѣла пôдъ єго желѣзною рукою вся держава. Въ 1715 р. царь завѣвъ змѣну въ выборѣ полковыхъ старшинъ у всѣхъ полкахъ. Доси выбиравъ собѣ кождый полкъ самъ свою старшину. Петро вынайшовъ собѣ ключку, що полковники при такôмъ выборѣ допускались надъужить: що не давали о сѣмъ знати начальству, обертали тй выборы на свою власну користь и допускали выбирати такихъ, на котрыхъ вѣрнôсть не можна було спуститися. Петро постановивъ, що на будуще старшину настановляти маєгетьманъ вравъ съ московскимъ чиновникомъ, котрый маєнаходитися все при гетьманѣ въ характерѣ заступника найвысшои россійско державнои управы. Того самого року Петро почавъ посылати Украинцѣвъ на роботу поза границѣ Украины. Ôтновляючи свôй проектъ сполученя Дону съ Волгою, Петро приказавъ выслати зъ Украины кôлька тысячъ козакôвъ англійскому инжинерови Джонови Перри, котрый управлявъ роботами при каналѣ. Але се бувъ, якъ каже приповѣдка, ще лишь цвѣтъ, — ягôдъ треба було ще ждати.

Въ 1717 р. Скоропадскій наново просивъ царя о рôжнй пôльги для Украины. Царь, будучи якъ-разъ тогды за границею, довго не дававъ нѣякои ôтповѣди Скоропадскому; ажь въ 1719 р. ôтповѣвъ. Замѣсть ожиданои ласки, царь заявивъ, що московскій народъ зноситъ рôжнй тягары въ податкахъ та людяхъ и богато другихъ; а украиньскій народъ, задля царскои милости, нѣчого того не знає. Въ слѣдующôмъ, 1720 р. царь показавъ Украинѣ, що для неи лагодятся не пôльги и независимôсть ôтъ другихъ частей царства, але противно: для неи готовлятся такй тягары, якй давили другй части царства и якихъ тягарôвъ Украина до того часу не знала. Царь казавъ прислати 12.000 козакôвъ на роботу Ладожского каналу, до краю дуже далекого и для Украинцѣвъ бôльше неспріяючого задля свого климату, якъ береги Дону и низшои Волги.

Въ 1722 р. приѣхавъ Скоропадскій до Петербурга, и то вже не першій разъ. Гетьмана приняли съ великою почестею и дуже ласкаво; царь уцѣловавъ єго. Скоропадскій доступивъ великои ласки, що засѣвъ за царскимъ столомъ разомъ съ єго высокою особою. Однакъ тогды Скоропадского вразила друга ненадѣйна ласка. Царь выдавъ указъ заложити украиньску колегію, а головою колегіи установивъ бригадира Вельяминова и придѣливъ ему шѣсть московскихъ штабсъ-официрôвъ на засѣдателѣвъ. Украина мала вже управлятись пôсля такои системы колегіяльнои, яку заведено въ 1719 р. въ цѣлôй Россіи, — замѣсть дотеперѣшнои канцелярійнои. Мѣсце бувшого украиньского приказа мала заняти украиньска колегія, однакъ съ тою важною рôжницею, що тая колегія мала бути не въ столицѣ, а на Украинѣ, въ мѣсточку Глуховѣ. Она була найвысшимъ урядомъ на Украинѣ, высшимъ ôтъ самого гетьмана; гетьманъ мусѣвъ у колегіи пытати о раду. Украиньску колегію заложено пôдъ позоромъ охороны народа ôтъ гнету и надъужить зъ стороны генеральнои старшины, полковникôвъ та всякихъ другихъ урядôвъ; она мала право розсуджувати вношенй жалобы, вести книгу доходôвъ та розходôвъ и пересылати ихъ въ сенатъ. Безъ порозумѣня съ нею нѣ гетьманъ нѣ старшина не мали права выдавати всенародныхъ розпоряджень та розсылати универсалôвъ.

Тяжко стало гетьманови Скоропадскому. Ôнъ попробовавъ зробити цареви представленье и ôткликатись на права Украины, затвердженй царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ на основѣ Переяславского договору, уложеного съ гетьманомъ Богданомъ Хмельницкимъ при прилученю Украины, — на права затвердженй и наслѣдниками царя Алексѣя Михайловича а навѣть и самымъ Петромъ. Царь ôтповѣвъ,

ныхъ кôлька чоловѣкъ. Се обънсняется тымъ, що мабуть москалѣ-христіяне — по приказцѣ „рука противъ свого не пôднимается“ — намѣряли ручницѣ высше головъ, а у людей стрѣляли тôлько москалѣ-жиды. Впрочѣмъ стрѣляно вже зовсѣмъ по-ночи, то може и черезъ те богато выстрѣлôвъ хибило. По домахъ шибки у ôкнахъ поровзивано кулями; у одному домѣ на другому поверсѣ навѣть одна икона була розбита выстрѣломъ, — и знов люде казали, що не кто, якъ жидъ-москаль се зробивъ.

Всю нôчь ишло руйнованье; сильно розгромили улицѣ Козачу и Петербурску. Въ ранцѣ другого дня роздивлялися въ полиціи помѣжь звезеными трупами, кого вбито. Жѣнки и родичѣ тутъ голосили ажь вили. Погромцѣ ще бôльше розъярилися, не видячи мѣжь трупами нѣ одного жида. За те убито на смерть 10, а ранено кôльканайцять христіянъ.

— Єго й куля не бере! — кричали. — Колижь такъ, то мы возьмемо! Доси нѣ одного не вбили, а за ихъ перины скôлько крови христіяньскои потекло! Пôдемо у соборну церковь, набатъ у дзвôнъ вдаримо. Най тамъ стрѣляютъ христіянъ православныхъ, коли вже на тое пôшло! Триста нашихъ пôде на гробки, де притаилися жиды, а друга часть у кавенный садъ, — тамъ мы и дитины ихъ живои не оставимо!

Сегодня вже не такъ гучно ишовъ погромъ. Зъ одного боку погромцѣ, не спавши всю нôчь, мабуть потомилися и поснули, а зъ другого — у городъ почали надъѣздити надзвычайными поѣздами зъ Павлограда и Харкова войска (полкъ Керчь-Еникальскій, кажутъ, цѣлый привезеный); пôджидаютъ ще й козакôвъ, котрыхъ нагайки красше розгоняютъ, нѣжь ручницѣ. Але ще цѣлый день чутно було то у тому то въ другому кôнци города выстрѣлы зъ ручниць.

Не знаю, що буде дальше: чи пôдутъ погромцѣ, передыхавши трохи, вже у недѣлю противъ войскъ и козакôвъ, чи послѣдній ихъ розженутъ. Доси дѣло такъ стоитъ, що обѣ тюрмы, якъ кадовбы оселедцями, натовчені арештоваными. По всѣхъ урядовыхъ мѣсцяхъ чиновникôвъ розпустили. Губернаторъ выдавъ проклямацію, щобъ по улицяхъ не ходили, бо можутъ попасти пôдъ выстрѣлы. Жиды утѣкаютъ, кто може, зъ города и пароходами и желѣзницями, щобъ денебудь у затишку провести надходячій сабашь. Надъ вечеръ и у городѣ затихло. Але не знати, що буде.

Прійшлося менѣ розмовляти съ простыми косарями-мужиками поручь съ досыть интелигентными евреями.

— Зависть, одна зависть — каже еврей — причина тому! Якъ бы вы, мужики, не пили горѣвки, не пропивалибъ всего заробôтку, то й вы бъ богатѣли такъ якъ мы; може бъ ще богатѣйшими ôтъ насъ стали! А то пропиваете все, а вамъ завидно, що мы красше васъ живемо!

— Та хто васъ переможе? — ôтказавъ мужикъ — коли й правительство само не справится съ вами! Онъ выданый законъ, щобъ вы не шинкували по селахъ, а вы все таки по подложныхъ документахъ шинкуете! Та ще гôрше всего те, що хочь до якого хочешь руского купця або до пана прійде нашь братъ, — той не лается такъ и не знущается такъ, якъ вы, надъ нами. Отъ и справляемось съ вами оттакими стусанами, якъ се.

— Ну, кому бôльше дôстанется! — замѣтивъ жидъ. — Тіи собѣ на добро не зароблятъ, що думаютъ грабувати...

Можу додати лишь, що, якъ менѣ здается, жиды переживаютъ весь погромъ далеко спокôйнѣше, нѣжь христіяне; жида жь нѣ одного не убито. Такожь дѣялося въ Катеринославѣ те, що бувало й по другихъ мѣсцяхъ, що христіяне рвали на шматки папѣровій грошѣ и векслѣ.

В—а.

Ôтъ Збаража.

Пригадаете собѣ запевне Петра Вайнера, бувшого учителя въ Шельпакахъ, скомпромитованого въ процесѣ Ольги Грабаръ, мовьбы то ôнъ мавъ радити мѣщанамъ збараскимъ перейти на православіе. За те звставъ ôнъ усуненый съ посады учителя. Того Вайнера взывавъ ц. к. комисарь Вайдовичь до Новогосела и 28 л. липня с. р. робивъ съ нимъ протоколъ.

Межи иншимъ пытавъ: Зъ чого удержуеся; що робивъ въ Товстôмъ; якъ довго тамъ авивъ; що и кто ему тамъ заплативъ; кто его туда покликавъ та якъ его тамъ знали? Дальше пытавъ п. комисарь, куда ôнъ ѣздивъ ôтъ 21 липня ажь до рускаго Вѣча? Вайнеръ ôтповѣвъ, що п. Федоровичь зъ Ôкна покликавъ бувъ его задля церковного спѣву хорального, а що не було тамъ для него спріяючихъ условій, тожь тамъ не остався.

П. комисарь пытавъ его дальше, чому заравъ не ôтъѣхавъ? где ночувавъ? Ôттакъ почавъ пытати, где учився свѣву, бо маѣ пôдъ рукою донесенье, що Вайнеръ учитъ спѣву россійского. — Вайнеръ ôтповѣвъ: „Спѣву учився я во Львовѣ въ школѣ реальнôй а головно въ учительскôй семинаріи. А учивъ я спѣву хорального въ Шельпакахъ и въ Товстôмъ. Тамъ отже суть и ноты, то можна пересвѣдчитися о ихъ содержаню и аріи.“

Комисарь пытавъ дальше, якъ довго бувъ ôнъ въ Россіи, коли и яке було тамъ его дѣло? — Вайнеръ ôтповѣвъ: „Въ Россіи бувъ я всего 6—7 днѣвъ (якъ можна о тôмъ въ пашпорту переконатися), а ѣздивъ я въ тôй цѣли, щобы яко реалистъ образуватися въ технологичнôмъ закладѣ п. Володимира Качалы въ Кіевѣ. Видячи однакожь, що наука, котру посѣдаю, есть за коротка до тамошнои практики, а не умѣючи по россійски, не мôгъ я мати надѣѣ доробитися въ короткôмъ часѣ якого-такого хлѣба, прото я и хутко повернувъ.“

П. комисарь запытавъ Вайнера, длячого ôнъ въ Россіи шукавъ хлѣба? — На тое Вайнеръ: „По процесѣ Ольги Грабаръ усунено мене зъ учительскои посады и лишено безъ кусника хлѣба. Я подававъ рекурсъ, однакъ безъ успѣха. Понеже усуненье мое розтягалося тôлько на округъ шкôльный тернопôльскій, тожь подавався я въ иншій округи, але всюды на дармо. Я побачивъ, що для мене въ краю мѣсця не ма, и тое споводувало мене спробовати, чи не знайду хлѣба за границею.“

Теперь наступило поученье Вайнера съ вôзваньемъ, щобы, если маѣ якій ноты россійскій, тій або комисареви ôтдавъ, або знищивъ. Такимъ способомъ мôгбы ще сподѣватись одержати мѣсце. Въ противнôмъ случаю, коли буде доказано, що справдѣ ôнъ учитъ россійского спѣву, — ц. к. староство буде змушене и науки спѣву ему заборонити.

До теперь потягано людей до протоколôвъ за трираменній кресты, яко московскій, хочь ихъ въ Москвѣ не ма, а тôлько суть свойскими крестами на Малôй Руси, где були и за уніи. Нынѣ, якъ бачимо, починаютъ вже боятися нотъ россійскихъ и спѣву россійского.

Але що то суть ноты россійскій и спѣвъ россійскій? Ноты музикальній, рôвно якъ цифры арабскій, пріймивъ нынѣ цѣлый свѣтъ, пріймила ихъ и Россія. А що до старыхъ нотъ нашого ермолоя, осьмогласникôвъ и т. д — то они у насъ тій самій, якій були у православнои Россіи и за уніи въ Польщѣ.

Теперь що до хорального спѣву церковного, то майже ôтъ пятьдесяти лѣтъ спѣваются у насъ композиціи церковній, якъ Бортняньского и другихъ, напередъ въ Перемышли а потому и во Львовѣ, и т. д. Въ Перемышли сходився за Снѣгурского на той спѣвъ на богослуженье цѣлый Перемышль: урядники, офицыры и цивильній, подôбно и во Львовѣ,— и нѣкому не приходило до головы, що се спѣвъ россійскій! Ажь нынѣ, бачится, будутъ уважати въ спѣвѣ хоральнôмъ въ нотъ ноты россійскій и спѣвъ россійскій! Очевидно, що въ интересѣ латинизаціи Русинôвъ лежитъ, щобы по нашихъ церквахъ гомонѣвъ одинъ дякъ якъ звычайно бувало за уніи. А може и докажутъ Єзуиты, що „одинъ дякъ“ належитъ до обряду уніятского, а „спѣвъ хоральный“ до православія?!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Нагле закрытье дальматинъского сойму) про котре мы въ своѣмъ часѣ донесли, все ще становитъ зô взгляду на свое политичне значенье предметъ толкôвъ австрѣйскои прасы. — Про подрôбности памятнои сесіи соймовои довѣдалася ширша публика досыть пôзно, бо телеграмы зъ Зары о тôмъ случаю дуже зъоктроёвано а офиціяльна праса представила справу въ дуже неясномъ свѣтлѣ. — Подаючи вѣсть о несподѣваномъ закрытю сойму въ Зарѣ, мы пôднесли були, що причиною сеи мѣры правительства, було становище бôльшости соймовои, котре выразилося въ програмѣ посла Павлиновича и въ резолюціи жадаючôй усуненя намѣстника бар. Іовановича. — Властива причина того поступу правительства офиціяльно не розъяснена, комбинуючи однакожь факты, що зложилися на исторію политичнои акціи Дальматинцѣвъ въ послѣдныхъ часахъ, годѣ думати — якъ ое заключаютъ гдеякій газеты — будьтобы самъ баронъ Іовановичь, взглядно его особистій забаганки, могли выключно повліяти на рѣшенье правительства закрыти тѣло парляментарне середъ дискусіи надъ некучими справами. — Голосна програма крылошанина Павлиновича, выголошена коротко передъ памятнымъ засѣданьемъ а котрôй гдекто може и не безъ раціи робивъ замѣтъ „велико-хорвацкихъ намагань“ мусѣлася въ теперѣшнôй хвили выдати правительству за радикальною и отъ того часу не переставали въ Вѣдни пильно слѣдити за поступованьемъ бôльшости соймовои, котра вже и такъ по заименованью маршалкомъ сойму чоловѣка, не конче добре видженого въ хорватскôмъ таборѣ, не таилася съ опозиційными стремленями. Хорваты надѣялися, що маршалкомъ сойму буде заименованый посолъ Булатъ а ихъ надѣѣ оправдувало тое обстоятельство, що ухваленье новелѣ школьнои переведено при помочи ихъ послôвъ. — Намѣстникъ Іовановичь, котрого правительство центральне пыталося о добромнѣнье, предложивъ однакъ на президента сойму Войновича. Коли предложенье намѣстника прійнято въ министерствѣ, задемонстрували Хорваты противъ намѣстника и не явилися на обѣдѣ урядженôмъ черезъ него на честь членôвъ сойму. На порядку дневнôмъ засѣданя соймового зъ дня 21 л. липня стояло межи прочими предложенье Павлиновича, що до заведеня языка хорватского въ урядахъ яко выключного языка урядового. Недавне выступленье внескодателя съ предложеньемъ языковымъ, обава бôльшого роздраженя межи сторонництвами въ краю а може и бракъ волѣ, перевести ухвалу сойму, спонукали правительство до закрытя сойму. — Що внесенье на закрытье сойму выйшло ôтъ бр. Іовановича розумѣеся само собою, се обстоятельство однакожь совсѣмъ не выключае, що надъ тымъ пытаньемъ застановлялося добре само центральне правительство. Може бути впрочѣмъ, що ситуація такъ заострилася зъ вины намѣстника, котрый не мавъ змыслу, щобы оцѣнити помôчь дану въ Вѣдни правительству дальматиньскими послами при голосованю надъ школьною новелею, надъ цломъ ôтъ збôжя и пр., можна его уважати однымъ зъ найважнѣйшихъ моторôвъ закрытя сойму, остаточне рѣшенье въ тôй справѣ выйшло однакожь зъ Вѣдня о чѣмъ свѣдчитъ увага, що сталося се „зъ приказу цѣсаря“. Якій будутъ консеквенціи сего факту годѣ на разѣ оцѣнити, въ добре поинформованыхъ кружкахъ думаютъ однакъ, що до розвязаня сойму не прійде и що правительство повздержится на разѣ съ дальшими мѣрами репресійными, хочь може Іовановичь, котрый вѣроятно лишится на становищи намѣстника, не о много змѣнитъ тактику свого поступованя.

(*Агитацію противъ новель шкôльнои*) а взглядно противъ розпорядженю выконуючому, выданому недавно министерствомъ просвѣты, пôдняли, якъ то мы вже доносили, консерватисти высшои Австріи. — За ними пôшла ôттакъ клерикальна партія въ Тиролю, Форальбергу и Стиріи. — Консерватисти найбôльше незадоволенй зъ тыхъ постановъ розпорядженя министеріяльного, котрій дотыкаютъ справы науки недѣльнои и жалуются, що розпорядженье министеріяльне мѣститъ въ собѣ приписы, котрій не стоятъ въ жаднôй звязи съ новелею шкôльною. — Пôсля информацій вѣденьскихъ газетъ мавъ министеръ заявити, що не думае зовсѣмъ змѣняти теперѣшнои формы розпорядженя, бо точне выконанье его ôтповѣдае духови ухваленого парляментомъ закона. — Пôсля того поступаютъ и пôдчинені министерству шкôльній власти. — „Amtlicher Bote für Tirol“ мѣститъ рѣшенье провизоричнои рады шкôльнои тирольскои, котрымъ ôткинено прошенье одной громады о увôльненье дѣтей въ 13 и 14 роцѣ житя ôтъ обовязку посѣщати школу въ семôмъ взглядно осмôмъ роцѣ шкôльнôмъ. Зъ мотивôвъ сего ôтмовного рѣшеня выходитъ, що громада внесла була петицію, въ

що заложенье украиньскои колегіи не нарушуе точокъ уложеныхъ съ Хмельницкимъ, а то длятого, що и перше позволено було подавати апеляціи воєводамъ московскимъ. Скоропадскій нѣчого не чувавъ о такôй точцѣ договору, на якій ôткликувався Петро, а й по всѣй Украинѣ не знали и не чували, щобы договôръ Переяславскій дававъ право апеляціи московскимъ воєводамъ. Однакъ годѣ було що дѣяти. Скоропадскому звставалось лишь — мовчати. Онъ ôтъѣхавъ на родину, погладженый царемъ, але съ смертельною раною въ серци. Живъ вже не довго.

Гетьманьскій урядъ лишився не занятый. Треба було выбрати нового голову для украиньского козацтва. Але закимъ переведеся выбôръ и царь затвердитъ его, — козаки выбрали тымчасомъ наказнымъ гетьманомъ черниговского полковника Павла Полуботка.

Першимъ дѣломъ часового украиньского правительства було высланье послôвъ Рубця и Быковского съ „чолобитьемъ“ до сенату въ справѣ выбору нового гетьмана. Дѣялось се пôдъ конець 1722 року, коли Петро готовився на перску выправу. Полуботокъ удався до царицѣ съ просьбою вставитись у царя, щобъ украиньскій права та привилеѣ були збереженій, а до сенату, щобы знесено оплату ôтъ меду, воску та тютюну. Сенатъ ôтославъ присланыхъ до него Украинцѣвъ до Астрахану и казавъ тамъ дожидати царя, котрый бувъ саме тогды въ Москвѣ, готовлячись до походу на Персію.

Коли царь прибувъ до Астрахану, представились ему украиньскій послы. Петро, працюючи ихъ, письменно дякувавъ Полуботкови и старшинѣ за ихъ вѣрну службу и обѣцявъ выбôръ нового гетьмана перевести пôсля ихъ волѣ, коли верне зъ походу. Мѣжь тымъ Петро наказавъ приготовити 15.000 Украинцѣвъ на роботу при Ладозѣ, а 10.000 при крѣпости св. Креста. Замѣсть ожиданои Полуботкомъ и старшиною пôльги ôтъ оплатъ, царь выдавъ новый указъ о податкахъ на пчолярѣвъ и на продукцію тютюну на Украинѣ. Зразъ за симъ, съ початкомъ 1723 р., давъ указъ сенатови, щобы объявивъ украиньскимъ козакамъ, що „на ихъ домаганье“ будутъ для ихъ полкôвъ призначенй московскій полковники, якъ се вже сталося за Скоропадского; зять того гетьмана, Толстой, получивъ бувъ урядъ полковника въ Нѣжинѣ. Случайность до введеня сего по всѣхъ полкахъ — подавъ стародубскій полкъ, въ котрôмъ козаки заявили були невдоволенье зъ свого полковника Журавка и просили прислати имъ другого полковника Царь призначивъ имъ Москала Кокошкина и користаючи зъ сего, накрутивъ случай въ стародубскôмъ полку такъ, мовь то теперь всѣ Украинѣ жадаютъ, щобы полковниками були у нихъ Москалѣ.

По укôнченю перского походу царь, вернувши до Петербурга, заставъ нове посольство въ Украины съ поновленою просьбою о выборѣ нового гетьмана, — що вже разъ бувъ обѣцявъ. Въ „чолобитнôй“ написанôй до царя сказано були:

„Повелитель неба и землѣ, Христосъ Го„сподь, въ нынѣшнôмъ зъ небесъ приходѣ сво„ѣмъ, хотячи побѣдити ворогôвъ, В. И. В—ву, „всеи Россіи повелителю побѣду на иноплеменниковъ дарувавъ и съ нею торжественно „въ великій городъ Москву повернутися удостоивъ. Того убо Христа въ міръ для побѣды и „В. В-ва въ царствующій городъ съ побѣдою „приходу мы, зъ рабскои довжности нашои, „вамъ великому государю В. И. В-ву, въ на„чалѣ сего року всеподданнѣйше виншуючи, „вѣрно желаемъ, щобы оный побѣдотворець „Христосъ и въ предбудущій многочислимій „роки и лѣта дороге В. И. В-ва здоровье на „побѣду супротивныхъ силою благости своеи „цѣло и крѣпко сохранивъ, величіе и славу „имени вашому великому во всѣхъ близкихъ „и далекихъ сторонахъ иноплеменничихъ у„множаючи зостанивъ. Намъ дана надѣя вы„сокою В. И. В ва милостею, выраженою въ „премощнѣйшôй грамотѣ, зъ правительствую„щого сената принесенôй черезъ нашихъ въ „низовый походъ посыланыхъ съ найпокор„нѣйшимъ прошеньемъ о выбôръ по дав„ному обычаю вольными голосами „нового гетьмана на мѣсце умершого го„сподина Скоропадского, — що той новый „гетьмана выбôръ, заблагочаснымъ В. „В-ва зъ оного походу поворотомъ, збудеся; „нынѣ за тую премногую В. В-ва милость до„стодовжну нашу обсылаемъ подяку и о спов„неньe тои же высокомонаршои милости В. И. „пресв. В-ву, съ дозволенымъ нашимъ чолоби„тьемъ, раболѣпне приносимъ прошенье, при „чѣмъ скиптродержавну В. В-ва монаршу ду„хомъ лобызаемъ десницю“. — Пôдписали чолобитну: Полуботокъ, Савичь и Бунаковскій.

Вразъ съ симъ Полуботокъ пôславъ письмо до кабинетъ-секретаря Макарова, просячи его занятися „безпроволочнымъ выповненьемъ монаршои ласкавои обѣцянки въ всенароднôмъ интересѣ всеи Малои Руси, позаякъ намъ и цѣлôй Малôй Руси безъ гетьмана, яко безъ совершенного украиньского правителя, обходитися тяжко и невыгôдно“.

На просьбу о выборѣ давъ Петро таку ôтповѣдь:

„Всѣмъ вѣдомо, що ôтъ Богдана Хмель„ницкого до Скоропадского всѣ гетьманы були „зрадниками, черезъ що богато потерпѣло цар„ство, особливо Украина, и длятого то треба „конче выбрати гетьманомъ чоловѣка вѣрного „и певного, а поки такій найдеся, назначуеся „нове правительство, котре треба слухати и не „докучати ему выборомъ нового гетьмана.“

Тымъ правительствомъ, на котре ôткликувався Петро, була украиньска колегія, крайно зненавиджена украиньскою старшиною.

(*Дальше буде.*)

котрôй предкладала замѣсть правильнои науки шкôльнои въ протягу 7-го respective 8-го року шкôльного чотыролѣтне посѣщанье школы повторяючои або недѣльнои и то тôлько въ зимовôмъ пôврочію. Рада шкôльна краєва выводитъ въ широкихъ мотивахъ свого рѣшеня, що така повторяюча наука не ôтповѣдає анѣ законови шкôльному анѣ новели и розпорядженю министеріяльному и що таке обниженье осьмолѣтного обовязку шкôльного єсть недопустиме. — Що до жадання, наново ввести науку повторяючу, заявлено офиціяльно, що оно було вже пôднесене при обрадах надъ новелею шкôльною, однакъ зôстало ôткинене. — Яко причину сего пôдносятъ тое обстоятельство, що при поретяженю учителѣвъ не можна ôтъ нихъ жадати щобы учили ще и въ недѣлю а то тымъ бôльше, що новеля шкôльна зъобовязуе ихъ въ недѣлю займатися органами и спѣвомъ хоральнымъ. Новеля шкôльна допускае зменшенье часу науки на 4 а навѣть на 3 годинъ тыжднево а понизше сего не може зôйти управа науки, если о якôйсь науцѣ дѣтей въ 7 або 8 роцѣ маe бути бесѣда.

(Комисія для поладженя справы Сихельбургскоі) реамбулёвала дня 25 л. липня — якъ доносятъ зъ Любляны до „Vaterland“ — Маріенталь, а дня 26 липня оглядала границю коло Метлингъ и удалася зъ ôттамъ черезъ Брасленицѣ и Радвицю до Лесецъ и Драги, где по поводу панyючои тогды заразы на худобу стрѣтила найбôльшій трудности. „Slovenec“ розбирае пытанье приналежности спôрного дистрикту. Розъяснивши историчне право и ôтперши замѣтъ, будьтобы Хорватія сей дистриктъ черезъ задавненье набула, выводитъ ôнъ, що жителѣ въ всѣхъ своихъ потребахъ глядатъ помочи и охороны лишь въ Краинѣ и лише на Краину суть обмежени. Въ недѣлю и свято роится въ Ляндштрасъ Ускокамы, що приходятъ тамъ за своими дѣлами. — Коли зачнутся роботы въ виницяхъ, приходятъ вже въ недѣлю жёнки до Ляндштрасъ, щобы напятися на цѣлый тыждень на роботу. — Якъ выбье градъ збôже, що не рѣдко лучаeся, тогды шукае Сихельбургчикъ прибѣжища въ Краинѣ, а якъ прійде часъ сѣйбы, получае ôнъ въ Краинѣ по бôльшôй части безплатно ôтъ людей милосердныхъ потрѣбне насѣнье, а звертаeся такожъ на весну въ передновокъ до своихъ краиньскихъ сусѣдôвъ, щобы себе и свою родину охоронити ôтъ голоду. — Не можна забувати сего, що сей дистриктъ належитъ въ Австріи до найбѣднѣйшихъ. Позаякъ же ôнъ на Краину зовсѣмъ спускаeся и безъ Краины не мôгбы существовати, то булабы одна пôдстава бôльше, щобы его съ природнымъ материнымъ краємъ политично сполучити. — Въ кôнци пôдноситъ авторъ статіи въ „Slovenc-у“, що Сихельбургцѣ самій желаютъ прилученя до Краины, що зô взгляду на згаданій ôтношеня легко дастьса выяснити. — Ôтношеня съ Хорватіею обмежалися до урядовыхъ дѣлъ. Але и въ тôмъ ôтношеню они незадоволени, бо мусятъ ходити до суду въ Карльштадтъ, що ôтдаленый 8 годинъ дороги, або въ Огулинѣ, що лежитъ ще дальше.

(Урядова газета для Босніи и Герцеговины) оголошуе цѣсарске розпорядженье зъ дня 8 грудня 1882 о ноборѣ рекрутôвъ. Въ р. 1883 будутъ покликани уроджени въ рр. 1863 и 1864. Зъ помежи поставленыхъ маe бути 1200 людей ужитыхъ до презенційнои службы, а кромѣ того маeся въ сёмъ роцѣ утворити 4 новій компаніи инфантеріи. Уроджени въ роцѣ 1860 будутъ увôльнени ôтъ ставленя. — Начальникъ краю додае заразомъ, що початокъ сегорôчнои бранки буде оголошеный разомъ съ пляномъ дороги комисіи асентерунковои.

(Продовженье привилегій пôвнôчнои желѣзницѣ) маe вже бути уложене, а „Fremdenblatt“ довѣдуeся навѣть о близшихъ условіяхъ умовы. Пôсля згаданыхъ условій привилегія маютъ бути продовжени на дальшихъ 30 лѣтъ а въ протягу того часу маe бути амортизованый цѣлый капиталъ акційный, дальше маe бути звернена цѣла субенція въ сумѣ 5 мілiонôвъ, удѣлена моравскôй желѣзници. Дальше маe пôвнôчна желѣзниця обняти въ свôй зарядъ погранічну желѣзницю моравску и моравско-шлеску центральну желѣзну дорогу; будова лёкальныхъ желѣзниць, лежачихъ въ границяхъ пôвнôчнои желѣзницѣ маe бути переведена коштомъ пôвнôчнои желѣзницѣ а кромѣ того маются особно онодатковати склады угля камѣнного, належачого до товариства пôвнôчнои желѣзницѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Номинація Гурки варшавскимъ генералъ-губернаторомъ маe велике значенье милитарне. Гурко єсть однымъ зъ найздôбнѣйшихъ россійскихъ генералôвъ, дуже поважаный задля свого характеру и знаный зъ своеи енергіи. Пôдъ его отже окомъ маются вести фортификаційнй роботы въ Царствѣ Польскôмъ. Роботы тй, якъ чуемо, поступаютъ вжe скоро. Въ Царствѣ Польскôмъ будуеся цѣла сѣть стратегичныхъ желѣзниць. Фортификація Ковна поступае скоро и въ якъ найбôльшôй тайнѣ. До робôтъ уживаютъ лишь самыхъ Россіянъ-робôтникôвъ, котрыхъ нарокомъ около 10.000 спроваджено зъ глубокои Россіи до Ковна. Гурко, якъ доносятъ зъ Варшавы, выбираeся на объѣздъ всѣхъ губерній Царства Польского; подорожь тая маe головно на цѣли инспекцію войска розложеного въ варшавскôмъ окрузѣ военнôмъ. Въ цѣлôмъ Царствѣ Польскôмъ панyе по поводу инспекціи незвычайный рухъ всѣхъ властей. – Комисія для справъ жидôвскихъ розбирала сими днями пытанье, чи жиды займаючйся ремесломъ, можутъ держати у себе православныхъ робôтникôвъ. На мнѣнье Побѣдоносцева ухвалила комисія, що жидамъ не вôльно держати православныхъ робôтникôвъ. — Польске пытанье займае зновъ ôтъ якогось часу газеты. На мнѣнье профес. Адольфа Вагнера, що Польща муситъ бути ôтбудована, бо того Нѣмеччинѣ потреба, подае Аксаковъ зновъ инший пляны. Пôсля его думки належалобы Польщу етнографично обмежити и длятого выключити зъ Царства Польского весь не чисто-польскій елементъ. Ôнъ каже, що належалобы ôтдѣлити половину губ. сѣдлецкои и люблиньскои, злучити въ одну губернію съ головнымъ городомъ Холмомъ и прилучити до кіевского генералъ-губернаторства. Тымъ способомъ перенёссябы административный осередокъ зъ Варшавы до Кіева. Такъ само радитъ прилучити часть сувальскои губерніи до ковненьскои а часть до виленьскои.

Польске пытанье и Французы. Ôтъ якогось часу стали Французы пильно слѣдити всякй проявы славяньского руху въ австрійскôй державѣ и розбираютъ ôтъ часу до часу славяньске пытанье въ обширнѣйшихъ навѣть статьяхъ. Не мало то здивуе, що Французы, котрыхъ Славяне, особливо австрійскй, такъ мало обходили, нынѣ сталися ними займати и розбираютъ ихъ значенье зô всѣхъ сторôнъ. Потрôйный союзъ видко не даe имъ супокою и заставляe ихъ добачувати въ австрійскихъ Славянахъ свого союзника, котрый въ данôмъ случаю мôгбы имъ придатися. Всякй ихъ комбинаціи опираются на тôмъ, що Славяне повинни бы заняти — и займуть въ недовгôмъ часѣ федеративне становище въ австрійскôй державѣ, а тогды упаде зовсѣмъ нѣмецкій централизмъ а съ нимъ и найголовнѣйша пôдпора австрійско нѣмецкого союза. Трохи ôтмѣнно задивляeся на становище Славянъ въ Австріи „Journal des Débats“. Пôсля него федерализмъ австрійскихъ Славянъ и славяньска политика не повинни взяти верху въ австрійскій державѣ, бо инакше ослабилибы ей значенье и пôдкопали силу; Славяне повинни лишь на стôлько взяти верхъ, щобы спровадити централизмъ до минимумъ и допомогчи „чисто австрійскôй политицѣ“. Якъ видко, однымъ и другимъ ходитъ о то, щобы при помочи Славянъ ослабити або и зовсѣмъ зôрвати союзъ Австріи съ Нѣмеччиною. Французкй политики забуваютъ однакожъ, що попри Славянъ въ Австріи важну такожъ ролю ôтграютъ Угры. Сй, хочь съ Французами дуже симпатизуютъ, всежъ такй змушенй зô взгляду на свои ôтношеня до Славянъ придержуватися Нѣмеччины.

До такои анализы славяньского дѣла въ Австріи маeмо нынѣ одинъ причинокъ бôльше. Французкій историкъ Мартенъ оголошуe въ своемъ письмѣ „Поляки и потрôйный союзъ“ свои погляды на славяньску въ загалѣ, а въ окремости на польску справу въ Австріи, а хочь ôнъ и не высказуe ясно свого погляду, то все таки видко, що велику вагу кладе на польске пытанье. Высуванье польского пытаня на передъ, — се знакома давна штука француска, котрôй колись самій Поляки дуже вѣрили; часы тй однакъ уже проминули и нынѣ вже не на часѣ такй пристарѣлй рѣчи выкликувати. Видко, що Мартенъ самъ не довѣряe своимъ поглядамъ, коли наводитъ въ своемъ письмѣ недавно порушену гадку прилученя давныхъ польскихъ провинцій до Австріи въ замѣну за Тридентъ и наводитъ заразъ „Dzien. Pozn.“, котрый доказуe, що така замѣна єсть тôлько илюзоричною, божь на случай вôйны Австріи и Италіи съ Россіею, Нѣмеччина не позôсталабы неутральною лишь загорнулабы крайажь по Вислу, а тогды замѣсть реставраціи Польщи — наступивбы подѣлъ ще гôршій, якъ першій.

Нѣмеччина. Новй выборы въ Киль, здаeсь, выпадутъ въ користь соціялистôвъ. Коли о згодѣ консерватистôвъ съ либералами на выбôръ либерального кандидата Генеля нѣчого не чувати, то соціялистичнй агитаторы день въ день розъѣзджаютъ по селахъ и завзываютъ особливо сельскихъ робôтникôвъ до голосованя на соціялиста Гайнцля. — Князь Бисмаркъ маe зъѣхатися съ гр. Кальнокимъ въ Киссингенъ; цѣлею зъѣзду маe бути продовженье австро-нѣмецкого союза. Король Альфонсъ перебуваe теперь въ Нѣмеччинѣ, где его съ великою почестею пріймаютъ, а его бувшій министеръ Кановасъ ѣде теперь въ его имени до Карльсбаду, якъ догадуются, въ цѣли переговорôвъ о вступленю Испаніи до потрôйного союза.

Франція. Засѣданя французкои палаты закôнчилися 2 с. м. Всѣ проекты законôвъ, якй въ сёй каденціи предложено, крôмъ буджету на 1884 и тунетаньскои угоды, зôстали принятй. Кабинетъ Ферріого може радуватися зъ своеи побѣды. Сенатъ принявъ проектъ до права реформы судôвництва. Виправдѣ ся побѣда кабинету не дуже значна, бо проектъ перейшовъ тôлько бôльшостею 3 голосôвъ, але правительство буде мати теперь право зредукувати число судіёвъ або инакше, усунути тыхъ, що ему недогôднй. Важнѣйшою побѣдою єсть потвержденье палатою послôвъ угоды съ двома товариствами желѣзниць. Якъ звѣстно, доси були всѣ желѣзницѣ въ Франціи въ рукахъ шести великихъ товариствъ. — При кôнци минувшого мѣсяця ôтбулася въ Парижи министерска нарада, на котрôй Греви сказавъ гдещо о проектѣ своеи ôтповѣди до папы. До кореспондента газеты „Times“ мавъ Греви сказати, що папа не добре оцѣнюе станъ рѣчей. Ôнъ похваляe епископôвъ а мовчитъ о поступованю духовенъства, котре республицѣ дуже неприхильне и для того не маe права нарѣкати, що республика обходится съ ними строго. Въ кôнци мавъ Греви сказати: „Папа, пишучи письмо до мене лично, думавъ, що письмо буде мати бôльше значенье, але ôнъ видко забувъ, що я лишь сторожъ конституціи и нѣчимъ бôльше“. — Ситуація Французôвъ въ Анамѣ значно полѣпшится. Дня 20 липня умеръ анамскій цѣсарь Тю-Дука. Въ 1847 р. вступивъ на престолъ по своемъ ôтци; до 1863 р. мусѣвъ безнастанно вести вôйну съ ворохобниками въ власнôмъ краю и съ Французами, котрй ему того року часть краю забрали а на послѣдокъ угодою зъ 1874 р. зробили своимъ вазаломъ. Неяснôсть тои угоды дала причину теперѣшнои вôйны Анамитôвъ съ Французами. Наслѣдникомъ Тю-Дука єсть его своякъ Фу-Дакъ, але понеже суть ще и другй претенденты до анамского престола, то здаeсь, не обôйдеся безъ межиусобицѣ, зъ котрои, розумѣeсь, Французы зможутъ скористати, а навѣть може имъ удасться загорнути цѣлый Анамъ. Значенье Франціи на далекôмъ Всходѣ булоби тогды дуже велике. Зъ одной стороны сповнилисьбы бажаня Французôвъ основати на Всходѣ велику француску Индію, а зъ другои стороны француска сила и культура позискалабы значный вплывъ на задно-азіятскй краѣ и Французы сталисябы тамъ панами торговлѣ и промислу. — Якъ доноситъ „Temps“, полиція ôткрыла въ Парижи тайный легитимистичный комитетъ, розпоряджаючій значными средствами и стоячій пôдъ проводомъ знаменитыхъ легитимистôвъ. Зъ Парижа доносятъ, що Лессепсъ хоче теперь, коли Гладстонъ угоду суецкого каналу ôткликавъ, порозумѣтися съ другими державами, именно съ Нѣмеччиною що до межинародного значеня каналу. Але позаякъ Англія не бажае собѣ вмѣшуваня Европы, то хоче порозумѣтися тôлько съ Францією и для того розпочалися вже переговоры обнимаючй ще инший египетскй питаня.

Англія. Джонъ Морлей, либеральный членъ низшои палаты маe интерпелювати Гладстона що до ôткликаня англійского войска зъ Египту. 10 серпня мин. р. объявивъ Гладстонъ, що армія окупаційна позôстане въ Египтѣ неозначеный часъ, а министеръ войны Гарттингтонъ сказавъ на веснѣ, що армія позôстане лишь шѣсть мѣсяцѣвъ; Морлей отже думае интерпелювати, чи тй ôтповѣди поданй до вѣдомости другимъ державамъ и чи зайшли обстановы, котрй змушуютъ правительство инакше поступити; коли такъ не єсть, чи поясниттво ще передъ замкненьемъ сесіи своe поступованье въ сёй справѣ супротивъ парляменту и другихъ державъ. — Палата низша приняла предложенье правительства въ справѣ основаня льокально-административного министерства для Шкоціи 99 голосами противъ 21. — Въ Африцѣ грозитъ Англіи нове небезпеченьство зъ стороны Зулюсôвъ. Коли Англичане побѣдили Зулюсôвъ и ихъ князя Кечвея (Cetewayo) повезли до Лондону, роздѣлили цѣлый край — вѣрно пословицѣ divide et impera — на 12 частей помѣжь племенныхъ старшинъ. Коли однакожъ Кечвейо вернувъ зновъ до краю и хотѣвъ давну свою власть здвигнути, знайшовъ опôръ въ однôмъ зъ племенныхъ старшинъ, котрый, пôдозрѣваючи Кечвея о велику прихильнôсть для Англичанъ, напавъ на него несподѣвано, спаливъ его столицю Улюнди и его самого забивъ. Въ битвѣ пôдъ Улюнди погибло 1000 людей. Цѣлый край Зулюсôвъ заворушився. Цѣлу тую ворохобню приписуютъ якомусь Англичанинови Дуну, котрый приставши передъ лѣтами до Зулюсôвъ, принявъ ихъ звичаe и обычаe, стався старшимъ одного племени, и при послѣднôмъ подѣлѣ краю получивъ значну его часть. Сей отже Англичанинъ стремитъ до самостôйнои державы, а Кечвейо бувъ ему вже давно солею въ оцѣ. Щобы позбутися Кечвея, а черезъ него и англійского вплыву, довѣвъ Зулюсôвъ до явнои ворохобнѣ противъ протегованого Англичанами князя. — О замордованю зрадника Керея маемо теперь трохи докладнѣйшй вѣсти. Керей и О'Доннель пили разомъ въ сальонѣ другои клясы на пароходѣ „Mel rose“. Коли О'Доннель стрѣливъ до Керея зъ заду, сей поступився кôлька крокôвъ а О'Доннель стрѣливъ ще два разы до него въ плечѣ, но чѣмъ Керей въ 20 минутъ померъ. Кто такій О'Доннель не знати; кажутъ, що маe ôнъ бути близькимъ своякомъ убôйцѣвъ въ парку Фениксъ. Ходятъ вѣсти, що въ Дублинѣ завязалося тайне товариство, котре постановило поубивати всѣхъ зрадникôвъ и денунціянтôвъ, що сталися причиною повѣшеня убôйцѣвъ въ парку Фениксъ.

Сербія. Зъ Бѣлграду пишутъ, що поступокъ россійского святѣйшого синода дуже немило вразивъ сербске правительство. Рѣчь була така: Игуменъ сербского монастыря въ Москвѣ, Теофиль, споминавъ въ молитвѣ имя сербского митрополита, котрого россійскій святѣйшій синодъ не хоче признати. Московскій митрополитъ отже засуспендувавъ за тое сербского игумена. Сербске правительство ôтповѣло на се тымъ, що ôткликало игумена зъ Москвы, а монастырь казало замкнути. Звѣстно, що Сербія стратила въ Россіи симпатію, а сей церковный конфликтъ єсть лишь наслѣдкомъ политичныхъ змѣнъ. Поступокъ сербского правительства дасться тымъ пояснити, що Сербія була змушена боронити своеи державнои суверенности. Сей конфликтъ однакожъ не потягне за собою нѣякого великого непорозумѣня мѣжь обома правительствами, позаякъ Гирсъ недавно пояснивъ, що россійске правительство стоитъ на боцѣ ôтъ дѣланьсв. синода.

Румунія. Не давно тому, якъ Румунія мусѣла перепрошувати Австрію за бесѣду высказану сенаторомъ Градистеану, а вже зновъ дае поводы до невдоволеня свого могучого сусѣда. Въ парляментѣ именно носятся съ гадкою змѣнити дотеперѣшный титулъ „короля Румуніи“ и заступити его „королемъ Румунôвъ.“ Ся змѣна, на показъ невинна и малозначуща, перейде, здаeся великою бôльшостею въ соймѣ. Колибъ всѣ Румуны були дôйстно полученй въ одну державу, змѣна така титулу королевского немалабы жадного значеня, але нынѣ, якъ справедливо каже „Politik“, єсть она такъ неумѣстною, якъ неумѣстнымъ булобы, наколибъ цѣсарь нѣмецкій титулувався „цѣсаремъ Нѣмцѣвъ“ або россійскій царь „царемъ Славянъ“. — Другій фактъ, котрый стягае увагу сусѣдôвъ на Румунію, єсть справа бельгійского генерала Бріяльмонта. Згаданый генералъ выѣхавъ безъ дозволу свого правительства до Румуніи, щобы тамъ вести фортификаційнй роботы. Австрійске правительство жалувалося по тôй причинѣ въ Брукселѣ и правительство бельгійске увôльнило геп. Бріяльмонта ôтъ службы. Зъ актôвъ публикованыхъ въ Брукселѣ и зъ поломики газетъ показуеся, що ген. Бріяльмонтъ перебувавъ вже минувшого року въ тôй цѣли въ Румуніи и що ôнъ прибувъ туда на спеціяльне запрошенье румуньского короля. — Нынѣ довѣдуeммося, що ромуньске правительство надало ген. Бріяльмонтови, увôльненому ôтъ службы въ своемъ краю, становиско инспектора робôтъ фортификаційныхъ съ рангою генерала дивизіи. Ген. Бріяльмонтъ бувбы зависимый тôлько ôтъ министерства вôйны.

НОВИНКИ.

— **Речинець до приниманя кандидатôвъ** львôвскои семинаріи духовнои призначеный митр. Ординаріятомъ до дня 20 л. вересня с. р., кандидаты маютъ явитися дня 28 л. вересня до испыту зъ спѣву церковного.

— **Дръ Иванъ Пулюй**, доцентъ университету вѣденьского, буде мати на межинародной електричной выставѣ въ Вѣдни дня 16 л. с. м. ôтчитъ о електричнôмъ освѣтленю.

— **На университетѣ львôвскôмъ** було въ послѣднôмъ пôвроцѣ шк. разомъ 922 слухачёвъ. Мѣжь тыми на выдѣлѣ правничôмъ 497, философичнôмъ 115, теологичнôмъ 310. Пôсля народности було: Русинôвъ 344, Полякôвъ 573, Нѣмцѣвъ 3, Угрôвъ 2; пôсля вѣроисповѣданя було: гр. кат. 360, рим. кат. 470, православный 1, ôрм. кат. 11, евангеликôвъ 2, жидôвъ 78. До народности польскои, якъ видимо, причислилися Жиды и Ôрмены, а рускои народности ôтцуралось 16 академикôвъ!

— **Монастырь Василіянській** во Львовѣ ôтновляeся вже ôтъ довшого часу, бо, якъ звѣстно, маютъ переселитись до него єзуитскй выхованки, новаки зъ Добромиля. Кажутъ, що роботамм около сего монастыря руководятъ львôвскй пп. Єзуиты, котрй суть тамъ щоденными гостями и обучаютъ о. Сарницкого, приклонного собѣ служителя, въ новôмъ поведеню василіяньско-єзуитскôмъ. Розумѣeся, що при ôтновленю монастыря стараются пп. Єзуиты съ о. Сарницкимъ затерти всякй слѣдъ, котрый мôгбы указувати яку „признаку шизматицку“. Тожь такъ зробили они съ старинnымъ трираменнымъ крестомъ камѣннымъ, котрый стремѣвъ надъ воротьми, ведучими на подвôрье, и съ числомъ року, котрый врѣзаный бувъ понизше того креста. На мѣсце креста поклали они якусь чудацку бомбу а пôдъ нею выдовбали невеличку фрамугу, пôдъ котрою зновъ врѣзали великими буквами „Św. Florjan“.

— **Цѣсарскй стипендіи** будутъ роздаванй ôтъ р. шк. 1883/4 убогимъ слухачамъ всѣхъ выдѣлôвъ университетскихъ, а то зъ фонду имени Францъ Іосифа и Елисаветы о 300 зр. въ золотѣ кожда. Зъ тыхъ стипендій призначенй для слухачёвъ университету вѣденьского двѣ, праского чотыри, а прочихъ университетôвъ по однôй. Поданя належатъ писати до цѣсаря найпôзнѣйше до 10 (31) серпня с. р. и высылати до ц. к. дирекціи найв. приватныхъ и родинныхъ фондôвъ (K. k. Ah. Privat-und Familienfonds-Direction, k. k. Hofburg) въ Вѣдни. До подань треба долучити: метрику, свѣдоцтво убожества, матуры, зъ колоквій або испытôвъ державныхъ. Въ поданяхъ треба высказати, чи просячій мавъ вже яку стипендію або запомогу зъ касы публичнои, и если доперва вступае на университетъ, маe высказати, якимъ студіямъ намѣряe посвятитися.

— **Фалшôвника банкнотôвъ** Боруха Маркуса Фингера (пôдъ прибранымъ именемъ Леона Шайнера) придержала власть дня 1 л. с. м., а то за те, що тойже розширявъ фалшивй россійскй 5-рублевй банкноты. Фингеръ утёкъ бувъ минувшого року зъ вязницѣ въ Яссахъ, где сидѣвъ въ слѣдствѣ такожъ за фалшованье банкнотôвъ и посѣданье плыты на выробъ 10-риньсковыхъ нотъ австрійскихъ. Суды окружнй въ Станиславовѣ и Золочевѣ розписали були за нимъ гончй письма.

— **Зъ Старого-мѣста** пишутъ намъ: Въ селѣ Ляшки мурованй застрѣлився Кароль Мялковскій. Давнѣйше бувъ діюрнистомъ въ Старôмъ-мѣстѣ, а потôмъ оженившися осѣвъ на господарствѣ въ Ляшкахъ и колибъ не розпився, мôгъ бувъ выгôдно жити. А такъ гайнувавъ господарство и на жёнку вѣчно сварившъ. Дня 2 л. серпня повернувъ зъ кôлькадневнои вандрôвки до дому, дѣти выправивъ зъ дому, а самъ оставши въ хатѣ розпочавъ съ жёнкою сварку, потôмъ вытягъ зъ кишенѣ пистолетъ, вымѣривъ до жёнки и тяжко ей ранивъ въ стегно. Опôсля самъ стрѣливъ до себе въ груди и заразъ згинувъ.

— **Одинъ свѣдокъ ischiocкои катастрофи** описуе ей такъ: „Мы сидѣли и забавлялись въ сальонѣ. Саме около пôвъ до десятои приступила спѣвачка Елиза Тупуттй до фортепияна и хотѣла намъ щось заспѣвати. Наразъ почувъ я щось такого якбы сильный електричный ударъ. Загримѣло страшно и той ударъ кинувъ мене горѣлиць кôлька крокôвъ на передъ. Стеля и стѣны немовь ожили и яли рушатись. Навкруги насъ взбудилися стовпы пороху и дыму, вонючого сѣрковымъ чадомъ а всѣ свѣтла погасли въ однôй хвилѣ. Мене обняли померки гроба, пôдъ землею гудѣло и грохкотало, наче желѣзничій поѣздъ шпаркій, що жене по желѣзнôмъ мостѣ, а мѣсце, где я стоявъ, то пôд-

носилося, то упадало, якъ филя на мори. Що дальше було, того я не свѣдомый. Я опамятався середъ густои тьмы и пекольныхъ крикôвъ и стонôвъ тысячей людей, котрыхъ члены сторчали зъ румовища провалившогося мѣста. Ту збожеволѣлй жѣнки съ роздираючимъ нелюдскимъ зойкомъ глядали дѣтей, тамъ нѣмй зъ одуру и стряху мужчины рыли за рôдными въ розвалахъ. Ту розтворила земля страшенній свои челюсти и дуе зъ безоднѣ огнемъ, тамъ знай добулись зъ утробы ей кипячй потоки и съ шумомъ и шипомъ сплывали до моря. Страхъ, бôль и горе, судный день и пекло съ всѣми муками и грозами стояло тои ночи менѣ передъ очима. Я ратувавъ, — кого, не знаю, — а потôмъ безъ тямки побѣгъ я на море и въ горячôй борбѣ здобувъ собѣ лодку. На березѣ лежавъ трупъ спѣвачки. Якъ ôнъ ту дôстався, не знати. Я спасся; нынѣ думаю и чувствую вже здорово. Однакъ на споминъ тои пекольнои ночи дрожу весь, ще нынѣ и волосъ на головѣ стає дуба, коли пригадую собѣ на тое пекло..." — Слабше землетрясенье на Искіи вже два разы ôтъ часу великои катастрофи повторилося. Въ пятницю навѣстило землетрясенье зновъ нещасне мѣсто Казамиччіолю; вершокъ горы Епомео зсунувся въ долину. Въ Форіо запалося кôлька домôвъ. Роботники працюютъ день и нôчь, щобы повытягати трупы зъ пôдъ розвалинъ. Зъ цѣлого спѣта надходятъ жертвы для нещастныхъ; доси зôбрано около пôвтора миліона франкôвъ.

— **Процесъ въ Ниредьгазѣ** показавъ вже сумнй наслѣдки. Зъ Пресбурга телеграфуютъ, що тамошнымъ жителямъ страшно не подобалося закôнченье процесу. Передъ будынкомъ комитату згромадився народъ густыми лавами и почавъ грôзно дивитись. На алярмъ выстрѣлено зъ 5 пушокъ, войско замкнуло улицѣ, всѣхъ огорнувъ лякъ. Скôнчилось тымъ часомъ ва тôмъ, що повыбивано ôкна въ домахъ жидôвскихъ, але чи на тôмъ конець невыясненои драмы, — годѣ высказати. — На другій день магистратъ мѣста ухваливъ выдати проклямацію до жителѣвъ, а такожъ зарядженo всякй средства полиційнй и войсковй, щобы перешкодити евентуальнымъ розрухамъ. Патролѣ войковй ходили съ остро набитыми карабинами. Гдеякй властителѣ виль въ околици мѣста утѣкли зъ перестраху до мѣста пôдъ охорону войска. Около год. 10-ои вечеромъ зôбралася громада около 200 людей и съ крикомъ станула на променадѣ передъ броваромъ. Тутъ притягло войско, а товпа съ окликами въ честь Источіого звернулась до т. зв. Fischerthor, а ôттакъ съ свистами и криками стала выбивати шибы въ жидôвскихъ домахъ. Увязнено зновъ 4 особы.

— **Въ Терстѣ**, въ подвôрю товариства ветеранôвъ, експльодувала сими днями петарда пôдъ той часъ, коли выдѣлъ товариства нараджувався надъ обходомъ рôчницѣ замаху. Експлозія не зробила нѣякои шкоды; чотыри особы увязнено.

— **Холера** появилася вже въ Бомбайо; умерло въ послѣднôмъ тыждни 101 особъ. — Въ Каирѣ умерло черезъ день 4 л. с. м. 196, а въ Александріи 5 особъ. Турецка кварантана вызначена для кораблѣвъ непôдозрѣныхъ на 20, а для пôдозрѣныхъ на 25 днѣвъ. Ромазанъ магометаньскій вже закôнчився.

— **Грады, бурѣ и громы.** Въ повѣтѣ городеньскôмъ знищивъ градъ послѣдными днями всяку пашню на поли въ 4 громадахъ, особливо въ Жуковѣ, где падавъ градъ величины волоскихъ орѣхôвъ. — Въ нов. рогатыньскôмъ надѣлавъ градъ шкоды въ трехъ громадахъ, особливо въ Озерянахъ. — Въ повѣтѣ жовкôвскôмъ знищивъ градъ збôжа въ 10 громадахъ. — Въ Станиславовѣ и околици дня 11 (23) с. м. надѣлала велика буря много шкоды: зôрвала кôльканайцять дахôвъ, поломала и повырывала много деревъ, завалила парову цегольню Рубинштайна и спôлки въ Книгининѣ. — Въ Смерекахъ, въ повѣтѣ лѣскôмъ, спаливъ перунъ цѣле обôйстье одного господаря, вартости 1000 зр. — Въ Гутиску, коло Майдану въ пов. станиславôвскôмъ, забивъ грôмъ двѣ штуки худобы господаря Василя Босакôвского, вартости 126 зр.

— **Зъ Монастырискъ** пишутъ до „Samorząd-y" о непорядкахъ, якй дѣются середъ начальства громадского, въ котрôмъ бôльшôсть становлятъ жиды-гуситы. Бурмистромъ есть тамъ вже черезъ кôльканайцять лѣтъ жидъ Сафринъ, а богата родина тыхъ Сафринôвъ такъ розпаношилась, що трясе цѣлымъ мѣстомъ. Секретаремъ громады есть такожъ жидъ, покутный писарь, а заступникомъ бурмистра Іосифъ Урбанъ, котрый не умѣе анѣ читати, анѣ писати — догôдне орудье въ рукахъ жидôвскихъ. Жиды вдираются до всякихъ справъ, котрй приналежатъ лишь христіянамъ; такъ прим. роблятъ собѣ претенсіи до пасовиска съ лѣсомъ, котрй ôтъ вѣкôвъ належатъ выключно до христіянъ. Сумно дуже, що выдѣлъ краєвый, староство и выдѣлъ повѣтовый въ Бучачи не зарадятъ сему лиху, котре христіяньску людноôсть може довести до сумнои долѣ.

— **Въ процесѣ соціялистôвъ въ Краковѣ** засудивъ судъ Адама Мавриція за участь въ тайнôмъ товариствѣ и за ширенье забороненыхъ письмъ на 4-мѣсячну кару строгого арешту и на гривну 50 зр. або евентуально на 10 днѣвъ арешту, Людвика Грудзиньского на кару 2-мѣсячного арешту съ одноразовымъ постомъ въ кождôмъ тыждни, а Марію Грудзиньску на 7 днѣвъ арешту съ одноразовымъ постомъ.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Крыл. о. Малиновскій задумавъ переселитись на пробуванье до Перемышля. — Дръ Фр. Костекъ, якъ заявила рада лѣкарѣвъ, хорый на утробу и для поратованя здоровля повиненъ выѣхати на цѣлу осѣнь и зиму на воды до Карловыхъ Варъ (Карльсбаду). — Пожаръ въ мѣстѣ Семеновѣ въ Россіи надѣлавъ шкоды на 1,000.000 рубл. Огонь бувъ пôдложеный, а пôдпаляча ухвачено.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписана капелянія Григорôвъ (съ прилуч. Черемхôвъ), дек. журавеньского; речинець до 27 л. вересня 1883.

До каноничного институціи завôзваный о. Левъ Струтыньскій на парох. Космачь, дек. богородчаньского.

Митрополича консисторія вставляется до президіи намѣстництва о згоду на запрезентованье на парох. Шманькôвцѣ, дек. скальского, о. Іоана Гордѣевского.

Въ пропозицію на Бзовицю, декан. зборôвского принятый о. Михаилъ Баранъ, завѣд. Петликовець, самъ одинъ. На Зарваницю дек. теребовельского оо.: 1) Лѣсевичъ Теодоръ, парохъ въ Кутахъ; 2) Борысѣкевичъ Мих. пар. въ Бѣлобожници; 3) Радзикевичъ Александеръ парохъ въ Шоломыѣ; послѣ въ списѣ: 4) Корнилій Мандычевскій парохъ въ Надворнôй; 5) Іоанъ Залуцкій парохъ въ Теребовли; 6) Дамянъ Бачиньскій кап. въ Драганôвцѣ; 7) Витошиньскій Іоавъ парохъ въ Денисовѣ; 8) Іоанъ Михалевичъ парохъ въ Лѣсовцяхъ.

Завѣдательство получивъ о. Михаилъ Тындюкъ завѣдательство въ Кимполюнгу, дек. буковиньского.

Душпастырскй посады получили оо.: 1) Евгеній Ляховичъ сотрудництво въ Збаражи; 2) Симеонъ Бурнадзъ сотрудництво въ Городенцѣ.

Личный додатокъ на 3 роки по 100 зр. рôчно получили оо. 1) Іосифъ Нижанковскій, парохъ въ Дѣдушицяхъ великихъ; 2) Василій Андроховичъ, парохъ въ Якубôвцѣ.

Митроп. ординаріятъ годится на принятье въ новиціятъ Ч. С. В. В. въ Добромили пп. Изидора Киселевского, кандидата нотаріяльного и Андр. Мартинюка та Дм. Ткачука, укôнчившихъ 5-у гимназіяльну клясу.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію принятй оо. I на парохію Камѣнка-Старе село, дек. потелицкого 1) Стецякъ Сильвестеръ, 2) Тимкевичъ Андрей; II. на парохію Камѣнка нова: 1) Крайчикъ Илія, 2) Тустановскій Евгеній, 3) Кмицикевичъ Антоній, 4) Саротиньскій Викторъ; III. на парохію Гошôвъ, дек. устрыцкого: 1) Глушкевичъ Теофиль, 2) Рынявець Волод., 3) Чайковскій Алек. 4) Стецишинъ Алексей; IV на парохію Горохôвцѣ, дек. нижанкôвского: 1) Кобрынъ Іоанъ, 2) Савула Теодоръ, 3) Решетыловичъ Викторъ, 4) Стецишинъ Алексей.

Презенты получили оо.: 1) Копыстяньскій Климентій на парохію Регетôвъ, дек. бѣцкого, 2) Михаилъ Якса Ладыжиньскій на парохію Береска, дек, балигородского.

Отпустку получили оо.: Ковальскій Титъ, парохъ Спасова, на время треваня сойму краєвого; 2) Чирнявскій Титъ, парохъ въ Яворовѣ, для поратованя здоровя.

Завѣдательство получили оо.: 1) Кароль Белкотъ завѣдательство парохіи въ Диковѣ, дек. олешицкого; 2) Іоанъ Решетыло завѣд. парохіи Угнова, дек. угновского; 3) Василій Кокотайло зъ Яблонова завѣдательство парохіи Чайковичѣ, дек. комарняньского.

Введеный въ душпастырство капелянiи Схôдница, дек. дрогобыцкого, о. Григорій Савицкій.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ О. Іоанъ Санчицъ, парохъ въ Ярославѣ, почетный совѣтникъ консисторскій, упокоився дня 17 (29) липня с. р. въ 52-ôмъ роцѣ житя, а 26 ôмъ роцѣ своеи патріотичнои дѣяльности въ званю руского священика. Покôйный тѣшився великою симпатією якъ въ самôмъ мѣстѣ Ярославѣ, такъ и въ цѣлôй окрестности и бувъ любленый ôтъ всѣхъ станôвъ, чого найлучшимъ доказомъ було, що на похоронахъ покôйного, ôтбувшихся въ вторникъ дня 19 (31) липця явилося безчисленне множество народа, представителѣ всѣхъ урядôвъ, а поважне число 37 священикôвъ супроводило тлѣнй останки покôйного на кладбище. Пôдчасъ похорону проповѣдавъ о. Бѣрецкій зъ Журавицѣ въ церквѣ, а на кладбищи о. Матюкъ зъ Ляткъ. Глубоко тронули слова обохъ проповѣдникôвъ серця почитателѣвъ покôйного. Пок. о. Іоанъ ôтъ самого поставленя священикомъ трудився тихо, но щиро и неутомимо для блага церкви и народа рускаго, хочь дôткненый тяжкимъ горемъ (повдовѣвши ще передъ 19 лѣтами). Доказомъ того суть храмы божй, котрй були збудованй за его трудомъ и заходами. Будучи 12 лѣтъ парохомъ въ Смерекôвци, поставивъ хорошу нову церковь. Другою его заслугою есть ôтновленье и украшенье каплицѣ въ Мохначцѣ, где покôйный бувъ такожъ черезъ 4 роки. Послѣдній 4 роки своеи дѣяльнои, но короткои жизни провѣвъ покôйный въ Ярославѣ и въ тôй парохіи положивъ великй заслуги. Въ Ярославѣ находится одна лишь руска приходска церковь, котра була тогды въ дуже сумнôмъ и оплаканôмъ станѣ. Гадка ôтновленя и украшеня церкви парохіяльнои одушевила покôйного о. Іоана и ôнъ не спочивъ, поки гадки тои не перевѣвъ въ дѣло. Его то трудамъ и желѣзнôй вытревалости завдячуютъ нынѣ ярославскй мѣщане, що ихъ передъ тымъ опущена церковь стала теперь правдивою окрасою на цѣлу околицю; не щадячи свого труда и силъ пересиджувавъ покôйный зимовою порою неразъ и по 10 годинъ въ церквѣ, щобы лишь розпочате дѣло довести скоро и добре до кôнца. Нынѣ отже, поглянувши на тую величну святыню, мимоволѣ насуваются намъ на мысль слова: „Ото дѣло покôйного о. Іоана! Не дивно про то, що осиротѣлй парохіяне гôрко заплакали по утратѣ дорогого свого пастыря, бо въ нѣмъ утратили свого правдивого порадника и покровителя, котрый зъумѣвъ въ такъ коротkôмъ часѣ позыскати собѣ серця всѣхъ своихъ парохіянъ; утратила въ нѣмъ Русь вѣрного свого сына, котрый въ недовгôмъ, бо лишь въ 52-лѣтнôмъ житю сповнивъ совѣстно свôй обовязокъ, а кождый, пôзнавшій твердый характеръ и желѣзну волю того тихого, но ревного и неутомимого патріота, скаже съ жалемъ въ серци: „Вѣчна ему память"! — *П.*

Обвѣщенье.

До принятя воспитанникôвъ въ тутешне пѣвческо-учительске заведенье фундаціи бл. п. еп. Іоана Снѣгурского на рôкъ шк. 1873/4 вызначуеся речинець на 1-го л жовтня 1883 р.

Условія до принятя доконче потрѣбнй суть слѣдуючй: 1) Укôнченый 17-ый рôкъ житя. 2) Непорочнôсть обычаѣвъ. 3) Укôнчена IV або бодай III кляса шкôлъ народныхъ съ добрымъ успѣхомъ и 4) добрый, чистый и вже мужескій (не дитячій) голосъ.

Убѣгателѣ маютъ дотычнй свои поданя, заосмотренй въ потрѣбнй свѣдоцтва, черезъ парохіяльный урядъ найдальше до 25 л. вересня 1883 р. сюда предложити, а самй лично въ высше опредѣленôмъ речинци с. е. 1 л. жовтня 1883 р. въ тутешнôй канцеляріи явитися. Кто зъ кандидатôвъ высше сказаныхъ условій не доповнитъ, того поданье увзгляднене не буде. Замѣсть формального свѣдоцтва родженя и крещеня достаточно буде, если дотычный парохіяльный урядъ на прошеню убѣгателя, затверджуючи тоежъ, примѣтитъ рôкъ, мѣсяць и день родженя и крещеня.

Ôтъ Епископскои гр. к. консисторіи.
Перемышль дня 1 серпня 1883.
Гр. Шашкевичъ, ген. викарій и оф.

Курсъ львôвскій зъ дня 6. л. серпня 1883.

	безъ текучого куп. безъ купону	платятъ	жадаютъ
		австр. валютою	
		р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		293 50	296 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.		290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц по 5% ав.		98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.		89 25	90 25
„ „ „ по 5% ав. період.		98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 60	102 60
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%		101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		98 60	99 60
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%		95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%		101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова		18 —	20 —
„ „ Станиславова		22 —	24 —
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскій		5 57	5 66
„ цѣсарскій		5 58	5 68
Наполеондоръ		9 44	9 54
Півмперіялъ		9 72	9 82
Рубель россійскій срѣбный		1 54	1 64
„ „ паперовый		1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ		58 15	58 90
Сребро		— —	— —

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%;

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (15—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсѣ.

„Geschichte der Union"

Дра Юліяна Пелеша въ двохъ объемистыхъ томахъ, продаеся въ книгарни Ставропигійского Института во Львовѣ по цѣнѣ 9 гульденôвъ за примѣрникъ.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНЙ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому").

Такожъ за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои" даю повысшй приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Возняк.

(Цѣнники на жаданье франко.)

Товариство „Просвѣта"

во Львовѣ,

ул. Скарбкôвска ч. 2, I поверхъ,

маe великій накладъ

рускихъ контрактôвъ купна-продажи и позвôвъ багательныхъ, (3—3)

котрй продае по дуже умѣреныхъ цѣнахъ, а то:

1 либра контракту 30 кр. а. в.
1 „ позву багат. 25 кр. а. в.
На замовленье высылае почтою.

Накладомъ редакціи „Свѣта" выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта" во Львовѣ ул. Курнецка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

Родичамъ, котрй шукаютъ помѣщеня для дѣвчатъ во Львовѣ, можу поручити кôлька честныхъ рускихъ домôвъ. Интересованй зволятъ ôтноситися до мене въ сѣмъ мѣсяци до Новицѣ, почта Калушъ, ôтъ 1 лат. вересня до Львова (улиця Руска, ч. 3).

Александеръ Стефановичъ, катихитъ при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ. (1—3)

ЗАКЛАДЪ ФОТОГРАФИЧНЫЙ

БРОНИСЛАВА МѢЧКОВСКОГО

Площадь Маріяцка, ч. 3 во Львовѣ

ôткрытый съ днемъ 4 л. серпня с. р. и уладженый въ найновѣйшій способъ.

Фотографiи выконуются найстараннѣйше съ всякою точностею и взôрцевымъ выкôнченьемъ. А хотячи вже пôдъ кождымъ взглядомъ вдоволити Вп. П. Т. Публичность, назначивъ я цѣны за фотографiи, о скôлько змога, якъ найнизшй.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп П Т. Публичности (1—2)

остаю съ повáжаньемъ

Бронислав Мѣчковскій.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Бедняровского.

Ч. 85. Львôвъ, Четверъ 28 липня (9 серпня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. поцоп. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати нôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часопися „Дѣло“ л. Галицка, Ч 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року .	6 рубл.
на чверть рок . .	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	16 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро	4 рубл.
на самъ — токъ:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:“	*на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *ѵ* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *ѵ* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ выровнати всѣ рахунки.

Нашй рады повѣтовй.

Выдѣлъ краєвый оголосивъ сими днями справозданье, выготовлене для сойму, о надзорѣ єго въ минувшôмъ роцѣ надъ дѣланями зверхностей громадскихъ и надъ закладовымъ маєткомъ громадъ и повѣтôвъ. Въ тôмъ справозданю зазначує краєвый выдѣлъ, що сей єго надзôръ въ минувшôмъ роцѣ не бувъ въ нѣчѣмъ ôтмѣнный ôтъ надзору въ попередныхъ лѣтахъ. И не могло — каже — бути инакше, бо практика выказує, що богато ще часу уплыне, закимъ господарство громадске и повѣтове вôйде на таку дорогу точности и порядку, що комисійнй люстраціи и слѣдства будутъ лишь выняткowыми случаями.

Всѣ основнй заряженя администраційнй выдѣлу краєвого, выданй въ минувшôмъ роцѣ въ обсягу надзору надъ господаркою громадъ и повѣтôвъ, мали на цѣли: *улекшити дотепервшну контролю, а рôвночасно утруднити всякй затаєня або перекрученя*, котрй, якъ показала практика, дуже часто давали можнôсть громадскимъ функціонарамъ допускатись надъужить въ такій спôсôбъ, що пôзнѣйше найстаранньйше и найстрогійше слѣдство доповадило до выпагороды ледви частины стратъ. Щобы тому запобѣгчи, выдѣлъ краєвый запровадивъ **одностайну рахунковôсть въ господарцѣ громадскôй въ цѣлôмъ краю.** Уложивъ и розôславъ громадамъ готовй дневники або книги рахунковй до вписуваня всѣхъ безъ выняткy доходôвъ и выдаткôвъ громадскихъ. Однакъ, щобы тѣ книги вповнѣ принесли бажану користь, потрѣбно, щобы выдѣлы повѣтовй строго наглядали надъ точнымъ и справедливымъ веденьемъ рахункôвъ въ тыхъ книгахъ.

Выдѣлъ краєвый достерѣгъ, що и въ господарцѣ выдѣлôвъ повѣтовыхъ панує великій хаосъ: буджеты повѣтовй, инвентарѣ и замкненя рахункôвъ буваютъ неясно и неправильно укладанй. Зъ тои причины мусѣли вывязуватись частй и численнй переписки, поясненя и т. п. Щобы сему зарадити, выдѣлъ краєвый уважавъ потрѣбнымъ выдати такожь для упорядкованя господарки повѣтовои новй нормы. Ôнъ выдавъ инструкцію, въ якій спôсôбъ маютъ бути на будуще веденй повѣтовй буджеты, инвентарѣ и замкненя рахункôвъ и розôславъ выдѣламъ повѣтовымъ, подôбно якъ громадамъ, готовй формулярѣ, щобы всюда була одностайнôсть господарки.

Выдѣлъ краєвый наводитъ въ своѣмъ справозданю важнѣйшй люстраціи и комисійнй слѣдства. Зъ нихъ показуєся, що грошева господарка громадска и повѣтова у насъ далеко ще не правильна. Въ трехъ случаяхъ треба було справу ôтдати навѣть судамъ карнымъ.

Мы зъ своєи стороны замѣтимо на повысшй головй точки справозданя выдѣлу краєвого, що заведенье одностайнои рахунковости въ грошевôй господарцѣ громадскôй и повѣтовôй безперечно єсть великои ваги, — и мы мусимъ высказати своє здивованье, чому выдѣлъ краєвый ажь такъ пôзно прійшовъ до головы по тую частину розуму, — але узнаючи важнôсть сего доброго розпорядженя краєвого выдѣлу, мы ще не можемъ сказати, щобы оно було вже лѣкомъ на тй „неточности“ и „неправильности“, якихъ допускаются всякй функціонарѣ громадскй и повѣтовй въ орудованю справами громадскими и повѣтовыми и грошемъ публичнымъ. Корѣнь злого мы бачимо где инде, — а именно **въ самôй нашôй системѣ автономичнôй.**

Мы вже неразъ мали случайнôсть выказувати, що загалъ нашихъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ зовсѣмъ розминаєся съ своимъ призначеньемъ и съ своими задачами. Головна жь причина сего въ тôмъ, що нашй выдѣлы повѣтовй бôльше „народовй“, якъ „повѣтовй“. Але жь сказано: ôтъ головы рыбу чути. Єсли выдѣлъ краєвый за маршалкованя гр. Людвика Водзицкого „забувъ“ памяткову грамоту нôдъ угольный камѣнь будынку соймового выготовити такожь въ языцѣ рускôмъ, — то за маршалкованя дра Ник. Зыбликевича вже мимо нашого накликуваня выдѣлъ краєвый „не хотѣвъ“ Банкови краєвому дати такожь фирму руску, але побôчь польскои давъ єму ще нѣмецку и француску! Выдѣлъ краєвый манифестуєся бôльше „народовымъ“ якъ „краєвымъ“ — длячого отже выдѣлы повѣтовй не маютъ бути бôльше „народовыми“, якъ „повѣтовыми“! А се не марна рѣчь, бо оно має причинову звязь съ всякими „неправильностями“, „неточностями“, и тымъ подôбными объявами, про котрй говоритъ высше наведене справозданье выдѣлу краєвого.

Колибъ намъ прійшло попирати нашь высказъ всѣми звѣстными намъ примѣрами, оголошеными въ рускихъ часописяхъ, то мы мусѣлибы писати цѣлу книжку. Але намъ треба зважити на объемъ нынѣшнои статіи, тожь мусимо говорити лишь загально. Отъ опремося на послѣдныхъ выборахъ до сойму. Що выдѣлы повѣтовй були екзекутивною властею звѣстного центрального комитету польского, се загально вѣдомо, ба навѣть стверджено оповѣщеным въ „Дѣлѣ“ циркуляромъ маршалка повѣтового Брыкчиньского въ Станиславовѣ, котрый на дѣдичѣвъ накладавъ додатокъ до безпосередныхъ податкôвъ, и розсылавъ той циркуляръ нôдъ урядовымъ числомъ дѣловодства выдѣлу повѣтового, опечатувавъ урядовою печаткою тогожь выдѣлу и користав зъ добродѣйства почты. А хочь мы звернули увагу высшихъ властей на тую „противзаконнôсть“ чи — перепрашаємо! — „неправильнôсть“, — п. маршалкови Брыкчиньскому анѣ волосъ зъ головы не упавъ, ба що бôльше, „Dziennik Polski“ на нашй замѣты выразно ôтповѣвъ, що „выборы зъ меншихъ посѣлостей належатъ до обсягу дѣланя выдѣлôвъ повѣтовыхъ“, а выдѣлъ краєвый противъ сего хочь се публичне толкованье муситъ кождый, хочь поверховно обôзнаный съ уставою о репрезентаціи повѣтовôй, узнати зовсѣмъ хибнымъ, а що важнѣйше, небезпечнымъ.

Зъ справозданъ послѣдныхъ выборôвъ до сойму, печатаныхъ въ нашôй часописи, звѣстно нашимъ читателямъ, що по выборѣ кандидатôвъ центрального комитету польского въ многихъ мѣстахъ ôтбувалося угощенье (recte піятика) выборцѣвъ, голосувавшихъ на польского кандидата, **въ урядовыхъ салѣхъ радъ повѣтовыхъ.** Не треба и казати, що при такихъ угощеняхъ муситъ завязуватись тѣснѣйша „пріязнь“ мѣжь урядниками выдѣлôвъ повѣтовыхъ а вôйтами и писарями, котрй власне ведутъ всю господарку громаду и пôдлягаютъ надзорови выдѣлôвъ повѣтовыхъ Мы пытаємо, чи се не природна рѣчь, що гощенй урядниками выдѣловыми вôйты и писарѣ будутъ себе уважати вже протеговаными черезъ своихъ зверхникôвъ, — и въ загалѣ, чи не будутъ голосованье за кандидатомъ, попиранымъ черезъ выдѣлъ повѣтовый, уважати прислугою, зробленою выдѣлови, за котру то прислугу и имъ належится якась прислуга ôтъ выдѣлу? Мы рѣшучо кажемо, що такъ а не инакше мусятъ толкувати собѣ вôйты и писарѣ „пріязнь“, завязану съ урядниками повѣтовыми при повыборчôй гостинѣ,— а се, якъ кождый добре змѣркує, може дати повôдъ до всякихъ надъужить, якъ зъ стороны вôйтôвъ и писарѣвъ въ господарцѣ громадскôй, такъ и зъ стороны урядникôвъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ въ ихъ урядовыхъ дѣланяхъ. Чоловѣкъ все чоловѣкомъ; кождый може сказати: nil humanum a me alienum esse puto. А при описанôмъ высше станѣ, чи можна дивуватися, єсли урядникъ повѣтовый, заслѣпленый пристрастею политичною, якъ зъ однои стороны буде старатися покрывати грѣхи свого пôдвластного сторонника политичного, такъ зъ другои стороны буде переслѣдувати того — примѣромъ вôйта, котрый въ политичныхъ дѣлахъ не иде пôсля єго показу, але пôсля своєи совѣсти? Се природно зовсѣмъ оправдано, и не диво, що такъ справдѣ, на шкоду нашихъ громадскихъ и суспôльныхъ ôтношень, буває. Ба буває и такъ, що не терпитъ тôлько одинъ вôйтъ, але и цѣла громада. Неразъ хочь справедливе розпорядженье выборцѣ голосували не на кандидата, попираного выдѣломъ повѣтовымъ, ôтказуютъ на выдѣлъ, що ôнъ єи переслѣдує... А чи дѣялобыся таке, колибъ выдѣлы повѣтовй були лишь „повѣтовыми“, а не „народовыми“?

У насъ власне нôдъ рукою допись, въ котрôй съ плачемъ майже пôдносится, що громада Борыня въ повѣтѣ турчаньскôмъ, чи турецкôмъ, — где то славна провизорична рада повѣтова вже девять лѣтъ урядує и где то такъ славно переведено выбôръ п. редактора Лозиньского! — що, кажемъ, громада Борыня, зъ котрои выборцѣ голосували **на рускôго кандидата,** вже чотыри тыждня (а допись дôстали мы передъ тыжднемъ) въ самй жнива годує двохъ екзекутникôвъ за дорогу! Дорога

ПАВЛО ПОЛУБОТОКЪ.

(Исторична розвѣдка Ник. Костомарова.)

(Дальше.)

Съ колегіею саме тогды генеральна старшина украиньска живо сторлася. Старшина толкувала, що колегія має тôлько займатися апеляціями, подаваными ôтъ засудôвъ генерального суду. Старшинѣ украиньскôй здавалося несправедливымъ, що колегія розбирає всякй несправедливымъ, що колегія розбирає всякй справы, навѣть и такй, що не були въ генеральнôмъ судѣ, и береся выдавати розпорядженя мимо украиньскои власти. Найважнѣйшимъ, що случилося тогды мѣжь старшиною а колегіею, було, що колегія на наказъ царя оповѣстила универсаломъ по цѣлôй Украинѣ, щобы кождый, кто невдоволеный въ старшинъ або въ якои будь иншои власти на Украинѣ, подававъ жалобы до колегіи, установленои царемъ въ тôй цѣли, щобы боронити бѣдныхъ ôтъ богатыхъ и загаломъ простый народъ ôтъ украиньскихъ властей. Украиньскй старшины побачили въ сѣмъ укрыте бажанье: пôдняти противъ нихъ пôдданыхъ, и такимъ чиномъ перевести змѣны, якй нарушувалиóъ права и привилеѣ Украины. Они спôзнали, що се значитъ: накликати невдоволеныхъ, щобы вносили жалобы. Невдоволеныхъ жалобникôвъ на старшину найдеся все богато, хочьбы она и не допустилася нѣякихъ надъужить. А старшина знаюча свôй край та духъ свого народу, власне ожидала, що оголошеньемъ колегіи покористуются мужики, щобы зворушитись противъ властителѣвъ землѣ, своихъ дѣдичѣвъ, длятого що ôтъ часôвъ повстаня проти польскихъ панôвъ за Хмельницкого, мужики становили на Украинѣ той пальный матеріялъ, що мôгъ знятися ôтъ найменшого пôдбужденя. Чого старшина боялася, то и случилось. На Полуботка посыпались жалобы ôтъ рôжныхъ лицъ. Въ многихъ мѣстахъ мужики збунтувалися, не хотѣли слухати своихъ панôвъ; одного въ нихъ, Данила Забѣлу, дерли за волосье и трохи не убили; другій, Андрѣй Лизогубъ, жалувався, що въ єго селѣ Погребахъ мужики збили старосту трохи не на смерть. Тогды Полуботокъ вразъ съ старшиною выдавъ универсалъ, наказуючій посполитымъ жіючимъ на паньскихъ земляхъ, щобы пôдъ загровою кары були послушнй своимъ панамъ, якъ се право наказуе. Зъ тои причины мѣжь членами колегіи а старшиною счинилися колотнечѣ и незгода. Бригадиръ Вельяминовъ говоривъ, що украиньскй власти не смѣютъ посылати универсалôвъ безъ вѣдома колегіи, а до того ще универсалôвъ противныхъ розпорядженямъ колегіи. Полуботокъ ôткликувався на свôй урядъ наказного гетьмана, котрый єму признавъ самъ царь. Вельяминовъ сказавъ єму на те:

— Я бригадиръ и президентъ, а ты — що таке передо мною? Нѣчо! Я васъ тутъ заразъ такъ потисну, що всѣ попукаете! Царь казавъ перемѣнити вашу давнину та поступати съ вами по новому!

Полуботокъ закинувъ єму не ôтповѣдне поведенье при читаню найвысшого указу.

— Я для васъ указомъ! — закричавъ Вельяминовъ.

Полуботокъ выславъ до царя жалобу на Вельяминова и всю колегію и навѣвъ въ своѣй просьбѣ до царя уступъ въ договору Богдана Хмельницкого съ московскими боярами въ часу прилученя Украины до Россіи. Полуботокъ показувавъ, що московскій царь Олексѣй Михайловичъ потвердивъ тогды старый ладъ въ судахъ ново-прилученои землѣ; нѣ воеводы, нѣ стольники не мали права мѣшатися до войсковыхъ судôвъ, а все товариство було суджене власною генеральною старшиною: где три козаки — тамъ два мали судити третого. Полуботокъ смѣло пригадавъ Петрови що наслѣдники Олексѣя Михайловича потверджували той договôръ и самъ Петро потвердивъ его при выборѣ Скоропадского гетьманомъ.

Але колегія въ своихъ стороны жалувалася передъ царемъ, що гетьманъ и старшина посылаютъ самовôльно универсалы, выступаючи такимъ чиномъ противъ колегіи, котра поступае пôсля царского указу, — а вразъ съ тымъ Вельяминовъ переславъ жалобы ôтъ рôжныхъ лицъ на Полуботка и старшину. Царь приказавъ зазвати до себе до Петербурга Полуботка, генерального судію Ивана Чарныша и генерального писаря Семена Савича.

Завôзванй явилися въ Петербурзѣ 3-ого серпня 1723 року, и замешкали въ домѣ Бутурлина. Зъ разу приняли ихъ дуже ласкаво; 6-го серпня они представлялися цареви на островѣ Котлинѣ, ôттакъ якійсь часъ не пытали ихъ нѣчого и мѣжь тымъ они ôтвѣдували рôжныхъ вельможь; всюды ихъ пріймали щиро и пріязно.

Въ вересню началося съ ними въ тайнôй канцеляріи слѣдство, котре переховалося доси въ царскôмъ архивѣ. Передовсѣмъ и найбôльше налягали на универсалы о послушеньствѣ мужикôвъ панамъ, розбсланй безъ вѣдома колегіи Полуботокъ и Чарнишъ поясняли, що се зроблено тому, щобы въ поспôльствѣ не повставъ небезпечный бунтъ. „Вельяминовъ, — казали они, — розбславъ своихъ официрôвъ приучувати поспôльство, щобы оно не боялося нѣ своихъ панôвъ, нѣ старшины; а мы знаємо, що наше поспôльство все готове пôднятися на панôвъ, и длятого, щобы не допустити до бôльшихъ розрухôвъ, мы розбслали универсалы; инакше насъ самыхъ укаранобы, наколибъ выбухла загальна революція“. Савичь ухилився ôтъ всякого въ тôмъ дѣлѣ поясненя, кажучи, що бувъ хорый пôдъ той часъ, коли розсылано универсалы.

— „Вы, — пытано Украинцѣвъ — посылали въ Королевець козака Уманця, щобъ намовлявъ козакôвъ выбирати сотниками пôдозрѣныхъ людей: Семена Григоровича и Захара Колесниченка; першій бувъ зятемъ зрадника Кожуровского, а другій шуриномъ полковника Горленка, що приставъ бувъ до Мазепы, — коли тымъ часомъ треба було, якъ се писавъ вамъ нѣжиньскій полковникъ Толстой, зять покôйного Скоропадского, пôсля рады и волѣ королевецкихъ козакôвъ и поспôльства,

— пишутъ намъ — добра, дай Боже, щобы всюда така була; мало що гôрша, якъ „цѣсарска“ въ Турцѣ, — а екзекуціи не ôткликуютъ, бо тутешный почтмайстеръ, бувшій „Финанцвахъ“ а теперь „патріотъ польскій“, п. Дорожиньскій, поставленый черезъ выдѣлъ повѣтовый надзирателемъ дорôгъ, не узнавъ еи ще за добру. И Богъ знае, коли узнасть еи за добру! Дорога тягнеся черезъ Борыню 7 километрôвъ, громада еи не псуе, бо хиба сѣно або овесъ звезе нею до хаты. Дорогу псуютъ самѝ жиды та паны, бо черезъ Борыню иде головный трактъ, куды жиды женутъ рôчно тысячѣ волôвъ на ярмарки въ Сморже и Лютовиска. Не досыть того, п. Дорожиньскій увôльняе ôтъ роботы коло дороги тыхъ жидôвъ, що въ Борыни покупили хлопскѝ грунты и нѣмцѣвъ-колонистôвъ, котрѝ такожь дорогу псуютъ. Громада до крайности зъубожѣла... — — Такихъ чи оправданыхъ, чи, лучаеся, и не оправданыхъ жалобъ пôдносится въ краю велике множество. На выдѣлы повѣтовѝ пôдносятся зъ тыхъ и зъ многихъ иншихъ причинъ, чи то въ часописяхъ (навѣть и польскихъ) чи то на публичныхъ зборахъ вѣчнѝ жалобы, и селяне нѣчого такъ горячо не бажаютъ, якъ знесеня радъ повѣтовыхъ. Але чи и закимъ они будутъ знесенѝ, мировi христіяньскому треба якось съ ними жити. Якъ жежь зробити, щобы тое житье съ радами повѣтовыми було выносиме и щобы въ загалѣ господарка въ выдѣлахъ повѣтовыхъ була правильна? И ось мы зôйшли зновъ до того ключа, котрый розвязуе се пытанье. Треба, щобы рады повѣтовѝ були лишь „повѣтовыми“, а не „народовыми“.

Звѣстно, всякій нездоровый чи небезпечный объявъ маe свою причину. Щобы хоробу чи небезпеченьство усунути, треба усунути передовсѣмъ головну причину, бо инакше вся робота буде лишь паліятивною, або лишь поверховнымъ, хвилевымъ пригладженьемъ.

Пôсля нашого найглубшого пересвѣдченя, доти не буде ладу и добра зъ радъ повѣтовыхъ, доки не усунеся зъ нихъ „народова“ политика. Розумѣеся, що выдѣлъ краeвый повиненъ дати примѣръ, бо якъ можна вымагати ôтъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ точного и правидного орудованя грôшми повѣтовыми, если венцію для „Часописи Шкôльной“ дававъ не знати на якôй пôдставѣ „Switil-ови“? Доки не усунеся „народова“ политика зъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ, — доти выдѣлы тѝ будутъ лишь завадою на дорозѣ поступу и добробыту въ краю, доти будутъ лишь коштувати а не приносити користи, бо въ заведенѝ выдѣломъ краeвымъ одностайнѝ формулярѣ будутъ, навѣть пôсля инструкціи, вписуватись сумы на непродуктивнѝ, „народово“-фантастичнѝ цѣли..., а въ господарцѣ громадъ „буде, якъ бувало“... Одинѝ вôйты и писарѣ будутъ на повѣтовôй важцѣ пôдскакувати въ гору, а другѝ падати въ долину, пôсля того, чи станутся достойными участи въ повыборчôмъ угощеню въ саляхъ рады повѣтовои, чи нѣ...

А до чого мы по такôй дорозѣ можемо дôйти въ нашôмъ автономичнôмъ житю, — се лишаемо до осуду всѣхъ добромыслячихъ людей, Русинôвъ и Полякôвъ.

Umkehren, umkehren, панове! Лучше пôзно, якъ нѣколи...

Еще въ справѣ Справозданя
п. Янка въ Комарнѣ.

Въ дѣлѣ Справозданя п. Янка въ Комарнѣ одержали мы ще двѣ дописи. Одну ôтъ Поляка п. Островского зъ Рудокъ, съ котрымъ то по Справозданю мѣщане комарняньскѝ розмовляли о ôтношеняхъ польско-рускихъ, а другу ôтъ одного зъ мѣщанъ комарняньскихъ. Допись п. Островского обширнѣйша, але въ нѣй фактично спростованѝ тôлько два моменты, поданѝ въ першôй дописи въ ч. 70 „Дѣла“, а именно п. Островскій простуе, що не 8, але 7 лѣтъ бувъ въ Сибѣри, и що то не ôнъ предкладавъ мѣщанамъ спѣвати „Z dymem pożarów“, на що мѣщане ôтповѣли, що „Миръ намъ ôратя“ будутъ спѣвати, а тамто нѣ. Дальшихъ выводôвъ п. Островского не помѣщаемо въ повнôй основѣ для того, що, — хочь они, правда, щирѝ, — то все таки спертѝ на хибнôй пôдставѣ. Вже самѝ першѝ слова п. Островского до мѣщанъ: „Одинъ хлѣбъ ѣмо, одну воду пьемо, однымъ воздухомъ ôтдыхаемо, — скажѣть отже менѣ, чого вы невдовольнѝ и не идете въ згодѣ съ Поляками?“ — здраджуютъ, що п. Островскій, запевно акъ прибувши въ неволѣ до Галичины научився тыхъ фразъ ôтъ нашихъ панôвъ-Полякôвъ, бо они якъ-разъ такъ промовляютъ любенько до насъ въ тôй самôй хвили, коли намъ роблятъ найбôльшу пакôсть.

Можна отже змѣркувати, що такій спôсôбъ промовы въ самого разу мусѣвъ збудити недовѣріе у мѣщанъ. Що зъ того, що Русины и Поляки пютъ одну воду, коли въ Комарнѣ посломъ зъ рускихъ селъ Полякъ п. Янко, а въ цѣлого краю на 141 выборныхъ послôвъ 9 Русинôвъ въ соймѣ!... П. Островскій — мы вѣримо — въ найлучшôй вѣрѣ старався предержавнои федераціи рускаго и польскаго народу и въ найлучшôй вѣрѣ показувавъ небезпеченьство або ôтъ згерманизованя або ôтъ омосковленя, — але щожь, хорошѝ его слова о „Федераціи“ ôтбивалися о уха комарняньскихъ мѣщанъ, мовь горохъ ôтъ стѣны, — бо нашѝ мѣщане суть наочными свѣдками, въ якôй примѣрно красноôй „Федераціи“ нынѣ въ Галичинѣ жіютъ Русины и Поляки!...

Въ другôй, мѣщаньскôй дописи описано обширнѣйше трактаментъ п. Янка. Цѣкава рѣчь: для кождого выборця стояло 5 пирогôвъ съ сметаною, якась печеня съ капустою и львôвске пиво. Про всякѝ деморализаційнѝ объявы при и по тôмъ трактаментѣ замовчимо. Мѣщанинъ п. Олекса Пеленьскій пытавъ ще по Справозданю панôвъ: „На що вы намъ наслали Змартвыхвстанцѣвъ? Мы жь маемо свои бурсы. На що вы ôтдали Добромиль Єзуитамъ?“ — На то ôтповѣвъ п. Островскій, що въ „Народнôмъ Домѣ“ пусвся молодѣжь, а Змартвыхвстанцѣ хотятъ еи направити. А Добромиля Єзуиты не взяли для себе, а лишь на часъ, щобы зреформувати Василіянъ; потому ôтдадутъ. — На таку ôтповѣдь посытавъ Пеленьскій п. Островского: „Вамъ то, пане, не буде шкодити, якъ бы Вы менѣ на часъ, отъ такъ на зиму, пожичили менѣ свого кожуха, шапки и чобôтъ? А я на лѣто Вамъ бы ôтдавъ!..“

Помѣщаемо наконець ще нѣчку, яку въ Комарнѣ зложено на Справозданье п. Янка.

„Ой у мѣстѣ у Комарнѣ сталася новина:
Тамъ задумавъ посолъ Янко здурити Русина.
Та казавъ ôнъ наварити пирогôвъ, сметаны, —
Чей же теперь тобѣ Русе розуму не стане.
Паны звали той трактаментъ нѣбы Sprawozdanie:
Kto podniesie w górę rękę, pierożek dostanie,
Piwa szklankę i zakąski, цигара до того,
Щобъ вы добре памятали Янка, посла свого!
Але Русины спôзнали, що на рыбу вудка,
Що въ тôмъ нема щирой правды анѣ за пôвъ дутка.
А якъ сталася пытати посла Горожана,
Село тое знане панамъ добре еще зъ давна,
Не сякъ не такъ ôтповѣсти мусѣвъ посолъ прецѣнь,
Ажь ту лиха наробили знова о. Стецѣвъ,
Бо хотѣли выпросити зъ сзлѣ п. Зброжка,
А неборакъ ще не кушавъ smacznego pierożka.
Порадились нашѝ паны, що маютъ робити,
Треба тое справозданье чимъ скорше скôнчити,
Щобы ще кто не ôтважився посла що спытати,
Тогды то намъ прійде съ встыдомъ зъ Комарна втѣкати.
„На трактаментъ добрѝ люде!“ стали всѣхъ просити,
„Безъ рôжницѣ може кождый пирôжка вкусити“.
Хочь гденекотрѝ изъ нашихъ тамъ ся полишали,
То лишь на те, щобы правду въ очи всѣмъ сказали.
Не маложъ ихъ здивувала ôтповѣдь Олексы,
А намъ въ серцю заразъ стало окрушину лекше.
Ôтки то тѝ капотники того ся навчили,
Щобы въ очи панамъ-посламъ правду говорили?
Певно зъ тои то читальнѣ. що рôкъ тому буде,
Якъ собѣ тамъ заложили Комарняньскѝ люде,
Тай у тôй то вни читальни такъ ся дочитали,
Щобъ о Янка справозданю стихами спѣвали.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

(*Зъѣздъ цѣсаря Франц-Іосифа съ цѣсаремъ Вильгельмомъ*), що небавомъ маe ôтбутися въ Ишль, есть въ теперѣшнôй хвили найважнѣйшимъ предметомъ политичного значеня. — Не тôлько австрійска але и загранична праса займаеся дуже живо, стрѣчею двохъ запріязненыхъ монархôвъ и стараеся навязати до неи особлившу вагу. „Она будитъ“, пише „Nat. Ztg.“ тымъ бôльшу увагу въ свѣтѣ дипломатичнôмъ, що нѣмецко-австрійскій союзъ минувшои зимы перебувъ рôдъ кризы, хочь о еѣ значеню и досяглости нема достовѣрныхъ даныхъ. Ôзначенье, якого доступивъ гр. Кальноки въ послѣдныхъ дняхъ, допускае тôлько таку интерпретацію, що порозумѣнье обохъ союзныхъ державъ есть совершенне. — „Nat. Ztg.“ выводитъ дальше, що въ послѣдныхъ часахъ межи Австріею и Нѣмеччиною мали мѣсце дуже живѝ переговоры, котрѝ въ части ôтносилися до ôтношень на пôвостровѣ балканьскôмъ, а въ части до милитарныхъ „заряджень граничныхъ“ обохъ державъ противъ Россіи. Що до Оріенту, то незмѣнена стопа войсковои силы становитъ найлучшій доказъ оглядного поступованя Австріи. — Супротивъ зближеня Сербіи до Австріи, що доконалося въ послѣдныхъ часахъ, стоитъ подружье сербского претендента до трону съ дочкою князя чорногорского; въ Болгаріи становище князя Александра все незавидне, россійскѝ офицеры що фунгуютъ тамъ яко министры, дѣлятся що найменше съ княземъ властею. Треба тôлько знаку зъ Петербурга а пôвъостровъ балканьскій стане цѣлый въ огни. Сей знакъ вѣроятно въ найблизшôмъ часѣ не буде даный, але напруженье ситуаціи лишится.“ При такихъ ôтношенахъ есть пôсля Nat. Ztg, дальше существованье нѣмецко-австрійского союза тымъ конечнѣйше. Зъѣздъ двохъ могучихъ володѣтелѣвъ, на котрыхъ порозумѣню спочиваe всесвѣтный миръ, выпередило розъясненье взаимныхъ поглядôвъ, такъ що можна съ бôльшимъ ще довѣріемъ глядѣти въ будучнôсть.“ Подôбнѝ погляды высказуе такожь „République française“.

(*Противъ новелѣ шкôльной*) задумуютъ выступити консерватисты въ соймѣ форальбергскôмъ, котрый маe бути скликаный въ осени с. р. — Згромадженье делегатôвъ кôлькохъ громадъ мало именно поставити слѣдуючѝ жадания: 1. що до 10 року житя маютъ дѣти ходити до школы цѣлый рôкъ. 2. Въ вѣку ôтъ 10 до 13 лѣтъ маe бути школа тôлько въ зимѣ. 3. Для дѣтей ôтъ 13 до 16 року маe бути заведена лишь школа недѣльна. Колижь делегаты довѣдалися, що тѝ жаданя зô взгляду на постановы выконуючѝ до новелѣ школьной не дадутся перевести, ухвалили петицію до сойму и поручили послови Колерови еи заступуванье.

(*Министерство торговли*) рѣшило вже якъ довѣдуеся Tagblatt взяти лункôвску желѣзницю въ свою власну администрацію; администраторомъ именовано совѣтника Пихлера, котрый призначеный есть на урядъ генерального директора галицкихъ желѣзниць державныхъ. — Пôсля информацій згаданои газеты вже прійшло до порозумѣня межи австрійскимъ а угорскимъ правительствомъ, що до подѣлу першои угорско-галицкои желѣзницѣ на часть галицку (Перемышль-Лункôвъ) и угорску. — До того рѣшеня правительства въ справѣ желѣзницѣ лункôвскои, причинилося много тое обстоятельство, що часть линіи трансверзальнои желѣзницѣ вже недалека до укôнченя а наслѣдкомъ сего маe небавомъ наступити организація службы руху всюдно-пôвнôчнои сѣти державныхъ желѣзниць.

(*Шляхъ реорганизаціи гонведôвъ*) маe вже бути пôсля информаціи „Egyetértés-а“ дефинитивно узложенымъ. Министеръ гонведôвъ покликавъ въ тôй цѣли до Пешту всѣхъ комендантôвъ районôвъ. Пôдъ предсѣдательствомъ министра велися цѣлый тыждень парады, котрымъ бувъ такожь присутный секретарь державный бар. Фегевари. Реорганизація дотычитъ головно инфантеріи, при кавалеріи зайде о тôлько змѣна, що зменшится трохи статусъ людей и коней. Найбôльшѝ трудности знаходила програма на тôмъ пунктѣ, що не хотѣли альтеровати теперѣшного буджету гонведôвъ. — Се дѣйстно удалося а именно тымъ способомъ, що потребнѝ сумы въ другихъ рубрикахъ заощадятся. — Заразомъ розбирано пытанье часу службы и покликуваня жовнѣрôвъ. Дотеперъ покликаня ôтбувалися самовôльно и тогды, коли обовязанѝ до службы, найбôльше мали въ дома до дѣла. На тотѝ невластивости пôдношено жалобы

лишити бувшого сотника Головаравского, вѣрного слугу царя, на займанôмъ черезъ него урядѣ. Вы жь не зробили того, якъ ôнъ се радивъ, а казали выбирати нового зъ пôдсѣрѣныхъ людей; а Григоровичь съ своими товаришами бивъ и запиравъ козакôвъ“.

Полуботокъ ôтповѣвъ: „Мы подали до выбору трехъ людей: Григоровича, Агіенка и Колесниченка, и посылали, щобъ довѣдатися. на кого була згода мѣжь королевецкими козаками; а се зробили мы длятого, бо козаки зъ Королевця приѣздили до насъ и жадали, щобъ имъ дати до выбору кôлькохъ людей, а не одного. Мы старшины нѣякои не призначували, а лишили выбôръ козакамъ. Нѣжиньскій полковникъ Толстой писавъ до насъ, щобы призначити Головаревского, однакъ мы не могли зробити того на само одно письмо Толстоя, а пôслали впередъ козака Уманця розвѣдати: чи дѣйстно то схотятъ его королевецкѝ козаки и за кимъ буде бôльше голосôвъ? Противъ Головаревского були чолобитники мѣщане та козаки, а кто именно — того не пригадую собѣ. Его винили, що ôнъ руйнуе та ôтбираe землѣ у гдекотрыхъ; такъ робивъ ôнъ, коли бувъ сотникомъ. Длятого то мы не призначували Головаревского. О тôмъ, щобъ Григоровичь когонебудь бивъ або запиравъ, — я нѣчого не знаю“.

Запытаный такъ само Савичь, додавъ, що ще гетьманъ Скоропадскій лишивъ Головаревского уряду сотника за наношенье людямъ обиды. Чарнишь заперечивъ, мовь-то ôнъ знавъ що про выбôръ сотника въ Королевци.

Тайна канцелярія завдала потôмъ таке пытанье: „Бригадиръ Вильяминовъ писавъ, що вы безъ дозволу колегіи роздавали въ неволю оселѣ, котрѝ належали спершу до магистрату. Кому роздавали вы оселѣ и якѝ именно?“ Савичь и Чарнишь ôтповѣли, що не знаютъ. Одинъ Полуботокъ давъ на се пытанье таку ôтповѣдь: — „Мы ôтдали одну оселю на 30 чи 40 хатъ новгородъ-сѣверскому сотникови Голезному для того, що той сотникъ на розказъ сенату бувъ переведеный зъ полтавского полку до новгородъ-сѣверского, а попереднього сотника оселя була вже ôтписана до гетьманьскихъ маетностей. Мы ôтдали невеличку оселю бунчуковому товаришу Кушневскому по причинѣ ôтъѣзду его до Петербурга, якъ то перше у насъ дѣялося въ подôбныхъ случаяхъ; а коли бригадиръ сказавъ, що не вôльно давати оселѣ Кушневскому, то мы и ôтобрали еи и повернули магистратови. Наконець була дана невеличка оселя канцеляристу Хоменкови въ стародубскôмъ полку, въ бакланôвскôй сотни, для того, що тому канцеляристу була обѣцяна ще гетьманомъ Скоропадскимъ, коли ôнъ ще перейшовъ бувъ на его сторону зъ за Днѣпра и тамъ покинувъ свою оселю. Бôльше, якъ тѝ три оселѣ, мы нѣкому не давали.“

Дано ôттакъ Украинцямъ таке пытанье: — „Въ украиньскôй колегіи постановлено, що маe бути рахмистръ и комисарь для завѣдуваня касою. Въ 1722 роцѣ наказано выбрати рахмистра зъ гарнизоновыхъ жовнѣрôвъ. Однакъ на такій наказъ дано ôтповѣдь, що рахмистръ и комисарь вже выбранѝ, але не зъ гарнизоновыхъ жовнѣрôвъ, бо зъ нихъ нема кого выбрати, — они всѣ убогѝ. Для чого ôтставлено ôттакъ рахмистрôвъ и комисарѣвъ не дожидаючи наказу?“

Полуботокъ и Савичь сказали, що се неправда, а Чарнишь додавъ, що бригадиръ Вельяминовъ писавъ неправду, мовь-то они казали, що гарнизоновѝ жовнѣры убогѝ и выбрати зъ нихъ нема кого, позаякъ многѝ зъ гарнизоновыхъ жовнѣрôвъ маютъ склепы и займаются купецтвомъ.

Дальше тайна канцелярія подала таке пытанье: „Минувшого року до украиньскихъ полкôвъ були призначенѝ збôрщики, котрымъ казано збирати грошѣ, збôже и мѣдъ. Тыхъ грошей не можна було уживати нѣ на що безъ дозволу; а полковники Полуботокъ, Таньскій, Апостолъ и Милорадовичь ôтняли ôтъ збôрщикôвъ 2264 рублѣвъ и збôжа 628 чвертокъ.“

Полуботокъ ôтповѣвъ: — „Полковники безъ дозволу нѣчого не брали, а опирались на постановѣ сенату, котрою наказано було полковникамъ користуватися узбираными, — якъ се дѣялось давнѣйше. Въ черниговскôмъ полку узбирано не колегійными, а полковыми збôрщиками всего 70 або 80 рублѣвъ.“ Савичь замѣтивъ, що колегія прислала була до старшины заказъ лишь дотычно меду, забраного миргородскимъ полковникомъ Апостоломъ; а про збôже та грошѣ не було згадки, — кромѣ лишь о збôжу, збиранôмъ на роздачу мѣжь слугъ колегіи.

Дальше представила тайна канцелярія такій доносъ украиньскои колегіи: „Въ Стародубскій полкъ бувъ высланый Пекалицкій збирати въ маетностяхъ полкового уряду доходы для полковника. Зъ колегіи выслано ему наказъ, щобъ ôнъ ставився съ грôшми до колегіи, а ôнъ не ставився. Коли пôзнѣйше бувъ пытаный, сказавъ, що старшина не казала ôтдавати тыхъ грошей колегіи. Що се значитъ, — скôлько було грошей и на що ихъ зыдано?“

Полуботокъ ôтповѣвъ: „Мы мали на увазѣ розказъ сенату, щобы зобранѝ грошѣ переховувати тамъ, где ихъ зобрано, и длятого мы старшина урадили не ôтдавати зобраныхъ Пекалицкимъ грошей, а казали зложити ихъ въ Стародубѣ, — коли не було полковника, — у полковои старшины, щобъ скоро настане въ стародубскôмъ полку новый полковникъ и зажадае тыхъ грошей, они були готовѝ, бо такѝ грошѣ розходятся на закупно коней и на другѝ потребы полку. Грошей тыхъ було зобраныхъ 100 рублѣвъ ще й троха; а мовьбы то бригадиръ Вельяминовъ жадавъ тыхъ грошей и казавъ Пекалицкому ставитися въ колегіи, а мы ему зборонили ставитися и ôтдати грошѣ колегіи, — о сѣмъ мы нѣчого не знаемо и такого розказу ôтъ насъ не було.“

И Савичь и Чарнишь засвѣдчили то само, що и Полуботокъ.

(*Дальше буде.*)

въ парляментѣ и на зъѣздахъ комитатовыхъ а въ виду того рѣшила комисія укладаюча плянъ реорганизаціи, що ôтъ теперъ маютъ всѣ невластивости бути усуненій.

(*Працъ правительства для приготовленя буджету войскового*) на слѣдуючій рôкъ поступили вже по донесенямъ „Pester Lloyd a“ о тôлько на передъ, що теперь вже можна оцѣнити цифру загальныхъ потребъ. Пôсля „P. Ll.“ загальна сума выдаткôвъ на цѣли войсковій не буде высша якъ въ роцѣ бѣжучôмъ. Въ слѣдуючôмъ роцѣ має остаточно перевестися регуляція въ статутѣ аудиторіяту, має бути дальше побôльшене число аспирантôвъ лѣкарскихъ и т. и., а кромѣ того въ декотрыхъ позиціяхъ выдаткôвъ на войско будутъ збôльшенй жадання, помимо всего того всѣ позиціи выровнаются взаимно, позаякъ сума 650.000 зр. а. в., котра въ бѣжучôмъ роцѣ була призначена на переведенье реформы войсковои въ рубрицѣ выдаткôвъ надзвычайныхъ на рôкъ 1884, не буде зовсѣмъ замѣщена, а кромѣ того кредитъ окупаційный зменшится о пôвъ миліона. Проектъ побôльшеня артилеріи, уложеный ще минувшого року, буде въ виду того ще ôтроченый або зредукованый до дуже малыхъ розмѣрôвъ. То само дасться сказати такожь о проектѣ реорганизаціи интендантуры.

(*До характеристики теперъшного положения въ Кривошіи*) зазначили мы недавно, що цѣла область майже совершенно вылюднена. — Пôсля придушеня послѣдного повстаня на веснѣ 1882 р. поутѣкали всѣ повстанцѣ до Чорногоры и теперь тамъ ихъ буде бôльше 2000 зъ Кривошіи. — Кôлька разôвъ старалися они выеднати амнестію, правительство однакъ нѣколи не далося наклонити, а кождый утѣкачь, що повернувъ до дому, мусѣвъ пôддатися законови, котрый въ цѣлôй строгости бувъ выконуваный. — Мимо того повернуло въ послѣднихъ часахъ до 130 утѣкачѣвъ а судовй власти выточили имъ сейчасъ карне слѣдство. Увязненя въ послѣднихъ часôвъ, про котрй писала праса, стоятъ въ звязи съ поворотомъ повстанцѣвъ, хочь зъ другои стороны причиною увязнень було въ части и се, що ôткрыто недалеко монастыря Банѣ коло Рязано закопане оружіе. — Оружіе здаєся, скрыто тогды, коли правительство дало приказъ зложеня, думаютъ однакожь, що причиною захованя оружія не були замѣры инсурекційнй, якъ бôльше єго невелика матеріяльна вартôсть, задля котрои властителѣ не хотѣли съ нимъ розстатися.

(*Змова челядникôвъ пекарскихъ*) организуєся въ Вѣдни на ново и сильно затревожила капиталистôвъ - пекарôвъ. Дотеперь вправдѣ властивый стрейкъ ще не зачався межи робôтниками пекарскими, слѣдно однакъ вже велике зворушенье, котре вѣщуе, що рокова хвиля недалека. — Пекарскй челядники устроили вже два разы численй сходины на Гиттельдорфъ пôдъ Вѣднемъ. — W. Allg. Ztg. подаючи о тôмъ руху вѣдомôсть говоритъ, що причиною невдоволеня робôтникôвъ суть майстры-пекарѣ, котрй не доповнили зъобовязань прійнятыхъ по послѣднôмъ стрейку. — Пекарѣ не дуже впрочѣмъ склонній до уступокъ для челядникôвъ, бо надѣются на помôчь правительства, котре вже за попереднои змовы прислало имъ було жовнѣрôвъ зъ войсковыхъ пекарень. — Чи таке поступованье правительства було оправдане, се питанье, котре дастся всѣляко коментовати а „W. Allg. Ztg.“ може и має рацію, коли говоритъ, що при найблизшôмъ стрейку булобы обовязкомъ правительства дати радше мѣсце пекарскимъ челядникамъ въ войсковыхъ пекарняхъ а не посылати жовнѣрôвъ до выслуги майстрамъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Царь пріймавъ недавно депутацію монахôвъ зъ горы Атосъ, котрыхъ монастырѣ стоятъ зъ давенъ давна пôдъ протекторагомъ российскихъ царôвъ. Депутація складаюча свои желаня по поводу ôтбувшои коронаціи, принесла въ дарѣ двѣ цѣнній рукописи библійнй и величезне альбомъ видôвъ горы Атосъ и ей монастырѣвъ. — Министеръ вôйны Ванновскій, дôставши урльопъ, занедужавъ небезпечно. Кажутъ, що ôнъ по поводу рôжныхъ неправильностей, стратитъ своє становище; царь має бути на него дуже загнѣваный. — „Köln. Ztg.“ доноситъ, що въ Россіи на захôднôй граници розставлено много войска, именно багато кавалеріи. Здовжь пруско-австрійскои границѣ має стоятн десять девизій российскои кавалеріи. Значенье тои кавалеріи пôдносятъ ще бôльше кôннй батеріи и вправа ѣздцѣвъ до пѣшого бою. Пять зъ тыхъ девизій обôймаютъ цѣлй всхôдній Прусы ôтъ Нѣмна ажь до Вислы.

Нѣмеччина. Въ половинѣ вересня має бути скликаный нѣмецкій парляментъ для ратификаціи нѣмецко-испаньскои угоды. — Зъѣздъ гр. Кальнокого съ кн. Бисмаркомъ въ Гастайнъ має бути певный. „Berlin. Tagbl.“ пише, що тôлько ще заказъ лѣкарѣвъ поздержавбы Бисмарка ôтъ ѣзды до Гастайнъ, а наколибы лѣкарѣ заказали, то зъѣздъ наступитъ гденебудь инде, чи въ Фридрихсруге чи въ Варцинѣ. Цѣлею того зъѣзду має бути продовженье австрійско нѣмецкого союза, котрый кôнчится вже въ жовтни 1884 р. Пôсля „Berlin. Tagbl.“ мали вже давно вестися переговоры о продовженю австро-нѣмецкого союза. Перше запытанье, чи Нѣмеччина хоче продовжити союзъ, мало выйти ôтъ гр. Кальнокого. На таке пытанье зъ Вѣдня ôтповѣли въ Берлинѣ, розумѣеся, прихильно. — Тѣснѣйшй выборы въ Киль выпадутъ, якъ здаєся, въ користь либерала проф. Генеля; соціяльно-демократичный кравець Гайнцель, здаєсь, упаде. Генель має вже доси 12.659 голосôвъ противъ 8.744 Гайнцля. Генелеви выправили либералы велику овацію; пôдъ часъ неи ôнъ мавъ бесѣду, въ котрôй строго засуджувавъ консерватистôвъ. — Въ справѣ церковного пытаня въ Прусахъ доносятъ до „Frankf. Ztg.“, що курія римска зробила кн. Бисмаркови предложенье выслати до Киссингенъ особного кардинала для переговорôвъ. Князь Бисмаркъ мавъ не згодитися на тое. — Австрійскій амбасадоръ въ Берлинѣ гр. Шехений выѣзджае 18 с. м. до Вѣдня.

Франція. О легитимистичнôмъ заговорѣ, ôткрытôмъ недавно въ Парижи доносятъ теперь близшй вѣдомости. Одинъ вôзникъ мавъ побити якусь жѣнку. Коли полиція єго арештувала, найшла у него синю картку съ надписею „Group d' Essling“. Полиція почала дальше слѣдити и арештувала якогось Фальчинелли, касіера товариства вôзникôвъ, у котрого найшла списъ добровôльныхъ датковъ „на услуги короля“ и карты съ портретами гр. Шамбора, въ котрыхъ „чинный комитетъ королевскій Есслинга“ завзыває всѣхъ, щобы були на назначеный день готовй. Рôвночасно ôткрыла полиція, що якійсь Carbonnel d' Hierville вербувавъ до службы колишныхъ „королевскихъ“ официрôвъ. — Якъ доносятъ зъ Риму до „La Défense“, ôтношенье Франціи до Хинъ значно полѣпшилося и нема вже опасности якогось конфликту съ сею державою. Французскій комисарь цивильный Гармандъ пріѣхавъ до Тонкину съ 7 высшими урядниками, щобы зреорганизувати администрацію краю. Ôнъ усуне всѣхъ краевыхъ урядникôвъ, котрыхъ и такъ тамошнй жителѣ бôльше ненавидѣли, якъ любили, и заступитъ ихъ французскими. — Конфликтъ таматавскій майже вже залагодженый; показалося, що въ англійскихъ доносахъ було багато неправды и пересады. Французске правительство припоручило своему консулеви въ Занзибарѣ зложити анкету и подати собѣ справозданье зъ тои справы. Справозданье вже готове и сими днями надôйде; правительство єго заразъ оголоситъ. — Въ суботу передъ ôтъѣздомъ президента французкои републики на село, була ще въ Єлизе министерска парада, на котрôй Греви назначивъ сенатора Foucher de Careil амбасадоромъ въ Вѣдни. Рôвночасно съ президентомъ выѣзджае зъ Парижа також бôльша часть министрôвъ.

Англія. Царство королевои Викторіи велике и велика ей сила, но все не така, щобы хочь одному чоловѣкови, котрого она бере въ свою опѣку, могла запевнити спокôй и житье. Нынѣ противъ всей королевскои власти въ англійскôй державѣ станула страшно друга сила, сила мести феніянôвъ, сила передъ котрою власть державы нѣякъ не може оборонити того, котрого бере въ свою опѣку, чи то на островахъ Великои Британіи, чи на далекôмъ полудни Африки або хочбы и на такъ ôталенôй Австраліи. Мы вже доносили, яка судьба стрѣтила Керея головного зрадника убôйцѣвъ въ парку Фениксъ на пригôрку доброи надѣе и доносили, що така сама судьба грозитъ и другимъ доносчикамъ въ звѣстнôй справѣ. Ныне доходитъ вѣсти, що въ Филядельфіи дѣйстно убили Феніяне капелюшника Моттлея головного свѣдка противъ убôйцѣвъ зъ парку Фениксъ Тимъ Келея и хочь англійске правительство не потверджае урядово сего убôйства, то однакожь рѣчь певна, бо мати убитого дôстала зъ прихильнои собѣ стороны письмо зъ Филядельфіи, въ котрôмъ доносятъ ей о замордованю сына. Сгрàшна така судьба чекае ще трохъ иншихъ доносчикôвъ, котрыхъ правительство въ великôй тайнѣ хотѣло выслати до Мельбурнъ на корабли „Pothan“. Правительство въ Мельбурнъ ôтповѣло, що не хоче ихъ пріймити а то зъ тои причины, що ôткрило заговоръ на ихъ замордованье. Заговоръ той ôткрыто ось въ якій способъ: Ще того самого дня, коли доносчики въ великôй тайнѣ и пôдъ чужимъ именемъ мали выѣхати зъ Дублина, прійшовъ до одного жителя въ Мельбурнъ телеграмъ дуже загадкового содержаня, що такимъ то кораблемъ пріѣдутъ зъ Дублина „певнй особы“ на котрыхъ най зверне свою увагу. Правительство довѣдавшися о тôмъ телеграмѣ почало слѣдити и довѣдалося, що житель той, до котрого прійшовъ телеграмъ, есть Феніяномъ замешкалимъ ôтъ довшого часу въ Мельбурнъ. Дальшихъ вѣстей о тѣмъ приключеню нема тôлько, що зъ тои причины ôтказалося правительство въ Мельбурнъ пріймиты згаданыхъ доносчикôвъ. — Вотунне слѣдство противъ О'Донеля вже перепроваджено въ Капштатѣ (Cape Town). Убійця буде ставленый въ жовтню передъ судъ присяглихъ въ Портъ-Елисабетъ. — Въ палатѣ низшôй объявивъ Гляд-стонъ, що пôсля приватного листу Диферена реорганизація єгипетскои арміи вже на укôнченю. Полиція має ще багато роботы. Судôвництво буде побôльшене. Перевôдъ арабского кодексу бувъ причиною онôзненя. Приготовленя до выбору правôдавчого тѣла вже пороблений. Єгипетскому правительству поставлено пропозицію що до наводненя Дельты и оподаткованя чужинцѣвъ.

Испанія. Мадридскй газеты доносятъ, що въ Бадайосъ повстало 1100 людей, цивильныхъ и войсковыхъ, и проклямували републику. Они мали забрати зъ крѣпости около 100 ручниць и старалися намовити також цловыхъ сторожôвъ до повстаня. Повстанцѣ мали попереганати телеграфы, позрывати желѣзницѣ и увязнити навѣть урядникôвъ. Правительство выслало противъ ворохобникôвъ 2000 войска. Якъ доноситъ „Imparcial“, ворохобники мали розброити жандармôвъ и цловыхъ сторожôвъ; чи выпустили вже увязненыхъ урядникôвъ, ще не знати. Ворохобники голосили всюды: „Най жіе република съ конституцією зъ 1869 року! Най жіе Зориля! — Въ Мадридѣ очѣкуютъ Сагасту. Ген. Блянко именованый головнымъ командантомъ въ провинціи Естремадура, въ котрôй оголошено станъ осады. Въ прочôй Испаніи спокôйно. Зъ 6. с. м. доносятъ, що ворохобники, якъ лишь побачили авангарду высланого противъ нихъ войска, пустилися втѣкати и стоятъ вже на португальскôй граници и хочутъ тамъ перейти до Португаліи.

Швайцарія. Коли другй державы думаютъ лишь о тôмъ, якимъ бы способомъ побôльшити войсковй силы и зъ року на рôкъ збôльшаютъ буджеты до нечуваной великости, дає Швайцарія найлѣпшій примѣръ, що всякй справы не конче треба залагоджувати милитарною силою. Швайцарска рада звязкова заключила именно минувшого мѣсяця съ Сполучеными Державами угоду, пôсля котрои всякй незгоды и непорозумѣня мѣжь обома державами маютъ лагодитися полюбовнымъ судомъ. Обѣ держаны выбираютъ пôсля сеи угоды по одному судіи, котрый однакожь не повиненъ належати до жаднои зъ обохъ державъ. Полюбовнй судіе выбираютъ собѣ самй свого голову. Угода тая заключена на 30 лѣтъ, а коли жадна зъ обохъ державъ тои угоды не зôрве, має угода тревати дальшихъ 30 лѣтъ. Таку саму угоду предложила Швайцарія Италіи по поводу недавного конфликту, котрый выкликало италійске министерство, забороняючи Швайцарамъ вôльнй мѣсци въ „Collegium Boromeum“ въ Медіоланѣ. — 30 м. м. розлѣпили були швайцарскй соціялисты въ Женевѣ плякаты завзываючй робôтникôвъ на зборы и до смѣлого выступленя противъ рады державнои, а коли полиція тѣ плякаты поздирала, роздавали соціялисты карточки того самого содержаня. По полудни тогожь самого дня зôбралося кôлька сотъ робôтникôвъ и по довшихъ нарадахъ и бесѣдахъ выступили передъ палату рады державнои. Палата однакожь була вже сильно обсаджена жандармами, котрй завôзвали робôтникôвъ, щобы розôйшлися. Коли робôтники не хотѣли уступити, прійшло мѣжь ними а жандармами до бôйки, въ котрôй богато людей ранено. Мѣжь ранеными бувъ також директоръ полиціи. Полиція арештувала богато особъ; мѣжь арештоваными есть також Héretier, проводирь женевскихъ соціялистôвъ, котрый пôдчасъ розруху мавъ розвинути червону хоругвь.

Туреччина. „Indépendance Belge“ доноситъ, що Порта думае незадовго выслати до державъ ноту, въ котрôй жадае урегулѣваня квотъ отоманьского публичного довгу, котрй наложено берлиньскимъ трактатомъ на сусѣднй державы, що получили розширенье области; въ сѣй нотѣ зажадае Порта також установленя болгарскои дани. Нота мае бути написана въ такôмъ тонѣ, щобы державы були змушенй высказатися ясно, чи хотятъ занятись розвязаньемъ сего пытаня, чи нѣ. — Зъ Константинополя доносятъ, що турецко-англійска справа въ Багдадѣ вже залагоджена. Багдадскій валі дôставъ розказъ дозволити провизорично пароходному товариству Линчъ плавбу по рѣцѣ Тигрисѣ.

Чорногора. Адъютантъ чорногорского князя, сердарь Пламенацъ, розôславъ до всѣхъ державъ весѣльнй запросины на 11 серпня. Князь Караджорджевичъ дôстае 40.000 рôчнои апанажи и буде проживати въ Парижи. Зъ сего подруженя не перестаютъ ще робитися рôжнй комбинаціи. Коли одинъ говоритъ, що акъ сей есть звычайною запопалливостею чорногорского князя, котрый не маючи жадного мужеского потомка, завчасу вже старася о гôдного наслѣдника, то другй все ще добачуютъ въ тôмъ якійсь важный актъ политичный, котрого наслѣдки небавкомъ малибы показатися. Такъ допускаютъ, що Караджорджевичъ призначеный на князя Болгаріи; тое однакожь ледво може бути, тымъ бôльше, що недавно розôйшлася поголоска, будьто князь болгарскій женится съ другою дочкою князя Чорногоры. Будь, що будь, звязь Караджорджевичѣвъ станеся многозначущою для балканьского пôвострова. — 15 с. м. выѣзджае князь Николай черезъ Котаръ до Константинополя. Подорожь князя зробила въ Константинополи велику сензацію.

Болгарія. Генер. Соболевъ нертае знову до Болгаріи и займе тамъ давне мѣсце министра. Въ берлиньскôмъ дипломатичнôмъ крузѣ маютъ бути зъ того не вдоволенй и не мало дивуются, чому и для чого въ болгарскôмъ правительствѣ не зроблено змѣны, котрои самъ князь Александеръ пôдчасъ коронаціи царя зажадавъ. Россійске правительство назначило було на мѣсце Соболева ген. Ернрота, по незвѣстнôй однакожь причинѣ змѣна не наступила. — Поголоска, що князь болгарскій має женитися съ другою донькою князя чорногорского съ княжною Милицою, выйшла зъ Берлина По поводу тои поголоски „Петербургскія Вѣдом.“ такъ пишутъ: „Князь Александеръ не мôгбы лѣпше подружитися. Въ сѣмъ случаю булабы родина князя чорногорского тою звязею, що лучилабы балканьскй державы. Звязь тая моглабы колись статися сильною и для того есть обовязкомъ Россіи звязь тую всѣми силами вопирати. Въ такôй сильнôй звязи и въ розцвѣтѣ балканьскихъ державъ малибысьмо найпевнѣйшу и найсильнѣйшу оборону противъ Нѣмеччины.“

НОВИНКИ.

— **Вир. митр. Іосифъ Сембратовичь** по поворотѣ зъ Палестины до Риму намѣривъ удатися до Вѣдня въ справѣ обѣцяной ему доживотной пенсіи зъ скарбу державного и звороту коштôвъ амеліорація дôбръ митрополичихъ. Польскй газеты доносятъ, що митр. Іосифъ Сембратовичь бувъ вже сими днями въ Вѣдни, а чи прибуде и до Львова, не вѣдомо. Пôвъурядова вѣденьска „Presse“ доноситъ, що межи митр. Іосифомъ Сембратовичемъ а правительствомъ заносится на процесъ передъ трибуналомъ администраційнымъ. Якъ звѣстно, митрополитъ складаючи минувшого року своє достоиньство въ руки цѣсаря, заявивъ, що послушный воли монаршôй подае свою резигнацію зъ митрополіи львôвскои, але проситъ о зворотъ 60.000 зр., вложеныхъ на меліорацію господарства въ митрополичихъ добрахъ, и о отвѣтну пенсію. Монархъ ласкаво заявивъ, що кривды ему не учинится а правительство поступитъ по справедливости. Митрополитъ удавався въ тôй справѣ и до министрôвъ, а тй, особливо министеръ бар. Конрадъ, ôтповѣдали на єго просьбу дуже кречно. Тымъ часомъ поручено львôвскому ц. к. намѣстництву выслати комисію люстраційну до дôбръ митрополичихъ и оцѣнити вартôсть меліорацій, о котрыхъ говоривъ митрополитъ. Справозданье комисіи люстраційнои мусѣло не добачити нѣякихъ меліорацій въ митрополичихъ добрахъ, коли правительство ôтмовило митрополитови всякого звороту вложеныхъ грошей. И ось се має бути — якъ доноситъ „Presse“ — причиною формального процесу передъ трибуналомъ администраційнымъ. Но не досыть того, що митрополитови не признано звороту накладôвъ на меліорації; правительство — якъ пишутъ газеты — потручуе ему ще кôльканайцять тысячъ зр. титуломъ ôтшкодованя рôжныхъ фондôвъ за якійсь проневѣрства, сповненй черезъ пôдвластныхъ митрополитови функціонарѣвъ въ часѣ єго урядованя. Черезъ тое доходы митрополита дуже зменшилися.

— **W imeny J. Wel. Cisarja!** C. k. Sud krajewyj dla spraw karnych wo Lwowi riszył na pidstawi §§. 489 i 493 pk. y § 37 z. pr., szczo osnowa artykułu umiszczenoho w cz. 80 czasopysy „Dilo“ z dnia 28 łypcia 1883 pid napyseju: „Ot Turky“ w ustupi wid słiw: „Powedenie patrów Jezuitôf“ do słiw: „Nimczyky von der Jesuitenbeichte“ — znamenuje prowynu z § 516 z. k., szczo protoje je usprawedływłena zarjadżena czerez ck. prokur. derżawnu konfiskata toho czesła czasopysy „Dila“. — W ślid toji uchwały dalsze rozszyrenje inkryminowanoho ustupu artykułu je wzboronene a zabranyj nakład maje buty znyszczenyj. — Powody. W inkryminowanim ustupi powyższoho artykułu wystupaje autor protyw moralnosty w sposob sprawujuczyj publycznoje zhirszenje, szczo stanowyt prowynu z § 516 z. k. y dlatoho zastosowano powyższyji prypysy zakona. — Lwiw dnia 31 łypcia 1883. — *Lidl.* (Дословно!)

— **Крашевского**, якъ телеграфуютъ зъ Берлина, выпустила власть зъ вязницѣ слѣдчои по зложеню кавціи въ сумѣ 30.000 марокъ и пôддавши его пôдъ неустаючій надзôръ полиційный. Увôльненье се наступило за порозумѣньемъ судіи слѣдчого съ прокураторомъ. Крашевскій выѣхавъ дня 7 л. с. м. въ товариствѣ свого защитника и высшого урядника полиційного до своеи вилѣ пôдъ Дрезномъ.

— **Гр. кат. комисія обрядова** має ôтбувати свои засѣданя ôтъ мѣсяця вересня кождои середы о 4 ôй год. по полудни по 1-ômъ и 15-ômъ кождого мѣсяця. Предметомъ нарадъ буде передовсѣмъ св. литургія. Кождый священикъ може надсылати свои уваги або на руки митроп. консисторіи або посредствомъ редакціи „Рускаго Сіона“.

— **Маврикія Шарфа** помѣщено заразъ по скôнченю киредьгазского процесу въ кошарахъ жандармеріи. Теперь однакъ повернувъ ôнъ до родичѣвъ и выѣхавъ съ ними до Пешту, где єго батько має осѣсти и заложити склепъ, розумѣеся за грошѣ зложенй жидами зъ цѣлои Европы. Прочй увôльненй жиды, також понабиравши грошей, удалися въ свояси до Тисса-Есляръ, где собѣ свобôдно, смѣючись въ кулакъ, походжаютъ... Передъ заѣздомъ въ Пештѣ, где заѣхавъ Шарфъ съ родиною, згромадилася публичнôсть, стала выкрикувати и свистати, а ôттакъ повыбивала въ заѣздѣ ôкна. Надôйшла полиція але не могла розôгнати народу, котрый розôйшовся допервa о год. 11 ôй въ ночи, коли зачавъ падати сильный дощь. Потовчено також лямпы газовй на улици.

— **Открыте недавно огидне злочиньство**, яке безъ перешкоды повнила черезъ довгій часъ (бо черезъ 12 лѣтъ! — якъ констатуе „Sztandar Polski“) — панѣ Антонина Вайсъ во Львовѣ, все ще грозою своею обурюе всѣхъ жителѣвъ нашого мѣста. Честнй родичѣ и опѣкуны доси не могли мати понятя, що подôбна деморализація могла дѣятися въ столици краю — и що дотычнй власти о тôмъ нѣчого не знали! Теперь газеты львôвскй ударили въ великій дзвôнъ и кожда пристрастно ударяе то на недбальство родичѣвъ, то на полицію, то на начальство закладôвъ шкôльныхъ. „Sztandar Pol.“ дивуєся тôй невѣдомости властей и родичѣвъ, „коли кождому хлопакови шевскому була звѣстна забійча нора при улици Скарбкôвскôй въ каменици якогось Люфта, котрый не малй тягнувъ зыски... Ôтвага цивильна львôвскои мафіи — пише дальше „Штандаръ“ — дôйшла до тои степени, що для неи нема вже нѣчо святого анѣ пошанованя достойного. Въ бѣлый день навѣть можна стрѣтити на кождôмъ кроцѣ розвельможеныхъ, звѣрячѣлыхъ членôвъ того благородного товариства, котрй безвстыдно и безбоязно защеплюютъ отрую зôпсутя навѣть въ наймолодше поколѣнье. Кто не знае одного звѣрячѣлого директора банку, що розкидае набутый легко грôшь и робитъ, що ему сподобаеся? Кто не знае тыхъ збанкрутованыхъ графôвъ и графикôвъ, для котрыхъ нечестивй оргіи суть всѣмъ? Пожалься Боже, въ рядахъ тыхъ опрышкôвъ стрѣчаемо ще иншихъ людей, бо такихъ, що суть и повинній бути представителями публичнои моральности!...

Суспôльнôсть львôвска знаходится нынѣ въ дуже грôзнôмъ станѣ... Слѣдство выточене противъ Антонины Вайсъ есть такои доносимости, що належитъ бажати, щобы нимъ занялиси высшѝ сферы и урядовѝ и пересвѣдчилися, якѝ злочиньства дѣялися безкарно въ однôмъ и тôмъ самôмъ мѣсци въ столици краю ôтъ лѣтъ дванайцяти!... Безкарнôсть и недостача всякои опѣки надъ публичною моральностею, вылили немовь рѣка на Львôвъ, а въ тôй повѣни гинутъ сотки недорослыхъ дочокъ того мѣста. Однакъ мы пересвѣдченѝ, що суды карнѝ сповнятъ съ цѣлою имъ прислугуючою строгостею свôй обовязокъ.“ — Тымчасомъ „Kurjer Lwowski“ пише вчера въ тôй справѣ: „Доходятъ насъ вѣсти, що высокопоставленѝ особы працюютъ надъ придушеньемъ и затушованьемъ цѣлои тои справы... Мы однакъ не можемо мовчаньемъ приложити руки до такъ нечестивого поступку. Во ту не иде лишь о те, чи якась горстка людей буде укарана за огидне злочиньство; але такожь о то, чи подôбнымъ злочиньствамъ маеся конець положити, а передовсѣмъ, чи дôткненѝ нынѣ женьскѝ заклады школьнѝ спасемо на будуще. Думаемо, що лишь судове розслѣдженье, въ якiй способѣ злочиньство було сповнюване и якою дорогою ширилося оно середъ тыхъ закладôвъ, — подасть зарядамъ закладôвъ средства запобѣгати злому на будуще. Сторазъ отже лучше вынити чашу горести до дна и скомпромитувати кôлькохъ чи кôльканайцять „либертинôвъ зъ высокого свѣта“, анѣжь полишити публичнѝ заклады, — маючѝ повнити такъ важну ролю въ суспôльности, — пôдъ клятвою злочиньства, котра може замкнути ихъ ворота для всѣхъ честныхъ дѣвчатъ, а неодну слабу або убогу кинути на дно моральнои безоднѣ. Длятого мы есьмо за выпаленьемъ раны ажь до послѣднои верствы, хочь бы се для насъ було и дуже болѣюче. И длятого уважаемо, що вся галицка журналистика повинна зъ того становища занятися тымъ дѣломъ и не позволити, щобы воля можныхъ могла перетяти хôдъ правосудія и сторазъ гôршою беззаконностею покрыти тамту беззаконнôсть...“ — Мы зъ нашои стороны вповнѣ попираемо поглядъ „Kurjer-a Lwowsk-ого“ въ сѣй справѣ.

— **Выдѣлъ краевый**, якъ пише „Czas“, предложитъ соймови на сегорôчнôй сесіи внесенье о заложеню суду окружного въ Бережанахъ, до котрого належалибы суды повѣтовѝ въ Ходоровѣ, Рогатынѣ, Бережанахъ, Вишнѣвчику, Перемышлянахъ, Козовѣ и Пôдгайцяхъ. Заразомъ внесе выдѣлъ краевый, щобы прилучити судъ повѣтовый въ Вôбрцѣ до округа суду краевого во Львовѣ. Трибуналъ бережаньскiй буде отже найменшiй въ Галичинѣ, а число жителѣвъ належачихъ пôдъ его юрисдукцію мае выносити 288.000 душь.

— **Въ судахъ захôдніои Галичины** будутъ помноженѝ силы канцелярiйнѝ, а то на порученье самого министра справедливости, бар. Пражака. Кажутъ, що таке помноженье мае наступити вже въ найблизшôмъ часѣ. Судовѝ урядники въ всхôднôй части Галичины рôвножь нарѣкаютъ, що перетяженѝ працею и певно такожь будутъ домагатися помноженя ихъ.

— **„Новиціятъ оо. Єзуитôвъ въ Добромили** — пише „Sztandar Pol.“ — починае вже хорувати на анемію. Коли недавно тому знаходилося тамъ 27 питомцѣвъ гр. к. вѣроисповѣдання, теперь упало ихъ число на дев'ять; а навѣть въ тôй малôй громадцѣ есть одинъ питомець обряду латиньского. ОО. Єзуиты суть въ немалôмъ клопотѣ, зъ ôтки рекрутувати новый контингентъ, бо и въ тôй девятцѣ занануvали сензаційнѝ объявы дезерціи.“

Зъ Тысьменицѣ пишутъ намъ, що противъ тамошного мѣщанина М. Гарасимова выточивъ ц. к. судъ повѣтовый слѣдство за то, що будучи въ товариствѣ читавъ на голосъ одну пропущену ц. к. прокураторiею во Львовѣ статейку зъ 21 ч. Страхопуда зъ 1880 р. пôдъ заголовкомъ „Литанія до вшисткіхъ свентыхъ“. Судъ переслухавъ кôлькохъ свѣдкôвъ а дня 22 л. липня и самого М. Гарасимовича и акта ôтославъ до прокураторіи... Радѝ мы бôльше що знати о тôй дивнôй справѣ...

— **Въ станиславôвскôй гимназіи** вписаныхъ було въ 1882/3 шк. роцѣ 152 Русинôвъ. Клисификація рускихъ ученикôвъ выпала такъ: степень ôтзначаючiй одержало 13 ученикôвъ, степень першiй 97, степень другiй 11, степень третiй 3, поправку 17. Пôдъ часъ шк. року выступило 10, а 1 померъ.

— **Бурѣ, грады и громы.** Въ Воронѣ пов товмацкого дня 23 л. м. м. лютилася така страшна буря, що повытовкала майже всѣ ôкна въ селѣ, поперевертала крышѣ, повалила многѝ будынки, повырывала дерева съ коренемъ, знищила всяку огородовину и засѣвы польнѝ, покалѣчила людей и худобу. Пôдъ часъ тои бурѣ люде плакали, а товаръ въ стайняхъ ревѣвъ сумнымъ голосомъ. Найстаршѝ люде не тамлятъ такои бурѣ. Рôвночасно надавъ густый и великiй градъ.

— **На слѣдуючѝ посады учительскѝ** розписуе окружна рада школьна ярославска конкурсъ съ речинцемъ до 3 (15) вересня с. р.: Сосница, Полкинье, Реплинъ, Кореница, Лазы, Сняте, Мякишъ новый, Залѣска воля, Гораець, Жуковъ, Горинець, Тешатынъ, Кидаловичѣ, Кисѣлѣвъ, Розвеница, Дубровица, Грабôвъ, Радава, Бигаль, Футоры, Коровица лѣсова, Лôвча, Милкôвъ, Подымщина, Суха воля, Щуткôвъ и Фрайфельдъ.

— **Дирекція женьскои семинарiи учительскои** оголошуе, що въ мысль минист. розпорядженя до клясы II, III и IV будутъ принятѝ лишь тѝ кандидатки, котрѝ вже учащали до семинарiи и були признанѝ способôными до тыхъ клясъ. Такъ отже вступный испытъ можутъ здавати лишь тѝ, що вписуются до I-ои клясы, до котрои найбôльше 40 учениць буде принятыхъ. Кандидатки безъ приспособленя музикального не будутъ принятѝ до семинарiи. Виписы розпôчнутся дня 29 л. с. м., а испыты вступнѝ до клясы I дня 1 л. вересня. При вписѣ треба предложити: метрику уродженя, свѣдоцтво школьне, здоровя, а такожь моральности, если кандидатка давнѣйше, якъ передъ вакаціями ходила до школы.

— **Въ IV-ôй (Бернардиньскôй) гимназіи во Львовѣ** було съ кôнцемъ послѣдного пôвроку школьного 679 ученикôвъ. Пôсля народности було: Русинôвъ 55, Полякôвъ 619, Нѣмцѣвъ 5; пôсля вѣроисповѣдання: гр. к. 55, рим. к. 524, ôрм. 5, авгсб. 3. жидôвъ 92. Съ пріятностею констатуемо, що нѣ одинъ зъ молодыхъ Русинôвъ тои гимназіи не заразився ще тою хоробою, щобъ вписуватися: gente Ruthenus, natione Polonus...

— **Париска „Ligue Antisemitique“**, новозавязане товариство антисемитске въ Парижи, зъобовязала своихъ членôвъ: не принимати жидôвъ до службы и не служити у жидôвъ; не купувати у жидôвъ и въ загалѣ не входити съ жидами въ нѣякѝ зношеня; боротися противъ жидôвства всякими можливыми способами. До того товариства, котре числитъ доси 300 членôвъ, належатъ такожь личности вплывовѝ: политики, писателѣ, а навѣть высоко поставленѝ урядники. Выкресты и ихъ дѣти не можутъ належати до того товариства. Тое товариство мае вôйти въ звязь съ антисемитами въ Австріи и въ другихъ державахъ.

— **При карнôмъ домѣ для мужчинъ въ Станиславовѣ**, котрый мае бути небавомъ ôткрытый, суть слѣдуючѝ посады до обсадженя: 1) посада завѣдателя, 2) контролёра, 3) адъюнкта, 4) учителя, 5) лѣкаря, 6) инспектора сторожи вязничной, 7) двохъ старшихъ дозорцѣвъ вязничихъ I-ои клясы, 8) двохъ старшихъ дозорцѣвъ вязничихъ II-ои клясы, 9) 15 дозорцѣвъ вязн. I-ои кл., 10) 15 дозорцѣвъ вязн. II-ои клясы, 11) машиниста. Всѣ компетенты маютъ выказатись знаньемъ языка рускаго и польскаго, а учитель такожь языка румуньского. Речинець до 25 л. серпня с. р.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Цѣсарь удѣливъ громадѣ Доброводы въ пов. пôдгаецкôмъ на будову школы 200 зр. запомоги. — Маршалокъ Зыблкевичъ повернувъ вжа до Львова. — Въ Буфалю въ Америцѣ розпочався дня 16 л. м. м. зъѣздъ товариствъ спѣвакôвъ зъ Сполученыхъ Державъ. 100.000 спѣвакôвъ стануло до продукцій концертовыхъ. — Въ повѣтѣ ясельскôмъ породила одна селянка 4 немовлята, котрѝ вскорѣ померли.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

Иванъ Волчукъ, учитель гимназіяльный въ Бережанахъ, щирый Русинъ, положившiй немалѝ заслуги около пôднесеня тамошнои бурсы рускои, померъ сими днями на сухоты. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

Словаря малоруско-нѣмецкого выйшовъ уже шестый выпускъ (ôтъ сл. *Зачепити* II до *Игрище*, арк. 18 b 20 b, т. е. $2^1/_2$ арк.) и коштуе 50 кр. Всѣхъ аркушôвъ выйшло доси 20, аркушъ по 20 кр., такъ що цѣна всѣхъ шести выпускôвъ выноситъ 4 зр. а. в., а набути ихъ можна у пôдписаного автора въ Станиславовѣ, въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ (ул. Академична, ч. 8) и въ книгарняхъ на провинціи, (такожь въ Чернôвцяхъ въ книг. Пардиного, въ Сучавѣ въ книг. Байнера). Прошу уклôнно всѣхъ дотепереньшныхъ П. Т. Предплатникôвъ мого Словаря, котрѝ зложили доси лишь 4 зр. або менчу квоту, о ласкаве доложенье предплатнои квоты тай о ласкаве приединанье новыхъ предплатникôвъ, позаякъ лишь за предплатою — точною и численною — буду мôгъ спôрно печатати и до кôнца довести першiй малорускiй Словарь. Высылка шестого выпуску наступитъ за тыждень. Выпускъ семый печатаеся и буде обôймати такожь $2^1/_2$ арк. Вп. пп. И. Ляторовскому, Д. Шимчукови и Ост. Левицкому дякую щиро за присланѝ матеріялы. Станиславôвъ 8 серпня 1883. *Евгенiй Желехôвскiй*, професоръ гимназіи.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Зъ Калуша** доносятъ, що правительство выставило на лицитацію тамошнѝ копальнѣ для експлоатованя калѣ. Передъ кôлькома лѣтами розпочало було якесь пруске товариство тую експлоатацію, але покинуло єи, стративши задля злои господарки $6^1/_2$ мiліонôвъ. Въ Калуши есть одна на цѣлôй земли копальня минералу, званого „сильвиномъ“, зъ котрого добуваеся калѣ. Експлоатація соли буде ôтбуватися и дальше на рахунокъ правительства. Добуванье калѣ мае взяти на себе вѣденьскiй банкъ для краѣвъ. Для окрестныхъ жителѣвъ отворится нове жерело зарôбку, бо до самои копальнѣ треба буде около 800 робôтникôвъ.

— **Желѣзница зъ Ярослава до Сокаля** вже затверджена министеротвомъ торговлѣ. Перша стація тои желѣзницѣ буде пôвъ милѣ ôтъ Ярослава коло Мунины. На цѣлôй сѣй желѣзницѣ буде 17 стацій, не рахуючи Ярослава и два перестанки.

— **Бар. Яковъ Ромашканъ** — якъ доноситъ „Presse“ — подавъ просьбу до правительства о дозволенье предприняти вступнѝ роботы технічнѝ для будовы желѣзницѣ зъ Городенки до Костригôвки и зъ Снятына до Кутъ.

— **Выробъ горѣвки и пива.** Пôсля „Газеты Львôвскои“ выроблено въ червню с. р. въ 49 горальняхъ 281.248 степенѣвъ оподаткованого алькоголю а въ 177 броварахъ 52 572 гектолит. пива. Въ мѣсяцю червню робили слѣдуючѝ горальнѣ: въ сяноцкôмъ скарборôмъ повѣтѣ 1, въ краковскôмъ 2, въ самбôрскôмъ 4, въ тернопôльскôмъ 4, въ львôвскôмъ 7, въ бродскôмъ 8, въ коломыйскôмъ 10, а въ станиславôвскôмъ 13. — Якъ видко зъ наведеныхъ чиселъ, змагався выробъ горѣвки въ мѣсяцю червню чимъ дальше на всхôдъ, коли противно въ захôднôй части Галичины, съ выняткомъ краковского повѣта скарбового, ôнъ зовсѣмъ уставъ. Найбôльше броваровъ робило въ тернопольскôмъ, бо 20, а найменше въ коломыйскôмъ, бо тôлько 3 бровары.

— **Головный урядъ почтовыхъ щадниць** въ Вѣдни розôслався 1 с. м. выказъ за мѣсяць липень, зъ котрого мы нынѣ гдеякѝ важнѝ даты подаемо. Зъ выказу сего довѣдуемося насамперед, що до кôнца червня було всѣхъ вложеныхъ грошей 4,237.027 зр.; до сеи сумы прибуло въ липню 607.955 зр., — отже сума всѣхъ вложеныхъ грошей ôтъ заложеня почтовыхъ щадниць ажь до послѣдного липня выносила 4,844,982 зр. Всѣхъ вкладокъ було 1,248.245 а зъ тыхъ 130 664 въ м. липню. Въ Галичинѣ и Буковинѣ було до кôнца червня с. р. 97.735 вкладокъ а въ липню 15.279. Книжочокъ щадничихъ въ нѣмецко рускôмъ языцѣ выдано ôтъ початку ажь до кôнца червня 15.550; зъ тыхъ ужито 3.229, сальдовано 436 а позôстало 2793. До 31 липня выдано 3.394 нѣмецко рускихъ книжочокъ щадничихъ, зъ котрыхъ сальдовано 510 а лишилося 2.884 въ обѣгѣ. Потверджень принятя вкладки почтовыми урядами щадничими було въ рускôмъ языцѣ 1581. Обѣгъ книжочокъ въ нѣмецко рускôмъ языцѣ представляеся въ процентѣ ось такъ: На 100 нѣмецко рускихъ книжочокъ вкладковыхъ було уживаныхъ 20.86%, сальдованыхъ 13·5%, позôстае въ обѣгѣ 86·5%.

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** прислався Вп. Мих. Левицкiй, богословъ, зъ складки на именинахъ у о. А. Чемерыньского въ Воробіёвцѣ 13 зр. 4 кр., — разомъ съ попередными **579 зр. 41 кр.**

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичъ, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Товариство „Просвѣта“

во Львовѣ,

ул. Скарбкôвска ч. 2, 1 поверхъ,

маe великiй накладъ

рускихъ контрактôвъ купна-продажи и позвôвъ багательныхъ, (4—3)

котрѝ продае по дуже умѣреныхъ цѣнахъ, а то:

1 либра контракту 30 кр. а. в.
1 „ позву багат. 25 кр. а. в.

На замовленье высылае почтою.

Прихôдъ въ деканатѣ збараскôмъ

двѣ милѣ ôтъ Тернополя

съ трема церквами

єсть до замѣны

Близшѝ поясненя удѣлитъ парохъ прихода. Адреса: E. B. post rest. Збаражъ.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНѝ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Возняк'ъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“.

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады школьнои“ даю повысшѝ приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк'ъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

Курсъ львôвскiй зъ дня 8. л. серпня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	294 25	297 25
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	287 —	292 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 25	90 25
„ „ „ по 5% ав. період.	98 75	99 75
Банку гип. галиц 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 60	99 60
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскiй	5 56	5 66
„ цѣсарскiй	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 43	9 53
Півимперіялъ	9 71	9 81
Рубель россійскiй срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 10	58 90
Серебро	— —	— —

безъ текущого куп. безъ купону

Ôтъ кôльканайцять лѣтъ хорошо репомоване

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскôй ч. 19

поручаеся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургикônôвъ, Молитвословôвъ** и т. п.

Кромѣ того переплётае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другѝ въ кругъ сего заводу входячѝ роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписôвъ въ братство тверезости** ôтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткôмъ часѣ. (6—9)

КОБЗАРЪ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (12—?)

КАДИЛО КОРОЛЕВСКЕ (1—3)

поручае торговля

МИХАИЛА ДЫМЕТА

во Львовѣ:

1/2	кила I сортъ (Salon)	1·70
1/2	„ II „	1·30
1/2	„ III „	1·10
1/4	„ Бурштыну дрôбного	50
1/2	„ Ладану	45

УЧИТЕЛЬКА

способна удѣляти приписанѝ науки для школъ народныхъ и хорошо вправна въ всѣлякихъ жѣночихъ роботахъ ручныхъ, приймабы ответне помѣщенье. Всякѝ поясненя подасть о. І. Б. капелянъ въ Свистѣльникахъ, почта Линиця долѣшна.

ЗАКЛАДЪ ФОТОГРАФИЧНЫЙ

БРОНИСЛАВА МѢЧКОВСКОГО

Площадь Маріяцка, ч. 3 во Львовѣ

ôткрытый съ днемъ 4 л. серпня с. р. и уладженый въ найновѣйшiй способъ.

Фотографіи выкопуются найстараннѣйше съ всякою точностею и взорцевымъ выкôнченьемъ. А хотячи вже пôдъ кождымъ взглядомъ вдоволити Вп. П. Т. Публичнôсть, назначивъ я цѣны за фотографіи, о скôлько змога, якъ найнизшѝ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп П Т. Публичности (2—2)

остаю съ поважаньемъ

Брониславъ Мѣчковскiй.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскiй.**

Зъ друкарни Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Безнарового.

Ч. 86. Львôвъ, Субота 30 липня (11 серпня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 1-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. з. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:

на цѣлый рôкъ	12 зр.	*Для Россіи* на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл
на чверть року	3 зр.	на чверть рок	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	15 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть ро	4 рубл
на самъ додатокъ:		на самъ	токъ:
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци олôвъ)=**ы**, *и* (на початку олôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку олôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ выровнати всѣ рахунки.

Димиссія гр. Альфреда Потоцкого.

Ôтъ давна заповѣдане уступленье гр. Потоцкого зъ посады намѣстника Галичины нарештѣ вже сталося фактомъ довершенымъ Цѣсарь ôтручнымъ письмомъ зъ дня 7 л. серпня с. р. увôльнивъ на власне прошенье гр. Альфреда Потоцкого зъ посады намѣстника Галичины, надаючи ему велику ленту ордера св. Стефана. Рôвночасно цѣсарь именувавъ вице-президента намѣстництва п. Филипа Залеского намѣстникомъ Галичины, надаючи ему достоиньство дѣйстного тайного совѣтника. Вице-президентъ намѣстництва доси ще не именованый. Тая посада буде поручена або сов. намѣстництва п. Леблеви, або п. Казимирови Баденёму, ц. к. старостѣ кракôвскому, котрому цѣсарь того самого дня, коли именувавъ нового намѣстника, удѣливъ достоиньство совѣтника двору.

День 7 л. серпня с. р. безперечно маѣ велику вагу въ нынѣшныхъ ôтношеняхъ краю и державы, тожь не диво, що вся праса, не тôлько галицка, але и въ загалѣ австрійска живо займаѣся змѣною намѣстника Галичины и розбираѣ ви не лишь зъ становища внутрѣшнои политики краєвои, але такожь зъ становища державно-политичного... Розумѣѣся, що димисія гр. Потоцкого и именованье п. Ф. Залеского намѣстникомъ въ першôй линіи муситъ обходити мешканцѣвъ Галичины, Русинôвъ и Полякôвъ. Всѣ польскй газеты въ вступныхъ статіяхъ обширно розбираютъ довголѣтну дѣяльнôсть гр. Потоцкого на посадѣ намѣстника. И диво, кромѣ урядовои „Gazet-ы Lwowsk.“ и станчикôвского „Czas-у“ всѣ прочй органы польскй очевидячки показуютъ своѣ вдоволенье, що зъ намѣстничого бюра „пôдъ кавками“ вступився вже разъ — гр. Альфредъ Потоцкій. „Miał dobre chęci... ale“ — така що найбôльше куртоазійна фраза супроводитъ нынѣ гр. Потоцкого зъ найвысшого въ краю достоиньства до сумирного домашного житя... И зновъ диво дивне, мѣжь тыми органами польскои прасы, котрй радуются зъ уступленя гр. Потоцкого, знайшлася одна спôрна точка, о котру розвелася вже навѣть полемика, а тою спôрною точкою ѣсть — справа руска. „Чи гр. Альфредъ Потоцкій, яко намѣстникъ, вывязався добре зъ своѣи задачѣ въ справѣ рускôй, чи нѣ?“ — „Dziennik Polski“ пôдчѣсъ, що одинокою заслугою гр. Потоцкого було то, що „убивъ головне жерело москалофильскои агитаціи“, и що „зреорганизувавъ руску консисторію“. „Gazeta Krakowska“ заѣло протестуѣ противъ того и каже, що поступованье гр. Потоцкого супротивъ Русинôвъ, скристализоване въ памятныхъ ѣго словахъ, сказаныхъ въ соймовôмъ „Колѣ“ польскôмъ: „Русины були, суть и будутъ“, – скрѣпило въ послѣдныхъ рокахъ „россійску агитацію“, якъ се выказавъ процесъ о головну зраду, вѣче, и т. п.

На той спôръ польскихъ газетъ мы можемо сказати, що нѣкто лучше не може оцѣнити гр. Потоцкого въ ѣго ôтношеню до Русинôвъ, якъ самй Русины, безпосередно интересованй и найлучше знаючй свои ôтношеня, свои потребы, свои кривды и болѣ.

Здеклярованымъ противникомъ чи неприхильникомъ Русинôвъ — гр. Потоцкого мы нѣякъ не назвемо. Слова ѣго „Русины були, суть и будутъ“, высказанй передъ кôлькома роками до шовинистôвъ, домагаючихся конче нивеляційныхъ мѣръ противъ Русинôвъ, якъ прим. переношеня судовыхъ урядникôвъ-Русинôвъ на Мазуры, — не даютъ намъ права такъ называти гр. Потоцкого. Але мимо того мусимо признати, що именно за часу намѣстникованя гр. Потоцкого падали на насъ тяжкй злиднѣ. Досыть згадати такй выняткови мѣры, якъ: усуненье митрополита, ôтданье монастыря Добромильского Єзуитамъ, кôлькократнй громадній ревизіи у Русинôвъ по цѣлôмъ краю, розвязуванье читалень, способъ переведеня конскрипціи, выборôвъ до рады державнои и до сойму, и пр. Не можна жь предсѣ сказати, щобъ о всѣмъ тôмъ гр. Потоцкій не знавъ або и самъ не прикладавъ руки. Намъ звѣстно, що ôнъ дуже пильно слѣдивъ кождый крокъ рускои суспôльности, а прим. въ р. 1877 самъ объѣздивъ всхôдну Галичину, щобъ дослѣдити, на скôлько правды було въ крику польскои прасы, що цѣла Русь пôдминована соціялизмомъ и нигилизмомъ, якъ зновъ кричала въ 1881—82 и теперь ще кричитъ, що цѣла Русь пôдминована царославіемъ и православіемъ. Намъ вѣдомо, що особливо въ дотыкаючихъ насъ выпадкахъ зъ послѣдныхъ лѣтъ — гр. Потоцкій самъ мавъ рѣшаючу участь. Якъ же дасться погодити ѣго успособленье супротивъ Русинôвъ съ тымъ всѣмъ, чого дôзнали Русины въ послѣдныхъ рокахъ при ѣго вѣдомости або и участи?

Щобы сю суперечнôсть пояснити, треба взяти на увагу не тôлько индивидуальнôсть гр. Потоцкого — чоловѣка въ старшôмъ вѣцѣ, умученого, и магната, — не тôлько щоденнй проявы въ краю, але такожь добре вѣдоме намъ внутрѣшно-политичне положенье въ австрійскôй державѣ. Коли въ Австріи панували централисты и правительство не опиралося на Полякахъ, якъ нынѣ, тогды намѣстникъ Галичины мавъ далеко бôльшій вплывъ, мôгъ далеко бôльше иниціятивно выступати супротивъ правительства и короны и мôгъ далеко бôльше бути самостôйнымъ управителемъ краю, якъ сегодня. Нынѣ жь делигація польска въ Вѣдни ѣсть панею ситуаціи и она нынѣ яко така пересправляѣ впростъ съ правительствомъ. Коли давнѣйше, не маючи вплыву, она просила намѣстника — удатися въ такôй а такôй справѣ до правительства, то нынѣ она домагаѣся ôтъ правительства — поручити намѣстникови, щобы се або те зробивъ.

Въ многихъ справахъ — головно дотыкаючихъ насъ Русинôвъ — гр. Потоцкій слухавъ голосу делегаціи а взглядно правительства, особливо коли зô всѣхъ бокôвъ почали ѣму тыкати тымъ злощастнымъ „процесомъ о головну зраду“, котрого гр. Потоцкій, якъ самъ заявлявъ, нѣколи не надѣявся, — але въ гдеякихъ зновъ справахъ гр. Потоцкій осмѣлювався и опертись голосови делегаціи чи правительства, а мôгъ се чинити для того, бо мавъ незвычайну ласку и симпатію у монарха и въ цѣсарскôмъ дворѣ, — а се дуже було не до вподобы шовинистамъ, и для того они чи явно чи утаѣно радуются зъ уступленя гр. Потоцкого...

Якъ жежь пріймаютъ они нового намѣстника и яке паше супротивъ него становище, — о тôмъ слѣдуючимъ разомъ.

ДОПИСИ.

Зъ Канева.

(*Ще про могилу Шевченка.*) Не увѣрите, яку Вы намъ, Украинцямъ вчинили утѣху, пôднѣсши въ 77 ч. своѣи часописи дѣло Шевченковои могилы. Звѣстка про те, що кіевскій урядъ заборонивъ реставрувати могилу Тараса, була дуже вразила всѣхъ на Украинѣ. Певно, що и въ Галичинѣ допись въ 77 ч. „Дѣла“ здивувала и зажурила всѣхъ, бо дежь таки видано, щобъ коли-небудь въ якôй сторонѣ забороняли поставити крестъ надъ покôйникомъ? Отже оно й справдѣ такъ було на нашôй бездольнôй Украинѣ. Якъ и чому оно такъ сталося, — чи по чіему доносу, чи може самъ урядъ вбачавъ тутъ щось небезпечне, — про ѣе нѣчого ще доси не вѣдомо.

Треба сказати, що имя Тараса Шевченка, славне на всю Украину и дороге всѣмъ Украинцямъ, навѣть и не патріотамъ, и доси ще чи-мало выкликаѣ инсинуацій помѣжь такъ зваными „обрусителями“, — то й не диво, що наляканый урядъ въ кождому дѣлѣ, чи такъ чи инакъ звязане съ именемъ Т. Шевченка, скрôзь робитъ всякй перепоны. Біографія Т. Шевченка, оброблена п. К. Чалымъ, якъ намъ достоту вѣдомо, окроѣна цензурою дуже богато, та й довго ще мабуть не дôждатися намъ въ Россіи правдивои біографіи нашого найбôльшого поета, а вже про біографію на украиньскôй мовѣ, призначену для народа, то нема що й казати, бо мы добре знаѣмо, що за остатнй два роки до кіевскои и одесскои цензуры поданй були три біографіи Т. Шевченка, писанй по украиньски, и всѣ они забороненй цензурою. Про послѣдне выданье „Кобзаря“ наклопоталися богато и довго, поки таки выклопотали, хочь оно и далеко не повне. Торôкъ же въ Кіевѣ заходилися ставити въ родимôмъ селѣ Шевченка, въ Керелôвцѣ, школу ѣго имени, для чого вже й грошѣ були зôбранй, але урядъ и сего не дозволивъ.

Про исторію съ могилою Вы вже знаѣте зъ дописи. Склалося такъ, що урядъ мусѣвъ ôткликати свою заборону на утѣху всѣмъ шануючимъ память Т. Шевченка. Урядъ причепився до того, що нехай Варфоломей Шевченко спершу докаже, що ôнъ рôдный братъ Тарасôвъ, а то часомъ може якй сторонній люде заходятся коло могили? Та й на що се ставити

ПАВЛО ПОЛУБОТОКЪ.

(Исторична розвѣдка Ник. Костомарова.)

(Дальше.)

Тайна канцелярія завдала дальше таке пытанье: „Наколи у васъ ôтбуваются рады о важныхъ дѣлахъ, вамъ наказано було давати знати бригадирови Вельяминову, а той маѣ бути при такихъ вашихъ нарадахъ; вы обовязанй були удѣляти ему сентенціи та копіи универсалôвъ; а вы о своихъ радахъ ему не давали знати и присылали копіи зъ универсалôвъ та доносили о всякихъ дѣлахъ ажь тогды вже, коли дѣло укôнчилося и стала вже постанова“.

Полуботокъ давъ таку ôтповѣдь: „Про важнй дѣла мы письменно не радилися съ Вельяминовымъ и знати ему на письмѣ не давали, длятого що у насъ такй важнй дѣла не часто случаются. Пишучи универсалы и пôдписуючи ихъ, мы посылаѣмо ихъ колегіи, и доки ихъ колегія не перегляне, не оповѣщаѣмо; гдеколи о важнѣйшихъ дѣлахъ маѣмо розговôръ съ бригадиромъ Вельяминовымъ. Копіи зъ универсалôвъ пересылаѣмо колегіи, а сентенцій не посылаѣмо, бо у насъ не було такого звычаю, щобы пôдписувала засуды вся старшина. Маловажнй дѣла мы самй залагоджуѣмо, а опôсля даѣмо знати колегіи. Всѣмъ тымъ мы не противилися колегіи и не нарушували послуху, якій ѣй належится. — Такъ само сказавъ Савичь, а Чарнишь вымавлявся незнаньемъ задля хоробы, що находила на него.

Дальше пытала тайна канцелярія: „Чому вы, не даючи знати Вельяминову, завели у себе крôмъ генерального суду ще якійсь-тамъ свôй судъ и якй дѣла рѣшалися въ тôмъ судѣ? Чи були такй суды за першихъ гетьманôвъ, а коли не були, то длячого вы ихъ выдумали бевъ дозволу?“

— Мы, — сказавъ Полуботокъ, — завели въ Глуховѣ судъ за порадою старшины и казали о тôмъ вчасно бригадирови Вельяминову, що нашъ генеральный судія заболѣвъ, а чолобитникôвъ богато и дѣлъ накопилося богато. Бригадиръ не зборонивъ намъ такого суду, а противно, сказавъ: „хорошо“. Судъ той нѣколи не бувъ другій, якъ генеральный, ôнъ бувъ заложеный на мѣсце генерального; и за бувшихъ гетьманôвъ дѣялося такъ, що коли генеральный судія бувъ ôтдаленый або заболѣвъ, то на гетьманьскій наказъ выбирано тымчасомъ судіѣвъ зъ полковои старшины або зъ другихъ, кто годився, по чотыри чоловѣка на судъ. Зъ такого суду мы ôтсылали дѣла до колегіи, а зъ колегіи, продержавши дѣло зо три мѣсяцѣ, — ôтсылали для залагодженя знову до нашого суду. — Такъ само казали Савичь и Чарнишь.

Ôттакъ спытано про глуховского сотника Мануйлова. Бригадирь Вельяминовъ зборонивъ ѣго посылати на низовый похôдъ; однакъ наказу Вельяминова старшина не слухала; Мануйлова выслано. — „За яку провину, — пытано въ тайнôй канцеляріи, — держали вы на канонѣ рѣдняка того Мануйлова, Оболоньского, що бувъ у васъ канцеляристомъ?“

— Мануйлова выслали не мы, — ôтповѣвъ Полуботокъ, — а нѣжиньскій полковникъ Толстой, а бригадиръ не згадувавъ намъ, щобы ѣго посылати. Що до Оболоньского, то бувъ ôнъ укараный ось за що: коли Вельяминовъ понадъ вызначенй для него маѣтности зажадавъ ôтъ насъ ще 300 чвертокъ зôжа, а у насъ готового не було, то мы казали Оболоньскому дати знати о сѣмъ до сенату; ôнъ позабувъ се зробити. За те, по нашому давному звычаю, мы ѣго укарали, а Вельяминовъ черезъ те розсердився на насъ. — Такъ казали Савичь и Чарнишь. Доси були самй обжалованя за надъужитя въ администраціи. Почалися ôттакъ дослѣды на жалобы рôжныхъ лицъ противъ Полуботка и старшины.

Стародубскій мѣщанинъ Федоръ Сухота позывавъ стародубского вôйта Спиридона Ширая о выдатки на стравне та за проволоку, на пôдставѣ выданыхъ черезъ иностранну колегію документôвъ. Позывавъ ѣго о 809 рублѣвъ.“

— „Пригадую собѣ, — сказавъ Полуботокъ, — що въ колегіи прислано письмо, щобы стягнути 809 рублѣвъ, — якъ просивъ въ чолобитнôй Сухота. Однакъ тй грошѣ не були ôтобранй, бо Ширай доказавъ, що Сухота позываѣ ѣго дармо, и дѣло пôшло ôттакъ на розсудъ до украинскои колегіи.

— То дѣло — сказавъ Чарнишь — розсуджено генеральнымъ судомъ, а сентенція була написана ще за Скоропадского и ôтослана иностраннôй колегіи.

„Козакъ Никифоръ Ломака жалувався, що батько ѣго писавъ чолобитну на Пилатовича за затопленье ему млына. На Пилатовича бувъ выданый засудъ, однакъ не бувъ выконаный.“

Полуботокъ сказавъ, що про се дѣло не знаѣ. Ему сказали: „Пилатовичь бувъ обжалованый за гетьмана Скоропадского, и на розказъ гетьмана выдано на него засудъ; однакъ генеральный судъ, взявъ лапове ôтъ Пилатовича, обвинивъ Ломаку и ôтдавъ остатный ѣго млынъ Палатовичеви.“ — О сѣмъ дѣлѣ сказавъ Чарнишь: — „Пилатовичь писавъ на дармо чолобитнй, мовьбы-то выслань на просьбу Ломаки. Судіи вели дослѣдъ не пôсля приписôвъ; однакъ выслано новыхъ судіѣвъ, и другій дослѣдъ показавъ вину Ломаки; тогды першй судіѣ були укаранй гетьманомъ, а оставшй ще млыны ôтдано Пилатовичу. Дарункôвъ ôтъ Пилатовича не брали, ôнъ поклавъ передъ судомъ грошѣ, но тй грошѣ ему вернено.

— Однакъ на чолобитну Ломаки, — замѣтили имъ въ тайнôй канцеляріи — казано вамъ ôтослати дѣло въ Москву. Чому вы ѣго не ôтослали?

— „Я черезъ хоробу не бувъ на судѣ,— сказавъ Чарнишь, — а потому, коли старшина звѣстила мене, що того дѣла жадаѣ колегія, я передавъ ѣго войсковôй канцеляріи, переслати колегіи.“ — Савичь казавъ, що ôнъ не займався

коло могилы хату? Здается, легко було домѣркуватися, що коли могила стоитъ самотно середъ выгону, то безъ вартового ставити коштовный памятникъ — шкода й заходу; а вартовому то треба поставити й хату, щобъ мавъ де жити. А вже щобъ про могилу дбати мавъ право тôлько рôдный братъ, то сего нѣ въ якихъ законахъ нема. Тутъ же поставили такій законъ, не вважаючи на те, що и Полтавске земство дбало про могилу Шевченка.

Отже знайшлась таки управа на сю неправду. Ще якъ тôлько поховали Т. Шевченка, „названый“ братъ его Варфоломей заходився коло того, щобъ канѣвска дума продала ему чи ôтдала на вѣчный ужитокъ за чиншъ мѣсце коло могилы Тараса. Довго велося се дѣло, поки въ 1866 р. министеръ внутренныхъ дѣлъ дозволивъ на се и тогдѣ дума списала съ Варфоломеемъ Шевченкомъ контрактъ, що ôтдае ему коло могилы Тараса пôвъ десятыны (1200 □ сяжн.) землѣ на вѣчный ужитокъ, а ôнъ мае право и навѣть повиненъ обгородити се мѣсце, розвести тамъ садокъ и поставити памятникъ на могилѣ, а якъ захоче, то й хату збудувати. Такимъ побытомъ Варфоломей Шевченко набувъ по контрактови такй права, якихъ и по нашому закону не можна скасувати безъ суда, а судъ у насъ, треба правду сказати, поставленый добре и самостайно, и правлячи дѣло по закону, не дуже то вважае на административный урядъ.

Добрй люде порадили Варфоломееви Шевченкови заявити свои права по контракту, а вже коли часомъ и на се не подивится урядъ, — доправлятися судомъ. Такъ оно и зроблено. Варфоломей Ш—ко подавъ бумагу и контрактъ, що ось, мовь, якй я права маю, а вы заборонили, — то якъ же менѣ теперь бути? И о диво! Прочитавши все, урядъ дуже здивувався, що ôнъ нѣчого сего не знавъ. „А вже коли такъ, то справдѣ теперь урядъ нѣякои основы не мае заборонати.“

Такъ чи инакъ, а врештѣ губернаторъ заразъ пôславъ вѣстку канѣвскому исправнику, щобъ зняти заборону. Теперь вже бôльше тыжднѣ, якъ почалися снову роботы на могилѣ кобзаря, и вже, здаесь, нѣкто не стане на перешкодѣ въ сему дѣлѣ.

Зъ Самбора.

(*Польска господарка въ радѣ повѣтовôй и въ школахъ.*) Якъ всюда, такъ и у насъ нашй „браця“, маючи „власть“ въ своихъ рукахъ, газдуютъ по свому. Якъ то они газдуютъ, послухайте. Зачнемъ ôтъ рады повѣтовои.

Нещастна устава о репрезентаціи повѣтовôй въ 12 серпня 1866 р., якъ всюда, такъ и у насъ мусить бути некористною для Русинôвъ и сельскихъ громадъ, бо на 26 членôвъ рады повѣтовои есть 14 членôвъ въ бôльшихъ посѣлостей и въ мѣстъ, а 12 въ громадъ, а на тыхъ 12 членôвъ въ сельскихъ громадъ есть ледви 4—5 щирыхъ Русинôвъ, бо шляхта ходачкова, замешкуюча окрестнй самбôрскй села, иде въ радѣ съ Поляками. Поки живъ бл. п. о. Павло Ясиницкій, доти ôнъ засѣдаючи въ выдѣлѣ въ куріи сельскихъ громадъ, всѣ свои внесеня и промовы вносивъ въ языцѣ рускôмъ, а за нимъ ишли и иншй честнй газды. Нынѣ, коли не стало о. Ясиницкого, нѣкто не поважится забрати голосу по руски...

Якъ жежь тая рада господаруе? За примѣръ наведемо одинъ яскравый фактъ въ найновѣйшои ей дѣяльности. Ото 27 л. липня с. р. прійшла на порядокъ дневный рады справа пана Д., котрый внѣсъ прошенье удѣлити ему безпроцентову пожичку въ сумѣ 300 зр. Треба знати, що п. Д. не убогій, мае свою гарну камяничку въ Самборѣ. При дебатѣ надъ тымъ прошеньемъ забравъ голосъ дѣдичь въ Корналевичь пôдъ Самбôромъ и поставивъ внесенье, щобы суму 300 зр., котру п. Д. хоче пожичити, удѣлити ему въ дарунку. И що жь дѣвся? Члены въ куріи сельскои противлятся якъ найгорячѣйше тому внесеню, а одинъ зъ нихъ навѣть выразно сказавъ пану дѣдичеви, — котрый мае пôвъ-миліоновый маетокъ, — що коли хоче пана Д. обдарувати, нехай его обдаруе въ своеи кишенѣ, бо п. Д. мае каменичку, а заслуги его для рады повѣтовои (есть ôнъ тамъ якимсь урядникомъ) — нѣякй. Але на дармо. Члены въ куріи сельскои и такъ въ меншости, а на засѣданье навѣть не всѣ прибули, — отже, розумѣеся, були переголосованй. Заложили протестъ, але чи що въ того буде, не знати.

Въ Самборѣ есть семи-клясова жѣночa школа. Въ 1882/3 шк. роцѣ учащало до неи богато дѣвчатъ рускихъ, бо около 100. Дѣвчата, особливо въ клясахъ высшихъ, мали до недавна добру учительку руского языка, панну О. Но коли она перенеслася до Дрогобыча, ôтдано науку языка руского панні В., дочцѣ звѣстного руского священика а патріотника польского зъ Долиньского повѣта. До якого легковаженя руского языка довела ся панночка В., выстане навести фактъ, що сего року въ высшихъ клясахъ дѣвочои школы на рôчнôмъ испытѣ навѣть не ôтбувся попись зъ руского языка, бо панна В. не прійшла... Читателямъ же „Дѣла“ звѣстно, що инспекторомъ шкôльнымъ въ нашôмъ округѣ есть лат. кс. Германъ Кулишь. Ôнъ бувъ на испытѣ и навѣть не звернувъ уваги на те, що не испытовано зъ языка руского! Треба знати, що въ тôй жѣночôй школѣ въ Самборѣ языка руского учатся тôлько ученицѣ-Русинки, — Польки же ôтъ науки руского языка увôльненй. А дивна рѣчь, що въ тôмъ же Самборѣ въ выдѣловôй школѣ высшôй рускій языкъ есть обовязковый якъ для Русинокъ такъ и для Польокъ. Чомужь ôнъ не обовязковый такожь въ семи-клясовôй школѣ? А законъ зъ 22 червня 1877 р. въ арт. III постановляе, що въ кождôй школѣ народнôй, въ котрôй часть учащоися молодѣжи уживае руского а часть польского языка, той языкъ, котрый не есть выкладовымъ, буде обовязковымъ предметомъ науки въ границяхъ науцѣ отвѣтныхъ. Самбôрскому кс. инспекторови мы вкажемо на примѣръ дѣвочу школу въ Дрогобычи пôдъ проводомъ фахового педагога п. Діонизія Дуба, въ котрôй примѣнено арт. III наведеного закона; тамъ всѣ ученицѣ учатся языка рускаго и якй хорошй поступы выказали на испытѣ.

Инспекторъ кс. Кулѣшь опѣкуесь своимъ способомъ не лишь школами, але и читальнею рускою въ Черхавѣ. Читальня въ Черхавѣ, розвиваючася теперь хорошо, була минувшого року розвязана ц. к. намѣстництвомъ за те, що будьто гдеякй школярѣ мали бути ей членами. На правду же, школярѣ приходили тôлько часомъ съ батьками на вечерки съ ôтчитами и спѣвомъ. Друга причина розвязаня читальнѣ була тая, що инсп. кс. Кулѣшь знайшовъ въ библіотецѣ читальнѣ двѣ книжочки рускй („Не отпустъ“, но розпустъ“ и „Розказы“), котрй ôнъ а взглядно ц. к. староство узнало неморальными. Читальню на ново заложили честнй селяне и помѣстили ей въ домѣ громадскôмъ. Недавно кс. Кулѣшь, будучи на испытѣ въ Черхавѣ, наважився розвалити той дôмъ, где теперь урядъ громадскій и читальня, бо давнѣйше въ тôмъ домѣ була школа, закимъ поставлено новый будынокъ школьный. Кс. Кулѣшь казавъ навѣть лавки зъ читальнѣ забрати, немовь то они належать до инвентаря шкôльного и були давнѣйше вписанй до него. Тымъ часомъ се неправда, бо выдѣлъ читальнѣ дать лавки зробити сего року. Колижь читальня те пояснила, кс. Кулѣшь сказавъ: „Но то продайте тй лавки, а грошѣ ôтдайте до фонду шкôльного“. Начальникъ громады сказавъ, що того читальня не може зробити, бо лавки належать до читальнѣ, а школа мае все, що ѣй потрѣбно. Впрочѣмъ зарядъ мѣсцевыхъ фондôвъ шкôльныхъ, шкôльного маетку, надзôръ надъ будынкомъ шкôльнымъ и надъ грунтами шкôльными и веденье отвѣтного инвентаря належить пôсля §. 9 закона о надзорѣ надъ школами народными зъ р. 1872, до круга дѣланя мѣсцевои рады шкôльнои, а нѣякъ до инспектора, до котрого пôсля §. 32 тогожь закона належить лишь звертати увагу на средства науковй и на внутрѣшне урядженье школы, — а вже нѣякого ему дѣла до будынку громадского и инвентаря читальнѣ.

Але о що инсп. кс. Кулѣшеви ходить? Очевидно хоче розбити читальню. Але чи другій разъ удасться розбити читальню? Нѣ, бо она поступае во всѣмъ законно и достойно. Для насъ лишь то цѣкаво, якъ то тй читальнѣ нашй, розсадники просвѣты мѣжь народомъ, суть солею въ оцѣ нашихъ „братей“...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Заповѣданый зъѣздъ цѣсаря Франць-Іосифа съ Вильгельмомъ*) ôтбувся дня 8 л. серпня а депешы телиграфичнй рознесли тогожь дня описы стрѣчи. — Цѣсаръ Францъ-Іосифъ выѣхавъ на стрѣчу Вильгельмови до Ебензе, где насипѣвъ передъ полуднемъ въ мундурѣ пруского полковника. Незабавомъ приѣхавъ такожь цѣсарь Вильгельмъ съ своею свитою и салютувавъ дожидаючому его цѣсареви австрійскому. — Привитанье обохъ монархôвъ було дуже сердечне. — Опôсля вступивъ цѣсарь Францъ-Іосифъ до вагону, котрымъ приѣхавъ Вильгельмъ и оба ôтъѣхали до Ишль где наспѣли о 12-ôй годинѣ. На двôрци желѣзницѣ, где зôбралося було много гостей пробуваючихъ въ куреціи, дожидала ихъ австрійска цѣсарева а по приѣздѣ потягу на дворець зновъ ôтбувалися церемоніи повитаня. Цѣсарь Вильгельмъ мешкавъ въ часѣ свого пробуваня въ Ишль въ Hotel Elisabeth и ôтъѣхавъ дня 9 серпня пополудни ôтпровадженый на дворець австрійскимъ цѣсаремъ и королевичемъ португальскимъ. Прощанье було дуже сердечне. — Про политичне значенье гостины цѣсаря Вильгельма въ Австріи толкувала, якъ то мы зазначили въ послѣдньôмъ числѣ нашои часописи, вся праса, выпереджаючи самъ фактъ зъѣзду; рефлексіи того рода не зôйшли ще нынѣ зъ порядку дневного и маютъ шансы ще довгій часъ бути предметомъ дискусіи журналистичнои. Що зъѣздъ сей причинився немало до скрѣпленя добрыхъ ôтношень межи обома дворами, се признаютъ майже всѣ, чи однакже визита нѣмецкого цѣсаря у Францъ-Іосифа мала якусь наперед вытычену цѣль, о тôмъ належитъ сомнѣватися. Она була выразомъ особистои пріязни сполучаючои обохъ пануючихъ, котра може мати о тôлько вплывъ на ôтношеня межинародній, о скôлько въ теперѣшнôмъ житю народôвъ симпатіи особистй монархôвъ можутъ рѣшати о межинародныхъ комбинаціяхъ политичныхъ. — Що цѣс. Вильгемъ ôтвѣдавъ австрійского монарха есть рѣчь такъ природна, що — якъ замѣчае одна газета, пôсля правилъ куртоазіи, радше мусѣлобы се дивнымъ представлятися, еслибы бувъ сего не зробивъ, пробуваючи ôтъ мѣсяця на австрійскôй територіи.

(*Терминъ скликаня рады державнои*) не есть ще дотеперь дефинитивно означеный. Въ прасѣ панують въ тôмъ взглядѣ найсуперечнѣйшй догады. „N. fr. Presse“ навязуючи до переѣзду президента палаты послôвъ дра Смольки черезъ Вѣдень и згадуючи о его визитѣ у президента министрôвъ гр. Таффе пише, що ôтбулася въ справѣ скликаня рады державнои конференція, при чѣмъ дръ Смолька мавъ высказатися за ôткрытьемъ сесіи въ половинѣ жовтня. Гр. Таффе нічого не мавъ противъ сего термину натомѣсть мавъ спротивитися министеръ скарбу дръ Дунаєвскій. Остаточнымъ результатомъ конференціи мала бути ухвала скликати раду державну на 16 жовтня. — Повысше донесенье „N. fr. Pr.“ дементуе вѣденьскій кореспондентъ „Politik“ и покликуючись на урядове запереченье сеи вѣсти, пôдноситъ кромѣ того, що ухвала на скликанье рады державнои не могла навѣть запасти, позаякъ въ часѣ пробуваня дра Смольки въ Вѣдни не було тамъ ще всѣхъ членôвъ кабинету а черезъ то не було можна передискутовати предложеня до законôвъ, котрй малибы бути внесенй въ маючôмся зôбрати парляментѣ.

(*Сесія сойму буковиньского*), скликаного въ половинѣ липня, закрыта. — На послѣдньôмъ засѣданю прійшло при дебатахъ надъ закономъ о пôднесеню учительскои платнѣ до дискусіи надъ шкôльною новелею, а въ тôй справѣ забравъ межи прочими голосъ посолъ Томащукъ, котрый въ довгôй бесѣдѣ выразивъ обаву, що мирнй ôтношеня церковнй зôстанутъ заколоченй. — Бесѣдникъ заявляе, що постанова §. 48 сего закона есть для Буковины дуже некористна и шкôдна. Въ Буковинѣ межи всѣма австрійскими провинціями найменше шкôлъ, а фреквенція дуже слаба, особливо межи сельскимъ населеньемъ, а бесѣдникъ взывае духовеньство, щобы вплывало на численне посѣщанье школы. Митрополитъ Моралю выказувавъ историчными данымі, що православне духовеньство въ Буковинѣ завсѣгды стояло за пôднесеньемъ народныхъ шкôлъ и заявивъ, що и ôнъ такожь въ тôмъ дусѣ буде поступати и застерѣгся противъ замѣтови, будьтобы Румуны на

симъ дѣломъ, бо збирався ѣхати до Петербурга.

„Зъ мѣсточка Любеча, при церквѣ Рôздва Богородицѣ, пôпъ Гаврило жалувався, що Полуботокъ напавъ на церковну землю и другй маетности та заволодѣвъ ними безправно, противъ документного посѣданя.“

Полуботокъ давъ на се обвиненье таку ôтповѣдь: — „Я не ôтоймавъ насильно маеткôвъ та земель церковныхъ, а може бути, що поступивъ такъ мôй приказный Семенъ Калмыкôвъ; а думаю такъ для того, що пôпъ жалувався передъ колегією на приказного, и его заперли на попôвску чолобитну до колегіи; але я не дававъ приказу чинити попови обиду, а и самъ пôпъ передо мною на приказного не жалувався. Впрочѣмъ приказного заперто въ колегіи на доносъ любецкого сотника Савченка, а не на доносъ попа. Бригадиръ згадувавъ менѣ про чолобитну попа, и я хотѣвъ выслати кого на слѣдство, а не пôславъ длятого, що самъ я поѣхавъ до Петербурга, а приказного доси не увôльнили зъ колегіи. Я наказувавъ приказного, щобы не наносивъ обиды попови.“

Полуботкови завдано пытаня ще про иншй рôжнй обиды, нанесенй тому попови Гаврилови. На всѣ замѣты ôтповѣвъ Полуботокъ запереченьемъ.

На тôмъ урываются переховуванй въ царскôмъ архивѣ акты въ процесѣ, выточенôмъ тайною канцелярією Полуботкови и товаришамъ. Дальше читаемо тамъ списъ арештантôвъ, котрыхъ царь приказавъ адъютантови Артемьеви-Максимовичеви ôтвезти въ Петропавловску крѣпость, где стоявъ гарнизонъ лейбъ-гвардіи Преображеньского полку. Було то 10-го падолиста 1723 року о 9 годинѣ вечеромъ.

Арештантами тыми були: 1) чернигôвского полку полковникъ Павло Полуботокъ; 2) генеральный судія Иванъ Чарнишъ; 3) генеральный писарь Семенъ Савичъ; сыны генерального судіи: 4) Иванъ и 5) Петро Чарнишѣ; 6) чернигôвского полку полковый писарь Иванъ Янушкевичъ; 7) чернигôвского полку козакъ Иванъ Рыкша; 8) стародубского полку войсковый товаришъ Степанъ Косовичъ; 9) гадяцкого полку судія Григорій Грабянка; 10) канцеляристъ генеральнои канцеляріи Николя Ханенко; 11) переяславского полку асаула и полковникъ Петро Корецкій; 12) бунчуковый товаришъ Дмитро Володковскій; 13) войсковый товаришъ Василь Быковскій; 14) канцеляристъ генеральнои канцеляріи Иванъ Романовичъ.

На дворѣ князя Бутурлина зôсталися: священикъ Василь Петрôвъ и одинайцять слугъ Полуботка, въ котрыхъ одинъ бувъ бандуристъ, а другій кухмистеръ Полякъ; шѣсть слугъ Чарниша; сѣмь слугъ Савича и кôлькохъ слугъ иншихъ арештантôвъ.

Причина арештованя Полуботка и его товаришѣвъ не зовсѣмъ розъяснена исторіею. На Украинѣ задержався переказъ, що Полуботокъ розгнѣвавъ царя смѣлою мовою, котру высказавъ цареви на улицѣ, коли царь выходивъ зъ Троицкои церкви. Бантышъ-Каменьскій въ своѣй „Исторіи Малои Россіи“ розказуе, що у старого украинця Тарновского була копія тои мовы, и що ôнъ комусь тамъ давъ еи. Въ „Исторіи Руссовъ“, несправедливо приписуванôй архіепископови Конискому, наведена довга мова, котру Полуботокъ мавъ говорити до Петра; однакъ складъ тои мовы вже въ разу зраджуе пôдробленье, якъ въ загалѣ всѣ наводженй въ тôй „Исторіи“ мовы. Бôльше до правды подôбна мова Полуботка сказана тогды до Петра, надрукована въ книжцѣ Шерера „Annales de la Petite Russie“:

„Знаю и бачу, царю, — говоривъ Полуботокъ — що Вы хочете погубити мою землю безъ всякои причины, тôлько задля злобныхъ доносôвъ гордого Меншикова: Вы уважаете себе высше всѣхъ законôвъ и хочете знищити всѣ привилеѣ, затверджень торжественно Вашими попередниками и Вашимъ Величествомъ. Вы хочете пôддати своѣй самоволи народъ, котрого волю вы самй признали. Васъ то нѣчо не коштуе посылати его на тяжкй и понижаючй роботы, силуете козакôвъ, якъ невôльникôвъ, копати каналы въ Вашихъ маетностяхъ. А що найбôльше оскорбляе насъ, — позбавляете насъ дорогоцѣнного нашого права выбирати вôльными голосами гетьманôвъ и иншихъ старшинъ. Замѣсть того, щобы полишити судінмъ зъ нашого народу власть судити своихъ земляковъ, — Вы поставили намъ на судіѣвъ Москалѣвъ, котрй не знаютъ або удаютъ, що не знаютъ нашихъ правъ и привилеѣвъ, и не перестаютъ всякими способами силувати насъ и докоряти намъ. Чи, позбавляючи насъ справедливости, Ваше Величество думаете тымъ принести Богу дяку за всѣ успѣхи, якими Ôнъ обдарувавъ Васъ? Вы ослѣпленй великостею и силою, котру дала Вамъ ласка Божа, а не думаете о Божôй справедливости. Позвольте Ваше Величество сказати Вамъ въ послѣдный разъ, що Вамъ не прійде нѣяка користь ôтъ зруйнованя цѣлого народу. Богато менше для Васъ славы — панувати силою и арештами надъ малыми рабами, якъ бути головою и батькомъ такого народу, котрый за всѣ вашй добра завсѣгды готовый все жертвувати и проливати кровь для Вашои користи и славы. Знаю, що мене чекаютъ кайданы, що мене засадятъ въ темницю на голодову смерть — московскимъ звычаемъ. Але менѣ все однаково. Я говорю за мою землю и охотно волю навѣть смерть мученика, якъ бачити страшный образъ окôнченого руйнованя моеи землѣ. Подумайте, великій царю, и будьте певнй, що Вы здасте колись рахунокъ Панови всѣхъ пануючихъ за несправедливости, якй вы чините народови, котрый Вы приняли пôдъ свою оборону.“

(*Дальше буде.*)

поли людового шкôльництва вели политику. — Законъ ухвалено одноголосно. — Въ справѣ конфликту съ румуньскими властями граничными заявивъ президентъ краевый, що внесеня мѣшаної межинароднои комисіи даютъ поруку, що Румунія на будуще свои зъобовязаня буде выповняти. — Манипуляція цлова въ Ицканахъ ôтбуваеся теперь совсѣмъ правильно. — Найважнѣйша ухвала минувшои сесіи буковиньского сойму, котрою зазначивъ ôнъ свою дѣяльнôсть на поли економичнôмъ дотычитъ конверзіи селяньскихъ довгôвъ. — Соймъ уповажнивъ именно выдѣлъ краевый, щобы въ цѣли ратованя селяньскихъ грунтôвъ зъ лихварскихъ рукъ затягнувъ пожичку въ высотѣ 200.000 зр. а. в. и при помочи тои пожычки перевѣвъ силату довгôвъ затягненыхъ на селяньскй грунта. — О скôлько причинится тая ухвала сойму до облегченя долѣ буковиньского селяньства, покаже будучнôсть. Но хочь и якъ паліятивнымъ выдаеся се средство, хочь якъ маленька сума вызначена на упорядкованье ôтношень економичныхъ всѣхъ селянъ въ Буковинѣ, то все таки фактъ сей свѣдчитъ, що репрезентація краева интересуеся долею найважнѣйшои верствы суспôльнои и стараеся хочь може запôзно повздержати край ôтъ совершеннои руины, споводованои розвельможеною лихвою.

(*Сумный станъ межинародныхъ ôтношень въ Чехахъ*) выкликаный завзятою борбою межи обома проживаючими народностями, котра роздражненье довела до нечуваныхъ розмѣрôвъ и суперечности національній перемѣнила въ расову ненависть двохъ, высоко пôдъ взглядомъ культурнымъ стоячихъ народôвъ, мусѣвъ застановити ческихъ патріотôвъ и спонукавъ до обдуманя средствъ, щобы выйти зъ безъôтрадного положеня. — Съ окликомъ мира и справедливости ôтозвалися ческй мужѣ довѣрья передъ выборами до сойму краевого, котрый мавъ статися огнищемъ взаимного порозумѣня обохъ спорячихъ сторôнъ. — Выборы до сойму скôнчилися а ихъ результатъ выказавъ значну бôльшôсть заступникôвъ ческого народу. — Вѣрнй свому окликови пôдняли Чехи велике дѣло примиреня розъединаныхъ народностей и жертвуючи своею знаменитою числовою перевагою въ репрезентаціи, предкладали противнôй сторонѣ далеко идучй уступки. Цѣле поступованье Чехôвъ въ соймѣ краевôмъ ôтзначалось умѣренностею и тактомъ политичнымъ, коли противно нѣмецка меншôсть ôткидала безъусловно всякй угодовй предложеня и мовьбы записавшись пôдъ праноръ принципіяльнои опозиціи, пріймала съ иронією всякй компромиси и найдальше идучй уступки. Но незраженй тымъ ческй мужѣ стану, котрымъ мирне пожитье обохъ народностей лежитъ на серцю и котрй для мира готовй зречись доминуючого становища, выступили ще разъ съ предложеньемъ угоды. — Иниціятиву взявъ провôдникъ Чехôвъ и начальникъ ческого клюбу соймового дръ Ригеръ. — Добачаючи въ *несправедливости дотеперѣшнои ординаціи выборчои*, головну причину непорозумѣнь межи обами народностями, поставивъ ôнъ съ 71 своими товаришами въ соймѣ внесенье, въ котрôмъ жадае змѣны ординаціи выборчои до сойму краевого въ дусѣ совершеннои справедливости и рôвноуправня обохъ народностей. — Недостачѣ ординаціи выборчои узнавали, якъ звѣстно самй Нѣмцѣ и здавалося, що ихъ заступники радо привитаютъ се предложенье ческихъ патріотôвъ. — Сталося однакожь инакше. — Съ хвилею оголошеня внесеня дра Ригера выступила противъ него цѣла нѣмецка праса и закидаючи ему нещирôсть и укрыту тенденцію майоризованя нѣмецкои народности, назвала его негацією ческого манифесту выборчого. — Но незважаючи на крики нѣмецкои журналистики, рѣшився ческій клюбъ соймовый вести начете дѣло дальше. На внесенье свого предсѣдателя дра Ригера, котрый публичну акцію бажавъ пôдготовити порозумѣньемъ съ нѣмецкимъ клюбомъ поза соймомъ, запросивъ нѣмецкій клюбъ до выбору вспôльного комитету, котрый бы мавъ застановитися надъ предложеньемъ и довести до modus vivendi. Письмо дра Ригера пôдноситъ конечнôсть такого порозумѣня и заявляе готовôсть Чехôвъ выслати въ тôй цѣли до вспôльнои комисіи ôтновѣдне число ôтпоручникôвъ. — Дръ Шмейкаль, до котрого яко президента нѣмецкого клюбу адресоване було письмо дра Ригера, заявивъ однакожь въ имени своихъ товаришѣвъ, що они не можутъ прійняти зробленого имъ предложеня и мотивуютъ ôтмовну ôтновѣдь тымъ, що Чехôвъ пôдираe теперѣшне правительство, котре становище Нѣмцѣвъ въ Австріи упослѣджуе. — Пôсля такого заявленя съ стороны провôдникôвъ Нѣмцѣвъ, не можна було думати о тôмъ, щобы они попирали предложенье. — Оно виравдѣ ухвалене, але прикре враженье, яке зробила шорстка ôтмова нѣмецкого клюбу, переконало Чехôвъ, якъ и всѣхъ другихъ Славянъ, що всякй змаганя до переведеня угоды и помиреня, мусятъ лишитися въ проектѣ.

(*Ситуація въ Босніи и Герцеговинѣ*) представляеся въ порôвнаню съ минувшимъ рокомъ о много користнѣйшою а до такого заключеня спонукуе именно враженье зъ послѣднои подорожи инспекційнои министра вспôльного скарбу и начальника окупованыхъ краѣвъ гр. Каляя. — Министерство выражаеся въ загалѣ дуже успокоюючо о успособленю мѣсцевои людности и хочь мôгбы кто замѣтити, що офіціяльнй заявленя и увѣреня часомъ суть за оптимистичнй, то обстоятельство, що послѣдныхъ часахъ не зайшовъ анѣ оденъ фактъ драстичного характеру, утверджуе въ пересвѣдченю, що положенье змѣнилося на лучше. — Спокôй и порядокъ приверженый въ обохъ провинціяхъ що найменше на зверхъ совершенно, начальнй власти не обавляются поки-що заколочня мира а въ виду того можна було и войска окупаційнй зредуковати зъ 40 на 35 тысячѣвъ. — Министеръ Каляй завѣвъ въ минувшôмъ роцѣ не одну реформу въ администрациі и судôвництвѣ и кажутъ що бôльше знаходитъ узнаня у жителѣвъ, якъ давнѣйша управа генерала Филиповича, котра якъ звѣстно, не мало причинилася до повстаня. — Въ выборѣ людій бувъ гр. Каляй також щасливый; ôнъ обсадивъ верховнй уряды урядниками австрійско-угорского тѣла консулярного, котрй свои обовязки добре выконуютъ и у людности не конче зле виджений. — Начальникъ Босніи и Герцеговины памятавъ о тôмъ, що въ окупованыхъ краяхъ треба сильного и енергичного правительства, але не забуваvъ також, що енергія не повинна выроджуватися въ самоволю и брутальнôсть. Администрація въ Босніи и Герцеговинѣ повинна бути справедлива и точна и не йти въ слѣды давнѣйшои управы турецкои. — Тыхъ всѣхъ свойствъ не мала здаесь администрація окупованыхъ краѣвъ за бар. Филиповича, котрый пообсаджуваvъ бувъ всѣ верховнй мѣсця Хорватами, бо люднôсть краева для Хорватôвъ незвычайно неприхильна. Босняки до того зненавидѣли хорватску управу, що въ часѣ подорожи министра неразъ приходили съ прошеньями, щобы не дававъ имъ на урядникôвъ Хорватôвъ. — Релятивно можна назвати положенье користнымъ а станъ сей завдячити належитъ також и тому обстоятельству, що нема теперъ агитація зъ загранicѣ. — Край вымагае ще много праць, особливожъ въ ôтношеню економичнôмъ але всѣ найлучшй замѣры розбиваются о недостатокъ грошій. — Бôльше якъ 6—7 милiонôвъ, по трѣбныхъ на окупацію войскову, делегаціи не думаютъ навѣть дати, поки не рѣшится правнополитичне питанье. Пôсля постановъ трактату берлиньского маe Порта надъ окуповаными краями суверенну власть а формальна анексія безъ ея призволеня представлялабыся для Австріи дуже небезпечною и то не тôлько зô взгляду на Туреччину, котра чулабыся ображеною въ своихъ правахъ але також и для того, що онôсля моглабы се выкористати Россія и обôйти для своихъ цѣлей призволенье Порты. — По поводу недавнои визиты министра справъ заграничныхъ гр. Кальнокого у цѣсаря Вильгельма, подали були гдеякй газеты вѣсть, будьтобы при тôй случайности порушена зôстала справа анексіи окупованыхъ краѣвъ, однакъ съ компетентнои стороны запереченo сю поголоску, покликуючися на то, що Нѣмеччина въ тôй справѣ не може мати жаднoго голосу, и дальше, що правительство австр. поки що про анексію не думае. — Но якъ въ правительственныхъ кругахъ не уважаютъ справы анексіи совершенно дозрѣлою, то замѣтна въ окупованыхъ краяхъ робота австрійского елементу клерикального, що вже напередъ бажае придбати собѣ вплывъ и пановань надъ тамошною людностею. — Якъ мы вже свого часу зазначили, ведеся въ Босніи и Герцеговинѣ пôдъ протекторатомъ именованого австрійскимъ правительствомъ боснійского владики Гангльбавера католицка пропаганда, котра зъорганизовала навѣть для своихъ цѣлей „товариство пôдмога“. — Чи и зыскае що черезъ то идея католицизму, належитъ сомнѣватися, а зъ другои стороны есть рѣчею певною, що способъ веденя пропаганды може причинитися до ослабленя политичного вплыву Австріи, бо знаный консерватизмъ и преданнôсть вѣрѣ батькôвъ, котрй характеризуютъ населенье окупованыхъ краѣвъ, выкликують противъ реакцію католицкому прозелитизмови котра може звернутися противъ самого правительства, уважаного виновникомъ ненавистныхъ религійныхъ новацій.

ЗАГРАНИЦЯ.

„Hannibal ante portas!“ накликуютъ зъ рôжныхъ сторôнъ. И гдежь той Ганибаль? Ну, єго ще нема, але ôнъ може прійти, а тогды горе тому, кто єго вже давно не добачивъ и не приготовився, щобы єго ôтновѣдно пріймити. Щобъ отже не заскочила кого яка бѣда, треба завчасу до нея приготовитися, треба потрясти оружіемъ, а може Ганибаль перепудится и самъ утече. Такъ думаютъ и роблятъ нынѣ майже всѣ державы. А може бути, що они памятаючи на пословицю „si vis pacem...“ зброятся ôтъ нôгъ до головы, выдаютъ сотки милiонôвъ на крѣпости, а все лишь для того, щобы всѣми силами удержати такъ пожаданый миръ, а поки-що дѣйстно приготовити вôйну. Такъ то и въ самôй рѣчи здаеся бути. Але хочь въ атмосферѣ заноситъ вже порохомъ, хочь ту и тамъ покажеся, якъ той воронъ вѣтрячій труна, гдеякій шпіонъ выслѣджуючій плянъ якои крѣпости, то все таки хибнымъ булобы думати, що нынѣ або завтра звѣстятъ намъ газеты о выповѣдженю вôйны однои держави другôй. Якъ однакожь стратегикъ передъ починомъ вôйны муситъ обзнакомитися съ терeномъ и предвидѣти, где єго непріятель може заскочити, такъ такожь обовязкомъ журналиста высондувати обстановы, якй и где они вôйну можутъ спровадити. Тожь пригляньмося и мы близше тому горячковому зброеню поодинокихъ державъ.

Въ двохъ сторонахъ всхôдноi Европы, на пôвночи и на полудни, збѣгаются интересы державъ такъ, що вôйна, хочь ще и далека, не дасться обминути. Съ смертею россійского царя Александра II. устали давнѣйшй дружнй ôтношеня Нѣмеччины и Россіи, а на ихъ мѣсце наступивъ такъ сильный антагонизмъ мѣжь обома державами, що скорше чи пôзнѣйше муситъ наступити явный роздоръ. Ненависть противъ Нѣмцѣвъ проявляючася въ Россіи майже на кождôмъ кроцѣ зъ одноi стороны, а крикъ спхъ на пригнетенье ихъ, пôднесеный въ надбалтійскихъ провинціяхъ зъ другои стороны, пôддержуютъ той антагонизмъ лишь тымъ сильнѣйше. До роздраженя Россіи причиняеся ще и немало союзъ Нѣмеччины съ Австрією, котра зновъ зъ своеи стороны яко заступница и покровителька Славянъ въ своѣй державѣ, вплывае значно не тôлько на Славянъ полудневыхъ, где доси мала вплывъ сама тôлько Россія, але також своимъ поступованьемъ супротивъ Полякôвъ, стаеся для Россіи крайно небезпечною. Такъ отже ôтношеня мѣжь сими трема державами, хочь поки-що не прямо ворожй, то все таки и не дружнй. Трудно допускати, щобы вôйну мѣжь сими державами вызвала колись сама Россія, и для того мы вѣримо словамъ ген. Гурка, сказанымъ до войсковыхъ представителѣвъ въ Варшавѣ. „Россія, — сказавъ ген. Гурко, — розтягаючася ôтъ Амура до Вислы, на стôлько велика, що не потребуе забору чужихъ земель, але и зъ территоріи до неи належачои не опуститъ нѣ однои пяди.“ Наколибъ отже мало прійти колись мѣжь сими державами до вôйны, то Россія моглабы и мусѣлабы тутъ выступати ôтпорно. На се, видко, хоче она бути приготованою и укрѣпляе позиціи всякими силами. Варшава, Модлинъ, Ивангородъ, Береcть литовскій маютъ стати сильными крѣпостями. Наколи Россія громадитъ въ Царствѣ Польскôмъ величезне число кôнницѣ, то робитъ се бôльше задля браку добрыхъ комуникацій, щобы не датися заскочити непріятелеви, котрого мобилизація, якъ звѣстно, добре уладжена. И Нѣмеччина не спитъ, але всякй ей приготованя, то лишь нѣмецка обачнôсть и вырахованье не сягаюче тôлько до завтра. Якъ давнѣйше, такъ и теперь, працюютъ Нѣмцѣ невсыпущо надъ военнымъ апаратомъ, щобъ на даный знакъ єго тôлько порушити.

Инакше маeся рѣчь на полудни, на Балканьскôмъ пôвъостровѣ. Тутъ вже Россія выступае смѣлѣйше и тутъ лишь може она въ данôмъ случаю выступити зачѣпно. Поки що однакожь працюе тутъ лишь апаратъ дипломатичный. Наколи жь мала Румунія робитъ тôлько шуму своимъ зброеньемъ, то нѣкого не здивуе. Румунія маe свои ôтрубнй цѣли, вымѣренй въ першôмъ плянѣ тôлько противъ Австріи. Але зъ ôтки у неи така смѣлôсть? Не вжежь румуньске правительство такъ короткозряче, що гналобы румуньскій народъ просто въ пропасть, готовлячися до вôйны и наражаючи край поки що хочьбы на матеріяльну руину? Смѣлôсть Румуніи и ей военнй приготованя маютъ гдесь инде певнѣйшу точку опору, якъ тôлько въ власнôмъ народѣ а шумъ пôднесеный нею въ послѣдныхъ часахъ єсть якбы слаба ôтновѣдь на австрійско-нѣмецкій союзъ, котрый мимо страханя на дальше затвердженый. — Такъ отже приготовуются два осередки, на котрыхъ въ невеликôй будущанѣ маe важитися судба народôвъ. Суть то якбы два вулканы, на котрыхъ нынѣшна суспôльнôсть спочивае а ôтгомонъ зброенися єсть якбы зловѣще землетрясенье, вѣщуюче страшну катастрофу. — Мирнѣйше представляеся намъ западна Европа а хочь и тутъ не думаютъ о розброеню, то все таки въ найблизшôй будучности не можутъ народы боятися жаднои опасности. Однакожь вôйна чи то на Балканьскôмъ пôвъостровѣ чи надъ Вислою моглабы значно и рѣшучо вплынути и на захôдну Европу, для того и тутки особливо въ Франціи слѣдятъ пильно за ходомъ рѣчей на всходѣ и не остаются по заду съ своими приготовленями.

Россія. Бухарскій емиръ дозволивъ россійскимъ войскамъ на случай потребы перейти черезъ свою территорію чи то въ направленю до Мерву чи до Афганистану. Пôдчасъ переходу обѣцивъ дати россійскимъ войскамъ мулôвъ и провіянту. — На Вознесеньскôмъ Проспектѣ въ Петербурзѣ кинувъ якійсь незнакомець, ѣдучи возомъ, бляшанну пушку, наповнену масою, котра *експлодувала и наповнила* дымомъ цѣлу улицю. Кинувшого пушку не пôймали. — Зъ Владивостока доносятъ до „Вост. Обозрѣнія“, що въ Сибѣри, именно въ краю Усурійскôмъ обѣгаютъ вѣсти о дуже напруженыхъ ôтношеняхъ мѣжь Россіею и Хинами. Хины, невдоволенй кульджійскимъ трактатомъ, очѣкуютъ лишь нагоды, щобы выповѣсти Россіи вôйну. Жителѣ Сибѣра дуже занепокоенй особливо зô взгляду на слабу оборону владивостоцкои пристанѣ и въ загалѣ цѣлои хиньскои границѣ. — „Прав. Вѣстн.“ подае циркуляръ министра народнои просвѣты, въ котрôмъ доказуеся вплывъ згубнои пропаганды въ 14 гимназіяхъ и 4 реальныхъ школахъ. Длятого звертаeся министеръ до школьныхъ властей, щобы пôсля закона зъ 1874 р. не дозволяли ученикамъ выходити зъ дому тôлько зъ билетами; щобы ученики пôдъ часъ науки не выходили зъ школьного забудованя; кромѣ школьного надзору установляе ще надзôръ полиціи и дозволяе переводити ученика зъ высшои клясы въ низшу. Наколибъ межи молодежою показалася яка пропаганда, приказуе министеръ заразъ о тôмъ собѣ донести. — Баронъ Боде Колычевъ именованый надъ-министромъ царского двору. Архангельскій губернаторъ Полторацкій и уфимскій губернаторъ Щепкинъ, назначенй одинъ на мѣсце другого. Министеръ юстиціи выѣхавъ за границю, лишивши заступникомъ товариша министра Маркова. — Тифлиска городска дума вручила Лорисъ-Меликову дипломъ почетного горожанина. — Министерство внутренныхъ дѣлъ думае установити комисію, котра за однымъ разомъ переглянулабы всѣ фабрики и выслѣдила станъ роботниковъ и ихъ ôтношенье до фабрикантôвъ.

Нѣмеччина. О теперѣшнôмъ церковно-политичнôмъ положеню пише „Schles Ztg.“ такъ: Кôлька либеральныхъ газетъ объявили недавно, що папа на маючôмъ ôтбутися консисторѣ, выскаже свои погляды на теперѣшне положенье церковноi справы въ Прусахъ и покаже дорогу, котрою курія на будуче буде поступати. Пôсля певныхъ информацій не може о тôмъ бути и мовы. Наколи бы Левъ XIII мавъ що говорити о церковно-политичнôмъ положеню, то певно не спôмне о ôтношеняхъ въ нашôй ôтчинѣ. Понеже пруске правительство не ôтновѣло доси на обѣ послѣдній ноты курiи и понеже въ Ватиканѣ не уважаютъ нынѣшнои хвилѣ за ôтновѣдну ôтступити ôтъ становиска занятого курією въ послѣдныхъ нотахъ, то папа не зможе сказати нѣчого нѣ нового, нѣ дуже важного. Курія маe ще надѣю, що Прусы выступлятъ въ сей або въ другій способъ зъ своеи резервы въ жаданяхъ ôтъ Риму и завяжутъ зновъ переговоры. Въ Ватиканѣ радо видѣлибы, наколибы кн. Бисмаркъ высказавъ въ тôмъ взглядѣ свои бажаня. Наколи се лишь наступитъ, то переговоры можутъ розпочатися чи то въ Берлинѣ, чи въ Киссингенъ. — Выбôръ проф. Генеля до парляменту вже певный. Проф. Генель одержавъ доси 13.191 голосôвъ а его противникъ соціялистъ Гайнцель лишь 8771. Не знаный ще результатъ зъ пяти выборчихъ округôвъ; голосы тй однакожь не станутси рѣшучими для Гайнцля. — „Polit. Nachrichten“ звертаютъ въ довшихъ статіяхъ увагу на польско-народовй агитаціи въ познаньскôмъ и въ всходныхъ Прусахъ.

Англія. О'Донель, убійца Керея, ставленый передъ судомъ присяжныхъ сказавъ, що ôнъ зробивъ тое въ власнôй оборонѣ, бо Керей добувъ револьвера и ему грозивъ. Тому однакожь заперечуе жена Керея и ей старшій сынъ. — До Лондону пріѣхали зъ Парижа: нигилистъ Гартманъ и французкій комунистъ Дибоа. Они роблятъ приготованя до межинародного конгресу соціялистôвъ, котрый въ вересню маe ôтбутися въ Лондонѣ. Въ Ливерпули засудивъ судъ присяжныхъ пять обжалованыхъ о зраду стану на доживотну вязницю. Обжаловано ихъ головно о то, що фабрикували въ Корку динамитъ и перевозили до Ливерпуля для высаджeня въ воздухъ публичныхъ будынкôвъ.

Італія. Папа преконизувавъ кôлькохъ епископôвъ и архиепископôвъ, межи иншими такожь одного для Букарешту. Зъ Гибральтару доносятъ, що на Мароканьске побереже прибула італійска флота, котра не уступится, поки мароканьске правительство не усуне губернатора Рабату Бени Гассана и другихъ, котрй вызвали конфликтъ съ Італією.

Испанія. Пôсля „Temps“ положенье Испаніи маe бути трудне. Богато официрôвъ выznae идею републиканьску и длятого можна сподѣватися на богато важныхъ мѣсцяхъ революціи. Въ пôвнôчнôй Испаніи приготовуются Карлисты до акціи. — Єсть поголоска, що въ Бадахозъ (Badajoz) збунтувався цѣлый полкъ. — Повстанье въ Нагарѣ въ старôй Кастиліи придушене.

Румунія. Коли майже по всѣхъ державахъ запанувъ якійсь горячковый неспокôй и майже всѣ правительства працюютъ надъ забезпекою границь своихъ краѣвъ то и Румунія не спочивае и звертае на себе напружену увагу цѣлого свѣта. Мовь перечуваючи яку недалеку политичну завируху, працюе невеличке королевство надъ забезпеченьемъ власнои хаты а ген. Бріяльмонтъ помагае ему за добрй грошѣ. Румунія фортификуеся и то не на жарты, бо кошта фортифікаційнй обрахованй на 500 милiон. франкôвъ. Столиця маe бути уфортификована на великй розмѣры на взорець Парижа, а по цѣлôмъ краю, особливо же на границяхъ, маютъ станути величезнй крѣпости. Ген. Бріяльмонтъ жадае за свою роботу не велику суму, бо лишь 3% ôтъ коштôвъ цѣлои будовы. Але вже и самому правительству, котре впрочѣмъ охотно принялобы Бріяльмонта, выдаeся тая платня трохи за велика, и оно хотѣлобы ей обнижити. Инакше, якъ правительство, задивляeся народъ на фортификаційну роботу. Вже доси треба було платити надзвычайно великй податки на удержанье войска, а теперь приходятъ знову тягары фортификаційнй. Тожь не дивниця, що коли въ сферахъ правительственныхъ всѣ занятй лишь плянами крѣпостей, то въ народѣ будится велике негодованье. Ся справа фортификацій, вымѣрена въ першôмъ плянѣ противъ Австріи, не могла въ сей державѣ не вызвати великого негодованя. Для того румуньскй газеты заперечуютъ — якъ завсѣгды при подôбнôй знагодѣ — всякй ворожй намѣренія противъ Австріи и доказуютъ, що правительство зовсѣмъ не замовляло ген. Бріяльмонта. — „Московск. Газ.“, заохочуюча Румунію до опору въ справѣ дунайскôй, доказувала, що Россія въ данôмъ случаю стане по сторонѣ Румуніи и буде ей спомагати; теперь однакожь показуеся, що россійске правительство выразно заявило румуньскому послови въ Петербурзѣ, що не маe зовсѣмъ жаднои солидарности интересôвъ съ Румунією на уйстю Киліи. — Недавно розôйшлася була поголоска, що правительство румуньске покликуе великій контингентъ резервистôвъ до чинной служby и списуе конѣ та що затягае въ Берлинѣ велику пожичку на фортификаціи; тому всему заперечуе теперь правительство. — Католицке архіепископство установлене въ Букарештѣ подае повôдъ опозиціи до жалобъ, будьтобы оно, пôддержуване австрійско-католицкою пропагандою, загрожувало православнôй церквѣ и интересамъ краю.

НОВИНКИ.

— **Намѣстникъ гр. Потоцкій** прибувъ на кôлька днѣвъ до Львова, щобы передати свôй урядъ наслѣдникови и розпрощатися. Вчера прощали єго урядники и власти войсковй. Небавомъ гр. Потоцкій выѣздитъ съ родиною до Швайцаріи.

— **Парохомъ церкви св. Варвары въ Вѣдни** и ректоромъ семинаріи зôстане — *якъ доносятъ* вѣденьскй газеты — дръ Теофиль Сембратовичь префектъ при львôвскôй дух. семинаріи.

(+) **О погромѣ жидôвъ въ Катеринославѣ**, — про котрый мы одержали зъ ôттамъ допись, написану пôдъ першимъ враженьемъ грôзнои хвилѣ, — подыбуємъ ще гдеякѝ дальшѝ вѣсти въ „Екатеринославскôмъ Листку“. Цѣкава рѣчь, що то, чого обавлявся нашь дописователь, дѣйстно сталося. Погромъ повторився и другого дня и зновъ войско мусѣло стрѣляти. „Екатеринославскій Листокъ“ описуе, що всѣ жителѣ города були дуже переляканѝ, особливо въ ночи, бо улицѣ були не освѣтленѝ и трудно було розпôзнати, котрый дôмъ христіяньскій, а котрый жидôвскій. Христіяне выставляли святѝ иконы и кресты въ ôкнахъ и въ дверехъ и освѣчували ихъ ясно свѣтломъ. На другій день въ полудне погромцѣ кинулися догромлювати жидôвскѝ шинки, що першого дня не погромили. Коли погромцѣ розбивали магазинъ горѣвки жида Арнштайна, роздалися выстрѣлы москалѣвъ. На додатокъ, здаесь черезъ неосторожнôсть, занялася въ магазинѣ оковита, при чѣмъ тяжко попеклось шестеро людей, мѣжь тыми двѣ жѣнки. Пожарна сторожа прiѣхала швидко съ сикавками и огонь злокализувала. До 3 годины пополудни богато людей арештовано и ôтъ того часу въ мѣстѣ успокоилось. — Зъ дописей зъ Катеринослава до кіевскои „Зарѣ“ выймаємо ще гдеякѝ подрôбности: На Козачôй улицѣ погромцѣ збурили божницю и жидôвскѝ приказаня дерли въ кавалки. Въ ночи запалили будку съ тютюномъ. Страшный и незвычайно дивный образъ представляло мѣсто середъ ночи. Куда лишь кинути окомъ, всюда улицѣ покрытѝ не то снѣгомъ, не то инеємъ; то бѣлѣло пѣрье зъ перинъ и подушокъ жидôвскихъ. Вѣтеръ свобôдно залѣтавъ собѣ до хатъ крôзь побитѝ ôкна и поломанѝ дверѣ. Въ розбитôмъ богатôмъ магазинѣ горѣвки жида Штромберга погромцѣ бродили по колѣна въ горѣвцѣ. Тожь то було утѣхи! Ще першого дня почали жиды страшно утѣкати зъ города, але на бѣду, нѣгде не можна було подыбати анѣ одного звощика; всѣ поховалися. Погромленѝ жиды выбралися за мѣсто и розложилися коло окописка въ числѣ до 2000 душь. Фейлетонистъ „Екатеринославского Листка“ докоряе поважаныхъ въ мѣстѣ богатыхъ купцѣвъ-христіянъ („почтенне купечество“), що они не вздержували погромцѣвъ, але ще жарты собѣ строили. — Пôсля информацій тожь газеты, въ обохъ дняхъ погрому войска убили на смерть 14 людей, а 28 ранили; зъ раненыхъ гдеякѝ вже умерли. До губернскои больницѣ знесено 25 раненыхъ. Розумѣеся, що мѣжь убитыми и ранеными попадаются и такѝ, котрѝ не були виноватѝ; се звычайно буваѣ въ такихъ случаяхъ, коли войско стрѣляе сальвами. Одного чоловѣка заблудивша куля ранила въ мѣскôмъ садѣ. Городска рада зôбралася на надзвычайне засѣданье и ухвалила гдеякѝ средства для поратованя потерпѣвшихъ жидôвъ.

(+) **Погромъ жидôвъ въ Пештѣ.** Дня 8 л. серпня товпы народу зôбралися передъ готелемъ пôдъ „Бѣлымъ лебедемъ“, где замешкавъ одинъ зъ проѣвъ ниредьгазского процесу, жидъ Шарфъ, и зняли страшенный крикъ и галасъ. На тôмъ однакъ не стало, бо товпы кинулися заразъ на жидôвску кавярню и зруйнували єи; ôттакъ розбили, зруйнували и зрабували склепы съ меблями, съ бѣльемъ и съ зигарками на улици Кеперезскôй. Цѣла улиця представляла видъ страшного спустошеня. Закимъ войско приспѣло, головнѝ проводирѣ погрому вже розбѣглися. Страты дуже великѝ. Войско замкнуло Кеперезску улицю кордономъ. Зъ боязни, щобы погромъ не повторився, въ ночи бувъ сконсигнованый цѣлый гарнизонъ въ Пештѣ. Газеты жидôвскѝ винятъ полицію, що потурае антесемитскимъ агитаторамъ, а газеты антисемитскѝ складаютъ всю вину на зухвальство жидôвъ. — Въ ночи на 10 л. с. м. около пôвночи повторилися въ Пештѣ розруси противъ жидôвъ. Товпы гуляли по улицяхъ: Кеперезскôй, Окружнôй, Стаційнôй и Бзовôй. Передъ шпиталемъ св. Роха товпы обкидали камѣньемъ инспектора полиціи, котрый стрѣливъ шѣсть разôвъ зъ револьвера. Въ кôлькохъ мѣсцяхъ розбито и зруйновано шинки. Зъ одного заѣзднаго дому кидано на полицію камѣньемъ, а полиція пôслала туда кôлька стрѣлôвъ. Много людей арештовано. По всѣхъ улицяхъ мѣста ходятъ полиційнѝ и войсковѝ патролѣ. Въ цѣлôй Угорщинѣ народъ христіяньскій розлюченый на жидôвъ. Зъ Тисса-Еляръ доносятъ, що прибувшѝ тамъ увôльненѝ судомъ жиды не довго тамъ будутъ похожати. Хотятъ чимъ скорше спродаватися и выноситись. Въ Тисса-Еляръ выбухае пожаръ по пожарѣ. Пôдчасъ одного пожару якiйсь Петро Солтесъ ухопивъ бувъ дочку Вайсштайна (зъ процесу въ Ниредьгаза) и хотѣвъ метати въ огонь; до протоколу зôзнавъ, що бувъ тогды пяный.

— **Рускій народный театръ** пôдъ зарядомъ пп. Биберовича и Грыневецкого дае завтра, с. є. въ недѣлю, послѣдне представленье въ Зарваници а вô второкъ, дня 2 (14) с. м. перше представленье въ Манастырискахъ. Тамъ дасть всего 10 представленъ въ оранжеріи гр. Молодецкого. Щобы улекшити рускôй публичности учащанье на представленя, дирекція установила дешевый абонаментъ: за крѣсло на 10 представленъ 8 зр., а за два крѣсла (побôчь себе) лишь 15 зр.

— **Въ справѣ звѣстнои Вайсовои** слѣдство, котре провадивъ судія слѣдчій п. Ляхавецъ, вже укôнчене и акта ôтступленѝ прокураторіи для выготовленя акту обжалованя. Вайсова остае въ слѣдчôй вязници.

— **Ôтъ п. прокуратора державного** одержали мы слѣдуючу допись: Дотычно статіи пôдъ заг. „Ôткрыте недавно огидне злочиньство“ въ рубрицѣ „Новинки“ „Дѣла“ зъ дня 9 с. м. число 85, упрашаю на основѣ §. 19 закона прасового умѣстити въ найблизшôмъ числѣ спростованя, що переведене слѣдство противъ А. Вайсъ, зовсѣмъ не выказало. щобы посуджена мала якôбудь зносины съ ученицями науковыхъ закладôвъ, про тое всѣ инши внесеня въ тôмъ взглядѣ въ дотычнôй статіи замѣщенѝ, суть безъосновнѝ. — Во Львовѣ, дня 10-го серпня 1883.

Ц. к. прокураторъ державный *Шимоновичъ.*

— **Мѣсточко Бôрки велинѝ** — якъ намъ розказували пріѣзжѝ — мало сильно потерпѣти ôтъ пожару.

— **Сестры Уршулянки** ôткрываютъ въ Чернôвцяхъ 6-клясовый пенсіонатъ женьскій вже съ початкомъ слѣдуючого року шкôльного.

— **Крашевскій** повернувъ вже до Дрездна и замешкавъ въ своѣй вилли пôдъ строгимъ дозоромъ полиціи.

— **До рады мѣста Львова** внѣсъ кружокъ горожанъ петицію, щобы постаралася у правительства о перенесенье мужеского закладу карного (зъ Бригидокъ) зô Львова до Винникъ, а до Львова перенести фабрику тютюну. Петенты подали слѣдуючѝ мотивы того внесеня: 1) Закладъ карный стоитъ въ найлюднѣйшôй части города, мѣститъ 1500 вязнѣвъ и больницю о 150 ложахъ. Въ закладѣ появляются все заразливѝ хоробы, а каналізація будынкôвъ зле переведена. 2) Вязнѣвъ учатъ всякихъ ремеселъ и они можутъ робити все далеко дешевше. якъ ремѣсники мѣскѝ; забиваютъ отже мѣскій промыслъ. 3) Колибъ на мѣсце вязнѣвъ перенесена була фабрика тютюну зъ Винникъ до Львова, то правительство заощадилобы кôлькадесять тысячь зр. рôчно, котрѝ выдае на перевоженье тютюну.

(+) **Епископъ зъ Казамиччіолѣ**, Меннель, згинувъ такожь при страшнôй катастрофѣ, засыпаный звалищами. Цѣлыхъ двайцять и чотыри годинъ лежавъ живый пôдъ звалищами, и кричучи взывавъ помочи. До свого сестрѣнка, що разомъ съ жовнѣрами глядавъ за нимъ, щобъ ôткопати, кричавъ нещасливый епископъ: „Я ту! Сюда копайте! Ратуйте мене, ратуйте!“ Ôткопуванье не ишло такъ легко и закимъ жовнѣры зняли зъ него послѣдну верству звалищь, старенького опустили силы и передъ кôлькома минутами, нѣмъ его выдобули, спустивъ духа; тѣло було ще тепле. — Войско италійске съ посвященьемъ, справдѣ по иройски працювало при ôткопуваню трупôвъ; сю службу повнило оно не зъ мусу, але зъ найлучшои своеи волѣ и съ охотою. Дуже красно описався одинъ региментъ въ Неаполи. Той региментъ дôставъ одного дня наказъ вырушити на островъ Искію ратувати нещасливыхъ. Днемъ впередъ найстарша кляса воякôвъ дôстала ôтпустку до дому; кôлькасотъ воякамъ зъ полку усмѣхалась надѣя за день-два бути середъ родины дома. Полковникъ дôставши наказъ вырушати до Искіи, скликавъ цѣлый полкъ и объявивъ ему, що заразъ маѣ збиратись до походу, — розумѣесь, додавъ, тѣ, що дôстали ôтпустку, можутъ або ити до дому, або вырушити разомъ до тяжкои роботы: ратунку нещасливыхъ жертвъ катастрофы на Искіи... „Кто отже не хоче ити съ нами а хоче ити до дому, нехай руку пôднесе и выступитъ.“ И отъ, анѣ одна рука не пôднеслася, анѣ одинъ воякъ не выступивъ! Всѣ пôшли съ региментомъ на ратунокъ нещасливымъ. Якій взнеслый объявъ патріотизму и гуманизму!

(+) **Перевернувся вôзъ съ оковитою** въ селѣ Конюшковѣ, въ повѣтѣ бродскôмъ! Ну, се ще не булобы дивo, кобы тôлько й лиха! Але отъ пишовъ собѣ въ поле на роботу селянинъ Федько Яцѣй и побачивъ, що зъ одной розбитои бочки сплывае оковита, ажь льеся! Федько, бѣдолаха, не мавъ може нѣколи ще въ житю такого пригôдного случаю напитися до-схочу жидôвского нектару, якъ нынѣ. Причепився до бочки и пивъ доти, доки не упавъ безъ памяти. Перележавъ кôлька годинъ, а пôдъ нôчь и упокоився...

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Канонічну институцію на Рѣпневъ, дек. буского, получивъ о. Емилій Дольницкій.

Презенту получивъ о. Михаилъ Костецкій, сотрудникъ зъ Трибуховець, на Сновидôвъ, дек. бучацкого.

Введенѝ въ душпастырскѝ посады оо.: 1) Теодоръ Леонтовичъ въ завѣдательство въ Поднѣстрянахъ; 2) Сильвестеръ Богачевскій въ завѣдательство въ Манаевѣ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію для презентованыхъ священикôвъ: 1) Іосифа Домбчевского на Ясенôвъ гор.; 2) Константина Левицкого на Журавно и 3) Іоана Слюзара на Скалатъ.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

Каролина Остаповичъ, учителька рускои школы вправъ во Львовѣ, умерла сими днями въ селѣ Ласкôвцяхъ коло Будзанова. Ôтъ часу занимованя покôйнои учителькою въ рускôй школѣ, хорувала на чахотку. Сего року удѣлила ѣй була краева рада шкôльна 6-мѣсячну ôтпустку для поратованя здоровя. Каролина Остаповичъ упокоилася въ 48 роцѣ житя.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **Редакторови журнала „Кіевскои Старины“**, п. Лебединцеву позволило правительство користати зъ архива дѣлъ, ôтносячихся до польского повстаня зъ 1863 року. Архивъ той — якъ пише „Заря“ — маѣ хоронити у себе дуже богато незвычайно важныхъ и цѣкавыхъ документôвъ для историка послѣдного польского повстаня. „Кіевска Старина“ буде, надѣятись, мѣстити матеріялы о исторіи того повстаня.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыдневѝ раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѝ и поправнѝ.

Шумнѝ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѝ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѝ“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), ше тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (12—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѝ суть съ трема колесами, цѣлѝ желѣзнѝ, дуже тревалѝ, хорошѝ и густовнѝ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѝ для выробленя силъ фізичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѝ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Товариство „Просвѣта“
во Львовѣ,
ул. Скарбкôвска ч. 2, I поверхъ,
маѣ великій накладъ
рускихъ контрактôвъ купна-продажи и позвôвъ багательныхъ, (4—4)
котрѝ продае по дуже умѣреныхъ цѣнахъ, а то:
1 либра контракту 30 кр. а. в.
1 „ позву багат. 25 кр. а. в.
На замовленье высылае почтою.

УЧИТЕЛЬКА
способна удѣляти приписанѝ науки для шкôлъ народныхъ и хорошо вправна въ всѣлякихъ жѣночихъ роботахъ ручныхъ, принялабы ответне помѣщенье. Всякѝ поясненя подасть о. І. Б. капелянъ въ Свистѣльникахъ, почта Лишця долѣшна.

Муштарда - Естрагонъ
въ патентованôмъ опаковаю.
Викторъ Шмидтъ и Сыны
Вѣденьска спеціяльность
найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовѝ слоики правдивѝ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНѝ
яко то:
зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки
поручае
по якъ найдешевшôй цѣнѣ
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.
(на противъ „Народного Дому)“.

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшѝ приборы на раты пôсля умовы.
Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.
(Цѣнники на жаданье франко.)

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись
„НОВЕ ЗЕРКАЛО“
пôдъ редакцією *Корнила Устіяновича.*

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нôве Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (11—?)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„МЕРТВѝ ДУШѢ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ вельмон 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

КОБЗАРЪ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.
Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)
Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (13—?)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 87. Львôвъ, Вторникъ 2 (14) серпня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . 6 рубл
на чверть року . . 3 зр. на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на цѣлый рôкъ . 10 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр. на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр. на четверть ро 4 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ — токъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 6·— на цѣлый рôк 5 рубл.
на пôвъ року зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

Новый намѣстникъ Галичины.

Коли ôтъ давна вже димиссія гр. Альфреда Потоцкого була рѣчею сподѣваною, — то дивна рѣчь, що галицко-польска журналистика далеко бôльше займалася уступленьемъ старого намѣстника, якъ именованьемъ нового. Се выглядало такъ, що, мовлявъ, нехай собѣ буде новымъ намѣстникомъ кто небудь, щобъ тôлько чимъ швидше переставъ нимъ бути гр. Потоцкій. Мы констатуємо фактъ, що передъ именованьемъ нового намѣстника, въ дневникарствѣ польскôмъ не було дебатъ и спорôвъ надъ личностею наступника гр. Потоцкого. Разъ лишь одинъ пôдъ часъ сегорôчныхъ выборôвъ до сойму выплыло було имя кн. Адама Сапѣги, але вѣденьскй офиціозній газеты поспѣшились здементувати фалшиву поголоску,— и ôтъ того часу о „червонôмъ князю“ яко кандидатѣ на посаду намѣстника не було згадки. Натомѣсть загально догадуванося, що наступникомъ гр. Потоцкого зôстане именованый п. Филипъ Залескій, вицепрезидентъ намѣстництва. Догадуванося и мовчано.

Кимъ же єсть той новый намѣстникъ, п. Филипъ Залескій? Єсть ôнъ передовсѣмъ здôбнымъ, рутинованымъ и роботящимъ урядникомъ. Перейшовши всѣ степенѣ политичного урядника, працювавши въ краю, на провинціи и во Львовѣ, и въ министерствѣ въ Вѣдни,— мусѣвъ обзнакомитися съ потребами краєвыми и съ ôтношенями краю до центрального правительства. Безперечно, що тй свойства нового намѣстника при добрôй єго воли моглибы принести для краю великй користи. Намѣстникъ єсть не лишь начальникомъ властей правительственныхъ и першимъ въ краю урядникомъ, — ôнъ єсть такожь представителемъ потребъ краю передъ вѣденьскимъ правительствомъ центральнымъ и короною. Галичина — край центральнымъ правительствомъ доси дуже по мачошиному трактованый и занедбаный — має богато и великихъ претенсій до центрального правительства за тй свои обовязки и тягарѣ, якй складає що-рôчно въ хосенъ державы. Многй иншй краѣ коронній маютъ богато бôльшу помôчь и далеко щирѣйшу опѣку у центрального правительства, якъ Галичина. Се видко на першій поглядъ. Примѣромъ средства комуникаційнй и регуляціи водъ въ иншихъ краяхъ тѣшатся далеко бôльшою прихильностею центрального правительства, якъ въ Галичинѣ. Ба навѣть нещастя елементарній, спадаючй такъ часто черезъ выливы рѣкъ на убогихъ жителѣвъ Галичины, у центрального правительства не будятъ такого спôвчутя и не спонукуютъ єго спѣшити съ такою помочею, съ якою спѣшитъ, коли нещастье дôткне якій иншій край коронный. Минувшого року выливы рѣкъ страшно дôткнули Тироль, Каринтію, Чехи и Галичину, — а кождому чей ажь надто добре звѣстно, съ якою помочею прійшло центральне правительство для поратованя потерпѣвшихъ въ Тиролю и Каринтіи, а хочьбы и въ Чехахъ, а съ якою въ Галичинѣ? Намѣстникъ Галичины має бути отже передъ правительствомъ смѣлымъ и енергичнымъ речникомъ за правами краю и за справедливымъ вдоволюванъемъ єго потребъ. Тутъ намѣстникъ выступає въ роли заступаючôй обѣ краєвй народности, и обѣ они певно однаково щиро будутъ пріймати всякй заходы нового намѣстника для матеріяльного подвигненя населеня краю, народу руского и польского, и певно съ однаковою щиростею будутъ витати кождый успѣхъ єго на тôмъ спôльнôмъ намъ полю.

Але се ще не цѣлый кругъ дѣланя намѣстника и се ще не все наше бажанье, яке мы маємъ право ставити и ставимъ до нового намѣстника.

Въ нашôмъ краю жіютъ побôчь себе два народы, оба рôвно численній, але далекого не рôвноправній. Оба народы поносятъ рôвнй обовязки и тягарѣ, але не оба користаютъ въ рôвнôй мѣрѣ зъ правъ имъ прислугуючихъ. Поляки повною жменею черпаютъ зъ скарбницѣ свободъ и правъ, а Русинамъ ледви часомъ удасться захопити яку дрôбницю, — и то ще приходится вести за неи завзяту борбу съ всякого рода шовинизмомъ противника. Такій станъ выроджуе невдоволенье въ краю и антагонизмъ политичный мѣжь двома народностями краєвыми, — антагонизмъ, котрый въ гдеякихъ хвиляхъ доходитъ до нервового роздражненя, ба навѣть до ненависти. Зовсѣмъ природно, що такій станъ, якъ въ кождôмъ иншôмъ краю, такъ и въ Галичинѣ муситъ бути тяжкою запорою навѣть въ змаганяхъ безпосередно чи посередно користныхъ для обохъ народôвъ, якъ примѣромъ въ справахъ економичного пôддвигненя краю, и т. п... Коли настало правительство гр. Таффе, котрый выписавъ на своемъ прапорѣ „рôвнй права для всѣхъ народôвъ Австріи“, — була у насъ надѣя, що тая засада буде примѣнена и въ Галичинѣ до Русинôвъ, и длятого мы свого часу щиро повитали покорителя нѣмецко-централистичнои партіи. Ôтъ того часу мы бачимо, що якъ зъ однои стороны гр. Таффе поступає пôсля своеи гарнои и єдино спасаючои девизы супротивъ гдеякихъ славяньскихъ народностей, головно Чехôвъ и Словенцѣвъ, — такъ зъ другои стороны зовсѣмъ забувъ про неи супротивъ Русинôвъ. Намъ Русинамъ приходится тѣшитись новымъ щастьемъ и успѣхами другихъ славяньскихъ народôвъ, довго гнетеныхъ нѣмецкимъ елементомъ и централистичными системами австрійскими, — а самымъ сумувати надъ своєю давною, незмѣненою долею пôдъ гегемонією Полякôвъ. На обохъ нашихъ всенародныхъ вѣчахъ мы пригадували гр. Таффе на єго обѣцянку и домагалися — въ интересѣ добра краю и державы — рôвноправности, котра належитъ намъ яко самостôйному народови пôсля правъ природныхъ, а яко народови входячому въ звязь австрійскои монархіи, пôсля основныхъ законôвъ державныхъ. Домаганя нашй не находили доступу до гр. Таффе, и у насъ, на загальну шкоду, все остає по давному, — ба, скажемо навѣть, у насъ ôтношеня межинароднй що-разъ погôршаются, бо рану нашу краєву гдеякими вынятковыми мѣрами зъ послѣдныхъ часôвъ ще поятрено. Намъ здаєсь, що въ интересѣ правительства, державы и краю лежитъ власне раны народнй гоити... Крайна вже пора приступити до гоєня и нашои народнои раны...

Якежь становище въ сёй справѣ займе новый намѣстникъ Галичины, — годѣ вгадати. Мы можемо лишь то сказати, що до теперь п. Филипъ Залескій не заманифестувавъ ще своеи прихильности до Русинôвъ, а ôтповѣди єго, яко правительственного комисаря въ сеймѣ на интерпеляціи рускихъ послôвъ, казалибы заключати, що п. Залескій уважає нынѣшне положенье Русинôвъ въ Галичинѣ — нормальнымъ. Однакъ супротивъ такого заключаня далосьбы пôднести, що адвокатска роля правительственного комисаря буває въ певнôмъ взглядѣ пожиченою ролею, и зъ неи ще не зовсѣмъ можна вгадувати пересвѣдченя пôзнѣйшого намѣстника. П. Залескій яко правительственный комисарь заявивъ бувъ 1880 р. въ соймѣ навѣть таку для Полякôвъ крайне непріятну рѣчь, що скликуванье що року сойму не єсть правомъ краю, въ статутѣ загварантованôмъ, — а нынѣ польска праса пригадуючи се заявленье, высказує свою надѣю, що оно було мнѣньемъ не п. Залеского, але — правительственного комисаря. Такъ само и мы хочемо мати надѣю, що п. Залескій яко чоловѣкъ и самостôйный управитель не то само, що правительственный комисарь. Впрочемъ вся дотеперѣшна дѣяльнôсть п. Залеского—кромѣ єго выступованя въ соймѣ въ роли правительственного комисаря – обмежена була на чинности бюровй, зовсѣмъ не видній на аренѣ не то державнои, але и краєвои внутрѣшнои политики. Якъ Русины не можутъ сконстатувати єго прихильности до Русинôвъ, такъ и Поляки не можутъ на вѣрно схарактеризувати єго политичныхъ пересвѣдчень яко Поляка. Значитъ, п. Залескій доси не заангажувався въ нѣкотру сторону польскои партійности, — яко намѣстникъ отже має тую користь, що не має звязаныхъ рукъ и може поступати бôльше самостôйно, — коли схоче, и справедливо.

Коли мы пôдносимо „прихильнôсть“ чи „неприхильнôсть“ п. Залеского до Русинôвъ, — то нехай нѣкто не розумѣе того такъ, що немовь-то мы допрошуємось якоись особеннои ласки и особенныхъ взглядôвъ у нового намѣстника. Нѣ, въ нынѣшныхъ часахъ для насъ Русинôвъ сама „справедливôсть“ значитъ — бодай чи не бôльше, якъ „прихильнôсть“! Отже лишь справедливости домагаємось ôтъ него. П. Залескій має въ теперѣшнôй хвили широке поле до попису, и коли порозумѣе свою задачу и поведе дѣло розумно и справедливо, — то докаже свою зрѣлôсть бути дѣятелемъ политичнымъ. Однакъ нынѣ дѣла въ Галичинѣ стоятъ такъ, що безъ справедливости для Русинôвъ — все, що буде творитися въ краю, буде значити те, що замки строити на леду. Пута, якими булабы обпутувана Русь, въ сучаснôй хвили може и зда-

ПАВЛО ПОЛУБОТОКЪ.

(Исторична розвѣдка Ник. Костомарова.)

(Дальше.)

Знаючи тогдышнй обставины, годѣ вѣрити, щобы Полуботокъ дѣйстно выголосивъ тую бесѣду. Мы знаємо живосильный, дражливый а разомъ и злôстный характеръ Петра. Чи можна допустити, щобъ ôнъ спокôйно, черезъ кôлька минутъ стоявъ на улицѣ и выслухавъ тую докоряючу мову украиньского наказного гетьмана? Мы пересвѣдченй, що той мовы Полуботокъ не казавъ, — але она все таки має для насъ значенье, яко ôтголосъ катастрофы, котра склалася съ Полуботкомъ и яко проява спôвчутя до Полуботка у сучасныхъ Украинцѣвъ, а то черезъ те, що мова тая безперечно вложена и приписана Полуботкови на Украинѣ. Въ актахъ царского архиву мы не найшли нѣ найменшого намеку на яку небудь мову, сказану Полуботкомъ до царя. Але въ тыхъ актôвъ довѣдуємося, що въ самъ той часъ, коли Полуботокъ вразъ съ товаришами бувъ въ Петербурзѣ и коли ще не роблено съ нимъ въ тайнôй канцеляріи поданого повыше слѣдства, надъ нимъ зачиналося тайно друге слѣдство; обжалувано єго о державну здраду. Зачалося оно 31 серпня 1723 року на доносъ псковского епископа Теофана Прокоповича, котрый переславъ письмо Иридіона, епископа черниговского, писане до Прокоповича о черниговскôмъ полковнику Полуботку, где сказано було, що Полуботокъ мавъ зношеня съ зрадникомъ Орликомъ, бувшимъ писаремъ Мазепы, ставшимъ по єго смерти при помочи шведского короля Кароля XII украиньскимъ гетьманомъ, и приходившимъ съ татарскою ордою въ Украину. Иридіонъ пересылавъ присланый ему листъ Нила, архимандрита влецкого въ 12-го грудня 1722 року, слѣдуючого содержаня:

„Превелебный о. Самборовичь съ архимандритіи влецкои ôтдаленый, ôтъѣзджаючи въ Кіевъ, ѣздивъ жегнати своихъ благодѣтелей черниговскихъ, и въ небытности мостипана полковника черниговского бувъ у самои панѣ полковниковои въ домѣ; ôттамъ повернувши, бувъ у мене архимандрита Нила, тôлько въ тôй обители нововыбраного, где хвалячися ласкою ви милости панѣ полковниковои, що єго щедро въ дому свого въ путь выправила, и заявлявъ, якобы ему, о. Самборовичу, презентувала листъ свого пана, въ котрôмъ єго милость, панъ полковникъ, пишучи въ Глухова, хвалився ласкою князя свѣтлѣйшого: повелѣвъ ему, пану полковнику, потребы свои списати, обѣцяючи во всѣмъ помагати; такожь повѣдавъ, якобы чувъ въ устъ панѣ полковниковои, що пана миргородского полковника моцно ранено на баталіи, и также полковника Таньского розсѣчено и пана Галагана розрубано, а сынъ пана полковника миргородского гдесь подѣвся, незвѣстно; также похвалявъ розтропнôсть єго милости пана полковника черниговского, котрый, чуючи Орлика съ 30.000 кочуючого за Васильковымъ въ степу, не писавъ до него, тôлько устнымъ выговоромъ посылавъ козакôвъ увѣдомляючися, для чогобы Орликъ зближився съ Ордою пôдъ Кіевъ, на що якобы то ôтповѣвъ Орликъ: „Того ради я тутъ кочую съ Ордою, бо въ нашихъ сторонахъ многолюдно, а повѣтрье тяжке, абымъ я ся не заразивъ“. Я якъ въ ту пору казавъ о. Самборовичу, що то байка щирая, а не правда, такъ и теперь принужденъ повелѣньемъ преосвященного моего пастыря єго милости господина Иродіона Жураковского, мусѣвъ ємь дати на письмѣ подлинній єго, о. Самборовича, слова“.

Ще передъ приѣздомъ Полуботка до Петербурга була въ того поводу переписка мѣжь Полуботкомъ а Самборовичемъ, котрого переведено тогды въ Чернигова до Кіева въ санѣ игумена Кирилôвского монастыря. Полуботокъ дня 29 мая 1723 писавъ такій листъ до Самборовича:

„Донеслося менѣ вѣдомо въ Чернигова о гдеякихъ плеткахъ, що якобы онй выйшли на контемптъ (для пониженя) и на якусь шкôдливôсть для мови особы ôтъ васъ, мости пана, чого зовсѣмъ не сподѣвавъ ємь ся, которй о. Нилъ, отъ вашои мости пана чуючи, донѣсъ преосвященному єго милости епископу черниговскому, яко же, по требованю єго преосвященьства, о тыхъ за рукою своею давъ єго пастырскôй милости сказку, которои копію въ объявленье черезъ сего листа подавцю до вашои милости пана посылаючи, вельцѣ прошу на всякій пунктъ менѣ въ самôй скорости учинити отвѣтъ: єсть ли тіи плетки ôтъ вашои мости пана вышли, чили не, абымъ я мôгъ вѣдати, на кимъ при невинности моёй моего безчестія и обругательства доходити; при тôмъ всегдашнымъ мя вашои милости полецаю молитвамъ.“

На листъ сей писавъ кирилôвскій игуменъ 4-го червня 1723 черниговскому полковнику такъ:

„Презентовано менѣ сказку превелебного отца Нила, теперѣшного архимандрита влецкого, который написавъ, якобы по пріѣздѣ моёмъ въ Черниговъ, будучи менѣ въ домѣ вашôмъ паньскôмъ, давано читати листъ, писаный ôтъ вашои мости пана. Тамъ листа менѣ не презентовано, тôлько цидулку, чинячи менѣ сожалѣнье, а потѣшаючи веселою вѣстею о милостивôмъ монаршôмъ призрѣню на Малую Россію, то єсть повелѣно всякому началу и гражданьству владѣти добрами и доходами належными по прежному, наконець въ тôй цидулѣ доложено, що князь свѣтлѣйшій много ходатайствувавъ до императорского величества въ тôмъ дѣлѣ нашимъ посланымъ и на будуче обѣцявся. Напутствіемъ въ дому вашого паньского ôтъ ви милости панѣ полковниковои менѣ учиненымъ не хваливався я того дня передъ Ниломъ, бо ажь на утренній день менѣ прислано по милости своёй, що була благодѣтельская ласка ко изгнанному, бо мя нагло о.

валисьбы крѣпкими посторонками, — а за якійсь часъ може они значилибъ стôлько, що нитки павутины... Оно звычайно такъ буває... Галицка Русь нынѣ доволѣ окрѣпла, щобы мала лякатися заглады. Интелигенціи нашои съ кождымъ рокомъ прибуває, народъ розбуджуєся *до свѣдомости національнои*, — интелигенція тѣсно лучится съ народомъ, и обѣ части кажутъ во всеуслышаніє: „мы одно нерозлучне тѣло, одна велика, неустрашима сила.“ Ба ще не конець: мы три-міліонова часть народу маємъ опору на чотырнайцять міліонахъ нашого кровно-рôдного народу за кордономъ, котрй все таки въ глубинѣ своєи душѣ народнои „живутъ с в о и м ъ житьемъ“... Нашь народъ же въ исторіи велика мисія, — се добачуютъ навѣть чужоземнй ученй и политики, якъ прим. пок. Готфридъ Кинкель. Не нынѣ се вырôвнуются рахунки мѣжнародній, — тая хвиля ще наближаєся. А мы увѣренй, що при тôмъ обрахунку нашь народъ-велитъ здужає — обрахуватись...

Все се повиненъ — коли хоче — порозумѣти новый намѣстникъ Галичины и, въ въ интересѣ о б о х ъ народностей краєвыхъ и въ интересѣ держави, повиненъ въ своѣмъ кругѣ дѣланя — яко зверхникъ политичныхъ урядôвъ, яко президентъ краєвои рады шкôльнои и яко посередникъ мѣжь краємъ а центральнымъ правительствомъ и короною — стремѣти до того, щобы рускій народъ въ Галичинѣ не лишь мôгъ хôспуватися всѣми существуючими правами, але щобы и ôтповѣдно до потребъ своихъ мавъ *можнôсть* здобувати собѣ новй права, якъ здобуваютъ собѣ другй до теперь майоризованй народы. Обмежуваньемъ свободы товариствъ, домашного огнища и печати, стѣсненьемъ автономіи политичнои, шкôльнои и церковнои, анатемами на вѣроисповѣдній символы, на свята, на письмо и проче якогось народу — нѣколи ще нѣяке правительство въ свѣтѣ *не зробило собѣ* єго прихильнѣйшимъ... Чей же се кождому легко порозумѣти...

Безперечно зрозумѣє се и новый намѣстникъ, п. Филипъ Залескій, — отже тутъ буде рѣшати лишь єго воля: чи ити дальше утертою дорогою попередникôвъ, чи ступити на нову. Сяке чи таке буде єго рѣшенье, — мы, Русины, съ чистымъ прапоромъ въ рукахъ будемъ певнымъ, непохитнымъ ходомъ ити до нашои завѣтнои цѣли,—рôжниця лишь тая: чи ширшою та гладкою улицею, чи вузкою кременистою стежиною. Але будемъ ити!...

ДОПИСИ.

Зъ Золочева.

(Конець процесу адъюнкта п. Грыневецкого противъ п. Андрѣя Даниловича.) Въ звѣстнôй сѣй справѣ була назначена друга розправа на 10 л. с. м. и тая укôнчилася судомъ полюбовнымъ, на котрый згодилися защитники обохъ сторонъ, Дръ Люка и Дръ Блажеёвскій и оба противники. Судъ полюбовный по переслуханю свѣдкôвъ вôзваныхъ до розправы, выдавъ такій вырокъ:

Пôдписанй выбранй нынѣшного дня судіями полюбовными въ справѣ п. Александра Грыневецкого и п. Андрѣя Даниловича, выслухавши стороны и свѣдкôвъ, а именно: о. Петрушевича, п. Фердинанда Мареша, п. Ивана Босаковского, п. Михайла Токаржовского, кс. Кернига и п. Филомена Михайловского, орѣкаємо:

I. що закидъ, зробленый п. Алдександрови Грыневецкому, будьтобы ôнъ, кандидуючи при послѣдныхъ выборахъ до сойму, дався склонити грошевымъ даткомъ до того, щобы дальше тôлько на видъ кандидувавъ, въ самôмъ же дѣлѣ попиравъ кандидатуру свого противника и тому улекшувавъ выбôръ, есть неправдивымъ;

II. що п. Андрѣй Даниловичь повторяючи повыстій закидъ, яко обѣгаючу поголоску, не робивъ того въ злôй вѣрѣ; — на конець

III. що кошта карного поступованя взаимно зносятся, — именно зъ слѣдуючихъ причинъ:

Переслуханй свѣдки потвердили, що п. Александеръ Грыневецкій не взявъ назадъ свои кандидатуры и до скôнченя выборôвъ агитувавъ на свою рѣчь, якъ такожь всякй предложеня роблень ему въ тôмъ направленю, именно щобы взявъ назадъ свою кандидатуру за зверненьемъ коштôвъ, выданыхъ на цѣли агитаційнй, рѣшучо ôткинувъ и категорично заявивъ, що буде кандидувати и въ тôмъ постановленю вытревае до кôнця.

Свѣдки, котрй въ выборчôй агитаціи брали чинну и ôтзначну участь, и котрй мусѣлибы о тôмъ знати, чи п. Александеръ Грыневецкій одержавъ якусь грошеву вознагородженье, просто объявили, що нѣкто зъ нихъ, чи то безпосередно чи посередно, п. Александрови Грыневецкому якоись грошевои сумы не выплачувавъ, анѣ такожь черезъ когось третого выплатити не поручавъ.

Мимо того, коли п. Александеръ Грыневецкій девятнайцяти (19) голосами при выборѣ упавъ, повстали въ Буску пôдозрѣня, будьтобы невыбранье п. Александра Грыневецкого було тôлько нимъ самымъ споводоване и що его до занедбаня агитаціи на свою рѣчь грôшми наклонили. Тй хочь безъосновнй поголоски рознеслися скоро, тымъ бôльше, що ихъ передавали поважнй люде. П. Андрѣй Даниловичь почувъ подôбный закидъ противъ п. Грыневецкого такожь зъ устъ личностей, о котрыхъ допускати мусѣвъ, що они вѣдомôсть тую побираютъ або зъ власного пересвѣдченя, або такожь зъ достовѣрныхъ и певныхъ жерелъ, и для того такожь, на зроблене ему запытанье, повторивъ тую поголоску якъ поголоску, а не якъ фактъ правдивый. Супротивъ его мусимо уважати п. Андрѣя Даниловича оправданымъ, позаякъ ôнъ то робивъ въ блудѣ и зовсѣмъ не доказувавъ, будьтобы поголоска, розсѣвана противъ п. Александра Грыневецкого, була дѣйстно правдивою. Цѣла отже приключка и цѣле непорозумѣнье межи спорячими сторонами треба приписати нерозважнымъ розширюванямъ безъосновныхъ пôдозрѣнь, а коли теперь справа черезъ зôзнаня свѣдкôвъ ôтповѣдно пояснена, устала всяка причина до дальшихъ спорôвъ судовыхъ або позасудовыхъ, и обѣ стороны не можутъ мати нѣчого собѣ закидати. Длятого такожь знесенье коштôвъ поступованя карного есть оправдане.

Въ Золочевѣ дня 10 серпня 1883.

Дръ Станиславъ Кржижановскій,
Дръ Володиславъ Бодыньскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(По поводу поголосок о значеню зъѣзду въ Ишлю) замѣстила недавно берлиньска „Post“ пôвъ урядову кореспонденцію зъ Вѣдня, котра перечитъ, будьтобы сей зъѣздъ мавъ дати причину до переговорôвъ въ справѣ ôтновленя австрійско-нѣмецкого союза. Союзъ буде тревати формально и морально но за рôкъ 1884, але въ новй переговоры нѣкто не вѣритъ. — Порукою дальшого его существованя есть не тôлько снôльнôсть интересôвъ Австріи и Нѣмеччины, але такожь сердечнй ôтношеня обохъ дворôвъ.

(Буковиньско-румуньскй посли до рады державнои) — якъ довѣдуєсь „Wien. Allg. Ztg.“ — дуже не задоволенй зъ результату всѣхъ дотеперѣшныхъ трансакцій политичныхъ, и мали заявити, що выступлятъ зъ клюбу Гогенварта, котрого теперь суть членами, если не будутъ увзгляднені ихъ желаня. — Румуны жадаютъ именно, щобы въ Сучавскôй гимназіи и на теологичнôмъ факультетѣ черновецкого университету був заведеный румуньскій языкъ выкладовый.

(Межинародне роздраженье въ Загребу) выкликавъ недавно поступокъ директора скарбу Давида, котрого имя вяжеся съ исторіею вилыву мадярского въ Хорватіи. Передъ трема роками казавъ ôнъ поробити для снôльныхъ властей вывѣски съ угорскими и хорватскими написями, щобы такимъ дѣломъ зробити угорску идею державну популярною. — Вывѣски однакъ не побачили тогды денного свѣтла, бо бурмистръ зробивъ Давидови увагу, що тй вывѣски нарушаютъ законъ угодовый, позаякъ пôсля §. 55 тогожь закона хорватскій языкъ есть языкомъ урядовымъ и для снôльныхъ властей, знаходячихся на хорватскôй территорій. — Директоръ скарбу поздоймавъ отже свои вывѣски и ждавъ. Теперь выѣхали зъ Загребу банъ и бурмистръ, нема такожь и студентôвъ, бо порозъѣздилися на ферій, — и отъ прійшовъ часъ, щобы вытягнути схованй вывѣски. Дня 7 л. липня прибито зъ приказу Давида на дирекціи скарбу, на головнôй касѣ краєвôй и на урядѣ податковôмъ (на послѣднôмъ ажь 6) вывѣски съ мадярскими надписями. — Наслѣдкомъ сего умы въ Загребѣ дуже розъярені а „Pozor“ вôзвавъ бурмистра скликати митингъ, котрый мавбы обговорити слѣдуючй точки: 1) Митингъ выражае свое *невдоволенье* зъ причины нарушеня закона о угодѣ; 2) выбирае депутацію зъ 5 мужѣвъ, котра маеся удати до директора скарбу и зробити ему представленье, щобы звявъ новй урядовй вывѣски; 3) цѣлый митингъ мае сопроводжати депутацію и спокôйно выжидати ôтповѣди директора скарбу; 4) на случай ôтмовнои ôтповѣди належитъ выбрати зъ помѣжь митингу 3 людій, котрй въ асистенціи цѣлого зôбраня маютъ усунути зненавиджень вывѣски. — „Pozor“ взыває также всѣ округи селскй, щобы такъ само поступали якъ Загребъ и тымъ способомъ запротестовали противъ мадяризаціи краю.

(Новый законъ нотаріяльный) для Угорщины знаходится межи предложеньями, котрй угорске правительство приготовило для найблизшои сесіи парляменту. — Дотычне предложенье министра справедливости обôймаюче постановы що до змѣны 35 артикулу закона о нотаріятѣ зъ року 1874 знаходится теперь въ рукахъ другихъ министрôвъ, котрй маютъ поробити свои уваги, почѣмъ буде ще переведена дискусія на повнôмъ засѣданю рады министрôвъ.

(Вôсля информацій газеты „Linzer Volksblatt“) вносятъ всѣ громады повѣту Кремсмюнстеръ петицію до рады державнои и до сойму, въ котрôй жадаютъ ухиленя цѣлоденнои науки въ секôмъ и осьмôмъ рочѣ шкôльнôмъ и заведеня науки недѣльнои.

(Презбитерія евангелицкои громады въ Инсбруку) ухвалила на засѣданю зъ дня 19 л. липня адресу до проф. дра Вильдавера за то, що выступивъ въ тирольскôмъ соймѣ въ оборонѣ тирольскихъ протестантôвъ. „Мала горстка нашихъ одновѣрцѣвъ зовсѣмъ не заступлена въ соймѣ“ — сказано въ адресѣ — „и тому тымъ пріятнѣйше мусимъ ôтчувати, що противъ замаху на нашй права не стоимо беззахистнй, що можемъ числити на симпатіи тирольскихъ либералôвъ. Миневолѣ пытаємося, мы протестанты, зъ ôтки походятъ тй симпатіи католицкихъ сообывателѣвъ? Певно, що они основуются на Вашôмъ повнôмъ любови розумѣню и для нашого евангелицкого христіянства, въ ихъ власнôй свѣдомости и почутю справедливости, въ ихъ гуманности а немепше въ патріотичныхъ змаганяхъ до мира и добра Тиролю.“ Такй переконаня вызнаютъ также и тирольскй протестанты и будутъ ихъ завсѣгды объявляти. Презбитерія кôнчитъ адресу прошеньемъ, щобы проф. Вильдаверъ удѣливъ єи такожь своимъ товаришамъ.

(Словеньске политичне товариство въ Марбургу въ Стирiи) мало назначенй на 12 л. серпня с. р. свои зборы въ Лихтенвальдъ. Програму зборôвъ выповняе головно рефератъ посла до рады державнои дра Вошняка „о дѣяльности рады державнои и о теперѣшнôмъ положеню Словѣнцѣвъ“ и выкладъ посла до сойму Зипгарзица о дѣяльности стирійского сойму. Кромѣ того мало прійти на порядокъ дневный меморандумъ до гр. Таффе въ справѣ именованя урядникôвъ владѣючихъ словеньскимъ языкомъ въ словеньскихъ дистриктахъ.

(Угорскій Pesti Naplo) зôбраючи ôтношеня межинародній въ Чехахъ пише ось якъ: Мы вже неразъ высказали, що борбы, котру веде австрійске сторонництво вѣрноконституційне ôтъ часу свого упадку, — не похваляємъ и съ нею не симпатизуемъ. — И коли теперъ въ сѣмъ пытаню ще разъ справедливо розглянемся, о котре въ ческôмъ соймѣ пôднялася борба партійна, видимъ, що завзятôсть и огôрченье Нѣмцѣвъ не оправданй. Ческй Нѣмцѣ игноруютъ се совершенно, що королѣвство ческе въ тôй звязи державнôй, въ котрôй становитъ часть складову Австріи має свои права историчнй, котрй не допускаютъ роздирати его географичныхъ границь. — Либеральнй Нѣмцѣ жадаютъ, щобы Чехи въ Чехахъ були утисненй, щобы були такъ придавленй якъ за системы Шмерлинга, и якъ бы були ще нынѣ, колибъ ихъ національнымъ аспираціямъ не удалося було ческу бôльшу посѣлôсть и ческу аристократію для себе позыскати. Безъ нихъ малибы Нѣмцѣ ще и нынѣ бôльшôсть въ ческôмъ соймѣ, где они становлятъ процѣ тôлько 37·17%, жителѣвъ, коли процентове число Чехôвъ 62·79 выноситъ. При тôмъ ôтношеню числовôмъ не есть становище, що Нѣмцѣ не хочутъ бути засуджені на вѣчну меншôсть, оправдане анѣ справедливе. — Бôльше оправдане есть становище Чехôвъ и пôсля него Нѣмцямъ и Чехамъ однака мѣра належится. Ческй Нѣмцѣ жадаютъ для себе въ Австріи протекціи, Чехи тôлько справедливости. И мы мусимъ признати, що Чехи далеко достойнѣйшй справедливости Австріи, якъ ческй Нѣмцѣ протекціи. Ôтколи Чехи покинули пасивну опозицію, вступили до рады державнои и прійняли дуализмъ, не лучився анѣ оденъ случай, въ котрôмъ ихъ поступованье можнабы назвати некоректнымъ. Цѣль, котру хочутъ осягнути, не укрываютъ оны зовсѣмъ.

(Сесія ческого сойму) зôстала закрыта дня 11 л. липня, а всѣ газеты ческй мѣстятъ оглядъ дѣяльности законодавчои, яка проявилась въ сѣмъ періодѣ. — Загально оцѣнюючи працѣ парляментарнй, доконанй въ тôй сесіи, можна єи поставити на рôвнѣ съ всѣма попередными, не тôлько що до числа залагоджевыхъ предметôвъ, але такожь що до пильности и ревности послôвъ, съ якою они брали участь въ засѣданяхъ. — На 23 засѣданяхъ залагодивъ ческій соймъ бôльше якъ 200 предметôвъ, межи котрыми знаходилися справы дуже великои ваги. — Мѣжь иншими пôдноситъ маршалокъ краевый въ своѣй бесѣдѣ прощальнôй справу сполученя Вышеграду съ Прагою, котра поступила на сѣй сесіи одинъ крокъ напередъ. Ухвалы запавшй що до ревизіи правныхъ приписôвъ о бродягахъ и основанье домôвъ для примусовои роботы, повитае людноôсть также съ радостею, бо пôсля справозданя комисіи нема може въ житю суспôльнôмъ королѣвства ческого явищъ, котрйбы въ тôй степени абсорбували увагу всѣхъ жителѣвъ, якъ справа волоцюгôвъ и бродягъ, що сталиея правдивою плагою краю. — Существуючй законы були по части недостаточнй, щобы запобѣгчи злу, а по части не можутъ бути ôтповѣдно выконуванй длятого, що органы выконуючй не маютъ потрѣбнои до того силы и енергіи. — Велике значенье маетакожь ухвала въ справѣ ревизіи закона о приналежности. — На тôй сесіи ухвалилъ соймъ субвенцію для ческои желѣзницѣ траневерзальнои, а коли въ той способъ усунена зôстала перешкода, що стояла въ дорозѣ розпочатю будовы, то можна надѣятися, що незабавомъ зачнутся техничнй роботы. — Коля ще згадати про основанье бюра техничного, по котрôмъ сподѣваются много користей для краевого господарства — про законъ о ловлѣ рыбъ, дальше субвенціи для численныхъ господарчихъ заведеній науковыхъ, пôдвышенье платнѣ учителѣвъ въ многихъ громадахъ а въ кôнци близше означенье обсягу дѣланя громадъ, — то треба признати, що минувша сесія соймa ческого не перейшла безъ користи для краю. — Но якъ зъ одной стороны може соймъ ческій похвалитися многими позитивными результатами на поли краевого законодавства, то зъ другои стороны не лишила минувша сесія соймова найлучшого враженя, о скôлько репрезентація краю пôднялася мисіи помиреня обохъ въ краю проживаючихъ народностей. — Инціятиву въ тôмъ взглядѣ взяли якъ звѣстно Чехи а розпоряджаючи знаменитою бôльшостею предкладали Нѣмцямъ неразъ компромисы, котрй мали на цѣли взаимне порозумѣнье. Таку тенденцію мало такожь звѣстне продложенье ческого клюбу що до выбору межинароднои комисіи въ справѣ внесеня Ригера. — Чому Нѣмцѣ не прійняли пропозиціи зробленои Чехами, о тôмъ толкуе кожда сторона по свому. — „Въ всѣхъ бесѣдахъ бôльшости соймовои — пише „Politik“ пробивалося бажанье порозумѣня, бесѣдники пôдносили конечноôсть порозумѣня обохъ народностей и жалуесь ôтакъ, що гдеякй газеты нѣмецкй зробили начальникови ческого клюбу дрови Ригерови несправедливый замѣтъ, будьто ôнъ пôднѣсъ справу позапарляментарного порозумѣня вже пôсля дебаты о реформѣ выборчôй, ко-

---

Нилъ выправлявъ зъ Єлецкого въ Кіевъ, хотя на крѣпко складавъ емь ся писаніемъ преосвященного архипастыря тутейшого кіевского персвадуючимъ, щобы я не рушався въ мѣсця. О тому полковнику миргородскôмъ, о пану Галагану и о пану Таньскôмъ, жадного въ дому вашои милости не було розговору, бо ледво зъ пôвъ квадранса тамъ бавилисьмо ся на пожегнаню. Тое добре памятую, що еще выѣздячому менѣ на устрѣчу къ архіерею теперѣшному черниговскому въ Новгородокъ, сказали менѣ за монастыремъ єлецкимъ на дворцѣ пришедшій зъ города іеромонахъ Тадей Какойловичь и діяконъ Андрей Демôницкій, будьто слышали они, що пôдъ шопою тамъ у Черниговѣ читано письмо, якобы пана миргородского пострѣляно, Галагана и Чесника розсѣчено и пана Таньского порубано, не вѣдать чи живй будутъ; тую вѣсть на нôчлевѣ у вечеру за Сновомъ на лузѣ объявивъ бувъ я его милости отцу архимандриту свято-троицкому, въ то время сопутнику моему, а бôльше нѣкому, бо не подлинно було, чи такъ або нѣтъ. О Орлику и о Ордѣ за Васильковымъ анѣ въ домѣ вашои мости, анѣ въ Черниговѣ я не слыхавъ и не розмовлявъ о нѣмъ съ отцомъ Ниломъ, и о посылцѣ вашои милости къ нему не вѣдаю и жадного словесного вашои мости пану не чинивемь аплявзу, хиба мôгъ ôнъ слышати ôтъ людей посполитыхъ а не ôтъ мене, бо и о менѣ тутъ пронеслось було, якобы я давно вже поѣхавъ до святѣйшого синода, и минувши Черниговъ ктось мене видѣвъ въ Седневѣ и въ Новгородку, а я тутъ недвижимъ пере уваю, маючи мѣсто пристойне. Пронеслася була зимою тутъ тревога, будьто Орда въ степѣ за Васильковымъ, або уже по сѣмъ боку Василькова, а ôтъ кого — въ то время не вѣдавъ я, ажь теперь спытавъ отца намѣстника свято-софійского, отца писаря, отця инстигатора консисторіи, и они повѣдали, що неякійсь мужикъ прибѣгъ до Рославичь, села митрополитаньского, сказавъ о тôй тревозѣ попу, пôпъ зъ городничимъ тамошнымъ ударили въ колоколъ на гвалтъ, людей потревожили и по околичныхъ селахъ; однако за тое и пôпъ и городничій приняли въ цѣпи наказаніе, а мужикъ въ крѣпости печерскôй мавъ наказаніе; а понеже отецъ Нилъ по повелѣню на мене неправдивую давъ сказку, то мусѣвъ писати и тое, чого ôтъ мене не слыхавъ: може ôнъ по нелюбови ко мнѣ се творитъ, хотя я нѣ въ чѣмъ его милости не перешкоджую, або хотѣвъ крайнёго моего благодѣтеля, вашу паньскую милость, подвигнути на мене старця до уразы, до ненависти; що-кольвекъ дѣлае, Богъ ему да простить, а я всегда въ надлежачôй чести добров имя и славу такъ самого вашои мости пана, яко и всего богодарственного домовства пестуючи и заховуючи всегдашнй молитвы и готовôсть услугъ доживотныхъ при нижайшôмъ поклоненію залецаю вельми вашь во всѣмъ зичливый богомолець и слуга нижайшій — Евстратій Самборовичь, архимандрить єлецкій, игуменъ общества свято троицкаго Кириловского кіевскій, рукою власною.“

(Конець буде.)

тра огорчила нѣмецкихъ послôвъ. Збиваючи сей замѣтъ, констатуе „Politik“, що дръ Ригеръ ще кôлька днѣвъ передъ сею дебатою зробивъ бувъ своє предложенье нѣмецкому клюбови, бо дебата зачалася дня 6 л. серпня, коли тымчасомъ письмо Ригера выслане зôстало ще 1 серпня, а кромѣ того не можна Чехамъ робити замѣту, будьто они выкликали огорченье, бо захованьеся ческихъ послôвъ при дебатѣ надъ реформою выборчою, не дало найменшои до того причины. — Нѣмцѣ зъ своеи стороны покликуются на успособленье нѣмецкого народа, котре знайшло выразъ въ бесѣдѣ депутованого Парше. Посолъ сей, говорячи въ имени нѣмецкихъ селянъ зазначивъ межи иншими се, що сторона противна не склонна до згоды, бо годѣ погодити съ угодовыми тенденціями инсинуаціи пангерманьскои идеи. Но хочь не дастьоя заперечити, що замѣты нѣмецкого сторонництва натягнений, та що Нѣмцѣ бôльше въ тôмъ виновнй нѣжь Чехи, що натепер недався сформуловати межи обома народностями пожаданый modus vivendi — то все таки мусятъ и Чехи признатися до однои хибы, котра дала ихъ непримиримымъ противникамъ оружіе въ руки. Тои хибы, котра впрочѣмъ психолёгично дастьоя оправдати, допустилися Чехи при дебатѣ и ухвалёваню запомогъ для театру. — Роздраженій выступомъ Нѣмцѣвъ, котрый бувъ спосôбный и найхолоднѣйшому политикови ôтобрати терпеливôсть, ôтмовила бôльшôсть сойму субвенцію на будову нѣмецкого лѣтного театру а черезъ то дôстався Нѣмцямъ въ руки аргументъ, якъ то Чехи умѣютъ въ практицѣ переводити идею рôвноправности. Навѣтъ пугачь есть паномъ въ своѣмъ домѣ — чомужь не малиби бути Чехи панами въ Чехіи? И въ чѣмъ лежитъ для Чехôвъ практичне зреализованье ихъ цѣли? Въ першôй линіи въ тôмъ, щобы они маючи за собою историчне право и бôльшôсть въ соймѣ, не були систематично миноризованй. Анѣ дуализмъ, анѣ Австрія не буде въ небезпеченьствѣ, коли Чехи тую свою цѣль осягнутъ. Австрійски Нѣмцѣ анѣ по числу, анѣ по культурѣ, анѣ по своимъ историчнимъ правамъ не въ правѣ сказати, що Австрія маe — бути нѣмецка або совсѣмъ ніяка. А позаякъ они неуправненй до того, то борба, яку они тôлько зъ егоизму и жадобы панованя, нынѣ противъ Чехôвъ, завтра противъ Нѣмцѣвъ ведуть, а котрубы вели такожь противъ Угрôвъ, колибы могли — то борба та неможе знайти анѣ похвалы анѣ симпатіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Въ Парижи все ще не втихае справа перекупства, котре минувшого мѣсяця закинувъ Лезанъ гдекотрымъ членамъ парляменту. Доси показалося, що бельгійскій публицистъ Болянд мавъ гдекотрымъ членамъ заплатити 16000 франкôвъ, коли въ 1880 р. ѣздивъ до Парижа, щобы роздобути капиталу для люксембургского банку. Лѣвиця, до котроі прилучилась такожь унія демократична, выслала делегатôвъ до Болянда, щобы ôтъ него довѣдатися имена тыхъ, котрй брали грошѣ. Болянд опирався зразу, обѣцявъ однакожь до ôсѣмь день выявити имена забравшихъ грошѣ. Наколи се станеся, дожіе французскій парляментъ одного скандалю бôльше, безъ котрого — якъ здаеся — въ послѣднихъ часахъ не може обôйтися въ французскôмъ парляментѣ.— Несподѣвано наступила въ Парижи змѣна министрôвъ. „Jour. offic.“ оголосивъ 10 с. м. именованье адмирала Пейрона министромъ маринарки. Що спонукало давного министра до уступленя, не знати. Думаютъ, що причиною того було ôткиненье права, котре ôнъ предложивъ парляментови на послѣднôй сесіи, а пôсля котрого уладженье пôдморского телеграфу зъ Тонкину до Сайгуна мало перейти въ руки англійского товариства. Важнѣйшою здаеся бути ся причина, що теперѣшна заморска експедиція вымагае здôбнѣйшого чоловѣка, а котрымъ власне маe бути Пейронъ. — Въ Анамѣ, видко, не ведеся Французамъ такъ, якъ тое можна було допускати по смерти Ту-Дука. „Агенція Гавасъ“ доноситъ зъ Сайгуна, що мандарины въ Гуе не хотятъ узнати Фу-Дака наслѣдникомъ, котрый есть для Французôвъ прихильнымъ, и ôтдали власть Вианлянови. Французы ведутъ однакожь дальше розпочате дѣло. Въ французскôмъ таборѣ уже все готове и незадовго наступитъ приступъ на Гуе; одна ще тôлько опека здержуе Французôвъ ôтъ розпочатя акціи. Тымъ часомъ непріятель стаеся зъ дня на день смѣлѣйшимъ, а „чорнй хоругви змôцняются прибуваючими Хинцями. Въ Тонкинѣ маютъ Французы всего 7000 войска, зъ котрого 4000 стоитъ въ Ганои. Крôмъ того прибула сюда ще сильна фльота. Здаеся, що и справа съ Хинами не пôйде такъ легко, якъ Французы доси думали и голосили; доходятъ именно вѣсти, що одинъ ôтдѣлъ хиньского войска показався уже надъ Червоною рѣкою. Наколибы такъ дѣйстно мало бути, то ся несподѣванка наробилабы Французамъ не мало клопоту. Здаеся, що мимо всякого запевненя добрыхъ ôтношень съ Хинами, сй послѣднй не схотятъ допустити въ сусѣдство такъ небезпечного противника, для того не здивуе нѣкого вѣдомôсть въ Санъ-Франциско, що по всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ розлѣплюютъ ôтъ якогось часу плякаты, зазывающй сынôвъ небесного царотва, щобы вступили въ ряды хиньскои арміи противъ Французôвъ. Вербовникамъ, котрй найменше 50 людей звербуютъ, платятъ значнй грошѣ. Зъ ôттамъ доносятъ такожь, що въ послѣднихъ 18 мѣсяцяхъ выслано зъ Америки до Хинъ всякого воѣнного матеріялу, ручниць и патронôвъ на 5 миліонôвъ долярôвъ. Французкій посолъ въ Пекинѣ Трику зажадавъ ôткликаня его до Франціи задля нездоровля. — До Таматавы выслано 600 моракôвъ для змôцненя залоги. Поки-що правительство не думае выступати дальше зачѣпно противъ Таматавѣ. Якъ кажутъ, маe адмиралъ Перъ уступити, а на его мѣсце назначеный контръ-адмиралъ Галиберъ. — Ôтъ довшого часу ôтбуваются въ Франціи маневры въ департаментѣ Изеръ на самôй италіяньскôй граници, допускаючи, що непріятель маe прійти зъ сеи стороны. Сй допущеня датуются въ того часу, коли гр. Мольтке оглядавъ зъ Ментонъ переходы черезъ Альны. Французы видко не довѣряютъ Италіянцямъ и хотятъ бути приготоваными и зъ стороны Италіи, чимъ вызываютъ въ Италіянцяхъ велике негодованье. — Где котрй републиканьскй журналы невдоволенй именованьемъ гр. Фуше де Карейль посломъ въ Вѣдни, закидаютъ ему, що ôнъ не есть вышколенымъ дипломатою. Новоименованый посолъ маe бути републиканомъ чистои крови и дуже образованымъ чоловѣкомъ. Съ кôнцемъ сего мѣсяця пріѣде ôнъ до Вѣдня, щобы зложити свои акридетивы и поверне опôсля на короткій часъ знову до Франціи.

Испанія. Не давно ще доносили телеграмы зъ Испаніи, що въ цѣлôмъ краю втихомирилося и що ворохобня въ Бадахосъ то лишь одинъ изольованый фактъ. Теперь показуеся, що цѣла Испанія якбы пôдминована; що дня майже доходятъ вѣсти о новыхъ ворохобняхъ. Такъ доносятъ, що на передмѣстяхъ Барцельоны повстали роботники середъ окрику: „Най жіе република!“ Фабрики позамикано. Роботники пôшли въ направленю до Вальсъ и Брухъ. За ними выслано два полки войска. Въ цѣлôй Катальоніи оголошено станъ осады. Розôйшлася поголоска, що въ Валенціи выбухла такожь ворохобня; ворохобники тамошнй побралися зъ войскомъ. Боятся такожь, щобы не наступила ворохобня въ мѣстахъ Герона и Фигуерасъ. Въ Лерида мавъ збунтуватися цѣлый гарнизонъ. Въ Сео-де-Ургель наступивъ пронунціяментъ; противъ повстанцѣвъ выслано десять батайльонôвъ и шѣсть батерій. Пôсля вѣдомостей зъ Сантандеръ выбухла ворохобня мѣжь вязнями въ Сантонѣ; ворохобникôвъ однакожь заразъ усмирено. Правительство выслало до Сантандеру гарнизонъ зъ 250 жандармôвъ. Ген. Квесада занявъ всѣ переходы въ провинціи Льогронъо. Доносятъ, що въ тамтыхъ сторонахъ мали появитися карлистôвскій висланцѣ. Въ цѣлôй Испаніи запанувала велика тревога. Испаньскій король и королева вернули 10 с. м. вечеромъ до Мадриду; публичнôсть витала ихъ зъ великою радостею. Король буде на засѣданю рады министеріяльнои а потому ôтъѣде до Санъ Идольфензо. Зъ Парижа доносятъ, що испаньске посольство въ Парижи и ген. Квесадо перестерѣгали правительство уже ôтъ мѣсяця передъ повстаньемъ войска, але въ Мадридѣ не хотѣли тому вѣрити и думали, що повстанье въ найгôршôмъ разѣ выбухне въ осени пôдчасъ неприсутности короля. Проводирѣ ворохобникôвъ въ Сео-де-Ургель звернулися телеграфично до президента Гревіого, щобы ихъ „въ имени републиканьскои єдности взявъ въ свое покровительство. Греви, якъ легко можна догадатися, не давъ имъ жаднои ôтповѣди.

Сербія. Нову уставу державну уже выготовлено. Она опираеся головно на проектѣ выпрацёванôмъ президентомъ министрôвъ ще въ 1880 роцѣ и заключае въ собѣ законъ о безпецѣ особы и майна, о вôльности сумлѣня и дискуссіи и багато иншихъ дуже либеральныхъ законôвъ. Для забезпеки державныхъ интересôвъ на будучнôсть находятся въ новôй уставѣ такожь важнй законы. Нове парляментарне заступництво буде складатися зъ двохъ палатъ. Нова устава маe бути дуже великимъ поступомъ супротивъ давнои конституціи. Скликанье скупчины маe рада министрôвъ незабавкомъ оголосити.

Болгарія. Майже всѣ сторонництва дуже невдоволенй зъ повороту Соболева на давне становище. — Недавно вернувъ до Софіи бувшій болгарскій министеръ Икономовъ, мусѣвъ одна кожь на розказъ министрôвъ выѣхати знову зъ болгарскои столицѣ. Причиною сего розказу маe бути пôсля „Романуля“ якась статья написана нимъ въ „Славянинѣ“, въ котрôй ôнъ завзываe либералôвъ и консерватистôвъ, щобы получилися и выступили снôльно противъ ворогôвъ Болгаріи. — Зъ Букарешту доносятъ, що зъ Рущука повезли недавно до Софіи 150.000 кильогр. пороху, муницію для артилеріи и пѣхоты, 42 каноны Круна, 3 гôрски каноны и 1940 шатеръ. Все то маe походити зъ Россіи. Россійски офицыры говорятъ о недалекôмъ повстаню въ горахъ Родопе, до котрого маe такожь прилучитися и Болгарія.

Чорногора До „N. fr. Presse“ пишутъ зъ Парижа, що передъ заручинами дочки князя Миколая чорногорского съ кн. Петромъ Караджорджевичомъ велися довгй дипломатичнй перегоры, бо въ Бѣлградѣ були тымъ дуже невдоволенй и вѣденьскій кабинетъ такожь неприхильно дивився на тую звязь. Князь Николай запросивъ на дружбôвъ россійского царя, цѣсаря Франць Іосифа и короля Миляна. Але позаякъ Францъ Іосифъ ôтказався зô взгляду на короля Миляна, то и россійскій царь обмежився лишь на тôмъ, що выславъ свого заступника гр. Орлова. Князь Милянъ ôтказався для того, що по замордованю князя Михайла, сербскй суды признали Караджорджевичôвъ участниками въ убійствѣ и для того выгнали ихъ зъ краю. Весѣльнымъ подарункомъ царя для новоженцѣвъ маe бути забезпеченье рôчнои ренты въ высотѣ 200.000 франкôвъ.

Альбанія. Недавно убили въ Альбаніи миридитского начальника жандармôвъ именемъ Додъ Гега. Якъ теперъ доносятъ зъ Скодару суть убийцями два молодй хлопцѣ, зъ котрыхъ оденъ маe шѣснайцять лѣтъ и есть сыномъ помершого капитана Гіона. Оба убийцѣ жіютъ въ домѣ вдовицѣ Бибъ Доды и сходилися дуже часто зъ ея сыномъ Пренкомъ, котрый вже ôтъ довшого часу живъ зъ Додъ Гегою въ великой незгодѣ. Думаютъ отже, що убийство тое сталося, наколи уже не зъ наказу, то певно за вѣдомостею и въ интересѣ Пренка Бибъ Доды. Кажутъ, що и скодарскій валі Асимъ паша такожь бувъ Додъ Гегови дуже неприхильный. — Зъ Котару доносятъ, що племя Саля не хоче пôддатися; зъ Скодару выслано противъ него два турецки батайльоны. Племена Сосн, Пуляты и племена коло мѣсцевости Галасникъ такожь повстали. Турки зачѣпили новстанцѣвъ надъ долѣшною Диброю и спалили Галасникъ. Наимъ паша не може собѣ дати рады сылами якими розпоряджае.

НОВИНКИ.

— **Ôтъ о. Іосифа Комарницкого, секретаря Впр. Іосифа Сембратовича** зъ Риму одержали мы слѣдуючу допись: „Вп. Редакціо! Въ ч. 82 Вашои часописи въ „Новинкахъ“ донесли Вы слѣдуюче: „Митр. „Іосифъ Сембратовичъ утримуеся — якъ пише „«Слово» — зъ доходôвъ дôбръ митрополіи львôвскои и не побираe ще до нынѣ обѣцянои передъ „11 мѣсяцями ц. к. правительствомъ емеретуры.“ — Вѣсть тую повторила за „Словомъ“ и одна вѣденьска часопись съ примѣткою (такожь зъ „Слова“ вынятою), будьтобы Єго Превосх. Іосифъ Сембратовичъ намѣрявъ ѣхати до Вѣдня, щобъ представити Є Вел. цѣсарю свое сумне положенье. Зъ припорученя Єго Превосх. Впр. киръ Іосифа маю честь заявити въ „Дѣлѣ“, що повышій донесеня „Слова“ минаются съ правдою. Єго Превосх. киръ Іосифъ побираe вже почавши ôтъ 1 мая с. р. посредствомъ ц. к. австрійского посольства при св. Престолѣ своe жалованье, и то не безпосередно зъ доходôвъ дôбръ митрополіи львôвскои, але зъ религійного фонда. О своѣй же мнимôй недорожи до Вѣдня довѣдались Єго Превосходительство донерва зъ газетъ. При сѣй случайности прошу приняти — и пр. *Іосифъ Комарницкій*, секретарь Єго Превосх. киръ Іосифа. Римъ, дня 7 л. серпня 1883.“

— **Соймъ галицкій** буде скликаный найимовѣрнѣйше въ першихъ дняхъ другои половины мѣсяця вересня.

— **Потоцкій — Залескій.** Гр. Альфредъ Потоцкій (ур. въ 1817 р.) почавъ бути звѣстнымъ въ Галичинѣ ôтъ р. 1861, яко соймовый посолъ. Рôвночасно бувъ покликаный на члена палаты панôвъ. Ôтъ дня 30 грудня 1867 до 15 сѣчня 1870 бувъ министромъ рôльництва въ т. зв. „Bürgerministerium“, зъ котрого выступивъ рôвночасно съ гр. Таффе и Бергеромъ. Але не довго оставався безчиннымъ, бо вже 15 цвѣтня 1870 р. поручивъ ему цѣсарь яко министрови-президентови зложити кабинетъ, котрый простоявъ до 7 лютого 1871. Въ 1875 р. гр. Альфредъ Потоцкій бувъ именованый маршалкомъ галицкого сойму, але не довго сповнявъ обовязки сего уряду, бо того самого 1875 р. бувъ именованый намѣстникомъ. Ôтъ того часу управлявъ краемъ ажь до 7 л. с. м., котрого то дня цѣсарь увôльнивъ его на власне прошенье зъ посады галицкого намѣстника, надѣляючи его за довголѣтну працю и незвычайнй заслуги великою лентою ордера св. Стефана. Ордеръ св. Стефана, котрого велику ленту дôставъ гр. Потоцкій, есть найвысшимъ въ Австріи орденомъ за политичнй заслуги. Установила его ще цѣсарева Марія Тереса дня 5 мая 1764 року, а число надѣленыхъ великою лентою того ордеру есть дуже незначне. Зъ Полякôвъ мавъ его такожь гр. Голуховскій. Гр. Потоцкій есть великимъ магнатомъ. Ôнъ посѣдае великй добра въ Галичинѣ, а ще бôльшй въ Россіи. Посѣлôсть земску гр. Альфреда Потоцкого складали въ р. 1882 въ самôй Галичинѣ 83 селъ, мѣсточокъ и мѣстъ съ 71.262 мешканцями. Двôрскои власности було: ôрного поля 17.258 моргôвъ, сѣножатей и огородôвъ 4.183 морги, пасовискъ 3.502 морги, лѣсôвъ 44 998 моргôвъ, — разомъ 69.931 моргôвъ, або 7 миль квадратовыхъ, що становитъ $^1/_{193}$ часть землѣ цѣлои Галичины. Добра гр. Альфреда Потоцкого въ Россіи, якъ сказано, ще бôльшй. — П. Филипъ Залескій, новый намѣстникъ, есть однымъ зъ трехъ сынôвъ Вацлава Залеского (ур. въ 1800 р. зъ убогои родины), звѣстного въ литературѣ пôдъ псевдонимомъ Вацлава зъ Олеська. Вацлавъ Залескій належавъ до кружка молодыхъ тогды литератôвъ: Винкентія Поля, Августа Бельовского, двохъ братей Борковскихъ, Лукіяна Семеньского и Северина Гощиньского, — писавъ критичнй статіи, переводивъ зъ Гете, працювавъ надъ славяньскимъ языкознавствомъ и за примѣромъ Зоріяна Ходаковского збиравъ народну устну словесность. Найважнѣйшимъ трудомъ Вацлава зъ Олеська есть збôрникъ зъ 1833 р.: „Pieśni Polskie i Ruskie ludu galicyjskiego“. Вацлавъ вступивъ до правительственои служби и покинувъ працѣ литературнй. Єго перенесено зô Львова до Сонча. Авансувавъ швидко; въ 1842 р. бувъ вже совѣтникомъ намѣстництва. Въ 1848 р. по ôткликаню гр. Стадіона министерство Пиллерсдорфа именувало его намѣстникомъ Галичины. По бомбардованю Львова черезъ ген. Гаммерштайна удався Залескій до Вѣдня съ протестомъ. Тамъ его вже задержали въ министерствѣ и мали ему поручати выдѣлъ Галичины и Буковины. Але пôдъ часъ однои министерскои нарады розгорячившися, дôставъ аневризмъ серця и упавъ на мѣсци трупомъ. Жѣнка Вацлава, а мати нынѣшного намѣстника (зъ дому Антоневичева, сестра звѣстного польского поета Николая Антоневича), повдовѣвши и пôдховавши дѣти, вступила до кляштору милосердныхъ сестеръ и умерла во Львовѣ яко настоятелька кляштору св. Терезы во Львовѣ, фундованого кн. Леоновою Сапежиною. Теперѣшный намѣстникъ есть найстаршимъ ея сыномъ, другій сынъ есть майоромъ гузарôвъ, третій же умеръ. П. Филипъ Залескій числитъ теперь 45 лѣтъ; права укôнчивъ въ Вѣдни въ 1857 р. и вступивъ до уряду въ министерствѣ. Въ кôлька лѣтъ перенесли его до намѣстництва до Львова и ту працювавъ въ прибôчнôй канцеляріи гр. Голуховского. Короткій лишь часъ бувъ старостою въ Бережанахъ, бо Голуховскій покликавъ его назадъ до Львова на совѣтника намѣстництва. По именованю п. Земялковского министромъ для Галичины, п. Залескій бувъ доданый ему за шефа бюра въ характерѣ совѣтника двору. Черезъ 1879 рôкъ урядувавъ въ Краковѣ, а по уступленю п. Бартманьского зôставъ именованый вице-президентомъ намѣстництва. Бувъ вже въ послѣднôй каденціи соймовôй и есть въ теперѣшнôй посломъ до сойму зъ куріи сельскои округа Коссôвъ-Куты. П. Филипъ Залескій ожененый съ Суходольскою, сестрою жѣнокъ пок. Корнеля Кшечуновича и теперѣшного посла и вице-презеса товариства рôльничого, Давида Абрагамовича. Ôнъ посѣдае ордеры: кавалерскій крестъ Леопольда, желѣзну корону II клясы и командорію папского ордера св. Григорія, — а теперь зôставъ именованый дѣйстнымъ тайнымъ совѣтникомъ.

— **Сов. Василь Ковальскій** опустивъ вже Львôвъ, выѣхавши въ пятницю минувшого тыждня до Вѣдня на свою нову посаду совѣтника двору. За мѣсяць поверне сов. Ковальскій лишь на коротко до Львова, щобы забрати до Вѣдня свою родину.

— **Радôстного выпадку въ родинѣ цѣсаревича** надѣятися на послѣднй днѣ серпня або першй днѣ вересня.

— **Королевичъ Португаліи** стараеся о руку австрійскои архикняжны Валеріи, — и се цѣль его гостины въ Ишль, где пробуваютъ цѣсарь, цѣсарева и архикняжна. Дня 7 л. с. м. цѣсарь Францъ-Іосифъ по визитѣ у цѣсаря Вильгельма ревизитувавъ королевича и запросивъ его съ свитою на обѣдъ, на котрôмъ бувъ такожь цѣсарь нѣмецкій. Въ суботу, дня 11 л. с. м. бувъ даный въ цѣсарскôй вилли галёвый обѣдъ въ честь королевича. По обѣдѣ выѣхавъ королевичъ до Вѣдня. Тутъ замешкавъ въ цѣсарскôмъ замку.

— **Вѣнчанье к. Петра Караджорджевича съ княжною Зоркою** ôтбулося дня 11 л. серпна, передъ полуднемъ. Княжу пару повѣнчавъ митрополитъ въ окруженю численного духовенъства. На торжествѣ були притомнй, кромѣ чорногорского двора: репрезентантъ царя гр. Орловъ, члены дипломатичного тѣла, достойники мѣсцевй, офицыры и товпы народу. По желаняхъ новоженцямъ ôтбувся въ палатѣ обѣдъ, а въ огородѣ весѣльный пиръ для 2000 людей. Того самого дня о год. 4 тôй по полудни новоженцѣ выѣхали до Парижа.

— **О. Алексей Заклиньскій** (молодшій), котрый отъ недавно тяжко ôтчувъ ударъ, що президія ц. к. намѣстництва ôтмовила потвердити запрезентованье его на одержаный приходъ, — потерпѣвъ новый ударъ. Ледви що пересилився до Тростяця, страшный, пôдложеный злобною рукою огонь знищивъ дня 1 л. серпня приходскй будынки економичнй, а съ ними движимости о. Заклиньского, и навѣть пару коней. Незавидна доля!

— **Маневры осѣнні** ôтбудутся сего року въ Перемышли, въ Краковѣ и во Львовѣ, въ двохъ першихъ мѣстахъ въ днѣ ôтъ 1 до 13 вересня, а во Львовѣ ôтъ 3 до 15 вересня. Въ Перемишли возьме участь въ маневрахъ XXIV-та дивизія, зложена зъ 14 баталіонôвъ пѣхоты, 6 скадронъ кôнноты и одного ôтдѣлу артилеріи. Во Львовѣ возьмутъ участь въ маневрахъ обѣ дивизіи (XI и XXX), зложенй зъ 28 баталіонôвъ пѣхоты, зъ 12 ескадронъ кôнноты и двохъ дивизій польнои артилеріи.

— **Розрухи противъ жидôвъ въ Пештѣ** повторилися въ пятницю 10 л. с. м. и въ недѣлю, 12 л. серпня. Въ пятницю ексцеденты выбивали ôкна жидамъ, а зъ трехъ домôвъ стрѣляли на полицію. Вôйско обсадило того дня газовый закладъ, бо розôйшлася поголоска, що антисемиты хотятъ опанувати газометромъ; се можливо, бо товкли лѣхтарнѣ мѣскй. О год. 10 вечеромъ упавъ сильный дощь и помôгъ розôгнати товпы. Розрухи въ недѣлю були вже въ меншихъ розмѣрахъ. На однôй улици ексцеденты выбивали въ жидôвскихъ домахъ ôкна. Не обôйшлося и симъ разомъ безъ проливу крови. Полиція стрѣляла и ранила трехъ людей. Власти зарядили найенергичнѣйшй средства осторожности. До Пешту стягнено навѣть кавалерію и пѣхоту. Цѣла сторожа полиційна змобилизована на поготовѣ. Войско стоитъ сконсигноване въ касарняхъ. Густй патролѣ переходятъ улицями. Мѣсто немовь въ облозѣ. Доси увязнено до 210 людей.

(ω) **Розрухи роботникôвъ въ Вѣдни.** До чого доводитъ бюрократизмъ и фалшиво понятый обовязокъ органôвъ безпеченьства, доказуе сумный фактъ, якій случився 10 с. м. въ Вѣдни. Вже чотырнайцять день тому назадъ показався мѣжь вѣденьскими роботниками неспокôй и велике негодованье противъ вѣденьскои полиціи, котре однакожь закôнчилося спокôйно малою демонстраціею. Сегодня однакожь прійшло мѣжь полиціею а роботниками до кровавои бôйки, котрои наслѣдкомъ знову були многй арештованя. Рѣчь малася такъ. Вечеромъ 10 с. м. около 8 годины почали сходитися роботники малыми громадками на площади передъ вотивною церквою и на такъ званôмъ Schotten-Ring. Громадки тй поставали собѣ кожда окремо и почали бесѣдувати. Якъ-разъ о 8 годинѣ зôбралося поодинокими громадами на згаданыхъ мѣсцяхъ около 800 роботникôвъ. О сѣмъ часѣ, якъ бы на даный знакъ всѣ громады рушили, збилися въ одну масу и удались передъ полицію, где пôднесли страшный свистъ и крикъ. Полиція довѣдалася о намѣреняхъ роботникôвъ вже передъ полуднемъ и була на тое приготована. Около 400 полиціянтôвъ стерегло полиційного

забудованя, а крôмъ того було бôльше якъ 1000 другихъ кôнныхъ и пѣшихъ полиціянтôвъ недалеко притотованыхъ и сконсигновано два полки войска. Коли на завôзванье полиціянтôвъ робôтники не тôлько не хотѣли розôйтися, але почали ще обкидувати полиціянтôвъ камѣньемъ, отворилися брамы полиции и цѣлй ôтдѣлы полиціянтôвъ съ добутыми шаблями кинулися на робôтникôвъ. Сй зразу перестрашенй почали уступатись, а опамятавшися, спинились на площади передъ вотивною церквою. Тутъ одинъ слюсарскій челядникъ пхнувъ долотомъ якогось полиціянта пôдъ ребра и ранивъ его сильно; полиціянтъ мавъ ще тôлько силы, що выймивъ собѣ долото зъ раны а потому тявъ шаблею свого противника по головѣ такъ сильно, що его кровь обляла и ôнъ безъ памяти упавъ на землю. Тымъ часомъ надоспѣло войско; пѣхота уставилася передъ полиціею а драгоны дôстали розказъ отупати противъ робôтникôвъ. Передъ такою силою не могли робôтники устоятись и почали утѣкати въ направленю до Гернальсъ. Теперь почала полиція арештувати; около 40 арештованыхъ спроваджено до головнои полиціи; богато арештовано такожь на поодинокихъ передмѣстяхъ. Раненыхъ есть 14 робôтникôвъ и 3 полиціянты. О 9 годинѣ бувъ вже всюды спокôй; мимо того, позôстало ще вôйско до ¼11 годины. — На другій день не поновилися вправдѣ ексцесы, але вечеромъ нагромадилося знову на Schottenring, передъ вотивною церквою и полицією таке множество народа, що устала майже вся комуникація. Полиція малася на осторожности, заховувалась однакожь пасивно. Недалеко стояло готовыхъ 800 полиціянтôвъ а въ касарни Францъ-Іосифа сконсигнованый полкъ пѣхоты и чотыри ескадроны кôнницѣ. Тôлько въ выняткôвыхъ случаяхъ мусѣла полиція арештувати. Такъ арештувала одного робôтника, котрый показуючи виостреный пильникъ, хвалився, що ôнъ ему зробитъ нынѣ велику прислугу, въ полиціи признався робôтникъ, що выостривъ собѣ пильникъ, щобы мавъ чимъ краяти солонину. По 10 годинѣ знову все втихомирилось и полиція розôйшлася. На дорозѣ ще тôлько напало кôлькохъ робôтниковъ одного детектива и побили его; справцѣвъ арештовано. Зборы робôтникôвъ, котрй мали ôтбутися 11 с. м., полиція заборонила.— Причиною сего ексцесу робôтникôвъ мала бути, крôмъ неустаннои конфискаты робôтницкои газеты „Zukunft“ и вѣчного зборонюваня або розвязувани робôтницкихъ зборôвъ, ще и справа одного робôтника Англичанина именемъ Стевенса. Сего робôтника арештувала вѣденьска полиція маючи его за якогось Іогана Неве обжалованого за зраду стану, котрый бувъ експедиторомъ газеты „Freiheit“ выдаванои Мостомъ. По семи мѣсяцяхъ показалося, що Стевенсъ зовсѣмъ невинный и слѣдство противъ него мало вже устати, коли зъ Нѣмеччины зажидали его выданя, бо ôнъ тамъ бувъ обжалованый такожь за зраду стану. Помимо скôнченя слѣдства задержала отже его полиція въ арештѣ. Ще давнѣйше ходило Стевенсови выказати свою приналежнôсть до Лондону и ôнъ писавъ туды свои листи. Тымъ часомъ судія слѣдчій задержавъ листы а пôславъ лишь копіи, на котрй, понятно, не прійшла жадна ôтповѣдь. Полиція постановила не видати Стевенса нѣмецкимъ судамъ, тôлько выдалити его зъ краю. Коли оборонець Стевенса Дръ Ельбогенъ хотѣвъ съ нимъ видѣтися и дати ему 30 зр. та сказати, щобы не важився ити до Нѣмеччины, не позволено ему съ нимъ видѣтися. Всякй забѣги були на дармо, а поки Дръ Ельбогенъ ще кôлька разôвъ заходивъ до президіюмъ полиціи до совѣт. Вайса, все ему ôтказувано що Вайсъ не маѣ часу, а особамъ, котрй приносили гдякй рѣчи для Стевенса, говорено, що его вже нема, що его вже вывезли. Ôтъ сего часу не знати, що съ Стевенсомъ сталося, бо о нѣмъ вже и слыхъ загинувъ; здаѣся, що на нѣмецкôй граници арештувала его полиція. Се отже було, о скôлько звѣотно, причиною ексцесу вѣденьскихъ робôтникôвъ, котрыхъ може ще бôльше заохотили до сего вѣсти о розрухахъ и въ иншихъ сторонахъ, особливо великй розрухи антисемитскй въ Пештѣ.

— **П. Ляхавецъ**, судія слѣдчій зô Львова, пробувавъ въ дняхъ 24, 25 и 26 л. минувшого мѣсяця въ Бруснѣ старôмъ для переслуханя свѣдкôвъ въ справѣ п. Людвика Жихлиньского, властителя Брусна старого, посудженого о кôлька злочиньствъ. Судія слѣдчій п. Ляхавецъ переслухавъ кôльканайцять свѣдкôвъ.

— **Страшный пожаръ въ Бôркахъ великихъ.** Мы вже въ попереднôмъ числѣ донесли лишь загально о великôмъ нещастю, яке дôткуло мѣсточко Бôрки великй. Сегодня можемъ донести бôльше, одержавши зъ ôттамъ описъ нещастного пожару. Дня 8 л. серпня въ полудне занялося на обôйстю господаря Романа Волынця. Ледво побачено огонь, горѣли вже сусѣдній господарѣ и школа, а за хвилю стояли вже въ огни всѣ будынки парохіяльній и церковь. При посусѣ и вѣтрѣ знищивъ огонь въ двѣ годины 46 господарствъ съ всѣмъ добыткомъ. Такого огню въ тыхъ сторонахъ люде не бачили. Мало що уратовано, бо горячій часъ жнивъ и люде були въ поли, а впрочѣмъ пожаръ такъ лютився, що анѣ способôвъ було куды приступити. Ажь коли трохи надôймився, прибула сторожа пожарна зъ Тернополя и — треба ѣй высказати признанье — ще троха выратувала зъ хатъ, що далося ратувати. Страты величезній, найменше на сто тысячъ, бо се погорѣли по бôльшôй части заможній господарѣ. Ледви чотыри (!) були заасекурованй и то на невеличкй сумы. Церковь, що кôлькасотъ лѣтъ перестояла и перебула татарске лихолѣтье, що маѣ сяжневои грубости муры и склепѣнье, звалилася и потрѣскала. Дзвоны попукали и попадали. Якъ сильный бувъ пожаръ и якій напрасный, можна пôзнати отъ хочь зъ кôлькохъ фактôвъ. Конѣ мѣсцевого священика, о. Петра Бѣлиньского, вывѣвъ бувъ господарь Малиновскій на свое обôйстье, а самъ пôйшовъ дальше ратувати. За той часъ огонь встигъ знищити его власне обôйстье вразъ съ уратоваными кôньми. Зъ приходства ледви успѣвъ вынести дѣти священика п. Гнатевичъ, слухачь ветеринаріи, а акты парохіяльнй ледви уратувавъ п. Исидоръ Глиньскій, укôнченый богословъ, посвятивши вже огневи свои власнй рѣчи. Учитель п. Балѣй ледви утѣкъ зъ хаты съ женою и дѣтьми, а гдеякй выхоплень зъ хаты рѣчи згорѣли вже въ огородѣ. Пасѣка Садовского, хочь була въ садку, згорѣла таки на пни. Навѣть стопы телеграфичнй погорѣли, хочь стояли ôтдалеки ôтъ всѣхъ будынкôвъ. Зъ людей нѣкто не згинувъ, але за те погибло множество всякои худôбы, погорѣло збôже, статки господарскй, полотна (въ котрыхъ въ Бôркахъ кохаются), згорѣло богато и грошей. У однои жѣнки згорѣло 50 пôвсоткôвъ тоненького лняного полотна, вартости до 800 зр. Зъ мѣдяныхъ и срѣбныхъ грошей поробилися нескладнй кулѣ, — такій бувъ жаръ! Господарѣ по бôльшôй части все стратили и зруйнованй на довгй лѣта. Лишь помôчь зъ фондôвъ публичныхъ и жертволюбнôсть людска можутъ бодай въ части пôдратувати нещаслывыхъ потерпѣвшихъ...

— **Станъ здоровля гр. Шамбора** въ послѣдныхъ дняхъ значно погôршився. Зъ Вѣдня выѣхавъ до Фросдорфа проф. Дръ мед. Драше.

— **П. Блохъ**, посолъ до рады державнои зъ округа мѣстъ Коломыя-Бучачь-Снятынъ, зложивъ урядъ рабина въ Флориздорфѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Введенй въ душпастырскй посады оо.: 1) Семеонъ Бурнадзъ въ сотрудництво въ Городенцѣ; 2 Николай Сѣчиньскій въ завѣдательство Черниховець, дек. збараского.

Президія ц. к. намѣстництва годится на институцію о. Теодора Авдыковича на парохію Быткôвъ.

До каноничнои институціи на Ясенôвъ гор. завôзваный о. Іосифъ Домбчевскій.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію получило оо.: 1) Іосифъ Гамерскій, самост. сотрудникъ зъ Головецка гор., на парохію Головецко дольне дек. жукотыньского; 2) Володиславъ Сасъ Лѣсковацкій, парохъ зъ Лютовискъ, на парохію Краковець, дек. яворôвского.

Введенй въ душпастырство оо.: 1) Белкотъ Кароль яко завѣдатель до Дыкова, дек. олешницкого; 2) Николай Колтунюкъ въ сотрудництво въ Новôмъ селѣ, дек. куликôвского.

Завѣдательства получили: 1) Іоанъ Констанкевичъ, сотрудникъ въ Ярославѣ, получивъ завѣдательство тамже; 2) Іоанъ Рыбачевскій, дотеперѣшный завѣдатель Краковца, получивъ завѣдательство парохіи Лютовискъ.

Личный додатокъ по 100 зр. рôчно зъ фонда религійного на дальшй три лѣта получили: 1) Емилій Баньковскій, парохъ зъ Полоннои и 2) Михаилъ Бѣлецкій, парохъ зъ Сухорова.

Въ пропозицію на парохію Любинѣ, дек. яворôвского, принятй оо. I Подлускій Іосифъ зъ Вôрка, II Копыстяньскій Антоній зъ Павлокомы, III Низовый Юліянъ зъ Яворова, IV Тымкевичъ Андрей зъ Порудна, VI Сьокало Илія зъ Крыницѣ, VII Гладиловичъ Юліянъ зъ Любачева.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **О. Михаилъ Левицкій**, парохъ въ Чайковичахъ, дек. комарняньского, упокоився дня 25 л. липня въ 77 роцѣ житя а въ 47 роцѣ священьства. Покôйный мавъ природный талантъ до рѣзьбярства и живописи.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **„Нещасне коханье. Поема“.** Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшла въ Кіевѣ накладомъ дѣяльного книгаря Луки Ильницкого двоаркушова книжочка, мѣстяча въ собѣ поему селянина *М. С. Кононенка.* „Нещасне коханье“ есть — якъ пише „Заря“ — першою поетичною пробою селяньского 19-лѣтного молодця, сына бувшого крѣпака зъ полтавскои губернии. Авторъ учився всего двѣ зимы и научився добре читати и достаточно писати. Въ школѣ набравъ великои охоты до читаня и тутъ вже почавъ складати пѣсни на взорець украиньскихъ народныхъ пѣсень; але головнымъ его учителемъ бувъ „Кобзарь“ Тараса Шевченка. „Нещасне коханье“ есть слабымъ ôтблыскомъ великого взôрця. Рецензентъ „Нещасного кохання“ въ „Зарѣ“ не дуже хвалитъ сего першого моледечого твору, але не ôтмовляе авторови таланту и радитъ ему дальше серіозно учитися.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Якъ посылати овочѣ.** При надходячôй городничôй выставѣ во Львовѣ не ôтъ рѣчи, буде коли подамо нашимъ Вп. читателямъ способôвъ якъ овочѣ найлѣпше можна посылати хочьбы и дуже далеко. Ôтповѣдно до числа маючихся посылати овочѣвъ, береся пшеничного грису и пражится такъ, щобы припалився. Коли грисъ выстигъ, сыплеся его трохи на дно скринки, и укладаеся овочѣ завитй въ тоненькій папѣръ въ одну верству и присыпаеся знову грысомъ такъ, щобы овочѣвъ зовсѣмъ не було видко; на тую веротву укладаеся другу, трету и т. д., доки скринка не заповнится. Скринку замикаеся потому щѣльно и посылаеся, куда треба.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 7 и 8 аркушъ повѣсти „Зъ великого свѣта“.

Заявленье.

Симъ маю честь прилюдно заявити, що я не есмь авторомъ кореспонденціи зъ Перемышлянъ помѣщенои при кôнци липня с. р. въ „Дѣлѣ“ въ справѣ окрещеня сына п. Корытовского на лат. обрядъ, — на що цѣлоименно пôдписуюся.

Глѣбовичѣ великй, дня 10 серпня 1883.

Михаилъ Гвоздецкій, гр. к. парохъ Глѣбовичь велик.

Ч. 405. **Конкурсъ**

на опорожненй мѣсцн въ Бурсѣ Ставропигійского Института.

До прошень, въ котрыхъ кандидатъ повиненъ выразно заявити, до котрого зъ двохъ ôтдѣлôвъ Бурсы, до шкôльного чи ремѣсничого, хоче бути принятымъ, муситъ долучити:

а) свѣдоцтво крещеня; б) свѣдоцтво зъ послѣдного шкôльного курсу; в) свѣдоцтво убожества; г) свѣдоцтво щепленои ôспы.

Позаякъ питомцѣ Бурсы обовязанй учитися спѣву церковного, то кандидаты мусятъ передовсѣмъ ôтличатися пріятнымъ голосомъ и музикальнымъ слухомъ въ спѣвѣ. По тôй причинѣ маютъ явитися въ Бурсѣ Ставропигійского Института дня 16 (28) серпня с. р., а то задля пробы голосу и музикального слуху передъ учителемъ заведеня.

По осмотрѣ лѣкарскôмъ будутъ кандидаты принятй и яко такй повинній бути заосмотрений достаточно въ бѣлье и приличну одѣжь до вступленя въ Бурсу.

Речинець вносити прошеня назначаеся до 12 (25) серпня с. р.

Ôтъ Ставропигійского Института.

Во Львовѣ дня 29 липня (9 серпня) 1883.

Д-ръ Людвикъ Лубиньскій,

краевый адвокатъ,

переселився сими днями зô Львова

до Станиславова

на постоянне пробуванье.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и зъ кôнцемъ липня с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розписуесь предплата. Книжка обнимаги буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки прѣнумеранты не доплачуютъ нѣчого.

ПОХôДЪ СОБѢСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

УЧИТЕЛЬКА

способна удѣляти приписанй науки для шкôлъ народныхъ и хорошо вправна въ всѣлякихъ жѣночихъ роботахъ ручныхъ, приняла бы ôтвѣтне помѣщенье. Всякй поясненя подасть о. І. Б. капелянъ въ Свистѣльникахъ, почта Липица долѣшна.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНЙ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшй прибóры на раты пôсля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць. кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (12—?)

ЗАКЛАДЪ ФОТОГРАФИЧНЫЙ

БРОНИСЛАВА МѢЧКОВСКОГО

Площадь Маріяцка, ч. 3 во Львовѣ

ôткрытый съ днемъ 4 л. серпня с. р. и уладженый въ найновѣйшій способъ.

Фотографіи выковуются найстараннѣйше съ всякою точностею и взôрцевымъ выкôнченьемъ. А хотячи вже пôдъ кождымъ взглядомъ вдоволити Вп. П. Т. Публичнôсть, назначивъ и цѣны за фотографіи, о скôлько змога, якъ найнизшй.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп П Т. Публичности

(2—3) *остаю съ поважаньемъ*

Брониславъ Мѣчковскій.

ФАБРИКА ДЗВОНôВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ),*

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовй дзвоны** и вырабляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавй замовленя, котрй выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(23—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежу рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотн (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае

Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (14—?)

Выдавецъ и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 88. Львôвъ, Четверъ 4 (16) серпня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки початной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл
на чверть року	3 зр.	на чверть рок	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	1[illegible] рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть ро	4 рубл
на самъ додатокъ:		на самъ	токъ:
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôк	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к
на чверть року	зр. 1·25		

Для Россіи

на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 рубл
на чверть рок	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	1[illegible] рубл.
на пôвъ року	8 рубл.
на четверть ро	4 рубл
на самъ	токъ:
на цѣлый рôк	5 рубл.
на пôвъ року	2 р. 50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

РОБОТЫ ВЫДѢЛУ КРАЄВОГО ПЕРЕДЪ СОЙМОМЪ.

Цѣкава рѣчь, що Выдѣлъ краєвый показуэ сего року досыть замѣтну повôльнôсть въ приготовлюваню своихъ справозданъ и внесень для маючого небавомъ зôбратися сойму. Одна газета польска толкувала се тымъ, що Выдѣлъ краєвый не може выступати съ важнѣйшими внесенями, бо не знає ще успособленя нового сойму, котрый збираеся сего року доперва першій разъ на сесію...

Зъ приготовленыхъ Выдѣломъ краєвымъ робôтъ доси звѣстнй були намъ и нашимъ читателямъ лишь: 1) проєктъ новои уставы конкуренційнои, котра має знести уставу зъ 15 серпня 1866 р. (Ч. 28 Дп. з. к.) дотычащу покрываня коштôвъ на будову и удержуванье будынкôвъ церковныхъ и парохіяльныхъ и на справлюванье прирядôвъ и прибôровъ церковныхъ, — и 2) справозданье Выдѣлу краєвого дотычно упорядкованя внутрѣшнього дѣловодства урядового въ урядахъ громадскихъ и повѣтовыхъ. Въ послѣдныхъ же дняхъ довѣдуємось ще о кôлькохъ роботахъ Выдѣлу краєвого, призначеныхъ для сойму. Поминувши менше важне справозданье о змѣнахъ територіяльнои приналежности гдеякихъ громадъ до тыхъ або другихъ судôвъ чи староствъ, — мы пôднесемъ два важнѣйшй внесеня Выдѣлу краєвого, а именно: 1) змѣну въ буджетѣ шкôльнôмъ и 2) проєктъ уставы о припятю на фондъ краєвый поруки за квоту 34.000 зр. удѣлену зъ фондôвъ державныхъ на запомогу жителѣвъ Галичины, потерпѣвшихъ минувшого року тяжкй елементарнй нещастя.

До 1). Якъ звѣстно, нашимъ читателямъ, справа шкôльного выхованя народного въ нашôмъ краю не стоитъ такъ добре, якь бы се здавалося неодному необôзнаному съ ôтношеніями шкôльными въ краю а судячому тôлько зъ зверхныхъ проявôвъ, примѣромъ зъ шумныхъ воскликôвъ польского товариства педагогичного о величезнôмъ поступѣ краєвого шкôльництва ôтъ часу, якъ провôдъ его дôстався въ руки краєвои рады шкôльнои и окружныхъ радъ шкôльныхъ. Шумнй тй воскликы польскихъ шовинистôвъ можутъ ôтноситися хиба до поступу въ полонизованю рускихъ шкôлъ закладаныхъ — пôдъ руководствомъ пок. еп. Куземского и гдеякихъ другихъ нашихъ мужѣвъ — головно жертволюбіемъ нашого народу и нашого духовеньства. Але жь полонизованье шкôлъ рускихъ, хочь бы и якй оно робило успѣхи, мы нѣякъ не назвемо поступомъ, — противно, мы назвемо его поводомъ до упадку и деморализаціи въ краєвôмъ шкôльництвѣ. О поступѣ въ краєвôмъ шкôльництвѣ не можна такожь судити зъ тыхъ коштовныхъ шкôльныхъ будынкôвъ по гдеякихъ селахъ, котрыми тѣшилися хиба инспекторы шкôльнй, — а нарôдъ стогнавъ и стогне пôдъ тягарами, якъ се справедливо замѣтивъ свого часу посолъ гр. Рей въ краєвôмъ соймѣ. — Нѣ, анѣ зъ одного анѣ зъ другого прояву не можна судити о поступѣ нашого шкôльництва краєвого. Здоровомыслячій чоловѣкъ поступомъ назве — значный щорôчный прирôстъ новыхъ шкôлъ по селахъ, позбавленыхъ до нынѣ той „святынѣ науки“. Коли справозданье угорского министра просвѣты Трефорта говоритъ о поступѣ народного выхованя шкôльного, то выразно вказуе на величезный прирôстъ новозаложеныхъ шкôлъ въ послѣдныхъ рокахъ. А якъ же у насъ? Чи число новыхъ шкôлъ въ нашôмъ краю взростає въ належнôмъ ôтношеню?

Якъ взростає число нашихъ шкôлъ народныхъ, се показавъ минувшого року маршалокъ краєвый дръ Зыбликевичь въ своѣй промовѣ при ôткрытю сойму. „Девять лѣтъ — сказавъ ôнъ — обовязуе наша устава шкôльна, а однакъ процентъ жителѣвъ Галичины, неумѣючихъ анѣ читати анѣ писати, есть въ порôвнаню съ иншими краями монархіи дуже некористный. И не диво, у насъ есть **2413 громадъ** администраційныхъ, котрй доси анѣ **не мають школы** власнои, анѣ не прилученй до школы сусѣднои. На око здавалосьбы, що недостача фондôвъ есть причиною, що такъ значне число громадъ зôстає безъ науки — навѣть читаня. Але не недостача фондôвъ винна сему; причина лиха лежитъ въ тôмъ, що мы доси бôльше дбали о реорганизацію старыхъ шкôлъ (заложеныхъ жертволюбіемъ Руснôвъ ще передъ краєвою радою шкôльною. — *Ред.*), нѣжь о засновуванье новыхъ. Зъ того выйшло, що черезъ девять лѣтъ у насъ заложено ледви 224 новыхъ шкôлъ, — се значитъ, що потрѣбно ще не менше якъ **96 лѣтъ** ждати, щобы кожда громада мала свою школу. Дотеперѣшну систему треба змѣнити. Треба занятися выключно закладаньемъ новыхъ шкôлъ доти, доки кожда громада не буде мати новои школы. Школы новй мусятъ бути закладанй на взорець давныхъ шкôлъ, щобы не було дороге ихъ удержанье и не треба вымагати ôтъ громадъ коштовныхъ будынкôвъ; нехай наука ôтбуваеся и въ селяньскôй хатѣ, щобъ тôлько ôтбувалася въ кождôмъ селѣ. Такъ поступаючи, за якихъ десять лѣтъ кожде село буде мати школу, а тогды приступимъ и до организацій шкôлъ“.

Якъ бачимо п. маршалокъ краєвый въ своѣй торôчнôй промовѣ не тôлько выказавъ сумный станъ краєвого выхованя шкôльного, але и вказавъ нову дорогу и выповѣвъ свою програму. Можна було надѣятися, що п. маршалокъ приступитъ и до переводженя своєи програмы въ дѣло. И справдѣ, сего року Выдѣлъ краєвый въ мысль той програмы п. маршалка ухваливъ вставити въ буджетѣ шкôльнôмъ, предложенôмъ краєвою радою шкôльною, позицію 100.000 зр. на закладанье новыхъ шкôлъ народныхъ, и то съ такимъ застереженьемъ, що сумою тою маєрозпоряджати самъ Выдѣлъ краєвый! П. маршалокъ очевидно не довѣряе краєвôй радѣ шкôльнôй, и пôдозрѣваючи, що она готова призначену суму ужити на що инше, а не на выразно указану цѣль, — застерѣгає розпоряджуванье тою сумою Выдѣлови краєвому, значитъ, въ першôй линіи собѣ самому.

Мы вже минувшого року заявили свою згоду на програму п. маршалка дра Зыбликевича дотычно закладаня новыхъ шкôлъ, а теперь тѣшимося, що ôнъ приступаеъ до дѣла. Мы бажаємо просвѣты народа, бажаємо, щобъ въ кожде руске ôкопце могло заглянути сонце науки. Але зъ другои стороны мы бажаемо науки въ народнôмъ рôднôмъ языцѣ и чистои, правдивои, — а не тенденційнои и фалшованои. Рускій нарôдъ, якъ нерадо муситъ давати мозольно придбаный грôшь на всякй непотрѣбнй або фантастичнй „паньскй“ цѣли, такъ зновъ радо даеи послѣдный грôшь на цѣли потрѣбнй, продуктивнй и реальнй, — а на просвѣту народну певно не пожалуе, — тôлькожь на просвѣту таку, якои ôнъ хоче и якои ємy треба. Для тогожь то, щобы була пожадана користь зъ реформы п. маршалка, — не дôсыть закладати богато новыхъ шкôлъ, треба такожь гôдно якъ старй такъ и новй школы упорядкувати и повести; треба, щобъ рускй школы були рускими выховуючими закладами, а не аренами для политично-народныхъ стремлень — для полонизаціи. Тôлько при такôй направѣ нашихъ анормальныхъ теперѣшныхъ ôтношень шкôльныхъ — дасться розвѣяти недовѣріе рускаго народа до теперѣшнои системы выхованя шкôльного, — недовѣріе, высказане передъ двома роками въ соймѣ посломъ-селяниномъ Олѣйникомъ, — и тôлько при такôй направѣ новй школы, котрыми мы такъ тѣшимось, зможутъ принести пожадану загальну користь...

До 2). Минувшого року навѣстили нашъ край, особливо руску єи часть, великй нещастя черезъ выливы рѣкъ. Центральне правительство прійшло въ помôчь потерпѣвшимъ, удѣливши зъ фондôвъ державныхъ въ загальнôй сумѣ 27.500 зр. незворотнои запомоги, а 34.000 зр. безпроцентовои пожички громадамъ повѣтôвъ Рогатыньского, Станиславôвского, Рудецкого, Товмацкого и Жидачѣвского. Тыхъ 34.000 зр. мусятъ отже дотычнй громады а взглядно надѣленй потерпѣвшй звернути въ пяти рокахъ почавши ôтъ 1 сѣчня 1884.

Намѣстництво, котре поручило ц. к. староствамъ въ порозумѣню съ выдѣлами повѣтовыми роздѣляти мѣжь потерпѣвшихъ запомогу и пожичку, удалося до Выдѣлу краєвого, щобы ôнъ принявъ на фондъ краєвый поруку за 34.000 зр. пожички и ще передъ скликаньемъ сойму выставивъ президіи Намѣстництва деклярацію, що згадану поруку пріймае, — розумѣеся, съ застереженьемъ, що соймъ пôзнѣйше єи потвердитъ.

Выдѣлъ краєвый згодився на предложенье президіи Намѣстництва въ тôмъ пересвѣдченю, що фондъ краєвый не потерпитъ задля того нѣякои страты, бо въ мысль уставы державнои, котрою признано потерпѣвшимъ краямъ пожичку, ручатъ за неи въ першôмъ рядѣ громады, а §. 7 тожь уставы постановляе, що залягаючй раты пожички маютъ бути стяганй

ПАВЛО ПОЛУБОТОКЪ.

(Исторична розвѣдка Ник. Костомарова.)

(Конецъ.)

Тайна канцелярія выслала на пôдставѣ сихъ полученыхъ звѣстокъ приказъ до тамошного генералъ-губернатора, щобы розслѣдивъ зношеня Полуботка съ Орликомъ. Приказъ той выслано нарочнымъ, лейбъ-гвардіи сержантомъ Мордвиновымъ, котрому наказано, щобы самъ бувъ при дослѣдахъ а, наколи скôнчатся, выславъ цѣле дѣло для остаточного розсуду высшому судови. Одвакъ кн. Трубецкій, почавши вести дослѣды, подыбавъ перешкоды, — и донѣсъ, що нѣякъ не може довести дѣла до кôнця, бо люде, котрыхъ ôнъ притягавъ на дослѣдъ, чи боятся Полуботка, чи прихильнй до него, не говорятъ правды. Дѣло таке, що бувшй въ Петербурзѣ Украинцѣ дôзналися, що надъ ними збирався туча: сенатскй писарѣ зрадили имъ тайне слѣдство, яке велося про нихъ, и Полуботокъ написавъ на Украину письмо, якъ треба поступати и ôтповѣдати, коли прійде до розпытôвъ. О сѣмъ дôзнався царь и мабуть се було причиною несподѣваного арештованя Украинцѣвъ въ Петербурзѣ. У Соловьева, крôмъ тыхъ матеріялôвъ, котрй були въ нашихъ рукахъ зъ царского архиву, були ще документы зъ московского архиву заграничныхъ дѣлъ, зъ котрыхъ показуеся, що 10-го листопадня, того дня, коли арештовано Полуботка вразъ съ всѣма Украинцями, Петрови при выходѣ зъ церкви св. Трôйцѣ вручивъ приѣхавшій зъ Украины канцеляристъ Иванъ Романовичь двѣ чолобитнй; царь розпечатавъ ихъ въ домѣ, званôмъ „Чотыри фрагаты“ и найшовъ въ тыхъ чолобитныхъ „неосновательныя и противныя прошенія“. Зъ приказу, даного вже по смерти Петра (Полн. Собр. Зак., ст. 4651) видно, що въ однôй зъ тыхъ чолобитныхъ, написанôй старшиною, що зôсталася була на Украинѣ, просили царя, на жаданье цѣлого украиньского народу, щобы знѣсъ украиньску колегію, а замѣсть неи заложивъ генеральный судъ зъ семи лиць. Зъ поводу той чолобитнои Петро приказавъ арештувати Полуботка и всѣхъ его товаришѣвъ и забрати всѣ ихъ паперы. Въ тыхъ паперахъ найдено „промеморію“, дану высланому на Украину послови, въ котрôй розказуеся; якй тамъ маютъ давати ôтповѣди, коли ихъ будутъ розпытувати, а заразомъ указано, щобы и жалувалися на гнетъ зъ стороны украиньскои колегіи. Петро ôтъ разу спôзнавъ, що Украинцѣ дôзналися про секретне дѣло, яке велося про нихъ, и 16 сѣчня 1724 року давъ такій указъ сенатови, „що секретныя дѣла вынесеныя отъ подъячихъ Черкассамъ... того ради, получа сіе, учините по примѣру иностранной коллегіи, чтобы секретныя дѣла были особливо у надежныхъ людей, чтобы впредь такого скаредства не учинилось“.

Якъ вже то тамъ було, однакъ ще въ грудню 1723 року выслано на Украину Румянцева, довѣрочного у Петра чоловѣка, который ему вже разъ зробивъ бувъ дуже важну прислугу съ Толстымъ въ приманеню царевича Алексѣя зъ заграницѣ. Царь давъ ему инструкціи — переглянути и докôнчити слѣдство, котре розпочавъ а не докôнчивъ князь Трубецкій. Румянцевъ мавъ зôбрати всѣхъ тыхъ, що були вже перше розпытуванй, забезпечити ихъ, що имъ не станеся нѣчого злого, уговорити ихъ, щобы безъ всякои боязни высказали проступки Полуботка и всеи старшины а, коли се розкажутъ, выслати ихъ до Петербурга, не пôдъ арештомъ а съ официромъ. Заразомъ наказано Румянцеви, збирати въ городахъ козакôвъ, впевнювати ихъ, що имъ буде лучше, коли замѣсть давныхъ полковникôвъ будутъ призначенй новй, въ помѣжь Москалѣвъ, и ствердити, що козаки зовсѣмъ не посылали чолобитнои о вôльнôмъ выборѣ гетьмана, а що таку чолобитну выдумала старшина именемъ всего козацтва, безъ ихъ жаданя.

Румянцевъ въ сѣчни 1724 року доносивъ зъ Чернигова, що ôнъ, приѣхавши до Стародуба, скликавъ на зôборъ полкову старшину, сотникôвъ и кôлька десятокъ козакôвъ зъ кождои сотнѣ, а такожь и членôвъ магистрату. Ôнъ запытувавъ ихъ: чи они знаютъ о чолобитнôй, котру подала генеральна старшина про выборъ гетьмана, и чи се на ихъ жаданье генеральна старшина писала тую чолобитну? Однй казали, що знаютъ; другй — що не пригадуютъ собѣ добре. Однакъ замѣчавъ Румянцевъ ôтъ себе, — всѣ говорили такъ, що годѣ имъ вѣрити: ôтъ разу пôзнати, що ихъ ктось навчивъ. Румянцевъ запытавъ: чи они вдоволенй назначенымъ имъ полковникомъ Кокошкиномъ? Козаки зроумѣли. якои ôтповѣди хочеся тымъ, що ихъ такъ запытуютъ, и сказали, що они „по высокой милости царской вѣло удовольствованы.“ Коли Румянцевъ приѣхавъ зъ Стародуба до Чернигова, скликавъ таки заразъ раду и сказавъ черниговскимъ козакамъ, що у нихъ полковникомъ буде назначеный ôтъ царя Богдановъ. Козаки приняли тую новину „съ великимъ благодареніемъ.“ Румянцевъ запытавъ про чолобитну про выбôръ гетьмана, котру пôслано цареви будь-то ôтъ цѣлого козацтва. Черниговскй козаки ôтповѣли, що нѣчого о тôмъ не знаютъ, що старшина склала тоту чолобитну „воровски безъ ихъ позволенія“. Бувшій въ арештѣ канцеляристъ Банькевичь подавъ на старшину донôсъ и Румянцевъ переславъ его царскôй канцеляріи. Зъ Чернигова Румянцевъ выбирався ѣхати до другихъ украиньскихъ полковыхъ городôвъ и просивъ о дальшй для себе инструкціи. Тыхъ инструкцій мы не найшли, однакъ въ указу Катерины I. (П. С. З. ст. 4651) оказуеся, що Румянцевъ ѣздивъ по всѣхъ полковыхъ городахъ и всюды скликувавъ на раду полкову старшину и по кôлька сотокъ козакôвъ. Ôнъ запытувавъ на радѣ такъ, якъ въ Черниговѣ и Стародубѣ. Всюды козаки казали, що они не просили нѣ о знесенье украиньскои колегіи, нѣ о выбôръ гетьмана, що се выдумала сама собѣ старшина, а другихъ силувала

въ дорозѣ екзекуціи политичнои. Выдѣлъ отже предкладае соймови, щобы потвердивъ приняту на фондъ краєвый поруку за 34.000 зр. пожички. — Розумѣєся, що соймъ не буде тутъ мати нѣякого замѣту.

Народна торговля

товариство, про котре п. Василь Нагôрный згадувавъ въ своѣмъ вѣчевôмъ рефератѣ и заохочувавъ Русинôвъ якъ найчисленнѣйше его пôддержувати, — розпôчне вже небавомъ свою дѣяльнôсть. Понизше помѣщаємо рѣшенье ц. к. суду краєвого яко торговельного во Львовѣ, въ котрого читателѣ зможутъ пôзнати въ загальныхъ чертахъ кругъ дѣланя нашого новго товариства.

Ч. 28876. Северинъ Держко, заступникъ предсѣдателя и Василь Нагôрный, членъ Совѣта управляючого, зголошуютъ до зарегестрованя фирму „Народна торговля, зарегестроване товариство съ ограниченою порукою.“ Се зголошенье принимаємо до вѣдомости и поручаємо п. регистранту торговельному, щобы въ регестрѣ торговельнôмъ для товариствъ заробковыхъ и господарныхъ вписавъ фирму: „Народна Торговля во Львовѣ, товариство зарегестроване съ ограниченою порукою,“ по польски: „Narodna Torhowla we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, по нѣмецки: „Narodna Torhowla in Lemberg, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung“ и при тôй же фирмѣ зазначити:

1) що товариство повстало на пôдставѣ контракту спôлки въ 5 липня 1883;

2) що кругомъ дѣланя сего товариства есть:

а) закладати крамницѣ съ товарами мѣшаными по мѣстахъ, селахъ и въ загалѣ тамъ, где того покажеся потреба;

б) купувати, продавати и въ комисъ принимати всякого рода рѣчи движимѣ, товары и плоды на рахунокъ свôй або третихъ лицъ;

в) посередничити въ торговли товаровôй выробôвъ промыслу домашного и фабричного, плодами гôрництва и сельского господарства;

г) удѣляти членамъ пожички для веденя торговельного дѣла;

д) ôткрывати гуртовѣ склады съ товарами, котрыхъ торговлею буде заниматися:

е) организувати и пôддержувати крамницѣ вандруючѣ, ярмарковѣ и ôтпустовѣ съ товарами мѣшаными;

ж) принимати капиталы за условленымъ опроцентованьемъ на довшій часъ;

з) принимати вкладки щадничѣ въ довольнôй высотѣ на книжки вкладковѣ поименнѣ, котрѣ опроцентовуются, почавши ôтъ 1 зр.

3) що головнымъ мѣсцемъ пробуваня товариства есть городъ Львôвъ;

4) що часъ существованя есть неограниченый;

5) що товариствомъ управляє Совѣтъ управляючій, зложеный въ 6 членôвъ, а именно: въ пп. Евгенія Дудкевича яко предсѣдателя, Северина Держка яко мѣсто-предсѣдателя, Корнила Н. Устіяновича, Ивана Костецкого, Василя Нагôрного и д-ра Льва Павенцкого, яко членôвъ;

6) що всѣ оголошеня ôтъ товариства походячѣ, умѣщенѣ будутъ въ однôмъ въ политичныхъ дневникôвъ краєвыхъ и будутъ выходити пôдъ фирмою товариства;

7) що за всѣ зъобовязаня супротивъ третыхъ лицъ отвѣчаютъ всѣ члены до подвôйнои высоты ихъ удѣлôвъ по мысли §. 76 и дальшихъ закона въ 9 цвѣтня 1873 року Ч. 70 В. з. д.

8) що до важности зъобовязань вымагаєся при фирмѣ пôдписи предсѣдателя и одного зъ членôвъ управляючого Совѣта.

О тôмъ увѣдомляєся фирму „Народна Торговля“, товариство зарегестроване съ ограниченою порукою, съ примѣткою, що зголошенье сего впису до торговельного регестру послѣдує по совершенôмъ вписѣ.

Львôвъ д. 21 липня 1883.

Станиславскій.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Клюбъ ческихъ послôвъ*) выбравъ на засѣданю зъ дня 10 л. серпня с. р. колегію мужѣвъ довѣрія, до котрои входитъ 9 послôвъ старо-ческихъ а одинъ зъ сторонництва молодо ческого.

(*Анкета правительственна*) мала сконстатувати, що въ розрухахъ, якѣ мали мѣсце въ Пештѣ, брали участь соціялисты. — Першій знакъ выйшовъ ôтъ антисемитскои лиги, котра выкликала демонстрацію по поводу пріѣзду до Пешту головныхъ осôбъ тиса-еслярского процесу. Межи арештоваными, котрыхъ число доходитъ до 15, знаходятся переважно робôтники, много есть такожь чужоземцѣвъ, що належатъ до розличныхъ товариствъ соціялистичныхъ.

(*Дня 16 л. серпня*) маются зôбрати три соймы: горицкій, стирійскій и форарльберскій — речинець скликаня сойму галицкого назначеный, якъ довѣдуеся „N. fr. Presse“ зъ доброго жерела — на 16 вересня. Рада державна малабъ зôбратися пôсля найновѣйшихъ донесень сеи газеты по закрытю сесіи делегацій с. є. ажь въ половинѣ листопада с. р.

(*На зборахъ словеньского политичного товариства*) въ Марбургу, що держало 12 л. серпня свои зборы въ Лихтенвальдъ, було присутныхъ близько 400 членôвъ. Напередъ здававъ дръ Вошнякъ справу зъ дѣяльности рады державнои и розбиравъ теперѣшне политичне положенье Словенцѣвъ. Бесѣду дра Вошняка прійняли зôбранѣ съ одушевленьемъ и выразили для бесѣдника подяку и вотумъ довѣрія. — Зôбранье ухвалило заразомъ выслати до гр. Таффе меморіялъ, въ котрôмъ Словенцѣ жадаютъ, щобы въ полудневôй Стиріи установленѣ були урядники знаючѣ словеньскій языкъ. Зборы закрыто грôмкими окликами „живіо!“ на честь цѣсаря.

---

*) Въ послѣднôмъ числѣ „Дѣла“ зайшла черезъ недоглядъ коректора ошибка того рода, що кôнцевый уступъ въ рубрицѣ австро-угорска монархія зачинаючій ся ôтъ слôвъ „Навѣть пугачь есть паномъ“ — котрый становитъ закôнченье вытягу зъ статіи „Pesti Naplo о ôтношеняхъ межинародныхъ въ Чехахъ замѣсть въ властивôмъ мѣсци по словахъ: „Цѣли котру хочуть осягнути“ умѣщено при кôнци статіи *Сесія ческого сойму.*— Просимо проте Вп. Читателѣвъ уважати сей уступъ докôнченьемъ статіи „Угорскій *Pesti Naplo.* — *Ред.*

(*Угорске правительство*) працює теперь надъ мотивами до поодинокихъ позицій буджету, а остаточне уложенье билянсу має бути пôсля „Budapester Correspondenz“ незабавомъ укôнчене, такъ що проектъ закона финансового заразъ по зôбраню парляменту, котрый має бути скликаный 28 вересня, буде розданый межи послôвъ.

(*Банъ хорватскій гр. Пейчевичъ*) пробуває ôтъ 6 л. серпня въ Пештѣ, где пôсля информацій загребского кореспондента „Politik“ ведутся межи нимъ а угорскимъ правительствомъ переговоры въ справѣ двохъ важныхъ предложень до законôвъ, котрѣ маютъ бути внесенѣ на найблизшôй сесіи сойму. — Ôтъ результату сихъ переговорôвъ буде залежати, чи соймъ хорватскій буде скликаный въ вересню, чи ажь въ зимѣ. — Предложеня до законôвъ, о котрѣ ведутся переговоры, дотычатъ именно политичнои и судовои реорганизаціи и автономистичного буджету обохъ частей краю на рôкъ 1884. Обѣ справы стоятъ съ собою въ тѣснôй звязи и що до обохъ не може прійти до порозумѣня межи хорватскимъ правительствомъ а угорскимъ министерствомъ скарбу, а якъ довго се не наступитъ, такъ довго не може анѣ одно анѣ друге предложенье узыскати цѣсарскои апробаты а тымъ самымъ не може такожь бути скликаный соймъ. — Предметъ спору становитъ пытанье, о кôлько кожда зъ обохъ частей краю має причинятися до покрытя коштôвъ администраціи области граничнои. Министеръ угорского скарбу думає именно, що цифра прелиминована краєвымъ правительствомъ есть за высока, коли противно банови выдаєся она за малою. — Рôжниця выноситъ загаломъ досыть значну суму — 300.000 зр. а. в. а симъ дасться вытолкувати, що переговоры такъ помалу поступаютъ. — Причиною подорожи бана до Пешту маютъ бути ще и другій справы. Пôсля хорватскихъ информацій маются при сѣй случайности обговорити певнѣ евентуальности, котрѣ принесе съ собою скликанье сойму. Передовсѣмъ не дасться обчислити напередъ, яке становище займутъ православнѣ послы зъ граничного дистрикту а такъ само не можна знати, якъ выпаде голосованье въ справѣ Фіюмы и въ справѣ реорганизаціи краю.— Справа угорскихъ вывѣсокъ, поприбиваныхъ директоромъ скарбу Давидомъ на урядахъ скарбовыхъ, о котрôй мы недавно доносили, поки-що такожь не полагоджена. Загребцѣ минаючи уряды финансовѣ стаютъ и читаютъ куріознѣ написы, потрясаютъ досадно головами а часомъ затискаютъ кулаки але йдутъ спокôйно дальше. Сконстатовано, що въ будынкахъ, где помѣщенѣ скарбовѣ уряды повыбивавъ ктось ôкна — але таблицѣ якъ висѣли такъ и висятъ, бо ихъ пильно стережутъ днемъ и ночею полиціянты и стражники скарбовѣ а „Pozor“ якъ тôлько поважится що о тôй справѣ писати, пôдлягае заразъ конфискатѣ. — Ситуація въ Хорватіи есть загаломъ дуже напружена и хочь Хорваты повздержуются на разѣ ôтъ демонстрацій, то не знати, що принесе найблизша будучнôсть.

(*Семигородскѣ Румуны*) розвиваютъ по поводу зближаючихся выборôвъ въ комитатахъ дуже сильну агитацію. Офиціозный „Nemzet“ довѣдуеся, що знаменитѣ румунскѣ патріоты порозсылали зъ Дева ôтозвы по всѣхъ комитатахъ, въ котрыхъ роблятъ кождого Румуна уважнымъ, щобы не лучився съ жадною партіею, поки центральный комитетъ не пришле именнои листы кандидатôвъ и взываютъ кождого, щобы поступавъ пôсля инструкцій, якѣ ему надôшле комитетъ. Комитетъ натякуе, що Румуны въ подôбный способъ организуются до выборôвъ соймовыхъ. — Nemzet-ови дуже не до вподобы румуньскій національный рухъ и ôнъ ôтзываеся зъ своеи стороны до Мадярôвъ, щобы малися на осторожности и щобы противъ агитацій румуньскихъ предприняли ôтповѣдні мѣры.

(*По поводу свящєнничого ювилея архиепископа праского кн. Шварценберга*) складає ему не тôлько клиръ, але такожь рôжнѣ политичнѣ кôрпораціи свои желаня, а газеты ческѣ пôдносятъ его заслуги яко служителя церкви и патріота.— Заслуги ювилята оцѣнивъ и цѣсарь, почтивши его привѣтною телеграмою. — Въ цѣли зложеня гратуляцій робили кн. Шварценбергови визиту ческѣ послы и депутація нѣмецкихъ послôвъ. Послѣдну прійнявъ ювилятъ дуже сердечно и розговорювавъ о бѣжучихъ справахъ политичныхъ. Середъ розмовы заявивъ себе Шварценбергъ противникомъ закона, котрыйбы позбавлявъ родичѣвъ можности рѣшати о тôмъ, въ якôмъ языцѣ маются учити ихъ дѣти. На урочистôсть ювилейну прибхавъ до Праги нунцій папскій Ванутелли, архіепископъ Гангльбаверъ и много другихъ представителѣвъ высшого духовенства. — Рада мѣска въ Празѣ ухвалила выслати особну депутацію, котра вручитъ ювилятови дорогоцѣнный даръ.

(*Соймови форарльбергскому*), що має нынѣ зôбратися на послѣдну сесію, має правительство предложити проектъ закона о организаціи лѣсныхъ урядôвъ, ôткрытю лѣсныхъ повѣтôвъ и установленю лѣсныхъ стацій. — Переведенье сихъ законôвъ вымагає великихъ жертвъ матеріяльныхъ зъ стороны краю и для того думаютъ, що теперѣшна бôльшôсть соймова, щобы не стратити на популярности при новыхъ выборахъ, котрѣ будутъ розписанѣ на другій рôкъ, буде старатися знайти способôбъ, щобы не наражаючися правительству, се предложенье ôткинути. — Сегорôчна сесія соймова обѣцює въ загалѣ бути дуже бурливою. Сторонництву клерикальному, якъ звѣстно, дуже не подобалося выконуюче розпорядженье до повелѣ школьнои и консерватисты, якъ довѣдуеся кореспондентъ „N. fr. Presse“ зъ Брегенціи, будутъ старатися засыпати соймъ петиціями. Народнѣ зôбраня и сельскѣ громады выступили вже съ жаданьемъ якъ найдальше идучихъ улегчень въ посѣщаню школы. Людность сельска жадає именно, щобы обовязаня цѣлоденнои науки мали мѣсце тôлько въ першихъ чотырохъ рокахъ и щобы въ слѣдуючихъ двохъ рокахъ була приписана тôлько наука зимова. — Замѣсть семого и осьмого року школьного, проектуютъ науку недѣльну.

ЗАГРАНИЦЯ.

Монархія чи република? Коли нынѣ потрôйный союзъ и дѣла на всходѣ звернули увагу всѣхъ на себе и коли вже майже всѣ толкуютъ о недалекôй вôйнѣ на всходѣ, нѣкто не думавъ, щобы на далекôмъ заходѣ — бо ажь въ Испаніи — перші показалися симптомы державного розстрою и народного невдоволеня. Вправдѣ Испанія — подôбно якъ балканьскій пôвостровъ — загадкова и кождый день може намъ тутъ принести яку несподѣванку; але здавалося, що сѣмъ лѣтъ спокою и конституційна управа помирыли Испанцѣвъ съ монархичною идеею. Факты однакожь, о котрыхъ мы вже доносили инакше поучаютъ. Духъ републиканьскій знову дає чутку о собѣ а хочь прояви его нынѣ ще може малозначущѣ, все таки доказуютъ, що идея републиканьска въ Испаніи не засыпляє, хочь и не має такои силы, щобы ôтъ разу запанувати. Поодинокій прояви републиканьского руху показалися якъ разъ въ часѣ, коли найменше ихъ сподѣвалися, коли Испанія зъ довгого свого изольованя намѣряла чинно выступати въ концертѣ державъ европейскихъ. Чи знало испаньске правительство, що ему грозитъ въ найблизшôмъ часѣ? Здаеся нѣ; але оно перечувало видко якусь заверуху и хотѣло еи звернути на иншу дорогу. Испанія мала прилучитися до потрôйного союза, завязала угоду съ Нѣмеччиною а король Альфонзъ мавъ ѣхати до Нѣмеччины. Якъ видко, хотѣло правительство звернути увагу краю на посторонній справы; такъ не повелося. Выбухло повстанье въ Бадахосъ. Правительство его скоро усмирило и оповѣстило, що тôлько охота рабунку его выкликала. Дивна рѣчь, що до зрабованя 750.000 пезетасъ збираєся бôльше якъ 1000 людей а ихъ веде чоловѣкъ маючій и доси честный! Въ слѣдъ за симъ иде пôдписувати чолобитну. Румянцевъ разомъ съ тымъ донѣсъ до тайнои канцеляріи, що, якъ ôнъ довѣдався, бувшѣ въ Петербурзѣ Украинцѣ посылали до зôставшоися на Украинѣ старшины, до Жураковского и Лизогуба письма, а Жураковскій и Лизогубъ, якъ наказано було въ тыхъ письмахъ, розбслали ôтъ себе письма до трехъ полкôвъ, щобы пôднявся украиньскій народъ и заявивъ свое невдоволенье въ наслания ему московскихъ судіѣвъ и московскихъ полковникôвъ. Потому Полуботокъ посылавъ въ Петербурга на Украину свого довѣрного чоловѣка Лаговича сказати генеральнôй старшинѣ, щобы полковники зъ рôжныхъ полкôвъ намовили свою полкову старшину и сотникôвъ, щобъ они постаралися скорше позагоджуватися съ всѣми тыми, съ котрыми були въ невгодѣ, щобы нагородили тыхъ, котрымъ зробили обиды, щобы вже не було на те бôльше жалобъ. Коли управа дôзналася о тôмъ всѣмъ зъ донесеня Румянцева, Лаговича ставили въ Петербурзѣ до очей Полуботкови, и Полуботокъ признавъ, що посылавъ Лаговича вговорювати козакôвъ, щобы давали на запытаня такѣ ôтповѣди, якѣ не перечилибъ ихъ вѣчнымъ бажанямъ зберегти въ Украинѣ старый ладъ и не допускати новинъ.

Полуботокъ вмеръ въ Петропавловскôй крѣпости 1724 року. Его товаришѣ були увôльненѣ Катериною I. Тогдышне россійске правительство не тôлько за Петра, а и по его смерти, старалося представити Полуботка и его товаришѣвъ людьми, що, дбаючи про свои личнѣ и кастовѣ цѣли, були гнобителями „подлаго“, якъ казано тогды, народа, а царь являвся оборонцемъ и охоронникомъ того народу передъ експлоатацією черезъ могучихъ и богатыхъ людей, котрѣ займали высокѣ посады. На Украинѣ мѣжь тамошною интелигенцією склалася и стала сильно гадка про Полуботка, якъ про смѣлого, честного и рѣшучого, а все таки, вѣрного престолови и своему обовязкови героя, котрый жертвувавъ свою волю а навѣть житье за права своеи родиннои землѣ. Мы не маємо подрôбныхъ даныхъ, щобъ дати вѣрный судъ и, якъ то кажутъ, послѣдне слово исторіи сказати про сумну подѣю, розказану нами. Все, въ чѣмъ — за тыхъ часôвъ — винено Полуботка и загаломъ старшину, зôстало не доказанымъ. Читаючѣ могли ясно побачити, що обжалованя, на котрѣ Украинцѣ мусѣли давати ôтповѣди въ тайнôй канцеляріи, були голословнѣ и не потверджувалися жадными фактами, а обжалованѣ до нѣчого не признавалися. До того способôбъ, въ якій выкликувано всѣ неприязнѣ для Полуботка и старшины жалобы, каже пôдозрѣвати правду самыхъ жалобъ. Украиньска колегія завзывае подавати жалобы на старшину. Нема и бути не може въ свѣтѣ чоловѣка, котрый всѣмъ догодивбы.

Всякій знае, що коли оповѣстити всѣмъ и кождому, щобы ишли съ жалобами на того або другого, то конче явится цѣла купа жалобъ. Выдавати подôбнѣ зазывы до вношеня жалобъ можна тôлько съ выразнымъ замѣромъ пошкодити, за якубъ тамъ нѣ було цѣну, на котрыхъ будутъ подаванѣ жалобы. Такъ дѣйстно и було. Петро, змагаючи до сцентрализованя державы, уважавъ для себе зовсѣмъ ненаручнымъ, берегти мѣсцеву самостôйнôсть Украины и бажавъ тѣснѣйше звязати ви съ цѣлою державою своею. При такôмъ змаганю ему страшно непріятными були домаганя старшинъ про выбôръ нового гетьмана и ихъ невдоволенье зъ заведеня украиньскои колегіи, нового, доси небувало органу, котрый мавъ по думцѣ царя зôлляти Украину съ Россією. Петро знавъ и добре пôймавъ, що того бажае одна старшина, яко люде въ порôвнаню до прочихъ жителѣвъ Украины бôльше политично розвиненѣ, и длятого то на неи звернувъ ôнъ свои удары. Петро знавъ вже тогды, що на Украинѣ панують вже зъ давна непріязнѣ ôтносины мѣжь козацкою старшиною а простыми козаками, мѣжь знатными а бѣдаками, мѣжь держучими землю а безземельными наймитами, мѣжь упривилеёванымъ козацтвомъ а засудженымъ на данину и повинности поспôльствомъ. — однымъ словомъ, мѣжь тыми, що въ якихъ бы тамъ нѣ було обставинахъ и якими бы тамъ нѣ було дорогами пôдоймалися зъ посередъ народа, а рештою народнои масы. Петро покористався тимъ суспôльнымъ положеньемъ на Украинѣ для своихъ политичныхъ цѣлей. Въ такôмъ станѣ для него було користнымъ, щобы являлися ôтъ народа жалобы на старшину, на знатныхъ людей; въ такôй цѣли ôнъ и выправивъ Румянцева, щобы показавъ, що простѣ козаки годятся и суть вдоволенѣ его новаторствами, котрѣ, якъ знавъ се добре Петро, були не по гадцѣ старшины и знатныхъ людей.

Чи може историкъ уважати за правду то, що ôтповѣдали козаки и простый мужикъ на допытуваня чоловѣка, котрый прибхавъ ôтъ царя и своимъ тономъ показувавъ, чого хоче царь? Чи можна, крôмъ того, вѣрити въ безсторонну правду чоловѣка, котрый прибувъ на Украину съ задуманымъ вже въ горы пляномъ учути тамъ такѣ народнѣ бажаня, якѣ хотѣвъ почути царь-самодержець. Мы не можемо признати нѣ справедливости тыхъ обжалованъ, якѣ були штучно выкликанѣ противъ Полуботка и украиньскои старшины, анѣ обвинати Полуботка и старшину за ихъ домаганя удержати на Украинѣ старый ладъ, що не подобався цареви. Полуботокъ бувъ одною зъ жертвъ, принесеныхъ для централизаційныхъ цѣлей, котрѣ въ цѣлôмъ своѣмъ дѣланю Петро все мавъ на оцѣ.

встанье въ Нагарѣ, Герона, Фигуерасъ, Лерида, Сео-де-Ургель, въ Сантонѣ и Сантандерѣ а наконець, якъ той опирь починаеся рушати въ баскôвскихъ провинціяхъ духъ карлистовскій. Всюды голосятъ: „Най жіе република! Най жіе конституція зъ 1869 року! Най жіе Зориля! Зъ Франціи ѣде вже и давный президентъ Зориля а правительство оголошуе тымъ часомъ станъ осады по цѣлôмъ краю. Монархія загрожена направду а однакожь король вертае до Мадриду, где его народъ овацiями витае, и засѣдае въ радѣ министрôвъ. Якъ ту погодити приклонность для монархіи съ идеею републиканьскою? Се власне пытанье, котре насуваe гадку, чи може нынѣ въ Испаніи удержатися република, наколи бы повстанье набрало такои сили, що и звалилобы теперѣшне правительство. Минувшôсть Испаніи не дае що на нынѣ до сего великои поруки. Въ народѣ, котрый ôтъ самои майже колиски живъ тôлько нôдъ проводомъ сильнѣйшои руки, не такъ скоро запуститъ глубокій корѣнь идеа републиканьскои самоуправы. Се выдимо найлѣпше на найблизшихъ сосѣдкахъ и посестрахъ Испаніи на Франціи и Италіи. Кôлькожь то пролову крови стояло закимъ въ Франціи запанувала република а навѣть ще нынѣ управа монархична въ нѣй не выключена. О Италіи не ма вже що и сказати; тамъ муситъ народъ проживати впередъ процесъ сконсолидованяся въ одну цѣлôсть. Якажь надѣя нынѣшныхъ прихильникôвъ въ тôй Испаніи, котру насампередъ давили Вандалы и Арабы, потому свята инквизиція а въ кôнци Бурбоны? Чи въ тôмъ народѣ, котрый 1812 р. запрягаeся до воза и тягне Фердинанда VII. везучого проскрипціи и шибеницѣ до Мадриду, може такъ скоро запановати републиканьска самоуправа? Правда, кôлька поколѣнь пережило ôтъ того часу и богато змѣнилося, але и богато ще позôсталося, зъ чого Испанія насампередъ муситъ отрястися, закимъ мае въ нѣй запанувати република. Характеристичнымъ есть для Испаніи, що всяку революцію нôдноситъ насампередъ войско; народъ самъ не мае ще смѣлости. Зъ ôтси то и походитъ, що въ новѣйшихъ часахъ нѣ република не може стало удержатися, нѣ монархизмъ не мае сильнои нôдставы; родятся отже анархизмъ и межиусобицѣ. Треба конче сильнои руки, великого политичного знакомства, щобы въ Испаніи удержати спокôй. Тому то и дораджуе Испаніи Нѣмеччина, щобы правительство о скôлько може, выступило сильно противъ теперѣшнои ворохобнѣ. Такъ отже найблизша будучнôсть Испаніи залежитъ ôтъ поступленя правительства короля Альфонса. Смѣле и сильне виступленье противъ повстаня зъ однои стороны, а зъ другои розширенье конституціи, котра нынѣ нôдъ проводомъ Сагасты тôлько всюды найшла опозицію, можутъ монархіи найскорше довшу будучнôсть запевнити.

Россія. Министеръ войны Ванновскій, якъ зачувати мае дефинитивно опустити свое становище; на его мѣсце мае вступити гр. Павло Шуваловъ II. — „Стъ. Петербургск. Вѣдом.“ доносятъ, що министеръ внутренныхъ дѣлъ выдавъ розказъ для волыньскои и подольскои губерніи, щобы обчислити всѣхъ Нѣмцѣвъ и при тôмъ сконстатувати, кôлько Нѣмцѣвъ пробуваe въ Россіи довше якъ пять лѣтъ. Всѣ, що довше якъ пять лѣтъ проживаютъ въ Россіи, мусятъ або натурализоватися або выйти зовсѣмъ зъ краю. Кто знае, якъ въ Россіи Нѣмцѣ розвельможилися и якъ они всѣ — подôбно жидамъ — взяли въ руки, того сей указъ правительства не дуже здивуе. Нѣмцѣ въ Россіи сталися вже до того ступени зухвалими, що навѣть въ чисто словяньскихъ сторонахъ вымагаютъ ôтъ россійскихъ урядôвъ, щобы они принимали ихъ поданя въ нѣмецкôмъ языцѣ и въ нѣмецкôмъ на ныхъ ôтповѣдали, по заякъ они не маютъ потребы учитися якогось другого, хочьбы правительственного россійского языка. — „Совѣтующій сенатъ въ Петербургѣ постановивъ зложити комисію для зреорганизованя изъ грунту петербурскои и московскои полиціи. Товаришъ министра и шефъ жандармеріи Оршевскій назначеный презесомъ комисіи, до котрои ввôйде такожь шефъ державнои полиціи совѣтникъ Плеве. — Вѣдомôсть, що гр. Толстой мае уступити а на его мѣсце мае прійти Победоносцевъ, показуeся ошибочною. Гр. Толстой повертае зъ урльопу и обôймае знову справы внутрѣшныхъ дѣлъ.

Нѣмеччина. Велику увагу звертае теперь на себе розказъ нѣмецкого цѣсаря, пôсля котрого значне число нѣмецкои арміи ôтъ 31 марта слѣд. р. мае бути перенесене на пруско-россійску границю. Навѣть такій мѣста на граници, котрі доси жаднои залоги не мали, одержатъ еи. Однакожь число всѣхъ полкôвъ, якій суть вже и маютъ ще бути розложенй на россійскôй граници, есть взглядно досыть слабе. Нѣмецкі газеты поясняютъ тое тымъ, що значне число желѣзниць и добра организація войска не даютъ потребы уставленя бôльшихъ масъ на граници. Крôмъ сеи трансльокаціи войска, уладжуютъ на погранычныхъ желѣзницяхъ такъ званій „замыкаючій форты“, котрыхъ цѣлею мае бути не допустити непріятеля, щобы мôгъ скоро запанувати цѣлою желѣзницею. — Выборы въ Киль наповнили либералôвъ нѣмецкихъ великою радостею, тожь голосятъ свôй тріюмфъ цѣлому свѣтови и доказуютъ, що сила либеральнои идеи въ Шлезвигу и Гольштинѣ съ кождымъ днемъ здобуваe собѣ бôльше мѣсця. Не зважаютъ сѣромахи, що тôлько консерватисты и слабе заступництво соціялистôвъ причинилося до ихъ побѣды. Зъ дальшихъ выборôвъ зазначуютъ выборъ поступовця Шенка въ Визбаденѣ 6927 гол. противъ члена центрумъ, котрый одержавъ 3182 голосôвъ; столяръ Іоестъ, соціялистъ, одержавъ лишь 1335 голосôвъ. — Якъ доноситъ „Альзацко-лотарингска Газ.“, хотѣвъ посолъ Антоанъ выдавати въ Мецу французку газету. Намѣстникъ Мантайфель не дозволивъ однакожь, мотивуючи забороненье тымъ, що Антоанъ хоче тымъ прислужитися тôлько за границѣ, се бы то Франціи. Посолъ Антоанъ хотѣвъ въ своѣмъ органѣ ставати въ оборонѣ французскихъ жителѣвъ Альзаціи и Лотарингіи и пропагувати ихъ еднôсть съ Франціею.—Въ Ерфуртѣ ôтбувся великій празникъ на память принятя Люътра до сего мѣста. Около 30.000 людей брало удѣлъ въ сѣмъ празнику. Подôбній празники ôтбулися 13 и 14 с. м. въ Витенбергу. Празникъ Люътра мае нынѣ, крôмъ звычайного религійного значенія, ще и политичне. Єсть ôнъ демонстраціею, вымѣреною въ першôй линіи противъ нѣмецкихъ католикôвъ, котрі остаточно 10—13 вересня маютъ зôбратися въ Дисельдорфѣ на нарады, а въ другôй линіи задумали нѣмецкій протестанты при нынѣшныхъ натягненыхъ ôтношеняхъ мѣжь куріею а нѣмецкимъ правительствомъ показати першôй, где то мовь сила нѣмецкои державы почиваe. На празникъ до Витенбергу пріѣхавъ такожь великій князь саско-ваймарскій. — 10 с. м. вернувъ зъ Ишль нѣмецкій цѣсарь до замку въ Бабельсбергъ.

Франція. Выборы до головнои рады выпали въ користь для републиканцѣвъ. По селахъ зыскали републиканцѣ значне число предотавителѣвъ; по мѣстахъ тôлько стратили кôлька мѣсць и то по бôльшôй части зъ власнои вины, бо републиканьски выборцѣ повставали одні противъ другихъ и розстрѣлювали голосы. Доси есть вже 728 выборôвъ. Выбрано 450 републиканôвъ, 220 консерватистôвъ, а 58 выборôвъ маются на ново переводити. Зъ членôвъ парляменту выбрано министрôвъ Мартенъ-Фейле и Мелинъ; зъ консерватистôвъ выбрано Касаняка, Лярошфокольта и Жолибоа. — 12 с. м. ôтбувся въ Лиль митингъ, на котрôмъ Ганри Рошфортъ промавлявъ за знесеньемъ постайного войска. Насампередъ взнесъ Рошфортъ тоастъ на испаньску републику, а потому въ горячôй бесѣдѣ промовлявъ за знесеньемъ постайныхъ армій и жадавъ загально-народного зброеня, щобы въ потребѣ цѣлый народъ мôгъ боронитися. Доки существуютъ стоячій арміи, казавъ мовця, доти правдива република неможлива. — Посвященье памятника обороны Парижа ôтбулося 12 с. м. о 4 годинѣ по полудни. Радикальній журналы нôдносятъ зъ радостею, що при ôткрытю памятника нôднеслася демонстрація на рѣчь амнестіи. Министеръ Вальдекъ-Русо — кажутъ они — „бувбы утѣкъ“. — Рѣчи въ Тонкинѣ якось не ведутся, а що гôрше, що въ Парижи вже майже певній, що хиньскій войска стоятъ вже въ Тонкинѣ. Місія Трику не повелася и длятого сей зажадавъ — якъ мы вже доносили — свого ôткликаня зъ Пекину, немовь то ôнъ „нездужае“. Наколи такъ дѣйстно рѣчи стоятъ, то Шальмель-Лякуръ буде мати немало роботы, щобы выйти дѣло зъ прикрого положеня. Франція однакожь за далеко вже заангажована, щобы могла уступити. Значилобы то, що она зрѣкаeся всякихъ правъ на Тонкинъ и посвячае цѣлу свою колоніяльну политику въ Азіи.

Англія. Зъ Лондону доносятъ, що англійске правительство думае вже на певно за кôлька мѣсяцѣвъ — може вже въ листопадѣ — ôткликати войско зъ Египту. Реорганизація въ Египтѣ поступае скоро. — Правительство одержало ôтъ свого агента въ Питермарицбургъ телеграмъ, въ котрôмъ доносится, що Кечвейо, князь Зулюсôвъ, жіе; сомнѣваются однакожь о правдивости сеи вѣдомости и думаютъ, що тая поголоска, розпущена умысно сторонництвомъ князя, щобы тымъ способомъ нôддержати въ краю агитацію. Мисіонаръ Робертзонъ вѣритъ однакожь тому, а британскій власти въ Наталю выслали агентôвъ, щобы розвѣдати правду. Въ Норвичъ знову одержавъ Коленсо, сынъ недавно помершого епископа въ Наталю, телеграмъ, въ котрôмъ ему доносятъ, що Кечвейо жіе и жадае переведеня слѣдства о обходженюся съ нимъ ôтъ часу его повороту до краю Зулюсôвъ. — Въ Ирляндіи нарѣкали доси лишь чиншôвники и феніяне, а теперь вже зачинаютъ кричати ирляндскій сельскій льорды. Они именно подали пропамятно письмо Глядстонови, въ котрôмъ жалуются на ирлиндске право рôльне и кажутъ, що оно ихъ зруйновало. Чиншъ, кажутъ они, зменшено що найменше о 25%, а вартôсть землѣ зменшилася въ тôй самôй пропорціи. Нѣкто не хоче ирляндскои землѣ купувати, гипотеки выповѣли, стопу процентову нôдвышшаютъ, однымъ словомъ властитель землѣ муситъ загибати зъ голоду, наколи правительство ему не поможе.

НОВИНКИ.

(+) **Нова читальня** завязуeся въ Старôмъ Мѣстѣ. Статутъ передали вже основателѣ читальнѣ до потвержденя ц. к. намѣстництву черезъ редакцію „Батькôвщины“. Мѣжь 31 членами основателями читальнѣ въ Старôмъ Мѣстѣ стрѣчаємъ имена двохъ чч. Иванôвъ Зыбликевичѣвъ, заневне рôднякôвъ ч. Николы, маршалка краевого.

— **Въ читальни въ Копычинцяхъ** ôтбувся дня 29 л. липня загальный збôръ членôвъ. Програма збору була досыть богата, а именно: промова, ôтчитъ, деклямаціи и спѣвы. Члены, користаючи зъ тои нагоды, запросили спѣвакôвъ зъ Говилова, котрі краснымъ спѣвомъ хоральнымъ дуже всѣхъ убавили, за що имъ выдѣлъ складае сердечне спасибôгъ. Не менше забавивъ насъ ч. госп. Савицкій зъ Говилова своими гумористичными стихами: „До ковбасникôвъ“, „Про календарь“ и т. п., за що ему сердечно дякуемо. Народъ бувъ дуже одушевленый, а маючи живый примѣръ, що и селяне можутъ щось красного научитися, заявили многій тогожь вечера охоту — учитися спѣву. До теперь зголосилося надъ 50 мужчинъ и дѣвчатъ. Учителя спѣву ухвалено запросити, на слѣдуючій мѣсяць. Пожаданымъ булобы, щобы пп. спѣваки, котрі малибы охоту пôднятися вывчити спѣву хорального, якъ церковного такъ и свѣтского, до насъ зголосилися. — Ôтъ выдѣлу читальнѣ копычинецкои. *А. Чичка*, голова.

(+) **Новый намѣстникъ**, п. Залескій выѣде до Вѣдня доперва слѣдуючого тыждня. Въ Вѣдни представится цѣсареви и министрамъ и при тôй случайности представитъ кандидата на вице-президента намѣстницва. Польскі газеты бôльше надѣются именованя вице-президентомъ п. Лебля, якъ п. Казимира Баденего. Дальше п. Залескій порозумѣeся въ Вѣдни дотычно речинця скликаня въ сѣмъ роцѣ сойму галицкого. Якъ мы вже послѣдного разу доносили, соймъ найимовѣрнѣйше мае бути скликаный въ першихъ дняхъ другои половины вересьня. Поляки радâ бы, щобъ соймъ бувъ скликаный передъ 12 л. вереснемъ, с. е. передъ днемъ ювилейного обходу обороны Вѣдня черезъ Собѣского, а то длятого, що и польско-шляхетскій соймъ нашь мавбы случайнôсть того дня задемонструвати... Але въ Вѣдни инакше глядятъ на те — и нема надѣѣ, щобы соймъ бувъ скликаный передъ днемъ ювилейнымъ.

(+) **Маршалокъ дръ Зыбликевичь** выѣхавъ дня 12 л. серпня въ товариствѣ начального директора Банку краевого п. Вротновского до Станиславова, щобы на мѣсци розслѣдити справу пароходнои плавбы на Днѣстрѣ. Вже ôтъ року ѣздитъ по Днѣстрѣ почавши ôтъ Галича одинъ пароходъ нôдъ управою п. Наварского, а теперь нôднесено гадку завязати товариство для предпріемства въ ширшôмъ розмѣрѣ. П. маршалокъ мавъ поѣхати ажь до Залѣщикъ, а при поворотѣ до Львова задержатись въ Коссовѣ, щобы нôзнати станъ спôлокъ ткацкихъ, и въ Коломыѣ, щобы нôзнати тамошну школу гончарску, котра мае перейти въ зарядъ краевый. — Додати тутки мусимо, що и за границею, въ Россіи дуже надъ тымъ працюютъ, щобы Днѣстеръ зробити сплавнымъ. Коло Ямполя именно, где русло Днѣстра покрите великими скалами, працюютъ вже ôтъ довшого часу надъ розбиваньемъ сихъ скалъ и уживаютъ до сего переважно динамиту. До розтрѣсканя одной такои скали ужито бôльше якъ $2^1/_2$ сотнара динамиту. До двохъ мѣсяцôвъ маютъ бути усуненй всѣ скали коло Ямполя стоячій пароходству на перешкодѣ. Сподѣятися можна, що и унасъ справа пароходства по Днѣстру поступитъ теперъ въ другу фазу, коли нею займаeся самъ п. Зыбликевичь.

— **Гр. Альфредъ Потоцкій** вынанявъ на кôлька лѣтъ мешканье въ домѣ п. Френклевои нôдъ ч. 14 при улици Костюшки во Львовѣ и тамъ оселится, а якъ кажутъ, небавомъ почне будувати власну палату при ул. Коперника. Сими днями переѣздивъ гр. Потоцкій до Швайцарій черезъ Вѣдень, где мавъ бачитися съ гр. Таффе.

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ: Въ наслѣдство звѣстнои аферы чинноі зневаги о. Алексея Заклиньского зъ Богородчанъ (гл. 71 ч. „Дѣла“) черезъ нôдмовленого Алейза Томка — ôтбулася судова розправа въ Богородчанахъ, на котрôй засуджено виновника на 3 днѣ арешту, при чѣмъ виновникъ написавъ слѣдуюче заявленье: „Нôдписаный зôзнаю нынѣшнымъ, що въ день выборôвъ до сойму дня 29 мая 1873, забавляючися по выборѣ посла въ Богородчанахъ въ локали касиновôмъ разомъ съ иншими, будучи якъ при забавѣ лучаeся, въ великôмъ розсѣянню и розстроеню, зневаживъ я невинно и безъ данои причины Всч. о. Алексея Заклиньского, пароха зъ Богородчанъ старыхъ, словомъ и подвôйнымъ ударомъ, черезъ що я его, якъ такожь въ его священичôй особѣ цѣле духовеньство на чести и повазѣ найдôткливѣйше обидивъ. Признаючись до вины, торжественно перепрашаю сегодня при упрошеныхъ свѣдкахъ Всч. о. пароха Алексея Заклиньского а взглядно и цѣле гр. к. духовеньство и прошу, щобы нынѣшне мое зôзнанье було умѣщене въ публичныхъ часописяхъ. — Дѣялося въ Богородчанахъ при свѣдкахъ дня 9 серпня 1883. *Алоизъ Томка*, в. р. Яко свѣдки: *Иванъ Любачевскій*, в. р.; *Антоній Стемпурскій*, в. р.“

(+) **На могильный памятникъ Тараса Шевченка** — якъ доноситъ „Заря“ — кôнчится вже ôтливати въ желѣзнôй ôтливальнѣ Термена въ Кіевѣ. Памятникъ складаeся съ чотыри-угольного пирамидального педестала и креста; на однôй сторонѣ педестала находится барельефне зъображенье бюста Т. Шевченка.

(+) **Руске товариство академичне „Сѣчь“ у Вѣдни** одержало було недавно ôтъ тамошныхъ академикôвъ польскихъ запрошенье до участи въ обходѣ ювилею обороны Вѣдня черезъ короля Собеского. „Сѣчь“ ôтповѣла на те запрошенье ôтмовно. И не диво. Нашій вѣденьскій „Сѣчовики“, що зъ далека слѣдятъ пильно ôтношеня нашій въ краю и добре съ ними обзнакомляются, не могли въ нынѣшну пору, по такихъ „гарныхъ“ выборахъ до сойму, поступити инакше, якъ поступили Русины повѣта жовкôвского, котрі такожь заявили польскимъ аранжерамъ ювилейного обходу, що не можутъ нынѣ брати участи въ нѣякôй польскôй манифестаціи, — бо мовлявъ, сытому до танцю, а голодному танцювати не хочеся...

(+) **Кс. монсиньоръ Станиславъ Стояловскій** — якъ довѣдуемось зъ „Czas-y“ — мае привезти якихсь Русинôвъ на ювилей обороны Вѣдня черезъ Собеского — до Кракова, щобы „втягнути такожь Русинôвъ до ювилею“... Якихъ се Русинôвъ мае везти кс. Стояловскій до Кракова, намъ не звѣстно; але на всякій способъ панамъ зъ Кракова треба погратулювати, що выбрали собѣ — добру фирму!....

— **Въ Саджавѣ, повѣта и деканата богородчаньского**, за проводомъ Всч. о. Волод. Паука, пароха мѣсцевого, будуеся нова величава, хороша церковь съ 5 копулами и греческими крестами, ведля стилю и структуры нашого обряду. Будôвничимъ церкви есть ч. Семенъ Костей зъ Богородчанъ старыхъ, построившій въ 1881—1882 рр. таку величаву церковь такожь въ Богородчанахъ старыхъ. — Признати треба, що о. Волод. Паукъ, будучи черезъ 10 лѣтъ въ Похôвцѣ, лишивъ милу и прекрасну памятку своеи дѣяльности въ громадѣ, бо приукрасивъ тамъ дуже хорошо церковь, поставивъ красній будынки, запровадивъ касу пожичкову, отверезивъ громаду, допомôгъ многимъ газдамъ высвободитись зъ банку селяньского и припровадивъ народъ до свѣдомости правъ своихъ и достоиньства чоловѣчого. Мило длятого споминаютъ прихожане Похôвки за свого дѣятеля и пастыря, маючи такій красній памятки передъ очима...

(+) **Розрухи въ Пештѣ** — теперь при сильнôмъ выступленю полиціи и войска вже придушенй — выкликала, якъ пишутъ зъ Пешту до вѣденьскои „Tribüne“, ароганція и провакація самыхъ жидôвъ. Досыть сказати, що семиты обвозили Шарфа фіякрами по Пештѣ и формально накликували на невдоволеный зъ того народъ полицію, войско и станъ облоги...

(ω) **Розрухъ противъ жидôвъ въ Еденбурзѣ на Угорщинѣ**. Дня 12 с. м. зôбралося вечеромъ въ Еденбурзѣ на такъ званôй „церковнôй сѣножати“ богато людей и обговорювали бѣжучій жидôвскій справы, при чѣмъ не обôйшлося безъ рôжныхъ бесѣдъ противъ жидôвъ. По нарадѣ пустилися до мѣста, а по дорозѣ прилучилося до нихъ ще бôльше людей. Вôйшовши до мѣста, почали выбивати въ жидôвскихъ домахъôкна, выломлювати дверѣ, и нищили все, що жидôвске. Погромъ тревавъ до 12 год. О сѣмъ часѣ выступивъ баталіонъ пѣхоты и розôгнавъ екседентôвъ. Арештовано 50—60 особъ и ранено кôлькохъ полиціянтôвъ. На другій день выдавъ бурмистръ розказъ, щобы вечеромъ о 8 год. були вже позамиканй всѣ публичній локалѣ и завôзвавъ жителѣвъ, щобы заховувалися мирно.

(+) **Alliance Israélite и процесъ въ Тисса-Есляръ**. Вѣденьскій „Oesterr. Volksfreund“ пише: „Передъ пяти мѣсяцями выдала Alliance Isr. до всѣхъ своихъ филій ôтозву, щобы збирали складки на цѣли товариства; въ ôтозвѣ особенно нôдношено тиссаеслярске слѣдство. Въ наслѣдство тои ôтозвы вилынуло до касы товариства 700.000 зр.! Где-якій выдатній члены филіи пештеньскои выѣздили передъ розправою въ Ниредьгаза до Парижа. Нôдчасъ цѣлои розправы въ ниредьгазскôмъ судѣ бувъ тамъ повномочникъ товариства зъ Парижа разомъ съ двома делегатами зъ Франкфурта и зъ Вѣдня. Парискій повномочникъ оплачувавъ всѣ шифрованй и нешифрованй депешѣ и своимъ коштомъ удержувавъ цѣле бюро прасове въ Ниредьгазѣ. Другій повномочникъ парискій ôтъ 18 червня с. р. розпочавъ свою дѣяльнôсть въ Вѣдни, где порозумѣвся съ редакціями дневникôвъ вѣденьскихъ, зъ котрыхъ гдеякій дôстали бôльшій, другій менший — кубаны.“

(+) **О погромѣ жидôвъ въ Катеринославѣ** все ще подаютъ россійскій газеты новій доповняючій вѣсти. Дописуватель зъ Катеринослава до кіевскои „Зарѣ“ пише мѣжь иншимъ: „Черезъ пухъ зъ подертыхъ жидôвскихъ перинъ мы не чули нôдъ собою тротуару, задля побитои посуды и потрощеныхъ меблѣвъ черезъ петербурску улицю два дни не можна було проѣхати. Въ жидôвскихъ домахъ нема ôконъ, рамъ, ганкôвъ, а гдекуда навѣть и частины дахôвъ. Обезъумѣвшій зъ страху жиды нôдъ часъ погрому утѣкали въ таборъ, въ касарнѣ, въ монастырскій лѣсъ и на свое окописко. На окописку таки ихъ досягли погромцѣ. Христіяне купцѣ, урядники, дамы нôдъ парасольками и дѣти ходили по мѣстѣ зъ боку погромцѣвъ и приглядались ихъ роботѣ... Мѣжь случайно убитыми черезъ салдатôвъ находятся: діяконъ, реалистъ, дама и чиновникъ, пившій содову воду въ будцѣ... Арештованыхъ було надъ 300 душь; мѣжь тыми богато ремѣсникôвъ а навѣть властителôвъ домôвъ... Христіяньскимъ дамамъ, стрѣченымъ на улици погромцѣ казали показувати крести на шыѣ... Зъ раненыхъ сѣмъ умерло... Такожь около 40 салдатъ и 4 офицеры дôстали легкѣ раны зъ метаного каменя; навѣть командиръ симферопольского полку бувъ почестованый каменемъ... Бабы-мѣщанки кидались на войско съ кочергами, кричичи: „Насъ убиваете, а жидôвъ нѣ!...

— **Землетрясенье въ Босніи**. Зъ Дервенту въ Босніи доносятъ, що 14 с. м. о 4 год. и 33 мин. далося чути въ Каканй и Високôй сильне землетрясенье въ нôвнôчно-полудневôмъ направленю а въ Сераевѣ въ направленю полуднево-нôвнôчномъ. Землетрясенье тревало бôльше якъ 3 секунды. Доси ще о жаднôй шкодѣ не звѣстно.

— **Гр. Шамборъ**. Ôтъ недѣлѣ згинула послѣдна надѣя на выздоровленье гр. Шамбора; сама навѣтъ жена его и всѣ окружаючій сподѣваются близькои его кончины. Гр. Шамборъ дôставъ рецедиву и лежитъ безъ памяти; часомъ ôтзыскуе ôнъ память, але организмъ его такъ ослабленый, що не пріймае жаднои поживы. Телеграфовано по гр. Барди сестрѣнця гр. Шамбора до Швайцаріи, щобы пріѣзджавъ. Якъ кажутъ, мае гр. Барди вже напевно бути универсальнымъ наслѣдникомъ гр. Шамбора.

(+) **Що Львовяне ѣдятъ и пютъ** — почуйте вы, щасливій жителѣ селъ, особливо вы господинѣ, що масте свою сметанку до кавы!.. Хеникъ мѣста Львова, п. Дунинъ Вонсовичь, здавъ магистратови слѣдуюче справоздане зъ своеи задачѣ выпробуваня якости корму и напоѣвъ, споживаныхъ жителями столицѣ краю. Всѣхъ розборôвъ хемичныхъ довершивъ п. Вонсовичь 1109. *Вина*

бѣлого мавъ 79 пробъ; зъ тыхъ лишь 8 було вина самородного, прочій мѣшанина всякихъ лихихъ винъ, а одна проба выказала шкôдній здоровлю домѣшки. Вина червоного було 102 пробъ; лишь 2 пробы були чистій, прочій мѣшанина лихихъ винъ закрашена найчастѣйше морвою або черницями, рѣдше чорною рожою, а въ 2 случаяхъ фуксиною. На 39 пробъ горѣвокъ всѣ були съ фузлями; въ 7 случаяхъ було фузлю надъ 5%. Зъ 203 пробъ ликерôвъ и есенцій 94 було съ фузлями а 6 закрашеныхъ фуксиною. На 34 пробъ руму всѣ були штучній и съ фузлями, а въ 3 случаяхъ бувъ заправленый оцтомъ деревовымъ. Пробы меду були всѣ добрій. Пива 12 пробъ всѣ лихій, але безъ домѣшокъ шкôдныхъ. На 18 пробъ сметанки всѣ були молокомъ незбиранымъ, въ 7 случаяхъ заправленій мукою а въ однôмъ бѣлкомъ. На 179 пробъ молока, було лишь 8 не злыхъ, прочій розпущенй водою, часами заправленій содою, бораксомъ або поташомъ. Масла було 27 пробъ; въ 2 случаяхъ були заправленій бараболями, прикрашеными орлеаною. Кавы сырои и паленои було 51 пробъ, всѣ дуже лихій. Перцю були фалшованій 3 пробы, цинамону 2 и паприки 2. Оцту було 12 пробъ; всѣ лихій а въ однôмъ случаю оцетъ бувъ заправленый квасомъ сѣрковымъ. На 32 пробы муки було 9 зовсѣмъ стухлыхъ. На 39 пробъ цукрôвъ було 7 пробъ закрашеныхъ анилиною червоною, и т. д.

— **Вандрôвка рускои молодѣжи** ôтъ Станиславова до Коломыѣ выпала дуже удачно. Закимъ подамо обѣцяне намъ обширнѣйше справозданье зъ тои вандрôвки, скажемо теперь лишь загально, що участники вандрôвки осягнули вповнѣ задуману цѣль. Участникôвъ вандрôвки було вправдѣ мало, але за те панувавъ черезъ цѣлый часъ якъ найкрасшій ладъ. Мѣсцевій комитеты въ Манявѣ и въ Коломыѣ доложили всѣхъ заходôвъ, щобы молодыхъ туристôвъ якъ найлучше приняти. Въ Манявѣ ôтбулася забава, въ котрôй взяла участь дуже численно згромаджена доокрестна интелигенція руска. Въ Коломыѣ на музикально-декламаторскôмъ вечери, устроенôмъ въ честь памяти пок. Володимира Барвѣньского, було незвычайно много гостей. Отвѣтну торжественнôй хвили вечера, дуже морошо обдуману и съ жаромъ выказану рѣчь выголосивъ товаришъ вѣденьскои „Сѣчи“ п. Василь Поляньскій. Доходъ зъ вечера, призначеный на фондъ стипендійный имени Володимира Барвѣньского, представлявъ, якъ оповѣдаютъ, о коло 200 зр. brutto.

— (**Дрôбнй вѣсти.** 10. с. м. пріѣхала до Вѣдня бельгійска королева и поѣхала просто до Лаксенбурга, где позôстане до кôнця серпня. — Бувшій намѣстникъ гр. А. Потоцкій выѣхавъ 12. с. м. до Крешовичъ; тамъ задержався одинъ день и выѣхавъ до Вѣдня, где перебуде два дни и отвѣдае презеса габинету. Зъ Вѣдня ѣде гр. Потоцкій до Швайцаріи а доперва съ поворотомъ зложитъ монарсѣ подяку. — Намѣстникъ Залескій выѣде 18 с. м. до Вѣдня а то для того, бо Найяс. Панъ поверне доперва 19 с. м. зъ Ишль до Вѣдня. — Вице-президентомъ намѣстництва маѣ уже на певно зôстати сов. двору Лебель. Мѣсце Лебля маѣ заняти Терлецкій.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Канонічну институцію получили: 1) на Баню березôвску о. Михаилъ Рудницкій; 2) на Космачъ о. Левъ Струтыньскій.

Личный додатокъ на три роки по 100 зр. рôчно получивъ о. Іосифъ Стрѣльбицкій, парохъ зъ Саранчукъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **О. Андрей Скобельскій** емеритованый деканъ и парохъ въ Губичахъ коло Дрогобича, упокоився дня 13. л. с. м. о. 3. годинѣ рано по довшôй слабости въ 71 роцѣ житя, а 44 роцѣ священьства. Похоронъ ôтбувси дня 15 л. с. м. о 10 год. рано. — Вѣчная покôйнику память!

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Урожаѣ въ всходной Галичинѣ.** Безъустанній дождже и частй грады (15 мин. м. коло Львова и Угнова; 19 мин. м. коло Нижанковичъ; 22 мин. м. въ борщôвскôмъ повѣтѣ а 23 мин, м. въ коломыйскôмъ) наробили богато шкоды и понищили дуже значно пшеницю, жито, ячмѣнь и овесъ, а фасолю, горохъ и кукурудзу знищили до тла. Жнива зачалися около 20 липця. Жита майже вже всюды зôбрали; пшеницю збираютъ а ячмѣнь сими днями зачнеся. Черезъ непогоду збираютъ майже всюды вогке збôже а гденеде збôже вже позрастало такъ въ снопахъ якъ и на покосахъ. Збôръ буде значно гôршій, якъ сподѣвалися. Зерно дрôбне а на колоскахъ щербы. Збôръ пшеницѣ середный а въ Збараскôмъ навѣть дуже злый. Добрый збôръ въ Сяноцкôмъ, коло Судовои Вишнѣ, Хирова, Роздолу и коло Делятына. Коло Куликова дае пшениця 10—12 кôпъ зъ морга; коло Радехова 8—10 а копа выдае до 20 гарцôвъ зерна. Жито не дае намолоту. Коло Нароля збирано ледве 3 копы зъ морга, коло Рудокъ и Галича по 5 кôпъ, коло Роздолу 6—7½, въ Жовкôвскôмъ пересѣчно по 6 а коло Бучача тôлько по 3 копы. Ячмѣнь переважно добрый; пôдъ Львовомъ, въ Збараскôмъ, Коломыйскôмъ и на Подôлю середный а коло Бучача мизерный. Ôвсы всюды добрй а гдекуды навѣть дуже добрй; обѣцюютъ багато намолоту; канарокъ пôзнѣйшій лѣпшій. Горохъ добрый рѣсный. Гречка не обѣцюе багато зерна. Выка дуже хороша. Кукурудза где градъ не ушкодивъ, дуже добра; доперва пряде. Бараболѣ псуются, особливо американьскй; именно псуются бараболѣ коло Делятына, Роздолу, Копычинець, Жовквы, Равы, Коршова и Войнилова.

Послѣдна вѣдомôсть.

Нынѣ представлялась новому намѣстникови гр. к. митр. капитула съ еп. Сильвестровмъ, дальше ректоратъ гр. к. семинаріи и представителѣ парохій св. Юра и церкви успеньскои. На привѣтнй слова, выголошенй въ имени депутаціи еп. Сильвестромъ (по польски), ôтповѣвъ намѣстникъ, що поставивъ собѣ за засаду, не робити нѣякои рôжницѣ межи вѣроисповѣданями и народностями въ Галичинѣ и що хоче, щобы Русины уживали всюды въ цѣлôй повни правъ, запорученыхъ имъ конституцією. Намѣстникъ сказавъ дальше, що въ тôмъ дусѣ выславъ ôнъ сими днями обѣжникъ до властей политичныхъ.

(Надôслане.)

(За рубр. Над. Ред. не бере на себе отвѣчальности.)

„Gazeta Narodowa“ консеквентна въ ширеню ненависти до руского духовеньства помѣстила въ 170 ч. зъ 28 липня с. р. вѣсть, „що я гр. к. капелянъ въ Кавску одному 9 лѣтнôму школяреви рим. к. обряда К. Л., за то що не учився руского катихизму, вычисливъ 13 кіѣвъ, поломивъ при тôмъ варваризмѣ два грубй пруты и що я роздаю дѣтямъ книжки до читаня съ пôдозрѣлыми уступами противъ народности польскои, а именно, що я дарувавъ сему школярови К. Л. брошурку „Недбайко и просвѣщенье“, а учитель Коломыець туюже сконфискувавъ“. Понеже тая вѣсть, уближаюча чести моеи особы и званя мого, есть цѣлкомъ неправдива, подававъ я ведля прислугуючого менѣ права два разы (2 и 8 серпня) спростованье до редакціи „Gaz. Nar.“, а що тая мимо ея обовязку и мимо то, що спростованье потверджене ôтъ зверхности обшару двôрского и громады, доси спростованя сего не умѣстила, прошу хв. Редакцію „Дѣла“ о помѣщенье слѣдующого спростованя въ дословнôмъ переводѣ:

„Пôдписаный научаю катихизма въ школѣ етатовôй въ Кавску вже бôльше якъ 13 лѣтъ всѣхъ дѣтей безъ рôжницѣ обряда. Научаю по руски яко священикъ рускій и ведля приписôвъ о языцѣ выкладовôмъ (рускôмъ въ Кавску). Съ дѣтьми р. к. обряда застосовую науку катихизма до польскои молитвы, причѣмъ такожъ выпытую, научаю и поправляю польску молитву. — Школярь І. ôтдѣла 2-ои клясы въ Кавску К. Л., р. к. обряда, учився ôтъ початку року шк. 1882 зъ того самого катихизма, зъ котрого учили ся попередно за мене вже трое его рôдного сродства, а рôвночасно въ тôй самôй клясѣ и того самого року училася родна его сестра р. к. обряда Ванда. За науку не караю нѣколи тѣлесною карою, лише дѣтямъ, котрй не умѣютъ катихизма, кажу лишатися въ школѣ на годину або двѣ по годинахъ шкôльныхъ и такъ доучуватися. Дня 25 червня 1883 пытавъ я якъ все, школяря К. Л. завдану лекцію зъ катихизма. Той неумѣючи ôтповѣвъ, що длятого не научився катихизма, бо ему выдерся и загубився дотычный листокъ, а коли я казавъ ему показати собѣ катихизмъ, ôнъ почервонѣвшися ôтповѣвъ, що лишивъ катихизмъ дома. Понеже тая его отповѣдь менѣ выдалася неправдивою, я казавъ подати собѣ его книжки, и показалося, що ôнъ катихизмъ мавъ при собѣ и картки не загубивъ. Сконстатувавши тымъ чиномъ, що школярь К. Л. въ притомности моей и другихъ дѣтей 2 разы сказавъ неправду, я за те укаравъ его двома ударенями тоненькимъ вербовымъ прутикомъ, научаючи при тôмъ его и другихъ дѣтей выразно, що за тожь буду все такъ карати; а за науку казавъ я ему лишитись по школѣ доучуватися. Такій бувъ правдивый фактъ. — Дотычно роздаваня дѣтемъ книжокъ пôдозрѣлыхъ а именно брошурки „Недбайко и Просвѣщенье“ дарованои школяреви К. Л. а сконфискованои черезъ учителя Коломыйця, заявляю публично, що се клевета, подôбна якъ и попередный фактъ. Яко провôдникъ при успытахъ шкôльныхъ за весь часъ моеи бытности въ Кавску, роздаю кождого року ôтличнѣйшимъ дѣтямъ зъ 2 и 3 клясы въ нагороду за добру науку або молитвословы або пишй книжочки зъ „Просвѣты“ дозволенй краевою радою шк., куплень за власнй грошѣ. Авторомъ статіи „Prawdziwy fakt“ не есть и не може бути отець школяря К. Л., есть нимъ здаесь учитель мѣсцевый Григорій Коломыець, противъ котрому на мою жалобу за сѣянье незгоды була въ мѣсци дня 21 червня дисциплинарна комисія, и котрый въ слѣдство сеи комисіи ôтъ рады окр. стрыйскои получивъ упôмненье за незгôдне выступуванье противъ громады двора и священика рѣшеньемъ зъ 30 червня 1883 ч. 1000. — Inde irae. Михайло Лѣсовскій, отець К. Л. бувъ троха громадскимъ писаремъ, а за моею порадою громада его ôтдалила и о его вѣчнôй компетенціи нѣчо не хоче знати, доки я въ радѣ. Отъ для чого одно съ другимъ сполучилося“.

Володиславъ Головацкій,
гр. к. душпастырь въ Кавску.

Д-ръ Людвикъ Лубиньскій,
краєвый адвокатъ,
переселився сими днями зô Львова
до Станиславова
на постояне пробуванье.

По поводу урочистого свята Преображенія Господнёго. припадаючого въ Суботу, дня 6 (18) серпня с. р., найблизше (89) число „Дѣла“ выйде вô второкъ слѣдуючого тыждня.

Ôтъ кôльканайцять лѣтъ хорошо реномованe
Переплетниче Заведенье
Михаила Сембратовича
во Львовѣ, при ул. Краковскôй ч. 19
поручаѣся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконôвъ, Молитвословôвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другй въ кругъ сего заводу входячй роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписôвъ въ братство тверезости** ôтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткôмъ часѣ. (7—9)

Учитель шкôлъ народныхъ, Русинъ,
укôнчившій высшй школы реальній и посѣдаючій учительску практику, намѣряючи кôлька лѣтъ пробути задля другихъ студій во Львовѣ
глядае лекціи.
Учивбы дѣти зъ шкôлъ народныхъ чи то за совѣстну грошеву заплату чи за мешканье и харчь.
Близшй вѣсти въ нашôй Редакціи.

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе
ПРЕДПЛАТУ
на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка
„Захаръ Беркутъ“,
нотра одержала першу премію при розписанôмъ ка 1883 р. конкурсѣ и зъ кôнцемъ липня с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрй бажалибы набути тую повѣсть, розпишесь предплата. Книжка обнимаги буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшй и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гиваранцією 5 лѣтъ.
Тыдневй раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зôпсуесь — нѣмъ ѣй еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (13—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.
Скороходы сй суть съ трема колесами, пѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можнихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.
Цѣпа зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Въ Сяноку
въ нарожнôмъ домѣ, пôдъ новымъ костеломъ близь гимназіи, знайдутъ
4 ученики помѣщенье
на станцію и харчь съ родительскою онѣкою за умѣрену цѣну. Инструкторъ въ домѣ, надзôръ веде о. катихитъ гимназіи.
Юлія Гмитрикъ
вдова по священику.

КУФРЫ
куферки, торбы и торбинки
до подорожи — такожъ всякй приборы подорожнй
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.
ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНЙ
яко то:
зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рылырѣ, крейды, губки
поручае
по якъ найдешевшôй цѣнѣ
К. М. Возняк
во Львовѣ ул. Ормеськa ч. 6.
(на противъ „Народного Дому“).
Такожъ за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшй приборы на раты пôсля умовы.
Съ почтеніемъ
К. М. Возняк.
(Цѣнники на жаданье франко.)

ПОХÔДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Позаякъ на численй мои письма до маляра п. Д—ва въ Вѣдни не дôстаю нѣякои ôтповѣди, прото звертаюся до него въ сѣй дорозѣ, щобы вывязався якъ найскорше зъ обовязку, въ справѣ портрета пок. Игн. Онишкевича.

Дръ Ярославъ Окуневскій,
почта Коссôвъ.

КАДИЛО КОРОЛЕВСКЕ (2—3)
поручае торговля
МИХАИЛА ДЫМЕТА
во Львовѣ:

½	кила	I сортъ (Salon)	1·70
½	„	II „	1·30
½	„	III „	1·10
¼	„	Бурштыну дрôбного	50
½	„	Ладану	45

КОБЗАРЪ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.
Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)
Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (15—?)

СОРОЧКИ
мужскй, ковнѣры, манишеты, калисоны, хустки, шкарпитки; такожъ великій выборъ краватокъ (1—?)
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Выдавець и редакторъ Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 89. Львôвъ, Вторникъ 9 (21) серпня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не вертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ едной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату, належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ у Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чвертъ року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чвертъ року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чвертъ року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чвертъ ро . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	1[illegible] рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро . .	4 рубл.
на самъ ток:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чвертъ року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

Поновленй выборы.

Тремъ старостамъ: Гильдови, Бараньскому и Лукасевичеви, що выкористали своє вплывове становище на те, щобы противъ волѣ выборчихъ комитетôвъ бути выбраными въ послы на соймъ галицкій, приказала власть поскладати мандаты и розписала выборы на ново въ округахъ: 1) Бяла-Кенты-Освецимъ, 2) Долина-Болехôвъ-Рожнѣтôвъ, 3) Богородчаны-Солотвина.

Поновленй выборы ôтбудутся въ тыхъ округахъ дня 4 л. вересня.

Кандидатами рускими, поставленими головнымъ рускимъ выборчимъ комитетомъ, суть: Дръ Александеръ Огоновскій, професоръ права въ университетѣ львôвскôмъ на округъ Долина, а Олекса Барабашъ, господарь зъ Старыхъ Богородчанъ на округъ Богородчаны.

Оба кандидаты суть въ соймѣ конечно потрѣбными. Першій яко ученый правникъ и уталантованый, вымовный и правый народолюбець, а другій яко розважный и честный рускій селянинъ.

Противъ обохъ рускихъ кандидатôвъ розвинутъ поплечники польского центрального комитету завзяту агитацію, разъ длятого, що имъ ще за мало послôвъ польскихъ зъ рускои землѣ, а по друге тому, що они волятъ мати въ соймѣ якого ще не выбраного зъ „plejady świetnych nazwisk“, нѣжь скромного ученого и ще скромнѣйшого господаря зъ „хлопôвъ“, котрыхъ, дякувати польскому центральному комитетови, зовсѣмъ нема мѣжь выбраными на сю каденцію послами.

Патріотичнымъ обовязкомъ интелигентныхъ Русинôвъ буде поучити нарôдъ, а именно выборцѣвъ, якій ихъ интересъ, якого имъ посла треба, и що кандидаты, поставленй головнымъ рускимъ выборчимъ комитетомъ, суть для нихъ найотвѣтнѣйшй и для краю найпотрѣбнѣйшй.

Надѣемося, що руске священьство, котре при послѣдныхъ выборахъ, загрожене нѣкчемными инсинуаціями и доносами, держалося въ многихъ сторонахъ майже зовсѣмъ пасивно, сповнитъ ревно свôй горожанській обовязокъ и доложитъ всѣхъ старань, щобы кандаты рускй выйшли на послôвъ свого народа.

Надѣемося такожь, що ядренй слова окружника ц. к. намѣстника п. Залеского до ц. к. старостôвъ, обѣцюючй намъ справедливôсть, вплынутъ на уряды, що они не будутъ мѣшатися въ агитацію выборчу, не будутъ пôдпомагати противникôвъ руского имени на рускôй земли, и що они рѣшучо выступлятъ противъ всякихъ беззаконностей, практикованыхъ при послѣдныхъ выборахъ.

Надѣемося въ кôнци, що Русины, наученй сумными досвѣдами, здобудутся на послухъ и карнôсть, безъ котрои нема дѣла, и ôтдадутъ якъ одинъ мужь свои голосы на кандидатôвъ руского головного комитету выборчого, а тогды безпечно выйдутъ зъ урны: Дръ Александеръ Огоновскій и Олекса Барабашъ.

Окружникъ намѣстника п. Залеского до старостôвъ повѣтовыхъ.

Ч. 8530. Его цѣс. кор. Величество зволивъ заименувати мене всемилостивѣйше найвысшою ôтручною грамотою зъ дня 7-ого с. м. ц. к. намѣстникомъ королевства Галичины и Володимиріи съ великимъ княжествомъ Краковскимъ. — Завѣдомляю о сѣмъ п. старосту въ наслѣдокъ рескрипту Его Превосх. п. министра справъ внутренныхъ зъ дня 8 с. м. до Ч. 4111.

Пріймаючи керму ц. к. Намѣстництва, застаю дорогу, вытычену ясно моими безпосередными знаменитыми, такъ высоко заслужеными державѣ и краеви попередниками, а ступати по тôй дорозѣ дальше буде моимъ першимъ обовязкомъ. Не сумнѣваюсь, що и пп. старосты поможутъ менѣ въ кругѣ своеи власти до довершеня моихъ трудныхъ задачъ.

Администраційный ладъ — то одна зъ першихъ пôдвалинъ успѣшного розвитя въ краю. Пп. старосты тямити будутъ все и всюды, що суть сторожами законôвъ и що чимъ бôльша сповнена праця, тымъ и бôльша заслуга. Злишнымъ менѣ есть вычисляти всѣ задачѣ, що ихъ звершати маѳ совѣстна, въ интересы и потребы краю вникаюча администрація, а пôдношу тутъ лишь що найважнѣйшй.

Именно кладу вагу на справу пôднесеня просвѣты и добробыту, на опѣку безпеченьства особы и майна, на удержуванье порядку въ громадахъ, на старанье около поступу робôтъ водныхъ, на довершенье и удержуванье въ добрôмъ станѣ дорôгъ публичныхъ, на опѣку надъ сельскимъ народомъ, надъ его моральными и матеріяльными потребами.

Однымъ зъ першихъ обовязкôвъ пп. старостôвъ уважаю — защепляти въ нарôдъ почутье права, пошанованье публичного порядку и того духа карности, що на нѣмъ стоитъ суспôльный ладъ и загальне добро.

Кожду справу треба безъ проволоки залагодити ясно и мериторично. Проволока справъ шкодитъ сторонамъ и уймаѳ тôлько поваги уряду. Стороны маютъ право на охôтну и добру раду, на помôчь и опѣку въ урядѣ. Зволите панове памятати, що власть есть для жителѣвъ и що она лишь тогды отвѣчаѳ своѣй задачи, коли справедливй потребы тихъ жителѣвъ заспокоюѳ.

До перворядныхъ обовязкôвъ належитъ, якъ я то вже згадавъ, хосенне пôддержуванье экономичного розвитя краю. Тое стремленье повинно заявлятися передовсѣмъ въ созвучнôмъ спôвдѣланю съ всѣми до того покликаными дѣятелями, именно же съ властями автономичными. Про тое жадаю, щобы пп. старосты удержували съ тыми властями якъ найживливѣйшй зношеня. Спôвдѣланье въ тôмъ направленю не повинно збуватися формами и привѣтностями въ взаимныхъ урядовыхъ реляціяхъ, а обовязкомъ пп. старостôвъ есть удѣляти автономичнымъ властямъ своеи хосенной помочи, розслѣджувати зъ власнои иниціативы потребы жителѣвъ, зоркимъ окомъ слѣдити за ними и обмѣнюватися спостереженями съ властями автономичными. Въ сполученю и въ порозумѣню съ тыми властями, якъ рôвно и съ духовенствомъ обохъ обрядôвъ, зможутъ пп. старосты принести краеви не одну правдиву услугу. Перестерѣгаючи належного ладу въ своѣмъ урядѣ и працюючи спôльно съ властями автономичными для добра жителѣвъ, сповните добре свою задачу и отвѣтите желанямъ правительства.

Не конче менѣ окремо пôдносити того, що всяка акція политична лежитъ поза границею задачъ пп. старостôвъ и що они о стôлько лишь маютъ брати участь въ спорахъ и борбахъ конечныхъ въ публичнôмъ конституційнôмъ житю, о скôлько маютъ стояти на сторожи законôвъ и дбати о те, щобы не выходжено поза границѣ вытыченй тыми законами и щобы нѣгде и нѣколи не сходжено зъ дороги права и правности.

Впрочѣмъ мушу поновити многократнй порученя моихъ попередникôвъ, *щобы панове старосты держались до всѣхъ вѣроисповѣдань и народностей съ якъ найточнѣйшою и найсправедливѣйшою объективностею и руководилися все якъ найскрупулятнѣйшимъ почутьемъ справедливости и найстисльйшимъ перестерганьемъ права, котрого опѣка и благодать есть всѣмъ рôвно запоручена.*

Ухибленъ противъ згаданыхъ засадъ, занедбаня службовыхъ обовязкôвъ не стерплю и, користаючи въ правъ менѣ прислугуючихъ, буду имъ рѣшучо противдѣйствувати.

Въ тôй цѣли зорко наглядати буду надъ цѣлымъ ходомъ провинціональнои администраціи и службовыми справами и буду пересвѣдчуватись на мѣсци, о скôлько вдоволяѳся моимъ вымогамъ, диктованымъ обачностею на добро службы и краю.

Въ кôнци мило менѣ убезпечити пп. старостôвъ и въ загалѣ всѣхъ функціонарѣвъ пôдчиненыхъ моѣй власти, що будутъ зъ мене мати зверхника щиро-жичливого, перенятого сочутьемъ для ихъ потребъ и интересôвъ, и справедливого судію ихъ дѣяльности.

Во Львовѣ дня 11 серпня 1883.

Залескій.

Вандрôвка рускои молодѣжи.

Допись зъ Коломыи.

Хороша думка вродилася мѣжь нашою молодежею. Розпоряджаючи довшимъ часомъ свобôднымъ ôтъ школьныхъ занять, она може выкористати его съ великимъ хôсномъ для себе и для другихъ — уряджуючи вандрôвки по краю. Трояку цѣль може она осягнути такими вандрôвками. Зъ одного боку сама наочно пôзнаѳ свôй край, его потребы и нужды въ рôжныхъ околицяхъ, а таке добре знанье, оперте на наочныхъ спостереженяхъ, стане для неи безпечно вельми пожиточнымъ и потрѣбнымъ на той часъ, коли она выступитъ на арену публичного житя. Зъ другого боку она маѳ случайнôсть стыкатися съ народомъ, пôзнавати его етнографичнй черты, его характеръ и свѣтоглядъ, — и де лишь можна, кинути мѣжь нарôдъ зерно правды и науки, заохочуючи его до просвѣты, до закладаня читалень и другихъ громадскихъ пожиточныхъ институцій. А въ кôнци вандрôвки молодѣжи можутъ вплынути освѣжаючо на нашу интелигенцію провинціональну черезъ згромадженье ей на вечерахъ, устроюваныхъ по мѣстахъ и мѣсточкахъ.

И сю трояку цѣль осягнула перша вандрôвка рускои молодѣжи въ горы, хочь число ей участникôвъ були невеличке, хочь дѣло се першій разъ доперва заведене. Участникôвъ ôтъ початку до кôнця вандрôвки було 20; по дорозѣ окрôмъ нихъ прилучувались то ôтлучувались студенты, що пробуваютъ въ околицяхъ, куды ишла дорога туристамъ.

Въ суботу дня 4 л. с. м. выѣхали туристы раненько зъ Станиславова. Прибувши по обѣдѣ до Манявы, звидѣли заразъ подрôбно Скитъ. Яко-тако захованй руины давного монастыря взносятъ свои стѣны помѣжь горбами заросльми лѣсками, самй омаюючись вкрываючою ихъ помалу вегетаціею. Стромкй смеречки и похилй берѣзки покрываютъ некрытй муры, вгрызаючись у нихъ своими корѣнями, и довершуютъ дѣло руины. На кôлькохъ мѣсцяхъ слѣднй ще досыть добре захованй малюнки церковнй, але и они пôдлягаютъ незадовго зубови часу. Поневолѣ находятъ сумнй думки. Бувальщина пропадаѳ марно, и слѣдъ про неи загибаѳ. Се законъ природы. На дряхлыхъ руинахъ бувальщины повстаѳ и взростаѳ нове житье, буйне и могуче. Гнучке деревце, що розпираѳ грубй муры, стане колись высокимъ и розлогимъ. А про муры лишь память зôстане. Таке думалось, дивлючись на пропадаючй слѣды давнои силы и значеня. А коли жвавый легинь зъ глубокои пôдземнои пивницѣ вывергъ на зелену траву кôлька людскихъ костей, що то колись мабуть оживляли своею притомностею и мыслею мертвй муры, — то думка перебѣгла въ руинъ на давныхъ, загибшихъ людей. Де они, де ихъ праця, де думки подѣлись? На земли, що поховала ихъ мощѣ, росте нове житье, росте легинь жвавый. Ôнъ ще дитина, — але настане часъ, ôнъ стане велитомъ. И те, що колись давнй мешканцѣ нынѣшныхъ руинъ думали и дѣлали, ôнъ розведе широко, ôнъ вробитъ крѣпко и тревало. Бо ôнъ не самъ, не одинокій, а вся громада велика. Те, що могло пропасти або заснути, будучи въ рукахъ самыхъ одинокихъ монахôвъ, — теперь, ставши добромъ цѣлого народа, не пропаде и не засне нѣколи. Культура, що держалася монашои рясы, ôтродится могучо, коли за неи возьмеся цѣлый нарôдъ. И стане она высоко, сильно и непоколебимо, условлякочи существованье и щастье народне...

Пôйшли туристы дальше. Надъ глубокимъ яромъ, мѣжь лѣсомъ, врывся въ землю величезный камѣнь, лишаючи пôдъ собою обширне мѣсце, де моглобы кôльканайцять людей помѣститись. Люде розказуютъ, що се чортъ его хотѣвъ кинути на монастырь, тôлькожь камѣнь зарывся подальше глубоко въ землю и нѣчого монастыреви не вдѣявъ. Тому и звутъ той камѣнь „блаженнымъ“. Мимоволѣ думалося: скôлько то каменѣвъ валится разъ-у-разъ на насъ безпощадно, але чи всѣ „блаженнй?“...

Вернувшись ôтъ руинъ Скита и ôтъ Манявского монастыря зайшли туристы пôдъ гостинну стрѣху тамошного священика о. Головацкого, де и переночували. На другій день въ недѣлю пôйшла одна часть туристôвъ на сусѣдну гору, а друга у церковь. Пôсля службы божои розмовляли съ народомъ. И мѣжь иншимъ на диво почули, що у Манявѣ **не ма ще** школы, не ма ще письменныхъ людей; нарôдъ радъ бы мати школу, та якось власти не хочутъ... Не вжежь для Верховинцѣвъ просвѣты не треба?... Туристы радили Манявянамъ всѣми силами старатися завести у себе школу. Розказували люде, що якъ скрôзь по Верховинѣ, такъ и у нихъ за мало свого лѣса, за мало пасовиска, — що кôнця не бачутъ процесови о свое давне добро, котрый давно вже розпочали.

Пôсля обѣду пôйшли всѣ туристы знова мѣжь розвалины Скита. Почали зъѣздитися гостѣ зъ околицѣ, а якъ надоспѣла музика и заграла веселои коломыйки, пôйшовъ по зеленôй муравѣ охочій танець. Коли наближався вечеръ, всѣ туристы вразъ съ численными гостями удалися до хаты. Зъ охочихъ легинѣвъ уформувався ôтрядъ и при гомонѣ музики прибувъ передъ приходскій дôмъ. Музика знова заграла веселои коломыйки и легинѣ пôшли съ туристами въ танець. И серце радувалось дивлячись на тѣ пары чуднй. Дѣти однои матери, браты мѣжь собою, тôлько одинъ въ сердаку, а другій въ сурдутѣ, одинъ ôтъ косы а другій ôтъ книжки, подали собѣ дружно рамена и пôдъ тоны свôйскои мелодіи весело загуляли немовь давнй знакомй. Скôнчився танець а на улици зобралося чимало народу. Одинъ зъ туристôвъ промовивъ до него слово. Ôнъ сказавъ, що туристы выйшовши всѣ зъ пôдъ сельскои стрѣхи, хочь одежею рôжнятся ôтъ сельского люду, серцемъ и думкою съ нимъ однакй; що они на те прійшли до нихъ въ гостѣ, щобъ придивитись ихъ житю-бутю, щобы потому, якъ вывчатся, могли и умѣли имъ всюды помагати. На те старшй селяне ôтповѣли горячою подякою, взываючи туристôвъ, якъ своихъ сынôвъ, щобы про нихъ не забували и все ставали въ ихъ оборонѣ. Молодѣжь затягла: „Ще не вмерла Украина“ и „Миръ вамъ братя“, и по сердечнôмъ прощаню нарôдъ розôйшовся по хатахъ, а молодѣжь перейшла въ приходскій дôмъ, де пôсля щедрои вечеры, привезенои достойными гостями, забавлялася танцями охочо до самого рана. Всѣхъ особъ було до 200 такъ, що дуже обширне приходство ледви всѣхъ мѣстило. При вечери пôдношено тоасты въ честь господарѣвъ дому, въ честь гостей и въ кôнци на

злуку интелигенціи рускои съ сельскимъ людомъ для здобутя красшои будучности.

Розпрощавшися сердечно съ гостями, туристы удалися заразъ раненько въ дальшу дорогу. Зъ полудня станули они при водопадѣ Манявки. По дорозѣ мали случайнôсть оглядати такъ чудеснѝ околицѣ, що всѣмъ понѣволѣ вырывалось зъ груди: „Се Швайцарія наша!“ Особливо чаруючій видъ представлявся въ верха однои горы вже недалеко передъ самымъ водопадомъ. Зъ одного боку групы гôръ, сплетенѝ въ чудну гармонію, въ другогô боку видъ на рôвнину ажь пôдъ самъ Станиславôвъ, котрый вже зливався съ виднокругомъ. Самъ водопадъ чаруючои красоты. Представте собѣ довгу стѣну скалы, высоку, якъ двѣ тополѣ одна на другôй, романтично оброслу деревами, деревцями и мохомъ. Одна заломлюсь и пôдъ простымъ кутомъ продовжуюсь дальше, переходячи помалу въ гору. А въ самôмъ закрутѣ въ горы срѣблиста филя бурливого потока — спадаючи въ низъ, розбрызкуюсь въ тысячѣ жемчужныхъ капель. Але кто не бачивъ самого чудного образу природы, тому не выстане нѣякій описъ.

Налюбувавшися доволѣ прехорошимъ видомъ, скупалися туристы въ зеркальныхъ филяхъ Манявки, а ôтпочавши, удалися въ дальшу дорогу. Вечеромъ прибули до Пасѣчнои, а на нôчь до Надвôрнои. Зъ ôттамъ удалися зъ полудня (вô второкъ) до Делятына, а на вечеръ станули въ Дорѣ, где ихъ Вп. панѣ Кохановска и ѣи сынъ, укôнченый лѣсникъ въ Вѣдня, ласкаво въ свôй дôмъ на нôчлѣгъ приняли и не щадили для нихъ своихъ трудôвъ и заходôвъ.

Рано звидѣли туристы водопадъ Прута. Водопадъ сей безъ порôвнаня бôльшій, якъ водопадъ Манявки, але не такій романтичный. Тутъ шумятъ великѝ филѣ, ударяючи о величезнѝ каменѣ, и котятся по похилôй площинѣ. Деревце, кинене въ пѣнячійся виръ на серединѣ водопаду, выплываѥ за водопадомъ зовсѣмъ обчѣмхане зъ галузя и конарôвъ; така величезна сила летячои у бездну воды.

Зъ ôтти пôйшли туристы до села Ямны. По дорозѣ видѣли Добошѣвъ камѣнь, а на скалѣ, присвяченôй выбудувавшому дорогу на Угорщину пок. Кратерови, выписали туристы на памятку великими буквами „Руска вандрôвка 8/VIII 1883.“ Всѣхъ дуже дивувало, що на цѣлôй дорозѣ стрѣчаючись и розмовляючи съ людьми, переконалися, що переказы про Добоша и про давну бувальщину майже зовсѣмъ выгинули у нашого народу. Теперѣшне горе такъ велике, такъ занимаѥ нашого Верховинця, що мимо волѣ ôнъ забуваѥ на те, що дѣялося ще не дуже давно на ѥго Верховинѣ... Замѣсть веселои пѣснѣ оспѣвуючои славу батькôвъ, чути ôтъ него лишь сумну скаргу. Вернувши другою дорогою черезъ высоку гору назадъ въ Дору, туристы були запрошенѝ Вп. о. Т. Блоньскимъ до себе, где щиро, старо-рускимъ звычаѥмъ були угощенѝ. Полились бесѣды. Молодѣжь, одушевлена подорожею по Верховинѣ, съ цѣлымъ жаромъ молодечои силы высказувала свои думки. Она обѣцювалась и клялась всю свою працю ôтдати для добра свого люду. Сердечно промовивъ до молодѣжи о. Блоньскій, заохочуючи ихъ вытревати въ праци, ôтпирати всякѝ ворожѝ вплывы и держати высоко народный праporъ. Подякували туристы господареви за тепле слово та щиру гостину и поѣхали дальше на Делятынъ, Ланчинъ до Коломыѣ. Тутъ ожидавъ на нихъ коломыйскій комитетъ до пôзноі ночи и принявъ ихъ сердечно въ рускôй Бурсѣ. Слѣдуючій день проминувъ на приготованяхъ до вечѣрного концерту, котрый бувъ въ цѣлôмъ того слова значеню импровизованымъ.

Зъѣхалося бôльше якъ 400 гостей. Хорошо пристроѥна саля була биткомъ заповнена. Можна було бачити не лишь родины зъ безпосереднього сусѣдства Коломыѣ, але и зъ подальшихъ сторôнъ. Мѣжь иншими достойными гостями зауважано професора дра Омеляна Огоновского. Наспѣло такожь 10 селянъ зъ околицѣ. Вечеръ отворивъ вступнымъ словомъ одинъ зъ туристôвъ, п. Василь Поляньскій, студентъ медицины зъ Вѣдня. Ôнъ выразивъ въ своѣй бесѣдѣ горячу подяку Верховинѣ за гостинне принятье першихъ туристôвъ рускихъ, черезъ що они зôстали заохоченѝ до продовжаня и повторяня вандрôвокъ по своѣй земли. Звертаючися до молодѣжи, завôзвавъ ѥи до усердного труду для пôднесеня свого люду въ культурнôмъ и матеріальнôмъ ôтношеню, а ставлячи ѣй за примѣръ такихъ неутомимыхъ робôтникôвъ, якъ пок. Барвѣньскій, Навроцкій, Ганкевичъ, Онишкевичъ, Рожаньскій, высказавъ думку, що всѣ мы повинни передовсѣмъ памятати, що „Русь идентична съ словомъ мужицтво, що Русь не може бути инакшою, якъ щиро-демократичною народною, — що отже намъ, коли хочемо успѣшно выконати народну службу, треба бути щирыми народовцями“! Уступъ сей въ бесѣды приняла зôбрана молодѣжь и публика френетичнымъ оплескомъ, чимъ доказала свою повну згоду съ высказаною паролею. Въ кôнци озвався бесѣдникъ до старшихъ: „Вы батьки нашѝ — мы дѣти Вашѝ. Давайте намъ у нашôй роботѣ провôдъ и добру раду. Не дивуйтеся, що мы въ гдечѣмъ идемо може дальше Васъ, — молодый духъ все и всюда пробиваѥ дальшу дорогу, — инакше суспôльнôсть не поступилабы. А коли забувши на давнѝ непорозумѣня батьки и дѣти подадутъ собѣ руки до спôльного дѣла, то чейже настане часъ, коли збудуємо и мы собѣ свою хату, въ котрôй заведемо и свою правду и свою волю. А тогды „слава наша не вмре, не поляже“!

Наступила продукція вокальна. Особливо подобався квартетъ „Красна Зоре“, ôтспѣваный пп. Иванцевымъ, Дудыкомъ и братами Сѣменовичами; дальше дуетъ Иванцева и панны Сѣменовичевои зъ Артымовского „Запорожець за Дунаємъ“. Всѣ другѝ точки програмы удались якъ найлучше. Дуже подобалася деклямація п. Калитовского, выголосившого стихъ Корнила Устіяновича, присвяченый першимъ рускимъ туристамъ п. заг. „Гостина молодѣжи въ горахъ“, а на упорне домаганье публики ôтдеклямуваъ п. Калитовскій ще и Шевченкову „Тополю“. По концертѣ удалися всѣ на спôльну вечеру до притыкаючихъ комнатъ, а потôмъ розпочалася забава, котра при великôй и дуже охочôй участи молодѣжи (ставало 100 паръ до кадриля) тревала до самого рана.

Такъ закôнчилася перша вандрôвка рускои молодѣжи въ горы. Не будучи ще зъорганизованою, молодѣжь не могла вправдѣ розвинути такои дѣяльности, яку розвинути бажала, але все таки доказала богато. Щобы на слѣдуючій рôкъ вандрôвка выпала ще красше, утворили туристы комитетъ, котрый маѥ занятися зъорганизованьемъ вандрôвки въ бôльшôмъ розмѣрѣ и съ ширшою програмою. Головну заслугу около устроѥня и успѣху першои вандрôвки поклавъ провôдникъ ѥи п. В. Сѣменовичь. До прехорошои удачѣ коломыйскои забавы причинився тамошный комитетъ, а особливо оба браты Кульчицкѝ.

Теперь остаѥсь менѣ лишь одна увага. Участники вандрôвки були въ рôжныхъ сторôнъ. И такъ були студенты львôвскій, тернопôльскій, коломыйскій, станиславôвскій и вѣденьскій „Сѣчовики“. Тернопôльцѣ не щадили труда пріѣхати зъ далека, такъ само одинъ Перемышлякъ и одинъ Сокалець. Можна сказати, що молодѣжь мала представителѣвъ зô всѣхъ кôнцѣвъ Галичины. Одно лишь ударяло всѣхъ не мило, а то, що анѣ одинъ студентъ университету львôвского, анѣ одинъ питомець духовнои семинаріи, анѣ одинъ членъ „Академичного братства“, числячого бôльше сотнѣ членôвъ, не явився на вандрôвцѣ!... А на коломыйскôмъ вечерку, де при дуже численнôмъ зъѣздѣ околичнои молодѣжи — въ студентôвъ университету одинѝ лишь „Сѣчовики“ въ Вѣдня були репрезентованѝ поважнымъ числомъ 14 (а всѣхъ членôвъ „Сѣчи“ около 40) — зъ „Академичного Братства“ появився всего одинъ членъ и то не офиціяльный ѥго представитель... Не вжежь не хотятъ львôвскѝ студенты университету солидаризуватися съ студентами гимназій? Колибы такъ мало бути, — то справдѣ булобъ се дуже сумно. Хочемо надѣятись, що на слѣдуючѝ роки поправитъ „Академичне Братство“ свôй блудъ и численну возьме участь въ студентскôй вандрôвцѣ. То само важитъ и о „Академичнôмъ Кружку“ во Львовѣ и о „Союзѣ“ въ Чернôвцяхъ.

Кôнчачи отсе коротке справозданье зъ першои рускои вандрôвки, желаємо слѣдуючимъ вандрôвкамъ якъ найлучшого успѣху, бо знаємо добре, скôлько хорошо организованѝ вандрôвки можутъ принести для насъ добра. А комитетъ выбраный до зъорганизованя ихъ взываємо до усерднои роботы, щобы програма слѣдуючихъ вандрôвокъ уможливила якъ найбôльшій успѣхъ ихъ — въ хосенъ рускои молодѣжи и рускаго народу. *В—й Ч—цъ.*

Про розкопы въ Галичи.

Вп п. Володиславъ Федоровичь, властитель Ôкна, зновъ прислалъ ще 21 цвѣтня с. р. на руки професора дра Исидора Шараневича 50 зр. на дальшѝ розкопы въ Галичи и обѣцявъ ще дальшихъ 50 зр. на тую цѣль пôзнѣйше доставити. Тую суму загадавъ дръ Ис. Шараневичь при помочи и ревнôмъ спôдѣланю о. Льва Лаврецкого, пароха въ Залукви, спотребити около половины мѣсяця вересня, — якъ буде вже по жнивахъ и можна буде сподѣватися дешевшого робôтника, — на розкопанье тыхъ двохъ церквищь, котрѝ вже суть выслѣдженѝ, але земля ихъ покрываѥ, — именно церквища при дорозѣ ведучôй зъ Галича до Калуша (Благовѣщеньского) и церквища на Пôдгородью за Третяками на поли прозванôмъ „Кашикôвъ“. Намѣрено такожь розкопати фундаменты церкви св. Иліи на Крылосѣ, котрѝ въ формѣ ротунды съ двома абсидами, одною ôтъ входу а другою ôтъ заходу, пôдъ землею такожь всецѣло заховалися. Що за средства, призволенѝ минувшого року соймомъ краєвымъ на цѣли дальшихъ розкопôвъ и консервованя выкопаныхъ памятникôвъ въ Галичи, въ Залукви и на Крылосѣ много здѣлався, — сего можна надѣятись по добрыхъ интенціяхъ ц. к. консерватора, гр. Войтѣха Дѣдушицкого, для того дѣла дуже добре розположеного, и по хорошôмъ розсудѣ, якій запавъ на засѣданю археологичнои комисіи, радившои въ Галичи въ днѣ 23 и 24 липня с. р. — по розсудѣ. *котрый признавъ дотепершнымъ выкопалищамъ въ окрестности Галича велику и доносиму вартôсть въ исторіи штуки и археологіи.*

Кромѣ того розсуду, котрый выдала загадана комисія, и кромѣ реставраціи церкви мѣскои Галицкои коштомъ краю чисто ведля византійского стилю, въ якôмъ она заложена, — за чимъ освѣдчилася по мысли консерватора згадана комисія, — було ще кôлька дуже конкретныхъ точокъ, выйшовшихъ на яву власне въ наслѣдокъ тоижь комисіи. Не маємо тутъ на думцѣ маючого заложитися музея при мѣскôй церквѣ въ Галичи, где всѣ рухомѝ предметы, выкопанѝ въ Галичи и въ окрестности Галича, маютъ хоронитися. Замѣтимо, що проектъ музея выйшовъ ôтъ п. консерватора и ôнъ розначавъ вже переписку съ совѣтомъ „Народного Дому“ дотычно выкупна грунтôвъ, на котрыхъ знаходятся ôткопанѝ фундаменты. Надѣємось, що тая переписка доведе до пожаданого доброго результату... Але мы маємо тутъ на думцѣ тѝ конкретнѝ точки, на котрыхъ повинни основуватися дальшѝ розслѣды за забытками старокняжого города Галича — а тыми точками суть:

а) Ствержденье комисією на мѣсци, що фундаменты пôдъ св. Станиславомъ складаются зъ того самѣського матеріялу, с. ѕ. зъ рѣни и мертлю, що и фундаментъ церкви св. Спаса, церкви пресв. Богородицѣ и полигона и ротунды.

б) Що церковь мѣска Галицка маѥ дуже глубокѝ фундаменты, бо хочь ôткрыто ихъ на $2^1/_2$ сяжня, то прецѣ ще початку ихъ не докопанося, — противно, въ тôй глубинѣ показався великій квадратовый камѣнь, неправильно и люзомъ лежачій, але въ тôй хвили выступивша щедро вода перешкодила дальшому и глубшому копаню.

в) Що обôчь церкви Крылоскои простираючеся старинне городище съ рôвнолежными своими окопами и бастіономъ земляным дуже замѣтне, съ могилою находячоюся межи окопами, — есть найимовѣрнѣйше „Галичиною могилою“, згаданою въ Волыньскôй Лѣтописи, зъ ôтки розстеляѥся прехорошій видъ на цѣлу Залукôвску выжину, пôдносячуся ôтъ рѣки Луквы до Лôмницѣ. На Крылосѣ знать бувъ поганьскій Галичь, ôтки за князѣвъ, ставшися христіяньскимъ и княжескою столицею, перенѣсся на противположену, просторонну и своимъ положеньемъ для выгôднѣйшого и численнѣйшого населеня дуже способну выжину Залукôвску.

д) Що прилежача до фундаментôвъ церкви пресв. Богородицѣ дуброва мѣстить въ собѣ 7 могилъ, — мѣжь тыми одна зовеся „на Чагрôвôмъ“. Есть се одна зъ выдатнѣйшихъ могилъ, и своею назвою пригадуѥ катастрофу, сподѣявшуся на боярскôй родинѣ „Чарговыхъ“ або „Чагровыхъ“, зъ котрои походила Настася, любовница галицкого князя Ярослава Осьмомысла. Галичане, якъ звѣстно, убили родину Чарговыхъ, а Настасю спалили на кострѣ.

Въ загалѣ цѣла просторонь надъ „Бѣдунемъ“ есть пôдъ взглядомъ археологіи и исторіи дуже замѣтна. „Бѣдунь“ тягнеся вздовжь правого берега Лôмницѣ ôтъ фундаментôвъ церкви Богородичнои и насупротивъ Блюдника ажь до Сокола, именно до того мѣсця на Соколѣ, где высокѝ, урвистѝ сторчатъ набережнѝ скалы, надъ котрыми ще замѣтне урочище давного монастыря и церкви св. Креста, котрои празникъ въ 1744 роцѣ перенесено зъ ôтси до Крылоса. Межи згаданою повыше дубровою за фундаментами базилики пресв. Богородицѣ а Соколомъ, вже на Комарôвскôмъ грунтѣ, стоитъ ще 5 могилъ, отже надъ Бѣдунемъ есть всѣхъ могилъ 12. Есть ще 7 могилъ на Крылоскôй сторонѣ: зъ тыхъ 1 насупротивъ церквища на Пôдгородью, на т. зв. „Ивановôмъ поли“, 4 на Вихторôвскôй граници въ лѣсѣ, а 1 на Крылоскôмъ городищу.

Велика отже ще ожидаѥ задача розслѣдувачѣвъ памятокъ старинного Галича. Много ще предстоитъ заходôвъ, труду и коштôвъ, закимъ отворится все, що земля покрыла и закимъ тов, що нынѣ нѣме и лишь своею величею на внѣ удивляѥ, почне або и буде промовляти! Тымъ бôльша честь належитъ Вп. Володиславу Федоровичеви, котрый не щадитъ жертвъ, щобы розслѣдувачамъ уможливити бодай передступнѝ *роботы около того правдиво патріотичного*, бо исторію руску въ правдивôмъ свѣтлѣ показуючого дѣла. Чимъ щедрѣйшѝ будутъ средства, тымъ красшѝ будутъ и результаты вже на самôмъ вступѣ до цѣлои тои великаньскои працѣ. Съ такими результатами въ рукѣ розслѣдувачѣ будутъ мати смѣлôсть бôльше авторитетно выступити передъ краємъ и на будучôй сесіи соймовôй допоминатись о дальшу субвенцію и моральну помôчь.

И. Ш. и *Л. Л.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рухъ робôтничій*), що проявився передъ кôлькома днями розрухами на улицяхъ Вѣдня, описаными свого часу въ „Дѣлѣ“, становитъ при недостатку популярнѣйшого матеріялу дуже пожаданый сюжетъ дискусіи для цѣлои австрійскои прасы. — Розумѣеся само собою, що кожда газета освѣчуѥ фактъ послѣдныхъ непорядкôвъ зъ свого становища и выводитъ зъ него конклюзіи, якѝ пôдходятъ пôдъ ѥи програму. — Причиною уличныхъ ексцесôвъ вѣденьскихъ були, якъ мы вже доносили, частѝ конфискаты газеты „Zukunft“, заступаючои интересы робôтницкои клясы, и выданье нѣмецкимъ властямъ провôдника и организатора робôтникôвъ Стевенса. — Звертаючися до сего предмету, „N. fr. Presse“ дуже остро критикуѥ поступованье властей, що не допускаютъ свобôднои дискусіи надъ *покучими* питанями, дотыкаючими стану робôтникôвъ и констатуѥ, що ревнôсть вѣденьскои полиціи посунулася за далеко. — „Розвязуеся товариство робôтникôвъ“ — пише „N. fr. Presse“ — цензуруеся безпощадно кожде слово на ихъ зôбраняхъ. Майже жаденъ нумеръ ихъ органу не уходитъ конфискаты, нагôнка за соціялистичными брошурами и часописями сталася формальною галузею полиційныхъ агендъ. Чому маєся запобѣгчи сими мѣрами? Чи розширюваню соціялистичныхъ наукъ? — Сему противлятся очевидни факты. Идеѣ ще нѣкто такими средствами не поборовъ. Она есть невидима и не даючася унята, она летитъ, колибысьмо хотѣли весь папѣръ знищати, зъ устъ до устъ и стаеся ще бôльше притягаючою и принадною“.— Въ нашихъ ôтношеняхъ власть не есть сторожемъ и екзекуторомъ закона. Противно: нашѝ закопы нѣ що иншого, якъ найдальше идучѝ повномочія для властей. — „Нашъ законъ о стоваришеняхъ и згромадженяхъ дасться выразити реченьемъ, що товариства и згромадженя о тôлько дозволенѝ, о скôлько ихъ полиція не заборонитъ“. Законы для охороны публичного спокою такожь дадутся интерпретувати дуже свобôдно. При ихъ застосованю ходитъ именно майже завсѣгды о тяжке питанье, на котре дався ôтповѣдь пôсля субъективного оцѣненя, чи якась бесѣда або письмо суть способнѝ взбудити въ другихъ склонôсть до певныхъ нападôвъ на порядокъ правный або выкликати певнѝ чувства ненависти або погорды противъ властей. „N. fr. Presse“ выступаѥ дуже енергично противъ мѣръ, котрыми не допускаеся прилюдного высказаня думокъ, бо „очищуванье и огладжуванье идей“, котре доконуеся въ дорозѣ дискусіи, у насъ придавлюеся до minimum, и справедливо замѣчаѥ, що переведенье реформы соціяльнои, про котре дискутовано на анкетѣ, скликанôй Цалингеромъ, станеся по просту неможливе, если не выслухаеся голосу интересованыхъ робôтникôвъ. — N. fr. Presse не хоче загаломъ вѣрити въ скуточнôсть соціяльныхъ реформъ, проектованыхъ сторонництвомъ февдальнымъ и робитъ правительству теперѣшному замѣтъ, що оно про реформу не дбаѥ и не узнаѥ ѥи потребы. — Таке саме бôльше менше становище зайняли въ тôй справѣ и прочѝ нѣмецколиберальнѝ органы, зъ помѣжь котрыхъ „Deutsche Zeitung“ не задоволюеся критикою законôвъ, але констатуючи сумне положенье робôтникôвъ, приписуѥ вину державнôй господарцѣ, котра зъ одной стороны спровадила некористный на цѣны продуктôвъ ôтдѣловуючій станъ стопы монетарной, зъ другои жъ стороны черезъ пôднесенье податкôвъ посередныхъ причинилася немало до погôршеня положеня робôтникôвъ. Въ Нѣмеччинѣ ма-

ютъ бути пôсля „Deutsche Ztg.“ ôтношеня зноснѣйшій, бо тамъ предметы щоденнои консумціи, якъ пиво, мясо, дешевшій, нѣжь у насъ въ Австріи. — Нѣмецко-либеральна газета жадае реформы политики податковои въ тôмъ дусѣ, щобы скинути тягаръ зъ бѣдакôвъ. „Бо якъ схочемо пôсля рецепты покôйного польского рабулиста податкового и его жіючихъ наслѣдникôвъ вести февдальну политику податкову, якъ будемо властителѣвъ великихъ лятифундій протеговати, а опôсля на мало-мѣщаньскôй людности, на працюючихъ клясахъ старатися ôтбити, втогды будутъ баталіоны радикального соціялизму дуже скоро рости и получать силу, на котру треба буде нарѣкати“. — Замѣтки либеральнои прасы не лишилися безъ ôтповѣди зъ стороны органôвъ, прихильныхъ правительству и репрезентуючихъ погляды теперѣшнои бôльшости парляментарнои, противъ котрои посередно звернене бôстре критики. Навязуючи до того, що „N. fr. Presse“ сказала про недостачу законôвъ о товариствахъ и згромадженяхъ замѣчае прагска „Politik“, що тѣ самѣ либералы, що теперь такъ нарѣкаютъ на придавленье свободы прасы и слова, суть самѣ творцями сихъ законôвъ и що голосы ихъ становлятъ власне ихъ обжалованье. Що же ся тычитъ реформъ соціяльныхъ, то цѣла дѣяльнôсть теперѣшного правительства и бôльшости парляментарнои мусѣлася майже выключно обмежити на лѣченю зла, выкликаного господаркою либералôвъ. — Економичнѣ нещастя маютъ свою причину въ протегованю капитализму, а се належитъ завдячити сторонництву, що давнѣйше панувало. Тôлько черезъ то зло такъ выросло. Правительство и бôльшôсть парлямептарна се пôзнали и звернули головно свою увагу на соціяльну реформу, якъ се доказуе послѣдна сесія. — Се, що було занедбане черезъ тôлько лѣтъ, не такъ легко дасться въ чотырохъ рокахъ полагодити. „Якъ можна говорити о укороченю правъ обывательскихъ робôтникôвъ“ — кôнчитъ „Politik“, если ся голосуе противъ права голосу „пять-гульденовцѣвъ“, а на саму гадку о основаню комнатъ ремѣсничихъ и робôтницкихъ оказуеся дикôсть и пророкуеся упадокъ? Пôднесенй замѣты не що иншого, якъ власнй обжалованя — а решта пôдбурюванье.“

(*Розпорядженя выконуючй до закона промыслового*), котре маe вôйти въ житье въ половинѣ слѣдуючого мѣсяця, маютъ вже бути укôнчений и незабавомъ будутъ оголошенй. До теперь звѣстне кромѣ постановъ о инспекторатахъ фабричныхъ содержанье статуту нормуючого *касы для хорыхъ*. Въ тôмъ ôтношеню выйде приписъ, що всѣ помôчники, вступаючй на роботу до ремѣсника, котрый належитъ до товариства (Genossenschaft), стаются заразомъ членами касы для хорыхъ и обовязанй черезъ цѣлый часъ, якъ довго зôстаютъ въ роботѣ, причинятися приписаными статутомъ вкладками до прибôльшеня фондôвъ касовыхъ. На случай выступленя зъ роботы можутъ помôчники ажь до часу, поки не вступлятъ на ново до службы у другого ремѣсника, лишитися членами касы для хорыхъ, наколи не ôтходятъ зъ округа товариства и наколи вкладки дальше платятъ. Члены, що не платятъ вкладокъ черезъ шѣсть недѣль, тратятъ право на пôдмогу. Ремѣсники належачй до товариства маютъ обовязокъ донести зарядови касы о всѣхъ помôчникахъ, вступаючихъ до нихъ на роботу, а еслибъ сего не зробили, то ôтповѣдаютъ за всѣ вилаты, котрй мали бути доконанй съ днемъ выступленя помôчникôвъ. Такъ само обовязанй они донести касѣ о выступленю помôчникôвъ. Фонды касы складаются въ части зъ вкладокъ а въ части зъ другихъ жерелъ. Кождый помôчникъ платитъ именно по 2 кр. ôтъ одного зр. а. в. тыжневои заслуженины а ремѣсникъ платитъ половину вкладки своихъ помôчникôвъ. Вкладки помôчникôвъ будутъ стягай при выплатѣ заробку. Тѣ помôчники, що выступили зъ роботы, а не перестали бути членами касы для хорыхъ, платятъ по 3% ôтъ послѣднои своеи тыжневои платнѣ. Щобы можна користати зъ запомоги, треба що найменше черезъ 4 недѣлѣ платити вкладки до касы. Выимка заходитъ лишь въ такихъ случаяхъ, если хороба споводована зôстала ушкодженьемъ при роботѣ. Втогды маe помôчникъ право на пôдмогу безъ взгляду на то, якъ довго плативъ вкладки. Члены касы маютъ право побирати запомогу на случай хоробы въ грошахъ и користати зъ безплатнои лѣкарскои помочи черезъ 20 недѣль. Если покажеся, що каса мала бôльше приходôвъ якъ выдаткôвъ, творится зъ надвышки фондъ резервовый, котрый маe служити на забезпеченье будущихъ зъобовязань касы, а зарядъ касы обовязаный що три роки переконатися, кôлько выноситъ згаданый фондъ резервовый. Еслибы показалося, що фондъ резервовый не выстарчитъ на покрытье выдаткôвъ (що може мати мѣсце въ случаю некорыстныхъ ôтношень санитарныхъ пр. въ часѣ епидеміи), може зарядъ касы затягнути пожичку до высоты трехмѣсячныхъ правильныхъ доходôвъ. Администрація касы спочивае въ рукахъ заряду, котрый выбераютъ загальнй зборы въ двохъ третинахъ зъ помежи помôчникôвъ а въ однôй третинѣ зъ властителѣвъ ремесла. Выборы важнй на два роки. Лѣкарѣ установленй при касахъ для хорыхъ маютъ на загальныхъ зборахъ голосъ дорадчій. Для контролѣ дѣловодства выбераеся що року выдѣлъ надзыраючій, котрый складае ся въ двохъ третихъ частяхъ зъ помôчникôвъ а въ однôй третинѣ зъ самостôйныхъ ремѣсникôвъ. Ôнъ маe право присутствовати засѣданямъ заряду съ голосомъ дорадчимъ и може на пôдставѣ одноголосной ухвалы зажадати скликаня надзвычайныхъ загальныхъ зборôвъ. На загальныхъ зборахъ маютъ властителѣ заводôвъ ремѣсничихъ право на половину голосôвъ прислугуючихъ членамъ касы. Ухвалы западаютъ абсолютною бôльшостею голосôвъ, тôлько въ случаяхъ где ходитъ о змѣну статутôвъ, о зôллятье съ другою касою або розвязанье касы, треба, щобы на зборахъ була що найменше половина управненыхъ до голосованя и ухвала муситъ запасти бôльшостею двохъ третинъ. — Новый законъ промысловый вымагае *доказу способности* для певныхъ ôтрослей ремесла. Въ дорозѣ розпорядженя маe бути рѣшене питанье, котрй галузи промыслу маются уважати ремесломъ и кôлько лѣтъ науки треба, щобы хлопець або помôчникъ получивъ свѣдоцтво уздôбненя. На початку сего мѣсяця порозсылало отже министерство торговлѣ до комнатъ торговельныхъ и промысловыхъ проeктъ спису ремѣсничихъ рукодѣльництвъ пытаючися о ихъ гадку. Въ §. 1. новелѣ промысловои знаходится дефиниція ремѣсничихъ рукодѣльництвъ а до нихъ належатъ такй рукодѣльництва, где ходитъ о способности „котрй вымагаютъ выобразованя черезъ науку або довшу практику и где выобразованье звычайно выстарчае“. Въ розпорядженю правительства узнано ремеслами лишь 46 рукодѣльництвъ, хочь въ министерствѣ торговлѣ зголосилися репрезентанты бôльше якъ 100 ôгрубныхъ групъ рукодѣльництва, котрй бажали бути узнаными за ремесла. Розпорядженье жадае дальше, щобы кандидатъ выказавъ, що ôнъ яко хлопець (ученикъ) або яко помôчникъ въ тôмъ самôмъ рукодѣльництвѣ або аналогичнôмъ заводѣ фабричнôмъ бувъ занятый що найменше черезъ два роки. Наука маe тревати ôтъ двохъ до чотырохъ лѣтъ а практика помôчника муситъ выносити не менше якъ 2 лѣта.

(*На основѣ ухвалы сойму харинтійского*) зъ минувшого року дотыкаючи змѣны ординаціи выборчои до сойму выпрацювавъ выдѣлъ краевый предложенье до закона, пôсля котрого кождый повнолѣтный обыватель мужеского пола, котрый есть управненый до участи въ выборахъ до рады громадскои и платитъ безпосередныхъ податкôвъ 5 зр. а. в. рôчно, маe мати право выбору до сойму. — На случай переведеня сеи реформы збôльшилобыся число выборцѣвъ въ сельскихъ громадахъ о 12.425 а 651 особъ стратилобы выконуване дотеперь право выбору. Въ мѣстахъ и мѣсточкахъ показавбыся прирôсть выборцѣвъ въ числѣ 820 а убутокъ 44 особъ управненыхъ до выбору.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Наколи тôлько сходитъ бесѣда на Россію, то все ще о нѣчôмъ бôльше не говорятъ, якъ лишь о зброенюся Россіи. Симъ разомъ стягае вже Одесса на себе увагу. Ôтъ кôлькохъ днѣвъ перебуваe въ Одессѣ комисія инжинерôвъ, котра на розказъ министра вôйны сюда прiѣхала и займаеся сильнѣйшимъ укрѣпленьемъ порту. Кажутъ, що на березѣ морскôмъ буде уставленыхъ ôсѣмь батерій. Съ кôнцемъ сего мѣсяця маe сюды прiѣхати министеръ вôйны Ванновскій и пôдъ его проводомъ ôтбудеся ревія на мори.— Въ Одессѣ арештовано сими днями дуже богато особъ за соціялистичну пропаганду. Особливо добрый грунтъ мала тая пропаганда знайти въ тамошнôй залозѣ. Найбôльше арештовано войсковыхъ зъ любельского полку. — По поводу потрôйного союза робятъ „Новости“ где якй замѣтки до становища, яке Россія може занятн суперотивъ потрôйного союза. Пляны, якй „Новости“ подаютъ, суть вправдѣ дуже проблематичнои вартости, не ôтъ рѣчи однакожь буде, коли ихъ тутъ въ коротцѣ наведемо. — „Россія, кажутъ „Новости“, муситъ передовсѣмъ завести порядки у себе въ дома и въ тôмъ взглядѣ она находится по 1878 р. въ такôмъ положеню, якъ по кримскôй вôйнѣ. Але коли тогды коалиція противъ Россіи по вôйнѣ розпалася, бо побѣдила своего противника, то нынѣшный союзъ стоитъ сильно, бо вымѣреный протявъ Россіи. Першій крокъ вже зробленый, а другій не зробится безъ Россія; але тогды не буде вже ити про якійсь союзъ, — тогды станутъ вже каноны розправляти. Длятого пасивне дожиданье не маe жаднои политичнои вартости. Россія бажае спокою; тожь повинна завчасу оглянутися за державами, котрй такожь бажаютъ спокою, и съ ними получитися. Франція и Англія — пôсля „Новостей“ — не годятся до такого союза, бо не даютъ доброи поруки мира; за те Испанія, Португалія, Бельгія, Швайцарія, Данія, Румунія и Греція суть якъ-разъ догôдній и моглибы пôдъ протекторатомъ Россіи становити сильну противвагу потрôйному союзови“. Вартôсть сего проекту „Новостей“ не потребуе коментаря, мимо того есть ôнъ доказомъ, що изольована Россія чуе вже потребу якогось хочьбы и слабого союзника. Дотеперѣшне поступованье Россіи супротивъ потрôйного союза есть зовсѣмъ ôтповѣдне россійскôй политицѣ, а такихъ союзникôвъ, якъ дорaджуютъ „Новости“, Россія въ кождôй хвили знайти може. Чи они ей до чого придадутся, се друге пытанье. — Комисія для уладженя жидôвского пытаня, пôдъ проводомъ гр. Палена, признае въ основѣ жидамъ право переноситися зъ мѣсця на мѣсце, але признае ôтъ разу сельскимъ громадамъ право пріймати або не пріймати жидôвъ до громады. — Въ Харковѣ и Саратовѣ революціонеры порозкидали плякаты, заповѣдаючй въ короткôмъ часѣ великй пожары. Зъ сеи причины запануваvъ мѣжь тамошными жителями великій переполохъ. — Россійске правительство постановило побôльшити войско на граници Сибѣри о чотыри баталіоны пѣхоты, двѣ сотнѣ козакôвъ и одну батерію. Зъ Владивостока маe утворитися особна губернія обôймаюча приморскій и уссурскій край и островъ Сахалинъ. — Московскій городскій голова Чичеринъ подався до димисіи. — „Нов. Вр.“ доноситъ, що бувшій презесъ коронаційнои комисіи сов. Рихтеръ предложитъ цареви справозданье зъ выдаткôвъ на коронацію. Министерство двору выдало на коронацію бôльше якъ $6^1/_2$ мил. рублѣвъ. До Pol. Corr. доносятъ зъ Петербурга, що найвыша зверхнôсть прасова розбслала до всѣхъ газетъ обѣжникъ, въ котрôмъ заказуе имъ коментувати бесѣду ген. Гурка, яку мавъ до войсковыхъ при ихъ пріятю и не дозволяе такожь розбирати погляды газетъ заграничныхъ въ тôй справѣ.

Нѣмеччина. „Не хотѣла гора прійти до Магомета, то прійшовъ Магометъ до горы;“ тожь само зробила и курія римска. Мы вже давнѣйше доносили, що переговоры межи куріею а нѣмецкимъ правительствомъ перервалися и що въ Нѣмеччинѣ сподѣваются особного пôсланника куріи. Вѣдомôсть тая справдилася. До Кисингенъ пріѣхавъ 10 с. м. кардиналъ Говардъ и бувъ 11 с. м. у кн. Бисмарка. Курія не могла зробити лѣпшого выбору, якъ посылаючи до Кисингенъ кард. Говарда. Сей высокій достойникъ церковный походитъ зъ старои родины Норфолькôвъ, зрôсъ середъ протестантского народу и обзнакомленый съ справами протестантскими лѣпше якъ якій другій кардиналъ Італіянець. До Кисингенъ пріѣхати такожь и министеръ вѣроисповѣдань Гослеръ. Вправдѣ „Germania“ каже, що кард. Говардъ не пріѣхавъ въ жаднôй мисіи, тôлько на курацію, а „Nordd. Allg. Ztg.“ доказуе навѣть, що кн. Бисмаркъ такъ нездужае, що не може нѣкого пріймати, але англійскй газеты знаютъ о здоровлю кн. Бисмарка инакше розказати; пôсля нихъ кн. Бисмаркъ не тôлько здоровъ, але бувъ навѣть на балю, отже мôгъ и гостя пріймати. Але ôтъ въ чѣмъ рѣчь: кн. Бисмаркови видко не на руку, щобы о всякихъ справахъ газеты розписувалися, и для того все дѣеся потайкомъ, подôбно, якъ потайкомъ ôтбулися не давно на граници австрійскôй зборы нѣмецкихъ епископôвъ. Зборы тѣ ôтбулися такъ тихо, що пѣкто о нихъ и не знавъ. Ходило о тое, щобы епископы поминаючи курію, згодилися на где-якй уступства для правительства. Але епископы не згодилися и выслали до Риму запытанье, якъ маютъ собѣ поступати. Не мало уваги звертае на себе такожь замѣна двохъ школъ безвѣроисповѣдныхъ въ Монахіюмъ на школы конфесійнй католицкй. Тую перемѣну приписуютъ баварскому министрови вѣроисповѣданя Люцови, котрый хотѣвъ тымъ способомъ позыскати собѣ голосы бôльшости при надходячôй дебатѣ надъ буджетомъ. — Въ Берлинѣ ôтбулися 12 с. м. зборы робôтникôвъ; було около 700 участникôвъ. На тыхъ зборахъ, котрй мали чисто соціяльно-демократичный характеръ, ходило о розъясненье становиска робôтникôвъ супротивъ новыхъ выборôвъ до рады мѣскои. Робôтники ясно высказали, що хотятъ зовсѣмъ самостôйно поступати и не думаютъ лучитися съ т. зв. мѣщаньскою партіею. — Вже и Нѣмеччина маe теперь свою кольонію за моремъ. Гамбурска фирма торговельна Лидеритъ займила на полуднево-захôднôмъ побережу Африки надъ затокою Ангра-Пеквана часть землѣ и заложила тамъ свою осаду. Тогды доперва прибула нѣмецка корвета „Пароля“ и прилучила офиціяльно тую першу кольонію до нѣмецкои державы. — Монахійска „Allg. Ztg“. доноситъ, що берлиньске министерство выдало розказъ, щобы строго слѣдити за россійскими пôддаными якъ Поляками такъ Россіянами, котрй за поспортами перебуваютъ въ Прусахъ особливо же въ восхôдныхъ провинціяхъ. Ôтъ такого надзору не суть вôльнй навѣть тѣ, котрй пріймили пруске пôдданьство Поводомъ до того розказу маe бути страхъ передъ политичными шпіонами.

НОВИНКИ.

— **Уродины Его Вел. цѣсаря** Франца Іосифа обходилися во Львовѣ съ великимъ торжествомъ. Вечеромъ въ пятницю при свѣтлѣ рôжнобарвныхъ лямпъ ôтграли три войсковй музики серенаду; такъ само такожь и рано въ суботу при выстрѣлахъ арматныхъ. Рано въ суботу ôтправивъ владыка Сильвестеръ богослуженье въ Успеньскôй церквѣ, где зôбралося богато высокихъ достойникôвъ. По богослуженю удалися достойники на пиръ до владыки. При обѣдѣ у головно-командуючого при выстрѣлахъ арматныхъ ôтграла музика зновъ серенаду.

— **Читальню** задумали заложити мѣщане въ Рогатынѣ. Статуты, пôдписанй черезъ одинайцять основателѣвъ, передавъ тамошный парохъ Вир. о. Дзеровичъ черезъ ц. к. староство до затвердженя ц. к. намѣстництву.

— **Нова читальня** завязуеся въ селѣ Вербиця коло Угнова. На поданю до ц. к. намѣстництва, котре переслано разомъ съ статутами на руки редакціи „Батькôвщины“, пôдписалося десять господарѣвъ яко основателѣ читальнѣ.

— **Читальня въ Тысьменици** починае пробуджуватися зъ просоня, котре якійсь часъ тамъ було настало. Въ день Преображенія Христа, с. е. дня 6. (18.) серпня с. р., преобразився видъ тожь читальнѣ. Въ той бо день съ радôстнымъ лицемъ зôйшлися члены читальнѣ на загальный дорôчный зборъ, нараджувалися надъ дѣлами товариства и выбрали новый Выдѣлъ, въ котрого складъ вôйшли: о. Абрысовскій яко предсѣдатель, ч. Максимъ Угорчакъ яко заступникъ предсѣдателя, Михайлъ Василикъ, Теодоръ Смольницкій и о. В. Мотюкъ яко выдѣловй. Особенно утѣшило всѣхъ згромадженыхъ, що о. Абрысовскій, котрый давнѣйше усунувся бувъ ôтъ предсѣдательства и удѣлу въ читальни, — теперь заявивъ, що зô взгляду на благо загальне охотно пріймае предсѣдательство читальнѣ. Мы надѣемося, що по тôмъ сконсолидованю силъ читальня красно буде розвиватися.... На загальнôмъ зборѣ запрошеный черезъ Выдѣлъ многозаслуженый професоръ Евгеній Желехôвскій зъ Станиславова мавъ выкладъ популярный, именно розбиравъ поему Шевченка „Неофиты“. Предметъ выкладу и живый та симпатичный способъ оповѣданя заинтересувавъ всѣхъ притомныхъ, котрй заявили сердечну подяку для Вп. прелегента, котрого най Всевышный утримуе намъ во многй лѣта! — Короною дня того бувъ вечерокъ музикально-декляматорскій, устроеный черезъ Выдѣлъ читальнѣ для звеличеня торжества именинъ Найяснѣйшого Монарха. На вечерку згромадилася численна публика, около 300 лиць, и всѣ признали, що наша щира молодѣжь не марнуе часу вакаційного, але займаеся дѣлами пожиточными. Хоръ молодѣжи ôтспѣвавъ многй композиціи музикальнй рускй съ найбôльшою прецизією, а на жаданье публики мусѣвъ кôлька кавалкôвъ повторити. Програма вокальнои части була слѣдуюча: 1. „Имнъ народный“, ôтспѣвавъ хоръ съ оркестрою; 2. „Жваво, жваво плынь же лодко“, дуетъ; 3. „Мы въ лугъ пôйдемъ всѣ съ косами“, хоръ съ оркестрою; 4. „Щасть намъ Боже!“, хоръ; 5. Деклямація „Галичь“, поезія Корнила Устіяновича; 6. „О ночи, ясна ночи“, дуетъ зъ оперетки „Пôвнôчь и полудне“; 7. „Чомъ рѣченько домашная“, хоръ; 8. „На поли, на поли“, дуетъ зъ „Пôдгôрянъ“; 9. „Не можь любити серцю двохъ“, терцетъ; 10. „Чорновъ хмарою дуброва“, дуетъ; 11. Многая лѣта. (Крôмъ того було одно сольо и одна деклямація по польски). Особенно подобалися дуеты „Жваво, жваво плынь же лодко“, „О ночи ясна“ и „Чорновъ хмарою дуброва“. Выголошенье деклямацій було добре. — При кôнци сего справозданя не можемо поминути, щобы не высказати прилюдного узнаня и подяки о. Василеви Мотюкови сотрудникови въ Тысьменици, котрый съ великимъ пожертвованьемъ и майже выключно устроеньемъ тогожь вечерка займався и самъ спѣваковъ приучувавъ. Такожь всѣмъ прочимъ членамъ хору дякуемо за той милый вечерокъ. Честь такôй молодѣжи!

— **Митрополичій Ординаріятъ львôвскій** предложивъ дня 20 л. серпня черезъ ц. к. намѣстництво министерству вѣроисповѣдань пропозицію убѣгателѣвъ о посаду пароха церкви св. Варвары и ректора духовнои семинаріи въ Вѣдни кандидатôвъ въ такôмъ порядку: 1) о. Дра Іосифа Черлюнчакевича, выслуженого професора богословія; 2) о. Дра Михаила Людкевича, духовника въ семинаріи перемыскôй; 3) о. Льва Туркевича, пароха при закладѣ карнôмъ во Львовѣ; 4) о. Теодора Пюрка, духовника въ семинаріи вѣденьскôй и 5) о. Теофиля Сембратовича, префекта въ семинаріи львôвскôй. — Ординаріятъ зъ своеи стороны виноситъ, щобы найспособнѣйшимъ и найдостойнѣйшимъ на тую посаду узнати о. Дра Теофиля Сембратовича.

— **Дръ Едвардъ Ритнеръ**, професоръ права каноничного въ университетѣ львôвскôмъ, зложивъ свôй мандатъ на посла до рады державнои въ мѣста Перемышля — задля свого слабого здоровля.

— **Розрухи политичнои натуры** проявилися минувшого и сего тыжня въ Загребѣ и въ Трiестѣ. Въ Загребѣ народъ збунтувався противъ мадярскихъ надписей на урядахъ, здеравъ таблицѣ и доптавъ ногами. Выступило войско и богато людей ранило. Войско сконсигновано. — Въ Трiестѣ пôдъ часъ серенады въ навечерiе уродинъ цѣсарскихъ ктось пôдкинувъ петарду и она експлодувала. Другого дня товпа напала на салю гимнастичну и зруйнувала еи. Третого дня кôлькадесять молодыхъ людей напали на публичнôмъ мѣсци и тяжко ранили редактора однои нѣмецкои газеты.

— **Коли буде Русь?** Неодинъ такъ пытаe зôтхаючи, а не бачитъ и не знае, що она близько, дуже близько. Треба тôлько рукъ не закладати и робити все то, що намъ патріотичный обовязокъ каже; а она прiйде тихо, незамѣтно, що и самѣ не будемо знати, якъ и коли прійшла. Одинъ священикъ давъ свою пяти-лѣтну донечку до бабусѣ, що жіе въ Станиславовѣ, на выхованье. У той бабусѣ не чула внучка иншого языка, якъ тôлько польскій. Не давница, що по польски щебетала до Верховинцѣвъ, котрй були тамъ на роботѣ. Верховинцѣ, народъ цѣкавый и привѣтный, полюбили дитину, що до нихъ выходила и придивлялася ихъ роботѣ; тожь и спытали еи одного разу: „чія ты?“ Дѣвчинка ôтповѣла, що еи отець священикомъ. „А чомужь ты, дитятко, не говоришь по руски?“ — зачудовалися робôтники. „Я не умѣю по руски“ сказала дитина. На те задумалися робôтники. Одинъ зъ нихъ побѣгъ до крамницѣ, купивъ всякихъ ласощѣвъ и подаючи ихъ дитинѣ каже: „Дитинко! твôй отець рускимъ панъ-отцемъ; грѣхъ, що ты не знаешь по руски. Выходи жь все до насъ, а мы тебе навчимо“. — „На що?“ — пытаe дитина. „На то, щобы Русь не пропала!“ — ôтповѣли Верховинцѣ и учили ôтъ того дня донечку священика рускои мовы... Фактъ сей голосный въ Станиславовѣ, а коли народъ такъ буде дбати о русчину по всѣй рускôй земли, то не довго вже будемо зôтхаючи пытати, „коли буде Русь?...“

— **Не ма надъ любовь!** Одинъ адвокатъ пріѣхавши до Станиславова на своe весѣлье, зажадавъ ôтъ родичѣвъ своеи милои въ годину передъ вѣнчаньемъ, щобы ему загварантували на случай скорѣйшои смерти своеи голубки значну суму вѣна. Родичѣ якось не охотѣли и панъ адвокатъ замѣсть передъ престолъ — поспѣшивъ на дворець желѣзницѣ. Але не встигъ ôнъ ще добре розцѣкавити гостей реставраціи своимъ чорнымъ фракомъ и бѣлою краваткою, якъ явилося кôлькохъ панôвъ такъ само убраныхъ — межи ними и братъ покинеои Аріядны — и выплатили пану адвокату суму, котрои ôнъ жадавъ, здоровыми палицями по дипломованôй спинѣ... Бôльше всего потерпѣло ухо адвокатске, именно те, въ котре, якъ кажутъ, шептала миленька чарôвнй слова: „люблю тебе!“....

— **Чудеса електрики.** При дверехъ електричної выставы въ Вѣдни, при котрыхъ п. Ерлянгеръ витавъ архикнязя Рудольфа промовою, помѣщено микрофонъ. Звуки промовы и отповѣди престолонаслѣдника збиралися въ томъ микрофонѣ, за посредствомъ єго переображалися въ електричный прудъ и переносилися въ динамо-електричну працу, що стояла на одной галеріи будынку выставы. Тамъ перетворювалися звуки обохъ бесѣдъ мистерною комбинацією фонографу и електротипіи въ выпуклый друкъ на циновой бляшцѣ; бляшку вложено подъ друкарску працу, котру порушала машина електрична и архикнязь не встигъ ще подойти до тои галеріи, а вже въ нѣй показувано єго и Ерлянгера мову, надруковану на велиновомъ папери. Надивувавшися тымъ чудомъ, пошовъ престолонаслѣдникъ оглянути отдѣлъ французкій. Однакъ кто выповѣсть єго подивъ, коли єму тамъ вручено вже ажь шѣсть едицій єго бесѣды, кожду зъ нихъ друковану иншими черенками на ясно-синихъ крайкахъ паперовыхъ!

— **Вино веселитъ серце чоловѣка.** Одинъ священикъ купувавъ въ Залѣщакахъ кольказдесять бутильокъ вина и спытавъ по руски, скольско єму за нихъ належитъ заплатити. Купець отповѣвъ священикови *по польски:* а коли на повторене руске пытанье священика не хотѣвъ навѣть отповѣсти въ языцѣ, въ котромъ его пытано, священикъ лишивъ вино и выйшовъ зъ крамницѣ заявляючи, що бодай за грошѣ маєправо, щобы купець до него отзывався по руски. Отъ того часу въ той крамници не только що говорятъ по руски, але навѣть на бутилькахъ суть руски девизы: „Вино веселитъ серце чоловѣка“...

— **Полонизація.** Зъ Рогатына пишуть намъ, що тамошна „комуна“ змѣнила таблицѣ на рогатыньско-бурштыньской дорозѣ въ той способъ, що на мѣсце давныхъ таблиць съ рускою и польскою написею поставила новѣ, але... вже лише съ польскою написею. Жидовско-польске зухвальство!!

— **Кригарню Чилика въ Тернополи** обнявъ отъ кольохъ мѣсяцѣвъ Чехъ п. Єличекъ, котрый якъ се разъ було згадане въ „Дѣлѣ“ стоитъ въ звязи съ „Просвѣтою“. Одного часу выставивъ бувъ сей панъ за шкломъ коломыйску газетку „Dom i Szkoła“ и богато псевдо-рускихъ брошурокъ, писаныхъ латиньскимъ абецадломъ. Але не довго тамъ попасало тое чудо. П. Єличекъ мусѣвъ познати, що такѣ книжки любятъ Русины „якъ псы дѣда“. Тожь небавомъ щезли тіи „wydawnyctwa“, а ихъ мѣсце заняли найповажнѣйшѣ книги, якъ: „Скошеный цвѣтъ“, „Безталанне сватанье“, „Грошѣ а праця“, „Въ оборонѣ чести“, „Любовь убогого молодця“ и т. под.

— **Въ мостискомъ повѣтѣ** грады и зливы зробили великѣ шкоды въ трійцяти громадахъ. Страты обчисленѣ на 120.000 зр. Власти мали наказати заразъ зликвидувати шкоды, щобы потерпѣвшимъ признати польгу въ податкахъ.

— **Жидъ-многоженець.** Полиція львовска увязнила жида Якова Зильбермана або инакше Іоська Бавма, родомъ зъ Россіи, котрый оженився недавно въ Тернополи, выбрався небавомъ въ дорогу за интересами и оженився съ другою въ Бродахъ, а зъ оттамъ незадовго поѣхавъ до Решова и тамъ оженився съ третою. Во Львовѣ залицявся вже до четвертои, але его схопили....

— **Правительственна школа лѣсова** буде съ днемъ 1. л. жовтня с. р. отворена въ Болеховѣ. Въ той школѣ будутъ выучувати надзорцѣвъ для скарбовыхъ лѣсовъ. На першій разъ буде тамъ безплатно умѣщеныхъ 15 ученикивъ. Языкъ выкладовый въ той школѣ маєбути польскій. Мы пытаємо, чому помиченый и выключеный языкъ рускій? Чи ученикивъ до тои школы будутъ спроваджувати зъ Мазурувъ? Сумѣваємось. А хочбы навѣть и зъ Мазурувъ ихъ спроваджували, то все таки дозорець лѣсовый потребуєпри своѣмъ занятю — кто знає, чи не больше языка руского, якъ польского....

— **Зъ Рогатына** пишутъ до „Samorząd-y“ про два сусѣдни села Конюшки и Роздвяны. Въ Конюшкахъ — пише дописователь — суть и порядни господарѣ, але большость запиваєся у корчмаря Ицка и такъ отдалася въ услуги жидамъ, що соромъ людямъ сказати, — въ першомъ крузѣ, где выбираютъ найзаможнѣйшѣ господарѣ, выбрали двохъ жидовъ до рады громадскои! Противно жь въ громадѣ Роздвяны запанувала тверезость, а за нею и просвѣта та самопознанье народне.

(+) **Университетъ Францъ-Іосифа въ Черновцяхъ** числивъ въ послѣдномъ повроцѣ школьномъ 219 слухачѣвъ звычайныхъ, а 29 надзвычайныхъ, — разомъ 248. Поля рокивъ науки и факультетивъ дѣлилися слухачѣ въ такій способъ:

На роцѣ	*всѣхъ слухачѣвъ*	*на теол.*	*прав.*	*филос.*
I	64	17	41	6
II	48	17	28	4
III	48	20	35	3
IV	49	12	20	17
Разомъ	219	66	123	30

Поля народности було зъ цѣлого числа слухачѣвъ: Румунивъ 88, Жидивъ 61, *Русинивъ 42,* Полякивъ 19, Чехи 2. Уроженцѣвъ Буковины було 167, Галичины 47, прочій були зъ иншихъ краѣвъ коронныхъ.

(+) **Университетъ краковскій** числивъ въ другомъ шк. повроцѣ 658 слухачѣвъ. Зъ тыхъ було на выдѣлѣ лѣкарскомъ 311, на правничомъ 218, на философичномъ 71, а на теологичномъ 58.

(+) **Высша гимназія въ Черновцяхъ числила** въ шк. 1882/3 роцѣ 702 публичныхъ ученикивъ и 33 приватистивъ. Зъ загального число ученикивъ було поля народности: Румунивъ 129, *Русинивъ 124,* Полякивъ 110, Жидивъ 293, Нѣмцѣвъ 76, Чехъ 1, Угоръ 1, Ормениновъ 1. Уроженцѣвъ Буковины було 508, зъ Галичины 139, зъ Румуніи 59, Россіи 11, зъ Прусъ 3, зъ Угорщины 5, и пр. Испытъ дозрѣлости зробило 30 абитуріентивъ, — зъ тыхъ 6 съ отзначеньемъ.

— **Доповняючій выборъ 3 членивъ до рады повѣтовои въ Долинѣ,** а именно: одного члена зъ громадъ сельскихъ, отбудеся дня 11. л. вересня а двохъ членивъ зъ мѣстъ дня 13. л. вересня.

(+) **Характеристичный фактъ зъ боснійскихъ отношень** подае краковскій „Czas“ въ ч. 183 зъ 14 л. серпня. Читаємо тамъ: „Доносятъ намъ, що въ наслѣдокъ поступованя лат. архіепископа зъ Сараєва — Францѣшканы суть ураженѣ и невдоволенѣ, головно длятого, що архіепископъ замѣщуєсвѣтскими духовными тѣ парохіи, котрѣ доси були обсаженѣ головно Францѣшканами. Говорятъ навѣть, що Францѣшканы, котрѣ доси заховувалися примѣрно, *удалися съ жалобою до славяньского комитету въ Петербурзѣ;* сему однакъ не хочемо вѣрити, бо се бувбы чинъ годный проклятя“. — Хочбы навѣть було и не правда, що Францѣшканы внесли на архіепископа зостаючого подъ австрійскимъ правительствомъ, жалобу до славяньского комитету въ Петербурзѣ, — то вже сама поголоска о такой жалобѣ каже богато догадуватись о католицко-церковныхъ отношеняхъ въ Босніи...

(+) **Игнатій Крашевскій** выйшовши зъ вязницѣ и прочитавши все тое, що про его увязненье писали польскѣ газеты, мавъ взятися ажь за голову... Заразъ отже розписавъ листы до знакомыхъ, щобы упросили редакторивъ польскихъ газетъ — не писати пре него нѣчого до скончення процесу, бо замѣстъ помочи єму, радше шкуютъ. До одного пріятеля пише: „Прошу тебе, пойди по всѣхъ редакціяхъ и проси, щобы до конця мого процесу якъ найменше о мнѣ розписувалися, а нехай се выразно поднесутъ, що зо мною обходилися въ Берлинѣ якъ наймилосерднѣйше и якъ найлучше, съ повною увагою на мой вѣкъ и на мою тяжку хоробу. Не только що жалуватися не можу, але маю правдиву вдячность для зверхности вязницѣ, бо тымъ менѣ може спасла житье. Показалися дуже людскими, милосердными и добрыми. Що я не збожеволѣвъ або не умеръ, — за се маю подякувати великой увазѣ на моє нещасне положенье. Арештовано мене сильно недужого. Я лежавъ въ По а по дорозѣ всюда, навѣть въ Колоніи, — и въ томъ станѣ здоровля осѣмь тыжднѣвъ вязницѣ могло мене добити, колибъ не людске и уважне обходженье.“ Въ другомъ листѣ до одной варшавскои газеты Крашевскій жалуєся, що газеты подъ часъ его увязненя подруковали сфалшованѣ листы, немовь-то нимъ писанѣ... Се — каже справедливо Крашевскій — только понижуєдневникарство и выроджуєдля нихъ погорду...

— **Хоръ мѣшаный товариства „Лютня“,** збереся въ слѣдуючу середу с. е. 22 сего мѣсяця о годинѣ $6^1/_2$ вечеромъ въ сали Городского Касина, о чѣмъ Зарядъ Товариства завѣдомляє Вп. членивъ. — *Отъ заряду.*

— **Ц. к. галицка Дирекція почтъ** прислала намъ слѣдуюче обвѣщенье, писане въ рускомъ языцѣ и рускимъ письмомъ: „Розпорядженьемъ зъ 30 липня 1883. ч. 26899 позволило выс. ц. к. министерство торговлѣ прилѣпляти печатнѣ адресы на картахъ кореспонденційныхъ въ оборотѣ австро-угорскои державы и до Нѣмеччины. — Львовъ 16 л. серпня, 1883. *Навратиль.*“

(+) **Товариство съ дуже хорошого цѣлею** завязуєся — якъ доноситъ черновецка „Gazeta Polska“ — на передмѣстю черновецкомъ Рошь. Товариство тое маєзадачу: 1) нести членамъ взаимну помочь при нещасливыхъ выпадкахъ; 2) спиняти пияньство; 3) спомагати убогихъ ученикивъ школъ промысловыхъ и народныхъ. До товариства може належати кождый мешканець передмѣстя безъ рожницѣ народности и вѣроисповѣданя, если зъобовяжеся: 1) не вчащати до шинкивъ; 2) при крестинахъ, весѣляхъ, именинахъ и тымъ подобныхъ случаяхъ не приймати гостей горѣвкою, румомъ и въ загалѣ горячими напоями; 3) членамъ родины не дозволяти пити горячихъ напоѣвъ и 4) забезпечити домъ и будынки отъ огню. Членъ платитъ до касы товариства вписового 2 зр. и вкладку що мѣсяця по 10 кр. — Статутъ сего товариства предложено вже до потвердженя намѣстництву.

— **На трупѣ капитана Weeb-a,** утопившого ся въ вирахъ Нягары, сконстатовано, що онъ утративъ притомность вже тогды, коли попавши въ страшный кругъ великого вира поднявъ обѣ руки горѣ. Рѣка жене тамъ съ такою быстротою въ закруты, що муситъ вытворювати въ воздусѣ надъ виромъ формальну бурю; она то и заперла славному плывакови воздухъ въ грудехъ и застановила дѣйство серця такъ, що онъ удушився поверхъ воды и пойшовъ вже безъ памяти на дно. Капитанъ Weeb лишивъ жѣнку и дѣти, для котрыхъ добра онъ и бився о закладъ (20.000 гульд.), що переплыне виры Нягары.

— **Чорногорцѣ** маютъ нынѣ подостаткомъ оружія найновѣйшихъ скорострѣльныхъ системъ, а именно пушокъ, котрыхъ передъ 30 лѣтами хиба у ворога бачили. И зовсѣмъ природно, що коли князь Чорногоры достави першій подарунокъ пушокъ и коли ихъ привезено до Цетиніи, то бувъ день великои радости для всеи столицѣ и для всѣхъ юнакивъ. Только, що той день не обойшовся безъ маленькои пригоды въ конаку князя Чорногоры, котру люде до нынѣ ще не забули. Ото по величавомъ обѣдѣ выйшовъ князь съ всѣми воеводами на свое подворье, щобы имъ показати надзвычайный подарунокъ повночного „стрица“. Въ томъ запримѣтивъ, що одна канона зала зъ ляфеты... Чудо и диво! Кто ся взявъ? кто поважився на таке дѣло? Розпытуютъ, глядаютъ, — ажь зайшли въ городъ княгинѣ-матери, де и найшли свою страту. Въ городѣ шаткували капусту и княгиня-мати, велика господиня, надзыравша сама сю важну роботу, приказала дѣвчатамъ найти щось тяжкого, щобы приложити въ кадовбѣ капусту. На те рушилися двѣ здоровѣ дѣвки на подворье и побачивши бездѣла лежачій пушки на ляфетахъ, зняли одну и привалили нею князѣвску капусту... И булабы тамъ сердечна канона може и скапустянѣла, якъ бы не була призналася до святотатства одна зъ кремѣзныхъ дѣвокъ, що єи потащили... Таке оповѣдали часописи; нынѣ же ледви найдеся дитина въ цѣлой Чорногорѣ, котра не зналамъ, що таке — пушка?

— (**Дробни вѣсти.**) Въ Бучачи окрадено касу депозитову и пивницю тамошного староты. — Рада мѣста Львова ухвалила выслати на руки синдика мѣста Риму кондоленційне письмо по поводу катастрофы на островѣ Искіи и залучити для нещасливыхъ жертвъ съ Казаминчіолѣ 500 франковъ запомоги. — Дня 9. серпня пожаръ знищивъ въ Тернополи въ полудне три жидовскій домы на Рускій улици при самой середній церквѣ; колибъ не скора помочь, то кто знае, чи пожаръ не бувбы прибравъ далеко большихъ розмѣровъ при дуже буйномъ вѣтрѣ.

Вѣсти епархіяльни.

Зъ Архіепархіи Львовскои.

1) Презенту получили оо. Михаилъ Борисѣкевичъ на парохію Зарваницю дек. теребовельского; 2) Айталь Билинкевичъ на парохію Знесѣнье.

Отпустку получили оо. 1) Іоанъ Однорогъ на 4 недѣлѣ; 2) Іоанъ Павликевичъ, парохъ Ферескулѣ, на 8 недѣль.

До каноничнои институціи запознаный о. Теодозій Авдыковичъ на парохію Быткивъ дек. надворнянького.

Введеный о. Милетій Лотоцкій въ завѣдательство Текучои.

Сотрудництво въ Сушнѣ, дек. холоѣвского, получивъ о. Стефанъ Лесюкъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Бабочка**“ гумористичный збирникъ (въ россійскомъ языцѣ) съ карикатурами почавъ выходити въ Кіевѣ. Перший выпускъ обнимае 12 сторонъ цѣкавого тексту великои чвертки съ 6 хорошими илюстраціями. Цѣна одного выпуска 15 копѣекъ.

— „**Strażnica Polska**“ въ найновѣйшомъ (10) числѣ помѣстила дуже цѣкаву основно оброблену вступну статію подъ заголовкомъ „Trójgamienne krzyże“.

Выдѣлъ Рады повѣтовои
въ Камѣнцѣ Струмиловой

розписуєконкурсъ на посаду секретаря повѣтового съ платнею 800 зр., съ додаткомъ активальнымъ 200 зр. и съ пятилѣтьемъ 10% дѣйстнои пенсіи.

Посада буде замѣщена провизорично на одинъ рокъ; потомъ може послѣдувати стабилизація.

До стабилизаціи есть привязана емеритура посля обовязуючои нормы для урядниковъ державныхъ.

Поданя, писанѣ власноручно, съ докладнымъ наведеньемъ curriculum vitae и знесмотренѣ въ документы выказуючій отповѣдну квалификацію, належитъ внести найдальше до 8. л. вересня с. р. на руки презеса Рады повѣтовои въ Радеховѣ.

Докладного знаня обохъ языковъ краевыхъ вымагаєся безъусловно. 1—3

Д-ръ Людвикъ Лубиньскій,

краєвый адвокатъ,

переселився сими днями зо Львова

до Станиславова

на постоянне пробуванье.

Учитель школъ народныхъ, Русинъ,

укончившій высшій школы реальній и посѣдаючій учительску практику, памѣряючи колька лѣтъ пробути задля другихъ студій во Львовѣ

глядае лекціи.

Учивбы дѣти зъ школъ народныхъ чи то за совѣстну грошеву заплату чи за мешканье и харчь.

Близшій вѣсти въ нашой Редакціи.

— **П. Федько Михайловъ,** господарь въ Попеляхах (почта Щирець) пошукуєукраденои єму въ ночи зъ 13 на 14 л. с. м. пары коней. Одинъ конь має 13 лѣтъ, масти дерешоватои, має велику голову, чорный хвостъ, горѣшну варгу троха надтяту; другій конь має 9 лѣтъ, карый, одно вопыто на передной нозѣ бѣле. Пошкодованый, хто котрого сей конѣ були цѣлымъ маєткомъ, просить кождого, щобы подыбавши такій конѣ, повѣдомивъ єго на повысшу адресу.

Въ Сяноку

въ нарожномъ домѣ, подъ новымъ костеломъ близь гимназіи, знайдутъ

4 ученики помѣщенье

на станцію и харчь съ родительскою опѣкою за умѣрену цѣну. Инструкторъ въ домѣ, надзоръ веде о. катихитъ гимназіи.

Юлія Гмитрихъ
вдова по священику.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКОЛЬНѢ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшой цѣнѣ

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членивъ „Рады школьной“ даю повысшій приборы на раты посля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

(Цѣнники на жаданье франко.)

ЗАКЛАДЪ ФОТОГРАФИЧНЫЙ
БРОНИСЛАВА МѢЧКОВСКОГО

Площадь Маріяцка, ч. 3 во Львовѣ

отворытый съ днемъ 4 л. серпня с. р. и уладженый въ найновѣйшій способъ.

Фотографіи выконуются найстараннѣйше съ всякою точностею и взорцевымъ выконченьемъ. А хотячи вже подъ кождымъ взглядомъ вдоволити Вп. П. Т. Публичность, назначивъ я цѣны за фотографіи, о скольско змога, якъ найнизшій.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп П Т. Публичности (3—3) *остаю съ поважаньемъ*

Брониславъ Мѣчковскій.

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

найдутъ съ початкомъ шк. року 1883/84 у честнои родины рускои, мешкаючои при улици Середней въ домѣ п-ѣ Гузарев примѣщенье и правдиво родительску опѣку

4 студенты

зъ I до V клясъ гимназіальныхъ або реальныхъ. Цѣна умѣрена. Надзоръ веде рускій катихитъ гимназіи, звѣстный зъ своеи правдиво батьковскои опѣки и прихильности для рускои молодѣжи.

КОБЗАРЬ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.

Выборъ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторонъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готовку достае 1 дар. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батьковщины“ и „Нового Зеркала“. (16—7)

Выдавець и редакторъ **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарни Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 90. Львôвъ, Четверъ 11 (23) серпня 1883. Рочникъ IV.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ свят) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 арк. друк. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльни ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	10 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть ро	4 рубл
на самъ додатокъ:		на самъ токъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к
на чверть року	зр. 1·25		

Для Россіи

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

„Kraj“ о Русинахъ
а галицко-польске дневникарство.

I.

Неразъ мы вже мали случай пôдати нашимъ читателямъ ôтзывы заграничныхъ польскихъ газетъ до галицкихъ Полякôвъ, накликуючи ихъ до менше або бôльше справедливого поступованя съ Русинами. Якъ звѣстно, всѣ подôбни ôтзывы не знаходили послуху у нашихъ шовинистôвъ — а педавни выборы, ба и факты случившіяся вже по выборахъ до сойму, показуютъ намъ наглядно, що галицкй Поляки нѣчого доброго не хочутъ научитися...

Нынѣ подаемо въ дословнôмъ переводѣ важнѣйшй уступы найновѣйшои статіи о Русинахъ зъ поважнои польскои газеты „Kraj“, котра выходитъ въ Петербурзѣ, и зъ далека може безпристрастно оцѣнити галицкй ôтношеня мѣжнародни. „Kraj“ пише мѣжь иншимъ:

„Чи Русины, яко меншôсть, маютъ вымѣрену собѣ справедливôсть, чи не дѣеся имъ кривда?

...Въ нынѣшныхъ часахъ кождый певно розумѣе, що не досыть есть заховувати позоры либеральни и конституційни и що при конституціи такъ само якъ и при найбôльше автократичнôй формѣ правленя можна чинити репресію политичну и національну на народы и партіи, остаючй въ меншости. Нынѣ чей нѣкто не сумнѣвався о штучности системы парляментарнои по такихъ пробахъ, якъ Наполеонови плебисциты, якъ посередни и безпосередни выборы въ Австріи, якъ scrutin de liste и de l' arrondissement въ Франціи. Вѣдомо дуже добре, що найменше пôднесенье або зниженье скалѣ выборчого цензу, голосованье зъ курій або въ округôвъ, чисто формальна змѣна укладу листъ выборчихъ, можутъ ôтъ разу помѣшати и до основы переобразити ôтношенье партій въ кождôй палатѣ. Що конституція не здôбна забезпечити права и справедливôсть для меншости, доказомъ сего Познанщина, где при конституціи существуютъ ôтношеня вопіючй о месть, доказомъ сего Кроатія и въ заплѣ полудневй Славяне въ Австріи...

Чи въ границяхъ наданои австрійскою конституцією рôвноправности дѣютъ Поляки Русинамъ кривду? Съ рукою на серци мусимо ôтповѣсти: такъ...

Ôтôуте 29 червня с. р. во Львовѣ народне Вѣче руске ôтелонило негативну сторону галицкихъ ôтношень. Галицко-польскй дневники старалися вправдѣ ослабити значенье того Вѣча, розкавуючи несотворенй рѣчи о галасливости и непорядку (? *Ред.*) нарадъ, — такъ якъ бы можна було вымагати ôтъ переважно хлопского збору парляментарнои етикеты, коли ви не заховує навѣть перше вѣче въ державѣ: вѣденьскій парляментъ, котрый въ послѣдныхъ часахъ стався видовищемъ сценъ справдѣ соблазняючихъ. А однакъ резолюціи руского Вѣча и всѣ домаганя, высказанй на нѣмъ, повинни були кождому правдивому патріотови польскому наказати застановитися надъ будучностею. Галицкй газеты, замѣсть книнъ и огиджень зборôвъ люду, повинни були поважно и основно розôбрати, чи домаганя высказанй въ рефератахъ вѣчевыхъ бесѣдникôвъ суть справедливй и чи можутъ бути переведенй. Поки того не зроблятъ, поти мы мусимо думати, що Русины маютъ рацію, домагаючись, щобы конституційна рôвноправнôсть була въ практицѣ примѣнена щиро и честно. Зъ высказаныхъ на рускôмъ Вѣчу домагань переконуємось, що мимо застереженои конституцією рôвноправности языковои въ школахъ... нема доси анѣ однои рускои семинаріи учительскои; що окружни инспекторы шкôлъ и учителѣ въ рускихъ школахъ не маютъ достаточного знаня руского языка; що доси есть тôлько одна на цѣлу Галичину гимназія руска, и т. д. Домаганя, намѣряючй усунути, хочь постепенно, тіи несправедливости, мусятъ мати за собою цѣлу нашу симпатію. Рôвножъ здаеся намъ, що заслугуютъ на увзглядненье „правно-политичнй“ резолюціи Русинôвъ, жадаючй н. пр., щобы административнй и судовй урядники въ всхôднôй Галичинѣ знали языкъ рускій, щобы точно выконували розпорядженя о рôвноправности обохъ языкôвъ; щобы знести заказъ уживати рускихъ буквъ при выдаваню рускихъ письмъ черезъ правительственй органы, и т. п. Въ справахъ церковныхъ Вѣче запротестувало противъ ôтдання Василіяньского монастыря Єзуитамъ,—котре явно противится существуючимъ законамъ, а именно законови въ 1867 р., на основѣ котрого справы, належачй до рускои церкви маѣ выключно она сама рѣшати... Чи се такожъ не справедливо?

Въ загалѣ мы не можемо въ нѣякій спôсôбъ погодитися съ спеціяльно галицко-польскими понятями о свободѣ совѣсти. Вже по рускôмъ Вѣчу, по высшѣяню его жалобъ и жалѣвъ на гнетъ народный и религійный, случився слѣдуючій фактъ: Въ липню с. р. рускій парохъ зъ Лаврикова противъ волѣ парохіянъ запросивъ Єзуитôвъ на мисію. Прибули три сыны Лойолѣ и розпочали богослуженье. Першого дня селяне держалися въ далека ôтъ церкви, але другого дня сприкрилася имъ непрошена мисія, окружили церковь и вôзвали пароха, щобы Єзуитôвъ ôтправивъ... Жаданье се було такъ грôзне, що ажь посылано по жандармôвъ... Якъ думаѣте, читателѣ, щô въ тôй, такъ много пригадуючôй исторіи, найбôльше обурило гдеякй галицкй дневники польскй? Чи то, що насилувано чувства и вѣруваня народу? чи поступокъ пароха, рôвнаючійся зрадѣ своихъ парохіяльнои паствы?.. О нѣ! Ихъ обурило поступованье селянъ, котрй съ звычайнымъ слѣпымъ привязаньемъ до традиціи боронилися противъ накиненымъ въ горы нововведенямъ, — ихъ обурила „нечестна“ агитація сусѣдныхъ парохôвъ противъ Єзуитôвъ... Якъ же болестна тая картка въ исторіи „добровôльного навертаня“! — А трираменнй кресты? Чи можна було выдумати бôльше нещастнои справы? Вѣдомо, що за давныхъ ще часôвъ Русины ужинали трираменныхъ крестôвъ. Ôтъ кôлькохъ лѣтъ, коли тенденція златинизованя уніятскои церкви въ Галичинѣ зачала проявлятися сумными фактами репресіи и выкликала контръагитацію, почали Русины вертатися дô давного звычаю. Въ Залôщяхъ засуджено будôвничого и комитетъ церковный на 100 зр. кары або 20 днѣвъ арешту. Будôвничій хотѣвъ поставити однораменнй кресты, але коли ударено въ дзвоны на тревогу, народъ уоруженый въ палицѣ и камѣнье, чинно оперся тому. Митрополитъ Сембратовичъ станувъ по сторонѣ парохіянъ, а австрійске министерство вѣроисповѣдань потвердило его рѣшенье... Здавалосьбы, що справа на тôмъ повинна була скôнчитися, — але ось теперь власне розпочалася найзавзятѣйша агитація въ прасѣ. Cui bono? — пытаємо. Чи галицко-польскй газеты думаютъ, що репресією, чи то дневникарскою, чи администраційною, придушатъ рухъ религійный?.. Чи власне не розбуджуютъ ще бôльше народный фанатизмъ, вмѣшуючись брутально въ сферу его совѣсти, а на всякій спôсôбъ въ справу, котра есть безъусловно справою домашно-внутрѣшною церкви уніятскои?..

Богато ще далосьбы сказати про тй сумнй объявы политичнои и религійнои нетолеранціи. Мы вже о нихъ неразъ говорили...

Нѣ одинъ въ польскихъ дневникôвъ не здобувся доси на ôтвагу поставити практичну програму поведеня, але майже всѣ ставлятъ се пытанье справдѣ въ дивный спôсôбъ. Кажутъ они Русинамъ: „Выречѣтся зрадливыхъ пôдшептôвъ партіи, котра хоче знищити вашу религійну и народну самостôйнôсть, покажѣте, що хочете ити съ нами все и щиро рука въ руку, а тогды допустимо васъ до свого серця и стола!“... Знаемо добре сю пѣсненьку и не дивуємося, що ухо Русинôвъ не уводится ви мельодією. Всѣ поведеня на свѣтѣ розбиваются власне о таке фалшиве поставленье квестіи. Коли справдѣ хочемо згоды, то мусимо напередъ вдоволити справедливй домаганя Русинôвъ, а потому говорити о поведеню... Треба передовсѣмъ зречися не лишь всякихъ замахôвъ на цѣлôсть и окремѣшнôсть церкви уніятскои, не лишь зречися пустыхъ забаганокъ латинизувати руску церковь, але навѣть выстерѣгатися всего, що надавалобы позоры религійного переслѣдованя. Практично беручи рѣчь, на початокъ треба усунути Єзуитôвъ и Змартвыхвстанцѣвъ ôтъ чинного мисіонарства на Руси, треба звернути забраный монастырь Василіянамъ, не переслѣдувати судово чи администраційно трираменныхъ крестôвъ и т. д., — словомъ, треба зôрвати съ нынѣшною „политикою непрошеной опѣки“... Въ соймѣ належитъ не зь т. зв. „Русинôвъ ôтъ парады“, котрыхъ народъ своими не признае,... але зъ справедливыхъ представителѣвъ рускаго народу... сотворити поважну репрезентацію руску, — се рѣчь конечна для переведеня политики поведеня... Якимъ способомъ можна пôднести реально политику „поведеня“, если „братови“ замыкаѣся уста конституційною колодкою, если въ соймѣ нема правдивои рускои репрезентаціи, съ которою...

Юрій Даничичъ.

Въ вѣчную память дорогому братови Володимирови пôсля сербскихъ жерелъ написавъ

Іосифъ Барѣньскій.

Дня 17 падолиста 1882 р. сумно загули дзвоны въ городѣ Загребѣ, та рознесли сумну вѣсть, що не стало на свѣтѣ славного Серба, Юрія Даничича. Жаль и сумъ обгорнувъ кожде щире сербо-хорватске серце за симъ неутомимымъ роôôтникомъ на народнôмъ поли, неустрашимымъ борцемъ за живый, народный сербо-хорватскій языкъ и его права въ письменствѣ, — жалко стало и цѣлому правдиво ученому свѣтови за симъ славнымъ языкословомъ сербо-хорватскимъ, що своими неоцѣненными строго науковыми працями збогативъ музей славяньского языкословія, та въ полудневого боку пôднѣсъ его до высоты языковои науки и въ иншихъ народôвъ.

Яке значенье мае Юрій Даничичъ для сербо-хорватского народа въ особлива, а для Славяньства въ загалѣ, буде кождому розумно, кто тôлько зважае, въ якôмъ часѣ и въ якихъ обставинахъ выступивъ ôнъ яко борець за тую нову идею, що тôлько живый народный языкъ повиненъ бути языкомъ письменнымъ.

Въ минувшôмъ столѣтію нѣкому и въ голову не приходило писати книжки тымъ языкомъ, що жиѣ въ устахъ народа. Середновѣчна дума аристократична опанувала тогды цѣлымъ свѣтомъ, опанувала навѣть свѣтомъ славяньскимъ, а въ славяньскихъ народôвъ навѣть тыми народами, що вже давно були позбавленй своеи аристократіи та высокородного паньства (акъ Серôы и Русины) — и то такъ сильно, що нѣкто навѣть не припускавъ, щобы живый языкъ народный, языкъ простолюдцѣвъ — мовлявъ, „языкъ черни та пастухôвъ“ мôгъ бути языкомъ письменнымъ. Доперва при кôнци XVIII-го а властиво съ початкомъ XIX-го столѣтя почали ей густй аристократичнй хмары протиратися, а въ-поза нихъ мовь те промѣнье ясного сонця прозирала гадка, що книжки треба народнымъ языкомъ писати. У Сербо-Хорватôвъ Доситъ Обрадовичъ (1739—1811) першій высказався: що книжки для народа треба писати въ его живôмъ народнôмъ языцѣ, бо въ тôмъ залежитъ ширенье науки и въ масы народнй, а ôттакъ и збереженье народности. Але Доситъ, высказавши сю идею, самъ не показавъ, котрый то языкъ — языкъ народный. Стоячи на грунтѣ церковно-славяньского языка, заступленого послѣдною фазою руско-славяньского, ôнъ самъ наробивъ чимало пôгрѣхôвъ противъ народного языка, того що жие въ устахъ народа. Ба що бôльше, Доситовй послѣдувачѣ були тои гадки, що письменный сербо-хорватскій языкъ треба утворити на грунтѣ церковно-славяньского съ его правописею и дальше, що се не тôлько що не буде грѣшно противъ высказанои Доситомъ тезы, але навѣть дуже спасенно — мѣшати до сербского языка церковно-славяньскй слова, звороты и формы, що черезъ те станеся языкъ и рôднѣйшимъ и до высшого слога способнѣйшимъ.

Тымъ часомъ выступивъ другій мужь, що довершивъ другу половину высказанои Доситомъ тезы, и показавъ: котрый и якій се той правдиво народный языкъ, що нимъ треба книжки писати. Сей мужь бувъ Вукъ Караджичъ (1787—1864). Знаючи, що живого народного языка нѣ въ ôтки лучше не впôзнати, якъ въ народныхъ устныхъ творôвъ, — бо що для образованого писана литература, те для простолюдина творы устнои словесности, — почавъ въ народа збирати пѣснѣ, пословицѣ, казки, загадки и т. и., та вказуючи на сю словеснôсть устну сказавъ, що сей народный гôвôръ, то основа и найбогатѣйшій матеріялъ до письменного народного языка, тôлько треба его пôзнати и вывчити. Ще й надто поставивъ Вукъ свою правопись, основану на принципѣ фонетики, въ сущности найблизшу старому славяньскому принципови.

Тымъ часомъ мимо того що Вукъ такъ ясно и основно высказавъ свою засаду, по его сторонѣ ставъ мало кто; значна бôльшôсть, стоячи на церковно-славяньскôмъ грунтѣ, выступила противъ Вука, а на ей чолѣ могущій Светичь, кажучи, що церковно-славяньскій языкъ съ его правописею повиненъ бути и мѣриломъ для языка сербского и обогачати та облагороднити языкъ народный хочь нѣкому зъ того сторонництва не було ясно, якъ далеко мае сягати ся мѣшанина церковно-славяньского съ серôскимъ та якъ засада мае бути въ правописи. Въ цѣлôмъ сторонництвѣ, противнôмъ Вукови, не було двохъ, щобы съ собою годилися, не було одного языкослова знатока, хочь всѣ, яко дилетанты бавилися уряджуваньемъ языка и правописи. Ба що бôльше, мѣжь тыми людьми не було нѣ одного, кто бы знавъ языкъ славяньскій пôсля тогочасноi науки языковои, не переставали навѣть пôсля 1850 р. пôдъ славяньскимъ языкомъ розумѣти языкъ рускославяньскій. И такъ почалась борôа языковымъ разомъ и правописна. Светичь писавъ противъ Вука свои языкословнй „Ситнице“ (гадки) разы, на котрй Вукъ, стоячи на становищи знатока языка народного и простого розуму отповѣдавъ такожъ три разы. Людямъ пристрастнымъ та съ уроеньемъ учености, що затямили та не розпôзнавали найзвычайнѣйшихъ категорій граматичныхъ въ живôмъ языцѣ, Вукъ показувавъ завсѣгды на домашныхъ прикладахъ: якъ що въ народѣ говорится та говорѣ розрôжняся, рѣдко коли впускаючи въ порôвнуючу славяньску глотику та исторію языка и письменьства серôского. Що до славяньского языка, казавъ Вукъ, що и той языкъ мае свои питомй ôтмѣны и цѣлу исторію ôтъ собою, що серôскому писателеви треба в 10.000

трою можнабы трактувати и котру самъ народъ узнававбы своимъ повномочникомъ?...

По переведеню тыхъ двохъ кардинальныхъ квестій: религійнои терпимости и правильныхъ отношень въ соймѣ, — управильненье дальшихъ булобы вже лишь пытаньемъ часу... Посля нашои думки... належалобы впровадити обовязковй выклады рускаго языка въ школахъ польскихъ, бо кождый, чи то дѣдичь, чи урядникъ, адвокатъ, судія, лѣкарь, учитель, кождый стыкався съ народомъ и языкъ его повиненъ знати. Принятье тои засады рѣшилобы судьбу дальшихъ внесень, поставленыхъ на львовскомъ Вѣчу и стремлячихъ до того, щобы особы, урядуючй въ всходнёй Галичинѣ, знали языкъ двомиліонового (?) народу. Иншй порушенй на Вѣчу справы дотыкають менше або больше совѣстного сповнюваня законовъ конституційныхъ, що очевидно по рѣшеню засадничихъ точокъ спорныхъ и при свободѣ соймовыхъ розправъ, лекше далосьбы усунути...

Газеты россійскй приняли за засаду методу приписувати всѣ блуды Полякбвъ галицкихъ цѣлбй польскбй суспольности, а въ особенности тбй ей части, що жіе въ границяхъ державы россійскои. О томъ, чого Поляки хотятъ, що думаютъ, до чого стремлятъ, можна по думцѣ россійскихъ газетъ судити только по Галичинѣ, бо тамъ они маютъ свободу слова и въ своихъ рукахъ власть автономичну. Есть въ томъ доказуваню якась доза справедливости. Въ польскомъ господарствѣ Галичина отграе ролю т. зв. „взорцевои фермы“... Наша загальна честь, наша будучность суть заангажованй въ пробу тои господарки. Якась велика доза отвѣчальности спадае и на нашу голову... Дорогй намъ интересы Галичины, але ще близшй справы суспольности польскои въ Россіи, котрыхъ передовсѣмъ хочемо боронити. А интересы тй вымагаютъ, щобы мы супротивъ галицкихъ отношень заняли становище независиме и перевели строгу линію граничну мѣжь тымъ, съ чимъ мы солидаризуемось, а съ чимъ нѣ, анѣ въ теоріи анѣ въ практицѣ.

Справа руска мае безъ порбвнаня ширше значенье, нѣжь якъ думаютъ галицко-польскй политики, мѣрячй свои аспираціи и роботы галицкими рогатками. Кто вдоволяеся грошевою политикою крамиковыхъ интересбвъ, кто жіе въ дня на день, кто не глядитъ въ будучность, той не зрозумѣе, длячого мы съ напруженымъ взоромъ, съ битьемъ серця вглядуемось и вслухуемось въ еха вѣковыхъ сварбвъ межи двома славяньскими народами, длячого дотыкаемо рукою кождои отворенои раны...

Мы не идеалисты, але думаемо, що въ народнбй политицѣ ведутъ до цѣли средства — только моральнй, честнй, дороги — не кривй, дѣланя — не облудній... Чого нападаютъ на насъ политики зъ надъ Полтвы и зъ подъ Вавелю? Чи хотятъ, щобы мы протегували учителѣвъ, урядниковъ и судіевъ, незнаючихъ языка рускаго народу, щобы мы протегували „добровбльне навертанье“ та регулёванье [illegible] вестіи азбуки або формъ креста — дорогою [illegible] порядженъ администраційныхъ?...“

На сю статію „Kraj-y“ отповѣли до[illegible] двѣ галицко-польскй газеты: „Czas“ и „Dziennik polski“. Нашй уваги до самои статіи и розборъ хитрыхъ и облудныхъ отповѣдей „Czas-y“ и „Dziennik-a pol.“ подамо слѣдуючимъ разомъ.

старый и новый славяньскій языкъ, але породовсѣмъ свбй народный, бо не знаючи свого народного, языкъ славяньскій може збити его зъ путя и навести на похибы въ народномъ языцѣ; оттакъ ще й те, що нѣчого не маѳ противъ того, щобъ сербскій языкъ засиляти и славяньскимъ, але такъ, якъ то въ россійскомъ языцѣ робится, с. е. приладжуючи до звуковыхъ законовъ народного сербского языка, та й то все лишь въ конечнбй потребѣ. Ще и на те клавъ натискъ, що народного языка не можна знати лишь по тбй причинѣ, що мы родилися въ народѣ, але его треба учитися такъ, якъ и якого иншого языка.

Однакожь хочь Вукъ такъ ясно высказавъ свою засаду, за нимъ стояли только его языковй заслуги, вже тогды въ цѣлбй Европѣ узнанй и поважанй, та молодѣжь, котра сю справу брала зъ строго наукового становища, але явно ще не смѣла выступити, — а противне сторонництво було въ переважнбй ббльшости та ще до того и могуще, бо въ его рукахъ були школы, часописи, власть державна, вся величь книгарска и весь державный и административный вплывъ. Здавалося, що языкова и правописна справа за однымъ махомъ практично покончится въ некористь Вука. Навѣть гдеякй Вукбвцѣ почали сумнѣватися о успѣху. Такъ велася борба языкова и правописна, и нѣяка робота не могла розпочатися, якъ треба, бо мѣжь письменниками не було порѣшене пытанье: якъ писати?

(*Дальше буде.*)

Може ся сумна новина до чого здасться?

Допись зъ Микуличина.

Страшнй шкоды терплятъ Гуцулы отъ дикихъ звѣровъ, а нѣкто имъ ей не вертае, нѣкто ихъ кривдою не журится, нѣкто дичины живои не нищитъ, ба противно, загрозили людямъ звѣровъ стрѣляти! И щожь дѣесь? Отъ послухайте прошу:

I. Въ осени 1882 р. прійшовъ медвѣдь у вечеръ аж до хаты Андрѣя Штефанюка, убивъ его корову за 50 зр., подеръ ще одну рбчнячку-телицю, котра однакожь выходилася, але за коровяче мясо дали жиды 13 зр. — Звідтамъ пбйшовъ медвѣдь до Стася Бойка, але тамъ его прогнали, длятого побѣгъ онъ на пасовиско Копчины и убивъ телицю жида Дувида Шора и зъѣвъ ей, що вартъ була зо 30 зр. Ба, по томъ снѣданю пбйшовъ звѣрюка такъ гдесь скоро на-зорѣ до Поляниць Чемыгбвскихъ, где есть до 14 хатъ жителѣвъ, на пасовиско „Гига“ и подеръ 3 телицѣ. Лишь невѣдомо менѣ добре, що въ ними зробили. Все то дѣялося въ протягу пбвъ добы, и не було нѣ злѣеного, нѣ побережника, нѣ жаднои душѣ живои, котраб було дикого звѣра убила? А онъ такъ собѣ гулявъ свободно посередъ села! Есть у насъ, правда, постерунокъ на 4 жандармовъ и тй моглибы своими репетирами богато звѣра убити, але щожь, коли имъ не вбльно.

II. Сегожь таки року 1883, недавно, бо може передъ трема тыжднями, убивъ медвѣдь у газды Дмитра Чемыги кобылу за 80 зр. на Поляницяхъ Чемыгбвскихъ, а на полонинѣ „Явбрникъ“ убивъ иншій медвѣдь одного бугая, а одного доброго молодого вола въ вартости 150 зр., бо звѣръ той выбирае найкрасшй штуки. Волы тй були власностею Ивана Парфановича, до котрого и „Явбрникъ“ належитъ. Парфановичъ такъ тою шкодою налякався, що заразъ свою худобу забравъ до дому, а чужу лишивъ. Пастырѣ просили его, щобы онъ ихъ худобу забезпечивъ отъ евентуальнои шкоды, чи то щобы людей збольшивъ, чи щобы лѣпшй и безпечнѣйшй стайнѣ поклавъ, але сей скупяга не хотѣвъ, а навѣть съ людьми побився, тожь и они въ тои полонины худобу забрали. А треба знати, що у насъ тѣснота за пашу, особливо въ Коломыйщинѣ, но мимо того бѣднй люде поутѣкали, щобы цѣлкомъ не утратити худобы.

III. Въ Ворохтѣ, у Гриця Росѣньского, ночувала пара красныхъ волбвъ молодыхъ въ вартости 200 зр. на пашѣ коло хаты, оба попутанй, щобы де не позаходили далеко. Тоижь таки ночи ударивъ на нихъ медвѣдь, кинувся на плечѣ одного, но вблъ не давався, а ставъ дуже утѣкати, тымъ ббльше, що звѣръ живцемъ деръ ему тѣло и выѣвъ зъ на людску голову мѣжь лопатками. Зъ величезного страху и болю утѣкавъ бѣдный вблъ, що мбгъ, и бувбы не дався, кобы не спутаный та не плоты по дорозѣ. Но мимо того онъ гнавъ съ медведемъ на плечехъ близько километеръ черезъ городы, а о плоты ударявъ собою съ такою силою, що 4—5 орынъ въ плотѣ (гуцульскомъ!) поперебивавъ, мов ы перерѣзавъ на двое. Надъ Прутомъ, куда вблъ добѣгъ, люде нбчлѣжане при худобѣ прогнали медведя, а вола аж рано въ гущавинѣ вышукали. Газда не хотѣвъ вола добивати, якъ ему радили, але его лѣчитъ, но вѣдай на пусто. Таке у насъ вытворюесь по селахъ!

IV. Крбмъ медведя и вовка величезнй шкоды робитъ людямъ дикъ, котрый все нищитъ, куда поступится: сѣножати, збжа, бараболѣ, огороднину и проч. И сего заказали бити! „Най ся годуе!“ — сказавъ одинъ скарбовый наставникъ на нарѣканя людей на дика... Дмитеръ Германъ розказувавъ, що онъ съ сусѣдами не спитъ по цѣлыхъ ночахъ, а огородбвъ передъ дикомъ пильнуютъ. А роблятъ такъ: кладутъ въ колыбахъ ватру, бютъ о дошки, о косы, дзвонятъ, и всякй иншй дива выправляютъ нещастнй, щобы лише свою працю заратувати. Но не всѣмъ то и удався. Звѣръ бо той знищивъ Петрови Петращукови, бѣдоласѣ, всю бараболю, овесъ и сѣножать, и зробивъ на 20 зр. шкоды. А чи счисливбы я [illegible] шкоды, якй дѣются всюды?

Може бы нашй послы внесли ту кривду въ радѣ державнбй, бо ту нема въ нѣ отки ратунку!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска монархія.

(*Король сербскій Милянъ*) [illegible] пріѣхавъ дня 20 л. с[illegible]рпня до Вѣдня, где его привитала на двбрци желѣзницѣ депутація сербскоя колонія. Именемъ цѣсаря привитавъ сербского короля генеральный адютантъ [illegible] а незадовго потому пріймавъ онъ министра справъ заграничныхъ гр. Кальнокого. На другій день т. с. 21 серпня зробивъ Милянови визиту цѣсарь, опосля ревизитувавъ онъ гр. Кальнокого у котрого пробувъ довшій часъ. До побуту Миляна въ Вѣдни привязуютъ политичне значенье и думаютъ, що вѣденьска его визита стоитъ въ звязи съ приступленьемъ Сербіи до австрійско-нѣмецкого союза. О скблько ся комбинація реальна, покаже найблизша будучность а що она дуже вѣроятна, на се вказуе найновѣйша исторія сербско-австрійскихъ отношень. — Въ Вѣдни сподѣваются сими днями також приѣзду румуньского короля Кароля.

(*Межинародну електричну выставу въ Вѣдни*), котра взбудила дуже живый интересъ не только у австрійскои але и заграничнои публики, и котрбй періодична праса посвящае сталу рубрику, бткривъ торжественно дня 16. л. серпня протекторъ ей архикнязь наслѣдникъ трону Рудольфъ. О $10^1/_2$ годинѣ зббралися вже були заступники правительства, представителѣ заграничныхъ державъ, члены цѣсарскои родины и другій достойники и дожидали пріѣзду протектора. О 11 годинѣ явився архикнязь Рудольфъ и середъ звукбвъ народного имна вступивъ на отступень цѣсарского павильону. Тутъ повитавъ его президентъ выставы бар. Ерлянгеръ промовою, въ котрбй выразивъ наслѣдникови трону подяку за то, що пріймавъ протекторатъ надъ выставою и просивъ, щобы зволивъ ей бткрыти. Отповѣдаючи на привѣтъ бар. Ерлянгера сказавъ наслѣдникъ трону ось що: „Съ чувствомъ гордости стоимо нынѣ передъ дѣломъ, що завдячуе свбй починъ жертволюбному патріотизмови многихъ мужѣвъ. Прокласти новй шляхи спожитковану могучои силы природы черезъ наукову працю и вызысканю ей для щоденного житя, се цѣль сего дѣла. Не за одну хвилю дбждатися повного розцвѣту; въ будучности стоитъ великій далеко сягаючій и недаючій ся обчислити переворотъ, вникаючій въ цѣле житье людскои суспольности. Чи се не случай, що Вѣдень вправдѣ трету зъ ряду але надѣемся — дякуючи невсыпущбй праци мужѣвъ науки и дѣла — найббльшу выставу електричну въ своихъ гостинныхъ стѣнахъ бткриваe. Чи не зъ нашого роднного мѣста выйшли въ р. 1833 Пешеля сѣрники, що удалили разъ на всегда старй, достойнй епохи камѣнноя приряды до рознѣчуваня огню. А свѣчка стеаринова чи не зъ Вѣдня розбйшлася въ 1837 р. по цѣломъ свѣтѣ? А навѣть освѣтленье улиць за помочею газу, сей великій переворотъ въ житю мѣстъ, выдумане въ Вѣдни моравяниномъ Цинзеромъ а доперва пбзнѣйше переведене въ Англіи. Теперь стоимо передъ новою фазою въ исторіи розвитя освѣтленя; и теперъ най Вѣдень удержится на першбмъ мѣсци а свѣтло моря най розбллеся зъ сего мѣста и новый поступъ най зъ него вырыне. Памятаючи о высокбмъ значѣню сеи выставы, можемъ сказати, най она буде въ славу державѣ и престольному мѣсту державы и тымъ ббльше мы вдячнй прихильнымъ державамъ за цѣнне содѣйствіе въ тбй роковбй хвили. Въ имени Его Величества нашого Пана и Цѣсаря объявляю електричну выставу бткрытою. — Бесѣду инавгураційну наслѣдника трону принято съ ентузіязмомъ, котрый обявився на площади выставы грбмкими оплесками. Бесѣда тота, котрбй приписуютъ политичне значенье, подносится въ всѣхъ австрійскихъ газетахъ яко найважнѣйшій моментъ бткрытя выставы и есть предметомъ вступныхъ статей вѣденьскихъ дневникбвъ. Але межи коментарями до сеи бесѣды, знаходимо оденъ, котрый не стоитъ въ гармоніи съ прочими. Маемо ту на думцѣ статію „Pester Lloyda“, котрый не може укрыти свого невдоволеня зъ причины, що архикнязь Рудольфъ назвавъ Вѣдень „мѣстомъ престольнымъ и резиденціональнымъ державы (Reichshaupt- und Residenzstadt) и знаходитъ причину, надъ сими словами, котрй въ виду пануючого дуализму неумѣстнй „поважно задуматись“.—Не вадитъ пригадати, що „P. Ll.“ есть офиціознымъ органомъ угорского правительства.

(*Справа мадярскихъ таблицъ въ Загребѣ*), про котру мы недавно доносили, не скбнчилася нѣмою мимикою провокованыхъ мадяризаційными експериментами обывателѣвъ. Обуренье противъ поступку директора скарбу Давида, що зъ початку скрывалося въ груди Загребцѣвъ, росло съ кождою хвилею, а вѣсть о нарушеню загваранто ваныхъ договоромъ угодовымъ правъ національныхъ, за котре уважалося въ Загребѣ вывѣшенье таблицъ съ мадярскими написями, перебѣгла скоростею лискавки цѣле мѣсто и зродила гадку смѣлого и енергичного протесту противъ нарушеню закона. Жалобы не було куда занести, тожь порѣшили Хорваты помогчи собѣ самй. — Вже въ ночи зъ 14 на 15 л. серпня зббралося було надъ 500 людей передъ инспекторатомъ скарбу и пробовали урядовй вывѣски мадярскй, поприбиванй Давидомъ, зняти зъ будынкбвъ. Полиція робила [illegible] представленя, але коли на се получила бтъ розъяренныхъ Загребцѣвъ бтповѣдь въ видѣ камѣницъ, взяла за оружіе, що выкликало формальну уличну ббйку, въ котрбй близко 40 екцедентбвъ,—межи ними много невинныхъ, бтнесло раны. Зъ полиціянтбвъ ранено двохъ. Многй зъ нихъ [illegible] турбованй кіями и камѣнями, а межи иншими також секретарь полиціи Малейо. Поки нарешті [illegible] зареквировано войско, зачалася товпа помалу розходити. Наслѣдокъ екцесбвъ бувъ такій, що голова директора скарбу Давида, спустошено совершенно. Сконстатовано при томъ, що кидано камѣнями на мѣйску полицію, щобы ей спонукати до интервенціи. На другій день передъ полуднемъ зачався нарбдъ на ново збирати передъ будынкомъ скарбу, але товпы заховувалися поки-що супокбйно. Коло 2 ои годины зъ полудня взросло число збраного народу до 1000 людей. Два полиціянты, що стояли на сторожи, завбзвали на помбчь 6 новыхъ, но всѣ они, привитанй камѣнями, утѣкли. Потому знято всѣ 6 таблиць и при звукахъ национального имна „Živila Hrvatska“ розбито ихъ въ дрббнй кусенѣ и вкинено до потока. Коло касарнѣ сторожи скарбовои, на котру нбднято також атаку, упало 4 выстрѣлы, нѣкто однакожь не понѣсъ ушкодженя. Нападъ прійшовъ зовсѣмъ несподѣвано, бо власти заряднли були мѣры осторожности доперва на вечерь. Тую демонстрацію, котрои мотива мы въ горѣ зазначили, прійняли Мадяры якъ того можна було сподѣватися съ великимъ обуреньемъ. Вся праса мадярска урядова и неурядова, глядитъ на забуренье загребскй зъ однои точки: По думцѣ Мадярбвъ допустилися екцеденты зневаги бтзнакъ угорскои держави и тая зневага мусить бути примѣрно укарана. „Pesti Napló“ жадае, щобы угорскй таблицѣ въ демонстративнбй асистенціи властей наново прибито на будынкахъ урядовыхъ въ Загребѣ, бо лишь въ такій способъ можна привернути нарушену повагу власти. „Pester Lloyd“ старается доказати, що загребскй тумультанты не мали найменшои причины обурюватись на то, що на вспбльныхъ урядахъ поприбивано таблицѣ съ мадярскими написями и оправдуе поступокъ директора скарбу Давида §. 60 угоды зъ року 1868. „Коли [illegible] не удалося злыхъ духбвъ минувшости зъ бтношень Хорватіи прогнати и позыскати сердечность хорватского народу, то мусимо въ загалѣ вже [illegible] сего зречися... До любови не можемъ Хорватбвъ [illegible] присилувати а выглядалобы безъумно хочьбы одно слово на се тратити. Але пошановане (Respect) можемъ и мусимъ собѣ вымусити, пошановане для поваги угорскои короны, котрои силы [illegible] Хорватія не може заперечити...“ Не дуже симпатично бтносятся до сеи справы и нѣмецкй газеты. „N. fr. Presse“ не таитъ злобни утѣхи: Она дуже задоволена, що може вказати на загребскй [illegible], непорядки яко на примѣръ, ось до чого то може [illegible] довести пановане славяньского елементу въ Австрії и якій конець може мати „политика поєднаня“. „Дв[illegible]ака наука выходитъ зъ трагикомичнои заверюхи [illegible] о таблицѣ (Schildersturm): одна наука для авст[illegible]йскихъ а друга для угорскихъ мужѣвъ стану. [illegible] Одна есть тота, що на дармо стараются миръ водворити въ монархіи межи противными національными аспираціями черезъ то, що хочутъ кожду зъ [illegible] особна вдоволити. Анѣ признана автономія, ани [illegible] дуже корыстна для Хорватіи угода що до датку [illegible] на вспбльній тягарѣ не зъумѣли усмирити антагонизму славяньского елементу противъ мадярского [illegible]; угорска напись на хорватскомъ урядовомъ будынку выкликала мимо того всего революцію и [illegible] наколибъ угорске правительство зъхотѣло на ново [illegible] зачинати вести политику поєднаня, замѣсть щобы [illegible] якъ то вже неразъ бувало, показати Хорватамъ [illegible] кулакъ, то угорске єдиньство державне вже [illegible] було пропало.“ — Теперѣшне положенье Х[illegible] по[illegible]ля уличныхъ забурень представляе[illegible] галомъ дуже сумно. Посля описбвъ [illegible] газетъ выглядавъ Загребъ якъ мѣсто въ облозѣ. На площадяхъ лежало таборомъ войско, що [illegible] мало перешкодити дальшимъ екцесамъ. Рухъ о[illegible] позиційный самои столицы Хорватіи притихъ, а[illegible] ле за те видно его признаки въ окрестности. [illegible] Правительственный комисарь довѣдався бтъ детекти[illegible] ва, що доокрестнй селяне задумуютъ напасти на [illegible] мѣсто. Наслѣдкомъ сего скликавъ сенаторъ Де[illegible] личь кблькохъ горожанъ на нараду, при котрбй бувъ присутный також правительственный комисарь и взывавъ всѣхъ збраныхъ, щобы въ [illegible] тересѣ чести столицѣ вплывали на спбвъгорожан та щобы дѣйствовали въ цѣли привернення мира. Гдеякй обыватель строго критиковали поступованье полиціи и всѣ зъобовязалися вліяти на другихъ и ручили за удержанье мира, поставили однакожь условіе, щобы правительство бткликало войско и держало его сконсигноване по касарняхъ. Директоръ финансбвъ хотѣвъ выѣхати та не мбгъ зъ причины хоробы. Его поступованье, якъ довѣдуеся стара „Presse“, не самовольне лишь инспироване зъ горы. Рада громадска збралася по забуреняхъ на засѣданье и въ присутности всѣхъ членбвъ своихъ радила надъ средствами повздержаня дальшихъ екцесбвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Знову зъѣздъ монархбвъ. Ледви що нѣмецкій цѣсарь вернувъ зъ Ишль до дому, ледве що чорногорскій князь выбрався въ дорогу до Константинополя: якъ вже знову приходитъ намъ нотувати новый зъѣздъ монархбвъ. Политичный виднокругъ Европы починаеся оживляти и помимо всякого запевнюваня спокою видимо лишь всюда якесь занепокоенье, якійсь горячковый рухъ такъ въ самыхъ народахъ якъ и въ ихъ державныхъ представителяхъ. Але анѣ неудачнй подвиги испаньскихъ републиканцѣвъ, анѣ новый проявъ

республиканьскои идеи въ Италіи, анѣ такожь всякій соціяльній рухи майже по всѣхъ державахъ не заставляютъ тôлько думати, якъ тій такъ части нынѣ зъѣзды монархôвъ. Король румуньскій пріѣхавъ до Нôчдаму, — доносятъ телеграмы — а король Миланъ выбираеся до Ишль и задержится по дорозѣ въ Вѣдни, где стрѣтится съ королемъ румуньскимъ, котрый якъ разъ тогды буде вертати зъ Нѣмеччины до дому. Въ осени ѣде король Миланъ на великій маневры до Гомбурга, на котрій дôставъ вже лестне для него запрошенье ôтъ нѣмецкого цѣсаря. Тогды такожь выбираеся и король Альфонзъ испаньскій до Нѣмеччины; непокоѣ въ власнôмъ краю надѣесь ôнъ побороти и думае, що они єго подорожи не перешкодятъ. Тій розъѣзди монархôвъ мимоволѣ насуваютъ гадку, що то тôлько спокôйна гра на великôй шахôвници Европы. Ледве що лишь чорногорскій коникъ — наколи намъ такъ порôвнати вôльно — скочивъ на небезпечне для противника поле, якъ вже вправный грачь ажь двома фигурами выступае на передъ и що зручно заслоняеся третою... Король румуньскій выѣхавъ до Берлина вправдѣ въ дуже спокôйнôй на око цѣли, бо лишь, щобы подати до хресту сынка князя Вильгельма пруского. Єсть то доказомъ, що въ Берлинѣ не забули зовсѣмъ на короля Кароля хочь и неконче тамъ на руку погроза єго правительства супротивъ могучого союзника нѣмецкого цѣсаря. Але подорожь короля румуньского мае инше значенье не тôлько родинне а румуньскій министеръ Братіяно не дармо ѣде за своимъ владѣтелемъ до Нѣмеччины. Єсть двѣ справы, котрій нынѣ для Румунія рôвно важній. Перша есть справа дунайска. Румунія яко побережна держава мае безперечно всяке народне право за собою але мимо того буде мусѣла уступити сильнѣйшôй сусѣдцѣ австро венгерскій державѣ. Наколи Румунія змушена вже робити уступства зъ свого природного права то все не мае потребы уступати зовсѣмъ безхосенно. Подорожь отже румуньского короля до Берлина склонитъ Румунію до уступленя и зробитъ конець дунайскôй справѣ а за тое вынагородитъ Румунію користями зъ другои стороны. Румунія була доси зôставлена майже сама собѣ и не займала супротивъ потрôйного союза и можливыхъ дальшихъ на єго пôдставѣ комбинацій жадного выразного становища. Своимъ недавнымъ поступованьемъ пересвѣдчилася, що румуньска иридента не доведе ни до цѣли; се здаеся ще лѣпше дôзнаеся румуньскій король въ Берлинѣ и тамъ певно єго поучатъ, що тôлько въ згодѣ и союзѣ головныхъ представителѣвъ потрôйного союза може Румунія надѣятися для себе найбôльшого хôсна. Що таке зближенье Румунія до потрôйного союза есть не тôлько можливе але майже певне, нынѣ вже нѣкто не сумнѣваеся.

Ще прикрѣйше есть положенье короля Миляна. Попавши въ неласку Россія, и выданый — що такъ скажемо — вилывови Чорногоры, змушеный шукати помочи тамъ, где вже давно ôтдався, а Румунія найблизша сусѣдка, найприроднѣйшимъ єго союзникомъ; съ нею порозумѣтися вже найвысша потреба.

Теперѣшне угрупованье державъ отже такъ уложилобыся, що побôчь потрôйного союза станулибы ще Сербія и Румунія а може и Испанія. О скôлько таки комбинаціи справедливій, найблизша будучность покаже.

Россія. Пôдъ проводомъ товариша министра внутрѣшныхъ дѣлъ, шефа жандармеріи Оршевского, засѣдае спеціяльна комисія розсмотрюча справы политичныхъ переступникôвъ и тыхъ, котрыхъ яко пôдозрѣныхъ зôслано на Сибѣръ. — Розбійшлася поголоска, що министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ гр. Толстой дôставъ димисію по поводу жидôвскихъ погромôвъ въ Катеринославѣ. Гр. Толстой мавъ на жаданье царя представити єму невѣрно катеринославскій погромъ, а коли царь довѣдався зъ боку о правдивôмъ станѣ рѣчей, зажадавъ ôтъ гр. Толстоя другій разъ поясненя и при сѣй способности мавъ сказати до него: „Чи хочете и надо мною розтягнути цензуру?“ Гр. Толстой хотѣвъ звинятися, але царь того не дозволивъ. Сѣй поголосцѣ однакожь, яко приватнôй, не можемо на разѣ приписувати великого значеня.

Франція. Выборы до генеральной рады доказуютъ найлѣпше, що Франція не потребуе вже теперь боятися монархистôвъ; ихъ вплывъ вже теперь майже зовсѣмъ упавъ на провинціи. Провинцію Дордонь уважано доси за найбôльше прихильну Бонапартистамъ; якъ однакожь показалося, зыскали тамъ републиканцѣ 11 мѣсць. Въ Бретань побѣдили републиканцѣ легитимистôвъ; въ Льоазъ выбрали вправдѣ орлеаниста Денви, але сей высказавъ публично передъ выборцями, що выступае яко републиканець и яко такій буде заступати интересы департаменту на републиканьскôй основѣ. Подôбно якъ старій сторонництва монархачній, такъ такожь и новѣйшій не побѣдили при выборахъ; ультра-радикалы, интранзижаны, соціялисты и т. д. всюда перепали. Такъ отже сій выборы доказуютъ, що француска република мимо всякихъ внутрѣшныхъ перепонъ чимъ разъ бôльше укрѣпляеся и есть надѣя, що якъ тôлько она на внутрь стане сильно, то и значенье єи на внѣ станеся далеко бôльшои досяглости. Одна теперь тôлько политика кольоніяльна стаеся для Франціи небезпечною; мимо всякого высписня Франція доси не тôлько що нѣчого не зыскала черезъ кольоніяльну политику, але ще запуталася такъ, що муситъ нынѣ думати надъ тымъ, якъ бы зъ тои путанины зручно вывинутися. Характеристично пише въ тôмъ взглядѣ „Repubi. Franç.“ „Въ Таматавѣ, каже ся газета, здаеся, що мы панами; тымъ часомъ Говасы непокоятъ цѣлу околицю, палятъ плянтажи цукровній, граблятъ чужосторонныхъ и разъ въ разъ не даютъ намъ ôтотхнути. Теперь ще якъ на нещастье занедужавъ адмиралъ Перъ и складае команду. Незадовго мае розпочатися похôдъ надъ Сенегальомъ, щобы тамъ перепровадити желѣзницю, а ту ще справа Тонкину чимъ разъ стаеся небезпечнѣйшою и мы на маемо средствъ, щобы всему тому дати раду.“ — Згôдно съ бажаньемъ Пера постановивъ министеръ вôйны Пейронъ завести на Мадагаскарѣ милицію зъ тамошныхъ жителѣвъ прихильныхъ Французамъ. Число тои милиціи мае выносити 3000 людей; они маютъ бути ôтповѣдно узброєній и полученій съ французскою нѣхотою. — Що до справы въ Тонкинѣ, то показуеся, що Хины нѣякъ не хотятъ зречися верховной власти надъ Анамомъ и хочь того формально не доказуютъ, то однакъ не хочутъ зречися офиціяльнои инвеституры наслѣдника Ту-Дука, котрôй Французы дуже супротивляются. Трику, посолъ въ Пекинѣ, доказуе, що демонстрація французкои фльоты конче потрѣбна. Хины зажадали регуляціи границѣ зъ тамтои стороны Ганои а Французы не хотятъ о тôмъ и чути. Выймаючи три мѣста не хотятъ Хинцѣ нѣчого бôльше уступити Французамъ, а сій не хотятъ зновъ припустити хиньскій кораблѣ до побережа Гуе. Для того Хинцѣ намѣряютъ выслати войско противъ ген. Бонета и хочь не выповѣдаютъ отверто вôйны, то однакъ грозятъ Французамъ. Адмиралъ Курбе доноситъ, що 20 с. м. рознôчне атакъ на Гуе; ôнъ мае до того 1200 людей и чотыри канонирскій судна. Ходитъ о тое, щобы заняти Гуе и зъ ôтти подиктувати протекторатъ и ввести на престолъ Фу-Дака або Вианъ-Ляна. Буре, братъ давнѣйшого посла въ Пекинѣ, выѣзджае до Кохинхины, где мае займити высоке становище въ администраціи кольоній. — Справа перекупства членôвъ парляменту, и звѣстній поясненя Болянда показуются теперь лишь великимъ обманомъ. Болландъ не явився передъ комисією, якъ обѣцявъ и не выявивъ жадныхъ именъ. Французке правительство постановило выдалити Болянда зъ краю.

Англія. Король Зулюсôвъ Кечвейо не тôлько що не убитый, але зачинае навѣть съ давною силою панувати. Недавно выславъ до Англичанки, леди Диксіе, своєи давнои пріятельки, телеграму, въ котрôй доноситъ, що ôнъ лишь легко раненый а впрочѣмъ зовсѣмъ здоровъ. Жалуеся лишь на англійске правительство, що оно єго опустило и дозволило єго противникови вести съ нимъ вôйну. Якъ зачуваемо, Кечвейо зладився вже самъ съ своимъ противникомъ и побивъ єго на галову. — Якъ народъ повенъ патріотизму и глубокого почутя своєи доброи справы умѣе карати своихъ зрадникôвъ, найлучшій доказъ даютъ Ирляндцѣ. Провôдничій суду присяжныхъ въ процесѣ убійцѣвъ въ парку Фениксъ мусѣвъ выѣхати зъ Ирляндіи, бо жаднои хвилѣ не бувъ певный своего житя. Єго склепъ зовсѣмъ упавъ, бо нѣкто не хотѣвъ у него купувати. Якъ бы не правительство, то мусѣвбы бувъ лишити дôмъ пусткою и платити за него податки, бо нѣкто не хотѣвъ єго навѣть ôтнаймати. Въ Чикаго въ Америцѣ зôбралося бôльше якъ 10000 ирляндскихъ выходцѣвъ и феніянъ и постановили всѣми силами старатися, щобы Ирляндія сталася зовсѣмъ независимою. Займаючимъ есть, якъ теперь въ Ирляндіи поясняютъ папску булю, выдану до ирляндского духовеньства, въ котрôй папа приказуе духовеньству не мѣшатися до ирляндского руху. Куріи римскôй — кажутъ въ Ирляндіи — залежитъ на тôмъ, щобы Ирляндія нѣякимъ способомъ не станула ôтрубно ôтъ Англіи, бо англійскій парляментъ ставбы тогды зовсѣмъ протестантскимъ и Римъ стративбы тогды въ Англіи всяку надѣю на заведенье тамъ католицизму; наколибы же Ирляндія станула ôтрубно, то не тôлько, що упавбы католицизмъ въ Англіи, але и въ ирляндскôмъ парляментѣ появилосьбы тôлько протестантôвъ, що моглибы бути для Риму небезпечными. — Поступованье Французôвъ на Мадагаскарѣ дуже Англичанъ непокоитъ. Зъ Таматавы приходятъ разъ въ разъ вѣсти, що Французы роблятъ тамъ Англичанамъ всякій накости и шкодятъ англійскôй торговли; лордъ Гранвиль зажадавъ, щобы правительство ôтнеслося въ тôй справѣ до правительства французского. — Кажутъ, що Гляд-стонъ по довшôй нарадѣ съ Гранвилемъ и Дербимъ постановивъ просити королеву о димисію. Мѣсце Глядстона занявбы въ такôмъ случаю Гранвиль а Дерби обôйминбы теку министерства внутрѣшныхъ дѣлъ.

Испанія. Повстанье въ Испаніи представляютъ теперь лишь яко чисту ворохобню войскову, до котрои дало повôдъ застановленье авансу официрôвъ. Коли король Альфонсъ вступивъ на престолъ, було въ войску 20.000 надъ-числовыхъ официрôвъ и длятого показалася потреба застановити авансъ. До революційныхъ братствъ, якій потворилися зъ пôдофицирôвъ и официрôвъ низшои ранги, не смѣвъ нѣкто зъ цивильныхъ вступати. За тій братства взявся Зориля такъ, що зъ цивильныхъ нѣкто о тôмъ не знавъ и спомагавъ ихъ грôшми. Колибы повстанцѣ були побѣдили, мавъ кождый официръ авансувати о двѣ ранги высше. Повстанцѣ числили богато на републиканьскій духъ въ народѣ, особливожь по мѣстахъ; въ тôмъ однакъ дуже завелися и длятого вся ворохобня такъ скоро упала. Чотырохъ найстарших пôдъ-официрôвъ, головныхъ проводирôвъ ворохобнѣ, розстрѣляно. Характеристичнымъ есть, що по сторонѣ правительства станули всѣ сторонництва, навѣть и демократы, котрій ôтъ часу поновленя монархіи були правительству всѣмъ противній. Король не принявъ рады яку єму давали, щобы вернувъ до давнои консервативнои системы и высказався въ той способѣ, що коли консерватисты хотятъ запанувати, то мусятъ они змѣнити свою програму. Въ Мадритѣ зовсѣмъ спокôйно. 17 с. м. выѣхавъ король до пôвнôчныхъ провинцій. Въ цѣлôй Испаніи запанувавъ вже спокôй. Въ осени выѣде король Альфонсъ вже на певно до Нѣмеччины, хочь гдекотрій министры уважаютъ тую подорожь за небезпечну задля того, яке значенье припише єи заграница. Всѣ министры однакъ годятся въ тôмъ, що тая подорожь не буде мати жадного политичного значеня. Особливо противнымъ всякимъ межинароднымъ звязямъ Испаніи есть министеръ дѣлъ заграничныхъ. Супротивъ такого ôтмовлюваня королевскôй подорожи до Нѣмеччины всякои политичнои признаки, дивно выглядаютъ забѣги французского правительства, шобы ôтклонити короля Альфонса ôтъ тои подорожи. Видко, що въ Франціи бачатъ въ тôй подорожи щось бôльше, якъ лишь рôдъ звычайнои куртоазіи. „Imparcial“ доноситъ, що цѣлый кабинетъ подастьея до димисіи и що Сагаста утворитъ новый кабинетъ, до котрого вôйде кôлькохъ членôвъ династичнои лѣвицѣ.

Португалія. И въ Португаліи не обôйшлося безъ розрухôвъ; тôлько розрухи сій не стоятъ въ нѣякôй связи съ розрухами въ Испаніи. Въ мѣстѣ Хавесъ були жителѣ дуже тымъ невдоволений, що тамошна залога мала перенестися до другого мѣста; зôбралися для того громадно и стали безчестити официрôвъ. На тое полковникъ стрѣливъ въ якогось купця, але не трафивъ и забивъ одного хлопця. Се розъярило жителѣвъ такъ. що мало полковника не убили. Тôлько смѣле выступленье городского головы могло спокôй въ мѣстѣ удержати.

НОВИНКИ.

— **П. Василь Ковальскій**, ново именованый совѣтникъ двору, зложивъ свôй мандатъ на посла до сойму краевого. Въ дотычнôмъ письмѣ до маршалка краевого сов. Ковальскій не подавъ нѣякого мотиву, длячого складае мандатъ, — тожь мы доси не можемъ заспокоити нашои цѣкавости, що таке могло єго склонити до сего кроку. Правду сказати, причинъ видимыхъ нынѣ нема, — а достоиньство совѣтника двору зовсѣмъ не перешкаджае бути посломъ сойму, тымъ бôльше, що п. сов. Ковальскій мандатъ ня посла до рады державной задержуе...

— **Ц. к. Намѣстникъ Залескій** бувъ позавчера на авдіенціи у министрôвъ гр. Таффе, Биляндта и Конрада и зложивъ въ руку цѣсаря присягу на вѣрнôсть въ своемъ урядѣ.

— **Преосв. еп. Сильвестеръ** выѣхавъ въ понедѣлокъ до Унева, а поверне до Львова около 1 л. вересня.

— **Поминальне богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского** ôтбудеся въ суботу дня 13 (25 л.) серпня о годинѣ 9-тôй рано въ Рогатынѣ. На се богослуженье запрошуеся окрестныхъ Всч. священикôвъ и всѣхъ П. Т. почитателѣвъ покôйного борця за добро и славу рускаго народу.

— **Поправа испытôвъ зрѣлости** розпôчнеся въ середныхъ школахъ во Львовѣ: 1) въ гимназіи академичнôй (рускôй) и въ II-гôй гимназіи (нѣмецкôй) д. 21 л. вересня; 2) въ гамназіи Францъ-Іосифа и въ IV-тôй гимназіи д. 17 л. вересня; 3) въ школѣ реальнôй д. 19 л. вересня с. р. Въ тіи днѣ ôтбудутся такожь евентуальній повній испыты зрѣлости, письменній и устній. Поправляти испытъ зрѣлости маютъ студенты львôвскій въ тôй гимназіи, где єго здавали передъ вакаціями; студенты зъ провинціи можутъ зголоситися до котрои небудь гимназіи. До поправы испыту мусятъ студенты зголоситися два днѣ передъ речинцемъ, а до цѣлого устного испытуôсемъ днѣвъ наперед.

— **Испыты на учителѣвъ школъ народныхъ и выдѣловыхъ** розпôчнутся во Львовѣ 21 л. вересня. Поданя треба внести на руки комисійной дирекціи (ул. Калѣча, ч. 5) найдальше до 6 л. вересня.

— **Испытъ зрѣлости въ Коломыѣ** отбувався ôтъ 16 липня до 2 серп, н. ст. пôдъ проводъ инспектора Солтыкевича, До испыту зголосилося 30 ученикôвъ зъ помѣжь тыхъ 10 Русинôвъ. Мѣжь 5 ôтличными суть два Русины именно: Несторъ Рудницкій и Иполитъ Хоминъ. Съ добрымъ успѣхомъ зробили матуру 14, мѣжь тими Русины: Евстахій Шмерыковскій, Юліянъ Цурковскій, Евгеній Даниловичь, Николай Лукашевичь и Атаназъ Терлецкій. По феріяхъ позволено 8. поправокъ, одного репробовано на пôвъ а одного на цѣлый рôкъ.

— **Небавомъ вже розпôчнутся списы воспитанниць въ рускôмъ пансіонатѣ чч. Василіянокъ во Львовѣ.** За харчь, мешканье и слугу плятится ôтъ однои дѣвчины мѣсячно 20 зр.; за науку музики на якôмъ будь инструментѣ або за науку нотного спѣву мѣсячно 5 зр.; за науку французского, италіянского або англійского языка 2 зр. мѣсячно.; за науку кравецтва, крою и шитя мѣсячно 2 зр.: за пранье бѣля 1 зр. Кажда воспитанница повинна бути заосмотрена въ звычайну домашну выправу, надто въ одну сукню зъ крою и цвѣту однакову для всѣхъ пансіонарокъ. Кожда воспитанница муситъ мати три тарелѣ, ложку, нôжь, вилки и склянку. У котрои того нома, буде мусѣла за вынаемъ ихъ и за шафу для свого ужитку платити 5 зр. на рôкъ.

— **Въ дѣвочôй школѣ при женьскôмъ монастыри Василіянокъ въ Дворовѣ.** Зачинаются науки дня 1 л. вересня. Упрашаемо Родичѣвъ и Опѣкунôвъ, намѣряючихъ почтити насъ повѣреньемъ своихъ дѣтей, щобы не опôзнялися. Иде и тое, шобы плянъ наукъ можна вычерпати а при тôмъ щобы ще були пожеланій успѣхи въ предметахъ надзвычайныхъ. Монастырь удержуе самій лучшій учителькы и гувернантки. Ведля потребы доходятъ здôбній учителѣ до гдеякихъ предметôвъ. Дѣти маютъ добре удержанье, всякôй надзôръ и опѣку. Цѣна приступна. Близшій вѣсти въ монастырѣ. — Зъ заведеня наукового при монастырѣ Ч. Св. В. В. Яворовѣ.

— **Максиміянъ Добжаньскій**, старшій братъ рôдный п. Яна Добжаньского, редактора Gazety Narodow-oи, повномочникъ дôбръ гр. Станислава Потоцкого зъ Бережанщины, — умеръ дня 15 л. серпня на запаленье легкихъ. Небôщикъ бувъ рускаго роду, але подôбно якъ єго братъ вырѣкся свого роду, стався загорѣлымъ перевертнемъ, а при тôмъ, — якъ звычайно бувае у офиціялистôвъ, — стався людиною для высшихъ ôтъ себе слѣпо послушною, а для низшихъ безпощадною. Небôщикъ бувъ собѣ „короликомъ“ въ добрахъ свого хлѣбодавця. О єго политичнôй фанатичности и єго мотивости розказуютъ и священики и селяне нечуваній рѣчи. Мы поперестанемо на однôмъ характеризуючôмъ єго поступованье фактѣ, якій случився при послѣдныхъ выборахъ. Одинъ выборець, богатый селянинъ важився довго, на кого єму голосъ дати, а коли єго за те корено, ôтповѣвъ сумно: „Я знаю, що я повиненъ мôй голосъ дати на Русина, на Вахнянина. И якъбы менѣ злодѣй грозивъ, що въ мене украде найкрасшу худобу, я бы не дбавъ. Якъбы я знавъ, що менѣ ктось пуститъ съ дымомъ хату, я бы не дбавъ..... Але вы не знаете, кто есть панъ Добжаньскій и що ôнъ може!.. Не дивуйте жь ся, що надумуюсь и не знаю, що менѣ чинити“.

— **Градъ** — якъ доносятъ намъ зъ Рогатына, наробивъ минувшого тыждня въ тамошнôй окрестности великій шкоды.

(ω) **Львôвскій антисемиты** не такій небезпечній, якъ где инде; доказомъ сего незначный розрухъ, якій проявився минувшои пятницѣ пôсля того, якъ перестала грати музика по поводу надходячихъ именинъ цѣсарскихъ. Якъ звычайно, до „банды“ прилучаеся богато босыхъ єи любителѣвъ, а въ пятницю сталося се тымъ бôльше, бо вже всѣ були по роботѣ и могли спокôйно любуватися гуками великого бубна. Коло музики зôбралося отже богато роботниковъ и терминаторôвъ, а вертаючи опôсля великою товпою черезъ Руску улицю не мало наробили переполоху мѣжь жидами. Лучилося що якійсь хлопець, — якъ здаеся навѣть не „терминаторъ“ — вытиснувъ не хотячи шибу въ реставраціи „пôдъ трубкою“. Жиди нашій, якъ звычайно, дуже зухвалій, втягнули хлопця до хаты и почали єго тамъ бити а навѣть, якъ розказували, мавъ жидъ склянкою розбити хлопцеви голову. Тогды пôднѣся въ товпѣ страшенный крикъ. „Давайте камѣня! Боронѣтъ хлопця! Бійте жидôвъ!“ И съ такимъ крикомъ кинулася товпа до реставраціи. Впало кôлька каменѣвъ, а жидъ перестраженый выпустивъ хлопця и чимъ скорше замкнувся. То була одна сцена. Друга знову ôтбулася съ полиціянтомъ котрый арештувавъ якогось хлопця. Товпа кинулася съ крикомъ на полиціянта и ôтбила хлопця. Полиціянтъ побѣгъ по помôчь. Коли помôчь прійшла въ видѣ ôтдѣлу полиціянтôвъ, то вже все було утихло.

— **Школа ткацка въ Коссовѣ** розвиваеся дуже гарно и маршалокъ краевый посѣщавшій єи 19. с. м. высказуеся дуже похвально о єи выробахъ. Кôлька днѣвъ передъ маршалкомъ прибувъ до Коссова такожь и п. Августинекъ делеговоный министерствомъ управитель промисловои ткацкои школы. Роботы выконавій ткачами на поправныхъ варстатахъ Жакардôвскихъ суть дуже гарній и кажутъ сподѣватися, що той промыслъ на ново ожіе и усовершится въ нашôмъ краю. П. Зыблікевичь замовивъ для себе гарнитуръ столового бѣля на 24 лиць и кôлька звоѣвъ ходниковъ; а при ôтъѣздѣ поручавъ якъ найгорячѣйше директорови ткацкои школы той многообѣцюючій промыслъ.

— **„Italia irridenta“ не спитъ** и ôтъ часу до часу петардовыми атентатами даеся въ знаки урядамъ австрійскимъ въ полудневôмъ Тиролю, въ Дальмаціи и Терстѣ. Але противъ неи и противъ анексійныхъ змагань Italienissim-ôвъ починае вже повставати сама суспôльность тыхъ краѣвъ. Въ Терстѣ туй туй що не прійшло до погрому Італіянцѣвъ. Передъ кôлькома днями грала тамъ передъ домомъ п. Вероны, предсѣдателя Società Austria, войскова музика, а многочисленный здвигъ народу выкликувавъ президента ентузіястичными: „Живіо!“ и „Evviva!“ Однакъ коли народъ вступився съ музикою на Площину линску, роздався гукъ пôдкиненои бомбы и народъ розступився на хвилю. Бомба не зранила нѣкого; але публичность выправивши не давно тому сумній роковины побитыхъ подôбнымъ атентатомъ, розъярилася до того степени, що кинулася на италіяньскій домы въ via Palestra, пôдносячи грôзній клики: „Evviva Austria, fora Italiani fora Istrianieri!“ Съ великою бѣдою удалось полиціи привернути порядокъ. Мальконтенты ще вечеромъ на другій день оббили тяжко одного зъ редакторôвъ терстяньского „Tagblatt-y“. Пôдозрѣного о пôдкиненье бомбы чоловѣка, сѣвшого пôдъ часъ єи выбуху на фіякра и утѣкавшого, що кôнь мôгъ выскочити, — не зловлено. Арештовано однакъ вôзника и розпочалося слѣдство.

— **Погрудный портретъ Короля Ивана III Собѣского**, котрый вымалювавъ пôсля старинныхъ взорѣвъ и горорѣзьбъ знаменитый польскій маляръ Матейко, купивъ — якъ доноситъ „Czas“ — архикнязь Людвикъ-Викторъ.

— **Комната адвокатôвъ въ Туринѣ** приняла по довгôй и завзятôй дебатѣ въ свое товариство панну Лидію Поетъ, получившу недавно докторскій дипломъ и стараючуся о то, щобы єи записано въ листу адвокатôвъ-оборонцѣвъ.

— **Выстава електричныхъ моторôвъ**, выробôвъ и пр. въ Вѣдни ôтчинена для публичности вже ôтъ кôлькохъ днѣвъ. Сеи недѣлѣ мала она звыжь 10.000

гостей. Говорятъ, що привѣтнй и товарискй Французы, объясняючи въ своѣмъ ôтдѣлѣ всѣ моделѣ съ найбôльшою терпеливостею, еднаютъ собѣ у всѣхъ велику симпатію и поважанье.

Курсъ львôвскій зъ дня 21. л. серпня 1883.

	безъ текучого куп. безъ куповну	платятъ австр. валютою р. кр.	жадаютъ австр. валютою р. кр.
1. Акціи за штуку.			
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.		297 —	300 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.		167 50	170 50
Банку гип. галиц. по 200 р.		287 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.			
Общ. кредит. галиц по 5% ав.		98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.		89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.		98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.		101 50	102 50
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%		101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.			
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ		— —	— —
4. Облиги за 100 р.			
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.		98 80	99 80
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%		95 —	98 —
Ножички кр. въ р. 1873 по 6%		101 25	102 50
5. Льосы мѣста Кракова		18 —	20 —
„ „ Станиславова		22 —	24 —
6. Монеты.			
Дукатъ голендерскй		5 55	5 65
„ цѣсарскй		5 56	5 67
Наполеондоръ		9 45	9 55
Пôвимперіялъ		9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный		1 54	1 64
„ паперовый		1 16¾	1 18¾
100 марокъ нѣмецкихъ		58 15	58 90
Серебро		— —	— —

КАДИЛО КОРОЛЕВСКЕ (3—3)

поручає торговля

МИХАИЛА ДЫМЕТА

во Львовѣ:

½	киля I сортъ (Salon)	1·70
½	„ II „	1·30
½	„ III „	1·10
¼	„ Бурштыну дрôбного	50
½	„ Ладану	45

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

найдутъ съ початкомъ шк. року 1883/84 у честнои родины рускои, мешкаючои при улици Середнôй въ домѣ п-ѣ Гузарев и, примѣщенье и правдиво родительску опѣку

4 студенты

зъ I до V клясъ гимназіяльныхъ або реальныхъ. Цѣна умѣрена. Надзôръ веде рускій катихитъ гимназіи, звѣстный зъ своеи правдиво батькôвскои опѣки и прихильности для рускои молодѣжи.

Въ Сяноку

въ нарожнôмъ домѣ, пôдъ новымъ костеломъ близь гимназіи, знайдутъ

4 ученики помѣщенье

на станцію и харчь съ родительскою опѣкою за умѣрену цѣну. Инструкторъ въ домѣ, надзôръ веде о. катихитъ гимназіи.

Юлія Гмитрикъ
вдова по священику.

Выдѣлъ Рады повѣтовои

въ Камѣнцѣ Струмиловôй

розписуе конкурсъ на посаду секретаря повѣтового съ платнею 800 зр., съ додаткомъ активальнымъ 200 зр. и съ пятилѣтьемъ 10% дѣйстнои пенсіи.

Посада буде замѣщена провизорично на одинъ рôкъ; потôмъ може послѣдувати стабилизація.

До стабилизаціи есть привязана емеритура пôсля обовязуючои нормы для урядникôвъ державныхъ.

Поданя, писанй власноручно, съ докладнымъ наведеньемъ curriculum vitae и заосмотренй въ документы выказуючй ôтповѣдну квалификацію, належитъ внести найдальше до 8. л. вересня с. р. на руки презеса Рады повѣтовои въ Радеховѣ.

Докладного знання обохъ языкôвъ краєвыхъ вымагаеся безъусловно. 2—3

Студентôвъ

двохъ або трехъ

зъ низшихъ шкôлъ середныхъ **на станцію и харчь** съ удѣляньемъ науки або безъ него, умѣстити можна на рôкъ шкôльный 1883/4 въ домѣ пôдъ ч. 14 при улици Коперника.

„СЛАВІЯ“

БАНКЪ ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНІЙ ВЪ ПРАЗѢ.

До Высокопочтенныхъ Зарядôвъ церковныхъ

и Громадъ конкуренційныхъ!

Пôсля §. 4 своихъ общихъ статутôвъ, маѣ банкъ взаимныхъ обезпеченій „Славія“ право своихъ обезпеченыхъ подѣлити на поодинокй клясы, пôсля особенныхъ небезпеченьствъ, становлячихъ для себе одну цѣлôсть. Они маютъ право виберати зъ помежи себе комитетъ надзыраючій, складаючійся зъ пятёхъ членôвъ и трёхъ заступникôвъ. Комитетъ той маѣ право рѣшати не тôлько предметы поручень ему совѣтомъ управляючимъ, але такожь всѣ справы ôтносячйся до ôтповѣднои клясы а не придѣленй въ особенности органамъ наведенымъ въ тыхъ статутахъ.

Совѣтъ управляючій маѣ про тоѣ право передавати фонды банку, о кôлько одна кляса ôтносительно въ нихъ участвуѣ, комитетови надзыраючому въ цѣли самозавѣдувания въ порозумѣню съ совѣтомъ управляючимъ.

Увзглядняючи, що гр. к. церкви, будынки парохіяльнй и шкôльнй вразъ съ внутреннымъ урядженьемъ, котрй ôтъ прочихъ забудовань мѣскихъ и сельскихъ въ ôтдаленю поставленй, спокôйнѣйшому занятю призначенй и бôльше стережейй, далеко меншому небезпеченьству пôдлягаютъ, рѣшили мы на пôставѣ постановленя §. 4 общихъ статутôвъ тіи гр. к. церкви, будынки парохіяльнй и шкôльнй ôтъ суспôльного ризика прочихъ будынкôвъ выключити, въ окрему клясу ôтдѣлити, и тую пôдъ назвою:

„Самоуправляюче общество гр. к. церквей, будынкôвъ парохіяльныхъ и шкôльныхъ при банку „Славія“

выбраному зъ помежи дотычныхъ членôвъ комитетови надзыраючому, складаючомуся зъ пятёхъ членôвъ и трёхъ заступникôвъ въ самозавѣдуванье ôтдати съ тымъ дальшимъ заявленьемъ, що въ мысль нашихъ особенныхъ статутôвъ секціи IV (огневои) §§. 1, 3 и 4, цѣлый чистый зыскъ на тую клясу обезпеченій припадаючій, выключно тôйже класѣ принале-жати буде, такъ, що зъ половины тогожъ творитись буде власный фондъ резервовый того общества, другая же половина чистого зыску на користь членôвъ того общества, его надзыраючому комитетови ôтдавана дуде, якъ такожъ, що банкъ „Славія“ обовязуеся самъ своими фондами поносити ризико за евентуальнй страты сего самоуправляючого общества на такъ довгій часъ, доки резервовый фондъ сего общества не достигне достаточнои высоты.

Подаючи основанье сего самоуправляючого *общества гр. к. церквей, будынкôвъ парохіяльныхъ и шкôльныхъ при банку „Славія“* до публичнои вѣдомости, примѣчаемо, що той наведеный §. 4 общихъ статутôвъ „Славіи“ подавъ вже въ 1874 роцѣ способнôсть численному сословію мельникôвъ въ Чехахъ и Моравіи устроити при содѣйствѣ управительства „Славіи“ особне тои клясы самозавѣдуюче общество, котре за посредствомъ свого надзыраючого комитету оперуѣ пôдъ фирмою банку „Славіи“, творитъ особенный фондъ резервовый и числитъ теперь бôльше якъ 1500 членôвъ, а майно тыхъ же въ высотѣ надъ 6,700.000 зр. бере въ охорону. Тоѣ общество вже на початку свого существованя урегулювало условія обезпеченя для рôжнородныхъ млынôвъ, тартакôвъ и т. п. предметôвъ, а хотяй тіи высшому небезпеченьству пôдлягаютъ, могло обнижити стопу премійну ôтъ тыхъ предметôвъ.

Менше противно небезпеченьство гр. к. церквей, будынкôвъ парохіяльныхъ и шкôльныхъ дозволяѣ съ правдивою точностею надѣятися, що тоѣ самоуправляюче общество при збôльшенôй участи членьства такожь условія обезпеченя для сего рода будынкôвъ, мусѣлобы докладно урегулювати, хотяй теперѣшна *стопа премійна банку „Славія“ для такихъ будынкôвъ есть дуже приближеною.*

Не смотрячи на иншй корысти, якй тоѣ общество въ кождôмъ случаю приносити буде, можна безпосередно зъ него выплываючй користи высказати, якъ слѣдуѣ:

а) Увôльненье ôтъ участи на чужого рода небезпеченьствахъ и шкодахъ (§. 1 стат. сек. IV).

б) власне завѣдуванье черезъ самовыбраный комитетъ надзыраючій, тогожъ контролованье и наглядане въ дѣла заведеня;

в) порука совершеннои ретельности въ загалѣ, особенно при случаю шкôдъ, а черезъ тоѣ побôльшенье довѣрія въ заведеню;

г) *бôльша концентрація дотычныхъ обезпеченій въ тôмъ обществѣ;*

д) творенье власного фонду резервового (§. 3 сек. IV), кромѣ удѣлу до 50% въ чистôмъ зыску (§. 4 сек. IV); на конець

е) вôльне употребленье чистого зыску будто на зниженье премій, або на цѣли доброчинній, и т. п

Веденй намѣреньемъ, практикувати обезпеченье въ его высокôмъ доброчинnôмъ значенію, якъ того засады правои взаимности вымагаютъ, членамъ нашимъ завсѣгды найбôльшихъ користей зъ скарбницѣ нашихъ статутôвъ подавати, упрашаемъ Высокопочтенній Заряды церковній и Громады конкуренційній, щобы въ оцѣненю высше наведеныхъ користей, якихъ жадне иншe товариство асекураційне не ѣсть въ состоянію подавати, чимъ скорше приступленье своѣ до сего самоуправляючого общества при банку „Славія“ зволили намъ зголосити, заявляючи, що всѣ запытаня будутъ зъ нашои стороны безпроволочно якъ найточнѣйше отвѣтуванй.

Выбôръ членôвъ дефинитивного комитету надзыраючого ôтбудеся при найблизшôмъ загальнôмъ зôбраню членôвъ и упрашаемъ всѣхъ дотычныхъ пп. членôвъ сего самоуправляючого общества намъ до того часу волю свою заявити, котрыхъ мужѣвъ довѣрія зъ ихъ круга малибы мы покликати на членôвъ того комитету.

Львôвъ, 20 серпня 1883.

Головне Заступництво банку „Славія“ для Галичины и Буковины у Львовѣ.

Користи обезпеченя въ банку „Славія“.

1. Въ случаю шкоды скора и сумлѣнна ликвидація и скора выплата вынагородженя. Шкоды изъслѣдуѣ повномочникъ банку разомъ съ двома мужами довѣрія, зъ котрыхъ одного пошкодованый, а другого повномочникъ банку, звычайно зъ тоижь громады, або зъ найблизшои окрестности выберае; при чѣмъ пошкодованый маѣ право навести всѣ обстоятельства на заспокоѣньe своихъ претенсій.

Не малу користь запевняѣ убезпеченымъ въ банку „Славія“ §. 15 стат. сек. IV, пôсля котрого кожде потрученье на случай шкоды ѣсть не можливе, наколи убезпеченье зôстало заключене на пôставѣ оцѣнени черезъ знатокôвъ (§. 11 стат. сек. IV.) Жадне инше заведенье не маѣ такого постановленя.

2. „Славія“ сама стоитъ на сторожи надъ удержаньемъ убезпеченя безъ перервы ôтъ року до року, такожь кожде ôтновленье убезпеченя не може забутися, и членъ анѣ на годину не зôстаѣ безъ убезпеченя, черезъ що неменше и побôчнй належитости уменшаются, хотяй **члена до обезпеченя не примушуемо** и ѣсть передъ обманьствомъ третыхъ осôбъ хороненъ.

3. Зъ чистыхъ зысковъ надѣляѣ „Славія“ въ стосунку участи поодинокихъ повѣтôвъ, знаряды до гашеня и въ мѣру зысковъ обнижуѣ ôтъ 5 до 5 лѣтъ премію, если въ дотычнôмъ повѣтѣ не було богато пожарôвъ. Стопа премійна „Славія“ ѣсть дуже приближена.

4. Для громадъ, а взглядно зарядôвъ конкуренційныхъ, обчислена ѣсть окрема низша тарифа.

5. Вѣдомо ѣсть, що банкъ „Славія“ провадить такожь убезпеченье на житье и съ задоволеньемъ справджуемо фактъ, що вже не одна вдова по препод. гр. к. священику пôзнала сумлѣнне поступованье банку „Славія“ при выплатѣ ей посмертного капиталу або доживотнои пенсіи черезъ банкъ „Славія“.

Такожь удѣлено много пожичокъ въ стоваришеняхъ кредитовыхъ банку „Славія“ членамъ убезпеченымъ въ секціи II.

6. Банкъ „Славія“ даѣ въ всѣхъ секціяхъ своихъ цѣлковиту поруку своимъ майномъ, котре съ кôнцемъ року 1881 выносило 5,776.000 зр. и значными фондами резервовыми и ручительными, котрй съ днемъ 31 грудня 1882 досягли значнои высоты 5.776.729 зр. 38 кр. в. а.

И такъ пôдъ кождымъ взглядомъ стараеся банкъ „Славія“ выдобути для членьства якъ найбôльшихъ и найôтповѣднѣйшихъ користей.

Примѣчаемо дальше, що банкъ „Славія“ не вывозитъ своихъ доходôвъ зъ краѣвъ, въ котрыхъ оперуѣ, противно, бôльшй еще сумы стараеся умѣстити и до обороту подавати въ краю, особенно въ стоваришеняхъ зäдатковихъ, пожичками гипотечными, якъ неменше зъ чистого зыску жертвуѣ ôтповѣднй квоты на цѣли народнй и доброчиннй (именно на цѣль просвѣты).

☞ Въ чотырнайцятьлѣтнôмъ своѣмъ треваню выплативъ банкъ „СЛАВІЯ“ по конець р. 1882 яко нагородъ за шкоды разомъ съ коштами ликвидаційными 7,212.427 зр. 13 кр. Статутами приписанй фонды резервовй и поручительнй, и резервы зысковъ — выносятъ 5,776.729 зр. 38 кр., разомъ зъ надвышками премійными (т. з. резервою зыску), и то: 170.023 зр. 89 кр. для I, II и IV, а 439.641 зр. 57 кр. для III секціи. — Майно въ цѣнныхъ наперахъ, готôвцѣ, реальностяхъ, пожичкахъ гипотечныхъ и иншихъ выноситъ суму 5,400.999 зр. 77 кр. про те о 488.912 зр. 55 кр. бôльше якъ въ минувшôмъ роцѣ. — Зъ фондôвъ ужито на пожички, а то: членамъ секціи IV, V, выпожичено на гипотеки 1,157.448 зр. 69 кр. зъ котрыхъ неамортизованый капиталъ выноситъ 602.028 зр. 97 кр. членамъ секціи I—III• на полицы и въ иншій способъ загипотекованй пожички 934.780 зр. 17 кр. и 48 касамъ заличковымъ 225.611 зр. 45 кр. — Зысковъ для членôвъ и фондôвъ поручительныхъ и резервовыхъ осягнено во всѣхъ секціяхъ въ 1882 р. 24.082 зр. 61 кр. — Загальный дохôдъ изъ премій, вкладокъ належитостей администраційныхъ и ôтсотокъ осягнувъ въ минувшôмъ администраційнôмъ роцѣ высоту 1,918.966 зр. 89 кр. — Число членôвъ въ секціи I—V. съ кôнцемъ 1882 року выносило 213.411 осôбъ

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ нар. К. Беднарского.

Ч. 91. Львôвъ, Субота 13 (25) серпня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крóмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатаній вôльній отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше очтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

		Для Россіи	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	10 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть ро	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ [illegible]:	
на цѣлый рôкъ	5 зр.	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	2·50 зр.	на пôвъ року	2 рубл.
на чверть року	1·25 зр.		

Для Заграницы, окрóмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19 зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на уважѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

До выборцѣвъ

зъ округôвъ Солотвина-Богородчаны и Долина-Болехôвъ-Рожнѣтôвъ.

Выборцѣ!

Вамъ не повелось на послѣднихъ выборахъ. Многихъ зъ васъ трѣвожила власть тихъ людей, що завзялись були и противъ Вашои волѣ здобути посольске крѣсло и Вы, Вы выбрали ихъ на заступникôвъ Вашихъ, а выбрали мимо нашои перестороги и щирои рускои рады.

Знайтежь теперь, що тî, котрыхъ Вы собѣ поклали послами, не мали нѣ силы, нѣ вольнои волѣ Васъ заступати. Они слуги власти, а **власть осудила ихъ честолюбивôсть и приказала имъ поскладати мандаты.**

Они пôдчинились и за симъ розписало ц. к. правительство новй Выборы на соймъ въ Вашихъ округахъ, а новоименованый намѣстникъ наказавъ ц. к. старостамъ повѣтовымъ и всѣмъ иншимъ ему пôдчиненымъ урядамъ не мѣшатись въ справы народнй и политичнй, не мѣшатись до Выборôвъ, а стерегчи єдино справедливости и супокою на сѣй нашôй, на рускôй земли.

Тî Выборы отбудутся на дни 4-го вересня с. р. Перестерѣгаємъ Васъ ще разъ: **не заступайтесь нѣчіими слугами**, выбирайте людей вольнои волѣ!

Не слухайте лестныхъ слôвъ и солодкихъ обѣцянокъ! Пôдъ ними укрываєсь Ваша кривда и Ваша шкода.

Не выбирайте тыхъ, що Вамъ самî накидуватись будутъ, тî бо лишь свôй хосенъ и своє добро на оцѣ маютъ!

Не продавайте за Юдинъ грôшь добробыть Вашихъ дѣтей и не берѣтъ на душу неспасенного грѣха.

Не корѣтся передъ нѣчією грозьбою! Вы вольнй обыватель рускои земль.

Вы знаєте кто мы, знаєте и про тыхъ, котрыхъ мы вамъ радимъ выберати — выберѣтъ же ихъ! Мы ручимъ Вамъ за те, що они маютъ не тôлько силу и волю Васъ и Вашь хосенъ заступати въ соймѣ, але що бôльше! маютъ также и серце, щире серце, серце що плаче, надъ чимъ Вы плачете, а радуєсь, чимъ Вы радуетесь.

Идѣтъ же дружно, идѣтъ єдиподушно, **идѣтъ свѣдомî правъ своихъ и силы** до выборчои урны... идѣтъ а Богъ Вамъ поможе!

Головный рускій выборчій комитетъ во Львовѣ.

„Kraj“ о Русинахъ

а галицко-польске дневникарство.

II.

Въ попереднôмъ числѣ „Дѣла“ навели мы въ головнôй основѣ статію „Kraj-у“, зъ котрои нашй читателѣ пôзнали, якъ поступова суспôльнôсть польска за границею глядитъ на поступованье Полякôвъ съ Русинами въ Галичинѣ и якй предкладаєсвоимъ галицкимъ братамъ средства для поправы польско-рускихъ относинъ въ краю. Хочь „Kraj“ далеко не вычерпавъ ще всего предмету спору, а дôткнувъ лишь поверховно єго частины, — то все таки бодай те, що пôднѣсъ, — представивъ и освѣтивъ на стôлько розумно и правдиво, на скôлько лишь мôгъ посторонный журналъ, отдѣленый такою значною просторонею отъ спôрного поля. „Kraj“ — якъ самъ каже — всѣ наведенй факты черпавъ зъ самыхъ галицко-польскихъ органôвъ прасы и на ихъ основѣ робивъ свои заключеня. Тымъ способомъ давъ ôнъ галицко-польскôй прасѣ твердый горѣхъ розкусити, коли она узнала потрѣбнымъ отповѣсти на льогичнй выводы заграничнои польскои газеты, на выводы, вытягненй зъ фактôвъ не черпаныхъ зъ якого небудь „Дѣла“ або „Слова“, але прим. зъ „Czas-у“ и „Dziennik-a Polsk-ого“... Оба тî дневники и запустилися въ полемику съ „Kraj-емъ“, — алежь якъ нещасливо! И зовсѣмъ природно, бо якъ же можна щасливо воювати противъ яснои якъ день правды, — хиба прійдеся вмовляти въ здоровыхъ розумомъ людей, що бѣле єсть чорнымъ а чорне бѣлымъ. И справдѣ такъ а не инакше воюютъ оба згаданй галицкй дневники противъ „Kraj-у“.

„Kraj“ закидаєгалицкимъ Полякамъ нетолерацію политичну и религійну супротивъ Русинôвъ и взываєихъ, щобы вдоволили справедливй домагання Русинôвъ, высказанй на рускôмъ Вѣчу, — щобы старалися усунути Єзуитôвъ та Змартвыхвстанцѣвъ отъ вплыву на Русинôвъ и зреклися „непрошеной опѣки“ надъ рускою церквою; щобы допустили до сойму поважне число правдиво-рускихъ послôвъ; щобы дали бôльше середныхъ шкôлъ Русинамъ; щобы окружнй инспекторы шкôльнй знали рускій языкъ и его не переслѣдували; щобы учителѣ и учительки въ рускихъ школахъ народныхъ мали квалификацію до науки въ рускôмъ языцѣ; щобы всѣ урядники умѣли по руски и переписувались съ рускими сторонами по руски и то рускимъ письмомъ, и пр.

На те отповѣдаютъ оба галицкй дневники насампередъ загально, що „Kraj“ не знаєгалицкихъ относинъ и не бере въ рахунокъ того, що все, що галицкй Поляки чинятъ съ Русинами, стремитъ до того, щобы „скрѣпити (sic!) унію“ и вздержати „zdrożne knowania, грôзнй для державы и суспôльности“. Русинамъ нѣяка кривда не дѣеся. „Czas“ каже, що Єзуитôвъ и Змартвыхвстанцѣвъ усувати отъ вплыву на Русинôвъ не можна, надъ церквою рускою Поляки маютъ право вести „непрошену опѣку“, а супротивъ Лаврикова ставитъ Гнилички и въ загалѣ „загрожену унію“. „Dziennik Pol.“ же, котрый, якъ звѣстно, самъ поручь съ „Czas-омъ“ и др. накликавъ Єзуитôвъ до Добромиля, нынѣ по фарисейски умываєруки и каже, що се дѣло не Полякôвъ, але самого папы! Очевидно стоитъ такожь за „непрошеною опѣкою“ Єзуитôвъ, Змартвыхвстанцѣвъ та зъезуиченои або зжидованѣлои польскои журналистики надъ рускою церквою и надъ выхованьемъ рускои молодѣжи, бо въ рускихъ бурсахъ — каже — панують „православнй и соціялистичнй стремленя!“... Calumniare audacter...!

Супротивъ накликуваня „Kraj-у“, щобы до сойму допустити поважне число Русинôвъ, бо теперь они „маютъ уста замкненй конституційною колодкою“, отповѣдаютъ згôдно оба галицкй дневники, що и тутъ Русинамъ нема кривды, бо выбранй „шляхцицы“ и „Русины отъ парады“ суть „кровь зъ крови рускои“, а лишь „цивилизаційно и духово прилипли до идеѣ польскои“. „Нѣ, — воскликає „Czas“ — не можна говорити о выключеню рускаго елементу зъ сойму, въ котрôмъ Русинъ зъ вѣры и роду держитъ булаву маршалка! Чи Русины хотятъ, щобы мы „Parade-Ruthen-ôвъ“ перебирали въ рускй шапки съ оселедцями?“ — пытаєжартобливо „Czas“. На те мы отповѣмо на серіо станьчикôвскому органови, що Русины тои чести зовсѣмъ не бажаютъ, а вже даютъ повну волю панамъ зъ Кракова перебрати своихъ „Parade-Ruthen-ôвъ“ въ станьчикôвску либерію и въ шапочку не съ оселедцемъ, але съ дзвôночками!...

Супротивъ замѣту „Kraj-у“ дотычно середныхъ шкôлъ и инспекторôвъ шкôльныхъ, отповѣдаютъ пôдступно галицкй дневники, що „Русины, правда, маютъ лишь одну гимназію, алежь ствержено прецѣ и на Вѣчу, що они охотнѣйше записуютъ дѣтей до нѣмецкои гимназіи. Що до инспекторôвъ, то лишь „одинъ-два“ (!) не умѣютъ по руски. Впрочѣмъ Русины окр. инспекторы и учителѣ середныхъ шкôлъ маютъ перевагу“. — На те мы отповѣмо. Правда, що на Вѣчу бувъ пôднесеный замѣтъ противъ совѣта „Народного Дому“, що посылаєпитомцѣвъ бурсы не до рускои але до нѣмецкои гимназіи, алежь совѣтъ „Народного Дому“ — то не весь рускій народъ! Що зъ того, хочьбы и всѣ окр. инспекторы шкôльнй умѣли по руски, коли въ переважнôй части игноруютъ рускій языкъ; що зъ того, хочбы мѣжь ними було бôльше Русинôвъ, коли они „Русины отъ парады“! Що зъ того, хочбы учителѣ середныхъ шкôлъ Русины и мали перевагу, коли они мусятъ учити по польски, коли ихъ высылаютъ на Мазуры!

Обѣ галицкй газеты въ отповѣдь „Kraj-еви“ кажуть, що Русины и въ судахъ маютъ перевагу и займаютъ высокй становища. Правда, що урядниковъ Русинôвъ есть ще найбôльше

Юрій Даничичъ.

Въ вѣчную память дорогому братови Володимирови пôсля сербскихъ жертъ написавъ

Іосифъ Барѣньскій.

(Дальше.)

Ажь ось 1847 р. въ посередъ молодѣжи, що стояла по сторонѣ Вука, выступивъ Юрій Даничичь съ книжкою: „Рат за српски језик и правопис“, яко отповѣдею на третй „Ситнице“ Светича. „Ось вже трійцять лѣтъ — кликавъ ôнъ тамъ — якъ мы о сѣмъ споримо и перечимося. Кождый гадае, що по его сторонѣ правда, и нѣкто не хоче уступити, а правда и безталанный народъ страждае. Хибажь намъ ще мало того, що тяжкй часы роздвоили насъ на двѣ азбуки, на славяньску и на латиньску... а всѣ разомъ здобулибъ мы найкрасшій здобутокъ, колибъ нашь народъ хочь одною ступою напередъ поступивъ.“ И такъ, поки Вукъ боровся съ своими противниками способомъ простымъ, разъ-въ-разъ вказуючи имъ то на свôй способъ природного ясного погляду и розпôзнаваня въ языцѣ народнôмъ, то на уживанье въ иншихъ литературахъ, то на гадки безсторонныхъ чужинцѣвъ або спорôдненыхъ (россійскихъ) знатокôвъ сербскихъ обставинъ,— Даничичь выступивъ передъ нихъ съ росправою строго науковою, неодолимою, але простою. Збагнувши все, що стоитъ въ звязи съ пытаньемъ о языцѣ сербскôмъ, Даничичь заговоривъ тогды зъ высоты тогочасноиНауки языковои. Ôнъ побивавъ противниковъ Вуковыхъ тымъ, въ чѣмъ они самй гадали найбôльшу силу мати. Даничичеви вже не могли закидати, що ôнъ учився филологіи въ Тершичу (село, где Вукъ родився) та що не покôнчивъ высшихъ шкôлъ и не знав языковъ клясичныхъ. Даничичь якъ-разъ етимологіею показавъ имъ, що вся ихъ славлена филологія тôлько мизерна паутина и дилетантска забавка; правдивымъ знаньемъ старого славяньского въ порôвнаню съ другими живыми славяньскими языками, высказавъ ôнъ скôлько насилія роблено языкови славяньскому; и однымъ и другимъ высказавъ точнôсть поглядôвъ Вуковыхъ, а самовôльне, дитиняче и безънаучне схоплюванье его противниковъ. А що найбôльше, симъ науковымъ апаратомъ руководила справдѣ желѣзна логика, яка доси въ сербскôй литературѣ не объявлялася, ясность и быстроумность, котра мусѣла собѣ прихильниковъ призыскати, и тая енергія, котра все ажь пôдъ корѣнь пôдбирала. Множествомъ прикладôвъ власне въ етимологичныхъ або граматичныхъ категорій показавъ ôнъ, на скôлько ихъ такъ званй правила безправильнй, на скôлько ихъ граматична наука безъ науки. А все те становитъ тую силу, котрою ôнъ такъ славно потрощивъ Вуковыхъ противниковъ. Ихъ пораженье можна порôвнати съ пораженьемъ войска, на котре вдарила потужна та свѣжа сила непріятельска и его колыбанье замѣнила въ ростѣчь. Дръ І. Стеичь, найзавзятѣйшій противникъ Вука въ Бѣлгородѣ, прочитавши се дѣло, сказавъ: „Такъ ще нѣ одинъ Сербинъ не писавъ!“ Такій то бувъ вплывъ сего дѣла!

Такъ выступивъ Ю. Даничичь яко робôтникъ на поле рôдного слова, узбровный въ найкрасшй прикметы ученого письменника, котрй вже въ першôмъ его дѣлѣ такъ ясно объявились, и повзявши собѣ показати: якъ, що и для чого такъ въ сербскôмъ языцѣ бувае, та довершити Вукомъ почате дѣло въ тôмъ, въ чѣмъ Вукъ доконати не бувъ въ силѣ, и пустивъ въ свѣтъ противъ старого сторонництва ще кôлька полемичныхъ брошуръ, мѣжь котрыми особливши ваги: „В. Лазичеви I и В. Лазичеви II та ще гдещо“ (Вѣдень 1848) и „Новый сербскій буквар“ 1854. И тыми то першими своими письмами полемичными порѣшивъ Ю. Даничичь спôръ языковый и правописный въ користь Вука. Тутъ бо вже не самъ тôлько Вукъ боронивъ свои засады; въ ихъ оборонѣ выступила теперь до борбы сама наука въ властивôмъ значеню того слова, въ особѣ такого молодого, але такого свѣтлого защитника, якимъ бувъ Ю. Даничичь. Але спôръ сей бувъ порѣшеный тôлько въ теоріи, въ кругахъ розумнои и безстороннои интелигенціи, а ся побѣда въ науцѣ ще нѣякъ не ухилила перепонъ въ практицѣ. Власть державна, вплывъ административный, церковный и политичный, а особливо законы и цензура, все те було противъ Вука и его сторонництва.

Ще въ роцѣ 1832 выйшла перша заборона, пôсля котрои зборонялося въ державнôй печатни въ Бѣлгородѣ печатати що-небудь Вуковою правописею. Ся заборона, здаєся, пôйшла отъ того, що князь Милошь Обреновичь тогды охолодѣвъ противъ Вука задля того письма*), котре ему Вукъ 18 цвѣтня 1832 про его закожцѣ Н. Попова: „Сербія и Россія“, Бѣлгородъ 1870, стор. 251.

*) „В. Лазичеви I. и В. Лазичеви II. та ще гдещо“, Вѣдень 1848, стор. 16.

) Те письмо Вука можна читати въ книны и управу писавъ. Було зборонено не то-що печатати, але навѣть читати що небудь печатане Вуковою правописею, навѣть такй книжки якъ Новый Завѣтъ въ перекладѣ Вука на сербскій языкъ. Вукъ самъ почавъ дѣлати и уживати свого личного вплыву при кождôй нагодѣ, щобъ устороними сю заборону, вставляючися у державцѣвъ, у котрыхъ сподѣвався мати симпатію. И Даничичь выступивъ противъ тои заборoны та остро критикувавъ Бѣлгородску цензуру: „Всяка цензура велике лихо на свѣтѣ — писавъ ôнъ) — и тому то покинули ей всѣ розумнй и станôвнй народы въ цѣлôй Европѣ. Але хочь и бувала цензура, такъ нѣколи и нѣгде не була она письменнымъ сторонництвомъ, якъ отся Бѣлгородска, що пôддержуе и боронитъ несвѣдомôсть та темноту, ложѣ та пôдлоту своихъ прихильниковъ.“ Надто жь ще и „Друштво српске словесности“ два разы, въ р. 1848 и 1849, вставлялося, щобъ сю заборону въ Сербіи знести. Але все було на дармо. Здавалося, що правда, хочь и ясна якъ сонце, пропаде пôдъ гнетомъ насилія. Тогдышна жь бо державна власть не то що не отступила отъ свого, а ще въ 1850 р., а оттакъ другій разъ въ р. 1852 заострила заборону въ р. 1832.

(*Дальше буде.*)

въ судахъ, бо се одно прибѣжище Русина передъ покараньемъ высылкою на Мазуры (хочь п. Петро Лѣниньскій таки дôстався до Дембицы!), — але чи судовй урядники Русины можутъ користати нынѣ зъ того права, якого для нихъ домагаеся „Krаj“, щобы писали рускй рефераты рускимъ письмомъ, якимъ писана вся руска литература и якого учатъ въ школахъ? Нѣ, не можутъ, — такъ само якъ всякй другй урядники. „Dziennik Pol.“ каже: „Намъ не случилося бачити рускои грамоты намѣстництва и выдѣлу краевого, котра не булабы написана рускимъ письмомъ.“— Мы готовй служити доказами! За часôвъ п. маршалка Русина Зыбликевича мы ще не бачили грамоты зъ Выдѣлу краевого писаной рускимъ письмомъ! А руского письма уживаютъ гдеякй нашй автономичнй и правительственнй власти тôлько тогды, коли взываютъ рускій народъ до грошевыхъ складокъ або до выявлюваня якого патріотичного чувства. Мы знаемъ и такй уряды, где написанй урядниками Русинами рефераты рускимъ письмомъ — предсѣдателѣ даютъ переписувати латиньскимъ абецадломъ... О тôмъ всѣмъ мусятъ же и польскй газеты знати, — по щожь облудно удавати несвѣдомôсть!..

„Поляки — каже наконець „Czas“ — нѣчимъ не вязали (krępowali) и не будутъ вязати народного розвою Русинôвъ. Они Русинамъ спріяютъ...“ — Справдѣ оригинальне „спріянье“! Такого самого „спріяня“ дôзнаютъ Поляки въ Познаньщинѣ ôтъ Нѣмцѣвъ! Тай що треба розумѣти пôдъ „народнымъ розвоемъ“ Русинôвъ, котрому Поляки спріяютъ! Мы вже бачимо, якъ они спріяютъ розвоеви суспôльно-политичному, якъ спріяютъ розвоеви шкôльному и церковному, о економичнôмъ бесѣды нема, — о якôмъ же се „розвою народнôмъ“ бесѣда? „Czas“ натякае щось про „театръ рускій“. Ага, вже розумѣемо. Се тымъ спріяютъ нашому розвоеви народному, що минувшого року соймъ театрови рускому не хотѣвъ пôдвысщити субвенціи о одну тысячку, — коли тымъ часомъ стôлько тысячокъ ухваливъ для польскои оперы, котрои не було и нема! Се мабуть и тымъ спріяютъ розвоеви народному, що минувшого року выдѣлъ краевый ôтмовивъ дрôбнои запомоги на першій рускій Словарь! А за его примѣромъ пôшла и краковска академія наукъ, на котру стôлько тысячокъ складае податками и рускій народъ! Отсе то маe бути тымъ „спріяньемъ народному розвоеви“? Вже розумѣемо.

Мы уважали не безкористнымъ представити нашимъ читателямъ полемику „Czas-у“ и „Dziennik-a Pol.“ (органу верховодячои партіи краковскои и органу польскихъ псевдодемократôвъ) съ ôтзывомъ „Krаj-у“, щобы дати спôзнати, якй думки и погляды пануютъ теперь въ галицко-польскôй прасѣ на ôтношенье Полякôвъ до Русинôвъ, — въ пору, коли зъ гдеякихъ сторôнъ проговорюютъ щось о якôйсь „згодѣ“... Мы бачимо, що двѣ представительки галицко-польскихъ партій высказуются противъ справедливого поладженя ôтношень польско-рускихъ и стоятъ за тымъ, щобы було, якъ бувало.

Кто на тôмъ стратитъ, чи Русины, чи Поляки и яке Русинамъ въ нынѣшнôй важнôй добѣ политичнôй занятй становище, — о тôмъ скажемо слѣдуючимъ разомъ.

Справозданя зъ выборôвъ до сойму.

Выбôръ въ Богородчанахъ. Небавомъ вже маe ôтбутися новый выбôръ посла до сойму зъ сельского округа Богородчаны-Солотвина на мѣсце старосты п. Лукасевича. Противъ першого выбору внесли рускй выборцѣ протестъ, — котрый однакъ нынѣ по примусовôй резигнаціи п. Лукасевича, являeся безпредметовымъ. Щобы новый выбôръ посла выпавъ въ користь Русинôвъ, потрѣбно, щобы всѣ рускй патріоты и выборцѣ выступили съ найбôльшою енергією и неустрашимостею, и щобы наученй сумнымъ досвѣдомъ, старалися поправити свои блуды и поповнити недостатки. Длятого здаeся намъ конечно потрѣбнымъ представити исторію першого нещастившогося выбору нôсля матеріялôвъ, якй у насъ пôдъ рукою.

„Упадокъ нашъ, — пишутъ намъ зъ Богородчаньского, — есть наслѣдкомъ индивидуальнои оспалости и нерадѣня, и нѣякй правнй средства не поможутъ, если самй не доложимо рукъ нашихъ для поправы нашого быту и характеру. Если хочемо положенье наше змѣнити на лучше, то починаймо найперше ôтъ себе, и доти не буде намъ лучше, доки самй не поправимося въ нашихъ стремленяхъ и обычаяхъ. Такй гадки насунулися намъ по збувшихся выборахъ на посла до сойму львôвского въ Богородчанахъ дня 29 мая 1883. Съ болемъ серця голосимо: „мы упали“, — и не диво, бо мы зле, неневно стояли. Годѣ намъ и тужити за побѣдою въ тôмъ до недавна ще прославленôмъ чисто-рускôмъ повѣтѣ, за побѣдою въ часѣ послѣдного выбору, коли не всѣ мали силу и охоту боротися! Не було волѣ, не було охоты, не було смѣлости, не було патріотизму до борбы народнои, интелигентнои, до борбы честнои за права Руси! Наша нерадивôсть, оспалôсть и самолюбство, матеріяльна оглядноôсть, бракъ почутя чести народнои — вѣдомй далеко и широко. Народъ убогій, непросвѣченый, гдекуда здеморализованый, являeся намъ тою дитиною, що безъ проводу и щирои ôтцѣвскои опѣки, блукае по бездорожахъ и манôвцяхъ, и дуже часто запропащуe найдорожшу батькôвщину. Мы зовсѣмъ не можемо во зло вмѣнити рускому народови при нынѣшныхъ ôтношеняхъ, що не маe ще свѣдомости своихъ правъ народныхъ и почутя своеи силы, — бо чи всюда народъ маe ôтъ рускои интелигенціи добрый провôдъ? При всякихъ выборчихъ неудачахъ мы головно нарѣкаемо на народъ, але близше не придивляемося, кто бôльше виноватый: Чи темный народъ, чи просвѣченый на академіи неодинъ проводиръ народа!

Въ чисто рускôмъ повѣтѣ Богородчаны-Солотвина, где до недавна выходивъ рускій кандидатъ, по разъ третій вже политичнй нашй ворогы побороли насъ и 29 мая. *Для лекшого переведеня выборчои кампаніи завязався въ Богородчанахъ комитетъ польскій, на чолѣ котрого ставъ* адъюнктъ суд. п. Янъ Графъ. Въ своихъ „сѣрчистыхъ“ промовахъ съ фанатизмомъ и съ клеветами выступавъ противъ Русинôвъ. Дня 14 мая с. р. на зборѣ комитету въ Богородчанахъ, на котрый всѣ вôйты були призванй, а 28 явилися, п. Графъ державъ довгу бесѣду, въ котрôй, захваливши свого кандидата яко ученого, доброго и миролюбивого чоловѣка, доказувавъ: 1. що рускій комитетъ не есть важный и компетентный народъ въ повѣтѣ заступати, а лишь польскій. 2. Що польскй послы народови рускому спріяютъ и згоды хотятъ; рускй же послы народъ лише туманятъ и незгоду сѣютъ. Коли передъ кôлькома роками дававъ польскій посолъ кн. Ад. Сапега въ огородѣ львôвскôмъ забаву, на котрôй и селяне рускй були, то дававъ рускимъ селянамъ пироги съ мясомъ дуже добрй и смачнй (!), а вашй проводирѣ даютъ вамъ також пироги нѣбы съ мясомъ, а якъ укусите, то тамъ „паокудна жаба“. 3. Що рускй репрезентанты, духовнй и свѣтскй, суть приклонными Москалеви и шизмѣ (ergo невѣрными нашому цѣсареви). 4. Що Русины навѣть противъ власного митрополита були збунтувалися, и що для того ôнъ мусѣвъ пти до Риму. Коли митрополитъ прощався съ нашимъ цѣсаремъ, то жалувався передъ нимъ: „Русины такъ збунтувалися противъ мене, що вже дальше я не мôгъ межи ними вытримати, и длятого ôтходжу до папы Римского“ (sic!).

По такôй бесѣдѣ заклинавъ п. Графъ начальникôвъ и выборцѣвъ, щобы не слухали своихъ проводирѣвъ и комитетôвъ, а старалися самй себе, або такихъ на выборцѣвъ выбирати, котрй голосувалибы на п. старосту. — Вже впередъ ц. к. староство на конференціяхъ дало начальникамъ громадскимъ инструкцію, кого выбирати а кого нѣ, но помимо намовы и пресіи комисарскои таки выбрано 16 священикôвъ выборцями. Именно въ Богородчаньскôмъ: 1) о. А. Заклиньского зъ Богородчанъ, 2) Ант. Андроховича зъ мѣста Лысця, 3) Стеф. Валявского зъ Лысця старого, 4) Волод. Паука зъ Саджавы, 5) Илію Пиндуса зъ Нивочина, 6) Ник. Теодоровича зъ Иваникôвки, 7) Ив. Глѣбовицкого зъ Грабôвця, 8) Василя Каминьского зъ Ляховець, 9) Ив. Охримовича зъ Похôвки, 10) Ем. Андроховича зъ Зарѣча, 11) Льва Витошиньского зъ Глубокого. — Зъ Солотвиньского повѣта судового: 12) о. дек. М. Галиковского зъ Порогôвъ, 13) М. Гордыньского зъ Старунѣ, 14) Іосифа Смольницкого зъ Крычки, 15) Іос. Могильницкого зъ Бабча и 16) Мих. Мудрака зъ Гвозда.

Нелегальностей при правыборахъ допускався ц. к. комисарь староства п. Гонсевичь и ц. к. адъюнктъ староства п. Ягошевскій. И такъ п. Гонсевичь при правыборахъ въ Саджавѣ, Нивочинѣ, Иваникôвцѣ, Похôвцѣ вымазувавъ зъ листы выборцѣвъ голосуючихъ зъ першого мѣсця священикôвъ и дописувавъ ихъ на послѣдне, щобы лишь священикъ не голосувавъ першій; а коли священики протестували противъ такои самоволѣ и ôткликувалися на уставу, то п. комисарь аргументувавъ „to nic nie szkodzi“! Свящennикамъ строго заказувавъ агитувати, а самъ намовлявъ войтôвъ, щобы и на себе голосували, бо то вôльно. П. Ягошевскій, котрый въ цѣлôмъ майже Солотвиньскôмъ перепропаджувавъ правыборы, ужывавъ всякихъ способôвъ, щобы лишь не допустити на выборця священика. Такожь и зарядъ скарбу Солотвиньского, именно директоръ Гессъ, въ добре зрозумѣлôмъ интересѣ съ всякою строгостею приказавъ всѣмъ своимъ пôдвластнымъ лѣсничимъ и офіціялистамъ, щобы всюда лишь лѣсничій, побережники и арендарѣ выйшли на выборцѣвъ. За тое зновъ треба признати похвалу зарядови и пп. урядникамъ скарбу Богородчаньского, що лишили Русинамъ на ихъ земли повну свободу дѣланя.

Мѣжь тымъ комитетъ рускій пôдъ проводомъ Всч. о. М. Галиковского, настоятеля деканата, ôтбувавъ свои засѣданя, и розвивавъ свою дѣяльноôсть въ повѣтѣ, — а коли вже правыборы були майже на укôнченю, предсѣдатель комитету запросивъ на 21 мая 1883 на засѣданье всѣхъ комитетовыхъ и выборцѣвъ до Богородчанъ. Около 200 людей явилося на зборахъ въ салѣ рады повѣтовои. Зъ стороны правительственнои явився самъ п. Александеръ Лукасевичь, ц. к. староста. О. Галиковскій, ôткрываючи засѣданье, объяснивъ въ короткôй, але ядернôй бесѣдѣ патріотичнôй цѣль зобраня, пôднося̀чи горячими словами важноôсть выбору посла на соймъ. — „Длятого пп. выборцѣ, не тратьмо надѣю, не слухаймо нѣякихъ пôдшептôвъ и намовъ, але по волѣ и серцю нашôмъ выберѣтъ кандидата Русина, щобы нашу руску справу боронивъ и щиро попиравъ!“ По тôй вступнôй промовѣ упросивъ собѣ голосъ п. Графъ и по руски сказавъ все, що знавъ, именно що ôнъ и всѣ Поляки въ Богородчанахъ (бодай на часъ выборôвъ) хотятъ згоды, а згода тая тогды наступитъ, якъ Русины выберутъ п. старосту! По тôй тенденційно безмысльнôй промовѣ п. Графа промовивъ о. А. Заклиньскій и звѣвъ бесѣду п. Графа ad absurdum. Въ салѣ повстало обуренье на напасти ц. к. судового урядника п. Графа. — По бесѣдахъ за и противъ наступила перерва для порозумѣня дотычно поставленя кандидата. Выборцѣ застановляючися надъ всѣми способами вилыву и силы агитаторскои, рѣшили попирати кандидатуру Русина ч. газды Олексы Барабаша зъ Богородчанъ старыхъ. О. предсѣдатель ôткрывши повторно засѣданье, удѣливъ голосу о. К. Пачовскому, котрый промовивши до выборцѣвъ, запытався: „Кого хочете пп. выборцѣ на посла?“ Всѣ одноголосно ôтозвалися. „Мы хочемо Русина!“ — „То п. старосты не хочете на посла?“ — „Нѣ, не хочемо, мы за Русинômъ будемо голосувати!“ — „До когожь то маете довѣріе?“ — „Мы хочемо Русина, газду Олексу Барабаша зъ старыхъ Богородчанъ!“ — була рѣшуча ôтповѣдь выборцѣвъ. Въ такій способѣ заманифестувалися выборцѣ рускй въ Богородчанахъ, даючи п. Лукасевичеви одноголосне вотумъ недовѣрія! Въ кôнци засѣданя Олекса Барабашь подякувавъ выборцямъ за тую особлившу честь и положене въ нѣмъ довѣріе, пôдносячи, що яко щирый Русинъ справы руского народа все буде боронити. — На тôмъ закôнчено засѣданье комитету руского передвыборчого въ день 21 мая 1883.

Коли правыборы були покôнченй, а результатъ въ гдекотрыхъ громадахъ (именно въ Солотвиньскôмъ) бувъ дуже неневный, рѣшилося кôлькохъ честныхъ селянъ-патріотôвъ, - зъ Богородчанъ Старыхъ: ч. газда І. Олексѣй 64-лѣтный старикъ (отець двохъ рускихъ священикôвъ), Никола Решетыло (отець сына въ бурсѣ Станиславôвскôй), В. Момотъ, Т. Куцанюкъ, Т. Дутка зъ Ляховець и Василь Яреминъ, — удатися въ повѣтъ Солотвиньскій, щобы остаточно порозумѣтися съ неневными и легкодушными выборцями и зъеднати ихъ голосы для руского кандидата. Но заразъ заденунціювавъ о тôй зовсѣмъ легальнôй екскурзіи одинъ заушникъ п. Лукасевича, а староство сейчасъ выслало п. Ягошевского съ цѣлымъ ôтдѣломъ жандармеріи зъ Богородчанъ и Солотвины въ погôнь. При помочи жидôвъ удалося гдеякихъ половити, покувати, и ôтставити найперше до тюрмы въ Солотвинѣ, а зъ ôттамъ на другій день для бôльшого пострахy и розголошеня по селахъ приставили ихъ пôдъ конвоемъ жандармеріи до Богородчанъ до индагаціи передъ п. старосту. Не ôткрывши нѣчого противзаконного, було можна выпустити ихъ на волю, — но где тамъ! sic volo, sic jubeo, ведѣтъ ихъ, жандармы, назадъ до Солотвины! — Ц. к. староство такою терористичною штучкою не мало вилынуло на умы рускихъ выборцѣвъ, котрй зъ перестраху потому далися лекше зъ правои дороги звести польскимъ и жидôвскимъ агитаторамъ. А треба знати, що агитаторы мали въ рукахъ до 1000 зр. на пôдкупства!

Прійшовъ день выборôвъ. Зô всѣхъ сторôнъ стали прибувати выборцѣ. По ранномъ богослуженю зôбралися выборцѣ до приватного дому, где одушевляючо промовивъ о. Заклиньскій, поручаючи солидарно голосувати на Олексу Барабаша. Въ сали выборчôй самъ п. староста аранжувавъ выбôръ комисіи. Русины поставили внесенье, щобы въ складъ комисіи выбрати: 1) о. И. Галиковского, 2) о. Вол. Паука, 3) о. Ник. Теодоровича и 4) газду Николу Бассараба зъ Ляховець. На се повставъ гаспадскій крикъ и вискъ Полякôвъ и жидôвъ, котрй обѣ руки пôдносили до горы и кричали: „aj waj, aj waj! Мы тыхъ не хочемо! aj waj! wus, nur Galleches, ech will nischt!“ Прійшло до поименного голосованя: 57 голосами противъ 54 противна партія выбрала 4 членôвъ комисіи. До тыхъ 4 Полякôвъ дôбравъ п. староста ще Андрѣя Гарбуза, Вольфа Клеттера и (для ока) о. Стефана Валявского зъ Лысця. П. Графъ и тутъ дався выбрати предсѣдателемъ комисіи, и по его промовѣ розпочалось голосованье, котре пôдъ напоромъ урядникôвъ выпало для Русинôвъ некористно. (П. Ченій, адъюнктъ податковый крычавъ: „Ja c. k. urzędnik, mnie wolno agitować, a ksiądz niech stuli pysk!“ и пôднося̀въ руку до о. Охримовича зъ Похôвки).

П. Графъ на кождôмъ кроцѣ старався въ своѣй загорѣлости а до того несвѣдомости устави уневажняти легитимаційнй карты тремъ рускимъ священикамъ, именно о. Ник. Теодоровичеви, о. В. Паукови и о. Ю. Охримовичеви. Але протестъ о. В. Паука и поученье зъ уставы замкнуло ему уста. Двомъ першимъ закидавъ, що не суть ще по рокови „парохами“, а третому, що не есть ще „актуальнымъ сотрудникомъ“! Злоба вже крайна! Вже було того за богато самому п. старостѣ, тожь робивъ уважнымъ п. ц. к. адъюнкта Графа, щобы не выдававъ собѣ такого testimonium paupertatis... Коли кто на п. Лукасевича голосувавъ, то досыть було сказати „на п. старосту“, а п. Графъ вже самъ пôдповѣдавъ имя п. старосты. Колижь два рускй выборцѣ помылилися и сказали: Олекса „Бассарабъ“ (замѣсть Барабашь), але въ тôй хвили самй поправилися, ого! вже такій голосъ бувъ неважный. Коли счислити голосы урядникôвъ, 17 жидôвъ, голосы вирильнй, офіціялистôвъ скарбу Солотвиньского,— то не много треба було Микитъ Хрунѣвъ, щобы вороги нашй побѣдили! На 108 голосуючихъ получивъ нашъ кандидатъ Олекса Барабашь чистыхъ якъ слеза 33 голосôвъ, а п. Лукасевичь 72 паршивыхъ. Зъ 16 священикôвъ 13 голосувало солидарно за рускимъ кандидатомъ, а 3, с. е. 1) о. І. Глѣбовицкій зъ Грабôвця, 2) Вас. Каминьскій зъ Ляховець (тіи оба цѣлкомъ не приѣздили до выбору) и 3) о. Левъ Витошиньскій зъ Глубокого (коло Богородчанъ) ôттягнулися ôтъ голосованя! Два першй вѣкомъ старшй, немôчнй, може и черезъ слабôсть не могли брати удѣлу въ выборахъ, — але що за политику мавъ о. Витошиньскій, котрый бувъ въ сали и разомъ съ своимъ дякомъ Паливодою усунувся ôтъ голосованя? (Другій его парохіянинъ-выборець Андрѣй Снѣгуръ зъ Хмелѣвки голосувавъ на старосту). Подôбно бувъ зробивъ о. Витошиньскій въ 1881 р. и толкувався тымъ, що бувъ противный лишь кандидатурѣ о. Заклиньского, а на кождого другого Русина бувбы голосувавъ. Теперь мавъ случай. Въ Росôльнôй кодеканальнй выбрали и его до комитету выборчого, бравъ удѣлъ въ нарадахъ, съ его порозумѣньемъ розширено комитетъ и скликано збôръ выборцѣвъ, где поставлено кандидата. О. Витошиньскій мôгъ на зборѣ поставити другу яку кандидатуру, коли бувъ противный Барабашеви... Того не учинивъ, а въ послѣдноô хвили ще пошкодивъ, злымъ примѣромъ, бо коли одинъ священикъ попрекавъ одного выборця, для чого не голосувавъ за рускимъ кандидатомъ, той ôтповѣвъ: „А чому кєьондзъ зъ Глубокого утекли тай не голосували и ще казали своему паламареви Паливодѣ утѣкати и не голосувати на Олексу Барабаша?“ И щожь було казати на таке dictum acerbum?

Чести достойный выборець ч. газда Василь Легонякъ зъ Гвозда (повѣта надвôрняньского), котрый пôдкупленый, зложивъ пятку передъ комисію и ôтдавъ голосъ на руского кандидата!

Священики выборцѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министерство просвѣты*) задумуe съ початкомъ року шкôльного 1883/4 завести въ австрійскихъ академіяхъ техничныхъ выклады електро-техничнй. Въ тôй цѣли выслало министерство дра Вальтенгофена, професора политехники въ Празѣ до Нѣмеччины и препоручило ему, щобы перестудіювавъ существуючй въ высшихъ заведеняхъ науковыхъ катедры и ôтдѣлы електротехничнй. — Проф. Вальтенгофенъ повернувъ вже

зъ подорожи и зложивъ обширне справозданье, предкладаючи заразомъ свои внесеня що до заведеня електро-техничныхъ катедръ въ Австріи. Дръ Вальтенгофенъ уважае для дуже важныхъ причинъ заведенье выкладовъ зъ того предмету конечнымъ, а министерство просвѣты приняло всѣ его предложеня и рѣшило завести першу катедру електро-техничну на политехницѣ въ Вѣдни, вже въ слѣдующомъ роцѣ школьномъ, постаравшися о вставленье отповѣдной цифры въ буджетѣ на рокъ 1884. — На прочихъ академіяхъ техничныхъ не будутъ поки що системизованй особни катедры, бо сему стоитъ на перешкодѣ положенье финансове державы, але за то катедры физики, котрыхъ часть интегральну становитъ наука о електротехницѣ, будутъ отповѣдно розширенй. Правительство звернуло увагу на то, щобы такъ для катедры вѣденьскои, що мае небавомъ откритися, якъ и для прочихъ науковыхъ заведенiй придбати отповѣдни средства науковй и занменовало проф. Вальтенгофена своимъ репрезентантомъ на выставѣ електричнои въ Вѣдни, даючи ему заразомъ повномочіе закупити потрѣбни для цѣлей науковыхъ апараты, моделѣ и пр.

(*Въ справѣ кандидатовъ нотаріяльныхъ*) выдало министерство справедливости розпорядженье, въ котромъ звертае увагу на невластивости, якй лучаются при конкомотаціи прошень о посады нотаріяльнй. Министерство пригадуе давнѣйше розпорядженье зъ 26 сѣчня 1876, посля котрого квалификаціи для кандидатовъ нотаріяту, стараючихся о посады, маютъ выдавати комнаты нотаріяльнй, а лишь въ случаяхъ дуже наглыхъ, где не можна засягнути гадки комнаты нотаріяльнои, може предсѣдатель комнаты самъ выдати квалификацію, мае однакожь завѣдомити о томъ комнату нотаріяльну. Квалификація мае бути вписана до протоколу съ додаткомъ поясняючимъ, на якой подставѣ си здѣлано.

(*Австрійско-угорска конференція цлова*) маеся зобрати въ половинѣ вересня с. р. въ Пештѣ. Предметомъ обрадъ маютъ бути инструкціи для делегатовъ австрійского и угорского правительства, котрй въ половинѣ жовтня маютъ въ Парижи прійнати участь въ переспранахъ надъ новымъ французко-австрійскимъ трактатомъ торговельнымъ и надъ конвенцією о повздержаню заразы на рогату худобу. Конференція пештеньска мае такожь застановитися надъ справою уладженя австрійскихъ торговельно-политичныхъ отношень до Туреччины.

(*Для уложеня спольного буджету*) отбудутся конференціи спольныхъ министровъ доперва въ половинѣ вересня.

(*Переговоры въ справѣ концесіи*) на будову желѣзницѣ Чача-Звардань, котра мае получити галицку желѣзницю трансверзальну съ сѣтею угорскихъ желѣзныхъ дорогъ, зачнутся посля уряловыхъ донесень дня 29 л. серпня. Дотычнй предложеня правительства маютъ вже на осѣннои сесіи бути предложенй до парляментарного трактованя.

(*Заповѣдана отъ давна конференція министровъ*) отбулася въ Вѣдни дня 22 л. серпня. Конференціи проводивъ цесарь, а участвовали въ нѣй министеръ справъ заграничныхъ гр. Кальноки, министеръ войны гр. Биляндтъ, министеръ спольного скарбу гр. Калій, президентъ угорскои рады министровъ Тиша, гр. Шапари, дальше Бедекович и банъ хорвацкій Пеячевичъ. Характеристичне се обстоятельство, що зъ министровъ австрійскихъ не бувъ до пересправъ нѣкто завозваный. Що було причиною выключеня отъ нарадъ репрезентантовъ долитавского правительства — не знати, фактъ сей однакожь подносится въ прасѣ, позаякъ таке ексцепованье вже дуже давно не практикувалося. Конференціи министровъ мали продовжатись и на другій день с. м. 23 серпня. — Що ураджено на конференціи министровъ, дотеперь ще нѣкто не умѣе нѣчого позитивного сказати. Се есть только певне, що предметомъ нарадъ були непорядки въ Загребѣ, а на се вказуе межи иншими такожь и тое обстоятельство, що въ конференціи бравъ участь баронъ хорватскій Пеячевичъ и министеръ хорватскій Бедекович, о всѣмъ прочѣмъ можна буде доперва вносити зъ мѣръ, якй предприйме угорске правительство. Здаеся, що въ томъ отношеню заходитъ велика рожниця въ поглядахъ межи Тиссою а хорватскимъ правительствомъ, а тое обстоятельство утрудняе именно значно ходъ конференціи, котрои задачею въ першой линіи ухилити непорозумѣня. Въ виду того можна сподѣватися кризы правительства хорватского и тому то не належитъ зовсѣмъ игнорувати поголоскъ о уступленю бана Пеячевича. Посля заявленъ официозного органу Тисы „Nemzet“, на скликанй теперь конференціи министровъ не маются трактувати вспольнй предложеня для делегацій, але только певнй якись вспольнй справы а властиво справа непорядковъ загребскихъ належача до компетенціи выключно угорскихъ властей, о котрой однакожь президентъ угорскихъ министровъ уважае задля важности предмету отповѣднымъ, повѣдомити своихъ австрійскихъ и спольныхъ товаришевъ. Якъ небудь слова угорскои официозной газеты дуже не ясней и не можна зъ нихъ довѣдатися, чому то уважае Тиса рѣчею конечною информувати о становищу угорского правительства въ справѣ загребской, спольныхъ та австрійскихъ колеговъ, то фактъ участи спольныхъ министровъ, здаеся, на те вказуютъ, що на конференціи розбиралося питанье вилыву, якій можутъ мати репресійни мѣры угорского правительства противъ Хорватовъ на политику заграничну, именножь на становище Австріи въ окупованыхъ краяхъ. Въ сферахъ вѣденьскихъ уважаютъ именно Хорватовъ дуже важнымъ факторомъ въ политицѣ оріентальной Австріи и оглядне обходженьеся съ ними представляеся тамъ политичнымъ постулятомъ, коли противно Тиса есть репрезентантомъ того направленя, котре видитъ въ репресіи одиноке средство полагодженя справы хорхатскои.

(*Споръ граничный межи Галичиною и Угорщиною*) споводовавъ высланье на мѣсце мѣшанои комисіи. Отъ ненамятныхъ часовъ уважалося озеро въ Татрахъ подъ назвою „Морске око“ приналежнымъ до Галичины. Мимо того зъумѣли Угры его заанектовати для себе и на всѣхъ своихъ картахъ школьныхъ представили дотычну область, яко приналежность Угорщины. Пытанье се, котрого до теперъ нѣкто не подносивъ, такъ якъ претенсіи Угорщины нѣкому не були звѣстнй, набрало практичного значеня. Князь Гогенлоге купивъ недавно маетность и позаякъ хоче знати, до котрои державы она належитъ, поднѣсъ пытанье приналежности спорнои области. Мадяры не маютъ на доказъ своихъ правъ жадныхъ документовъ и основуютъ свою претенсію на школьныхъ картахъ, коли противно, делегаты галицкого намѣстництва и выдѣлу краевого поклику-ются на столѣтне преданье. Въ комисіи мѣшанѣй, що зачала свои пересправы дня 16 л. серпня прійнявъ участь зъ стороны галицкого выдѣлу краевого совѣтникъ Мохнацкій. Результатъ пересправъ поки-що незвѣстный.

(*Агитація противъ новелъ школьнои*) ведеся въ Высшой Австріи на велику скалю. Недавно оголосивъ выходячій въ Линцу „Volksblatt“ формулярѣ подань и протоколовъ засѣдань радъ громадскихъ для тыхъ громадъ, що задумуютъ внести петиціи за 6 лѣтною наукою школьною, за школами недѣльными и повденною наукою. Клерикальнй послы до рады державнои и до сойму краевого оголосили рѣвночасно отозву до выборцевъ, въ котрой заохочуютъ ихъ до якъ найчисленнѣйшого вношеня петицій за заведеньемъ 6-лѣтнои науки. Зъ тои причины пануе межи Чехами велике невдоволенье. Не кажучи вже о сторонництвѣ молодыхъ Чеховъ, котрй отъ разу були противнй новели школьной и только щобы не зломити солидарности, голосовали за закономъ,

выступаютъ противъ забаганокъ клерикаловъ такожь и Старо-Чехи, що були найважнѣйшимъ факторомъ въ компромисѣ о новелю школьну. Въ ч. 197 въ 19 л. серпня посвятила „Politik“ сей справѣ вступну статію, въ котрой строго критикуе становище клерикальнои партіи супротивъ новелѣ школьнои, вказуе на трудности, якй стрѣчала новеля, поки сталася закономъ, и пригадуе клерикаламъ, що законъ ухваленый зостав въ палатѣ словъ большостею лишь трохъ голосовъ. „И чи малобыся се ще разъ повторити?“ — пытае „Politik“. Найраціональнѣйшій способъ полагодженя сеи справы бувъ, лишити рѣшенье си соймамъ краевымъ, якъ того жадало перше внесенье Лахтенштайна, колижь его не принято, то нема що робити. Одинъ ще выходъ зъ трудного положеня, се ухваленье закона по мысли резолюціи Квичали. Наколи сторонництво клерикальне на се рефлектуе, то Чехи готовй его попирати, въ противномъ случаю не хочутъ они вже и думати о розправахъ парляментарныхъ надъ новелею школьною.

(*Кривошіянскій утікачъ*), що недавно повертали зъ Чорногоры, поставленй передъ военнымъ судомъ въ Катаро. Зъ ихъ зознань, котрй они зложили передъ судомъ, мае посля донесень „P. Lloyd-a“ выплывати, що они вернулися до Дальматіи для недостатку поживы и длятого, що не могли погодитися съ своими ватажками. Слѣдство выказало дальше, що интеллектуальными виновниками повстаня були одинъ членъ рады громадскои зъ Ризано и попъ-монахъ Катуричъ зъ православного монастыря въ Банѣ, що лежитъ въ половинѣ дороги межи Ризано и Перасто. Радный и монахъ уязненй, а въ Ризано, где мае бути много компромитованыхъ, всѣ дуже сконстернованй. Люде, що приходятъ зъ Чорногоры на базаръ до Катаро, оповѣдаютъ, що жителѣ побережа Бока, боячися компромитуючихъ зознань колишныхъ повстанцевъ уживаютъ всѣхъ средствъ, щобы ихъ повздержати отъ повороту до Австріи. Бажаючихъ вернутися на родину, отстрашували агенты зъ Бока, оповѣдаючи имъ, що повернувшихъ чекае страшна доля: Ихъ женокъ надъуживали живучй теперь въ Кривошіи вояки, а онй самй идутъ на певну смерть. Щобы скорше повести слѣдство, выслано недавно до Катаро третого авдитора.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Московскій ген. губернаторъ кн. Долгоруковъ прощався зо всѣми своими другами и подчинеными, бо выѣзджае за урлопомъ и якъ кажутъ вже больше не поверне на свое давне становище. Кажутъ що въ Петербузѣ невдоволенй его дѣяльностею подчасъ коронаціи въ Москвѣ, хочь тамъ тогды мавъ бути взорцевый порядокъ. Щобы уникнути всякихъ овацій и демонстрацій достае онъ урлопъ на два мѣсяцѣ а черезъ той часъ буде его заступовати гр. Петро Шуваловъ а може навѣть котрый великій князь. — „Pol. Corr.“ дементуе теперь поголоску будьтобы Россія розставила вздовжь пруской границѣ значнй масы войска; посля сего доносу мало россійске правительство розставити тамъ лишь незначнй отдѣли для лѣпшого стереженя границѣ передъ перемитниками. — По поводу рожныхъ комбинацій що до будущои войны съ Россією кажутъ „Петерб. Вѣдом.“: „Политичне положенье Россіи есть нынѣ о столько добре, що она въ союзѣ съ балканьскими державами и отповѣднымъ поступленьемъ може знову тое направити, що стратила на берлиньскомъ конгресѣ“. — Подорожь царскои пары до Даніи вже на певно постановлена. — Инспекція ген.-губернатора Гурки говно теперъ звернена на крѣпости и желѣзницѣ въ Царствѣ Польскомъ. Отъ нового року 1884 будутъ увольненй всѣ урядники желѣзниць, котрй не суть россійскими поддаными. — По скончено жнивъ обавляются въ цѣлой Россіи жидовскихъ погромовъ. Поселя „Новостей“ хотѣла товна селянъ, що коло Ростова надъ Дономъ зарабовала жидовску хату, достатися до самого Ростова; губернаторъ перешкодивъ тому въ той способъ, що казавъ скоро зобрати мостъ на Донѣ. Якъ говорятъ хоче правительство установити въ полудневo-всходныхъ провинціяхъ одного губернатора съ найобширнѣйшого властею. На се становище мае бути призначеный великій князь Михаилъ.

Норвегія. Въ Христіянії розпочався 8 с. м. займаючій процесъ противъ министровъ. Обжалованыхъ есть одинайцять и кождый зъ нихъ буде судитися окремо, такъ що процесъ скончится не скорше якъ въ жовтню. Министровъ обжаловано въ томъ, що 1) дорадживали королеви, щобы не давъ своеи санкціи постановленямъ стортинга (норвегскои палаты) зъ 1880 р., черезъ що они стратили законну силу; 2) що правительство не хотѣло выплатити сумы, асигнованои стортингомъ въ хосенъ народного узброеня; 3) що они жадали санкціи короля только для гдекотрыхъ частей постановлень стортинга, не звертаючи зовсѣмъ уваги на другій его жаданя. — Процесъ розпочався зъ того, що розбирано насампередъ, колько зъ 38 судіевъ для кождого обжалованого призначити. Министрови Зельмеру призначено 12 судіевъ. Процесъ сей мае немале значенье политичне. Отъ давна вже ведеся межи Норвегією а Швецією завзята борба; вольнй, до республиканизму склонній Норвеги не можутъ погодитися съ монархичными установами Швеціи и зъ отси безъустанна вражда межь обома народами. Процесъ сей однакожь не помиритъ обохъ народовъ по той простой причинѣ, що рикодагъ (рада державна) мае только право розсуджати провины министровъ противъ ихъ обовязку, а не провины политичнй.

Болгарія. Двѣ недѣлѣ передъ поворотомъ Соболева до Софіи голосили вже о томъ прихильнй ему газеты и завзывали жителевъ до остентаційного его принятя. Противно, зовсѣмъ спокойно и безъ всякихъ остентацій отбувся пріѣздъ князя. Се поясняютъ тымъ, що нѣкто не знавъ коли онъ мае пріѣхати. Заразъ по пріѣздѣ князя обсыпали его рожными жалобами на министровъ. Першимъ дѣломъ князя було, що отпустивъ министра юстиціи Теохарова. Сей министеръ, котрый зъ ласки Соболева такъ высоко станувъ, отпустивъ не менше якъ 60 судовыхъ урядниковъ и попереносивъ около 70 другихъ; се зробило въ краю великій неладъ въ судовництвѣ. На мѣсце Теохарова покликавъ князь Стоянова и знесъ, мимо прошеня Каульбарса, всѣ розпорядженя Теохарова, выданй въ часѣ своеи неприсутности. Такъ само знесъ князь гдеякй розпорядженя Соболева, именно усунувъ префекта въ Врацѣ, именованого президентомъ министровъ и обсадивъ тое мѣсце давнымъ префектомъ. Енергія князя мала въ Болгаріи зробити дуже добре вражѣнье. Характеристичнымъ есть новый поступокъ ген. Каульбарса. Заразъ по пріѣздѣ князя предложила ему рада державна жалобу на рожнй неправнй поступки министровъ а межи иншимъ жаловалася, що болгарскимъ официрамъ не признаютъ ихъ правъ и просила князя, щобы тому зарадивъ. Жалоба тая мусѣла переходити черезъ руки Каульбарса и сей казавъ зробити зъ неи вытягъ. въ котромъ каже, що рада державна жадае выдаленя всѣхъ россійскихъ официровъ. Сей вытягъ старався Каульбарсъ розширити якъ найскорше помѣжь россійскими официрами въ Софіи и представити такъ, будьтобы тая жалоба була подана державною радою по жаданю князя. Каульбарсъ осягнувъ симъ, що хотѣвъ, бо мѣжь россійскими официрами показалося заразъ велике негодованье, котре незабавкомъ въ войсковомъ клюбѣ на внѣ проявилося. Одинъ россійскій полковникъ, почавъ именно въ клюбѣ лихословити князя, противъ чого выступивъ одинъ болгарскій официръ и о мало що не прійшло до кровавои бойки. Одной болгарской газетѣ удалося достати згаданый вытягъ; она его оголосила и нападае теперь на Каульбарса за фалшованье а заразомъ жадае оголошеня автентичнои жалобы. Найважнійше, що князь зробивъ отъ часу свого пріѣзду есть, що розпорядивъ доповняючй выборы до собранія и велѣвъ по выборахъ заразъ его скликати. Поворотъ Соболева противъ волѣ собранія мавъ то доброго, що краевй сторонництва погодилися, чого доказомъ есть вже угода мѣжь Начевичомъ и Запковымъ на основѣ проекту ревизіи уставъ державныхъ.

Сербія Надзвычайна скупщина буде скликана на 24. вересня с. ст. Посля сербскои конституційнои уставы надзвычайна скупщина не може больше якъ разъ бути скликувана. Мандаты словъ до звычайнои скупщины скончилися вже 1. сѣчня с. р., однакожь вже послѣдного грудня м. р. задержало правительство скупщину зъ причины, що оно мало ще важну залагодити справу именно сербско-французку угоду торговельну. Такимъ способомъ скликуе правительство вже другій разъ надзвычайну скупщину противъ всякого права. Але якъ вже звѣстно, хоче правительство змѣнити дотеперѣшну конституційну установу и муситъ скликати длятого „велику скупщину“; длятого кажутъ опозиціонисты, що правительство скликуе лишь для того надзвычайну скупщину, щобы пересвѣдчитися, о скольке сильна опозиція и чого отъ неи можна сподѣватися. Малои скупщины не хоче правительство скликувати, бо боится, що она откинулабы проектъ, якій мае бути предложеный надзвычайной скупщинѣ, именно проектъ угоды всходныхъ желѣзниць, и не только звалилабы тымъ правительство, але може ще и обжалувалабы. Надзвычайна скупщина прійме однакожь сей проектъ и розойдеся домовь, а правительство буде мало способность побачити, о скольке сильна опозиція и тогды доперва скличе малу або може и велику ступщину або може и жадну. Передъ своимъ выѣздомъ до Ишль выдавъ король Милянъ указъ, въ котромъ заступаючой его радѣ министерскій не дозволяе давати амнестій, роздавати ордеры и т. д. Гдекотрй добачуютъ въ сѣмъ актѣ якусь обаву короля передъ радою министровъ — щобы она не узурповала собѣ власть суверенну, другій знову выводятъ зъ сего указу такй заключеня, що будьтобы король дозволивъ министерскій радѣ розвязувати навѣть скупщину и оголошувати станъ осады. — Нѣмецкій цесарь надавъ сербскому президентови министровъ Пирочанацови великій крестъ ордера червоного орла.

Чорногора. Князь чорногорскій пріѣхавъ 19 с. м. до Константинополя. Коли переѣзджавъ черезъ Дарданелѣ отдавали ему батеріи и войско княжеску почесть. Въѣздъ князя до Константинополя оповѣстило 21 выстрѣловъ арматныхъ. По пріѣздѣ заразъ пошовъ князь до султана до палаты Ильдисъ-Киоскъ, где его сей въ троновой сали принимавъ. Въ повъ годины по томъ отвѣдавъ султанъ князя и вручивъ ему велику ленту ордера Османіе съ брилянтами. Заразъ по принятю князя выславъ самъ султанъ телеграму до чорногорскои княгинѣ, въ котрой доноситъ си о щасливомъ пріѣздѣ князя и складае свои желаня по поводу подруженя княжни Зорки. Оба министры, сопроводжаючй князя, Радоничь и Пламеначь, получили велику ленту ордера Меджидье.

Альбанія. Гафизъ-паша мусѣвъ занехати свой приступъ противъ збунтованого племени Саля, бо повстанцѣ зобсовали дорогу. Направивши дорогу перейшовъ черезъ цѣлу область племены, стрѣчаючи только слабый опоръ и забравъ 25 закладниковъ. Познѣйше одержавъ розказъ отъ Наима паши, щобы ишовъ ему на помочь; перейшовши черезъ область Миридитовъ безъ всякого опору зъ стороны жителевъ прійшовъ въ горѣшну Дибру и спаливъ тамъ колька сѣлъ.

НОВИНКИ.

— **Новй читальнѣ** завязуются въ селѣ Курбцяхъ въ повѣтѣ тернопольскомъ и въ селѣ Круцску въ повѣтѣ жидачѣвскомъ. Статуты обохъ читалень переслали основателѣ до затвердженя ц. к. намѣстництву черезъ редакцію „Батьковщины“.

— **Зъ Цвѣтовы въ пов. бучацкомъ** одержуемъ слѣдующу допись: „Дня 16 (28) с. м. о 9-той годинѣ зъ рана откриваеся въ селѣ Цвѣтовой читальня. Основателѣ читальнѣ маютъ честь запросити на се торжество всѣхъ доокрестныхъ Русиновъ, щирыхъ народолюбцевъ, щобы своею численною участею звеличали той нашъ радостный и свѣтлый празникъ и заохотили гдеякихъ ще спячихъ нашихъ Русиновъ до працѣ для святои нашои отчины. Мы зъ своеи стороны будемо старатися, щобы нашихъ Гостей вдоволила програма торжества. — Съ поважаньемъ: *Федь Сапливый*, *Иванъ Андроховичь*, *Іосифъ Манастырскій* и другй основателѣ.

(+) **П. Марко Кропивницкій**, знаменитый нашъ артистъ драматичный, дававъ послѣдными часами съ своимъ товариствомъ представленя украинськй въ Ростовѣ. Зъ оттамъ пишутъ до „Южного Краю“, що Ростовцѣ зъентузіязмованй майстерскою грою п. Кропивницкого, прощаючися съ нимъ, зробили ему овацію, вручивши знаменитому артистови дуже цѣнный подарокъ: на срѣбной тацѣ срѣбну вызолочену бутильку и шѣсть срѣбныхъ вызолоченыхъ чарокъ. Таца и сосуды окрашенй епиграфами и написами, выражаючими высоку повагу таланта артиста и признанье публики за его многохосенну дѣяльность. — Зъ Ростова переѣхавъ п. Кропивницкій съ своимъ товариствомъ до Одессы, где, якъ доноситъ „Одесскій Вѣстникъ“, розпочне съ днемъ 15 (27) сего мѣсяця представленя.

— **Рускій народный театръ** подъ дирекцією И. Биберовича и И. Гриневецкого почне съ днемъ 1-го л. вересня давати представленя драматичнй въ Тернополи. Звертаючи увагу Вп. Публики рускои на умѣщене въ нынѣшномъ числѣ „Дѣла“ запрошенье дирекціи до абонаменту на представленя драматичнй, надѣемось що такъ мѣсцева интелигенція Тернополя якъ и зъ околицѣ попре щирй змаганя и труды дирекціи рускои сцены живою участею, а заохочуючи до участи также мѣщанъ и селянъ, допоможе нашому театрови сповнити мисію розбудженя національного почутя въ масахъ народу. Роботы польнй въ значной части покончень, а хочь предстоитъ ще сѣйба, то мимо того не сумнѣваемося, що щирй рускй патріоты зъумѣютъ погодити dulce cum utili. Не забуваймо, що рускй институціи, отже й рускій театръ, можутъ удержатись только щирою подмогою рускихъ патріотовъ, отже маемо повну надѣю, що Подолье зрозумѣе и сповнитъ и тутъ свой патріотичный обовязокъ!

— **Запрошенье до передплаты абонаментовъ.** Подписана Дирекція львовского руско народного театру маѣ честь завѣдомити ВП. Публику, що почавши отъ дня 1-го л. вересня урядитъ въ Тернополи въ сали Касиновой 15 представлень драматичныхъ. Репертуаръ новый зъ найлучшихъ творовъ нашихъ драматичныхъ писателевъ и найлучшихъ та найдобрнѣйшихъ переводовъ. Гардероба богата и нова. Дирекція доложивши всѣхъ можливыхъ змаганъ, щобы вымогамъ ВП. Публики

вповнѣ ôтповѣсти, має честь запросити ВП. Публику до предплаты абонаментôвъ. Цѣна абонаменту на крѣсло въ першихъ рядахъ на 12 представлень 8 зр. а. в. Билетъ фамилійный на 4 особы 3 зр.; на 3 особы 2 зр. 50 кр. Билеты фамилійнѣ продаются лишь до годины 6-ои. Билетôвъ абонаментовыхъ дôстати можна почавши ôтъ дня 20 л. серпня въ книгарни ВП. Леопольда Гилечка (Давнѣйше Ф. Чиллика). Съ глубокимъ поважаньемъ, Дирекція театру: *И. Биберовичъ и И. Грыневецкій.*

— **Щось не передъ добромъ** являются пôдъ нынѣшну пору дивнѣ дива на Руси. Дръ Генрикъ Ясиньскій стае въ оборонѣ русчины... Слѣпцѣ починаютъ провиджувати и знаходити на Руси таки не Польщу, а справдешну живу и управнену до жытя Русь!.. Се бо и мерцѣ встаютъ изъ гроба. Гдесь выкопуютъ якійсь старый Галичь... Збручь ôтдавъ намъ передъ кôлькома роками утопившогося въ нѣмъ Хорса Даждьбога... ба, властиво не намъ, бо того бога забрали Ляхи до Кракова.. А теперь знайшовъ, — якъ пишутъ польскѣ газеты, — краковскій археологъ Киркоръ навѣть и Чорнобога въ якôйсь печерѣ гдесь коло Єзуполя. Ôтъ Чорного бога, або Чорта походятъ, якъ звѣстно, хоробы, неурожай, вôйна... Не знати, чи єго заберутъ такожъ до Кракова, якъ забрали Золотого Дѣда або Бѣлбога, чи може лишатъ єго Русинамъ...

— **Гонителя Фараона** въ особѣ священика П. дочекались жиды и въ Галичанѣ. Зъ пôдъ Выбранôвки пишутъ до „Dziennik-a pol.“, що тамъ ôтбулася минувшои середы велика баталія противъ жидôвъ, заимпровизована однымъ священикомъ, котрого жиды ошахрували. Аки Филистины передъ Самсономъ, утѣкали хоробрѣ сины Израиля передъ попомъ, котрый самодругъ съ однымъ офицеромъ явившимся неначе зъ неба на заповѣданому поли, здобувавъ не Іерусалимъ, а одну жидôвску хату въ Выбранôвцѣ и выполошивъ богатырскихъ ей защитникôвъ окликомъ „Рѣжте жидôвъ“, пôдъ котрымъ булибы и стѣны Іерихона упали, не то преславнѣ Макавеи Выбранôвки.... Дописователь „Dziennika“ подае сей фактъ съ застереженьемъ, додаючи, що побѣдоносныхъ гонителѣвъ Израиля жандармерія арештувала.

— **ВП. Филипъ Залескій** ц. к. намѣстникъ Галичины зложивъ дня 23-го серпня въ руки єго Величества цѣсаря присягу. Обѣтови єго на урядъ тайного совѣтника були присутными гр. Кальноки, министеръ дѣлъ внѣшныхъ и генералъ-адъютантъ Мондель. Обѣтови на урядъ намѣстничій посередничивъ предсѣдатель кабинету гр. Таффе. По сихъ церемоніяхъ принимавъ єго монархъ на приватнôй авдіенціи.

— **Отже не буде вôйны.** За те ручитъ намъ фактъ оновѣданый однымъ Украинцемъ, що тыми днями вертавъ зъ Нѣмеччины на Украину. Подорожь свою зъ Кракова до Львова ôтбувавъ ôнъ поневолѣ съ кôлькома культуртрегерами. Культуртрегеры выправляли такѣ выски и крики и захôвувались такъ неприлично въ вагонѣ, що вывели зъ терпцю одного Ляха сидѣвшого въ сусѣднôмъ купе. Ôнъ вставъ, зробивъ уважными Нѣмцѣвъ на те, що они не самѣ въ вагонѣ, попросивъ ихъ чемно поводитись приличнѣйше. Нѣмцѣ не послухали. Слово по словѣ и прійшло до завзятои сварки, въ котрôй Ляхъ назвавъ культуртрегерôвъ худобою, за що получивъ прôзвище, котре намъ не личитъ повторяти. Обиженый скочивъ якъ опареный и бувбы помимо перегороды, передѣляючои вагонъ, потурбувавъ тиралієрôвъ Бисмарка, якъ бы не Украинець, котрый старався єго угомонити, а Нѣмцѣвъ привести до пôзнаня ихъ нечемности и брутальства. Однакъ даремнѣ були єго мировѣ речи, даремнѣ врозумлюваня, що якъ Ляхи съ Нѣмцями не погодятся, то готова въ предстоячôй вôйнѣ Москва выграти и забрати щасливый пôдъ Прусами Познань... Не помогло. Культуртрегеры не признавалися до вины и спôръ не скôнчився аж до самого Львова. А Меркурій пôсланець небесный взлетѣвъ на небо и сказавъ до богôвъ, що якъ-разъ пôдъ сю пору держали Kriegsrath на Олимпѣ: чи бути чи не бути вôйнѣ Прусъ съ Россією? Не бути! Ляхи съ Нѣмцями посварились и не станутъ имъ въ пригодѣ вôйны. И покивавъ Kriegsrath небесный головами и Зевсъ олимпійскій завырокувавъ потрясаючи кучеряву гриву: не бути вôйнѣ!

— **Зъ Щирця** пишутъ намъ: Празникъ Преображенія Господа и получене съ нимъ торжество уродинъ цѣсаря нашого ôтбулось у насъ торжественно. Службу божу ôтслуживъ въ мѣскôй церквѣ о. крыл. Тшеснёвскій, котрый по бл. п. о. Бублику обнявъ сю загально занедбану парохію, складаючуся зъ мѣста Щирця и зъ селъ Острôвъ, Пѣски, Ланы, Сердиця и Загородки. Саме богослуженье зачалося о 10 годинѣ, о котрôй дано 3 сальвы зъ моздѣрôвъ. Хоромъ занявся пробуваючій въ Ланахъ професоръ зô Львова п. Гр. Врецьона съ своими сынами и съ мѣсцевыми учителями пп. Савицкимъ, Гордзевичемъ и Швайковскимъ зъ Щирця, Дмитеркомъ зъ Ланôвъ, Корецкимъ зъ Пѣскôвъ и мѣсцевыми спѣваками. Спѣвъ на чотыри голосы зъ нотъ выпавъ надъ сподѣванье удачно. Мѣсцева интелигенція, а именно репрезентанты мѣсцевыхъ властей, явилася въ церквѣ въ комплетѣ и подивляла нашъ хорошій при добрôмъ хорѣ обрядъ.

— **Гр. Шамборъ** званый Генрикомъ V-ымъ, умеръ въ Фросдорфѣ дня 24-го серпня о годинѣ $7\frac{1}{4}$ рано. Бувъ ôнъ головою старшои линіи Бурбонôвъ, сынъ князя де Берри и княгинѣ Каролины Неаполитаньскои. Уродився въ Парижи дня 29 го вересня 1820 р. Дѣдъ єго Кароль X-ый зрезигнувавъ зъ престола Франціи въ наслѣдокъ липневои революціи 1830 р. на єго користь и зъ ôтси походятъ властиво претенсіи єго до французскои короны. По выгнаню Бурбонôвъ зъ Франціи выховувався ôнъ на дворѣ дѣда свого въ Празѣ. Прійшовши до мужескихъ лѣтъ, ставъ на чолѣ легитимистичнои партіи въ Франціи и перенятый духомъ ультрамонтаньства и абсолютизму ненавидѣвъ републику а вспиравъ правительство Наполеона III. По упадку того цѣсаря розвинула єго партія велику дѣяльнôсть, старобурбонцѣ и орлеанцѣ добились на выборахъ до парляменту бôльшости, ôнъ повернувъ зъ Франціи и мавъ надѣю засѣсти на столѣ дѣда свого Кароля X-го. Однакъ понеже фузія монархичныхъ стороництвъ єму не удалась, ôнъ выѣхавъ до Австріи и осѣвъ въ Фросдорфѣ. Пôдъ конець житя єго наступило поєднанье съ князями орлеаньскими. Однакъ ôнъ не лишивъ дѣтей и претендентами до трону Франціи лишаются по нѣмъ лишь князѣ орлеаньскѣ. Говорятъ, що Шамборъ перенѣсъ свои претенсіи до короны на найстаршого сына графа Парижа.

— **Страшна буря** лютилася въ пятницю дня 17 л. серпня надъ Залôзцями. Пишутъ намъ зъ ôттамъ: О 4-тôй годинѣ зъ полудня явилися чорнѣ хмары и сильными громами вѣщували зближаючуся катастрофу. Правдивый орканъ, о якôмъ хиба жителѣ Америки можутъ мати понятье, розпочавъ свôй шаленый танець а въ слѣдъ за нимъ спустили хмары зъ своихъ челюстей миліарды кульокъ градовыхъ. Буря тревала вправдѣ тôлько 20 минутъ, лишила однакъ за собою сумну руину, якои навѣть найстаршій жителѣ мѣсточка не памятаютъ. Куды окомъ глянешь, всюды бѣлѣли ниви и поля, а дерева простягаютъ свои поломанѣ вѣти. Верства граду доходила декуды грубости 20 центиметрôвъ, пригнетаючи своимъ тягаромъ всѣ земнѣ плоды. Доперва дощова вода усунула єго, забрала съ собою всѣ, що тôлько земля въ тôмъ роцѣ зродила и лишила нашихъ хлѣборобôвъ въ крайнôй нуждѣ, безъ кусника хлѣба и безъ способу до працѣ. Злива була такъ велика, що въ чистôмъ поли утопилося кôльканайцять штукъ худобы. Одинъ хлопець переполоханый бурею положився въ борозду. Вода замулила єго и омлѣлого выдобуто доперва на другій день зъ пôдъ намулу. Буря завалила двѣ стодолы, позрывала стрѣхи зъ хатъ, а градъ выбивъ майже всѣ шибы въôкнахъ. Шкода выноситъ около 100.000 зр., а въ незначнôй тôлько части була убезпечена. Громада стараєся справдѣ о безпроцентову пожичку и о опустъ податкôвъ, — однакъ все то не зарадитъ нуждѣ тыхъ кôлькадесятъ родинъ, котрѣ удержувались тôлько зъ працѣ рукъ своихъ, а котрымъ въ однôй хвили усунулася всяка можливôсть до зарôбку. Комитетъ выбраный для помочи, просивъ вже дотычнѣ власты о позволенье збирати складки, однакъ доки оно надоспѣе, упаде много нещастныхъ пôдъ тягаремъ нужды и горя. Просимо отже нашихъ народолюбцѣвъ о милосердіе для тыхъ кôлькадесять нещасливыхъ родинъ и пôдаємо до прилюднои вѣдомости, що предсѣдателемъ комитету, уповаженнымъ пріймати складки, есть п. Мартинъ Мойсеовичь, нотарь зъ Залозець. Ратуйте краяны!

(+) **Жидôвска спекуляція.** До кіевскихъ газетъ доносятъ о такôй спекуляціи жидôвскôй. Пôдъ часъ поры робочои селяне рѣдше учащаютъ до шинкôвъ, а въ гделкихъ мѣсцевостяхъ зовсѣмъ не ходятъ. Шинкарѣ-жиды сказали собѣ: „Коли гора не прійшла до Магомета, то Магометъ пôйде до горы“. И отъ жидъ бере на вôзокъ барывку горѣвки и ѣдучи селомъ, задержуєся при кождôй хатѣ, желае щасливыхъ жнивъ и честує господарѣвъ и господинѣ горѣвкою. Почестувавши каже: „Ню, а теперь дайте менѣ, що Богъ давъ!“ Господинѣ, зрушенѣ такою кречностею жида, обдаровуютъ єго крупами, мукою, яйцями и т. п., — розумѣеся, все то бôльше варта, якъ горѣзка!... На таку хитру спекуляцію взялися жиды въ уѣздахъ кіевскôмъ и радомысльскôмъ.

— **Страшный выпадокъ** приключився недавно въ Седанѣ. Муринъ, именемъ Мальсомъ славный линвоскочокъ, продукувався на линвѣ, перетягненôй понадъ рѣкою Мозою межи двома великаньскими стовпами. Коли численно зôбрана публичнôсть придивлювалася съ грозою продукціи, учула въ воздухахъ гукъ и въ тôйже хвили злетѣвъ акробатъ съ прорвавшоюся линвою въ рѣку, а стовпы, що до нихъ була привязана линва, повалились на публичнôсть и поранили и побили многихъ. Линвоскочокъ выратовався вплавъ.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Въ французскôмъ мѣстѣ Туръ згорѣвъ до тла нововыбудованый театръ 13-ого с. м. На велике щастье занявся огонь доперва въ пôвъ годины по выходѣ публичности зъ укôнченого представленя. — Въ Вѣдни рѣшено утворити консулятъ ромуньскій въ Чернôвцахъ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту на парохію Мужилôвъ дек. пôдгаєцкого получивъ о. Володимиръ Барановскій.

На конкурсъ розписанѣ: 1) парохія Тростянець, дек. снятыньского, наданя приватного; 2) парохія Перемышляны (съ прилученымъ Коростномъ), дек. бобрецкого, наданя приватного. Речинець для обохъ парохій до 11. л. жовтня 1883.

Митрополича консисторія вставляєся до президія ц. к. намѣстництва о затвердженье запрезентованыхъ оо. 1) Михаила Костецкого на Сновидôвъ, дек. бучацкого; 2) Іоана Сподарика на Ярославичѣ. — Рôвножь вставляєся митрополича консисторія до ц. к. суду окружного въ Тернополи, яко надъопѣкунчои власти малолѣтныхъ Томы и Романа Охоцкихъ, о затвердженье презенты, данои Владиславомъ Охоцкимъ о. Михаилу Борисѣкевичу на парохію Зарваницю.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію о. Іоана Гордѣевского на Шманкôвцѣ.

Сотрудництво въ Голгочахъ получивъ о. Іоанъ Навроцкій, сотрудникъ зъ Тернополя.

Подяка.

Вп. п. Ф. С., професорови гимназіи въ Р. складае пôдписаный Выдѣлъ сердечну подяку за щедрый даръ, якій п. Ф. С. пробуваючи случайно въ Торкахъ зволивъ ласкаво удѣлити на потребы читальнѣ. Спаси Бôгъ Вамъ Добродѣю, за грôшь, якій зложили Вы на оружіе противъ темноты и приймѣъ тое сердечне хочь невчене слово зъ устъ рускихъ селянъ.

Торки дня 6 рус. серпня 1883.

За Выдѣлъ читальнѣ: *Василь Барановскій* предсѣдатель. *В. Крыпякевичъ*, секретарь.

☞ **До нынѣшного числа „Дѣла“ долучуєся для перегляду и задержаня въ памяти „Цѣнникъ першои краєвои фабрики хемично-косметичнои І. Игнатовича, маг. фарм. и хемика судового во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 3.“**

РУКОДѢЛЬНЯ ОБУВИ

во Львовѣ

Руска улиця ч. 3., въ домѣ Ставропигійского Института.

Маю честь поручитись ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики и увѣряю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣ жадания въ мѣсци и на провинціи якъ найточнѣйше вдоволити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи упрашаю о надôсланье на мѣру спотребленого чобота. Въ надѣѣ, що П. Т. Публика не ôткаже менѣ своеи уваги, пишуся съ глубокимъ поважаньемъ

(1—3) **Павло Мартинôвъ.**

Ôтъ кôльканайцять лѣтъ хорошо реномованѣ

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскôй ч. 19

поручаєся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконôвъ, Молитвословôвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтає, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другѣ въ кругъ сего заводу входячѣ роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписовъ въ братство тверезости** ôтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняє якъ найточнѣйше и въ короткôмъ часѣ. (8—9)

Студентôвъ

двохъ або трехъ

зъ низшихъ шкôлъ середныхъ **на станцію и харчь** съ удѣляньемъ науки або безъ него, умѣстити можна на рôкъ шкôльный 1883/4 въ домѣ пôдъ ч. 14 при улици Коперника.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленій

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранціею 5 лѣтъ.

Тыдневій раты 1 зр.,

або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѣ“, хоть така машина зôпсуєсь — нѣмъ єѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (14—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоциpеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенца, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Муштарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опаковаию.

Викторъ Шмидтъ и Сн

Вѣденьска спеціяльнôсть

найлѣпша тутешна марка $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ кильовѣ слоики правдивѣ лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНѢ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому)“.

Такожъ за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшѣ приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

КУФРЫ
куферни, торбы и торбинки
до подорожи — такожъ всякѣ приборы подорожнѣ
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

РУКАВИЧКИ
всякого рода, власного выробу, такожъ всякѣ выробы рукавичнѣ,
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Выгôдну станцію, здоровый виктъ, родительску опѣку и стараннy науку знайдутъ гимназіасты въ рускôмъ домѣ ул. Куркова ч. 39. II. (1—5)

Цѣвець церковный

зняючій спѣвъ хоральный, съ добрими свѣдоцтвами [illegible] науку въ архикатедральной безженный, вôлны [illegible], **шукае ôтповѣдного мѣсця.** Близша вѣдомôсть въ Редакціи.

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Вахнарского.

Ч. 92. Львôвъ, Вторникъ 16 (28) серпня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцл.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ м. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . .	12 зр.
на пôвъ року . .	6 зр.
на чверть року . .	3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	16 зр.
на пôвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.
на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·
на пôвъ року .	зр. 2·50
на чверть року .	зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть рок . .	3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ .	10 рубл.
на пôвъ року . .	8 рубл.
на четверть ро	4 рубл
на самъ ток:	
на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року .	2 р. 50к

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . .	15 зр.
на пôвъ року . . .	7·50 зр.
на чверть року . . .	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ьі**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

„Ключь розумѣня“.

„Справа руска маѣ безъ порôвнаня ширше значенье, нѣжь якъ думаютъ галицко-польскй политики, мѣрячй свои аспираціи и роботы *галицкими рогатками*... Кто не глядитъ *въ будучнôсть*, той не зрозумѣе, длячого мы съ напруженымъ взоромъ, съ битьемъ серця вглядуємось и вслухуємось въ еха вѣкового свару межи двома славяньскими народами, длячого дотыкаемо рукою кождои отворенои раны...“ — Такъ написавъ „Kraj“ въ своѣмъ ôтзывѣ до галицкихъ Полякôвъ, накликаючôмъ ихъ до полагодженя спору съ Русинами. Сими словами пригадавъ ôнъ нашимъ Полякамъ, що Русины — то нарôдъ живый и великій; нарôдъ, що не дасться стерти зъ лица землѣ; нарôдъ, котрого жде въ будучности велика роля... Русины, мовлявъ, великій и могучій братъ-сусѣдъ Полякôвъ, а съ такимъ сусѣдомъ не сваритися, а жити въ мирѣ. Кто вгадаѣ недалеку будучнôсть?...

Такого власне погляду на справу руску хибуѣ галицкимъ Полякамъ. Въ ихъ очехъ мы Русины народъ такій, съ котрымъ Полякамъ и числитися не треба, — котрый швидше чи пôзнѣйше стратитъ свою индивидуальнôсть народню: одна часть — якъ каже Czas — „цивилізаційно и духово прилипне до идеѣ польскои“, а друга змосковщится...

Въ нашихъ очехъ хибнѣйшого и смѣшнѣйшого погляду на будучнôсть Руси и бути не може. Справдѣ, смѣятись и сожалѣти надъ короткоглядностею галицко-польскихъ политикôвъ! Не треба вже запускатися въ давну исторію и пригадувати имъ, що Русь цѣлй столѣтя пôдъ державною Польщею съ ѣи невôльництвомъ и нетерпимостею политичною и религійною перебула не вынародовившись... Але отъ въ найновѣйшихъ часахъ — якй поступы зробила до тенерь въ Галичинѣ ôтъ часу свого ôтродженя! И треба сказати, що се сталося безъ нѣчіеи постороннои помочи, а навѣть при всякихъ перепонахъ и утискахъ ôтъ чужихъ, а при сварахъ домашныхъ... Щожь се значитъ? Се значитъ живучôсть народну!

Ôтъ 1848 року Русь галицка перебула кôлька фазъ. Нынѣ по довголѣтнôй блуканинѣ манôвцями и въ потемкахъ зôйшла вже, хвала Богу, на добру и ясну дорогу и зъ неи вже не зверне, — хочь не мало ще блудныхъ свѣтилъ меркотитъ мутнымъ блыскомъ и вабитъ еи назадъ на манôвцѣ... Нѣ, не звабятъ вже Руси на невыхôдній манôвцѣ нѣякй блудній свѣтила, — она вже стала твердо стопою на дорозѣ, що прямо веде до ясно видноп цѣли. Русь галицка твердо стала вже на основѣ народнôй рускôй. Не зрываѣ собѣ очей на чужй палаты, держится своеи питомои хаты. Алежь хата бо крѣпка, пôдвалины здоровй, углы крѣпкй, — не подасться она пôвнôчнымъ и всхôднымъ вѣтрамъ, перетреваѣ и палаты. Сѣмнайцять миліонôвъ — здоровй пôдвалины! Демократична, народолюбна и свободолюбна интелигенція — углы крѣпкй!... Кобы мы галицкй Русины були весь часъ ôтъ хвилѣ нашого ôтродженя стояли на такôй основѣ, кобы мы були не глядѣли на нѣякй блудній свѣтила, не слухали нѣчіихъ солодкихъ голосôвъ, — ще не такъ булибы мы сегодня стояли! А то мы хилилися мовь лоза на вѣтрѣ, давали послухъ солодкимъ обѣцянкамъ, — а сегодня бачимо, що нѣкто нѣ зъ ôтки намъ доси не помôгъ, що все, що маемо, то здобутокъ тôлько нашои власнои народнои живучости! Нынѣ мы всѣ те ясно бачимо, — буложь бо доволѣ часу добачити! — и благословимо тую хвилю, коли намъ зазорѣло наше самопôзнанье...

Идея народна руска — то нынѣ наша стѣна оборонна. Непростимый грѣхъ сповняѣ зъ насъ той, кто важится въ тôй стѣнѣ робити проломы... Въ заслѣпленю своѣмъ не тямитъ, що творитъ... Не штука проломати и звалити, — штука збудувати! Горе булобы намъ безъ нашои оборонои стѣны!

Идея народна руска — то нынѣ золота напись на нашôмъ прапорѣ. Нашй противники ôтъ часу народного ôтродженя передъ нѣякимъ сыномъ Руси ще такъ не тремтѣли, передъ нѣкимъ не мали такого респекту, якъ передъ пок. Володимиромъ Барвѣньскимъ! Чомужь се такъ? Бо ôнъ крѣпкою рукою пôднѣсъ прапоръ, на котрôмъ була выписана вся програма ôтъ альфы до омеги, бо ôнъ не потребувавъ укрывати шматокъ своеи програмы въ кишени, щобы Поляки, щобы правительство о тôмъ шматку знали, а его не бачили... Пôдъ часъ найбôльшихъ „гоненій“ на галицкôй Руси, споводованыхъ арештованьемъ сов. Адольфа Добряньского, о. Наумовича и товаришѣвъ, — пок. Володимиръ Барвѣньскій съ своимъ прапоромъ въ руцѣ смѣло ôтпиравъ въ „Дѣлѣ“ всѣ клеветы и напасти на рускій нарôдъ, коли тымъ часомъ где инде лишь нотувалось, що, мовлявъ „стôлько а стôлько тыжднѣвъ минуло ôтъ часу увязненя нашихъ патріотôвъ“... Пок. Володимиръ Барвѣньскій своею програмою спасъ ситуацію... А нѣчо бôльше не могло бути польскимъ верховодячимъ шовинистамъ такъ дуже — не на руку!...

Рускій нарôдъ и руска духовна та свѣтска интелигенція — спôзнали те дуже добре и се укрѣпило ихъ въ вѣрѣ, що тôлько идея народна руска — наше спасеніе. Она нашь „ключь розумѣня“ на нынѣ и на будуще. Она ôтверне всяке лихо, всяку напасть на рускій нарôдъ. Она даѣ намъ идеалъ, безъ котрого нарôдъ, подôбно якъ одиниця, не жіе, а животитъ. Бережѣмъ же тую идею повсечасно и не даймо собѣ еи нѣкому выдерти!...

Нынѣшный политичный станъ 17-миліонового руского народу — ѣсть лишь провизоричный. Се признаѣ и „Kraj“ въ словахъ наведеныхъ на вступѣ нашои статіи. Не вѣчно жь буде нашь нарôдъ-велитъ въ однôй части майоризованый шовинизмомъ, а въ другôй не вѣчно буде мати замкненй уста и звязанй руки централизмомъ... А нынѣшна доба пригôдна до великихъ змѣнъ. И мы мусимо бути приготованй на всякй выпадки, що зависли въ воздусѣ. Они зачеплятъ конечно и о насъ. И малибы застати насъ безъ провôднои идеѣ, безъ политичнои думки, якъ бездушне и безмысльне тѣло, якъ слѣпе орудіе?... Передъ великими выпадками кождый нарôдъ муситъ напередъ зъоріентуватися.

Поляки нынѣ кладутъ политичнй гороскопы и промовляютъ въ имени всхôднои Галичины, Волыни и Подôля... Якъ то? Зъ ôтки у нихъ право промовляти въ имени рускихъ земель, и то навѣть не спытавши волѣ руского народу? Коли вже маютъ право промовляти народы, — то рôвне право, якъ Поляки, маютъ и Русины; оба жь тй народы не жіютъ власнымъ державнымъ житьемъ, оба пôдъ чужими державами...

Кто якъ кто, а мы галицкй Русины, дôзнаючй такои „вôльности, рôвности и братерства“ ôтъ Полякôвъ, що маемо нынѣ ажь 9 голосôвъ въ законодательнôмъ соймѣ краевôмъ, — мы галицкй Русины зовсѣмъ не бажаемо Польщѣ на рускихъ земляхъ, о якôй нынѣ толкуе польске дневникарство. Мы ревнымъ окомъ огортаемо цѣлу Славянщину, плачемо надъ недобитками згерманизованого пôвнôчного Славяньства, надъ Познаньщиною и Шлескомъ, але рôвночасно въ душѣ нашôй голубимо идеалъ: „свята Русь!“ Обширомъ велика, якъ цѣла Франція, богата въ дары природы, роскôшна своимъ народомъ, — кобы то она лишь швидше могла по божимъ и людскимъ законамъ розвиватися и взмагатися въ велику культурну силу середъ братныхъ народôвъ!

Мы не можемо разомъ съ Поляками бажати проливу славяньскои крови на утѣху ворогамъ Славяньства. Не проливомъ крови и не панованьемъ брата надъ братомъ станемо мы дужй, а братною любовію, котрои намъ хибуѣ... Наша шляхта бренькаѣ карабелею на Каткова, а Катковъ показуѣ ѣй пальцемъ на галицкого Русина. Ситуація досыть смѣшна, але и дуже сумна...

Мы вѣримо въ те, що будучнôсть якъ Руси такъ и Польщѣ — лишь въ Славяньствѣ и середъ Славяньства...

Нынѣ въ щоденнôй борбѣ нашôй съ всѣми нашими противниками, а маемо ихъ не мало, — муситъ намъ присвѣчувати ясна идея народна руска. Она поможе намъ и себе здвигнути и нетямучихъ братôвъ отямити и звести насъ и ихъ въ гармонію съ собою. Мы, Русь-Украина, — мы той цементъ, що маѣ сполучити пôвнôчне Славяньство до згоды и любови...

Якъ жежь жаль нынѣ намъ глядѣти на нашу нынѣшну хвилеву немôчь и на гордыню нашихъ братôвъ-сусѣдôвъ! Не вжежь Славяньство засуджене на такй довгй тяжкй пробы! Не вжежь маѣ дôйти до того, щобъ ще нынѣ одинъ нарôдъ славяньскій вязався противъ другого народу славяньского съ спôльнымъ обомъ ворогомъ?...

Юрій Даничичь.

Въ вѣчную память дорогому братови Володимирови пôсля сербскихъ жерелъ написавъ

Іосифъ Барвѣньскій.

(Дальше.)

Тымъ часомъ Даничичь повзявши со ѣ засаду: будувати а не руйнувати, ôтдався тихôй, неустаннôй але мозольнôй працѣ научнôй, знаючи, що головою муру не перебьешь, а правда чи теперь, чи въ четверъ, а все таки колись якъ олива на верхъ выйде, и забрався сповнити свою задачу: обробити зôбраный Вукомъ матеріялъ такъ, якъ его тогочасній передовй ученй у иншихъ народôвъ въ своѣмъ языцѣ обробляютъ, а все пôсля добре обдуманого пляну. И такъ р. 1850 напечатавъ ôнъ въ Вѣдни свою „Малу сербску граматику“, чого тогды сербскому письменьству найбôльше не доставало, — котру ôттакъ значно обробленту выдавъ въ другôмъ накладѣ. Се бувъ першій починъ его великихъ праць. Швидко жь бо пôсля того напечатавъ ôнъ въ Миклошичевôмъ зôбрнику Slavische Bibliothek I. Wien. 1851. „Где що про сербскй акценты“, початокъ великои працѣ, котра тяглася черезъ довгй лѣта ажь въ пôзнй его часы; въ тôй працѣ розбираѣ акценты сущникôвъ женьского роду. Сю росправу продовживъ ôнъ въ „Гласнику“ VIII и IX кн., где розбираѣ сущники мужеского роду. Въ „Rad jugoslovenske akademije“ VI кн. писавъ про акцентованье глаголôвъ, а въ „Rad“ XIV кн. про акцентованье приложникôвъ. На закôнченье сеи студіи о акцентахъ написавъ: „Додатокъ до исторіи акцентуаціи хорватскои або сербскои“ (Rad XX).

Въ роцѣ 1852 покинувъ Даничичь Вѣдень и перенѣсся до Бѣлгорода. Сей перехôдъ Даничича до Бѣлгорода мавъ великій вплывъ на его дѣяльнôсть становищемъ, яке ему дано при библіотецѣ народнôй, а ôттакъ и въ „Ученôмъ Друштвѣ Сербскôмъ“. Тутъ бо було поле его дѣланя: замѣсть борбы и полемики зъ Вѣдня ôнъ мôгъ тутъ безпосередно и своимъ особистымъ вплывомъ дѣлати, особливо коли законы и цензура насильно не давали правдѣ на верхъ выйти. Але заразъ въ рôкъ опôсля перейшовъ ôнъ зновъ до Вѣдня, где на бажанье кн. Михаила учивъ сербского языка княгиню Юлію, съ котрою въ той часъ князь Михаилъ вѣнчався. Покôнчивши се дѣло науки, Даничичь вернувъ назадъ до Бѣлгорода 1856 р. и тамъ обнявъ посаду библіотекаря при народнôй библіотецѣ, а въ р. 1857 бувъ выбраный на секретаря „Друштва Српске Словесности“. Тутъ почувся Даничичь на своѣмъ полю, и працюючи для „Гласника“, вже въ р. 1858 выдавъ свою „Синтаксу“. Се було продовженье „Малои сербскои граматики“. Въ сѣй книжцѣ обробивъ Даничичь падежѣ, справдѣ сю найхарактеристичнѣйшу и найбогатшу синтактичну сторону сербского языка. Всѣ значеня, якй падежѣ съ предлогами и безъ предлогôвъ въ рôжно-можливыхъ способахъ ихъ уживаня въ языцѣ сербскôмъ маютъ, споруженй въ „Синтакеѣ“ на богатыхъ жерелахъ народнои устнои словесности и лучшихъ старыхъ та новѣйшихъ письменникôвъ, съ котрыми приписанй подекуды и старославяньскй тексты. При кождôмъ правилѣ послѣдуе множество прикладôвъ, котрыми не тôлько само правило потверджуеся, але и его всякй можливй варіянты, якихъ и въ найлучшôмъ правилѣ годѣ зôбрати. Даничичева Синтаксa о падежахъ безъ прилогôвъ и съ прилогами, — се справдешна скарбница всѣхъ можливыхъ оборотôвъ сербского языка, котрою можутъ стилисты и писателѣ сербскй дуже добре користатися. Окрôмъ того не можна поминути его росправы: „Рôжницѣ мѣжь сербскимъ а хорватскимъ языкомъ“ (Гласникъ IX.), и про „Сербску деминуцію и авгментацію“, интересный предметъ въ науки о твореню слôвъ, котру ôнъ опôсля въ многоцѣннôмъ дѣлѣ пôдъ заголовкомъ „Основы“ въ цѣлости выдавъ.

Окрôмъ того Даничичь занявся тутъ ще и працею на полю ще майже не тыканôмъ, не обробленôмъ, працею, котра принесла славяньскôй филологіи велику користь, а сербскому языкови розширила его грунтъ. Се були старовины сербскй. На старовины сербскй въ тыхъ часôвъ, коли посерôщеный славяньскій языкъ бувъ языкомъ церкви и письменьства сербского, П. І. Шафарикъ перший звернувъ свою увагу, и перший въ нихъ съ розумомъ розглянувся та выôравъ гдещо и выдавъ въ своихъ „Serbische Lesekörner“ 1833. Але зô всѣхъ сербскихъ письменникôвъ тогочасныхъ хиба одинъ Вукъ зъ тои книжки дôйшовъ до тыхъ результатôвъ и зачерпнувъ тй користи, якй годилося зачерпнути. Въ р. 1840 выйшовъ зôбрникъ старыхъ писемъ: „Сербски споменици“ заходомъ Ю. Николаевича. Дръ Янко Шафарикъ, прійшовши до Бѣлгорода, звернувъ такожь увагу на старовины. Заразъ дано такимъ рѣчамъ мѣсце въ „Гласнику“; але въ цѣлôй тôй дѣяльности перемагавъ интересъ историчный. А самъ матеріялъ бувъ повный науки и для языка, тôлько задля недостачѣ систематичного граматичного знаня и задля вкорѣненого пересуду та партаичного погляду на питанье языкове не зробивъ ôнъ нѣякого особливого вплыву. Але все те ждало умѣючои руки и фахово-ученои головы. Та якъ Вукови припало показати живу пôдставу для сербского письменного языка, назбирати на оказъ взôрцѣ и матеріялы живого народного языка, — такъ Даничичеви судилося зробити справдѣ стôлько для историчнои пôдставы сербского языка выдаваньемъ и студіованьемъ письменныхъ старинъ сербскихъ. Статіи въ сѣмъ предметѣ маемо въ „Гласнику“ власне въ той часъ, коли Даничичь станъ секретаремъ Друштва. Въ Гласнику IX знаходимо описи Рукописи Киріяновои и Рукописи Александровои. — „Ся книжка — пише Даничичь про рукопись Александрову, — бôльше и яснѣйше, якъ котра инша доси вѣдома, показуе, якій бувъ языкъ

Ôтозва.

Економичне положенье нашого народа сумне и незавидне. Промыслъ не розвинувся такъ, якъ у другихъ цивилизованыхъ народôвъ, сказати навѣть можна, що спочиває ще въ зародѣ. Торговля нашои працѣ и того, що для щоденного житя потребуємо, въ чужихъ рукахъ. Недостатокъ рôжнородности въ зарôбку на щоденный хлѣбъ, застрашаюче роздрôбненье селяньскихъ грунтôвъ и т. и. причины, приневоляютъ насъ подумати надъ собою и глядати средствъ, котрѣ помоглибы намъ выдобутись въ того неôтрадного положеня нашого.

Сумне наше положенье, — однакъ есть ще надѣя красшои будучности. Єсть ще мѣжь нами люде, щирѣ сподвижники народного дѣла; одною рукою боронятъ нарôдъ ôтъ ворожихъ ударôвъ, другою помагаютъ єму двигатися наперед. Одни розвинули хоругов просвѣты надъ народомъ, другѣ здвигаютъ будôвлю економичного добробыту.

До тыхъ послѣдныхъ и мы прилучилися. Цѣль наша — добробытъ народа, радôсть наша — вдоволенье народа. Тую цѣль выповняти будемо совѣстно; у насъ нема тутъ нѣякихъ личныхъ амбицій, нѣякихъ политичныхъ взглядôвъ.

Мы оснували „Народну Торговлю“ во Львовѣ, товариство, котре мае ширити въ краю змыслъ купецтва, щобы селянамъ и мѣщанамъ, для выживленя котрыхъ землиця наша вже не выстае, придôати новѣ жерела зарôбку на хлѣбъ насущный и щобы вырвати торговлю нашои працѣ въ рукъ чужихъ и несовѣстныхъ. Товариство наше хоче кождому честному чоловѣкови, чи бѣдакови чи богатому, подати помôчну руку.

Товариство „Народна Торговля“ буде *скуповувати и продавати товары и продукты краевѣ и заграничнѣ, основувати крамницъ съ товарами мѣшанымъ по мѣстахъ, селахъ и въ загалѣ тамъ, где того окажеся потреба, посередничити при закупнѣ и доставѣ товирôвъ для крамницъ и достарчувати фондôвъ потрѣбныхъ до веденя торговлѣ, принимати вкладки щадничѣ* и т. д. (см. §. 4 залученого Статута).

Передъ Вами Статутъ. Прочитайте, розгляньте, а пôзнавте, що успѣхъ нашого товариства — се успѣхъ цѣлого народа. Кожда громада буде могла завести свою власну крамницю; кождый, у кого охота, буде мôгъ займатися торговлею, а мы будемо помагати и дѣломъ и радою. Кождый буде мôгъ зложити въ касѣ „Народнои Торговлѣ“ призбираный грôшь для опроцентованя. Кождый членъ товариства нашого буде мавъ право пильнувати веденя дѣлъ, бо се буде добро спôльне, громадске.

Щобъ задумане дѣло могло розвитися такъ, щобы ôтповѣло задачи, потреба спôльными силами до него взятися; потреба, щобы якъ найбôльше членôвъ до него приступило. Ôтъ участи Вашои, Вп. Родимцѣ, зависитъ успѣхъ нашои „Народнои Торговлѣ“. Зъ уваги на те, щобы и бѣднѣйшѣ могли въ тôмъ народнôмъ дѣлѣ приняти участь, установлено такъ низькѣ удѣлы, бо тôлько **10 зр.**, платнѣ або наразъ або въ двохъ ратахъ, надѣючись при тôмъ, що богатшѣ закуплятъ ихъ бôльше. Чимъ бôльшій капиталъ зберемо, тымъ интензивнѣйше и скорше поведемо дѣло.

Живемъ надѣею, що сей нашъ ôткликъ не перейде безгомонно по нашôмъ краю, що порозумѣемо важнôсть сего дѣла и громадно приступимо до него яко члены. У насъ людей щирыхъ и предпрiемчивыхъ доволѣ. Мѣжь нами нема вправдѣ милiонерôвъ, але мы бôльше-милiоновый нарôдъ, знайдутся прецѣ такѣ, котрѣ зложатъ свою невеличку лепту до здвигненя народного дѣла.

Родимцѣ! „*Народна Торговля во Львовѣ, зарегистроване товариство*“ есть першимъ нашимъ товариствомъ купецкимъ въ ширшихъ розмѣрахъ на галицкôй Руси. Цѣль его вже Вамъ знана. Мы вѣримо въ те, що завязанье его бу́ло бажаньемъ народа, тожъ надѣемося, що за спôвъудѣломъ Вашимъ оно въ короткôмъ часѣ розвине свою чиннôсть. Часъ — се грôшь!

Во Львовѣ, дня 15 (27) серпня 1883.

Управляючій Совѣтъ товариства „Народна Торговля во Львовѣ, товариство зарегистроване съ ограниченою порукою“.

Евгенiй Дутκевичь, предсѣдатель; *Северинъ Держко*, мѣстопредсѣдатель; *Дръ Левъ Павенцкій*, *Василь Нагорный*, *Иванъ Костецкій*, *Корнило Устьяновичь*, — члены Совѣта.

ДОПИСИ.

Ôтъ Лютовискъ.

(*Копальнъ нафты. — Градъ. — Занедбанѣ парохіи.*) Нашѣ горы карпатскѣ, бѣдни въ хлѣбъ, починаютъ богатѣти въ нафту. Люде розличнои народности кинулися до копаня землѣ за нафтою. Найбогатѣйшѣ жерела ôткрыто въ Полянѣ коло Лютовискъ. Жерела сѣ такъ щедрѣ въ нафту, що не можна съ ними упоратися. Щасливый Англичанинъ, котрый ей тутъ найшовъ! Выдобуваютъ такожъ нафту въ селахъ: Солина, Войткова, Кростенко, Стебникъ, Бандрôвъ, Береги дольнѣ, Лодина, Лещовате, Ванькова, Угерце, Гошôвъ, Соколова Воля, Райске, Скородне, Дыдьова, Цариньске, Ступосяны, Процѣсне, Лôмна, Яблôнка выжна, Буковець, и въ другихъ.

Въ згаданôмъ селѣ Полянѣ суть шибы нафтовѣ въ лѣсѣ, въ такихъ недоступныхъ мѣсцяхъ, где передъ тымъ и нога людска не ступала. Теперь зъ ôттамъ Англичанинъ добуває милiоны! Лишь та одна бѣда, що вывôзъ нафты въ лѣса до Чорнои есть дуже трудный задля гористои и болотяноi дороги. Люде нашѣ зарôбляютъ при тôмъ вывозѣ красни грошѣ; за одну бочку нафты въ Поляны до Устрикъ платятъ имъ 1 зр. 30 кр. Понеже Англичанинъ зъ причины злои дороги не може дôстати на стôлько пôдводъ, щобы хочь тую нафту, котра утѣкае потокомъ, вывезти, — длятого намѣряе ôнъ устроити желѣзнѣ руры и тыми рурами транспортувати нафту въ лѣса Поляньского до Чорнои. Тiи руры будутъ коштувати 30.000 зр. Все то оплатится, бо кождого дня утѣкае потокомъ съ нафтою около 5.000 зр.

Сими днями и у насъ наробивъ градъ великои шкоды на поляхъ въ селахъ: Шандровець, Тернава, Ступосяны, Дверникъ, и въ другихъ.

Жалуются тутешнѣ громады: Береги гôрнѣ, Устрыки гôрнѣ, Волосате, Ступосяны и Бережки, що у нихъ ôтъ вересня мин. р. нема нѣякого священика. Звертаемо увагу духовноi власти на тое, що на шѣсть гôрскихъ селъ, розкиненыхъ по обширнôй просторони карпатскôй, есть лишь одинъ душпастырь. Люде ôтвыкаютъ ôтъ богослуженя и по бôльшôй части лишь тогды видятъ свого священика, коли у нихъ есть похоронъ або вѣнчанье... Теперь зôстала опорожнена парохія въ Лютовискахъ съ прилучеными Журавинъ и Крывка. И тѣ три церкви ôтдано доѣжаючому священикови зъ Скородного, а не обсаджено мѣсцевымъ завѣдателемъ. — При тôмъ доносимо, що старенькій священикъ въ Тернавѣ о. Вендзиловичь не мае вже потрѣбноi силы духа, а численнѣ прихожане замѣсть до церкви учащаютъ до корчмы...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархія.

(*Соймъ краiньскій*), котрый по поводу святкованя 600-лѣтныхъ роковинъ прилученя Крапны до Австрiи и подорожи цѣсаря скликаный бувъ въ червню на коротку сесію, мае зôбратися на ново 10 л. вересня. Межи справами, котрѣ прiйдутъ на порядокъ дневный зближаючоися сесiи знаходится справозданье що до верификацiи выборовъ. Справозданье, котре уложивъ ще давнѣйшій выдѣлъ краевый, предкладае узнанье всѣхъ выборôвъ за важнѣ и констатуе, що при выборахъ въ бôльшои посѣлости не було жадныхъ неправильностей, що отже такожъ заквестiонованѣ выборы Нѣмцѣвъ: Дешмана и Шрая ôтбулися правильно. Яке становище займе въ тôй справѣ бôльшôсть соймова, поки-що не знати. Нѣмцѣ боятся однакожъ, що Словенцѣ рѣшатъ переказати справу выборôвъ зъ бôльшои посѣлости осôбноi комисiи, котра малабы оба выборы уневажнити.

(*Въ соймѣ истрiйскôмъ*), коли посолъ хорватскій Лагиня забравъ при дебатѣ надъ верификацiею выборôвъ голосъ въ хорватскôй мовѣ, пôдняла галерiя шумъ, а бôльша часть италiяньскихъ послôвъ выйшла зъ салѣ. Маршалокъ приказавъ опорожнити галерію, а заявивъ, що нѣкому не можна заборонити уживаня краевого языка, взываючи заразомъ посла Лагиню, котрый перервавъ бувъ свою бесѣду, щобы говоривъ дальше, позаякъ присутнôсть послôвъ потрѣбна лишь до голосованя. По поворотѣ италiяньскихъ послôвъ выразивъ маршалокъ свое сожалѣнье зъ причины, що они выйшли були зъ салѣ, а Лагиня заложивъ зъ тоижъ причины протестъ и продовжавъ свою бесѣду въ языцѣ италiяньскôмъ. Верификацiя выборôвъ Стерца, Спинича и Кризанача, що стояла на порядку дневнôмъ, не ôтбулася. Наслѣдкомъ сего скандалю надôслали славяньскѣ послы на руки маршалка краевого заявленье, въ котрôмъ завѣдомляютъ его, що чуючися въ своихъ чувствахъ национальныхъ дуже ображеными, рѣшилися выѣхати зъ Паренцо. Маршалокъ Видулич выразивъ на письмѣ свое сожалѣнье зъ причины послѣдного случаю и старався наклонати славяньскихъ послôвъ, щобы лишилися; уговорюваня однакожъ Видулича не придалися нѣ на що, бо послы вже выѣхали зъ Паренцо.

(*Въ справѣ децентрализацiи желѣзницъ*) мали дня 23 л. серпня авдiенцію у цѣсаря двѣ депутацiи радъ мѣскихъ: вѣденьскои и львôвскои. Перша зъ нихъ съ бурмистромъ Улёмъ на чолѣ мала вручити цѣсареви имедiацiйну петицію противъ децентрализацiи, а друга явилася съ прошеньемъ, щобы выеднати перенесенье зарядôвъ желѣзницъ, администованыхъ державою до краю. Депутацiя львôвскои рады мѣскои попирала такожъ справу ôткрытя медичного факультету во Львовѣ. — На промову вѣденьского бурмистра сказавъ цѣсарь, що петицію перекаже правительству до оцѣненя и заявавъ, що обавы, выраженѣ въ петицiи, уважае безъосновными. Средства, якѣ маютъ предпринятися при организацiи руху на желѣзницяхъ, котрѣ знаходятся въ администрацiи державы, маютъ лишь на цѣли ôтповѣсти вповнѣ объективнымъ потребамъ, основуючимся на мѣсцевыхъ ôтношеняхъ. Зарядженье административне въ такiй способъ означене, а кромѣ того административно-техничными взглядами умотивоване не може дати причины до внесеня, що мае на цѣли принести шкоду столицѣ. Ще менше буде тое зарядженье дотыкати интересôвъ цивилизацiйныхъ. — Интересы публичнѣ, що пôдлягаютъ опѣцѣ правительства и репрезентацiи державноi, якъ дотеперь будутъ и на дальше попираня правительствомъ на щастье и добро загалу. Добро и розвитье Вѣдня обходятъ цѣсаря горячо, и ôнъ бажае и дожидае, що рада мѣска при рѣшаню важныхъ справъ громадскихъ розвине въ тôмъ направленю свою спасительну дѣяльнôсть, котрôй нѣколи не доставало попертя зъ стороны монарха и правительства. — Ôтповѣдаючи на промову львôвского бурмистра, сказавъ цѣсарь, що препоручитъ правительству справу, пôднесену въ петицiи, основно розобрати. Що до желанiй, выраженыхъ въ справѣ державныхъ желѣзницъ и желѣзницъ, администованыхъ державою, запевнивъ цѣсарь о готовости свого правительства, о скôлько желаня окажутся рѣчево оправдаными и о скôлько они зъ становища техничного, льокального або публичныхъ интересôвъ не выдадутся неможливыми до переведеня. Цѣсарь числитъ на патрiотичнѣ чувства рады мѣскои и выразивъ переконанье, що она дальшѣ вымоги на сѣмъ поли пôдпорядкуе ординацiи желѣзничôй, ôтповѣдаючôй загальнымъ интересамъ державы. Желанье, ôткрытя медичного факультету во Львовѣ возьме правительство пôдъ розвагу, при чѣмъ безперечно много заважатъ финансовѣ ôтношеня державы. — Майже всѣ вѣденьскѣ газеты пôдносятъ велике значенье ôтповѣди цѣсаря, данои обомъ депутацiямъ. Зъ голосôвъ прасы пôднесемъ слова „N. fr. Press-ы“. Тая газета маркуе именно се обсго тельство, що цѣсарь стоитъ на грунтѣ конституцiи. Пôсля понятiй конституцiйныхъ се дѣло есть ще и теперь — пôсля авдiенцiи, въ рукахъ правительства, а зъ сего выходитъ, що такъ крокъ депутацiи вѣденьскои якъ и львôвскои бувъ невластивый. Обѣ депутацiи стремѣли до того, щобы черезъ интервенцію короны спаралижовати интенцiи отвѣчального правительства, се однакожъ въ державѣ конституцiйнôй неможливе. Децентрализацiя желѣзницъ стоитъ въ звязи съ цѣлою системою, а сего не належитъ забувати. „Цѣсарь есть конституцiйнымъ монархомъ“, говоритъ „N. fr. Presse“ и ôнъ говоривъ яко такiй, пôсля 22 лѣтъ конституцiонализму повинносмо вже зрозумѣти его бесѣду и пôсля того поступати. Тая сама газета уважае отже нынѣ невластивымъ сей крокъ, котрый зъ самого початку похваляла.

(*Австрiйска експедицiя полярна*) повернула дня 22 н. с. серпня до Вѣдня и дôзнала щирого повитаня. Вѣденьскій бурмистръ Уль повитавъ ей именемъ мѣста и сказавъ, що Австрія може бути гордою на то, що мае такихъ хоробрыхъ сынôвъ. Результаты, якѣ осягнула експедицiя, маютъ бути задоволяючѣ, а богатый матерiялъ представляе велику вартôсть наукову.

(*Розпорядженье въ справѣ персоналю службы лѣсноi*) появилось вже въ урядôвъ Wien. Ztg. Задачею сего персоналю пôсля оголошеного розпорядженя есть бути помôчнымъ властямъ административнымъ въ выконуваню надзору лѣсничого якъ такожъ законôвъ и розпоряджень, котрѣ ôтносятся до справъ лѣсовыхъ. Задачу тую сповняе персональ лѣсничо-техничный (Forst technisches Personal) черезъ тое, що дае фаховѣ опинiи, безпастанно слѣдитъ ôтношеня лѣсовѣ и доноситъ о заходячихъ неправильностяхъ. Дальше маютъ люде, належачѣ до сеи категорiи публичноi службы, порученый собѣ обовязокъ поучати властителѣвъ лѣсôвъ и брати инiцiятиву въ приноровлюваню средствъ и зарядженъ, котрѣ въ даныхъ ôтношеняхъ можутъ причинитися до пôднесеня лѣсôвъ. Персональ лѣсничо-техничный може по мысли сего розпорядженя пôдъ певными тамже близше означеными условiями самостôйно управляти господаркою въ гдекотрыхъ лѣсахъ и може дальше пôдъ певными условiями самостôйно вести комисiи въ справахъ, котрѣ входятъ въ обсягъ его дѣланя. Особы належачѣ до лѣсничо-техничного персоналю можутъ такожъ бути ужитѣ и до иншои службы. Въ всѣхъ справахъ, що належатъ до обсягу службы, мусятъ мати згаданѣ особы можнôсть высказати свою гадку. До персоналю лѣсничо-техничного належатъ: фаховѣ техники, лѣснѣ и лѣсничѣ стражники политичноi администрацiи, техники лѣснѣ, маючѣ теперь порученый собѣ зарядъ державныхъ лѣсôвъ, если зôстанутъ придѣленѣ до службы администрацiи политичноi, и наконецъ приватнѣ техники лѣснѣ, котрѣ пôдôймутся обовязкôвъ приписаныхъ для техничнолѣсничого персоналю, яко уряду почетного и зъобовяжутся сповняти сей урядъ такъ, якъ имъ приказуе совѣтъ. Найважнѣйшу постанову мѣститъ уступъ розпорядженя, въ котрôмъ (§. 7) есть бесѣда о атрибуцiяхъ лѣсничо-техничного персоналю, вести самостôйно господарку лѣсну. Министерство рôльництва може именно поручити технично лѣсничому персоналеви веденье господарки въ *лѣсахъ громадскихъ*, если перенесенье заряду зъ властителя на другѣ особы есть законно оправдане и еслибы черезъ те не утерпѣли прочѣ ôтношеня службовѣ. Кто знае рабôвничу господарку въ лѣсахъ громадскихъ Галичины, где, якъ то и въ „Дѣлѣ“ було пôдношено неразъ по кôлькохъ лѣтахъ не стане и слѣду зъ найкрасшого лѣса, той оцѣнитъ досяглôсть сеи послѣднои постановы и повитае ей дуже радо, хочь зъ другои стороны треба жалѣти надъ тымъ, що она приходитъ подекуды вже запôзно.

(*Король румуньскій Каролъ*) прiѣхавъ дня 24 н. с. серпня до Вѣдня. На двôрци дожидали его ген. Баверъ, ген. Виндишгрецъ, ген. Гиллебрандъ, посолъ румуньскій Маеръ и много другихъ. Передъ самымъ прiѣздомъ потягу прiѣхавъ

въ церквѣ нашôй, не Богъ знае ôгъ коли, але ще передъ сто и кôлькома роками.“ Въ Гласнику X описаный „Прологъ на кожи“; въ Гласнику XI есть „Три сербскѣ хрисовулѣ“, „До церковноi исторiи сербскои зъ рукописи XVII вѣка“; „Що писавъ Стефанъ Высокій?“; „Тайна буквиця въ старыхъ рукописяхъ“; „Рукопись архiепископа Никодима“. Ôттакъ заходомъ Даничича а коштомъ Друштва выйшовъ Дометiянôвъ: „Животъ св. Савы“ такъ якъ его въ XIV вѣцѣ зладивъ Теодосiй. И Миклошичь выдавъ славный збôрникъ старыхъ державныхъ писемъ сербскихъ — „Monumenta Serbica“. Такъ назбиралося матерiялôвъ въ загалѣ стôлько, що ученый такого духа, якъ Даничичь, багнувъ ихъ поглубше розобрати и обробити. И розпочавъ ôнъ монументальну велику працю, зъ котрои выйшовъ найперше его „Словарь зъ письменныхъ старинъ сербскихъ“ въ 1863—1864 рр. въ трехъ томахъ. Кто хоче знати вартôсть сего Словаря, нехай тôлько загляне въ котру небудь зъ новѣйшихъ росправъ сербскихъ про исторiю, економичный станъ, про географiю, подорожѣ, родоводы державноi управы и т. д. Сербôвъ въ середныхъ вѣкахъ, а побачитъ, якъ часто и съ якою користею Даничичôвъ Словарь уживаеся, а вже и не казати про тую користь, яку зъ него маютъ языкословы. За Словаремъ пôйшовъ цѣлый рядъ выдань старыхъ литературныхъ дѣлъ середныхъ вѣкôвъ сербскихъ, перерваный печатаньемъ Словаря. И такъ въ р. 1864 выдавъ ôнъ важну для филологiи славяньскои рукопись „Никольске евангелiе“; въ р. 1865 властиве Дометiянове дѣло „Животъ св. Симеона и св. Савы“; а въ р. 1866 печатавъ „Животы королевъ и архiепископôвъ сербскихъ.“

Однакожъ и тутъ не обôйшлося безъ того, щобъ и такому Даничичеви, такому ученому борцеви за правду, не пôдставляно нôгъ. Обнявши секретарство Друштва и пишучи для „Гласника“, Даничичь задержавъ въ правописи все, що задля державного закона держати було треба, але писавъ языкомъ чисто народнымъ, якiй ôнъ добре знавъ. Ажь наразъ тогдышне „Попечительство Просвѣщенiя“ заступотѣло на Друштво актомъ зъ 31 мая 1858 р., що оно не послугуеся словами, якихъ Попечительство уживае въ своѣй „Уставѣ и Устровнiю“, що гдекотрѣ слова инакше перевертае, що въ гдечôмъ ôтдаляеся ôтъ правилъ правописи, що замѣсть „засѣданiе“ пише „сѣдница“, замѣсть „почестный членъ“, „почастный чланъ“, що не уживае ъ въ корѣняхъ слôвъ, и т. д. На те ôтповѣдало Друштво, а Попечительство спорило съ нимъ, роючи собѣ, що его воля весь розумъ и знанье та що оно и на те покликане, щобъ и въ науцѣ та литературѣ командувати въ мѣродайного становиска! Пôсля того Даничичь зложивъ зъ себе секретарство, а се дôткнуло Друштво дуже важко. Такъ то люде неразъ послугуются смѣшными средствами въ наивнôй мысли, що они наймудрѣйше и найкрасше поступаютъ.

Тымъ часомъ А. Вукомановичь, професоръ высшои школы въ Бѣлгородѣ, померъ 25 жовтня 1859 р. На его мѣсце именовано 26 падолиста 1859 р. Ю. Даничича професоромъ теорiи словесности, естетики, исторiи словесности сербскои, славяньскои и найголовнѣйшихъ народôвъ европейскихъ. На сѣй катедрѣ розвинувъ Даничичь всю силу своеи дѣяльности и свого вплыву на молодѣжь. Оттутъ справа началъ чисто-народного языка въ письменьствѣ выискала свою головну побѣду. Даничичь якъ писавъ, такъ и выкладавъ. Знаючи свôй предметъ основно, ôнъ выкладавъ его поважно и ясно, не лишаючи нѣякого сумнѣву або двозначности. Слухачь чувъ, що его наука зросласъ съ его житьемъ, съ его мыслями та чутьемъ: що ôнъ весь пересякъ нею; а его выклады вливали мимоволѣ замилуванье и повагу до науки и до учителя навѣть у такихъ, що не маютъ особливои нахильности до такихъ рѣчей.

(*Конецъ буде.*)

на дворець цѣсарь Францъ-Іосифъ въ мундурѣ польного маршалка съ великою лентою румуньскои зѣзды. Коли король высѣвъ зъ вагону, пôдôйшовъ до него цѣсарь и повитавъ дуже сердечно. Король румуньскій мавъ на собѣ мундуръ австрійского полковника съ великою лентою ордена св. Стефана. Зъ двôрця желѣзницѣ поѣхавъ гôсть въ товариствѣ цѣсаря до замку цѣсарского, где бувъ дуже мило угощеный. Пріѣздъ короля румуньокого до столицѣ Австріи бувъ вже давно предсказаный и такъ якъ визита короля Миляна, не єсть позбавленый политичного характеру. Всѣ видятъ въ тôмъ зближеньеся обохъ державъ до себе и думаютъ, що правительство румуньске змѣнитъ своє становище въ справѣ дунайскôй.

(Выдѣлъ краєвый въ Моравіи) зарядивъ бувъ доходженя, щобы сконстатовати якій вплывъ буде мати признанье права голосу т. з. пятигульденовцямъ. Доходженя вже скôнчены и надъ ихъ результатомъ застановится выдѣлъ краєвый на найблизшôмъ своимъ засѣданю. Думаютъ, що выдѣлъ краєвый въ справозданю, котре въ тôй справѣ має предложити соймови, ограничится лишь на представленю статистичного матеріялу.

(*Хорватско-угорскій конфликтъ*), выкликаный послѣдными непорядками въ Загребѣ, вже полагодженый, о скôлько полагодженою можна назвати справу межи двома спорячими сторонами, въ котрыхъ одна виндикуе собѣ совершенне право, ôтмовляючи другôй всякихъ, хочьбы найменшихъ уступствъ. — Конференціи министрôвъ, котрі розбирали пытанье злощасныхъ выпадкôвъ загребскихъ, вже скôнчены, а угорскі министры розъѣхалися зъ Вѣдня. Результатъ нарадъ министрôвъ въ справѣ выпадкôвъ выпавъ для Хорватôвъ некористно. Тиса съ своими товаришами жадавъ повнои сатисфакціи для ображеной повагы угорскои власти и станувъ ôтъ разу на становища *status quo ante*. Мимо опозиціи бана хорватского гр. Пейчевича удержався угорскій президентъ министрôвъ съ своимъ требованьемъ, а наслѣдкомъ сего выекзеквуесь пошановане для Угорщины такимъ способомъ, що въ тыхъ самыхъ мѣсцяхъ, где висѣли поздираній таблицѣ, поприбиваются нові съ хорватскимъ и угорскимъ написами. Такого рѣшеня справы можна було сподѣватися, що однакожь ситуація, нимъ сотворена, для бана незносима, се легко зрозумѣти. Кажутъ, що гр. Пейчевичь просивъ о димисію и тôлько такъ довго лишится на своимъ становищи, поки змѣна управы не дасться перевести безъ бôльшого роздраженя народа.

ЗАГРАНИЦЯ.

Дунайске пытанье. Подорожь румуньского короля до Берлина и Вѣдня выкликала рôжнородні толки и комбинаціи а мѣжь сими важне мѣсце займае такожь и дунайске пытанье. Се пытанье датуеся вже не ôтъ нынѣ. Ще въ 1857 роцѣ хотѣла Австрія выробити собѣ выключный вплывъ на дунайскі справы, але се не повелося ей тогды. По лондонскôй конференціи въ 1880 роцѣ одержала она право побережнои державы на долѣшнôмъ Дунаю, хочь въ самôмъ дѣлѣ не есть нею и нѣколи не була. По сѣй конференціи подѣлено рѣку впоперекъ — не повздовжь, якбы сего межинародне право вымагало — и особна комисія — не побережній державы — назначувала рѣчныхъ инспекторôвъ и портовыхъ капитанôвъ. Ôтъ сихъ двохъ послѣдныхъ точокъ ôтступила Австрія, але задержала собѣ право побережнои державы тамъ, где нею властиво не есть и выключила побережній державы ôтъ рѣчнои полиціи и права выконуваня рôчныхъ приписôвъ. Противъ сего отже опираеся Румунія и всякими силами боронитъ свого природного права. Бо коли на очаковскôмъ уйстю признано Россіи право побережнои державы, коли ôтъ желѣзнои брамы ажь до уйстя рѣки Илеръ тожь саме право выконуеся, для чого однôй Румуніи не маютъ бути признані такіжь самі права. Она жадае для того: 1) щобы побережній державы якъ и доси задержали всѣ права признані имъ на лондонскôй конференціи а крôмъ того, щобы мали право именованя рѣчныхъ инспекторôвъ, портовыхъ капитанôвъ и выконували право полиційне; 2) понеже межинародна комисія для надзору выконуваня рѣчного права складаеся не тôлько зъ державъ побережныхъ, то треба такожь увзгляднити и титулъ, котрый ихъ до сего уповажнае именно: а) Болгарія, Румунія, Сербія яко державы побережні, б) Европа черезъ свого заступника, в) Австрія яко така, але не яко держава побережна; 3) повне право снôвъудѣлу Румуніи въ нарадахъ и постановленяхъ конференціи надъ сими спеціяльными пытанями. Чи перворядовій державы зроблятъ Румунии повні уступства, трудно сказати; се однакожь певно, що вже теперь румуньскій державѣ признано право нарады на конференціи. О скôлько подорожь румуньского короля осягнула въ сѣй справѣ свою цѣль покажутъ найблизшій нарады на конференціи въ Лондонѣ. Нарады тѣ мали вже давно розпочатися, але представителѣ Россіи и Туреччины не предложили ще своихъ ратификацій; наколи се наступитъ, розпôчнутся нарады безъ дальшои проволоки.—Якъ зачувати, мавъ вже ромуньскій король, получивши пôдчасъ своеи подорожи докладні поясненя дунайского пытаня, высказатися, що ôнъ готовъ приступити до дунайскои угоды и що его правительство сей приступъ скоро сповнитъ.

Кн. Бисмаркъ и Франція. Важке слово хорого зъ Копенгенъ знову понеслось по Европѣ и якбы громомъ вдарило середъ глубокои тишины. Кн. Бисмаркъ проговорився устами свого канцлерского органу и его слова впали якбы великій тягаръ въ першôй линіи на Францію. „Nordd. Allg. Ztg.“ выступивши въ довшôмъ артикулѣ, очевидно инспированôмъ черезъ кн. Бисмарка, противъ „безприкладнои пôдмовы французскои прасы и безъустанного голошеня реванжу противъ Нѣмеччины, доказуе, що Франція показуеся „яко єдина держава, котра постоянно грозитъ европейскому мирови.“ Дальше каже „Nordd. Allg. Ztg.“ такъ: „Такій станъ не може довго тревати, щобы не пошкодивъ европейскому мирови; бо чѣмъ бôльше пôднимаеся буря пристрастей, котра нѣякъ не слабитъ безсумлѣнну агитацію для своихъ рôжнородныхъ цѣлей, тымъ менше можна предвидѣти, чи и якъ довго можна ей удержати въ границяхъ хочбы поверховного спокою“. Сі такъ рѣшучо высказанѣ слова кн. Бисмарка, звучатъ майже такъ, якбысьмо вже були на досвѣткахъ якои вôйны. Судячи однавожь зъ давнѣйшихъ лѣтъ, можемо певно сказати, що кн. Бисмаркъ не выступавбы передъ вôйною такъ смѣло и отверто; его многозначущі слова маютъ певно иншу цѣль, якъ заповѣсти свѣтови вôйну европейску. Въ першôй линіи направленій они безперечно противъ сильнои агитаціи французскои въ Альзаціи и Льотарингіи. Але они сягаютъ ще дальше; князь Бисмаркъ хоче очевидно однымъ замахомъ перетяти звязь, яка може приготовитися на згубу его зручно сплетеныхъ сѣтей. Забѣги французского правительства и французскои прасы, щобы зъєднати собѣ союзника, ажь надто добре звѣстні и мимо волѣ середъ тыхъ забѣгôвъ пригадуются слова россійского дипломата сказанѣ пôдчасъ коронаціи до французского представителя: „Дивѣтся, щобысьте мали правительство, съ котрымъ можнабы безпечно пактувати“. Може бути, що слова желѣзного князя вымѣрені такожь и противъ орлеанистôвъ, котрі теперь по смерти гр. Шамбора выступлятъ певно смѣлѣйше — а звѣстно такожь, що кн. de Chartres заразъ по прогнаню орлеанистôвъ выѣхавъ насампередъ до Петербурга. Якбы оно не було, слова бисмарковского органу зробили въ Франціи велике вражѣнье; послухаймо якъ ôтзываеся на тое французска праса. Найрѣзше выступае гамбетистôвскій органъ „Paris“. Въ артикулѣ нôдъ заголовкомъ „Беззубна гадина“ называе ôнъ Бисмарка збожеволѣлымъ и каже, що ôнъ стративъ память часу и не знае до кого говоритъ. „Temps“ каже знову, що то лишь простый маневръ внутрѣшнои политики кн. Бисмарка. Оголошенье того артикулу появилося якъ разъ рôвночасно съ скликаньемъ нѣмецкого парляменту и то каже догадуватися, що кн. Бисмаркъ захоче ухваленя нового кредиту на войсковій цѣли. Клерикальні газеты радятъ до спокою и згоды а опозиційна „France“ жадае, щобы министерство высказалося такъ о сѣмъ фактѣ якъ и вôйнѣ въ Тонкинѣ, бо правительство показалося якъ разъ безсильне и нездôбне. Въ гдеякихъ сферахъ въ Берлинѣ догадуются, що ся статія въ „Nordd. Allg. Ztg.“ має приготовити короля Альфонза, щобы скорѣйше рѣшився приступити до потрôйного союза, позаякъ король муситъ переконатися, що навѣть радикальній сторонництва въ Испаніи не малибы охоты приступати до союза съ Францією видячи якъ она нынѣ есть изольована.

Франція. „Gaulois“ обговорюючи справу нѣмецко-австрійского союза промовляе за союзомъ Франціи съ Россією и каже ось якъ: „Нѣчо не ôтдѣляе насъ ôтъ Россіи а все зближуе до неи. Спôльность интересôвъ и спольность небезпеченьства здаются промовляти за французскимъ аліянсомъ. Англія недавно въ Азіи а теперь въ Африцѣ дала намъ доказъ, що съ нею порозумѣтися трудно. Америка стае по сторонѣ Англіи, але заразомъ зближаеся и до Россіи, чомужбы Россія не мала бути посередникомъ мѣжь Сполучеными Державами а Францією. — Въ Анамѣ ôтнесли Французы значну побѣду. Въ битвѣ пôдъ Гайдцуне побили они Анамитôвъ и забрали имъ 150 (?) арматъ и 50.000 долярôвъ. Анамиги стали втѣкати до середины краю. Приступъ на Гуе такожь щасливо повѣвся. Министеръ маринарки дôставъ 25 с. м. депешу зъ Сайгуна въ котрôй ему доносятъ, що французске войско заняло по довшôмъ бомбардованю форты лежачій при уйстю рѣки Гуе. Анамиты, котрі мали 700 вбитыхъ и дуже богато раненыхъ зажадали спокою оружія. Комисарь Гармандъ удався 22 с. м. до Гуе, щобы тамъ вести переговоры. Оголошено станъ бльокады. Побѣда пôдъ Гуе перестрашила Анамитôвъ и здаеся, що анамскій цѣсарь згодится на французскій протекторатъ; але щобы черезъ те справа въ Тонкинѣ полѣпшилася, нема надѣ. Атакъ на Сонъ-Тай въ Тонкинѣ 15 с. м. зовсѣмъ не повѣвся; Французы мусѣли „чорнымъ хоругвамъ“ уступити. Теперь однакожь мусѣла тутъ устати всяка акція, бо выливы рѣкъ не дозволяютъ жадного военного руху и силы Французôвъ тутъ за слабі а Хинцѣ здаются теперь мати ще бôльшу охоту вспирати „чорнй хоругвы“. Министеръ Вальдекъ-Русо есть за тымъ, щобы до Тонкину выслати 10.000 людей. — На Мадагаскарѣ залагоджено вже справу съ Англичанами. Адмиралъ Перъ доноситъ министрови маринарки, що приказавши занехати слѣдство противъ англійского місіонера Шава казавъ его въ Бурбонъ выпустити на вôльность. — Смерть гр. Шамбора зробила въ Парижи не мале враженье. Клерикальній и монархичній журналы, вынявши бонапартистичній, появилися въ чорныхъ обвôдкахъ; „Gaulois“ принесъ навѣть вѣдомость пôдъ заголовкомъ: „Генрикъ V. померъ, най жіе Люй Филипъ II.“ Впрочôмъ въ Парижи спокôйно.

НОВИНКИ.

(+) **Великій розрухи противъ жидôвъ въ Угорщинѣ.** Урядова „Газета Львôвска“ одержала вчера слѣдуючу телеграму зъ Вѣдня: „Въ мѣстѣ Залякотрій незвычайно поважаютъ п. Гильда по поводу его высокои интелигенціи, а при тôмъ его популярности, прихильности для селянъ и его охочои помочи и рады въ кождôмъ случаю,—самі селяне поставили дня 29 л. мая, передъ самымъ выборомъ кандидатуру п. Гильда, а то тымъ радше, що, якъ самі казали, не хотѣли поручити мандату хлопского въ руки дѣдича. Коли донесено п. Гильдови, що селяне агитуютъ помѣжь собою за его кандидатурою, ôнъ сказавъ, що тôлько тогды прійме мандатъ, если не буде въ уряду, с. е. ôтъ его пôдвластныхъ урядникôвъ, нѣякои агитаціи. И дѣйстно, на часъ выбору выйшли всѣ урядники съ п. Гильдомъ зъ будынку урядового. Переведене черезъ делегата ц. к. намѣстництва якъ найострѣйше слѣдство выказало неправду огидныхъ денунціяцій.

— **Така сама буря и злива**, якъ въ Залôщяхъ, описана въ 91 ч. „Дѣла“, знищила земледоды въ Грималовѣ, Буцыкахъ, Глѣбовѣ и въ околици, залила всѣ долины и жолобины и потопила много худобы а навѣть кôлькоро людей. Въ наслѣдокъ того нещастя грозитъ тымъ околицямъ ще бôльше, ще страшнѣйше нещастье — голодъ.

— **Въ день 17 грудня с. р.** припадае 300-лѣтна рôчница смерти Ивана Федорова, заложителя першои рускои друкарнѣ при Ставропигійскôмъ Институтѣ во Львовѣ. Першу книжку, именно „Апостолъ“, выдрукувавъ Иванъ Федоровъ въ тôй друкарни 1574 р., умеръ въ р. 1583 и похороненый въ церквѣ св. Онуфрея на Жôвкôскôмъ, о чôмъ свѣдчитъ написъ, стоячій тамъ и по нынѣшный день. Ставропигійскій Институтъ повиненъ гôдно почтити память першого руского типографа.

— **Жиды наши**, деморализованѣ польскими комитетами при всякихъ выборахъ, такъ вже розузухвалилися, що провокуютъ неразъ самі христіянъ, не то Русинôвъ, але навѣть Ôрменôвъ и Полякôвъ. По мѣсточкахъ се дѣеся такъ часто, що несталобъ и мѣсця въ часописяхъ о тôмъ доносити; однакъ не можемо промовчати о пригодѣ, яка случилася одному Ôрменови и то навѣть властителеви бôльшихъ посѣлостей Городенки, бар. Якову Ромашканови, въ самôй Городенцѣ. За его заходомъ не вôйшло въ складъ ново-выбранои рады громадскои Городенки кôлькохъ жидкôвъ, и бутні сины Израиля такъ тымъ розсердились на него, що почали роптати и грозити, а одинъ зъ нихъ кинувъ въ бар. Ромашкана каменемъ. Ся зухвала зневага була искрою киненою въ порохъ и запалила охотою пômсты глядячихъ на те рускихъ мѣщанъ. Они кинулися съ крикомъ на жидôвъ и кто знае, до чого було бы прійшло, колибъ не притомнôсть и розвага Ромашкана. Ôнъ скочивъ межи мѣщанъ и съ холодною кровію импонуючою масамъ — або якъ каже Gazeta Narodowa „motłochowi“ — крикнувъ: „Не теперь!.. ажь я скажу!“ Мѣщане застановилися, розмѣркували и налаявши добре жидôвскихъ богатырôвъ, розôйшлися спокôйно домôвъ,... анѣ гадаючи о тôмъ, що ихъ, котрыхъ въ потребѣ пестятъ назвою „poczciwy nasz ludek“, злае Gazeta Narodowa „motłochem“, за те, що не могли стерпѣти, якъ жидъ порываеся на христіянина...

— **И Ростôвъ записавъ вже въ свою лѣтопись проявъ погрому жидôвского.** Дня 12 с. м. ударивъ якійсь настухъ сына жидôвского купця Браиловского. Купець побивъ настуха и поваливъ его на землю. На то розôшлася блыскавицею по мѣстѣ вѣсть, що жидъ убивъ христіянина. Збѣглися численнѣ робôтники, кинулися на Браиловского, потовкли его безмилосердно, розвалили шинокъ въ котрôмъ ôнъ сховався, и убили шинкаря. Завчасу надбѣгшôй полиціи и войску удалося народъ усмирити и мнимыхъ проводирѣвъ: ôрменина Малаева и грека Аристарха приарештувати.

— **Галицкій полиглотизмъ.** „У насъ такъ водится — пише Gazeta Narodowa — що закимъ котрый зъ Русинôвъ зависячихъ ôтъ гр. к. консисторіи дôстане запомогу, дебатуеся надъ нею ажь въ трехъ языкахъ. И такъ насампередъ подае интересованый просьбу до консисторіи въ языцѣ рускôмъ. Консисторія розбирае сю просьбу въ тôмъ самôмъ языцѣ, однакъ предкладае ей до рѣшеня ц. к. намѣстництву съ конкомитацією въ языцѣ нѣмецкôмъ. Намѣстництво розсмотрюе руску просьбу съ нѣмецкою конкомитацією и звѣдуе ц. к. полицію въ языцѣ польскôмъ о достовѣрности наведеныхъ въ просбѣ потребъ просителя, залучаючи его просьбу и справоданье консисторске. Дирекція полиціи информуеся зъ рускои просьбы, зъ нѣмецкои конкомитаціи консисторіи и зъ польского жаданя намѣстництва, а довѣдавшися о фактичнôмъ станѣ рѣчи, здае зъ нея реляцію намѣстництву въ языцѣ польскôмъ. На те поручае намѣстництво въ языцѣ польскôмъ головнôй касѣ краєвôй, выплатити петентови таку а таку суму; рôвночасно завѣдомляе консисторію въ языцѣ нѣмецкôмъ о своѣмъ рѣшеню, а консисторія зъ своеи стороны завѣдомляе просителя въ языцѣ рускôмъ. Уярадуваный проситель пише сейчасъ квитъ по нѣмецки, на квитъ бье конситорія печать руску; урядникъ касовый, выплачуе грошѣ не ôтзываючися.... и запомога въ кишени.“

— **Пôдъ Харковомъ** случився недавно страшный выпадокъ, на желѣзнôй дорозѣ съ рôвнобѣжными шинами положеными для минаючихся поѣздôвъ. Одна зъ подорожныхъ пань выглянула на шляхъ и узрѣла поѣздъ, що гнавъ всего силою пары противъ поѣзду, въ котрôмъ она сидѣла. Она не замѣчаючи другихъ рôвнобѣжныхъ шинъ перелякалася и закричала: „Мы пропали! насъ наѣзджае якійсь поѣздъ!“ На той крикъ утратили подорожній розвагу. Кôлькадесять особъ повыскакувало зъ вагонôвъ и попало на шины, котрыми проѣздивъ противъ нихъ другій поѣздъ, и роздавивъ зъ выскочившихъ на шины около 20 людей. Еще

страшнѣйше нещастье случилося въ пôвнôчнôй Америцѣ на всхôднôй части краю Минезотасъ. Тамъ орканъ выхопивъ зъ шинъ и розбивъ цѣлый поѣздъ. Зъ пôдъ грузôвъ выдобито 45 покалѣченыхъ а 25 роздавленыхъ осôбъ. Той орканъ знищивъ третю часть мѣста Ричестеръ, где такожь згинуло множество мешканцѣвъ.

(+) **Оплата шкôльна въ середныхъ школахъ** у насъ досыть высока для убогихъ и на неи звычайно нарѣкаютъ. Але якъ доперва мусятъ на оплату шкôльну нарѣкати убогй люде въ Россіи, коли сего року пôднесено ею зъ 40 на 60 рублѣвъ въ рôкъ; на нашй грошѣ значитъ 72 зр. а. в. оплаты шкôльнои за одного студента!... Чи вже черезъ саму тую оплату не замыкаеся убогому дверѣ до святынѣ высшои науки?!...

— **Проявы вулканизму** взмагаются сего року на цѣлôй земли. Заледво перестали газеты доносити о землетрясеню на Искіи и о выбухахъ Везувія и Етны, а вже записуютъ новй катастрофы въ иншихъ частяхъ свѣта. И такъ, описуютъ часописи англійскй катаклизмъ на островѣ Ява. Черезъ три днѣ чули мешканцѣ Батавіи, столицѣ того острова, застрашаючй пôдземнй гримоты; за тымъ запѣнилось и взбурилось море. Єго розгуканй валы уносили намулъ и камѣнье, а воздухъ морскій бувъ повный сѣрчаного чаду. Знать, вулканъ того острова, Каракатавъ, пробивъ собѣ пôдъ землею дорогу въ море, що и спасло мѣсто ôтъ грôзноп погубы. Каракатавъ не дававъ знаку житя ôтъ 1680 р. и ажь сего року почавъ непокоити жителѣвъ Явы. Черезъ нôчь горѣла надъ Батавіею луна бухаючихъ зъ вулкана поломѣней, а днемъ тревожили людъ сумерки, бо хмары диму заслоняли сонце. Въ Америцѣ, именно на островѣ Ометепео, приналежнôй до державы Никарагуа, спустошивъ 5.000 стôпъ высокій вулканъ майже цѣлый островъ, заливши его долины потоками лявы. Выбухъ почався дня 19-го червня. Того дня ôтчинила гора новй челюсти и люнула огняною струею на мѣсто Лясъ-Пилясъ. Кôлька днѣвъ пôзнѣйше порозсаджувала пôдземна сила окрестнй горы и неописанный страхъ приводивъ людей до розпуки. Лява заляла Лясъ-Пилясъ, Гранаду, Ривасъ и иншй мѣсцевости. Люде спасалися въ лодкахъ на море; знищеный островъ стоитъ вже пусткою. Чи не працюе панъ Вулканъ во всѣхъ своихъ кузняхъ надъ оружіемъ для Ахиллѣвъ пруских?..

— **„Новый Израиль“.** Пôдъ тою назвою повстала въ Одессѣ нова секта жидôвъ, котра ôткинула науку талмуда, а вѣритъ тôлько въ пентатевхъ Мойсея. Секта ся занехала обрядъ обрѣзаня и святкованье суботы, и признала недѣлю днемъ господнымъ; закинула всѣ молитвы талмуда, заступаючи ихъ новонаписаными; называе божницѣ „церквами нового Израиля“; признае масо, споживане христіянами кошернымъ, а мову россійску своею рôдною мовою; наказуе поносити всѣ обывательскй и державнй тягарѣ, мѣжь ними и войскову службу; закидуе лихву и не позволяе удержувати домôвъ деморализуючихъ. Статуты секты поданй вже пôдъ затвердженье правительству. Они жадаютъ для секты признаня всѣхъ, существуючихъ въ Россіи обывательскихъ правъ и призволеня на мѣщанй супружества и постановляютъ для своихъ адгерентôвъ окремй ôтзнаки на одежи, щобы и внѣшно ôтрôжнитися ôтъ жидôвъ старовѣрôвъ. „Новый Израиль“ занепокоивъ въ высокôмъ степени хасидôвъ и выкликавъ противъ себе контръ-агитацію забобонныхъ и фанатичныхъ сторонникôвъ крутнявого талмуда. Секта рекрутуеся зъ интелигентнѣйшихъ сферъ жидôвства и маe надѣю на те, що еи правительство и суспôльнôсть христіяньска будутъ попирати. Сумнѣваемся однакъ, чи ѣй удасться вызволити своихъ соплеменникôвъ зъ тяжкихъ тысячелѣтныхъ путъ закостенѣлои доктрины рабинôвъ, котрыхъ постановы зробили зъ жидôвъ замкнутый въ собѣ, нѣкому неприхильный и всѣми народами зненавидженый организмъ.

— **Що батько и мати!** що жѣнка и дѣти!... Мошко, то пріятель, Мошко радôсть серцю и въ смутку розрада, Мошко понадъ милу дорогу дѣвчину... безъ Мошка и жити на сѣмъ свѣтѣ годѣ, — особливо на Мазурахъ. Тамъ, оповѣдае Kurjer Lwowski, заходивъ одинъ вôйтъ въ голову, що почати съ людьми свого села, котрй все спôзнювалися съ платою податкôвъ. Прозьба, грозьба, екзекуція — нѣчо не помагало. Отъ и прійшло ему на гадку заборонити всѣмъ довжникамъ — ходити въ корчму. Рада громадска пристала, поставлено сторожѣвъ коло благовонного прибѣжища всѣхъ „utrapionych“ и на чудо и диво — довжники не вытерпѣли и въ кôлькохъ дняхъ посплачували всѣ залягаючй податки, а поплатили для того, що немогли жити на свѣтѣ, не могли выдержати и тыждня безъ Мошка и его святынѣ!...

— **Розбôйники** напали и ограбили поѣздъ желѣничій ѣдучій зъ Барцелоны до Франціи. На двôрци въ Барцелонѣ всѣло въ вагонъ, де знаходилися два жовнѣры конвоюючй поѣздъ, чотырохъ людей. Межи Моллетомъ и Монтемельо, коли поѣздъ гнався всею силою пары, кинулися они на жовнѣрôвъ и повязали ихъ... На дорозѣ заяснѣло червоне сигналове свѣтло, поѣздъ остановився — и въ тôйже хвили выпало зъ хащѣвъ кôлькадесять опрышкôвъ, кинулися на подорожныхъ и ограбили ихъ до чиста.

— **Сей рôкъ щедрый въ нещасній пригоды** и страшнй катастрофы. Лихо не минуло и святого — золотоверхого Кіева. Тайнои недѣлѣ тамъ ôтбувалася народна забава на березѣ Днѣпра и на байдакахъ, що були на рѣцѣ. На нихъ — а було ихъ чотыри — веселилось звершь 70 людей. Музика, танцѣ и веселй спѣвы гомонѣли и розлилися по тихôмъ воздусѣ, коли пôдъ саму пôвнôчь зôрвалася нечаянно такъ сильна буря, що байдаки поперевертала и многихъ не умѣючихъ плывати потопила. Окрôмъ того нещастя поробивъ орканъ богато шкоды въ самôмъ Кіевѣ и въ окрестностяхъ.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** зложили на соборчику деканальнôмъ въ Касперовцяхъ Вч. оо. Книгиницкій зъ Залѣщикъ 1 зр., о. Винницкій зъ Касперôвцѣвъ 1 зр, о. Алексевичъ зъ Торского 1 зр., о. Коцюба зъ Городка 50 кр. о. Любовичъ зъ Мухавки 50 кр., о. Матковскій зъ Свидовои 50 кр., о. Волиньскій зъ Кошиловець 1 зр. Разомъ 5 зр. 50 кр.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Сей суботы ôткрыто въ Величцѣ выставу рôльничо-промыслову; маршалокъ Дръ Зыбликевичъ удався тамъ, щобы переконатись о розвою молодого промыслу захôднои Галичины и о станѣ земледлôдôвъ въ тôй части краю.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. Кароль Перепелиньскій на парохію Бôрки великй, дек. тернопôльского.

Введеный о. Петро Шанковскій въ сотрудництво въ Копычинцяхъ.

Завôзваный до каноничнои институціи на капелянію Куропатники о. Антоній Билинкевичъ.

Митрополича консисторія вставляеся у президіи ц. к. намѣстництва о згоду на каноничну институцію о, Айталя Билинкевича запрезентованого на Знесѣнье.

На конкурсъ рознисана дня 23 л. серпня (ч. 6.136) парохія Рожинка выжна (съ прилученою Рожинкою нижною) въ скôльскôмъ деканатѣ; наданя приватного; рочинець подаватися до 18 л. жовтня 1883.

Зрезигновавъ о. Теодозій Авдыковичъ зъ презенты на парохію Быткôвъ дек. надвôрняньского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Личный додатокъ по 100 зр. на три роки зъ фонду религійного получили оо.: 1) Володимиръ Хилякъ, парохъ зъ Бортного, 2) Іоанъ Хотинецкій парохъ зъ Буковои.

Каноничну институцію получивъ о. Михаилъ Якса Ладыжиньскій, капелянъ зъ Волѣ Миговои, на парохію Береска, дек. балигородского.

Завозваный до каноничнои институціи о. Климентій Копыстяньскій на парохію Регетôвъ, дек. бѣцкого.

Именованый ординаріятскимъ ôтпоручникомъ до ц. к. окружнои рады шкôльнои ярославскои и ординаріятскимъ комисаремъ до надзору шкôлъ ярославскихъ — о. Михаилъ Бѣлецкій парохъ въ Сухоровѣ.

Введенй въ душпастырство оо.: 1) Іоанъ Решетыло въ завѣдательство парохіи Угнôвъ; 2) Василь Кокотайло въ завѣдательство парохіи Чайковичѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Ивана А. Федоровича Афоризмы,** выданй передъ дванайцяти лѣтами въ польскôмъ азыцѣ, переложивъ на руске (?) Теодоръ Бѣлоусъ и выдавъ съ прекрасно на стали вырытымъ портретомъ покôйного автора, въ Коломыѣ. Книжка ся обнимаючa 13 аркушѣвъ друку мѣститъ въ собѣ велике богатство быстроумныхъ речень, незбитыхъ правдъ и розумныхъ, свѣтлыхъ спостережень зъ суспôльного, народного и политичного житя въ Галичинѣ. Она дае намъ спôзнати бл. п. Ивана А. Федоровича (властителя бôльшихъ посѣлостей въ Окнѣ, ôтця Володислава) яко благородного человѣка и глубокого мыслителя, а такожь яко Русина народолюбця. Жаль тôлько то, що п. Т. Бѣлоусъ переклавъ тй многоцѣнній блыскавки людского духа такимъ дивоглядным языкомъ, якимъ певно анѣ ôнъ самъ, анѣ нѣкто на цѣлôмъ свѣтѣ не говоривъ и не говоритъ...

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Хорошихъ и здоровыхъ** овочевыхъ щепокъ найлучшихъ сортôвъ есть множество на продажъ. Близшу вѣдомôсть удѣляе К. Устіяновичъ, улиця Маерôвска ч. 8 во Львовѣ.

Подяка.

Волѣ Всевышнёго подобалося покликати бл. п. о. Іоана Санчица, пароха ярославского. Одинока донька его, що въ дитиньствѣ ще утратила матѣрь, мусѣла, зложена болѣзнею въ постели, розлучитися съ ôтцемъ своимъ, не бачивши похорону и не могучи особисто ôтдати подяки Всеч. Отцямъ, Вп. Панамъ и Чч. Мѣщанамъ за щирый трудъ ихъ при похоронахъ покôйного. Симъ отже складаемо прилюдну подяку всѣмъ участникамъ того для насъ такъ сумного акту; а именно: Всч. Отцамъ дух. опосторонныхъ деканатôвъ: Впр. о. декану Олесницкому, Виктору Киверовичеви зъ Жапалова, Всч. о. Ант. р. Вѣнява Зубрицкому зъ Сосницѣ, о. Конст. Бѣрецкому зъ Жиравицѣ, о. Іоану Хотинецкому зъ Коровникъ о. Зах. Пôдляшецкому зъ Перемишля; такожь Всч. оо. проповѣдникамъ за ихъ щирй, до глубины душѣ порушивший слова похоронній, а именно Всч. оо. Конст. Бѣрецкому и Антонію Матюкови зъ Ляшокъ. Дальше Впр. о. Клим. Вахнянину зъ Сѣнявы, Всч. о. м-дек. ярославскому Мих. Бѣлецкому и всѣмъ другимъ Всч. отцямъ содеканальнымъ покôйного; Всч. оо. священникамъ лат. обр. вразъ съ Всч. оо. Доминиканами и Реформатами монастырѣвъ ярославскихъ за ихъ труды въ обрядѣ похоронномъ. Вп. п. ц. к. полковникови, всѣмъ Вп. пп. ц. к. урядникамъ политичнымъ, судовымъ и касовымъ присутнымъ при похоронахъ; Вп. пп. професорамъ Наталеви и Ивану Вахнянинамъ, ихъ Вп. брату Игнатови и другимъ ихъ своякамъ звеличившимъ, нашъ обрядъ прехорошимъ хоральнымъ ôтспѣваньемъ литургіи похоронной, котрй случайно переѣздячи черезъ Ярославъ зъ власной охоты наспѣли на похороны; Вп. репрезентаціи мѣскôй и всѣмъ численно згромадженымъ; Чч. пп. мѣщанамъ ярославскимъ обохъ обрядôвъ, — ôтдаемо нашъ обовязокъ вдячности, заявляючи нашу найсердечнѣйшу подяку за ихъ христіяньскій съ охотою пôднятый трудъ нашимъ щиро-рускимъ „Спаси Бôгъ!“

Ярославъ, дня 10. серпня 1883.

Дръ Левъ Коссакъ, зять и *Іоанна Коссакъ*, роджена Санчицъ, дочка.

Подяка.

Вп. п. Леопольдови Спинневичеви складаю тутъ прилюдну подяку за нагробный памятникъ для брата мого бл. п. Иполита, выконаный за дуже умѣрену цѣну, и маю честь поручити Вп. Публицѣ рускôй сего артиста-рѣзьбяра проживаючого въ Тернополи, котрый вырабляе по дешевôй цѣнѣ нагробнй памятники, памятники тверезости и иншй роботы рѣзьбярскй зъ каменя пронятыньского и теребовельского.

Въ Тернополи 12 (24) серпня 1893.

Ол. Барѣньскій, проф. учительскои семинаріи.

Студентôвъ

двохъ або трехъ

зъ низшихъ шкôлъ середныхъ **на станцію и харчь** съ удѣляньемъ науки або безъ него, умѣстити можна на рôкъ шкôльный 1883/4 въ домѣ пôдъ ч. 14 при улиця Конерника.

Д-ръ Людвикъ Лубиньскій,

краєвый адвокатъ,

переселився сими днями зô Львова

до Станиславова

на постоянне пробуванье.

РУКОДѢЛЬНЯ ОБУВИ

во Львовѣ

Руска улиця ч. 3., въ домѣ Ставропигійского Института.

Маю честь поручитись ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики и увѣряю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣ жаданя въ мѣсци и на провинціи якъ найточнѣйше вдоволити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи упрашаю о надôсланье на мѣру спотребленого чобота. Въ надѣѣ, що П. Т. Публика не ôткаже менѣ своеи уваги, пишуся съ глубокимъ поважаньемъ

(2—3) **Павло Мартинôвъ.**

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичъ, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

„МЕРТВЙ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Панночки зъ провинціи,

учачйся во Львовѣ, можутъ знайти за умѣрену цѣну умѣщенье и опѣку въ честнôмъ домѣ бездѣтного супружества на Лычаковѣ при улици Рѣзьбярскôй ч. 4 въ партерѣ на лѣво. Ф. Д. Фортепіянъ въ дома.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕННЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довгови, точно по дневнôмъ курсѣ; есконтуе купоны тыхже листôвъ, купоны листôвъ державныхъ навѣть передъ речинцемъ и векслѣ; удѣляе пожички и задатки на гипотеку; принимае грошевй вкладки:

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставиче ôтдѣленье того Заведеня удѣляе пожички на заставы, а именно: цѣнній ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣнôсть. (16—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ôмъ поверсѣ.

Родичамъ, котрй шукаютъ помѣщеня для дѣвчатъ во Львовѣ, можу поручити кôлька честныхъ рускихъ домôвъ. Интересованй зволятъ ôтносится до мене въ сѣмъ мѣсяци до Новицѣ, почта Калушъ, ôтъ 1 лат. вересня до Львова (улиця Руска, ч. 3).

Александеръ Стефановичъ, катихитъ при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ. (2—3)

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки до подорожи — також всякй приборы подорожй поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКôЛЬНЙ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рылцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Возникъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому)“.

Також за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повысшй приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Возникъ.

(Цѣники на жаданье франко.)

Выгôдну станцію, здоровый викътъ, родительску опѣку и старанну науку знайдутъ гимназіасты въ рускôмъ домѣ ул. Куркова ч. 39. II. (2—5)

Бандажѣ

руптуровй, власного выробу съ найлучшими англійскими пружинами, панчохи еластичній на корчовй жилы, и т. под. артикулы поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Цѣвець церковный

зняючій спѣвъ хоральный, съ добрими свѣдоцтвами, укôн науку въ архикатедральн. безженный, вôльный от шукае ôтповѣдного м Близша вѣдомôсть въ Редакціи.

Выдавець и редакторъ: Антôнъ Горбачевскій.

Зъ друкарни Тов. ім Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 93. Львôвъ, Четверъ 18 (30) серпня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а в 5ть одна строчка печатнои.

Рекламаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекàзомъ) до: Администрациn часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чвертъ року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чвертъ рок . . 3 рубл.
съ дод. Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 1? рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четвертъ ро 4 рубля
на самъ токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чвертъ року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ I (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

„Пустити Русина на Русина“

було ôтъ давна политикою „морального ржонду“. Держачись и по нынѣ тои практики, поставивъ польскій комитетъ выборчій кандидатомъ на крѣсло посольске зъ округа Долина-Болехôвъ-Рожнѣтôвъ ректора гр. к. семинаріи львôвскои, о. А. Бачиньского, котрый яко редакторъ „Руского Сіона“ здобувъ собѣ у клерикально-польскои фракціи велику повагу. Пишутъ намъ такожь, що и п. староста Баранській має агитувати за собою, щобы доказати своимъ выборомъ, що ôнъ и перше кандидувавъ едино зъ волѣ народа. Если то правда, то окружникъ нового намѣстника п. Залеского не дуже подѣйствувавбы и власть булабы зневолена заанликувати сильнѣйшій аргумента. Однакъ въ виду тои самозванчои кандидатуры и въ виду кандидатуры Дра Александра Огоновского, поставленои головнымъ рускимъ выборчимъ комитетомъ въ згодѣ съ Народною Радою въ Долинѣ и по волѣ всѣхъ патріотôвъ Болехôвщины и Рожнѣтова, мы хочемо сумнѣватися, щобы о. А. Бачиньскій дався якимсь тамъ заплыванцямъ пôдмовити — пускатися плысти противъ воды... Чи сякъ, чи такъ, а мы безпечнй того, що кождый Русинъ, котрый дорожитъ своею честею, котрому не чійсь тамъ интересъ, а доля руского народа лежитъ на серцю, и кождый, въ кого лишь крыхта найдеся здорового политичного розуму, — мы безпечнй, кажемо, що кождый такій не нахилитъ уха нѣякимъ пôдшептамъ, просьбамъ и угрозамъ и ôтдастъ голосъ на свого, на руского кандидата, котрымъ есть **Дръ Александеръ Огоновокій!**

Дръ Фишгофъ о Русинахъ.

Дра Фишгофа, звѣстного дѣятеля и писателя политичного, славного представителя демократіи и федерализму въ Австріи, ôтвѣдавъ недавно въ Емерсдорфѣ польскій публицистъ Г. Смольскій. Коли зôйшла бесѣда зъ Австріи на Галичину и на Полякôвъ, дръ Фишгофъ заразъ высказавъ свôй поглядъ на справу руску и заявивъ, що ôнъ уважае еи дуже важною зô взгляду на внутрѣшнй и заграничнй ôтношеня Австріи. Зъ помѣщенои Г. Смольскимъ розмовы съ дромъ Фишгофомъ въ „Krаj-u“ наводимо дотыкаючій насъ уступъ.

„... Поляки, котрй на цѣлôй линіи борются о свои права народнй, повиннй найменше бути склонными умешнати правъ другихъ, а особливо найблизшихъ своихъ побратимцѣвъ. Диво, що въ Галичинѣ не знайдеся нѣякій мужь стану, котрыйбы руску справу оцѣнявъ зъ ширшого свѣтогляду, а не мѣривъ еи лôктемъ провинціонального партикуляризму. Есть се справа, котра зарôвно въ австрійскôмъ, якъ и въ польскôмъ интересѣ, вже давно повинна була бути залагоджена на пôдставѣ народнои рôвноправности. Фразами не можна зайти далеко. Найкрасшй законы на нѣчо не придадутся, если остаютъ несповнюваными. Найлучшій примѣръ маемо на нашихъ основныхъ законахъ державныхъ, котрй прецѣ поручаютъ всѣмъ народностямъ рôвноправнôсть, — а якъ же то выглядала тая рôвноправнôсть въ практицѣ за часôвъ нѣмецко-централистичныхъ? Подôбно дѣеся въ Галичинѣ, где рôвножь рôвноправнôсть для Русинôвъ существуе лишь въ теоріи. Треба конечно зробити крокъ напередъ и теорію примѣнити въ практичнôмъ житю, тымъ бôльше, що домаганя Русинôвъ суть умѣреннй“.

Зъ уваги на знамениту личнôсть дра Фишгофа нотуемо повысшй его слова, котрй — скажемо мимоходомъ — дуже не сподобались галицко-польскôй прасѣ. Такій Фишгофъ, человѣкъ, для котрого мають поважанье всѣ народности австрійскй, котрого политика, якъ признаютъ самй Поляки, есть едино розумна и спасенна для Австріи, — такій Фишгофъ выразно заявляе въ очи Полякови, що „Русины въ Галичинѣ маютъ рôвноправнôсть тôлько въ теоріи“. Ветеранъ-политикъ, парляментарный товаришъ дра Смольки зъ 1848 р., знае правдиве положенье Русинôвъ пôдъ польскою гегемонією въ Галичинѣ, мимо того, що въ послѣдныхъ рокахъ Поляки галицкй сотворили собѣ цѣлый великій апаратъ, котрый дорогами не-урядовыми и урядовыми зô Львова-Кракова на Вѣдень працюе надъ баламученьемъ ширшого свѣта фалшованьемъ циферъ и фактôвъ...

Справы краевй.

(Управильненье пенсіи дефиціентамъ и приходникамъ.) Въ справѣ управильненя пенсіи дефиціентамъ и приходникамъ, получаючимъ свои пенсіи зъ религійного фонда, доноситъ „Presse“ зъ добре поинформованого жерела слѣдуючу вѣдомôсть: „Въ министерствѣ вѣроисповѣдань и просвѣты занимаются приготовленьемъ предложеня, котре буде внесене до рады державнои на однôмъ зъ першихъ засѣдань найблизшои сесіи, а котре мае цѣль — управильнити пенсію дефиціентамъ и приходникамъ, получаючимъ свою пенсію зъ религійного фонда. Головнй постановы проекта лежатъ въ тôмъ, що передовсѣмъ дотеперѣшнй минимальнй пенсіи дефиціентôвъ, выносячй 157 зр. 50 кр. и 200 зр. рôчно, маютъ бути пôдвышенй на 315 зр. и 420 зр.; пенсіи же приходникôвъ, платнй зъ религійного фонда, пôднесутся о 50% до 60%. Правительство, ставляючи такій проектъ, мало передовсѣмъ на оцѣ, що внесеный вже передъ лѣтами до рады державнои проектъ о загальнôмъ управильненю конгруи католицкихъ священикôвъ, стрѣтився съ рôжными трудностями, котрй не дозволяютъ, щобы тое дѣло скоро залагодилося. Бажаючи однакожь полѣпшити матеріяльне положенье дефиціентôвъ и згаданыхъ приходникôвъ, котрй въ гдекотрôй части суть „правительственными приходниками“, — правительство признало конечнымъ взяти въ тôй справѣ инiціятиву. Здаеся, що правительство буде жадати, щобы рада державна залагодила тое предложенье передъ новымъ рокомъ, а то головно для того, щобы не показалася потреба задержати такожь въ першôмъ пôвроцѣ 1884 дотеперѣшну провизорію, спочиваючу на полѣпшеню долѣ дефиціентôвъ въ формѣ запомоги“.

(Додатокъ краевый) на р. 1884 буде пôдвысшеный — и то не мало, бо о 5 кр. ôтъ одного гульдена! Въ 1883 р. додатокъ краевый выносивъ 27 кр. ôтъ гульдена, а на р. 1884 пôсля прелиминаря Выдѣлу краевого мае выносити вже 32 крейцарѣвъ. Выдѣлъ краевый мотивуе потребу такого пôдвысшеня слѣдуючими даными. Власть скарбова приняла на р. 1883 цифру 10,114.000 зр. яко суму податкôвъ, ôтъ котрыхъ мае бути побраный додатокъ краевый. Але практика выказала, що цифра поставлена властею скарбовою за пôдставу до вымѣру додатку есть фикційна, коли въ р. 1882 вплынуло о 204.817 зр. менше додатку краевого, анѣжь прелиминовано. Выдѣлъ краевый обчисливъ, що не цифру 10,114.000, але лишь 9,900.000 зр. може приняти яко суму податкôвъ, ôтъ котрыхъ буде побраный додатокъ краевый на р. 1884. Въ такôмъ случаю одинъ крейцарь додатку краевого вынесе 99.000 зр., а зъ того выплываe, що колибъ навѣть прелиминарь на р. 1884 выказувавъ таку саму суму выдаткôвъ и доходôвъ власныхъ, якъ въ р. 1883, все таки додатокъ торôчный (27 кр.) показавсябы недостаточнымъ майже о 1 крейцарь. Але въ прелиминари на р. 1884 зайшли змѣны, котрй мусятъ привести за собою дальше пôднесенье додатку навѣть по надъ 28 кр., — с. в. по надъ высоту, яка могла бути достаточною минувшого року, — мимо того, що Выдѣлъ краевый въ своемъ прелиминари власнôмъ прелиминуе на выдатки лишь о 13.000 зр. бôльше, а за те выказуе о 45.000 зр. бôльше въ власныхъ доходахъ. Причина взросту выдаткôвъ, и то взросту дуже значного, лежитъ въ прелиминари шкôльнôмъ, надъ 142.000 зр. На покрытье тои надвышки належалобы вже пôсля повысшого рахунку пôднести краевый додатокъ ще о 1½ кр., отже на 29½ крейцаря. Але не конець на тôмъ. На 1884 р. убуваютъ двѣ значнй позиціи, котрй разомъ выносятъ 280.000 зр. и служили до покрытя потребъ краевыхъ. По перше, годѣ приняти въ рубрику доходôвъ якій небудь запасъ касовый, коли результатъ стяганя додаткôвъ до кôнця червня с. р. выказавъ рôжницю на некористь скарбу краевого (въ сумѣ 204.817 зр.); убуваe отже позиція прелиминована въ р. 1883 соймомъ въ сумѣ 160.000 зр. По друге, убуваe зъ торôчного прелиминаря позиція 120.000 зр., взята зъ запасôвъ пожички краевои въ р. 1873. Потрутивши ôтъ убутку 280.000 зр. суму, о яку въ 1884 р. пôдносятся власнй доходы Выдѣлу краевого, позôстане все ще така значна рôжниця, що зрôвноважити еи може тôлько дохôдъ зъ дальшого пôднесеня додатку краевого о 2½ кр. Разомъ отже треба пôднести краевый додатокъ о 5 кр., с. в. зъ 27 на 32 кр. Зъ причины незакладаня новыхъ шкôлъ есть подвôйна страта: моральна и матеріяльна. Моральна зъ того, що велика часть народу не може користати зъ науки и просвѣты, а матеріяльна зъ того, що громады и обшары двôрскй въ тыхъ мѣцевостяхъ, где нема школы, не платятъ нѣякого додатку шкôльного. Пôсля датъ, якими розпоряджуе Выдѣлъ краевый, громады и обшары двôрскй не посѣдаючй шкôлъ платятъ разомъ податку около

Юрій Даничичъ.

Въ вѣчную память дорогому братови Володимирови пôсля сербскихъ жерелъ написавъ

Іосифъ Барвиньскій.

(Конецъ.)

Въ р. 1865 Даничичъ покинувъ професуру при высшôй школѣ въ Бѣлгородѣ, взявши вже впередъ задля секатуръ секретарство въ Друштву, — и перенѣсся до Загребу.

Перейшовши въ Загребъ Даничичъ не покидавъ своеи монументальнои працѣ надъ Словаремъ и продовжавъ свое выдавництво письменныхъ старинъ сербскихъ въ Starina юго-словеньскои академіи. Даничичъ съ гдекотрыми письменниками, що опôсля пристали до него, здобувъ ще разъ, сказати бъ зъ пороху богату литературу сербску середновѣчну, доси зовсѣмъ невѣдому. Выданя его вызначаются взоровою точностею и глубокимъ знаньемъ рѣчи та задачи сеи справы. Сй выданя утворили въ сербскôй литературѣ филологичну выдавничу школу та зазначили еи направленье. Тутъ въ Загребѣ звернувъ ôнъ свою увагу и на старины хорватскй, писанй латиньскими буквами та выдавъ притчу про „Тондала“, що бачивъ рай и муки въ пеклѣ, а разомъ съ В. Ягичемъ та И. А. Казначичемъ „Pjesme Mavra Vetranića Čačića“ р. 1872, а ôттакъ р. 1873 „Pjesme Nikole Dimitrovića i Nikole Nalješkovića“. Въ р. 1864 выдавъ Гильфердингъ: „Старинный сборникъ сербскихъ пословицъ“ пôсля якоись дубровацкои рукописи, писанои латиньскими буквами. Але се выданье зовсѣмъ не пощастилося россійскому филологови. Даничичъ, розцѣкавленый рукописею старого збôрника и его языкомъ, написавъ обширный рефератъ про те выданье Гильфердинга, а властиво зробивъ надъ нимъ контрольну студію въ Rad XII.; а ôттакъ въ р. 1871 выдавъ сю рукопись наново пôдъ заголовкомъ „Poslovice“. Такихъ обширныхъ рефератôвъ писавъ Даничичъ бôльше, а були они часто наслѣдкомъ новои контрольнои студіи, и такъ становлятъ властивый додатокъ до науки. Ôтъ коли Даничичъ осѣвъ въ Загребѣ, ôтъ тогды майже въ кождôй книжцѣ Rad-у юго словеньскои академіи знаходимо его цѣнний рецензіи и оцѣнки. И такъ въ Rad II знаходимо его рецензію на дѣло Гаталѣ „De mutatione continguarum consonantium in linguis slavicis“; судъ про Будманівву Grammatica della lingua serbo-croata; про Новаковичеве выданье Душанового Законника; про П. Лавровского Сербско-руссій Словарь; про граматику Ю. Крижанича.

Яко академикъ отворивъ ôнъ свою дѣяльнôсть росправою *„mj* и *dj* въ исторіи славяньскихъ языкôвъ“, где грунтовно розбераe дотеперѣшнй гадки про основы подѣлу языкôвъ славяньскихъ. До сеи многоважнои росправы треба дорахувати и ôтчитъ Даничича, печатаный въ Бѣлгородѣ 1874 пôдъ заголовкомъ „Диоба словенских језика“, где напечатавъ и письмо пок. А. Шляйхера, въ котрôмъ великій отсей покôйникъ высказавъ и судъ свôй про сю росправу и свою гадку о тôмъ предметѣ. Ся архивальна праця навела Даничича на гадку написати историчну граматику сербского языка. Вступнй росправы и окруховины сеи працѣ напечатанй въ Rad XXVI. „Nom. sing. masc. na *o* i *e*“ та „Prilog za historiju komparativa u hrvatskom ili srpskom jeziku“.

Ôттакъ въ р. 1873 дôставъ Даничичъ запрошенье назадъ вертати до Бѣлгорода, котре ôнъ принявъ, и ôтъ р. 1873 бѣлгородска высша школа мала его знôвъ въ числѣ своихъ професорôвъ. Тутъ въ р. 1874 выдавъ ôнъ „Историја облика српского или хрватского језика до свршетка XVII вијека“; а въ р. 1876 „Основе српскога или хрватского језика“; въ р. 1877 въ Загребѣ коштомъ академіи „Korijeni s riječima od njih postalijem u hrvatskom ili srpskom jeziku“. Сими особливо двома творами Даничича „Основи“ и „Историја облика“ наукове выслѣдженье сербско-хорватского языка поступило такъ значно, що дотеперь ще нѣкотрый иншій зъ славяньскихъ языкôвъ не въ силѣ похвалитися такими точными и такими цѣнными творами въ сѣмъ ôтдѣлѣ граматичнôмъ.

Однакожь недовго забавивъ Даничичъ въ Бѣлгородѣ. Юго-словеньска академія запросила его въ роцѣ 1876 знôвъ до Загребу. Тутъ бо ще въ роцѣ 1866, якъ тôлько отворено академію, розпочато збирати матеріялы до Словаря. Богато було переговорено на вступну працю въ сѣмъ предметѣ. И почавши ôтъ р. 1867 Даничичъ неустанно завѣдувавъ отсими вступными працями, докладаючи до нихъ чимало и своеи працѣ. Въ р. 1876 були сй працѣ вже на укôнченю и наспѣвъ часъ розпочати вже остаточну редакцію. Ось тому то Даничичъ перенѣсся знôвъ на часъ до Загребу и займався редакцією сего великого Словаря, якого нѣкотрый народъ славяньскій доси не мав. Доси выйшло сего Словаря доперва А—Б въ кôлькохъ великихъ томахъ, коштомъ юго-словеньскои академіи. Жаль, що смерть выдерла такого Даничича, и не дала ему покôнчити сего великаньского дѣла. А Словаремъ симъ поступивъ сербо-хорватскій языкъ бôльше, якъ о одну сотню лѣтъ напередъ и подае ему тверду, нѣчимъ незломну пôдставу до его житя.

Однакожь, щобъ дати по можности повный образъ значеня Даничича не можемо поминути ще однои обставины. Такъ бо Даничичъ не ограничився тôлько на тôмъ, щобъ боронити правды началъ письменного языка сербского и тіи начала науковымъ способомъ розсвѣтити та ихъ наукôвй пôдставы выказати, якъ треба добре по сербски писати, и якъ

2,274.866 зр. Ôтъ тои сумы належится додатокъ шкôльный въ слѣдующôй пропорціи: ôтъ $^1/_3$ припадаючои въ приближеню на обшары двôрекй, с. є. ôтъ сумы 758.287 зр. по 3% — належалосьбы 21.748 зр., а ôтъ $^2/_3$ припадаючихъ на громады, с. є. ôтъ сумы 1,516.579 зр. по 9% — належалосьбы 136.492 зр. Разомъ отже булобы додатковъ шкôльныхъ бôльше о 158.240 зр. рôчно. Сума поважна!

(*Реформа въ системѣ организованя шкôлъ народныхъ.*) Мы вже недавно обговорили проектъ маршалка краєвого, попертый нынѣ и Выдѣломъ краєвымъ, щобы змѣнити дотеперѣшну систему въ организаціи шкôлъ народныхъ, именно въ тôмъ направленю, щобы бôльше дбати про закладанье новыхъ шкôлъ, якъ про реорганизацію вже существуючихъ. Нынѣ два тысячѣ и кôлькасотъ громадъ въ краю не маютъ нѣякои школы. На 581.948 дѣтей въ вѣцѣ шкôльнôмъ учащало до шкôлъ въ 1881 роцѣ лишь 288.315, значитъ, несповна 50%, — а въ протягу 10 лѣтъ, с. є. ôтъ часу ухваленя новыхъ уставъ до р. 1882/3 зъорганизовано вправдѣ 2.207 шкôлъ етатовыхъ, але тôлько 10% зъ тои сумы припадає на нови школы. И сего року — якъ констатуе львôвскій дописователь „Czas-y“, — стосунокъ зъорганизованыхъ шкôлъ до ново-заложеныхъ не змѣнився на лучше, въ користь краю; противно, закладанье новыхъ шкôлъ не поступило анѣ на крокъ напередъ. При такôмъ станѣ рѣчи нынѣшна система казалабы намъ що найменше пôвъ столѣтя ждати, закимъ малабы школу кожда громада.

(*О заходахъ около пôднесеня домашного промыслу*) богато пишеся въ польскихъ газетахъ. Кобы лишь все то була правда, кобы лишь въ тôмъ не було богато дыму, а огню мало... Мы въ досвѣду знаемо, якъ то заложилася и якъ розвивалася коломыйска школа гончарска; по стôлько лѣтахъ довгихъ пробъ нынѣ коломыйска школа гончарска не маe нѣякого значеня... Теперь Выдѣлъ краєвый займаeся зъ порученя сойму пôднесеньемъ промыслу ткацкого. Недавно гостивъ во Львовѣ и объѣздивъ гдеякй мѣста запрошеный Выдѣломъ краєвымъ проф. Августинекъ, директоръ школы ткацтва въ Єгендорфъ на Шлеску. Въ бюрѣ Выдѣлу краєвого ôтбувалися нарады, якимъ чиномъ двигнутибы сей промыслъ въ краю, и ухвалено ôткрыти практичнй школы ткацтва съ улучшеными варстатами въ мѣстахъ: Городенцѣ, Коссовѣ, Коломыѣ, а въ захôднôй Галичинѣ въ Кроснѣ и Лежайску, — а во Львовѣ при музею промысловôмъ въ ратуши, заложити центральну школу для выучуваня учителѣвъ и управителѣвъ бôльшихъ шкôлъ и варстатôвъ ткацкихъ въ краю. Львôвска центральна школа маe зарадити тому, щобы не було треба спроваджувати учителѣвъ и управителѣвъ зъ заграницѣ. По думцѣ проф. Августинека школа ткацка можо бути найскорше заведена въ Городенцѣ. Щобы краєвй продукты ткацкй, вытворюванй пôсля улучшеной фаховои системы могли скорше мати ôтбутъ, — намѣрено заложити во Львовѣ закладъ для выроблюваня бѣля зъ краєвого полотна.

(*Пропинаційный фондъ зъ оплатъ шинкарскихъ.*) Займаючй суть гдеякй даты, помѣщенй въ рахункахъ выдѣлу краєвого зъ администраціи пропинаційного фонду. Пôсля ухваленои соймомъ уставы въ 1875 р. „о знесеню права пропинаціи“, хочь она повиннабы властиво называтися уставою „о законсервованю шинкарского привилею“, збираeся фондъ на вынагородженье властителѣвъ за страту того права (котре ажь въ будучôмъ столѣтю маe устати) въ оплатъ шинкарскихъ. Въ послѣдныхъ однакожь рокахъ народъ пье що разъ менше: въ однои стороны отверезуeся добровôльно, головно дякувати вплывови рускаго духовенъства, а зъ другои стороны не маe за що пити. Зъ ôтси походитъ, що корчмы стаются менше рентовными, а навѣть и число шинкôвъ зменшаeся. Ось гдеякй цифры, вынятй зъ справозданя выдѣлу краєвого, доказуючй постепенный упадокъ шинкарства въ нашôмъ краю.

Въ роцѣ	було шинкарѣвъ	зменшилось о
1878	23.286	—
1879	22.444	1.025
1880	20.844	1.600
1881	19.451	1.393
1882	18.537	914
		4.932

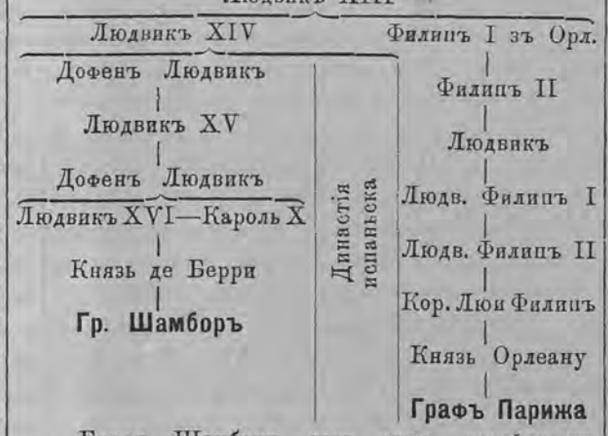
Рôчна належитôсть ôтъ шинкарѣвъ на пропинаційный фондъ индемнизаційный выносила ôтъ початку єи заведеня:

въ роцѣ	1878	356.277 зр.
„ „	1879	324.249 „
„ „	1870	297.326 „
„ „	1881	275.849 „

зменшаeся отже що рôкъ.

Гр. Шамборъ.

Смерть гр. Шамбора, найдивнѣйшого може зъ всѣхъ претендентôвъ до престола „зъ божои ласки“, есть нынѣ предметомъ щоденныхъ розговорôвъ. Для насъ нѣ гр. Шамборъ, нѣ єго смерть не мають нѣякого значеня, але єго сумна судьба и конець, а потому и гдеяке политичне значенье єго наслѣдникôвъ суть такъ займаючй, що годится хочь коротенько надъ ними застановитися. Гр. Шамборъ походивъ зъ старои родины Бурбонôвъ, котра ôтъ 1589 р. — тôлько съ перервою ôтъ 1793 до 1814 рр. — панувала въ Франціи ажь до 1830 р. Яко бôчна линія Капетингôвъ получили Бурбоны по вымертю дому Валоа право до престола. По вôйнахъ о испаньске наслѣдство зрѣкся Филипъ V 1713 р. трактатомъ въ Утрехтѣ всякого права до французкои короны, а въ наслѣдство того позôстали претендентами тôлько старша линія Бурбонôвъ и Орлеаны. Династія Бурбонôвъ на французкôмъ тронѣ розпочинаeся съ Генрикомъ IV, по котрôмъ наступивъ на тронъ синъ єго Людвикъ XIII. Сей мавъ двохъ синôвъ Людвика XIV и Филипа I, котрый ôтъ свого брата одержавъ титулъ князя Орлеану и стався праотцемъ молодшои линіи Бурбонôвъ, званои ôтъ теперь Орлеанами. Ôтъ Людвика XIII дѣлится отже династія Бурбонôвъ на двѣ линіи, якъ се показуе таблиця:

Графъ Шамборъ есть отже послѣднымъ членомъ старшои линіи Бурбонôвъ. Ôнъ уродився въ сѣмь мѣсяцѣвъ по смерти свого ôтця князя де Берри, котрый погибъ зъ руки Лювеля, присягшого погибель всѣмъ Бурбонамъ. Прихильники Бурбонôвъ бачили въ уродженю гр. Шамбора чудъ божій, не даючй загинути Бурбонамъ, и називали длятого Шамбора „дитяткомъ чудеснымъ“ „Богданомъ“ (Dieudonné) и пророкували єму велику славу, а черезъ него и спасеніе Франціи. Французкій писатель Шатобріянъ принѣсъ нарочно до кресту воду зъ рѣки Іордану, котру бувъ привѣзъ зъ Палестины. Ришеліе хотôвъ для „дитятка Франціи“ закупити замокъ Шамборъ, але найшовъ противникôвъ, котрй не хотѣли того допустити, бо казали, що дитина есть не законного роду. Для того розписано народну складку и закуплено сей замокъ на подарунокъ для ново-народженого. Ледви гр. Шамборъ мавъ десять лѣтъ, а мусѣвъ вже съ своимъ дѣдомъ Каролемъ X. утѣкати до Англіи. Маты єго, честилюбива женщина, не могла довго усидѣти въ Англіи; щобъ ôтзыскати тронъ для свого сына, завела въ провинціи Ванде межиусобицю и перебрана по мужески брала сама въ нѣй участь. Коли однакожь єи зловили и ôтвезли до Италіи, устала можиусобиця, а родина Шамбора перенеслася до Градшина коло Праги. Тутъ кôнчивъ Шамборъ своe образованье пôдъ проводомъ двохъ єзуитôвъ и свого дѣда, и то образованье безперечно вплынуло сильно на єго характеръ и єго политичнй погляды. Гр. Шамборъ сильно стоявъ при своѣмъ переконаню, що єму належится престолъ „зъ божои ласки“ и що ôнъ Богомъ до того призначеный. Нездôбный до нѣякого смѣлого выступленя, казавъ, що тôлько тогды прійме корону Франціи, коли весь народъ пôзнае, що она єму „зъ божои ласки“ належится. Тожь до 1870 р. не дававъ майже и чутки о собѣ. Коли однакожь по битвѣ пôдъ Седаномъ наступила догôдна хвиля, гр. Шамборъ першый съ рухливѣйшими Орлеанистами выѣхавъ до Женевы и розпочавъ зъ ôтти свою агитацію, а коли тая здавалася єму багато обѣцювати, переѣхавъ навѣтъ до замку Шамборъ, въ котрôмъ майже ôтъ сорокъ лѣтъ нога єго не поступила. Въ 1871 роцѣ прiѣхали такожь сюды князѣ орлеанськй и хотѣли съ гр. Шамборомъ полагодити справу наслѣдства, але сей выдавъ манифестъ, въ котрôмъ сказавъ, що ôнъ буде стояти лишь пôдъ бѣлымъ прапоромъ Генрика IV. Згода отже обохъ родинъ скôнчилася на нѣчôмъ и гр. Шамборъ вернувъ до Фросдорфъ, въ котрôмъ єго родина ще ôтъ 1844 р. проживала. Въ 1873 р. прiѣхавъ сюда граф[illegible] Парижа и помирився съ гр. Шамборомъ, признаючи єго головою обохъ родинъ. Розпочалася знову агитація; все здавалося гр. Шамборови спрiяти. Коли однакожь ôнъ въ своѣмъ манифестѣ зажадавъ безъусловного пôддання и не хотѣвъ напередъ згодитися на державну уставу и пытанье ôтносячеся до хоругвъ (бурбоньска — бѣла, а орлеаньска — трицвѣтна), агитація знову не довела до нѣчого. Подôбнй манифесты появилися ще кôлька разôвъ съ рôвнымъ успѣхомъ. Смерть гр. Шамбора зробила конець всѣмъ єго безъуспѣшнимъ змаганямъ и погодила єго съ людьми, съ котрыми не мôгъ погодитися за житя. Смерть гр. Шамбора есть нынѣ для французкои републики такъ само рôвнодушною, якъ єго наслѣдникъ. Пора змѣнъ и суспôльныхъ переворотôвъ, якй Франція переживала, була безперечно найдогôднѣйша для монархичнои идеѣ; Бурбоны не умѣли єи выкористати а Орлеанисты не могли. Теперь она минула, а наслѣдникови гр. Шамбора не позôстане нѣчого, якъ хиба такожь ôтъ часу до часу давати манифестами знати о собѣ. Законнымъ наслѣдникомъ гр. Шамбора маe бути графъ Парижа, а Орлеанисты розпочали вже завзяту борбу мѣжь собою, якъ маe називатися новый король. Коли отже „Gaulois“ окрестивъ єго Филипомъ VII, то „Figaro“ не хоче сего признати, бо Филипъ VI бувъ антисемитомъ и грабивъ страшенно жидôвъ, тожь пôсля єго думки ôнъ повиненъ бы називатися Людвикомъ Филипомъ II. Тымъ часомъ коли газеты спорятъ о имя нового короля, ôтбуваeся въ Фросдорфѣ сумна церемонія похоронôвъ короля зъ имени, короля, котрый нѣколи не засѣдавъ на престолѣ и пригадуе сумну будучность єго наслѣдникови...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Король румунській Кароль*) вже выѣхавъ зъ Вѣдня, а на дворець желѣзницѣ сопроводжавъ єго самъ цѣсарь. Передъ выѣздомъ пріймавъ ôнъ у себе министра справъ заграничныхъ гр. Кальнокого и вѣвъ съ нимъ цѣло-годинну конференцію, при котрôй розбирано справу замкненя румуньскои границѣ ôтъ Галичины и Угорщины. При пращаню вручивъ король гр. Кальнокому велику ленту румуньскои звѣзды, а гр. Таффому лишивъ свою визитову карту. Що наслѣдкомъ вѣденьскои визиты короля Кароля ôтношеня межинародній межи Австрiею а Румунiею полѣпшилися — се признаютъ всѣ, щобы однакожь єго пробуванье въ Вѣдни выровнало всѣ рожницѣ поглядôвъ, на вспôльній обомъ державамъ справы, сего поки-що не можна сказати. Найважнѣйша въ теперѣшнôй хвили справа дунайска, котра безперечно була такожь предметомъ взаимныхъ пертрактацій, не поступила ще видимо напередъ и ще мабуть довго прійдеся ждати, поки наступитъ совершенна згода. Заключаючи на теперѣшнôй ситуаціи, ще менше можна брати въ комбинацію приступленье Румуніи до австрійско-нѣмецкого союза, а политики, що рефлектували на се въ найблизшôй будучности, перецѣнили видимо значенье куртоазійнои визиты. Дуже характеристичне теперѣшне захованьеся румуньскои прасы. Могловбыся здавати, що гостина румуньского короля въ Вѣдни повліяe хочь троха на тонъ румуньского правительства, та що она рефлектуючи сей, на кождый случай доносимый крокъ, зрефлектуeся въ своихъ нападахъ на Австрiю и стане про ôтношеня своеи ôтчины до сусѣднои могучои державы оглядньйше писати. Выйшло однакже совсѣмъ не такъ. Бракъ такту, съ якимъ ôтзывались передъ тымъ органы румуньскй о Австріи, характеризуe и найновѣйшй енунціяціи румуньскихъ газетъ, межи котрыми есть много такихъ, котрй стоятъ въ звязи съ высокопоставлеными особами въ Румуніи. Они ôтзначаются тою самою ѣдею якъ и перше и не мѣстятъ анѣ одного пріязного слôвця австрійскôй державѣ.

(*Спôръ граничный межи Угорщиною а Галичиною*) мериторично ще неполагодженый и незнати ще, яка инстанція буде єго остаточно рѣшати. Пôсля донесень львôвского кореспондента „Czas-y“ справа не конче користно представляeся для Галичиня, бо хочь делегаты мадярскй въ протоколѣ нѣбы преклися своихъ претенсій до цѣлого „Морского Ока“, то ставлятъ ще така завысокй жаданя. Делегаты галицкй предложили на умотивованье своихъ правъ документа, коли противно делегаты угорского правительства не мали на чѣмъ оперти свой претенсіи. Властитель Яворжна, въ котрого територіи лежитъ спôрна область запротестовавъ мимо того противъ приналежности спôрного предмету до Галичины и списавъ цѣлу другу половину протоколу а черезъ те якъ пише „Czas“, „читатель неберучій справы сеи горячо, може скôнчитъ читанье протоколу пôдъ враженьемъ користнымъ для угорскихъ претенсій“. Поступованье мадярскихъ делегатôвъ въ часѣ комисіи ôтзначалося такожь мадярскою ароганцiею, бо при кôнци протоколу умѣстили они адмоницію для галицкихъ делегатôвъ и закинули има, що зайняли въ тôй справѣ шорстке становище. — Остаточне полагодженье сеи справы представляe труднôсть такожь зъ тои причины що для пытань спôрныхъ межи Австрiею а Угорщиною не ма трибуналу а дотеперъ не було ще аналогичного случаю, щобы служивъ за пôдставу до оцѣненя компетенціи власти, котра маe въ спорѣ сѣмъ рѣшати. Позаякъ ту розходится о територію до котрои маe зъ одной стороны претенсію Угорщина, будуча ôтрубною державою, зъ другоижь стороны виндикуe свои права Галичина яко складова часть Долитавiи, здаeся що справа буде трактована въ дотычныхъ парляментахъ, не есть однакожь выключена и тая евентуальнôсть, що оба правительства центральнй полагодятъ єи въ дорозѣ административнôй.

(*Димисія бана Хорватiи гр. Пеячевича*) есть вже доконанымъ фактомъ. Угорока газета урядова оголосила цѣсарске ôтручне письмо контрасигноване угорскимъ президентомъ министрôвъ Коломаномъ Тиссою, въ котрôмъ увôльненье гр. Пеячевича ôтъ уряду бана Хорватiи, Славонiи и Дальматiи пріймае монархъ до вѣдомости и препоручае єму заразомъ, щобы ажь до дальшого зарядженя вѣвъ агенды бана и предпринявъ мѣры въ цѣли выконаня ухвалъ послѣдныхъ министеріяльныхъ конференцій. Хочь поголоска о уступленю Пеячевича кружила вже ôгъ давна, то все таки нѣкто не гадавъ, щобы димисія єго була такъ скоро прійнята, а сей крокъ угорского правительства уважаютъ въ Хорватiи першимъ актомъ строгои репресіи. Въ иншôмъ свѣтлѣ представляe димисію угорске правительство. Пôсля высказôвъ официозныхъ угорскихъ органôвъ була она conditio sine qua non, щобы привернути въ Хорватiи миръ и порядокъ а правительство не думае зовсѣмъ вести дальше политику мести але постараeся конфликтъ въ интересѣ мира и згоды въ дорозѣ законодавчôй полагодити. Чи и о скôлько се Уграмъ удасться, покаже недалека будучнôсть, если однакожь угорска власть схоче собѣ въ Хорватiи выекзекновати респектъ и повне удовлетворенье, то здаeся, що не обôйдесь безъ ужитя строгихъ репресійныхъ мѣръ. — Порученье гр. Пеячевичева дальшого веденя агендъ бана представляeся въ теперѣшнôй хвили майже необходимымъ, бо середъ такого роздражненя, котре теперъ пануe въ Хорватiи а котре обявляeся дальшими антиугорскими демонстраціями поза Загребомъ, ледво чи знайшовбыся чоловѣкъ, що зъумѣвбы удержати рôвновагу межи претенсіями угорского правительства а требованями національного сторонництва. — Вплывъ и популярнôсть гр. Пеячевича въ Хорватiи маютъ вже свою исторiю. Середъ угорскои кризы министеріяльнои въ р. 1880 именовано єго на предложенье Тиссы на мѣсце уступившого Мазуранича баномъ Хорватiи, Славонiи и Дальматiи и єму препоручено переведенье угоды съ Хорватiею и инкорпорацію Погранича. Єго попередникъ заявивъ, що не маe досыть силы сихъ задачъ покончати, бо при всѣхъ єго заходахъ, щобы утворити сильну, прихильну Мадярамъ партію, не удалося єму переломити неохоты, яка проявлялась тогды межи Хорватами противъ сполученя Погранича съ Хорватiею. Що не удалось Мазураничови, се перевели Пеячевичъ и Филиповичъ. Дня 8 марта 1880 зачалися пертрактаціи угодовй а 22 грудня тогожь року була вже справа гранична по думцѣ Хорватôвъ полагоджена. По заключеню угоды привитали Пеячевича всѣ Хорваты дуже радôстно. Загребъ именовавъ єго своимъ почетнымъ обывателемъ а на пôдставѣ одноголосноi ухвалы рады громадскои, завѣшено єго образъ въ великôй сали раднôй побѣчъ образа Єлачича, бо якъ сказано не було ôтъ часѣвъ Єлачича бана, котрыйбы такъ заслужився для Хорватiи якъ ôнъ.

(*Бар. Федоръ Николичъ*) цивильный адля-

то на дѣлѣ выглядае той письменный языкъ серôскій, выробленый на грунтѣ живого народного языка, за котрый ôнъ въ науцѣ такъ боровся. И ось ще тогды, коли Вукъ переложивъ Новый Завѣтъ и пустивъ єго яко взорець письменного языка сербского, Даничичь написавъ Оповѣданя зъ старого и нового свѣта, та пустивъ въ свѣтъ мовь яке пророцтво наступаючихъ красшихъ часôвъ въ письменьствѣ сербскôмъ. Якои стôйности сей Даничичôвъ взорець письменного языка, нехай посвѣдчитъ те, що сй Оповѣданя дôждалися ажь десять выдань. Не въ довзѣ по тôмъ перевѣвъ Даничичь А. Н. Муравьева „Письма о службѣ божôй“ 1854. А въ рокахъ 1864—1868 переложивъ „Свяге письмо старого завѣта“. И такимъ чиномъ здобули Серôы цѣле Святе Письмо въ клясичнôмъ перекладѣ двохъ найбôльшихъ знавцѣвъ языка народного: Вука Ст. Караджича и Ю. Даничича. Се взорець найчистѣйшого письменного серôского народного языка.

Ось то бувъ Юрiй Даничичь! И не диво, що сербо-хорватскій народъ, а навѣть вся Славяньщина жалѣе за симъ велеславнымъ мужемъ.

Дай Боже такого Даничича и нашому рускому народови, та недовго ждати!

тусъ начальника краю въ Босніи объѣзджавъ въ послѣднихъ тыжднях Герцеговину. Стыкаючися съ людностею манъ ôнъ якъ доноситъ „Pester Lloyd“ ôтнести въ загалѣ добре враженье о дѣяльности властей, наслѣдку новыхъ установъ и успособленю людности. Податки вплываютъ правильно безъ ужитя примусу, жниво сегорôчне выпадо досыть добре а розбищатство при енергіи войска и жандармеріи щоразъ зменшаеся.

(Волки, ôтбувший трехлѣтну службу), будутъ якъ и давнѣйшими роками, урлёнованй въ половинѣ вересня. При инфантеріи и стрѣльцяхъ будутъ они заразъ ôтпущенй, а при кавалеріи и почасти артилеріи буде могло се наступити доперва по приходѣ рекрутôвъ. Въ тыхъ полкахъ инфантеріи и баталіонахъ стрѣльцѣвъ, що маютъ ôтойти въ осени до Босніи и Герцеговины, не будутъ старшй волки сего року урлёнованй. Рекруты маютъ бути стягненй ôтъ 1 6 л. жовтня и за ихъ приходомъ зредукуеся статусъ войска о тôлько, щобы всѣ наснѣвшй рекруты могли знайти помѣщенье. Рекруты, придѣленй до тыхъ полкôвъ, що маютъ стояти залогою въ Дальматіи або Босніи и Герцеговинѣ будутъ покликанй лишь до округôвъ доповняючихъ або стацій штабу и коли тамъ совершенно выобразуются, будутъ ôтосланй до своихъ ôтдѣлôвъ. Щобы выобразованье сихъ рекрутôвъ могло скорше поступати, будутъ могли тотй полки, где тôлько одинъ баталіонъ есть гарнизонованый, задержати въ службѣ всѣхъ пôдъофицирôвъ, маючихъ ôтойти на урлёнъ. Выобразованье рекрутôвъ мае бути укôнчене въ протягу 6—7 недѣль, а такій короткій речинець установлено длятого, щобы не повздержувати урлёнованя старшихъ воякôвъ, що мусятъ ждати приходу рекрутôвъ.

(Въ справѣ Сихельбургскôй) зачали субкомисіи 26 липця н. с. реамбуляцію спôрного дистрикту. Вже першого дня звернули они свою увагу на численнй енклявы, котрыми многй краиньскй громады врѣзуются въ область Сихельбургску и переконалися на мѣсци, якъ некористно се вилывае на ôтношеня обохъ сторôнъ, особливожь на устроенье доброи кумуникаціи. Въ послѣдныхъ часахъ, коли выбухла була зараза на худобу обявилися сй недогôдности при уставленю кордону. Субкомисіи повернули вже якъ доноситъ „Laibacher Ztg.“ до Метлингъ и по ôтбутыхъ взаимныхъ нарадахъ предложатъ свои спостереженя краевымъ комисіямъ въ Вѣдни и Пештѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Генералъ-губ. Гурко выѣхавъ сими днями до Одессы, где его сынъ небезпечно занедужавъ. Тымъ часомъ заступае его ген. Криденеръ. Сей несподѣваный выѣздъ Гурка давъ повôдъ до рôжныхъ погоßôрокъ. Вѣденьскій „Tagblatt“ подавъ навѣть сензаційну вѣдомôсть, будьтобы Гурко знеохоченый выговоромъ царя за бесѣду, яку ôнъ мавъ въ варшавскôмъ россійскôмъ клюбѣ, задумавъ податися до димисіи и длятого перервавъ инспекцію и такъ несподѣвано выѣхавъ до Одессы. Вѣдомôсть тая „Tagblatt-у“ есть зовсѣмъ безпôдставна. „Нов. Время“ подае бесѣду Гурка дословно и доказуе тымъ способомъ найлѣпше, що генералъ губ. не споминавъ въ нѣй нѣчого анѣ панславистичного, анѣ не выступавъ противъ Австріи и Нѣмеччины. — Министерство войны приготовило вже розписанье бранки до войска для поодинокихъ губерній на жовтень. Сегорôчна бранка мае доставити въ загалѣ 218.000 рекрутôвъ, отже о 6000 бôльше якъ минувшого року. Министерство вôйны хоче такожь завести въ войску гимнастичну вправу и длятого поручило педагогови Гердови выробити для войска описъ найôтповѣднѣйшихъ вправъ гимнастичныхъ. — Якъ россійскй журналы доносятъ, выроблено въ государственнôмъ совѣтѣ проектъ заведеня желѣзно-дорожныхъ комитетôвъ по всѣхъ бôльшихъ торговыхъ мѣстахъ. — 28 с. м. выѣхали царь и царица до Копенгаги. Кажутъ, що царь перебуде въ Копенгазѣ тôлько кôлька днѣвъ, а по посвященю выбудованои тамъ православнои церкви выѣде зъ Копенгаги. Кажутъ такожь, що въ поворотѣ своѣмъ царь стрѣтится въ однôй зъ нѣмецкихъ пристаней съ нѣмецкимъ цѣсаремъ. Мѣсце стрѣчи мае бути пристань Свинеминде. — Въ войковыхъ кругахъ ходитъ поголоска, що въ першôй половинѣ слѣд. м. мае царь пріѣхати на маневры мѣжь Варшавою а Сѣдльцями. Вже теперь говорятъ о приготовленяхъ. Резервовй ескадроны гродненьскихъ гузарôвъ и прибочнои гвардіи, котрй ôтъ 1862 р. кватировали въ Петербурзѣ, зôстали переведенй до Варшавы. Коло Буракова ôтбуваются маневры на меншй розмѣры. Роботы фортификаційнй въ Царствѣ Польскôмъ поступаютъ дуже скоро. Въ Демлинѣ працюе кôлька тысячь робôтникôвъ зъ всходныхъ губерній. Ажь до скôнченя робôтъ фортификаційныхъ вся приватна будôвля заказана. Коло Берестя Литовского сконцентровано велику масу войска, котре прійшло зъ Кавказу и глубокои Россіи. Съ якимъ поспѣхомъ будуютъ новй стратегичнй желѣзницѣ, можна зъ сего пôзнати, що на линіи Пинскъ-Ромны працюютъ навѣть въ ночи при свѣтлѣ смолоскопôвъ. — „Новое Врем.“ доноситъ, що теперь жидамъ не вôльно вже буде и на Сибѣрѣ торговати горѣвкою; на основѣ указу зъ 1835 р. розпорядивъ сенатъ, щобы всѣ жиды, удержуючй горальнѣ въ всходнôй Сибѣрѣ, зликвидували свои интересы, або передали горальнѣ въ иншй руки.

Англія. 25 с. м. зôставъ англійскій парляментъ замкненый троновою бесѣдою. Въ сѣй высказуеся, що позаграничнй ôтношеня добрй и що лондоньска конференція ôтносячася до плавбы по Дунаю довела до згоды мѣжь дотычными державами. Дѣло административнои реорганизаціи Египта, хочь и трохи спôзнилося, все жь таки поступае. Окупація Египта англійскими войсками позôстала незмѣненою. Дотычно приключокъ черезъ французку операцію въ Мадагаскарѣ розпочало правительство переговоры съ правительствомъ французскимъ и есть повна надѣя, що все добре закôнчится. Споминаючи о Ирляндіи, каже тронова бесѣда, що тамъ ôтъ довшого часу все иде до лѣпшого. Яке тое „лѣпше“, доказомъ бôйка на велику скалю въ Котбриджь. 18 с. м. зôбралося тутъ бôльше якъ 10.000 католикôвъ и ишли съ процесією черезъ мѣсто; коли переходили черезъ часть мѣста замешкану протестантами Оранжистами, приняли ихъ сй градомъ камѣня и въ однôй хвилѣ розпочалася страшна бôйка. Коли полиція вмѣшалася, почали бити такожь и полицію а ей комендантъ дôставъ такъ сильно каменемъ въ голову, що майже безъ житя впавъ на землю. Другимъ характеристичнымъ знакомъ тои змѣны до лѣпшого въ Ирляндіи есть, що ôткрыто новый заговоръ двохъ братôвъ Конноли, котрй постановили повбивати гдеякихъ урядникôвъ, властителѣвъ бôльшихъ посѣлостей и другихъ особъ. Обохъ заговорщикôвъ увязнено.

Италія. Россійскій посолъ въ Римѣ бар. Икскиль вернувъ сюда, але не мавъ съ Манчинимъ жаднои нарады, якъ гдекотрй журналы доносили. Италіянскій посолъ для Петербурга буде именованый доперва въ половинѣ листопада. Въ провинціи Джирженти увязнено 48 селянъ и робôтникôвъ обжалованыхъ о те, що заложили товариство „Manofraterna“ подôбне до товариства „чорнои руки“ въ Андалюзіи. — Выправа мароканьска закôнчилася щасливо. Марокко заплатитъ ôтшкодованье и сповнитъ, що Италія жадае.

Испанія. 27 с. м. мавъ испаньскій король вернути зъ подорожи по пôвнôчнôй Испаніи. Съ нимъ мали такожь пріѣхати англійскій и нѣмецкій послы. Подорожь Короля до Нѣмеччины вже на певно постановлена. Король пріѣде 19 вересня до Франкфурта а 20 до Гомбурга. На промову ген. Квесады, коли сей представлявъ ему официрôвъ пôвнôчнои армія, ôтповѣвъ король: Коли малабы показатись опаснôсть, то ôнъ буде першій, що выступитъ противъ неи, ôнъ готовъ и кровъ свою проляти, щобы боронити лишь интересы ôтчины на передѣ испаньского народу и за всяку цѣну збрегти спокôй цѣлого краю. Въ Мадридѣ ходитъ поголоска, що незабавкомъ наступитъ въ министерствѣ кризисъ и що Серрано мае бути президентомъ министрôвъ, Мартосъ министромъ внутрѣшныхъ дѣлъ, а Моретъ министромъ финансôвъ. Наколибы однакожь ся комбинація не повелась, то Серрано мае бути посломъ въ Парижи.

Туреччина. Ôтъ якогось часу стала Высока Порта дуже пильно слѣдити за англійскою политикою въ Египтѣ. Отгоманьскій посолъ въ Лондонѣ, Мусурусъ-паша, посылае теперь таке множество денешъ, якъ ще нѣколи въ своѣмъ житю. Тая посылка наробила въ Портѣ тôлько велике замѣшанье. Султанъ не знаючи, якъ сто итъ египетска справа, пôславъ сими днями одного зъ своихъ секретарѣвъ до гр. Корти, щобы засягнути его рады и розпытатись, якй були намѣреня Англіи пôдчасъ его побыту въ Лондонѣ. Особливо хотѣвъ султанъ довѣдатися, якій часъ назначила Англія для пробуваня свого войска въ Египтѣ. Гр. Корти мавъ на тое ôтповѣсти, що въ Англіи дуже добре памятаютъ на обѣцянку — вывести войско зъ Египту, але що „сила обставинъ“ — сй слова пôдчеркнувъ гр. Корти — може Англію спонукати ôтсунути той терминъ въ далеку будучнôсть. — Турецкй газеты доносятъ, що Порта постановила пôслати до Македоніи правительственного комисаря съ надзвычайнымъ повномочіемъ. Причиною того маютъ бути дуже злй обставины, пануючй въ тôй провинціи, переповненôй шпіонами, ватажками и розбôйниками всякого рода. — Що до ôрменьского питаня доносятъ, що султанъ розказавъ Портѣ предложити собѣ докладну вѣдомôсть о положеню въ Арменіи. О ôрмоньскôмъ патріярсѣ, котрый взявъ на себе посередничити мѣжь Портою а своими земляками, розказуютъ, що ôнъ не видячи хôсна зъ своихъ дотеперѣшныхъ трудôвъ, думае податися до димисіи.

Сербія Правыборы до надзвычайнои скупщины выпали въ користь опозиціи. Правительство узнало сй выборы передвчасными и длятого неважными. Недавно хотѣло правительство розброити ополченье; се выкликало однакожь въ народѣ велике негодованье и правительство ôтступило для того на теперь ôтъ того замѣру.

Болгарія. Причины, для якихъ рада державна жадае заступленя россійскихъ министрôвъ народовыми, суть слѣдуючй: 1) Ген. Соболевъ складавъ официяльно въ имени княжества желання по поводу коронаціи въ присутности свого князя. 2) Оба россійскй генерали, що суть болгарскими министрами, хотѣли резервовй грошѣ княжества (20 миліон.) ôтослати до Петербурга. 3) Россійскй офицеры вступаютъ разъ въ разъ до болгарского войска, а болгарскй не маютъ черезъ то жадного авансу. Публичнй роботы ведутся съ дуже великими коштами и не ôтдаются — якбы пôсля права належало — тому, що найменше жадае.

Чорногора. „Pol. Cor.“ получила допись зъ Цетиня, въ котрôй дописуватель застерѣгае кн. Николая противъ всякихъ политичныхъ мисій въ Константинополѣ, якй ему загранична праса приписувала и каже, що тое не годилобыся съ повагою и становищемъ князя. Цѣль его подорожи есть завязанье подôбныхъ дружныхъ ôтношень якъ чорногорскй ôтношеня до Австро-Венгріи. Ходитъ о то, щобы угодою съ Туреччиною позыскати свободу на полудневôй и всходнôй граници Чорногоры, урегулювати почтовй и телеграфичнй ôтношеня и завести догôдну комуникацію и организацію сторожи безпеченьства на граници. Княгиня Милена получила ôтъ князя слѣдуючу телеграму: Султанъ, котрый ôтъ часу мого пріѣзду не перестае доказувати менѣ своеи прихильности, давъ менѣ що одинъ доказъ своеи ласки, надаючи вамъ ордеръ Шификатъ. Князь ôтложивъ свôй выѣздъ до понедѣлка. Поголоска, будьтобы князь чорногорскій вертаючи мавъ по дорозѣ ôтвѣдати князя болгарского, показуесь до теперъ безъосновною а хочьбы и вступивъ по дорозѣ до Софіи, то пріѣздъ сей не мавбы жаднного политичного значеня, позаякъ булабы то лишь звичайна визита, котру князь чорногорскій давно заповѣдавъ князеви болгарскому. Султанъ пôславъ княгини Миленѣ дорогоцѣнности великои вартости.

Альбанія. Пôсля вѣстей зъ Скодару запанувавъ спокôй въ цѣлôй Альбаніи вздовжь чорногорскои границѣ. Урегульованье новои чорногорскои границѣ ôтбулося безъ всякихъ перепонъ пôсля назначеня мѣшанои комисіи.

Египетъ. Нова державна установа въ Египтѣ мае бути слѣдуюча: Рада державна мае складатися зъ 22 членôвъ. Рада буде мала выключне право предкладати министерству новй законы а се буде ихъ предкладати сенатови. Дѣяльнôсть рады державнои не дотыкаеся администраційнои управы. Пôсля народностей буде рада державна складатися зъ 4 Туркôвъ, 4 Французôвъ, 3 Англичанъ, 3 Австрійцѣвъ, 2 Італіянцѣвъ и 2 Ôрменôвъ.

НОВИНКИ.

(+) **Доповняючій выборъ посла до сойму зъ округа Стрый-Сколье** на мѣсце сов. Василя Ковальского розписаный на 10 л. вересня с. р. Вовчимъ окомъ дивится Gazeta Narodowa и всѣ польскй шовинисты на посольске крѣсло зъ округа Стрый-Сколье. Ôи ходитъ о доказанье того, що Полякамъ удасться всюди переперти противъ волѣ Русинôвъ свого кандидата и она згадуе и кладе воѣмъ патріотникамъ за прикладъ выборъ въ Турцѣ. Pium desiderium! Знае вже свѣтъ, якими штуками выйшовъ п. Лозинскій посломъ зъ Турки; а турчаньскй выборцѣ заявили голосно що якъ бы були знали, що таке буде дѣятися при выборахъ въ Турцѣ, то бувбы кождый зъ нихъ привѣвъ зъ собою хочь 20 легинѣвъ для личнои обороны. Що у Верховинцѣвъ того не купити, то ачейже буде вѣдомо и „Gazet-ѣ Narodow-ôй“.

— **Зъ Рогатына** пишутъ намъ: Въ Рогатынѣ становлятъ Русины безперечну бôльшôсть нѣжь Поляки и Жиды разомъ взяти, а на жаль тамъ нема нѣ однои институціи, котра свѣдчилабы о существованю тамъ Русинôвъ, свѣдомыхъ своихъ правъ народныхъ. Жаль тымъ бôльшій, бо въ Рогатынѣ есть много особливо мѣжь молодшими, що радй читати, учитися и въ загалѣ розвивати житье народне... Съ великою пріятностею приходится намъ донести, що въ суботу минувшого тыждня молодѣжь гимназіяльна, пробуваюча на вакаціяхъ въ Рогатынѣ, устроила богослуженье за бл. п. Володимира Барвѣньского. Душа радувалась глядѣти на те, съ якимъ ревнымъ заняттьемъ тая молодѣжь, а при нѣй учителѣ народнй и академики працювали коло копаня дерня на построенье могилы въ церквѣ... Богослуженье ôтбулося величаво. Посередъ церкви взносилась зелена могила, на нѣй березовый крестъ, умаеный олеандрами и трема вѣнками. Зъ переду бувъ уставленый портретъ пок. Володимира Барвѣньского, знятый зъ фотографіи молодимъ артистомъ-маляремъ, п. Панкевичемъ. До соборнои службы и до парастасу стало ôсѣмь сивоголовыхъ священикôвъ. Хоръ спѣвавъ прекрасно пôдъ проводомъ богослова п. Еднакого и о. Ст. Алексевича, сотрудника зъ Вербиловець. На памятникъ для пок. Вол. Варвѣньского зôбрано на богослуженю дрôбными лептами 5 зр. 70 кр. (Грошѣ тй получили мы ôтъ п. Михайла Мосоры, богослова. — *Ред.*

— **Земля обкручуеся** зъ заходу на всходъ сонця и ôтъ того пôйшовъ здаеся и „Drang nach Osten“ многихъ народôвъ. Франція хотѣлабы досягнути Рену, Італія вытягае шію за Дальмаціею и Терстомъ, Бисмаркъ остритъ старй зубы на богату Варшаву, Польща держится судорожно грудей Руси и пасе очима на Днѣпро и море, Русь ставитъ церкви чоломъ до востока, Магомеданинъ паде лицемъ въ той бôкъ, коли пôдноситъ молитву до Бога, — словомъ, всѣ чуе и заявляе свôй „Drang nach Osten“. А той Osten, а тое праведне сонце ôтдае людямъ ввѣчливо такожь кречнôсть за кречнôсть, иде намъ ласкаво въ кождый день на встрѣчу, с. е. nach Westen и обдѣлюе все боже людство безчисленными своими щедротами. Такою благодатею всходу есть и наука, яку намъ подае найновѣйша вѣсть зъ Черновець. Вѣсть тая поучаюча зарôвно для Русинôвъ и для Полякôвъ Галичины, утверджуе першихъ въ почутю обывательскихъ правъ, въ патріотичнôй твердости и смѣлости, а пануючôй на Руси суспôльности польскôй указуе на справедливôсть и толеранцію, на яку она для Русинôвъ доси не здобуваесь. Отъ послухайте. Въ Чернôвцяхъ ôтбувалися послѣдными днями звычайнй учительскй конференціи. На однôй зъ тыхъ конференцій почавъ якійсь учитель сѣльскій говорити по волоски. Провôдничій зборонивъ ему того, заявляючи, що якъ ôнъ такъ и иншй учителѣ рускои и польскои народности не розумѣютъ по волоски, а що урядова мова на Буковинѣ есть нѣмецка. На те ôтповѣвъ ему Волохъ, що и ôнъ не розумѣе, якимъ правомъ провôдничій може бути инспекторомъ школъ народныхъ на Буковинѣ, коли не знае по волоски. Провôдничій зъобидився тымъ и замкнувъ засѣданье. На те зажадавъ Русинъ, директоръ Микитовичъ, щобы на учительскихъ конференціяхъ було вôльно говорити не тôлько по нѣмецки и по волоски, але и по руски, а другій Русинъ Мартиновичъ, инспекторъ школъ народныхъ, поставивъ внесенье, щобы сю справу залагодити на окремôмъ тайнôмъ засѣданю. Збôръ однакъ не принявъ того внесеня, а рѣшивъ и ухваливъ постанову, *щобы кождому членови учительскои краевои конференціи свобôдно було промовляти* въ *своѣмъ рôднôмъ языцѣ*..... Слава буковиньскимъ учителямъ за чутье справедливости и за взаимну толеранцію народностей!

— **Агенція славянька въ Парижи.** Передъ двома близько мѣсяцями заложено въ Парижи на велику скалю Агенцію славяньску (Agence Slave, Place de l'Opéra 4. Paris). Цѣль сеи Агенціи проста и ясна. Ходитъ о двѣ рѣчи: 1. Улекшити Славянамъ въ торговельныхъ ôтношеняхъ, способъ зноситися съ заграницею безъ монополнои помочи Жидôвъ и Нѣмцѣвъ. 2. Дати Славянамъ можнôстъ здыбатися, пôзнаватись и порозумѣватись. — „Ось ся цѣль на першій початокъ — пише до одного зъ нашихъ людей начальникъ Агенціи славяньскои, п. Вербицкій, — решту лишаемо на пôзнѣйше. Але щобы дôйти до тои решты, треба конечно зачати практично. Агенція есть чисто славяньска, она сотворена не для якои однои народности, але для всѣхъ Славянъ спôльно... Прошу мене познакомити съ тымъ товариствомъ Русинôвъ, що ново-утворилося во Львовѣ, а котре мае на цѣли закладати склены и крамики по краю, щобы выдобутися зъ рукъ жидôвскихъ. Се гадка и моеи брошуры „Жиди въ Польщи“. Агенція пôдôймаеся всѣхъ комисôвъ ôтъ найменшихъ до найбôльшихъ. Проспектъ показуе, пôдъ якими условіями“.

— **Рускій учитель народныхъ школъ львôвского округа** поставили були недавно на зборѣ учителѣвъ внесенье, щобы до школъ рускихъ не насылати баламутныхъ книжочокъ рускихъ, печатаныхъ польскимъ абецадломъ. Внесеня того не поставивъ предсѣдатель на порядокъ дневный, а коли одинъ учитель Русинъ пытавъ, длячого не сталося, дôставъ — якъ доносятъ „Слову“ — ôтповѣдь: „Stul pan pysk, wniosek pogrzebany!“... Коментаря до сего факту чей вже не потрѣбно.

— **Цѣсарь призволивъ** на системизованье двохъ новыхъ посадъ краевыхъ инспекторôвъ школьныхъ для Галичины. На сю цѣль буде вставлена отвѣтна сума въ прелиминарь буджету державного зъ р. 1884, для того надѣятись належитъ, що тй посады обсадятся вже съ наступаючимъ рокомъ. Чи получитъ хочь одну зъ нихъ Русинъ?

(+) **Розрухи въ Хорватіи.** Розрухи противъ мадяризму въ Загребѣ перенеслися и на провинцію, на села и на мѣсточка. Въ Слятаръ жандармы мусѣли стрѣляти и убили на смерть одного столяря. Въ горѣшнôй Стубици народъ поздиравъ и понищивъ урядовй таблицѣ зъ фабрикъ и присилувавъ начальника громадского, писаря и священикôвъ, пôдписатися, що суть душею и тѣломъ Кроатами, а не Мадярами... Говорятъ, що коли розрухи потреваютъ дальше, то будутъ заведенй суды выняткôвй.

— **Розрухи антисемитскй** не перестаютъ на Угорщинѣ. Въ Діекейнешь недалеко Чурго и хорватскои границѣ напавъ народъ на жидôвскй домы и зруйнувавъ ихъ. То само дѣялося и въ Гросмагендорфъ, где кôлька сотъ селянъ и мѣщанъ съ великою завзятостею кинулися на жидôвъ и розоряли ихъ мешканя. Въ загалѣ ненависть жидôвъ проявляеся мѣжь народомъ угорскимъ въ що-разъ ширшихъ розмѣрахъ. — Въ ночи на 27 л. с. м. о 11 годинѣ явилося въ Заля-Лоевое около 1000 селянъ зъ окрестности, съ стрѣльбами и сокирами. Зруйнувавши 13 склепôвъ розôйшлися обѣцявши, що и на другій день прійдутъ. Мѣсцева власть зажадала войсковои помочи. Ярмарки въ тыхъ сторонахъ заказано. Правительство, здаесь, пришле комисаря, щобы на мѣсци переконався о станѣ рѣчи.

— **Розрухи противъ жидôвъ,** — якъ показуеся — майже всюда, где выбухали, були выкликуванй самыми жидами, ихъ бутою и зухвальствомъ. Въ Катеринославѣ причину до погрому дали самй жиды. Такъ само въ Заля-Егерсегъ и въ другихъ мѣсцяхъ. Хибажь диво, що по сѣмъ наступили розрухи, котрымъ ледво ажь войско могло дати раду? Нашъ рускій народъ смирный, добросердный и довготерпеливый, а однакъ галицкй часописи записуютъ досыть часто подôбнй, хочь и не такъ кровавй бурды. Щожь доперва сказати о Угорщинѣ, где (якъ говорятъ мѣжь народомъ) трупъ Естеры Шолимоси не може знайти супокою. Не выкликувати, а усмиряти страсти, усмиряти ихъ честивостею и мирными зносинами съ христіяньскими горожанами краю — есть въ интересѣ жидôвъ и въ интересѣ державы.

— **Маршалокъ Зыбликевичь,** ôтвѣдавши Кракôвъ и выставу рôльничо-промислову въ Величцѣ, повернувъ до Львова.

Зъ Риму одержали мы ôтъ о. Мартина Пакиша, прокуратора при столици апостольскôй завѣдомленье, що канцелярія прокураторіи рускои въ Римѣ помѣщена буде ôтъ 1 л. вересня с. р. на Piazza Madonna dei Monti 3., где о. Пакишь постоянно буде перебувати.

— **Впреосв. Іосифъ Сембратовичь** по поворотѣ зъ Палестины мавъ авдіенцію у папы, на котрôй здававъ справу зъ своихъ спостережень о станѣ католицкои церкви въ тôй земли.

— **Величаве всенародне торжество** выправили Чехи сеи недѣлѣ въ „Кутнôй-горѣ“ на честь и споминъ свого першого дневникаря и мученика за народну справу, Кароля Гавличка-Борковского. Неначе дѣва на свое весѣлье, пристроилось мѣсто и пріймало гостей зъ всѣхъ кутôвъ ческои землѣ. А здвигъ тыхъ гостей бувъ такъ великій, що годѣ имъ було помѣститись. Депутованй съ Ри-

геромъ на чолѣ, ôтпоручники многихъ радъ повѣтовыхъ и громадскихъ, товариство „Соколъ“ зъ всѣхъ майже ческихъ мѣстъ, професорскій и учительски колегіи, науковій товариства и агрономичній, пожичковій касы, товариства ветеранôвъ, Бесѣды, стоваришеня робôтничій, ремѣсничій, жѣночій, стрѣлецкій и студентскій, мужескій и женьскій товариства сиѣву и читальнѣ... все, весь цвѣтъ, що Чехія уродила и розвинула, упавъ неначе зъ неба на Кутну гору и надавъ видъ нечуванои великолѣпнои красы, посвѣдчаючи заразомъ о *неспожитôй силѣ народа, не надѣявшогося* на нѣякій „князѣ и царѣ земскіи“ и здобувшого собѣ — мимо богатства, гордои державнои силы и просвѣтнои переваги противникôвъ своихъ, — власными руками, желѣзною волею и просвѣтою всѣ, що на нынѣ можна було: силу, власть, науку и пошановане всѣхъ сусѣдныхъ народôвъ... Всѣ улицѣ филювали флягами и хоругвами, на домахъ горѣли патріотичній написы и многозначучій транспаренты. Похôдъ съ смолоскопами взбивъ ясну луну немовбы все мѣсто горѣло... И справдѣ оно горѣло. Горѣло великимъ патріотизмомъ, горѣло любовію братскою для всѣхъ Славянъ, горѣло великимъ узнаньемъ и пошанованьемъ для мукъ и для незабутныхъ заслугъ Гавличка. Не описати, не выповѣсти ентузіязму, що задзвонивъ въ кождого души въ тôй хвили, коли и спѣвацкій товариства загримѣли посередъ 40.000-ного збору псаломъ ческого народу, по чѣмъ музика: „Spi Havlíčku!“ заплакала. Редакторъ „Народныхъ Листôвъ“ и депутованый дръ Грегръ, провôдникъ молодо-чехôвъ выголосивъ рѣчь, пôднимаючу всѣ заслуги мученика и кидаючу всенародну анатему на те Бахôвске правительство, котре єго мучило. „Судъ узнавъ єго — говоривъ Грегръ — „не виноватымъ а правительство не могучи позбутись Гавличка въ дорозѣ правнôй, вхопилося безправя. Тихои ночи, якъ вовки голоднї, забрали єго ôтъ жѣнки, ôтъ колыски единои дитины и вывезли въ далеку чужину, где єго нѣкто не розумѣвъ, где єго за злочинця тримали... и умираючого привезли єго назадъ. Мы єго похоронили тихо, безъ плачу, безъ голошеня; — тогды намъ навѣть плакати не дали, щобы той умерлый левъ ческій не збудився плачемъ ческого народа и не вставъ изъ гробу.“ Таке и много инше говоривъ Грегръ и завзывавъ Чехôвъ до єдности, вытревалости и працѣ. Великій той празникъ бувъ празникомъ побѣды благородности надъ безправьемъ и свободы надъ тиранією. Участники єго можутъ бодро дивитися будучности въ очи и съ почутьемъ тои поваги, що єи дає сила, здобута власнымъ потомъ, можутъ станути яко сильнї мѣжь сильными и свѣтлї мѣжь свѣтлыми и сказати гордо: Ja jesm Čech!“

(+) **Иванъ Тургеневъ**, славно-звѣстный повѣстеписатель россійскій, *лежитъ тяжко немôчный* въ Буживаль въ Франціи. Якъ доносятъ зъ ôтказамъ до россійскихъ дневникôвъ, Тургенева все не покидае думка о близькôй смерти. Одному зъ пріятелѣвъ, ôтвѣдавшому єго, сказавъ: „Якъ умру, то перевезѣтъ мене въ Россію и поховайте побôчь могилы мого друга Белѣньского“ (славного критика россійского).

— **Емиграцію до Босніи**, — якъ доносятъ зô Львова до Wien. Allg. Ztg., — власть политична приказала повздержати, повеже заходятъ трудности въ розмѣщеню емигрантôвъ.

— **Велика соблазнь.** Якъ пчôлка за медомъ, такъ розлетѣлися сихъ вакацій многї Русины, жадній науки и патріотичныхъ вражень, въ далеку далечь поза границѣ рускои Галичины. И не жалуютъ они того. Привезли богато вѣдомостей, укрѣпили свою вѣру въ будучнôсть рускаго народа, вливаютъ въ насъ надѣю лучшихъ днѣвъ и кличутъ всѣхъ насъ до терпеливости и невсыпущои працѣ. Они розказуютъ про золоту Прагу, про ческу вытревалôсть, жертволюбивôсть и працю и про чуда чарôвнаго слова: „Ne rozumím!“ Они оповѣдаютъ про завзятôсть патріотичну италійскои ирредены, засланяючоися словомъ: „Non capisco!“ Они указуютъ на муравельну роботу Словенцѣвъ, на подвиги Хорватôвъ и приносятъ намъ радôстну вѣстку, що всюды и всюды Славяне встаютъ, ростутъ и побѣджуютъ недругôвъ — мимо найтяжшихъ противностей. Якъ же ихъ тяжко ударитъ, якъ глубоко уколе новинка, котру имъ нынѣ на встрѣчу пôдношу! А я єи розказати мушу, — се мôй обовязокъ. Въ одну гостинницю заходитъ старый вже священикъ, при нему три молоденькій, гарнї, милї доньки, якъ ангелы зъ раю. Прійшли и засѣли при однôмъ столѣ, где сидѣвъ одинъ Русинъ. Той Русинъ съ обслугою говоритъ по руски, она по руски єму отвѣчала. Священикъ до обслуги говоритъ по польски... Серце Русина вже троха засмутилося. Дѣвчата зачинаютъ мѣжь собою розмовляти — по польски! Серце Русина ще бôльше засмутилося. Щось батько говоритъ съ дочками, — Русинъ надслухуе — и батько-священикъ чеше по польски! Серце Русина мало вже не пукло зъ тяжкого смутку, зъ горя... Соромъ и соблазнь! Ой не такъ роблятъ тї народы, що хотятъ добитися панованя на своїй власнôй рôднôй земли! У насъ ще богато трусôвъ, малодухôвъ!....

— **Нечуваній рѣчи.** Падишахъ, „царь надъ царями“, выславъ до княгинѣ Милены, жѣнки (бунтôвника) чорногорского князя, слѣдуючу власноручно писану телеграму: „Князь, Вашъ пресвѣтлый мужъ прибувъ на яхтѣ „Идединъ“ въ Цареградъ. Доносимо Вамъ о тôмъ съ радостею и убезпечаємо Васъ, що мы съ найбôльшимъ вдоволеньемъ принимали Єго Величество. Мы говорили и о Вашôмъ Величествѣ и довѣдались ôтъ князя о щасливôмъ вѣнчаню княгинѣ, Вашои пресвѣтлои доньки, и засылаємо по тому случаю нашій найсердечнѣйшій желаня — Абдулъ-Гамидъ.

— **О великôмъ нещастю** доносятъ зъ Чикаго въ пôвнôчнôй Америцѣ. Въ Нортъ-Поенъ-Тиволѣ, десять миль ôтъ Бальтиморе, чекало на мостѣ около 200 лиць наближаючогося парохода, щобы на него всѣсти. Мôстъ провалився въ рѣку и 70 людей, по бôльшôй части женщинъ и дѣтей, утонуло.

— **Въ столици Исляндіи**, Рейкявикъ ôткрыто 2 с. м. першу краєву выставу промыслову. И Єдно въ Японіи буде мати свою выставу, именно шовкôвничу, але ажь на другій рôкъ. Выставу тую обôшле и сама царица японьска, поетка и малярка своєи землѣ. Царица Гарко (весна) дасть на сю выставу шовкове прядиво, котре за помочею своихъ дамъ сама розвивала зъ коконôвъ, що ихъ власною годувала рукою.

— **Мало горя, мало смерти на земли.** Люде стараются о бôльше. Въ Берлинѣ отбуваются пробы съ новымъ страшнымъ орудіемъ военнымъ, съ т. зв. „летучими торпедами“. Така торпеда есть причеплена до бальона. Єго пускаєся при спріяючôмъ вѣтрѣ на крѣпость, надъ котрою ôнъ ôтдѣлюєсь ôтъ бальона и упадаючи на городъ розсаджуе все и ширитъ смерть и пожогу...

— (**Дрôбнї вѣсти.**) Передъ кôлькома днями погорѣло село Дорогошôвъ великій коло Львова. — Выѣхавъ краєвый вышле заразъ по родинахъ архикн. Стефаніи депутацію до Вѣдня зъ благожеланьемъ.

ПОСМЕРТНЇ ВѢСТИ.

† О. Петро Бобовчакъ, приходникъ въ Плаучи великôй, бережаньского деканата, упокоився 14 (26) с. м. въ 71 р. житя, а въ 43 священьства.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Нового Зеркала** ч. 4. мѣститъ слѣдуючій статіи: Кому добре на Руси (вступный стихъ): Pan Nahajkiewicz; Зъ теки львôвского перекинчика; Въ альбомъ львôвскимъ академикамъ-Русинамъ (стихъ); Галицко-жидôвска пѣсня (стихъ); Зъ катехизма „Нов. Зеркала“; Сельскій политики; Сучасна лѣтопись; Послѣднї вѣдомости; Политичный дурисвѣтъ (илюстрація), и др.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Межинародный торгъ збôжевый.** При спôвудѣлѣ представителѣвъ министерствъ рôльництва и вôйны и въ присутности заступника вѣденьского магистрату отворено въ Вѣдни 27 с. м. межинародный торгъ збôжевый въ сали збôжевои биржи. По отвореню торгу прочитано справозданье о жнивахъ въ цѣлôй Европѣ. Справозданье о жнивахъ въ австрійско-угорскôй монархіи выказало, що пшениця на Угорщинѣ хибла. Черезъ те, що пшениця хибла въ Галичинѣ и Чехахъ мае Австрія бôльше якъ 2 міліоны гектол. менше, якбы повинна. Жита на Угорщинѣ менше о 2 а въ Австріи о 3 мілiон. гектол. Ячмѣнь на Угорщинѣ такожь дуже не удався а ôвса дуже мало. Въ Австріи есть ôвса о мілiонъ гектол. бôльше, якъ при повнôмъ середнôмъ жнивѣ. Що до вывозу то Австрія задля засобôвъ зъ минувшого року буде могла вывезти 5 мил. метр. сотн пшеницѣ. Ячменю на вывôзъ буде около 3 мил. метр. сот. Ôвса нѣчо. — 28 с. м. бувъ лишь попытъ на ячмѣнь и жито. Галицкихъ участникôвъ було лишь 16 и то самї гандлярѣ. На галицкій товары не роблено жадного интересу. 29 с. м. було 80.000 метр. сот. на продажъ по цѣнѣ 10·25 зр.—10·80 зр.; продавано по бôльшôй части товаръ угорскій до полудневои Нѣмеччины. Ячменю — по бôльшôй части моравского и словацкого продавано 200.000 метр. сот. На рахунокъ галицкого и румунского товару роблено великій шпекуляційнї закупна.

— **Выстава худобы въ Станиславовѣ** ôтбудеся 28 л. вересня с. р. на площи Мицкевича. До премій припущена буде тôлько худоба свого хову, або скотъ купленый, однакъ рôкъ цѣлый выставцемъ годованый; перше всѣхъ однакъ приховокъ по бугаяхъ, що на нихъ комитетъ галицкого товариства господарского удѣлявъ субвенціи зъ фондôвъ державныхъ, а котрї находилися въ окрузѣ ôтдѣлу товариства. Преміованї будутъ: одно- и дво-лѣтнї бугаѣ, коровы до лѣтъ 9, тѣльнї, або и съ телятами, а такожь и тѣльнї ялôвки до лѣтъ 4, ôтлученї телята, съ молочными зубами и, почавши ôтъ дво-лѣтныхъ волы робочї. Молодшій скотъ мае першеньство надъ старшимъ. За бугая удѣлятись буде премія 15 зр., за корову або ялôвку 20 зр., за теля 5 зр., а за пару волôвъ 25 зр. Властителѣ преміованого скоту дôстаютъ першеньство при роздѣлѣ того насѣня и пашныхъ ростинъ, що комитетъ товариства господарского вызначивъ безплатно роздати. Обвѣщаючи се, запрошуе рада станиславôвско-богородчаньско-надвôрнаньского ôтдѣлу товариства господарского галицкого до численного обôсланя выставы. Провôдничій: Жигмунтъ Ярошиньскій, секретарь: Александеръ Чоловскій.

— **Въ Струсовѣ** ôткрыеся дня 28 л. вересня выстава пчôльничо-садôвничо-огороднича и буде тревати до 1 жовтня с. р. За мѣсце (1 □ метръ) для предметôвъ выставы будутъ доплачувати члены, повносивший вкладки, 25 кр., прочій же 50 кр. Съ выставою сполучено фантову лотерію, зъ котрои чистый дохôдъ призначено на библіотеку. Комитетъ пріймае зголошеня выставцѣвъ до 15 вересня, а предметы до выставы до 25 вересня с. р. Письма и пересылки треба адресувати до предсѣдателя выставы. Єсть нимъ п. Матей Вшелячиньскій въ Юзефôвцѣ, почта Микулинцѣ, а заступниками єго: о. Михаилъ Павликъ, гр. кат. священикъ и деканъ, и Юліянъ Рогуский, властитель дôбръ.

Курсъ львôвскій зъ дня 27. л. серпня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 50	295 —
„ львôв.-черн.-не. по 200 р.	167 —	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнї за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	—
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 85	99 85
Облиги комунальнї Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Ножички кр. въ р. 1879 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 67
„ цѣсарскій	5 57	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Нôвимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ папировый	1 16½	1 18½
100 марокъ вѣмецкихъ	58 15	58 90
Серебро	— —	— —

(Безъ текущого куп. безъ купона.)

Гр. кат. парохъ артистъ-музикъ,

пошукуе ôтповѣдного прихода на Подôлю, где бы мôгъ выкористати свôй талантъ гри на скрипкахъ, яко товаришъ або учитель. Покликуеся на свѣдоцтво Вп. п. графа Іоана Дѣдушицкого, мешкаючого во Львовѣ, улиця Валова ч. 11. Интересованї Вп. панове коляторы, покровителѣ штуки, зволятъ ôтнестися въ переписцѣ зô мною пôдъ адресою: *А. А. Н., почта Львôвъ.*

Д-ръ Людвикъ Лубиньскій,

краєвый адвокатъ,

переселився сими днями зô Львова

до Станиславова

на постоянне пробуваньe.

РУКОДѢЛЬНЯ ОБУВИ

во Львовѣ

Руска улиця ч. 3., въ домѣ Ставропигійского Института.

Маю честь поручитись ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики и увѣряю, що моимъ найбôльшимъ стараньемъ буде: всѣ жаданя въ мѣсци и на провинціи якъ найточнѣйше вдоволити. При ласкавыхъ замовленяхъ зъ провинціи упрашаю о надôсланье на мѣру спотребленого чобота. Въ надѣѣ, що П. Т. Публика не ôткаже менѣ своєи уваги, пишуся съ глубокимъ поважаньемъ

(3—3) **Павло Мартинôвъ.**

Ôтъ кôльканайцять лѣтъ хорошо реномованe

Переплетниче Заведенье

Михаила Сембратовича

во Львовѣ, при ул. Краковскôй ч. 19

поручаеся для переплету книгъ церковныхъ, а именно: **Евангелій, Литургиконôвъ, Молитвословôвъ** и т. п.

Кромѣ того переплѣтае, по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, такъ книги, якъ и другій въ кругъ єго заводу входячій роботы.

Удержуе складъ прехорошо переплетеныхъ книгъ **для вписôвъ въ братство тверезости** ôтъ 3 зр. до 10 зр. в. а.

Замовленя зъ провинціи выповняе якъ найточнѣйше и въ короткôмъ часѣ. (9—9)

И. Вайнъ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 22

поручаѣ свôй

складъ образôвъ олѣйныхъ, и олѣйно-друкованыхъ: святыхъ, народныхъ, крайобразôвъ и т. т., якъ такожь великій выбôръ зеркалъ и рамъ золоченыхъ, бароковыхъ, листовыхъ, орѣховыхъ и рѣзьбленыхъ.

Приймае такожь образы олѣйнї и олѣйно друкованї до **ôтновленя, натягненя и оправы въ рамы**, якъ такожь **рамы до золоченя** по цѣнахъ якъ найумѣреннѣйшихъ.

Сплата ратами мѣсячными, такъ въ мѣсци якъ и на провинціи.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницѣ),*

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовї дзвоны** и вырабляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавї замовленя, котрї выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(24—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (17—?)

Выгôдну станцію, здоровый виктъ, родительску опѣку и старанну науку знайдутъ гимназіасты въ рускôмъ домѣ **ул. Куркова ч. 39. II.** (3—5)

Родичамъ, котрї шукаютъ помѣщеня для дѣвчатъ во Львовѣ, можу поручити кôлька честныхъ рускихъ домôвъ. Интересованї зволятъ ôтноситися до мене въ сѣмъ мѣсяци до Новицѣ, почта Калушъ, ôтъ 1 лат. вересня до Львова (улиця Руска, ч. 3).

Александеръ Стефановичъ, катихитъ при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ. (3—3)

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНЇ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожь за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльно[illegible] даю новыслій прибори на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣники на жаданье франко.)

Панночки зъ провинціи,

учачйся во Львовѣ, можутъ знайти за умѣрену цѣну умѣщенье и опѣку въ честнôмъ домѣ бездѣтного супружества на Лычаковѣ при улици Рѣзьбярскôй ч. 4 въ партерѣ на лѣво. Ф. Д. Фортепянъ въ дома.

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки

до подорожи — також всякій приборы подорожній

поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

ПАРАСОЛѢ

въ великôмъ выборѣ, бавовняні, вовняні и шозковї. **Плащѣ гумовї и калоші**

поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченкôвъ пôдъ зар. К. Беаларозого.

Ч. 94. Львôвъ, Субота 20 серпня (1 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи*:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россiи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть рок . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к
Для Заграницъ, окрôмъ Россiи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россiи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ выровнати всѣ рахунки.

До выборцѣвъ

зъ округôвъ Солотвина-Богородчаны и Долина-Болехôвъ-Рожнѣтôвъ.

Выборцѣ!

Вамъ не повелось на послѣдныхъ выборахъ. Многихъ зъ васъ трѣвожила власть тыхъ людей, що завзялись були и противъ Вашои волѣ здобути посольске крѣсло и Вы, Вы выбрали ихъ на заступникôвъ Вашихъ, а выбрали мимо нашои пересторoги и щирои рускои рады.

Знайтежь теперь, що тî, котрыхъ Вы собѣ поклали послами, не мали нѣ силы, нѣ вольнои волѣ Васъ заступати. Они слуги власти, а **власть осудила ихъ честилюбивôсть и приказала имъ поскладати мандаты.**

Они пôдчинились и за симъ розписало ц. к. правительство новй выборы на соймъ въ Вашихъ округахъ, а новоименованый намѣстникъ наказавъ ц. к. старостамъ повѣтовымъ и всѣмъ иншимъ ему пôдчиненымъ урядамъ не мѣшатись въ справы народнй и политичнй, не мѣшатись до выборôвъ, а стерегчи єдино справедливости и супокою на сѣй пашôй, на рускôй земли.

Тî выборы ôтбудутся на дни 4-го вересня с. р. Перестерѣгаємъ Васъ ще разъ: **не заступайтесь нѣчіими слугами**, выбирайте людей вольнои волѣ!

Не слухайте лестныхъ слôвъ и солодкихъ обѣцянокъ! Пôдъ ними укрываєсь Ваша кривда и Ваша шкода.

Не выбирайте тыхъ, що Вамъ самй накидуватись будутъ, тî бо лишь свôй хосенъ и своє добро на оцѣ маютъ!

Не продавайте за Юдинъ грôшь долѣ Вашихъ дѣтей и не берѣтъ на душу неспасевного грѣха.

Не корѣтся передъ нѣчією грозьбою! Вы вольнй обывателѣ рускои землѣ.

Вы знаєте кто мы, знаєте и про тыхъ, котрыхъ мы Вамъ радимъ выбирати — выберѣтъ же ихъ! Мы ручимъ Вамъ за те, що они маютъ не тôлько силу и волю, Васъ и Вашь хосенъ заступати въ соймѣ, але що бôльше! маютъ также и серце, щире серце, серце що плаче, надъ чимъ Вы плачете, а радуєсь, чимъ Вы радуєтесь.

Идѣтъ же дружно, идѣтъ єдинодушно, **идѣтъ свѣдомй правъ своихъ и силы** до выборчои урны... идѣтъ, а Богъ Вамъ поможе!

Головный рускій выборчій комитетъ во Львовѣ.

Рускій головный комитетъ выборчій для переведеня доповняючихъ выборôвъ посольскихъ до сойму краєвого поставивъ въ порозумѣню съ окружными комитетами кандидатами на послôвъ до сойму краєвого: въ округѣ Болехôвъ-Долина-Рожнѣтôвъ **дра Александра Огоновского**, професора права цивильного на университетѣ во Львовѣ, а въ округѣ Богородчаны-Солотвина **п. Олексу Барабаша**, господаря въ Старыхъ Богородчанахъ и препоручає ихъ горячому и єдинодушному попиранію выборцѣвъ и всѣхъ рускихъ патріотôвъ.

Ôтъ головного рускаго комитету выборчого.

Пытанье жидôвске.

Сумнй объявы антисемитского руху на Угорщинѣ потрясли такъ сильно цѣлою суспôльностею, що она перестрашена не може на разѣ пояснити собѣ тои справы, але опамятавшись мимо волѣ пытає себе, що се таке, зъ ôтки оно взялося и що зъ того буде. Коли минувшого року були розрухи въ Россiи и Прусахъ и жиды черезъ границю утѣкали до Америки, — въ Австрiи говорено, що щось подôбного не може дѣятися въ австро-угорскôй монархiи. Тымъ часомъ, що нынѣ бачимо? Чи не сумнѣйше може представляєся намъ сей рухъ на Угорщинѣ, якъ свого часу въ Россiи? Тамъ приписувано погромы жидôвскй неôтповѣдному державному устроєви; у насъ сего сказати не можна, а мимо того проявы антижидôвского руху выступаютъ такъ ярко, якбы хотѣли заповѣсти, що ще сильнѣйше проявлятся, якъ въ Россiи. Нѣмецко-жидôвскй журналы приписуютъ тî розрухи людямъ злои волѣ и скоро тôлько где проявлятся розрухи противъ жидôвъ, пôдносятъ заразъ страшенный алярмъ. будьтобы якйсь тайнй агенты спокôйну масу народа до того намовляли. Тымъ часомъ оно показуєся инакше; зло лежитъ далеко глубше, якъ оно здаєся. Може бути, що ту и тамъ стараются якй неспокôйнй духи користати зъ проявившогося невдоволеня противъ жидôвъ, але щобы они выключно були причиною злого, сего и погадати не можна. Зважмо лишь тое, що майже рôвночасно появився той рухъ такъ въ Россiи, якъ и въ Нѣмеччинѣ и Австрiи, а навѣть почасти и въ Францiи, зважмо, що ôнъ проявляєся въ верствахъ найбôльше консервативныхъ, найбôльше противныхъ всякому незвычайному рухови, а скоро переконаємося, що причины его не суть такъ поверховнй, якъ се здавалобыся зъ далека. Обєктивно придивляючомуся всѣмъ тымъ розрухамъ, мимо волѣ приходитъ на гадку, длячого жиды тôлько лѣтъ жили въ мирѣ посередъ зовсѣмъ для нихъ чужихъ племенъ, а теперь наразъ сталися для нихъ такъ ненавистными.

Анѣ ненависть расова, анѣ религійна не выкликуютъ антижидôвскихъ розрухôвъ. Где тôлько розрухи тî проявилися, все показуєся, що первѣстно народъ не кидаєся на жидôвъ, не бье, не мучитъ ихъ, а кидаєсь лишь на ихъ майно и нищитъ его. Ажь коли жидъ, ратуючи свое майно, стрѣтится съ христiяниномъ, розпочинаєся бôйка и тогды идутъ вже погромы. Всюда, где лишь проявились антижидôвскй розрухи, видимо, що они походили тôлько зъ мотивôвъ економичныхъ; всюда деморализуюча перевага жидôвского капиталу и експлоатація стались причиною злощасныхъ розрухôвъ. Жидôвска експлоатація ведеся на рôвну скалю по всѣхъ державахъ, где тôлько жиды проживаютъ; тая тôлько рôжниця, що коли они въ Нѣмеччинѣ и Францiи експлоатуютъ мѣсцеву буржоазію, то въ Россiи и на Угорщинѣ експлоатуютъ они темну масу селянъ и маломѣщанъ.

Другою и то безпосередною причиною розрухôвъ жидôвскихъ есть жидôвска зухвалôсть и провокація. Всюда, где лишь були розрухи, безпосередну причину подали самйжь таки жиды. Вѣдомо, що въ Балтѣ побили якогось христiянина, въ Катеринославѣ побили зновъ тяжко якусь жѣнку, такъ само въ Залѣ-Егерсегъ и другихъ мѣсцяхъ; по Тисса-Еларскôмъ процесѣ обвозили жидôвъ по мѣстѣ и робили тріюмфальнй походы. Навѣть жидôвска праса, кидаючи калюмнію на христiянъ, выступала противъ нихъ провокаційно, заставляючи ôтъ жидôвъ учитися цивилизаціи. Пôдчасъ самыхъ же розрухôвъ жиды стрѣляютъ зъ револьверôвъ, чимъ ще бôльше народъ роздражнюютъ. Вѣками здержаный гнѣвъ противъ жидôвъ выбухає. Идутъ погромы. И кто на тôмъ терпитъ? Здавалобся, що жиды. Имъ бютъ ôкна, друтъ постѣль и одѣжь и нищатъ всяке добро. Але щожь: Приходитъ войско, стрѣляє христiянъ, кровь христiяньска льеся. Въ Катеринославѣ 14 убитыхъ ôтъ разу, 28 тяжко раненыхъ, зъ тыхъ 6 умерло; въ Егерсегъ рôвножь потекла кровь христiяньска. Тюрми, начиненй арештоваными, идутъ процесы— арештованй сидятъ довго въ арештахъ, засуджуютъ ихъ строго — бѣднй люде, звычайно робôтники, мусятъ лишати убогу родину хиба на голодну смерть. Кара на христiянъ далеко бôльша, якъ шкода, яку они жидамъ роблятъ на ихъ майнѣ. Тымъ часомъ жиды скоро двигаются зъ своєи руины и користаютъ навѣть дуже зручно зъ свого нещастя такъ, що майже можна сказати, що ихъ нещастье стаєся для нихъ щастьемъ. Кôлькожь то жидôвъ минувшого року, що ледве що могли въ Россiи выжити, повтѣкало пôдчасъ погромôвъ за границю майже безъ нѣчого, а опôсля повернули на Украину съ повными кишенями и двигнулися матеріяльно дуже значно. Чимало ихъ полишалося въ Галичинѣ по мѣстахъ и селахъ и жiютъ теперь тутки спокôйно въ добробытѣ. Пошкодованымъ черезъ погромы жидамъ помагаютъ зô всѣхъ сторôнъ; правительства, рады громадскй (прим. въ Катеринославѣ), Alianse Israelite, стараются пôднести жидôвъ и се понекуда зовсѣмъ справедливо, бо пошкодованымъ не зъ власнои вины помогчи потреба. Тôлькожь жиды хитро заразъ користаютъ зъ тои помочи. Щобы погромцѣ розбили одну яку нужденну буду, пôдносятся заразъ страшенй крики зъ стороны жидôвъ — заразъ тягне кôлька компаній войска, судовй комисiи и т. д. Жиды торговцѣ зароблюютъ зъ того. Хлѣбъ, мясо и всякій товаръ иде въ гору, бо жиды всыпаются на непевнôсть свого положеня. Погромцѣ мимо волѣ вганяютъ грôшь въ кишенѣ „бѣдныхъ переслѣдованыхъ жидôвъ.“ Фактъ есть, що жиды зъ погромôвъ

Споминки про Шевченка.

Минувшого року вийшла въ Кіевѣ обємиста книга пôдъ заг. „Жизнь и произведенія Тараса Шевченка“, написана п. Чалымъ, выслуженымъ инспекторомъ шкôлъ, колишнымъ знакомымъ славного поета. П. Чалый есть великимъ почитателемъ Шевченка и житьепись его написавъ съ замѣтнымъ тепломъ. Розумѣєся, въ житьеписи тôй, выданôй въ Россiи, не можь було ще всего розказати зъ житя незабутного кобзаря, а все таки не одно навѣть таке цензура не пропустила, що моглобы вже перейти въ печать. Такъ отже повнои житьеписи Шевченка доси ще нема, а поки така зможе бути, многй жiючй ще знакомй поета списуютъ свои личнй споминки о нѣмъ, яко о чоловѣцѣ.

Въ петербурскôмъ поважнôмъ журналѣ „Вѣстникъ Европы“ (за серпень 1883 р.) подибумо споминки про Шевченка списанй панею Катериною Юнге, проживаючою въ Кіевѣ. дочкою гр. Федора Петровича Толстоя, великого добродѣя спершу крѣпостника, а опôсля невольника-поета.

„Уважаючи — пише мѣжь иншимъ панѣ Юнге, — що таке историчне лице, якъ Шевченко, потребує освѣчення зъ всѣхъ бокôвъ и що навѣть подробицѣ, дотыкаючй такого чоловѣка, можутъ бути важнй, я рѣшаюся подати до прилюднои вѣдомости мои споминки про Шевченка, або радше враженье, яке полишивъ въ менѣ той, котрого душа все вдавалася менѣ ще прекраснѣйшою, якъ его поемы.

Я прочитала гдесь-тамъ, що мôй отець, гр. Федоръ Петровичъ Толстой, допомôгъ освободити Шевченка зъ крепацтва. Може бути, що отець мôй и мавъ участь въ тôмъ дѣлѣ, бо ôнъ горячо ненавидѣвъ крепацтво, щиро спрiявъ починамъ молодого поета и артиста и бувъ въ прiязни съ поетомъ Жуковскимъ, — але я нѣчого о тôмъ не знаю. Отець мôй бувъ чоловѣкъ дуже смирный и въ загалѣ мало говоривъ о собѣ. Для того и зачну зъ того, що сама памятаю.

Въ зимѣ зъ 1855—1856 року въ родинѣ нашôй було видко якйсь великій неспокôй: отець ѣздивъ до министра двора, до великои княгинѣ Марiи Николаєвны, стараючися выклопотати прощенье Шевченкови, котрого, якъ говорили тогды, самъ царь Александеръ II бувъ вычеркнувъ зъ списку политичныхъ переступникôвъ, котрй мали бути помилуванй по случаю вступленя его на престолъ. Всюда куда отець мôй звертався, дôставъ ôтмовну ôтповѣдь. Тогды рѣшився ôнъ дѣлати на свое ризико и подати прошенье на часъ коронаціи.

Моя мати переписувалася съ Шевченкомъ и ôтъ него приходили до насъ листы, часто на окрайцяхъ сѣрого паперу до завиваня, зъ початку довгй, дуже тужливй, потому короткй, повнй вдяки и надѣѣ. Дитячй душѣ чутливй на добро и всею своею незаôпсованою силою стоятъ за правдою; тожь мы, я и сестра моя, своимъ повнымъ спôвчутя серцемъ полюбили Шевченка, закимъ его ще бачили. Съ дрожачимъ непокоємъ выжидали мы ôтповѣди на прошенье ôтця.

И отъ осенею 1857 року въ одинъ вечеръ мы вже спали смачнымъ сномъ, коли насъ будятъ словами: „Вставайте дѣти! велика радôсть!“ Мы скоренько одяглись, вбѣгли въ салю, а тамъ — отець, мати, художникъ Осиповъ и всѣ домашнй. На столѣ налитй шипячй чарки шампаньского... „Шевченко освобожденый!“ — говорятъ намъ, цѣлуючи насъ, мовь въ день свѣтлого Воскресенія, и мы съ дивнымъ крикомъ одушевленя почали скакати и гуляти по комнатѣ...

Всѣ перепоны и проволоки, якихъ дôзнавъ Шевченко, поки дôбрався до Петербурга, звѣстнй вже кождому. Наконецъ надôйшовъ бажаный день, коли мы могли побачити Шевченка. Мы съ матерею не поѣхали на дворецъ желѣзницѣ, — бо хотѣли его повитати дома. Зъ выжиданя ажь замирало намъ серце... Наразъ задзвонивъ дзвонокъ — и увôйшовъ ôнъ — съ довгою бородою, съ щиро-сердечною усмѣшкою, съ повными любови и слѣзъ очима. „Серденьки мои, други мои, рôднй мои!“ Вже и не можу розказати всего, що дѣялося: всѣ цѣлювалися, всѣ плакали, всѣ наразъ говорили...

По припису Шевченко мавъ жити у мого ôтця, бо ôнъ поручивъ за него, — але що у насъ не було отвѣтнои комнаты, то Шевченко дôставъ близько насъ въ будынку академiи штукъ двѣ комнаты: робôтню и спальню. Тутъ ôнъ съ цѣлою пристрастею своєи горячои натуры взявся до роботы и одушевлявся кождою удачною працею.

Житье Шевченка поплыло хорошо и радôстно. Окруженый теплою прiязнею и тыми духовыми прiятностями, котрыхъ такъ довго не мавъ, ôнъ неначе оживъ и своимъ ласкавымъ поведеньемъ оживлявъ всѣхъ его окружаючихъ. Нашь дôмъ ôнъ уважавъ своимъ и длятого майже всѣ его прiятелѣ Украинцѣ бували и у насъ. До нихъ прилучувався нашъ прiятельскій кружокъ поетôвъ, литератôвъ и ученыхъ. Быстро проходили вечеры въ цѣкавыхъ бесѣдахъ и спорахъ; незамѣтно засиджувалися до ранку. Шевченко сильно горячився въ спорѣ, але не впадавъ въ злôсть и не уносився; горячôсть его була якась мила, якъ все въ нѣмъ було миле. Ôнъ бувъ незвычайно ласкавый, мягкій и наивно довѣрчивый въ зношеняхъ съ людьми, котрй часто того не були вартй. А самъ ôнъ очарувавъ всѣхъ; всѣ его любили, навѣть слуги.

Нѣкто не бувъ такій чутливый на красоту природы, якъ Шевченко. Иногдѣ ôнъ несподѣвано являвся по обѣдѣ. „Серденько мое, берѣтъ оловець, ходѣмо скорше!“ — Та куда, звольте сказати! — „Я ось дерево ôткрывъ, та ще й яке дерево!“ — Господи, гдежь се таке чудо? — „Недалечко, на Середнôмъ Проспектѣ. Та нужь, идѣмъ!“... И мы ишли, стоячи ôтрысовували въ альбомы дерево на Се-

не побѣднѣли, а тѝ, що ѣздили до Америки, назадъ поповертали.

Коли такъ розглянемося въ ситуаціи, то побачимо, що рухъ антижидо́вскій якъ бы яка заразлива хороба грасуе нынѣ по цѣло́й Европѣ, именно тамъ, где знаходитъ до того о́тповѣдни зародки. Передъ нимъ треба намъ стерегчися, якъ бы передъ заразливою хоробою. Але чи его устережемося се велике пытанье. Нахилъ до погромо́въ виситъ вже въ воздусѣ; тожь може статися, що обгорне всѣ стороны, где лишь живутъ жиды. Причина сего лежитъ — якъ вже сказано — дуже глубоко и требабы глубоко сягати и довго працювати, щобы зло съ корѣнемъ усунути. Але найблизшу причину подаютъ таки завсѣгды самѝ жиды черезъ свою провокацію. И у насъ немало тыхъ заразливыхъ зародко́въ тои суспо́льнои хоробы, и у насъ експлоатація жидо́вска бо́льша може, якъ где небудь инде, приготовила вже давно теренъ до неи. Се певно навѣть вже и самѝ жиды чуютъ, а мимо того женутъ въ пропасть безъ намысла. Зухвало́сть и провокація галицкихъ жидо́въ не знаходитъ нѣгде собѣ подо́бнои. Мы свого часу доносили о такихъ вызываючихъ фактахъ, якъ на пр. въ По́дгайцяхъ, где вже погромы проявилися бу́ли на правду, або въ Коссовѣ, где Гуцулы жида-злодѣя ажь на смерть уби́ли. Знаный такожь фактъ зъ Тернополя, где жидъ кильограмомъ розсадивъ голову христіянинови и то́лько дякуючи обачности судіѣвъ о́бставъ засужденый. Не давно такожь доносили газеты о одно́мъ священику, котрого въ Выбра́новцѣ напали жиды за те, що о́нъ выступивъ противъ жидо́вки, що его ошукала и о́нъ бувъ змушеный чинно боронитися. Навѣть въ само́мъ Львовѣ въ передодень цѣсарскихъ уроди́нъ о мало що не прійшло до антижидо́вскихъ розрухо́въ, а все черезъ жидо́вску провокацію. А такихъ фактѝвъ чи мало. По́йдѣтъ то́лько по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ по́дчасъ ярмарку або торгу, а найлѣпше переконаетеся. Жиды знаючи свою силу въ капиталѣ — хочь зъ роду трусы—не то́лько выступаютъ вызываючо, але ще своимъ поступованьемъ якбы хотѣли показати, що за ними стоитъ ктось сильнѣйшій.

Часъ, щобы жиды опамятали́ся, але ще бо́льшій, щобы и мы схаменулися. Чи дѣйстно жиды то́лько виноватѝ? Велику похибку той робитъ, кто лишь жидамъ всяку вину приписуе. Правда, они бо́гато виноватѝ, але и мы самѝ може ще бо́льше. Правда такожь, що на нашу недолю, на нашу економичну застою складалися цѣлѝ столѣтя. Але нынѣ мы вольнѝ; за нами право. Коли терпитъ наро́дъ христіянскій черезъ погромы, а жиды не то́лько черезъ то не тратятъ, але ще бо́гатѣютъ, — то нынѣ погромы нѣчого не поможутъ. Сила жидо́вска тымъ не зломится. Треба въ иншій спосо́бъ, въ спосо́бъ легальный вести бо́рбу съ ними. Найважнѣйшою рѣчею есть, щобы христіяне: 1) лучилися въ товариства и спо́льными силами, спо́льнымъ капиталомъ, ставали противъ жидо́вского. Найлѣпшій спосо́бъ дае до того торговля. По мѣстахъ и селахъ треба заводити склепы и крамы и приучувати и призвычаювати наро́дъ до торговлѣ на по́дставѣ спо́лки. Треба наро́дъ заохочувати, щобы якъ одинъ мужъ стававъ въ своимъ интересѣ и въ оборонѣ своихъ правъ и треба ему показувати, якъ маe собѣ поступати въ легально́й дорозѣ, наколи чуеся покривдженымъ. 2) Треба христіянъ спомагати такъ радою, якъ и дѣломъ. 3) По́ддержувати робо́тнико́въ и заводити мѣжь ними товариства такѝ, котрѝ бы улекшували заробо́токъ и не допускали, щобъ они по жидо́вскихъ корчмахъ и харчо́вняхъ тратили черезъ жидо́вске шахрайство тяжко запрацёваный гро́шь. 4) Духовеньство повинно старатися о тое, щобы христіяне не служили жидамъ и не о́тчужувалися черезъ те своѣй вѣрѣ и своему народови. 5) Селянъ треба хоронити о́тъ утраты землѣ и соймъ повинено́ы о то́мъ подумати, щобы и у насъ завести, подо́бно якъ въ Америцѣ, такъ звane право батько́вщины (Heimstättengesetz). 6) У насъ въ Галичинѣ Поляки зле роблятъ, що уживаютъ жидо́въ за помо́чнико́въ при всякихъ выборахъ, черезъ що выроджуеся зухвальство у жидо́въ и деморализація въ народѣ. 7) Зле робится, що допускаeся жидо́въ до радъ громадскихъ — (все то робится черезъ Полако́въ въ цѣляхъ политичныхъ). 8) Не належалобы о́гдавати жидамъ корчемъ въ аренду, анѣ землѣ въ посесію, якъ се робитъ польска шляхта; не уживати жидо́въ яко факторо́въ до всякихъ интересо́въ, а кидатись лишь самому и самому робити.

Далобыся ще богато гдечого сказати, въ якій лишь спосо́бъ можемо жидо́въ побороти, але думаемо, що вже и сего выстарчитъ, щобы показати дорогу, по котро́й намъ поступати потреба, щобы уйти тыхъ сумныхъ наслѣдко́въ економичного розстрою, въ котро́мъ лишь треба шукати причины всякихъ жидо́вскихъ погромо́въ.

Interview намѣстн. Залеского.

„Berliner Tageblatt“ замѣстивъ недавно розмову одного зъ своихъ кореспондентѝвъ съ новоименованымъ намѣстникомъ Галичины п. Филипомъ Залескимъ о ситуаціи въ Галичинѣ. Застерѣгаючи собѣ высказати нашу гадку о то́мъ предметѣ по́знѣйше, подаемъ нашимъ читателямъ поки-що тую, на кождый случай характеристичну енунціяцію. Новоименованый намѣстникъ заявивъ передовсѣмъ, що Галичина не займае о́тру́бного становища въ Австріи, а если есть о то́мъ бесѣда, то походитъ се зъ о́тношень парляментарныхъ и партійныхъ мотивѝвъ. При уступленю давнѣйшого кабинету — мавъ сказати п. Залескій — все ще можливо а навѣть лекше було, нѣмецкимъ либераламъ порозумѣтися съ Поляками. Далеко менше розходилобыся ту о принципіяльнѝ, якъ о формальнѝ пытаня. Нѣмецкѝ либералы не то́лько що погрѣшили противъ послѣдныхъ и оказали недостачу внѣшнои привѣтности, але навѣть допустилися сеи похи́бки, що выдавали фалшивый судъ о справахъ. Они совсѣмъ хибно думали, що межи Поляками и Чехами зъ причинъ заграничнои политики не може прійти до порозумѣня. Загальну думку, що Поляки суть противниками Россіянъ, коли Чехи маютъ противоположнѝ симпатіи, подѣляли також нѣмецкѝ либералы, але забули заразомъ, що политика внѣшна не все о́тгрываe ролю, особливожь коли она не робится въ палатѣ послѝвъ, а Поляки и Чехи по просту зъ становища австрійского, могли подати собѣ руки до вспо́льного дѣланя. Зъ того хибного погляду выйшло се, що помо́чь польска важна зо́ взгляду на о́тношеня числовѝ, була для Нѣмцѣвъ страчена, коли ви зыскали Чехи и другѝ сторонництва. Въ теперѣшну добу, не маe Галичина на поли національно́мъ вже чого выборювати. Въ то́мъ о́тношеню край вдоволеный. Правда, що существуютъ економичнѝ желаня, що о́тносятся лишь до справъ желѣзниць, регуляціи рѣкъ и другихъ амеліорацій. Кромѣ того жадаeся въ Галичинѣ лишь на поли шко́льництва гдеякими спеціяльными о́тношенями краевыми умотивованыхъ змѣнъ, а тѝ послѣднѝ стояли по найбо́льшо́й части въ звязи съ новелею шко́льною. — Що до становища Русино́въ, заявивъ новый намѣстникъ, що се лишь наслѣдокъ выборо́въ, наколи они маютъ такъ маленьку репрезентацію въ соймѣ.

Рускѝ провóдники, особливожь духовеньство, стратили тому своихъ приклонniко́въ въ краю, що не могли сповнити приречень, котрѝ поробили и що небезпеченьства, якѝ они заповѣдали, оказалися безъосновными. Кромѣ того, наколи зменшився вплывъ рускихъ провóдniко́въ и священьства, причиною сего суть розличнѝ обставины, але о много бо́льше матеріяльнои и економичнои, якъ политичнои натуры. Желаня Русино́въ що до шко́лъ середныхъ, знаходятъ въ законахъ обмеженье; рускій языкъ есть обовязковымъ предметомъ науки, языкомъ выкладовымъ о́нъ не може статись. Въ школахъ народныхъ есть о́нъ о то́лько языкомъ выкладовымъ, о ско́лько Русины въ власныхъ фондо́въ школы народнѝ основуютъ и ту не ставится имъ жадноi перешкоды. Есть ще одно желанье Русино́въ, але оно не може навѣть становити предмету дискусіи, се есть подѣлъ Галичины на всхо́дну и захо́дну, — котрого бажае не наро́дъ — лишь рускѝ провóдники, подѣлъ, на котрый нѣкто призволити анѣ стерпѣти не може.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Соймъ истрійскій*), въ котро́мъ зайшовъ недавно скандаль, споводовавшій славяньскихъ посло́въ до выѣзду зъ Паренцо, вже закрытый. Маршалокъ краевый выразивъ въ пращально́й промовѣ сожалѣніе по поводу непорозумѣнь межи италіяньскими и славяньскими послами.

(*Въ соймѣ форарльбергско́мъ*) поставивъ посолъ Турнгеръ внесенье, щобы на покрытье потребъ краевыхъ завести податокъ о́тъ маетку. Внесенье цѣкаве и оригинальне о сто́лько, що скарбово́сть теоретична и практична не узнала доси (хочь були предложеня въ то́мъ дусѣ) основою вымѣру податку *маетокъ, лишь доходъ*. — Той самый соймъ ухваливъ також недавно законъ, по́сля котрого товариства асекураційнѝ будутъ обовязанѝ часть своихъ доходо́въ о́тдавати на по́дмогу для пожарныхъ стражако́въ, що въ огню о́тнесли ушкожденя, а часть доходо́въ о́тъ премій буде обернена на фондъ сторожи пожарнои, котрымъ буде администровати выдѣлъ краевый. На основанье новыхъ сторожей пожарныхъ може бути сей фондъ о сто́лько лишь ужитый, о ско́лько дотычнѝ громады або товариства не маютъ власныхъ фондо́въ. Существуючѝ вже сторожи пожарнѝ маютъ право до по́дмоги зъ згаданого фонду о́тповѣдно до потребы. Законъ предвиджуе, що датки товариствъ асекураційныхъ можутъ бути по́днесенѝ до высоты 2% належитостей, взятыхъ за преміи.

(*Намѣстникъ Дальматіи бр. Іовановичъ*) маe съ ко́нцемъ вересня повернути до Зары. Его заступникъ Павичъ, що интервеніовавъ въ характерѣ правительственного комисаря при закрытю дальматиньского сойму, именованый дѣйстнымъ совѣтникомъ двора въ Зарѣ.

(*Справа хорватска*) становитъ все ще предметъ толко́въ прасы и будитъ зъ всѣхъ бѣжучихъ пытань найбо́льше интересу. Якѝ кроки задумало правительство въ найблизшо́й будучности починити въ Хорватіи, дотеперь ще не знати, бо урядово его не оголошено. Члены угорского правительства повертали вже по бо́льшо́й части до Пешту, а офіціяльный „Nemzet“ думае, що той скорый поворотъ министро́въ стоитъ въ звязи съ серіознымъ положеньемъ въ Хорватіи. По́сля послѣдныхъ донесень заявивъ гр. Пеячевичъ, що не може переве́сти ухвалъ министеріяльныхъ конференцій и представивъ правительству, що екзекуція сихъ постановъ булабы нарушеньемъ конституціи. Магистратъ въ Загребѣ о́тмовляе зъ своеи стороны участи въ то́й справѣ, а правительственный комисарь Гервоичъ заявивъ вправдѣ готово́сть поприбивати хорватско-угорскѝ таблицѣ, если се прикаже банъ, додавъ однакожь заразомъ, що бувбы приневоленый выѣхати зъ Загреба. Архіепископъ Михаловичъ о́тнѣся також въ дорозѣ телеграфично́й до Тиссы и просивъ его, щобы вздержався съ выконаньемъ ухвалъ конференціи, поки соймъ не выдасть въ то́й справѣ послѣдного рѣшеня. Помимо всѣхъ тыхъ представленъ обстае Тисса при первѣстно́мъ своимъ рѣшеню и жадае, щобы ухвалы були выконанѝ въ своимъ часѣ.

(*Въ Зальцбургу*) о́тбу́лося недавно згромадженье католицкого соціяльно-политичного товариства, на котро́мъ ухвалено аграрну програму. По́сля „Neue Tiroler Stimmen“ жадае програма передовсѣмъ ухваленя закона аграрного. Для удержаня стану селяньского належитъ сотворити право безтестаментарного наслѣдія, по́сля котрого лишь одинъ зъ наслѣдniко́въ мавбы статися властителемъ господарства (Intestat-Anerbrecht) и заведеня институціи дѣдизны (Erbgüter-Institution). Дѣдизна муситъ бути хочь такъ завелика, щобы выстарчала на о́тповѣдне удержанье селяньскои родины. Близше означенье належитъ до законодательства краевого. Обдовженье господарства муситъ бути о то́лько ограничене, щобы допускало належите веденье господарки. Дальше препоручае програма выедианье закона, по́сля котрого вѣритель не мавбы права вымовити по-

---

реднѐмъ Проспектѣ, а зъ о́ттамъ переходили и на Набережну, любувалися заходомъ сонця, переливами тоно́въ, — и не знаю, кто бо́льше одушевлявся: чи чотырнайцятьлѣтна дѣвчина, чи о́нъ, схоронившій въ своѣй многострадавшо́й души сто́лько дитячо-свѣжого. Не забуду я нѣколи нашихъ по́ездокъ въ свѣтлѝ сѣвернѝ ночи по глубинѣ моря... Тутъ и пили и спѣвали, але щобы Шевченко позволивъ собѣ коли сказати щось неприличного, то се безъ сумнѣву оскоро́лялобы и мене и мою матѣрь, бо тогды панувавъ иншій поглядъ на выхованье дѣвчины. Въ протягу двохъ лѣтъ, якъ я видалася съ Шевченкомъ, а се було съ рѣдкими вынятками кождого дня, — я нѣ разу не бачила его пянымъ, не чула о́тъ него нѣ одного неприличного слова и не замѣчала, щобы о́нъ въ своѣмъ поведеню чимъ небудь о́тро́жнявся о́тъ прочихъ добре-выхованыхъ людей. Мы, розумѣеся, знали о его слабости до крѣпкихъ напитко́въ и мы старалися здержувати его, алежь едино лишь зъ боязни, щобы не пошкодили его здоровлю, — зъ боязни, котра на нещастье и оправдалася опо́сля. „То́лько глядѣтъ, не ромъ съ чаемъ, а чай съ ромомъ“— говорила я жартуючи, ставлячи передъ нимъ гранчасту карафку.

Два разы прiѣздивъ о́твѣдати свого друга драматичнѝй артистъ Щепкинъ. О́нъ знаменито читавъ поемы Шевченка. Але найвиднѣйшимъ случаемъ въ то́мъ часѣ бувъ прiѣздъ до Петербурга африканьского трагика. негра Айра Ольдриджа. Шевченко не мо́гъ не зойтися съ нимъ; въ нихъ обохъ було дуже богато однакового: оба — чистѝ, честнѝ душѣ, оба— правдивѝ артисты, оба мали въ споминкахъ молодого вѣку тяжку долю. Одинъ, щобы до́статися до страстно-любимого театру, до котрого вхо́дъ бувъ заказаный „собакамъ и неграмъ“, нанявся за локая у актора; другій бувъ высѣченый за спаленый при рысованю огарокъ... Они не могли розмовляти съ собою инакше, якъ черезъ перекладчика, але они спѣвали одинъ другому свои ро́днѝ пѣснѣ и розумѣлися дуже добре. Ольдриджъ, не мо́гши вымовляти рускѝ имена, не называвъ Тараса Григоровича инакше, якъ „the artist“. Часто прилучувався до нихъ музикъ Ант. Гр. Контскій, аккомпанювавъ Шевченкови украиньскѝ пѣснѣ, наводивъ тихій сумъ величными звуками Моцартового Requiem, а пото́мъ зновъ веселивъ мазуркою Шопена. Неразъ всѣ нашѝ гостѣ хоромъ спѣвали „Внизъ по матушкѣ по Волгѣ“. Музика приводила Ольдриджа въ одушевленье, особливо украиньскѝ пѣснѣ ему подобалися...

Шевченко рысувавъ портретъ Ольдриджа. До Шевченка приходили мы тров: Ольдриджъ, моя 10-лѣтня сестра, — котру Ольдриджъ, по́сля того, якъ она заявила, що хочь о́нъ негръ, то она сейчасъ выйшлабы за него за-мужь, называвъ своею „little wife“, — и я. Трагикъ съ повагою сѣдавъ на приготовлене ему Шевченкомъ мѣсце и якійсь часъ сидѣвъ поважно и тихо; але его жива натура не выдержувала, почавъ гримасувати, жартувати съ нами и прибиравъ комично-зляканый видъ, коли Шевченко глядѣвъ на него. Мы весь часъ реготались. Ольдриджъ, до́ставши позволенье спѣвати, затягавъ мелянхолiйнѝ, оригинальнѝ негританьскѝ мелодiи, або поетичнѝ стариннѝ романцы англiйскѝ, въ Россiи зовсѣмъ незвѣстнѝ. Тарасъ слухавъ и заслухувався, а оло́вце выпадало ему зъ рукъ на колѣна. Наконецъ Ольдриджъ зскакувавъ и пускався танцювати якунебудь „gig“ на велику утѣху мови сестрички. Опо́сля мы всѣ iшли до насъ пити чай. Мимо оригинальности такихъ сеансо́въ, Шевченко швидко ско́нчивъ портретъ и по́дписавъ, а модель находится у мене.

Въ 1859 р. прiѣхавъ въ Петербургъ Никола Костомаровъ и також зробився нашимъ завсѣгдышнымъ гостемъ. Якѝ були о́тносины мѣжь нимъ и Шевченкомъ, найлучше показуе маленька анекдота, розказана самымъ Тарасомъ: „Приходжу я вчора до Костомарова, дзвоню, — о́нъ самъ о́тчиняе: „Чортъ — каже — тебе принѣсъ менѣ перерывати роботу!“ — „„Та менѣ — кажу — тебе и не треба, я до твого Томы прiйшовъ, хочу передати поклóнъ твоѣй матуси, до тебе менѣ нема дѣла!...““ И просидѣли мы оба по́сля такои стрѣчи до глубокои ночи; я хочу ити, а о́нъ не пускае.“

Весною 1860 р. Шевченко и Костомаровъ по звычаю стрѣчали у насъ Пасху, послѣдню въ житю Шевченка. За чашкою кавы Шевченко завѣвъ съ Костомаровымъ одинъ зъ тыхъ горячихъ споро́въ, въ якихъ высказувалася ро́жниця поглядо́въ тыхъ двохъ людей, але въ само́й живости спору, въ нападахъ одного, а въ лагóдно́й насмѣшцѣ другого, проскѣчували ихъ взаимне довѣрiе и прiязнь. Розговоръ затягнувся такъ довго, що розвиднѣлося и всѣ мы по́шли оглядати схо́дъ сонця. Шевченко любивъ Набережну, сфинксо́въ передъ академiею и видъ въ площадки передъ биржею. Тудажь мы по́шли, весело балакали и не думаючи, що нѣколи вже всѣ разомъ не стрѣтимо свѣтлого празника...

Одна хмара була на небосклонѣ кобзаря: его тягнуло въ дорогу́ его Украину! Якъ часто говоривъ о́нъ менѣ о своимъ мило́мъ ро́днóмъ краю, говоривъ такъ богато, такъ гарно! О́нъ описувавъ и степы съ ихъ одинокими могилами, и хуто́рки, потопаючѝ въ вишневыхъ садахъ, и старѝ вербы, похиленѝ надъ тихимъ Днѣпромъ и легкѝ русалки, плывучѝ по его зеркалѣ, и крутѝ береги Кiева съ его золотоголовыми монастырями. „О́тъ где бы намъ пожити, о́тъ где бы умирати!“ И слухаючи одушевленои поетичнои бесѣды, я по-любила незнакомый менѣ край...

Але мягка и добра душа Шевченка була дуже чутлива на всяку прихильно́сть. Ему такъ злюбилося середъ дружныхъ и прiязныхъ людей, що не мо́гъ довго о́тдаватися мелянхолiи и щиро говоривъ: „Я такъ щасливый теперь, що вповнѣ вынагороджоный за всѣ мои страданя и всѣмъ я простивъ.“

Осенею того року мы выѣхали за границю и до́ставали вѣсти про Шевченка черезъ Н. Костомарова и мою тѣтку Катерину Иванову. О́тъ нихъ довѣдались мы о его нещастно́мъ сватаню (Лукеріи). Тѣтка моя писала, що о́нъ послѣдными часомъ ставъ дуже роздражненый, уперто стоявъ противъ прiятелiвъ,

зичку, затягнену на дѣдизну. Дальший наслѣдники (Nacherben) маютъ получити свою часть наслѣдія або въ удержаню и выховану, або въ сплатѣ капиталомъ. Програма уважає теперѣшный законъ екзекуційный шкôднымъ для селянъ. Противъ недбалыхъ довжникôвъ має бути секвестрація введена, а на секвестрôвъ належитъ выбирати найблизшихъ сосѣдôвъ селянина. Наколибы мимо того мусѣвъ бути грунтъ проданый, повинний сосѣди дотеперѣшного посѣдача мати право першенъства въ купнѣ. Програма препоручає въ кôнци аграрну организацію черезъ устроенье комнатъ господарско-сельскихъ.

(Репатріація буковиньскихъ Чанго-Мадярôвъ) що мала послужити правительству Тиссы средствомъ до окрѣпленя мадярского елементу въ Угорщинѣ, не оправдала великихъ надѣй, котрй привязувано зъ початку до сего предприемства. Коли новй колонисты вступили на „обѣтовану землю“, витали ихъ офиціяльно и неофиціяльно съ великимъ ентузіязмомъ; але небавомъ ентузіязмъ остыгъ, — треба було рахуватися съ щоденнымъ житьемъ. Показалося отже, що Чанго-Мадяры мали хибне понятье о роли, яку имъ призначено въ Угорщинѣ, а будучи до того ще и зъ природы не дуже щирыми до працѣ, не могли ôтповѣсти жаданямъ, якй до нихъ ставила нова суспôльнôсть. Зъ того выйшло, що одна и друга сторона завелась въ своихъ надѣяхъ. Угорске правительство препоручило — якъ се вже нашимъ читателямъ звѣстно — сегединьскому директорови доменъ Надь переведенье колонизациі и надѣлило его въ тôй цѣли дуже широкимъ повномочіемъ. Дѣло йшло однакже пиняво, бо найлучшй замѣры розбивалися о недостачу ôтповѣдныхъ средствъ. Що въ прочѣмъ правительство не осягнуло задуманыхъ результатôвъ, завинивъ такожъ его повномочникъ Надь. Беручися за дѣло колонизациі, ôнъ не уважавъ ôтповѣднымъ порозумѣтися съ автономичными властями торонтальского комитату, въ котрого области розмѣщено Чанго-Мадярôвъ, а не давши имъ на справу жадного вплыву, не мôгъ ôтъ нихъ жадати и помочи. Его поступованье до того оскорбило людій держачихъ въ комитатѣ власть, що они зажадали навѣть ôтъ правительства его усуненя, а Тисса рахуючися съ тымъ, що 12 либеральныхъ послôвъ торонтальского комитату можутъ стати правительству въ пригодѣ, ôткликавъ Надя, поручивши дальше веденье дѣла другому комисареви. Но зъ усуненьемъ Надя не поступило дѣло видимо на передъ, а неохота съ якою ôтносився комитатъ давнѣйше до справы колонизациі, становитъ и теперъ ще характеристичну черту торонтальскои автономичнои управы. „Ôтъ комитату не получили Чанго Мадяры, якъ пише „N. fr. Presse“, дотеперь ще анѣ одного бохонця хлѣба и живутъ ще и теперъ въ тыхъ самыхъ землянкахъ, противъ котрыхъ такъ обурювався вицежупанъ.“ Не много зробивъ для заосмотреня колонистôвъ такожъ и новый правительственный комисарь, бо поминувши устроенье шпиталѣвъ въ Джурджевѣ и Ивановѣ, представляеся цѣла робота правительства въ тôмъ направленю дуже примитивною и недостаточною. Цѣла помôчь правительства обмежаеся до того, що на выбудованье хатъ зъ хворосту позволено брати дерево зъ островôвъ дунайскихъ, але и тая робота поступае дуже поволи и нема великои надѣ, щобы колонисты мали на зиму добрый захистъ противъ студени.

що старалися ôтклонити его ôтъ тои женитьбы, а опôсля, якъ розбився зробленый его фантазією кумиръ, почавъ сильно пити.

Мовь громомъ поразила насъ нежданa вѣсть о смерти Шевченка. На чужинѣ ôтслужили мы по нѣмъ панахиду, але думкою були разомъ съ другими коло его домовины, зливаючись серцемъ съ ихъ скорбію. Було щось безконечно гôркого, трагичного въ тôй смерти, лучившôйся именно въ тую хвилю, коли всѣ мрѣѣ поета, всѣ бажаня, для котрыхъ ôнъ живъ, такъ свѣтло и радôстно сповнювались. Освобожденье крестянъ новою зорею сходило надъ Россією, а его пѣвцю позволено було звити бажане гнѣздо на любимôй Украинѣ, — тымъ часомъ доля съ лихою насмѣшкою пôдкосила его житье. Тернистою и мрачною дорогою ишовъ ôнъ до зорѣвшого его вѣщôй души свѣту — и отъ, туй-туй доходивъ, вже озаряла его своимъ сяевомъ, вже охвачувало его теплыми лучами, — а ôнъ упавъ холоднымъ трупомъ, не упившися — новымъ щастьемъ.

Треба надѣятися, що найдеся талантливый писатель, котрый достойно передасть поколѣнямъ поему житя украиньского кобзаря. того печальника народного, котрый въ послѣдный мигъ увидѣвъ, якъ ôткрывалося для народа обѣцяна земля, увидѣвъ — и закрывъ очи на вѣки, якъ немовь бы ему, борцеви и страдалцю, не оставалося бôльше дѣла на земли! Не дався, видно, личне щастье людямъ, призваным служити — людскости! Не далось оно и нашому Тарасови. За те память о нѣмъ осталася жива и свѣтла въ души его друзôвъ и поклонникôвъ и, мовь живый, встае его прекрасный ôбразъ передъ всякимъ, кто коли-небудь прочитае его пекучй, нѣжнй и повнй любови творы, такъ ярко рысуючй его личность.“

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До „Pol. Corresp.“ доносятъ, що дотеперѣшнй улекшеня пашпортовй для тыхъ особъ, що мусятъ частѣйше выѣзджати чи то до Австріи, чи до Прусъ, о стôлько змѣненй, що о потребѣ выѣзду за границю не выстарчитъ якъ дотеперь листовне або телеграфичне повѣдомленье, але треба ей довести предложеньемъ достовѣрныхъ документôвъ. — Ген. Гурко вертае 1 вересня въ супроводѣ своеи жены и хорого сына зъ Одессы до Варшавы. Всякй вѣсти о его димисіи суть неправдивй. — Шефъ варшавского цензурного комитета заказавъ всѣмъ польскимъ дневникамъ хочьбы тôлько словомъ споминати о ювилею Собѣского чи то въ Австріи чи въ Нѣмеччинѣ, або хочьбы на сценѣ робити якй пôдходячй до ювилею демонстраціи. — Варшавскй академики маютъ вже съ 13 вересня выступати въ мундурахъ; въ иншихъ университетахъ будутъ мундуры заведенй доперва ôтъ 13 л. сѣчня с. р. Академики получаючй правительственнй стипендіи, будутъ зреорганизованй по войсковому и будутъ стояти пôдъ зарядомъ осôбнымъ инспекторôвъ.

„Нов. Время“ подае займаючій переглядъ и оцѣнку военныхъ силъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ, якй на случай вôйны Россіи съ Австрією могли бы станути по сторонѣ першои. Балканьскй державы, каже „Нов. Врем.“, видятъ въ Австріи далеко бôльшого ворога своеи національнои независимости, якъ въ Туреччинѣ и въ тôмъ сходятся интересы всѣхъ державъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Румунія, Сербія и Болгарія ажь надто добре видятъ, зъ ôтки имъ найбôльше небезпеченьство грозить и се змушае ихъ станути спôльно въ власнôй оборонѣ. До нихъ прилучилабыся може такожь и Туреччина. Выймаючи Туреччину перше мѣсце пôдъ взглядомъ милитарнымъ займае Румунія. Ôтколи тôлько сталася вольною, стараеся Румунія зробитись зовсѣмъ независимою ôтъ Австріи такъ пôдъ взглядомъ политичнымъ, якъ и экономичныхъ. Силы Румуніи вже теперъ дуже значнй. Австрія видитъ тое дуже добре и стараеся о скôлько може ихъ ослабити, чого найлѣпшимъ доказомъ справа ген. Бріальмонта, котрого на жаданье Австріи Бельгія ôткликала. Румунія може теперъ поставити 150.000 збройныхъ людей съ 288 орудіями, не рахуючи до того 96 баталіонôвъ, 60 ескадронôвъ и 180 орудій милиціи. Крôмъ того заводятся теперь въ Румуніи крѣпости и будуются желѣзницѣ, такъ що 1886 р. всѣ головнѣйшй пôдъ взглядомъ стратегіи мѣсця будутъ съ собою полученй. Побôчь Румуніи стае Болгарія. Ся молода держава не може вправдѣ ще поставити значнои арміи, але силы не можна такъ зовсѣмъ запôзнавати. Болгарске войско числитъ теперь 17.000 регулярнои пѣхоты и 35.000 добре вправнои резервы. Навѣтъ силы всходнои Румеліи значно побôльшилися и она вже нынѣ може выставити 17.000 людій; на случай потребы моглабы навѣть выставити 50.000. На заходнôй сторонѣ не малу ролю грае Чорногора. Она не мае вправдѣ войска урядженго на модный ладъ, але скôлько она може зробити, дала вже неразъ доказы сего. На случай вôйны станулабы навѣть Сербія по сторонѣ Россіи, бо сербске правительство не есть ще сербскимъ народомъ.

Нѣмеччина. Министерство внутрѣшныхъ дѣлъ выдало до всѣхъ администраційныхъ властей на провинціи розпорядженье ôтносячеся до арештованя послôвъ до сойму и парляменту. Въ тôмъ розпорядженю жадае министеръ, щобы ему заразъ донесено, кôлько разôвъ арештуе полиція сего або другого посла, або р битъ ревизію въ его хатѣ безъ попереднои реквизиціи зъ стороны прокураторіи. — 29 с. м. зôставъ отвореный нѣмецкій парляментъ. Троновои бесѣды не выголошено, тôлько Бетхеръ мавъ промову. Парляментъ стане заразъ займатися торговельною угодою съ Испанією и межинародною конвенцією, дотычачою рыболовства въ пôвнôчнôмъ мори. Въ парляментѣ явилося 260 послôвъ. На внесенье Виндгорета выбрано президіюмъ черезъ аклямацію. Мимо всякихъ заперечень, що кардиналъ Говардъ не видѣвся въ Кисингенъ съ кн. Бисмаркомъ, показуеся, що кард. Говардъ бувъ у него и розговорювавъ съ нимъ довшій часъ. „Pol Corr.“ доноситъ, що гр. Гербертъ Бисмаркъ, съ котрымъ кард. Говардъ жіе въ великôй дружбѣ, дожидавъ сего достойника церкви на двôрци желѣзнои дороги въ Кисингенъ и представивъ его пôзнѣйше своему ôтцеви. Пôдчасъ розмовы съ кн. Бисмаркомъ, може бути, що була бесѣда о церковно-политичныхъ питаняхъ, хотяй кард. Говардъ не мавъ до сего нѣ официяльного, нѣ официозного припорученя. Цѣкава рѣчь, що скаже на се „Nordd. Allg. Ztg.“. Номинація пралата Сньегоня вроцлавскимъ суфраганомъ, починаеся теперь розъяснювати. Коли папа на послѣднôмъ консисторі именовавъ Сньегоня суфраганомъ вроцлавскимъ, представила „Nordd. Allg. Ztg.“ тую справу такъ, будьтобы правительство нѣчого о тôмъ не знало, що папа годится съ желаньемъ вроцлавского епископа и дасть ему до помочи осôбного епископа для австрійскои части его діецезіи. Коли отже австрійскій клиръ зажадавъ епископа ôтъ Герцога и цѣсаря австрійского для австрійскои части вроцлавскои діецезіи осôбного епископа, почавъ прускій амбасадоръ въ Ватиканѣ робити трудности. Папа однакожь именовавъ Сньегоня доперва тогды, коли гадавъ, що труднести зъ прускои стороны устали. Заступникъ Шлецера въ Римѣ мавъ теперь зновъ зажадати ôтъ куріи пояснення въ сѣй справѣ. — До корпусôвъ, котрй якъ найскорше можутъ бути змобилизованй, належитъ 9. корпусъ стоячій залогою въ Шлезвигу и Гольштинѣ. Пôдчасъ коли до змобилизованя звычайного корпуса треба 8—10 днѣвъ, може сей корпусъ бути змобилизованый въ 4 днѣхъ. — Соціяльно-демократична партія въ Саксоніи не поставила доси ще жадного кандидата, але здаеся, що выступитъ въ послѣднôй хвили по всѣхъ округахъ. Сего можна тымъ борше сподѣватися, бо „Socialdemokrat“, органъ выходячій въ Цюриху, завзывае до сего своихъ сторонництво и подае ему якъ найобширнѣйшу инструкцію.

Франція. Побѣда Французôвъ зробила въ Анамѣ велике враженье, а „Temps“ доноситъ, що король принимавъ французскихъ послôвъ Гармана и Шано съ всѣми признаками безъусловного пôданьства. Французкй повномочники предложили проектъ угоды, въ котрôмъ жадаеся заплаты военныхъ коштôвъ и обсадженя фортôвъ коло Гуе ажь до часу повного спокою; дальше жадаеся, щобы анамитскй войска помагали Буетови въ Тонкинѣ противъ „чорныхъ хоругвъ“ и щобы потверджено французкій протекторатъ съ новою, повною забезпекою. — Въ Тонкинѣ француска справа все ще зле стоитъ. „Télégraphe“ оголошуе письмо колишного коменданта французскохиньского корпуса, зъ котрого показуеся, що французке министерство мало зъ Хинъ вже въ маю алярмуючй вѣсти; що 20.000 войска выслань тогды до Тонкину, булибы великимъ непокоямъ зробили конець; що Хинцѣ ще и теперь готовй погодитись, наколибы Французы зробили имъ ôтповѣднй предложеня. Правительство видится однакожь змущенымъ выслати до Тонкину помôчь. Межи 10 а 20 вересня мае ôтплынути до Тонкину около 1500 людей. — Въ Безансонѣ прійшло мѣжь тамошными жителями а Италіянцями до кровавои бôйки, при чѣмъ не обôйшлося такожь безъ выстрѣлôвъ; 50 Италіянцѣвъ увязнено. — На Мадагаскарѣ можутъ Французы теперь надѣятися для себе лѣпшихъ успѣхôвъ. Якъ доносятъ телеграмы, умерла тамъ королева, а нове правительство певно не схоче заразъ на вступѣ инавгуруватися вôйною и зробитъ Французамъ гдеякй уступства. — Смерть гр. Шамбора выкликала въ роялистичныхъ сторонництвахъ не малый рухъ; до роздѣлу въ сторонництвахъ однакожь — якъ здаеся — не прійде. Кажутъ, що гр. Парижа зложитъ родинне назвиско Орлеанôвъ и прійме назвиско Бурбонôвъ. Журналы доносятъ, що въ одномъ передмѣстю Парижа порозлѣплювано афишѣ, завзываючй горожанъ, щобы громадилися около монархіи пôдъ Людвикомъ Филипомъ II. Полиція казала заразъ поздирати тй плякаты. Монархичнй журналы звертаютъ увагу на стрѣчу графа Парижа съ цѣсаремъ австрійскимъ и зазначуютъ ей яко рѣчь великои ваги. — „Liberte“ заперечуе нынѣ, будьтобы нѣмецке правительство препоручило князеви Гогенлоге упôмнутися официяльно за напады прасы на Нѣмцѣвъ. Амбасадоръ звернувъ лишь звычайно увагу министра Шальмель-Лякуръ на напады прасы доказуючи, що они въ Нѣмеччинѣ можутъ рôжно толкуватися.

Англія. Кечвейо стаеся теперь вже самымъ Англичанамъ небезпечнымъ. Зъ дня на день взрастае число его союзникôвъ и его военна сила. Ôнъ стоитъ теперь вже 12 кильом. ôтъ середного бѣгу рѣки Тугеля и якъ здаеся мае охоту кинутися въ окрестнôсть Наталю, где ему всѣ Кафры дуже спріяютъ. Зô взгляду на сей можливый рухъ Кечвея приготовуеся англійске правительство и выслало вже одинъ полкъ стоячій въ Наталю надъ рѣку Тугеля. Полкъ сей мае посунутися ажь до области Зулюсôвъ; туть мае британске войско розложитися таборомъ. Вже даются чути голосы, котрй дораджуютъ Англичанамъ забрати край Зулюсôвъ ажь по рѣку Умволоси. — Несподѣваный выѣздъ Вадингтона зъ Лондону выкликавъ тутъ немалу сензацію. Пôсля донесень зъ Парижа выѣхавъ Вадингтонъ на завôзванье министра Шальмель-Лякура, щобы ôтъ него самого почути справозданье зъ денешь, що надôйшли зъ Таматавы, о содержаню котрыхъ министеръ самъ хоче съ посломъ поговорити. — Англійскй журналы обговорюютъ проектъ союза Англіи и Франціи, подаваный французскими газетами. „Daily News“ приходитъ до того заключеня, що такъ союзъ Англіи и Франціи, якъ и союзъ Франціи, Англіи и Россіи противъ Австріи и Нѣмеччины зовсѣмъ неможливый. Англія не мае чого боятися, анѣ зъ стороны Австріи анѣ Нѣмеччины и не видитъ для того якоись користи вязатися противъ сихъ державъ съ другими. — Въ Гонконгъ повстало велике негодованье тамошныхъ жителѣвъ противъ Европейцѣвъ; въ мѣстѣ появилися афишѣ, завзываючй жителѣвъ до вымордованя всѣхъ Европейцѣвъ. По прозьбѣ англійского посла ôтплывъ британьскій корабель „Swift“ до Кантону. — Въ Афганистанѣ выбухло повстанье противъ емира пôдъ проводомъ славного ворохобника Мушки-Алума.

Испанія. Въ Парижи обѣгае поголоска, що вже въ найблизшôмъ часѣ наступитъ въ Испаніи кризисъ въ министерствѣ. На мѣсце Сагасты мае прійти князь della Torre. Вѣдомôсть ся здаеся бути дуже имовѣрною, позаякъ Сагаста своимъ супротивленьемъ противъ подорожи короля до Нѣмеччины стався неможливымъ. Въ Мадридѣ маютъ оголосити доводы вельми обтяжаючй Францію, що головно ей агитація була причиною послѣдныхъ пронунціяментôвъ. Пôсля вѣдомостей зъ Мадриду мало правительство испаньске зажадати ôтъ Франціи выданя Руиза Зориллѣ; якъ однакожь показуеся, Зорилля выѣхавъ вже давно зъ Франціи и перебувае теперь въ Швайцаріи.

Сербія. 28. с. м. вручивъ нѣмецкій посолъ въ Бѣлградѣ Пирочанацови инсигнія великого Креста ордера червоного орла. Въ своеи промовѣ до сербского президента министрôвъ сказавъ нѣмецкій посолъ, що тая ôтзнака, дана ему нѣмецкимъ цѣсаремъ, есть доказомъ дружныхъ ôтношень межи Нѣмеччиною и Сербією, якй министеръ-президентъ умѣвъ пôддержати.

НОВИНКИ.

— **Соймъ галицкій** буде ôткрытый въ суботу дня 17 вересня, а дотычный ц. к. рескриптъ буде въ скорѣ оголошеный.

— **Въ престольнôй церквѣ св. Юра** ôтбудеся завтра о $9^1/_2$ годинѣ передъ полуднемъ институція нового крылошанина о. Василія Фаціевича. Институція дра Пелеша и о. Бѣлецкого, наступитъ ажь по Покровѣ. Принятє крылошанства черезъ о. декана Бѣлевича еще не певне.

— **Совѣтникъ двору Льебель** буде на днях именованый ц. к. мѣстонамѣстникомъ Галичины. „Czas“ доноситъ, що въ соймѣ не буде правительственного комисаря, а що самъ н. намѣстникъ буде тамъ представляти правительство и промовляти въ его имени. Для спеціяльныхъ справъ будутъ при н. Залескôмъ референты для даваня потрѣбныхъ выяснень галицкому соймови.

— **Комитетъ ново-заложеной читальнѣ въ Старомѣйщинѣ** проситъ львôвскихъ Русинôвъ въ гостѣ зъ ôтчитомъ на день 9-го л. вересня, въ недѣлю. Того дня ôтбудутся тамъ першй загальнй зборы читальнѣ. Зборы тй хоче громада урядити торжественно.

— **Чорна буря жене понадъ Угры** и грôмъ за громомъ пускае на землю и бье далеко, широко лунною горючихъ селъ и мѣстъ и заноситъ кровію людскою и трупомъ. Въ Буда-Ештѣ дзвонятъ, бурю замовляютъ, а туча йде и засуває небо, а зъ поза неи виднѣе трупъ дѣвочій, трупъ блѣдый Естеры Шоломосн.. Нынѣшна почта приноситъ вѣдомôсть о новыхъ розрухахъ въ цѣлôй окресности Заля Єгерсегъ, где зъорганизувались збройнй ватаги народа, котрй стаютъ смѣло до борбы съ численною войсковою силою и нападаютъ мѣста и села. Передъ ними страхъ, а за ними смерть и пожога. Въ Шейтеръ удалося войску переловити 12 екоцедентôвъ. Мѣжь тыми було трехъ мужчинъ и одна жѣнка зъ села Єдеричь. Зловлено и ватажка. Єсть имъ Ласльо Гордошь, найзаможнѣйшій селянинъ зъ Шейтеру. Вôйско забрало полонникôвъ и удалилось; а въ ночи надôйшла нова ватага въ 400 людій и знищила и ограбила всѣ жидôвскй домôвства. То само сталось передъ кôлькома днями въ Заля Єгерсегъ и Заля Льеве. Въ Діекейнешь ватага страшно газдувала. Уряды мѣсцевй безъ силы и поваги, а войска хоть много, все такой не може собѣ дати рады. — Мѣсточко Сепеткъ згорѣло, Безередъ такожь. Розрухи перенеслись въ удвартельскій комитатъ. Тамъ були неспокои въ Берзенцяхъ. Розрухи дôстались вже и пôдъ самъ городъ Канису, котрому пôдъ бокомъ въ Сентъ-Петеръ ограблено купця Мильера. Въ Сентъ-Якобъ зруйновано всѣ шинки, ограблено жида и убито заступавшого его вôйта. До нынѣ увязнено близько 50 грабôвникôвъ и кôлькохъ пôдозрѣныхъ интелигентныхъ людей. Зловлено также трехъ ватажкôвъ: Мартина Фаркаша, економа безъ мѣсця зъ Великои Канисы, Ивана Кублина протративщогося купцяжида зъ Сентъ Гротъ и молодшого Жигмонта Скублича, ôтправленого нотаря зъ мѣста Чани. Указуютъ также на Милосича зажиточного селянина зъ Заля Єгерсегъ и на немет-уйварского адвоката Наслугача яко провôдникôвъ розрухôвъ.

— **Львôвскому центральному ювилейному** комитетови якось не ведеся. Предсѣдатель его, князь Адамъ Сапѣга, перешкодженый брати въ нѣмъ участь. Дръ Смолька зрѣкся свого мѣстопредсѣдательства. Другій мѣстопредсѣдатель, бурмистръ Львова Домбровскій стараеся — якъ кажутъ — усунутися и не явився на послѣднôмъ засѣданю; на его мѣсце выбрано дра Е Черкавского. На тôмъ засѣданю ôтчитано листъ дра Зыбликевича и Б. Барановского, резигнуючихъ зъ членьства комитету. Цѣкаве було то засѣданье и тымъ, що рада мѣсла Львова ôткинула просьбу комитету на положенье угольного камѣня пôдъ памятникъ Собѣского и що ухвалено выдруковати въ 3.000 пр. поематъ, написаный по руски въ честь польского короля. Ктобы то бувъ такій?

— **Выдѣлъ краєвый заомôгъ** комитетъ ювилейный грôшми въ квотѣ 1000 зр.

— **Вписы на курсы школы ветеринарскои** во Львовѣ розпôчнутся съ днемъ 1 л. жовтня, а скôнчатся 9 жовтня. Кто хоче учитись въ тôй школѣ, мае зголоситись въ канцелярій дирекціи пôдъ ч. $466^4/_4$ „на Рурахъ“. Годины канцелярійнй суть: ôтъ 10—12 передъ полуднемъ. Предложити треба: 1) свѣдоцтво зъ VI гимназ. клясы, укôнченои съ добрымъ успѣхомъ, або VI-ои клясы реальнои, або и свѣдоцтво зъ укôнченого цѣлого курсу середнои школы агрономичнои; 2) метрику уродженя, выказуючу, що петентъ мае 17, а не переступивъ 26-го року житя... Тй однакъ, що выкажутся безперестаннымъ науковымъ занятьемъ, особливо агрономіею, могутъ бути такожь принятй въ школу ветеринарску, хотьбы навѣть вже и скôнчили 26-ый рôкъ житя свого. И такъ маютъ право на принятье дипльомованй лѣкарѣ и хирурги зъ правомъ, скôнченя цѣлого курсу наукъ ветеринарскихъ въ двохъ лѣтахъ. Тй, що хотятъ учащати на выклады яко слухачѣ надзвычайнй, маютъ также зголоситись о позволенье въ дирекціи и у професорôвъ дотычныхъ предметôвъ. Кандидаты, котрй передъ замѣренымъ вступомъ на курсы ветеринарскй рôкъ одинъ павзовали, повинний выказатись достовѣрнымъ свѣдоцтвомъ свого поведеня пôдъ часъ того року. Въ конець завѣдомлюе дирекція, що на першій рôкъ студіевъ тôлько 40 ученикôвъ принати може и що на случай, колибы зголосилося до тои школы бôльше кандидатôвъ, то дирекція выбере и прійме тыхъ, що маютъ высше наукове образованье.

— **Гр. Володимиръ Дѣдушицкій** прислав для нещасливыхъ Залôщянъ 150 зр., а староста гр. Руссоцкій зарядивъ все потрѣбне до якъ найско-

рѣйшого зобраня складокъ. Интелигенція робитъ, що може. Добровольнй датки просятъ высылати на руки залозецкого нотаря п. Мартина Мойсеовича.

— **Страшный выпадокъ** случився въ Америцѣ. Прогульковый паровець, що плывъ зъ Нового-Йорку рѣкою Норте-Риверъ до Риведель, вылетѣвъ въ воздухъ, при чомъ 50 людей згинуло.

— **Пчолы напали** въ Тесовицяхъ на Моравѣ селянина, що оравъ на поли двома конями. Єму удалося спастись, але конѣ згинули отъ жалъ розъюшеныхъ пчолъ.

— **Подъ тытуломъ „Естера Шолимоси“** написавъ одинъ Гановерчикъ театральну штуку; однакъ полиція Гановерска заборонила ей представляти на сценѣ.

— (**Дробнй вѣсти.**) „Норденскіельдъ“ называеся корабель норвегскій, о котромъ доносятъ, що вже 100 лѣтъ плаває по мори.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Електрична выстава** въ Вѣдни стягае велике множество зрѣтелѣвъ и будитъ великй надѣ що до своихъ наслѣдствъ. Всѣ народы ей обослали и кождый зъ нихъ може повеличатись, єоли не новыми вынаходками, то бодай улучшенями уже пробованыхъ апаратовъ електричныхъ и динамоелектричныхъ. И такъ Италіянець Феррaро выставивъ улучшеный телеграфичный апаратъ Huges-a, уможливляючій контролю, а Льоренцетто поправленый апаратъ Морзого. Дуже важнй и практичнй суть електричнй замки Раваліи, котрй въ хвилѣ тревоги отчиняютъ всѣ дверѣ на пр. театру и даютъ пожарнй сигналы въ однѣй хвили. Єго гидрометрографъ показуе за дотикненьемъ тастера, станъ воды въ околици, съ котрою есть сполученый. Електричнй свѣтила Сименса и Яролимка, океанъ-проекторъ Максима, величественный рефлекторъ Єггера и Кременецкого, помѣщеный на вершку ротунды будынку выставы, кидаючій далеко свое синяве свѣтло, такъ званый вѣнець Яблочкова, сіяючій рожевымъ блескомъ, и многихъ иншихъ вынаходцѣвъ сонця електричнй и лямпы пересвѣдчаютъ насъ, що вѣкъ свѣчокъ, нафтовыхъ лямпъ и газовыхъ поломѣнѣвъ вже скоро скончится. Ихъ мѣсце займе дивна, чародѣйна сила електрики. Необчислимй услуги робитъ електричне свѣтло такожъ и самой науцѣ, мѣжь иншими одинъ великаньскій рефлекторъ, котрого объясняе зрѣтелямъ дръ Кандидусъ Клюгъ. Єго небольшаюча сила есть такъ велика, що за его помочею одномилиметровый кусочокъ моху простягаеся передъ нашими очима на 100 метровъ, а маленька блошка выростае въ 10-ти метрове страшило. На выставѣ показуютъ електрикою отоплений печи и дуже практичный и дешевый електричный прирядъ до вареня Гелинга и Альтшуля, котрымъ велику будучность ворожатъ. Телефоны рожныхъ системъ причаровуютъ до нашого уха зъ далекихъ сторонъ музику, спѣвъ и бесѣду людску. Телеграфичнй апараты пишутъ, отдаютъ характеръ письма, друкуютъ и рысуютъ, а микрофоны даютъ намъ учути розмову дробненькихъ животинъ и найделикатнѣйшій гамбръ. Не менше цѣкавыми суть такъ званй аккумуляторы, тй шпихлѣрѣ електричнои силы. Читателямъ нашимъ знакома такъ звана фляшка Лейдейска. Она втягае и нагромаджуе въ собѣ воздушну електрику и способна отдати ей силу. Однакъ та сила не надаеся до потребъ динамики за для своеи наглости и ажь недавно тому удалося французскому ученому Плянте приспособити воздушну електрику до динамичного ужитку. Онъ кладе двѣ платиновй плытки въ воду, пускае въ ню сильный прудъ електричный доти, доки не роздѣлится вода на елементы: кисень або квасородъ и водень або водородъ. Квасородъ осѣдае на позитивной плытѣ въ видѣ олово-оксиду и олово-гиперъ-оксиду и плытки вынимаются зъ наквашеной воды до динамичного ужитку, подчасъ котрого квасородъ и водородъ назадъ лучатся и перетворюются въ воду, а тогды устае и динамична сила плытъ. Однакъ та процедура есть дуже довга, мозольна и коштовна и не выйшла зъ ролѣ експериментовъ. За те придумавъ иншій Французъ, Фуръ, отвѣтнѣйшій способъ увѣнчаный незвычайнымъ успѣхомъ. Замѣсть платиновыхъ плытъ взявъ онъ оловянй; на нихъ осѣдае олово-оксидъ въ формѣ меннигу, и робота улекшилась и ускорилась много. Такими збориками електричнои силы, зваными аккумуляторами, доказуютъ на выставѣ вже днесь, коли той вынаходъ ще въ колысцѣ, неимовѣрнй чуда. Аккумуляторъ такій помѣщеный подъ козломъ возника заступае, на часъ переводячогося въ нѣмъ хемичного процесу, електродинамичну батерію и освѣтляе по бокахъ воза и конець дышля дорогу. Аккумуляторъ помѣщеный подъ сѣдаломъ на велоципедѣ, жене его за потисненьемъ тастера, т. е. за замкненьемъ електричного пруда, а чоловѣкъ потребуе велоципедомъ только керувати. Аккумуляторъ жене лодку по водѣ и тяжкій желѣзничій поѣздъ по шинахъ. Аккумуляторовъ такихъ выставили: Сельльонъ и Фолькмаръ, Льонеръ и другй. Єдисонъ сотворивъ вже навѣть електричного птаха и много, много можна по нѣмъ надѣятись, кобы только одно удалося: зменшити его вагу, бо онъ есть за тяжкій въ розмѣрѣ до силы, котрою працюе. Выстава електрична повна зрѣтелѣвъ днемъ и вечеромъ. По 10.000 и больше звиджуе ей що дня. Всѣ ей хвалятъ и величаютъ. Гостѣ впадаютъ зъ подиву въ подивъ, а она ще не вся открыта и не всѣ свои чуда и дива електрики и магнету показала свѣтови.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львовскои.

Завозваньe до институціи получивъ о. Левъ Конертиньскій на Миловичи, дек. щирецкого.

Президія намѣстництва соглашаеся на каноничну институцію для запрезентованого о. Іоана Сподарика на парохію Ярославичи, дек. зборовского.

Намѣстництво удѣлило о. Константину Красницкому особистый додатокъ на три роки по 100 зр. рочно.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

† **О. Петро Бобовчакъ**, парохъ Плаучи великои, упокоився 26 серпня 1883.

† **Александра зъ Хотинецкихъ Цѣпановска** жена инжинера въ Перемышли, переживши лѣтъ 46, упокоилася по короткой а тяжкой недузѣ въ дню 29 серпня 1883 о 8 год. рано.

Курсъ львовскій въ дня 30. м. серпня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 50	296 —
„ львов.-черн.-яс. по 200 р.	166 75	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 90	99 90
Банку гип. галиц 6% ав.	101 60	102 60
Листы дов. гал. рустик. банку и 6%	101 —	102 50
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	99 75
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 65
„ цѣсарскій	5 56	5 67
Наполеондоръ	9 45	9 55
Півимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16¾	1 18¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 90
Серебро	— —	— —

(безъ текущого куп. безъ куповъ)

Ц. к. упр. Товариство Львовско-Черновецко-Ясскои желѣзницѣ.

(Линіи австрійскй).

Условне

Задержанье

ОСОБОВО-ТОВАРОВЫХЪ ПОТЯГ. Ч. 3 И 4 ВЪ ПЕРЕСТАНКУ ВОЛЧКОВЦѢ.

Покликуючися на оголошенье зъ дня 10. Лютого 1882 р., дотычаще отворенья перестанку въ Волчковцяхъ межи стаціями Заболотовъ и Снятынъ для перевозу особъ и пакунковъ мѣшаными потягами ч. 5. и 6., симъ оголошуеся, **що почавши отъ 15 вересня т. р. такожь и курсуючй особово-товаровй потяги, а именно ч. 3. въ направленю до Сучавы и ч. 4. въ направленю до Львова — въ Волчковцяхъ въ цѣли высѣданя и всѣданя подорожныхъ, якъ такожь приниманя и выладовуваня пакунковъ** — условно т. е. въ случаю присутности подорожныхъ до всѣданя и высѣданя тамже — **задержуватися будутъ.**

Для подорожныхъ отъѣзджаючихъ зъ Волчковець будутъ тамже отъ повысше згаданого дня выдаванй билеты для всѣхъ трехъ клясъ вагоновыхъ, такожь билеты войсковй **до кождого особово-товарового потягу ч. 3, 4, 5 и 6**, однакожь лише до найблизше положеной сусѣдной стаціи Снятынъ, взглядно Заболотовъ, въ котрыхъ билеты потрѣбнй до дальшои ѣзды набути потреба. **Перевозъ подорожныхъ до Волчковець,** якъ такожь всѣ особово-товаровй потяги за оплатою билетовъ ажь до слѣдуючои дальшои стаціи, то есть до Снятына, взглядно до Заболотова, буде сповнятися.

Пакунки въ Волчковцяхъ або до Волчковець такожь до всѣхъ особово-товаровыхъ потяговъ будутъ пріймthemся однакожь подъ условіемъ на вступѣ наведеного оголошеня.

Обчисленье належитости за ѣзду зъ Волчковець, якъ такожь до Волчковець, такъ само за перевозъ пакунковъ, призначеныхъ до Волчковець, наступитъ посля означеня загальнои тарифы для руху мѣсцевого, важнои отъ дня 1. жовтня 1876 р., однакожь на основѣ розстояня отъ найблизшои, взглядно до найблизшои отъ Волчковець стаціи желѣзнои дороги.

Львовъ 31. Серпня 1883.

Дирекція руху.

И. Вайнъ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 22

поручае свой

складъ образовъ олѣйныхъ, и олѣйно-друкованыхъ: святыхъ, народныхъ, крайобразовъ и т. т., якъ такожь великій выборъ зеркалъ и рамъ золоченыхъ, бароковыхъ, листовыхъ, орѣховыхъ и рѣзьбленыхъ.

Приймае такожь образы олѣйнй и олѣйно друкованй до отновленя, **натягненя и оправы въ рамы**, якъ такожь **рамы до золоченя** по цѣнахъ якъ найумѣреннѣйшихъ.

Сплата ратами мѣсячными, такъ въ мѣсци якъ и на провинціи.

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розослали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много больше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Прессимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Родичамъ, котрй шукаютъ по мѣщеня для дѣвчатъ во Львовѣ, можу поручити колька честныхъ рускихъ домовъ. Интересованй зволятъ относитися до мене въ сѣмъ мѣсяци до Новицѣ, почта Калушь, отъ 1 лат. вересня до Львова (улиця Руска, ч. 3).

Александеръ Стефановичъ, катихитъ при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ. (3—3)

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ школъ.

ПРИБОРЫ ШКОЛЬНЙ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшой цѣнѣ

К. М. Возняк

во Львовѣ ул. Орменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Також за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членовъ „Рады школьнои“ даю повысшй приборы на раты посля умовы.

Съ почтеніемъ

К. М. Возняк.

(Цѣнники на жаданье франко.)

!!! Змѣна льокалю !!!

Низше подписана завѣдомляе Всеч. П. Т. Публику, що съ днемъ 1 (13) серпня с. р. перенесла свою

ТОРГОВЛЮ ТОВАРОВЪ ГАЛЯНТЕРІЙНЫХЪ

и приборовъ до писаня

зъ улицѣ Рускои ч. 5. на улицю Бляхарску ч. 13 (въ томъ самомъ домѣ), где продае всякй товары, въ кругъ сеи торговлѣ входячй, по дуже умѣреныхъ цѣнахъ, а именно:

Папѣръ въ либрахъ по 7, 9, 10, 12, 14, 15, кр. и высше.

Зошиты линіованй и безъ линій по 4, 5, 6, 8, 10, и 12 кр.

Оловцѣ чорнй и въ краскахъ по 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10 и 12 кр., дюжинъ 7 кр. и высше.

Таблички мармуровй линіованй и не линіованй по 8, 10, 12 и высше.

Губки и крейда

Нотатки, въ 4^0 и 8^0, отъ 2 до 35 кр.

Рыльцѣ по $^1/_2$ и 1 кр., пуделко (100 шт.) 30 кр.

Сцизорики англійскй отъ 15 до 35 кр.

Чорнило чорне и въ краскахъ якъ найлучше; 1 фляшка отъ 5 до 15 кр. и высше.

Також удержуе каламарѣ до замыканя, папѣръ листовый, коперты, молитвословы, образки и медалики рускй, образы на полотнѣ и паперѣ въ рамахъ и безъ; свѣчки до церквей съ цвѣтами и безъ, и всякй товары галянтерійнй.

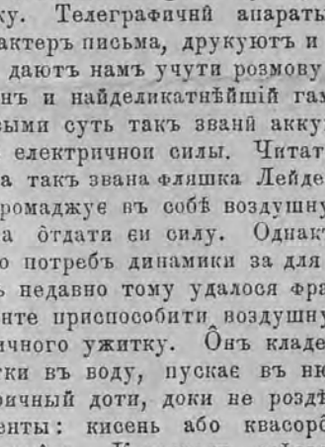
Маючи оригинальну американьску машину, выготовляю всякй билеты визитовй, запрошеня и т. д. якъ рускй такъ и польскй по дуже умѣреныхъ цѣнахъ.

Поручаючись благосклонной памяти Вп. П. Т. Публики пишуся съ глубокимъ поважаньемъ:

А. Возняк.

Выгодну станцію, здоровый виктъ, родительску опѣку и старанну науку знайдутъ гимназіасты въ рускомъ домѣ **ул. Куркова ч. 39. II.** (4—5)

Найновѣйше вынайденый апаратъ
НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
до роблення дѣрокъ въ полотнѣ и сукнѣ
выробляе на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшй и поправленй

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцією 5 лѣтъ.

Тыжднева раты 1 зр.,

або посля умовы.

Колька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рокъ-рочно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентовъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами подъ назвою „Оригинальнй“, хоть така машина зопсуесь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (15—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь нхъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системовъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: Антонъ Горбачевскій.

Зъ друкарни Тов. им. Шевченка подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 95. Львôвъ, Вторникъ 23 серпня (4 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-бй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для 1 оссіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть рок . . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть ро . 4 рубл.
на самъ [illegible]токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Съ днемъ 1 (13) липня розпочався III. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатниковъ выровнати всѣ рахунки.

Мистификація.

Мимо нашои волѣ не дае справа руска спокôйно спати не то нашимъ сусѣдамъ, але и заграници. Не ошибнемось, если скажемо, що ôтъ 48 року, ôтъ славного „вынайденя Русинôвъ“ появилось до тысяча розправъ о тôмъ, въ якійбы способъ галицку Русь чи то двигнути, чи обезсилити и убити. Єще не прогули добре напады шовинистичнои прасы галицкои на львôвске Вѣче, еще та праса не зъумѣла знайти ôтповѣди на выводы петербурского Kraj-у въ справѣ рускôй, еще и артикулы Ясѣньского висятъ въ воздусѣ, а вже пôдхопили польскй дневники злобно якій-то interview намѣстника Галичины, п-а Залеского съ кореспондентомъ берлиньского Tageblatt-у о положеню Галичины въ загалѣ, а въ подрôбности о становищи Русинôвъ въ тôмже краю, певно въ тôмъ сердечнôмъ намѣреню, щобы Русинамъ и пôдъ управою нового намѣстника ôтобрати всяку надѣю на получшенье ихъ правнополитичного положеня.

Содержанье сего interview-а подали мы въ 94 ч. „Дѣла“, а нынѣ говоримо о нѣмъ лишь для того, щобы кто-небудь справдѣ не повѣрывъ въ можнôсть существованя такого interview-у, тымъ бôльше, що жаденъ органъ галицкои прасы не здементовавъ его доси.

Въ interview-ѣ порушено головно двѣ справы, именно справу нынѣшного союза чеcко-польского въ парляментарнôй акціи въ радѣ державнôй и неполагоджену справу руску въ Галичинѣ.

Союзъ чеcко-польскій обходитъ насъ мало и мы реєструємо лишь, що по мнимыхъ словахъ п-а намѣстника Поляки галицкй подружились съ Чехами, звѣстными зъ своихъ симпатій до Россіи, лишь для того, понеже нѣмецкй централы показались для нихъ въ своѣмъ часѣ за мало привѣтливыми (!). Се значилобы другими словами, що централы нѣмецкй за мало концесій робили галицкимъ Полякамъ, а ôтъ Чехôвъ — яко слабшихъ — сподѣвались бôльше выторгувати. Най и такъ буде.

Важнѣйшою єсть для насъ справа руска и тй погляды на ню, якй кореспондентъ берл. Tageblatt-у пôдсуває теперѣшному намѣстникови Галичины. А кристализуются тй погляды въ слѣдуючихъ точкахъ: 1) Русины самй виноватй, що маютъ такъ слабу репрезентацію въ Соймѣ краєвôмъ, такъ якъ провôдники рускй, именно духовеньство, утратили довѣріе у свого народа. 2) Русины не посѣдаютъ середныхъ шкôлъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, понеже уставы галицкого Сойму сему противлятся. 3) Школы народнй, удержуванй фондами поодинокихъ рускихъ громадъ, суть рускими, и 4) до подѣлу Галичины на руску и польску часть не може прійти нѣколи.

Таку ôтповѣдь мавъ дати теперѣшный намѣстникъ Галичины, п. Залескій, кореспондентови берл. Tageblatt-у, що нѣкимъ непрошеный такъ тяжко пожурився о судьбѣ рускаго народа въ Галичинѣ. Тôлькожь на диво, що кореспондентъ, знаючи навѣрно ôтношеня прускои державы, не зъумѣвъ догадатись властивои причины, для якои въ будущôмъ Соймѣ галицкôмъ засяде лишь девять рускихъ послôвъ? Ачейже лежатъ Прусы въ Европѣ, а комитеты выборчй прускй въ Познаньщинѣ чи послугуются другими средствами при выборахъ? Если руске духовеньство утратило довѣріе у свого народа, то може хочь польскій народъ въ Познаньщинѣ вѣритъ своимъ провôдникамъ? А чогожь и тамъ результаты выборчй для Полякôвъ рôвножь сумнй, якъ рускй въ Галичинѣ для Русинôвъ? Не тутъ отже шукати за причиною до слабои репрезентаціи Русинôвъ въ Соймѣ галицкôмъ, а радше въ деморализуючихъ апаратахъ выборчихъ комитетôвъ, якъ и въ тôй обстановѣ, що гдеякй органы власти, по словамъ найновѣйшого обѣжника п-а намѣстника, на свою руку мѣшались въ политику, котра лежитъ поза кругомъ ихъ дѣланя. Яке-то недовѣріе рускаго народа до своихъ провôдникôвъ и твердженье, будьто оно було одинокою причиною неудачи недавнои акціи выборчои Русинôвъ до Сойму краєвого, свѣдчитъ проте ясно, що кореспондентъ берл. Tageblatt-у свôй питомый нѣчимъ неоправданый поглядъ на справу выборôвъ вложивъ самовôльно въ уста теперѣшному намѣстникови, п-у Залескому. Впрочѣмъ пытанье, чи народъ рускій вѣритъ нынѣ своимъ провôдникамъ, рѣшивъ ôнъ недавно найкрасше численнымъ своимъ зôбраньемъ на львôвске вѣче.

Другу точку мнимои ôтповѣди п-а намѣстника подавъ кореспондентъ берл. Tageblatt-у совсѣмъ вѣрно и схожо съ правдою. Мы Русины дѣйстно такй щасливй, що уставы соймовй збороняютъ намъ посѣдати бôльше надъ одну руску гимназію въ Галичинѣ. Тôлькожь зновъ годѣ намъ припустити, щобы п. намѣстникъ на дотычаще пытанье кореспондента мôгъ дати таку ôтповѣдь, котра уставу соймову (зъ 1867 р.) узнавалабы чимъ то ненарушимымъ?... Противно мы пересвѣдченй, що таке curiosum, якъ одна руска гимназія на 1800 школярѣвъ середныхъ шкôлъ въ Галичинѣ повинно и муситъ бути якъ найскорше усунене, если найвысша власть краєва думае на серіо привести въ житье програму нынѣшного министерства о примиреню народностей австрійскихъ на пôдставѣ рôвноуправненя. Чейже мы може на стôлько еще вартнй, що вôльно намъ бодай мати надѣю на получшенье нашои судьбы, а п. намѣстн. запытаный о щось подôбного, бувбы скорше ôтповѣвъ: wir werden diese Unbill zu ändern trachten, якъ щобы мôгъ всю отвѣчальнôсть за сей неôтрадный станъ рѣчи звалити на драконизмъ уставы.

И трета точка мнимои ôтповѣди п-а намѣстника есть рôвножь неудачною мистификацією, инакше рада школьна кр. не посѣдалабы въ своѣмъ архивѣ такъ богато неполагоджеяыхъ подань ôтъ рускихъ громадъ, допрошуючихся знесеня выкладового польского языка въ школахъ, удержуваныхъ ихъ власными фондами. Кореспондентъ видко бувъ дуже лихо поинформованый, если таку сентенцію вложивъ въ уста п-у намѣстникови, а намъ не ôтобравъ еще надѣи, що неполагоджень петиціи рускихъ громадъ дôждутся справедливого и скорого полагодженя, если тôлько звѣстна енергія п а намѣстника опреся на принципѣ, що о языцѣ выкладовôмъ въ школахъ народныхъ рѣшае головно сама громада удержуюча школу, и если дѣло школьництва розвинеся у насъ на стôлько, що школа буде лишь святынею науки, а не ареною политики.

Чи Галичину можна буде подѣлити на руску и польску часть, се пытанье заадресовавъ мнимый кореспондентъ берл. Tagblatt-у дуже незручно, такъ якъ такй пытаня рѣшаютъ конституційнй факторы. Сего домагалось вправдѣ львôвске вѣче, але лишь условно, т. є. на случай, если шовинизмъ верховодячои у насъ въ Галичинѣ партіи, посуне свои нивеляційнй намѣреня взглядомъ Русинôвъ до крайности. Тогды, сказавъ референтъ, возьме корона свôй тяжкій австрійскій мечь и розлучитъ насъ ôтъ тыхъ, що добра намъ не хочутъ.

Изъ сказаного, думаємо, выходитъ проте досыть ясно, що поданый польскими дневниками interview теперѣшного намѣстника Галичины съ кореспондентомъ берл. Tageblatt-у єсть лишь дуже незручною мистификацією, котрôй не можемо нѣ найменшои ваги або значеня приписати.

ДОПИСИ.

Зъ Белелуѣ.

(*Новый тягаръ на рускй громады задля панъскои примхи!*) Ось яке нове диво выдумали шляхетнй головы „приятелѣвъ нашого ludku“. Кожда повѣтова рада въ цѣлôй всходнôй Галичинѣ дôстала зъ Кракова письмо, котре задля своеи клясичности стоитъ прочитати въ цѣлости. Ось оно:

„Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

„Zbliża się dwuwiekowa rocznica d. 12 września, w którym naród polski największą okrył się sławą wojenną i położył niezapomnianą nigdy zasługę około cywilizacyi świata, chroniąc ją od wschodniego napływu.

„Nie potrzebuję, zdaje się, wyłuszczać szczegółowo, jak wielkie jest znaczenie tej rocznicy, jak wiele zależy na tem, aby uroczysty obchód pamiątkowy odbył się w taki sposób, by pamięć dnia tego na długo utkwiła w jak najszerszych warstwach narodu, obudzając w nich narodowe poczucie, nawiązując silną nić dziejowej tradycyi.

„Dnia 11 i 12 września r. b. odbędzie się w Krakowie uroczyście jubileusz z powodu dwuwiekowej rocznicy oswobodzenia Wiednia i Chrześciaństwa od Turków przez Jana III Sobieskiego, króla polskiego.

„Komitet zajmujący się tym jubileuszem uznał, iż niezbędnem jest, zapewnić udział ludu wiejskiego w tym obchodzie. W tym celu więc mam zaszczyt upraszać J. WW. Pana, abyś ze swego powiatu wybrać i kosztem tegoż

Воскресшій княжій городъ.*)

Коли въ послѣдныхъ десяткахъ нашого столѣтя цѣлый образованый свѣтъ пильно и съ немалымъ участьемъ слѣдитъ за розкопами, що намъ яко свѣдки давнои бувальщины ôткрываютъ не одну картину проминувшого житя народôвъ, то якъ разъ буде пôдъ добру пору, коли звернемо увагу на ту тихеньку невсыпущу працю, що далеко ôтъ битого шляху всесвѣтнои исторіи, всѣ свои труды посвячае одному лишь краєви, однôй тôлько мѣсцевости. Про таку то невтомиму муравлину працю хочемо ось тутъ гдещо розказати.

Пятнайцять миль на всходъ ôтъ Львова, при желѣзници, що веде у Чернôвцѣ и Яссы, тамъ где рѣчка Луква, журчачи по дрôбненькôмъ камѣню, влывае свои дрѣмучй струѣ въ могучій, шумный Днѣстеръ, лежитъ невеличке мѣсто Галичъ, колись величава столиця могучихъ князѣвъ Червонои Руси. Нынѣ мѣсто незначне, повне жидôвъ и бруду, сумомъ витае подорожного, що знаючи его давну славу и силу, стае на найсвятѣйшôмъ мѣсци могучои колись Руси, що своими желѣзными плечами горы пôдпирала. Дармо шукае ôнъ тутъ нынѣ того, що колись бувало, минула сила, минула и слава, а съ нею майже и чутка пропала. Дармо пытае подорожный нынѣшныхъ жителѣвъ Галича про его давну свѣтлôсть; они не знаютъ ему нѣчого розказати, у нихъ ледве въ поговôркахъ лишилась слаба якъ тѣнь згадка про могуче серце Червонои Руси, а нынѣ вже и тои тяжко допытатись. Нынѣшный Галичъ съ сусѣдною Залуквою и Крилосомъ належитъ до митрополичихъ дôбръ львôвскои гр. к. архіепархіи. Крôмъ гр. к. церкви, збудованои, якъ здаеся, ще въ 14 стол., нема тутъ жадного бôльше памятника, котрыйбы тамошнымъ жителямъ розказувавъ исторію ихъ рôднаго мѣста. Розвалины замку, стоячй на выкотѣ пасма горбôвъ, що тягнутся вздовжь Луквы, то тôлько свѣдки упавшои народнои силы ще зъ часôвъ Казимира Великого, або Ягайла. Довшій часъ бувъ сей замокъ власностею молдавскихъ господарѣвъ, що збивали въ нѣмъ безчисленнй скарбы, а новѣйшу постать надавъ ему Андрѣй Потоцкій, староста галицкій въ 1660 роцѣ. Такъ отже съ вѣками затерлася майже и згадка про старинный Галичъ. Але якъ не розкажутъ люде, то камѣнь розкаже; такъ оно и тутъ сталось.

Чи сей новый Галичъ дѣйстно мѣсце, що зберегало щастье и славу рускихъ князѣвъ? Чи справедливо лучатся съ симъ кускомъ землѣ историчнй споминки численного народа? Чи тй розвалины польского замку стоятъ дѣйстно якъ разъ на тôмъ самôмъ мѣсци, где стояла княжа палата, где бôльше якъ цѣле столѣтье, бо ôтъ 1140—1255, гомонѣла слава цвѣту рускаго рицарства? Чи нынѣшна галицка гр. к. церковь есть въ самôмъ дѣлѣ славна колись катедральна церковь Матери Божои, где вкладали на князѣвъ золотый вѣнець и пурпуру и где покоилися ихъ кости? Такй то пытаня насувалися на гадку славяньскимъ дослѣдникамъ исторіи и до недавна не могли они инакше зробити, якъ лишь на все те притакнути. Навѣть самъ професоръ Изидоръ Шараневичь, сей ôтличный представитель дослѣдженя австрійскои исторіи на львôвскôмъ университетѣ, котрого численнй письма въ рускôй, польскôй и нѣмецкôй мовѣ знанй далеко и широко, признавався въ давнѣйшихъ рокахъ до сего погляду. Въ розвѣдцѣ, написанôй 1860 р. рускою мовою, въ котрôй ôнъ пôсля жерелъ оповѣдае не тôлько внѣшну исторію галицкого княжества, але такожь певною рукою розкрывае ясну картину внутрѣшного житя, переноситъ ôнъ всѣ тогдашнй историчнй подѣѣ на мѣсце нынѣшного Галича якъ разъ на тое мѣсце, где Луква до Днѣстра впадае.

Двайцять лѣтъ пôзнѣйше (1880) выдавъ проф. Шараневичь другу розвѣдку такожь рускою мовою, въ котрôй ôнъ свои погляды ще разъ розважае и по части змѣняе. Поводомъ до сего було то, що ôнъ въ камерѣ прокураторіи въ Львовѣ найшовъ важнй документы, особливо фундаційнй и дотаційнй грамоты старыхъ церковь и монастырôвъ, ôтносячйся до старинного Галича и зачерпнувъ въ нихъ важнй причинки до старои топографіи. Рѣшучимъ бувъ головно одинъ документъ въ 1629 р., въ котрого можна було довѣдатись, що давна церковь въ старинôмъ Галичи пôдъ вôзваньемъ Преображенія Господного стояла на поли „Ездôвъ“, именно коло дороги, котру пôзнѣйше названо „камѣннымъ вывозомъ“. 1879 р. ѣздивъ проф. Шараневичь до Галича въ товариствѣ кôлькохъ знаменитыхъ рускихъ мужôвъ, якъ капитульного декана Малиновского, крылошанина Делькевича и другихъ; до нихъ прилучився ще Левъ Лаврецкій, гр. к. парохъ зъ Залуквы, колишного галицкого передмѣстя. Ся подорожь ôткрыла богато нового и займаючого. Оглянено залукôвскй поля. Показалося, що такъ топографична назва „Ездôвъ“, якъ и назва „камѣнный вывôзъ“ надъ Лôмницею именно повысше ви уйстя до Днѣстра задержались до нынѣ въ устахъ народа. При докладнѣйшôмъ осмотреню поля „Ездôвъ“ найдено дѣйстно купу камѣня, въ котрôй о. Лаврецкій выкопавъ кôлька амулетôвъ, останки людскихъ костей и гдещо друге. Вже тогды казавъ проф. Шараневичь, що тутъ мусѣла стояти стара княжа церковь Преображенія Господного. Ôтъ разу побачивъ ôнъ теперь, где стоявъ старинный Галичъ. Ôнъ не мôгъ стояти по правôмъ боцѣ Луквы, тамъ где нынѣ стоитъ мѣсто; ôнъ мусѣвъ стояти на лѣво ôтъ рѣки, где выжина взносится ажь до Лôмницѣ, а потôмъ стромо до неи спадае. На сѣмъ отже

*) Сю статю, помѣщену первѣстно дромъ А. Зауеромъ нѣмецкою мовою въ додатку до монахійскои „Allgemeine Zeitung“, подаемо нашимъ П. Т. читателямъ въ рускôмъ перекладѣ съ многими поправками и доповненями Вп. професора дра И. Шараневича.

przysłać raczył do Krakowa trzech delegatów ze stanu włościańskiego. Złożenie wieńca na grobie wielkiego króla przez włościan każdego powiatu, będzie najpiękniejszem uczuciem pamięci bohatera, a wrażenia, jakie włościanie odniosą z obchodu i rozniosą potem po kraju, będą ważnym czynnikiem pracy nad podniesieniem naszego ludu pod względem obywatelskim. Wydatek jaki z wysyłki delegatów spadnie na kasę powiatową, sowicie się pod względem moralnym spłaci, a będzie on nie wielki, nie ulega bowiem wątpliwości, że zarządy kolejowe już o to przez komitet jubileuszowy uproszone, zniżą ceny jazdy.

„Przysłani delegaci znajdą stosowne pomieszczenie bezpłatnie i komitet zajmie się nimi. Pożądanem atoli jest, aby przybyli w stroju narodowym włościańskim, jaki w okolicy i powiecie ich jest używany.

„Każdego z tych wysłanników raczy JWWPan zaopatrzyć od siebie lub Wydziału powiatowego urzędową legitymacyą, którą wykazać się będą winni przy kupnie biletów do podróży koleją żelazną, a przybywszy do Krakowa komisyi kwaterunkowej oczekującej na nich na dworcu kolejowym, celem przyjęcia ich i wskazania im wyznaczonego mieszkania, wreszcie do brania udziału w uroczystościach. Takie same legitymacye mieć powinni delegaci z powiatów przybywający do Krakowa nie koleją żelazną, lecz inną drogą, a ci przybywszy winni zgłosić się zaraz do bióra rady powiatowej przy ulicy Gołębiej l. 3 w Krakowie.

„Ponieważ uroczystość jubileuszowa rozpocznie się dnia 11 września rano, przeto delegaci przybyć powinni do Krakowa już w wilią, t. j. dnia 10 września.

Jeżeli JWW Pan, a względnie Wydział powiatowy poleci delegatom złożyć od powiatu swego wieniec na grobie króla Jana III, Wydział powiatowy krakowski na spieszne żądanie telegraficzne lub listowne chętnie pośredniczyć będzie w zamówieniu takiego wieńca i takowy delegatom na czas doręczy.

„W nadzieji, że JWWPan uzna całą tej sprawy doniosłość, oraz że się nią życzliwie i jak najspieszniej zajmie, upraszam najuprzejmiej, aby mnie o skutku telegraficznie lub piśmiennie najdalej do dnia 6 września b. r. zawiadomić raczył pod adresem: Bióro rady powiatowej w Krakowie.

„Kraków dnia 25 Sierpnia 1883.

„Z wysokiem poważaniem

„Stanisław z Homolicy Homolacz,

„Wiceprezes Rady pow. krakow."

Отже рускій мужики „w strojach narodowych" мають на чисто польскôмъ святѣ бути заступленій на те, щобъ память дня того „na długo utkwila w jak najszerszych warstwach narodu" и щобъ обудила въ нихъ „narodowe poczucie, nawiązując silną nić dziejowej tradycyi." И все за ихъ власній кровавій грошѣ. Захотѣлось шляхетнымъ очамъ полюбоватись рускими строями, и кôлькомъ мужикамъ перекрутити головы — и вы Рады повѣтовій давайте найменше по 150 зр. на зовсѣмъ непродуктивну цѣль!

Взываемо всѣхъ Русинôвъ, засѣдаючихъ въ Радахъ повѣтовыхъ, щобъ якъ найенергичнѣйше спротивились тому внесеню Рады повѣтовои кракôвскои, щобъ не марновано кровавого, рускаго гроша на польскій, паньскій забаги и химеры и на те, щобъ рускій мужики грали ролю манекинôвъ на польскихъ гецахъ народовыхъ.

А вамъ, панове аранжеры великихъ святъ, (пôдчасъ коли въ краю нужда за плечима въ многихъ околицяхъ) — якъ вже хочете мати конче рускаго мужика въ народнôмъ строю, спровадж уйте собѣ его за свои паньскій грошій. Мы бы за грошій потрафили спровадити вашого мазурскаго мужика такъ само на нашій свята, а на нашій вѣча ôнъ самъ радо прійшовбы. Але до людового гроша вара вамъ панове!

Зъ Турчаньскаго.

Сумно выглядаютъ нашій народній справы въ турчаньскôмъ повѣтѣ по смерти неôтжалованого о. Емиліяна Сембратовича, бувшого пароха въ Турцѣ. О тôмъ була вже разъ коротка споминка передъ послѣдными выборами посла соймового. Теперь по фатальнôмъ результатѣ тыхъ выборôвъ кождый мусить признати, якъ велику шкоду понесли мы въ покôйнôмъ о. Емиліянѣ Сембратовичу. Правду сказали Всч. оо. К. Яворскій и Щастный Салямонъ въ бесѣдахъ своихъ надъ мощами покôйного о. Емиліяна Сембратовича, що въ особѣ его стратила турчаньска Русь свою пôдвалину и що въ Турцѣ не було и не буде такого пароха, якимъ бувъ покôйный о. Ем. Сембратовичь. Ôнъ бувъ не лишь добрымъ народолюбцемъ, але такожь мудрымъ и оглядным политикомъ. По его смерти настала тутъ нечувана дотеперь вражда Жидôвъ и Полякôвъ до Русинôвъ. Жиды съ Поляками, яко сильнѣйшій и богатшій, впроваджаютъ насъ въ таке пониженье, о якôмъ за часôвъ о. Емиліяна Сембратовича зъ нашихъ ворогôвъ нѣкто и подумати бувбы не ôтважився. Нашихъ селянъ рускихъ при послѣдныхъ выборахъ посла соймового жиды зневажили, безчестили и били, славу нашихъ священикôвъ рôжными способами шарпали, о. Калинича пароха зъ Жукотына наштуркали и въ фосу кинули, дôмъ парохіяльный рускій въ Турцѣ камѣньемъ обкидали, вѣру нашу ругали и проч. и проч., словомъ оказалися найгôршими ворогами всего, що руске, особливо для тыхъ, котрій мали яке небудь зношенье съ рускимъ парохомъ въ Турцѣ. До того посунулася ихъ вражда, що рускаго пароха въ Турцѣ не допустили анѣ до рады громадскои, анѣ до рады повѣтовои въ Турцѣ, анѣ до выбору посла до сойму! Що бôльше, що анѣ одинъ ц. к. або автономичный урядникъ не давъ жаднаго голосу на тогожь пароха при всѣхъ згаданыхъ выборахъ. И тота то вражда зробила, що нашъ рускій кандидатъ Антоневичъ въ рускôмъ турчаньскôмъ повѣтѣ одержавъ лишь 30 голосôвъ при выборѣ посла до сойму!

Всѣ тѣ обиды и пониженя мы спокôйно перетерпѣли, а люде найбôльше виноватій сказали: „то не були выборы, то були простій уличній бурды"... И на тôмъ скôнчилося. А нѣкто не застановився надъ причиною того зла и нѣкто не подавъ якои рады противъ того.

Єсли ситуація наша не змѣнится, если мы и на будуще не вглянемо въ причину нашого положеня, тогды нашъ кандидатъ не одержитъ и 20 голосôвъ, а жиды съ Поляками знищатъ зовсѣмъ нашу повагу и возьмутъ насъ пôдъ ноги.

Щобы теперѣшне зло направити, а гôршому злому запобѣгчи, треба

1) знати, що инакше треба поступати съ жителями мѣста, якъ съ жителями села;

2) треба знати, що жиды турчаньскій, то не суть жиды зъ Головецка долѣшного або зъ Жукотына;

3) треба знати, що иншихъ силъ душевныхъ вымагае оказале ôтправленье богослуженя, голошенье церковныхъ проповѣдей, строенье новыхъ церквей, а иншихъ силъ душевныхъ потреба для веденя политики и дѣлъ народныхъ;

4) треба знати, що не досыть есть бути добрымъ патріотомъ, але до того треба бути и мудрымъ патріотомъ, если хочемо съ користю робити для народа;

5) треба знати, що той, котрый есть въ своѣмъ селѣ зимнымъ „народолупцемъ", той надармо грае въ повѣтѣ ролю горячого народолюбця, понеже такій не може мати поваги и довѣрія, тыхъ такъ доконче потрѣбныхъ свойствъ до веденя дѣлъ народныхъ. Кто дере народъ, той его не любитъ, а кто народа не любитъ, той нехай не кладе своеи руки до святого дѣла народного, бо не можна служити Богу и мамонѣ.

6) Люде молодій, недосвѣдченій не повинній пнятися до кермы народа въ повѣтѣ, въ котрôмъ суть старшій, досвѣдченій патріоты, обзнакомленій съ всѣми ôтношенями повѣта.

Єсли окажеся потре а, скажемо пôзнѣйше еще бôльше для полѣпшеня нашого оплаканого стану теперѣшного.

Ôтъ Лютовискъ.

Просимо нашу духовну власть дати рускимъ громадамъ въ Берегахъ гôрныхъ, Устрикахъ гôрныхъ, въ Бережкахъ, Волосатôмъ и Ступосянахъ свого священика, понеже они уже цѣлый рôкъ не мають свого душпастыря, а до наданого имъ доѣзжаючого завѣдателя въ Цариньскôмъ дуже имъ далеко ходити за своими духовными орудками. Богослуженя рѣдко коли, а майже нѣколи не видятъ, такъ прим. Ступосянцѣ еще на Великдень сего року видѣли у себе згаданого своего душпастыря зъ Цариньского и то лишь при посвященю Пасхи. Бôльше его не бачили у себе! И то посвященье Пасхи ôтбулося доперва передъ вечеромъ въ першій день Воскресеня! Часъ уже злому зарадити.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Гр. Кальноки и кн. Бисмаркъ) зъѣхалися дня 30 л. серпня въ Зальцбургу. Нѣмецкій канцлеръ приѣхавъ до Зальцбурга монахійскимъ потягомъ о 1½ годинѣ зъ полудня, а позаякъ вѣсть о его приѣздѣ розбійшлася була доперва въ самъ день приѣзду, то зобралося на перонѣ небогато публики. Оба министры привиталися дуже сердечно, а о 5 годинѣ ôтбувся у кн. Бисмарка обѣдъ, на котрый запрошено межи другими гр. Кальнокого и намѣстника зальцбургского гр. Туна. На другій день велася межи обома министрами конференція, треваюча кôлька годинъ. Щó було предметомъ нарадъ, дотеперь ще не знати, на кождый однакъ случай маe зъѣздъ министрôвъ держачихъ керму заграничнои политики двохъ сусѣдныхъ могучихъ державъ далекосягаюче политичне значенье и тымъ дасться пояснити незвычайне зацинтересованье, съ якимъ цѣла австрійска праса ôтносится до сеи справы. Ôтповѣдно направленю политичному, яке кождый органъ прасы заступае, появляются въ журналистицѣ рôжній толки и догады о цѣли и мотивахъ зальцбургского зъѣзду, и хочь теперь не дасться ще оцѣнити, котра комбинація маe за собою бôльше рацій, то все належитъ сконстатовати се, що пôсля загального переконаня зъѣздъ укрѣпитъ и рѣшучо утревалитъ австрійско нѣмецкій союзъ, и забезпечитъ его на всякій евентуальности. Всѣ демонстрацій, чи то стороннictва панславистичного, чи партій реваншу, розбиваются на австро-нѣмецкôмъ союзѣ, котрого нѣчимъ не ослаблене существованье доказавъ недавно зъѣздъ въ Ишль, а теперь стрѣча министрôвъ въ Зальцбургу, — пише стояча въ звязи съ правительственными сферами „Presse". О союзѣ тôмъ повинній памятати всѣ, що здражуютъ интенціи воєвничій. Кн. Бисмаркъ выѣхавъ вже зъ Зальцбурга до Гастайнъ, а гр. Кальноки повернувъ до Вѣдня.

(Для переведеня рôвноправности словеньского языка въ судъ) выдало недавно министерство справедливости два новій розпоряженя до судôвъ въ словеньскихъ областяхъ Краины и Стирiи и до прокураторій державныхъ въ Люблянѣ и Цили. Въ розпорядженяхъ, выданыхъ до судôвъ, пôднесено съ притискомъ, що суды маютъ не тôлько пріймати всѣ поданя, написанй въ словеньскôмъ языцѣ, але обовязанй такожь ихъ въ тôмже языцѣ заладжувати. Межи засудами и другими рѣшенями не належитъ робити въ тôмъ ôтношеню жаднои рôжницѣ, и не тôлько въ справахъ карныхъ, але и цивильныхъ маются на словеньскій поданя выдавати словеньскій рѣшеня. Трудноcть въ выконаню сихъ розпоряджень становитъ на разѣ незнанье языка, министерство дожидае однакожь, що урядники, фунгуючій при судахъ въ словеньскихъ и мѣшаныхъ округахъ, котрій не знаютъ словеньского языка, въ якъ найкоротшôмъ часѣ на тôлько его собѣ присвоятъ, „що наблюданю рôвноправности языковои не буде стояти на перешкодѣ незнанье языка". — На жалобу словеньскихъ послôвъ, що прокураторіи державній въ Цили и Люблянѣ доручаютъ словеньскимъ обжалованымъ нѣмецкій письма и що головній розправы ведутся по бôльшôй части на нѣмецкôй мовѣ, зажадало министерство справедливости ôтъ надпрокураторіи державнои справозданя и выдало опôсля розпорядженье до прокураторій державныхъ въ Люблянѣ и Цили, въ котрôмъ выражае надѣю, що урядники въ прокураторіяхъ, не умѣючій словеньского языка, въ якъ найкоротшôмъ часѣ присвоятъ собѣ его знанье на тôлько, щобы могли его уживати при укладаню актôвъ обжалованя, и свои бесѣды передъ судами и присяжными по словеньски держати. Министерство допускае однакожь выемку въ случаяхъ, где уживанье языка словеньского стоялобы на перешкодѣ карному поступованю. „Slovenski Pravnik" подаючи о згаданыхъ розпорядженяхъ вѣсть, дивуеся, що минист. въ сихъ новыхъ розпорядженяхъ лишае урядникамъ выгôдній дверцѣ незнаня языка; тое застереженье думае „Slovenski Pravnik", зъумѣютъ урядники дуже добре вызыскати и треба буде ще довго ждати, поки они собѣ присвоятъ достаточне знанье языка. Тому невыносимому станови рѣчей — пише згадана газета — не буде такъ довго кôнца, якъ довго высшій судъ въ Грацу буде посылавъ нѣмецкихъ урядникôвъ до словеньскихъ округôвъ, бо словеньскихъ урядникôвъ совсѣмъ не бракъ. Незрозумѣло звучитъ такожь застереженье, пôсля котрого „въ певныхъ случаяхъ" словеньскій языкъ маe бути выключеный зъ розправъ передъ присяжными. Судъ присяжныхъ есть прецѣнь або повиненъ бути такъ зложеный, щобы розумѣвъ словеньску мову. На що отже тая клявзуля — хиба для выгоды урядникôвъ. Цитованый высше словеньскій органъ фаховый замѣчае зовсѣмъ справедливо, що въ питаняхъ языковыхъ нѣчого не поможутъ розпорядженя и що они дадутся полагодити лишь особнымъ закономъ.

(Справа хорватско-угорска) замѣсть, щобы притихати, прибираe чимъ разъ острѣйшій видъ. Малый на позôръ фактъ спровадивъ въ своихъ наслѣдкахъ сильну компликацію, надъ котрои розвязкою надармо ломитъ собѣ голову угорске правительство. Для полагодженя справы таблицъ зобралася була, якъ звѣстно, въ Вѣдни конференція министрôвъ, где спиралися два противо-

---

мѣстци вже самою природою такъ хорошо укрѣпленôмъ, мусѣвъ стояти княжій замокъ. Помѣръ выказавъ высоту 291 метр. (понадъ поверхъ моря), котра зовсѣмъ рôвнаeся высотѣ польского замка въ новôмъ Галичи. Пôзнавши такъ топографію, проф. Шараневичь ще разъ переглянувъ всѣ историчній подѣѣ галицкого княжества и ось показалося, що они годятся далеко лѣпше до сего мѣстця. Въ брошурѣ въ 1880 р. высказавъ ôнъ свои новій погляды на положенье княжого города дуже обширно. До сего помогла ему ще праця проф. Лущкевича въ Краковѣ, въ котрôй сей доказуe, що францисканьскій монастырь св. Станислава надъ Лôмницею, котрого горѣшна будова походитъ въ 1802 р., есть будовою зъ дванайцятого столѣтя идентичною — якъ то вже кустосъ капитульный Петрушевичь ще 1850 р. доказувавъ — съ старою греческою церквою св. Пантелеймона.

На весну 1882 розпочавъ о. Лаврецкій дальшій дослѣды на мѣстци. Вже 28 цвѣтня доноситъ ôнъ, що ôткопавъ всходный берегъ византійскои церкви о якихъ 12 сяжнѣвъ ôтъ згаданого мѣстця. О. Лаврецкій зробивъ навѣть плянъ цѣлого розкопу, а проф. Шараневичь предложивъ его членамъ кор. академіи наукъ въ Краковѣ на публичнôмъ засѣданю 3 мая.

Въ лѣтѣ 1882 поступали розкопы дальше и розкрыли зовсѣмъ фундаменты тои старои церкви; при тôмъ показалося, що захôдна ея сторона була ôтдалена лишь 2 сяжнѣ ôтъ згаданого вже мѣця. Въ червню запрошено проф. львôвскои политехники Ю. Захарієвича, щобы оглянувъ ôткопанй руины. Сей доказавъ, що церковь збудована була въ найчистѣйшôмъ византійскôмъ стилю и що она походитъ що найменше зъ 12 столѣтя, а може бути, навѣть зъ одинайцятого. Ôнъ описавъ такожь сй руины въ польскôй фаховôй газетѣ „Dźwignia" и подавъ рысунки гдеякихъ въ руинахъ найденыхъ предметôвъ, якъ: поливанй цеглы, куснѣ мозаики, кусень лябрадору, куснѣ стовпôвъ, прикрасы, (на гдекотрыхъ въ нихъ написи кирилицею), кресты въ бронзу (въ формѣ тыхъ, якій найдено въ Кіевѣ); всѣ тѣ предметы находятся въ рускôмъ народнôмъ музеумъ во Львовѣ.

Съ невсыпущимъ трудомъ и сполучеными силами велися розкопы дальше черезъ цѣле лѣто 1882 р., а невтомима праця выплатилася щедро. На полудне ôтъ „камѣнного вывозу", на серединѣ выжины, найдено на однôмъ мѣстци, що нынѣ зовеся „урочискомъ Карповый гай" на просторони 30—40 стôпъ таку саму купу цеголъ, якъ на поли „Евôвъ". 25 и 26 серпня розкопано тамъ въ самôй рѣчи одну руину въ видѣ многоугольника, котра знову показалася старою византійскою будовою.

Въ розвѣдцѣ въ 1880 р. доказавъ Шараневичь, що богородична церковь, про котру споминаeся въ Ипатіевскôй лѣтописи пôдъ рокомъ 1255, осталася по збуреню Галича Татарами въ 1241 р. Она мусѣла лежати надъ рѣкою Лôмницею, именно въ тôмъ мѣсци, що нынѣ называeсь*) „Бѣдунемъ", т. е. мѣстцемъ великого нещастя, або мѣстцемъ, где люде передъ якимось великимъ нещастьемъ щукали захисту. Въ катастральныхъ мапахъ ще нынѣ находится тая назва. Дослѣды выкрыли въ самôмъ дѣлѣ хорошу руину, фундаменты церкви въ найчистѣйшимъ византійскôмъ стилю зъ дванайцятого або одинайцятого столѣтя. Проф. Захарієвичь оглядавъ ей въ листопадѣ и доказавъ, що она належитъ до типу, якій встрѣчаeся въ Венеціи, Византіи, але такожь въ Хона надъ рѣкою Кубаномъ и якій представляютъ тѣ церкви, котрій князь и митрополитъ Петро Могила выконувавъ передъ 1640 р. въ Кіевѣ, особливо же церковь св. Василія.

(Дальше буде.)

*) Бѣдунемъ называютъ зъубôчь надъ Лôмницею — почавши ôтъ мѣстця супротивъ выкопаныхъ фундаментôвъ церкви Богородицѣ ажь до Сокола. Довгота простои линіи, по котрôй Бѣдунь розтягаeся, выноситъ близько два кильометры. Вже 7 вересня 1882 — за показаньемъ о. Лаврецкого — дръ И. Шараневичь съ о. Л. Лаврецкимъ выкопали великій, обтесаный, квадратовый камѣнь насупротивъ початку Бѣдуня, а вже слѣдуючихъ днѣвъ, т. е. 8 и 9 вересня 1882 р., ôткрыто ще добре захованй фундаменты византійскои базилики, збудованй зъ рѣчнои рѣни. Базилика та ôтповѣдae своимъ положеньемъ катедральнôй церквѣ Пресв. Богородицѣ старокняжого города Галича, якъ ей представивъ дръ И. Шараневичь въ своѣй книжочцѣ о тôмъ городѣ зъ р. 1880 умѣщаючи туюже надъ Лôмницею и — якъ выражаeся — може бути, що на Бѣдуни.

положнй погляды. Репрезентантъ угорского правительства, Тиссa, добачаючи въ усуненю угорскихъ написовъ образу угорскои власти, домагався дуже енергично остентативнои реституціи давнѣйшого стану рѣчи и отнѣсъ противъ хорватского бана гр. Пеячевича, заступавшого умѣренне направленье, совершенну побѣду. Супротивъ того не лишалося банови нѣчого, якъ зажадати своеи димисіи, котру корона приняла. Помимо того уважали рѣшаючи сферы отповѣднымъ, бтдати гр. Пеячевичеви дальше веденье агендъ бана и поручили ему переведенье ухвалъ конференціи министеріяльнои, котри були причиною зложеня уряду бана. Передъ дефинитивнымъ уступленьемъ мавъ Пеячевичь поприбивати наново поздѣйманй вывѣски. Що гр. Пеячевичь не мавъ жадного интересу содѣйствовати при реституованю зненавидженыхъ всѣми Хорватами мадярскихъ вывѣсокъ, се легко зрозумѣти, та не хотѣвъ сего вѣдай зрозумѣти угорскій президентъ министровъ и препоручаючи Пеячевичеви мисію, котра бльше отповѣдала становищу нового бана, наразився на отмову, бо хочь Пеячевичь поневоли принявъ се препорученье, то заявивъ, що сповнитъ его, еслибъ не стрѣтивъ жадныхъ перешкодъ. Роздраженье умовъ въ Загребѣ, где возстановленье усуненыхъ мадярскихъ таблиць уважаеся актомъ антиконституційнымъ, послужило Пеячевичеви достаточнымъ мотивомъ, щобы высказати угорскому правительству неможливость мирного полагодженя справы въ дусѣ интенцій Тиссы. Представленя зъ стороны бана не зломили постановленя угорского президента министровъ, а на послѣдной конференціи пештеньскої рѣшено принятися будь що небудь хочьбы найстрогшихъ мѣръ и запельовати до т. зв. ultima ratio, с. е. до оружія, щобы перевести замѣры правительства. Симъ дасться пояснити вѣсть о подорожи Тиссы до Вѣдня. Якъ кажутъ, маe онъ для переведеня ухвалъ звѣстнои конференціи министеріяльнои, зажадати поки що заименованя особного правительственного комисаря, котрый мавбы успокоити зревольтовану Хорватію и въ асистенціи войска наново поприбивавъ таблицѣ. На бана форитуе Тисса прихильного Мадярамъ Іосиповича. Наколибъ предложеня Тиссы не мали бути въ Вѣдни принятй, рѣшився онъ просити о димисію. Въ Хорватіи пануе велике обуренье на Мадяровъ, котре объявляеся въ дуже острымъ тонѣ опозиційныхъ газетъ. Яке муситъ бути роздраженье, легко оцѣнити зъ того, що пише „Agramer Ztg.“: „Реституованье таблиць съ угорскими написями булобы насиліемъ, заданымъ конституціи, бо такй написи суть неправнй, а ихъ вывѣшенье супротивляеся конституціи и законови угодовому. Народъ хорватскій перенятый есть свѣдомостею своихъ правъ и готовый принятй на себе всѣ консеквенціи спротивленя. Становище Хорватовъ есть неноколебиме, понеже опираеся на правѣ. Вы панове зъ Пешту маете выбирати, або узнанье загалу Хорватовъ, або багнеты войска. Выбирайте!“ До Крапины и Светикрижа выслано войско.

(Дальматиньскй Сербы) задумали выпечатати всѣ творы умершого сербского писателя Вука Стефановича и въ цѣли обговореня плану выдавництва рѣшили скликати литературну конференцію. Староство въ Спалято уважало однакожь отповѣднымъ заказати зборы, подаючи за причину заказу небезпеченьство рознесеня заразливои хоробы. Кореспондентъ „N. fr. Presse“ зъ Спалято, подаючи о томъ нѣдомость, констатуе, що въ Дальматіи пануе саме теперь найкрасшій станъ здоровля и замѣчае, що власть политична, при цѣлой своей бережливости о добрй отношеня са натарнй совсѣмъ не зборонила зборовъ для иншихъ цѣлей...

(Соймъ краиньскій) ухваливъ передъ рокомъ законъ о выкупѣ даткивъ въ натураліяхъ, котрй обовязанй були селяне складати въ користь духовеньства. Противъ сего закона, котрый мимо санкціи короны не войшовъ ще въ житье, выступаютъ теперь Словенцѣ — якъ кажутъ за вплывомъ духовеньства — и стараются о его ухиленье. — Въ Краинѣ стоитъ теперь на порядку дневномъ также справа великихъ громадъ (Grossgemeinden). Передъ рокомъ внесено въ соймѣ предложенье, посля котрого мало бути дозволене основуванье великихъ громадъ, хочьбы не було вымаганого закономъ зъ р. 1869 числа 3000 душь. Тй мѣста и мѣсточка, що посля ординаціи выборчои маютъ право выбирати послобъ до сойму, съ котрыми однакожь сельскй громады сполученй въ одну громаду, мали бути увольненй отъ тои связи и уконституоватися яко самостойнй громады мѣйскй навѣть въ такомъ случаю, если число душь менше якъ 3.000. Проектъ сей, що мавъ забезпечити Нѣмцямъ на все перевагу при выборахъ до репрезентацій, мотивовано тымъ, що дуже часто интересы мѣщанъ и селянъ съ собою не гармонизуютъ и що селяне майоризуютъ мѣщанъ. Проектъ сей умѣли либеральнй послы переперти въ соймѣ и були вже певнй побѣды, показалося однакожь, що корона уважала отповѣднымъ отмовити ему своеи санкціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Русь“ съ горкимъ жалемъ говоритъ о димисіи московского городского головы Чичерина. Газета обавляеся, що тая димиссія хочь и на власне прошенье, подастъ способность заграничнымъ газетамъ ставляти россійкй отношеня въ дуже некористномъ свѣтлѣ „Дармо — каже „Русь“ — ставали мы въ оборонѣ Чичерина; насъ нѣкто не попиравъ. Правительственнй органы печати, котрй повинни були выступити въ его оборонѣ, упорно мовчали, а статіе въ „Моск. Вѣдом.“ и въ „Гражданинѣ“ довели до того, що не только за границю, але навѣть въ больше отдаленыхъ отъ Москвы мѣстахъ нѣкто не охоче увѣрити въ правдивость факту.“ По сей промовѣ „Русь“ знову стае въ оборонѣ Чичерина и заявляе, що россійска брошура, котра выйшла въ Берлинѣ въ оборонѣ Чичерина, подъ заголовкомъ: „Рѣчь г. Чичерина“, не только написана безъ всякои участи, але и безъ вѣдомости Чичерина. „Русск. Вѣд.“ доносятъ знову, що жителѣ Москвы находятся въ немалому клопотѣ по поводу уступленя Чичерина, бо нѣкто не хоче пріймити мѣстця городского головы. Найбольше популярнй радний, якъ князь Щербатовъ, Самаринъ и другй категорично отреклися тои чести, а разомъ усунулися и отъ великои отвѣчательности, яка получена съ становищемъ городского головы. — „Голосъ“ стане знову выходити, але теперъ вже подъ редакцією Майна, пріятеля Краевского. Сей послѣдный выѣзджае съ своимъ товарищемъ-редакторомъ Бильбасовимъ до Франціи и хоче тамъ осѣсти. Краевскій носится именно вже отъ давна съ думкою выдавати въ Парижи либеральну россійску газету. — Зъ Тегерану доносятъ, що россійска военна управа закупуе велике число запасовъ и громадитъ ихъ на всходъ отъ Аскабадъ. 10000 войска машеруе подъ генераломъ Камаровомъ на Мервъ.

Англія. Роздраженье мѣжь Англичанами а Ирляндцями що день збольшаеся. До чого вже дойшло, характеризуе найлѣпше слѣдующій случай. Въ Еднсбури стрѣтили три англійскй роботники одного Ирляндця, стали его и всѣхъ Ирляндцевъ безчестити, а въ концы завозвали его, щобы съ ними „боксовався“. Коли Ирляндець отъ сего отказався, зловили его, стягнули ему руки въ задъ и коли одинъ зъ нихъ державъ его зъ заду за руки, два другй били его по лицы кулаками такъ довго, поки его кровъ не облляла и онъ безпритомный не упавъ на землю; и тогды ще допали его ногами. На щастье надойшли два другй Ирляндцѣ, подняли побитого и завели его до недалекои хаты. Англійцѣ однакожь и туда пошли и булибы ще вшли до хаты, якбы господарь не выпустивъ бувъ два британы, котрй напастниковъ прогнали. Судъ засудивъ убійцевъ на чотыри недѣлѣ вязницѣ. Такй и тымъ подобнй случаѣ повторяются дуже часто, а Ирляндцѣ змушенй втѣкати зъ Англіи, бо не суть певнй свого житя. — Въ Бельфастѣ знову була бойка мѣжь католиками а оранжистами. Коли католики пріѣхали желѣзницею до Бельфасту, привитали оранжисты потягъ градомъ камѣня; якъ лишь католики высѣли, пришло до страшнои бойки, котру шефъ стаціи лишь тымъ перервавъ, що выславъ поѣздъ передъ часомъ зъ стаціи. — Заговоръ убійцевъ въ Лимерикъ, о котромъ мы вже давнѣйше доносили, зробивъ велику сензацію. Оба братя Конноли, головнй заговорщики, втягнули були ще третого именемъ Динина и змусили его до приспяженя; сей стався теперь доносчикомъ. Онъ розказуе, що заговорщики дали ему револьверъ и 50 фунт. штерл. и приказали убити якогось Карроля, а коли онъ сего не хотѣвъ зробити, оба братя Конноли хотѣли его въ винѣ строити. Процесъ ведеся дальше. — Зъ Дурбана въ полудневой Африцѣ доносятъ, що дѣло съ Зулюсами стаеся чимъ разъ опасньйшимъ. Англійскій комисарь Осборнъ, що ѣздивъ до Кечвея, такъ доноситъ о своей стрѣчи съ нимъ. Коли довѣдався, где Кечвейо перебуваe, пошовъ туда до него. Тамъ побачивъ по горбахъ мѣжь корчами множество Кафровъ и догадався, що се якись важнй зборы. Онъ послався до короля и казавъ его просити, щобы выйшовъ до него на розмову, але король не хотѣвъ выйти зъ свого схову и приказавъ комисареви отповѣсти, що коли хоче, то може — але только самъ — прійти до него. Осборнъ не хотѣвъ пойти самъ, але выславъ свого асистента, котрый заставъ Кечвея середъ численои служби и заосмотреного въ всякй припасы. Король почавъ говорити дуже смѣло и обвинявъ комисаря и правительство о всѣ его теперѣшнй клопоты. Англія, казавъ онъ, жадае цѣлу резервовану територію; а предсѣ королева отдала ему цѣлый его край. Онъ не жадае дальше жадныхъ радъ отъ кольоніяльныхъ властей, только буде на будучность такъ робити, якъ буде уважати за добре. Якъ отже показуеся, не ма надѣй, щобы въ краю Зулюсовъ запанувавъ спокой, поки ажь Кечвейо не прожене всѣхъ противниковъ або они его не побѣдятъ, наколи сама Англія не зробитъ конца цѣлой той справѣ.

Франція. Князь Єронимъ Наполеонъ, довѣдавшися о смерти гр. Шамбора, вернувъ заразъ зъ Голяндіи до Парижа. „Pays“, журналъ Касаняка каже, що однымъ соперникомъ гр. Парижа есть лишь кн. Наполеонъ, наколи потрафитъ заспокоити и вдоволити католиковъ, а щобы ихъ вдоволити повиненъ имъ признати безвзглядну свободу научуваня. Якъ видко справа претендентовъ до французкои короны робитъ теперѣшному правительству не мало клоноту. Поки що ведеся лишь тиха борба въ журналахъ. Републиканьскй журналы недавно ще голосили цѣлковитый розкладъ легитимистичного сторонництва и упадокъ монархіи. Теперъ же накликуе „Parlament“, органъ умѣркованыхъ републикановъ, до обачности. Щобы правовѣрнй роялисты, котрй ненавидятъ Орлеанистовъ, покинули зовсѣмъ свои стремленя и погодилися съ републикою, о томъ — каже органъ Ribota — не можна и подумати. Противно треба на тое приготовитися, що колишне праве центрумъ, котре хотѣло ще 1873 завести реставрацію, видитъ, що съ смертею гр. Шамбора згинула найбольша перепона и що оно получится съ Орлеанистами. Черезъ те станеся монархична партія сильнѣйшою, а тымъ самымъ и небезпечною для републики. Щобы уйти небезпеченьства — каже згаданый органъ — треба всего уникати, що може подкопати основы теперѣшнои управы.

„Clairon“ оголошуе допись 22 легитимистичныхъ роботниковъ, котрй голосятъ свои жалѣ по поводу смерти „батька народа“ и кажутъ, що суть готовй выслати свого репрезентанта. — Рошфоръ намовляе Францію до союза съ Нѣмеччиною; онъ каже, що звѣстна статя въ „Nordd. Allg. Ztg.“ хотѣла лишь высондувати Французовъ. Бисмаркъ страшитъ Французовъ, щобы ихъ зовсѣмъ изолювати; потому будуе Бисмаркъ Польщу и вымѣнюе ея за Саксонію. Саксоньскій король бувбы королемъ польскимъ. Франціи позостае отже выборъ мѣжь Бисмаркомъ, а Александромъ III. Рошфоръ годится на Бисмарка. Франція досталабы тогды край, що стратила 1871 франкфуртскимъ миромъ.

Туреччина. Зъ Солуня доносятъ, що значне число розбишаковъ перейшло черезъ повнѣчну границю и грабятъ Монастырскій и Солуньскій вилеты. Рухъ той — якъ кажутъ — розпочався на чійсь даный знакъ. Всѣ розбишацкй отдѣлы суть добре узброенй и маютъ богато амуниціи. Министеръ войны выдавъ розказъ до всѣхъ войсковыхъ комендъ, щобы якъ найострѣйше переслѣдовали розбойниковъ и щобы не дозволяли выкуплювати ними забраныхъ полонниковъ. — Правительственна реорганизація поступае скоро на передъ. Рада министровъ приказала ввести въ житье буджетовый взорець, выробленый Веттендорфомъ-беемъ. Коли давнѣйше поодинокй ресорты жадали грошей на свои потребы en bloc, то теперь муситъ кожде министерство докладно подавати число своихъ урядниковъ, ихъ платню, надзвычайнй выдатки, именно на свѣтло, опалъ, потребы канцелярійнй и т. д. — Турецкій министеръ Саидъ-паша и Аарифи-паша достали ордеры Александра Невского и Белого Орла. — Князь чорногорскій згодився на нову турецко-чорногорску граничну линію. Вечеромъ мин. суботы выѣхавъ князь зъ Константинополя, зложивши султанови ще передъ тымъ пращальну визиту. Пограничный комисарь Беди-бей супроводжае князя. На сколько побытъ князя Чорногорского вилыне на полѣпшенье отношень мѣжь Турцією и Чорногорою, будучность покаже. Наколибы однакожь дѣйстно завязалася дружба мѣжь обома державами, булабы Чорногора однѣсенька держава на балканьскомъ повостровѣ, що потрафилабы жити въ згодѣ съ Туреччиною. — Отношеня Турціи до Сербіи не суть дуже щирй мимо всякихъ змагань зо стороны Сербіи. Доказомъ сего есть выданый недавно окружникъ, выданый турецкимъ министерствомъ на основѣ 12 арт. берлиньского конгреса. Въ окружнику томъ каже министеръ, що всѣ сербскй подданй въ Турціи маютъ бути трактованй подобно, якъ турецкй. Въ окружнику однакожь пропущене слово „подобно“, а сказано лишь „якъ турецкй подданй“. Сербскій посолъ заразъ запротестувавъ противъ тому. — Повножь не конче добрй суть отношеня Турціи съ Грецією. Справа добръ Вакуфъ ще не залагоджена.

Перу и Чиле. Не отъ нынѣ вже ведеся завзята борба Перуанцевъ съ Чиленами и завзятость тую може пояснити хиба лишь испаньске походженье обохъ народовъ. Нѣ судъ полюбовный, на котрый обѣ республики були давнѣйше згодилися, нѣ интервенція Соединеныхъ Державъ не повздержали ихъ отъ проливу крови. Теперь доносятъ знову зъ Лимы, столицѣ Перу, о великой битвѣ Перуанцевъ съ Чиленами коло Гвамахва. Два дни тревала канонада, а 10 линія о 6 годинѣ рано прійшло до властивои битвы, въ котрой около полудня станули розлючений вороги грудь противъ груди. Около 2 годины по полудни були Перуанцѣ змушенй уступати. Чилены уставили такъ свою конницю, що оттяли Перуанцямъ всякій поворотъ. Коли отже Перуанцѣ мусѣли вертати, розпочали Чилены мѣжь ними страшну рѣзню. Раненыхъ и убитыхъ Перуанцевъ було около 1000. Чилены отнесли свѣтлу побѣду; здобули 11 арматъ, 800 рушниць, одну хоруговъ и богато амуниціи. Въ битвѣ той було больше якъ 4000 Перуанцевъ, а только 1600 Чиленовъ.

НОВИНКИ.

— **На посады инспекторовъ** для Галичины представляе ц. к. рада школьна краева п. Гикля, директора IV-ои гимназіи и школьного радного, п. Студзиньского. Першій представленый есть на посаду инспектора школъ реальныхъ и учительскихъ семинарій, а другій на посаду инспектора школъ народныхъ въ краковскомъ.

— **Архіерей Іосифъ Сембратовичь** бувъ, по своимъ поворотѣ зъ Палестины, на авдіенціи у папы и здававъ справу зъ спостережень своихъ надъ станомъ католицкои церкви въ святой земли.

— **Архикнягиня Стефанія** повила въ недѣлю рано доньку, котрой буде на имя Елизавета. Около 11 годины рано загремѣло 21 пушечныхъ выстрѣловъ зъ цитадели львовскои и завѣдомило столицю Галичины о щасливомъ розвязаню жены престолонаслѣдника Австріи. По всѣхъ церквахъ и костелахъ отбулися благодарничй богослуженя, а вечеромъ засіяло цѣле мѣсто свѣтломъ илюминаціи. Зъ вежи ратуша хвилювала довгій часъ чорножовта хоруговъ, а подъ вечеръ замѣнено ей червоно-синею. Народный Домъ бувъ такожь пристроеный рускими и австрійскими флягами. Зъ вершка его спускалась синё-жовта хоругва и осѣняла ц. к. орла, помѣщеного на Народномъ Домѣ. Руске касино выставило на балконѣ чорно-жовту флягу. 7 музикъ войсковыхъ переходили улицями и грали улюбленй публичностею куснѣ и всѣ жителѣ Львова ворожили щастье новороженому недѣльному дитяти.

— **Новй церкви** зъ твердого матеріялу намѣряютъ побудовати слѣдующй громады: мѣсточко Бѣлый Камѣнь коло Золочева, громада Вороблики коло Рыманова и мѣсточко Мосты великй коло Жовкви. Пляны и кошторисы для тыхъ будовль выготовляются въ бюрѣ п. В. Нагорного во Львовѣ.

— **Якъ шануютъ рускй свята** на руской земли. Перемыскій мѣскій делегованый судъ карный вызначае термины для сторонъ рускихъ якъ разъ на самй найторжественнѣйшй дни и празники нашои церкви. Люде съ свѣдками тягнутся зъ подальшихъ сторонъ — и дармо зовутъ ихъ дзвоны до церкви, они спѣшатъ съ „wezwaniem“ до суду. Такъ получили завозваня на самъ день Усп. Пресв. Бцѣ 27 серпня с. р. Гавришко Василь зъ Мацьковичь, Козловскій Сенько въ Баповець и Гучикъ Денисъ зъ Середницѣ. (Може п. президентъ бувбы ласкавъ заглянути отъ часу до часу до календаря и не завзывати рускихъ селянъ въ рускй свята до суду. Ред.)—Але не только рускй селяне мусѣли въ той торжественный день тягатися по судахъ, але и нашй Русины воякй, стаціонованй въ Перемышли, пережили день першои Матки Божои, якъбы день будный, на муштрѣ на Болоню — били поклоны та не въ церквѣ, а на чистомъ поли. Консисторія руска внесла зъ того поводу, якъ зачуваемо, зажаленье до министерства — бо войскова старшина въ Перемышли вже то не першій разъ забула на руске свято.

(ω) **Зъ Перемышля** доносятъ намъ, що ученицямъ Русинкамъ заказано ходити до церкви. Рокъ школьный ледво розпочався, а вже рускй дѣвчата завчасу завертаютъ до Kościoła. Мы пытали родичевъ, чому дѣтей до церкви не привели при розпочатю року школьного. Они толковалися: казано намъ при записѣ привести дѣти на днесь до школы; а зъ школы завели ихъ учительки до костела. На богослуженю въ рускій церквѣ була одна ученица. Се до вѣдомости, кому слѣдуе.

(ω) **Колька сотъ людовыхъ учителевъ** увольнила Рада школьна краева безъ всякои причины и незавѣдомивши ихъ навѣть о томъ на передъ. Що се маe значити? Чи Рада школьна уважае сельскихъ учителевъ за паньскихъ наймитовъ, чи себе за якого дѣдича зъ Подоля, що навѣтъ неласкава була повѣдомити сихъ людей, щобы завчасу подъ зиму могли знайти собѣ кавалокъ хлѣба? Чи може думае Рада школьна, що одинъ учитель, для того що онъ не провизоричный, потрафитъ лекше дати самъ раду иногдѣ и сотцѣ дѣтей, якъ при помочи учителя провизоричного? Чи може Рада школьна хоче завести ощадность и для того зачинае отъ народнои просвѣты? Кто тамъ ей знае; фактомъ що у насъ polnische Wirthschaft!

— **Кропивницкого театральну трупу** принимаютъ всюды съ ентузіязмомъ. Онъ хочь и граe по большой части старй куснѣ, якъ „Наталка Полтавка“ и др., то они выходятъ подъ его режиссерствомъ такъ удачно и хорошо, що на его представленяхъ все повно зрѣтелевъ. О гостинѣ его труны въ Одессѣ отзываются одесскій часописи дуже похвально.

— **Благодать пропинаціи** сплываe на бѣдне село Чижиковъ подъ Львовомъ зъ рукъ ажь трехъ боговъ, чи тамъ дѣдичевъ. Кождый зъ нихъ будовавъ корчму въ селѣ и коза селомъ, одинъ другого старався пересадити тыми культурными закладами и такъ маe нынѣ Чижиковъ ажь 11 корчемъ, съ 24-ма родинами жидовскими, одинайцять жерелъ, котрыми бъe и залиe село горѣвка, одинайцять школъ розпусты и марнотравства.

— **Струсовско Микулинецкій** отдѣлъ товариства пчольничо-огородничого уряджае выставу поучаючу въ днихъ отъ 28 вересня до 1 жовтня 1883 въ Струсовѣ. Всѣ котрй тую выставу звѣдати хотятъ, если надошлютъ до 16 вересня 1883 1 зр. 50 кр., отримаютъ подводы зъ дворця желѣзницѣ въ Тернополи и назадъ до Тернополя, такожь и умѣщенье подчасъ выставы безплатно. Адресовати и квоты пересилати належитъ до Вп. Адольфа Рутки, бурмистра и касіера выставы въ Струсовѣ. Почта тамже.

— **Лѣтъ 50 якъ разъ** буде вже тому, коли студентъ Каммереръ, просиджуючій якесь политичне перестунство въ вязници (1833), робивъ тамъ, за призволеньемъ надзору, хемичнй експерименты и понавъ на помыслъ сѣрниковъ, або запалокъ, Чутя, що 50 лѣтный ювилей того вынаходу отпразнуютъ запалковй фабрики.

— **Ява и сусѣдній острови** потерпѣли страшно черезъ выбухи вулканичнй. Послѣдна депеша зъ Батавіи каже, що мѣсто Аньеръ на островѣ Явѣ цѣлкомъ знищене наглымъ, а нечаяннымъ приливомъ моря. Приливъ, що заливъ те гандлёве мѣсто, наступивъ въ наслѣдокъ выбуху вулкана на островѣ Каракатоа, що лежитъ въ морской тѣснинѣ помежи Явою и Суматрою. Погибшихъ людей множество, а шкоды необчислимй. Величезнй страты понесла провинція Явы, повнѣчна Батанама. Мѣста Тьерангенъ и Тельокбетонгъ знищенй также. Всѣ свѣтильнѣ морскй въ тѣснинѣ Сундайской пожерло море и лице тои тѣснины змѣнилось до крихты, а переплывъ по нѣй дуже небезпечный.

— **Зъ Панамы доносятъ** о выбуху вулкана на островѣ Аметепецѣ въ озерѣ Никарагуа. Дна 19 червня прорвалась лява изъ его внутра и потекла великою огняною струею на Лясъ-Пилясъ. Выбухови второвало землетрясенье, треваюче колька днѣвъ. Множество людей и скота погибло, знищенье страшне и всѣ що жило старалося лодками на сталу землю въ мѣста Гранаду и Ривасъ достатись. — Подобне нещастье случилося такожь въ тѣснинѣ „Сунда“. Тамъ высадило поверхъ

моря пять кратеровихъ стовбôвъ. 30.000 жителѣвъ, по бôльшôй части Китайцѣвъ утратило житье.

— **Округъ долиньскій** всякî вплывы порушаютъ нынѣ, щобы розôрвати єдноôть Русинôвъ. Одинî навязуютъ имъ на кандидата посольского ректора о. Бачиньского, другî дра Шараневича, а третî на „miłość Boga“ кажутъ ставити Гуппена, щобы не выйшовъ посломъ староста Бараньскій. Kurjer Lwowski одинъ намовляє Полякôвъ до попираня кандидатуры дра Огоновского говорячи, що вмѣсто подати Русинамъ братню руку, они волѣютъ ставити на посла такого чоловѣка якъ Гуппенъ, що продавъ жидамъ своє село, а въ соймѣ бувъ нулею; або зновъ такого якъ Бараньскій, котрый збôльшитъ лишь въ соймѣ число людей, що не маютъ нѣ власнои волѣ. нѣ политичнои мысли.

— **Въ повѣтѣ Перемышляньскôмъ** межи селами Болотнею а Янчиномъ напали жиды на 16-лѣтного хлопця, котрый самъ ѣхавъ возомъ дня 29 серпня вечеромъ, стягнули его зъ воза, заткали губу болотомъ, а самî втѣкли на возѣ. Конѣ съ возомъ по нынѣшный день пропали.

— **Въ дворѣ села Янчинъ** машина урвала лѣву руку гуменному, а все то черезъ неôтповѣдну строгôсть п. „rządcy“. За его урядованя пострадало 3-ехъ гуменныхъ по одноî руцѣ.

— **Шкоды починенî жидôвскими** погромами въ Екатеринославѣ выносятъ — пише „Одесскій Вѣстникъ“ — 61.100 рублѣвъ. Розграбленыхъ домôвъ було 346.

— **Бійте жидамъ шибы!** крикнувъ ктось пôдчасъ илюминациі на улици рускôй во Львовѣ и череда терминаторôвъ, челядникôвъ и т. под. посыпала градомъ камѣнье на жидôвскî ôкна. Жиды въ страхъ и въ однôй хвили позамыкали склепы. Однакъ ôтважнѣйшî кинулись на смѣльчака, давшого покликъ бити шибы и притримали его за помочею двохъ полицаѣвъ. Въ парадѣ зъ процесіею ведутъ его на полицію, коли передъ самымъ Народнымъ домомъ тысячь голосôвъ закричало: „Не дайте его! ôтбійте его!..“ Полициянты добули шаблѣ, а ту зновъ почулись голосы: „Сховати шаблѣ!“ Полициянты поховали шаблѣ, але товпа кинулася мимо того на нихъ и побила, однакъ не змогла вызволити вязня, бо въ оборонѣ сторожѣвъ публичного порядку стануло двохъ жовнѣрôвъ и кôлькохъ интелигентныхъ людей. Увязненый має 24 лѣтъ, называеся Мервардъ и єсть безъ занятя.

— **Зъ Рудокъ** пишутъ намъ: И въ нашôмъ мѣсточку зачалась борба съ жидами. Зъ недѣлѣ на понедѣлокъ 2 с. м. забавлялись вечеромъ мѣщане въ однôмъ шинку, до котрого прійшовъ такожъ и посесоръ Беньковой Вишнѣ, Гершъ Тайхеръ. Ôнъ повелѣвъ, не знати чому, мѣщанамъ выйти зъ шинку и взявши одного за плечѣ, выпхавъ его за двери. Зъобиженый мѣщанинъ ударивъ жида по лици и почалась бурда. Зробився гамôръ, сбѣглося множество жидôвъ, сбѣглися и мѣщане своимъ на помôчь и потурбовали жидôвъ. Жандармерія зробила порядокъ и одного мѣщанина замкнула, а жиды виновники цѣлои бурды выйшли, якъ все, свобôдно зъ аферы.

— **Сирôтка.** Чорнявеньке, худощаве, невеличкого росту появилось оно на перонѣ въ Харковѣ и хотѣло конечно ѣхати въ Одессу, а не мало карты. „Кто ты така? чого ты?“ спытали єи, а коли имъ не могла отвѣтити, взяли єи тай замкнули. Она щось шептала до нихъ, щось розповѣдала и руки до просьбы складала. Але що говорила, нѣкто не розумѣвъ, бо мова єи не була нѣкому знаєма. И клопôтъ мали уряды съ тою шѣснайцятилѣтною дѣвочкою; ажь зголосився якійсь матрозъ, що въ не однôмъ краю бувъ и не одну чувъ мову. Заговоривъ одною, заговоривъ другою, ба и третою и вже не знаю котрою зъ ряду мовою — а дѣвчина лишь плечѣ здвигала и сумно дивилась на него. Ажь попробувавъ котрогось зъ австральскихъ діяльектôвъ... Дѣвча стрепенулось, слезы покотились, а зъ грудей єи вырвавъ ся радôстный крикъ: „Се моя мова! се мôй рôдный языкъ!“ И щожь показалось? Показалося, що она донька властителя одного зъ островôвъ австральскихъ. Капитанъ якогось корабля, що приплывъ бувъ пôдъ ихъ островъ, звабивъ єи на покладъ и противъ волѣ повѣзъ єи ажь въ Харкôвъ и ту покинувъ... Нещасна сирôтка!

— **Пôвъ милiона фр. було** чистого доходу зъ одной забавы на Искіи, урядженои на користь нещасныхъ, що пережили страшну катастрофу. Отъ що значитъ правдива цивилизація, розвиваюча всѣ щедроты людского серця.

— **Число Американôвъ**, звиджуючихъ щорôчно Европу, подаютъ на 800.000, а грошѣ, що они ту лишаютъ, на 4 милiоны зр.

— **Коли буде илюминація въ Надвôрнôй?** Улицями Надвôрнои ходивъ, пише „Zgoda“ — сторожъ публичнои безпеки, трубивъ и голосивъ слѣдучій указъ батькôвъ народа зъ уряду громадского: „Буде лиминація, кождый має свѣтити свѣчки, бо якъ нѣ, то ся ôкна повыбиваютъ!“ — А коли? — „Коли? — не знаю.“

— **О радикальнôмъ средствѣ** противъ холеры. Було то єще за часôвъ панщины. Въ селѣ одного бесарабского панка показалась холера. Панокъ не надумувався довго, прикликавъ своихъ мужикôвъ и давъ такій указъ, що если кто западе на холеру, сейчасъ єму дôстанеся 50 рôзокъ... Ôнъ здержавъ слово и на чудо и диво, выздровѣли всѣ хорî, котрымъ те лѣкарство апликовалось. Панокъ увѣривъ самъ въ себе и повелѣвъ мужикамъ, щобы они и съ нимъ такъ поступили, наколибъ занедужавъ; та щобъ не дались нѣчимъ загрозити або ôтстрашити. Огъ и сталося такъ, що панокъ на правду занедужавъ холерою. Зôйшлися послушнî селяне тай кажутъ: „Ну пане! требабъ намъ тебе лѣчити“. — „„Ще не пора““ — ôтхрещувавсь дѣдичь — „„може й такъ, якось перейде.““ — „Нѣ, добродѣю, хороба въѣстся — такъ що потомъ не збудешся єи и сотнею рôзокъ. Начнемъ такой заразъ, а то ще умрешь и жаль намъ буде тебе добродѣю.“ — Просився панъ, грозивъ арештомъ, жовнѣрями, Сибирю — не помогло. И сердечнî мужики били его, били безъ памяти... але чи ôнъ ôтъ того выздровѣвъ, не пишутъ „Ст. П. В.“, котрî фактъ оповѣдаютъ.

— **Що край, то обычай.** Американьска республика Venezuela ставитъ кождому своему президентови памятникъ; що єи дуже много коштує, бо тамъ змѣняе президентъ президента такъ неожидано и часто, якъ погода въ цвѣтни. Алежь на всѣ єсть способôвъ и ощаднî patres et proceres славетнои республики постановили давати робити не цѣлу статую для кождого зъ своихъ президентôвъ, а тôлько бронзовый погрудникъ, або лучше сказати, лишь голову подобы президента, котру до бронзового тулуба, стоячого на высокôмъ пьедесталю, пришрубовуютъ. И тамъ стоитъ она поки не скинутъ президента, по чôмъ сю голову знимаютъ, щобъ на єи мѣсце пришрубовати подобизну нового властителя.

— **„Добре шалѣти, коли приступае.“** Въ Москвѣ, або страхъ-нудно, або дуже весело дѣеся панямъ, коли попали на помыслъ нового шпорту. „Бѣгаютъ конѣ на перегоны“ — сказали собѣ московскî дамы — „и чомужъ бы не мали бѣгати жѣнки? Урядѣмъ жѣночî перегоны!“ Якъ загадали, такъ и зробили. И що вечера ôтбуваются тамъ — въ саду, званôмъ еремитажь, перегоны жѣнокъ и дѣвчатъ высшого товариства. Въ коротенькихъ легкихъ сукеночкахъ и въ бѣленькихъ пончошкахъ, бѣгаютъ они о закладъ до меты, або переганяются на взаводы о вызначену надгороду. Вечеромъ дня 22-гого серпня бѣгали на вздогôнъ о закладъ панѣ: Акимова, Любомудрова, Любова, Муратова и Григорiева и перебѣгли въ 6-ёхъ минутахъ 1 версту и 150 сяжнѣвъ. Муратова перебѣгла въ пôвъ годинѣ 5 верстъ и 476 сяжнѣвъ, а Любова 5 верстъ и 466 сяжнѣвъ въ 32-охъ минутахъ. Першу премію, золотый дамскій годинникъ, выграла Муратова, а другу, золоту брязельетку здобула Любова. Алежь и було за що, бо перебѣгли щось 3 чверти милѣ.

— **Россія заводитъ** по вѣхъ портовыхъ и пограничныхъ мѣстахъ въ таможняхъ (урядахъ ôтъ мыта) телефоны; а въ таганрожскôй таможни комуникація межи бюрами, за помочею телефонôвъ вже перепровaджена.

— **(Дрôбнî вѣсти.** П. намѣстникъ Залескій повернувъ 1-го вересня до Львова. — Въ Дорошовѣ знищивъ пожаръ д. 28. серпня 48 домôвствъ. Въ огни згорѣло трое дѣтей и много худобы. Огонь бувъ пôдложеный. — На маневры пôдъ Львовомъ прибуває сюды желѣзницею зъ Черновець, Станиславова, Стрыя, Тернополя и Решова много войска. — Въ Коломыи згорѣло ночію зъ вторка на середу 3 камяницѣ въ рынку, а мѣжь ними гостинницѣ „руска“ и „нарôдова“. Пожарь пôйшовъ зъ стайнѣ готелю рускаго. — Въ селѣ Красномъ пôдъ Замостёмъ потяли пчолы на смерть селянина, що косивъ въ власнôй пасѣцѣ траву для худобы.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Митр. консисторія вставляеся до Президіи Нам. о каноничне согласіе для Мих. Костецкого на парохію Сновидôвъ; для запрезентованого Володимира Барановского на парохію Мужилôвъ; для Кароля Перепелиньского на парохію Борки великî.

Каноничну институцію получивъ Впр. кр. Василій Фаціевичь на крылошанина гремiяльного и зложивъ присягу дня 1 вересня на крылошанина митр. капитулы львôвскои.

Завѣдательство Воли гологôрскои дек. Унѣвского получивъ Евгенiй Ляховичь.

Презенту получивъ Михаилъ Баранъ на капелянію Бзовицю, дек. зборôвского.

На конкурсъ розписанî: 1) парохія Быткôвъ, дек. надвôрн., приватного наданя. Терминъ 25 жовтня. 2) Капелянія Довге съ прилуч. Моршинъ, дек. стрыйского, прив. над. Терминъ 25 жовтня 1883.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Бôльшій христіяньско-католицкій катехисмъ** для шкôлъ народныхъ. Зъ учебника І. Дегарба перевѣвъ и для греко-кат. обряда приспособивъ Алексѣй Тороньскій, професоръ религіи въ ц. к. реальнôй высшôй гимназіи въ Дрогобычи. Стоитъ оправный 48 кр. У Львовѣ. Въ цѣс. кор. накладѣ шкôльныхъ книжокъ Ставропигійского Института. 1883, малый 8°, 312 стор. — Книжка тая призначена для 3 и 4 клясы шкôлъ народныхъ, а взглядно такожъ для 5 и 6 клясы шкôлъ выдѣловыхъ. Уложенье сеи книжки ôтповѣдае зовсѣмъ правиламъ педагогiи, представленье предмету легке, ясне, и для дѣтей понятне, — языкъ чистый и для дѣтей цѣлкомъ зрозумѣлый. Мы тѣшимося появленемъ нового катехисму, бо дотеперѣшнî учебники могли такъ укладомъ якъ языкомъ дѣтей для науки религіи лишь знеохочувати.

Телеграмы „Дѣла“.

Богородчаны. Староста Лукасевичь выбраный посломъ 59 голосами.

Долина 4 вересня. Аполонъ Гуппенъ выбраный посломъ, одержавши 101 голосôвъ на 174. Рускій кандидатъ дръ Александеръ Огоновскій одержавъ лишь **72** голосôвъ!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. п-ь Е. Насальска въ Б. Ôтъ Васъ належатися намъ буде єще за IV кварталъ 4 зр.

Съ симъ числомъ розсылаеся Впредплатникамъ „Библот. найзн. повѣстей“ 1 и 2 аркушь повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рiслеръ старшій“.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(пошта и стація желѣзницѣ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожъ признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовî дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матерiялу и гармонiйный звукъ*.

Впрен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавî замовленя, котрî выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(25—36) *Иванъ и сынъ Антонiй Серафинъ.*

ул. Ôрменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякî приборы шкôльнî

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

„МЕРТВÎ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжечка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстаe 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (18—?)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

КУФРЫ

куферки, торбы и торбинки до похорожи — такожъ всякî приборы подорожнî

поручаютъ найдешевше

Братя Лянгнеръ

Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдателѣвъ шкôлъ.

ПРИБОРЫ ШКÔЛЬНÎ

яко то:

зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейды, губки

поручае

по якъ найдешевшôй цѣнѣ

К. М. Вознякъ

во Львовѣ ул. Ôрменьска ч. 6.

(на противъ „Народного Дому“).

Такожъ за порукою мѣсцевого предсѣдателя и одного зъ членôвъ „Рады шкôльнои“ даю повышî приборы на раты пôсля умовы.

Съ почтенiемъ

К. М. Вознякъ.

(Цѣнники на жаданье франко.)

Свѣчи церковнî

чистî, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшî цѣны и запрошую для того Вп. Кліръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКÎЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 5.

маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБÔТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавî взгляды Впч. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаeся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавî замовленя выконуютôся въ найкоротшôмъ часѣ. (9—12)

И. Вайнъ

во Львовѣ, при ул. Коперника ч. 22

поручае свôй

складъ образôвъ олѣйныхъ, и олѣйнодрукованыхъ: святыхъ, народныхъ, крайобразôвъ и т. т., якъ такожъ великî выборъ зеркалъ и рамъ золоченыхъ, бароковыхъ, листовыхъ, орѣховыхъ и рѣзьбленыхъ.

Приймае такожъ образы олѣйнî и олѣйно друкованî до **ôтновленя, натягненя и оправы въ рамы**, якъ такожъ **рамы до золоченя** по цѣнахъ якъ найумѣреннѣйшихъ.

Сплата ратами мѣсячными, такъ въ мѣсци якъ и на провинціи.

Выгôдну станцію, здоровый виктъ, родительску опѣку и старанну науку знайдутъ гимназiасты въ рускôмъ домѣ **ул. Куркова ч. 39. II.** (5—5)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зав. К. Беллярского.

Ч. 96. Львôвъ, Четверъ 25 серпня (6 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациn часописа „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть року . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Послѣдный выбôръ.

И знôвъ приходится намъ записати въ лѣтописи борбы о народнй права побѣду грубои силы! Мы стоимо передъ фактомъ довершеныхъ доповняючихъ выборôвъ въ округахъ Богородчаны и Долина, а результатъ ихъ, якій принесли телеграмы, выкликає на устахъ той гôркій ироничный усмѣхъ, котрымъ закованый въ желѣзнй пута велитъ ôтповѣдає на паругу окружаючихъ єго ворогôвъ. „Смѣйся! смѣйся лютый враже! — та не дуже“, ôтзываєся словами великого нашого поета народный геній на окликъ тріюмфальный нашихъ сусѣдôвъ — братôвъ. — Бо хочь и якъ прикро мусѣли вразити кождого телеграмы, звѣщаючй упадокъ нашихъ народныхъ кандидатôвъ, хочь и якъ сумный на першій поглядъ результатъ послѣднои борбы выборчои, то на дѣлѣ замѣтный особливожь въ округѣ выборчôмъ Богородчаны-Солотвина зворотъ до лучшого. Анализуючи близше акцію выборчу въ округѣ богородчаньско-солотвиньскôмъ, и порôвнуючи статистику голосôвъ, ôтданыхъ дня 4 л. вересня, съ ôтповѣдными даными зъ першого выбору, мусимо передовсѣмъ сконстатувати, що шансы руского народного кандидата значно пôдневслися, бо коли при першôмъ выборѣ староста Лукасьевичь мавъ о 39 голосôвъ бôльше ôтъ руского кандидата, то въ послѣднôмъ случаю переважило побѣду въ користь п. старосты лишь 9 голосôвъ. Зъ 72 голосôвъ, ôтданыхъ на него при першôмъ выборѣ, ôтпало 13, коли рускому кандидатови, що першимъ разомъ получивъ лишь 33 голосы, прибуло новыхъ 17. Цифры сй говорятъ найлучше, а аритметичне ихъ ôтношенье, котре кождый муситъ признати релятивно користнымъ, дає намъ поруку, що при енергіи и невсыпущôй працѣ нашихъ патріотôвъ наша побѣда буде совершенна. До того заключенія маємъ всяке право, коли обективно приглянемся полю борбы. Противникъ нашого селянина-кандидата, урядовый староста-кандидатъ зложивъ мандатъ посольскій лишь для ока и коли першимъ разомъ вплывъ польского комитету выборчого може заступленый бувъ бôльше становищемъ урядовымъ п. старосты, то при послѣднôмъ выборѣ дѣйствовали оба тй могучй факторы съ рôвною силою и доповнялися взаимно, бо звѣстно, що панъ староста не пôднявбыся бувъ поновного кандидованя, єслибъ сей крокъ єго не бувъ зыскавъ санкціи „rządu moralnego“. Якй були въ сихъ ôтношеняхъ шансы побѣды для селянина-кандидата, зъумѣє оцѣнити той, кто живе въ нашôй богоспасаємôй Галичинѣ, а єсли помимо того борба выборча выказує такъ користный релятивно результатъ, то се доказомъ, що селяневыборцѣ прійшли до пôзнаня своихъ конституційныхъ правъ и народныхъ обовязкôвъ.

Не такъ може користно представляєся ôтношенье голосôвъ въ округѣ выборчôмъ: Долина-Болехôвъ, где при незмѣненôмъ числѣ голосôвъ, упавшихъ на руского кандидата, єго противникъ стративъ лишь 3 голосы. Кто однакожь придивився близше борбѣ выборчôй, кто пôзнавъ близше єи теренъ, той муситъ признати, що єи результату не належитъ легковажити. Якихъ средствъ уживано зъ стороны противника для забезпеченя побѣды и якй факторы содѣйствовали пересадженю кандидата противного табора, илюструє найлучше умѣщена понисше телеграма. И при всѣй хитрости сильного противника, при цѣлôй завзятости и могучихъ вплывахъ не утративъ рускій кандидатъ въ порôвнаню съ результатомъ першого выбору анѣ одного голосу, а всѣ 72 выборцѣ-патріоты, що и давнѣйше стояли неустрашимо при народнôмъ прапорѣ, не ôтступили єго и теперь. Симъ разомъ не довела ще вправдѣ праця нашихъ патріотôвъ до ефективного результату, але на кождый случай єсть и тріюмфъ нашихъ противникôвъ предвчасный. Мы маємъ повне право сконстатувати, що ôтъ часу послѣдныхъ загальныхъ выборôвъ до сойму поступило самопôзнанье народне одинъ крокъ на передъ. Послѣдна неудача показує ще недостачи въ нашôй организаціи и свѣдчитъ, що мы ще всего не зробили, що належало зробити. Най она намъ буде наукою и пересторогою на будучнôсть, а коли почутье правъ и обовязкôвъ народныхъ запуститъ ще глубше корѣнь въ масахъ народа и обôйме всѣ круги нашои суспôльности, коли всѣ нашй правыборцѣ научатся дорожити своими конституційными правами и спôзнаютъ, що голосъ ихъ рѣшає посередно о ихъ добрѣ и доли ихъ дѣтей, тогды повѣрятъ они право заступаня ихъ лише такимъ людямъ, що не налякаются жадныхъ посторонныхъ урядовыхъ и неурядовыхъ вплывôвъ, але якъ вольнй обыватель сповнятъ свôй почетный обовязокъ.

Перевороты въ галиц. шкôльництвѣ.

Ôткрываючи тогорôчну сесію Сойму краєвого подавъ маршалокъ, п. Зибликевичь, сумный фактъ до вѣдомости послôвъ, що 2013 громадъ въ Галичинѣ не посѣдає по нынѣшный день у себе нѣякои школы народнои. При тôмъ радивъ п. маршалокъ, щобы на будуще найвысша шкôльна власть краєва менше дбала о поправу и добре вѣнованье уже существуючихъ шкôлъ народныхъ, а бôльше того доложила свого стараня до засновуваня хотяйбы и не такъ дуже стрôйныхъ а менше коштовныхъ шкôлъ въ кождôй громадѣ.

Противъ сего провкту маршалка краєвого выступивъ на тôйже самôй сесіи соймовôй бувшій намѣстникъ, гр. Потоцкій и въ своѣй инавгураційнôй бесѣдѣ похваливъ навѣть систему, якои придержувалася дотеперь Рада школьна краєва при закладаню народныхъ шкôлъ, и попри котрôй дбано бôльше о добрй, хотяй и не численнй, якъ о многй, а недостаточно устроєнй и вывѣнованй школы. Галицке дневникарство ôтнеслось рôвножь неприклонно до провкту маршалкôвского, а пропонованй нимъ школы народнй названо дякôвскими.

По тыхъ заявленяхъ минувъ рôкъ, а вересень принѣсъ намъ тую несподѣванку, що наразъ Рада школьна краєва, опершись на рескриптѣ министерства просвѣты зъ дня 24 серпня 1883 до ч. 8250 ôтпустила за однымъ почеркомъ пера кôлькасотъ учителѣвъ народныхъ и замкнула имъ платню.

На найновѣйше розпорядженье Рады шк. краєвои пôднявся зъ всѣхъ сторôнъ ропôтъ. Дневники станули въ оборонѣ такъ нечаянно димисіонованыхъ учителѣвъ и представили всю рѣчь въ такôмъ свѣтлѣ, будьтобы въ цѣлôй справѣ найвысша власть школьна краєва поступила собѣ самовôльно и дуже драконично.

Такъ однакожь не єсть. Розпорядженьемъ Рады шк. кр. не димисіоновано стало поставленыхъ учителѣвъ съ кôнцемъ вересня, а лишь тыхъ заступникôвъ учительскихъ чи помôчникôвъ, котрй за рôчною ремунерацією ôтъ вересня до вересня були занятй веденьемъ паралельныхъ клясъ въ поодинокихъ численныхъ школахъ народныхъ. Помôчника такого принимано съ початкомъ шкôльного року на одинъ рôкъ, на часъ существованя паралельнои клясы, а кождый зъ нихъ знавъ о тôмъ добре, що съ слѣдующимъ рокомъ становище єго єсть зависиме ôтъ того, чи яканебудь школа народна на селѣ буде або не буде посѣдати паралельну клясу.

Удержанье такихъ паралельныхъ клясъ при численнѣйше посѣщаныхъ школахъ народныхъ стояло рôчно надъ 100.000. Тожь, о скôлько насъ поинформовано, зробивъ въ сѣмъ роцѣ п. маршалокъ краєвый рôдъ stricke, замкнувъ сей фондъ стотысячный, а Рада шк. краєва, знайшовшись въ безвыхôднôмъ положеню, мусѣла противъ своои волѣ звинути всѣ паралельнй клясы въ згаданыхъ сѣльскихъ школахъ, а помôчникамъ замкнути ихъ дорочну ремунерацію. Вина за цѣлу сю немилу для стану учительского справу спадає проте лишь на маршалка краєвого, котрый, якъ довѣдуємось, хоче въ сей спôсôбъ насильно ввести въ житье свôй высше згаданый провктъ шкôльный, а задержаный фондъ обернути на заснованье новыхъ шкôлъ народныхъ въ тыхъ 2000 громадахъ, що по нынѣ ще не маютъ у себе нѣякои школы.

П. маршалокъ хоче при тôмъ зробити не малый переворотъ въ системѣ науки шкôлъ народныхъ и єсть того мнѣнія, що одинъ учитель потрафитъ дати собѣ раду въ кождôй, хотяйбы и найчисленнѣйше посѣщанôй школѣ, єсли ôнъ денну працю розложитъ собѣ въ сей спосôбъ, що одному ôтдѣлови школярѣвъ буде подавати науку передъ полуднемъ, а другому по полудни.

Сему мнѣнію супротивилася, якъ зачуваємо, Рада школьна краєва, годѣ однакожь рѣшити, кто зъ тои борбы о систему научаня выйде побѣдоносно. П. маршалокъ хоче видко въ грядущôй сесіи сôймовôй выступити съ своимъ новымъ провктомъ передъ послôвъ и позыскати для него бôльшôсть сôймову. Въ єго оборонѣ промовляє на теперь той фактъ, що черезъ заснованье новыхъ 2000 народныхъ шкôлъ, стôлькожь громадъ и дворôвъ причинится до помноженя фонду шкôльного краєвого, котрый тягаръ они до теперь не поносили, —

Воскресшій княжій городъ.

(Дальше.)

Коли такъ въ самôй близькости ôткрыто аж три розвалины, показалася потреба оглянути такожь лѣпше всѣ оставшйся памятники будôвництва въ дальшôмъ околѣ. Село Крылосъ, що лежитъ на полудне ôтъ Галича надъ Луквою, має церковь збудовану ще въ 1584 р., котра очевидно лежитъ на старшихъ фундаментахъ. Вже 1880 р. доказавъ дръ Шараневичь, що она єсть монастырскою церквою св. Ивана, котра стояла поза старокняжимъ городомъ Галичемъ и о котрôй споминаєся въ Ипатіевскôй лѣтописи пôдъ р. 1188. Близше осмотренье потвердило той поглядъ; зарисы єи присподнои будовы показалися старою византійскою будовою въ 13 або 12 столѣтя. Въ кôнци приступлено до церкви нового Галича, при чôмъ показалося, що она походитъ зъ чотырнайцятого столѣтя и що она збудована вправдѣ въ византійскôмъ стилю, але не показує зовсѣмъ чистыхъ формъ; дальше, що она зовсѣмъ не збудована зъ добôрного матеріялу, тôлько въ звычайного мѣсцевого вапняку, пôдчасъ коли присподна будова и нарôжнй стовпы другихъ церковь збудованй съ карпатского пѣсковця. Коли въ кôнци оглянено польскій замокъ, котрый доси уважано за дуже старый, показалося, що муры єго збудованй по части зъ останкôвъ розваленои церкви, такъ що тамъ знайшлися навѣть камѣнни квадраты старыхъ будôвлей зовсѣмъ въ добрôмъ станѣ. Такожь и часть старого ратуша галицкого показалася дуже старою; єсть такожь колишный францисканьскій монастырь зъ часôвъ Казимира великого; въ двохъ мѣсцяхъ, що ще не розкопанй, показуютъ мѣсце, где стояли старй церкви; въ лѣсѣ знôвъ, що припирає до розвалины коло Бѣдуня, находятся сѣмъ горбикôвъ, котрй дуже правдоподôбно мѣстятъ въ собѣ останки старыхъ будôвлей. Такъ отже цѣла выжина, котра нынѣ або чисте поле або по части лѣсомъ поросла, єсть засѣяна въ полудня на пôвнôчь численными памятниками оживленои бувальщины. Навѣть надъ самымъ Днѣстромъ, пониже монастыря св. Станислава суть два поля, одно такъ званый „мнискій садъ“, а друге „на гробискахъ“, где выкопано множество черепôвъ зъ урнъ и численнй людскй кости, такъ що се мѣстце здаєся бути на певно кладовищемъ старого Галича.

Результатъ сихъ обширныхъ дослѣдôвъ списавъ проф. Захарієвичь въ двохъ розвѣдкахъ, котрй появилися такожь въ часописи „Dźwignia“, а до котрыхъ дръ Шараневичь додавъ обширнй историчнй поясненя. Придержуючись доказанои мѣсцевости и увзглядняючи ôткрытй памятники, розказує ôнъ по третій разъ исторію Галича. Передовсѣмъ треба теперь було пояснити добре звязь княжества съ всходомъ и слѣдити за переносомъ культуры, котра напевно зъ ôтти мусѣла переходити, а слѣды котрои въ будôвляхъ ясно показуются. Якъ однакожь въ сихъ будôвляхъ византійскій стиль мѣшаєся поволи съ романьскимъ, такъ такожь треба було и въ исторіи державного устрою доказати тов, що тутъ натыкаєся лишь образово: якъ и въ сѣмъ вплывъ всходу поволи слабне и уступає поволи сильно напираючôй культурѣ заходу. Въ сѣй замѣнѣ всходнои культуры захôдною, въ тôмъ великаньскôмъ процесѣ перемѣны лежитъ историчне значенье руского княжества, а тымъ самымъ и руского народа.

Вплывъ всходу на початки розвою рускои державы можна доказувати на всѣлякій спосôбъ; насамперед ôтдѣливаньемъ христіянства, що зъ Византіи прійшло до Русинôвъ за Володимира Вел., потомъ спорôдненьемъ рускихъ князѣвъ съ византійскими царями, перебуваньемъ византійскихъ князѣвъ, царѣвъ и архіерѣвъ въ Галичи, а наконець торговельными ôтношенями съ Кіевомъ и съ самымъ Цареградомъ. Для послѣдного яснымъ доказомъ єсть грамота зъ 1134 р., въ котрои показуєся, що галицкй колоніи розтягалися аж по Дунай, бо Галачь въ дорѣчю Серета называся малымъ Галичемъ, т. є. колонією Велико-Галича. Въ кôнци знаємо о военнôмъ походѣ Володимира Вел. до Крыму (988) и о походѣ єго внука Володимира Ярославича до Константинополя 1043. Сынъ послѣдного, Ростиславъ, перебувавъ ôтъ 1064—1066 въ Тмуторокани надъ рѣкою Кубанемъ и тамъ такожь померъ. Єго строѣвъ тамъ якійсь Грекъ и ôнъ похороненый тамъ въ церквѣ Матери Божои. Сынъ єго Володарь панувавъ вже въ Перемышли, а сего сынъ знôвъ вже въ Галичи. Коли въ Ипатіевскôй лѣтописи говорится о смерти сего послѣдного, споминаєся такожь и о преображеньскôй церквѣ, що стояла недалеко княжои палаты, котрои стиль на всхôдъ указувавъ; ôнъ занедужавъ, якъ выйшовъ зъ сеи церкви (1152).

Щобы означити мѣсце предметôвъ штуки, походячихъ зъ всходу, служатъ намъ яко жерела Ortliebi de fundatione monasterii Zwifildensis (Mon. Germ. Pertz) и Herborti vita sancti Ottonis въ 12 столѣтя, где говорится о скарбахъ, якй пôславъ перемыскій князь Володарь, схопленый пôдступомъ, до Кракова. Пôсля Длугоша складались они въ 12.000 гривенъ срѣбла и 50 срѣбныхъ судинъ de opere graeco, котрй (пôсля Герборта) чотырма кôньми и верблюдами привезено до Кракова.

Ôтъ 1152—1187 панувавъ Ярославъ Осмомыслъ, котрому Галичь завдячує свôй блескъ; по єго смерти занявъ Галичь Беля III, король угорскій, для свого сына Андрея и державъ єго цѣлый рôкъ. Съ смертею Ярослава вымирає родина Ростиславичѣвъ (1198). Ôтъ теперь заволодѣвъ краємъ Романъ, князь Володимирскій, а єго рôдъ панує теперъ ôтъ 1199—1338; держава Романа сягала теперь ôтъ Карпатъ аж по Днѣпро, бо и Кіевъ бувъ пôдъ єго властею. Романъ погибъ 1205 пôдъ Завихостомъ надъ Вислою въ битвѣ съ Поляками; ôнъ зô-

а просвѣщенье въ загалѣ обо̂ймe всю Галичину.

То̂лько для поясненя факту о димисіоно̂ваныхъ помо̂чникахъ шко̂лъ народныхъ.

Отверте письмо

до дотычныхъ высокихъ автономичныхъ властей краевыхъ и высокихъ ц. к. властей краевыхъ и державныхъ.

По̂дписанѝ члены Рады повѣтовои турчаньскои въ групы меншихъ посѣлостей, выбранѝ до тойже рады р. 1880, але не дѣйствуючѝ до нынѣ, знаходятся въ дуже невыносно̂мъ положеню, а то по то̂й просто̂й причинѣ, що уставу, обовязуючу въ Галичинѣ о репрезентаціи и ординаціи выбирательно̂й повѣтово̂й, санкціоновану нашимъ найяснѣйшимъ Монархомъ въ Вѣдни дня 12 серпня 1866, въ наше̂мъ турчаньско̂мъ повѣтѣ зовсѣмъ запо̂знано. Тое совершенне запо̂знанье высше реченои уставы въ турчаньско̂мъ повѣтѣ есть подво̂йне и власне длятого впроваджуе насъ всѣхъ въ невымовне удивленье.

И такъ §. 14 згаданои уставы о репрезентаціи повѣтово̂й каже: „Рада повѣтова выбираeся на три лѣта, вынявши случай, предвиженый въ §. 53“ — а той §. 53 каже такъ: „Намѣстникъ може розвязати раду повѣтову. Радѣ служитъ рекурсъ до властивого министерства. Рекурсъ сей не маe силы повздержительнои. Найдальше до шѣсть недѣль по розвязаню рады муситъ бути розписаный новый выбо̂ръ. Намѣстництво въ порозумѣню съ выдѣломъ краeвымъ предпрійме средства, потрѣбнѝ для тымчасового залагодженя справъ, ажь до установленя новои рады повѣтовои.“ Помимо тыхъ двохъ параграфо̂въ, котрѝ ясно и на всякѝ евентуальности подаютъ директиву, урядуе въ турчаньско̂мъ повѣтѣ рада пов., выбрана еще р. 1874, безъ перервы до нынѣ — отже не три роки, якъ устава приказуе, але девять лѣтъ. Высоке ц. к. намѣстництво розписало було правда въ своѣмъ часѣ выборы до рады повѣтовои турчаньскои, разъ р. 1877, а другій разъ р. 1880 и выборы на дѣлѣ переведено — но якъ выбрану раду повѣтову р. 1877 не допущено до урядованя, такъ и выбрану р. 1880 не допускаютъ до нынѣ до чинности. Вжежь то ясно якъ на долони, що тымъ способо̂мъ устава совершенно запо̂знаeся. Но якъ высше сказано, тое игнорованье реченои уставы есть подво̂йне. § 7 реченои уставы о репрезентаціи повѣтово̂й каже: „Рада повѣтова состоитъ зъ 26 члено̂въ“. §. 15 тойже уставы каже: „На мѣсце члена рады, уступаючого передъ уплывомъ періоду выбирательного, выбраный буде безъ о̂тволоки до рады на дальшій часъ сего періоду новый членъ зъ групы, до котрои уступаючій належавъ“. §. 16 тоиже уставы въ друго̂й половинѣ каже: „Постоянно уступаючого члена выдѣлу заступитъ рада при перво̂мъ зо̂браню новымъ выборомъ на дальшій часъ періоду выбирательного. Превеса або его заступника постоянно уступаючого повинна заступити рада найдальше до 30 днѣвъ новымъ выборомъ на дальшій часъ періоду выбирательного“. Если тіи наведенѝ параграфы згаданои уставы застосуемъ до рады повѣтовои турчаньскои, выбранои р. 1874 и урядуючои до нынѣ, то муситъ кождый признати, що на дѣлѣ правно нема о̂тъ ко̂лькохъ лѣтъ правнои автономичнои репрезентаціи повѣтовои въ турчаньско̂мъ повѣтѣ. Вже въ шематизму краeвого за ро̂къ 1883 можна видѣти, що въ радѣ повѣтово̂й турчаньско̂й, выбрано̂й еще р. 1874, вакуе въ бо̂льшихъ посѣлостей 4 мѣстця, а въ меншихъ посѣлостей 4, и тіи не суть обсаджены. Тіи мѣстця не завакували тогды, якъ той шематизмъ укладано — то̂лько тѝ мѣстця суть необсаджены о̂тъ ко̂лькохъ лѣтъ. Но въ реченôмъ шематизмѣ блудно есть наведене число 8 бракуючихъ членôвъ; есть ихъ бо̂льше, бо 12. Хочь майже половина членôвъ рады повѣтовои, выбранои еще 1874 року, вымерла, або зъ повѣту вывандрувала, то на ихъ мѣстце нѣкто нѣколи жадныхъ выборо̂въ не розписуваvъ и розумѣeся нѣкто нѣкого не выбиравъ, що зовсѣмъ супротивляeся наведеному §. 15. Но не конець на то̂мъ. Заступникъ презеса выбранои рады повѣтовои р. 1874, умеръ р. 1880, а его мѣстце такожь опорожнене до нынѣ, що супротивляeся выразно §. 16 реченои уставы. Но идѣмъ еще дальше. §. 32 тои уставы выразно каже: „Документы, выданѝ именемъ репрезентаціи повѣтовои, маютъ бути по̂дписанѝ черезъ презеса або его заступника и черезъ двохъ членôвъ выдѣлу повѣтового“. Помимо ясного жаданя сего параграфу выходятъ документы о̂тъ рады повѣтовои турчаньскои по̂дписанѝ якимсь Брысевичомъ, котрый нѣчимъ не есть — нѣ презесомъ, нѣ его заступникомъ — отже тѝ документы не маютъ жадного значеня. Въ загалѣ нема жаднои правнои дѣяльности рады повѣтовои въ турчаньско̂мъ повѣтѣ, а зъ наведеного наглядно слѣдуе, що устава высше наведена о̂тносительно рады повѣтовои въ Турцѣ есть подво̂йно и оригинально игнорована. Додаeмо до сего, що податокъ автономичный повѣтовый стягаeся точно щоро̂чно зъ жителѣвъ нашого повѣта, а если рада повѣтова подво̂йно неправна, то и стяганье податку подво̂йно несправедливе. Що въ повѣтѣ найменшого ладу нема, то розумѣeсь само про себе, — о то̂мъ всѣ знаютъ.

По̂дписанѝ, выбранѝ до рады повѣтовои турчаньскои р. 1880, взяли о̂тъ своихъ выборцѣвъ на себе обовязокъ ихъ интересы въ повѣтѣ заступати; но щожь, — ихъ до нынѣ не припущено до дѣйствія въ то̂й радѣ. По̂дписанѝ робили, що могли, щобы були въ станѣ обовязкови на нихъ вложеному о̂тповѣсти, но годѣ, все дарма. На нашихъ 20 представлень нѣкто до нынѣ и однымъ сло̂вцемъ не о̂тповѣвъ. Якъ по̂дписанѝ, такъ и ихъ выборцѣ прійшли вже теперь до того певного переконаня, що для нихъ выняткова право не существуe. Дальше протестувати противъ незаконности до нѣчого не придасться; о сѣмъ мы досвѣдомъ поученѝ. Але о одну рѣчь смѣемо отверто П. Т. дотычнѝ высокѝ власти просити — и доти будемъ публично наше прошенье заявляти, доки не будемъ мати о̂тповѣдного вдоволеня. Наше прошенье есть слѣдуюче: Доходятъ и въ закуткъ нашои краины зъ ро̂жныхъ сторо̂нъ нашого краю сумнѝ вѣсти о ро̂жнородныхъ дефравдаціяхъ, поповненыхъ институціями автономичными. Тѝ сумнѝ вѣсти занепокоили и нашихъ выборцѣвъ-селянъ, жителѣвъ турчаньского повѣта. Пытаются они насъ по̂дписаныхъ дуже часто — чи вѣдомо намъ въ яко̂мъ ладѣ суть интересы грошевѝ рады повѣтовои турчаньскои? Мы по̂дписанѝ не знаемъ, що на тое о̂тповѣсти. Особливо дивуе тутъ всѣхъ, що въ радѣ повѣто̂вой и въ всѣхъ громадахъ турчаньского повѣта господарuсь безъ найменшои контролѣ. На домѣръ того всего розсѣваются дивоглядѝ вѣсти, межи иншими, що акты дотычно веденя справъ грошевыхъ въ радѣ повѣто̂вой турчаньско̂й погинули; або що выпожичуeсь фаворитамъ грошѣ безпроцентово.

По̂дписанѝ самѝ не припускаютъ нѣчого злого — но але и не суть въ силѣ нѣкому дати незбитѝ доводы о фалшивости тыхъ слухо̂въ о̂тносно спроневѣрень або злои господарки грошемъ публичнымъ.

Мы по̂дписанѝ просимо, кого слѣдуе, о присланье вправного ликвидатора, щобы тойже перевѣвъ шконтръ господарки грошевои въ турчаньско̂й радѣ повѣто̂вой, почавши о̂тъ ея существованя ажь до нынѣ. Намъ вдаeся, що турчаньска рада повѣтова не чула и не знаe нѣчо о яко̂мъ шконтрѣ.

Щобы П. Т. дотычнѝ высокѝ власти були наглядно переконанѝ о нашихъ щирыхъ замѣрахъ, то готовѝ всьмо оффѣровати на выдатки ликвидаторскѝ зъ бѣдного нашого удержаня яко хлѣборобо̂въ 24 зр. а. в., але по̂дъ тымъ условіемъ, щобы по̂дписанымъ во̂льно було зъ межи себе выбрати двохъ мужей довѣрія, котрымъ бы право прислужало свѣдками бути, якъ тая ликвидація переведена буде.

Турка дня 22 серпня (3 вересня) 1883.

Григорій Чайковскій	Корнилій Яворскій
Щастный Салямонъ	Василій Фидыкъ
Стефанъ Тырикъ	Игнатъ Павлюхъ
Иванъ Нестеръ	Семенъ Рѣзакъ.
Михайло Бигаръ	Стефанъ Васьовъ
Щастный Кречковскій	Яковъ Гайгель.

ДОПИСИ.

Зъ Тернополя.

(△) Факты непошанованя рускихъ святъ судовыми властями въ Перемышли, про котрѝ подано вѣсть въ послѣдно̂мъ числѣ „Дѣла“ лучаются и въ нашо̂й подо̂льско̂й столици, и характеристичнѣйшѝ они тымъ, що п. К., президентъ тутейшого суду, есть самъ зъ роду Русиномъ и теперь ще бодай належитъ до исповѣдniко̂въ греко-католицкого обряду. Читателѣ „Дѣла“ пригадуютъ собѣ сумну исторію господаря-Русина зъ Стѣнки, котрого тяжко побили тернопо̂льскѝ жиды за то, що переконавшися о лихо̂мъ товарѣ и неретельности жидо̂вского купця выйшовъ зъ склепу и не хотѣвъ у него купувати. Героемъ аферы бувъ жидъ Салямонъ Корно̂люмъ, котрый въ своѣй заѣлости посунувсь до того, що Федька Паньчишиного ударивъ въ голову кильограмомъ. Наслѣдкомъ сего упавъ селянинъ безъпритомный на землю и о̂тнесеный до шпиталю, пролежавъ тамъ 9 днѣвъ. Думаючи, що вже подужавъ, просивъ, щобы его о̂тпущено до дому, но прійшовши до Стѣнки, захорѣвъ на ново и бувъ черезъ 8 недѣль совсѣмъ неспосо̂бный до працѣ. На то̂й по̂дставѣ внесла ц. к. Прокураторія державна въ Тернополи актъ обжалованя противъ Салямона Корно̂люма о тяжке ушкодженье, а п. президентъ тернопо̂льского окружного суду, выѣзджаючи на урльопъ, не знати, чи черезъ „zapomnienie“, чи може „dla idei zrównania kalendarzy“ выznaчивъ головну розправу на самъ день рускаго Успенія Пр. Богор., хочь такъ пошкодованый, якъ и свѣдки суть Русинами. Дня 15 (27) серпня с. р. рано зо̂брався отже въ сали розправъ трибуналъ, (въ котрого складъ, кажучи мимоходомъ, входивъ такожь оденъ судія Русинъ, греко-католицкого обряду), а предсѣдатель трибуналу выкликавъ справу: „Salamon Kornblum“. Коли прійшло до переведеня доказу вины, показалося, що свѣдка Ивана Лысочаньского не ма въ судѣ и судъ, радъ не радъ, мусѣвъ о̂тложити розправу до пополудня, розславши возныхъ и полиціянто̂въ, щобы тымчасомъ за свѣдкомъ глядѣли. По великихъ трудахъ удалося въ ко̂нци мѣйскому полиціянтови въ товпѣ народа зо̂бравшогося коло церкви Успеньскои на храмъ, о̂тшукати Ивана Лысочаньского, котрого спровадженo до суду. — Свѣдокъ — жидъ Ляйбъ Ляйферъ, котрый въ слѣдствѣ зо̂знававъ на некористь обжалованого, вачавъ при розправѣ выпиратися давнѣйшихъ своихъ зо̂знань и толкувався, що уступъ его зо̂знань, где о̂нъ уживъ слова „bił“ належитъ розумѣти такъ, будьтобы обжалованый: „był“ = бувъ лишь на мѣстци аферы, а не бивъ. Конфронтація его съ другимъ наочнымъ свѣдкомъ, выказала неправду зо̂знань зложеныхъ при розправѣ, а наслѣдкомъ того засудивъ его судъ за криву присягу на 2 мѣсяцѣ вязницѣ. Справа Корно̂люма зако̂нчилася засудженьемъ его на 3 мѣсяцѣ вязницѣ. — Що до правнополитичнои стороны вымѣру справедливости въ тернопо̂льско̂мъ судѣ, не можна промовчати, що вызначуванье терmино̂въ до розправы для рускихъ сторо̂нъ въ рускѝ свята практикуeсь у насъ не о̂тъ нынѣ, а ту пригадаемъ лишь оденъ фактъ лучившійся тутъ передъ двома роками. Розправа вызначена зо̂стала въ одно̂й карно̂й справѣ на самъ свѣтлый во̂второкъ, а позаякъ гдеякѝ свѣдки мешкали о ко̂льканайцять миль о̂тъ Тернополя, бо коло Мѣльницѣ, где не ма комуникаціи черезъ желѣзну дорогу, то мусѣли йти на терminъ до суду на самъ Великдень. Чи по̂до̂бне трактованье святъ рускихъ въ округѣ выключно руско̂мъ много причинится до по̂днесеня поваги судовництва, най на се о̂тповѣсть властива власть — намъ вдаeся, що не богато.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Ческа школа на Фаворитенъ въ Вѣдни*), за котрою свого часу вступався такъ енергично въ нисшо-австрійско̂мъ соймѣ проф. Масенъ, все ще не во̂йшла въ житье и стрѣчаe на кождо̂мъ кроцѣ найбо̂льшѝ трудности. Якъ доносятъ „Politik“ — выдала рада шко̂льна резолюцію, що ро̂къ шко̂льный маe зачинатися не 1, але ажь 15 вересня. Не знати, що споводувало таке розпорядженье и якъ оно умотивоване, Чехи однакожь, що маютъ зъ сеи школы корыстати, не безъ раціи по̂дносятъ, що подо̂бна мѣра есть способна значенье еи въ поро̂внаню съ другими понижити. — Проф. Масенъ о̂тповѣвъ недавно ческимъ дамамъ, котрѝ выслали ему були за оборону ческои школы адресу, а либерально-нѣмецка праса, репродукуючи его письмо, не щадила злобныхъ примѣтокъ. Но мимо всѣхъ напастей нѣмецкихъ шовинисто̂въ есть проф. Масенъ загально поважаный и маe бути для своихъ заслугъ на поли науки покликаный до палаты пано̂въ.

(*Межи Австрією а Румунією*) навязанѝ переговоры въ справѣ дунайско̂й. Якъ довѣдуeся вѣденьскій кореспондентъ „Münchner Allg. Ztg.“, не думаe Австрія зовсѣмъ зречися права голосу въ мѣшано̂й комисіи, бо фактъ, що австрійско-угорска монархія маe на Дунаю найбо̂льшою силою оправдуючѝ си претенсіи до бо̂льшого вплыву, позаякъ ей ходитъ не то̂лько о интересъ загально европейскій, але и о власный, и такъ якъ Англію нѣщо не обходилобы, яка держава есть краeмъ прибережнымъ на каналѣ Суезко̂мъ, и она не далабы собѣ выдерти гарантій свобо̂днои, на власно̂мъ правѣ опертои плавбы морскои, такъ само не обходитъ и Австрію, кто поселився по березѣ Дунаю.

(*Намѣстникъ Дальматіи, бар. Іовановичъ*) бувъ недавно на авдіенціи у цѣсаря, а опо̂ля конферовавъ съ гр. Таффе. Гдеякѝ газеты доносятъ, що прійшло межи бар. Іовановичемъ а гр. Таффе до порозумѣня и що президентъ министро̂въ рѣшився задержати генерала Іовановича на дальше на становищи намѣстника въ Дальматіи.

(*Вѣдeньскій Fremdenblatt*) подаe по̂дъ заг. Centralisirung des Staatseisenbahnbetriebes цѣкавѝ данѝ що до проектованои организаціи зарядо̂въ державныхъ желѣзныхъ доро̂гъ. По̂сля информаціи тои газеты министерство торговлѣ поробило вже всякѝ приготовленя, щобы галицка трансверзальна желѣзница, на котро̂й маe на слѣдуючій ро̂къ бути о̂ткрытый рухъ, була одностайно зъорганизована, а се маe статися такимъ способомъ, що на взорець дирекціи руху державныхъ желѣзниць существуючои въ Вѣдни, буде зъорганизована така сама дирекція во Львовѣ. На шефа тои новои дирекціи призначеный директоръ руху желѣзницѣ Лунко̂вскои, Альбрехта и Надднѣстрянскои, совѣтникъ Тихлеръ. О̂нъ буде по̂длягати безпосередно министерству торговлѣ, а о справахъ тарифовыхъ и политицѣ желѣзнично̂й буде рѣшати державна желѣзнича рада, котра буде складатися зъ членôвъ теперѣшнои рады желѣзно-дорожнои и делегато̂въ комнатъ торговельныхъ во Львовѣ, Краковѣ, Черно̂вцяхъ, Оломуцу, Бернѣ и Опавѣ и делегато̂въ именованыхъ ро̂льничими корпораціями зъ Галичины, Моравіи и Шлезіи.

(*Румуньскій министеръ справъ заграничныхъ Братіяно*) переѣздивъ на дняхъ черезъ Вѣдень

ставивъ двохъ малолѣтныхъ сыно̂въ Данила и Василька, котрыми опѣкувався угорскій король Андрей II дуже щиро. Коли о̂нъ однакожь впроваджувавъ ихъ безъуспѣшно ко̂лька разо̂въ противъ своихъ ворохобленыхъ бояръ, а въ ко̂нци переконався, що они не удержатся на престолѣ, заключивъ въ Спѣжи съ польскимъ княземъ Лешкомъ угоду и осадивъ на галицко̂мъ престолѣ свого сына Коломана, подруживши его съ Саломеею, дочкою Лешка. Саломея мала тогды 6, а Коломанъ 7 лѣтъ. Коронація о̂тбулася на розказъ папы Инокентія III въ богородично̂й церквѣ въ Галичи 1215 або 1216 року. Але вже 1220 р. прогнали ихъ Мстиславъ Новгородскій и Данило. Король Андрей II однакожь и Беля IV (братъ Коломана) не зреклися правъ до галицкого княжества; о̂тъ часу до часу вводятъ они молодшого брата Белѣ Андрея, ажь сей въ ко̂нци по̂дчасъ облоги Галича въ 1235 р. умираe. Его тѣло о̂тослано до Угорщины. Два роки по̂знѣйше вводитъ Данило Доминикано̂въ и Францискано̂въ до Галича. 1237 заставмо его въ Пресбургу на дворѣ Белѣ IV, где о̂нъ знакомится съ послами Фридрика II зъ Гогенштауфо̂въ, съ епископомъ Филипомъ зъ Зальцбурга, Генрикомъ Бруно и Оттономъ зъ Петау. Такъ укрѣпляe Данило чимъ разъ бо̂льше тую звязь, що лучила его державу съ заходомъ, — зовсѣмъ въ души снови матери, якоись западнои княгинѣ, котрои роду не можна теперъ докладно выказати.

О̂нъ бажае королевскои короны. Се зводитъ его съ славнымъ доминиканомъ Иваномъ Пляно Карпино, канцлеромъ Оттокара II, Брунономъ зъ Гольштину и Альбрехтомъ, архіепископомъ прускимъ, котрый першій подавъ гадку по̂днесеня Литвы и Галича до королевства. 1254 р. по̂славъ ему папа Инокентій IV корону, котрои о̂нъ такъ давно вже и горячо бажавъ; коронація о̂тбулася въ Дрогичинѣ на руско-мазовецко̂й граници: бувъ то часъ найбо̂льшои славы и блеску рускаго княжества. По смерти княжои родины наступивъ Юрій Тройденовичь, котрого гдекотрѝ зъ новѣйшихъ историко̂въ идентификуютъ съ Юріемъ II, послѣднымъ съ родины Романовичѣвъ. О̂нъ бувъ своякомъ Казимира Вел., короля польского. Русины строили его во Львовѣ, а се мѣсто забравъ 1340 Казимиръ Вел. по̂дъ свою власть. Такъ прилучено галицке княжество першій разъ до Польщѣ.

Але вже коли галицке княжество стало королевствомъ, не бувъ Галичь однѣсенькимъ лишь престольнымъ городомъ; 1241 Татаре зо̂бурили Галичь, а такъ пропало и его значенье. По 1241 споминаeся ще разъ то̂лько 1255 р. выразно о Галичи, именно о церквѣ богородично̂й; потому ще при случайности два чи три разы, а въ ко̂нци 1262. Мѣжь 1250 а 1255 повставъ городъ Льво̂въ, а Левъ, сынъ короля Данила перенѣсъ сюда столицю. Самъ король Данило пересиджувавъ найрадше въ Холмѣ.

(*Конецъ буде.*)

до Гастайнъ, где теперь пробувае кн. Бисмаркъ и въ часѣ свого короткого побыту въ Вѣдни зложивъ визиту гр. Кальнокому. До подорожи тои привязуютъ политичне значенье и уважаютъ ей першимъ крокомъ Румунiи на дорозѣ до австрiйсконѣмецкого союза.

(Послѣдна подорожь Тиссы до Вѣдня). куда ôнъ якъ звѣстно удався, щобы выеднати ôтъ короны заименованье правительственного комисаря для Хорватiи въ цѣли переведеня ухвалъ послѣднои министерiяльнои конференцiи, мала ôтнести пожаданый успѣхъ. Пôсля конференцiй ôтбутыхъ съ министромъ справъ заграничныхъ гр. Кальнокимъ представивъ Тисса цѣсареви на комисаря, начального коменданта Хорватiи генер. Рамберга. Цѣсарь прiйнявъ предложенье и Рамбергъ ôтъѣхавъ вже до Загреба. Якъ доносятъ вѣденьскi газеты, маe небавомъ бути оголошеный въ Хорватiи станъ выняткoвый, а въ часѣ заснстованя конституцiи не буде — якъ само собою розумѣеся — скликаный хорватскiй соймъ. Першимъ дѣломъ ген. Рамберга буде поприбиванье поздôйманыхъ Хорватами таблиць. Яку поставу займе супротивъ репресiи хорватскiй народъ, не можна на разѣ оцѣнити, заключаючи однакожь по енергичныхъ протестахъ выбитнѣйшихъ его представителѣвъ, можна сподѣватися въ короткôмъ часѣ дуже сумныхъ случаѣвъ...

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Пôсля вѣстей зъ Копенгаги, намѣряе царска пара задержатися тамъ цѣлый мѣсяць, такъ що поворотъ до Россiи наступитъ доперва около кôнця сего мѣсяця. По поворотѣ, якъ кажутъ, маютъ наступити въ найвысшихъ административныхъ кружкахъ значнi змѣны, гдекотрi навѣть принципiяльнои натуры. Прошу не вѣрити — каже одинъ достойникъ, маючiй у царя велике довѣрiе — що Толстой и Деляновъ то послѣдни слова царскi. Може бути, що съ тыми змѣнами есть въ звязи поворотъ графа Лорисъ-Меликова, котрый теперь перебувае на Кавказѣ, а котрого сподѣваются въ Петербурзѣ съ кôнцемъ серпня стар. ст. — Ревидуючiй сенаторъ Манассеинъ повертае вже зъ ревизiй по Лифляндiи и Курляндiи. — Въ цѣли оживленя торговельныхъ ôтношень съ Болгарiею и Румунiею зъорганизовано правильну пароходну плавбу межи россiйскими и наддунайскими портами.

Нѣмеччина. Въ справѣ именованя Снегоня епископомъ вроцлавскимъ кажутъ пруски либеральнi журналы, що есть интересомъ державы ôтдѣлити австрiйску часть ôтъ згаданои дiецезiи, такъ само, якъ въ интересѣ державы булобы такожь ôтдѣлити пруску часть дiецезiи празкои и оломуцкои. „Nordd. Allg. Ztg.“ полемизуючи оъ „Journal des Débats“ каже, що Нѣмеччина выступае противъ Францiи ôтъ часу послѣднои вôйны тôлько мирно и прихильно. Она буде такъ и дальше поступати, якъ довго лишь Францiя буде держатись законнои дороги. Нѣмеччина жадае лишь, щобы франкфуртскiй миръ бувъ завсѣгды респектованый. Послѣднi непорозумѣня обохъ сторôнъ маютъ лишь въ тôмъ свою причину, що показалася охота зъ однои стороны уважати франкфуртску угоду тôлько провизоричною. Чи Францiя сама думае змѣнити теперѣшне правне положенье, чи при помочи якихъ союзникôвъ, то для Нѣмеччины есть зовсѣмъ обоятнымъ. Нѣмеччина не устуиитъ ôтъ свого права до послѣдного человѣка. Францiя ажь надто добре знае, до чого може ей довести прямуванье до народного розвою въ тôмъ напрямку, въ котрôмъ такъ право якъ и здоровый розсудокъ стаютъ ей въ дорозѣ. — Въ суботу 1 вересня зôстала замкнена надзвычайна сесiя нѣмецкого парляменту. Мимо такъ короткого часу — всего було лишь пять засѣдань — заладивъ парляментъ угоду торговельну съ Испанiею, межинародну конвенцiю въ справѣ рыболовства на пôвнôчнôмъ мори, признавъ державѣ индемнизацiю на введенье въ житье испаньскои угоды и прiймивъ до вѣдомости правительственный меморiялъ, ôтносячiйся до продовженя стану малои осады въ мѣстѣ Лиску и окрестности. Соцiялистичнi послы въ парляментѣ застерегли собѣ на пôзнѣйше ôтповѣсти на правительственный меморiялъ, ôносячiйся до стану малои осады и вдоволилися лишь ôтчитаньемъ свого заявленя. Посолъ Фольмаръ, заявивъ на послѣднôмъ засѣданю въ имени соцiялистôвъ, що они не будутъ голосували за трактатомъ испаньскимъ, бо съ пôзнѣйшимъ республиканьскимъ правительствомъ будутъ могли заключити лѣпшу угоду. — Нѣмецке правительство заборонило Полякамъ святкувати ювилей Собѣского; ученикамъ не вôльно брати жадноi участи, а на сценѣ не вôльно давати жадныхъ демонстрацiйныхъ представлень.

Францiя. Спôръ мѣжь орлеанистами а легитимистами розпочався на добре. Повѣренникъ князя Орлеану, оголошуе въ „Soleil“ межи иншимъ, що безъ „волѣ народа не може бути жадна управа занедена“. На тое запитуе зновъ „Univers“, що властиво треба розумѣти пôдъ „волею народа“. Повѣренникъ князя не дае на се простои ôтповѣди, але звертае на манифестъ „народноi лиги“, котрый правительство казало порывати и каже такъ: „Жаль тôлько, що тi, що пôдписали манифестъ, давали графови Парижа тытулъ короля и называли его Людвикомъ Филипомъ другимъ. Ажь тогды буде король, коли его цѣлый народъ прiйме. Гр. Парижа есть вправдѣ представителемъ права наслѣдства але ôнъ мусить ще бути представителемъ права народа“. Подôбнi поясненя, подае такожь и „Figaro“; здаеся отже, що поясненя якi подае „Soleil“ сутъ програмою гр. Парижа, котрый все оминае, що грозилобы ему прогнаньемъ зъ краю. Всѣ тi вôды непокоятъ лишь одного Касаняка, котрый въ ôтозвѣ Орлеанистôвъ до народа видитъ небезпеченьство для iмперiялистôвъ и для того напиравъ на кн. Наполеона, щобы ôнъ ôтверто выступивъ до народа. — Багато официрôвъ просило о позволенье поѣхати до Фросдорфу на похоронъ гр. Шамбора и не дôстали ще жаднои ôтповѣди. Тi що мусятъ ôтбувати маневры, не дôстанутъ розумѣеся позволеня другi же будутъ певно могли выѣхати, але не вôльно буде имъ выступати въ войсковыхъ униформахъ. — Зъ угоды Францiи съ Анамомъ, яку теперъ французскi журналы оголошуютъ, показуеся, що цѣсаръ Анаму называеся Гiепъ-Гоа, а не Фу-Дакъ якъ давнѣйше газеты доносили. Угодою тою Французы зыскали, що два порты будутъ для нихъ отворенi и въ двохъ провинцiяхъ будутъ мали своихъ резидентôвъ и свои войска. Республика бере на себе весь зарядъ мытовый и платитъ за тое цѣсареви листу цивильну въ высотѣ 2 милiонôвъ франкôвъ. Хочь французске министерство не повѣдомило ще Хины о угодѣ съ Анамомъ, то получило вже однакожь вѣсть, що Хины не признаютъ Анамови права заключати самостôйно яку угоду и для того не признаютъ угоды Анаму, заключеной съ Францiею. — „Бюро Райтера“ доноситъ, що 15000 хиньского войска перейшло коло Монгкай черезъ границю и машеруе въ напрямку до Гайдцунга; Французы взмôцнили тутъ свою залогу. Мисiонеры, що перебуваютъ въ околицяхъ, черезъ котрi идутъ Хинцѣ, утѣкаютъ. Коло Вампоа хотятъ Хинцѣ сконцентруватися и заложити тамъ форты.

Англiя. До Лондону надôйшли вѣсти, що Фенiяне розвинули въ Америцѣ сильну пропаганду и повторили въ рôжныхъ мѣстцяхъ кружки, котрi фенiянску пропаганду дальше ширятъ и высылаютъ своихъ членôвъ до Англiи. Въ послѣдныхъ чотырнайцять дняхъ прибуло вже дуже богато такихъ заговорщикôвъ до Англiи и тутъ сподѣваются ще бôльше новыхъ. Пропаганда маe розпочатись по зборахъ въ Лидсъ на велику скалю. — Зъ Дублина доносятъ, що въ якихось добрахъ коло Нюросъ въ Ирляндiи хотѣли Фенiяне строити 40 робôтникôвъ, що помагали ирляндскимъ панамъ въ часѣ жнивъ. Двохъ робôтникôвъ вже померло, а 36 есть небезпечно хорыхъ. — 29 мин. м. ôтбувся въ Дублинѣ митингъ ирляндскои народноi лиги, на котрôй предсѣдателемъ бувъ Парнель. Засѣданье розпочавъ Парнель бесѣдою, въ котрôй пôднѣсъ значенье змагань своеи партiи на послѣднôй сесiи парляментарнôй и сказавъ, що бôльша часть членôвъ парляментарныхъ есть за тымъ, щобы Ирляндiя конче получила автономiю и що теперь не ходитъ вже о пытанье, чи Ирляндiи дати автономiю, лишь о тое, въ якôй мѣрѣ схоче ирляндскiй народъ автономiю прiймити.

Болгарiя. „Pol. Corresp.“ доноситъ, що 20 серпня зайшла въ Болгарiи значна змѣна. Либералы и консерваторы погодилися зъ собою, а згаданого дня розношено въ Софiи по цѣлôмъ мѣстѣ друковану угоду мѣжь обома сторонництвами. Князь Александеръ мавъ навѣть запросити до себе представителѣвъ обохъ сторонництвъ и дякувавъ имъ за ихъ дуже ôтповѣдне поступленье. При сей способности сказавъ князь такожь, що ôнъ дуже есть за выробленьемъ новои уставы, котра бы мала характеръ правдивои згоды мѣжь сувереномъ а народомъ. Тирновска устава — сказавъ князь — есть односторонна, бо выроблена для суверена, котрого ще не було, а опôсля ей ему накинули. Якъ зачувати, угода ся не довго потревала, бо консерваторы не хотѣли на пôзнѣше жаданье либералôвъ, допустити до компромисового министерства генералôвъ Соболева и Каульбарса. — „Петерб. Вѣдом.“ доносятъ, що миссiя генер. Соболева и Каульбарса незадовго скôнчится. По скликаню великого народного збору маe утворитися народне министерство зъ сполученыхъ сторонництвъ; тôлько министерство вôйны останесь въ россiйскихъ рукахъ. — До Софiи прiѣхавъ россiйскiй посолъ Iонинъ и заразъ по прiѣздѣ конферувавъ съ княземъ.

Сербiя. Передвыборча агитацiя въ Сербiи въ повнôмъ розгарѣ. Всѣ сторонництва розвинули надзвычайну агитацiю, особливо же радикалы. Сi послѣднi не маютъ однакожь надѣi побѣды а то для того, що въ послѣдныхъ часахъ настала мѣжь ними самыми велика незгода а потому такожь и тому, що гдекотрi зъ нихъ хотѣли порозумѣтися съ Ростичомъ, а навѣть зробити съ нимъ якiйсь компромисъ. Съ всего теперѣшного руху здаеся, що кабинетъ Пирочанаца выйде найлѣпше и его становиско ще бôльше укрѣпится. — Розмова, яку недавно мавъ кореспондентъ „N. fr. Pr.“ съ Гарашаниномъ, министромъ внутрѣшныхъ дѣлъ, доказуе, що дотеперѣшный кабинетъ хоче и дальше позôстати при тôй самôй политицѣ. Министеръ высказавши, що Сербiя входитъ въ чимъ разъ тѣснѣйшi ôтношеня съ Австрiею, каже такъ дальше: „Для чогожь малибысьмо ôтсувати ôтъ Австрiи? Чи для того, що се не подобаеся славянофиламъ въ Россiи и поза Россiею? Чи можутъ Серби сподѣватися зъ тои стороны бôльше? Чи можутъ сподѣватися зъ ôтти добробыту и цивилизацiи? Пôдъ сими двома взглядами стоимо нынѣ вызше якъ суспôльность россiйска“. Въ такимъ духу велася цѣла бесѣда, котрои сенсъ моральный такiй, що нынѣшна прихильна политика Сербiи для Австрiи, есть однѣсенькою розумною и пожиточною.

НОВИНКИ.

— **Рада шкôльна краeва** розпорядила, щобы день обходу ювилея побѣды надъ Турками пôдъ Вѣднемъ, бувъ вольнымъ ôтъ школы. Ученики маютъ бути на ювилейнôмъ богослуженю, а професоры маютъ имъ объяснити цѣль торжества: *„Побѣду Христiянства надъ Магометанствомъ и освободженье австрiйскои столицi ôтъ Туркôвъ“. Учителямъ сельскимъ не вôльно держати нѣлькихъ промовъ, а ученикамъ збронено брати участь въ ювилейнôмъ обходѣ Полякôвъ.* Зъ помежи Русинôвъ участвуе въ тôмъ обходѣ одинъ о. Гушалевичъ, котрый на завôзванье польского ювилейного комитету, написавъ въ тôй цѣли навѣтъ и якусь похвальну поему.

— **Кôлька слôвъ о справозданю п. Вонсовича.** Недавно тому помѣстили мы въ „Новинкахъ“ кôлька слôвъ о справозданю мѣйского хемика п. Вонсовича що до результатôвъ ревизiи напитковъ и живностей въ львôвскихъ реставрацiяхъ и т. п. льокаляхъ. Справозданье п. Вонсовича рознесли такожь майже всѣ тутешнi часописи, але тôлько яко куriозумъ — яко новинку. Реального результату таке справозданье не мало и мати не могло, а то зъ тои причины, бо не обвѣщено повныхъ именъ реставраторôвъ, пекарѣвъ и т. п., у котрыхъ ревизiя ôтбулася. Що власти укарали фалшôвникôвъ — то певно; але щожь выграли на тôмъ консументы, и тi реставраторы, котрi чесно ведутъ свои дѣла? Нѣчого. — Публика, учащаюча до реставрацiй добрыхъ и лихихъ, съ тревогою теперь уживае того, що ей тамъ подаютъ, бо не знае, чи той або сей реставраторъ пôдбраe напитки, чи нѣ. Черезъ таку недокладнôсть справозданя тревожится консументôвъ и впадае въ пôдозрѣнье найчестнѣйшiй хозяинъ. Фалшовникъ, заплативши кару, о котрôй знае тôлько референтъ и ще може кôлькохъ людей, обовязаныхъ до Amtsgeheimniss, — дурить дальше людей и за два вечеры ôтобе собѣ на ново заплачену кару, бо знае, що наколи нынѣ була у него ревизiя, то завтра и позавтра ей не буде. — Въ краяхъ, где позаводили т. зв. „комисiи здоровля“, а мѣжь иншими такожь въ Швайцарiи, дѣеся инакше. Комисiя здоровля, въ складъ котрои входитъ хемикъ, яко сталый урядникъ, потôмъ наглядачѣ мяса и другихъ живностей, маe право кождои хвилѣ робити ревизiи въ льокаляхъ и на площадяхъ, где пожившенье и напитки продаются. Хлѣбъ, примѣромъ, наколи не держитъ приписаной ваги, конфискуеся и ôтдаеся до дому убогихъ. Молоко пробуютъ ще передъ входомъ до мѣста, або гденебудь на улици. Пôдроблене або занадто розпущене водою выливаеся таки на мѣсци. Вино прислане фирмою, котрои ретельнôсть ще не доказана, не може адресатъ скорше зъ желѣзницѣ взяти, поки не справдитъ складъ его призначеный до того урядникъ комисiи здоровля. Окажеся при ревизiи, що вино фалшоване и мѣститъ въ собѣ части шкодливѣ здоровлю, выливаютъ его публично въ рôвъ або рѣку. То само дѣеся съ напитками фалшоваными, знайдеными въ пивници. Знайдеся гденебудь въ шинцѣ трихина, що особливо случаеся въ шинкахъ зъ Америки спроваджуваныхъ — цѣлый транспортъ закопуютъ въ землю и т. д. Тыхъ ревизiй, нищень, конфискатъ и накладань каръ, котрi бываютъ часомъ досыть значнi, фалшôвники не такъ дуже страхаются, якъ публичного оповѣщеня ихъ именъ и фирмъ побôчь результату ревизiй и наложеныхъ каръ. Оповѣщеня тi буваютъ кождого разу по доконанôй ревизiи и консументы дуже пильно за ними слѣдятъ. Такимъ способомъ достигаеся тыхъ результатôвъ, якихъ ревизiями осягнути належитъ: консументы знаютъ, съ кимъ дѣло, — честнымъ хозяинамъ тымъ способомъ помагаеся, а нечестнiй мусятъ упадати або поправитися. Где якъ где, а у насъ здалабыся така строга контроля. Имени злого человѣка не потреба тапти, а етикета тутъ зовсѣмъ не на мѣсци. П. Вонсовичъ бувбы публицѣ дуже тымъ прислужився, наколибы оголосивъ справозданье зъ перепровадженыхъ нимъ ревизiй въ повысше сказанôмъ змыслѣ. Надѣемося, що на слѣдуючiй разъ справозданя п. В. будутъ такъ оповѣщенi, щобы на дѣлѣ мали хоть яку таку реальну вартôстъ и щобы часописи перепечатовали ихъ не яко куriозумъ, але власне задля тои реальноя вартости.

— **Въ Вербянахъ**, яворôвского повѣта, ôтбулися минувшои недѣлѣ закладины „Читальнѣ“. Читальню ôткрыто при участи яворôвского хору и спѣваки такъ зъентузiязмовали окрестныхъ гостей-селянъ, що тi заявили охоту, завести и у себе дома читальню, котра за помочею яворôвскихъ спѣваковъ въ короткôмъ часѣ повстане. За заложенье читальнѣ въ Вербянахъ належитъ по при иншихъ подякувати господареви Михайлови Калитякови, котрый понѣсъ богато труду и коштôвъ на се дѣло.

— **Ôткрытье читальнѣ въ Цвѣтовôй** ôтбулося дня 16 (28) серпня с. р. дуже торжественно. Съ восходомъ сонця повитано той день многократными выстрѣлами зъ моздрôвъ. Около 9 год. розпочалася соборна служба божа, въ котрôй брало участь 5 священикôвъ. По службѣ удалися оо. духовнi и народъ на площу, де вже день наперед здѣлано приготованя. Ту ôтбулася дальша програма. Вступну рѣчь выголосивъ одинъ зъ тутейшихъ академикôвъ, а народъ принявъ ей оплесками. Опôсля ôтспѣвавъ хоръ пôдъ проводомъ Олександра Шарковского уч. 7 г. к.: „Щасть намъ Боже“; по спѣвѣ ôтчитавъ тойже самъ академикъ статуты и пояснивъ ихъ, якъ слѣдовало. Дальше ôтспѣвавъ хоръ при выстрѣлахъ зъ кôлькохъ моздрôвъ наразъ австрiйскiй имнъ народный... Потôмъ приступлено до выбору выдѣлу и поставлено: Федя Сапливого головою, Iосифа Манастырского заступ. гол., Ивана Андроховича касiеромъ, Луку Лѣсовского секретаремъ, Василя Керничука библiотекаремъ и 2 заступн.: Николу Бараболяка и Михайла Иваника. На завôзване выбраного выдѣлу розпочався вписъ членôвъ, котрыхъ число перевышае сотку. Пôдчасъ впису хоръ вôдспѣвавъ: „Миръ вамъ братя“ и той нашъ псаломъ принято съ такимъ одушевленьемъ и оплесками, що мусѣли ще бôльше разôвъ его повторяти. Красно дуже деклямовавъ молодый школярикъ Василь Иваницкiй и мусѣвъ такожь деклямацiю повторяти. На закôнченье ôтспѣвавъ хоръ: „Многая лѣта“ Є. В. Цѣсареви, Вл. Зôбраню, основателямъ Читальнѣ и пр. Такожь нашi сусѣды жиды були дуже радi ôткрытю Читальнѣ. Майже ôтъ пôвночи опустили свои перины и бѣгали зъ одного кôнца села въ другiй, щобы не спустити зъ ока нѣ одного кроку нашихъ селянъ. А коли на площинѣ розпочалась програма, цѣла ихъ маса уформувалася въ сусѣднôмъ городѣ, съ ôтки и придивлювалася всему. Робили мы приготованя до того свѣтлого празника, но не заспали и нашi „współobywatele mojżeszowego wyznania“. День напередъ устроили у себе толоку и ту попоили своихъ пріятелѣвъ такъ, що всѣ на площинѣ спали сномъ блаженнымъ. Они гадали собѣ, що тымъ попсуютъ намъ свято. Але где тамъ! Порядный господарь тамъ не пôйшовъ, а свои люде зôйшлися, тай що хотѣли, то и осягнули. Жиды рôжными способами стараются народъ ôттягнути ôтъ читальнѣ. Одинъ каже: „дурный хлопе не пôдписуйся, бо буде панщина“. Другiй каже: „они то все роблятъ безправно, а якъ о тôмъ довѣдаются, то васъ всѣхъ позамыкаютъ“ и сей знаходитъ вѣру. Однакъ намъ то не въ головѣ. Жаль намъ тôлько, що ту на Подôлю всюды народъ жидовѣ або якому посѣпацѣ скорше повѣритъ, якъ своему человѣкови. Але дасть Богъ, Подôлье выратуеся зъ того. За нашимъ проводомъ, якъ чуемо, маe завязатись читальня въ сусѣдныхъ Трыбухôвцяхъ, а може ще и де иногдѣ. Мы выдвигнемся зъ бѣди! Тôлько тi жиды то нещастье. Они попыхаютъ нашъ народъ своими искарiотскими пôдмовами въ щоразъ бôльшу пропасть.

— **Выбôръ жидôвско-польского** кандидата на посла зъ Долины ôтбувся, якъ выборы всѣхъ прочихъ такихъ кандидатôвъ зовсѣмъ правильно. Кого не можна було пôдкупити, тому выдерто легитимацiйну карту, сли бувъ на стôлько неосторожнымъ, що показавъ ей жидамъ. А чiего вилыву боялися, того бито и усиловано всадити до арешту, якъ то случилося Тиницкому, купцеви зъ Калуша. Петро Каило зъ Перегиньска дôставъ ôтъ жидôвъ 150 зр. за свôй и своихъ товаришѣвъ голосъ — те заприсягне; а такихъ, якъ Василь Дикунъ, котрому факторъ напыхавъ десятку за голосъ, а не могучи пôдмовити, выдеръ ему картку, такихъ много. Поляки можутъ похвалитися, що и звѣстного „народолюбця“ о. Вариводу притягнули на свою сторону. Не завидуемъ противникамъ нѣ побѣды, нѣ посла.

— **„Слюсарь завинивъ, а коваля повѣсили.“** Не дурный выгадавъ сю приповѣдку, характеризуючу всякi моральнi и неморальнi rządy. А прiйшла намъ она на гадку прочитавши сензаційну новинку въ Dziennik-у польскôмъ, що выбôръ Д-ра Искрицкого уневажнено, нѣбы то тому, що на него мали голосъ дати два небôщики; а выбôръ о. Сѣчиньского также обалено для того, що ôнъ въ день выбору не мавъ права бути выбранымъ.... Сердечный нашъ другъ Dziennik дався очевидно кимсь вывести въ поле; бо не входячи въ то, що по дорученю посольскихъ мандатôвъ выбранымъ кандидатамъ, тôлько одинъ соймъ маe право справджувати выборы и для того уневажненье сего або того выбору не могло поза соймомъ наступити правно — зайшла ще и та помылка, що Dziennik-ви подали зовсѣмъ не тыхъ, котрыхъ выбôръ истинно уневажнити належитъ. И такъ вмѣсто „Искрицкiй“ повинно стояти О. нышкевичъ, на котрого справдѣ дали голосъ въ Рогатынѣ два небôщики. Въ мѣсто „Сѣчиньскiй“ треба читати князь Володиславъ Сапѣга. Сѣчиньскiй бо не тôлько, що давно доживъ приписаного уставою вѣку, щобы выбиральнымъ бути — ôнъ маe не 30, а вже 33 лѣтъ, але яко священикъ въ службѣ маe право бути выбранымъ, а князь Сапѣга, якъ обще звѣстно не доживъ ще приписаного вѣку и не може уважатися за правно выбраного посла. Такъ мы думаемъ Dziennik-у!... иначе показалобысь, що нашi rządy хотятъ справдѣ повѣсити коваля за то, що слюсарь провинивъ.

(ω) **Громада Коржова** въ повѣтѣ пôдгаецкôмъ задумала закупити ôтъ банку рустикального 220 моргôвъ поля, млынъ, корчму и фôльварокъ, належачi до Коржовы, давнѣйше власнôсть панѣ М. Обминскои, а теперь злицитованi на рѣчь банку рустикального за цѣну 23.000 зр. Громада дала вже банкови рустикальному 5000 завдатку; решту маe заплатити съ кôнцемъ сего року; 7—8000 складае громада теперь мѣжь собою, а недостаючу суму хоче пожичити въ якôмъ банку.

— **Що се таке?** „Одесскiй Вѣстн.“ доноситъ, що въ недѣлю дня 15-го серпня случився въ мѣстѣ Стрижѣвцѣ, подôльскои губернiи фактъ, що несказанно компромитуе россiйскi власти. Той недѣлѣ бувъ ярмарокъ и много селянъ и селянокъ зъ окрестности прiйшло за купномъ и продажею до мѣста. Коли наразъ являются на торзѣ урядники (то, що австрiйскi жандармы. — Прим. Ред.), нападаютъ женщинъ, ôтрѣзуютъ имъ коралѣ, що мали на шiяхъ и затащивши ихъ въ станову квартиру, выплачуютъ кождôй $^1/_3$ часть вартости сконфискованыхъ коралѣвъ заявляючи, що ктось тамъ не любитъ „малороссiйскихъ прикрасъ“ и заказуе строго носити украiньскi намиста и коралѣ. То само дѣялося и по иншихъ мѣстахъ. Побачимо, якъ ôтнесеся до сего факту россiйске правительство, бож неможливо, щобы оно такимъ тыраньствомъ дало себе компромитувати.

— **Многi амнестiи** послѣдовали по причинѣ хрестинъ архикнягинѣ. Ходитъ вѣсть, що амнестiновано и всѣхъ засудженыхъ въ процесѣ Ольги Грабаревои.

— **А чейже „ôтъ головы рыба смердитъ“.** Зайшовши

съ орудкою до фуртіяна рускои духовнои семинаріи, побачивъ я, що панъ гавсмайстеръ тои семинаріи заповнюе мельдункову карту въ языцѣ польскôмъ и по знакомствѣ съ нимъ, роблю чемну увагу: „чому не заповнюете по руски?“ — А якъ менѣ не хочесь?... а що кому до того? ôтповѣвъ сторожъ духовнои рускои семинаріи... П.

— **Нема кôнца жидôвскимъ розрухамъ** на Угорщинѣ. Погромы повстаютъ то ту, то тамъ и правительство есть въ великôмъ клопотѣ. Оно розсылае войско въ збунтованѣ комитаты, алежь войску не такъ легко приходится не допустити людноôсть до погромôвъ, або и вынайти виновныхъ. Угры нарадились такъ, що нѣколи жителѣ свого мѣста не уряджуютъ у себе погрому, а кличутъ на те людей зъ окрестныхъ селъ. Буває и такъ, що ледво войско на ложный алярмъ ôтдалится зъ мѣста, розпочинаются погромы. Рôжница межи россійскими погромами а угорскими есть та, що въ Россіи нищено майно жидôвъ, а въ Угорщинѣ грабятъ. Зъ Шемницѣ доносятъ, що селяне зъ поблизькихъ селъ напали на мѣсто и повыбивали жидамъ всѣ ôкна. Старостѣ удалося вправдѣ арештовати кôлькохъ погромцѣвъ, однакъ сторожа огнева — котру даремно взывавъ до погамованя погромцѣвъ — змусила его выпустити арештованыхъ. Въ Пятицерквахъ, въ Дебреценѣ, а навѣть въ Еденбургу боятся такожъ загроженыхъ жидамъ выбухôвъ погрому. Въ Телекешь недалеко Еденбурга ограблено жидôвъ до сорочки. Погромцѣ убили 100 овець и выцѣдили все вино зъ бочокъ на улицю. Въ Ниредьгазѣ повтаряются що дня ексцесы. Чути, що и въ Кезмарку прійшло до розрухôвъ. Тымчасомъ доноситъ „Ungarische Post“ зъ Сиготвару, що тамъ збѣгся великій здвигъ народа, кинувся на жидôвскі склепы и домы и понищивъ, або ограбивъ все, що ему въ руки попало. Въ Ужгородѣ прійшло такожъ до бôйки. До мадярскои часописи „Nemzet“ пишутъ, що въ Таполцѣ, где зловлено жида съ оружіемъ въ руцѣ, булобы прійшло до великого погрому, якбы не притомнôсть и вымова капеляна, котрый на стôлько угомонивъ погромцѣвъ, що не прійшло до проливу крови. Погромамъ товаришатъ въ многихъ мѣстцевостяхъ пожары. Въ Кетзе, въ сомодьскôмъ комитатѣ зôбралися селяне и пытали свого депутованого Стефана Миклоша, чи вже справдѣ прійшла година обрахунку съ жидами. Мѣсто Карадъ выглядае небезпечно, тамъ ôтбуваются тайнѣ нарады и знимаесь присяга зъ участникôвъ погрому. Въ Цегледѣ и Міявѣ выбухли такожъ розрухи. Угороске правительство заходитъ въ голову, що зробити и не знае иншого выходу, якъ Hatalom, т. є. наглый судъ и войско..., намъ однакъ видится, що проливъ крови не вылѣчитъ тои суспôльнои хоробы, а тôлько ослабитъ организмъ угорскои державы.

— **Пожаръ въ Вѣдни**, на такъ званый Rossauer Lände, знищивъ всѣ тамъ нагромаджены, великаньскі склады дерева, магазины и тартаки. Огонь, здаеся, не пôдложено. Повставъ ôнъ зъ неосторожности робôтникôвъ въ понедѣлокъ зъ полудня, а шалена буря метала нимъ такъ, що всѣ пожарнѣ стражи Вѣдня и передмѣсть, съ ними 600 воякôвъ и тысячи людей не могли опанувати страшеннои пожоги. Около 11 годины въ ночи доходивъ огонь до дунайского каналу. Сотнѣ тысячей людей придивлювались съ берега величавымъ огнянымъ горамъ, коли наразъ обертае вѣтеръ и бъе имъ поломѣнею, дымомъ и чадомъ въ очи и грозитъ, пôдъ голымъ небомъ повторити сцену зъ пожару Рингтеатру. Стискъ, зойкъ и крикъ... неописана тревога. Огнянымі хмарами дуло улицями и грозило ихъ занести ажь на Леопольдштатъ. Чудо и диво, що нѣкто зъ людей не згинувъ въ тôмъ пеклѣ. Надъ раномъ утихла буря и пустився дощикъ благодатный. Онъ помôгъ згасити море поломѣни и коли около 6-ои годины прибувъ цесарь и архикнязь Альбрехтъ, згасла пожога, лишь тôлько гдекуды тлѣли купы угля.

✝ **Иванъ Тургеневъ** умеръ въ Буживаль коло Парижа дня 4-го вересня. Далеко ôтъ Россіи, котру такъ щиро любивъ, упокоився по довгôй хоробѣ той геніяльный и найсимпатичнѣйшій зъ повѣстярôвъ россійскихъ. Неоцѣненѣ его творы переведенѣ на всѣ цивилизованѣ языки и позыскали ему свѣтову славу. Зъ повѣстей его вѣе туга славянскои души и яснѣе правда, гôрка не разъ правда всего того, що ôнъ бачивъ и надъ чимъ болѣвъ въ ôтчинѣ своёй и для того майже въ кождôй зъ его повѣстей плаче и стогне одна струна его пророчои, чистои души. Его симпатична личноôсть, его глубоке понятье и ôтчуванье людского горя и людского характеру зъєднала ему обожаючу любовъ чувствительныхъ и благородныхъ женщинъ и поважанье всего образованого мужеского свѣта. Россійске мѣсто Орелъ гордитоя тымъ, що ôнъ въ нѣмъ народився, Россія, що ôнъ тамъ живъ и умеръ. Тургеневъ уродився 9-го листопада 1818 р, кôнчивъ про те 65 рôкъ, коли его постигла смерть. Ôнъ учився въ Москвѣ и въ Петербурзѣ, а опôсля поѣхавъ до Берлина. Тамъ слухавъ Гегеля, студіовавъ исторію и зносився съ нѣмецкими литератами и завязавъ съ многими зъ нихъ сердечнѣ взаємины, котрѣ переняли его духомъ нѣмецкои етики и всесвѣтныхъ культурныхъ змаганъ. Въ роцѣ 1843 повернувъ ôнъ въ Петербургъ и працювавъ якійсь часъ при министерствѣ внутренныхъ дѣлъ. Однакъ его огняна душа не була сотворена до ходженя въ ярмѣ и ôнъ покинувъ службу. Царь Николай I приказавъ ему удалитись зъ державы за статію, що ôнъ написавъ о вольнодумнôмъ, поетичнôмъ повѣстярю и сатирику, Гоголю. Пôзнѣйше помиловано его; однакъ ôнъ не довго выдержавъ на родинѣ и выѣхавъ зновъ зъ Россіи. Зъ того часу проживавъ поетъ то въ Баденъ-Баденъ, то въ вилѣ своеи пріятельки, славноі колись спѣвачки Viardot-Garcia, коло Парижа. Першимъ его твором була „Параша“. Поема ся звернула на него въ Россіи увагу и ôтъ того часу, т. є. ôтъ 25-го р. свого житя, почавъ ôнъ ити терністою дорогою поеты-патріота. Его новелѣ: „Записки охотника“, „Ôтцѣ и дѣти“, „Весняні воды“ и иншѣ зъелектризовали, хоть и якъ россійскі — весь цивилизованый свѣтъ. Гдекотрѣ зъ его повѣстей переведенѣ такожъ и на нашъ языкъ, мѣжь иншими и его „Поезіи въ прозѣ“, котрі було подало „Дѣло“. Тургеневъ западавъ часто дуже тяжко на дыхавицю, а послѣдными часами боялися его пріятелѣ, щобы не збожеволѣвъ; умеръ ôнъ однакъ притомно попрощавшись сердечно съ пріятелями, що солодили ему послѣдні, тяжкі хвилѣ славного, а терністого житя.

— **Учитель сельскій**, старшій вѣкомъ, маючій добру квалификацію и умѣючій докладно спѣвъ церковный, проситъ о мѣсце. Близшу вѣдомôсть подае Стефанъ Паславскій зъ Коритникъ, почта Красѣчинъ.

— **Учитель сѣльскій**, знаючій докладно ритуалъ гр. к. и потный спѣвъ, проситъ о посаду. Близшу вѣдомôстъ подае К. Н. Устіяновичь, ред. Зеркала.

Вѣсти епархіальні.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получилъ Антоній Билинкевичь на капелянію Куропатники, дек. тысьменецкого.

До испыту конкурсового призначае консисторія терминъ на день 2 жовтня для письменного, а день 3 жовтня 1883 для устного испыту.

Введеный въ сотрудниц. о. Аполинарій Калужняцкій на пар. Дашаву, дек. стрыйского.

Митр. консисторія вставляеся до Президіи Намѣсти. о каноничне согласіе для о. Михаила Борисѣкевича на парохію Зарваницю, дек. теребовельского.

Завѣдательство ex currendo надано: парохіи Плаучи по пок. Петру Бобовчаку о. Емилію Билиньскому зъ Таврова и еще одному священикови зъ сусѣдныхъ парохій до помочи; капеляніи Фраги, на прошене Вп. о. кр. Фаціевича, повѣрено о. Фаціевичу, завѣдателю въ Дулибахъ.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝ **Неонила зъ Шараневичѣвъ Левицка**, жена ц. к. адюнкта судового, сестра Дра И. Шараневича, проф. универзитету, упокоилася по довшôй, тяжкôй слабости дня нынѣшного. Похороны ôтбудутся въ Суботу 8 вересня въ Дрогобычи. Вѣчна еи намять.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Практичне лѣченье** найважнѣйшихъ хоробъ у звѣрятъ домовыхъ.“ Пôдъ тою надписею выйшла книжка передрукована зъ „Господаря и Промышленника“ въ цѣнѣ 25 кр. Сей многоцѣнный пôдручникъ уложивъ п. Корнило Кузыкъ на пôдставѣ своихъ власныхъ досвѣдôвъ (поданымъ въ книжцѣ способомъ лѣчитъ ôнъ съ добрымъ успѣхомъ худобу ôтъ 3 лѣтъ) и на пôдставѣ найлучшихъ нѣмецкихъ пôдручникôвъ. Приступный выкладъ, и не тяжкій практичный способ лѣченя, якого ся книжка научае, захвалюютъ еи достаточно, а низька цѣна (25 кр.) ворожитъ ѣй якъ найширшій ôтбытъ.

Телеграмы „Дѣла“.

(Задля спôзненя помѣщаемо доперва въ сѣмъ числѣ. (Прим. Ред.)

Приѣхавъемъ въ интересѣ до Долины, полиція мене напастуе, жиды мене бютъ, полиція до того тягне до арешту. Бѣлецкій мене оборонивъ.

Теницкій, купець зъ Калуша.

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. вересня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	294 25	298 —
„ львôвско-черн.-яс. по 200 р.	165 50	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 40	99 40
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 67
„ цесарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16—	1 18—
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	58 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ куponiv

Подяка.

Неумолима судьба забрала менѣ наглою смертею, на дни 29 л. серпня с. р. дорогу жѣнку, матѣрь дѣтей моихъ, Александру зъ Хотынецкихъ Цѣпановоку. Сумный обрядъ похоронôвъ ôтбувся 31 серпня при участи слѣдуючихъ священикôвъ: Впр. оо. Лукашевича зъ Вышатичь, Гладыловича зъ Хирова, Всч. оо. Бѣрецкого зъ Журавицѣ, Матюка зъ Ляшокъ, Дмоховского зъ Акоманичь, Козенка зъ Мацькôвичь, Леонтовича зъ Ребетова, мѣсцевыхъ и перемыскихъ священикôвъ: Впр. о. Яблоновского. Дра Людкевича, Всч. оо. Кобрина, Куцерыба, Пôдляшецкого, Волыньского и лат. пароха зъ Уйковичь Всч. о. Дорнвальда. Надгробну прощу выголосивъ о. Пôдляшецкій и взрушивъ своею глубоко почутою промовою всѣхъ притомныхъ и словами вѣры и надѣи оросивъ зболѣле серце сирôтъ. „Спасибôгъ!“ ему за те и сердечне „спасибôгъ!“ всѣмъ отцямъ духовнымъ, звеличившимъ той сумный обрядъ. Мы ихъ съ вдячностею споминати будемъ, якъ и спомянемо щиро и вдячно имя пана Людвика Дица, директора музичного товариства и его жертволюбиву жену, що ôтъ першои хвилѣ недуги до самого скону покôйницѣ ей съ любовю обходила и пôдчасъ похоронôвъ нашôй осиротѣлôй родинѣ порадою и трудомъ станула въ пригодѣ.

Перемышль дня 3-го вересня 1883.

Кипріянъ Цѣпановскій, мужъ покôйницѣ, — *Кипріянъ, Ольга, Евгенія, Олена, Александеръ, Іосифъ*, — дѣти и — *Иванъ Хотынецкій* зъ Буковои, братъ покôйницѣ.

(Надôслане.)

(За рубр. Над. Ред. не бере на себе отвѣчальности)

Въ отвѣтъ на статію умѣщену въ рубрицѣ „Надôслане“ ч. 88 „Дѣла“ зъ дня 4 (16) Серпня 1883 упрашаю на пôдставѣ §. 19 уставы прасовои о помѣщенье въ найблизшôмъ нумерѣ тои часописи спростованя, що я не есмь авторомъ статіи „Prawdziwy fakt“ умѣщенои въ „Газетѣ Народовôй“ ч. 170 зъ дня 28 липня 1883, якъ твердитъ О. Вл. Головацкій.

Кавско дня 30 серпня 1883.

Г. Коломиецъ, учитель.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕННЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довгові, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речницемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѣ вкладки**:

а) на **книжки щадничѣ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнні ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричні и ремесничі и всякі предметы, маючі цѣнноôсть. (17—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй н-ръ 2, на I-ômъ поверсъ.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“.

ул. Ôрменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякі приборы шкôльні

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

Напротивъ „Народного Дому“

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцію ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнца року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (13—?)

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасній замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

„МЕРТВІ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

За друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 97. Львôвъ, Субота 27 серпня (8 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ г. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть рок . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Головный рускій выборчій комитетъ во Львовѣ ставитъ на округъ выборчій Стрый-Сколье кандидатуру **Дра Николая Антоневича** професора гимназіального въ Перемышли и взываѣ всѣхъ выборцѣвъ рускихъ ôтдати единодушно на него свои голосы.

Славяньске пытанье
въ Австріи и Угорщинѣ.

I.

Ôтъ першого проблеску политичнои свôболы, що на руинахъ дряхлого абсолютизму пôдняла прапоръ правъ чоловѣка и чудотворнымъ свѣтломъ озорила очи забутыхъ трупôвъ, вѣщуючи имъ воскресенье, зарысовуѣся на виднокрузѣ нового суспôльного житя що разъ выразнѣйше и прибираѣ що разъ виднѣйшй формы идея, котрои основою вспôльнôсть мовы, звычаѣвъ, обычаѣвъ и свѣтогляду. Пробуженй зъ вѣкового сну неволѣ до горожанского житя, завдали собѣ народы, заселяючй область австрійскои монархіи пытанье: кто мы? и чіи мы дѣти? и стали на основѣ конституціи домагатися признаня своихъ природныхъ правъ національныхъ. Въ групѣ народôвъ злученыхъ съ собою исторично на територіи австрійско-угорскои монархіи, вызначаѣся числовою силою племя славяньске. Придавлене довголѣтнымъ панованьемъ другихъ елементôвъ, неузнаючихъ въ своимъ егоизмѣ его права на существованье зачало на окликъ свободы такожь будитися до національного житя и выступило до борбы въ оборонѣ найдорожшого свого скарбу — національного прапору. Розкиненй по цѣлôмъ просторѣ державы и роздробленй на менший тѣснѣйшй групы, що не все мали змыслъ порозумѣти вспôльнôсть интересу всего славяньства, вели Славяне ôтъ самого почину еры конституційпои съ своими сусѣдами тверду борбу о своѣ существованье, борбу тымъ тяжшу, що съ настаньемъ реакційного режиму противникъ Славяньства загорнувъ въ свои руки всю власть и мавъ до розпорядимости всѣ средства управы для придушеня національного руху. Славяньскôй идеѣ національнôй навязувалося все значенье небезпечныхъ для державы аспираційъ, а борба о рôвноправнôсть уважалася борбою противъ институцій державныхъ. Съ рухомъ національнымъ славяньскимъ вяжеся тѣсно пытанье самоуправы поодинокихъ провинцій, що въ противоставленю централизмови змагаѣ до реституціи историчныхъ правъ кождого краю коронного и домагаѣся узнаня индивидуальности культурнои и свôбôдного розвою всѣхъ народôвъ, складаючихъ организмъ австрійскои державы. Вспôльнôсть основного принципу сполучаѣ оба тй политичнй направленя до вспôльнои акціи, котрои головнымъ поприщемъ пôсля ôтжитя конституціи, являѣся парляментъ. Шансы борбы автономистôвъ съ централистами перехиляются то на сей, то на той бôкъ ôтповѣдно до того, кто державъ керму правленя въ державѣ. Зворотъ въ исторіи австрійскои политики датуѣся ôтъ покликаня до управы министерства гр. Таффе. Нове правительство поклало собѣ головною задачею переведенье помиреня народностей и выписавши на своѣй програмѣ рôвноправнôсть народôвъ, зъѣднало для себе попертье зъ стороны елементôвъ автономистичныхъ, именножь головныхъ приклонникôвъ автономіи, Славянъ. Але дуже бы той ошибався, ктобы думавъ, що всѣ національности славяньскй однаково заспокоенй въ своихъ бажаняхъ, та що идея рôвноправности переведена консеквентно въ всѣхъ краяхъ коронныхъ. Бôльша часть уступокъ въ користь Славянъ здѣлана въ дорозѣ административнôй а законъ основный, запоручаючій кождôй народности право свобôдного розвою, остаѣ поки-що непереведеный. — Погляньмо тôлько на нашй галицкй ôтношеня межинародній, придивѣмся житю-бутю Словенцѣвъ краиньскихъ, особливожь Стирійскихъ, поспытаймо дальматиньскихъ Сербôвъ, якъ имъ ведеся, а перекопаѣмся, що ще дуже далеко до осущеня того идеалу, якій всѣ бачатъ въ програмѣ гр. Таффого. — Галицкй Русины, що вигали въ ерѣ гр. Таффого завѣтъ лучшои долѣ, переживаютъ теперь добу, въ котрôй репрезентація ихъ въ тѣлахъ парляментарныхъ дôйшла до такого числа, яке за давнѣйшого режиму було майже *неможливе*, права языковй и справедливй претенсіи на поли шкôльництва мусятся здобувати ажь рѣшенями конституційныхъ трибуналôвъ и помимо ясного выслову засудôвъ остаютъ они не выконанй, бо — австрійска политика не придумала, чи не хотѣла доси придумати формы екзекутивы для рѣшень найвысшои въ питаняхъ конституціи власти, якою признано судъ державный...

Зазначаючи такй апормальности въ конституційнôмъ житю галицкихъ Русинôвъ, мы далекй ôтъ того, щобы приписувати въ всѣмъ вину гр. Таффому або его системѣ, противно мы хочемъ вѣрити, що ôнъ перенятый може найлучшими интенціями и що девиза помиреня народностей не лишится пустою фразою, але прибере реальнй формы; пôдносячи сй аномаліи, мы лишь констатуемъ, яка ще у насъ пропасть межи станомъ правнымъ а фактичными ôтношенями, а ôтношеня тй характеристичнй передовсѣмъ тымъ, що у насъ — жаль сказати — ведеся спôръ о права національнй межи двома народностями, зъ котрыхъ кожда маѣ претенсію выводити свôй рôдъ ôтъ Славы. Такъ въ Галичинѣ существуѣ *мимо выключно славяньского населеня пытанье славяньске*, бо инакше не можна назвати тои квестіи, где розходится о житье конституційне руско-славяньского народа.

Аналогичнй нашимъ галицкимъ ôтношенямъ суть взаѣмины въ Дальматіи, где ролю нашихъ Полякôвъ граютъ Хорваты, а паріясôвъ Сербы. Подôбно якъ у насъ въ Галичинѣ Поляки-Славяне, такъ и въ Дальматіи Хорваты-Славяне загарбали въ свои руки всю власть и не маючи змыслу для справедливости супротивъ своихъ братôвъ, негуютъ права розвою ихъ народности.

Що Славяне въ прочихъ провинціяхъ Австріи не достигли ще зреализованя своихъ національныхъ правъ, се не дивниця, бо тамъ стоитъ противъ Славянъ елементъ чужій и вже самй расовй рôжницѣ оправдуютъ въ части анормальнôсть положеня, но выровнанье всѣхъ кривдъ и уладженье справедливого, на конституціи опертого порядку поступаѣ дуже нерôвнымъ и непевнымъ крокомъ и становитъ на теперь пытанье дня.

Высоко культурно розвитый народъ ческій, *що въ працѣ коло національного розвою* може послужити примѣромъ всѣмъ другимъ народамъ славяньскимъ и котрый выдавъ найзаслуженнѣйшихъ мужѣвъ для идеи взаимности славяньскои, бореся не ôтъ нынѣ за своѣ національне существованье и бореся съ противникомъ не абы якимъ. Невсыпуща праця, желѣзна вытревалôсть и сила волѣ насталена вѣковою борбою съ нѣмецкимъ елементомъ, що нѣколи не хоче зречися верховодства, придбали Чехамъ то, чого другй славяньскй народы не маютъ, годѣ однакожь сказати, щобы народъ ческій вже добився всѣхъ своихъ національныхъ правъ. И коли тôлько пôднесеся зъ стороны ческои яке жаданье, заразъ елементъ жидôвско-нѣмецкій подôймаѣ нечуваный крикъ и съ стереотипнымъ окликомъ: die slavische Fluth steigt! ховаѣся за стѣну державного патріотизму и представляѣ справу небезпечною для Австріи аспираціею.

Такужь борбу съ нѣмецкимъ елементомъ ведутъ въ Шлезіи поручь съ Чехами Поляки.

Не инакше стоитъ дѣло и въ Краинѣ та Стиріи, где нѣмецко-жидôвскй либералы пр. ще не можутъ погодитися съ гадкою, щобы обжалованый Словенець мавъ право боронитися въ своимъ рôднôмъ языцѣ, хочь въ першôй зъ тыхъ провинцій населенье словеньске ѣсть майже три разы такъ велике, якъ населенье нѣмецкого елементу, а въ послѣднôй выноситъ майже его половину. Министерство гр. Таффе въ послѣдныхъ часахъ наслѣдкомъ безнастанныхъ жалобъ послôвъ словеньскихъ починило кроки, щобы подôбнй анормальности усунути, та вѣдай справедливо замѣчаѣ одинъ публицистъ, що се не на много придасться, якъ довго не буде выданый законъ про права національностей. Але и та крихôтка концесій для славяньского елементу вже стала солею въ оцѣ нѣмецкимъ шовинистамъ, бо по ихъ думцѣ веде се Австрію въ пропасть.

Такйжь гôркй хвилѣ переживаютъ и буковиньскй Русины, маючй боротися за свои національнй права не тôлько противъ Нѣмцѣвъ, але и противъ Румунôвъ, що при цѣлôй своѣй незрѣлости культурнôй маютъ претенсіи

Воскресшій княжій городъ.

(Конецъ.)

Коли Галичане опустили старый городъ и перенеслися на теперѣшне мѣсце въ долинѣ, не знати. Здаѣся, що одна часть перенеслася заразъ по збуреню города. За панованя Ягайла (1386—1434) були вже залукôвскй поля, на котрыхъ стоявъ старый городъ, зовсѣмъ вôльными. Ажь до 1427 були тамъ два села Григорôвъ и Перевôзье съ парохіяльною церквою Преображенія Госп.; въ сихъ сѣлъ походятъ такожь и тй численнй кости около ви розвалинъ. Въ 1427 збурили Татаре такожь и сй два села, а по лѣвôй сторонѣ Луквы осталась однѣсенька лишь церковь св. Панталеймона, котру пôзнѣйше замѣнили на латиньску церковъ св. Станислава, а котра потому була приходомъ латиньского крылошанина галицкои капитулы, бо латиньске епископство креоване 1375 первѣстно въ Галичи, перенесено 1414 до Львова. Жигмонтъ III (Ваза) даруваѣ тую церковь францисканамъ, до котрыхъ она и до нынѣ належатъ.

Въ 1367 р. за Казимира Великого мавъ вже нынѣшный Галичь право магдебурске, бо въ дотаційнôй грамотѣ францисканьского монастыря споминаѣся о якимось „advocatus Halitiae“. Сей advocatus Halitiae — або може его попередникъ — бувъ правдоподôбно проводиромъ новои оселѣ и мавъ великй права адвокатскихъ родинъ. Тй права съ часомъ подѣлено и перенесено на городъ въ користь сего. Перша отже оселя мусѣла повстати ще передъ основаньемъ сеи адвокатскои достойности, передъ 1367 р. за часôвъ Казимира Великого, або ще може за панованя послѣдныхъ Романовичѣвъ тогды, коли они перенесли свою столицю до Львова. За панованя Людвика въ Анжу затвердивъ Володиславъ Опольскій, котрый бувъ якбы другимъ королемъ Галича, городови его право магдебурске. 1376 р. Галичь ще не маѣ мурôвъ, пôдчасъ коли Львôвъ бувъ вже не лишь обведеный высокими мурами, але бувъ ще и сильно укрѣпленый. 1440 бувъ вже новый Галичь готовый, якъ то показуѣся зъ однои грамоты Володислава Варненьского, котрою даруѣся городови окружнй поля надъ берегомъ Днѣстра напротивъ Лôмницѣ.

Нынѣшне мѣсто не маѣ жадного стратегичного значеня; правдиву позицію городъ вже давно покинувъ. Теперь вже не ходитъ о справы краевй, але о справы самого города Галича, котрый не потребувавъ вже дорогихъ укрѣпленъ. И дѣйстно, укрѣпленя нового Галича не були такъ сильнй, щобы могли були опертися численному ворогови, якъ то доказуютъ частй збуреня города, пôдчасъ котрыхъ загинули такожь старй документы и другй инший жерела. Таке збуренье було разъ передъ 1546 р., потому въ рокахъ 1590, 1595 и 1620, наконець найбôльше 1676 пôдчасъ походу Туркôвъ на Журавно, коли такъ городъ якъ замокъ и крылоскій монастырь до тла зôстали збуренй. За часôвъ польскои речипосполитои, бувъ Галичь второстепеннымъ провинціональнымъ мѣстомъ и головнымъ мѣстомъ галицкои землѣ. Руске воеводство именно, котрого столицею бувъ Львôвъ, розпадалося тогды на области (3—4), званй землями.

Руске епископство, котре зъ давныхъ вже часôвъ було въ Галичи, пôднѣсъ Казимиръ до митрополіи. Съ кôнцемъ 14 столѣтя однакожь митрополіи тои вже не було; Галичь не мавъ тогды нѣ епископа, нѣ митрополита, тôлько одного vicі gerens, котрый ажь до 1539 бувъ свѣтскимъ. Сего року здвигнувъ зновъ епископство король Жигмонтъ I, але вже съ резиденцією во Львовѣ. Въ 14 столѣтю перенесено катедральну церковь до Крылоса, где первѣстно була церковь св. Іоана; ôтбудована 1584 р., погорѣла она 1676, а около 1700 выставлено ей въ новôмъ видѣ. Ся церковь була ôтъ 1450 р. черезъ два чи три роки резиденцією литовского митрополита, пôдъ часъ флорентиньскои уніи, коли сей въ своѣй ôтчинѣ не мôгъ знайти жаднои столицѣ.

Тй три розвѣдки зôбравъ дръ Шараневичь въ одну книгу и предложивъ ихъ ширшôй публицѣ. Въ нихъ зôбравъ ôнъ весь историчный матеріялъ, котрый бы мôгъ тôлько доказати, що нынѣшный Галичь не стоитъ на мѣстци старого города. Такъ подавъ ôнъ на стор. 220 обширный и дуже важный вытягъ зъ Lustrationes Галицкого 1556—1661.

Зъ нихъ показуѣся, що на залукôвскôй выжинѣ лежало ôсѣмъ слѣдуючихъ урочискъ: урочиско на Єзовѣ, Карповый гай, Пôдберезцѣ, Борщôвъ, Баранкôвъ, Лыса гора, пôдъ Лысою горою и въ лѣсѣ за Соколомъ. Зъ сихъ сконстатовано чотыри першй; на нихъ лежатъ власне три ôтнайденй розвалины и монастырь св. Станислава. Позôсталй чотыри треба ще ôтшукати. Въ кôлькохъ урядовыхъ актахъ згадуѣся Єзове поле выразно яко урочиско по мѣстцевостяхъ Григорôвъ и Перевôзье, котрй спалили Татаре. Урочиско значитъ тôлько, що мѣстце, до котрого привязуѣся якась згадка и котре звычайно означене якоюсь могилкою. Значенье того слова майже таке саме якъ и слова „городище“, т. е. мѣстце, где стоявъ городъ и нагадуѣ такожь могилу. Въ загалѣ „урочиско“ означаѣ мѣстце, що колись було залюднене, а пôзнѣйше осталось пусткою. Позаякъ въ цѣлôй окрестности Галича не ма нѣгде такихъ мѣстць, якъ тôлько на сѣй выжинѣ, а тамъ находятся згаданй розвалины, то се ѣсть новымъ доказомъ, якъ великои ваги суть залукôвскй поля. Ѣсть отже велика надѣя, що останки старокняжого города Галича найдутся ще и на тыхъ мѣстцяхъ, котрыхъ доси ще нѣкто не переслѣдивъ.

Всѣ тй дослѣды свои зложивъ проф. дръ И. Шараневичь въ о ширнôй книзѣ написанôй польскою мовою *) и долучивъ до неи пляны, пôсля котрыхъ будутся вели дальшй розкопы. Дай Боже, щобы и ся дальша праця принесла такъ хорошй успѣхи якъ перша и розкрыла намъ дальшу картину свѣтлѣйшои нашои бувальщины, а при данôй способôности мы не забудемо зновъ гдещо розказати о сѣмъ предметѣ нашимъ читателямъ. *К.*

*) Trzy opisy historycze staroksiążęcego grodu Halicza w roku 1860, 1880 i 1882, skreślone prez Dra. Izydora Szaraniewicza. Lwów. Nakładem Gubrynowicza i Schmidta 1883, 232 и XXXII стор. 8° съ 4 таблицями и картою окрестности Галича.

до верховодства, а Славяне, живучи въ Истріи, мимо знаменитои своеи числовои переваги надъ прочими елементами дожили до того, що въ репрезентаціи краевôй не можутъ говорити въ своёй рôднôй мовѣ и компромитованй италіяньскими „культурниками“, що въ часѣ славяньскои бесѣды при акомпаніяментѣ шуму галеріи демонстраційно выходятъ зъ салѣ сôймовои зъ причины, що нѣбыто не розумѣютъ хлопскои славяньскои бесѣды — мусятъ протестовати противъ такои нѣгде непрактикованои нетолеранціи громаднымъ ухиленьемся ôтъ нарадъ въ тѣлѣ законодательнôмъ!

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Озѣрны.

(*Гадки по поводу проекта новои уставы о конкуренціи церковнôй.*) Справа конкуренційна, се одна зъ найважнѣйшихъ справъ, надъ котрыми буде новый сôймъ радити; се одна въ тыхъ справъ, котрй великимъ и неразъ ажь надто дôтклывымъ тягаремъ спадаютъ на нашь народъ, бо болящою болячкою долягае такъ, що неразъ выкликуе сумнй наслѣдки, руйнуючй народъ и пôдъ матеріяльнымъ и пôдъ моральнымъ взглядомъ, хотяй конкуренція сама для себе ще не лихо. Не лихожь бо въ тôмъ, що се „конкуренція“, т. е. що стороны зъобовязанй поносити кошта будовы и облады церковь и будынкôвъ приходскихъ, а лихо въ дотеперѣшнôй ей уставѣ. Здаеся, и власти добачили въ ей уставѣ цѣле лихо тои справы, коли загадали ей зреформувати, а выдѣлъ краевый для будучои сесіи сôймовои зготовивъ вже и проектъ новои уставы о тôй конкуренціи церковнôй (зри „Дѣло“ Ч. 76 с. р.). Чи выдѣлъ краевый, зготовляючи проектъ новои уставы о конкуренціи, мавъ на оцѣ справдѣ те лихо, яке крыеся въ старôй уставѣ, кождый змѣркуе, кто съ увагою прочитае те, що подало „Дѣло“ въ высше згаданôмъ числѣ пôсля дописи львôвского кореспондента „Czas-y“. Мы же не маючи пôдъ рукою того проекта, не знаючи его слôвъ нѣ параграфôвъ, не впускаемося на теперь въ его подрôбну критику, пôднесемо тутъ тôлько те, яке лихо справдѣ крыеся въ старôй уставѣ о конкуренціи и якъ бы тому лиху зарадити новою уставою.

Минаючи вже тй недогôдности, якихъ дôзнавали приходники черезъ те, що пôсля уставы зроблена ухвала новои будовы або реставраціи пôдъупадаючого будынку ходила мовлявъ „od Ananasza do Kaifasza“ и не разъ два або и бôльше рокôвъ проминуло, поки ся ухвала въ житье вôйшла, возьмемо перше пôдъ розвагу положенье самыхъ конкуруючихъ сторôнъ. Стара дотеперѣшна устава конкуренційна грѣшитъ передъ всѣмъ тымъ, що приказуе конкуруючимъ сторонамъ доперва тогды конкуровати, коли окажеся фактична — неразъ ажь надто нагляща потреба або ажь конечнôсть, реставрувати пôдъупалый будынокъ, або будувати нову будову. Коли не все, то найчастѣйше конкуруючй стороны мусѣли складати великй сумы нагло, въ дуже коротkôмъ часѣ, — часомъ и до одного року, — а тутъ конкуруюча громада за мала, часто густо такъ убога, що хочьбы въ нѣй все забрати, то ледве чи покрые часть коштôвъ реставраціи або будовы. И въ того выходило найбôльше лиха. Конечна потреба будынку змушовала приходника братися за примусовй средства, коли конкуруючй стороны отягалися; конкуруючй жь стороны шукали всякихъ выкрутôвъ, щобъ тôлько увôльнитися ôтъ тои „драчи“, заводилися дисгармоніи и непорозумѣня мѣжь прихожанами а приходникомъ, а кôнчилося тымъ, що спадала екзекуція и мусѣла неразъ останне забирати, лишаючи прихожанъ въ нуждѣ пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ — а пôдъ взглядомъ моральнымъ въ религійнôй байдужности и т. п.

Якужь раду дае намъ на тое проектъ выдѣлу краевого? На дармо шукати, на дармо здогадуватися. Проектъ сей задержуе що до сеи точки status quo, себъ то „нехай буде, якъ бувало доси“.

Въ минувшôмъ рôчнику „Дѣла“ Ч. 84 була замѣщена допись въ тôй справѣ, котра змѣряе до того, щобъ облегчити народови конкуренційный тягаръ тымъ, щобъ его завсѣгды на довшій часъ розкладати. Всч. Редакція заразъ въ слѣдуючôмъ числѣ додала ôтъ себе дуже важну увагу, що сей тягаръ можнабы ще бôльше конкуруючимъ сторонамъ облегчити, „розкладаючи его на якъ найдовшій протягъ часу. „Періодъ, на котрый можнабы розложити сей конкуренційный тягаръ, есть той часъ — сказано тамъ — въ протягу котрого ерекціональнй будынки пôдлягаютъ цѣлковитому знищеню и повстае потреба ставити новй будынки. Припустѣмъ примѣромъ, що мѣрно добре збудоване помешканье може перестояти 50 лѣтъ, що періодъ 50 лѣтный есть тымъ часомъ, въ протягу котрого повиненъ назбиратися новый капиталъ, потрѣбный на будову нового помешканя“. По тôй мысли повиненъ комитетъ приходскій такъ поступати, якъ поступае дбаючій господарь, що поставивъ новый будынокъ, та обраховавши собѣ, скôлько лѣтъ нововыбудованый будынокъ постояти може и розложивши потрѣбну на тую будову суму на тй лѣта, ôткладае що року рôчну часть, на те припадаючу.

Однакожь не годимося съ тымъ, щобъ тое лишати до волѣ комитетамъ приходскимъ и громадамъ конкуруючимъ. Досвѣдъ учитъ насъ, що не всюды можна спускатися на волю особливо громадъ конкуруючихъ, котрй все радй бъ такй тягары — о скôлько дасться — на пôзнѣйше зволѣкати, тымъ бôльше, що народъ нашь не всюды мыслячій о тôмъ, що то по часѣ буде, та часто-густо буваютъ такй, що абы нынѣ та завтра, а що буде по тôмъ, то кто тамъ дочекае. И для того то устава о конкуренціи повиннабы слѣдуючй точки обôймати: 1) Протягъ часу, по уплывѣ котрого буде потреба новй будынки ставити, обовязаный обчислити комитетъ приходскій, а обчислюючи часъ треваня кождого будынка въ осôбна, уставляе заразомъ и суму, якои бы треба на выбудованье кождого нового будынка въ осôбна, враховуючи въ тую суму и тй роботы, якй можнабы и шарварковыми роботами зробити; 2) обчисленй датки ôтъ конкуруючихъ сторôнъ мае зôбрати комитетъ при помочи власти политичнои, т. е. вôйта, а взглядно староства, все до кôнця сѣчня кождого року; 3) зôбрану суму ôтдае комитетъ въ пожичку по можливо найбôльшихъ процентахъ, але заразомъ въ найпевнѣйшою порукою; комитетъ бо ôтповѣдае за капиталъ и процента ôтъ него зôбранй; 4) конечнй потребы реставрацій и поправокъ покрываются зъ процентôвъ, якй приноситъ капиталъ; въ разѣ непотребы додаеся процентъ до капиталу.

Друга рѣчь, котра часто-густо выкликуе непорозумѣнье и споры, а ôттакъ наноситъ кривду для конкуруючихъ, есть те, що стара устава не приписуе способу, якъ розраховувати на конкуруючихъ суму потрѣбну на будову. Вправдѣ стара устава приказуе конкурувати патронови въ $^1/_6$ части, а прихожанамъ въ $^5/_6$ частяхъ, и въ обчисленю $^1/_6$ на патрона не заходитъ ніяка труднôсть и ніяка обава несправедливости, але бувае се при обчисленю $^5/_6$ на прихожанъ, бо устава не приписуе на тое способу. Для справедливости же самои повиненъ бы богатшій прихожанинъ бôльше давати, бѣднѣйшій менше. При розкладѣ отже сихъ $^5/_6$ частей на прихожанъ, повиненъ ихъ маетокъ бути мѣрою, пôсля котрои выраховувано бы на кождого припадаючу часть. Вже самй комитеты приходскй старалися о те, щобъ по можности якъ найсправедливѣйше мѣжь прихожанъ сихъ $^5/_6$ частей розрахувати, але се розраховуванье практикувалося всѣляко, неразъ пôсля грунту, моргôвъ поля и т. д., що, особливо се послѣдне, доводило неразъ до неясностей справы, до непорозумѣнь и спорôвъ, вышукувано всякихъ выкрутôвъ, навѣть такихъ пустыхъ, безпôставныхъ аргументôвъ — якъ на пр., що се грунтъ латиньского обряда, — абы тôлько не заплатити. Найсправедливѣйше обраховувано датки на прихожанъ тамъ, где выраховувано пôсля ихъ сталыхъ податкôвъ, т. е. грунтового и домового; але и сей способъ не выключавъ тыхъ сумнѣвôвъ, непорозумѣнь, а ôттакъ и кривды для конкуруючихъ. Не бувае тыхъ сумнѣвôвъ, непорозумѣнь та выкрутôвъ тôлько по такихъ мѣсцевостяхъ, где людность вся одного вѣроисповѣданя и одного обряда; але тамъ, где лучаются мѣшанцѣ, тамъ тй непорозумѣня нехибнй, тымъ бôльше, що въ старôй уставѣ не сказано, що конкурувати обовязанй всѣ прихожане, але тôлько загально прихожане. Примѣромъ мѣсцевôсть Н. мае будувати церковь. Мѣсцевôсть тая числитъ 220 хатъ, але въ тыхъ есть 20 хатъ мѣшанцѣвъ, т. е. замешканыхъ мешканцями обряда гр. кат. и обряда лат.; — заходитъ отже пытанье, чи и тй мѣшанцѣ обовязанй конкурувати и въ якôй части? Кождый безсторонный признати муситъ, що нема и найменшои пôдставы ухилятися, та не конкурувати и тымъ прихожанамъ, котрй замешкуютъ въ тыхъ 20 хатахъ мѣшано съ прихожанами иншого обряда, бо черезъ те, що мешкаютъ помѣшано съ прихожанами иншого обряда, они ще не перестали бути прихожанами, належачими до церкви, маючоися будувати. И комитетъ, примѣромъ, вызначае имъ иншій якійсь датокъ. Але щожь? они опираются тому, и кажутъ, що не будутъ того платити, бо господарь латиньского обряда, а жѣнка, хочь гр. к. обряда, тожь не заплатитъ, бо хата и грунтъ не жѣнчина а господаря. Такъ само опираются такй мѣшанцѣ въ тôй справѣ навѣть тогды, коли маютъ и дѣти обряда гр. к. А бувае неразъ и въ такôмъ разѣ опôръ, коли грунтъ и хата на пр. жѣнки гр. кат. обряда, а мужь, господарь, латиньского обряда тôлько „приставъ“ до того грунту и хаты. Зъ того приходило до спорôвъ, и мы въ досвѣду знаемо, що навѣть староства рѣшали такй споры въ користь не хотячихъ платити навѣть якоись части. А такъ оно бути не повинно, бо симъ дѣеся кривда для конкуруючихъ прихожанъ часто навѣть дуже значна, бо такихъ мѣшанцѣвъ въ конкуруючôй громадѣ бувае неразъ досыть значне, а навѣть переважаюче число.

Для самои отже справедливости, для усуненя всякихъ непотрѣбныхъ тяганинъ и спорôвъ, повинна нова устава сю недостачу старои уставы справити и зъобовязати всѣхъ прихожанъ конкурувати пôсля сталыхъ податкôвъ — грунтового и домового, (въ проектѣ Выд. кр. сказано: Розложенье на парохіянъ дѣеся пôсля сталыхъ податкôвъ, якй они въ обрубѣ парафіи оплачуютъ. Прим. Ред.), а мѣшанцѣвъ въ такôй части, яку они становлятъ въ прикладѣ до числа своихъ спôвмешканцѣвъ иншого обряда, жіючихъ съ ними въ одной хатѣ и на однôмъ грунтѣ. Такъ отже, що до мѣшанцѣвъ, котрй жіютъ на однôмъ грунтѣ або въ одной хатѣ, а платилибъ 5 зр., колибъ они були всѣ одного обряду — заплатятъ тôлько 3 зр., наколи трое зъ нихъ есть гр. к., а двое лат. обряда, а всѣхъ разомъ пятеро.

Ôтъ Дрогобыча.

(*Народнй школы та учитель*). „Просвѣту темного люду, чисте свѣтло науки хочемо мы кинути пôдъ селяньскй стрѣхи“ кричатъ пришоломленй, безрозсудний нашй światłodawcy — що скорше якбы вѣщуны темноi ночи розсѣваютъ тьму та защѣплюютъ неохоту до книжки мѣжь нашимъ простымъ народомъ. „Просвѣта та просвѣта“, ся фраза що хвилины гомонитъ ихъ устами, а дѣла ихъ показуютъ що иншого. Они ôтвертаютъ передъ нашими очима сумну картину, записану ложею та брехнею. Оденъ зъ числа многихъ инспекторôвъ, тыхъ, що поважились святыню просвѣты ужити до цѣлей польонизаційныхъ, есть такожь инспекторъ округа дрогобыцкого, п. Фаніоръ. Нема вѣдай нещасливѣйшого обсадженя школьныхъ посадъ по селахъ въ цѣлôй Галичинѣ, якъ въ Дрогобыцкôмъ. Сей панъ, що то вѣчно хвалится gorliwością i zapobiegliwością, обсадивъ ихъ такъ, що лѣпше нѣхто не змôгбы. Прото наколи мы тôлько трошечка розглянемся по школахъ та по учителяхъ, якй школами опѣкуются, достережемъ ôтъ разу неладъ, непорядокъ та застою.

Не хочемъ прилюдно передъ публикою на когось тамъ кидати болотомъ ложи та клеветы; — мыбъ замовкли про всѣ тяжкй похибы на тôй нивѣ, кобы хотяй щось троха було пôсля волѣ народа, пôсля правъ, якй ему прислугуютъ; — але коли нашй верховники посмѣютъ нехтувати народомъ и его бажанями, мы розкажемъ тое, на що скаржится простый людъ, розкажемъ правду такъ, якъ она е. — Въ загалѣ п. инспекторъ въ окрузѣ дрогобыцкôмъ обсадивъ посады школъ по найбôльшôй части людьми нездôбными до того, людьми не умѣючими словечка по руски, хотяй всюды у насъ по селахъ анѣ одного поляка съ свѣчкою не найдеся. Такъ на пр. село Ролѣвъ мае тую приемнôсть, що вже третый рôкъ своимъ крôвавымъ грошемъ годуе п. Н., Поляка тѣломъ и душею, окôнченого краковского семинариста, котрый найменшого хôсна громадѣ принести не може, бо ему нѣколи и не снилося про руску азбуку, а щожь доперва говорити про нашу бесѣду! Мы не сомнѣваемся, що сей панъ мае навѣть добру квалификацію на своимъ патентѣ въ рускаго языка, але щожь въ того? Квалификація добра тôлько на папери, а на дѣлѣ показуесь она цѣлкомъ недостаточна та неôтповѣдна, бо п. Н. навѣть не може порозумѣтись со своими дрôбными ельевами, котрй наче вороны та съ отвертыми устами годинами дивлятся на свого гайворона-учителя, що щось „блеконить по нѣмецки“ — якъ кажутъ. До того потреба додати и се, що п. Н. може мôгъ бы ся бувъ при дуже маленькôй пильности черезъ тыхъ 2 лѣта бодай щось троха научити ôтъ своихъ ученикôвъ по нашому, та щожь? коли тому добродѣеви тôлько рускій грôшь, крôвава праця нашого люду подобалася, а дѣти, а школа — се не для него; — ôнъ волитъ проганити довгій, нудный часъ въ дворѣ, якъ мѣжь молодшею братею.

Ще гôрше дѣесь въ Добрôвлянахъ, где провадженье дѣтей та просвѣту поручено польцѣ панѣ П., котра цѣлый рôкъ и теперь мешкае въ дворѣ, досыть далеко ôтъ школы, труднится гувернеркою, пильнуе бôльше паньскихъ дѣтей, пересиджуючи цѣлыми днями коло нихъ, а до школы заглядае разъ на день тôлько на тое, щобы въ присутности очѣкуючихъ на науку дѣтей написати кôлька листôвъ и тымъ довершити свою широку кореспонденцію. По правдѣ сказавши, нема що и винувати паню П. за тое; бо щожь она буде робити съ рускими дѣтьми, коли словечка не знае по руски? и потомъ чижь она тому винна, що инспекторъ давъ ей добру посаду мѣжь Русинами, тажь прецѣнь хочеся жити, та ще съ выгодами та танымъ коштомъ?! Чомужь въ сего не користати?!

Въ кôнци мы въ нашôй чемности та простотѣ посмѣемъ поспытатись п. Фаніора, чи до квалификаціи та до учительского патенту належитъ теперь спорôдненье съ п. инспекторомъ? Чи вже посады села Грушова о 500 числахъ, а о надъ 3000 мешканцяхъ съ доброю платнею бо 400 зр., при тôмъ съ краснымъ огородомъ и мешканьемъ не можна було дати чоловѣкови обзнакомленому съ нашими обставинами, а бодай съ рускимъ языкомъ, тôлько своёй рôднôй сестрѣ? — Та певно! — кожда рука къ собѣ крива! — Ну, але коли такъ, то лѣпше було перше приспособити добре свою сестру до тои посады, наколи п. инспекторъ хотѣвъ тôлько своёй сестрѣ найлѣпшу посаду дати, а не поручувати рускому попови сотрудникови въ Грушова обученя своеи сестры: „Mów ksiądz z nią po rusku, bo ona nie umie, może się co przyuczy, a jej się to zda“. Безъ сумнѣву здастся, але що бôльше, ей того потреба. Але я все свое; було перше навчити, а потому пôслати на посаду. А то видите п. инспекторъ, нынѣ рôкъ минувъ, дѣти мучилися съ вашою сестрою и она съ ними, тай нѣчого не вымучили; proste mudie посмѣютъ ще говорити теперь, що ваша инспекторска сестра нѣчого не научила ихъ простыхъ дѣтей, тай и сама ôтъ попа нѣчого не схôснувала, бо руске якъ було такъ и есть для неи terra incognita. — Найлѣпше, кобы вы собѣ взяли вашу сестру до себе до Дрогобыча, та навчили по нашому. Та щожь, коли коло васъ таке саме, чи правда п. инспекторъ? Тажь ôтъ Васъ, наколи гдесь колись покажетесь въ село, и словечка нѣхто по руски не почуе, тôлько все цванькаете по польски.

Тôлько не гнѣвайтесь, будьте ласкавй добродѣю, а я Вамъ еще щось скажу. Може Вы не чували нѣчого про Медыничѣ, та про вашихъ учителѣвъ, а нужь но наставте вашй паньскй ушенька, та довѣдаетесь щось цѣкавого про вашого п. Д. А мы бъ просили Васъ, кобъ вы могли такъ якось вчинити, щобы той славетный п. Д., сынъ бѣдного селянина, котрого днесь встыдаесь, мѣсто ѣздити по сусѣдныхъ селахъ яко агитаторъ Macierzy Polskiej, та намавляти учителѣвъ брати на себе розпродажь брошуръ тои институціи, щобы ôнъ бôльше пильнувавъ школы. Мы знаемъ, що такй панове якъ п. Д., не вынайшли пороху, а вы будьте певнй, що не воскресятъ аристократичнои Польщи, хотяй при кождôй нагодѣ говорятъ: „Niech chociaż tem przysłużę się mej najukochańszej ojczyźnie“. Будьте певнй, що съ п. Д., такъ якъ и безъ него судьба Европы поплыне тою ходою, яку покажутъ ей народы, тямущй свою силу, а не яку ôнъ ей показати хотѣвбы.

А про Рѣпчицѣ, про п. К. вы знаете? Якбы мы вамъ дякували, коли вы, коли вже не можете такъ жити безъ вашои родины та мазурôвъ на Руси — забрали ихъ собѣ до себе до канцеляріи, та дивилися день и нôчь у ихъ modre, sine i zielone oczy; — ей-богу, вамъ нѣкто того не заборонитъ, тôлько будьте ласкавй, увôльнѣтъ нашъ людъ бѣдный ôтъ тои египскои язвы.

Мыбъ еще много могли говорити про инспекторске ласкаве польованье за moskiewskimi

książkami, а властиво за просвѣтными брошурками у учителя М. въ Вороблевичахъ; мыбъ могли дещо гарного написати про двѣ учительски въ самого мѣста Дрогобыча, але най васъ Богъ обрадуе и безъ васъ скажемъ мы за нашими хлопами.

Нѣ, мы не вороги Полякôвъ, мы ихъ братя Славяне, мы приятелѣ кождого народа, котрый добиваесь своихъ правъ и намъ признае нашй, мы не ведемся пристрастею, фанатизмомъ, а розумомъ та досвѣдомъ; мы даемъ кождому тое, що ему належится; — тому скажемъ, що громада Добрôвляны була вельми задоволена зô свого давнѣйшого учителя п. Фр. Стоцкого, Полякa, бо ôнъ працювавъ надъ дѣтьми, у него надъ школу не було нѣчого, — ôнъ рускій языкъ шанувавъ такъ добре якъ свôй, бесѣдувавъ нимъ съ дѣтьми та съ громадою, бо знавъ, що жíе рускою кровію, тяжкимъ мужицкимъ потомъ. При тôмъ поступованье такихъ учителѣвъ, хотяй Русинôвъ, якъ у Воли Якубôвôй п. Гр., мы мусимъ осудити. Намъ потреба людей въ тôмъ заводѣ съ посвяченьемъ, котрíбы своею працею, просвѣтою та поведеньемъ свѣтили громадѣ, а не вели ей по хибнôй дорозѣ. У насъ досыть мужикôвъ, котрй въ несвѣдомости зôбились зъ прямой дороги; панщина, злиднѣ та неволя, теперь ще паньска ласка довго вели ихъ у пропасть; намбы ихъ ратувати. Намъ треба серiознои працѣ, а до неи не такихъ людей, якъ гденекотрй нашй учителѣ. Днесь много людей охочихъ до працѣ, до труду, тôлько тымъ п. инспекторъ ôтмовляе посады въ своимъ окрузѣ, держитъ ихъ Богъ ана за що; а тымъ часомъ пуста нива ще бôльше пустѣе, — а мѣжь народомъ росте широко бурянъ та бодяки, котрй однакъ колись допôмнутся о свое, допôмнутся о просвѣту, дорого оплачену гôркимъ мужичимъ грошемъ. Sapienti sat.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*По поводу щасливого розвязаня архикняжны Стефанiи*) выдавъ цѣсарь ôтручне письмо до министра справедливости бр. Пражака, въ котрôмъ ему препоручае, щобы якъ найскорше представивъ до уласкавленя вязнѣвъ, ôтбуваючихъ теперь кару, при чѣмъ маются перестерѣгати условія, выраженй въ власноручнôмъ письмѣ цѣсарскôмъ зъ дня 25 лютого 1879, выданôмъ до тогдашного министра справедливости. Пôсля сего жь письма могли бути уласкавленй тй увязненй, що безъ небезпеченьства для публичного порядку можутъ бути выпущенй на волю. Дальшимъ условіемъ есть, щобы ôтбуваючій кару, не бувъ вже передъ тымъ караный, а маеся такожь увзглядняти то, що злочиньство доконане зôстало зъ потребы, если засужденый стався жертвою обстоятельствъ, именножь выбуху намiетностей, а если ôтбувъ вже значну часть кары и если наконець черезъ увязненье наражена на шкоду невинна родина засужденого. — На предложенье министра подарувавъ цѣсарь кару 204 засужденымъ.

(*Графови Парижа*) зложивъ цѣсарь въ часѣ его пробуваня въ Вѣдни визиту. Згадуючи о тôмъ, Fremdenblatt звертае на се увагу, що хочь такій актъ куртоазiи есть великимъ ôтзначеньемъ, не належитъ его перецѣнювати, якъ се роблятъ французскй газеты. Начальникъ Бурбонôвъ, гр. Парижа, есть спорôдненый съ кôлькома членами цѣсарскои родины, а симъ дасться пояснити незвычайна привѣтнôсть, яку оказавъ цѣсарь такожь бувшôй цѣсаревôй Евгенiи и многимъ другимъ выбитнѣйшимъ особамъ.

(*Въ Лаксенбургу*) ôтбулися дня 6 л. вересня хрестины новонародженои дочки наслѣдника трону. Архiепископъ Гангльбаверъ довершивъ хрещеня, а цѣсарева була хрестною матерею. Новонароджена архикняжна получила 5 именъ: Елисавета, Марiя, Генрiста, Стефанiя и Гизеля. При актѣ хрещеня бувъ присутный цѣсарскій двôръ, нунцiй папскій Ванутелли, посолъ бельгiйскій Гайнальдъ, всенôльне и австрійско-угорске министерство, президенты обохъ парляментôвъ, тайнй совѣтники, шамбеляны, президентъ мѣста Вѣдня и его заступникъ. Лаксенбургъ и дворецъ бувъ украшеный цвѣтами и флягами, а коли приѣхавъ цѣсарскій двôръ, людноcть витала его радôстными окликами. Въ користь фонду убогихъ въ Лаксенбургу жертвовавъ цѣсарь 2000 зр., а радѣ мѣста Вѣдня ôтступивъ на умѣщенье заведеня для хлопцѣвъ замокъ.

(*Передъ вѣденьскимъ краевымъ судомъ карнымъ*) зачався 4 л. вересня процесъ екоцедентôвъ на Шоттенригъ. Яко обжалованй ставали переважно робôтники. Прокураторiя, якъ кажутъ, поступала дуже оглядно и уникала всего, щобы могло дражнити робôтникôвъ, именножь мала розправа вестися въ такій способ, щобы питаня робôтничого зовсѣмъ не тыкати. Зъ робôтникôвъ, що брали участь въ демонстрацiяхъ на Шоттенрингъ, засуджено одного за публичне насилiе и тяжке ушкодженье тѣла на 4 роки, другого за публичне насилiе и збѣговище (Auflauf) на 8 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, прочихъ 14 засуджено на 4 днѣ до 3 мѣсяцѣвъ, а 5 признано невинными.

(*Въ министерстве торговли*) мае зôбратися сими днями конференцiя, котрои задачею буде передискутовати ще гдекакй розпорядженя, що маютъ бути выданй въ цѣли переведеня закона промыслового. Урядова „Gazeta Lwowska“ подае содержанье статута для судiй мировыхъ (полюбовныхъ), котре задля важности предмету тутъ наводимъ: Статутъ дѣлится на двѣ части. Перша обôймае приписы о складѣ выдѣлу мирового, а друга о его компетенцiи и о поступованю. Выдѣлъ мировый складаеся зъ 8—12 членôвъ и 4—6 заступникôвъ, зъ котрыхъ половину выбираютъ зборы стоваришеня зъ помежи властителѣвъ заводôвъ промысловыхъ, а другу половину зборы помôчникôвъ зъ помежи помôчникôвъ. Списъ членôвъ управненыхъ до голосованя членôвъ стоваришеня и то такъ промысловцѣвъ, якъ ихъ помôчникôвъ, мае бути выставленый, зачавши ôтъ дня скликаня зборôвъ. Ôнъ мае бути пересланый власти промысловôй першои инстанцiи, котра рѣшае о вношеныхъ реклямацiяхъ. Выбôръ ôтбуваеся при помочи картокъ, котрй выборцѣ обовязанй особисто ôтдати на зборахъ. Выбранымъ уважаесь той, кто получитъ абсолютну бôльшôсть голосôвъ. На случай рôвности голосôвъ рѣшае льосъ. Кого выберутъ, сей обовязаный принятй выбôръ. Противъ акту выборôвъ можна вносити рекурсъ въ протягу 14 днѣвъ, зачавши ôтъ дня выбору, а именно до власти промысловои першои инстанцiи, котра рѣшае въ тôмъ ôтношеню цравосильно. Члены выдѣлу мирового, що безъ звиненя занедбуютъ свои обовязки, можутъ бути усуненй зъ уряду силою рѣшеня загальныхъ зборôвъ. До компетенцiи выдѣлôвъ мировыхъ належитъ рѣшанье спорôвъ межи членами стоваришеня и ихъ хлѣбодателями, выплываючихъ зъ ôтношеня робочого, где ходитъ о заплату або науку. Предсѣдатель або его заступникъ покликае ôтъ часу до часу потрѣбне число членôвъ выдѣлу мирового для утворена комисiи угодовои або рѣшаючои (Vergleichs- oder Erkenntnisskomission). Стороны обовязанй ставати лично передъ мировымъ выдѣломъ и лишь въ такôмъ случаю можутся заступити повномочникомъ, если докажутъ, що неборимй перешкоды недозволяютъ имъ явитися лично. Повномочниками можутъ лишь бути свояки або особы того самого фаху, що сторона. Малолѣтнй, о скôлько ходитъ о заплату або о розвязанье самостôйно заключеной умовы, можутъ ставати особисто. Комисiя угодова складаеся зъ предсѣдателя мирового выдѣлу або его заступника и зъ двохъ членôвъ выдѣлу, зъ котрыхъ одинъ належитъ до стану властителѣвъ а другiй до стану помôчникôвъ. Задачею комисiи есть старатися о тое, щобы стороны погодилися, а въ тôй цѣли взываe она передъ себе спорячй стороны, переслухуе ихъ и доходитъ всѣ обставины, могучй розъяснити справу. Выдѣлъ мировый вызначае зъ горы певнй днѣ, въ котрыхъ ôтбуваются засѣданя комисiи и завѣдомляе спорячй стороны, коли они можутъ явитися для полагодженя спору. Наколи стороны погодятся, комисiя записуе се до протоколу, а обѣ стороны маютъ на актѣ власноручно пôдписатися. На случай, еслибы угода не дала перевестися, мае зôбратися комисiя рѣшаюча, котра мае задачу справу доходити и выдати свое рѣшенье. На засѣданье обовязанй спорячй стороны привести съ собою свѣдкôвъ. Складъ комисiи рѣшаючои рôжнится тымъ ôтъ складу комисiи угодовои, що замѣсть двохъ членôвъ выдѣлу мирового, засѣдае 4 членôвъ. По переведеню поступования доказового выдае комисiя засудъ, котрый мае бути сейчасъ оголошеный. До важности засуду потреба бôльшости голосôвъ. Засуды и угоды выдѣлу мирового маютъ бути выконуванй въ дорозѣ административнôй. Противъ засудови можутъ ôткликатися обѣ стороны до звычайного судiи, а се дѣесь въ той способ, що незадоволеный зъ засуду вноситъ передъ звычайнымъ судомъ позовъ. Еслибы однакожь не зробивъ се въ протягу 8 днѣвъ ôтъ часу оголошеня засуду, то засудъ выданый мировою комисiею стаеся правосильный.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. „Моск. газета“ обговорюе статiю „Штандарда“, написану по поводу святкованя въ Нѣмеччинѣ роковинъ побѣды пôдъ Седаномъ и каже такъ: Ôтъ кôлькохъ лѣтъ говорятъ вже о можливости французско-россiйского союза яко противваги нѣмецко-австрiйскому союзови. Францiя не мала ôтваги боронити своихъ интересôвъ въ Египтѣ, а якже смѣлабы выступити теперь противъ Нѣмеччины. Знемога и непостоянноcть французского правительства, то дуже добре звѣстнй факты; котражь держава шукалабы такого союза, що жаднои хвилѣ не бувбы певнымъ? Для чогожь Россiя малабы шукати такого союза? Що то обходитъ Россiю, наколи якйсь тамъ шовинисты маячатъ лишь о мести за Альзацiю и Лотарингiю? Коли Францiя стратила теперь свое становище, якже моглабы Россiя бути такъ безглузда, щобы проливала свою кровь для пустыхъ мрѣй, щобы пôднести свого ворога коштомъ державы, що була завсѣгды союзникомъ Россiи, а котрои интересы ôтносно до европейскихъ стосункôвъ суть тйжь самй, що и Россiи? Торисовскій журналъ якось давно згоджуеся съ польскою прасою, котра такожь разъ-въ-разъ лишь говоритъ о якихсь плянахъ Россiи противъ Нѣмеччины и стараеся выкликати незгоду мѣжь Нѣмеччиною а Россiею.— „Русск. Инв.“ доноситъ, що новый статъ въ цѣли змѣны формованя россiйскои конницѣ дôставъ вже царску санкцiю. Переобразованье мае скôнчитися до чотырохъ лѣтъ. — Ген.-губернаторъ Дрентеленъ мавъ предложити дуже важнй змѣны въ розпорядженяхъ недозволяючихъ Полякамъ и Жидамъ въ полуднево-захôдныхъ губерniяхъ аренды державныхъ дôбръ и рыболовства, въ квестiи надзору надъ особами, що получили землю ôтъ правительства на выняткôвыхъ условiяхъ, чи они тй условiя сповняютъ и о недопускану ôтдаваня такихъ маеткôвъ въ аренду або въ зарядъ Полякамъ и Жидамъ. — Майже всѣ комисiи пôвнôчно-захôдныхъ губерній розбираючй справу пропинацiйну и продажъ горѣвки высказалися — якъ доноситъ „Нов. Время“ — противъ скôлькости шинкôвъ. — Комисiя пôдъ предсѣдательствомъ сов. Коханова скôнчила вже свою роботу, а результаты ей розôслано до всѣхъ губернаторôвъ, щобы тй найдальше до 1 сѣчня 1884 р. предложили ей свои погляды. Загальный планъ и головна основа реформы ôтносятся до змѣнъ въ институцiяхъ всѣхъ инстанцiй, починаючи ôтъ села, а скôнчивши на губерніяльнôмъ городѣ. Головною основою есть „всесословность“. — Въ державнôй контролѣ и властяхъ, ей пôдчиненыхъ, маютъ зайти ôтъ сѣчня 1884 змѣны. Новый розкладъ и платня для урядникôвъ контролѣ, проектованй сов. Сольскимъ, получили вже царску санкцiю, а ôтъ нового року будутъ вже введенй въ житье. Платня дотычитъ головно урядникôвъ нисшои ранги. — По поводу смерти Тургенева выйшли всѣ дневники въ чорныхъ обвôдкахъ.

Нѣмеччина. Берлиньскій „Tageblatt“ приноситъ сензацiйну вѣдомôсть, що зъѣздъ въ Сальцбургу мавъ на цѣли тѣснѣйше зближеньеся Нѣмеччины въ справахъ економичныхъ. Князь Бисмаркъ бажавъ ще 1874 р. такого зближеня, а теперь — здаеся — удалося ему переломити неохоту Австрiи. „Köl!n. Ztg.“ доноситъ знова, що на зъѣздѣ въ Сальцбургу не тôлько старалися удержати и розширити дотеперѣшный союзъ, але що тамъ була такожь бесѣда и о теперѣшнôмъ положеню на балканьскôмъ пôвъостровѣ. — Одинъ пôвъофiцiозный кореспондентъ такъ знова каже о сальцбургскôмъ зъѣздѣ: „Ситуацiя въ послѣдныхъ тыдняхъ була дуже напружена. Князь Бисмаркъ бувъ въ Кисингенъ цѣлый часъ занятый межинародными питанями, теперь есть вже положенье цѣлкомъ нормальне; одно лишь поступованье Францiи впадае въ очи. Коли давнѣйше старалися тамъ на кожду жалобу усунути заразъ ей причину, то нынѣ ôтказуются ôтъ всего. Показуеся, що на будучнôсть треба буде сильнѣйшихъ средствъ уживати“. „Kreuzzeitung“ догадуеся, що оба мужѣ стану радили головно надъ тымъ, якъ маютъ ставати державы противъ немало займаючихъ французскихъ справъ, але що невнои угоды въ тôмъ взглядѣ не зроблено жаднои.

Францiя. Ôтзывы россiйскои прасы доказуютъ, що Францiя не тôлько нынѣ зовсѣмъ изольована, але навѣть и на будучнôсть не може сподѣватися якогось сильного союзника. Якъ на лихо пôдносятъ ще монархисты чимъ разъ смѣлѣйше голову. Французскй журналы тѣшилися вже, що монархичне сторонництво розбилося на рôжнй партiи, а тымъ часомъ показуеся, що всѣ его ôтънки признаютъ графа Парижа своею головою и единымъ правнымъ наслѣдникомъ гр. Шамбора. Згромаджень на похоронахъ въ Гориции роялисты зôйшлися — якъ доносятъ телеграмы — на зборы. Одна часть зôбралася въ готелю пôдъ трема коронами и выслала до парискихъ монархичныхъ журналôвъ слѣдующу депешу: „Зôбранй въ Гориции на похоронахъ Французы заявляютъ графови Парижа, що стоятъ непоколебимо при традицiйнôй и дѣдичнôй монархiи и витаютъ его яко голову французского дому.“ Адресу тую пôдписавъ Larochefoucauld. Друга громада роялистôвъ зôбралася въ готелю de Post и выслала адресу, уложену Larenty'мъ съ многими пôдписами, въ котрôй увѣряе гр. Парижа, що позôстае вѣрною давнымъ засадамъ и узнае традицiйну монархiю, котру графъ представляе. Навѣть гр. Монти, проводирь вандейскои депутацiи приславъ адресу до графа и заявляе такожь свою пôдданноcть. Ген. Charette зôбравъ бувъ въ понедѣлокъ коло себе панскихъ жуавôвъ и заявивъ имъ слова, якй сказавъ до него гр. Парижа, т. е. що ôнъ числитъ завсѣгды на ихъ пôдданноcть и мужество. Ген. Charette закôнчивъ свою бесѣду тымъ, що приймае слова монархiи и ручитъ ему за своихъ товаришѣвъ.

Сербiя. „Pol. Corr.“ доноситъ, що радикалы предложили либералистамъ яко ультиматумъ 15 мѣсяцiвъ; Ристичъ доси не ôтповѣвъ, але здаеся, що ôнъ тое ультиматумъ прiйме. Въ гдекотрыхъ важнѣйшихъ округахъ переведено вже правыборы, въ другихъ будутъ ще выбирати. Выборы въ округахъ Ужица и Зайчарѣ выпали по думцѣ радикалôвъ, прочй въ користь поступовцѣвъ. Сторонництво Ристича дуже знеохочене, бо переконалося, що не мае въ краю богато прихильникôвъ и зависитъ зовсѣмъ ôтъ вподобы радикалôвъ. Поступовцѣ розвинули велику и успѣшну дѣяльноcть.

Болгарiя. Якъ вже згадувалисьмо, прiѣхавъ до Софiи надзвычайный россiйскій посолъ Іонинъ и мавъ съ княземъ Александромъ тригодинну розмову, котрои подрôбности стаются теперь по трохи звѣстными. Іонинъ подавъ о тôмъ розговорѣ съ княземъ адвокатови Балярови, належачому до либеральнои партiи, ось таке поясненье: Россiйске правительство переконалося, що консервативне сторонництво въ Болгарiи гравитуе до австрійско-угорскои державы, пôдчасъ коли либеральна партiя спiряе Россiи и дôстане ôтъ неи помôчь. Іонинъ поставивъ князеви слѣдующй категоричнй жаданя: 1) щобы ôнъ позôставивъ дотеперѣшный кабинетъ що найменше що на одинъ рôкъ, абы такъ приготовити конституцiйну управу; 2) щобы розвязавъ теперѣшне собранье, наколибы оно хотѣло потягнути генералôвъ-министрôвъ до отвѣчательности за ихъ административну дѣяльноcть.

Чорногора. Князь Николай чорногорскій повернувъ вже зъ Константинополя до Цетынѣ. Рôвночасно розôслало турецке правительство ôтзву до всѣхъ державъ, що Туреччина якъ дарнѣйше такъ и нынѣ хоче удержати съ всѣми державами мирнй ôтношеня и що ôтвѣдины князя чорногорского зовсѣмъ не змѣнятъ дотеперѣшныхъ ôтношень. Кажутъ, що князь Николай мавъ при способности зробити султанови предложенье, щобы сей зробивъ его зятя Караджорджевича намѣстникомъ всходнои Румелiи, бо часъ теперѣшного намѣстника вже за рôкъ кôнчится; на сю пропозицiю ледво згодится султанъ, бо Алекопаша есть въ дуже великôй ласцѣ у султана. Сю кандидатуру Караджорджевича мавъ князь чорногорскій представити лишь яко чисто родинну, але були такй, що представили ей султанови ще зъ другои стороны, именно зъ тои, що номинацiя Караджорджевича намѣстникомъ всходнои Румелiи значилабы то само, що коалицiя всѣхъ славиньскихъ племенъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ.

НОВИНКИ.

— **Цѣсарскій патентъ** зъ дня 2 вересня с. р. скликуе соймъ Галицкій на день 15 вересня с. р.

— **Въ понедѣлокъ дня 10-го вересня** с. р. ôтбудеся поновленый выбôръ посла зъ курiи сельскои на округъ Стрый-Сколье. Побачимъ, чи стрыйскй жиды и Поляки пôйдутъ за радою Gazet-ы Narodowои и чи повторятъ незавиднои славы выборы въ Турцѣ.

— **Великодушный подарокъ** въ квотѣ 100 зр. зъ приватныхъ фондôвъ Его В. Цѣсаря получила громада Кропѣльники на побудованье церкви.

— **Хрестины новонародженои** доньки престолонаслѣдника Австрiи ôтбулися въ середу 5-го вересня. Внуку монархи хрестивъ архiепископъ вѣденьскій Гангльбауеръ при спôвъудѣлѣ численного духовеньства. Хрестною матерею була найяснѣйша панѣ сама. При церемонiи була родина цѣсаря и найвысшй достойники державы, а мѣжь ними и посолъ бельгiйскій. Дворець желѣзницѣ въ Ляксенбургу бувъ того дня убраный и пристроеный въ цвѣты и хоругви, а многочисленна, святочно одѣта публика зъ Вѣдня, Ляксенбурга и окрестности витала радôстными окликами найяснѣйшого пана и членôвъ пануючого австрійского дому. Доньку престолонаслѣдника охрещено на имена: Елисавета, Марiя, Генрика, Стефанiя, Гизеля. По ритуальнôй церемонiи ôтбувшôйся въ каплицы замковôй, пристроенôй въ найкрасшй цвѣты зъ оранжерiи Шенбруна було принятье у престолонаслѣдника.

— **Касацiйна розправа засудженыхъ** въ процесѣ Ольги Грабаревои и тов. назначена вѣденьскимъ найвысшимъ судомъ на день 17 (29) жовтня с. р.

— **Товариство „Народна Торговля“** прiймае вплаты на десятигульденовй „удѣлы“ и вкладки до своеи щадницѣ ôтъ 1 зр. и звыжь, опроцентовуючи ихъ по 5%, пôдъ адресою: „Народна Торговля во Львовѣ“ на руки касiера товариства п. Северина Держка, улиця Ôрменьска ч. 2. Урядовi годины суть ôтъ 9 до 12. Мило намъ донести, що вкладки на удѣлы и вкладки до щадницѣ вже зачинаютъ вплывати. Першiй приславъ грошi на удѣлы п 1 зр. вписового убогiй гр. к. сотрудникъ, другiй учитель, а третiй приступивъ Русинъ-воякъ зъ Босни съ вкладкою 100 зр. На днихъ зголосився одинъ купець съ вкладкою — якъ зачуваемъ кôлькатысячною. Вступайте краяне! нехай нѣ одинъ не ôттягаесь!.. Бôльше грошей, бôльша сила и дешевшiй товаръ.

— **Якъ тяжко судъ найти** на господарку радъ повѣтовыхъ, поучае насъ кореспонденцiя зъ Пôдгаеччины. Противъ выдѣлу пôдгаецкои рады повѣтовои внесено кôлька жалобъ до Выдѣлу краевого за марнованье повѣтовыхъ фондôвъ. Однакъ Выдѣлъ краевый не выславъ до ствердженя жалобъ комисiи якбы належало — а ôтдано цѣлу справу до поясненя тому самому Выдѣлови повѣтовои рады пôдгаецкои, противъ котрому то и були внесенй скарги. Въ наслѣдокъ того рѣшивъ обжалованый Выдѣлъ переслухати всѣхъ обвинителѣвъ и ôтдати цѣлу справу судови. Але щожь? Рѣшенье рѣшеньемъ, та тôлько то бѣда, що вже богато уплыло часу, однакъ до нынѣ анѣ нѣкого не переслухувано, анѣ не предложено ц. к. судови актôвъ и здаеся, що панове выдѣловй хотятъ тихцемъ сю справу задушити.. Чи высокій Выдѣлъ краевый не хоче мати нѣ слуху нѣ ока для тои справы? Намъ здаеся, що ôнъ не може и не повиненъ ôтвертати лице свое ôтъ злоупотребленъ и кривды народа.

— **Непрактичнôсть шкôлъ народныхъ** на Украинѣ констатуе „Русскій Курьеръ“ въ кôлькохъ хорошихъ и основныхъ статiяхъ пôдъ заголовкомъ: „По селахъ и хуторахъ Малороссiи.“ Ôнъ выказуе, що тыхъ шкôлъ не такъ то мало, на пр. въ прилуцкôмъ повѣтѣ приходитъ одна школа на 3.300 душь, а 52□ верстъ; въ пирятыньскôмъ на 4130 душь, а 750□ верстъ; въ лохвицкôмъ на 4.500 душь, а 75□ верстъ и т. д. Мимо то зъ шкôлъ тыхъ хôсна мало, бо книжокъ популярныхъ бракъ великій. Майже всюды находятся одни и тйже церковно-славяньскй молитвенники и малорускй брошуры о холерѣ и дифтерiи, о карахъ, накладаныхъ мировыми судiями въ кождôмъ случаю, „Катерина“ и „Наймичка“ Т. Шевченка. Всѣ тй брошуры и книжочки замазанй и подертй; видно, що они були читанй, перечитуванй по кôлька разôвъ, — Отъ, осе книжка, та такъ що книжка! — говорятъ старики, прислухуючися школяреви, читаючому въ голосъ: „Перший Кiевскй князь.“ На нещастье, книгъ малорускихъ дуже мало, а для селянъ конечно ихъ потреба, наколи школы маютъ принести користь. — Мы додамо до того, що у насъ есть ихъ досыть много — та щожь, коли они не идутъ на Украину.

— **Польскій политикъ**, петербурскій „Kraj“ помѣщає въ рубрицѣ „Переписка со всѣми“ слѣдуючу ôтправу якомусь ультрапатріôтичному кореспондентови: „Листъ вашъ мѣститъ въ собѣ слѣдуючій постуляты: „Kraj“ вынайшовъ Русинôвъ. Навязувати Русинамъ, що они самостôйнымъ народомъ, есть злочинôмъ. Языкъ малорускій есть тôлько польскимъ нарѣчіемъ. Хорватôвъ, Бѣло- и Малорусинôвъ въ Славянщинѣ нема. Впрочѣмъ племя славяньске... то абсурдъ. Єсли суть якіись Русины, то тôлько тому, що за грошѣ все доказати можна!““ „Вы жадаєте пôдъ конець — отвѣчає „Kraj“ — щобы вашъ листъ спалити. То булобы надто торжественно; кидаємъ єго попросту въ кôшъ“. Колибъ то „Kraj“ пôзнавъ подôбныхъ галицко-польскихъ политикôвъ, то не тôлько ихъ листы, але и ихъ самыхъ повстромлювабы певно въ редакційный кôшъ; тôлько сей мусѣвбы бути хочь такъ за великій, якъ пôвъ Галичины.

— **Драматичне товариство** Е. Бачиньского дає теперь театральнй предотавленя въ Новôмъ Сончу.

— **Министеръ правосудія** перенѣсъ на єго власну просьбу сов. кр. суду Каетана Копача зъ Тернополя до Перемышля. Прокуратора львôвского Генрика Нитарского именовано совѣтникомъ кр. суду въ Золочевѣ, а коссôвского повѣтового судію Кароля Цельнера сов. кр. суду въ Тернополи. Позволено также судіямъ повѣтовымъ, Юліянови Ружицкому въ Немировѣ и Едмундови Кольбови въ Старôй-Соли на ихъ власну просьбу перенестись, першому до Радымна, а другому до Добромиля. Судіями повѣтовыми занменовано; заступника прокуратора въ Коломыи Омеляна Комарницкого для Дрогобыча; адюнктôвъ судôвъ повѣтовыхъ: Теофиля Вольского въ Перемышлянахъ для Тлустого, и Кароля Река въ Щирци, для Немирова. Именовано также: адюнкта судового во Львовѣ Альфреда Завадского для Яворова, адюнкта суду повѣтового Володимира Бучацкого въ Сяноку для Старои-Соли, адюнкта судового Альфреда Манастырского въ Станиславовѣ для Косова и адюнкта суду повѣтового въ Грималовѣ Кароля Чарнецкого для Пôдбужа.

— **Пятнованье худобы** въ той способъ, якъ се у насъ дѣеся, есть не тôлько непрактичне, але впростъ шкôдливе. Намъ пишутъ ôтъ Бродôвъ, що що другій або третій тыждень пріѣздитъ такъ званый ревизоръ и пятнує по селѣ худобу по полядвицяхъ. Селяне якъ можутъ такъ противлятся сему пятнованю, а гдекотрй навѣть радше продаютъ худобу, якъ даютъ ей пятнувати. Причина въ тôмъ тая, що пятна зачинаютъ розранюватися, гніютъ, а худоба вяне и усихає. Коровы перестаютъ давати молоко, а тѣльнй скидаютъ телята; пôврôчнй телята нидѣютъ и годѣ ихъ ôтгодувати. Дотычнй власти повиннйбы звернути на те свою увагу и скоро тому запобѣгчи, щобы задля неôтповѣдного пятнованя не нищити худобы и не зводити нужды на нашихъ и такъ бѣдныхъ селянъ. Намъ здаєся, що найлѣпше булобы, якбы дотычнй власти приказали выпѣкати пятна не на полядвицяхъ, але на рогахъ; то осягнулобы свою цѣль и не нишилобы худобы.

— **Вѣденьскій роботники** зôбрались 6-го вересня въ ночи на умовленôмъ мѣсци въ однôй гостинници и демонстрували противъ новѣйшого розпорядженя ц. к. вѣденьскои полиціи, взбороняючого публичнй згромадженя. Наспѣвшу полицію обкинули они камѣнями, войску однакъ, що наспѣло полиціи въ помôчь, удалося роботниковъ розôгнати и 10-ехъ зъ мѣжь нихъ арештувати.

— **Головно-командуючій во Львовѣ**, принцъ Виртембергъ, скликавъ позавчера всѣхъ пробуваючихъ ту генералôвъ и оберштôвъ до артилерійскои касарнѣ на нараду и дававъ имъ важнй диспозиціи и информаціи.

— **„Стережися локомотивы!“** Тôлько всеи обеспеки и перестороги на двôрцяхъ желѣзниць американьскихъ; а въ Европѣ есть приписы всякй и желѣзнича служба и полиція, а на двôрцяхъ желѣзниць трафляются припадки, якихъ годѣ навѣть въ краю легковажачихъ житье людске Янкесôвъ дослѣдити. Така страшна катастрофа случилася послѣдными днями въ Прусахъ на двôрци колѣйнôмъ стаціи Штиглицъ. Поѣздъ ѣдучій до Берлина опôзнився. Пасажиры ждали єго (около 11 годины въ ночи) съ петерпеливостею и якъ тôлько дзвонокъ обвѣстивъ пасажирамъ, що той поѣздъ наближуесь, выйшли всѣ на перонъ и помимо спущеного заборола кинулись на колѣйный шляхъ. Поѣздъ посувався по шинахъ, найдальше ôтъ перону ôтдаленыхъ. Публика мусѣла переходити черезъ другй шины, закимъ дôсталась до поѣзду. Въ тôмъ засвистало и всею силою пары надлетѣвъ поѣздъ поспѣшный. Страшенный крикъ роздався въ воздусѣ.... поѣздъ въѣхавъ въ купу пасажирôвъ, що переходили шины, по котрыхъ ôнъ гнавъ и розмѣсивъ кôлькадесять людей. — Стережётся локомотивы!

— **Кто суть Циганы?** Такъ не одинъ пытає и видитъ въ нихъ або потомкôвъ Египтіянъ, або Перзôвъ, а гдекотрй ученй добачували въ нихъ Сигинôвъ Геродота, що жили номадами на понизю Дуная. Рѣдко который догадувався, що Цыганы потомки индійскихъ Паріясôвъ, ажь доперва наука послѣдныхъ лѣтъ звѣрила той догадъ поставленый въ р. 1777 проф. Ридигеромъ. Знаменитый языкословъ Потъ вглубився въ всѣ діялекты циганьскй и выказавъ, що циганьска мова стоитъ выговоромъ далеко близше до санскриту, чимъ до нынѣшныхъ индійскихъ бесѣдъ; а професоръ Дръ Миклосичь, зôбравши великій языковый матеріялъ говору Циганôвъ изъ всѣхъ краѣвъ землѣ, где лишь тôлько они проживаютъ и повѣривъ съ неоспоримою докладностею твердженя и догады своихъ попередникôвъ. Ôнъ глядавъ и слѣдивъ за ними въ исторіи народôвъ и дôйшовъ въ кôнци, що они гдесь около р. 1000 по Христѣ зъ Индіи выйшли, що довгій часъ пробували въ Перзіи, Сиріи и въ малôй Азіи и [illegible] въ р. 1250 слѣды ихъ находимъ въ Греціи. Зъ ôтси зайшли они около р. 1300 до Волощины, въ Угорщинѣ побачили ихъ въ р. 1350, въ Чехахъ 1410, въ Нѣмеччинѣ показалися они съ рокомъ 1417, а въ Испаніи въ 1440. Нѣгде не привязуются они довшій часъ до землѣ и непосидющй вандруютъ зъ мѣсця на мѣсце, топтанй и погорджуванй всѣми народами землѣ. Нынѣ жіе ихъ до 600.000, а зъ тои сумы припадає на Угорщину 90.000. Въ середныхъ вѣкахъ прозывано ихъ Asinganі, а ое прôзвище взято ôтъ якоись малоазіяньскои секты, котру Греки Athinganoj звали. Однакъ Циганы еще и до нынѣ найрадше зовутъ себе Ромами. Зважившн однакъ, пише Дръ В. Томашекъ, що одна часть Паріясôвъ Индіи — и то именно та, що тымъ самымъ робомъ и ходомъ що и Циганы жіе — называє себе Домъ, вымавляючи то „Д“ на половину мовъ „Р“, то вже маемъ стверджену не тôлько колиску, але навѣтъ и рôдъ того и въ Индіяхъ и въ Европѣ рôвно погородженого, а талатливого та нещасного народика.

— **Рускій обрядъ** и нашъ церковный спѣвъ подобався краковскôй Reform-ѣ и она приходитъ до того заключеня, що „межи простотою того спѣву, а помежи музикою костелôвъ, силуючоюся за помочею кôтлôвъ и бубнôвъ на драматичный ефектъ, лежитъ — цѣла пропасть“.... Правду каже Reforma.... Такъ есть, лежитъ пропасть, котру не змогли Єзуиты выповнити въ 500 лѣтахъ и надаремно знова силуюся ей днесь засыпати своими непрошеными реформами и зненавиджеными мисіями.

— **Стація Зимна вода** на желѣзници Кар. Людвика буде, якъ пишутъ зъ Вѣдня, збôльшена, а то въ тôй цѣли, щобы уможливити — въ потребѣ — перевôзъ вôйска зъ Черновець до Кракова, не дотыкаючи стаціи Львова. Дотычна ц. к. комисія оглянула вже на днях мѣсевôсть двôрця въ Зимнôй водѣ и переговорювала зъ тамошныхъ священикомъ, о ôтступленье его власного грунту пôдъ будынки, котрй замѣрено поставити. По ихъ укôнченю положится шины на давнѣйшій готовый закрутъ, що веде зъ Зимнои воды до Сѣхова на линіи черновецкôй и зробится безпосередну комуникацію межи обома желѣзницями съ оминеньемъ стаціи „Львôвъ“ можливою.

— **Зъ Черновець доносятъ**, що Россія трасує нову, 270 веротъ довгу желѣзницю зъ Жмеринки до Новоселицѣ на граници буковиньскôй и що будова тои линіи уже съ весною беспечно розпочнеся, щобы кіевско-одесску желѣзну дорогу съ львôвско-черновецко-яссскою, котра вже линію зъ Черновець до Новоселицѣ будуе, якъ найскорше сполучити. Стратегичнй важность сполученя тыхъ колѣй есть неоспорима и шефъ генерального штабу австрійскои арміи баронъ Бекъ обходивъ сими днями лично роботы желѣзничй на цѣлôй проторони зъ Черновець ажь до самои Новоселицѣ.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Вспôльный министеръ скарбу Каляй выѣзджае сими днями до Сераева. — П. намѣстникъ выѣхавъ въ пятницю на Подôлье до п. Грохольского въ Рожискахъ. — Сов. Ковальскій пріѣхавъ вчера до Львова, а Смолька пріѣзджае нынѣ. — Нагла буря знищила прекрасный бульоньскій лѣсокъ въ Парижи. — Єго Преосвященьство владика Сильвестеръ Сембратовичь поверне 15 с. м. до Львова.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **Николай Весоловскій**, богословъ 3 року и питомець вѣденьскои семинаріи, умеръ по довгôй слабости дня 1 л. Вересня въ Вѣстовôй (пôдъ Калушемъ). Покôйный ôтзначувався великими талантами, горячимъ патріотизмомъ, и ôтдавався съ цѣлымъ жаромъ свому образованю. Въ нѣмъ стратилисьмо мужа, котрый мôгъ принести колись значнй услуги своѣй церквѣ и народности. Вѣчна ему память!

Курсъ львôвскій зъ дня 7. л. вересня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 —	296 —
„ львôв.-черн.-ясс. по 200 р.	163 50	166 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 85	102 85
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов, въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 35	99 35
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 25	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 67
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 46	9 56
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 161/4	1 181/4
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

Переписка Редакціи и Администраціи.

О. І. Чир. въ Ход. мал. Прислалисьте 16 зр. 50 кр., а не написалисьте на що; за Дѣло до кôнця року належится 8 зр.

Заявленье.

Выдѣлъ рускои Бурсы стрыйскои маe честь заявити прилюдно Достохвальному Выдѣлови Рады повѣтовои жидачѣвскои сердечну подаку за щедрый даръ 50 зр. для тогожь товариства.

Въ имени Выдѣлу *Юл. Федусевичъ* заст. предсѣдателя, *Ив. Вахнянинъ* секретаръ.

Важне для Родичѣвъ

Пôдписаный, директоръ 4 клясовои народ. школы въ Кôцмани заявляю симъ, що пріймаю двохъ хлопцѣвъ на науку и выхованье за дуже умѣрковану платню. Хлопцѣ можутъ учащати до мѣсцевои народн. школы або приготовлятися до шкôлъ середныхъ. Языкъ выкладовый рускій, польскій и нѣмецкій. Писати прошу пôдъ адресою: Иванъ Микитовичь, директоръ 4 клясовои народн. школы въ Кôцмани на Буковинѣ.

(1—3) **И. Микитовичь.**

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляє на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыждневй раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальный“, хоть така машина зôпсуесь — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (16—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

СОРОЧКИ
мужескй, ковнѣры, манишеты, калисоны, хустки, шкарпитки, также великій выбôръ кранаток
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

Муштарда - Естрагонъ
въ патентованôмъ опаковаю.
Викторъ Шмидтъ и Сины.
Вѣденьска спеціяльность
найлѣпша тутешна марка 1/8, 1/4, 1/2 кильовй слоики правдивй лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Свѣчи церковнй
чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1 1/2 ф., 1 ф., 3/4 ф. и 1/4 ф., по 54 кр. за фунтъ.
Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Кліръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (2—?)

КУФРЫ
куферки, торбы и торбинки до подорожи — также всякй приборы подорожий
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

ул. Ôрменьска ч. 6.
Напротивъ „Народного Дому“
К. М. ВОЗНЯКЪ
во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)
поручае:
для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ
всѣлякй приборы шкôльнй
яко то:
папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.
по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде
и въ найлучшôмъ родѣ.
ул. Ôрменьска ч. 6.
Напротивъ „Народного Дому“

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись
„НОВЕ ЗЕРКАЛО“
пôдъ редакцією *Корнила Устіяновича.*

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (14—?)

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„МЕРТВЙ ДУШЄ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8 ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 98. Львôвъ, Вторникъ 30 серпня (11 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австрiи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть рок . 4 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Славяньске пытанье
въ Австріи и Угорщинѣ.

II.

Вже зъ сего побѣжного огляду, якій мы могли подати въ тѣсныхъ рамцяхъ журналистичнои статіи, выходитъ наглядно, що національнѣ права славяньскихъ народôвъ, заселяючихъ краѣ репрезентованѣ въ радѣ державнôй, далекѣ ще зреализованя. Нерѣшимôсть и опортунизмъ политики внутрѣшнои, котрои характеристикою уживанье половичныхъ средствъ, спиняютъ рѣшенье славяньского пытаня въ Австріи въ дусѣ рôвноправности народôвъ, а бракъ консеквенціи въ трактованю змаганъ поодинокихъ племенъ славяньскихъ кидаѥ тѣнь на щирôсть замѣрôвъ правительства.

Сей бракъ консеквенціи, то найслабша сторона теперѣшнои системы и не дивница, що противники правительства гр. Таффе умѣютъ ѥи вызыскати на некористь ѥго поваги.

Но кромѣ безпосередного вплыву правительства, котрый надаючи напрямъ внутрѣшнôй политицѣ, ѥсть головнымъ виновникомъ, що „помиренье народностей“ знаходится на хибнôй дорозѣ, немала часть вины спочиваѥ на самыхъ Славянахъ, що заслѣпленѣ егоизмомъ, прикладаютъ руку до придавленя своихъ сусѣдôвъ-братôвъ.

Зовсѣмъ не лучше стоятъ дѣла въ другôй половинѣ державы, где представителемъ власти ѥсть елементъ мадярскій. Славнѣ „лицарѣ вôльности“, якими дуже часто величаютъ Мадярôвъ, загорнувши въ свои руки цѣлу власть, прямуютъ консеквентно до зреализованя идеалу, выгрѣтого въ азіятскôй фантазіи, а симъ идеаломъ велика мадярска держава, простираючася ôтъ Карпатъ до Архипелягу. Дарма, що переведенню сихъ задушевныхъ плянôвъ великомадярскои политики стоитъ на перешкодѣ малочисленнôсть мадярского елементу, дарма, що статистика популяційна выказуе ad oculos, що племя мадярске вже сходитъ зъ поля и не довго зъумѣе выдержувати конкуренцію съ повными животности сусѣдными племенами, — идея велико-мадярскои политики муситъ знайти способôвъ усуненя хочьбы перешкодъ природныхъ. Мадярскѣ политики добачаютъ, здаѥся, некористне для своихъ плянôвъ ôтношенье народонаселеня мадярского, выражаючеся нечувано слабымъ приростомъ людности и тому то они вже завчасу заходятся, щобы убутокъ родимого мадярского елементу заступити Мадярами, выпродуковаными штучнымъ способомъ. Не тутъ мѣсце близше розбирати наконечнѣ пляны мадярскои политики и консеквенціи „цивилизаційнои мисіи“ Мадярôвъ, но якѣбы тѣ пляны и не були, належитъ сконстатувати, що змаганя ихъ дотыкаютъ болючо національнои индивидуальности живучихъ съ ними поручь славяньскихъ народôвъ. Кто слѣдивъ за житьемъ политичнымъ послѣдныхъ десяткôвъ лѣтъ въ краяхъ короны Св. Стефана, того мусѣвъ вразити сей урядовый мадярскій шовинизмъ, що заволодѣвъ всѣми институціями и ôттиснувъ на всѣхъ актахъ публичного жития свою оригинальну печать. Якъ нѣмецка ексклюзивнôсть за часôвъ Баха та Шмерлинга въ Австріи не допускала свобôдного розвою прочихъ елементôвъ, такъ теперь въ Угорщинѣ придавлюѥ мадярска управа цѣлымъ апаратомъ урядовои силы всѣ змаганя автономистичнѣ прочихъ національностей.

Тяжку руку мадярского централизму сильно ôтчули всѣ Славяне, котрымъ доля судила дôстатися пôдъ управу Мадярôвъ. — Уряды и суды—се институціи для пропаганды великомадярскои идеѣ, а школа и церковь довершаютъ дѣла и доповняютъ организацію мадяризаційнои системы.

Рухъ національный, розбудженый повѣвомъ конституційнои свободы въ половинѣ сего вѣку межи галицкими Русинами, ôтозвався сильнымъ ехомъ и за Карпатами, а идея національна пустила вѣти и на каменистôмъ груптѣ угорскои Руси. И тамъ встаютъ апостолы живого народного слова, якъ Духновичь, Павловичь и др., а съ житьемъ литературнымъ зачинаѥ будитися и почутье національне. Но угорскимъ шовинистамъ рускій рухъ національный не на руку. Подôбно нашимъ Полякамъ галицкимъ дѣйствуютъ они черезъ школу на молоде поколѣнье, впоюючи въ молодѣ умы переконанье, що хлопска мова руска нѣ-нащо не придастся, та що одинокимъ средствомъ пôднятись на степень культуры мадярскій языкъ. Патріоты-литераты угорско-рускѣ сходятъ тымчасомъ до могилы, а здорове зерно любви свого рôдного слова и народа, придавлене посѣвомъ мадярскои мудрости державнои, щоразъ то нидѣѥ, и на нивѣ угорско-рускои литературы выроджуѥся бурянъ въ видѣ „Ужгородского Свѣта“, котрый уступаѥ небавомъ мѣсця новôй псевдолитературнôй публикаціи „Карпатови“. Кажутъ, що литература ѥсть зеркаломъ житя народа, а тверженье се оправдуѥся на „Карпатѣ“. Безпрограмна, якъ и всѣ змаганя угорско-рускои интелигенціи, не умѣюча здати собѣ справы, що се такого національнôсть, на що намъ ѥи плекати и нею дорожити, подôбно якъ и ѥи публика, мѣститъ та газета на самôмъ передовôмъ мѣсци огологошеня мадярскои управы — розумѣѥся въ мадярскôмъ языцѣ — а часто доходитъ до рукъ читателѣвъ запечатана ôтъ початку до кôнця мадярскими статіями, та кромѣ тытулу и пôдпису редакціи не мѣститъ въ собѣ анѣ слова руского! Справдѣ сумно муситъ тамъ выглядати рускій рухъ національный, коли ѥго моторомъ славится „Карпатъ“. Въ виду такихъ фактôвъ годѣ и подумати, щобы угорске правительство узнавало якѣ тамъ національнѣ права або претенсіи угорскихъ Русинôвъ и тамъ скорше, якъ где инде, може сказати, що пытанье руске не существуѥ, звѣстно: „все мовчитъ — бо благоденствуѥ“.

Не дуже ôтраднѣйшій и ôтношеня Сербôвъ та Словакôвъ. И они ôтчули глубоко всѣ добродѣйства мадярскои культуры и они по довголѣтнôй нерôвнôй борбѣ съ мадярскою администрацією, перестали жити національнымъ житьемъ. Безнастанны переслѣдованя словацкихъ патріотôвъ, розвязуванье литературныхъ товариствъ и просвѣтныхъ матиць, та конфиската ихъ фондôвъ пôдъ покрывкою прикороченя панславистичныхъ агитацій, се исторія національного руху Словакôвъ въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ мадярскои еры конституційнои. Таке саме дѣло и съ Сербами. Вынародовивши интелигенцію и ôтчуживши ѥи народови, не стали мадярскѣ шовинисты спочивати, и видячи, що цѣлець народа, людъ, ще не подаѥся, придумали новый експериментъ и спровадили зъ Буковины до полудневого Семигороду Чанго-Мадярôвъ, котрымъ припала задача — довершити вынародовленье Сербôвъ и другихъ немадярскихъ племенъ та асимилювати ихъ мадярскому. Чи се удастся — покаже будучнôсть.

Становище ôтмѣнне ôтъ всѣхъ прочихъ народôвъ, заселяючихъ область короны угорскои займаютъ Хорваты, и тому то и пытанье славяньске въ Хорватіи являѥся въ ôтмѣнnôй формѣ.

Пôсля заведеня дуализму лишила корона Мадярамъ вôльну руку въ переведеню угоды съ Хорватіею. Зреализованье политичныхъ плянôвъ Хорватôвъ, котрѣ думали, що пôсля пригодъ зъ рр. 1848 и 1849 звязь, яка ихъ сполучала съ Угорщиною, розôрвана на всегда, не мало на разѣ сильнои точки опору, а опозиція національнои бôльшости противъ угоды съ Уграми зачала по зазывѣ Деака слабнути и угоду въ кôнци заключено. Хочь пôсля угоды мала Хорватія зайняти супротивъ Угорщины пôдрядне становище, то все таки застережено Хорватамъ дуже широку автономію, а запорученье хорватскои мовы народнои въ школахъ и урядахъ було найсильнѣйшою перешкодою мадяризаціи. Мадярскѣ шовинисты не зреклися однакожь думки, зробити для своѥи великомадярскои идеѣ выломъ въ охоронnôй стѣнѣ хорватскои національности, а екзекуторомъ сего пляну мавъ бути директоръ скарбу, Давидъ. На чолѣ скарбовои администраціи, становлячои вѣть спôльныхъ справъ, поставлено Мадяра, а дѣлаючи пôсля инструкцій, поручаючихъ ѥму введенье мадяризаціи, знайшовъ ôнъ скоро ключь до розвязаня задачѣ. Вже передъ двома роками завѣвъ ôнъ бувъ для урядникôвъ, ѥму пôдлягаючихъ, науку мадярскои мовы, та хочь фактъ сей выкликавъ бувъ реклямаціи въ прасѣ и интерпеляціи въ парламентѣ, Давидъ заслонювався тымъ, що наука непримусова и що кождому лишена вольна воля. Заохоченый першимъ успѣхомъ попробувавъ Давидъ, по приказу пештеньского правительства, пôйти дальше. Якъ кажутъ, за ініціативою министра скарбу Сапарого приказавъ ôнъ поприбивати на всѣхъ урядахъ скарбовыхъ вывѣски съ мадярскими написями.

Обреновичь и Караджорджевичь.

Поволи але певнымъ и смѣлымъ крокомъ поступаѥ розвôй поодинокихъ народôвъ и жадна людска сила не повздержитъ вже разъ пробудженого народного житя. Коли и всѣ романьскѣ народы станули вже самостôйно и вôшли своѥю окремою дорогою, коли Нѣмеччина, роздроблена на маленькѣ князѣвства, збилася въ одну цѣлôсть и своѥю силою импонуѥ нынѣ цѣлôй Европѣ, прійшла такожь черга и на славяньскѣ народы пробудитися по довголѣтнôмъ снѣ до нового житя. Се нове житье, сей новый рухъ нѣгде однакожь не проявився такъ сильно, якъ у полудневыхъ Славянъ. Хочь пôдъ якимъ тяжкимъ ярмомъ стогнали Славяне балканьского пôвострова, всежь таки они не спали, якъ ихъ другѣ побратимцѣ, бо сама груба тôлько сила не зъумѣла вколисати ихъ до спокôйного сну такъ, якъ се случилось съ другими славяньскими народами. Полудневѣ Славяне тяжко стогнали пôдъ ярмомъ своихъ ворогôвъ, але они не спали, а все давали свѣтови знати о собѣ. Найкрасшій примѣръ такого народного руху и глубокого почутя народнои самостôйности подаютъ намъ Сербы. Ôтъ нихъ то повиннôы мы учитися, якъ любити свою свободу и независимôсть народну и якъ ѥи боронити ôтъ всякого ворога. Правда, нарôдъ сербскій ще не сконсолидовався вовсѣмъ; ему ще треба много злиднѣвъ переживати, щобъ дôйти до народного совершенъства, але дорога вже показана, по котрôй ступати потреба. Одно лишь, що ставъ Сербамъ на перешкодѣ въ ихъ народнôмъ розвою, ѥсть борба мѣжь двома родинами, що одна по другôй панували въ Сербіи. Борба тая, що давнѣйшими часами ставалася причиною частого проливу крови, выступаѥ нынѣ знова, хочь на теперь ще не въ цѣлôй своѥй грôзнôй формѣ.

Недавнѣ проявы на балканьскôмъ пôвъостровѣ, а именно спорôдненье Караджорджевичѣвъ съ чорногорскою князѣвскою родиною, выкликали найрôжноpôднѣйшій догады и комбинаціи, а хочь поки-що всѣ они позôстали лишь догадами та комбинаціями, то все таки не позôстануть безъ важныхъ наслѣдкôвъ для сербского народа. Щобъ ихъ докладно оцѣнити, загляньмо на хвильку до исторіи Сербіи ôтъ часу ѥи ôтродженя.

Роки 1804, 1810, 1814, 1815, 1821, 1825, 1826, 1834, 1839, 1842, 1844 и 1858 кроваво записанѣ въ исторіи сербскôй. 1804 р. першій разъ потекла кровь за свободу Сербіи, а вже 1810 розпочинаѥсь перша борба мѣжь першимъ Обреновичемъ и першимъ Караджорджевичемъ. Ся борба, що разъ явно, а потомъ зновъ потайкомъ ведеся черезъ цѣлу исторію ажь до нынѣ, прибрала зновъ ваги и вначеня, коли майже всѣми забутый князь Караджорджевичь подружився съ чорногорскою княгинею Зоркою. Сей случай ѥсть и причиною, що хочемо тутъ хочь коротенько подати исторію тои, такъ мало знаной борбы двохъ верховодячихъ сербскихъ родинъ.

* * *

Въ другôй половинѣ 18 столѣтя выправивъ бувъ цѣсарь Іосифъ свои войска поза Дунай противъ Туркôвъ, а хочь имъ тутъ и не пощастилось, то всежь таки сей похôдъ не позôставъ безъ наслѣдкôвъ для самыхъ Сербôвъ. Около 30000 Серôбъ въ Бѣлградского пашалика стануло по сторонѣ Австріи, а саме найважнѣйше, що научилися, якъ вести вôйну, та прибирали собѣ богато всѣлякои зброи. 1791 р. мусѣли австрійскѣ войска вертати домôвъ. На ихъ мѣсце потворились шайки ватажкôвъ або такъ званыхъ гайдукôвъ, а коли 1804 выбухло народне повстанье, станули гайдуки по сторонѣ народа и становили ѥго найлѣпше войско. На передѣ цѣлого руху станувъ бувъ Юрій Петровичь, прозваный пôзнѣйше Караджорджевичемъ. Бувъ то чоловѣкъ надзвычайно способôный и енергичный; первѣстно бувъ ôнъ капралемъ въ часѣ австрійско-турецкои вôйны, а потомъ зôставъ шефомъ гайдукôвъ. Ще молодымъ хлопцемъ вбивъ ôнъ одного турецкого агу, черезъ що мусѣвъ втѣкати въ лѣсы та горы. Коли въ часахъ страшнои погони ѥго батько хотѣвъ перебратися на сей бôкъ Дунаю до Австріи, добѣгъ ѥго Караджорджевичь на дорозѣ и — забивъ. „Намъ не втѣкати, намъ треба ждати кôнця на мѣсци“,—сказавъ ôнъ, а ѥго мати, що на те дивилась,—потакувала ему. Коли пôзнѣйше народъ выбравъ ѥго своимъ княземъ, приказавъ ôнъ повѣсити свого рôдного брата за те, що допустився чогось нечестного. Ще нынѣ розказуютъ про Караджорджевича, якъ про великого героя и кажутъ, що ôнъ богато разôвъ бувъ раненый въ битвахъ. Судячи по ѥго успѣхахъ, треба ему признати, що ôнъ мавъ не-абы-якій стратегичный талантъ.

Коли однакожь по революціи часть краю освободжено, то народъ не допустивъ ѥго до заряду внутрѣшными справами. Вже по першихъ щасливыхъ битвахъ зôйшлися заступники народа — першій разъ 1804 р., а потôмъ пôсля потребы — на такъ звану скупщину и признали Караджорджевича первѣстно лишь своимъ предводителемъ; пôзнѣйше выбрали ѥго своимъ княземъ, а внутренный зарядъ припоручили сенатови, выбираному въ народа. Скупщина сама застерегла собѣ найвысшу суверенnôсть.

Незабавкомъ по сербскôй революціи замѣщалася Туреччина въ вôйну съ Россіею, що для Сербôвъ було якъ разъ на руку. Они сталися скоро панами цѣлого краю и 1807 р. заключили съ Туреччиною застановленье оружія. Турки хотѣли тогды заключити съ Сербами миръ и предкладали имъ дуже користнѣ условія, але они не хотѣли на нѣщо згодитися. 1812 заключила була Туреччина съ Россіею миръ, а Сербія була теперь Туреччинѣ выдана на ласку и неласку. Въ 8 статіи умовы були вправдѣ гдеякѣ замѣтки, ôтносячйся до Сербіи, але такъ загальнои натуры, що зъ нихъ зновъ вывязалася вôйна. Турецкѣ войска, що боролися съ Россіею, кинулися теперь на Сербію и (1813) заняли ѥи зновъ. Караджорджевичь и ѥго товаришѣ повтѣкали теперь до Австріи. Одинъ лишь зъ нихъ остався, а сей бувъ Милошь Обреновичь, що стався основателемъ новои династіи.

Милошь Обреновичь не бувъ чоловѣкомъ великои военнои натуры, ôнъ бувъ бôльше дипломатою та розумнымъ и честелюбивымъ чо-

Обурений симъ новымъ фактомъ мадяризації до крайности, а не могучи при своимъ горячковôмъ темпераментѣ ждати, поки угорскій соймъ не рѣшитъ справы, при чôмъ була можлива евентуальнôсть, що поступокъ Давида знайде оправданье, постановили Хорваты выконати свôй самосудъ и поздôйманьемъ таблиць запротестовати противъ актови самоволѣ мадярского шовинизму. Що задумали, се и выконали, але теперь край цѣлый знаходится въ осадѣ, а приверненье „нарушеної поваги власти“, що сама допустилася безтактности, окуплюється цѣною завѣшеня конституції и заведеньемъ выемкового стану.

Годѣ на разѣ оцѣнити компликації, якій може выкликати репресія, на кождый случай однакожь кидає сей епизодъ, що за для своєи драстичности займає собою цѣлу европейску прасу — ярке свѣтло на пытанье славяньске въ Угорщинѣ.

Выборы

въ окрузѣ выборчôмъ Стрый-Сколье.

Сельскій округъ Стрый-Сколье выбравъ майже одноголосно, бо 95-ти голосами на 101 голосуючихъ на посла галицкого сойму Дра Николая Антоневича. Таку звѣстку принесли намъ вчерашнй телеграмы, а цѣла галицка Русь вдарила чоломъ передъ симъ такъ патріотичнымъ округомъ, глубоко зрозумѣвшимъ свою народну справу, свôй интересъ. Тожь цѣла Русь галицка ставитъ сей округъ на першôмъ мѣсци помѣжь всѣми округами и кличе до него: Честь и слава вѣрнымъ и щирымъ сынамъ Руси выборчого округа Стрый-Сколье! Честь и слава тымъ, що єдинодушно якъ одинъ мужь станули до завзятои борбы съ лютымъ противникомъ! Честь и слава Дру Николаю Антоневичу, що середъ горячои борбы станувъ мѣжь выборцями и теплымъ словомъ не давъ имъ упасти на духу! Ось вамъ доказъ галицкй Русины, якъ сильно можемо стати, наколи тôлько смѣло и єдинодушно будемъ поступати!

Мы не перечимо, а навѣть съ великимъ признаньемъ пôдносимо трудну и горячу дѣяльнôсть и обывательскй заслуги многихъ иншихъ рускихъ округôвъ выборчихъ; мы знаємо, що въ тыхъ округахъ були для Русинôвъ перепоны далеко бôльшй чимъ въ Стрыйскôмъ; мы переконалися, що въ гдекотрыхъ сторонахъ нынѣ майже неможливымъ було выбрати руского посла; мы певнй, що по иншихъ повѣтахъ клиръ, интелигенція руска такъ експоновались при выборахъ, якъ того въ Стрыю нѣколи не було; намъ звѣстна такожь симпатія для Русинôвъ чехо-моравскихъ урядникôвъ графа Киньского и звѣстне такожь коректне поступованье ц. к. старосты стрыйского... мимо того ставимъ округъ выборчій Стрый-Сколье на першôмъ мѣсци що до патріотичнои самосвѣдомости. Телеграма каже, що агитація противнои не було зовсѣмъ. И не могло бути, бо

ловѣкомъ. 1810 р. завязалась була завзята борба мѣжь княземъ Караджорджевичемъ а серbскимъ сенатомъ. Найôбльше вплывовй сенаторы, якъ Милойко Стойковичь и Петасъ Добрняцъ, выступали отверто противъ князя для того, що ôнъ мимо прогнаня Туркôвъ въ Сербіи выступавъ якôбы самостôйный паша. Повстанье противъ Караджорджевича приготовлювано вже ôтъ довшого часу и проводиромъ выбрано Милоша Обреновича, котрый зворохобленымъ сенаторамъ обѣцявъ 2000 узброеныхъ людей на помôчь. Повстанье выбухло въ самôмъ дѣлѣ въ Пожаревацкôмъ околѣ, але Караджорджевичь выступивъ ôтважно противъ него, прогнавъ сенаторôвъ Милойка и Петра, а Обреновичеви приказавъ строго наказати ворохобникôвъ, не догадуючись навѣть, що сей самъ єсть однымъ съ найголовнѣйшихъ ворохобникôвъ. Коли Милошь побачивъ, що єго пріятелѣвъ прогнали и що цѣла ворохобня не має вже жаднои сильнои пôдставы, пôйшовъ до Пожаревача и усмиривъ оставшихся тамъ ще ворохобникôвъ. Тымъ часомъ въ Бѣлградѣ переймили письмо, що Милошь писавъ до ворохобникôвъ и не мало тымъ перестрашилися. Милошь однакожь не бунтувався, а коли пôзнѣйше по усмиреню ворохобнѣ вернувъ до дому, казали єму тамъ лишь обѣцяти, що не буде бôльше лучитися съ ворохобниками. Такъ закôнчився першій конфликтъ мѣжь першимъ Караджорджевичемъ и першимъ Обреновичемъ

(Дальше буде.)

тамъ народъ знає чого хоче и не дасться збаламутити. Ôнъ знає, що той одинъ посолъ єму долѣ не поправитъ и не здôйме зъ него тягарôвъ. Ôнъ знає, що не наша сила нынѣ; знає, що до лучшои долѣ далека дорога терпеливости и муки, але и знає, що єму конче ити тою дорогою, дорогою рускою, на котрôй єго ведутъ ревнй патріоты, ôтцѣ духовнй. Ôнъ знає вже розрôжнити чужого чоловѣка ôтъ Русина и для того слухає въ политичнôмъ дѣлѣ навѣть такого, на котрого за не одно може жаль великій має и иде за нимъ, знаючи добре, що ôнъ въ загальнôй народнôй справѣ не заведе єго въ болото и єго не здрадитъ. То єсть заслуга священьства стрыйского, то єсть ихъ дѣло и честь и слава имъ за те. Єднайтеся, братайтеся и будьте во благо Руси и церкви одна кровь и одна плоть!

Честь вамъ и слава твердй Верховинцѣ! Честь вамъ и слава розважній Пôдгôряне! Честь та слава и вамъ селяне стрыйского поиизя! Вамъ найôбльше горячого сала залялось за шкôру, вы розумъ маєте и вы идете смѣло, куды васъ кличе народна руска повинность. Честь и всѣмъ вамъ рускй патріоты стрыйского порѣчя! учѣтъ народъ, ведѣтъ народъ и той народъ подякує вамъ колись щиро и споминати васъ буде теплымъ словомъ ôтъ рода въ родъ.

Честь вамъ учителѣ и всѣмъ вамъ рускй патріоты стрыйского порѣчя! Учѣтъ и ведѣтъ народъ до самопôзнаня, добробыту и славы, а ôнъ поднкує вамъ щиро своею прихильностею и буде васъ споминати теплымъ словомъ изъ рода въ родъ.

Свято въ Пардубицяхъ

и бесѣда Ригера.

Прекрасне народне свято празнували Чехи с. м. въ Пардубицяхъ: пятьдесятилѣтный ювилей братôвъ „Веверка“. Кто були тй два стрыечнй братя? що они такъ славного и доброго вробили, що Пардубицѣ святочно убрались и гостей любыхъ въ Чехъ и Моравы звыжь 15.000 у себе витаютъ? 400 товариствъ и корпорацій выслали съ поклономъ свои депутаціи, межи ними 87 агрономичныхъ, а навѣть самъ Ригеръ, великій правитель чески справы, приѣхавъ свято поблагословити и — ôтслонити памятникъ, поставленый тымъ братямъ. Кто були они?... Двохъ людей тихои працѣ. Одинъ мизерный господарь, а другій сельскій коваль. За щожь ихъ славятъ? за що ихъ память Чехи величаютъ? Лѣтъ пятьдесять тому, якъ они жили. Зловѣща тишина, неначе тяжка мрака, панувала тогды надъ Чехами. Народъ ческій дрѣмавъ, мовь та огнёметна гора. котрои челюсти заперли великй природнй силы. Въ тыхъ часахъ — пише Politik — живъ въ глухôмъ селѣ Рыбитвѣ, непоказьный господарь Францъ Веверка и єго стрыечный братъ, коваль Венцель. Оба були мыслячй люде и обомъ вспôльно удалося по довголѣтнôй вытревалôй працѣ и досвѣдахъ выгадати и зробити новый поправный плугъ, знане агрономамъ нащимъ „рухадло“. Той выналодъ принявся поволи не тôлько въ Чехахъ, але и за границею и причинився богато до пôднесеня управы землѣ и до благобыту ческого народа. Не дивниця, що Чехи славятъ добродѣвъ краю, що самъ п. Ригеръ явився на те свято. Ôнъ промовлявъ пôдъ памятникомъ и голосивъ славу Чехъ, славу выналодцѣвъ, ôтдававъ заслужену честь роботячому и патріотичному селяньству своєи землѣ. Ôнъ вливавъ въ серця слухачѣвъ спôвчутье для упадаючого пôдъ крестомъ своимъ селянина, загрѣвавъ священикôвъ и интелигенцію до любви и пошанованя для селянъ, кормителѣвъ всѣхъ сословій краю, и указавъ на высоку задачу, котра тяжитъ на женщинѣ. Загрѣвавъ до ставленя шкôлъ рôльничихъ и промысловыхъ и зôйшовши на нужду и зависть, яку ихъ братя Веверки пôдъ конець житя претерпѣти мусѣли — сказавъ: „Мѣжь всѣми пристрастями людскими єсть одна тôлько зависть, зъ котрои чоловѣкъ нѣ на хвилю не ôтноситъ користи, а тôлько грыжу, котра єго убиває. Мимо то постигла зависть и тыхъ людей; она загнѣзджується всюды исе навѣть въ нашôмъ народнôмъ житю и нашихъ тяжкихъ съ ворогами боротьбахъ; она якъ гадь вселилась межи насъ и дай то Богъ, щобы не нищила бôльше нашои народнои роботы. Черезъ зависть патріотôвъ до себе пропало много милiонôвъ Славянъ. Зависть зробила те, що щепы славяньскй не йшли рука въ руку и черезъ те попали въ неволю нѣмецку. И если мы не угнули шіи пôдъ ярмо Тевтонôвъ, если наше народне житье бье въ „Золотôй Празѣ“, бье по всѣй нашôй земли, то се заслуга нашому единомыслію! Плекаймож сю спасительну єднôсть братя и не даймо закоренитись зависти въ нашôмъ народнôмъ тѣлѣ, коли хочемъ безпечно довершити дѣла. Не вѣрте тымъ, що вамъ шепчутъ: то пôпъ, то богачь, то панъ, а то Иванъ! всѣ мы одна кровь и одна душа, будьможь и однои мысли! Гонѣмъ, якъ грѣхъ первородный, блѣду зависть ôтъ себе! Плекаймо, що насъ вяже, а гонѣмъ, що насъ дѣлитъ! Кождый най робитъ свою повинность... моя єсть: накликувати и наклонювати до згоды. И въ имя тои згоды указую всѣмъ незадоволеным и утратившимъ надѣю на будучнôсть нашу: Подивѣтся позадъ себе! Чимъ мы були передъ 50 лѣтами, а чимъ мы вже нынѣ? Однакъ съ подвигненьемъ народа ческого, съ поступомъ и съ здобутками нашими ростутъ и повинности нашй. Коли намъ ходило тôлько о рахунокъ нашои екзистенціи, тогды выстарчивъ намъ кличь нашь громкій: „Nedejme se!“, але нынѣ, коли намъ удалось, не тôлько наше народне житье обезпечити, але и власть дôстати въ нашй руки, повинній мы керуватись политичною розвагою и справедливостею. Мы не можемъ марно тратити нашй народнй силы въ нерозважныхъ подвигахъ, мы не повинній забути, що маємъ обовязки для цѣлои нашои отчины и для нашихъ нѣмецкихъ краянъ, обовязки для державы, до котрои належимъ. Многй въ насъ хотѣлибъ вѣчнои опозиціи. Не кажу, що опозиція до нѣчого — я самъ старый жовнѣрь опозиціи — однакъ я переконався, що опозиція хосенна тôлько до якогось пункту. Она не єсть цѣлею, тôлько средствомъ и коли показуєсь, що мы народови лучше послужимъ безъ неи, тогды булобы глупотою ей придержуватись. Опозиція скрѣпляє силы; се правда, однакъ опозиція безъ цѣли єсть безплодна а безплоднои роботы ôтъ насъ не можете жадати. Я пригадаю вамъ битву на Бѣлôй горѣ, що въ наслѣдокъ ей множество найблагороднѣйшихъ мужѣвъ нашого народа погибло пôдъ мечемъ ката. Чи оно мусѣло було до того прійти?.. Нѣ! Великій Моравянинъ Кароль въ Жеротина заклинавъ соймъ ческій не пôднимати нерôвного бою съ домомъ Габсбургôвъ: а соймъ послухавъ чужинця Матея Туна и..... погнавъ народъ въ рѣзницю. И кто мавъ лучшій розумъ? кто бувъ лучшій патріотъ, чи Тунъ, чи Кароль въ Жеротина? Пригадайте соôѣ рôкъ 1848. Тогды було, стояла наша справа вже такъ, що намъ обѣцяно отвѣчательне намѣстництво для Чехъ. Дуже добре звѣстна рѣчь, що дотычнй декреты були вже правительствомъ пôдписанй; але чужй агенты, котрымъ о те ходило, щобы ческій народъ порôжнити съ династіею, зробили заговоры и пôдмовили гдекотрыхъ молодыхъ людей на нерозважнй кроки. И они то спинили наше розвитье въ самôмъ зародѣ на довгій часъ и задавили въ колыскѣ запоручену намъ вже тогды автономію. Чи они розумно здѣлали подаючи ухо и серце пôдшептамъ чужихъ агентôвъ? судѣтъ самй, а факты тй для насъ наукою, що не тй въ правѣ, котрй народъ понукуютъ до нерозважныхъ буйныхъ крокôвъ. Першимъ нашимъ обовязкомъ єсть: змѣрити нашй силы и не бôльше жадати, чимъ понести можемъ. Маймо крѣпку надѣю въ нашй силы, але не перецѣняймо ихъ. При тôмъ надѣюсь, що вы спустилися на провôдникôвъ вашихъ. Пріятелѣ мои, краяне! Довѣріе ваше до заступникôвъ вашихъ и пошановане ихъ авторитета єсть конечно потрѣбнымъ, если маємъ чого на свѣтѣ доборотись. Безъ того нема послуху, нема организаціи и нема и силы. Не гонка за идеалами фантазіи, не надѣя на чужу помôчь, не пустый крикъ и патріотична фраза допоможе намъ, а щира патріотична єдинодушна и самоотвержена праця поведе насъ до цѣли. Такои працѣ людьми були и братя Веверки. Въ нихъ мы шануємъ працю народа во всѣхъ галузяхъ, они нехай намъ будутъ примѣромъ и заохотою до трудныхъ дѣлъ культуры; — упадьже заслоно, що покрываешь ихъ образъ! Нехай ихъ побачатъ народы!“

Такъ говоривъ мудрый Ригеръ, а слова єго пронеслися далеко, далеко на Чехи и на цѣлу Славянщину. Они суть выразомъ тои силы и того политичного розмыслу, що вывѣвъ Чехôвъ зъ гробу, що ихъ провадивъ пятьдесять лѣтъ и що въ такъ короткôмъ часѣ забезпечивъ имъ бытъ народный, а навѣть и власть рôднои землѣ. Прикладъ Чехôвъ есть многообѣцюючимъ прикладомъ для всѣхъ угнетеныхъ славяньскихъ народôвъ, а особливожь и для насъ. Терпцю и працѣ, вѣры въ себе и любви для народа, а здобудемъ собѣ мѣжь народами приналежне мѣсце...

ДОПИСИ.

Зъ Турчаньского.

Ôтъ 14 до 31 липня с. р. була въ Турцѣ єзуитска миссія. Почт. дописуватель „Ôгъ Турки“ въ 80 ч. „Дѣла“ обѣцявъ намъ донести, якъ тіи миси ôтбудутся. Ôтъ тои обѣцянки минуло вже бôльше якъ 40 днѣвъ, а донесеня не ма жадного. Видно, що мисія ôтбулася по мысли Єзуитôвъ... До такого внесеня споводовала насъ розмова наша съ о. Прухницкимъ, рускимъ парохомъ въ Турцѣ, котрый на запросъ нашь, якй результаты вробили Єзуиты своєю мисією, ôтповѣвъ: „Наколибы Єзуиты ще два-три разы мали въ Турцѣ таку мисію, тогды мои парафіяне або златинизовалибыся, або цѣлкомъ сфанатизовали“... Въ газетѣ „Dobry pasterz“ зъ дня 11 серпня с. р. въ ч. 16 читаємо по поводу тои мисіи слѣдуючу допись: „Въ днях 28, 29 и 30 липня бувъ въ Турцѣ на мисіи Преосв. епископъ-суфраганъ перемыскій. Около 500 людей приступило до св. тайны миропомав., а помѣжь тыми кôльканайцять въ Felizienthal. Мѣска интелигенція дуже була рада тому пріѣздови епископа. Людъ дуже горнувся до сповѣдниць и неутомимо слухавъ проповѣдей. Смутна рѣчь, що тутешный людъ жіе въ страшенной темнотѣ. Парохъ, хочьбы и найревнѣйшій, маючи пôдъ своимъ завѣдательствомъ 83 сѣлъ по горахъ неприступныхъ черезъ значну пору року, не въ силѣ ôтповѣсти своѣй задачи. Тую парафію отже засѣяну церковцями, и рускими священиками, мѣжь котрыми проповѣдавъ колись (коли?) апостата Терлецкій, треба заосмотрити мисійною стацією. Инакше справа нашои церкви и обряда понесе шкоду недаючуся нѣчимъ направити. За тымъ то и тужитъ ходачкова шляхта, котрôй омерзѣли вже практики и агитаціи скрайнои рускои партіи. Зъ нынѣшнои парафіи Турка крôмъ парафіи въ мѣсци требабы зробити коли вже не мисійну стацію, то хочь двѣ або три мѣсцевй капеляніи. Выняткове положенье тои парафіи повинноbы — якъ думаємо — знайти увзглядненье у выс. Правительства, котре не повинноbы жалѣти фондôвъ на згаданй капеляніи“.

Якій єсть плянъ єзуитôвъ, видно ясно зъ тыхъ слôвъ. Затымъ до дѣла, братя — Русины! Працюймо надъ просвѣтою нашого народа, стараймося о єго любовь и довѣріе, самй же не будьмо слабодухами и не судѣмъ, що черезъ двѣ-три мисіи єзуитскй нашь народъ сфанатизуєся и злати ьщится.

Не можу Вамъ не донести о однôмъ цѣкавôмъ фактѣ зъ тои мисіи.

Одинъ рускій священикъ, любуючися проповѣдями єзуитскими, ходивъ кождого дня на тіи проповѣди, котрй голосили оо. Єзуиты въ Турцѣ. Особливо прійшла му до смаку проповѣдь, котру державъ Єзуитъ о піяньствѣ. Не досыть було тому отцю, що чувъ тую проповѣдь въ устъ Єзуита, ôнъ хотѣвъ мати тую проповѣдь, написану рукою патра Єзуита и просивъ того о рукопись! Єзуитъ, увидѣвши передъ собою священика, укôнчившого студія университетскй съ ôтличнымъ успѣхомъ, а при тôмъ уходячого за здôбного душпастыря и ревного руского патріота, не мало удивився тôй просьбѣ и сказавъ, що ôнъ тои проповѣди не має написанои. До факту того не треба коментаря.

Ôтъ Лютовискъ.

Перенесеньемъ о. Лѣсковацкого до Кракôвця зôстала руска парохія въ Лютовискахъ опорожнена съ кôнцемъ мѣсяця серпня того року. Мѣсточко Лютовиска єсть власностею графа Конарского Станислава, однако ôнъ ту анѣ не мешкає, анѣ не господаритъ. Лютовиска тримає въ арендѣ жидъ Іосьо Феллеръ въ спôлцѣ съ другимъ жидомъ. Той Іосьо Феллеръ „macht sich grojss“ при обсадженю парохіи въ Лютовискахъ и каже, що лишь той священикъ одержитъ парохію въ Лютовискахъ, котрого ôнъ графови представитъ и що безъ него графъ самъ нѣчого въ тôй справѣ не зробитъ. Котрого священика зволитъ Іосьо Феллеръ свому

графови представити и пôдъ якими условіями, *о тôмъ легко догадатись.* Жидъ, якь все, такъ и тутъ безъ „Geschäft-у“ нѣчого не вробитъ. Подаємо се до вѣдомости нашои консисторіи и графа Станислава Конарского. Обсадженье парохіи въ Лютовискахъ есть великои ваги такъ *во виду* самого мѣсточка, населеного численными жидами, якъ такожь зъ причины двохъ прилученыхъ сёлъ Журавинъ и Кривка, маючихъ такожь свои особнй церкви, якъ не менше во виду попередника, его тутешнои дѣлательности и его житя публичного и домашнёго.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Про зъѣздъ гр. Кальнокого съ кн. Бисмаркомъ) все ще ведутся толки въ европейскôй прасѣ, котрй замѣсть справу розъяснити, ще бôльше затемнюютъ. На тую тему принёсъ недавно „Berliner Tageblatt“ сензаційну статію, въ котрôй отарався доказати, що въ часѣ побыту Бисмарка въ Вѣдни въ р. 1879 заключеный бувъ межи Австрією а Нѣмеччиною не тôлько политичный союзъ, але що предметомъ тогдашныхъ нарадъ були такожь ôтношеня економичнй, котрй мали звязь политичну скрѣпити и додати ей силы. Дѣло взяло однакожь зовсѣмъ иншій оборотъ; про звязь цлову, о котрôй була тогды бесѣда, съ часомъ забулося, хочь не забули о тôмъ рѣшаючй сферы въ Нѣмеччинѣ, що дожидали лишь способнои хвилѣ, щобы се питанье на ново пôдняти. Неохота Австріи, котра стояла головно на перешкодѣ зреализованю тыхъ плянôвъ, вже теперь зникла и отсе лучаєся нагода сю справу на ново порушити. По думцѣ „Berliner Tageblatt-а“ зальцбургскй конференціи хочь мали на уразѣ загально-европейскій миръ, займалися передовсѣмъ скрѣпленьемъ ôтношень межи Австрією а Нѣмеччиною на основѣ економичнôй. — Ледво що появилася статія въ „Tageblatt-ѣ“, ажь ту мѣстить вже „Kreizzeutung“ dementi. „Kr. Ztg.“ признае вправдѣ, що Бисмаркъ конферовавъ съ Кальнокимъ о бѣжучихъ питаняхъ европейскои политики, думае однакожь, що на зъѣздѣ зальцбурскôмъ не заключено близше означеныхъ умовъ и що Бисмаркъ не мôгъ робити своихъ увагъ що до внутрѣшныхъ ôтношень въ Австріи, бо и Нѣмеччина не радо видѣлабъ мѣшаньеся Австріи до ей домашныхъ дѣлъ. — Котра зъ обохъ газетъ лучше поинформована, годѣ ôтгадати, тымъ бôльше, що пôсля появленяся спростованя въ „Kr. Ztg.“ забрала въ тôйсправѣ голосъ вѣденьска „Presse“, котрои информаціи схôдній съ информаціями „Tageblatt-а“. Торговельный договоръ межи Австрією а Нѣмеччиною, якій теперь обовязуе, есть средствомъ конечнымъ, щобы удержати живй ôтношеня торговельнй обохъ державъ, та хочь ôнъ не заколочуе тыхъ ôтношень, то взаимный интересъ обохъ державъ вымагае тѣснѣйшого сполученя торговельно-политичного. Въ Зальцбургу, пôсля „Presse“, мало прійти до вымѣны гадокъ що до союза торговельного, але чи згодженося тамже на якій принципъ сего, редакція сеи газеты поки-що не знае. Теперѣшный договоръ торговельный уплывае съ 31 грудня р. 1887, но кождому контрагентови прислугуе право авизовати его почавши ôтъ 1 сѣчня 1884 на одинъ рôкъ.

(*Король іщпанській Альфонсъ*) приѣхавъ въ недѣлю дня 9 л. с. м. до Вѣдня, где на двôрци повитавъ его цѣсарь и архикнязь. Король зайнявъ помешканье въ цѣсарскôмъ замку. — Въ вѣденьскихъ и берлиньскихъ кружкахъ дипломатичныхъ уважаютъ визиты короля Альфонса въ Берлинѣ и Вѣдни фактомъ, котрого политичне значенье дастьоя порôвнати съ визитами королевъ сербского и румуньского и выражаютъ переконанье, що групованье державъ друго- и третёстепенныхъ коло нѣмецко-австрійско-италіяньского союза може выйти лишь на користь загального положеня политичного.

(*Генералъ Рамбергъ*), именованый надзвычайнымъ правительственнымъ комисаремъ для Хорватіи, зачавъ заразъ на другій день по номинаціи свою дѣяльнôсть. Подаючи актъ своеи номинаціи до прилюднои вѣдомости, выражае ген. Рамбергъ надѣю, що всѣ власти и урядники въ Хорватіи и Славоніи будутъ повиноватися его приказамъ съ всякою точностею. „Задачею моею — каже новый комисарь — есть приверненье на всѣхъ мѣсцяхъ и всѣхъ областяхъ нарушеного порядку и мира и повздержанье дальшихъ неспокоѣвъ“, а колибы се мимо того мало наступити, то виновники разомъ съ всѣми участниками будутъ потягненй до строгои отвѣчальности. Дальшою его задачею есть прибитье поздôйманыхъ урядовыхъ таблицъ съ мадярскими и хорватскими написами и охорона ихъ противъ поновного оскорбленя, щобы въ сей способъ привернути нарушену повагу власти державнои и доказати, що политичнй питаня не рѣшаются при помочи уличныхъ ексцесôвъ. При переведеню *принятои* на себе задачѣ числитъ Рамбергъ на содѣйствіе лояльныхъ жителѣвъ краю, що зъумѣютъ пôзнати добро ôтчины и свое власне добро и выражае надѣю, що не буде потребувавъ робити ужитку зъ прислугуючихъ ему средствъ насильныхъ. Ôнъ взываe жителѣвъ Хорватіи до тымъ усерднѣйшои помочи, щобы наконечне полагодженье питаня написей могло тымъ скорше бути переведене и заневняе хорватску людность, що нѣкто не маe замѣру наложити руку на ихъ конституцію, анѣ права національнй и язык. — Заразъ по выданю ôтозвы принявся Рамбергъ за прибитье поздираныхъ злощасныхъ таблиць, и се ему удалося безъ заколоченя спокою. Урядовй вывѣоки съ написями въ двохъ языкахъ, прибитй въ асистенціи войсковôй, виднѣютъ знов на урядахъ скарбовыхъ, песимисты боятся однакожь, що они можутъ бути на ново поздираній, а въ такôмъ случаю прійшлобы вже до конфликту съ войскомъ. — Супротивъ мѣръ репресійныхъ задумали були хорватскй послы ôтбути вѣче, ген. Рамбергъ заявивъ однакожь президентови хорватского сойму Кристичови, що не може призволити на формальне вѣче, не маe однакожь нѣчого противъ приватныхъ конференцій. Народне сторонництво ôтбуло отже конференцію, котра тревала до пôвночи и ухвалило на нѣй резолюцію, въ котрôй именованье королѣвского комисаря уважае нарушеньемъ конституціи. Резолюція говоритъ дальше, що сторонництво ужіе всякихъ легальныхъ средствъ, щобы привернути конституційный порядокъ и думае, що лишь въ такій способъ дадутся устороними на основѣ правнôй непорозумѣня межи комисією а Уграми и выражае въ кôнци надѣю, що послы хорватскй въ угорскôмъ соймѣ будутъ поступати въ дусѣ резолюціи. Въ цѣли переведеня порозумѣня съ сторонництвомъ народнымъ уповномочнили послы угорскй гр. Емериха Іосиповича. Члены угорскои умѣреннои опозиціи ôтбули такожь конференцію въ справѣ хорватскôй и порѣшили, що повага державы повинна стояти надъ всѣми сторонництвами и длятого повинній всѣ факторы политичного житя дѣйствовати вспôльно. Зôбранье признало, що правительство безтактнымъ поступованьемъ выкликало само непорядки и сталося виновникомъ нарушеня конституціи, а сторонництво розвине заразъ по ôткрытю сойму дѣяльнôсть, щобы потягнути кабинетъ Тиссы до отвѣчальности. Конференція сторонництва „независимыхъ“, ôтбута дня 6 л. с. м. въ Пештѣ ухвалила резолюцію, въ котрôй высказано гадку, що непорядки загребскй ображаютъ народну честь и повинній бути якъ найскорше полагоджений. Причиною ненависти Хорватôвъ противъ Угрôвъ маe бути по думцѣ партіи не тôлько дражненье Хорватôвъ, практиковане ôтъ кôлькохъ лѣтъ, але такожь велико-хорватска идея, що взбилася въ силу особливо ôтъ часу окупаціи Босніи и Герцеговины. Вину поноситъ такожь угорска финансова политика, котра дается въ знаки не тôлько Уграмъ, але и Хорватамъ. Въ номинаціи Рамберга комисаремъ видитъ сторонництво „независимыхъ“ нарушенье конституціи, бо комисарь есть генераломъ вспôльнои арміи. — Въ Загребѣ самôмъ непорядки поки-що притихли и выйнявши выбитье ôконъ въ будынку скарбовôмъ, котрого допустилася товпа дня 8 с. м., розôгнана заразъ войскомъ, не повторилися ексцесы. Но за то прибираe щоразъ бôльшй розмѣры и стаeся щоразъ интензивнѣйшимъ рухъ на провинціи. Въ Великôй Горицѣ недалеко Загреба поновилися розрухи, такъ що выслано тамъ сейчасъ 120 жовнѣрôвъ. До Загôря выслано 100 ляндверистôвъ, а при придавленю розрухôвъ въ Бедно и Иванци мало войско застрѣлити 15 селянъ. — Ôтозва ген. Рамберга, котрои содержанье мы повыше подали, зробила загаломъ добре враженье, а его поступованье хвалятъ всѣ яко повне такту и умѣренности. Межи прочимъ знôльнивъ ген. Рамбергъ ôтъ дуже непріятнои мисіи магистратъ въ Загребѣ, не жадаючи асистенціи его при прибиваню таблиць. Дня 8 л. вересня запросивъ ôнъ бувъ до себе редакторôвъ загребскихъ газетъ и просивъ ихъ, щобы въ своихъ органахъ вплывали на людность успокоюючо. Королѣвскій комисарь заявився при тôй случайности великимъ прихильникомъ свободы прасы и сказавъ, що не думае ей зовсѣмъ обмежати.

(*Въ Герцеговинѣ*) выбухли знов непорядки. Пôсля телеграмы, яку получила ческа газета „Narodni Listy“, прійшло сими днями коло Клока и Калиновиць до потычки межи ôтдѣломъ стрѣльцѣвъ а повстанцями. Въ краю пануе велике зворушенье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. По поводу наказаноі жалобы по гр. Шамборѣ на дворѣ россійскôмъ пишутъ офиціяльнй „Петерб. Вѣдом.“ що слѣдуе: „Чи тая вѣдомôсть пріязна тымъ адвокатамъ, въ котрыхъ рукахъ теперь управа и власть цѣлои Франціи? Кожду однакожь ознаку спôвчутя нашого царствуючого дому для французскои королевскои родины не можна инакше якъ лишь симпатично пріймити. Французска республика, вспирана Нѣмеччиною пôдкопала лишь значенье Франціи и звела ей до *значеня второстепеннои* держави и ôтновѣдае дуже добре всѣмъ забагамъ князя Бисмарка. Республиканьске правительство ôтносилося до Россіи завсѣгды або недовѣрчиво, або впростъ ворожо. Часъ бы, щобы вже и мы скинули маску. Привернье монархіи въ Франціи лежитъ зовсѣмъ и безъусловно въ интересѣ Россіи. Сильна Франція буде для насъ пріятелемъ, а монархична Франція такожь и природнымъ союзникомъ“. Въ сихъ словахъ — якъ видко — треба шукати ключа до послѣдныхъ нападôвъ „Моск. Газ.“ Каткова; они показуютъ ясно, чого Россія хоче и куды она прямуе.

Франція. 6 с. м. ôткрыто въ Le-Puy en Veley статую ген. Ляфеста. Le Puy есть столицею департамента высшои Лоары, а недалеко ôтъ него уродився ген. Ляфестъ. Ôнъ бувъ однымъ зъ великихъ сподвижникôвъ и геройвъ французскои революціи 1789 и се була для республиканцѣвъ найлѣпша знагода выступити демократично противъ партіи монархичнои, котра чимъ разъ смѣлѣйше пôдноситъ голову. Тому то и панъ министеръ внутренныхъ дѣлъ скориставъ зъ сообности и выступивъ ажь съ двома бесѣдами.— Ôтношеня Хинъ до Франціи уважаютъ тутъ въ загалѣ за мирнѣйшй особливо въ кружкахъ финансовыхъ, где вже якусь угоду за певну уважаютъ. И въ самôмъ дѣлѣ пріѣхавъ вже зъ Лондону марки Ценгъ съ мирными предложеними, а въ министерствѣ справъ заграничныхъ не стрѣтивъ такожь вже такого вызываючого успособленя, якъ давнѣйше. Марки Ценгъ хотѣвъ съ французскимъ правительствомъ розпочати переговоры на пôдставѣ угоды Bourée'го, правительство однакожь не згодилося на тое, бо уважае тую угоду неважною. Дальше оголосило правительство слѣдующу офиціозну вѣдомôсть въ газ. Temps: Марки Ценгъ розмовлявъ вчера довго съ министромъ справъ заграничныхъ Шальмель-Лякуромъ. Въ розговорѣ подавъ маркй Ценгъ основу до угоды, ôтносячоися до Тонкину и Анаму. Головнй черты, котрй Шальмель-Лякуръ уважае ще за найôтповѣднѣйшй, суть слѣдуючй: 1) Управильненье питаня о хиньскôй суверенности надъ Анамомъ въ видѣ полюбовного суду. 2) Управильненье границѣ въ той способѣ, що на гдекотрыхъ точкахъ можна буде лишити неутральный пасъ. Франція стоитъ однакожь при своёй угодѣ съ Анамомъ и не высылае на всякій случай помôчне войско до Тонкину. Англія дала маркизови Ценгови спôзнати, що желае собѣ заховати спокôй мѣжь Францією и Хинами и хоче бути посередникомъ мѣжь обома державами. Говорятъ такожь, що и Россія хоче бути посередникомъ.

Англія. Поступованье Хинъ супротивъ Франціи може дуже легко статися небезпечнымъ и для самои Англіи, хочьбы вже для того самого, що наколибы Хины побили Францію, то тогды не тôлько самй Французы, але съ ними и всѣ Европейцѣ утратилибы дотеперѣшне значенье у азіятскихъ народôвъ. Для того вся англійска праса напираe на Францію, щобы она старалася конфликтъ съ Хинами въ мирный способъ заладити. Тому ось якъ пише „Pall Mall Gazette“: Колибы Франція зажадала ôтъ Англіи для заладженя своихъ справы съ Хинами якои помочи, то Англія не далабы ей нѣколи радше якъ теперь, щобы не допустити до вôйны мѣжь обома дружными народами, котра моглабы въ своихъ наслѣдкахъ для обохъ сторôнъ статися небезпечною. „Daily News“ робитъ предложенье, щобы спôръ мѣжь Хинами а Францією заладити въ мирный способъ передъ европейскимъ полюбовнымъ судомъ. Есть погоłоска, що и хиньске правительство стараeся залагодити тонкиньску справу мѣжь обома народами, щобъ дурно крови не проливати. — Справа суецкого каналу була недавно знов предметомъ переговорôвъ мѣжь французскимъ а англійскимъ правительствомъ. Якъ парискій „Temps“ доноситъ, мавъ Гладстонъ обѣцяти французскому правительству, що ажь до збору парламенту, котрый наступитъ въ жовтни, англійске правительство не буде нѣчого предпринимати, щобы могло модификувати дотеперѣшну управу суецкого каналу зъ взгляду на англійскй жаданя. Пôсля думки Гладстона повинній теперь англійскй палаты торговельнй и другй морскй власти зъ одной стороны, а управа суецкого каналу зъ другои старатися, щобъ полагодитися въ мирный способъ независимо ôтъ всякого уряду и всякого вмѣшуваня державнои власти. — Американьскй Феніяне починаютъ чимъ разъ бôльше рушатися. O'Donnovan Rossa мавъ сими днями бесѣду на зборахъ Феніянôвъ въ Exaltados, въ котрôй доказувавъ що Ирляндцямъ позôстала лишь одна дорога, дорога динамиту по котрôй можутъ змусити Англію до уступства. — Мисіонеръ Шавъ, що вертае теперъ зъ Таматавы до Англіи (вразъ съ свояками убитого Керея и свѣдками до процесу O'Donnell'а) доноситъ зъ дороги, що всѣ вѣдомости, якй правительство давнѣйше о нимъ мало суть ложнй, бо ôнъ самъ не мôгъ жаднои вѣсти прислати. Французы держали его зовсѣмъ окремо замкненого и не дозволяли, щобы ôнъ съ кимъ небудь сходився. Зразу обжаловано его, що ôнъ переховуе у себе шпіонôвъ, а потомъ, що ôнъ хотѣвъ вытроѣти всѣхъ Французôвъ. Повôдъ до сего послѣдного дало велике число поживы, яке найдено въ его хатѣ. По двохъ мѣсяцяхъ вязницѣ казано ему теперь выѣхати до Англіи.

Італія. Поступокъ Рошфора выкликавъ въ Римѣ велике негодованье. Недавно выступивъ бувъ ôнъ противъ италіяньского короля въ присутности кôлькохъ Италіянцѣвъ и збезчестивъ его словами. Пôсля сего вызвавъ его одинъ италіяньскій официръ на поединокъ. На те запытавъ его Рошфоръ, чи король просивъ его о тое, бо ôнъ — Рошфоръ — поединкувався разъ съ однымъ заступникомъ, а то для того, що ображеною була женщина, котра не могла сама выступити, але король италіяньскій мужчина, и може самъ выступити, якъ мѣркуе, що ображеный, а тогды ôнъ певно не ôткажеоь и стане до поединку; потомъ спытавъ ще его, чи король приказавъ ему звернути сумы высланй для искіотôвъ. На се послѣдне пытанье дôставъ Рошфоръ телеграфичне завôзванье ôтъ одного богатого Италіянца именемъ Фаццари, щобы ôтновѣвъ, скôлько грошей зôбрано, а заразъ телеграфично дôстане на нихъ асигнату. Неаполитаньскій центральный комитетъ запомогъ дуже розгнѣваный на Рошфора и постановивъ ôткинути „понижаючу помôчь“ зъ французскихъ рукъ. Газеты не зовсѣмъ похваляютъ поступованье центрального комитету, бо кажутъ, що Рошфоръ, то ще не Франція. „Fanfulla“ предкладае навѣть пôдписку на убогихъ Парижанъ и отвирае ей 100-франковымъ билетомъ. Союзъ резервистôвъ въ Асти вызвавъ Рошфора на поединокъ и пôславъ до него своихъ двохъ членôвъ.

Данія. На замку „Fredensberg“ зôбралися всѣ дѣти дуньского короля, его невѣстки и зятѣ вынявши принца Валеса, котрого пріѣздъ однакожь дуже правдоподôбный. Такожь и 19 внукôвъ королевскихъ перебуваe теперь на замку. Таке велике число коронованыхъ головъ збираeся рѣдко коли безъ якихось певныхъ цѣлей политичныхъ. Листъ писаный зъ Парижа до „Pol. Corr.“ каже, що королевска родина въ Копенгазѣ не зôбралася лишь чисто зъ взглядôвъ родинныхъ. Ходитъ тамъ правдоподôбно о утворенье противваги князямъ, що маютъ зôбратися въ Нидервальдѣ. Мимо того ситуація въ Европѣ маe характеръ спокою. Россійска царска пара перебуде ще въ Данiи зо двѣ недѣлѣ, такъ що выѣздъ не наступитъ скорше, якъ съ кôнцемъ сего мѣсяця. — Ген.-майоръ кн. Долгоруковъ, военный уповномочненый въ Берлинѣ пріѣхавъ 6 с. м. до царя до Копенгаги и вертае 13 с. м. назадъ до Берлина, щобы бути при маневрахъ пôдъ Мерзебургомъ. Передъ его выѣздомъ до царя пріймавъ его цѣсарь Вильгельмъ. Кажутъ, що тая подорожь россійского генерала не була лишь чисто приватного характеру, хочь и здаeся, що князь Долгоруковъ ѣздивъ лишь витати царя.

Испанія. „El Progresso“ оголосивъ письмо полковника Веги, головы бадахоскихъ порохобникôвъ. Вега бере на себе всю отвѣчальнôсть за ту агитацію. Ôнъ заявляе, що зложивъ рахунокъ зъ всѣхъ выданыхъ сумъ и зъумѣе оправдати ихъ ужитокъ. Въ кôнци каже ôнъ, що не мавъ иншои цѣли, якъ лишь оголосити републику, але не думавъ покрыти тымъ способомъ дефицитъ въ касѣ свого полка.

Румунія. До „Pol. Corr.“ пишутъ зъ Букарешту: Подорожь президента министрôвъ Братіяно до Вѣдня и Гастайну зробила сильне враженье въ тутешныхъ политичныхъ кружкахъ. Кажутъ, що зближеньеся Румунiи до середноевропейскихъ державъ, чого доказомъ послѣдна подорожь короля Кароля, мусѣло значно поступити, скоро такъ оглядный человѣкъ, якъ Братіяно, уважае конечнымъ порозумѣтися особисто. Фактъ сей не позôстане безъ вплыву на ôтношеня въ парляментѣ и на угрупованье сторонництвъ въ Румуніи. Теперь вже на певно можна сказати, що сила интересôвъ, жадаюча зближеня Румуніи до Австріи и Нѣмеччины, побѣдитъ всѣ противнй тому агитаціи и що кабинетъ Братіяна зыскае на силѣ и вытревалости. Незалагоджена ще справа дунайска не стане на перешкодѣ завязаню щирыхъ ôтношень мѣжь Вѣднемъ а Букарештомъ.

Туреччина. „Vakit“ доноситъ, що Порта розôслала *окружникъ до всѣхъ послôвъ* въ Константинополи въ котрôмъ заявляе, що ôтвѣдины князя чорногорского не маютъ жадного политичного значеня. Смѣшно выглядалобы таке заявленье, наколибъ дѣйстно правда була, що турецка газета доноситъ. — Арменьскій патріярхъ Нерзесъ подавъ бувъ прошенье о увôльненье, мусѣвъ его однакожь на розказъ султана назадъ ôтобрати. „Якъ довго я султаномъ, говорится въ розказѣ, муситъ Нерзесъ-ефенди позôстати патріярхомъ Арменôвъ. Коли въ народѣ суть особы, що своими интригами стаютъ ему въ дорозѣ, то най ôнъ ихъ покаже, а я съ ними поступлю, якъ наказуе право“. Такій розказъ и выступленье султана перестрашило противникôвъ Нерзеса въ арменьскôй народнôй радѣ. Они всѣ приступили до патріярха, щобы поцѣлювати ему руку; патріярхъ ôтправивъ богослуженье, а потôмъ мавъ промову, въ котрôй сказавъ, що ôнъ нѣкого не буде обжаловувати передъ правительствомъ и що ôнъ головно для того хотѣвъ уступити, що Порта не зважала на всѣ его представленя, щобы боронила арменьскй села ôтъ нападу курдійскихъ розбишакôвъ. — Зъ Смирны доносятъ, що проводирѣ розбишацкй зъ тамошныхъ околиць пôддалися турецкимъ властямъ и що непокои въ тыхъ сторонахъ вже майже зовсѣмъ устали. — Посолъ турецкій въ Цетинѣ подався до димисіи. Его маe заступати рагускій конзуль Данишъ-ефенди.

НОВИНКИ.

— **Испыты учительскй** на школы народнй розпôчнутся во Львовѣ дня 21 вересня с. р.

— **Пересторога.** Старй одногульденовй банкноты будутъ курсовати тôлько до кôнця сего мѣсяця. Зъ 1-имъ жовтня можна ихъ буде вымѣняти на новй тôлько въ головныхъ державныхъ и краевыхъ податковыхъ касахъ.

— **О. Иванъ Гушалевичь** ушкваривъ — якъ мы вже въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ згадували — думу на ювилейнй днѣ 11 и 12 вересня для комитету польского во Львовѣ. Думу тую прочитали мы вчера въ польскôмъ перекладѣ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ побôчь другои думы Плятона Костецкого. Иванъ Гушалевичь и Плятонъ Костецкій — екстремы стрѣтилися и знайшлися побôчь себе! „Думу свою — пише „Gazeta Narodowa“ — написавъ о. Гушалевичь ще передъ двома мѣсяцями зъ власного вдохновеня... Надармо наклikували „Дѣло“, „Слово“ и „Проломъ“, щобы Русины держалися зъ боку ôтъ ювилейного обходу; *поетъ не далъся отеторизувати*“ —— и таки вшкваривъ на початку: „Ojczyzna nasza (яка?), macierz droga, pokryta grubym smutku całunem“, а пôдъ конець: „...wesoła Wisła klaszcze do chmurnego brata Dniestra“... И имя о. Ивана Гушалевича стало нынѣ славнымъ и популярнымъ въ тôй польскôй журналистицѣ, котра, зрекрутована въ переважиôй части зъ безхарактерныхъ перекинчикôвъ, кождого будного дня трактуе правдивыхъ Русинôвъ стусанами и прôзвищами, а тôлько въ „народове“ свято готова ихъ по фарисейски обнимати и цѣлювати... Въ будный день выборôвъ въ Долинѣ и въ Богородчанахъ тѣшится зъ упадку рускихъ кандидатôвъ и заповѣдае уневажненье выборôвъ о. Сѣчиньского и Д-ра

Искрицкого, а въ передодень „народового“ свята величае и цѣлуе Ивана Гушалевича... А Иванъ Гушалевичъ того всего мовь не бачитъ и не знае — тай въ своѣй наивности радуеся сарака, що его „стишилище“ такъ славитъ — „Gazeta Narodowa“!..

— **Примусова то буде илюминація** во Львовѣ, коли зарядъ Народного Дома, руского банку и многѣ иншій получили письмо зъ магистрату, щобы освѣтити ôкна, бо може таке зайти, що будутъ выбивати шибы. Ну, мы противъ освѣтленя ôконъ въ мешканяхъ и заведеняхъ рускихъ нѣчого не маемъ. Мы тôлько не беремъ участи въ демонстраціяхъ чисто польскихъ, котрѣ будь що будь не ворожатъ Русинамъ нѣчого доброго.

— **Смѣле слово правды.** Голосный ультракатоликъ Русинъ дръ Черлюнчакевичъ заслывъ нагло у краковскихъ Полякôвъ шизматикомъ и покôрнымъ слугою Москвы. Причиною того було вольне и смѣле слово правды, котрымъ ôнъ ôтповѣвъ на тоастовѣ бесѣды еп. Ступницкого и Дунаевского, выголошенѣ въ четверъ при празничнôмъ обѣдѣ у оо. Кармелитôвъ въ Краковѣ. Бесѣды обохъ епископôвъ усиловали оконстатувати згоду и взаимну любовъ клира обохъ обрядôвъ до себе, а дръ Черлюнчакевичъ высказавъ до того тверджения свое переконанье однымъ характернымъ и безстрашнымъ словомъ: „Nego!“ Gazeta Krakowska казится на то, що Русинъ смѣвъ заявити овое переконанье до голословныхъ комплиментôвъ преосвященныхъ тоастантôвъ и подае, що владика Сильвестеръ засуспендовавъ сейчасъ „a sacris“ дра Черлюнчакевича, понеже той не хотѣвъ перепросити еп. Дунаевского, до котрого то слôвъ и запевнень згодливости латиньского клира до рускаго ôтносились слово: „Nego!“ Мы сомнѣваемся, щобы нашъ добрый владика рѣшився на такъ тираньскій поступокъ, а сомнѣваемся тымъ певнѣйше, що правду того „Nego“ пôдпише весь рускій клиръ, вся интелигенція и весь народъ рускій. Впрочѣмъ, нехай то прийме до вѣдомости Gazeta Krakowska и всѣ сторонники ея, що и суспендія цѣлого рускаго клиру не затре голосна правды нашого общого „Nego“.

— **Звѣстный авантурникъ** Говорка, инспекторъ шкôльный снятыньского округа, обвинивъ п. Дашкевича, директора выдѣловои школы въ Снятынѣ, на повнôмъ зборѣ шкôльнои окружнои рады о крадѣжь дерева, призначеного на отопленье школы. Директоръ внѣсъ на него жалобу до коломыйского ц. к. суду и судъ засудивъ пана Говорку на 5 днѣвъ арешту, замѣняючи ою кару на 25 зр. Обѣ стороны були симъ засудомъ незадоволенѣ и внесли рекуросъ до высшого суду въ Коломыи. На публичнôй розправѣ высшого суду показалася ясно злоба инспектора шкôлъ, пана Говорки и высша инстанція не тôлько що не знесла засуду першои инстанціи, але ще пôдвысшила кару для пана инспектора зъ 25 зр. на 50 зр. Цѣкава рѣчь, що до того скаже ц. к. краева шкôльна Рада?

— **На николаѣвскôй желѣзнôй** дорозѣ въ Россіи розбилися два поѣзды. Недалеко стацiи „Химка“ ѣхали противъ себе, кождый на своихъ шинахъ, два поѣзды, одинъ поспѣшный, а другій тяжарный, наладованый дровами. При встрѣчи выкотився поѣздъ поспѣшный зъ своихъ шинъ и въѣхавъ на тяжарный. Догадуются, що плохо повязанѣ бальки злѣтали пôдчасъ ѣзды зъ вагонôвъ и попавши на шины поспѣшного поѣзду були причиною катастрофы. Вагонôвъ розбилося множество, однакъ чи и кôлько людей погибло зъ причины тои пригоды... не знати нѣчого.

— **„Русскій Куріеръ“** пише, що М. Т. Лорисъ-Меликовъ подарувавъ 14.000 рубл. на двѣ стипендіи для студентôвъ московского университета съ тымъ жаданьемъ, щобы въ першôй линіи увзгляднювано уроженцѣвъ кавказкого краю и щобы зъ заведеньемъ университета на Кавказѣ тіи стипендіи перенесено въ той университетъ.

— **До характеристики Англичанъ.** Одинъ Англичанинъ явився съ своею льеди на одныхъ перегонахъ въ Бельгіи, котрымъ и Леопольдъ, король Бельгôвъ, зъ трибуны придивлювався. Англичанка спостерегла короля и сѣпнула свого мильорда за рукавъ кажучи: „The king“. На те Англичанинъ споглянувъ въ ту сторону, де стоявъ король, станувъ противъ него лице въ лице, выймивъ зъ кишенѣ кôлька монетъ, мѣжь иншими и бельгійскій и дивлячися то на монету то на короля отвѣтивъ поважно своѣй льеди: „O yes, the king.“ — Короля ся сцена дуже розсмѣшила.

— **Рабины львôвскій** перестерѣгали въ божницяхъ жидôвъ, щобы завтра вечеромъ, пôдчасъ илюминаціи не швиндались по мѣстѣ и не дали нѣякихъ причинъ до демонстранцій антижидôвскихъ во Львовѣ. Те розпорядженье жидôвскои духовнои власти есть дуже розумне, бо нынѣ все войско выбралося зô Львова на чисте поле до обозу.

— **Пожоги.** День одинъ по страшнôмъ пожарѣ на Rossauer Lände въ Вѣдни, выбухнувъ огонь въ такихъ самыхъ складахъ дерева на Neubau и поробивъ такожь великѣ шкоды, а въ суботу вечеромъ занялося на Leopoldstadt въ складахъ дровъ близь двôрця пôвнôчнои желѣзницѣ. Огонь стлумлено и найдено пôдъ отосами дровъ шматы, напоенѣ нафтою. Двохъ пôдозрѣныхъ людей арештовано.

— **Антижидôвскій погромы** розпочались вже и въ Хорватіи. Зъ Загреба доносятъ, що тамъ 8 с. м. повыбивали христіяне жидамъ ôкна и приняли наближуючесь вôйско градомъ камѣня. Войско стрѣлило на вѣтеръ, розôгнало погромцѣвъ и кôлькохъ зъ нихъ арештовало. Зъ провинціи доносятъ о кровавыхъ стычкахъ хлопôвъ съ жандармами. Въ Угорщинѣ рухъ антижидôвскій еще не устае. Зворушенѣ комитаты обсаджено вправдѣ войскомъ, але народъ повстае за то въ тыхъ, зъ котрыхъ вже войско уступило. Судове слѣдство съ выловлеными погромцями ведеся строго и правительство велѣло нѣкого не пощадити.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Перша малоруска опера:** „Рôздвяна нôчь“, композиціи знаменитого украиньского музика, Н. В. Лисенка, уложена для спѣву съ супроводомъ фортепияна и съ текстомъ М. Старицкого выйде зъ друку съ кôнцемъ сего року. Опера „Рôздвяна нôчь“ обнимае 350 листôвъ въ октавѣ и буде продаватись по 11 рубл. съ пересылкою. Для пренумераторôвъ, що зголосятся за симъ дѣломъ до 1-го грудня с. р., назначена цѣна 7 рубл. съ пересылкою. Пренумерату пріймае єдино книжно-музичный магазинъ Болеслава Корейво въ Кіевѣ. Либрето стоитъ 60 кон. съ пересылкою.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты получили: 1) Іосифъ Пôдлускій, капелянъ зъ Гôрки на парохію Любинь, дек. Яворôвъ. 2) Теофиль Левицкій, завѣдатель капеляніи Стрѣлки, дек. старосамборского на тую саму капелянію.

На конкурсъ съ речинцемъ подання до дня 17 листопада 1883 н. ст. выставленѣ суть слѣдуючѣ парохіи: Ярославъ, Угнôвъ, Лютовиска, Губичи, Руске село, Чайковичи, Устрыки гôрнѣ, Дыкôвъ, Тѣсня.

До рукополагания кандидатôвъ, укôнчившихъ богословіе вызначаеся речинець на день 1 жовтря 1883 н. ст.

Испытъ конкурсовый на бенефиціи душпастырскѣ ôтбудеся на дняхъ 16, 17 и 18 вересня 1883 н. ст.

Личный додатокъ 100 зр. на дальшѣ лѣта похучили: 1) Антоній Ясеницкій, парохъ въ Урожи, 2) Леонтій Манастырскій, парохъ въ Загôрю.

Завѣдательство капеляніи въ Волѣ Миговôй получивъ Симеонъ Колодѣй, дотеперѣшный завѣд. капеляніи Ветлина.

На руску бурсу въ Бережанахъ зложили ôтъ 1 липня до 31 серпня с. р.: 50 зр. Народный Дôмъ во Львовѣ; 20 зр. Обще рольниче-кредитове Заведенье во Львовѣ. — По 10 зр. оо. Л. Мацѣлиньскій зъ Коропца, Гр. Коцовскій зъ Трибуховца, І. Васильковскій зъ Могильницѣ, и п. М. Варапучинска зъ Прошовои. — По 5 зр. оо. М. Соневицкій зъ Бережанъ, І. Залуцкій зъ Теребовли, І. Боцюркôвъ зъ Золотникъ, А. Билецкій зъ Зарваницѣ, І. Сабатъ зъ Соснова и гром. Слобода. — По 3 зр. оо. Л. Скалишъ зъ Задарова, О. Ванчицкій зъ Барыша, Л. Мазурикъ и В. Лотоцкій зъ Бучача, К. Перепелиньскій зъ Куйданова, и п. А. Бѣлецка зъ Зарваницѣ. — По 2 зр. оо. П. Сосенко зъ Межигорець, А. Стотанчикъ зъ Устя зеленого, Г. Сохацкій зъ Ѣщкова, Д. Бачиньскій зъ Городищи, пп. Т. Бѣлоусъ зъ Бохнѣ, Дръ Е. Мироновичъ зъ Струсова, И. Г. зъ Котузова, и п. М. Павликова зъ Микулинець. — По 1 зр. 50 кр. о. І. Соневицкій зъ Соколова, и п. І. Дудровичева зъ Бережанъ. — По 1 зр. оо. М. Бущакъ и Е. Дейницкій зъ Бучача, В. Корзинскій зъ Медведовець, К. Здерковскій зъ Хмелѣвки, Л. Копертынскій зъ Теребовлѣ, Л. Шуотъ зъ Струсова, С. Савула зъ Зарваницѣ и Н. Лепкій зъ Коломыѣ, пп. І. Балицкій зъ Хмелѣвки, Т. Грушкевичъ и Р. Перфецкій зъ Коломыѣ, Н. Н. зъ Григорова, Н. Н. зъ Озерянъ (коло Монастырискъ) и Л. Рощицкій зъ Бережанъ, панѣ А. К. и В. Бачинскій зъ Козлова, и А. Домбчевска зъ Дарахова. — По 50 кр. Ю. и Е. Насальскій и К. Кузыкъ зъ Бережанъ. — По 40 кр. пп. М. Бѣлоусъ и П. Дудыкъ зъ Коломыѣ. — 15 кр. Н. Н. Крôмъ того вплынуло 26 зр. 88 кр. яко ôтсотки капиталу бурсового ôтъ 16 лютого до 30 червня с. р.; 4 зр. 30 кр. зъ розпродажи статутôвъ; 1 зр. 12 кр. зъ акафисту, ôтправленого о. Т. Роговскимъ зъ Курянъ дня 2 мая с. г. Пôдписаный Выдѣлъ, подаючи имена П. Т. жертвователѣвъ до прилюднои вѣдомости, оповияе свôй милый довгъ и складае имъ всенародне подикованье и щиросердечне „Спаси Бôгъ!“ Ôтъ Выдѣлу рускои бурсы. Бережаны дня 27 серпня (8 вересня) 1883.

Ч. 16002.

Оголошенье.

Ôтъ 1 вересня 1883 почавши аж до дальшого поостановленя можна выповѣдати почтовощадничѣ вкладки, кромѣ дотеперѣшного способу такожь въ короткôй дорозѣ въ касѣ ц. к. уряду почтовои щадницѣ въ Вѣдни (I Wollzeile 37) щоденно ôтъ 8 год. рано до 6 въ вечеръ (въ недѣлѣ и свята ôтъ 9—12 передъ полуднемъ) и то безъ ограниченя квоты, однакъ въ предположеню, що вкладкова книжка черезъ требованье зверненье цѣлкомъ выплаченою не зôстане.

Въ тôй цѣли маe уповажненый до выповѣдженя внести выповненый и пôдписаный соотвѣтный бланкетъ вразъ съ вкладковою книжкою до ликвидатуры.

Выплата наступае по тôмъ въ сей часъ управненому до выповѣдженя, або его повномочникови.

Управненымъ до выповѣдженя есть тôлько той, котрого пôдписъ зôставъ умѣщенымъ пôсля припису въ вкладковôй книжцѣ.

Выповѣдженя на цѣлковиту выплату належитъ вносити пôсля дотеперѣшного способу выключно до уряду.

Ôтъ ц. к. Дирекціи почтъ.

Львôвъ дня 4 вересня 1883.

Навратиль.

Курсъ львôвскій зъ дня 7. м. вересня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	292 50	296 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163 —	166 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. неріод.	98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 90	102 90
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 35	99 35
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 40	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Ставиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 57	5 68
„ цѣсарскій	5 58	5 69
Наполеондоръ	9 46	9 56
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 35	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ купону.)

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. А. Кочеркевичъ въ Кривôмъ. 17 цвѣтня дôстали мы 1 зр. ôтъ Васъ для Общ. Качк. и маемо поквитованье на доручене.

МОЛОДА ЖЕНЩИНА

Хорошо вправна въ рôжного рода ручныхъ роботахъ жѣночихъ и способна удѣляти дѣтямъ науки въ народныхъ школахъ приписанѣ — шукае мѣсця пôдъ приступними условями. Блишу вѣдомôсть подасть О. Г. Б. священикъ въ Свистильникахъ, почта Линиця долѣшна. 1—3

Важне для Родичѣвъ.

Пôдписаный, директоръ 4 клясовои народ. школы въ Кôцмани заявляю симъ, що пріймаю двохъ хлопцѣвъ на науку и выхованье за дуже умѣрковану платню. Хлопцѣ можутъ учащати до мѣсцевои народн. школы або приготовлятися до шкôлъ середныхъ. Языкъ выкладовый рускій, польскій и нѣмецкій. Писати прошу пôдъ адресою: Иванъ Микитовичъ, директоръ 4 клясовои народн. школы въ Кôцмани на Буковинѣ.

(2—3) **И. Микитовичъ.**

РУКАВИЧКИ
всякого рода, власного выробу, такожь всякій выробы рукавичнѣ, поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

ПОХôДЪ СОБЕСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Свѣчи церковнѣ
чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.
Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (3—?)

КУФРЫ
куферни, торбы и торбинки до подорожи — такожь всякій прибóры подорожнѣ
поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

КОБЗАРЪ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (19—?)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши *(почта и стація желѣзницъ)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовѣ дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавѣ замовленя, котрѣ выповняютъ **якъ пайточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ
(26—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

К. М. ВОЗНЯКЪ
во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)
поручае:
для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ
всѣлякѣ приборы шкôльнѣ
яко то:
папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.
по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде
и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,
при участи кружка кіевскихъ професорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„МЕРТВÎ ДУШЄ“
гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 стр. рôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 99. Львôвъ, Четверъ 1 (13 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяцл.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ л. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четвертъ рок . 4 рубл
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 3 р. 50к

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ії**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Передъ соймомъ.

За два днѣ вже зъѣдутся послы галицкого сойму на перше засѣданье розпочинаючогося нового шестилѣтного періода. Доповняючій выборы всюда вже переведенй съ такимъ результатомъ, що маленьке число рускихъ послôвъ, яке выйшло при первѣстнôмъ выборѣ, зовсѣмъ не прибôльшилося, а на мѣсце двохъ старостôвъ выбрано двохъ дѣдичѣвъ по воли польского центрального комитета и п. Лебля, котрый, якъ звѣстно, бувъ заступникомъ презеса и душею комитету. Черезъ выбôръ двохъ новыхъ дѣдичѣвъ збôльшився ще контингентъ властителѣвъ бôльшои посѣлости въ соймѣ, — и бôльшй посѣдателѣ можутъ лишь радуватись. Репрезентація бôльшои посѣлости маєвъ соймѣ велику переважаючу бôльшôсть надъ правдивыми заступниками малои посѣлости и мѣстъ.

Оба важній явища: маленьке число рускихъ послôвъ, не сягаюче и 10, и велика та всерѣшаюча перевага бôльшихъ посѣдателѣвъ въ соймѣ — кажутъ намъ зъ русконародного и зъ загально-краєвого становища витати новый соймъ съ дуже пессимистичными думками.

Всяке репрезентаційне тѣло, звѣстно, лишь тогды може належно и успѣшно сповняти своє призначенье, коли складъ єго ôтповѣдаєстановищу и потребамъ поодинокихъ верствъ народныхъ краю. На скôлько политика законодавча уважаєпотрѣбнымъ ôтступити ôтъ дѣйстного стану и въ самôй ординаціи выборчôй постановити инакше, — се друге дѣло; але пôсля нашои соймовои ординаціи выборчои представителѣ бôльшои посѣлости далеко не можутъ становити бôльшости, не кажемо вже великои бôльшости, — колибъ не то, що куріи сельскй замѣсть выбирати собѣ своихъ правдивыхъ а щирыхъ заступникôвъ, повыбирали собѣ репрезентантами дѣдичѣвъ и шляхтичѣвъ, людей, котрй маютъ попирати въ соймѣ интересы бôльшои посѣлости супротивъ интересôвъ посѣлости малои. Історія нашого краєвого парляментарного житя даєнайлучшу ôтповѣдь, чіѣхъ то интересôвъ боронили въ соймѣ дѣдичѣ и шляхтичѣ, яко заступники малои посѣлости, а всякй фразы о мнимôй „гармоніи интересôвъ“ великого и малого „рôльника“, котрыми такъ часто они шафуютъ, коли ходитъ о здобутье крѣсла посольского зъ куріи меншои посѣлости, мабуть вже занадто перестарѣлй, щобы знайти оправданье супротивъ новочаснои науки суспôльнои економіи и занадто недотепий, щобы переконати тверезого „хлопа“. Якъ довго будутъ существовати въ суспôльности клясы, такъ довго буде тревати межи ними антагонизмъ и такъ довго будутъ спиратися межи собою ихъ интересы.

Сей антагонизмъ, — ся борба интересôвъ не нова и у насъ. Зъ самого почину нашого краєвого парляментарного житя вызначуются въ галицкôмъ соймѣ два противоположній направленя интересôвъ, ôтповѣдно двомъ головнымъ клясамъ нашои галицкои суспôльности и они становлятъ головну пôдставу угрупованя парляментарныхъ сторонництвъ. Се интересъ хлопскій чи селяньскій або маломѣщаньскій и интересъ шляхотскій. Веденй инстинктомъ самозаховавчимъ и вôльнй ôтъ всякихъ постороннихъ вплывôвъ, высылаютъ селяне и маломѣщане до першого сойму своихъ заступникôвъ, выбраныхъ зъ помѣжь себе та зъ помѣжь людей, звязаныхъ съ ними интересами, а репрезентація та хочь може не краснорѣчиво та не остентаційно, але щиро боронитъ справы своихъ выборцѣвъ та высказуєгадки и погляды тыхъ, кого заступає. Становище першои селяньскои делегаціи зрозумѣвъ добре єи противникъ. Присутнôсть хлопского елемента и єго вплывъ на законодательство краєве були для интересôвъ шляхотскихъ не на руку и отъ розпочинаеся противъ хлопскои делегаціи кампанія на цѣлôй линіи, и въ соймѣ и поза соймомъ, а число щирыхъ селяньскихъ, а заразомъ щиро-рускихъ послôвъ зменшаєся постепенно що періода выборчого, а ихъ крѣсла въ соймѣ займаютъ дѣдичѣ-шляхтичѣ або старосты. Въ передпослѣднôмъ соймѣ бачимо вже лишь двохъ селянъ-послôвъ, а наконець удалося шляхетнымъ защитникамъ народа довести пурификацію „хлопского балясту“ до того, що въ соймѣ, котрый маєзôбратися, не буде и духомъ хлопскимъ пахло.

Придивѣмся, що зробила шляхотска бôльшôсть соймова для того хлопа, котрому все накидалася и накидаєся на опѣкуна и якъ понимала она въ практицѣ голошеный завсѣгда окликъ „гармоніи интересôвъ“?

Пôдносити всѣ героичній дѣла посвященя для хлопа шляхетныхъ заступникôвъ народа — значилобы писати цѣлу історію законодательства галицкого сойму; — для насъ выстарчитъ, вказати на гдеякй характеристичнѣйшй данй.

Нагадаймо тôлько законъ дороговый. Порôвнаймо тягарѣ, якй ôнъ накладаєна громады съ кореспондуючими обовязками властителя бôльшои посѣлости, а зъумѣємъ оцѣнити, яка благодатна була дѣяльнôсть бôльшости соймовои для меншои посѣлости. Чижь се не благородно, що дѣдичь пріймаєна себе обовязокъ доставити матеріялъ, а громада отъ такъ забавкою зробитъ потрѣбну роботу? Сего не схоче признати хиба теоретикъ, не розумѣючій гармоніи интересôвъ, та хлопъ, котрого нѣчимъ не можна вдоволити. Або пригляньмося тому законови о польованю. Якій ôнъ спріяючій интересамъ селяньства, на се дадутъ ôтповѣдь верховинцѣ, котрымъ законъ о польованю ôтнявъ можнôсть боронитись противъ звѣря, що рôкъ въ рôкъ забираєзъ пашѣ цѣле майно. — Працѣ парляментарнои бôльшости соймовои завдячуєкрай такожь звѣстный либеральный законъ о конкуренціи шкôльнôй, а зъ лона тогожь самого паньско-шляхотского тѣла парляментарного выйшло такожь законодательне монструмъ, назване закономъ пропинаційнымъ. Отъ се результаты законодательнои працѣ дѣдичѣвъ та шляхтичѣвъ въ протягу минувшихъ періодôвъ галицкого сойму краєвого. Ôтчуваєихъ болючо кишеня того самого хлопа, що повѣривъ мандатъ до заступаня своихъ интересôвъ дѣдичеви, будутъ ще ихъ ôтчувати єго дѣти, коли ще на перекôръ статистицѣ зъумѣютъ липитися на батькôвскôмъ грунтѣ и ôтчуєихъ посередно такожь цѣлый край.

При складѣ нового сойму, въ котрôмъ, якъ сказано, елементъ шляхтичѣвъ та дѣдичѣвъ буде мати переважаючу бôльшôсть надъ прочими елементами, где щирй заступники сельского та маломѣйского народа майже зникаютъ, словомъ, где заступники интересôвъ однои клясы маютъ въ своихъ рукахъ всю силу и где не може бути и бесѣды о якôй небудь ефективнôй коалиціи прочихъ сторонництвъ—годѣ намъ вѣрити въ хосенну и интересы всѣхъ клясъ и жителѣвъ краю обôймаючу дѣяльнôсть. Выступаючій теперь на арену дѣяльности законодательнои галицкій соймъ краєвый, тяжко, щобы зрѣкся традицій своихъ попередникôвъ, бо прецѣнь не троха се коштувало, що ôнъ маєнынѣ такій идеально-шляхотскій видъ, якого можутъ ему позавидовати феодалы цѣлого цивилизованого свѣта.

Ще менше можемъ сподѣватися ôтъ нового тѣла парляментарного, о скôлько ходитъ о зреализованье нашихъ національныхъ бажань, о признанье правъ руского народа.

Щирорускй послы, правдивй заступники Русинôвъ въ теперѣшнôмъ галицкôмъ соймѣ, зредукованй звѣстными махинаціями до такого числа, що не тôлько не будутъ мали рѣшаючого голосу о правахъ свого народа, але не будутъ могли навѣть взяти иниціативы въ ихъ оборонѣ. Такои диспропорціи межи народностею а єи репрезентацією въ парляментарнôмъ тѣлѣ не знайдемъ въ жаднôмъ цивилизованôмъ краю, така диспропорція не звѣстна въ цѣлôй історіи европейского парляментаризму. Но якъ зъ однои стороны маленька горстка щирыхъ заступникôвъ руского народа, такъ зъ другои стороны тяжитъ на нѣй великій обовязокъ — бо обовязокъ заступатися за цѣлу галицку Русь. Обовязокъ се тымъ серіознѣйшій и святѣйшій, що право говорити въ имени руского народа въ галицкôмъ соймѣ узурпуютъ собѣ найбôльшй противники єго національного розвою и о найдорожшихъ національныхъ скарбахъ Русинôвъ маютъ теперь претенсію рѣшати тй, що давно вже для кариєры покинули народный прапоръ и спроневѣрились народному идеалови.

Нашй щирорускй послы, правдивй заступники руского народа, хочь не зможутъ въ теперѣшнôмъ складѣ галицкого сойму здобути якихъ реальныхъ результатôвъ, хочь не въ силѣ выбороти тыхъ правъ, до якихъ потреба бôльшости, то голосъ ихъ най буде голосомъ цѣлого кривдженого и обдурюваного народа, ихъ слово най буде протестомъ милiонôвъ!

Обреновичь и Караджорджевичь.

(Дальше.)

Коли 1813 року Караджорджевичь покинувъ рôдный край и ôтдавъ єго ворогамъ на поталу, тлѣла ще дальше ту и тамъ революція. Туркамъ наскучила вже була неустаюча борба, такъ они попросили Обреновича, однѣсенького оставшогося проводира Сербôвъ, щобы ôнъ намовивъ свôй народъ до спокою и повадержавъ єго ôтъ дальшого проливу крови. Обреновичь згодився на те и въ короткôмъ часѣ устала за єго радою всяка дальша ворохобня. Се було причиною, що ôтъ теперь стали єго и Турки поважати и народъ любити и що ôтъ теперь стали єго называти „великимъ княземъ“, хочь правно не мавъ тои власти.

1814 року заворушилось вновъ. На передѣ ворохобникôвъ станувъ Гачи-Проданъ и до кôлькохъ недѣль заслывъ по цѣлôмъ краю. Бѣлградскій паша звернувся теперь вновъ до Обреновича. Ôнъ дозволивъ ему набрати 2000 людей въ помѣжь своихъ землякôвъ и вспôльно съ турецкою залогою воювати ворохобникôвъ. Въ Рудницкихъ горахъ прійшло до бôйки и ворохобники побили Обреновича, бо єго люде не хотѣли ити на своихъ землякôвъ. Але Милошь хочь и побитый, мавъ ще такъ велике значенье мѣжь своими земляками, що они послухали єго рады и розбйшлися мирно въ свои стороны. Милошь прирѣкъ имъ бувъ, що имъ нѣчого не станеся, тымъ часомъ Турки зловили около 200 головнѣйшихъ ворохобникôвъ и повбивали ихъ на палѣ. Народъ страшно розъярився задля того, а въ Рудницкихъ горахъ почало вновъ кипѣти; Милошь самъ пôшовъ туды 1815 року. Ôнъ скоро спôзнавъ правдиве положенье и помѣркувавъ, що нѣякъ не обôйдеся безъ ворохобнѣ. Зъ окрестныхъ селъ доходили вже вѣсти, що тутъ и тамъ, хочь по трохи, вбиваютъ Туркôвъ. Въ шуткову недѣлю (1815) зôйшлася була въ Таковôй сѣльска старшина на тайну нараду. Милошь побачивъ, що тутъ нѣчого не вдѣє и що єго опôръ на нѣчо не придасться, такъ и станувъ передъ ворохобниками. Одягненый въ святочну одежу и съ прапоромъ въ руцѣ выступивъ передъ ворохобникôвъ. „Ось я братцѣстаю передъ вами, ось приношу погибель Туркамъ“, сказавъ ôнъ и при сихъ словахъ розвинувъ прапоръ.

Друга ворохобня обôймила вновъ всею силою цѣлый край. Турецка залога въ Сербіи була за слаба, щобы могла була згнести ворохобню заразъ въ самôмъ єи починѣ и Турки скоро попали въ великій клопôтъ. Въ битвѣ пôдъ Любичемъ, где славно ôтзначилася Любица, жена Милоша, зôстали Турки на голову побитй, а 1817 р. скупщина выбрала Милоша княземъ. 1827 р. поновлено той выбôръ, а 1830 р. потвердивъ єго султанъ своимъ бератомъ (ленною грамотою).

Поволи тôлько крокъ за крокомъ могла Сербія освободитися, т. е. осягнути яку таку независимôсть. До того причинився Милошь бôльше своимъ дипломатичнымъ талантомъ, якъ военными подвигами. Тогдашнй представитель Англіи и Россіи въ Константинополи, котрй пôсля силъ спомагали подвиги Сербіи, не могли надивуватися, що въ не однôй справѣ, котру они надармо старалися перевести, Милошь все ôтнѣсъ побѣду и въумѣвъ перевести єи въ хосенъ для себе. Ôнъ не умѣвъ нѣ читати нѣ писати, а однакожь дипломаты, що съ нимъ сходилися, не хотѣли дати тому вѣры. Правда, що лакомй на грошѣ турецкй урядники ставали ему неразъ въ нагодѣ; ôнъ майже обсыпувавъ ихъ всѣлякими подарунками. Кождый бѣлградскій паша, кождый везиръ въ Константинополи знавъ дуже добре, що Милошь не приходитъ до него съ порожными руками. Народъ звыкъ бувъ вже ôтъ давна ôтдавати цѣле своє майно замѣсть податкôвъ, тожь и за Милоша не скупо вплывали данины. Старшина по мѣстахъ и селахъ, що збирала податки, не важилася приходити до князя съ неповною калитою, щобъ не почути ôтъ него хочьбы ось таке: „Злодѣю, тажь ты обôкравъ мене и правительство!“ Иншимъ разомъ небезпечно вновъ було ставати передъ нимъ съ набитою мошонкою. „Ты собако — кричавъ тогды звычайно Милошь — тажь ты живцемъ стягаешь шкôру зъ твоихъ братей!“ Се послѣдне однакожь не такъ дуже часто случалося.

Тй величезній сумы однакожь, що пожирала захланнôсть турецкихъ урядникôвъ, не можна було въ жаденъ способъ покрыти самыми доходами зъ податкôвъ, тожь Милошь взявся до торговлѣ свиньми и завѣвъ ей при помочи своякôвъ на великй розмѣры. Торговля ишла выключно тôлько до Угорщины и сталась майже єго монополёмъ.

Впрочѣмъ умѣвъ Милошь пôдôйти султана и не рѣдко перекидався найвѣрнѣйшимъ его слугою, а въ гдекотрыхъ случаяхъ таки дѣйстно богато ему прислужився. Въ тыхъ часахъ старались грецкй Гетеристы*) на всякій спосôбъ повыскати собѣ Серôбвъ и намовити ихъ до вôйны противъ Туркôвъ; Милошь однакожь не дався до того наклонити. Инакше думавъ Караджорджевичь, що пересиджувавъ тогды въ Россіи. 1818 р. прійшовъ ôнъ съ однымъ грецкимъ Гетеристомъ, Леонардомъ, до Семендріи и пôдбунтовувавъ своихъ землякôвъ. Становище и права Сербіи були тогды дуже неясні и не тяжко було пôдбунтувати сербскій народъ противъ Туркôвъ. Въ семендрôвскôмъ околѣ заворушилось; старокняже имя понеслося луною по краю, а бѣлградскій паша перепудженый просивъ Милоша о помôчь. Милошь закликавъ тогды до себе городского голову зъ Семендріи, у котрого перебувавъ Караджорджевичь и сказавъ ему, що ôнъ наложитъ головою, наколи тôлько пôднесеся яка буча. Сей не бачивъ вже другого выходу та забивъ Караджорджевича, коли сей спавъ. Голову першого сербского князя ôтославъ ôнъ Милошеви, а сей вновъ — якъ кажутъ — положивъ єи съ слезами передъ бѣлградского пашу. Ся історія впрочѣмъ дуже неясна и кожде сторонництво обохъ сербскихъ династій оповѣдаєи инакше.

1821 р. выбухло вновъ повстанье въ Пожаревацкôмъ околѣ. Повстанье се, котрымъ

*) Около половины 18 стол. повстала була въ Греціи тайна громада „Гетерія“ або дружба, котра мала на цѣли освободити Грекôвъ ôтъ турецкои неволѣ; основателемъ єи бувъ Грекъ зъ Тесалiи, именемъ Ригасъ Ферреосъ.

„Neue fr. Presse“
о галицкомъ соймѣ.

По поводу надходячои соймовои сесіи помѣстила „Neue fr. Presse“ въ числѣ 8 вересня вельми займаючу и для Русинôвъ на кождый случай замѣтну статію, въ котрôй обговорює значенье галицкого сойму, а при тôмъ звертає також увагу на положенье Русинôвъ и ихъ становище въ соймѣ. Мы не хочемо тутъ застановлятися надъ интенціями и цѣлями сего артикулу, мусимо однакожь тое зазначити, що кôлько разôвъ лишь пôднесутся справедливѣ голосы якогобы тамъ небудь сторонництва о галицкôй справѣ, нашѣ сердечнѣ пріятелѣ и любителѣ „poczciwego ludku“ сейчасъ дзвонятъ на гвалтъ передъ „злосливою и ѣдовитою рабулистикою“, не добачуючи ѣди и злосливости въ власнôмъ поступованю. Ось гдеякѣ уступы зъ згаданои статіи; мы подаємъ ихъ безъ всякого коментаря: „Галицкій соймъ! Маємо всяку причину слѣдити уважно за его перебѣгомъ. Галицкій соймъ есть обществомъ, можемо прямо сказати парляментомъ, стоячимъ въ простôмъôтношеню до вельми важнои ролѣ, яку теперь ôтгриваютъ Поляки въ Австріи. Хочь якъ сильнымъ и рѣшучимъ есть вплывъ, якій має польска фракція въ радѣ державнôй, єи парляментарною отчиною есть галицкій соймъ. Польскѣ депутаты до рады державнои не уважаютъ себе „делегацією“ своихъ выборцѣвъ, тôлько свого сойму; соймъ назначує цѣль и напрямокъ ихъ дѣяльности“...

Дальше каже „Neue fr. Presse“ такъ: „Галицкій соймъ збиравсь теперь въ такôмъ складѣ, якій ще нѣколи не записався въ его анналахъ, а котрый выражає побѣду Польщи въ Галиціи. Рускій елементъ, хочь за добру половину населеня, выелиминованый нынѣ зовсѣмъ въ сойму. Тыхъ кôлькохъ рускихъ послôвъ, що выйшли зъ новыхъ выборôвъ, хотятъ, якъ вже заповѣдаютъ, ще бôльше зредукувати скасованьемъ мандатôвъ, а тѣ, що остаются, самѣ ще не знаютъ, чи имъ въ загалѣ брати участь въ соймѣ, въ котрôмъ они не фигуруютъ нѣ яко сторонництво, нѣ яко фракція, а служатъ хиба лишь за декорацію. Коли хочемо добре зрозумѣти еру рôвноправности и помиреня народностей, то треба намъ приглянутися образови сойму и порôвнати его съ соймомъ ческимъ... Якъ въ Чехахъ, такъ и въ Галичинѣ жіютъ два народы побôчь себе, пôдъ тою самою уставою, пôдъ тыми самыми законами и съ самостôйными народными бажанями и интересами. Голосный покликъ до народнои рôвноправности, що розлягаєсь по цѣлôй Австріи, а найбôльше въ Чехахъ — ôнъ завмирає на галицкôй граници. Для Русинôвъ нема жаднои уставы языковои, нема жадныхъ шкôлъ середныхъ, жадного рускаго университета; выглядає то такъ, якъ колибъ ихъ тихцемъ вычеркнули зъ листы австрійскихъ народôвъ. Нема жадного народного бажаня въ державнôй радѣ, котрогобы Поляки не попирали, тôлько у себе дома они поглухли и послѣпли на жаданя народнои рôвноправности. Нѣмецку мову прогнано въ галицкихъ шкôлъ и урядôвъ, але прогнано ви Полякамъ для вподобы. Двохъ миліонôвъ Русинôвъ не добачено при тôмъ зовсѣмъ. Ба навѣть, якбы вже Галичина мала бути живучою сатирою на народный рухъ въ цѣлôй останнôй Австріи, объявляє теперь польска праса новый законъ для вближаючоися соймовои сесіи, котрымъ польскій языкъ, що до теперь лишь въ дорозѣ розпорядженя бувъ языкомъ урядовымъ, має статись легислятивно однѣсенькимъ офиціяльнымъ языкомъ въ Галичинѣ.“

Тôлько о Русинахъ. Дальше говоритъ „Neue fr. Presse“ о теперѣшнôмъ намѣстнику и приходитъ до переконаня, що ôнъ не буде мôгъ такъ боронити австрійскихъ интересôвъ супротивъ народно-польскихъ, якбы то мôгъ бувъ зробити гр. Потоцкій, звертає потомъ на торжество ювилея Собѣского, а въ кôнци приходитъ до того заключеня, що Галичина стався чимъ разъ бôльше ôтрубнымъ свѣтомъ и що не интересы державы рядятъ интересами Галичины, але на оборотъ.

Народна Торговля.

Кожде публичне предпріємство повинно такъ зачинатися и такъ вестися, щобы було прилюдне, с. в. щобы публика могла нимъ интересуватись и бачнымъ окомъ слѣдити за его розвоємъ. Робота суспôльна, ведена въ кружку кôлькохъ тôлько людей безъ частыхъ публичныхъ справоздань, котрѣ подалибы случай ширшому кругови интересованыхъ вглянути въ способъ его веденя, — нидѣе, а съ часомъ зовсѣмъ заснѣчуеся. На доказъ того наведемо хочьбы легатъ Цыбыка, призначеный на воспиталище дѣвоче въ Бучачи. Закуплено старый монастырь, ôтдано дѣло въ руки кôлькохъ людей, — тѣ люде позаписували все те гарненько, зложили паперы на купку, щобъ лежали собѣ спокôйно, а старый монастырь не жде, але пôдчиняючись правамъ природы, замѣнится небавомъ въ руину. За лѣтъ двѣста будутъ правнуки Шараневичѣвъ и Лаврецкихъ въ Бучачи шукати за старожитностями, попадутъ на руины старого монастыря, а объясненя до тои археологичнои знаходки ôтгребаютъ въ старинныхъ актахъ „будучого“ народного музея въ „Народнôмъ Домѣ“, если ихъ мыши не зъѣдятъ, такъ якъ перемыску библіотеку.— Другій примѣръ „успѣваня“ нашихъ народныхъ институцій, народившихся шумно, а припавшихъ вже порохомъ, — се наше „многонадѣйне“ товариство педагогичне. Оно буде мати також тôлько „библіографично-археологичну вартôсть“, але где ôтносній акта знаходитись будутъ, того теперь ще сказати не можемо, бо не знаємо навѣть, где они нынѣ находятся. — Наколи отже робится що публичного и то въ тôй цѣли, щобы тая робота не завмерла вже въ першихъ або другихъ рукахъ, то треба такъ вести дѣло, щобы публика знала, що и якъ робится.

Одно зъ такихъ публичныхъ дѣлъ нашихъ, стоячихъ теперь на порядку дневнôмъ, есть наша „Народна Торговля“, тожь о нѣй хочемо слôвъ кôлька сказати, а именно записати початокъ ви исторіи, щобы интересуючйся тымъ пытаньемъ знали, що и якъ робилося и що дальше треба робити, щобы розпочате дѣло не заснѣтилося. Попередъ треба також прикмѣтити, що сю коротеньку споминку о початкахъ „Народнои Торговлѣ“ по кôлькохъ лѣтахъ знайти буде можна въ библіотецѣ им. Оссолиньскихъ; въ нашихъ архивахъ такій дурницѣ, якъ часописи, не зберегаются, — для насъ Нѣмцѣ та Поляки збережутъ матеріялъ!— Основаньемъ товариства торговельного мы здѣлали одинъ крокъ напередъ, о одинъ крокъ стали мы близше культурнымъ народамъ. И хотяй до сего часу кромѣ завязаня, позысканя до того дѣла ôтповѣднои силы и розбсланя запросинъ до участи бôльше нѣчого не здѣлано, то все таки зроблено початокъ, щобъ тôлько въ щасливу годину! Розвôй сего товариства залежати буде ôтъ того, для кого се здѣлано — ôтъ рускаго народа.

П. Юстинъ Малецкій бувъ першимъ въ тыхъ, котрѣ пôднесли думку торговлѣ рускои по мѣстахъ и селахъ. На зборахъ тов. им. Качковского зъ дня 20 р. вересня 1877 р., котрѣ ôтбулися на стрѣльници во Львовѣ, п. Малецкій яко делегатъ филіи станиславôвскои предложивъ, щобы §. 2 статута перемѣнити въ тôмъ дусѣ, щобы тов. им. Качковского мало право отвирати крамницѣ, зъ котрыхъ моглибы сельскѣ крамарѣ дôставати потрѣбнѣ товары. П. Фіялковскій пôддержавъ се внесенье, а збôръ принявъ его одноголосно, въ наслѣдокъ чого доповнено §. 2 статута такимъ додаткомъ: в) „учрежденіе крамниць при филіяхъ общества“. Въ протоколѣ тыхъ збôрôвъ генеральныхъ не знаходимо нѣчого о тôмъ, чи выбрано заразъ дотычну комисію, чи нѣ. Пôзнѣйше появляється комитетъ торговельный, котрому поручено справу крамниць обговорити. Гдеякѣ въ живѣйшихъ ѣздили навѣть по мѣсточкахъ и селахъ, щобы при заснованю крамниць бути помôчными. Ôткрылося тыхъ крамниць чимало, — але щожь? Якъ скоро поотвирано, такъ небавомъ много ихъ и позамыкано, бо купцѣ нашѣ сельскѣ и маломѣскѣ не мали иншого жерела, гдебы могли товары до своихъ крамниць купувати, якъ тôлько жидôвскѣ маломѣскѣ склепы. Купувати у жида въ тôй цѣли, щобы ему самому робити конкуренцію, було, розумѣеся, некористно, а гдеякѣ соромились навѣть купувати въ жидôвскихъ крамницяхъ, тому-то многѣ уважали за ôтповѣднѣйше перестати займатися крамарствомъ. Якъ при многихъ дѣлахъ, такъ и тутъ зачали мы будувати хату ôтъ даху. Не маючи анѣ складу гуртовного, анѣ знакомствъ съ дотычными фирмами, намовлювано селянъ закладати крамницѣ, чимъ звернено увагу жидôвъ на села. Ôтъ того часу кинулися жиды на села и розпочали отвирати крамницѣ, щобы тымъ способомъ убити всяке торговельне движенье мѣжь нашимъ народомъ. Тое повôльне думанье надъ торговельнымъ пытаньемъ въ однои, а розтрубленье его на всѣ стороны безъ належитого пôдготовленя въ другои стороны, бôльше зашкодило, чимъ помогло. Признати однакъ треба, що въ товариствѣ им. Качковского було се пытанье ôтъ 1877 р. все на порядку дневнôмъ и утворився бувъ навѣть перманентный комитетъ, котрый надъ тымъ дѣломъ мавъ застановлятися и шукаючимъ помочи помагати. Скликувано засѣданя, призывано фаховыхъ людей, помагано сельскимъ купцямъ при закупнѣ товарôвъ во Львовѣ, и такъ оно тягнулося ажь до кôнця 1882 р. Коли и кто поставивъ внесенье на заснованье гуртовои крамницѣ во Львовѣ, того въ протоколахъ не ôтшукано. „Преданіе“ тôлько каже, що се внесенье поставивъ п. А. Ничай на зборахъ въ Коломыѣ 1880 р. „Преданію“ тому можемо дати вѣру, а то тымъ бôльше, позаякъ протокола зъ тыхъ зборôвъ мѣжь актами нема, а знаходимо тôлько нотатку, що сей документъ ôтослано задля пôдпису до о. К., яко предсѣдателя тыхъ зборôвъ. Було се 1880 року. Всѣ нарады комитетôвъ, въ котрыхъ навѣть фаховѣ люде участвували, кôнчилися стереотиповыми аргументами: „бракъ грошей — бракъ фаховыхъ людей“. Опроваджувано зновъ сельскихъ купцѣвъ по львôвскихъ гуртовыхъ склепахъ и помагано при закупнѣ товарôвъ, при чôмъ пп. С. Лабашь и Кисѣлевскій (сей послѣдный теперь въ Добромильскôмъ новиціятѣ) найбôльше були чинными. Особливо п. Лабашь займався тымъ дѣломъ охотно и щиро. Дивно намъ тôлько, що тов. им. Качковского, пôднѣши пытанье крамниць и видячи, що всѣ нарады надъ тымъ пытаньемъ розбиваются не такъ вже о недостатокъ капиталу, якъ бôльше о „фаховыхъ“ людей, для усуненя того недостатку ôтъ 1877 р. нѣчого не вдѣяло. — Не дôждавшися отвореня центральнои крамницѣ удалось п. Ничаєви наклонити станиславôвску филію до отвореня невеличкого склепику въ Станиславовѣ. Крамниця ся пôдъ зарядомъ п. Ничая розвинулася дуже гарно и мы могли тутъ наочно переснѣдчитися, що не все фаховѣ люде на свѣтъ родятся яко такѣ и що зъ нефахового можь статися фаховый, наколи у него есть здоровый розумъ и енергія, наколи займеся дѣломъ такъ щиро и съ такою вытревалостею, якъ тое мы бачили у п. Ничая при веденю крамницѣ станиславôвскои. Зъ учителя стався фаховымъ купцемъ, бо такъ треба було, бо до того принудили его нашѣ обставины. Судьба станиславôвскои крамницѣ всѣмъ намъ добре звѣстна. Прикро намъ стало, довѣдавшися о закрытю тои крамницѣ, однакъ оно мало також и добрѣ свои наслѣдки. Клинъ клиномъ выбиваютъ, каже пословиця, а позаякъ той другій клинъ все муситъ бути грубшій ôтъ першого, тожь мы постарались о той грубшій клинъ, якимъ есть наше товариство „Народна Торговля“, котре не поперестане на заснованю одной тôлько крамницѣ, а заснуе ихъ сотками.

(Конецъ буде.)

Баламутный ювилей.

„Moniteur de Rome“ обнародовивъ письмо папы римского въ дня 30-го серпня до архіепископа вѣденьского по поводу празника „освобожденя Вѣдня ôтъ турецкои осады“. Папа хвалитъ въ письмѣ духовеньство за то, що бере удѣлъ въ тôмъ торжествѣ и заявляє, що заслуга освобожденя Вѣдня належится папѣ Инокентію IX, котрому удалося звести монархôвъ и християньскѣ войска до купы и уговорити ихъ до спôльного выступленя противъ неприятелѣвъ креста. Въ кôнци благословитъ святѣйшій отець цѣсаря Австріи, его дôмъ и цѣлу его державу; не споминає однакъ въ листѣ мовь нарочно о первостепеннôй заслузѣ короля польского. Нѣмецкѣ газеты споминаютъ вправдѣ и о Янѣ Собѣскôмъ, однакъ тôлько мимоходомъ, ставляючи высше всѣхъ заслуги принца Лотариньского и Штаремберга. За то приписуютъ Поляки всю честь и славу побѣды свому королеви Янови III, роздаютъ тысячами образки, на котрыхъ принцъ Лотариньскій, одинъ въ предкôвъ цѣсаря, представленый съ ôткрытою головою и въ покôрнôй поставѣ передъ ихъ королемъ. Выходитъ такъ, що кождый що иншого святкує, въ тôмъ 200-лѣтнôмъ ювилею побѣды пôдъ Вѣднемъ. И такъ церковь святкує побѣду християньства надъ магометанизмомъ; нѣмецкѣ газеты побѣду западнои культуры надъ восточнымъ (отже и польскимъ) варварствомъ; Поляки святкуютъ славу и величіе польского имени и заслуги Польщѣ, про австрійску державу; Вѣдень святкує славу осадженыхъ Турками въ Вѣдни, а держава... вызволенье der Reichs- und Residenzstadt Wien

---

доводивъ якійсь Абдула, а котре головно вымѣрене було противъ Туркôвъ, вспомагали також и Гетеристы. Бѣлградскій паша Марашли лагодився до вôйны, але Милошъ ôтраджувавъ ему ôтъ того, бо — казавъ ônъ — се справа чисто домашна, внутрѣшна и не годится, щобъ заразъ збройно выступати противъ неи. И въ самôй рѣчи, Милошъ залагодивъ самъ тую справу и доказавъ симъ свôй непослѣдный дипломатичный талантъ. Ônъ не хотѣвъ, щобы хтось чужій робивъ ему въ краю ворохобню и впрочѣмъ дуже добре видѣвъ, що колибъ Турки Серôбовъ побили, то сѣ утратилибъ ще и тои трохи независимости, яку доси мали.

Не такъ легко було упоратись съ ворохобнею въ 1825 р., котрою доводивъ студентъ Милов, а до котрои приступило також кôлькохъ официрôвъ Гетеристôвъ. Повстанцѣ, числомъ около 5.000, выступили дуже смѣло, заняли крѣпость Тополю и ступали на Крагуевацъ. Милошъ мусѣвъ ужити цѣлои своеи силы, щобы той розрухъ хочьбы и кроваво вгнести и дôстати голову ворохобника Милоя.

Ще разъ именно въ роцѣ 1826 хотѣли грецкѣ Гетеристы и ихъ серôскѣ товаришѣ заворушити край. Тогды однакожь не вѣрили Милошеви и не раховали на его помôчь, напротивъ, оголосили его зрадникомъ народного дѣла и назначили на его голову 50.000 дукатôвъ. Ославленѣ гайдуки, братя Караничи, пôднялися того дѣла и станули вже були на годину дороги ôтъ Бѣлграду въ горахъ Авала, але тамъ ихъ окружили зо всѣхъ сторонъ и майже всѣхъ поубивали.

Всѣ три згаданѣ повстаня, взявши добре на розвагу, — не були впростъ вымѣренѣ противъ Милоша, тôлько противъ Туркôвъ. Що однакожь пôзнѣйше наступило, було все вымѣрене противъ князя, котрого тôлько сама Порта якого такого признавала. Ônъ зачавъ теперь панувати самостôйно, автократично. Для лѣпшои характеристики князя розкажемо тутъ одну замѣтну анекдоту. Одного разу ôтбувалася вечеромъ забава на честь тогдашного англійского конзуля. Пôдчасъ забавы повѣвъ Милошъ конзуля до однои отдалѣкъ стоячои громадки людей. Въ тôй громадцѣ було всего трое осôбъ. „Дивись“ — каже ônъ до конзуля — „съ Турками давъ я собѣ раду, але сихъ трое я дуже боюсь.“ Були то: Митрополитъ, юристъ въ Нового Саду, Гадзичь, що тогды займався серôскимъ уставодавствомъ и сама княгиня. Отже: церковь, право и жѣнка. Тыми кôлькома словами Милошъ самъ себе найлѣпше схарактеризувавъ. Тыхъ трое, хочь якъ они були ему близькими, не мôгъ ônъ знести, бо они все старались его обмежити. „Чи я князь, чи нѣ?“ — була его гадка, що все не давала ему спокою.

А коли ему говорили о правахъ народа, о сенатѣ або конституціи, то ônъ лишь на тое качавъ головою: „На щожь вамъ тогды князя? Одинъ предсѣ муситъ панувати, а кому тыхъ установъ забагаєся, той мене не потребує. Такихъ автократичныхъ поглядôвъ не мôгъ Милошъ позбутись и черезъ те ônъ стративъ у народа всяке довѣріе. Его рôдный братъ Ефремъ, ба навѣть сама княгиня Любица заговорювались на него. Ся послѣдна выступала часто дуже енергично особливо въ такихъ случаяхъ, коли нѣкто не важився супротивлятися князеви. Черезъ те выскала она велике поважанье и почесть въ народѣ. Жена, що такъ мужественно выступала въ битвѣ пôдъ Любичемъ, противилась своему чоловѣкови яко патріотка, яко журлива мати, що своимъ дѣтямъ хотѣла збéрегти престолъ, а въ кôнци також яко — понехана жѣнка. Рѣчь предсѣ добре знакома, що князь Милошъ, якъ бувъ одного разу въ Константинополи, привѣвъ собѣ въ ôттамъ двѣ прекрасни Черкески, котрѣ казавъ потому охрестити на имена Даница и Аница. Тая смѣлôсть невѣра выкликала середъ правовѣрныхъ Музулманôвъ велике негодованье, а Милошъ о мало за тое не наложивъ головою. Подôбнѣ любовнѣ пригоды не хотѣла княгиня стерпѣти, а навѣть одного разу, коли ще Милошъ значивъ тôлько, що и саме право, не побоялась она власною рукою убити любовницю свого чоловѣка Петрію, що таки въ ви хатѣ проживала.

(Дальше буде.)

ôтъ грôзного ворога и спасенье державы Габсбургôвъ ôтъ упадку. Такъ, кождый въ празнуючихъ сей ювилей хотѣвбы передъ всѣмъ собѣ упечи колачь; однакъ найнезавиднѣйшу ролю граютъ при тôй нагодѣ Поляки. Они святкуютъ нѣбы то ювилей Собеского. Нѣбы то, кажемо, бо еслибы они справдѣ хотѣли спомянути великѣ дѣла и заслуги славного короля колишнои Польщѣ, то они святкувалибы були вже передъ кôлькома лѣтами его величаву побѣду надъ Турками и Татарами пôдъ Хотимомъ и его богатирску оборону Галичины ôтъ напасти ворогôвъ, и королевства польского ôтъ соромного гарачу. Въ такôмъ торжествѣ Русины певно не ôтмовилибъ участи. Але нѣ. Имъ не ходило о Собеского, его славу и его заслуги про нашь край и про Польщу. Имъ захотѣлось пригадатися Вѣдневи и державѣ, поблыскотѣти своими колишными заслугами и нынѣшною преданностею передъ тропомъ, задемонструвати величiемъ и силою на весь свѣтъ противъ всѣхъ ворогôвъ Польщѣ и выпôмнути Вѣдневи чорну невдячнôсть. Того они хотѣли; — однакъ церковь, правительство и народы австрiйскѣ не дались запрягчи до ихъ тріюмфального воза, а Русины впростъ ôтмовили участи въ ихъ политичныхъ самолюбивыхъ демонстрацiяхъ. Но щожь? Они, вмѣсто на тôмъ поперестати, вмѣсто узнати правду, що имъ не ялося взывати Русинôвъ до нѣякои вспôльнои акцiи, доки не устанутъ кривды, на котрѣ справедливо жалуеся народъ рускiй — они наймаютъ собѣ двохъ здитинѣлыхъ старцѣвъ на те, щобы задурити себе и свѣтъ рускимъ стихомъ и рускою проповѣдею, они бlахманятъ свѣту очѣ тоастовыми комплиментами владикъ рускихъ, спѣвомъ змушеныхъ до ѣзды въ Кракôвъ алюмнôвъ и туманитъ себе тымъ, що зробили въ рускихъ селянъ, приѣхавшихъ тамъ до нихъ за повѣтовѣ грошѣ, апостолôвъ единои и нероздѣльнои Польщи. Що бôльше! дитиньство ихъ доходитъ до того, що они не встыдаются пускати своими газетами въ свѣтъ смѣшну брехню, що рускѣ товариства: Просвѣта, Академичне братство, Кружокъ и пр. брали участь въ походѣ ôтбувшôмся во Львовѣ 12 с. м. на честь Собеского; въ походѣ и въ торжествѣ, котре — дякувати „niepodzielnosci kraju“ выпало дуже скромно. Зъ поминального богослуженя, котре ôтбулось 11 с. м. рано въ лат. катедральнôмъ костелѣ вызначуемъ похвально тактъ львôвскои публики, що стояла спокôйно за плечима, учинившои шпалѣръ молодежи и не силувалась ихъ живый ланцъ перервати. Торжество поставленя пропамятнои таблицѣ, на домѣ, въ котрôмъ колись мешкавъ король польскiй, выпало слабо. Не 30.000 люда — якъ пишутъ польскѣ газеты, але навѣть и 3.000 не було на тôмъ торжествѣ. Илюминація вызначилась красше. Рынокъ, а особливо каменица т. зв. Собеского, були дуже гарно освѣтленѣ, а кôлькадесять тысячь люда придивлювалося въ порядку илюминованымъ ôкнамъ. Сторожа обывательска бôльше зробила, чимъ може и полиція и не було предсказаныхъ розрухôвъ, хиба що на стрѣлецкôй площи свавольна челядь ремѣсница выбила жидамъ кôлька ôконъ. Нынѣ вже по празнику, по славѣ и по хвальбѣ. Погасли свѣтла, хоругви пощезали. Въ очи зновъ пхаеся миверія краю и замѣсть шумныхъ самохвальныхъ бесѣдъ реве вамъ въ уха гôрка нужда нашои землѣ, зъ котрои зняли святочну одежу, що покрывала вчора передъ свѣтомъ бруды и лахи. И якже стоитъ съ великими надѣями Полякôвъ, що они до того торжества прикладали? Узнали Нѣмцѣ, узнали народы Австрiи, узнала держава заслуги Собеского такъ, якъ того надѣялись Поляки?.. Нѣ; нѣмецкѣ газеты глумятся Поляками и пишутъ, що король польскiй и польскѣ сенаторы за тяжкѣ грошѣ и зъ розказу папы ходили пôдъ Вѣдень. Они обкидуютъ богатыря Польщѣ болотомъ и прозываютъ польске „горде вôйско“ eine Diebesbande. Они приписуютъ всю заслугу побѣды Королеви Лотариньскому и вправному рицарству Австрiи и не хотятъ ударити чоломъ передъ польскимъ именемъ. И буложь ту чого шарпатись? було чого величатись и святковати свято, котре святковати не Полякамъ, а Вѣдневи и Австрiи належало? Чи не лучше було празновати 10 лѣтъ тому назадъ 200 лѣтный ювилей битвы пôдъ Хотимомъ и звеличити память богатыря зъ пôдъ Львова, Журавна и сотнѣ иншихъ борбъ, битыхъ за край нашь, а битыхъ такъ славно?

Та ба! Вы хотѣли всю заслугу перелому османьскои силы сховати въ польску кишеню и се не удалось. Не удалась и демонстрацiя съ кôлькома зареквироваными Русинами брехня, пущена вами въ свѣтъ, що рускѣ товариства брали участь въ ювилейнôмъ вашôмъ торжествѣ. Хибажь вы думаете, що они покрыли передъ свѣтомъ все то, що дѣялось и дѣесь ту съ нами? Дурѣтся братчики, дурѣтъ! Не довго вже будете дуритись....

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Министеръ вспôльного скарбу Каляй*) ôтъѣхавъ дня 9 л. вересня до Сараева. Передъ ôтъѣздомъ до Боснiи конферувавъ съ гр. Кальнокимъ и мавъ авдiенцiю у цѣсаря. Въ Боснiи забавитъ Каляй, котрый кромѣ теки вспôльного скарбу мае поручену собѣ начальну администрацiю надъ окуповаными краями, — коло 27 л. вересня.

(*Кромъ галицкого сойму*) скликуе патентъ цѣсарскiй на мѣсяць вересень соймы: Высшои Австрiи, Моравiи и Трiесту, а теперь радятъ ще тôлько соймъ Горицiи, Карынтiи и Форальбергу. По укôнченю сесiй соймовыхъ будутъ, здаеся, радили вспôльнѣ делегацiи, и по нихъ послѣдуютъ засѣданя рады державнои. Соймъ угорскiй збереся ще передъ делегацiями, бо буде мусѣвъ перевести выборы делегатôвъ. Соймъ хорватскiй, котрого сесiя була первѣстно назначена на 23 липця, а пôсля ôтложена на початокъ вересня въ виду сумныхъ случаѣвъ, якѣ лучилися въ Загребѣ, сего року вѣроятно не збереся зовсѣмъ.

(*Соборъ старокатоликôвъ*) ôтбувся дня 8 л. вересня въ Вѣдни, а прiйняли въ нѣмъ участь кромѣ репрезентантôвъ вѣденьскои старо-католицкои громады, старо-католики въ Варнсдорфѣ, Ридъ, Майтерсдорфъ и Винеръ-Найштадъ. Пôсля промовы президента Весели, приступлено до выбору бюра, котрого начальникомъ выбраный Весели, его заступникомъ Милошъ Чехъ, а професоръ Легеръ сократеремъ. На порядку дневнôмъ було передовсѣмъ справозданье рады синодальнои въ справѣ заведеня примусовыхъ супружествъ цивильныхъ. На внесенье рады синодальнои ухваливъ соборъ выслати поданье до правительства и до палаты послôвъ съ жаданьемъ заведеня примусовыхъ супружествъ цивильныхъ и узнаня супружествъ старо-католицкихъ священикôвъ. Дальше ухваливъ соборъ на внесенье совѣтника синодального Синека, що миропомазанье старокатолицкихъ дѣтей, — наколибы правительство, якъ се вже разъ мало мѣсце, не позволило доконати сего акту въ Австрiи — мае совершитися за границею. По укôнченю нарадъ, котрѣ тревали 5 годинъ, ôтбувся въ сали „пôдъ мѣстомъ Вѣднемъ“ комерсъ.

(*Частѣ пожары*), якѣ въ послѣдныхъ часахъ мали мѣсце въ Вѣдни, взбудили пôдозрѣнье, що ихъ причиною мусятъ бути анархичнѣ елементы. Противъ пôдозрѣныхъ о пôдложенье огню ведеся въ вѣденьскôмъ краевôмъ судѣ слѣдство. Результатъ судового слѣдства, поки що не звѣстный, и позаякъ оно ще не скôнчилося, то всякѣ толки що до причины пожарôвъ, належитъ уважати простыми догадами. Нѣмецко-либеральна праса вказуе на роботниковъ, яко на виновникôвъ пожарôвъ, а робитъ се не безъ политичного замѣру, бо накликуючи рôвночасно правительство до енергичныхъ репресiйныхъ мѣръ противъ класы робôтничои, хоче выкликати ей розъяренье противъ властей.

(*Намѣстництво стирiйске*) выдало пôдъ датою 8 л. вересня розпорядженье, котре мае на цѣли не допустити розрухôвъ, якѣ лучилися на граници Стирiи — до краю. Намѣстникъ констатуе, що мовбы вже мали мѣсце случаѣ, где мешканцѣ Стирiи далися увести и допускалися насилiй на особахъ и власности, а наслѣдкомъ того предпринято вже ôтповѣднѣ мѣры, щобы людей и маетокъ забезпечити. Позаякъ однакожь всѣ мусятъ при тôмъ содѣйствовати, то бар. Кибекъ звертаеся до всѣхъ начальникôвъ громадскихъ, щобы на подôбнѣ случаѣ такъ въ громадѣ якъ и поза громадою звертали цильну увагу. Кождый господарь есть обовязаный поучати свою челядь, на якѣ небезпеченьства наражаеся той, кто бере участь въ незаконныхъ починаняхъ, и длятого звертаеся намѣстникъ до всѣхъ и упоминае людноcть, щобы повздержалась ôтъ всякихъ эксцесôвъ. Наколибъ мимо того лучилося, щобы поодинокѣ люде допускалися нарушеня спокою, то власть потягне ихъ съ всякою строгостею до отвѣчальности и ужiе найенергичнѣйшихъ мѣръ, щобы удержати порядокъ.

(*По поводу агитацiи за емиграцiею австрiйскихъ обывателѣвъ до Америки*) умѣстила недавно „Politische Correspondenz“ слѣдуючу перестороrу: „Въ послѣдныхъ часахъ множатся жалобы, що несовѣстнѣ агенты въ провинцiяхъ австрiйскихъ наклоняютъ до емиграцiи до Тексасъ, пôдъ предлогомъ, що кошта дороги звернутся имъ въ Гамбурзѣ, або въ другôмъ якôмъ мѣстѣ. Нещасливѣ, що сталися жертвами сихъ агентôвъ, попродавши напередъ цѣлый свôй маетокъ, переконуются приѣхавши на мѣсце, що ихъ обманули и попадаютъ въ найстрашнѣйшiй недостатокъ и нужду. Лучилося се недавно одному замочникови зъ Ясла въ Галичинѣ, котрый съ жѣнкою и двома дѣтьми послухавъ намовы такихъ агентôвъ. Но они не вдоволяются личною агитацiею, а стараются посредствомъ друку осягнути свою цѣль. Они розповсюднюютъ именно межи простымъ народомъ брошуру п. з.: „Тексасъ цѣлею дороги, написавъ Симерини, редакторъ вôльнои прасы въ Сенъ-Антонино“. Брошура появилась на нѣмецкôмъ и ческôмъ языцѣ. Треба для того остерѣгати людноcть, щобы не давала послуху тымъ ложнымъ намовамъ, котрѣ можутъ ей довести до найстрашнѣйшои нужды.“

(*Положенье въ Хорватiи*), що становитъ теперъ найважнѣйшу тему дискусiи въ австрiйскôй прасѣ, за послѣдный часъ не много змѣнилося на лучше. Королѣвскiй комисарь Рамбергъ, выдавъ на дняхъ проклямацiю, котра завзывае до спокою и порядку и препоручае родичамъ, ремѣсникамъ и купцямъ, щобы старалися повздержувати своихъ дѣтей, взглядно челядь и помôчниковъ ôтъ збираняся по улицяхъ. Домы маютъ бути вже о 9-ôй годинѣ, а кавярнѣ и гостинницѣ о 10-ôй позамыканѣ. Рада громадска выдала до обывателѣвъ ôтозву, въ котрôй проситъ ихъ старатися о то, щобы миръ не бувъ заколоченый. Такужь ôтозву выдавъ такожь бурмистръ и перестерѣгаючи передъ сходинами по улицяхъ, завѣдомивъ, що войско, поки пріймеся за опорожненье улиць, дасть для перестороги мирныхъ обывателѣвъ три сигналы. Третѣ оголошенье забороняе всѣмъ особамъ приватнымъ зъ якои небудь причины стрѣляти въ районѣ мѣста. — Въ Наймаргофѣ, посѣлости гр. Ердеди, прійшло межи селянами и жандармами до конфликту, при чôмъ забито одного селянина. Въ мѣсцевости Гора, межи Глиною и Петриною забито трохъ, а ранено кôлькохъ селянъ. О розрухахъ селяньскихъ доходятъ такожь вѣсти зъ Турполе. — Пôсля найновѣйшихъ вѣстей мало правительство повздержати стяганье податкôвъ, а се дуже причинилося до усмиреня сельскои людности, котрои розрухи мали закраску економично-аграрну. Генералъ Рамбергъ пріймаючи представителѣвъ судовництва мавъ сказати, що судiямъ лучаеся теперъ дуже добра нагода приноровити лагôднѣ мѣры. Нещасливѣ, вызысковань самоволею урядникôвъ селяне стаютъ теперъ передъ судами пôдъ замѣтомъ бунту; ту булобы якъ разъ на мѣсци лагôдне поступованье.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Гр. Лорисъ-Меликовъ выѣхавъ на довшiй часъ за границю, именно на купелѣ до Висбаденъ. Кажутъ такожь, що не задовго выѣде за границю министеръ Гирсъ. Ôнъ поѣде до Италiи, щобы тамъ ôтвѣдати свою хору дочку. До сеи подорожи привязуютъ, подôбно якъ до давнѣйшои, певне политичне значенье; кажутъ, що министеръ Гирсъ ôтвѣдае зновъ по дорозѣ знаменитшѣ политичнѣ особистости. — Комисiя, розсмотрююча пôдъ проводомъ шефа жандармеріи ген. Обручева справу политичныхъ переступникôвъ, роздѣлила всѣ особы того рода на три категорiи. До першои належатъ особы сказанѣ военнымъ судомъ на тяжкѣ роботы и зôсланѣ на Сибирь; до другои особы зôсланѣ на Сибирь въ дорозѣ административнôй, а до третои особы, засужденѣ лишь на короткiй часъ, не переходячiй терминy пяти лѣтъ. Прошеня о зменшенье кары особъ, належачихъ до першои категорiи выносятъ число 300, а до послѣднои бôльше якъ 2.000. — „Pol. Corr.“ доноситъ, що россiйске правительство веде дальшѣ переговоры съ Римомъ въ цѣли полѣпшеня ôтношень, якѣ существуютъ доси межи Россiею а Ватиканомъ. — Поголоска, яку недавно подали газеты, а котру и мы такожь повторили, будьтобы комисiя пôдъ проводомъ сов. Коханова приготовила свôй проектъ що до змѣнъ въ судовыхъ инстанцiяхъ, есть, якъ доноситъ „Нов. Время“, зовсѣмъ безпôдставною. Комисiя не проектувала такожь зовсѣмъ привернення власти мировымъ посередникамъ, щобы имъ ôтдатя найблизшiй надзôръ и опѣку надъ селянами. — Презесъ „учебного комитета“ при министерствѣ просвѣты, Георгiевскiй, подае въ обширнôй статiи, помѣщенôй въ „Петерб. Вѣдом.“ проектъ утворення въ гимназiяхъ ще девятои класы. Ôнъ опирае свôй проектъ на тôй основѣ, що ученики доси за мало учатся; въ проектованôй девятôй класѣ малибы ученики учитися 29 до 30 годинъ тыднево. Становище Георгiевского каже догадуватися, що сей проектъ може справдѣ устояти. — Зъ Дорпату доносятъ, що 10 с. м. пôдложивъ хтось огонь въ пивницi тамошного университетского будынку, где бувъ великiй складъ дровъ. Въ пивницi найдено папѣръ и вату, напоену нафтою. Крôмъ того пôдложено огонь ще на кôлькохъ другихъ мѣстцяхъ города.

Нѣмеччина. Зъ Ватикану доходятъ вѣсти, що супротивъ всѣмъ ложнымъ вѣстямъ журналôвъ ведутся дальше церковно политичнѣ переговоры мѣжь Прусами а курiею римскою. Прускiй посолъ въ Ватиканѣ Шлецеръ поверне ще сего мѣсяця на свое мѣсце.

Францiя. Парискiй кореспондентъ до „Times-a“ такъ пише о тонкиньскôй справѣ: „Люде, добре обзнакомленѣ съ ситуацiею и маючѣ добрѣ информацiи, кажутъ, що хиньске правительство хочь приготовуеся до вôйны и грозитъ нею, мае однакожь въ тôмъ зовсѣмъ другу цѣль, именно тую, що не хоче нѣякъ вôйны съ Францiею, наколи французске правительство зробитъ Хинамъ якутаку уступку. Тая уступка булабы въ тôмъ, що французске правительство згодилобыся съ Хинами на пограничный пасъ неутральный на тонкиньскôй граници и такимъ способомъ оминулобы питанье протектората Хинъ надъ Анамомъ. Хины моглибы тогды уважати свôй протекторатъ формально ненарушенымъ, хочь на дѣлѣ усуває его протекторатъ французскiй. — 10 с. м. ôтплынуло зъ Тулона до Тонкина 600 войска и 16 канонôвъ. Всѣ журналы промовляютъ за тымъ, щобы якъ найскорше посылати помôчь до Токина. „Temps“ каже, що то непонятно, якъ можна Францiи дорадживати, щобы не высылала помôчного войска. Переговоры самѣ въ жаденъ способъ не знищатъ „чорныхъ хоругвъ“, що масакруютъ французскихъ жовнѣрôвъ.

Италiя. При ôткритю бюста Гарибальдого въ Чезене прійшло въ наслѣдокъ бесѣды Косты до розрухôвъ; власти заказали дальше торжество и розôгнали людей. — Въ Фаенца ôтбувся 9 с. м. митингъ радикалôвъ въ користь розширеня права выбору на административнѣ корпораци. Коста и Кiярини выкликали своими фанатичными бесѣдами великiй скандалъ. Коли Кiярини въ своѣй бесѣдѣ зробивъ примôвку на австрiйского полковника, розпочалася мѣжь зôбраными бôйка. Полиція заразъ вмѣшалася и приказала Кiяринёму ôткликати свои слова.—„Агенція Стефани“ доноситъ, що пôсля угоды италiяньского представителя съ мароканьскимъ министромъ справъ заграничныхъ явився 4 с. м. въ италiяньскôмъ посольствѣ губернаторъ Рабату, котрый умысне для того прійшовъ, щобы звинитися зъ свого поступованя противъ Италiянцѣвъ; такъ само прійде звинятися и губернаторъ Ценета. Въ кôнци ôтбулася мѣжь италiянскимъ заступникомъ а мароканьскимъ министромъ справъ заграничныхъ конференція взглядомъ ликвидацiи пошкодованя италiянскихъ пôдданыхъ.

Сербiя. Найновѣйшѣ подѣ въ Софiи звернули цѣлу увагу сербского правительства. Дипломатичный агентъ Сербiи Дiоко Симицъ, котрый бувъ въ Бѣлградѣ на ôтпустцѣ, выѣхавъ вже до Софiи. — Про выборы доносятъ, що радикалы переведутъ найбôльше 50—55 своихъ кандидатôвъ; справа либералôвъ стоитъ досыть некористно. Въ девятняйцять мѣскихъ округахъ выборчихъ маютъ поступовцѣ майже запевнену побѣду.

Болгарiя. Дивнѣ рѣчи дѣются въ Болгарiи. Коли недавно нѣмецкѣ газеты пôднесли крикъ на россiйскѣ агитацiи въ Болгарiи, здавалося майже, що то лишь простѣ газетярскѣ выгадки. Теперь однакожь рѣчь представляеся инакше. Ось що довѣдуемося зъ „Pol. Corr.“ о новôй кризѣ въ Болгарiи. Поступованье россiйскихъ министрôвъ-генералôвъ, а особливо ген. Соболева, такъ вже сталося було князеви незноснымъ, що ôнъ постановивъ положити тому разъ конець. Именно гнѣвало князя дуже, що ген. Соболевъ увôльняе урядникôвъ въ дорозѣ министерскôй безъ всякои причины. Ôнъ выдавъ длятого розказъ, щобы Соболевъ не важився увôльняти бôльше урядникôвъ въ дорозѣ министерскôй. Тымъ часомъ Соболевъ не дуже зважавъ на той розказъ князя и увôльнивъ зновъ городского голову въ Разградѣ. Князя тое дуже розгнѣвало; ôнъ приказавъ Соболеву и Каульбарсови прійти до себе. Похваливши Каульбарса за его поступованье, казавъ ему задержати дальше министерство вôйны, а Соболеву казавъ заразъ выноситись зъ краю. На те оба министры-генералы показали князеви письма, въ котрыхъ приказано имъ зôстати, хочьбы имъ навѣть князь его не дозволивъ. Въ короткôмъ часѣ потôмъ явився у князя Іонинъ и поставивъ слѣдуюче ультиматумъ: Князь муситъ сей часъ зложити свою обмежену власть и скликати найдальше до 6 мѣсяцѣвъ велике „собранiе“ для ревизiи уставъ державныхъ, а генераламъ ôтдати управу краю. Князь довго опирався сему, але коли надôйшла депеша зъ Петербурга, пôдписавъ 4 с. м. декретъ скликуючiй велике „собранiе“. Якъ доносятъ зъ Рущука, князь все ще опираесь и не хоче дати собѣ зъ рукъ выдерти власти, а передати ей генераламъ. Ôнъ опираесь на свою велику популярнôсть и ненависть народа до россiйскихъ генералôвъ. Въ добре поинформованыхъ кружкахъ кажутъ, що Австрiя и Нѣмеччина вже запытували въ Петербурзѣ, що мае значити мисiя Іонина. Кажутъ, що Россiя для того такъ дуже напирае на князя, абы завѣвъ конституцiю, бо его самостôйна политика есть Россiи дуже не на руку. Ходитъ такожь поголоска, що Россiя стремитъ до того, щобы князя Александра скинути зъ трона. Наколибы тое удалося, то есть вже и готовый новый кандидатъ. Есть нимъ князь Вальдемаръ, наймолодшiй сынъ дуньского короля.

НОВИНКИ.

— **Вѣдомôсть** Krakowsk-oи Gazet-ы, що будьто Впреосв. влад. Сильвестеръ Сембратовичъ и Архiепископъ ôрм. Исаковичъ засуспендовали дра Черлюнчакевича a sacris за те, що не хотѣвъ вѣрити въ любовь ей. Дунаевского и его клиру до рускаго духовеньства, есть неправдивою. Суспендовати дра Черлюнчакевича мае право одинъ папа римскiй; а той не учинивъ того, якъ бы бувъ и не учинивъ за те, колибъ еп. Дунаевскiй въ тоастовôй бесѣдѣ утверждувавъ, що сонце навкруги землѣ ходитъ, а дръ Черлюнчакевичъ тому заперечивъ. Чи дръ Черлюнчакевичъ добре зробивъ, выводячи пирующихъ зъ улуды? Менше о те, але его „Nego“ було голосомъ всеи галицкои Руси.

— **Рускiй театръ** пôдъ дирекцiею И. Биберовича и И. Гриневецкого гоститъ въ Тернополи, якъ намъ зъ-ôттамъ пишутъ, ôтъ 1-го л. вересня и давъ доси слѣдуючѣ представленя: 1) „Шельменко-наймитъ“ Гр. Квѣтки; 2) „Ôтъ степеня до степеня“ (зъ нѣмецкого) Миллера; 3) „Выгравъ терно“ (зъ нѣмецкого) Розена; 4) „Фiялковый герой“ (зъ нѣм.) Мозера; 5) „Гнатъ Приблуда“ Д. Млаки“; 6) „Пентелей Трубка“ Д. Млаки и 7) „Трôйка гультайска“ (зъ нѣм.) Нестроя (се представленье ôтбуваесь нынѣ (вô второкъ) на дохôдъ С. и И. Стефуракôвъ). Не будемъ въ сѣй коротцѣ вѣстцѣ розводитись про игру артистôвъ, звѣстнои вже ширшôй публицѣ зъ великои старанности и пильности. Вправдѣ гдеякѣ ролѣ не були выконанѣ съ звычайною нашимъ артистамъ пре-

цизією, однакъ се було лишь наслѣдкомъ змѣнъ въ обсадѣ тыхъ ролѣ, выкликаныхъ поводами ôтъ дирекціи и цѣлои трупы незаписимыми. За те выступае теперь знобъ п-нѣ Биберовичева, котрои недостача нôдчасъ послѣдного побыту театральнои трупы въ Тернополи такъ дуже була замѣтна. Съ особливымъ ентузіязмомъ витае публика оригинальнѣ творы драматичнѣ, а именно: „Гната Приблуду“ и „Пентелея Трубку“, котрѣ такъ нôдъ взглядомъ сценичного представленя, якъ и спѣвôвъ выпали незвычайно хорошо. Справдѣ приглядаючись грѣ нашихъ артистôвъ можна лишь жалувати ихъ труду и патріотичного пожертвованя для такъ малочисленноси публики, яка учащае до театру и треба дивуватись, зъ ôтки набереся у нихъ сеи охоты и ревности, мимо матеріяльного недобору сповняти свои обовязки съ такою артистичною прецизією. Наколибъ не молодѣжь наша патріотична, котра въ дняхъ вôльнѣйшихъ ôтъ шкôльныхъ праць учащае дуже пильно, булабъ саля майже пуста. Интелигенція бо мѣсцева окрôмъ кôльканайцяти постоянныхъ гостей все ще не зрозумѣла вповнѣ свого патріотичного довгу мимо значного улекшеня зô стороны дирекціи черезъ оголошенье абонаменту; а вжежь до крайности соблазняе всѣхъ абстиненція руского приходника, котрый не тôлько самъ мôгбы бувати въ театрѣ, але въ добре зрозумѣлôмъ своѣмъ интересѣ повиненъ на кожде представленье роздати кôльканайцять билетôвъ мѣжь убогихъ рускихъ мѣщанъ. Такъ само и духовеньство зъ окрестности доси майже не явилось въ театрѣ, хочь всюды розболано увѣдомленя театральнѣ. Зъ селянъ були тôлько гдеякѣ самохôть. Крайна пора сю хибу поправити, а єслибъ кождый околичный священикъ або учитель-Русинъ хочь два-три разы явився въ театрѣ та заохотивъ по кôлькохъ селянъ, то певно дохôдъ для дирекціи бувбы значный, а хосенъ моральный для загалу не-абыякій. Єслижь такъ дальше буде поступати Русь подôльска, єсли буде такъ рôвнодушною для институціи народнои, котра стôлько може причинитись до розбудженя свѣдомости національнои, нехайже тогды сама на себе пріймае вину всякихъ народныхъ неудачь, а не спыхае на посторонніи вплывы, котрѣ дуже часто высуваеся на передъ, щобъ лишь закрыти власну нездарнôсть!

— **Знаменитѣ спѣваки Русины,** теноръ п. Мышуга и баритонъ п. Володимиръ Ижакъ, заангажованѣ львôвскимъ польскимъ театромъ, приѣхали вже зъ Медіоляну до Львова.

— **Зъ Тернополя** доносятъ намъ: Наше мѣсто, трете въ черзѣ що до числа людности по Львовѣ и Краковѣ мусить такожь и при всякихъ манифестаціяхъ ити въ слѣдъ за сими мѣстами Галичины, але у всѣхъ тыхъ манифестаціяхъ мусить бути питома галицка консеквенція. Такъ примѣромъ въ 1878 роцѣ ледво тôлько Львôвъ змистификувавъ насъ телеграфично: „Świetne zwycięstwo Mehmeta-Alego nad carewiczem. Lwów iluminuje“ — мы сей часъ илюминували дворецъ желѣзницѣ, всѣ автономичнѣ будынки и гдеякѣ приватнѣ домы патріотникôвъ, словомъ, мы свѣтло обходили торжество и (мниму) побѣду музулманьскихъ войскъ надъ христіяньскими. Теперь выпавъ 200-лѣтный ювилей ôтсѣчи Вѣдня. Якже жь намъ було остати по заду?! Наше правдиво-руске мѣщаньство на силу впросилось до ювилейного комитету, а для двохъ чи трехъ prawdziwych Rusinów-jenteligentów ледво стало мѣсця навѣть въ ширшôмъ комитетѣ, бо бачите, нема у насъ патріотôвъ надъ braci mojżeszowego wyznania. Они вже зовсѣмъ закасували нашихъ: хоругвы и фляги въ краскахъ выключно польскихъ, ôрлы польскѣ, транспаренты въ честь польского короля и т. п. украшеня ихъ домôвъ и камяниць знаменували завзятый ихъ патріотизмъ польскій. А вже жь весь ладъ въ походѣ и въ часѣ богослуженя въ костелѣ и церквѣ безперечно ихъ заслуга, бо до сторожи гоноровои належали переважно жиды; а бодай въ церквѣ и костелѣ було повно тыхъ stróżów honorowych. Що за поступъ! Справдѣ духъ XIX-го столѣтя, духъ незвычайнои толеранціи религійнои и расовои. Десь по иншихъ краяхъ та мѣстахъ ôтбуваются антисемитскѣ рухи и бôйки, а у насъ всѣ такъ мирно жіютъ, а жидôвска сторожа удержуе навѣть ладъ нôдчасъ богослуженя. Сего певно и вашь Львôвъ не дôждався, а не то вже Краковъ! Ось такъ обходили мы торжественно памятну побѣду христіяньскихъ войскъ надъ музулманьскими и якось намъ въ тôй хвили зовсѣмъ не приходило на тямку наше торжественне святкованье зъ року 1878. Нашѣ братя mojżeszowego wyznania роблятъ намъ выгляды на нове торжество въ недалекôй будучности, а именно небавомъ уже будемо празнувати побѣду семитизму надъ славяньствомъ. Въ тôмъ торжествѣ однакожь першу ролю ôтограе и возьме иниціятиву Тернопôль, якъ то вже поучавъ Рапацкій въ маленькôй, але важненькôй книжочцѣ „Ludność Galicyi“, где выказано, що Львôвъ маe 30%, Краковъ 34%, а Тернопôль 54% семитôвъ. Мы вже зробили значный поступъ въ пôдготовленю сего торжества, бо у насъ ледво 5—6 камяниць христіяньскихъ въ цѣлôмъ мѣстѣ, а нашѣ паны Копчиньскѣ, Стопчиньскѣ, Косаковскѣ и и. передали свои камяницѣ въ руки braci mojż. wyznania. Такимъ способомъ нашому мѣстови припаде небавомъ перва роля въ Галичинѣ ôтправляти побѣду семитизму надъ славяньствомъ, а за примѣромъ нашимъ певно пôде Краковъ и Львôвъ тай проча Галичина, а все то довершится пôдъ прапоромъ въ narodowych barwach! Gaudeamus igitur!

— **Тиса-Еларска справа** передъ найвысшимъ королѣвскимъ трибуналомъ въ Пештѣ. Кароль Сальяй, адвокатъ матери Естеры Шоломоси, пише въ своимъ рекурсѣ, що въ процесѣ тиса еларскôмъ не пôднесено властиво нѣякои жалобы и що прокураторъ, дѣлаючи рука въ руку съ обороною, нарушивъ на него вложеный обовязокъ. Оборона и знатоки — каже ôнъ — переступили границѣ права. Свѣдки обороны мали бути куплены, а судъ не запозывавъ такихъ свѣдкôвъ, котрѣ могли були наглядно доказати, що трупъ выплавленый коло Тиса-Дада не бувъ трупомъ Естеры Шолимоси. Судъ пôдлягавъ постороннымъ вплывамъ, не задовôльнивъ нѣкого и не выяснивъ справы. Мотивы засуду сутъ ложными, бо послѣдна переправа не тôлько що не збила выводôвъ слѣдства, але ихъ навѣть повѣрила и ствердила. Рекурсъ кôнчится надѣею, що трибуналъ королѣвскій Угорщины змѣнитъ засудъ выданый въ Нередьгаза. „Звихнулася — каже — въ народѣ вѣра въ справедливôсть суду, коли не ма кары за невинно пролиту кровь, коли самъ прокураторъ стаеся оборонцемъ, коли обвинителя зацытькуютъ и право тôлько для оборонцѣвъ истнуе. Погано, каже народъ, що законъ не оборонитъ насъ передъ жидомъ, котрый торгуваося съ сердцемъ матери и хотѣвъ заплатити за пролиту кровь еи дитины. Тому то взываеся въ имени справедливости и Господа Бога о засудъ на злочинцѣвъ. Одно слово и оливна вѣтва мира зазеленѣе на всю Угорщину. Серця, що нынѣ въ розпуцѣ, звеселятся сіяньемъ и благодатею вбитои на крестъ справедливости краю и вѣра въ воскресшу правду запануе въ всѣхъ серцяхъ Угорщины.

— **Найлучшій малорускій повѣстярь,** п. Нечуй Левицкій, лежитъ небезпечно хорый въ Кишеневѣ.

— **Дръ мед. Иванъ Горбачевскій** именованый вже професоромъ при ческôмъ университетѣ въ Празѣ, а сими днями одержавъ вже декретъ, пôсля котрого маe вже ôтъ 1-го жовтня сего року розпочати свои выклады.

— **Богатый Вѣдень веселився,** богатый Вѣдень готовився дня 9-го с. м. до великого свята радôстного спомину освобожденя ôтъ турецкои осады. Всюды житье, всюды рухъ, всюды нетерпеливе выжиданье празника. Лишь на другôмъ поверсѣ дому пôдъ ч. 32 при Zollergasse на Neubau, въ свѣтличцѣ золотаря Фльоріяна Обриста нѣкто не згадае про торжество. Тамъ сумъ, тамъ якась велика печаль. „Леопольдино!“ каже Антонія Обристъ до своеи ôсѣмнайцятлѣтнои доньки, — „ты готова?“ — „„Готова““ — одвѣтила тихо и сумно дѣвчина. — „А ты Антôвъ? у тебе 17 лѣтъ, тобѣ свѣтъ отворомъ... я тебе не силую.“ — И я готовъ — оказавъ понуро сынъ. — „Дѣточки мои нещастнѣ!“ заговорила зновъ мати. — „Мы були колись богатѣ и щасливѣ и я колышучи васъ просила и надѣялась долѣ зъ неба для васъ..... а нынѣ.... Боже, Боже! я вамъ дала житье, а нынѣ, що я вамъ дамъ нынѣ?“ — Я така голодна — перервала ей бесѣду мала Марійка. — И я также мамо — зôтхнувъ Ришардъ, ей наймолодшій братчикъ. — „Цытьте дѣточки, цытьте! Татко не маe зарôбку, нема для васъ и хлѣбця. Лягайте дѣточки! ты Ришардъ ту на софку, а вы дѣвчата кладѣтся на лôжко. Цытьтежь, не плачте! пôйдете съ мамою до Бозѣ. У Бозѣ добре, Бозя дасть хлѣбця... пôйдете дѣти? — А татко? — „Татко буде тутъ за насъ молитися и дожене насъ потомъ..... Ришардъ, подай ціян-кали! Дѣти говорѣтъ молитву!“ велѣла мати... обдѣлила всѣхъ, обцѣлювала, выпила решту, лягла на помôстъ, коло сына и тихо, тихо стало въ хатѣ... Тôлько черезъ ôкно перекрадались зъ улицѣ веселѣ звуки музики войсковои, що вдучи грала розкôшного вальця. За нею ишла товпа веселыхъ и щасливыхъ людей, анѣ гадки, що въ хатѣ, що ей минали смерть милосердна приняла горе людске на свое святе лоно...

— **На 100.000 людей** кôнчитъ въ Парижи самоубійствомъ 40, въ Штокгольмѣ 35, въ Копенгагенъ 30, Вѣдни 29, Брукселі 27, Дрезнѣ 24, Петербузѣ 20, Флоренціи 18, Берлинѣ 17, Нюйорку 14, Генуи 13, Льондонѣ 9, Римѣ 7, а Неаполю тôлько 3. Въ остатныхъ лѣтахъ находимо найбôльше самоубійцѣвъ мѣжь молодежею, а що найдивнѣйше, вышадки самоубійства трафляются часто навѣтъ межи дѣтьми.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Семый полкъ пѣхоты вымаширувавъ передвчера зъ Целовця (Klagenfurth) до Кроациі. — Вспôльный министеръ финансôвъ Австріи, бар. Каляй, приѣхавъ съ жѣнкою до Сераева.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ Константинъ Манастырскій на парохію Петликôвцѣ, дек. чорткôвского.

Завѣдательство Бзовицѣ, дек. зборовского получивъ о. Михаилъ Баранъ.

Декретъ на катехита въ мужескôй выдѣловôй школѣ въ Городку получивъ о. Александеръ Заячковскій.

Позволенье до испытôвъ въ жовтню получили: Лонгинъ Балицкій зъ Акрешоръ и Юліянъ Дрогомирецкій зъ Копачинець.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

✝ **Впр. о. Полевый,** парохъ въ Городенцѣ, бувшій посолъ на сеймъ краевый 1-ои каденціи и посолъ 1861 р. зъ сойму до рады державнои, упокоився по короткôй и тяжкôй недузѣ дня 12 с. м. въ Городенцѣ.

XI ЗАГАЛЬНѢ ЗБОРЫ

членôвъ Товариства

им. Михаила Качковского

отбудутся 6 (18) вересня 1883 р. въ Дрогобычи по слѣдующôй програмѣ:

I.

1. О 8 ч. рано богослуженье.
2. По богослуженю зборы членôвъ въ театральнôй сали; зборы ôткрые предсѣдатель ôтповѣдною бесѣдою.
3. Выбôръ предсѣдателя и двохъ секретарѣвъ на часъ сихъ загальныхъ зборôвъ.
4. Справозданье зъ дѣяльности Товариства за минувшій рôкъ.
5. Справозданье касове.
6. Выбôръ комисіи для провѣрки рахункôвъ и пр.
7. Выбôръ предсѣдателя, членôвъ центрального выдѣла и ихъ заступникôвъ на слѣдующій рôкъ.
8. Справозданье комисіи, выбранои (точка 6) для провѣрки рахункôвъ.
9. Внесеня членôвъ Товариства.

За тою точкою послѣдуе перерва для обѣда.

Прим. Обѣдати буде можна въ чотырохъ мѣстцяхъ. Для уникненя можливыхъ непорозумѣнь будутъ роздаваны литографованѣ цѣны, уложенѣ комитетомъ.

II.

О 3 годинѣ пôслѣ обѣда зберутся всѣ члены зновъ въ театральнôй сали, где ôтбудутся: 1) популярный ôтчитъ п. В. Нагôрного; 2) продукціи спѣвного хора зъ Львова; 3) деклямація; 4) прощальне слово.

По сповненю тыхъ точокъ, П. Т. участники зборôвъ дяковати щирорускôй гостинности мѣстцевого комитета будутъ могли осмотрѣти достопримѣчательности города, межи тыми всѣ тамъ находячйся старинѣ забытки, якъ руски церкви, костелъ, школы, сольну жупу и прч. Для бажаючихъ оглянути велику нафтову фабрику будутъ ôтданѣ въ розпорядженье пôдводы и провôдники.

О 5 г. (тôже, котрѣ будутъ занятѣ осмотрюваньемъ замѣчательностей трохи пôзнѣйше) зберутся всѣ въ огородѣ „Лазенки“ для импровизованои забавы. Вступъ для селянъ безплатный; прочѣ члены обовязаны будутъ уплатити 20 кр. Дохôдъ зъ сеи оплаты призначеный на угощенье прибувшихъ селянъ. Въ огородѣ буде грати музика, а межи навзами сповнитъ спѣвный хоръ кôлька пієсъ; зверхъ того будутъ ôтданѣ въ розпорядженье посѣтителѣвъ двѣ кругольнѣ, купѣль и другого рода забавы. О кухню постарався комитетъ. Коло 8 вечеромъ будутъ спаленѣ штучнѣ огнѣ.

Для членôвъ Товариства им. М. Качковского, намѣряючихъ удатись на загальный збôръ до Дрогобыча обнижили цѣну ѣзды, якъ слѣдуе, дирекціи всѣхъ галицкихъ желѣзныхъ дорогъ, а именно: на жел. дорогахъ архикнязя Альбрехта, Днѣстрянскôй и І. угорско-галицкôй, 25% для II и III кл., на тарновско лелюховскôй жел. дор., при употребленю II кл. 33⅓%, а III кл. 25%; на жел. дорозѣ Кароля-Людвика: купившій цѣлый билетъ I кл. може ѣхати зъ Львова въ Перемышль и назадъ II клясою, а купившій цѣлый билетъ II кл. може ѣхати зъ Львова въ Перемышль и назадъ III кл., дирекція львôвско-черновецко-ясскои жел. дороги опустила на всѣхъ стаціяхъ для всѣхъ клясъ 33⅓%. Члены Тов. им. М. К., желаючй купити билетъ ѣзды за обнижену цѣну, повинѣ заявити касіеру на стаціи членьску карту. Цертификаты, даючй право обниженя на львовско-черновецко-ясскôй желѣзнôй дорозѣ, можна получити тôлько въ бюрѣ центр. выдѣла Тов. им. М. Качковского во Львовѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 11. л. вересня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 50	296 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 90	102 90
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 40	102 50
5. Лѣсы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 57	5 68
„ цѣсарскій	5 58	5 69
Наполеондоръ	9 46	9 56
Пôвимперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ паперовый	1 16¾	1 18¾
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ безъ текучого куп. безъ куponу)

МОЛОДА ЖЕНЩИНА

Хорошо вправна въ рôжного рода ручныхъ роботахъ жѣночихъ и способна удѣляти дѣтямъ науки въ народныхъ школахъ приписанѣ — шукае мѣсця пôдъ приступними условями. Блищу вѣдомôсть подасть О. Г. Б. священикъ въ Свистильникахъ, почта Линиця долѣшна. 1—3

Важне для Родичѣвъ.

Пôдписаный, директоръ 4 клясовои народ. школы въ Кôцмани заявляю симъ, що пріймаю двохъ хлопцѣвъ на науку и выхованье за дуже умѣрковану платню. Хлопцѣ можутъ учащати до мѣсцевои народн. школы або приготовлятися до шкôлъ середныхъ. Языкъ выкладовый рускій, польскій и нѣмецкій. Писати прошу пôдъ адресою: Иванъ Микитовичь, директоръ 4 клясовои народн. школы въ Кôцмани на Буковинѣ.

(3—3) **И. Микитовичь.**

Редакція литературно-науковои часописи „Зоря“ розписуе

ПРЕДПЛАТУ

на окремый передрукъ историчнои повѣсти Ивана Франка

„Захаръ Беркутъ“,

котра одержала першу премію при розписанôмъ на 1883 р. конкурсѣ и зъ кôнцемъ липня с. р. появитъ ся особною книжкою. Для непренумерантôвъ „Зорѣ“, котрѣ бажалибы набути тую повѣсть, розписуѣсь предплата.. Книжка обнимати буде около 10 листôвъ печати, цѣна предплаты выноситъ 1 зр. Предплату можна присылати на руки редакцій: „Зорѣ“, „Дѣла“ и „Батькôвщины“. За кошта пересылки пренумеранты не доплачуютъ нѣчого.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією *Корнила Устіяновича.*

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ нападстей и объективна критика порокôвъ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнца року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (14—?)

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякѣ приборы шкôльнѣ

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 100. Львôвъ, Субота 3 (15 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не вертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату наложитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ х. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . 6 рубл
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на четверть рок 4 рубл
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.	
на пôвъ року . . . 7·50 зр.	
на чверть року . . . 3·75 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр.	на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на уваз̀ѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Славяньске пытанье
въ Австріи и Угорщинѣ.

III.

Интересъ кождой держави, котра въ новочаснôмъ устрою политичнôмъ мае сповнити мисію цивилизаційну, вымагае передовсѣмъ, щобы она скрѣпилась сама въ собѣ та щобы полагодила наконечно всѣ пытаня внутрѣшнй. Якъ довго не буде гармоніи внутрѣшнои межи поодинокими факторами, якъ довго ятрятся раны въ самôмъ организмѣ державнôмъ, такъ довго не може бути бесѣды о якôмъ успѣшнôмъ дѣланю, такъ довго буде вся акція культурна и цивилизаційна илюзією.

Дивлячись на ôтношеня межинароднй въ державѣ австрійско-угорскôй зъ точки єи державного интересу, не можемъ сказати, щобы тутъ було вже все зроблене такъ, якъ сего вымагае добро держави, та щобы вже були довершенй всѣ условія, ôтъ котрыхъ зависитъ єи культурна мисія.

Кожде правительство, що числитъ на тревалй успѣхи, муситъ оперти свою политику на интересѣ того елементу, котрый становитъ головпу пôдвалину державного быту. Въ Австріи муситъ кождый безсторонный признати таке становище Славянамъ, котрй такъ для своихъ способностей культурныхъ, якъ и для своєи числовои переваги покликанй до того, щобы надавати головный напрямъ политицѣ. Направленье австрійскои политики вызначене впрочѣмъ єи исторіею и єи географичнымъ положеньемъ. На основѣ прагского мира, котрымъ закôнчився конфликтъ межи Австріею и Прусами 1866 р. выступила Австрія зъ нѣмецкого союза и утративши тымъ самымъ характеръ нѣмецкои державы мусѣла звернути на иншій шляхъ и шукати опоры на ненѣмецкихъ елементахъ.

Сей зворотъ въ направленю австрійскои политики характеризуе тронова бесѣда цѣсаря, котрою ôнъ въ маю 1869 року закрывъ сесію рады державнои. „Австрія, сказавъ цѣсарь, повинна бути тою великою ôтчиною, где всѣ народы дôзнаютъ тои самои справедливости и того самого плеканя своихъ интересôвъ и властивостей“, — и колибъ лишь кождочасне правительство було держалося сеи програмы, булябъ Австрія вже нынѣ не тôлько теоретично, але и дѣйстно славяньскою. Чи и о скôлько теперѣшный станъ фактичный ôтповѣдае симъ постулятамъ, бачили мы повысше, а выглядъ на будучнôсть не дасться при нерѣшимости мужѣвъ стану, кермуючихъ кораблемъ державнымъ, такожъ на певно означити.

На змѣну политики австрійскои въ рѣшучôмъ славяньскôмъ дусѣ повинно вплывати такожъ становище, яке заняла держава въ розвязцѣ пытаня всхôдного. Принявши ôтъ Европы мандатъ окупаціи Босніи и Герцеговины и поставивши гороскопъ заанектованя обохъ сихъ провинцій, не може Австрія забувати о тôмъ, що населенье сихъ краѣвъ єсть переважно славяньске, и що успѣхъ пôднятои культурнои мисіи зависитъ ôтъ того, якій духъ буде оживлявъ внутрѣшну єи политику. Тая обставина становитъ заразомъ ключь до розъясненя пытаня, чому зреализованье плянôвъ Австріи въ ôтношеню до Босніи и Герцеговины сполучене съ такими трудностями, якихъ може она и не предвиджувала.

Щобы Австрія могла успѣшно розвиватися, муситъ она усунути все, що стоитъ на перешкодѣ розвоєви поодинокихъ народôвъ, входячихъ въ составъ єи державного организма, муситъ ухилити всѣ нерôвности и перевести съ цѣлою консеквенцією програму рôвноправности и дати всѣмъ народамъ, особливожъ кривдженымъ теперь Славянамъ, ôтповѣдный ихъ числовому ôтношеню вплывъ на управу.

Въ такихъ ôтношеняхъ не належитъ Австріи легковажити славяньского пытаня, бо єго полагодженье становитъ основну точку єи политики.

ДОПИСИ.

Зъ Жовквы.

(*Задумана и запротестована єзуитска мисія.*) Загаломъ звѣстно въ нашôмъ краю, що єзуитска мисія въ Рудѣ Лѣснôй пôдъ Жовквою потерпѣла тотальне фіяско. Абы за тую неудачу якъ небудь реванжуватися, патры єзуиты сейчасъ задумали устроити нову мисію въ самôмъ осередку ославленого нашого повѣта, именно въ мѣстѣ Жовквѣ, где навѣть пôбчь такъ перемагаючого лихолѣтя, яке було за ополяченыхъ нашихъ Жовкôвскихъ и Собѣскихъ, все еще и до нынѣ есть Русинôвъ около 3 разы стôлько, що латинникôвъ. А по неже тôй думцѣ патрôвъ єзуитôвъ спріявъ не тôлько о. Сарницкій, котрый яко провинціялъ нашихъ оо. Василіянъ держитъ пôдъ своимъ вѣдомствомъ руску жовкôвску парохію, оо. Василіянамъ ôтъ часôвъ Собѣского поручену, но еще бôльше надъ то протеговавъ сю думку лат. парохъ Жовквы, многословный опатъ-инфулатъ кс. Новаковскій, — то не дивно, що за вплывомъ такихъ двохъ знаменитыхъ іерархôвъ „смиренный рабъ Божій“, игуменъ Василіяньского монастыря о. Тарчанинъ, впрочѣмъ добрый Русинъ, зневоленъ бувъ ôтнестися до Преосв. епископа Іоана Ступницкого въ Перемышли съ устною просьбою: щобы мисія єзуитôвъ, ставшася розголосною межи Русинами такъ въ Рудѣ Лѣснôй, якъ и въ цѣлôй Галичинѣ, могла ôтбутися такожъ въ рускôй парохіи Жовквы. Кромѣ того сей о. Тарчанинъ, слѣдуючи инструкціи высше помянутыхъ двохъ знаменитыхъ іерархôвъ, просивъ нашого Преосв. епископа, щобы таяже єзуитска мисія розпочалась вже дня 9 л. вересня, т. є. оного дня, въ котрôмъ польска шляхта нашого повѣта по препорученю якогось центрального комитета ювилейного змовилась обходити демонстраційно въ городѣ Жовквѣ 200-лѣтну памятку историчнои подѣѣ, такъ злощаснои для недавнои союзницѣ Полякôвъ — Туреччины. Просьбу о. Тарчанина — якъ се зъ вѣрныхъ жерелъ знаемъ — выслухавъ Преосв. владыка нашь въ Перемышли съ правдивою отеческою терпеливостею; а хоть мавъ Ôнъ добру вѣдомôсть о тôмъ, чимъ то недавна мисія єзуитска въ Рудѣ Лѣснôй стала розголосною, но якôбы съ святительскою гадкою прощеня всѣмъ, що тамъ согрѣшили, не спротивився повторенію подôбнои мисіи еще и въ городѣ Жовквѣ, лише рѣшительно заказавъ, щобы таяже мисія нiякимъ чиномъ не началась и не ôтбувалась въ днях исторично-политичнои демонстраціи, т. є. въ дняхъ ôтъ 9—15 вересня с. р., але колись пôзнѣйше, коли речинець до того духовною властею (розумѣеся рускою) назначеный буде.

Таке вдѣялось въ справѣ новои єзуитскои мисіи, яка для нашои рускои парохіи въ Жовквѣ поза плечима о. Тарчанина була задумана, черезъ посредство тогожъ въ смиренной просьбѣ предложена, а дотычною властею „на колись пôзнѣйше“ приобѣцяна.

Кто лишь Русинъ въ нашôмъ краю, читаючи сю нашу таку просту а трагичну оповѣсть о ново-задуманôй єзуитскôй мисіи середъ „правовѣрныхъ“, чи тамъ „православныхъ“ Русинôвъ въ Жовквѣ, — не зможе воздержати себе ôтъ мимовольного восклику: „А щожь на то нашй братя, рускй парохіяне мѣста Жовквы?!“ И ей-Богу! таки всякій Русинъ, скôлько насъ въ тôмъ краю нашôмъ есть, съ дрожащимъ ôтъ болю серцемъ запытае другъ друга: „Та чижь сй братя нашй, рускй парохіяне въ Жовквѣ вже такй заклятй грѣшники, щобы ихъ священики рускй въ святôй христіяньскôй вѣрѣ такъ цѣлкомъ не обучали, що для нихъ, якôбы для тыхъ дикихъ людей Африки и Австраліи мисіонерôвъ-єзуитôвъ потреба? Та чи они, тй Русины нашй въ Жовквѣ, щобы себе ôтъ подôбного причисленя до „дикихъ“ освободити, заявили якимъ небудь способомъ тамъ, где то потреба, що они не погане in partibus infidelium, и чи то заявленье ихъ удостоилося тамъ, где на се власть истнуе, якогось увзглядненя?“ Закимъ исторія нынѣшныхъ прежалостныхъ для Руси нашои часôвъ буде въ станѣ на повысшй восклики и запытаня дати ôтповѣдь по совѣсти, закимъ успѣемъ и мы, смотрячй нынѣ лице въ лице єи исторіи, пояснити той фактъ во всѣхъ подрôбностяхъ, списуемъ дальше тую просту а дуже трагичну оповѣсть нашу такимъ ôтъ способомъ:

Не смотрячи на то, що Преосв. епископъ

Обреновичь и Караджорджевичь.

(Дальше.)

Ôтъ 1830 до 1832 р. повставали лишь рôжнй заговоры. Милошь довѣдався скоро о нихъ, порôжнився съ своею жѣнкою ще бôльше, а брата свого Єфрема змусивъ до того, що ôнъ передъ митрополитомъ присягъ на крестъ и евангеліе, що всего, що въ княжôй палатѣ буде дѣятися, ôнъ не буде нѣ видѣти, нѣ чути и що не буде вести жаднои политики.

Въ 1834 р. дôйшло въ народѣ вже до крайности. Пôдъ проводомъ Милоша Радойковича вырушило около 12.000 селянъ до Крагуєваца, заняли городъ безъ всякого проливу крови и зажадали конституціи и обмеженя княжои власти. Першій разъ ставъ Милошь безъ памяти и хотѣвъ вже втѣкати до Австріи, коли єго министрови вôйны Вуксичеви удалось торжественными обѣцянками успокоити ворохобникôвъ. Слѣдуючого року (1835) удалося сенатови — показуючи на послѣдну ворохобню — наклонити князя до пôдписаня конституціи. Але вже въ осени тогожъ самого року оголосила урядова газета, що Порта въ жаденъ способъ не хоче пріймити републиканьскои французскои конституціи и що призна лишь Милоша единымъ и необмеженымъ володѣльцемъ Сербіи. Сенатъ звернувся тогды до Россіи; дипломатія взяла тую справу въ свои руки и вже 1838 р. выроблено для Сербіи въ Константинополи гдеякй уставы. Але тое россійско-турецке дѣло було такъ недокладне и неясне, що не тôлько князь, але и самъ народъ мôгъ справедливо самъ себе запытати: „Ктожь теперь паномъ въ Сербіи?“ Сенатъ поясновавъ темнй установы конституціи по свому, а Милошь неписьменный оперся по просту накиненôй россійско-турецкôй уставѣ. Але народови надоѣвъ вже бувъ абсолютизмъ свого князя и чимъ бôльше князь опирався згаданôй конституціи, тымъ бôльше боронивъ єи народъ.

Якъ разъ тогды прійшло князеви на гадку ôтограти знану штучку Наполеона I зъ 18 брюмера. Ôнъ зарядивъ, або лучше по єго бажаню заряджено повстанье войска. Крагуєвацка залога выступила съ канонами и своими закнеблёваними официрами передъ домы сенаторôвъ, увязнила двохъ зъ нихъ, внесла сенатъ и конституцію, а потôмъ рушила въ похôдъ до Бѣлграду, щобы тамъ ôтдати князеви самодержаву. Найбôльше вплывовому сенаторови, Томѣ Вуксичеви, удалося однакожъ съ великою масою народа перегородити ворохобникамъ дорогу и намовити ихъ по двохъ дняхъ переговорôвъ, щобы занехали воювати противъ власного народа. Такъ пропала княжа справа. Вже въ двѣ недѣлѣ по тôмъ 29 с. ст. мая 1839 р. збôралася скупщина и зажадала ôтъ князя, щобы ôнъ або станувъ передъ нею и оправдавъ своє державне насиліе, або зрѣкся престола и покинувъ Сербію. Милошь згодився на послѣдне. 3 червня ôтпроваджували єго митрополитъ, члены сената и скупщины и велика товпа народа ажь до Савы. Тутъ стоявъ вже корабель готовый, а теперь наступила ревна и оригинальна та вельми характеристична сцена мѣжь княземъ а народомъ. Милошь бувъ глубоко тронутый, а тежь саме чувство обôймило и грудь всѣхъ присутныхъ Мимо своєи жажды панованя, мимо всякихъ ще другихъ хибъ основатель династіи Обреновичѣвъ не бувъ нѣякъ звычайною, простою натурою; були хвилѣ, въ котрыхъ зъумѣвъ выступити съ всею повагою и величавостею и народъ не забувъ сего нѣколи. „Такъ най буде по вашôй воли, дѣти; я иду, дай Боже, щобы вамъ лѣпше повелось безъ мене“ — промовивъ Милошь съ слезами въ очехъ. „Бувайте здоровй!“ — „Здоровъ будь батьку та прости, якъ мы тебе обидили, або тобѣ що лихого вчинили!“ „Простѣть и менѣ, дѣти; тажь мы всѣ грѣшнй люде!“ Корабель почавъ вже ôтбивати и ще разъ понеслось зъ берега: „Прощай батьку!“ Вуксичь, найбôльше вплывовый сенаторь и непримиримый противникъ Милоша, скориставъ зъ тои торжественнои хвилѣ, пôднявъ камѣнь и кинувъ єго въ Саву. „Коли сей камѣнь выринe изъ воды, тогды и ты повернешь до Сербіи — не скорше“. Милошь поплывъ. Не сповна 20 лѣтъ пôсля того, якъ разъ тогды, коли агитація противъ Александра Караджорджевича була въ найбôльшôмъ розгарѣ, розбйшлась чутка по Сербіи, що якійсь рыбакъ вытягнувъ неводомъ изъ глубины Савы той камѣнь. Незадовго потому позвали и Милоша до Сербіи.

По выѣздѣ Милоша оголосила скупщина княземъ єго найстаршого сына Милана. Бувъ то однѣсенькій сербскій князь, що згинувъ власною смертею, або котрого по крайнôй мѣрѣ не прогнали зъ краю. Правда — Милянъ панувавъ лишь три недѣлѣ. Скупщина выбрала другого зъ ряду сына Милоша, сѣмнайцятьлѣтного Михайла. Михайло пôшовъ бувъ однакожъ за своимъ батькомъ до Румуніи, а сей не хотѣвъ єго пустити ôтъ себе. Тогды взявся сенатъ на способы, щобы змусити князя-заточника и впустивъ до Сербіи родину Караджорджевичѣвъ, а тогды вже и Милошь подався.

Перше панованье Михайла було такожъ коротке. Россійско-турецка устава мусѣла выкликати роздоръ мѣжь нимъ а сенатомъ. Ôнъ бувъ молодый, палкій и ôтнѣся заразъ, подôбно якъ и єго батько, до войска. Оно стануло въ разу охотно по єго сторонѣ, але коли прійшло до бôйки съ народомъ, стратило енергію, а хочь навѣть самъ молодый князь въ битвахъ 24 и 25 серпня 1842 стававъ на єго передѣ, зôстало побите и мусѣло втѣкати на австрійску сторону. Заразъ зôбралася скупщина — кожда мѣсцевôсть выслала свого заступника — на поли пôдъ Бѣлградомъ ôтказали Михайла ôтъ престола, а на єго мѣсце выбрали княземъ Александра, сына Караджорджевича першого. Тогды вмѣшалася россійска, австрійска и турецка дипломатія; Александеръ мусѣвъ подикувати, а незабавкомъ, бо въ червню 1843 р. скликано скупщину. Ся выбрала зновъ Караджорджевича и то одноголосно, по части вже для того, що прихильники Обреновича повтѣкали були до Австріи. Сй прихильники однакожъ впали вже слѣдуючого року узброєнй и перебранй по гузарски до Сербіи и здобули Шабацъ, але пôзнѣйше порозганяли ихъ и повбивали. Сей нападъ звѣстный въ народѣ пôдъ назвою „гузарскои ворохобнѣ“.

(Конець буде.)

нашъ въ Перемышли рускому парохови Жовкви, жадаючому єзуитскои мисіи, зробивъ надѣю на „колись пôзнѣйше“, латиньско-польскій кс. Саковскій, держачи въ самъ день ювилея Собѣского (9 л. с. м.) въ латиньскôмъ костелѣ фарнôмъ въ Жовквѣ огнисту польско-патріотичну проповѣдь, заповѣвъ въ притомности сидячого на епископскôмъ престолѣ опата кс. Новаковского и численного народа, що „w cerkwi ruskiej księży Bazylianów tu w Żółkwi odbędzie się za dwie niedziel święta misya, na którą wszystkich Was prawowiernych chrześcian zapraszam“.

Въ тойже самъ день, т. є. 9 л. с. м. нашѝ братя Русины въ Жовквѣ, маючи въ тыхъ офиціозныхъ словахъ польского кс. Саковского вже незапереченый доказъ, що задумана кс. опатомъ Новаковскимъ и злоповѣстнымъ др. Сарницкимъ єзуитска мисія въ рускôй церквѣ ихъ несомнѣнно ôтбутися мае, списали и численными пôдписами ствердили свôй протестъ противъ такои мисіи и выслали тойже до свого Преосв. Владыки до Перемышля.

Протестъ той рускихъ парохіянъ Жовкви противъ мисіи єзуитôвъ въ рускихъ церквахъ ихъ парохіи, звучитъ дословно, якъ слѣдуе:

Ваше Преосвященьство!

Всесвѣтлѣйшій Отче Владыко нашъ!

Съ великимъ смуткомъ и горестею сердця довѣдалися мы на сихъ дняхъ, що за недовгій часъ въ св. рускихъ церквахъ Жовкôвскои парохіи мае ôтбуватися єзуитска мисія подôбна тôй, яка недавно ôтбувалася въ однôмъ изъ сусѣдныхъ сѣлъ, именно въ парохіи Рудѣ Лѣснôй, Равско-Потелицкого деканата.

Яко вѣрнѝ сыны нашои св. Матери-Церкви рускои, для удержаня котрои въ Єи вѣковѣчнôй славѣ и блеску мы не тôлько добро наше охотно и богобоязно складаемъ, але такожь и житье наше съ сыновною любовю жертвовати готовѝ, осмѣляемся противъ такои мисіи єзуитскихъ монахôвъ, до нашои церкви неприналежачихъ, внести смиренне представленье, а то изъ слѣдуючихъ поводôвъ:

1. Въ нашôй жовкôвскôй парохіи, состоячôй изъ зверхъ 2400 душъ рускаго обряда, ôтъ давного часу и до нынѣ не случались нѣ громадно, нѣ въ поодинокихъ родинахъ якѝ небудь пороки або соблазни, чи то ôтступничества ôтъ св. Христовои вѣры, чи то ширења недовѣрства або якои поганои єреси, для ôтверненя которыхъ священна власть въ церквѣ Христовôй особенно рѣшилась бы признавати особливщу потребу духовныхъ мисій. Сама ся головна цѣль духовнои мисіи єсть такого рода, що подôбна мисія загаломъ не на честь, но на неславу свѣдчити бы могла о нашôй парохіи, котра на таке свѣдоцтво нiякимъ чиномъ собѣ не заслужила.

А не смотрячи на то, єсли искренно признаємъ, що грѣшнѝ єсьмо и задля того духовныхъ наставленъ що дня и що ночи потребуємъ, то подôбну мисію успѣли бы совершити у насъ не то чужѝ, намъ нѣ житьемъ, нѣ поведеньемъ незвѣстнѝ монахи, а скорше всего нашѝ-же рускѝ священики, живучѝ таки посередъ насъ або въ найôлисшôй нашôй окрестности, котрыхъ не тôлько мы, жовкôвскѝ Русины, лично и поименно знаємъ, но котрыхъ задля ихъ честнои, богобоязнои жизни высоко почитаютъ навѣть инновѣрцѣ такъ въ мѣстѣ Жовквѣ, якъ и въ цѣлôмъ повѣтѣ. Духовнѝ отцѣ тѝ, ôтличнѝ повсюды примѣрнымъ житьемъ и поважанѝ въ повѣтѣ, яко свѣтила богословскои науки и яко краснорѣчивѝ проповѣдники, булиóы въ состоянiю мисіоновати у насъ — єсли вже потреба мисіи такои окажеся — съ лучшимъ о много успѣхомъ, якъ чужѝ монахи, котрѝ не въ силахъ дѣйствовати у насъ и на насъ примѣромъ жизни, о якôй нѣчого не знаємъ, а тôлько можутъ на короткій часъ ублажити насъ словомъ, „еже безъ дѣла мертво бываетъ“.

2. Изъ взгляду на ту ôбставину, що для сповненя духовныхъ мисій въ рускôй церквѣ нашôй премного своихъ власныхъ славныхъ и навѣть чужими людьми высоко поважаныхъ священикôвъ — хвала Богу — маємъ, не можемъ мы Русины холодно и безучастно смотрѣти на то дотклиье оскорбленье, непонятное погорджуванье и — що такъ скажемъ — нечуваный афронтъ, якій тутъ супротивъ тыхъже нашихъ отцѣвъ духовныхъ дѣеся, єсли вмѣсто нихъ, маючихъ до того не тôлько повну квалификацію, но и перше незаперечне право, устроюютъ духовнѝ мисіи въ рускôй церквѣ чужѝ монахи, не выказавшйся нѣ подôбною имъ для церкви нашои квалификацiею, нѣ тымъ менше якимъ для служеня ей правомъ! Така погорда, тымъ бôльше боляча, що походитъ ôтъ вопiющои несправедливости, возбуджае въ духовеньствѣ нашôмъ сильную горесть и добре умотивоване противъ єзуитскихъ мисій роздражненье, о существованiю котрого духовна власть наша може впрочѣмъ якъ найточнѣйше пересвѣдчитися, єсли зволитъ въ тôмъ дѣлѣ переслухати кого небудь зъ состоячихъ пôдъ ей вѣдомствомъ честныхъ лицъ духовныхъ протоколярно.

3. Происходивша въ м. червню с. р. перва єзуитска мисія въ парохіи Рудѣ Лѣснôй въ сусѣднôмъ Равско-Потелицкôмъ деканатѣ произвела непріязне зворушенье такожъ въ нашôмъ руско-селяньскôмъ народѣ, котрый рôжными толками о тôй чужôй мисіи роздражненый бувъ до такои степени, що мѣстцевый парохъ О. Минчакевичъ змушеный бувъ для усмиреня „збунтованыхъ“ умôвъ просити ôтъ ц. к. политичнои власти свого повѣта помочи ц. к. жандармôвъ. А той же „бунтъ“ нашихъ братôвъ Русинôвъ въ Рудѣ Лѣснôй походивъ не ôтъ якого ворожого противъ святои вѣры пôдъущеня, но єдино ôтъ того справедливого негодованя всѣхъ людей рускихъ, що до нашихъ церковь вмѣсто своихъ рускихъ насылаются якѝсь незнанѝ нѣкому ксендзы не нашого обряда и не нашои народности, котрѝ якбы самымъ появленьемъ своимъ попередъ насъ на духовнôй мисіи мали показати намъ, що нашѝ рускѝ священики неисправно законъ Божій знаютъ и не добре насъ въ св. вѣрѣ христіяньскôй обучаютъ. „А єсли такъ оно есть — говорили въ той часъ єзуитскои мисіи депутаты-селяне зъ Руды Лѣснои нашимъ рускимъ ôтпоручникамъ консисторскимъ, єсли таке оно. що єзуиты мудрѣйшѝ ôтъ Васъ въ законѣ Божôмъ, то чому Преосвященный Владыка нашъ поставивъ надъ нами Васъ, а не тыхъ єзуитôвъ, та чому и Вы самы не прiймаете собѣ тыхъ єзуитôвъ въ своихъ учителѣвъ?“ — Самъ вже той фактъ, правдивôсть котрого ствердженою бути може достовѣрными свѣдками, достаточно показуе, що подôбнѝ мисіи єзуитôвъ возбуджаютъ въ народѣ нашôмъ небувалѝ передъ тымъ толки недовѣрства и легковаженя, на що въ дѣлахъ св. вѣры гôрше надъ все уважати належитъ.

4) Недовѣрство и легковаженье можутъ возбудити подôбнѝ мисіи єзуитôвъ въ нашôмъ народѣ не лишь супротивъ нашихъ рускихъ священикôвъ, але навѣть супротивъ нашого рускаго обряда, а то именно въ причинъ слѣдуючихъ: а) оо. єзуиты, необзнакомленѝ съ нашимъ св. обрядомъ и погорджуючи условiя, пôдъ якими мы Русины святу унiю съ престоломъ римскимъ приняли, заводили на своѣй мисіи въ Рудѣ Лѣснôй неумѣстнѝ въ нашôмъ обрядѣ установы, яко то: звоненье на Ave Maгia, „Здроваськи“, „вôтхнѣнье“ и кропленя, супликаціи и иншѝ спѣвы лат. обряда (на пр. „Споминка мисіи“); б) они жадали ôтъ вѣрныхъ пôдниманя рукъ въ знакъ принятя гдеякихъ обѣтôвъ, котрѝ многими вже не додержуются; роздавали женамъ и дѣтямъ розличнѝ амулеты, вида у насъ незвыклого, за що принявшѝ ихъ бути мужами и ôтцями своими лаянѝ и битѝ, зъ чого возникавъ роздоръ въ родинахъ; в) они выпытовалися на св. сповѣди о тайны родиннѝ, роздавали сповѣдавшимся грошѣ и записовали собѣ назвиска ихъ, чимъ народъ дуже занепокоився; давали также грошѣ вôйтови и присяжнымъ на тов. щобы тѝже людей на мисію згонювали; ба они назвали одного достатного господаря найбôльшимъ грѣшникомъ въ селѣ, не называючи, правда, его по имени, но всказуючи недвозмысленнымъ описаньемъ на него; г) одинъ зъ тыхъ мисіонерôвъ въ руденьскôй церквѣ наводячи слова Христовѝ: „не будьте лицемѣрнѝ, яко тотъ фарисей“, указавъ при сихъ словахъ рукою на рускаго гр. к. священика, бувшого тогды въ церквѣ въ родѣ вызначеного ôтпоручника нашои рускои консисторiи; д) єзуиты-мисіонеры въ Рудѣ Лѣснôй погорджували руску епархіяльну власть, бо зачали мисію въ день передъ вызначенымъ на тов терминомъ и продовжали ей ще и въ день по означенôмъ на ню речинци, до того оголосили они народови благословенье св. Отца съ повнымъ ôтпустомъ, о чѣмъ дотычна власть духовна наша (вѣроятно нѣчого не знаючи) нѣякого урядового повѣдомленя не выдала; е) одинъ зъ тыхже єзуитôвъ, именно Т. Бачиньскій, мисіонуючи минувшого року въ Тернопôльщинѣ, учивъ на тôйже мисіи: „До пекла пôде той, кто крестячись кладе руку напередъ на правый бôкъ, а потôмъ на лѣвый, бо грѣхъ есть смертельный зъ правого (переднѣйшого) боку ити до лѣвого“... и т. п. — Наведенѝ тутъ факты въ найменшихъ подрôбностяхъ можутъ бути справдженѝ достовѣрными свѣдками на мѣсци.

Если отже, якъ ту достаточно показано, суть при богатôмъ числѣ нашого власного духовеньства єзуитскѝ мисіи у насъ не тôлько злишнѝ, но що до дѣйствія свого навѣть дуже шкодливѝ; если неохота до тыхже мисій такъ зъ стороны рускаго народа, якъ и рускаго духовеньства гôдна есть увзглядненя управляючои нами рускои власти духовнои; если наконець въ дѣлахъ святого рускаго обряда, любленого, высоко почитаного и всею ревностею держаного черезъ насъ, рускихъ парохіянъ, если розважный голосъ и сердечный вопль и искренна просьба наша маютъ яку вагу передъ престоломъ, на котрôмъ нашѝ же власнѝ Русины-Владыки засѣдаютъ и въ такихъ дѣлахъ святу правду, бо спасенье душъ нашихъ пѣдъ ответомъ передъ своею совѣстею и передъ Господомъ Богомъ возвѣщаютъ: то зъ взгляду на всѣ тутъ наведенѝ точки нашого смиреннѣйшого представленя противъ єзуитскихъ мисій мы уповаємъ, мы надѣемся:

що Ваше Преосвященьство, Всесвѣтлѣйшій Отче Владыко нашъ, зволите могучимъ архипастырскимъ словомъ своимъ ôтправу єзуитскои мисіи въ рускôй жовкôвскôй парохіи заказати, а препоручити нашому Пр. отцу парохови, щобы тойже, єсли потреба того окажеся, при нашôмъ охотнôмъ спôвъудѣлѣ устроивъ мисію въ рускихъ сусѣдъ-священикôвъ, якоже се подобае „братіи своей братіямъ своимъ же быти къ помощи, къ спасенію и отрадѣ.“

Жовкôвъ, дня 28 серпня (9 жовт.) 1883.

(Слѣдуютъ численнѝ пôдписы.)

Народна Торговля.

(Конецъ.)

Справа рускои торговлѣ приняла рѣшучій оборотъ по генеральныхъ зборахъ въ 1882 р. На всѣхъ попередныхъ зборахъ тов. им. Качковского, ôтъ 1877 р. почавши, обговорювано питанье торговлѣ, а въ 1882 не поставлено вже на порядокъ дневный и не складано жадного справозданя въ чинности дотычного комитета. При кôнци зборôвъ заинтерпелювавъ одинъ изъ присутныхъ селянъ въ дѣлѣ гуртовои крамницѣ. „Обѣцяютъ и обѣцяютъ, а крамницѣ якъ не було такъ и нема“, — сказавъ мѣжь иншимъ нашъ патріотъ. Интерпеляція тая доказала присутнымъ, що купецкимъ дѣломъ интересуеся народъ и що се питанье стаеся мѣжь народомъ питаньемъ его существованя. Слова высше наведенѝ и важнôсть сего дѣла спонукали п. В. Нагôрного, повернувшого тôлько-що изъ заграницѣ, до написаня обширнои статіи: „Якъ люде собѣ въ нуждѣ даютъ раду“, умѣщеной въ чч. 77 и др. „Дѣла“ зъ 1882 р. Авторъ сей розвѣдки указавъ на истнуючихъ вже примѣрахъ, якъ до такихъ робôтъ люде приступаютъ, якъ ихъ ведутъ и до якихъ результатôвъ доходятъ. Зъ примѣрôвъ тамъ наведеныхъ показалося, що люде розпочинали подôбнѝ дѣла, якъ гуртова крамниця, ще пôдъ гôршими обставинами, якъ тое есть у насъ и доходили до великаньскихъ результатôвъ; розходится тôлько о тое, щобы взятися за дѣло, котре показалося потрѣбнымъ, а взятися до него енергично и обдумано. Веденье дѣла купецкого попри литературнôмъ товариствѣ не могло осягнути своеи цѣли; оно есть такъ обширне, що конче потреба нимъ самымъ занятися, наколи хочемо мати зъ него яку користь. По укôнченю повысшои статіи призвано п. Нагôрного въ члены торговельного комитета, въ котрôмъ участвували: пп. Северинъ Держко, Стефанъ Гучковскій, Антôнъ Волошиновичь, Стефанъ Лабашь и дръ Левъ Павенцкій. На засѣданю того комитета въ дня 20 стар. ст. жовтня 1882 поставивъ п. Северинъ Держко, яко предсѣдатель комитета, питанье, чи не дôйшлобыся до назначеноi цѣли въ купецкôмъ дѣлѣ, о котрôмъ ôтъ давна вже говоримо, посредствомъ осôбного товариства. Всѣ присутнѝ забирали голосъ и всѣ высказалися въ користь осôбного торговельного товариства. На тôмъ таки засѣданю зъ дня 20 жовтня стар. ст. 1882 рѣшено одноголосно завязати товариство купецке, незалежне ôтъ истнуючихъ вже товариствъ, въ цѣли ширења промыслу купецкого помѣжь народомъ, яко средства до пôднесеня народного добробыту и т. д. По запавшôмъ рѣшеню поручено п. Нагôрному выготовленье статута и програмы организаціи. Надмѣнити належитъ, що тогды вже згоджено ся на тое, що товариство се не мае носити на собѣ окраски жадного зъ политичныхъ сторонництвъ, оно мае служити всѣмъ рускимъ сторонництвамъ однаково. На слѣдуючôмъ заразъ засѣданю комитета, т. є. дня 14 листопада стар. ст. 1882, була поручена робота такъ готова, що можна було заразъ приступити до спеціяльныхъ дебатъ надъ поодинокими точками статута. Принято безъ довшихъ дебатъ внесенье, що товариство мае бути зарегистроване съ ограниченою порукою. По укôнченю дебатъ надъ статутомъ завѣдомлено о запавшôмъ рѣшеню центр. выдѣлъ тов. им. Качковского, на котре то завѣдомленье одержано ôтъ выдѣлу заявленье, що ôнъ принявъ се до вѣдомости, желае поводженя новому товариству, однако не пріймае сего дѣла до дальшого урядованя, бо не чуеся бути компетентнымъ, а комитетъ, выбраный выдѣломъ, увôльнитъ ôтъ вложеного на него обовязку ажь тогды, коли нове товариство буде функціонувати. Щобы хочь львôвску нашу публику съ новымъ товариствомъ познакомити и при тôмъ засягнути рады и выслухати гадки ширшого кружка, скликано на день 1 марта стар. ст. 1882 обширнѣйшій збôръ. На тôмъ зборѣ порушено на ново справу полученя „Народнои Торговлѣ“ съ товариствомъ Качковского, що дало повôдъ до кôлькохъ ще засѣдань розширеного комитета. Всякѝ внесеня, дотычнѝ сполученя тыхъ товариствъ, оказалися або непрактичнѝ, або суперечнѝ съ закономъ зъ 9 цвѣтня 1873 р., въ наслѣдокъ чого осталося перше внесенье о ôтрубности торговельного товариства, котре яко таке буде выступати.

Всесторонне розбиранье питаня дотычного нашого товариства, дебаты надъ статутами и организацiею були причиною, що конституючій збôръ мôгъ доперва 5 липня нов. ст. сего року наступити. Зборы тѝ ôтбулися въ „Народнôмъ домѣ“ въ присутности ц. к. нотаря, списавшого актъ заснованя товариства и выбору управы. До рады управляючои выбрано: о. Евгенія Дуткевича, властителя Рудна, яко предсѣдателя, п. Северина Держка, яко мѣстопредсѣдателя, пп. дра Льва Павенцкого, Василя Нагôрного, Корнила Устіяновича и о. Ивана Костецкого, яко членôвъ рады. Вписанье въ регистръ наступило дня 30 л. липня с. р. въ наслѣдокъ рѣшеня ц. к. суда краевого, яко торговельного зъ дня 21 л. липня 1883 до ч. 28876. Признатися належитъ, що на конституючихъ зборахъ появилося тôлько одинайцять людей. Ся мала участь въ зборѣ, походивша впрочѣмъ зъ недостаточного оголошеня дня зборôвъ, дуже печально ôтбилася на лицяхъ аранжерôвъ. Выдавалося тогды, що праця ихъ не знайшла попертя зъ стороны львôвскои громады, котрои моральнымъ обовязкомъ було живѣйшу участь въ тôмъ предпрiемствѣ оказати, — здавалося, що трудъ комитета бувъ даремный. Обава тая однакожь була передвчасна, бо ôтъ дня оголошеня и розсланя статута и заявлень о приступленю до „Народнои Торговлѣ“ число членôвъ и пôдписаныхъ удѣлôвъ таке, що обава о неудачи нашого предпрiемства вже въ части усунена. Правда, що мало — мало вплынуло грошей, але надѣя на бôльше щодень росте. Першій удѣлъ прислявъ кооператоръ, другій учитель, а третій воякъ. Аранжеры предпрiемства ôтыскали на ново енергію до дальшои працѣ, а народъ рускій пôддержитъ ихъ численными приступленями до товариства першого того рода на нашôй Руси. Радѣ управляючôй удалося повыскати вже ôтповѣднѝ силы до веденя купецкого дѣла, а мѣжь членами ей пануе згода и толеранція помимо того, що засѣдаютъ тамъ люде обохъ сторонництвъ рускихъ и есть надѣя, що оно и дальше такъ буде. Сумне наше положенье пôдъ кождымъ взглядомъ повинно насъ до цѣлковитого порозумѣня допровадити, а особливо тамъ, где ходитъ о економичну справу. Хоть на тôмъ поли повинни мы всѣ, якъ одинъ мужъ працювати, всѣ силы въ одну сполучити, а наколи тое наступитъ, — муситъ намъ стати лучше. Громада великій чоловѣкъ! каже наша народна пословиця.

Якъ при кождôмъ нашôмъ народнôмъ дѣлѣ, такъ и тутъ при завязаню такъ гуманного товариства не забула наша „пріятелька“ „Gazeta Narodowa“ брызнути на насъ болотомъ, будьто мы въ спôлцѣ съ жидами нашу „Народну Торговлю“ засновали. Ôтповѣдати старôй грѣшници на сей закидъ уважали мы за непотрѣбне и насъ понижаюче, бо знаємо, що тая

Gazeta въ очахъ нашои публики вже такъ прорехалася, що никто не йме ви вѣры. Песъ вреше, вѣтеръ . . . . Она вѣдолашна гнѣвается, що польске „Towarzystwo dla handlu wiejskiego“ (покористувавшися нашою гадкою) зробило цѣлковите фіяско. Посадилисьте панове ваше „Towarzystwo“ на чужой нивѣ, тому оно усхло. Вамъ захотѣлось заразъ по паньски зачинати; хотѣлисьте дѣдичѣвъ до того повтягати, у котрыхъ „propinacya grunt“, удѣлъ коштуваръ у васъ 50 зр., якъ панамъ до лиця. Та вамъ впрочѣмъ не гандель бувъ на умѣ, якъ засновували ваше Towarzystwo, а szlachetna польонизація — тому то оно вамъ не повелось. Мы народъ бѣдный, платячій податки съ всякими додатками на „obchody“, „kontusze“, на крадежи для гдеякихъ повѣтовыхъ касіеровъ и т. п. potrzeby krajowe, — мы только по 10 зр. на удѣлы даемо, а кто мае больше дасть больше, — пропинаціи такожь не маемо, тожь не боимося ви упадку, якъ народъ нашь возьмеся до гандлю, — мы дали можность и бѣдному чоловѣкови въ громадскомъ дѣлѣ участь брати — а до того мы ще на своей землѣ, — тожь и безъ жидовскои помочи обойдемося. „Gazeta Narod.“ думае, що такъ якъ ви почитателѣ безъ жида вѣчого вдѣяти не можутъ, ба навѣть при выборахъ безъ жида нѣчого бъ не здѣлали — то вже и другій народы безъ жидовъ жити не змоглибъ; — мы однако дамо собѣ раду безъ Gazet-ы и безъ жидовъ, Gazeta може бути спокойна. Грѣшниця говоритъ, що жиды намъ помагаютъ при торговли, а мы дождемося ще того, що вѣ почитателѣ будутъ жидамъ помагати до подорваня нашого предпріемства; але и тутъ дамо собѣ раду. Народъ нашь почувъ вже въ собѣ силу, порозумѣвъ вже, чому онъ бѣдный, — а маючи по при силѣ физичной и силу моральну, хоче честнымъ трудомъ выдобутися въ нужды, въ яку его загнано. Горе тому, кто схоче спиняти его въ той честной и тихой праци! Мы засновуемо нашу торговлю въ часахъ погромовъ жидовскихъ, щобъ показати, що не коломъ, а трудомъ належитъ усувати ненормальность, яка теперь межь жителями жидовского а христіяньского вѣроисповѣданя вытворилася, тожь ожидалисьмо попертя нашого гуманного дѣла въ стороны кождого чесного чоловѣка, а не того, що насъ болотомъ обкинутъ. Кидайте болотомъ; въ болотѣ живете и въ болотѣ закончите ваше житье. А ты рускій народе мужайся, ратуйся, горнися въ громаду, бо громада великій чоловѣкъ! — „Народна Торговля“, исторію котрои мы тутъ въ короткихъ словахъ подали, може найбольше причинитися до подненсеня нашого добробыту. она подае случай и бѣднѣйшимъ въ заробку користати и грошь свой въ безпечне мѣсце на проценты положити. Съ заснованьемъ нашого товариства, упали давнѣйшій обавы, що не знайдемо фаховыхъ людей, бо якъ только объявлено те заснованье, показалися и люде фаховій, нема отже обавы, що дѣло се заснѣтится. Чимъ скорше збереся потрѣбный грошь на початокъ, тымъ скорше розпочнеся. Мы будемо пильно за розвоемъ тои народнои институціи слѣдити и отъ часу до часу нашій спостереженя до публичнои вѣдомости подавати. Комитетъ вывязався въ вложенои на него задачѣ совѣстно, рада управляюча упорядкувала и порядкуе дальше свою роботу, а теперь черга на нашу суспольность, щобъ свое зробила, а тогды вороги нашій побачатъ, що мы ще жіемо и жити будемъ! Помагай Богъ честному дѣлу!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Урядова газета) помѣстила въ 209 ч. зъ 13 л. вересня отручне письмо цѣсарске до гр. Таффе, въ котромъ выповѣдае монархъ подяку за льояльній манифестаціи людности по поводу послѣдного радостного случаю въ родинѣ наслѣдника трону. Урядова та публикація „Gazet-ы Lwowsko-n“ редагована такожь въ языцѣ рускомъ.

(Рада мѣйска въ Любляни) внесла була, якъ то мы свого часу доносили, представленье до краиньскои рады школьнои, жадаючи заведеня въ мѣйскихъ школахъ народныхъ выкладового языка словеньского и выразила при томъ желанье, щобы на будучность наука нѣмецкого языка була преподавана яко предметъ обовязковый, зачавши отъ третои клясы народныхъ школъ. Рада школьна рѣшила се жаданье въ той способъ, що вже съ початкомъ сего року школьного заводится въ народныхъ школахъ люблянскихъ языкъ словеньскій яко выкладовый, не увзгляднила однакожь другои точки петиціи любляньскои рады мѣйскои, покликуючись въ мотивахъ на давнѣйшій въ томъ взглядѣ выданій розпорядженя, котрі маютъ обовязувати на дальше. Розпорядженя тѣ суть дуже неясні и стоятъ самі съ собою въ суперечности, бо коли одно зъ нихъ постановляе, що наука нѣмецкого языка мае ажь тогды зачатися, коли ученики умѣютъ вже добре читати и писати своею мовою, то поля другого, познѣйше выданого розпорядженя мае зачатися наука нѣмецкого языка заразъ въ першой класѣ съ початкомъ шестого мѣсяця науки школьнои. Зъ причины сеи неясности розпоряджень рѣшила рада мѣйска ще разъ удатись до рады школьнои съ прошеньемъ, щобы она застановилася надъ справою науки нѣмецкои мовы, а высказала яснѣйше свою гадку.

(Соймы каринтійскій и форарльбергскій) зобралися дня 11 л. вересня. Въ соймѣ каринтійскомъ отчитавъ посолъ Гинтергуберъ справоздане выдѣлу краевого въ справѣ регуляціи Дравы и сконстатувавъ, що правительство въ пересправахъ, якій велися отъ часу послѣднои сесіи соймовои межи нимъ а выдѣломъ краєвымъ, оказувало для сеи справы велику прихильность и охотность. — Въ соймѣ форарльбергскомъ ухвалено резолюцію въ справѣ святкованя недѣль и рѣшено причинитися до будовы и удержаня институту для глухо-нѣмыхъ въ Мильсъ сумою 900 зр. а. в. и принято гдеякій змѣны въ краевой и громадскій ординаціи выборчій.

(Въ Пештѣ) отбулася дня 11 л. вересня конференція межи угорскимъ правительствомъ а хорватскими мужами довѣрія. Въ конференціи брали участь зъ стороны правительства кромѣ президента министровъ Тиссы, министры: Сапари и Бедековичь, а зъ Хорватовъ: бр. Инкей Іосиповичь, Мигаловичь, Миксичь, двохъ Пеячевичѣвъ и бар. Живковичь. Президентъ сойму хорватского Кристичь и посолъ Шрамъ, котрыхъ Тисса такожь запросивъ, отгягнулися отъ участи въ конференціи. Конференція мала на цѣли поинформувати правительство о теперѣшномъ положеню въ Хорватіи и настроеню сторонництва національного, а се проявилося въ промовѣ Тиссы, котрый, навязавши до оголошеныхъ въ печати постановъ министеріяльныхъ конференцій въ Вѣдни и отозвы ген. Рамберга, завозвавъ хорватскихъ мужевъ довѣрія, щобы высказали свою гадку. — Пославши „Budapester Correspondenz“ забирали всѣ присутній голосъ и хочь не обойшлося безъ пристрастныхъ рекриминацій, мали всѣ признати, що загребскій ексцесы спровадили формальну анархію и що належитъ выступити енергично, наколи мае бути удержаный миръ. Бесѣдники строго критикували лиху администрацію въ Хорватіи, котра въ многихъ случаяхъ була причиною непорядковъ. — Положенье въ Хорватіи дуже серіозне, бо хочь въ послѣднихъ дняхъ не було въ Загребѣ самомъ непорядковъ, то вже сама повъзофиціяльна праса констатуе, що рухъ на провинціи взмагаеся. Характеристичній въ томъ отношеню данй подае органъ Тиссы „Nemzet“. Послѣдній вѣсти, якій ся газета получила зъ Загоря, сумнѣйшій отъ всѣхъ давнѣйшихъ. „Торочне жниво було дуже лихе, черезъ чотыри роки выбивавъ градъ всѣ засѣвы, такъ що люде не мали вже чимъ платити за асекурацію. Народъ такъ зъубожѣвъ, що словно голодуе. Сегорочну кукурудзу, поки ще достигла, сушено на сонцю, або на печи, щобы змолоти на хлѣбъ. Платня роботника выноситъ на день 18 кр., а се не выстарчае и на хлѣбъ. Наслѣдкомъ бунту всѣ вязницѣ переповнені. Коли запытати интелигентного селянина, що причиною бунту, то отповѣдае: „Пане, мы голодуемъ, та чого то чоловѣкъ не зробитъ, коли голодный. Ну най тамъ ще застрѣлятъ колькохъ людей; насъ и такъ за богато.““ — Що ситуація грозна, познаютъ вже самі Мадяры та годѣ теперь що вдѣяти, коли елементъ мадярскій не мае въ Хорватіи нѣякого прихильника. Президентъ хорватского сойму бар. Кристичь, хочь признаеся до сторонництва, стоячого за унією съ Мадярами, то отказуеся отъ всякои участи въ конференціяхъ, бо мадярскій таблицѣ, котрі теперь на ново поприбивано въ Загребѣ, якъ онъ ниже до Тиссы, суть нарушеньемъ угоды, а посолъ Шрамъ мотивуе свою неприсутность тымъ, що не може выдалитись зъ дому (притикъ до стану осады). Въ виду того невелика надѣя, щобы правительство могло числити на вилывъ самыхъ Хорватовъ, бо хочь брало колькохъ знаменитшихъ зъ нихъ участь въ конференціяхъ пештеньскихъ, то кромѣ бувшого бана гр. Пеячевича нѣкто не мае зъ нихъ такои популярности, щобы могъ за собою потягнути цѣлый хорватскій народъ, а гдеякій участники конференцій, якъ пр. форитованый на бана Іосиповичь, видженый навѣть яко „мадяронъ“ дуже неприхильно отъ Хорватовъ. Народъ самъ ненавидитъ все, що мадярске и видитъ въ кождомъ мадярскомъ урядніку свого найбольшого ворога. — Що було причиною хорватскихъ заверюхъ, знае кождый, кто слѣдивъ за справою отъ початку, но якъ завсѣгды, такъ и теперь умѣютъ недруги Славянъ знайти причину нещастя за границею. Замѣсть признатися до вины, замѣсть узнати безтактность угорского правительства чи его органу Давида, котрого поступокъ стався поводомъ теперѣшного розстрою, видятъ теперь въ Пештѣ въ цѣлой хорватскій справѣ лишь руку россійского правительства и приписуютъ теперѣшный станъ въ Хорватіи вилывови „рубля“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До „Köln. Ztg.“ доносятъ зъ полтавскои губерніи о новыхъ погромахъ жидовскихъ. Початокъ тыхъ погромовъ мавъ бути такій: Властитель цирку якійсь жидъ вколовъ одного хлопця христіянина въ око, коли сей заглядавъ до цирку кробь шпару межь досками. Се дало повѣдъ, що народъ розъяреный кинувся на директора цирку и рознесъ циркъ зовсѣмъ, потомъ кинувся народъ на жидовскій хаты и збуривъ ихъ до тла. — До „Pol. Corr.“ доносятъ зъ Варшавы, що россійска военна управа заложила въ повнѣчныхъ губерніяхъ Царства Польского новый таборъ въ Гасочини (полтавского повѣта, ломжинь скои губ.) и що сей таборъ ще сего року войде въ уживанье. Що року маютъ тутъ сконцентровуватися на маневры больший масы войска. Для того взносятся недалеко табора величезній магазины, будуются дороги, щобы получити таборъ съ важнѣйшими точками окрестности и отповѣдно до того приготовлюеся стація желѣзнои дороги, щобы на будучность можна якъ найскорше транспортувати великій масы войска. — „Голосъ“ почавъ вже выходити и поступивъ вже въ продажь. Межи новою редакціею, а Краевскимъ не ма нѣчого вспольного. „Новости“ обавляются, що подъ прапоромъ Голоса стануть вже не только наклікувати: „Назадъ до Москвы!“ але стануть ще зазывати до отбудованя „золотои орды“. — По поводу смерти Тургенева запанувала жалоба по всѣй Россіи; всюда святкуютъ память великого поета. Въ Петербурзѣ лишь надъ тымъ придумуютъ. въ якій найотповѣднѣйшій способъ належитъ обходити похоронъ Тургенева; кажутъ, що похоронъ его буде такъ величавый, якого ще нѣ свѣтъ, нѣ Россія не видали, цѣла Россія буде въ нѣмъ брала участь. Всѣ журналы въ цѣлой державѣ обходили день смерти его дуже торжественно, а гдекотрій редакціи выслали депутація на похоронъ до Петербурга. Складки на памятникъ посыпались вже щедро. По бажаню Тургенева мощи его будутъ зложенй побочь Бѣлинского (славного россійского критика), наколи только не стане яка перешкода въ дорозѣ, бо здаесь, що въ гробѣ сего покойника не ма отповѣдного мѣсця. Здаеся, що зъ тои причины похороны трохи перетягнутся. Дуже характеристичнымъ есть отзывъ „Граждан.“ о похоронахъ Тургенева. Сей честивець изъ катковскои школы ось якъ отзываеся о Тургеневѣ и его похоронахъ: „Всѣ объявы почести — каже „Гражд.“ — для покойника зовсѣмъ непотрѣбній; онъ бувъ вправдѣ великимъ поетомъ, але жадною политичною особистостею“. Князь Мещерскій починае вже навѣть побоюватись, що при похоронахъ Тургенева станутъ говорити бесѣды политичного настрою, подобно якъ на похоронахъ Достоевского, Некрасова и Корша, котрыхъ предтечами уважае вже всѣ журналы, що выйшли въ чорныхъ обводкахъ и численній вѣнцѣ, якій зложено на домовинѣ покойника. Онъ противный навѣть тому, щобы громады закладали школы въ память Тургенева та каже: Отъ то велика почесть, що гдесь тамъ заложатъ двѣ, три лихі школы въ память покойника, отъ то велика память!

Нѣмеччина. Огъ 9 с. м. отбуваются въ Дисельдорфѣ зборы нѣмецкихъ католиковъ. Межи зобраными появилися: епископъ колоньскій, князь Арембергъ и значне число пословъ зъ центрумъ; кромъ того пріѣхаръ дръ Верресъ, яко представитель union catholic въ Англіи. — Намѣстникъ Альзацкій, гр. Мантайфель, выѣхавъ до Гастайну. Подорожь ся не мае жадного политичного значеня. Правительственній газеты доказуютъ, що мѣжь Мантайфлёмъ и кн. Бисмаркомъ пануе якъ най больша згода. — На вѣдомость вѣденьскихъ журналовъ, будтобы другій державы подъ проводомъ Нѣмеччины хотѣли протестувати противъ поступованя Россіи взглядомъ Болгаріи, отповѣдае „Nordd. Allg. Ztg.“ въ статіи „Европа противъ Россіи“ въ слѣдуючій способъ: „Мы констатуемо, що въ мѣродавчихъ кружкахъ и слѣду не ма о якимось гнѣвѣ на Россію задля ей поступованя въ Болгаріи и що покликъ „Европа противъ Россіи“ есть зовсѣмъ ложный и безподставный и не лежитъ въ ситуаціи. Въ Вѣдни и Берлинѣ, а безъ сомнѣву такожь и въ Италіи есть одно лишь бажанье жити съ Россією въ згодѣ и мирѣ. Жадна держава не видитъ якогось интересу въ войнѣ, чи то велабы ей Европа, чи котрась одна держава. Нещасте войны, хочьбы и щасливои, позостане завсѣгды нещастьемъ, а супротивъ Россіи не зменшилобысь навѣть выглядами на якусь политичну користь. Отъ Россіи не ма чого нѣ жадати, нѣ бажати; подобнй поклики якъ „Европа противъ Россіи“ служатъ лишь безъ потребы до того, щобы выкликати въ россійскомъ народѣ обаву, будтобы хтось думавъ зачѣпати Россію. На то, що зайшло въ Болгаріи нѣкто доси ще анѣ жаловався анѣ не вносивъ протесту; навѣть найбольше интересована Порта не вчинила того. Розъяренье отже державъ на Россію существуе лишь въ фантазіи тыхъ, що хотятъ зробити якусь сензацію“. — Результаты выборовъ до саксоньского сойму проявили дуже значне скрѣпленье соціяльно-демократичнои партіи. Ся вѣдомость вразила въ Берлинѣ дуже немило. — „Гамбургскій Вѣдом.“ заповѣдаютъ зъѣздъ цѣсаря Вильгельма съ царемъ Александромъ III на 27 вересня въ Тильзитѣ. — Здоровє кн. Бисмарка, здаеся, погоршилося, бо завозвано нагло зъ Берлина его придворного лѣкаря Струка на конзультацію до Гастайну.

Франція. „Temps“ стараеся заагодити непотрѣбну обаву Англіи по поводу высыланя французского войска до Тонкину и каже, що пять баталіонъвъ, котрі высылаются въ помочь ген. Буетови нѣчого ще такъ страшного для Англіи; Франція змушена лишь только войска выслати, скольки потреба, щобы положити конець „чорнымъ хоругвамъ“. — Вѣдомость, що министеръ справъ заграничныхъ Шальмель-Лякуръ иде на отпустку, показуеся неправдивою. — Рада министерска займалася 13 с. м. тонкинскою справою. Министры высказалися за тымъ, щобы поступати съ великою енергіею и по причинѣ того мала появитись нота. Двѣ однакожь обстановы не дозволили прійти до постановленя; по перше надойшли лѣпшій вѣсти зъ Англіи, котрі кажутъ сподѣватися мирного залагодженя, а по друге не могли министры згодитися на те, чи скликувати палату, наколибы треба посылати помочь. Министра войны не було при томъ, але онъ отдавъ свой голосъ письменно и заявивъ, що есть противный высыланю помочи безъ вѣдомости палаты. — „Patrie“ доноситъ, що подчасъ послѣдного побыту испаньского короля въ Парижи бувъ заговоръ, щобы его вбити, але що полиція тому всему перешкодила.

Румунія. „Münch. Allg. Ztg.“ приноситъ важну вѣдомость о аграрномъ убійствѣ въ Румуніи. Недалеко отъ Букарешту въ селѣ Скорцени процесувалася громада вже отъ давного часу съ дѣдичемъ о громадскій грунтъ. Дѣдичь, якъ всюды такъ и тутъ зъумѣвъ довго проволѣкати процесъ въ свою користь; теперь однакожь мала справа вже остаточно закончитись и въ той цѣли зъѣхала до села комисія и — подобно якъ то давнѣйше практикувалося и у насъ — заѣхала до дѣдича, а сей почавъ ей угощати. Вже на саме лишь слово „комисія“ заворушилась цѣла громада, колижь ще почула, що она гостить у дѣдича и що сей ей пріймае, то розлютилась, що цѣлою товпою рушила до двора. Въ дворѣ сидѣли гостѣ власне при столѣ. Селяне впали до дому, кинулися на дѣдича и вбили его на мѣсци, а его сына такъ побили, що сей на другій день померъ; комисія ледво могла съ житьемъ втечи. Селяне хотѣли ще и хату подпалити; войско, що надойшло незабавкомъ ледво могло усмирити зворохобленыхъ селянъ. Въ цѣлой Румуніи боятся подобныхъ розруховъ. Аграрній реформы зъ передтамтого року не зарадили нѣякъ злому, хочь и освободили селянъ зъ подъ нагайки, а сегорочній неудалй жнива и загальна нужда селяньства не дозволяютъ нѣчого доброго надѣятися.

Сербія. „Pol. Corr.“ доноситъ, що либералы и радикалы поставили въ Бѣлградѣ рожныхъ кандидатовъ. Поступове сторонництво, котрого побѣда въ Бѣлградѣ певна, заименуе незадовго своихъ кандидатовъ. Сторонництво Ристича всюды перепало.—Пославши диспозиціи подорожи короля Миляна мае сей пріѣхати 16 с. м. зъ Гляйхенберга до Вѣдня, а 20 с. м. стрѣтится съ нѣмецкимъ цѣсаремъ въ Франкфуртѣ надъ Меномъ.

НОВИНКИ.

— **Вандализмъ Дра Сарницкого**, реформатора Василіянъ. Въ короткомъ часѣ буде Ставропигія святкувати ювилей першого рускаго друкаря свого института, ювилей Федорова. Многозаслуженый, неутомимый нашъ историкъ и языкословъ Вир. о. А. Петрушевичь приготовлюе на те свято отповѣдну публикацію и просивъ звѣстного погромця буджету краєвого, п. архитекта Нагорного, щобы для тои публикаціи знявъ рысунокъ зъ надгробнои каменнои таблицѣ, що находится въ церкви св. Онуфрія во Львовѣ, где похоронено мощи Федорова. П. Нагорный пойшовъ на указане мѣсце и глядавъ пильно за каменемъ, но нѣ онъ, нѣ черцѣ не могли отнайти его, ажь запытали муляровъ — котрі тамъ мали якійсь реставраційній роботы. И шожь довѣдались? Рѣчь проста: Дру Сарницкому заваджавъ камѣнь зъ старинною написею и онъ казавъ нагробникъ выкинуги, розбити на куснѣ и ужити на подвалу подъ штакеты; байдуже про те, що пропамятна плита мала велику археологичну вартость, коли ей навѣть московскій ученій, бувши во Львовѣ заприметили и зъ нея оловяный отливокъ для себе зробили. Бѣдній Василіяне! они вправдѣ не були нѣколи езуитами, але за то шанували свое. Они переховували и переказували зъ поколѣня въ поколѣнье народній забытки, они не выкидали святотатною рукою гробницѣ заслуженыхъ людей... на такій вандализмъ здобувся ажь професоръ университету, докторъ богословія, протоигуменъ и езуитификаторъ чина св. Василія Великого, о. Климъ Сарницкій? Бѣдна галицка Русе! чи и то стоитъ въ плянѣ противниковъ твоихъ, щобы затерти навѣть и слѣды твоеи мученичои давнины?

— **Рускій народный театръ** представитъ въ Тернополи въ Недѣлю 16 вересня „Бѣдна Марта“, народна оперета Воробкевича въ 3 актахъ, въ вовторокъ 18 вересня „Данишеви“, комедіо-драма въ 4 акт. п. Невского и Думаса. Въ четверъ 20 вересня на доходъ Иванны Биберовичевои „Ярополкъ I-ій Святославичь,“ великій князь кіевскій, трагедія исторична К. Устіяновича, преміована на конкурсѣ товариства „Руска Бесѣда у Львовѣ.“ — Въ Суботу 22 вересня „Верховинцѣ“, драма О. Корженёвского съ спѣвами и танцями. Въ недѣлю 23 вересня „Настася“, драма исторична Дениса зъ надъ Серету на ново переоблена до сцены. 25 вересня „Олеся“, опера въ 4 актахъ П. Бажаньского. Въ четверъ 27 вересня „Чорноморцѣ“, оперетка въ 3 актахъ Кухаренка, съ музикою Лысенка. Въ суботу по разъ першій 29 вересня „На доброчинній цѣли“, оригинальна комедія въ 3 актахъ Г. Григорієвича, а въ недѣлю 30 вересня на послѣдне представленье „Федько Острогскій“, исторична драма преміована Омеляна Огововского. Надѣемся, що П. Т. публика Тернопольщины оцѣнитъ заслуги п. Биберовича для рускои сцены и якъ найчисленнѣйше збереся на бенефисове представленье улюбленои нашои актрисы Иванны Биберовичевои и увѣнчае добрымъ успѣхомъ тяжкій и коштовній представленя историчныхъ драмъ рускихъ и оперы Бажаньского.

— **Дирекція рускаго** народного театру складае прилюдну подяку ВВл. гр. Молодецкому и Вп. п. Ронгетти за ласкаве отступленье оранжеріи на представленя театральній, а Вп. Генрику Камилю

за щиру помôчь для нашои сцены въ Монастырискахъ.

— **Хорошу и здорову школу** поставила громада въ Белелуè въ своèмъ селè. Честь èй за те и честь Пр. о. Володимиру Озаркевичеви, що своими ревными заходами уможлививъ и перевèвъ се дèло. Обширна школа, то перша порука здоровя учащогося поколѣня; а у насъ такъ мало дбаєся о выгôдни и здоровй будынки шкôльни, що дуже часто стрѣчаєся тèсни, брудни и вогкй школы, съ непристаючими ôкнами и дверми и дымячими печами, въ котрыхъ дѣти закажуютъ собѣ молоду кровъ и набуваютъ зародкôвъ всякихъ калѣцтвъ и хоробъ.

— **Якъ довго Почаèвъ Почаєвомъ**, а въ тôмъ Почаєвѣ образъ Матери Божои „зъ рускогo краю“, такъ довго ходивъ и ходитъ тамъ нашъ народъ рускій подивитися въ сумне лице иконы Пречичистои Дѣвы и зложити передъ милостивою заступницею своєю свои жалѣ и свои слезы. Ôнъ ходитъ ударити поклономъ на тôмъ мѣсци, на котрôмъ рускій чернець зложивъ свою голову передъ образомъ святои Матери, ходитъ подивитись на скалу, що на нèй „стопку знати, где стояла Божа Мати“, где черцѣ „воду берутъ, всѣмъ вѣрнымъ даютъ.“ Нѣ унія, нѣ Польща, нѣ трактатъ вѣденьскій зъ 1815 р. не спиняютъ народъ нашъ туды ходити и не було выпадку, щобы прощане, котрй ходили туды, покидали свою вѣру и переходили на чужу, хоть то кождому вôльно. Та щожь? Комедія гнилицка перелякала власти въ такôмъ степени, що гдекуды вже заставляютъ на прощанъ навѣть облавы. И такъ п. староста Руссоцкій велèвъ переловити всѣхъ богомольцѣвъ и приставити ихъ собѣ до Бродôвъ. П. гр. Руссоцкій, звѣстный ревнитель противъ трираменныхъ крестôвъ, перестерѣгавъ въ довгôй промовѣ людей, щобы не ходили въ Почаèвъ до Матери Божои „зъ рускогo краю“, бо то szyzma i moskwa и ôтпустивъ ихъ ласкаво домôвъ. Пане Руссоцкій! нашъ народъ не зрозумѣе васъ и буде гадавъ собѣ, що правительство, а властиво Поляки настаютъ на єго вѣру. Русинъ не глядае въ Почаєвѣ иншои вѣры, ôнъ держится того, чого держався єго дѣдъ и прадѣдъ. Ôнъ не иде тамъ за Москвою, не иде дивитись на шизму и пронимативсь духомъ ворожимъ своèй церквѣ. Ôнъ тамъ ходитъ, якъ и дѣдъ и прадѣдъ єго ходили: помолитись передъ образомъ „святои Матѣнки рускои землѣ“. Вы єго не научите. Вы тôлько здуете пухъ невинности зъ єго души, заберете єму непорочну поезію вѣры и заставите єго роздумати надъ своєю простодушностею и спекульовати надъ святощами, въ котрй ôнъ вѣривъ. То не для него и не вамъ учити догматôвъ селянина. Лишѣтъ церквѣ, що належитъ до церкви, погляньте за тымъ „иже єсть кесарево“.... Россійска пограничча сторожа посунула сего лѣта, вздовжь бродского кордону, свои граничнй стовцы на кôлька и кôльканайцять сяжнèвъ въ глубъ Галичины. Народъ плаче за своєю землею, народъ просивъ старосту гр. Руссоцкого о защиту и немае доси нѣякои ôтповѣди; а россійскій урядъ опирае своє право посунути границю на манахъ войсковыхъ россійскои державы. Чи змѣны такй свобôдно робити державамъ безъ постановлень погранвичнои венôльнои комисіи и чи посуненье граничныхъ стовпôвъ вздовжь бродского, або може и цѣлого галицкого кордону наступило за вѣдомостею и згодою австрійскои монархіи?... сомнѣваемся и выжидаемъ, що зъ того выйде.

— **Публична судова розправа** Вайсовои, обжалованои о переступство §. §. 197 и 512 код. кар., ôтбулася въ тутешнôмъ судѣ карнôмъ дня 13 с. м. Такъ звана „капитанова“ Вайсова, безчестна и безсовѣстна звôдница, зôстала — дяковати высок. триб., въ котрого складъ входили прокураторъ Гиртлеръ и судіе: сов. Савчиньскій, Богдани и Шабенбекъ пôдъ предсѣдательствомъ сов. Голыньского — засуджена за обманъ на рôкъ вязницѣ и кошта процесу. Спôльничку єи Марію Грембовичову засуджено за обманъ на 3 тыждѣ арешту. Однакъ справѣ тôй еще не ма кôнця. Довѣдуемся, що Вайсовôй грозитъ новый процесъ за еще огиднѣйшій переступства.

— **Жертвъ вульканичнои катастрофы** на островѣ Ява и на островахъ, що лежатъ въ тѣснинѣ Сунда, обчисляютъ на 70—100 тысячь людей. П. Бертрандъ, секретарь академіи наукъ въ Парижи публикуе, що членъ тои ученои институціи п. Дельонай предвѣстивъ сю катастрофу ще передъ кôлькома роками и положивъ єи на день 2-го серпня с. р. Катастрофа наступила 25 серпня и справдила предсказанье ученого Француза. П. Дельонай зловѣститъ тому нещастному островови ще страшнѣйшій катаклизмъ на рôкъ 1886, а многй ученй годятся съ єго учеными выводами того страшного гороскопу.

— **Цѣкаву розмову одного урядника** съ хорватскими селянами подае „Agramer Zeitung“: — Покажѣтъ намъ новй таблицѣ, що на нихъ розписанй новй податки! гукнули до урядника збунтованй селяне. — Алежбо мы не привезли анѣ новыхъ таблиць, анѣ новыхъ податкôвъ — ôтповѣдае урядникъ. — Скажѣтъ то кому иншому, не намъ! мы добре знаємо, що вы попривозили новй таблицѣ. — Вѣрте менѣ, що то неправда — обôзвався заклопотаный урядникъ. — Однакъ мужики не повѣрили, доки єго не обмацали и переконались, що ôнъ дѣйстно не привèзъ съ собою таблиць съ новыми податками; по чôмъ запытавъ єго одинъ ôтважнѣйшій: — И справдѣ не буде нѣчого зъ новыхъ податкôвъ?.. — Въ тôмъ не ма анѣ слова правды!.. — То намъ не прійдеся ôтъ вусôвъ платити? — Анѣ гадки? — И ôтъ дѣтей нѣ?.. — А вамъ що такого?! — И ôтъ ряєць нѣ? — Та ктожь то вамъ таке наплѣвъ?!... — Живіо! закричали селяне и розôйшлися спокôйно во своясы.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Увôльненье ôтъ испыта конкурсового получили: Мих. Ганкевичь, пар. Глѣбова; Кароль Тылявскій, пар. Дубрща; Антоній Ульваньскій, завѣдатель въ Лѣсникахъ; Лепкій Сильвестеръ, пар. въ Поручинѣ; Савинъ Кисилевскій, парохъ въ Чорнолôзцяхъ; Игнатій Ильницкій, пар. въ Пôдпечарахъ; Емилій Воляньскій, пар. въ Стратинѣ; Іоанъ Барвиньскій, капел. въ Сервирахъ; Лонгинъ Раковскій, парохъ въ Боднаровѣ; Іосифъ Тыховичь, парохъ въ Хлѣбичинѣ лѣснôмъ; Павло Хлѣбовицкій, капелянъ Черемхова.

Митр. консисторія вставляєся взглядомъ каноничнои институціи на капеляніе Взовицю для Мих. Барана, завѣдателя Петликовець.

Завѣдательство Бѣлоголовъ, дек. зборовского, получивъ о. Никита Дякôвъ, сотрудникъ въ Копюхахъ.

Сотрудництва получили: о. Теофиль Лавровскій въ Тернополи; о. Емилій Соневицкій прив. сотруд. въ Баришѣ на Соколôвъ, дек. бучацкого.

На конкурсъ розписанй парохіи: Рокитно, дек. львôвско-загородского; Бѣлоголовы, дек. зборôвского; Новосѣлки загалчиній, дек. уневского; Горошова, дек. кудринецкого; Товмачь, деканата товмацкого; всѣ приватного наданя. Терминъ на всѣ парохіи до 31 листопада 1883.

Презенту получивъ Софронъ Литвиновичь на парохію Пѣстынь.

Въ цѣли герейского рукополагання принятй до презвитеріи: 1) Георгій Куницкій, 2) Николай Голинатый, 3) Василь Калитовскій, 4) Михаилъ Яцишинъ, 5) Онуфрій Лелетъ, 6) Димитрій Склепковичь, 7) Іоанъ Дыдыкъ, 8) Петро Богачевскій, 9) Иларій Сѣменовичь, 10) Изидоръ Бобикевичь, 11) Корнилій Дудыкевичь, 12) Григорій Ковчь, 13) Павло Крушельницкій, 14) Никола Селезѣнка.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Малоруского словаря проф. Евгенія Желехôвского** выйшовъ вже выпускъ 6 тый ôтъ стор. 281 до 320 (*Зачепити* II до *Игрище*) и коштуе 50 кр. Всѣ выпуски ôтъ 1—6 коштуютъ разомъ 4 зр.

Господарство, торговля и промыслъ.

— **Для веденя катастру и надзору худобы** на галицкôмъ пограничу выдало министерство розпорядженье, приказуюче всѣмъ властителямъ худобы доносити урядникови громады або обшару двôрского, яко призначенымъ на то органамъ о всякôй наступившôй змѣнѣ въ числѣ худобы, подавати всякй потрѣбнй выясненя, и доносити о станѣ здоровя худобы, а все то въ 24 годинахъ при кождôмъ наступившôмъ случаю. При тôмъ приказуеся не боронити перегляду худобы органамъ до того покликанымъ. Начальники громадъ не мають права жадати вынадгороды ôтъ сторôнъ за сю службу, а дочасно выбранй ревизоры суть призначенй на стражникôвъ публичныхъ и до нихъ належитъ веденье катастру худобы и безъустанный надзôръ надъ нею. Жандармеріи поручено контролю катастру и надзôръ надъ транспортами худобы, а политичнôй власти надзôръ надъ всѣми ними.

Курсъ львôвскій зъ дня 13. м. вересня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 25	296 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 90	99 90
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 90	99 90
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 90	102 90
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 40	102 50
5. Лысы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 57	5 67
„ цѣсарскій	5 59	5 69
Наполеондоръ	9 46	9 56
Пôвимперіялъ	9 76	9 86
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 $16^3/_4$	1 $18^3/_4$
100 марокъ нѣмецкихъ	58 35	59 —
Серебро	— —	— —

(Курсъ текущого дня, безъ куpony.)

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** вилынуло дальше: за розпродажъ Ôтчита и Бесѣды 80 кр., Ю. Б. зъ К. 50 кр., В. Поховскій зъ складки на весѣлю п. Из. Глиньского 4 зр. 10 кр., панны Анна Тарнавска и Амалія Туркевичь зôбранй на весѣлю въ Сморжевѣ 30 зр. 52 кр. (въ тôй складцѣ взяли участь: п. Мацѣлиньскій зъ Кракова 1 зр., п-на Анна Тарнавска зъ Сморжева 1 зр., п-на Кароля Зафіовска 50 кр., п-на Стефанія Танячкевичь 1 зр., п-нѣ Омеляньска 1 зр., молодй Петро и Іоанна Богачевскй 3 зр., п-на Ирина Омеляньска 1 зр., п-нѣ Танячкевичь зъ Миколаева 1 зр., п-нѣ Боднарова 1 зр., п-на Боднарôвна 1 зр., п-ны Туркевичь 1 зр., п. Боднарь 1 зр., п-нѣ Іосифа Тарнавска 50 кр., п-нѣ Шанковска 1 зр., п-ны Дыяковскй 1 зр., п. Филем. Тарнавскій 50 кр., о. Захарій Тарновскій 1 зр., о. Евг. Омеляньскій 50 кр., п. М. Дыяковскій, укôн. гимн. 20 кр., п Дмитро Розлуцкій 50 кр., о. Павликовскій 50 кр., п. Емануилъ Красѣцкій 50 кр., о. Викторъ Тарнавскій 1 зр., п. Богданъ Цегельскій 1 зр., о. деканъ Дольницкій 1 зр., о. Корчиньскій 1 зр., о. Левицкій зъ Тартакова 1 зр., о. Данило Танячкевичь 1 зр. 33 кр., о. Шанковскій 1 зр. 33 кр., п. Олекса Танячкевичь 1 зр. 32 кр., п. Викторъ Єзерскій 2 зр. 33 кр.) — разомъ съ попередными **615 зр. 33 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** прислалъ Вп. М. Мосора, бог. зъ Рогатына зъ складки 5 зр. 70 кр., Вп. В. Поховскій зъ складки на весѣлю п. Из. Глиньского 4 зр. 10 кр., за „Скошеный Цвѣтъ“ 1 зр. — разомъ съ попередными **1077 зр. 68 кр.**

— **На словарь Е. Желехôвского** прислали: п. І. Чировскій въ Ходачковѣ малôмъ (п. Борки Великй) 6 зр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

О. А. П. въ Стрептьчу: 1 аркуша пов. „Мѣщ. Племя“ пôслати Вамъ не можемо, бо вже не ма. Не наша въ тôмъ вина, що такъ пôзно реклямуете, и не потрѣбно гнѣваетеся на насъ за тое, въ чѣмъ Вы самй провинили; — прецѣнь мы неразъ просили въ „Дѣлѣ“ нашихъ П. Т. предплатникôвъ, щобы реклямовати неодержанй числа або аркушѣ все заразъ, бо може приключитися, що ихъ забракне на складѣ.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей“ 3 и 4 аркушь повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій“.

МОЛОДА ЖЕНЩИНА

Хорошо вправна въ рôжного рода ручныхъ роботахъ жѣночихъ и способна удѣляти дѣтямъ науки въ народныхъ школахъ приписанй — шукае мѣсця пôдъ приступними условями. Блишу вѣдомôсть подасть О. Г. Б. священикъ въ Свистильникахъ, почта Линиця долѣшна. 2—3

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшй и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыжневй раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнй и поправнй.

Шумнй анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальй“, хоть така машина зôпсуеся — нѣмъ сѣ еще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (17—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзнй, дуже тревалй, хорошй и густовнй; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнй для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Свѣчи церковнй
чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., $1^1/_2$ ф., 1 ф., $^3/_4$ ф. и $^1/_4$ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найпристунѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (4—?)

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корицла Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ нападстей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (15—?)

Обвѣщенье.

Дѣла гомеопатичнй Д-ра А. Качковского для свѣтлои Публики особливо же для властителѣвъ земскихъ можна набути въ первôрядныхъ книгарняхъ, въ аптицѣ Миколяша и у автора во Львовѣ; такожь въ книгарни Д Е. Фридляйна въ Краковѣ, въ книгарни Гебетнера и Вольфа въ Варшавѣ, Завадского въ Ковнѣ и въ центральнôй гомеопатичнôй аптицѣ Флеминга въ Петербурзѣ.

„Наука гомеопатіи“ яко порадникъ долѣченя слабостей людскихъ за помочею гомеопатичныхъ лѣкôвъ, 2 томы съ рисунками анатомичными 8 зр. а в. — **„Порадникъ для матерей“** о плеканю и хованю дѣтей и о лѣченю ихъ слабостей 1 зр. 50 кр. — **„Наука ветеринаріи гомеопатичнои“** або провôдникъ гомеопатичного способу лѣченя всякихъ слабостей звѣрятъ домашныхъ съ 8 деревортами — 3 зр.

Брошуры а) „О дiетѣ гомеопатичнôй“; б) „О презервативныхъ средствахъ противъ заразы товару, противъ овечои бепы и противъ скаженины“; в) „О презервативныхъ средствахъ противъ азіятскои холеры“. (5—6)

КУФРЫ
куферки, торбы и торбинки до подорожи — такожь всякй приборы подорожй поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

ПАРАСОЛѢ
въ великôмъ выборѣ, бавовняній, вовняній и шовковій. **Плащѣ гумовій и калошѣ** поручаютъ найдешевше
Братя Лянгнеръ
Львôвъ, ул. Галицка ч. 16.

„Скошеный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого житя
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ул. Ôрменьска ч. 6.
К. М. ВОЗНЯКЪ
во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)
поручае:
для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ
всѣлякй приборы шкôльнй
яко то:
папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.
по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде
и въ найлучшôмъ родѣ.
ул. Ôрменьска ч. 6.
Напротивъ „Народного Дому“ Напротивъ „Народного Дому“

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Въ друкарни Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 101. Львôвъ, Вторникъ 6 (18 вересня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ у Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть рок . 4 рубл
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 19зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Ôткрытье галицкого сойму.

Безперечно дуже дивного чувства мусѣвъ дôзнавати кождый посолъ польскои бôльшости, коли знайшовся першій разъ дня 3 (15) с. м. въ соймовôй сали середъ цѣлои репрезентаціи краю. Въ численнôй громадѣ послôвъ ледво гденегде добачишь руского посла, мовь заблукавшого чуженицю... Рôвно дивного чувства мусѣли дôзнати и п. маршалокъ дръ Зыбликевичь и п. намѣстникъ Залескій. Въ краю два народы рôвно численнй, рôвнй двигаючй тягарѣ для краю и державы, — а якъ нерôвно, якъ страшенно нерôвно розложена ихъ репрезентація въ столици галицкои Руси!... И п. маршалокъ и п. намѣстникъ и певно кождый посолъ польскои бôльшости почули въ своѣмъ внутрѣ якусь маркотнôсть на видъ такого складу нового сойму, тымъ бôльше, що добре звѣстнй имъ причины, задля якихъ тримільоновый рускій нарôдъ въ Галичинѣ не бувъ въ силѣ здобутися на численнѣйшу горстку своихъ репрезентантôвъ. Безперечно не въ однôй головѣ посольскôй промигнули въ тôй хвилѣ искравй образки рôжнородныхъ надъужить и незаконностей выборчихъ, о котрыхъ може и неразъ загомонитъ бесѣда зъ стороны кôлькохъ рускихъ послôвъ при случаю верификаціи выборôвъ...

П. маршалокъ и п. намѣстникъ ôтгадали загальне чувство, панувавше въ сали въ тôй торжественнôй хвили... Сказано: слова неразъ служатъ на те, щобы покривати думки и чувства. — — И зъ устъ п. маршалка поплыли гладко ось якй вступнй слова: „Выборы сегорôчнй свѣдчатъ, що неохота люду сѣльского до высшихъ верствъ суспôльности вытворювана и штучно пôддержувана близько черезъ цѣле столѣтье, до недавна ще мовь мара тяготѣвша на нашôмъ краю, щезла до решты. Неохота замѣнилася въ довѣріе, а сѣльскій нарôдъ горнеся до суспôльнои іерархіи (шляхты), якъ до природнои своеи провôдницѣ“. — Тыми словами прогнавъ п. маршалокъ непріятну маркотнôсть зъ неодного шляхотского серца; неодинъ посолъ-шляхтичь ажь теперь „документно“ дôзнався, якимъ то чудомъ ôнъ знайшовся въ соймовôй сали, — и лекше зробилося єму на серци. О, той п. маршалокъ, що то за знатокъ шляхотскихъ сердець, якъ умѣе ôнъ по нихъ, мовь по струнахъ грати! Протесты противъ выборôвъ, друге народне Вѣче руске и всякй прочй явища повыборовй розплынулися мовь мрака по чародѣйныхъ словахъ п. маршалка, а остало лишь — довѣріе сѣльского народа до суспôльнои іерархіи!... Сѣльскій нарôдъ добровôльно покинувъ зъ однои стороны тыхъ, що борются за єго національный, религійнй и економичнй права, а зъ другои стороны тыхъ, що привели на свѣтъ Іосифиньскій патентъ, що знесли панщину 3 мая, що надали конституцію на засадѣ заступництва интересôвъ, ба що бôльше, сѣльскій нарôдѣ навѣть зрѣкся при выборахъ заступництва своихъ интересôвъ, а повѣривъ свои мандаты людямъ зъ іерархіи суспôльнои, котрои интересы въ соймѣ входятъ власне въ суперечнôсть съ єго интересами... Браво, п. маршалку!

Але слова п. маршалка були высказанй не на те тôлько, щобъ ободрити шляхотскй серця, — они мали и дальшй цѣли. Слова п. маршалка выголошенй такожь на тое, щобы праса передала ихъ прасѣ и замаскувала передъ державою и Европою нашу галицку мизерію, именно на тôмъ бурянистôмъ поли, где п. маршалокъ видитъ рожѣ и лиліи, на поли т. з. „uspołecznienia kraju“, с. є. гармоніи суспôльностей національныхъ и верствъ економичныхъ. Такожь и намѣстникъ п. Залескій, такъ одушевився видомъ нового сойму, що съ натискомъ сконстатувавъ мнимый поступъ въ „dodatniem uspołecznieniu kraju“, заявивъ, що „правительство буде постоянно и дуже дбати, щобы той поступъ не переставъ“ и ôткликався до помочи соймовои бôльшости.

Коли пôдъ „uspołecznianiem kraju“ треба розумѣти въ дипломатичнôй бесѣдѣ пôдвертанье руского народа пôдъ всесторонну, политичну и економичну опѣку польскои шляхты и бюрократіи и полонизованье Русинôвъ, — то мы мусимо заявити, що той, кто се голоситъ чи зъ незнаня, чи съ свѣдомостею, — розминаеся съ правдою. Не зъ зверхного полыску треба судити, а зъ самого даного матеріалу. Сегодня природнымъ наслѣдствомъ фактôвъ и обставинъ всякй противеньства въ краю бôльше заостренй, якъ коли небудь. Щобы тй противеньства зблизити, треба, здаєся намъ, покинути утерту дорогу, по котрôй до нихъ дôйшлося, а вступити на нову, розумну и справедливу... Нынѣшнй оклики „Niema Rusi“ — Русинамъ не попсуютъ крови; они ихъ хиба розсмѣшатъ. Русь жіе и розвиваеся мимо стôлькихъ перепонъ перебутыхъ и ще обѣцюваныхъ...

По бесѣдахъ п. маршалка и п. намѣстника при ôткрытю нового сойму, мы Русины поставленй — и стоимо на тôй самôй точцѣ, на котрôй мы стояли въ сороковыхъ и шѣстьдесятыхъ рокахъ сего столѣтя. Мы не упадали а здвигалися, — певно що и теперь не треба намъ боятися упадку, а смѣло, дружно и горячо робити свою тяжку роботу!

Польскй торжества въ Краковѣ и Русины.

„Alles ist schon da gewesen“, каже Бенъ Акиба въ Урієли Акоста, та и мы за нимъ тежь саме повторяемо. Чого у насъ въ Галичинѣ вже не бувало? Була „blaga narodowa“ и „blaga szlachecka“, були фестины и ювилеѣ, були „sejmy i sejmiki“, — та все то щезаe мовь та банька мыляна, пустымъ вѣтромъ надута. Такъ проминули и послѣднй торжества въ Краковѣ, що наробили стôлько шуму и крику. Зъѣхались паны, наговорилися до сыта на тематъ „народовый“, поблыскотѣли пестрыми контушами и на тôмъ скôнчилося. По всѣхъ тыхъ торжествахъ осталась имъ та сама порожня въ головахъ и кишенях, що и впередъ, та яскравй лахи, за котрй ихъ жиды шарпаютъ зô всѣхъ сторôнъ. Вернувъ и людъ, що съ великою жертвою тративъ дорогій часъ и грошѣ, та не знати лишь, скôлько небесного блага ôнъ зъ того всего вынѣсъ. Чи ставъ ôнъ моральнѣйшимъ, чи ще бôльше здеморализувався, про се єзуитамъ и єзуитскимъ прихильникамъ байдуже. Атже и фарисеѣ жили на свѣтѣ, та що кому до того; най ихъ Богъ тамъ судитъ въ небѣ. Але по що тратити слова на дурницѣ... Мы и словечкомъ не згадували бы о всѣхъ тыхъ блягахъ, якъ бы не то, що якъ при всякôй нагодѣ, такъ и теперь въ Краковѣ **мусѣли** Русины фигурувати. Полякамъ, якъ завсѣгды, такъ и теперь ходило о то, щобы Русины на кождый спосôбъ явилися при ихъ „narodowych blagach“, щобы они пôзнѣйше тымъ смѣлѣйше могли зарепетувати на все горло o jedności i zgodzie Русинôвъ съ Поляками. Та въ самôй рѣчи они осягнули, що хотѣли, т. є. они получили тематъ до своихъ знаныхъ ôтъ давна крикôвъ, тôлько жаль, що сему тематови не доставало правдивои основы. Ба ще що бôльше, они не тôлько змусили Русинôвъ, котрй въ зовсѣмъ иншôй цѣли пріѣхали до Кракова, якъ щобы запивати знану польску „jedność“, до заманифестованя себе въ самôмъ майже серци шляхотскои Польщи осôбнымъ народомъ, але ще здемаскували себе словами еп. Дунаевского и дали найлѣпшій докавъ, якъ повинній Русины понимати ославлену польску „jedność i zgodę“.

Ось що намъ доноситъ нашъ кореспондентъ зъ Кракова:

Отцѣ Кармелиты краковскй розôслали до нашихъ владыкъ запрошенье, щобы зволили обрядъ коронаціи образу пресв. Дѣвы на Пѣскахъ звеличити и рускимъ богослуженьемъ, для котрого зôставъ назначеный день 6 вересня. Вправдѣ ôтъ нашихъ владыкъ залежало запрошенье се приняти, або не приняти; вслижь принято се запрошенье, выпало священьству съ симъ фактомъ рахуватися и до него ôтповѣдно до гôдности нашого обряду приноровитися.

Тожь священьство, явившеся дня 6 вересня въ Краковѣ, понимало богослуженье, яке тутъ въ нашôмъ обрядѣ мало ôтбутися, публичною манифестацiю истоты нашого обряду межи народомъ чужимъ, крайно фалшивй маючимъ о насъ понятя. Краковъ лучивъ въ тôмъ дни тысячѣ народу съ рôжныхъ кôнцевъ краю, переважно нѣколи не бачившихъ Русинôвъ и ихъ величавого богослуженя. Тожь не для услуги о. Кармелитамъ, але для манифестаціи нашого обряду, для позысканя для него симпатіи и поважаня удалося наше священьство въ тôмъ дни до Кракова, щобы явитися межи чужими въ всѣй красѣ нашого богослуженя.

И речена цѣль зôстала вповнѣ осягнена. Треба було бачити, якъ Поляки, людъ и интелигенція, пхалися до костела, щобы бути на рускôмъ богослуженю, видѣти мавстатичнôсть тогожь и чути красоту нашого хорального спѣву. Народъ млѣвъ, зноився въ неносной духотѣ, тисненый зъ всѣхъ сторôнъ;

Обреновичь и Караджорджевичь.

(Конецъ.)

Черезъ довшій часъ, бо майже черезъ 13 лѣтъ мавъ Александеръ Караджорджевичь спокôй, але и ôнъ не въумѣвъ позыскати собѣ любовь и поважанье свого народа. Пôдла месть, яку ôнъ неразъ давъ почути прихильникамъ противнои ему династіи, дотыкала иногдѣ до живого; впрочѣмъ и ôнъ уважавъ абсолютизмъ за найвыгôднѣйшу систему панованя. Ôнъ покликувався на россійско-турецку уставу, котра нѣ словечкомъ не вспоминала о скупщинѣ и не скликувавъ ей майже черезъ 10 лѣтъ. За се ôнъ тяжко заплативъ. Невдоволенье варастало чимъ разъ бôльше и бôльше, а представителѣ сербскои интелигенціи, що повертали домôвъ около половины пятьдесяти рокôвъ въ своихъ студій въ Парижи, Вѣдни, Цуриху, Липску и Петербурзѣ, пôдкрѣпляли его ще сильнѣйше. Сй выступали чимъ разъ смѣлѣйше и безпощаднѣйше. Гдекотрй ходили навѣть по ярмаркахъ и завзывали на нихъ нарôдъ, щобы цѣлыми масами ишовъ до Бѣлграду и жадавъ тамъ скликаня скупщины. Князь Александеръ згадавъ судьбу Обреновичѣвъ; ôнъ не поважився довести ажь до крайности и скликавъ скупщину на день св. Андрея 1858 р. Выборы выпали въ зовсѣмъ для правительства — чи скорше для князя — неприхильнôмъ дусѣ. Коли депутаты — *числомъ 500 — прійшли до* Бѣлграду, показалося, що сторонництво правительственне мало тôлько одного представителя. Поодинокй сенаторы, що бôльше-менше мали свои власнй захланнй цѣли, мали вправдѣ такожь своихъ прихильникôвъ, але тôлько два другй сторонництва, т. є. сторонництво Обреновичѣвъ и вѣрно-конституційне, могли тутъ входити въ рахубу. Въ передвступныхъ конференціяхъ прійшло мѣжь обома послѣдными сторонництвами до фузіи: устава и — Милошъ. Се дасться тымъ пояснити, що вѣрно-конституційне сторонництво знаючи, що Милошъ вже старый, рахувало на єго сына Михайла.

Надôйшовъ день св. Андрея. Князь запросивъ всѣхъ депутованыхъ до себе на обѣдъ, сй однакожь постановили на конференціи не пôйти до него. Вже въ сего мôгъ князь пôзнати, на що заносится. Бесѣда тронова була дуже смирненька и ишла дуже пôдъ ладъ. Боязкими словами признавалося правительство, що поробило богато ошибокъ и що дотеперѣшна система була недостаточна; оно сподѣвався однакожь, що скупщина поробитъ установы, котрй всяке дотеперѣшне зло направлятъ. Одинъ депутованый поставивъ внесенье, щобы пôсля звычаю пôднести князеви за єго тронову бесѣду адресу подяки; прійшло до голосованя и всѣма голосами противъ одного постановлено не зважати зовсѣмъ на тронову бесѣду и нѣчого князеви не ôтповѣдати. Сербскій конвентъ отже бувъ вже уконституовався.

10 грудня выбила послѣдна година. Забуданье, въ котрôмъ ôтбувалися вборы, стояло ледво сто крокôвъ ôтъ касарнѣ, а цѣле мѣсце, що лежало мѣжь обома будынками, було нынѣ переповнене. Артилерія, пѣхота, кôнниця, все войско переходило попри ôкна скупщины, бо войско ôтбувало нынѣ „случайно“ маневры. Скупщина мала однакожь досыть ôтваги и уважала дѣйстно цѣлый той рухъ войска за маневры та и розпочала свою роботу. Одинъ зъ бѣлградскихъ послôвъ, Михайло Барловацъ вступивъ на трибуну и почавъ смѣлымъ та грôмкимъ голосомъ ôтчитувати жалобу на князя. Ôнъ обвинявъ князя, що сей зневаживъ уставу, що байдуживъ собѣ скупщину, котра зъ давенъ-давна высказувала волю и бажаня народа, и що провинився противъ законôвъ, якй запоручаютъ безпеку майна и особы. По умотивованяхъ сеи жалобы пôднеслася скупщина и заклика однымъ голосомъ: „такъ, князь провинився противъ сего всего!“ — „Щожь намъ съ нимъ зробити?“ — спытався предсѣдатель скупщины. — „Най ôткажеся ôтъ престола“, ôтповѣли всѣ однымъ голосомъ. Ще того самого засѣданя выслано до князя депутацію, котра вручила ему слѣдуючу ухвалу: „Позаякъ сербскій нарôдъ ще 1842 року ôтдавъ менѣ зъ власнои волѣ власть и гôднôсть княжу, то на жаданье народа складаю теперъ тую власть и гôднôсть въ руки св. андрейскои скупщины. Рôвночасно молю Всевышнёго, щобы вселаскавѣйше сославъ моему народови щастье и свое благословенье“.

Депутація пôшла до конака и предложила князеви сю „ôтказну грамоту“. „Щожь менѣ теперь чинити?“ поспытавъ сей змѣшаный. „Ôказатись“ була коротка ôтповѣдь. „Такъ вы не хочете, щобы я дальше бувъ вашимъ княземъ?“ „Нѣ.“ „Добре, добре; але я вамъ те на передъ кажу, що Европа не буде спокôйно смотрѣти на ту вашу ворохобню. Будьте ласкавй та прійдѣтъ завтра и ôтберѣтъ соôѣ ôтказъ.“ „Нѣ, таки заразъ,“ ôтозвалась депутація, „скупщина зôбралась и чекае на те.“ Але князь таки уперся и лишивъ скупщину чекати до завтра. Досвѣта 11 грудня утѣкъ Александеръ Караджорджевичь тихцемъ до Туркôвъ въ крѣпость. На другій день войско зновъ „маневровало“; але бѣлградскй горожане и богато селянъ зъ окрестности станули узброенй передъ скупщиною и постановили боронити заступникôвъ народа. Предсѣдатель ôткрывъ засѣданье заявленьемъ, що князь Александеръ зломивъ свое слово чести, яке давъ депутаціи и не пôдписавъ ôтказу, а що гôрше, покрывъ ганьбою цѣлый народъ, бо втѣкъ до Туркôвъ. „Щожь намъ, братя, вчинити съ тымъ словоломнымъ?“ спытавъ ôнъ потомъ. „Скинути!“ Три разы повторивъ ôнъ те пытанье и три разы такъ само ему ôтповѣли.

„Прошу отже панôвъ письмоводителѣвъ записати до протоколу, що скупщина на нынѣшнôмъ засѣданю скинула князя Александра Караджорджевича зъ престола.“ На сй слова предсѣдателя пôднѣся радостный окликъ. — „Але

интелигенція рôвножь до кôнця богослуженя, правленого Преосв. Ступницкимъ, не опускала свого становиска. Перетискаючися черезъ товпы, можна було на кождôмъ кроцѣ чути восклики: „Ахъ, якежь то хороше, яке пышне богослуженье! Се не священики, а князѣ стоятъ при престолѣ. А спѣвъ мовь ангелôвъ въ небѣ!“

Думаю, що враженя, яке на зôбранôмъ народѣ зробило руске богослуженье, не можна легковажити. Се враженье позôстане для него на довго и выкличе у него симпатію для тыхъ, котрыхъ доси ôнъ мало знавъ, и коли знавъ, то тôлько зъ ложнои информаціи. Въ четверь дня 6 вересня бачивъ народъ мазурскій Русинôвъ своими очима, бувъ на ихъ богослуженю, радувався нимъ, и теперь бодай тѣ, що були сему богослуженю присутнѣ, скажутъ своимъ знакомымъ, що видѣли Русинôвъ и що не ненавидѣти, а радше подивляти ихъ належалобы.

По сѣмъ богослуженю бувъ обѣдъ у Кармелитôвъ, на котрый явилися крôмъ Преосв. Ступницкого такожь ôрменьскій архіерей, бувшій такожь на богослуженю, и епископъ краковскій Дунаевскій, котрый не мавъ часу на наше богослуженье потрудитися... Тоастъ Преосв. Ступницкого бувъ, — поминувши одну неотвѣтну може куртоазію, — взнеслый, повный гôдности и силы. Ось мысль сего тоасту, котрого речення, съ натискомъ голошенѣ, пôдчеркуемо:

„„Колись, тысячь лѣтъ тому назадъ, славлено Бога въ сѣмъ королѣвскôмъ городѣ языкомъ и обрядомъ славяньскимъ. Кирилъ бо и Методій, тѣ святѣ апостолы Славяньства, перейшли ôтъ всходу ажь до Моравіи и Чехъ, и всюды установили славяньску литургію. Понеже були Славянами, посуджено ихъ о шизму, однакъ нѣкчемно... Смутнѣ то були часы, що потôмъ настали, и не буду о нихъ споминати. Остатный разъ служивъ въ Краковѣ славиньску св. литургію Исидоръ, митрополитъ кіевскій, вертаючій въ Флорентійского собору. Ôтъ того часу въ славяньскôмъ Краковѣ не було служенои св. литургіи въ славяньскôмъ обрядѣ... Ажь доперва по 400 рокахъ запросили насъ оо. Кармелиты, щобы мы для ôтданя чести царицѣ польского города Кракова, котра есть и царицею Руси, пресвятôй Дѣвѣ Маріи, явилися тутъ, и въ особнôмъ дни, для нашого обряду призначенôмъ, въ нашôмъ славяньскôмъ обрядѣ голосили славу Бога.““

„„При сѣмъ — (тутъ слѣдує неотвѣтна може куртоазія) уважаю ôтповѣднымъ подякувати тутешному архіереви за любовь, съ якою ôнъ насъ въ столичнôмъ своѣмъ мѣстѣ стрѣтивъ, за тую щирôсть, съ якою ôнъ ôтносится до нашои св. церкви и до нашого обряду (о. Черлюнчакевичь: Nego!). Бо не лишь що призволивъ явитися намъ съ богослуженьемъ въ своѣй діецезіи, але и удѣливъ намъ на часъ торжества своеи юрисдикціи. (Не зовсѣмъ правдиво, бо богослуженье и юрисдикція ôтносилися лишь до костела на Пѣскахъ, а сей exemptus ab jurisdictione episcopali; се було отже сказане тôлько зъ куртоазіи, и то— sit venia verbo — неотвѣтнои.) Тую то любовь мы узнаемо и хочемо бути о нѣй пересвѣдченѣ на славу святои католицкои церкви.““

Звертаючися до провинціяла Кармелитôвъ, нарочно приѣхавшого въ Риму, сказавъ еп. Ступницкій по латиньски:

„„Твоя Свѣтлôсть есь свѣдкомъ и будучи близько св. Отця, скажи ему, що мы були и есьмо вѣрнѣ Его Святости и дорого цѣнячи нашь обрядъ, зôбрались мы тутъ ôтдати славу патронцѣ польского народа, котра есть и патронкою и царицею Руси. И ото, зôбранѣ на запрошенье Тобѣ пôдданого ордену ôтслужити богослуженье въ нашôмъ обрядѣ, пôдношу вразъ съ братомъ моимъ во Христѣ, епископомъ Юліополитаньскимъ Сильвестромъ, сю чашу на благо и поводженье закона Кармелитôвъ!““

Еп. Дунаевскій, користаючи зъ нагоды, яку дала ему куртоазія еп. Ступницкого, ôтозвався такъ:

„Мило менѣ навязати мою промову до слôвъ еп. Ступницкого, котрый есть пересвѣдченый о любови и поважаню, яке маю для рускаго обряду и рускои церкви. Я межи рускимъ людомъ выхованый и вже тому (?) шаную и люблю сей обрядъ. Може на се, якъ я обрядови сему прихильный, не треба доказôвъ; однакъ не можу замовчати, що я навѣть на викаріятѣ у св. Анны, хочь ся посада належитъ мому клирови, посадивъ священика обряду греческого (Холмчака, надъ котрымъ юрисдикцію собѣ приевоивъ — овва!). Такъ на кождôмъ кроцѣ стараюся я оказати поважанье и любовь для греческого обряду. Бо и чимже рôжнимося? Єдино языкомъ обряду, котрый и такъ славяньскій; а впрочѣмъ мы обывателѣ однои землѣ, дѣти одного народа (*шепôтъ межи збраными и кашлянье*). Тому за долю братного намъ клира греческого обряду вношу сей тоастъ, щобы мы жили въ згодѣ и любови.“

Якъ взнесла була промова еп. Ступницкого, такъ прикре враженье зробила мова еп. Дунаевского, и се враженье було причиною скорого повстаня ôтъ стола. Цѣле священьство чувствувало неотвѣтнôсть промовы еп. Дунаевского и було уражене въ патріотичныхъ чувствахъ. Однакъ выпадало ôтповѣсти, але и ôтповѣсти гôдно и кречно; и по довшôй нарадѣ межи спѣваками ураджено пôдôйти передъ апартаменты владычѣ и переспѣвати: „Щасть намъ Боже, щасть намъ щасть, розвивати рускій цвѣтъ“, натискаючи и повторяючи съ емфазою зворотъ: „Щобы свѣту показати, що мы есьмо Русинами!“ А другою пѣснею, спѣваною съ вырахованьемъ, яко ôтповѣдь на „єднôсть народову“, була пѣсня „Миръ вамъ ôратя“, котрои другу строфку переспѣвано три разы, змѣняючи ей такъ: „И рознесѣмъ пѣснь новую гень у Краковъ, **въ чужину!**“ Владыка перемыскій, зауважавши сильну интонацію сихъ пôдчеркненыхъ слôвъ, лишь усмѣхався значущо; еп. Дунаевскій слухавъ ей такожь, — съ якимъ чувствомъ, не знати.

Вертаючи до о. Черлюнчакевича и его „Nego“, дôзналися мы по усильнôмъ розпытуваню ось що: Шизматикомъ слыве о. Черлюнчакевичь въ Краковѣ ôтъ давна. Тажь розстарався ôнъ о те, що на рускôй церквѣ сіяє трираменный крестъ, та що вышукувавъ Русинôвъ въ Краковѣ такъ ревно, що еп. Дунаевскій мавь на него до Риму написати: „Dilatat ritum graecum licitis et illicitis modis.“ Вся злôсть еп. Дунаевского на о. Черлюнчакевича має походити зъ ôгси, що о. Черлюнчакевичь досыть недвозначно заварувався противъ того, щобы еп. Дунаевскій ôравъ его пôдъ свою юрисдикцію и що настававъ на удержуванье приписôвъ конкордіи въ обрядовыхъ ôтносинахъ. Се мало еп. Дунаевскому такъ докучити, що ôнъ всѣми силами старався о усуненье о. Черлюнчакевича. На знакъ даный зъ горы мусѣвъ о. Черлюнчакевичь резигнувати зъ посады професора догматики. Римъ, пôдъ котрого безпосередну юрисдикцію належитъ руска парохія въ Краковѣ, передавъ ей послѣдными часами — зъ причинъ намъ не звѣстныхъ, однакъ певно, що съ „любовію“ еп. Дунаевского въ певнôй звязи остаючихъ, — перемыскому епископови, и тому не мôгъ еп. Дунаевскій о. Черлюнчакевича суспендувати a sacris, бо не пôдъ его юрисдикцію ôнъ належитъ. Русины въ Краковѣ, ôтъ котрыхъ мы тѣ информаціи черпали, обавляются, що въ разѣ, если еп. Ступницкій не пріймеся за строге нагляданье своеи юрисдикціи надъ парохією рускою въ Краковѣ, — то готова ся парохія, вразъ съ маєткомъ до неи належачимъ, зовсѣмъ упасти. Упадокъ сей буде найпевнѣйшимъ тогды, сли парохію тую обсадятъ Холмчакомъ або Змартвыхвстанцемъ, — надъ чимъ дотычнѣ власти краковскѣ усердно маютъ працювати. Що до еп. Ступницкого, то на докôнченье сего справозданя не завадитъ подати ще два цѣкавѣ, его благородну личнôсть характеризуючѣ факты.

Пôдчасъ его пробуваня на торжествѣ коронаційнôмъ напирано на него, щобы оставъ на торжество Собеского. На се мавъ Преосв. Ступницкій ôтповѣсти: „На торжество коронаціи образа Пресв. Дѣвы приѣхавъ я яко епископъ славяньского обряду до славяньского городу. На торжество Собеского не треба епископа, а яко Русинъ поѣду на се торжество до Вѣдня помолитися спôльно съ зôбранымъ духовеньствомъ за благо тои монархіи, котрои столичный городъ для нашого добра зôставъ доси захованый.“

Коли п. бурмистръ Кракова представлявся еп. Ступницкому и запытавъ его, чи чувствувся въ Краковѣ задоволенымъ, мавъ епископъ отвѣтити: „Перемышль я люблю, се моя резиденція, але много въ нѣмъ нечестивости. Львôвъ, хочь столиця князѣвъ рускихъ, пожербы Русина живцемъ, еслибы мôгъ. Праса польска здеморализована сама сѣе въ цѣлôмъ краю крайну ненависть и деморализацію. Краків менѣ милый, мильшій надъ иншѣ мѣста. Тутъ радѣ чути и знати правду и благороднѣйше обходятся съ Русинами. Що мене особливо тѣшитъ, то те, що Краковъ, беручи загаломъ, лучше понимае справу руску, нѣжь Львôвъ. Правда, — додавъ владыка усмѣхаючись, — не зовсѣмъ, не зовсѣмъ. Але при добрôй воли може и се настане.“

Дотычно торжества Собеского дôзнались мы, що головный комитетъ постановивъ съ особливою „уважностею“ привитати — Русинôвъ. „Przez umyślnie w tym celu postanowionych krzykaczy będziemy ich witać od dworca kolejowego aż do miejsca ich rozmieszczenia i przeforsowano na ostatniem posiedzeniu, że przy bankiecie pierwszy toast będzie wzniesiony w cześć Rusinów. Bieda tylko w tém, że mało, zdaje się, ich będzie.“ И справдѣ, мало ихъ тамъ було! Не велика то впрочѣмъ слава бути на комедіи и бути витанымъ „przez umyślnych krzykaczy“ и почути „przeforsowany toast“.

Коли се пишемо, finita la comedia, — не знати, чи акторы ей дуже затираютъ долонѣ. Правдоподôбно нѣ. Помимо всякихъ заôѣгôвъ, даромъ жертвованого ѣдла и помѣщеня, ласкавыхъ слôвъ и обѣтниць — Русины проглянули вже на стôлько, що погорджаютъ ролею, якою хитро-мудро на торжествахъ Собеского хотѣлося ихъ надѣлити.

Не можу наконець поминути и куренды еп. Ступницкого, наказуючои торжественне обходженье 200-лѣтнои рôчницѣ освобожденя Вѣдня. Якъ всюды, такъ и тутъ проявляеся его гôдне пониманье справъ ôбжучихъ. Змушеный обстоятельствами препоручити о хôдъ сеи рôчницѣ, поручае ôнъ въ своѣй курендѣ ôтправити благодарственне богослуженье за освобожденье европейского христіяньства ôтъ потуги Туркôвъ, а при тôмъ зазначити непремѣнну преданнôсть рускаго народа до преемника побѣдоносного тогды начальника австрійского цѣсарского дому, цѣс. Францъ-Іосифа, ôтспѣваньемъ многолѣтствія для Его Велич. Цѣсаря, и цѣлого имна народного. Справдѣ достойно и лояльно, хочь „народовымъ“ аранжерамъ торжества се може и не до смаку. А чи могло бути инакше?

Соймъ краєвый.

Въ суботу д. 3 (15) с. м. ôткрыто першу сесію пятои періоды галицкого сойму. О 11 год. передъ полуднемъ були ôтправленѣ богослуженя въ польскôй катедрѣ и въ Успеньскôй церквѣ. На литургіи въ церквѣ, котру ôтслуживъ еп. Сильвестеръ Сембратовичь, були присутнѣ рускѣ послы. По богослуженю зôбрались всѣ послы въ соймовôй сали, котрои ложѣ и галеріи були вповнѣ занятѣ публичностею. По 12 год. намѣстникъ завѣдомивъ палату, що цѣсарь именувавъ маршалкомъ дра Ник. Зыбликевича, а заступникомъ еп. Сильв. Сембратовича и представивши обохъ палатѣ вôзвавъ ей, щобы приступила до верификаціи выбору дра Зыбликевича посломъ. Коли палата узнала черезъ аклямацію сей выбôръ важнымъ, намѣстникъ принявъ ôтъ маршалка привеченье и запросивъ его заняти маршалкôвске крѣсло. Маршалокъ покликавъ на провизоричныхъ секретарѣвъ наймолодшихъ вѣкомъ послôвъ: кн. Володисл. Сапѣгу, гр. Стан. Баденѣго, Жарского и Тита Сѣнгалевича, а потôмъ выголосивъ таку промову:

Высокій Сойме!

Закимъ приступимо до почину нашои роботы, най вôльно менѣ буде сердечно повитати Выс. Соймъ въ новôмъ его складѣ. Сегорôчнѣ выборы до Сойму доказуютъ о безъустаннôмъ и значнôмъ поступѣ краю на суспôльнôмъ поли. Неохота сѣльского люду до высшихъ верствъ суспôльности, вызывана и пôддержувана штучно майже цѣлый вѣкъ, якъ тяжка змора прилягала ще недавно нашь край; при сегорôчныхъ выборахъ щезли ей останки; неохота замѣнилася въ довѣріе, а нашь сѣльскій людъ горнеся и пôддаеся охотно пôдъ суспôльну іерархію, яко природну свою провôдницю. Тое суспôльне здоровье завдячуемо передовсѣмъ умности попереднѣшныхъ соймôвъ. Въ всѣхъ урядженяхъ и институціяхъ, якѣ ухвалювано, числилися попереднѣ соймы съ тою болестною раною; не розъятрувано ей, не сягано по идеалы чи то въ законодавствѣ, чи въ краевôй политицѣ, але придержуванося въ границяхъ тыхъ условій, котрѣ моглибы домашну сварню утихомирити и булибы въ силѣ розбудити довѣріе люду до его природныхъ провôдникôвъ. Якъ видко, и загалъ обывательства краю перенявся тымъ самымъ духомъ, бо зъ сѣльскихъ выборôвъ засѣдаютъ нынѣ въ соймѣ мужѣ, займаючѣ верхъ въ краю своимъ суспôльнымъ, церковнымъ або урядовымъ становищемъ, въ такôмъ числѣ, якъ може нѣколи передъ тымъ. Хороша то спадщина для теперѣшного сойму по его попередникахъ. Маємо въ нѣй пôдставу до сповненя програмы краю, котра що до остаточнои своеи цѣли не есть анѣ не може бути довольна, але есть намъ фактичнымъ положеньемъ краю, отже силою даныхъ обставинъ накинена; програмою тою есть вытворенье сильного и свѣдомого себе народного организму за помочею духового и матеріяльного розвою краю. (*Брава*). Задача то высока и велика, але такожь и трудна; сповнимо ей однакъ легко, коли за провôдника возьмемо нашу исторію. Она намъ покаже на своихъ листахъ, якъ н. пр. на тыхъ, котрыхъ роковины сеи недѣлѣ обходимо, якъ наша суспôльность здôбна до свѣтлыхъ и великихъ дѣлъ; додасть намъ отже ôтваги и довѣрія до нашихъ силъ, зъ другои стороны збереже насъ ôтъ народныхъ похибокъ, черезъ котрѣ мы упали. Вѣрю свильно, що Выс. Соймъ стане на высотѣ своеи задачѣ. Съ тою вѣрою ôткрываю его, якъ такожь и съ пересвѣдченьемъ, що найвилостивѣйше намъ панующій Монархъ не ôткаже намъ своеи найласкавѣйшои опѣки. Най жие!“ (*Палата повторила сей окликъ три разы.*)

Опôсля промовивъ намѣстникъ п. Залескій. Бесѣды его не подаемо тутъ въ цѣлости, бо она подôбна въ многихъ уступахъ до бесѣды маршалка, а въ другихъ зновъ ей доповняе. Що розпочавъ маршалокъ, то докôнчивъ намѣстникъ. По вступѣ и довшôмъ панегирику на гр. Потоцкого, каже намѣстникъ такъ: „Минувшій соймъ зôставивъ ему (т. е. теперѣшному соймови) цѣнну спадщину въ осягненыхъ вже результатахъ, але переказавъ ему такожь и много задачь, до розвязання котрыхъ треба поступати. Побôчь переказаныхъ собѣ праць и цѣлей одѣдичує однакъ сей Выс. Соймъ по попередныхъ репрезентаціяхъ краю такожь и найлѣпшій переказы обывательскои працѣ; а що они переховаются въ цѣлôй своѣй жизненнôй повнотѣ и станутся спасеннымъ чинникомъ въ дальшихъ змаганяхъ, — поруку того дае сей высокій збôръ, обôймаючій такъ велике число мужѣвъ незвычайнои мѣры, котрѣ або приходятъ служити краеви, або вже ôтъ самого почину конституційнои еры ему служили...“ Дальше каже намѣстникъ: „Нѣкто нынѣ не заперечитъ, що есть поступъ, а кто его не видитъ, то хиба не хоче его видѣти“. Найхарактеристичнѣйшими суть однакожь слова, котрѣ сказавъ намѣстникъ, говорячи о поступѣ въ рôжныхъ направленяхъ. Ось якъ ôнъ каже: „Всюды можемо записати потѣшаючѣ результаты — а пôдъ однымъ несомнѣнно найважнѣйшимъ взглядомъ; въ праци, що такъ скажу, додатного усуспôльненя (uspołecznienia) краю, поступъ такожь видный. Щобы поступъ въ тôмъ направленю не переставъ, буде постоянно и дуже дбати правительство, котре въ тôй мѣрѣ числитъ на Вашу, Панове, пôдпору.“

На порядокъ дневный прійшла верификація выборôвъ. Пос. Антоневичь внесъ, щобы соймъ для верификаціи выборôвъ выбравъ окрему комисію, бо внесено богато протестôвъ, — евентуально, щобы палата ôтложила верификацію до слѣдуючихъ засѣдань, а до того часу послы моглибы переглянути дотычнѣ акты выборчѣ, — На се внесенье замѣтивъ заразъ маршалокъ, що пôсля регулямина нарадъ палата муситъ на першôмъ засѣданю зверификувати выборы бодай половины послôвъ, щобы уконституовалася; а на порядку дневнôмъ першого засѣданя маютъ верификуватись выборы тôлько такихъ послôвъ, противъ котрыхъ выборови не внесено нѣякого протесту. — Палата не пристала на внесенье п. Антоневича, и перевела заразъ верификацію 74-охъ послôвъ, мѣжь тыми проф. Романчука и Ксен. Охримовича. Всѣ тѣ послы зложили обѣтъ на руки маршалка.

Наступило перше читанье предложень выдѣлу краевого. Проектъ уставы съ приписами о ôтношеняхъ слугъ и робôтникôвъ въ господарствѣ сельскôмъ ôтослано безъ дебаты до комисіи администраційнои, котра маe складатися зъ 15 членôвъ. — На внесенье п. Петруского ухвалено справозданье зъ чинностей выдѣлу краевого ôтослати до комисіи люстраційнои, котра маe складатися зъ 9 членôвъ. — На внесенье п. Петруского ухвалено проектъ новои уставы о конкуренціи церковнôй ôтослати до комисіи конкуренційнои зъ 9 членôвъ. Внесенье п. Рознера, щобы сей проектъ ôтослати до комисіи правничои, упало. — Справозданье дотычно умѣщеня бурсы для ученикôвъ семинаріи учительскои во Львовѣ ôтослано до комисіи буджетовои зъ 16 членôвъ, а внесенье о квинквеніяхъ и емеритурѣ инжинерôвъ и кондукторôвъ при дорогахъ краевыхъ до

у насъ теперь не ма головы“, казавъ предсѣдатель дальше, — и я думаю, що обовязкомъ скупщины выбрати народови другого князя. Вы знаете волю народа; когожь ôнъ бажае собѣ володѣльцемъ?“

„Милоша Обреновича!“ ôтозвались всѣ разомъ.

Така отже коротка исторія усуненя династіи Караджорджевичѣвъ зъ сербского престола, а осадженя на нѣмъ Обреновичѣвъ. Устава, яку завела св. андрѣевска скупщина 1859 р., якъ такожь и устава въ року 1869 признали Обреновичамъ право наслѣдства. По замордованю князя Михайла 1868 р. засудивъ сербскій судъ князя Александра Караджорджевича in absentia на доживотну вязницю. Така сама судьба стрѣтила и Петра Караджорджевича, теперѣшного претендента, коли передъ кôлькома роками ôткрыто заговоръ на житье теперѣшного короля Миляна.

Тутъ кôнчится наше оповѣданье; дальша исторія роввивався въ нашихъ очахъ и кождый може за нею слѣдити. *Т.*

комісіи адміністраційнои. До тоиж комісіи ôтослано такожь проектъ будовы пральнѣ при краевôмъ шпитали во Львовѣ. Справозданье о буджетѣ краєвôмъ на р. 1884, о замкненю рахункôвъ фондôвъ кр. за р. 1881 и о принятю поруки за 34.000 зр. державнои пожички для потерпѣвшихъ ôтослано до комисіи буджетовои, а справозданье о побôльшеню кредиту на меліораційне бюро при выдѣлѣ кр. до комисіи господарства краевого зъ 15 членôвъ. До комисіи правничои зъ 7 членôвъ ôтослано справозданя выдѣлу о змѣнѣ приналежности гдеякихъ мѣсцевостей до судôвъ и староствъ. — Ôттакъ ôтчитано ôтозву ц. к. намѣстництва съ замкненьемъ рахункôвъ и прелиминаремъ фондôвъ индемнизаційныхъ.

Наконець ôтчитано интерпеляцію п. Тад. Романовича и др. въ справѣ закрытя паралельокъ въ школахъ народныхъ въ цѣлôмъ краю и о усуненю дотычныхъ учителѣвъ въ кôлькохъ днях по правосильности розпорядженя кр. рады шкôльнои. „Зважывши, що черезъ се розпорядженье значна часть дѣтей позбавлена можности побирати науку и зважывши, що многи учителѣ и учительки такъ несподѣвано позбавленѝ средствъ до житя, зпытуютъ пôдписаний: чи се розпорядженье выйшло зъ колегіяльнои ухвалы рады шкôльнои, чи зъ ея бюра? Що споводувало сей крокъ? Якъ дасться оно погодити съ уставою школьною? Чи и що учинено, щобы на разѣ хочь трохи зарадити шкôдным наслѣдствамъ сего розпорядженя?“ — Маршалокъ заявивъ, що сю интерпеляцію передасть намѣстникови. На тôмъ закôнчилося перше засѣданье сойму.

Друге засѣданье дня 5 (17) Вересня.

На початку ôтчитано списъ петицій; важнѣйшѝ зъ нихъ: 38 выборцѣвъ зъ округа Турка-Борыня просятъ, щобы протестъ противъ выбору Владислава Лозиньского соймъ рѣшивъ въ користь выборцѣвъ. — Товариство педагогичне во Львовѣ о получшенье положеня суплентôвъ въ школахъ середныхъ.

На внесенье п. Черкавского ухвалено выбрати окрему комисію едукаційну зъ 12 членôвъ.

Опôля маршалокъ удѣливши тремъ послам часову ôтпустку, завѣдомивъ палату, що по щасливыхъ народинахъ архикняжнои переславъ въ имени своемъ, сойму и выдѣлу краевого благожеланье и просивъ о принятье депутаціи въ назначенôмъ дни черезъ цѣсарскій двôръ. Цѣсарь подякувавъ черезъ намѣстника за благожеланье и поручивъ завѣдомити маршалка, що не хоче наражати депутаціи на подорожный трудъ до Вѣдня, а я не маѣ часу теперь задля войсковыхъ маневрôвъ и иншихъ важныхъ дѣлъ приняти депутацію. — Пос. Грохольскій пôднѣсъ нечувану деликатнôсть монархи и внѣсъ, щобы маршалокъ телеграфично переславъ цѣсаревичѣвскôй парѣ благожеланье сойму. Палата ухвалила се одноголосно.

Ôттакъ зъ порядку дневного приступлено до выборôвъ секретарѣвъ, квесторôвъ и ревидентôвъ.

Секретарями выбранѝ на 96 голосуючихъ: Титъ Сѣнгалевичъ (95 гол.), Володиславъ Сапега (96), Станиславъ Баденѣ (95) и Янъ Стадницкій (89).

Квесторами выбранѝ: Емиль Торосевичъ, Корытовскій, Кашевко и Голеевскій.

Ревидентами выбранѝ: Ник. Воляньскій, Ко. Бухвальдъ, Гольдманъ, Дръ Верницкій, Дръ Антоневичъ, о. Титъ Ковальскій, сов. Бережницкій, Завадскій, Болесл. Розвадовскій, Жарскій, Меруновичъ и Блажовскій.

Опôля слѣдувала дальша верификація выборôвъ 43 послôвъ. Мѣжь иншими верификовано выборъ п. Петра Лѣниньского, о. Стефана Качалы и сов. Бережницкого.

При верификаціи выбору гр. Станислава Стадницкого въ округѣ Мостиска-Судова Вишня забравъ голосъ дръ Антоневичъ и въ загальныхъ выводахъ вказавъ на противозаконнѝ агитаціи самыхъ автономичныхъ и правительственныхъ властей и на вопіючи надужитя жандармеріи. Слабою стороною промовы дра Антоневича було, що не подавъ анѣ одного факту, а предсѣ въ выбору въ Мостискахъ загально звѣстнѝ многѝ факты, якъ прим. арештованье многихъ селянъ-выборцѣвъ за мниме піяньство и пр. Зъ тои слабои стороны промовы дра Антоневича скориставъ пос. Голеевскій и вôзвавъ бесѣдника, щобы подавъ факты. Дръ Антоневичъ ôтповѣвъ гр. Голеевскому, що „подасть ему факты въ чотыри очи“. Коли дръ Антоневичъ такъ нерѣшучо ôтповѣвъ, то не дивниця, що референтъ п. Петрускій мôгъ вже чутися безпечнымъ и просто заперечити правдивôсть всѣхъ его загально высказаныхъ закидôвъ...

При верификаціи выбору дра Верницкого въ Жидачевѣ забравъ голосъ проф. Романчукъ и въ пôвгодинноô вычерпуючоô промовѣ, краснорѣчиво и поважно выголошеноô, спротивився верификаціи жидачѣвского посла. Фактами надъужить и пресіи правительственныхъ урядникôвъ при правыборахъ и выборахъ, доказами на перекупства выборцѣвъ и тяжко обжалôвуючими выводами зъ фактôвъ — проф. Романчукъ сыпавъ мовь пѣскомъ въ очи польскôй бôльшости соймовôй, а наконець поставивъ внесенье, щобы поручити властямъ розслѣдити надъужитя и незаконности при выборѣ дра Верницкого, а съ верификаціею тымъ часомъ вздержатися. (Промову п. Романчука подамо пôзнѣйше пôсля стенографичныхъ записокъ.) Внесенье п. Романчука поперло тôлько 10 послôвъ, отже упало, бо потрѣбно 15. За внесеньемъ тымъ голосували: 6 рускихъ послôвъ (3 выбраныхъ и еп. Ступницкого не було во Львовѣ), Феликсъ Билиньскій, о. Титъ Ковальскій, надъинсп. желѣзницѣ Вербицкій и дѣдичъ Тышковскій. Еп. Сильвестеръ Сембратовичъ ставъ по сторонѣ польскои бôльшости и не голосувавъ съ рускими послами!!!

На верификаціи выборôвъ скôнчилося друге засѣданье. Сегодня ôтбуваѣся засѣданье трете.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ министерствѣ торговлѣ*) ôтбулася дня 15 л. с. м. межи заступниками тыхъ министерствъ, котрымъ препоручено переведенье промысловои новелѣ, конференція. Кромѣ министерства торговлѣ интересованѝ въ переведеню нового закона промыслового такожь министры справъ внутрѣшныхъ, справедливости и просвѣты. Цѣлею конференціи було вырôвнанье рôжниць въ поглядахъ що до постановъ выконуючихъ. Министерство справедливости интересоване новелею промысловою о тôлько, що въ справахъ спôрныхъ выплываючихъ зъ ôтношень межи промысловцями а ихъ помôчниками заводитъ новеля мировѝ суды, а означенье поступованя передъ тыми судами и ихъ ôтношеня до судôвъ звычайныхъ належатъ до министра юстиціи. Министерство просвѣты, пôдъ котрого зарядомъ знаходятся всѣ школы промысловѝ, мало высказатися, пôдъ якими условіями можутъ тѝ школы выдавати свѣдоцтва, заступаючѝ доказъ здôбности. Межи поодинокими министерствами не заходили впрочемъ великѝ рôжницѣ въ поглядахъ и для того всѣ приписы, потрѣбнѝ въ цѣли введеня въ житье новелѣ промысловои будутъ выданѝ ще передъ терминомъ, ôтъ котрого она маѣ обовязувати, с. е. передъ 29 л. вересня.

(*Спôльнѝ конференціи министеріяльнѝ*) въ цѣли уложеня проектôвъ для делегацій маютъ зачатись пôсля информацій вѣденьскихъ газетъ 22 л. вересня с. р. Спôльный министеръ скарбу гр. Каляй, котрый, якъ звѣстно, выѣхавъ до Боснія, маѣ вернутися до Вѣдня вже 21 л. вересня.

(*Король сербскій Милянъ*) именованый черезъ цѣсаря по поводу свого послѣдного побыту въ Вѣдни, властителемъ 97 полку инфантеріи. Рôвночасно мавъ кн. болгарскій Александеръ получити декретъ номинаційный на властителя 6 полку драгонôвъ, котрого властителемъ бувъ дотеперь его отець кн. Александеръ зъ Гесіи. Кромѣ звычайнои куртоазіи добачаютъ въ сихъ номинаціяхъ актъ политичного значеня.

(*Угорско-румуньска гранична комисія*) рѣшила пôсля информацій „Pester Lloyd-a“ внести до угорского правительства представленье, щобы на разѣ залишити зъ причины непогоды всякѝ працѣ регуляційнѝ. Рѣшенье комисіи привитали Мадяры дуже неприхильно, бо вже имъ надоѣла провизорія. Кореспондентъ „P. Ll.“ складаѣ цѣлу вину за тое на делегатôвъ румуньскихъ, що зъумѣли бôльшостею голосôвъ, котру мали въ комисіи, переформувати ухвалу на ôтроченье роботы.

(*Проектъ реформы угорскои палаты панôвъ*) зôставъ вже, якъ довѣдуеся „Nemzet“, предложеный цѣсареви до затвердженя. Предложенье основуеся на комбинаціи двохъ принципôвъ, с. е. номинаціи и правъ родовыхъ, котрѝ зависятъ ôтъ певного оцѣну маєткового (census). Проектъ буде внесеный заразъ на початку сесіи и прійде пôдъ обрады парляменту безпосередно по буджетѣ.

(*Довершенье будовы нового вѣденьского ратуша*) ôтбулося майже рôвночасно съ обходомъ освобожденя Вѣдня ôтъ Туркôвъ. Незвычайна участь публики и присутнôсть цѣсаря якъ и всѣхъ архикнязѣвъ додавали святочному обходови ще бôльшого значеня. Вже ôтъ рана громадилася коло ратуша публика, а величезнѝ фляги, повѣваючѝ зъ ратушевого будынку, звѣщали свято дня. О 12 годинѣ приѣхавъ на площадь ратушеву цѣсарь, котрого въ сали святочно пристроеноô повитавъ бурмистръ ôтповѣдною промовою. Ôтповѣдаючи на промову бурмистра згадавъ цѣсарь про нещастье, яке навѣстило Вѣдень передъ 200 роками и про побѣду, ôтнесену надъ непріятелемъ, котра ще бôльше пôдноситъ значенье обходу. Цѣсарь пріймаѣ поновленѝ увѣреня любви и преданности жителѣвъ Вѣдня до свого дому и заохочуѣ вѣденьскихъ обывателѣвъ, щобы мѣсто дальше вели по дорозѣ розвитя на славу цѣлои Австріи. Пôсля того приступивъ цѣсарь на запрошенье бурмистра до церемоніи положеня послѣдного каменя и пôдписавши пропамятну грамоту ударивъ три разы молоткомъ о камѣнь, закрываючій будову, а за нимъ повторили се такожь и архикнязѣ. Зъ слôвъ цѣсаря, выголошеныхъ при тôй случайности, стараются опозиційнѝ нѣмецко-либеральнѝ газеты вывести заключенье, будьтобы цѣсарь ободрявъ опозицію, щобы вытревала на тôй дорозѣ, на якôй теперь знаходится и хочутъ въ словахъ сихъ видѣти заповѣдь змѣны политики. Коли однакожь зважится се, що слова тѝ сказанѝ були до обывателѣвъ вѣденьскихъ загаломъ, а не до теперѣшнои правительству неприхильнои рады мѣйскои, то легко зрозумѣти, що слова цѣсаря не мали того змыслу, якій хочутъ имъ нѣмецкѝ централисты приписати.

(*Амбасадоръ французкій въ Вѣдни*) гр. Фушѐ де Карель маѣ вже завтра або позавтра вручити цѣсареви грамоты увѣрительнѝ ôтъ свого правительства. Вѣденьска праса витаѣ нового посла французского дуже симпатично и видитъ въ фактѣ его номинаціи поруку удержаня добрыхъ ôтношень дипломатичныхъ межи Австріею и Францією. Супротивъ номинаціи Фушѐ де Карель амбасадоромъ въ Вѣдни розвѣваются всякѝ пôдозрѣня що до напруженя ôтношень межи обома державами, котрѝ могла выкликати визита зложена цѣсаремъ гр. Парижа. Новый амбасадоръ есть зъ переконаня щирымъ республиканцемъ и такимъ заявився ôнъ яко урядникъ и сенаторъ республики. Хочь належитъ ôнъ до аристократіи французкои, то его дотеперѣшне поведенье ôтсуваѣ пôдозрѣнье, будьтобы ôнъ тôлько на внѣ манифестувався яко республиканець, а въ душѣ крывъ прихильнôсть для монархіи. Яко дипломатъ маѣ бути Фушѐ де Карель дуже симпатичною личностею и належитъ до ряду тыхъ людій, що не люблятъ вести покутнои политики. Супротивъ Австріи выступаѣ ôнъ льояльно и цѣлею своеи мисіи уважаѣ удержанье добрыхъ межинародныхъ ôтношень.

(*Нѣмецкій амбасадоръ въ Парижи*) кн. Гогенлоге маѣ приѣхати до Вѣдня, а зъ сего выводятъ гдеякѝ газеты, що кн. Гогенлоге маѣ собѣ поручену надзвычайну мисію дипломатичну. Добре звычайно въ такихъ справахъ поинформованый вѣденьскій „Fremdenblatt“ заручаѣ, що приѣздъ кн. Гогенлоге маѣ характеръ зовсѣмъ приватный и що о мисіи его не може бути на разѣ и мовы.

(*Положенье въ Хорватіи*) прибираѣ съ кождымъ днемъ серіознѣйшій видъ, а огонь революційного руху, на разѣ придущеный войсковою силою въ Загребѣ, выбухаѣ въ рôжныхъ мѣсцяхъ на провинціи и обнявъ вже навѣть прилучене до Хорватіи Пограничє. Послѣдна почта приноситъ зъ ôттамъ вѣсти о нападахъ и насилію на всѣ власти. Въ Кральевичанѣ прійшло межи войскомъ а инсургентами до битки, въ котрôй полягло 23 людей, а много есть раненыхъ. Характеристикою руху въ Пограничу есть се, що Пограничане не хочутъ узнавати надъ собою анѣ власти угорскои анѣ хорватскои и бажалибъ пôдлягати безпосередно цѣсареви, якъ се було давнѣйше. Урядовѝ вывѣски, що були причиною повстаня въ Хорватіи, граютъ и тутъ важну ролю; где ихъ лишь инсургенты подôстануть, перевертаютъ на другій бôкъ, такъ що замѣсть хорватско-угорскихъ ознакъ выходятъ давнѣйшій цѣсарскій орлы. Рôвночасно ширится повстанье и въ властивôй Хорватіи и стаѣ що разъ интензивнѣйше. Въ дистриктѣ межи Уною и Савою прибрало оно такій грôзній розмѣры, що войско, яке тамъ дисльоковано, не выстарчаѣ и правительство приневолене майже що дня новѝ силы военнѝ посылати. Сей найбôльше рухомъ инсурекційнымъ загроженый дистриктъ лежитъ до того на граници боснійскôй, а въ виду есть ситуація о тôлько небезпечнѣйша, що повстанье може дуже легко перенестися до Босніи. — „Agramer Ztg.“ винитъ въ тôмъ, що повстанье такъ розширилося, сторонництво Старчевича. „Pozor“ жадаѣ ревизіи хорватско-угорскои угоды и пôдноситъ справу усуненя зъ урядôвъ въ Хорватіи угорскихъ урядникôвъ, котрѝ ôтбираютъ хлѣбъ Хорватамъ. Конференціи, аранжованѝ угорскимъ правительствомъ, не ôтнесли поки що жадного результату, бо хочь репрезентанты партіи національнои ôтступили ôтъ гадки колективнои акціи передъ зôбраньемъ ся угорского сойму, то въ принципѣ стоятъ и Хорваты и правительство на давнѣйшôмъ становищи. Сторонництво національне жадаѣ именно усуненя мадярскихъ вывѣсокъ, а правительство уважаѣ лишь угорскій соймъ компетентнымъ рѣшати въ тôй справѣ. Щобы позыскати для себе Хорватôвъ, запросивъ онога королѣвскій комисарь, ген. Рамбергъ, президента хорватского сойму Кристича и другихъ выбитнѣйшихъ мужѣвъ и информувався о ôтношеняхъ загребского театру, нараджуючись о способахъ покрытя недобору.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Journal de St. Petersbourg“ витаѣ съ великою радостію статю „Nordd. Allg. Ztg.“ о болгарскимъ питаню, котра пояснюе ворогамъ Россіи, що они на дармо пôдозрѣваютъ льояльнôсть россійскои политики на всходѣ. Россія поставила Болгарію великими жертвами и хоче, щобы она устоялась, бо она маѣ въ тôмъ свôй интересъ. Наколи задача болгарского князя не удастся, то такъ Болгарія, якъ мирови на всходѣ грозитъ велике небезпеченьство. Статутъ Тирнавскій мавъ заладити задачу уставы, але собранье его поносовало, бо оно наслѣдувало уставы европейскѝ. Мисія Іонина маѣ на цѣли компромисъ, котрый найлѣпше выйшовбы ôтъ собраня, наколибы оно выдало новый статутъ, котрыйбы залагодивъ увязь мѣжь княземъ а народомъ до чого теперь найспособнѣйша пора. — Въ Петербурзѣ о нѣчôмъ бôльше теперь не говорятъ, якъ лишь о продажи „Голоса“ Зъ того що о сѣмъ журналѣ говорятъ, выходитъ, що „Голосъ“ пôдъ редакцією Ціона не буде нѣчимъ иншимъ, якъ лишъ филією „Московскихъ Вѣдом.“ Спôвробôтникомъ при нѣмъ буде крôмъ давнѣйшихъ, кôлькохъ харкôвскихъ и кіевскихъ професорôвъ университета, ще и проф. Любимовъ „alter ego“ Каткова и дотеперѣшный членъ совѣта въ министерствѣ просвѣты. Кажутъ, що Ціонъ бувъ вже въ Москвѣ и додаютъ кепкуючи, що ôнъ пріѣздивъ до Каткова по благословенье. — Сими днями ôтбулося въ Петербурзѣ засѣданье мѣщаньского товариства, на котрôмъ поставлено внесенье, щобы выслати ôтъ товариства депутацію на похороны Тургенева. На тое ôтозвався одинъ голосный, именемъ Кульковъ и сказавъ, що не належитъ высилати депутаціи, бо Тургеневъ не належавъ до мѣщаньского товариства и его тамъ нѣкто не знае. „Новости“ отже зôставляютъ сего невѣжу-мѣщанина съ Катковомъ, котрый такожь упорно мовчитъ о смерти Тургенева и называютъ сй два проявы „созвучіемъ душъ“, котре ще тымъ дивнѣйшимъ выдаѣся, що Катковъ европейского образованя, журналистъ уважаючій себе найбôльшимъ чоловѣкомъ, мовчитъ не мовбы нѣчого сумного не сталося, немовбы Россія не понесла жаднои утраты. — Газета „Новости“ получила перше предостереженье за фейлетонъ, въ котрôмъ безпощадно розбираѣ неôтповѣдне поступованье правительства въ дѣлахъ школьныхъ.

Нѣмеччина. Шлецеръ, котрого кн. Бисмаркъ пріймавъ на конференціи, есть вже въ Римѣ и якъ доносятъ, ôтвѣдавъ вже кардинала Якобинього. — О такъ званôй „Anzeigerpflicht“ такъ пише „Journal de Rome“: „Пруске правительство знае дуже добре, що курія въ тôй справѣ ôтступити не може. Такъ великои уступки за маленьку пруского правительства, не можна робити. Правительство пруске повинно переконатися, що всякій пострахъ и гроженье тôлько для его интересôвъ може бути шкôдливымъ. Князь Бисмаркъ одержавъ ôтъ короля Миляна великій крестъ бѣлого орла. Сю ôтзнаку привѣзъ канцлерови прибочный адъютантъ сербского короля ген. Картагію, котрый при сѣй способности конферувавъ съ канцлеромъ майже двѣ годины.

Болгарія. 2 с. м. перепроваджувано въ Софіи доповняючѝ выборы до собраня съ цѣлою силою офиціяльного апарату. Много людей зъ помѣжь консервативного сторонництва арештовано. Якихъ средствъ уживано, можна изъ слѣдуючого пôзнати. Префектъ софійского околу, котрому закономъ приказано пильнувати выборôвъ, бувъ россійскимъ генераломъ дуже не на руку; треба отже було его позбутися. Ген. Соболевъ выславъ его для того день передъ выборами на комисію до Етрополи. Але позаякъ молодшого префекта не мôгъ також выслати на комисію, то усунувъ его по просту министерскимъ декретомъ мимо недавного заказу князя. Префектъ ôтъѣзджаючи лишивъ бувъ на своимъ мѣсци секретаря, котрый яко заступникъ префекта, повиненъ бувъ выборôвъ пильнувати. Але ген. Соболевъ и сему не вѣривъ и розказавъ ему пôдчасъ выборôвъ остатись дома. Такъ сталося, що при выборахъ не було нѣ жаднои высшои власти; тымъ часомъ стояло при дверехъ 10 жандармôвъ, котрѝ скорше пускали невыборцѣвъ, якъ выборцѣвъ. Въ сали выборчôй роздано картки и выбрано въ той способѣ офиціяльныхъ кандидатôвъ Занкова, Балабанова, Поменова, Стоянова, Сукнарова и подôбныхъ другихъ.

Чорногора. Донерва теперь довѣдуемося, що коли князь чорногорскій бувъ въ Константинополи, представлялися ему Дальматинцѣ, правдоподôбно Бокезы, що, розумѣеся, не мило вразило австрійске посольство въ Константинополѣ. Князь чорногорскій понявъ однакожь важне политичне положенье и выголосивъ бесѣду, въ котрôй доказувавъ, що ôнъ пріѣхавъ до Константинополя тôлько за вѣдомостею державъ, именножь австрійско-угорскои монархіи, що Чорногора завдячуе Австріи дуже много. Чорногора, сказавъ князь, дуже поважае и шануе Дальматинцѣвъ, котрѝ въ послѣдноô вôйнѣ несли за Славянъ вольнôсть и житье въ жертву и що ôнъ, коли поверне до Цетинѣ, удекоруе ихъ, скоро лишь дôстане на те призволъ зъ Вѣдня.

НОВИНКИ.

— **На дохôдъ фонду стипендійного имени пок. Володимира Барвѣньского** уряджене буде дня 27 л. с. м. заходомъ тернопôльскихъ Русинôвъ въ рускôмъ народнôмъ театрѣ пôдъ зарядомъ Биберовича и Грыневецкого представленье. Ôтограна будутъ одноактова комедія „Ôнъ не заздрôстный“ и 3-актова оперетка „Чорноморцѣ“. Комитетъ взываѣ всѣхъ мѣсцевыхъ и окрестныхъ Русинôвъ, щобы не залишили при тôй случайности численнымъ зôбраньемъ въ театрѣ ôтдати честь памяти великого покôйника и причинитися до побôльшеня стипендійного фонду его имени. За комитетъ: Дръ Лучаковскій, Л. Шеховичъ, И. Левицкій, дръ Зарицкій.

— **Депутація товариства „Народна Торговля“** була вчера у Преосв. владыки Сельвестра Сембратовича и просила его поперти тое благонамѣрене предпріемство. Владыка принявъ делегатôвъ (Впр. о. Дуткевича, архитекта Нагôрного и Дра Павенцкого) дуже сердечно и обѣцявъ препоручити якъ найгорячѣйше ою справу рускому духовеньству.

— **Кандидаты** стану духовного одержали зъ рукъ епископа Сильвестра въ недѣлю перве священье, а нынѣ друге священье (діяконатъ).

— **На збôръ загальный товариства им. Качковского** въ Дрогобычи выѣхали зô Львова пп. Василь Нагôрный и Ксенофонтъ Охрымовичъ, посолъ на соймъ краєвый.

— **Рада шкôльна краєва** препоручила академичноô гимназіи книжку „Вправы латиньского язика для клясъ низшихъ Фердинанда Шульца“, оброблену проф. дромъ Омеляномъ Огоновскимъ.

— **Романъ Децыкевичъ**, совѣтникъ намѣстництва, получивъ ордеръ желѣзноі короны III-ои клясы.

— **Реколекціи въ св. Юрѣ** державъ сего року зновъ езуитъ патеръ Ридль.

— **Генеральна инспекція австрійскихъ желѣзниць въ** Вѣдни працюе надъ детайличнымъ выкôнченьемъ проекту желѣзничои линіи Стрый-Сколе-Мукачôвъ и маѣ надѣю розпочати съ весною будову тои линіи. Такъ само поступаѣ и угорска инспекція, щобы рôвночасно могла розпочати будову тои желѣзницѣ по сторонѣ угорскôй.

— **Заслуга польскихъ часописей.** Гомеричнымъ смѣхомъ бухнувбы редакторъ „Gazety Krakowskiej“, якбы его запытавъ тихцемъ редакторъ Wieńca i Pszczółki: powiedz prawdę, czy ty chłopiec, czy dziewczyna? Однакъ еслибы кс. Стояловскій, на ôтповѣдь стверджуючу полъ мужескій редактора Gazety Krakowskiej, кинувсь ему судорожно на шію и почавъ его цѣлувати, заливаючись радôст-

ными слезами — ôнъ бы конечно погадавъ собѣ, що славный куликôвскій пралатъ збожеволѣвъ до крихты по своѣмъ ювилейнôмъ тріюмфѣ... Така сама гадка приходила въ голову и нашимъ рускимъ алюмнамъ, що ѣздили въ Краковъ до асисты своѣмъ владикамъ. На кождôмъ кроцѣ пытано ихъ тамъ, чи они католики и киданось имъ радôстно на шію, почувши потверджуючій отвѣтъ. То сутъ наслѣдки систематичного баламученя польскои публичности ихъ власною польскою прасою. Мимо то найшли въ Краковѣ наши алюмны такожь людей иншого крою, съ котрыми завязали пріязнь. Були то алюмны латиньскѣ въ Краковѣ, по бôльшôй части сыны Góral-ôвъ зъ Татръ. Русины не могутъ собѣ нахвалити щире, братерске и простодушне принятье, якого дôзнали ôтъ своихъ латиньскихъ кольегôвъ. Они оповѣдали нашимъ про доброту польского народа и про его незавидну долю; довѣдувались съ подивомъ о порядкахъ, що ихъ рускій патріотичный клиръ на Руси позаводити силуесь и слухали съ сердечнымъ жалѣмъ о перепонахъ и напастяхъ, якимъ ôнъ за для того такъ часто пôдпадае. Говорилося также и о народныхъ справахъ, а вырозумѣлôсть и толеранція, яку краковскѣ алюмны заявляли для рускои справы, зъеднала имъ дружбу нашихъ спѣвакôвъ.... Добрѣ то будутъ священики, прикладнѣ и ревнѣ зâступники свого народа и мы сердечно гратулуемъ краковскôй земли до такъ многонадѣйного цвѣту зъ татраньскихъ верховинъ.

— **„Kehrt euch!“ закомендерувавъ Бисмаркъ** — и вся нѣмецка праса, котра вже було забиралась безъ пардону до анексіи Варшавы — зробила послушно: „Kehrt euch“ и почала мѣжь собою сварити сь о те, кто то бувъ тымъ першимъ дурнемъ, що комендерувавъ: „Front! schlagt-an-hoch!“ Видно, що щось якось не повелось. У насъ вже було такъ, що гр. Таффе, а навѣть и самъ п. Земялковскій забиралися до помиреня Русинôвъ съ Поляками, скоро побачили, що п. Потоцкій звѣтривъ порохъ. Вже були показались и першѣ вѣстуны вôйны. Хинина пôдскочила дуже въ цѣнѣ, фурвезôвъ почали мобилизувати и другій полкъ артилеріи назначено до Галичины. Панъ Pal·go·w·łeb maczugą зажадавъ ôтъ Полякôвъ, щобы они сейчасъ зробилися Русинами, по всѣхъ кутахъ рускои землѣ взывали Поляки „Kochajmy się!“, аристократія почала вже роздумувати надъ значеньемъ слôвъ Гамлета: „бути, чи не бути?“ и заглядала крадькома въ свои метрики, щобы на кождый случай довѣдатись, чіи они властиво дѣти? — словомъ все такъ пахло вôйною, що ажь млôстно чинилося нашимъ покровителямъ въ Добромили... Та щожь? Чортъ якійсь попутавъ и все пôшло въ воду. Гр. Таффе не тямитъ вже нѣчого, пророкъ раштовецкій не выѣхавъ до Львова рекрутувати Русинôвъ зъ Полякôвъ; хинина упала въ цѣнѣ, фурвезôвъ розпущено домôвъ, а маршалокъ не сказавъ, ôтворяючи соймъ — противъ традиціи — анѣ одного слова по руски. Ôнъ пригадавъ собѣ историчнѣ слова кн. Горчакова, котрыми доносивъ державамъ о придушеню повстаня зъ р. 1831 въ Польщи: „L' ordre regne a Varsovie“ и ôткрывъ соймъ словами вдоволеня зъ блискучого результату послѣдныхъ выборôвъ и заявивъ такожь: „L' ordre regne en Galicie“. Ситуація отже зо всѣмъ змѣнилася и Русины не потребуютъ боятись анѣ вôйны анѣ переведеня рôвноуправненя рускои народности съ польскою въ Галичинѣ.

— **Крамниця цвѣтôвъ и насѣня Стахевича** на площи Маріяцкôй во Львовѣ згорѣла въ суботу вечеромъ о 8 годинѣ. Огонь повставъ ôтъ газового поломѣня, ôтъ котрого занялися штучнѣ цвѣты. Пожарна сторожа опôзнилася. Цѣла крамниця выгорѣла. Шкоды на 3.000 зр.

— **Зъ соймовои галеріи,**

— 1. (По польски): Гляди, анѣ одного хлопа!

— 2. (По польски): А но що хлопа въ соймѣ?

— 3. (По руски): Буде зъ него, що платитъ податки.

— **Янъ Матейко** подарувавъ ватиканьскому музеви свôй великій образъ, представляючій короля Собеского въ здобутôмъ таборѣ турецкôмъ пôдъ Вѣднемъ, якъ посылае гонця съ вѣстею побѣды и съ дарами до папы римского.

— **Сполученье Днѣстра и Сяну каналомъ.** Французкій инжинеръ Феликсъ Льоранъ, котрый на пôдставѣ удѣленои ему австр. министерствомъ концесіи на вступнѣ роботы злученя Сяну съ Днѣстромъ занимався довшій часъ выготовленьемъ основного проекту будовы такого каналу, выпрацёвавъ въ тôй цѣли потрѣбнѣ пляны и мае внести петицію до сойму, щобы сей поперъ его проектъ въ министерствѣ. П. Ф. Льоранъ жадае для себе ôтъ державы гваранціи на условленый дохôдъ зъ капиталу, котрый буде коштувати се предпріемство.

Зорка, дочка чорногорского князя, а жена князя Петра Караджорджевича, отримала ôтъ султана брилянтъ вартости 120.000 зр. Ходитъ вѣсть, що и другій Караджорджевичъ, Юрій, женится въ Чорногорѣ съ Ольгою, дочкою бл. п. князя Данила.

— **Телеграма зъ Копенгаги** доноситъ, що тамъ пріѣхавъ 16 с. м. англійскій премієръ-министеръ Глядстонъ. Пріѣздъ Глядстона до Копенгаги тымъ звернувъ на себе особливу увагу, що тамъ гоститъ теперь царь Александеръ III....

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** зложили: Братство церковне Лубянки низшои 2 зр. 15 кр., Соболевскій учен. VII кл. 1 зр. На весѣлю кандидата стану духовного п. Шенаровича съ панною Брайтмайеръ изъ складки: 23 зр. 13 кр., Спожарскій 1 зр. — Спасибôгъ добродѣямъ *В. И.*

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Аепархіи Львôвскои.

Презенту на Ракôвъ, дек. перегиньского получивъ: о. Петро Войнаровскій.

Введеный въ сотрудництво въ Сушнѣ о. Стефанъ Лесюкъ.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію запрезентованыхъ оо.: 1) Кароля Перепелиньского на Борки великій; 2) Володимира Барановского на пар. Мужилôвъ; 3) Михаила Борысикевича на пар. Зарваницю.

Каноничну институцію получили: Іосифъ Домбчевскій на Ясенôвъ горѣшный, дек. коссôвского и Юліянъ Проскурницкій на пар. Устье надъ Прутомъ.

Позволенье до испыту приступити получили: Іосифъ Кустыновичъ зъ Угрынковець, Іосифъ Балько зъ Улашковець, Стефанъ Чолганъ зъ Чернятина.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Антигона.** Драматична дѣя Софокла. Зъ греческого на южно руску мову переклавъ *Петро Ньщиньскій.*“ Пôдъ такимъ заголовкомъ тôлько що выйшла зъ печати въ Одессѣ нова книжка и продаеся въ книжнôмъ магазинѣ Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ (Крещатикъ, домъ дворяньского собранія).

Послѣдна вѣдомôсть.

На нынѣшнôмъ засѣданю сойму при верификаціи выбору старосты Горецкого въ Станиславовѣ по горячихъ промовахъ послôвъ: Антоневича. Сѣчиньского и Лѣниньского ухвалено бôльшостею голосôвъ ôтложити верификацію ажь до укôнченя повновного слѣдства.

(Надôслане.)

Въ справѣ „Правдъ“.

Вѣдома рѣчь, кôлько то трудностей муситъ кожда нова институція поборювати, нѣмъ то она дôбьеся до того стану, щобъ могла сказати, що ея истнованье вже обезпечене. Отъ такъ оно и съ тыми Правдами, чи такъ съ моею закомарскою Правдою, що то первовзоромъ для всѣхъ другихъ Правдъ служити мае.

Бôльше якъ два мѣсяцѣ, якъ наше товариство подало до ц. к. дирекціи скарбу въ Бродахъ о увôльненье всѣхъ книжокъ бухгальтерійныхъ ôтъ оплаты стемплевои, чи то ôтъ обовязку остемплёваня. Отже ажь по двохъ мѣсяцяхъ ôтновѣла дирекція (а мушу тутъ и се на хвалу ѣй сказати, що ôтновѣла въ рускôмъ языцѣ и рускимъ письмомъ), що всѣ книжки маниpуляційнѣ, взглядно книжки що до ôтносинъ правныхъ членôвъ до товариства, звôльняются ôтъ обовязку остемплёваня.

За симъ уважаю истнованье и розвитье Правдъ обезпеченымъ. Не мала бы то була рѣчь для товариства, котрого члены маленькій вкладки вносятъ, а котрого закладный фондъ зъ самыхъ добровôльныхъ жертвъ повстае, оплачувати тѣ стемплѣ, котрѣ при звѣстнôй гнучкости финансовыхъ приписôвъ моглибы выходити доволѣ великій. Се моглобы ôтъ разу, коли не убити, то бодай на довго спинити розвитье такихъ Правдъ.

Теперь же, коли и звôльненье наступило, коли товариство таке анѣ податкôвъ не оплачуе, анѣ своихъ книжокъ остемплёвувати не потребуе, закладаня такихъ Правдъ нѣчо не спиняе.

Ходити буде лише о набутье потрѣбныхъ маниpуляційныхъ книжокъ и формулярѣвъ, — а о те хочу вже самъ постаратися, щобы оно выпало якъ найдешевше. Прошу тôлько интересованыхъ, щобы були такъ добрѣ менѣ скоренько донести, що они радѣ такій Правды у себе завести.

Якъ заходитися коло початкового закладаня такихъ Правдъ, про се розказано въ инструкціи, котру выдавъ я накладомъ „Батькôвщины“ (где ея дôстати можна) пôдъ заголовкомъ: „Якъ заводити Правды на ладъ Закомарскои Правды?“

Якъ провадити належитъ книжки бухгальтерійнѣ, а передъ тымъ: яка форма есть того поданя о увôльненье тыхже ôтъ стемплёвъ, — про се розказую въ другôй инструкціи, котру рôвночасно подаю до друку.

Въ всякихъ спеціяльныхъ припадкахъ, якъ примѣромъ, коли находятся якѣ диспозиційнѣ фонды, якъ и коли ихъ ужити можна на рѣчь товариства, про се все прошу до мене ôтнестися, а я, якъ лише буде можна, то ôтворотною почтою буду старатися ôтповѣсти и объяснити, такъ якъ конечне радбы я утримувати найдокладнѣйшу евиденцію що до всѣхъ Правдъ, зô взгляду на ихъ дальше розвитье, котре въ своѣй душѣ ношу, а котре, маю въ Бозѣ надѣю, велике добро народови нашому зготовити повинно.

Прошу всѣ тѣ рускій часописи, котрѣ тою справою интересуются, о помѣщенье сего мого заявленя.

Закомарь дня 31 (9) вересня 1883.

Данило Танячкевичъ,
голова Закомарскои Правды.

Переписка Редакціи и Администраціи.

О. Ю. С. въ Вышкахъ. Вамъ „Дѣло“ высылаеся правильно; не понимаемо, що послѣдныхъ 9 чиселъ не дôйшло; просимо все реклямовати въ своимъ часѣ, бо и для Васъ лѣпше, и для насъ менша страта. Днесь высылаемо повторно, о скôлько ще на складѣ. *О. Е. В. Збаражъ* post. rest. За инсератъ належится 1 зр.

Ôтозва.

до Русинôвъ-академикôвъ.

Товаришѣ! передъ дванайцяти роками — недостатокъ матеріяльный, тая найбôльша перепона и запора въ нашихъ працяхъ, въ наслѣдокъ того непорадноôсть и трудне положенье молодого Русина-академика, опустившого лавы гимназіяльній и вступаючого на нову дорогу труду, недостача осередка, гдебы молодѣ тѣ люде скупляли роздробленѣ свои силы до працѣ на поли народнôмъ, плекали питоме слово и литературу, загрѣвали свôй патріотизмъ, подѣляли свои гадки, писовалися своими умѣстностями, набутыми неутомимою працею — спонукали нашихъ старшихъ товаришѣвъ до заложеня товариства науково-запомогового „Дружный Лихварь“, теперѣшне „Академичне Братство“ во Львовѣ. Тижкій бувъ початокъ! Та прихильности и помочи моральнôй и матеріяльнôй нашои публики, усильнôй працѣ, вытревалости и безнастаннымъ заходамъ горячихъ молодыхъ патріотôвъ-академикôвъ подякувати належитъ, що товариство тое середъ рôжныхъ перепонъ, при такъ тяжкихъ, якъ звѣстно, нашихъ обставинахъ, успѣшно розвинулось и зъеднало въ дальшихъ рускихъ кругахъ симпатію для себе.

Товаришѣ! на насъ лежитъ святый обовязокъ продовжати дѣло розпочате нашими попередниками! Не роздроблюй можь своихъ силъ. Одиниця слаба, легко пôддаеся чужимъ вплывамъ, губится въ бурливôмъ морю житя и тратитъ надармо часъ и силы, такъ дуже суспôльности нашôй потрѣбнѣ. Єднаймо свои силы до спôльнои працѣ, образуймося на добрыхъ патріотôвъ — Русинôвъ, стремѣмъ до подвигу народа нашого, до розвою и зросту нашои письменности и рôдного слова!

Осередкомъ сполученя силъ нашихъ есть товариство академикôвъ — Русинôвъ „Академичне Братство“ (передъ тымъ „Дружный Лихварь“) во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. Для того взываемо всѣхъ академикôвъ нашихъ, особливо академикôвъ нововступаючихъ на университетъ, щобы численно выписувались до нашого Братства, де ихъ братчики, готовѣ имъ поспѣшити съ помочію и порадою, съ отвертыми рамены пріймутъ. Товаришѣ! трудна наша задача. Ту школа взывае насъ въ имени науки и правды до неутомимои працѣ, до побореня всѣхъ перепонъ, якѣ намъ стають на завадѣ — ту Русь — мати наша жадае ôтъ насъ, щобы мы и на ей олтарь зложили ленту нашихъ дослѣдôвъ на широкôй народнôй нивѣ.

Выдѣлъ „Академичного Братства“ стараеся прійти въ помôчь своѣмъ членамъ въ ихъ працяхъ науковыхъ. Въ тôй цѣли скуповуе, на скôлько фондôвъ стае, науковѣ книжки до библіотеки, завязавъ кружки правникôвъ, филозофичный и музичный, устроюе вечерницѣ съ ôтчитами, деклямаціями и спѣвами, предплачуе добôрнѣ часописи до читальнѣ; а щобы дѣяльноôсть свою ширшому кругови дати пôзнати, займаесь выдавництвомъ творôвъ литературы нашои — въ сѣмъ роцѣ выданьемъ III тому „Рускои библіотеки“ Онишкевича, котра вже друкуеся; та лишь смерть неôтжалована бл. п. Онишкевича ставляе намъ рôжнѣ перепоны въ выдавництвѣ, а по усуненю ихъ постараеся Выдѣлъ о якъ найскорше докôнченье Выдѣлъ стараеся такожь о матеріяльну пôдмогу своихъ членôвъ, удѣляючи лекціи, запомоги и безпроцентнѣ пожички, розпродуе билеты по зниженôй цѣнѣ до театрôвъ и т. д. Для того звертаемося до жертвенности и патріотизму нашои публики и до тыхъ пановъ, що були колись членами нашого товариства и затягнули пожички, а еще ихъ до сего часу не звернули, щобы будьто звернеными пожичками, будь добровôльными датками прійшли въ помôчь нашимъ цѣлямъ, не пожалували дрôбного гроша для правдиво-потребуючихъ нашихъ членôвъ. Пожиточноôсть дѣяльности нашои пôзнавъ и высокій соймъ удѣлюючи намъ минувшого року запомогу въ сумѣ 100 зр. и сподѣваемося, що высокій соймъ и сего року не вôдмовитъ намъ запомоги.

Ôтъ Выдѣлу товариства „Академичне Братство“ во Львовѣ.

Зъ причины празника Рождества пресв. Богородицѣ, припадаючого въ Четверъ сего тыждня, выйде слѣдуюче (102) число „Дѣла“ въ Суботу въ збôльшенôмъ объемѣ.

Свѣчи церковнѣ

чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (5—?)

УЧИТЕЛЬКА

съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендаціями, владѣюча языками: французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно гру на пянофортѣ, приняла бы мѣсце учительки дѣвочокъ въ рускôмъ домѣ.

Ближша вѣдомôсть ул. Куркова ч. 37 дверѣ 15. 1—3

Змѣна льокалю!

Нынѣшнимъ увѣдомляеся Всеч. П. Т. Публику, що

Торговля приборôвъ шкôльныхъ

и товарôвъ галянтерійныхъ

А. ВОЗНЯКОВА

зôстала перенесена зъ ул. Рускои ч. 5 на **улицю Бляхарску ч. 13**, где спродаеся:

Папѣръ, зошиты, нотатки, оловцѣ, пера, чорнило, таблички, рыльцѣ, губки, крейду и всякій товары въ кругъ сеи торговлѣ входячій

по найдешевшихъ цѣнахъ.

Образы на полотнѣ и блясѣ.

Маючи у себе **оригинальну американьску машину,** выконуе всякій визитовѣ билеты, запрошеня и т. п. такъ рускій, якъ и другій

по дуже приступныхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи сповняются въ найкоротшôмъ часѣ.

Учитель шкôлъ народныхъ шукае помѣщеня яко домовый учитель для дѣтей въ рускôмъ домѣ. Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. 1—3

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО

пôдъ Вѣдень р. 1683.

Написавъ Стефанъ Качала.

Цѣна 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

„МЕРТВѢ ДУШѢ“

гумористична повѣсть **Миколая Гоголя** съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).

Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

ул. Ôрменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякѣ приборы шкôльнѣ

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“ — Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беликарского.

Ч. 102. Львôвъ, Субота 10 (22) вересня 1883. Рочникъ IV.

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяц.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ пороказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ м. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ для Австріи:
на цѣлый рôкъ . 12 зр.
на пôвъ року . 6 зр.
на чверть року . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“
на цѣлый рôкъ . 16 зр.
на пôвъ року 8 зр.
на чверть року . 4 зр.
на самъ додатокъ.
на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ 12 рубл.
на пôвъ року . 6 рубл.
на чверть року . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“
на цѣлый рôкъ 1[illegible] рубл.
на пôвъ року 8 рубл.
на четверть ро[illegible] 4 рубл.
на самъ [illegible]токъ:
на цѣлый рôкъ 5 рубл.
на пôвъ року 2 р. 5[illegible]

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на цѣлый рôкъ . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо зати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôнъ) = **ві**.

Слѣдуючй числа вышлются лише тымъ П. Т. предплатникамъ, котрымъ предплата не скôнчилася.

Соймъ а Русины.

Кождый Русинъ певно съ бючимъ сердцемъ дожидавъ дня ôткрытя нового сойму и въ такôмъ же настрою хватає до рукъ газету, щобы довѣдатись, що тамъ дѣєся, що починає мала громадка рускихъ послôвъ, котра въ першôй хвили по звѣстнôмъ результатѣ выборôвъ не дала послуху частковому голосови, взывавшому ей до абстиненціи, а пôднялася съ повнымъ и достойнымъ вырозумѣньемъ свого пôсланництва и своєи великои задачѣ репрезентувати цѣлу галицку міліонову Русь въ краєвôмъ законодательнôмъ тѣлѣ. Кождый Русинъ съ рôвнымъ занятьемъ и розцѣкавленьемъ слѣдитъ за поступованьемъ польскои бôльшости соймовои супротивъ рускои репрезентаціи и супротивъ интересôвъ и потребъ руского народа. Зъ справоздань першихъ трехъ засѣдань сойму можна вже гдечого цѣкавого довѣдатись.

Заразъ на першôмъ вступѣ до салѣ соймовои рускимъ посламъ завдавъ гôрку пигулку п. маршалокъ дръ Зыбликевичь въ своєй инавгураційнôй промовѣ, высказавши, що сельскій нарôдъ звернувся до іерархіи суспôльности, — а пôдъ тою іерархією розумѣвъ п. маршалокъ шляхту, — и ôтдавъ ѣй добровôльно свое заступництво въ соймѣ. Противъ сего неправдивого, а рускихъ послôвъ и рускій нарôдъ посередно прикро дотыкаючого высказу п. маршалка, мусѣли рускй послы рѣшучй заложити протестъ. И се була перша стычка нечисленной рускои репрезентаціи съ преможною бôльшостею польскою въ розпочавшôйся соймовôй каденціи. Зъ сеи першои стычки рускй послы выйшли съ повною моральною побѣдою, а побѣда ся буде ще бôльша... Супротивъ выгрѣтого въ фантазіи п. маршалка „довѣрія сельского народа до іерархіи суспôльности“ — рускй послы при верификаціи выборôвъ показували фактами, якъ то „іерархія суспôльности“ здобувала собѣ те „довѣріє сельского народа“, вказували на пресію урядову (дръ Антоневичь и проф. Романчукъ), на пôдкупства (проф. Романчукъ) и другй такй благодатнй для „іерархіи суспôльности“ рѣчи. Посолъ Романчукъ въ своєй промовѣ противъ верификаціи выбору дра Верницкого въ Жидачевѣ выказавъ се довѣріе до „іерархіи“ на тôмъ яспôмъ якъ сонце примѣрѣ, що громадяне поодинокихъ селъ побили своихъ выборцѣвъ, голосувавшихъ на кандидата центрального комитету; ба що бôльше, пос. Романчукъ ствердивъ въ палатѣ, що нарôдъ длятого не вноситъ протестôвъ противъ нелегально переведеныхъ выборôвъ, бо не маєна стôлько довѣрія до сойму, щобы надѣявся справедливого оцѣненя замѣтôвъ протесту при случаю верификаціи. Пос. о. Сѣчиньскій звергъ зъ гордого педестала всевладный центральный комитетъ польскій и тымъ болючо дôткнувъ кн. Адама Сапегу... Все то були стрѣлы удачнй, влучаючй въ самый центръ — тожь не диво, що по основнôй промовѣ дра Антоневича и по остерѣгаючôй рѣчи о. Сѣчиньского мусѣла вже знайтися мѣжь польскою репрезентацією бôльшôсть для внесеня гусятыньского посла: ôтрочити верификацію выбору старосты Горецкого и передати слѣдство другому староству або якôй комисіи. Здобутокъ сей, розумѣєся, тôлько тогды буде мати дѣйстну вартôсть, коли слѣдство въ выборѣ старосты Горецкого буде переведене совѣстно, справедливо и вычерпуючо, — а за веденьемъ сего слѣдства патріоты-выборцѣ округа Станиславôвъ-Галичь маютъ можнôсть слѣдити съ бачною увагою...

Коли вже при дотеперѣшныхъ верификаціяхъ выборôвъ рускй послы мали пригôднй случаѣ досадно илюструвати маршалкове „довѣріє сельского народа до іерархіи суспôльности“, — то ще пригôднѣйшй случаѣ будутъ мати при верификаціяхъ выборôвъ примѣромъ въ такôй Турцѣ, въ такôмъ Рогатынѣ... И для того мы въ горѣ сказали, що моральна побѣда рускихъ послôвъ муситъ бути ще бôльша...

На нашихъ послахъ спочиває нынѣ велика задача. Якъ зъ початку конечно имъ треба було здемаскувати „іерархію суспôльности“ и выбороти собѣ приналежне становище єдиныхъ послôвъ зъ волѣ руского народа, — такъ на будуще треба имъ зъ сего становища выступати съ жаданями позитивными въ всесторонньôмъ интересѣ руского народа. Русины въ Галичинѣ покривджений сегодня у всѣхъ взглядахъ. Имъ конче треба всѣми силами, рѣшучо, неутомимо и безнастанно допоминатися своихъ правъ и боротися о нихъ. Имъ треба навѣть не покидатися союзникомъ, котрый протягає до нихъ менше або бôльше, хвилево чи тревало щиру руку. Будь що будь Русинамъ треба добиватися, треба, що такъ скажемо, дорыватися правъ своихъ, бо звѣстно, що на основѣ одныхъ правъ доходится до дальшихъ. Не дасться заперечити, що слаба польска демократична партія въ соймѣ въ неодньôмъ взглядѣ далеко розумнѣйше глядитъ на справы и ôтношеня краєвй, такъ партія консервативна. Буваютъ случаѣ, що руска репрезентація въ важныхъ справахъ стоитъ на тôй самôй точцѣ, що партія демократична; такъ було примѣромъ минувшого року въ многоважнôй справѣ индемнизаційнôй, а не сумнѣваємся, що и сего року и на будуче знайдутся точки спôльныхъ поглядôвъ. Отже посередъ тои слабои партіи зродилося було сими днями одно внесенье, котре рускй послы мусѣли признати для себе будь що будь добрымъ и користнымъ. Пос. Теофиль Меруновичь выготовивъ внесенье, въ мысль котрого соймъ мавъ вôзвати правительство, щобы всѣ уряды мусѣли переписуватись съ рускими сторонами по руски и то рускимъ письмомъ и щобы всѣ урядники були зъобовязанй до даного часу научитися руского языка и письма. Се внесенье ôтповѣдає дотычнôй точцѣ политичнои резолюціи вѣчевои, тожь рускй послы радо его повитали и пôдписали. Тымчасомъ внескодавець успѣвъ зôбрати ледви 12 пôдписôвъ. Консерватисты пôднесли крикъ, накинулися на него и внесенье доси не зложене до маршалковои булавы. Зъ того видко, що хочь слаба партія демократична мѣститъ въ собѣ елементы съ здоровѣйшимъ и быстрѣйшимъ поглядомъ на ôтношеня краєвй и на будучнôсть, и готова булабы хочь въ гдечѣмъ усунути вопіючй кривды рускои народности, — то она не досыть рѣшуча, не досыть зъорганизована, отже и присѣдає заразъ при першôмъ крику и стуку партіи консервативнои. Для насъ же зъ сего спеціяльного случаю бодай тая выйшла користь, що зновъ одинъ разъ здемаскувалася тая шляхотска щирôсть польска и голошена охота полагодити спôръ руско-польскій въ Галичинѣ.

Поки Русинамъ дѣются кривды, поти нѣякй ôтношеня краєвй не можутъ бути здоровй. Нездоровй ôтношеня въ краю — нездоровй и въ державѣ; терпитъ край — терпитъ и держава. Коли отже соймъ краєвый не хоче зъ своєи иниціятивы усунути кривды рускаго народа, то тая иниціятива повинна выйти ôтъ власти державнои, ôтъ правительства, тымъ бôльше, що въ великôй мѣрѣ и оно виновне нынѣшному неôтрадному положеню нашому въ Галичинѣ...

Бесѣда посла проф. Романчука,

выголошена на 2-гôмъ засѣданю сойму д. 17 вересня при верификаціи выбору посла дра Верницкого.

Справозданье Выдѣлу краєвого займаєся, якъ то зъ порядку рѣчи выплыває, бôльше формальною стороною выбору; займаєся тымъ, кôлько выборцѣвъ голосувало, котрй зъ нихъ були управненй або нѣ и такими иншими рѣчами. Однакожь справозданье тое не розбираєи не може розбирати, чи пôдъ иншимъ взглядомъ голосъ, даный на котрого зъ кандидатôвъ, бувъ легальный, чи такій голосъ, або усуненьеся чіє ôтъ выборôвъ не були наслѣдками нелегальнои агитаціи або пресіи. А предсѣ очевидно, що голосы, въ наслѣдокъ нелегальнои агитаціи або пресіи ôтданй, не можутъ мати ваги, отже и потягаютъ за собою неважнôсть цѣлого выбору.

Знаючи гдеякй факты выборчй зъ того округа, позволю собѣ ихъ тутъ предложити, щобы Высокій Соймъ взявъ ихъ пôдъ свою розвагу.

Насамперед що до самыхъ правыборôвъ ôтбулися они, не хочу сказати цѣлкомъ нелегально, але и не зовсѣмъ правильно, не зовсѣмъ корректно. Подамъ одинъ фактъ на примѣръ. Въ Роздолѣ скликанй були правыборы на десяту годину зъ рана. На той часъ правыборцѣ и посходилися: чекаютъ, выборôвъ не ма; пôшли на обѣдъ, по полудни приходятъ, не ма! — правыборы зачались ажь по шестôй годинѣ вечеромъ, а скôнчилися по пôвночи! Для чого? Длятого, що жидôвскй выборцѣ порозъѣзджалися були на торги, а о нихъ дуже ходило, бо ихъ голосы мали рѣшити. Я не мавбы нѣчого противъ тому, противно всмь за тымъ, щобы якъ найбôльше число выборцѣвъ удѣлъ брало въ выборахъ; алежь тое треба инакше робити, треба насамперед заповѣсти, що выборы зôстали ôтложенй и на яку пору! Тай треба и на иншихъ выборцѣвъ взглядъ мати. треба такъ само поступати и во всѣхъ подôбныхъ случаяхъ. треба, щобы и тамъ, где христіяньскй выборцѣ и селяне чи роботою въ ночи, чи чимъ иншимъ були перешкоджений, комисарь рядовый, котрый выборы перепроваджує, такожь бувъ ласкавъ зачекати.

При тыхъ правыборахъ мали зайти и иншй нелегальности. Знаю, що зъ ôттамъ була депутація, котра хотѣла просити намѣстника о уневажненье правыборôвъ. Якъ съ депутацією скôнчилося, не знаю; знаю тôлько, що тй правыборы узнано таки за важнй. Выбрано тамъ девять выборцѣвъ, а тй девять, якъ тутка справа стоитъ, могли выбôръ рѣшити.

О самыхъ выборахъ мушу сказати, що були нелегальнй агитаціи и зъ стороны приватнои и не зовсѣмъ правильне поступованье зъ стороны органôвъ ряду. И такъ посередъ агитаторôвъ, котрй публично агитували за кандидатомъ, котрого выбôръ Выдѣлъ краєвый власне до принятя за важный препоручає, знаходилися такожь и урядники цѣсарскй. Межи иншими знаходився такожь инспекторъ податковый, а вѣдомо, мои панове, яка то важна для сельскихъ выборцѣвъ особа инспекторъ податковый, якъ дуже обавляются его выборцѣ-селяне, якъ значно отже агитація такои особы могла причинитися до того, щобы выборцѣ не пôсля свого переконаня дали голосъ, але пôсля пресіи. Якъ розказували менѣ особы гôднй вѣры, котрй и були наочными свѣдками, передъ самымъ выборомъ, коли выбôръ мавъ вже зачинатися, появився межи иншими такожь инспекторъ шкôльный въ униформѣ межи агитаторами, вблизився до выборцѣвъ и розмовлявъ съ ними въ тôмъ дусѣ, щобы на его кандидата ôтдали голосъ. Сельскй выборцѣ не могли ôтрôжнити, яка то властиво особа урядова съ ними розмовляє, они видѣли золотый ковнѣръ, а тое очевидно мало на нихъ певный вплывъ. Коли ôттакъ приступлено до дальшихъ выборôвъ, жиды и агитаторы одной стороны мали свобôдный приступъ и хоронили ихъ навѣть жандармы, але людямъ другои стороны приступъ остро бувъ забороненый; належалобы, щобы тое для обохъ сторôнъ зарôвно було заховуване.

Коли дальше прійшло до выбору комисіи выборчои, то комисарь правительственный не тôлько выбравъ односторонно людей, о котрыхъ мусѣвъ зъ горы знати, що они всѣ за однымъ кандидатомъ голосувати будутъ (въ чѣмъ не ма вправдѣ нѣякои нелегальности, але менѣ здаєся, що справедливый спôсôбъ поступованя бувбы, щобы обѣ стороны заступленй були въ комисіи выборчôй), але такожь, що вже на кождый спôсôбъ не есть корректно, коли бувъ выбôръ членôвъ комисіи выборчои черезъ згромадженыхъ выборцѣвъ а за тыми членами комисіи выборчои, котрй всѣ ôтдали голосы на зверификованого черезъ Выдѣлъ краєвый кандидата, гдеякй були по двѣ руки наразъ выставили, то панъ комисарь правительства, хочь выборцѣ другои стороны робили его уважнымъ, що нема бôльшости. противно по ихъ сторонѣ есть бôльшôсть, не узнавъ за властиве то увзглядднити, тôлько узнавъ выбôръ тамтыхъ членôвъ комисіи за важный. А мае то такожь свое значенье, бо, якъ вѣдомо, члены комисіи выборчои голосуютъ напередъ, а то дае певну директиву для иншихъ выборцѣвъ.

Що мусѣли ôтбуватися и нелегальнй агитаціи зъ стороны приватнои, на то подаемъ такй факты: Въ селѣ Воля одинъ выборець усунувся бувъ ôтъ голосованя, а мавъ ônъ ôтдавати свôй голосъ на совѣтника Ковальского. Коли ему закидали правыборцѣ, чому ônъ усунувся ôтъ выбору, признався съ розкаяньемъ, що дôставъ на тое грошѣ и вложивъ 30 зр. Есть то одинъ фактъ, вправдѣ одинъ тôлько, але илюструе ясно справу выборôвъ. А що такихъ фактôвъ мусѣло бути бôльше, на то припущенье суть отъ якй пôдставы. Въ гдекотрыхъ мѣсцевостяхъ вже по доконаныхъ выборахъ, якъ въ Верини, Розвадовѣ, Малеховѣ, Демни, правыборцѣ обуренй були на своихъ выборцѣвъ за то, що тй противъ ихъ волѣ на того кандидата дали голосъ, котрого выбôръ маемо нынѣ верификовати. Дôйшло навѣть до того, що тое обуренье правыборцѣвъ приняло характеръ чинный: выборцѣвъ зневажано и тая справа була трактована навѣть въ судѣ. Видко зъ того отже, що правыборцѣ мусѣли бути о тыхъ выборцяхъ певнй, що они будутъ голосувати инакше. Єслижь ôттакъ голосували противно, то певно зробили они тое не зъ свого переcвѣдченя, але мусѣли бути въ тôмъ иншй вплывы; то такъ безъ нѣчого не обôйшлося.

Такй отже факты я тутъ представивъ. Я не можу вправдѣ о всѣхъ тыхъ фактахъ заручити, щобы они що до йоты були правдивй; бо я тамъ самъ не бувъ и самъ не видѣвъ, але тое далобыся выслѣдити въ той спôсôбъ, єслибы що до нихъ було переведене слѣдство. Безсторонне слѣдство выяснитъ докладно, скôлько правды есть въ тыхъ фактахъ, котрй я подавъ. Длятого не хочу я зъ горы вносити на уневажненье сего выбору, тôлько ставляю внесенье, котре заразъ перечитаю. Перше ще мушу ôтповѣсти на одинъ закидъ, якій бувъ передъ хвилею пôднесеный зъ стороны референта Выдѣлу краєвого: „Длячого выборцѣ не внесли протесту?“ Я ôтповѣмъ на той закидъ такъ. Длятого не внесли, бо они по просту не надѣялися, щобы протестъ мавъ якійсь успѣхъ. Въ нашôмъ краю на нещастье прійшло до того, що факты перекупства при выборахъ стоятъ вже на порядку дневнôмъ. Вина того въ значнôй мѣрѣ спочиває на органахъ правительства. Бувъ именно выпадокъ въ тôмъ самôмъ выборчôмъ округѣ Жидачевъ-Миколаевъ-Журавно при попередныхъ выборахъ, що передъ комисією выборчою зложивъ одинъ выборець 25 зр., котрй ему були данй, щобы его перекупити. Менѣ здаєся, що въ такôмъ разѣ прокураторія державна повинна була выточити слѣдство и потягнути того, котрый перекуплювавъ, до отвѣчальности, якъ законъ того вымагае. Однакъ не знаходимо слѣду, щобы

яке слѣдство було. Такий выпадки були и при сегорочных выборах. Одинъ можу подати зовсѣмъ докладно съ именемъ и прозвищемъ. Ото при першомъ выборѣ въ Богородчаньскомъ повѣтѣ Василь Легонькъ, выборець зъ Гвозда, зложивъ передъ комисією выборчою 5 зр. и казавъ, що онъ ихъ доставъ яко подкупство отъ Авраама Цирлера. Такій фактъ повиненъ бувъ заразъ споводувати выточенье слѣдства; але нѣчого не чути о томъ, щобы слѣдство выточено. Тому то народъ тратитъ вѣру въ можливость успѣху, а перекупство войшло вже такъ въ звычай, що выдався бути чимсь цѣлкомъ природнымъ. Друга причина, длячого протеста не внесено, есть — а застерѣгаюся тутъ, що се не моя гадка, ино тыхъ, котрі не хотѣли протеста вносити, — що люде не мають такои вѣры въ безсторонне рѣшенье протеста въ самомъ Выс. соймѣ, якои належалобы бажати. Єслибы справу таку рѣшавъ ктось цѣлкомъ иншій, на пр. трибуналъ державный, то такихъ протестовъ булобы далеко больше. Застерѣгаюся ще разъ, що я тымъ ще не кажу, будьтобы се недовѣрія було оправдане. Я отже гадавбы, що въ такихъ разахъ, коли легальность выбору не есть цѣлкомъ очевидна, Выс. соймъ повиненъ бы докладнѣйше вглянути въ справу выбору, щобы тымъ способомъ подати можливость повного выясненя справы. Въ той способъ тое недовѣрія, яке есть въ высокомъ степени, повинно усунутись.

Я навѣвъ факты, якъ въ 4 мѣсецевостахъ правыборцѣ поступили собѣ съ выборцями, котрі завели ихъ довѣрія. До тыхъ фактовъ мушу додати ще одинъ замѣтъ. Зъ нихъ, якъ и въ многихъ иншихъ въ сѣмъ и въ другихъ выборахъ, показуеся найлѣпше, о скольке оправданій суть ті слова (*маршалка — Пр. Ред.*), будьтобы сельскій народъ стративъ вже невѣру, яку мавъ до певныхъ высшихъ верствъ. Дай Боже, щобы колись такъ було, але доси факты свѣдчатъ противно о великомъ недовѣрію народа: они свѣдчатъ, що народъ зовсѣмъ не уважае репрезентантовъ певныхъ высшихъ верствъ за своихъ вродженыхъ проводирѣвъ, и що онъ не зъ переконаня повыбиравъ ихъ на своихъ заступниковъ. Ті факты показуютъ, якій то цѣлкомъ иншій були причины, длячого нашій селяне выбрали собѣ въ большой части такихъ заступниковъ.

Кончу мои замѣты тымъ внесеньемъ, щобы выборъ сей на нынѣ не затверджати, только звернути до Выдѣлу краевого съ тымъ припорученьемъ, щобы Выдѣлъ кр. за посередництвомъ Намѣстника справу того выбору выслѣдивъ докладнѣйше, именно въ томъ взглядѣ, чи була яка пресія зъ стороны органовъ правительственныхъ и чи заходила нелегальна агитація, именно перекупство, зъ стороны приватнои. Менѣ здаеся, що то есть внесенье, котре бажае только всесторонного выясненя справы, и длятого оно повинно знайти прихильне принятье у Выс. сойму. Отже внесенье мое звучитъ (*читае*):

Звертаеся справа сего выбору Выдѣлови краевому съ тымъ припорученьемъ, щобы за посередництвомъ ц. к. Намѣстництва выслѣдивъ докладно, чи не заходили при томъ выборѣ пресія зъ стороны органовъ ц. к. правительства або перекупства зъ стороны приватнои.

Бесѣда посла о. Сѣчиньского,

выголошена на 3-томъ засѣданю сойму дня 18 м. вересня при дебатѣ надъ верификацією выбору посла станиславовского, старосты Горецкого.

Забираючи голосъ, я зазначаю, що не хочу нѣкого дражнити, бо и самъ признаю, що справа ся дуже дражлива, а если староста Горецкій буде подраженый, то выбачитъ, бо самъ давъ до сего причину, выступаючи яко кандидатъ въ меншихъ посѣлостей зъ Станиславова. Панове! Я не хочу розбирати, чи староста, ц. к. урядникъ, повиненъ ставати яко кандидатъ тамъ, где борются партіи, чи то національній, чи соціяльній, и чи повиненъ урядникъ цѣсарскій, котрый есть поставленый на сторожи права, урядникъ, котрый мае выконувати права въ имени того Найясн. Монарха, котрый хоче бути для всѣхъ рѣвно справедливымъ, чи повиненъ, кажу, ставати сей урядникъ яко кандидатъ, поставленый черезъ якійсь комитетъ. Єслибы онъ принявъ выборъ ему черезъ людность жертвованый, — противъ такому выборови не мавбы я нѣчого закинути; але если онъ пріймае выборъ въ томъ случаю, коли есть пропонованый черезъ якійсь комитетъ, тогды перестае бути цѣсарскимъ урядникомъ. (*Голосы:* Dla czego?) Перестае бути урядникомъ длятого, бо пріймаючи мандатъ на захваленье певной партіи, певного сторонництва (*Голосы:* Jakiego?), тымъ самымъ вяжеся и на будучность и тымъ дае свѣдоцтво, що до сего часу ишовъ на руку тому сторонництву, (кн. Сапега: Któremu?), котре его пропонувало, с. е. комитетови польскому. (*П. Войт. Дѣдушицкій и кн. Адамъ Сапега просятъ о голосъ.*)

Панове! Звертаю увагу на колизію, яку спроваджуе верификація выбору старосты. Выдѣлъ краевый маe справджувати выборъ посла. а наколи суть закиды противъ тому выборови, выдѣлъ краевый всякій доходженя о правдивости и неправдивости тыхъ закидовъ поручае старостамъ; а якъ же хочете, щобы староста, выступивши разъ яко кандидатъ и наразивши свою амбицію на непевный выходъ, щобы онъ признавъ, що були надъужитя, коли якій були истинно. Якъ же хочете, щобы онъ отповѣвъ инакше, якъ тыми словами: „Wszystko nieprawda“.

Панове! Позвольте звернути увагу на то, що, якъ менѣ здаеся, анѣ въ вашомъ не лежитъ интересѣ, анѣ тыхъ людей, котрыхъ я заступаю, щобы мы покликували до тѣлъ законодавчихъ людей, котрі не можутъ назватися независимыми, керуются посля волѣ высшои и выбраній разъ, больше занимаются своею карієрою, а розжарюютъ пристрасти тымъ власне, що справа ихъ выбору не може бути нѣколи докладно розсвѣчена и нѣколи не можна справдити, чи выборъ бувъ легальный чи нѣ, бо те саме, що староста ставъ яко кандидатъ, а потомъ розсуджуе самъ о выборѣ, выключае всяку объективность.

Я не пересуджую; я не бувъ въ Станиславовѣ, не знаю, якъ тамъ були перепроваджені правыборы, але я чувъ зъ словъ референта, що суть закиды противъ правыборовъ и що „świetne starostwo“ зарядило въ гдекотрыхъ селахъ новій выборы, а гдекуды протесты откидало. Щожь то значитъ? То значитъ, що п. староста Горецкій самъ заряджувавъ новій выборы и откидавъ протесты, бо будучи въ повѣтѣ отъ довшого часу, мусѣвъ знати тій мѣсецевости, котрі будутъ за нимъ голосувати и тыхъ выборцѣвъ, котрі для его кандидатуры небезпечній. Панове! не можемо вымагати отъ него инакшого поступованя, бо кождый человѣкъ навѣть ц. к. урядникъ такъ само якъ и „ксёндзъ“ есть человѣкомъ, не можемо отже вымагати, щобы той человѣкъ стався на стольке высшимъ, щобы тогды, коли яко кандидатъ станувъ, коли до того есть заангажована его амбиція, рѣшавъ щось на свою некористь.

Дальше закидано такожь — якъ я чувъ зъ справозданя референта — якусь нелегальность при самомъ переведеню выбору посла и той самый староста отповѣвъ въ реляціи, що ті закиды суть неоправданій. И не дивуюся, що выдѣлъ краевый, полягаючи на отповѣди старосты, узнае закиды неправдивыми.

Алежь панове! Въ якужъ колизію впроваджуе те розъясненье? До чого оно доводитъ? Чи то называеся выясненьемъ справы? Чи то называеся, що выдѣлъ краевый докладно и основно розслѣдивъ, що при томъ выборѣ дѣялося?

Наколи я панове голосъ забираю, роблю се зъ тои причины, що староста Горецкій не только рѣшавъ самъ въ своій справѣ при откиданю и пріймаю протестовъ противъ правыборовъ, що не только въ своій власній справѣ зарядивъ тамъ правыборы, где не повиненъ бувъ може зарядити, а узнавъ тамъ за важній, где може не були важній; не только для того, що панъ староста Горецкій на закиды, поднесенй въ протестѣ противъ переведеня самого выбору, самъ отповѣдавъ, але для того такожь, щобы ратувати ті здобутки, котрі не я, але ті, що передо мною засѣдали и не выключно зъ моеи стороны, яко партіи, але яко загально выбраній представителѣ краю здобули, с. е. вольность и свободы конституційній. Тыхъ здобутковъ бороню. Не давайте панове злыхъ антицеденцій, бо можливо, що не довго мы обернемося, якъ обернутся отношеня и може бути, що за лѣтъ колька або и мѣсяцѣвъ може будутъ старосты робити на користь нашу такъ якъ теперь роблятъ на користь вашу, а тогды будутъ такій самій жалѣ зъ вашои стороны, якъ вы теперь называете жалями нашій закиды. И то не только есть можливе въ будучности; пригадайте собѣ панове и минувшость; були и такій часы, що протегована кандидатуры и тыхъ, котрыхъ — утерта фраза — называно „wrogiem stronnictwem“. Я памятаю то самъ; я бувъ тогды школяремъ дуже ще молодымъ, а оповѣдавъ менѣ отець мой, котрый при комисіи засѣдавъ, що выборы не були легальній, але тогды правительство сказало, що выборъ того кандидата муситъ бути перепровадженый и хочь були закиды, хочь выдѣлъ краевый мусѣвъ доходити, що було въ протестѣ, староста однакожь написавъ, що то все неправда, що все спокойно и легально отбулося.

Зъ тыхъ ото взглядовъ прошу васъ панове, щобы вы рѣшили верификацію того выбору отрочити — не кажу уневажнити, ино щобы поручити доходженье тыхъ фактовъ комусь иншому, не п. Горецкому и не старосту станиславовскому — и звертаюся съ просьбою до Екс. Намѣстника, щобы поручивъ котрому зъ сусѣдныхъ старостъ або делегованой ad hoc комисіи доходженье правдивости и неправдивости тыхъ въ протестѣ поданыхъ фактовъ.

Судѣтъ, чи Русь не терпелива!

Допись зъ Перемышля.

Вже давно половина першого мѣсяця шк. року минула, а нашій Русинки-дѣвчата, ученицѣ женьскои школы въ Перемышли (въ школѣ выдѣловой и въ семинаріи), до нынѣ ще не маютъ свого катихита. Мы съ прискорбнымъ серцемъ думали: га, се вина нашои рускои консисторіи въ Перемышли, — се нерадѣнье наше. Мы такъ гадали-думали, — щиро скажемо и отверто признаемося до сего грѣха... Однакъ рѣчь маеся инакше. Мы слѣдили за правдою и найшли ей. Отъ она: Руска перемыска консисторія призначила для перемыскои женьскои школы выдѣловои катихитомъ и на сей рокъ школьный о. Захарію Подляшецкого. И слухайте. Онъ представляеся дирекціи женьскои выдѣловои школы, кс. Ленкавскому, въ цѣли обнятя своихъ обовязковъ, а той ему зобороняе вступу до школы!! Кс. Ленкавскій жадае отъ руского катихита, щобы выстарався (sic) впередъ о грамоту отъ краевои Рады школьнои, чи она годится на тое, щобы о. Захарія Подляшецкій бувъ катихитомъ, бо онъ (кс. Ленкавскій) власти рускои консисторіи въ томъ взглядѣ не узнае! По думцѣ кс. Ленк. лежитъ се поза кругомъ дѣйствій прислугуючихъ рускій консисторіи и рускому ординаріатови, щобы постановляли катихита при той школѣ, где онъ управителемъ. Се дѣло краевои Рады школьнои!

Впрочѣмъ, коли ваша правда кс. Ленкавскій, коли дѣйстно краева Рада школьна щиро печалится добромъ Русинокъ-дѣвчатъ, нашихъ ученицъ, то чомужь то по нынѣшный день ще она не поставила чи призначила катихита для женьскихъ школъ въ Перемышли?! Якъ зачуваемо, ординаріятъ рускій въ Перемышли выславъ на таку самоволю кс. Ленкавского жалобу до Выс. министерства.

Загальный зборъ товар. им. Качковского.

Сегорочный загальный зборъ товариства имени Качковского отбувся въ Дрогобычи дня 6 (18) вересня. Мимо всякихъ трудовъ и заходовъ, котрыхъ подняався мѣсцевый комитетъ, щобы членамъ товариства улегчити тягарѣ, сполученій съ подорожею, участь въ сегорочномъ загальномъ зборѣ була дуже слаба, а число членовъ, що приѣхали сего року для обрадъ надъ бѣжучими справами товариства, не може навѣть ити въ порованье съ поважными цифрами, якій выказуютъ першій загальній зборы. Не ту мѣсце розбирати близше причины слабои фреквенціи сегорочного загального збору, але на кождый случай замѣтне се явище, що участь членовъ-селянъ въ року на рокъ зменшаеся, та що ентузіязмъ, якій видно було на першихъ загальныхъ зборахъ, що разъ то остигае.

Якъ давнѣйшими роками, такъ и теперь отправлено рано богослуженье за б. п. Михайла Качковского, по чѣмъ открыто зборъ въ театральной сали. Въ неприсутности предсѣдателя товариства, о. Теофиля Павликова, котрый въ причины недуги не могъ приѣхати до Дрогобыча, повитавъ зобраныхъ членъ центр. выдѣла п. Северинъ Держко. Предсѣдателемъ збору выбрано посла на соймъ краевый Кс. Охримовича, а опосля приступлено заразъ до выбору контрольнои комисіи, а дальше предсѣдателя и выдѣлу товариства на слѣдующій рокъ. При достоинствѣ предсѣдателя полишено и симъ разомъ крылош. Павликова, а въ складъ нового выдѣлу войшли: Северинъ Держко, М. Кмицикевичъ, дръ Король, Лабань, Волошиновичъ, Луцыкъ, Мончаловскій, о. Литыньскій, Поляньскій, Гучковскій, Хойнацкій и Авдыковскій. — Зъ бесѣдъ членовъ товариства, забиравшихъ въ часѣ зборовъ голосъ, замѣтна особливо рѣчь о. И. Чапельского. котрый выступивъ съ критикою выдань товариства и доказувавъ цитатами въ книжокъ выданыхъ товариствомъ, що они минаются съ своею цѣлею, позаякъ языкъ ихъ есть невразумѣлый для народа. Замѣтки о. Чапельского относилися передовсѣмъ до книжки п. заг. „Цѣсарь Іосифъ II“, а коли члены выдѣлу вступили въ оборонѣ выдань товариства и старалися оправдати промахи згаданои книжки короткостею часу, якимъ розпоряджавъ авторъ згаданои книжки та увѣряли, що въ прочихъ книжкахъ, выданыхъ товариствомъ, нема незразумѣлыхъ для народа словъ, тогды зацитувавъ о. Чапельскій подобній уступы и зъ другихъ книжокъ товариства и выказавъ, що выдавництво потребуе въ томъ направленю радикальноі реформы. Интересній були также вазеня о. Калужняцкого, щобы товариство популярнымъ поясненьемъ законовъ конституційныхъ причинялося до розбудженя почутя правъ и обовязковъ обывательскихъ и щобы центральный выдѣлъ отнесся до рускихъ ординаріятовъ, щобы они заборонили священикамъ пріймати при крестинахъ и другихъ подобныхъ нагодахъ отъ селянъ горѣвку. Перше въ тыхъ внесень зъ причины невластивои стилизаціи споводувало правительственного комисаря, що не хотѣвъ допустити надъ нимъ дискусіи, коли однакожь члены выдѣлу дали потрѣбній выясненя, взявъ правительственный комисарь свою замѣтку назадъ и внесенье потомъ принято. — Порядокъ дневный загального збору закончило справозданье контрольнои комисіи, по чѣмъ предсѣдатель запросивъ членовъ на 3-у годину до саду, где отбулася забава съ деклямаціями и музыкою. Найинтереснѣйшою точкою програмы пополудневого збораня був отчитъ п. Василя Нагорного, котрый навязуючи до послѣдныхъ погромовъ жидовскихъ, выкликаныхъ вызыскуваньемъ черезъ нихъ христіяньскои людности, заохочувавъ до щирои працѣ на поли економичномъ и вказувавъ на розвитье свого промыслу и торговлѣ, въ котрыхъ спочивае незвычайна сила, що дасть змогу побороти всѣхъ вороговъ и експлоататорovъ нашихъ.

Протестъ выборцѣвъ м. Дрогобыча

противъ выбору министра Земялковского посломъ до сойму.

Триста колькадесять выборцѣвъ зъ мѣста Дрогобыча внесли протестъ противъ выбору мин. Земялковского посломъ. Не розумѣемо, для чого при верификаціи выбору мин. Земялковского не було анѣ згадки про якій небудь протестъ, — мы констатуемо фактъ, що есть такій протестъ, отписъ его маемо подъ рукою и подаемо зъ него що важнѣйшій рѣчи.

На вступѣ протесту сказано, що заразъ по розписаню выборовъ въ Дрогобычи утворилися два сторонництва: одно за мин. Земялковскимъ, друге за дромъ мед. Викторомъ Леховскимъ. На чолѣ першои партіи ставъ капиталистъ Гершъ Гольдгамеръ, маючій преможный вплывъ на жидовъ и урядниковъ комунальныхъ, а друга партія узнала своимъ проводникомъ адвоката дра Володим. Вольского. На 1219 управненыхъ до выбору могъ Гольдгамеръ при вручной пресіи числити на 500 голосовъ жидовскихъ и на 60 голосовъ урядниковъ, бо мин. Земялковскій бувъ кандидатомъ правительственнымъ; дръ Леховскій тымъ часомъ могъ мати за собою що найменше 660 независимыхъ выборцѣвъ, котрі добровольно громадились около той засады, що посолъ на соймъ зъ мѣста Дрогобыча повиненъ постоянно мешкати въ Дрогобычи.

Гершъ Гольдгамеръ, бажаючи также зъ личныхъ поводовъ перевести выборъ Земялковского, познавъ, що только тогды дасться переворсувати его выборъ, коли ц. к. власть политична съ цѣлою своею силою вмѣшаеся до акціи, а опуститъ становище безсторонне. Тая инспирація Гольдгамера проявилася заразъ въ томъ, що тойже утворивъ самозванчій комитетъ тайный зъ немногихъ улягаючихъ ему людей, а котрого членомъ бувъ и ц. к. староста, п. Кароль Коляржовскій. Той псевдо-комитетъ ухваливъ не скликувати зборовъ передвыборчихъ, щобы на нихъ не откинено канди-

датуры мин. Земялковского. Въ дусѣ того комитета уложивъ урядъ мѣскій, въ котрôмъ Гольдгамеръ заступникомъ бурмистра, листу выборчу такъ несправедливо, що опôсля одну часть реклямацій мусѣвъ увзглянити, але бôльшу часть безправно ôткинувъ, а ц. к. староста рекурсôвъ не увзгляднивъ и черезъ те значне число оподатковаиыхъ христіянъ не вôйшло въ листу выборчу, а замѣсть нихъ вôйшло въ ню до 50 жидôвъ або неоподатковаиыхъ або помершихъ. Свѣдкомъ на те дотычнй акты, спочиваючй въ дрогобыцкôмъ староствѣ.

Крôмъ того не доручено многимъ христіянамъ картъ легитимаційныхъ, а коли въ день выбору о 9 год. рано упоминалися, ôтсылавъ ихъ секретарь староства до выборчои комисіи, куда они не могли дôстатися, бо староста заказавъ впускати христіянъ-выборцѣвъ безъ легитим. картъ, хочь жидôвъ пропускано навѣть безъ картъ для агитаціи за Земялковскимъ. Староста, интерпельованый кôлька разôвъ, заявивъ, що картъ не выдасть и 43 выборцѣвъ, упоминавшихся о карты, не получили ихъ. (На сей фактъ наведенй въ протестѣ поименно численй свѣдки).

По мысли §. 26 ордин. выб. до сойму мав бути въ картахъ легитимаційныхъ означеный часъ тревання акціи выборчои, а ц. к. староста подавъ лишь годину, въ котрôй мало розпочатися голосованье, и противъ §§. 44 и 45 тои ординаціи выбор. замкнувъ голосованье о $4^1/_2$ по полудни такъ незвычайно нагло и несподѣвано, що надъ 50 присутныхъ выборцѣвъ не допустивъ до голосованя, а дальше выключивъ ôтъ голосованя надъ 250 христіянъ-выборцѣвъ, именно передмѣщанъ, котрй — якъ се мусѣвъ знати п. староста, — почали власне въ поля надходити; а треба знати, що передмѣщанинъ потребувавъ що найменше годины часу, закимъ мôгъ въ поля, 6 кильометрôвъ ôтъ мѣста, пріѣхати. На всѣ представленя, чинень членами комисіи: Юр. Буляньжь, кс. Мих. Сервацкимъ и Ксеноф. Охримовичемъ, п. староста бувъ глухій; навѣть тй не могли дати голосу, що вже були передъ дверми, бо жандармы ихъ не впускали, кажучи, що п. староста замкнувъ вже голосованье. (На сй факты наведенй въ протестѣ многй свѣдки, мѣжь иншими одинъ выборець Михайло Миланъ, котрому жандармы грозили, що пробютъ его багнетомъ, коли буде пхатися до салѣ.)

Рада мѣска зъ прислугуючого ѣй права призначила до комисіи выборчои двохъ членôвъ рады громадскои Озіяса Штернбаха и о. Алексея Тороньского; третій входивъ въ уряду до комисіи „т. зв. бурмистръ“ Викторъ Блажовскій, — всѣ три належачй до партіи попираючои мин. Земялковского. Ц. к. староста повиненъ бувъ въ мысль §. 44 орд. выб. доповнити комисію выборчу членами въ другои великои партіи. Тымъ часомъ п. староста и ту поступивъ тенденційно партійно, бо на дальшихъ чотырохъ членôвъ покликавъ: дра Як. Фрухтмана, І. Буляньжа, кс. Мих. Сервацкого и Ксеноф. Охримовича — знов самыхъ сторонникôвъ кандидатуры мин. Земялковского, бо всѣ члены комисіи ôтдали голосъ на Флоріяна Земялковского. При такôмъ складѣ комисіи ц. к. староста устроивъ вступъ выборцѣвъ до урны въ той способôбъ, що мѣжь комнатою, где засѣдала комисія, а мѣжь салею, где выборцѣ чекали, полишивъ обширну порожну салю и до неи не дозволивъ впускати выборцѣвъ. Черезъ те выборцѣ не могли чути, на кого покликаный голосувавъ и чи якои пресіи на нѣмъ не робила комисія. Кромѣ того п. староста полишивъ на весь часъ выбору при столѣ комисійнôмъ Герша Гольдгамера, той пострахъ для жидôвъ, яко нѣбы „осьмого“ члена комисіи, взглядно заступника бурмистра, хочь бурмистръ засѣдавъ въ комисіи, а §. 34 орд. выб. выразно каже, що або бурмистръ або его заступникъ, отже не оба разомъ маютъ засѣдати въ комисіи. Пять членôвъ партіи дра Леховского, догадуючись, що тамъ дѣвся при комисіи, вôйшли до середнои порожнои салѣ и побачили заразъ при пов. 20, якъ голосувавъ выборець Маркъ Тилеманъ. Хочь жидъ, хотѣвъ голосувати на дра Леховского; Гольдгамеръ сѣпнувъ его за полу и шепнувъ ему пôвголосно „мин. Земялковскій“; Тилеманъ, не сказавши нѣ слова, ôтойшовъ, а комисія записала голосъ на Земялковского. На те обрушився дръ Вольскій и вôзвавъ староству, щобы Гольдгамера усунувъ въ комисіи и въ загалѣ, щобы выборцѣ могли въ мысль §. 37 орд. выб. ôтдавати свои голосы въ вольнои волѣ. П. староста полишивъ Гольдгамера въ комисіи до кôнця, а натомѣсть наказавъ пôдъ загрозою пятёмъ интелигентнымъ выборцямъ въ прилежачои порожнои салѣ вынестися. Тй уступили и голосованье ôтбувалося тайно ôтъ выборцѣвъ и пôдъ пресію. Таке голосованье переведене при такôй партійнôй комисіи не дае поруки, що комисія записувала имена кандидатôвъ правдиво. Тероризмъ обуривъ бувъ навѣть гдеякихъ членôвъ комисіи, а именно І. Буляньжа и кс. Сервацкого, котрый вôзвавъ бувъ п. старосту, щобы Гольдгамера усунувъ зъ комисійнои салѣ, — однакъ надармо. Ажь коли вже майже всѣ жиды живй, чи то лично, чи черезъ другихъ, и всѣ помершй умѣщенй въ листѣ выборчôй ôтдали свои голосы, а була обава, що передмѣщане въ послѣднôй хвили ще переголосуютъ, — замкнувъ п. староста голосованье.

Пôдъ конець наводитъ протестъ множество фактôвъ неправильностей, обманьствъ и пресіи при выборѣ. Не будемо тутъ наводити цѣлого довжезного ряду именъ, скажемо лишь то, що въ протестѣ поданй имена голосувавшихъ, котрй не були навѣтъ въ листѣ выборчôй, що одинъ жидъ голосувавъ надъ 20 разôвъ; другій 6 разôвъ, два рази за умерлыхъ; многй голосувавшй (наведенй въ протестѣ поименно) не були въ день выбору въ Дрогобычи; одинъ жидъ ôтдавъ голосъ, а сидѣвъ въ слѣдствѣ во Львовѣ за обманьство; одинъ жидъ продавъ при свѣдкахъ свою карту за 10 зр. и т. д. Многй выборцѣ не выголошували повного имени кандидата, а такй голосы, якъ: „баронъ“, „министеръ“, „дръ баронъ“, „дръ“ „ексцеленцъ“ комисія узнавала важными. Въ протестѣ наведенй многй ще иншй разячй факты, а на конець сказано, що „пôдписанй не надѣются, щобы протестъ ихъ мавъ бажаный успѣхъ, бо Выс. соймъ выбôръ мин. Фл. Земялковского узнасть легальнымъ (такъ и сталося), але пôдписанымъ ходитъ о засаду, щобы въ державѣ конституційнôй власти и уряды не чинили пресіи на выборцѣвъ, черезъ що тôлько горожане деморализуются. А до чого доводитъ така деморализація, учитъ исторія.“ — Дрогобычь 31 мая 1883. (Слѣдуютъ пôдписы.)

ДОПИСИ.

Зъ Стрыйщины.

(*Зъ великого свѣта.*) Отъ не думайте, що столиця „землѣ“ стрыйскои осталась далеко по заду цивилизаціи, що въ нѣй слабше дуднитъ звено великого житя, нѣжь въ леда якôмъ Краковѣ, або хочьбы у вашôмъ претенсіональнôмъ Львовѣ, — не думайте, що Стрый шкандыбае въ орієнтованюся середъ выпадкôвъ всесвѣтнои ваги, що ôнъ не переймаеся духомъ часу, поступу, пары и електрики, духомъ „obywatelskiej równości“. Ой нѣ! Противно, ôнъ передуе! А доказôвъ на те зъ давна ажь за богато. Пригадайте собѣ лишь, що зъ трехъ сторôнъ свѣта концентруеся ту рухъ желѣзничій, що Бейнаровичь, загорнувши въ касы столичнои до 30 тысячь, такъ справно звинувся, що дарма була всѣляка фатига у „najsprężystszych“ нашихъ судіевъ слѣдчихъ; пригадайте лишь собѣ, що зъ столицѣ тои зъ давна послуе жидъ, що въ столицѣ тôй бурмиструе жидъ, що господарка въ добрахъ столичныхъ жидôвска, а въ справахъ рады мѣскои найавтономичнѣйша — —, що кругомъ докола obywatelami większych posiadłości жиды, пригадайте собѣ лишь, що фабрики ростутъ якъ грибы по дощи, що електричне освѣтленье, що и телефоны тутъ не новина. Все то факты, съ котрыми числитися треба, а котрй доказомъ, що Стрый — то великій свѣтъ.

А що ôнъ такій самый ажь до найновѣйшого дня, маете ось ще два факты свѣженькй: торжественный обхôдъ Вѣденьскои выправы Собѣского и... и... щось въ родѣ вони угорскихъ погромôвъ.

Обхôдъ выправы выпавъ en miniature не менше величаво, якъ въ Краковѣ, або хочь у Львовѣ. Тй самй богослуженя за поляглыхъ и благодарственнй, тй самй илюминаціи, ôтчиты, фестины людовй. Ôтслонювали памятковй таблицѣ пôдъ Вѣднемъ, въ Краковѣ, въ Жовквѣ, въ Львовѣ, — чомубъ и Стрыеви не ôтслонити? Отъ, таки и ôтслонили въ костелѣ на лѣвôмъ боцѣ при ôлтари. Тамтй мѣста ôткрывали таблицѣ задля привязаныхъ до мѣсця якихсь историчныхъ важныхъ згадокъ про Собѣского, за ратованье цивилизаціи, христіяньства и т. д., тутъ же у Стрыю не було на разѣ такъ що, але п. бурмистръ таки щось вышукавъ въ анналахъ мѣста. На головнôй бôжници выставили транспаренть до нынѣ красуючійся: „Cześć królowi Janowi III Sobieskiemu, który w r. 1663 jako starosta stryjski zatwierdził żydom stryjskim prawa mieszczańskie, nadane królami polskimi.“ Такъ и сталося, що столиця стрыйскои землѣ обходила 1883 р. зовсѣмъ поважно затвержденье жидôвскихъ правъ зъ р. 1663, не добачаючи анѣ анахронизму, анѣ того жидôвского абсурда, що старостa затверджувавъ права, наданй королями. Не дасться описати, якъ п. бурмистръ на чолѣ одновѣрцѣвъ строго ôтбувавъ екзерциціи духовнй, ходячи по цѣлыхъ дняхъ зъ церкви до костела, зъ костела до бôжницѣ и da capo al fine; не дасться описати, якъ то п. рабинъ бомбастично розмахнувся съ своею (ему написаною) бесѣдою, та зацигикавшись на самôй серединѣ, на „równości“, таки не скôнчивъ. Всѣхъ тыхъ торжественныхъ хвиль годѣ перомъ описати; треба було ихъ видѣти... Завершило ôтслоненье памятковои таблицѣ въ честь короля-старосты, затверджавшого 1663 р. права жидамъ и положившого твердый фундаментъ теперѣшного ихъ панованя въ землѣ стрыйскôй...

Така манифестація не остала безъ наслѣдкôвъ. Таки выкликала вовка въ лѣса. Другого дня рано полиція мала богато дѣла при зираню писаныхъ афишôвъ, дуже нечемно выпрошуючихъ въ мѣста всѣхъ жидôвъ съ п. бурмистромъ на чолѣ, бо инакше на 19 с. м. буде те, що на Угорщинѣ. Вѣсть о тôмъ дуже скоро рознеслася по мѣстѣ, але на серіо не занепокоила загроженыхъ, котрй пôсля такъ довгихъ а щирыхъ мотивôвъ за благоденствіе наданыхъ правъ спокôйно дожидали повороту войскового гарнизону зъ львôвскихъ маневрôвъ, назначеного на 16 с. м., с. в. на три дни передъ роковымъ 19-тымъ.

Не можу скôнчити, не покликавши на доказъ поступовости столицѣ землѣ стрыйскои ще одного новенького факту. Мимо волѣ приходитъ менѣ на гадку приказка народна: „ôтъ головы рыба воняе“. Муситъ въ тôй столици, яко головѣ землѣ, добре воняти новомодною цивилизацією, скоро такій Гринь Скобликъ, честный газда зъ Дашавы, ажь о двѣ милѣ ôтъ Стрыя ôтлеглои, наразъ почувъ въ собѣ таке патріотичне „преніе“, що за грошѣ рады повѣтовои поѣхавъ въ Кракôвъ. Якъ бачите, сила цивилизаціи столицѣ велика, наколи вже на двѣ милѣ въ околѣ сягае...

Соймъ краєвый.

III. засѣданье дня 6 (18) Вересня.

По ôтвореню засѣданя маршалкомъ, секретарь Ст. Баденi ôтчитавъ списъ петицій. До комисіи буджетовои ôтослано петиціи: тов. музичного въ Перемышли о субвенцію на закупно фортепияну; Кар. Ступницкои о запомогу. До комисіи шкôльнои ôтослано петиціи: тѣла учительского реальнои школы въ Тернополи о получшенье становища заступникôвъ учительскихъ шкôлъ середныхъ. — До комисіи петиційнои, складаючоися зъ 24 членôвъ, ôтослано петиціи: Алекс. Станки зъ Нового Торга о вынагороду шкоды понесенои черезъ переходъ россійского войска въ 1849 р.; Изр. Цимермана, арендаря мыта въ Пôдволочискахъ, о звôльненье ôтъ контракту и вынагородженье шкоды черезъ нещастя елементарнй; Дениса Дуба, учителя о признанье квиквеній. До комисіи дороговои складаючоися зъ 12 членôвъ ôтослано петицію 7 громадъ пов. Вадовицкого о признанье дороги зъ Бродôвъ коло Кальварій до Березницѣ за краеву.

Приступаючи до порядку дневного, выбрала палата 7 комисій. — На жаданье пос. Антоневича заявивъ маршалокъ, що якъ давнѣйше такъ и теперь можутъ всѣ послы приходити на засѣданя поодинокихъ комисій.

По тôмъ приступлено до дальшихъ верификацій посольскихъ выборôвъ. Безъ дискусіи затвердила палата выборъ: гр. Тадея Дѣдушицкого зъ округа выб. Камѣнка Олесько-Бускъ; Юліяна Корытовского (Тернопôль-Игровиця-Микулинцѣ); Евгенія Кучковского (Коломыя-Печенѣжинъ-Гвоздець); Михайла Ленартовича (Городенка-Обертынъ); гр. Станислава Тарновского (Лука Медыничи). Дальше внѣсъ Выдѣлъ кр., щобы палата узнала важнымъ выборъ Стан. Поляновского зъ округа выб. сельскихъ громадъ Сокаль-Белзъ-Угнôвъ. Пос. о. Сѣчиньскій внѣсъ, щобы ôтрочити верификацію того посла, бо до намѣстництва внесено протестъ, въ котрôмъ маютъ бути важнй закиды. Справоздавець п. Петрускій заявляе, що Выдѣлъ кр. о тôмъ нѣчого не знае; що до Выд. кр. не внесено жадного протесту и що може бути, що протестъ внесеный до намѣстництва ôткликано. На внесенье справоздавця палата потвердила выборъ Поляновского.

Пос. Петрускій вноситъ дальше затвержденье выбору станиславôвского старосты Едварда Горецкого. Противъ тому выборови внѣсъ о. Ил. Мардаровичь протестъ, въ котрôмъ доказуе, що староста самъ перепроваджувавъ свои выборы; що пôдчасъ выборôвъ пхалися жиды и выдирали картки, що сй самй жиды чинно зневажили о. Мардаровича; що староста выбравъ до выб. комисіи замѣсть 3—4 членôвъ; що голосъ селянина Коровая бувъ неважный, бо сей бувъ тогды въ карнôмъ слѣдствѣ о убійство. Выдѣлъ краевый доказуе, що всѣ тй закиды суть безъосновнй и вноситъ узнати выборъ Горецкого важнымъ.

Пос. Антоневичь заявляе, що докаже нелегальность выбору староства Горецкого. Розбирае отже вымовно и основно всѣ факты, пôднесенй въ протестѣ и каже, що есть переконаный, що Выдѣлъ кр. выбору того не дослѣдивъ належно. Твердженье Выдѣлу кр., будьтобы нѣкто не видѣвъ, щобы жиды картки выдирали, называе бесѣдникъ „аргументомъ цыганьскимъ“, за що ôтъ маршалка дôстае нагану. Въ кôнци вноситъ бесѣдникъ, щобы палата уневажнила той выбôръ. — Пос. гр. Голеевскій протестуе противъ засадѣ пос. Антоневича, щобы урядникамъ не вôльно було мѣшатися до акціи выборчои, бо такъ само не вôльно бы тогды було мѣшатися нѣ професорамъ, нѣ священикамъ.

Посолъ о. Сѣчиньскій есть зъ засады противъ выборôвъ старостôвъ. Въ сѣмъ случаю бувъ староста самъ своимъ судіею. Бесѣдникъ згадуе, що староста бувъ тутъ поставленый „польскимъ комитетомъ выборчимъ“, а тымъ самымъ стався сторонничимъ. Бесѣдникъ вноситъ, щобы палата ôтрочила верификацію выбору Горецкого, а понеже нове слѣдство може бути перепроваджене лишь черезъ староство, проситъ намѣстника, щобы припоручивъ слѣдство другому староству, або комисіи ad hoc высланôй. — Пос. Войтѣхъ Дѣдушицкій завôзваный пос. Антоневичемъ на свѣдка нелегальностей выборôвъ въ Станиславовѣ каже, що жидôвъ выдалено зъ салѣ выборчои. — Пос. кн. А. Сапѣга, въ котрôмъ, якъ видко було, закипѣла „niebieska krew“ на то, що мужицкій посолъ посмѣвъ сказатя правду, выпружився якъ струна и ставъ протестувати, будьтобы комитетъ центральный бувъ „польскимъ“, а тымъ самымъ сторонничимъ. Въ своѣмъ протестѣ однакожь не забуваe замарковати значенье Жидôвъ передъ Русинами, бо каже: „Комитетъ центральный зарôвно увзгляднявъ Полякôвъ, Жидôвъ и (съ натискомъ) Русинôвъ (точно такъ, якъ шляхотный князь въ своѣмъ протестѣ!), а зъ засады поминавъ лишь кандидатôвъ, що належатъ до „pewnego stronnictwa“ неприхильного краеви.“ — Пос. Сѣч. озвався: „Я не належу до такого сторонництва!“ — Пос. Лѣниньскій опонуе кн. Сапезѣ и каже, що есть ще бôльше Русинôвъ, якъ 7 рускихъ послôвъ, що засѣдаютъ въ соймѣ, котрй такожь суть правдивыми, щирыми Русинами.— Пос. Голеевскій — ходича полемика съ руками въ кишени — протестуе пос. Лѣниньскому и называе себе и всѣхъ ему подôбныхъ „рускими послами“. — Въ кôнци забирае ще голосъ пос. Петрускій и каже, що Выдѣлъ кр. уневажнивъ цѣлый рядъ голосôвъ, а мимо того Горецкій маe ще бôльшость и вноситъ, щобы выборъ его узнати важнымъ.

При голосованю принято бôльшостею голосôвъ внесенье пос. о. Сѣчиньского, щобы выборъ старосты Горецкого ôтрочити.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Соймъ краевый высшои Австріи*) ôткрывъ дня 17 л. вересня маршалокъ дръ Айгнеръ и замарковавъ въ инавгураційнôй бесѣдѣ потребу поладженя гдеякихъ національныхъ, соціальныхъ и економичныхъ питань. Рѣшенье сихъ питань въ найблизшôй будучности представляеся для того дуже пожаданымъ, що всѣ, що дѣеся въ державѣ, не остаеся безъ вплыву на край. Маршалокъ згадуе въ своѣй промовѣ про послѣднй пригоды въ Угорщинѣ и Хорватіи и порôвнуе положенье залитавскихъ краѣвъ съ ôтношенями въ высшôй Австріи, где людность ôтличаеся патріотизмомъ и льояльностею. — Промова намѣстника выражае увѣренье, що правительство буде пильно слѣдило за потребами краю и постараеся о то, щобы желаня сойму були зреализованй.

(*Каденція сойму форальбергского*) закôнчилася рôвночасно съ ôткрытьемъ сойму высшои Австріи. Найважнѣйшою справою, котрою займався форальбергскій соймъ въ послѣднôй сесіи, була справа реформы выборчои. Теперѣшна бôльшость соймова бажала запевнити свое становище и на будучность, и симъ дасться оправдати великій интересъ, съ якимъ трактовано предложеня, маючй на цѣли змѣну гдеякихъ постановъ ординаціи выборчои громадскои и соймовои. Пôсля ухваленои реформы зайде передовсѣмъ важна змѣна въ укладаню листъ выборцѣвъ. Тй выборцѣ що зъ якои небудь причины здостали выелиминованй зъ двохъ першихъ тѣлъ выборчихъ, маютъ бути заступленй выборцями зъ третого тѣла выб. Въ тôмъ дусѣ змѣнено такожь ординацію выборчу для громадъ и принято засаду, що першій кружокъ выборчій муситъ обôймати що найменше $^1/_{20}$ всѣхъ управненыхъ до выбору. Наколибы въ першôмъ кружку выборчôмъ не було такого числа выборцѣвъ, маe листа доповнитись черезъ замѣщенье въ нѣй ôтповѣдного числа найвыше оподатковаиыхъ выборцѣвъ, належачихъ до другого кружка выборчого. — Противъ сихъ предложень выступавъ именемъ либерального сторонництва дуже енергично посолъ Ґаналь, но позаякъ партія клерикальна мала теперь бôльшôсть, могучу рѣшати о змѣнѣ ординаціи выборчои, то нѣчого не помогли ремонстраціи стороны против-

нои и соймъ ухваливъ змѣны, якѝ були потрѣбнѝ, щобы забезпечити клерикаламъ доминуюче становище и на будучнѳсть. — Въ минувшѳй сесіи принявъ соймъ такожъ внесенье, жадаюче побѳльшеня числа послѳвъ о одного и ѳтчитано справозданье о петиціяхъ многихъ громадъ сельскихъ въ справѣ улегчень въ посѣщаню школы. На 53 громадъ було 20 противныхъ осмилѣтному обовязкови шкѳльному и жадало заведеня 7-лѣтнои науки; прочѝ громады годятся вправдѣ на осьмилѣтну науку обовязкову, жадаютъ однакожъ рѳжныхъ улегчень.

(Справа другои ческои школы народнои въ Бернѣ), котра стрѣчалася съ невысказаными перешкодами зъ стороны рады мѣйскои, дочекалася вже наконечного рѣшеня. Уважаючи школу народну першимъ условіемъ розвою національности зажадали були Чехи, проживаючѝ въ Бернѣ, заснованя школы народнои съ ческимъ языкомъ выкладовымъ въ третѳй части мѣста, а жаданье ихъ оправдувало значне число дѣтей ческои народности, для котрыхъ существуюча въ Бернѣ одна школа ческа оказалася недостаточною. Мимо рѣшеня рады шкѳльнои не хотѣла рада мѣйска ѳткрыти новои школы и стараючися позбутись Чехѳвъ обѣцянками ѳткрытя паралельныхъ клясъ при существуючѳй вже ческѳй школѣ, внесла противъ рѣшеня рады шкѳльнои рекурсъ до министерства просвѣты. Министерство не узнало однакожъ представлень рады мѣйскои справедливымъ и приказало ѳткрыти осѳбну школу. Рада мѣйска постановила однакожъ ужити послѣдного средства правного и внесла противъ министеріяльному рѣшеню жалобу передъ администраційнымъ трибуналомъ, котрый однакожъ справы ще не рѣшивъ. Тымчасомъ зближався початокъ нового року шкѳльного, а репрезентація ѳтнеслась до рады школьнои, щобы въ виду внесенои жалобы засуспендовала выконанье ухвалы що до заснованя новои ческои школы, а коли рада шкѳльна не прихилилась до представленя репрезентаціи мѣста Берна, внесла послѣдна рекурсъ до министерства. Въ виду внесеного рекурсу не була ще ухвала рады шкѳльнои не узнаюча суспензіи правосильна, а тымъ самымъ не можна було мати великои надѣѣ на успѣхъ. Коли въ школахъ нѣмецкихъ вже давно розпочалася наука, то родичѣ ческѝ, що рѣшилися були посылати свои дѣти до ческои школы, мали до выбору: або не посылати дѣтей зовсѣмъ до школы або посылати ихъ до нѣмецкихъ шкѳлъ. — Се хотѣли осягнути нѣмецкѝ либералы, засѣдаючѝ въ берненьскѳй радѣ громадскѳй, котрѝ безъпастанными рекурсами зъумѣли справу перетягнути майже цѣлый рѳкъ. — Коли рѣшенье на послѣдный рекурсъ репрезентаціи мѣста Берна не надходило зъ министерства, удався дръ Шромъ особисто до Вѣдня, щобы прискорити рѣшенье рекурсу и ему передовсѣмъ належитъ завдячити, що министерство просвѣты завѳзвало въ дорозѣ телеграфичнѳй раду мѣста Берна, щобы безпроволочно ѳткрыла ческу школу, позаякъ внесенье жалобы передъ администраційнымъ трибуналомъ не може завѣшувати запавшихъ въ тѳмъ ѳтношеню рѣшень. — Наслѣдкомъ телеграфичного препорученя мусѣла рада мѣйска взяти пѳдъ обрады справу основаня другои ческои школы и хочь була ще и теперь межи радными опозиція, ухвалено всѣ потрѣбнѝ средства для основаня ческои школы.

ЗАГРАНИЦЯ.

До загальнои ситуаціи. Вѣкъ девятнайцятый, вѣкъ желѣза и електрики, займе въ исторіи вынайденъ безперечно найперше мѣсце. Нема майже дня, нема годины, котрабы намъ не принесла якійсь новый вынаходъ, задивляючій насъ будьто своєю надзвычайною практичностею, будьто якимсь зручнымъ механизмомъ, а мимо того одного ще не доставало. Недавно жаловалась котрась зъ газетъ, що въ нашѳмъ вѣку науки и поступу ще одного не достае, не достае именно барометра политичного, по котрѳмъ можнабы сейчасъ пѳзнати, зъ ѳтки и якій вѣтеръ повѣвае. Не потрѣбно жаловалась газета на тое; такій барометръ вже давно вынайденo, а вынаходцемъ его есть не кто иншій, якъ его свѣтлѳсть самъ кн. Бисмаркъ. Барометеръ его конструкціи, знаный такожъ пѳдъ именемъ „Nordd. Allg. Ztg.“, ѳтъ довшого вже часу то иде несподѣвано въ гору, то зновъ спадае и непокоитъ цѣлу Европу. Впрочѣмъ такихъ барометрѳвъ есть безчисленне число, тѳлько що они по бѳльшѳй части не походятъ зъ солиднои фирмы, отъ хочьбы примѣромъ „Dzien. Pozn.“ Ся газета принесла недавно дуже занепокоюючѝ вѣсти. Вѳйна буде, каже „Dzien. Pozn.“, а на сѝ слова дрожатъ нервы хочьбы якого оптиміста. „Вѳйна буде“, каже згадана газета, бо она довѣдалась тое зъ певныхъ урядовыхъ жерелъ ѳтъ одного французского дипломата. „Австрія и Нѣмеччина въ звязи съ Италіею и Румуніею лагодятся вже противъ Россіи, а при тѳмъ дѳстанеся и Франціи, хочь се противъ неи и не вымѣрено. Вѳйна таки буде, хочь австрійско-угорскій министеръ справъ заграничныхъ Кальноки дуже тому противный. Россію треба конче загнати до Азіи; Бисмаркови за тѣсно въ теперѣшнѳй граници; ѳнъ бажае нового подѣлу Польщи, ему хочесь Польщи ажь по Вислу — рахуючи въ то и Варшаву — та ще и прибалтійскихъ провинцій, а Австрія дѳстане такожъ свою часть Польща. Тымъ способомъ не тѳлько ослабится Франція и стане зовсѣмъ изольованою, але и ея значенье въ Европѣ зовсѣмъ упаде, а гегемонія Нѣмеччины пѳйде горою“.

Такъ розумуе „Dzien. Pozn.“ и выводитъ зъ того дальшѝ свои заключеня, въ котрыхъ приходитъ до переконаня, що на кождый случай, якъ бы оно тамъ и не було, для Полякѳвъ все було бы користнѣйше, наколибъ они зѳстали пѳдъ Россією. Мимо всякои политичнои и религійнои нетолеранціи россійского правительства не упадаютъ Поляки въ Россіи народно такъ, якъ то дѣеся въ конституційнѳй Нѣмеччинѣ пѳдъ управою желѣзного князя.

Мимо такого переконаня майже всѣхъ Полякѳвъ не перестаютъ однакожъ Поляки, именно же галицкѝ, безъустанно накликувати до вѳйны и страшити Европу тымъ кровавымъ опиромъ. Практика тая дѣесь не ѳтъ нынѣ, хочь завсѣгды съ рѳвнымъ успѣхомъ. Подѳбне страшенье вѳйною въ теперѣшный часъ загального занепокоеня стаеся тымъ лекшимъ, позаякъ якѝсь надзвычайнѝ проявы политичнѝ въ самѳй рѣчи здаются намъ пригадувати, що есьмо на передодню великои, бодай чи не всенароднои вѳйны европейскои.

Щобъ докладно розпѳзнати, якъ рѣчи стоятъ, пригляньмося загальнѳй ситуаціи, розгляньмося середъ державъ въ сѣмъ власне предметѣ найбѳльше интересованыхъ и пошукаймо причины, котрабы таку вѳйну могла спровадити. Мы вже разъ на сѣмъ мѣсци обговорювали евентуальнѳсть вѳйны и прійшли тогды до переконаня, що наколибы могло прійти до вѳйны, то лишь — якъ нынѣ рѣчи стоятъ — въ двохъ мѣсцяхъ моглобы се наступити, именно разъ на балканьскѳмъ пѳвостровѣ, а потомъ дальше на пѳвночи, на пограничу Австріи, Нѣмеччины и Россіи. Вже тогды не допускали мы жадного случаю вѳйны; теперь однакожъ, коли чимъ разъ бѳльше проявляются занепокоюючѝ факты, коли ту и тамъ що разъ новѝ голосы ѳтзываются о вѳйнѣ и доказуютъ, що она виситъ вже въ повѣтрю, приходится намъ зновъ о тѳмъ предметѣ поговорити. Мы не хочемо тутъ роздражнювати нервѳвъ нашихъ читателѣвъ, анѣ роздраженыхъ вже успокоювати; мы хочемо лишь объективно приглянутися рѣчамъ, такъ якъ они до теперь стоятъ, а на пѳдставѣ тыхъ основувати нашѝ заключеня.

Вже ѳтъ 1870 р. заразъ по нѣмецко-французкѳй вѳйнѣ выступае якъ та мара гадка о вѳйнѣ съ Россією, — зразу тѳлько поволи, а потѳмъ чимъ разъ сильнѣйше. Пѳдчасъ турецко-сербскои вѳйны здавалося вже, що Россія въ котрѳйсь зъ сусѣдныхъ державъ найде смѣлого противника, котрый може навѣть и чинно противъ неи выступитъ. Тымъ часомъ инакше сталося; Россія осягнула своє на балканьскѳмъ пѳвостровѣ, а сусѣды остались на боцѣ, забезпечившись тѳлько на будучнѳсть. Ѳтъ сего часу що року дискутуеся о вѳйнѣ и кождого року яснѣйше и смѣлѣйше. Що се за причина? Що хочутъ западнѝ державы ѳтъ Россіи и що она ѳтъ нихъ домагаеся? Недавно по поводу змѣнъ, наступившихъ въ Болгаріи рознесли газеты покликъ „Европа противъ Россіи“; здавалось, що державы що найменше выступлятъ съ якими протестами, наколи вже не задемонструютъ оружьемъ. Тымъ часомъ пѳвнѳчный барометръ показавъ на погоду и дѣйстно хмары, що показались на всходѣ, розвѣялися заразъ. Nordd. Allg. Ztg. выступила рѣзко противъ такого поклику и всюды заразъ затрубѣли въ мирну трубу. Якже противно дѣялось коли ся газета выступила була недавно противъ Франціи; сей голосъ желѣзного князя заразъ принято за якійсь дуже небезпечный знакъ. Коли зновъ король румуньскій выѣхавъ бувъ до Берлина, а сербскій до Вѣдня, принято се за повный знакъ недалекои вѳйны и голошено ей на всю губу. Не меншого крику наробивъ такожъ и зъѣздъ въ Сальцбургу. Зъ сихъ отже фактѳвъ видимо, що где лишь живѣйше выступитъ нѣмецка дипломатія, тамъ и заразъ есть причина до вѳйны. Се каже намъ догадуватися, що всякѝ голосы о вѳйнѣ маютъ своє жерело не где инде, якъ лишь въ берлиньскѳй политицѣ. Того однакожъ не хочемо казати, щобы дипломатія тая дѣйстно сама тѣ крики пѳдносила, она лишь робитъ своє дѣло, якъ ей догѳдно, а що другѝ на кождѳмъ ей кроку добачуютъ вже casus belli, про те ей байдуже. До сего жерела отже, якъ сказалисьмо, треба ѳтносити всѣ тѣ крики про вѳйну.

Якажъ однакожъ причина, щобъ берлиньска политика давала повѳдъ до вѣчного выкликувания вѳйны? Се причина дуже проста. Вже ѳтъ часу прилученя Альзациі и Лотарингіи до нѣмецкого цѣсарства, змушена Нѣмеччина всѣми силами стремѣти до того, щобы не тѳлько тѣ новонабутѣ краѣ при сѳбѣ удержати и зъамальгамувати ихъ съ державою, але такожъ ѳтняти Франціи всяку можнѳсть якогось реванжу и ѳторванія сихъ краѣвъ ѳтъ Нѣмеччины. Се була найголовнѣйша задача кн. Бисмарка ѳтъ самого укѳнченя нѣмецко-французкои вѳйны и треба сказати, що кн. Бисмаркъ станувъ на цѣлѳй высотѣ своеи задачи. Найголовнѣйшою рѣчею нѣмецкои политики було насамперед усунути небезпечного свого противника, а тымъ самымъ и природного союзника Францію и Австрію. Вѳйна всхѳдна дала до сего дуже добру нагоду; Австрія вступила на дорогу славяньскои политики и перестала ѳтъ разу бути не тѳлько небезпечною для Нѣмеччины, але навѣть змушена въ гдекотрыхъ взглядахъ опиратися на Нѣмеччину. Въ такій способѳъ знеутрализовала Нѣмеччина найважнѣйшого союзника Франціи. Коли 1879 року рознеслася вѣсть, що Австрія заключила съ Нѣмеччиною союзъ, якъ разъ пѳднеслися заразъ и крики, що буде вѳйна; тымъ часомъ все перейшло тихо. Але не конець на тѳмъ; Франція ще не була зовсѣмъ обезсилена, напротивъ, она все змагалася мимо всякихъ домашныхъ неповедень, реорганизувала войско, ставила крѣпости и выступала чимъ разъ смѣлѣйше. Се спонукало Нѣмеччину ще бѳльше выступити противъ Франціи, треба було ще Италію притягнути на свою сторону, щобы тымъ способомъ не тѳлько забезпечитн Австрію, але и не дати можности Франціи въ спорѳдненѳмъ народѣ шукати пѳдпоры. Дисгармонія мѣжь Италіею а Франціею, выкликана справами въ Египтѣ и Тунисѣ, причинилась не мало до того, що Италія такожъ станула по сторонѣ Нѣмеччины. Такимъ отже способомъ ставъ потрѳйный союзъ, котрый и заразъ взявъ на себе поруку спокою. Франція стала теперь вже дуже изольованою и стратила навѣть надѣю завязаня якихъ тѣснѣйшихъ ѳтношень съ Австріею и Италіею, позаякъ головный характеръ политики сихъ державъ приписувався очевидно зъ Берлина. Позѳставала ще одна надѣя на Россію; напады россійскихъ журналѳвъ на Нѣмцѣвъ, а понекуды и неприхильнѳсть для нихъ россійского правительства подавали Франціи мимоволѣ гадку получитися съ Россією. Здавалося, що се тымъ скорше удастся, позаякъ Австрія стоячи въ союзѣ съ Нѣмеччиною, позыскала значный вплывъ на балканьскѳмъ пѳвостровѣ и ставала тутъ безперечно Россіи на перешкодѣ. Ба, въ послѣдныхъ часахъ дѳйшло до того, що Россія на добре стала вже боятися утраты свого вплыву на всхѳднѝ справы и мусѣла выступити въ довгои резервы. Теперь и Франція почала ще смѣлѣйше выступати, якъ впередъ.

Се не дуже було на руку кн. Бисмаркови; ѳнъ и заразъ давъ ей звѣстну ѳтправу въ Nordd. Allg. Ztg., на котру Франція, видачи свою безсильнѳсть, притихла. Россія не подала ей руки, бо не видѣла въ тѳмъ свого интересу; россійскѝ журналы выразно пѳднесли, що Россія не видитъ жадныхъ користей въ союзѣ съ Францією, котрѳй безъ всякого власного хѳсна мусѣлабы добувати Альзацію и Лотарингію. Ажь до сего часу однакожъ побренькувано такъ зъ однои, якъ и зъ другои стороны оружьемъ, перемѣщувано полки и концентровано войска. Видко, що ходило о якѝсь важнѝ рѣчи, коли треба було ажь такихъ голосныхъ аргументѳвъ. О що ходило, заразъ побачимо. Австрія при помочи Нѣмеччины позыскала дуже значный вплывъ на балканьскѳмъ пѳвостровѣ; Сербія, а въ послѣдныхъ часахъ и Румунія станули по ей сторонѣ и ѳтчужились зовсѣмъ ѳтъ Россіи, навѣть здавалось, що князь болгарскій не мае великои охоты пѳддатися зовсѣмъ россійскимъ генераламъ. Одна лишь Чорногора зѳсталася вѣрною Россіи. Наступила подорожь царя Александра до Копенгаги и зъѣздъ даньско-королевскои родины. Якъ разъ теперь наступае такожъ и зворотъ въ нѣмецкѳй политицѣ. Коли вѣденьскѝ и другѝ журналы починаютъ пѳдносити крики на поступованье Россіи въ Болгаріи, ѳтзываесь наразъ зновъ Nordd. Allg. Ztg. и голоситъ миръ съ Россією. Обѣ стороны, т. е. Нѣмеччина и Россія полагодилися мѣжь собою; перша запевнилась, що изольовала Францію навѣть и зъ взгляду на Россію, а друга ѳтзыскала загроженый вплывъ на балканьскѳмъ пѳвостровѣ. До сего отже треба спровадити всѣ догенерѣшнѝ крики о вѳйнѣ Нѣмеччины съ Россією; иншихъ причинъ до якого непорозумѣня обохъ сихъ державъ трудно ѳтгадати. Ихъ интересы не стыкаются нѣгде такъ, щобы могли спровадити якій конфликтъ мѣжь ними, напротивъ такъ Россія якъ и Нѣмеччина мусятъ рука въ руку съ собою поступати, наколи перша надъ Дунаемъ, а друга надъ Реномъ хоче осягнути свои цѣли. Инакше маеся рѣчь съ Австріею. Ся интересована безпосередно на балканьскѳмъ пѳвостровѣ, скорше моглабы попасти въ якій конфликтъ съ Россією. Але кн. Бисмаркъ на все мае бачне око, а доки его политика верховодитъ въ Европѣ, дотиѝ всякѝ крики о вѳйнѣ треба уважати за ложнѝ и безпѳдставнѝ.

Россія. До „Germania“ пишутъ, що въ Петербургу ѳткрыто новый заговоръ революціонистѳвъ. Слѣдство въ справѣ намѣреного самоубійства шамбеляна Боллингера, котре провадитъ прокураторъ Муравьевъ, мало выкрыти, що переважне число революціонистѳвъ рекрутуеся зъ корпуса офицерѳвъ артилеріи и инжинеріи. „Central News“ розказуе такъ про тое самоубійство. Ѳтъ якогось часу находжено въ царскихъ палатахъ революційнѝ проклямаціи и нѣкто не мѳгъ дѳйти, зъ ѳтки они берутся. Одного дня однакожъ застала царица въ своѳмъ кабинетѣ при бюрку згаданого шамбеляна, котрый якъ разъ хотѣвъ пѳдкинути проклямацію. Царица приказала службѣ его пересмотрити и найдено при нѣмъ ще бѳльше такихъ проклямацій; пѳсля сего приказала ему царица ѳтѳйти, а ѳнъ заразъ въ своѳмъ помешканю ѳтобравъ собѣ житье. Министеръ Толстой, котрый славився выкорененьемъ революціонистѳвъ, мае бути въ немалѳмъ клопотѣ. Друга рѣчь, що такожъ немало клопоту наробила Толстою, есть скопинскій банкъ, въ котрѳмъ ѳнъ будучи ще оберпрокуроромъ св. синода зложивъ $2^1/_2$ мильона рублѣвъ; банкъ той, якъ звѣстно, упавъ, а съ нимъ пропали и грошѣ приналежнѝ рѳжнымъ монастырямъ. Въ загалѣ говорятъ, що становище гр. Толстоя есть нынѣ дуже непевне. — До „Politik“ доносятъ зъ Кракова, що ген.-губ. Гурко приказавъ всѣмъ урядникамъ въ Царствѣ Польскѳмъ до року научитися на стѳльки польского языка, щобы могли съ жителями свободно конверзувати.

Франція. Французамъ зачинаеся теперь лѣпше поводити въ Тонкинѣ. Телеграмы принесли вѣсть о побѣдѣ Французѳвъ надъ „чорными хоругвами“ въ Тонкинѣ. Въ тѳй побѣдѣ мавъ непріятель стратити 1000, а Французы лишь 50 людей. — Переговоры съ Хинами якось спинились, бо Французы жадаютъ протекторату надъ цѣлою дельтою. — Съ смертею королевои Мадагаскару и адмирала Пера устала була на якійсь часъ дѣяльнѳсть Французѳвъ на сѣмъ островѣ; теперь однакожъ доносятъ, що французскій комендантъ въ Таматавѣ повѣдомивъ англійского капитана Джонстона, що кроки непріятельскѝ зновъ розпѳчнутся. — Король испаньскій мае пріѣхати до Парижа; президентъ Греви съ министрами повитае его на двѳрци.

Данія. До Копенгаги, где перебуваютъ теперь россійскій царь, грецкій король и князь Валеса, пріѣхавъ такожъ и Глядстонъ съ цѣлою своєю родиною. Сѣй подорожи приписували зразу велике политичне значенье; гдекотрѝ газеты именно допускали, що зъѣздъ той мае на цѣли завязанье союза Россіи и Англіи съ второстепенными державами. Се однакожъ не оправдуеся, хочь здаеся, що Глядстонъ мавъ якусь важну дипломатичну мисію — якъ допускаютъ — въ справѣ всхѳдного пытаня и англійскихъ интересѳвъ въ Азіи. Глядстонъ выѣхавъ вже до Лондона. — 3 Жовтня царь и царица маютъ выѣхати на яхтѣ „Держава“ до Свинеминде, щобы зъ ѳтси ѳтвѣдати нѣмецкого цѣсаря въ Штетинѣ.

Сербія. Дотеперѣшный результатъ выборѳвъ есть слѣдуючій: Радикальнѝ перевели 80 кандидатѳвъ, правительственне сторонництво 34, либеральнѝ 13. — Пирочанацъ мавъ повѣдомити короля телеграфично, що министеръ вѳйны жадае димисіи. Причиною того мало бути, що министеръ вѳйны не хотѣвъ въ гдекотрыхъ выборчихъ округахъ зѳзволити на войскову интервенцію, черезъ що порѳжнився съ министромъ дѣлъ внутренныхъ. Есть поголоска, що цѣле министерство подаеся до димисіи.

Болгарія. Въ Софіи зайшла несподѣвано велика змѣна. Князь оголосивъ манифестъ, котрымъ повертае назадъ тирнавску конституцію и взываe народне „собраніе“, щобы взяло пѳдъ обраду змѣну 13 и 14 статей о народнѳй репрезентаціи, а заразомъ высказуе надѣю, що за его примѣромъ народъ забуде о непорозумѣню и роздвоєню его представителѣвъ. Кабинетъ вразъ съ обома россійскими генералами подався до димисіи и князь ей пріймивъ. Складъ нового кабинету есть слѣдующій: Занковъ, презесъ кабинету и министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ, Мантичевичъ, министеръ финансѳвъ, Балабановъ дѣлъ заграничныхъ, Стоиловъ юстиціи, Икономовъ робѳтъ публичныхъ, Малковъ просвѣты, а Грековъ занменовный президентомъ собранія.

НОВИНКИ.

— **Нова читальня** закладаеся, якъ доноситъ „Батькѳвщина“, въ селѣ Панѳвцяхъ. Членѳвъ зголосилося вже до 70, а за основателѣвъ читальнѣ пѳдписалося 12 господарѣвъ.

— **До рускои гимназіи** вписалося на рѳкъ шкѳльн. 1883/4 456 ученикѳвъ: именно до кляси приготовляючои 27, до I 95, до II 66, до III 63, до IV 51, до V 34, до VI 43, до VII 28, до VIII 49. Въ клясахъ I, II и III суть паралельки.

— **Субдіяконатъ** приняли дня 22 л. с. м. слѣдуючій (II серія) кандидаты: 1) Изидоръ Гланьскій, 2) Богданъ Еліяшевскій, 3) Левъ Шпытко, 4) Теофиль Любѣнецкій, 5) Романъ Шепаровичъ, 6) Антѳнъ Носковскій, 7) Михаилъ Яцыкевичъ, 8) Александеръ Стоцкій, 9) Стефанъ Комариньскій, 10) Климентъ Соневицкій.

(+) **Касаційный трибуналъ** порѣшивъ послѣдными часами кѳлька справъ дотыкаючихъ Русинѳвъ, а незабавомъ мае двѣ важнѝ рѣшити. Дня 15 л. жовтня мае ѳтбутися розправа въ процесѣ гр. делля Скаля противъ о. Стеф. Качалы и пок. Володимира Барвѣньского, а дня 29 л. жовтня розправа въ процесѣ, т. зв. Ольги Грабаревои о головну зраду. — Недавно затвердивъ судъ касаційный вырокъ самбѳрского суду, котрый оправдавъ о. Щастного Саламона за закидъ мнимого ширеня сконфискованои брошуры „Посланникъ св. Владимира Вел.“. Рѳвножъ затвердивъ судъ касаційный вырокъ перемыского суду, котрымъ засуджено господаря зъ Дроздовичъ, Михайла Старосту на 2 мѣсяцѣ арешту за те, що по выборѣ п. Тышковского до рады державнои мавъ выповѣсти: „Тыхъ Ляхѳвъ годилосьбы до ноги вырѣзати“. — Еще одну цѣкаву справу рѣшивъ недавно судъ касаційный. Въ селѣ Перевѳзци коло Войнилова въ калускѳмъ повѣтѣ живъ собѣ молодый дякъ-господарь, Никола Илькѳвъ. Передъ чотырма роками выбрала его громада вѳйтомъ. Молодый вѳйтъ, колись добрый дякъ и добрый Русинъ, попавъ въ паньскѝ сѣти, бувъ радо витаный въ дворѣ, въ судѣ, въ староствѣ, въ урядѣ податковѳмъ, въ радѣ повѣтовѳй — и змикитивъ. Прійшовъ доповнаючій выбѳръ посла до сойму въ Калуши и Никола Илькѳвъ голосувавъ за польскимъ кандидатомъ. Тогды вже попавъ въ повну ласку панѳвъ и думавъ, що ѳнъ може не знати що зробити, а буде мати „плечѣ“ въ панахъ. Одного разу написавъ Илькѳвъ доносъ на жандарма зъ Войнилова, що ѳнъ не сповнивъ своеи службы въ Перевѳзци, що черезъ кѳлька днѣвъ бувъ запитый, гравъ въ карты съ учителемъ, поводився по ледачому въ службѣ и пр. Илькѳвъ думавъ, що на сей его доносъ заразъ жандарма замкнутъ и знѣвечатъ. Жандарма оправдѣ взяли пѳдъ слѣдство, але по якѳмсь часѣ и выпустили, бо на факты наведенѝ въ доносѣ не було доказѳвъ. Тогды скинули нашого Илькова зъ вѳйта, взяли до Самбора и тамъ за злочиньство клеветы засудили на рѳкъ вязницѣ, заостренои постомъ. Ѳнъ подавъ зажаленье неважности. Трибуналъ касаційный затвердивъ засудъ самбѳрского суду окружного, мотивуючи тымъ, що піяньство жандарма въ службѣ уважаеся злочиньствомъ, отже и клевета Илькова не може бути уважана провиною образы чести, але злочиньствомъ. И бѣдолаха Илькѳвъ муситъ нынѣ покидати жѣнку, дѣти и господарство и ити на цѣлый рѳкъ до вязницѣ — за марный доносъ на жандарма. Тамъ буде мати доволѣ часу розмышляти надъ марностею паньскихъ „плечей“...

— **На засѣданю львôвскои рады мѣсконои** дня 19 вересня об'явивъ бурмистръ Домбровскій результатъ впису учениковъ до всѣхъ школъ мѣскихъ на сей рôкъ, зъ котрого выходитъ, що ученикôвъ, котрыхъ родичѣ жадали выкладового языка рускаго, було разомъ взявши тôлько 33, а ученицъ 13, разомъ отже 46 дѣтей. — По звѣстнôй ухвалѣ львôвскои рады мѣскои зъ дня 7 серпня с. р., котрою рада мѣска обôйшла наказъ ц. к. министерства — постановленя однои мѣскои школы во Львовѣ для Русинôвъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ — тымъ цѣкавымъ способомъ, що згодилася на поставленье паралельныхъ клясъ рускихъ при всѣхъ школахъ, где лишь тôлько 40 дѣтей однои клясы зажадае языка выкладового рускаго въ тôйже клясѣ, — мы и не надѣялись иншого результату. Мы знали добре, якъ дѣеся съ паралельками при учительскихъ семинарияхъ, знаемо, що ся ласка польска кождого часу може выкористатись такимъ Будзыновскимъ въ той способôбъ, щобы дѣтей рускихъ зовсѣмъ прогнати зъ школъ, якъ то вже практиковано и практикуеся, и длятого мы рѣшучо жадали не паралельныхъ клясъ, неподаючихъ пѣяки гваранціи дальшои науки въ языцѣ рускôмъ въ дотычныхъ школахъ, — а однои рускои школы во Львовѣ. Тая намъ належится и мы упоминаемося и упоминатися не перестанемо за правомъ, признанымъ намъ вже державнымъ трибуналомъ. Єслибы удалося Полякамъ примусити Русинôвъ до мешканя въ однôй дѣльници мѣота, неначе въ якôмъ ghetto, то тогды малобы розумованье рады мѣскои и газетъ польскихъ рацію; однакъ поки Русины жіютъ розкинени по цѣлôмъ Львовѣ и поки ихъ число есть на те достаточне, щобы имъ належалася руска школа, то обминанье въ тôй справѣ высшихъ рѣшень буде нѣчимъ иншимъ, якъ тôлько найнесправедливѣйшимъ покривдженьемъ рускои народности, котрои подяка за таку польску сердечнôсть не дасть довго на себе ждати.

— **Новый законъ промысловый** почне обовязувати вжеôтъ 29 л. вересня.

— **Въ Новомосковску** выбухъ погромъ жидôвъ. Погромцѣ ограбили дня 15 л. с. м. всѣ жидôвскѣ домы и крамницѣ. На усмиренье розрухôвъ выслано зъ Екатеринослава донъскихъ козакôвъ.

— **Ôтъ Хирова** пишутъ намъ: Якъ звѣстно, за иниціятивою Преосв. еп. Сильвестра зôстала установлена комисія духовна, маюча занятися переглядомъ нашихъ книгъ церковныхъ, въ котрыхъ зайшло досыть много змѣнъ, особенно въ служебныхъ, именно тымъ способомъ, що противъ волѣ римскихъ панôвъ позваляли собѣ бувшѣ въ Уневѣ, Почаевѣ и др. Василіяне и зъ нихъ выйшовшѣ владыки уніятскѣ на власну руку неодно змѣнювати, о чѣмъ достаточно можна переконатися зъ дѣла высоко ученого Тайнера (зри „P. Сіонъ“ ч. 12). Комисія духовна розпочала свои працѣ и завôзвала посредствомъ „P. Сіона“ всѣхъ рускихъ священикôвъ, щобы они доносили свои спостереженя въ тôмъ взглядѣ до Всесвѣтл. консисторіи, або до редакціи „P. Сіона“. На тое завôзнанье предложивъ и нашъ высокоповажаный сусѣдъ, Впр. о. Теодоръ Мельникъ, парохъ зъ Старявы, звѣстный и ширшому кружкови нашого священьства зъ своихъ студій богословскихъ, ще въ зимѣ поясненье о литургіи Преждеосвященныхъ дарôвъ, зъ котрого вже 4 статіи були помѣщенѣ въ „P. Сіонѣ“ (чч. 9, 11, 12 и 13) — а сими днями пôславъ ôнъ обширну студію о литургіи Іоана Златоустого и Василія Великого, въ котрôй то студіи ôнъ на пôдставѣ старинныхъ жерелъ и документôвъ старався представити первобытный, правдивый видъ всѣхъ трехъ нашихъ литургій, якимъ ôнъ являеся ôтъ часу введеня уніи съ римскою церквою ажь до 1733 року, бо ажь до того часу бувъ нашъ обрядъ церковный ще чисто захованый. Въ старôмъ служебнику Львôвскимъ зъ р. 1718, выданôмъ епископомъ львôвскимъ Іосифомъ Шумляньскимъ, принявшимъ унію, бачимо ще нашѣ литургіи въ первобытнôмъ видѣ, а вже въ служебнику Унѣвскôмъ, выданôмъ 1733 р., здаеся тымъ самымъ еп. Іос. Шумляньскимъ, а другій разъ Атаназіемъ Шептицкимъ въ р. 1740, зайшли самовôльнѣ змѣны и ôтступленя ôтъ правдивого обряда нашои церкви, — а зъ тыхъ обохъ служебникôвъ походятъ нашѣ служебники Почаевскій, Перемыскій и Львôвскій, котрѣ теперь въ нашихъ церквахъ уживаются. Впр. о. Мельникъ доходивъ отже того первобытного, правдивого вида нашихъ литургій зъ першихъ часôвъ по принятю уніи и то на певнôй основѣ, бо на основѣ греческого служебника, выданого въ Римѣ 1830 р. для уніятôвъ въ заведеню de propagande fide, и переконався, що той римскій служебникъ що до слова згôдный съ Львôвскимъ зъ р. 1718, въ котрôмъ нашъ обрядъ въ повнôй чистотѣ захованый. Съ тымъ служебникомъ порôвнувавъ ôнъ рôжнѣ служебники и богословскѣ дѣла въ розличныхъ языкахъ и найлучшихъ выданяхъ и съ всею трудолюбивостею и совѣстностею обробивъ ôнъ свою студію. Горяча любовь сего Впр. отця до нашои рускои церкви, звѣстна его трудолобивôсть, а при тôмъ его богословска ученôсть даютъ намъ повну поруку, що ое есть праця всесторонна и основна, тымъ бôльше, що не бракло ему и на способности запôзнатися съ найлучшими творами богословскими въ рôжныхъ библіотекахъ именно: въ монастырѣ давныхъ Василіянъ добромильскихъ, при катедр. церкви въ Пряшевѣ, въ библіотекахъ въ Вѣдни, Теростѣ, Римѣ, Перемышли, а кромѣ того посѣдае ôнъ власну обширну и добôрну библіотеку богословскихъ книгъ и знае точно церковно-славяньскій и греческій языкъ. Его працѣ могутъ отже дуже причинитися до облегченя трудôвъ и успѣшнои дѣяльности комисіи духовнои и до привернення первобытного, правдивого вида нашихъ литургій, — потреба лишь, щобы комисія духовна по достоиньству оцѣнила труды нашого ученого отця и такъ щиро ихъ увзгляднила, якъ щиро ônъ передавъ ей свою працю. *Г. Г.*

— **Зъ Мужилова** пишутъ намъ: Вчера, т. е. 17 л. с. м., выбухъ у насъ около 1 год. по полудни огонь въ корчмѣ и при сильнôмъ, полудневôмъ, сухôмъ вѣтрѣ майже въ однôй хвили (кинувши головню ажь на четверту хату на селѣ) знищивъ 18 хатъ. Ратунокъ бувъ неможливый, бо огнемъ перекидало напередъ що друга-трета хата, а такъ захопивши въ около нищивъ огонь все до тла. Вправдѣ пожарна сторожа прибула зъ Пôдгаець, но вже було за пôзно, бо огонь вже спинився на 18-тôй хатѣ и пригасавъ. Зъ погорѣвшихъ не було анѣ одного заасекурованого, а огонь знищивъ имъ всѣ будынки и збôже до тла, такъ що тыхъ 18 родинъ лишилось теперь майже безъ стрѣхи. Шкода ще необчислена; при сегорôчнôмъ неурожаю прійдеся тымъ бѣдакамъ переживати страшну нужду. Выпадалобы нашимъ панамъ пôдгаецкимъ, высыпавшимъ кôлька тысячъ на шумне торжество Собеского, такожъ ту показати бѣдакамъ свою братну любовь, поспѣшаючи съ якою-такою помочею, бо зима за плечима, а пережити ей не ма где и въ чѣмъ!

— **Дирекція рускои гимназіи** складае прилюдну подяку Впр. о. Іосифу Кобыляньскому, парохови зъ Пôйла, за его щедрѣ заномоги для бѣдныхъ ученикôвъ гимназіи.

— **Въ Станиславôвщинѣ** есть теперь на продажь 42 селъ, по части зъ вôльнои руки, а по части зъ мусу за банковѣ довги..

— **Зъ Лютовискъ** пишутъ намъ: Вже въ ч. 92 „Дѣла“ зъ дня 28 л. серпня с. р. звернули мы увагу нашихъ властей духовныхъ на тое, що руска парохія въ Лютовискахъ съ прилученими церквами въ Журавинѣ и Крывцѣ не маe свого мѣсцевого священика. Лютовиска есть мѣсточко, где знаходится ц. к. судъ повѣтовый, где есть яка-така интелигенція, ба суть мѣщане и передмѣщане и то въ досыть значнôмъ числѣ (около 600 душь), и якъ же можна ихъ лишати безъ мѣсцевого душпастыря и безъ представителя власти моральнои? Теперь въ недѣлѣ и свята пропинація въ Лютовискахъ все повна ôтъ рана до вечера, а урядники судовѣ и автономичнѣ не можутъ въ недѣлѣ и свята въ церквѣ своей слухати богослуженя, бо трудно вымагати ôтъ призначеного дожэжаючого завѣдателя зъ Скородного, щобы ônъ и своей и чужôй парохіи вдоволивъ, особливо що приданѣ ему два села парохіи лютовискои ôтъ Скородного дуже далекѣ. Не знаемо, задля чого ôтданѣ церкви въ Журавинѣ и Крывцѣ священникови зъ Скородного, коли коло Журавина и Крывки суть близшѣ рускѣ священики. Злѣ наслѣдства того вже показуются. Дня 8 л. с. м. умеръ на Полонинськôмъ, въ присѣлку Журавина, господарь досыть заможный. И що сталося? Похоронили его безъ священика! — и то мимо клопоту для родины помершого, ѣздившои зъ Полонинського черезъ Журавинъ и Лютовиска до Скородного, щобы тамошнего священика запросити на похоронъ. Не хочемо надъ причиною того сумного факту розписуватися, а предкладаемо се лишь до вѣдомости рускои консисторіи въ Перемышли и просимо ей, щобы намъ безъ всякои проволоки прислала священика до Лютовискъ.

— **Ôтъ Зборова** пишутъ намъ: Переѣзжаючи дня 27 л. серпня с. р. въ день Преев. Богородицѣ черезъ село Ратицѣ, въ котрôмъ то селѣ того дня припадае ôтпустъ, задержався я и пôшовъ побачити столичу на горѣ стару церковцю. Тутъ було множество народа и я ледво перепхався пôдъ церковь, где тихо стояла груна народа. Я приступивъ близше до тои групы и узрѣвъ сидячого тамъ священика, ôтбираючого жертвы ôтъ народа — и, о диво! — сидячій священикъ, а бувъ то самъ мѣсцевый гр. к. парохъ, о. Жеребецкій, говоривъ до рускаго народа по польски! До се го факту чей вже коментаря не потрѣбно.

— **Про нову церковь въ Липовици** пише намъ одинъ проѣзжій: Переѣзжаючи лѣтомъ с. р. гôрскій стороны долиньского повѣта, вступивъ я въ церковь въ Липовици. Правдивый дôмъ божій! Величава будова, прегарнѣ малёвиля! Довѣдавшись ôтъ мѣсцевого душпастыря про заходъ и працю около того правдивого дому божого, задумавъ я хочь троха спôзнено пôднести прилюдне признанье чч. громадянамъ Липовицѣ, о. Мих. Галиковскому, за котрого душпастырства положено величавый будынокъ и розпочато малёванье и Томѣ Соболтѣ, пôдъ котрого руководствомъ цѣлу церковь покрыто бляхою и найважнѣйшу часть помалёвано. Съ пріятностею пôдношу и ту обставину, що при будовѣ сего величавого храму працювали свои люде: будôвничій Стефанъ Савчукъ зъ Суходола и звѣстный артистъ-маляръ Теофиль Коныстыньскій.

— **Зъ пôдъ Рудокъ** одержуемо слѣдуючу допись: „Якъ всѣмъ вѣдомо, Русины не хотѣли брати участи въ ювилейныхъ торжествахъ въ Краковѣ, проте и не высылали нѣкого на ювилей до Кракова. Вычитавши въ польскихъ газетахъ, що въ Краковѣ промовлявъ въ имени Русинôвъ „Rusin Michał Ostrowski, kupiec z Rudek“, котрый тамъ представився делегатомъ повѣтôвъ городецкого и рудецкого и дотычнѣ особы въ блудъ впровадивъ, промовляючи до Мазурôвъ зъ трибуны по руски, — то протестуемо мы Русины городецкого и рудецкого повѣта прилюдно противъ выступленя п. Островского въ Краковѣ и заявляемо, що ônъ анѣ не есть Русиномъ, анѣ повѣты нашѣ его тамъ не высылали, а тымъ менше Русины, ôтъ котрыхъ не мавъ нѣякого мандату промовляти въ ихъ имени. П. Островскій зъ роду и переcвѣдченя Полякъ; высидѣвши за 1863 р. сѣмь лѣтъ на Сибѣри научився тамъ трохи по россійски, а вернувши въ Галичину силуеся говорити зъ россійска кепско по руски и лишь калѣчитъ нашъ прегарный языкъ, якъ мы тое пôзнали на справозданю п. Янка въ Комарнѣ. Просимо про те п. Островского не мѣшатися въ нашѣ справы.

— **Засудъ присяжного суду во Львовѣ** въ справѣ отроення родины селянина Клима Радваньского, котрому мавъ жидъ Изакъ Биненштокъ всыпати аршеникъ до горшка съ ячмѣнными крупами, уневажнивъ трибуналъ касаційный въ Вѣдни на основѣ факту, наведеного въ рекурсѣ обороны, що ц. к. судъ не завôзвавъ до розправы свѣдкôвъ обороны, котрѣ були вызнали въ слѣдствѣ, що видѣли, якъ Климъ Радваньскій самъ купувавъ въ аптицѣ трутину. Адвокатъ дръ Штайнъ заявивъ передъ трибуналомъ касаційнымъ, що пôдозрѣнье пôдкиненя аршенику въ кашу тяжитъ на самôмъ Радваньскôмъ и що ся справа не трактувалася судомъ всесторонно. По сей причинѣ прійде ся справа ще разъ передъ судъ присяжныхъ во Львовѣ.

— **Посвяченье чеcкои школы на передмѣстю Фаворитенъ въ Вѣдни** ôтбулося 18 вересня. Парохъ Фирштъ пôднѣсъ въ своей промовѣ значенье школы и ей звязь съ церквою, директоръ школы убезпечивъ, що есть свѣдомый отвѣчальности уряду, котрый ему поручено, а предсѣдатель товариства „Амоса Коменіюса“ взнѣсъ окликъ подяки для цѣсаря. Школа ся есть першою славяньскою школою въ Вѣдни. За нею повинны и чей будутъ повставати школы и другихъ славяньскихъ народностей.

— **Страшна катастрофа** постигла островы въ тѣсninѣ Сунда. Островъ Ява, той рай земскій, котрый природа обсыпала всѣми своими щедротами, стоитъ нынѣ великою руиною и гробомъ 100.000 людей. Катастрофа не грянула нагло, неожидано на богатый островъ. Ей пророчивъ кôлька лѣтъ напередъ Дельонай, ученый Французъ, однакъ ему не повѣрено, неначе Ноеви. Показувалися и рôжнѣ познаки наступаючои грозы, але люде не мали и гадки про ню, якъ не маe гадки засужденый на смерть Яванець, котрого завели на „долину смерти“ и посадили тамъ пôдъ роскôшно розцвившимъ „упасомъ“, що солодкимъ запахомъ всю жизнь убиваe. Наразъ дня 25 серпня роздалися пôдъ землею страшенныѣ грохоты и розкотилися съ пôдъ острова Каракатоа далеко, широко ажь по Батавію и Сурапенту. На небѣ показалась луна и 16 вулканôвъ (зъ 48), що лежатъ на острôвцяхъ Сунды, бухнуло высоко огняными стовпами. Пôдъ землею грохкотали разъ-по-разъ громы, Сунда закипѣла, заклекотѣла и покрылась намуломъ, небо покрыли туманы огняного попелу и дощь камѣнный посыпався зъ воздухôвъ на землю и море, а стовпы огняныѣ освѣчували нôчь пекольнымъ блескомъ. На другій день рано встало сонце и не могло побачити страшныхъ руинъ многихъ мѣстъ съ тысячею величавыхъ индійскихъ пагодъ, — бо хмары горячого попелу повисли надъ землею и засыпували величезныѣ гробы. Наразъ пôднялося море и высочезными валами ударило на береги, заливаючи 3 мѣста и 50 селъ. Въ однôй хвили утопилося 25.000 мешканцѣвъ передмѣстя Батавіи, по бôльшôй части Китайцѣвъ, залилось мѣсто Аньеръ, въ котрôмъ жило 800 Европейцѣвъ, мѣсто Бавтамъ съ 1500 жителями и много иншихъ осадъ съ 30.000 людьми, а рôвночасно пошли валомъ огняныѣ рѣки лявы, пожираючи все, що напопали на своемъ шляху. Лява ся залила мѣжь иншими и мѣсто Тамерангъ съ всѣми жителями. Та гроза лютилась въ дняхъ 25, 26-го и 27-го м. м. Пôдъ вечеръ того дня почало стогнати въ утробѣ землѣ; земля тряслася, здувалась и упадала, а блескъ за блескомъ поровъ чорныѣ хмары воздуху тяжкою електрикою. Въ ночи заяснѣвъ огняною гадюкою облакъ и спустився на горбы Кандангу. Ônъ рôсъ, ônъ ширшавъ и съ его взростомъ тряслася сильнѣйше и колыхалася, ажь розпадалася земля. Ся нôчь була найстрашнѣйша. Люде безъ памяти чекали смерти, ждали кôнця свѣта, коли почало днѣти и переставъ падати дощь попелу и розжареного камѣня. Щезъ и страшный облакъ, земля угомонѣлась, а тôлько вулканы стрѣляли огняными стовпами ще въ гору и лява пекольна лилась безнастанно. Цѣла окрестнôсть була привалена грубою верствою попелу и жужля, а островъ змѣнивъ цѣлкомъ свое колись такъ хороше лице. Тамъ где розлягались горбы Кандангу съ своими богатыми садами, — теперь кипѣло море. Островъ Каракатоа съ 2.000 стôпъ высокимъ вулканомъ провалився въ море; понадъ снѣнене розгукане море тѣсniны Сунда вынурилося поволи 14 новыхъ вулканôвъ, а гора Мага-Меру пукла на двое и роззявила 7 новыхъ челюстей, дыхаючихъ пекломъ. Зъ полудня провалились въ море островы Менакъ и иншѣ.

— **Чудотворный садагурскій рабинъ**, Аврумъ Фридманъ, умеръ 11-го с. м., оставивши своимъ дѣтямъ великій маетокъ. Похороны его, на котрѣ прибуло надъ 6000 жидôвъ, ôтбулися съ великою выставностею.

— **Зъ Старого Яжева** коло Яворова пишутъ намъ, що тамъ дня 17 л. с. м. о год. 10 рано выбухъ огонь и знищивъ приходство и 15 господарѣвъ, разомъ 60—80 будынкôвъ. Нещастнѣ люде! Що градъ въ лѣтѣ не выбивъ, то теперь пôшло съ дымомъ!..

— **Поговôрка „Pane Kolumbe, i mysme tade“** выйде вже зъ моды, а замѣсть того пріймеся слôвце: „Mości panie Kolumbie, witaj nam w Ameryce!“ Черновецка „Gazeta polska“ подае сензаційну вѣдомôсть, що не Генуаньчикъ Колюмбъ, а Полякъ Jan z Kolna ôткрывъ Америку; бо акта даньскѣ выказуютъ, що ônъ дôстався до берегôвъ пôвнôчнои Америки на кораблі короля Христіяна II-го ще передъ Колюмбомъ, бо въ роцѣ 1476. Даты сѣ мала вычитати черновецка газета польска въ американьскôй часописи Нюйоркъ-Геральдъ.

— **Польскій языкъ и стиль.** „Samorząd“ подае таку вѣрну ôтпись донесеня зверхности громадскои въ Окопахъ до пов. суду въ Мѣльници: „Świetny c. k. Sądu. Dnia 15 t. m. przyplel rzeką Dniestr chłopic ma okolo 12 lat Wlosy blonde opstrzeszony nie wiadome skąt, którego wsiaiim zaras do Wsie zrobilim Domowenu i pokrzebalim go ali tak, aby możne go odkopić. Oczym się Swietnemu ck. Sądowie zawiadomuje i prozy z rozporządzenie. Do Sw. c. k. Sądu powiatowe w Mielnica.“

— **Зъ Америки** доносятъ, що велика „пôвнôчна желѣзница Тихого океану“ вже готова. При будовѣ тои желѣзницѣ мали Американцѣ великѣ трудности. Желѣзница иде по богатыхъ низинахъ рѣки Миссури, черезъ котру покладено мôстъ 3.000 стôпъ довгій. Въ горахъ Бельтъ проверчено тунель 3.600 стôпъ, а потôмъ другій 3.850 стôпъ довгій. Желѣзница пôдносится, идучи черезъ скалистѣ горы такъ высоко, що досягае въ однôмъ мѣсци 5.565 стôпъ поверхъ моря. Желѣзница ся причинилася вже дуже много до експлоатаціи дѣвочихъ лѣсôвъ Минезоты и плодородныхъ околиць Дакоты и Монтаны. Правительство дарувало товариству на цѣли тои желѣзницѣ 46 міліонôвъ акрôвъ землѣ, зъ котрыхъ товариство вже 5 міліонôвъ розпродало по 4 доляры (8 зр.) за одинъ акръ. Желѣзницю сю будовано ôтъ 1870 р. (вынявши 3 роки застою) ажь по нынѣ.

— **Завѣдомляемо хв. Дирекцію почтъ** во Львовѣ, що на почтѣ въ Щавници щезаютъ рускѣ часописи. Предплатники нашѣ жалуются, що вже ôтъ двохъ недѣль не дôстаютъ „Дѣла“, длятого просимо о зарядженье потрѣбныхъ мѣръ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіи Львôвскои.

Каноничну институцію получивъ: Володим. Филиповскій на Бенкôвцѣ.

Завôзванѣ до каноничнои институціи оо.: 1) Софронъ Литвиновичъ на Пѣстынь; 3) Петро Войнаровскій на Ракôвъ; 3) Кароль Перепелиньскій на Бôрки.

Душпастырскѣ посады получили оо.: 1) Ник. Бѣлецкій завѣдательство Розгôрча, дек. болехôвского; 2) Стефанъ Макогоньскій завѣдательство Городенки.

Въ пропозицію на парохію при карнôмъ заведеню для мужчинъ въ Станиславовѣ принятѣ оо: I) Володиславъ Дорожиньскій, парохъ зъ Волцнева; II) Іоанъ Гургула, капелянъ зъ Путятынець; III) Іосифъ Вергановскій, парохъ зъ Лукавицѣ.

Приступити до испыту конкурсового въ жовтни позволено оо.: 1) Петру Радикевичу зъ Вишенки, 2) Евг. Левицкому зъ Гостова, 3) Григ. Кончевичу зъ Завою, 4) Володисл. Ступницкому зъ Коломыѣ, 5) Григ. Лонкевичу зъ Сухои Волѣ, 6) Юліяну Дуткевичу завѣдателю въ Покровцяхъ.

На конкурсъ розписанѣ: I. Парохія Плауча (съ прилуч. Цецоры, Плауча Мала, Глинна и Красна), наданя архіепископа львôвского лат. обряда; II парохія Городенка. Речинець подаватися на обѣ сѣ парохіи до 14 л. листопада 1883.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

О. Левъ Полевый. Неумолима смерть забрала намъ знôвъ одного мужа, котрый цѣле житье вѣрно служивъ церквѣ и ôтчинѣ. Тымъ мужемъ есть о. Левъ Полевый, парохъ городеньскій, совѣтникъ консисторскій и выслуженый деканъ, котрый упокоився 12 с. м. въ 70 роцѣ житя, а 46 душпастырства. Покôйникъ займавъ высоке становище въ суспôльности рускôй. Почавши ôтъ р. 1848 бувъ ônъ одинъ зъ тыхъ, що завсѣгды ставали въ оборонѣ правъ рускаго народа. Словомъ и дѣломъ, радою и помочею все поправъ руску справу. На першу каденцію сойму бувъ выбраный посломъ, а потôмъ зъ сойму до думы державнои. Покôйный спомагавъ всякѣ товариства рускѣ и всюды, где тôлько мôгъ, не ôтмавлявъ своеи помочи. Покôйникъ бувъ членомъ „Дому Народного“, „Матицѣ“, „Просвѣты“, „Рускои Рады“, тов. „им. Качковского“, тов. господароко-промыслового и др. Въ мѣсци бувъ членомъ рады повѣтовои, рады громадскои, рады школьнои мѣсцевои и надзырателемъ школы мѣсцевои. Розвôй рускои литературы ônъ поправъ, на скôлько лишь мôгъ. Покôйникъ не тôлько самъ предплачувавъ и читавъ рускѣ книжки и газеты, але скоро зачала выходити „Батькôвщина“, предплативъ заразъ 4 примѣрники и дававъ на кождый кутъ мѣста по одному примѣрникови, щобы народъ обучався; ônъ тѣшився, що руска интелигенція такъ щиро займаеся просвѣтою народа. Ônъ спомагавъ щедрою рукою всѣ рускѣ институціи, а межи иншими жертвувавъ передъ двома роками 100 зр. на „Народный Дôмъ въ Коломыѣ“ и 100 зр. на дѣвоче воспиталище во Львовѣ. Всюда, где мôгъ, не жалувавъ гроша, и не диво, що будучи черезъ 20 лѣтъ на такôй парохіи якъ Городенка, не лишивъ покôйникъ по собѣ маетку. Покôйный бувъ душпастыремъ лишь въ двохъ приходахъ: въ Козловѣ и въ Городенцѣ; въ послѣдньôй черезъ 24 роки. Черезъ цѣле свое житье старався о добро церкви, народа и родины. Яко душпастырь бувъ взôрцевымъ священикомъ. Въ обохъ приходахъ старався о звеличенье нашого обряду, позаводивъ прекраснѣ порядки, его заходомъ построено въ Городенцѣ хорошу церковь св. Николая и прегарнѣ церковнѣ рѣчи. Своею наукою и своимъ взôрцевымъ поведеньемъ повздержавъ покôйникъ піяньство, котре дуже було вкорѣнилось межи парохіянами. Бувшій митр. Іосифъ Сембратовичъ покликувавъ его на посаду крылошанина до Львова, але покôйный ôтповѣвъ: „Добре будобы менѣ у Васъ, але ту менѣ лучше при моихъ дѣточкахъ.“ Покôйный нѣколи не шукавъ гонорôвъ. Яко отець

родины бувъ немовь патріархъ. Въ першихъ лѣтахъ пожитя супружеского поховавъ жену, сестру совѣтника двору Литыньского въ Вѣдни, котра му лишила три маленькій доньки. Тій выховавъ въ любви и защепивъ въ ихъ серця щиру любовь до свого рôдного языка и народа. Всѣ три суть нынѣ славою рускихъ невѣстъ. Дочки его: одна за о. Макогоньскимъ, деканомъ зъ Липицѣ, щирымъ народолюбцемъ, друга за о. Навроцкимъ зъ Корнева, а трета за лѣкаремъ Петровичемъ въ Городенцѣ. Въ поступованю съ парохіянами и въ житю приватнôмъ оказувавъ надзвычайный тактъ, не мавъ жадныхъ ворогôвъ, всѣ его щиро любили и поважали. Тожь не диво, що смерть его переразила всѣхъ, а якъ покôйника поважали и свои и чужій, нехай послужитъ фактъ, що въ день его скону ôтложено забаву съ танцями, котра тои самои днины мала ôтбутися въ Городенцѣ. Похороны ôтбулися 14 с. м., на котрыхъ явилося множество народа и вся интелигенція мѣсцева. Священикôвъ було до 30, а на его домовинѣ бачили мы много вѣнцѣвъ, а межи иншими ôтъ рады повѣтовои и ôтъ рады громадскои. О. Романъ Литвиновичь выголосивъ прекрасну бесѣду, почавши еи ôтъ слôвъ Шевченка: Помянѣтъ мя не злымъ, тихимъ словомъ. Народъ попращавъ свого ôтця и опѣкуна на вѣки. Нехай тыхъ кôлька слôвъ буде нагородою за всѣ его благій дѣла. Спи Отче сномъ блаженнымъ — неромъ Тобѣ земля! — *Почитатель покôйника.*

✝ **О. Петро Бобовчакъ**, бувшій деканъ бережанскій и парохъ въ Плаучи великôй. Бл. п. Петро Бобовчакъ походивъ зъ многоповажаного давного мѣщаньства нашого, власными силами добився до шкôлъ высшихъ, а выйшовши зъ народа и знаючи добре нужду его, загадавъ стати просвѣтителемъ и провôдникомъ его до щастя туземного и вѣчного и въ тôй цѣли выбравъ собѣ станъ священичій, яко найотвѣтнѣйшій до сего. Що ино высвяченый на священика ставъ ôнъ настоятелемъ прихода розлеглого и много душъ числячого: Плаучи великои. Здавалося, що молодій силы не выстанутъ до совѣстнои и такъ тяжкои працѣ, але покôйный переломивъ щирою волею и неутомимою працею всѣ заворы, — совѣстно и точно сповнявъ обовязки свого званя, охотно день и нôчь съ пожертвованьемъ власного здоровя обслугувавъ своє стадо духовне часто навѣть и безъ найменшои вынагороды, бо нѣкто не чувъ ôтъ него, що ему належится, хиба: „Що можешь, то дай“... Величава церковь матѣрна и три церкви дочернй, якъ и примѣрный порядокъ въ нихъ, братства тверезости и школы тамъ заведенй свѣдчатъ ясно, що покôрный бувъ примѣрнымъ дѣлателемъ въ винограді Христовôмъ. Хочь въ старшôмъ вѣцѣ слабли зъ дня на день его силы, ôнъ не перестававъ въ своій ревности нѣ на хвилю. Такъ въ день дарованя панщины 3 мая с. р., коли вже сильно слабый ледво на ногахъ держався, не давъ выручитися сотрудникови, но ôтправивши самъ давнымъ звычаемъ богослуженье пôшовъ съ крестнымъ походомъ до памятного креста и тамъ при ôтправѣ зômлѣвъ; а коли привезеному до дому выкидано, на що такъ трудився, коли слабый, ôтповѣвъ: „Я хотѣвъ людямъ догодити“. Въ дѣлахъ народныхъ бравъ покôйный все живу участь; доля народа лежала ему на серцю, тому и горячо нею займався. Покôйный хочь прожившъ 71 лѣтъ, не зазнавъ щастя роднного, бо зъ тринайцяти его дѣтей одна тôлько донька пережила его; до того ще три разы погорѣвъ майже до рубця. Но мимо того всего не упадавъ на дусѣ, але сказавши, якъ то було его звычаемъ: „Да будетъ воля Божа“, трудився дальше для блага церкви и народа. Хочь не мавъ маєткôвъ, бо при безперестаннôмъ трудѣ около блага повѣреного ему народа не ставало ему вже часу о себе дбати и для себе працювати, то однакъ и тымъ, що зъ дня на день узбиравъ, дѣлився охотно съ бѣдными, вдовами и сиротами, котрымъ ôтъ часу до часу дававъ пріютъ въ домѣ своѣмъ, або по можности запомоги. Покôйный бувъ добрымъ мужемъ и печаливымъ ôтцемъ родины, котру горячою любовію пригортавъ до свого серця; особенно припадавъ надъ своими внуками, котрыхъ по бôльшôй части самъ удержувавъ въ школахъ и межи котрыхъ ще на три годины передъ смертію, коли мали ôтъѣзджати до шкôлъ, роздѣливъ послѣдный свôй грôшь, якій посѣдавъ — 7 зр. а. в. Незломный характеръ, неутомимый трудъ, горяча любовь до ôтчины и родины и рѣдка добродушнôсть — то черты покôйного. Тожь и не диво, що коли сей мужъ въ 47-ômъ роцѣ душпастырства свого въ тôмъ приходѣ дня 26-го л. серпня с. р. упокоився, прибули на похоронъ его люде зъ сусѣдныхъ селъ, не зважаючи на перешкоду жнивъ, съ походами крестными и прихожане численно зôбранй сердечно съ слезами вдячности съ батькомъ своимъ прощалися, коли о. Е. Глѣбовицкій, завѣдатель Августôвки, голосивъ трогаюче надгробне слово. Ôсѣмнайцять священикôвъ прибуло на похоронъ ôтдати ему послѣдну прислугу и дати доказъ свого почитаня. Навѣть и одинъ лат. священикъ о. Закорчменный зъ Зборова, хочь непрошеный, прибувъ, щобы, якъ самъ выразився, высокопочитаному мужеви ôтдати належный довгъ. Цѣлу окрестнôсть тронула глубоко смерть о. Бобовчака и всѣ, що его знали, кличутъ съ жалемъ правдивымъ: „Честь памяти сего мужа и память его отъ рода въ родъ“. *Б. Е.*

✝ **„Спѣвакъ зъ Полѣся“**, Николай Лѣсѣкевичь, пріѣхавши на лѣто зъ Вильна до Галичины, умеръ позавчера.

✝ **О. Василій Андроховичь**, капелянъ въ Якубôвцѣ, дек. жуковского, упокоився сими днями въ 70 роцѣ житя, а 41 священьства. Вѣчна ему память!

✝ **Гаврiила Чайковска**, вдова по бл. п. Ал. Чайковскôмъ, директорѣ табулѣ краевои, ширôмъ Русинѣ, упокоилася въ понедѣлокъ сего тыждня нещасною смертею. Хотѣвши ôтчинити ôкно, станула на куферъ, нахилилася надто до ôкна, упала зъ 3-того поверха на улицю и такъ потовклася, що небавомъ умерла.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **Марко Кропивницкій**, безперечно першій нашь сегодня артистъ драматичный, а при тôмъ и писатель, написавъ нову украиньску комедію пôдъ заг. *„По ревизіи“*. Тая комедія була вже першій разъ представлена въ Одессѣ. Типы въ тôй штуцѣ живцемъ схопленй зъ щоденного урядничого житя и ôтданй вѣрно. „Одесскій Вѣстникъ“ пôдноситъ тонкій гуморъ въ комедіи и дуже смѣшній ситуаціи. Зъ Одессы переѣхала труна п. Кропивницкого на представленя до Николаева. Въ Одессѣ дуже ёй щастилося; на кождôмъ представленю було множество публики. При прощаню Одесояне подарували талантливôй украиньскôй артистцѣ М. Заньковецкôй цѣнный и оригинальный „дукачь“ на золотôмъ масивнôмъ ланцушку съ бриллянтами и рубинами.

(*К.*) **„Руска библіотека И. Онишкевича“** Печатанье III-го тому „Рускои Библіотеки“, котрый зачавъ печататись вже съ початкомъ сего року накладомъ „Академичного Братотва“, зôстало, якъ звѣстно, перерване на часъ ненадѣйною смертею бл. п. проф. Игната Онишкевича, а окрôмъ сего и шкôльными феріями. Теперь печатанье зновъ розпочалось и поступае скоро на передъ; печатаесь власне „Повѣсть о полку Игоревôмъ“ перекладу Вагилевича пôсля рукописи, находячоися въ библіотецѣ им. Оссолиньскихъ. Просимо Вп. Публику простити, що сей III-тій томъ доси ще не готовъ, однакожь причиною сего не вина „Академичного Братства“, але зовсѣмъ ненадѣйно зайшовшій перешкоды.

(+) **„Русская Старина“**, поважный журналъ историчный, выходячій въ Петербурзѣ, подае въ IX-тôй книжцѣ за мѣсяць вересень с. р. статію: *„Тарасъ Григорьевичь Шевченко въ письмахъ къ Осипу М. Бодянскому“*. Треба тôлько радуватись, що въ послѣдныхъ часахъ въ россійскôй журналистицѣ такъ много займаются личностею и творами Шевченка и пôдготовляютъ для будущого біографа великого поета и для критика его творôвъ богатый матеріялъ.

— **Жертвы на Руску Бурсу въ Тернополи** ôтъ послѣдного загального збору до дня 31 серпня 1883. І. Грôшми: Пр. о. І. Студиньскій 1 зр., громада Куткôвцѣ 2 зр., о. Л. Шустъ зôбравъ въ церквѣ 2 зр. 7 кр., ôтъ п. Екгарда 1 зр., ôтъ М. 1 зр., Впр. Вас. Федоровичь вкл. чл. 3 зр., Дръ Вол. Лучаковскій на библіотеку Бурсы 1 зр., о. І. Студиньскій на библіотеку Бурсы 1 зр., о. А. Чемериньскій на библіотеку Бурсы 1 зр., о. І. Навроцкій на библіотеку Бурсы 50 кр., п. Л. Рудницкій 50 кр., питомцѣ зложили на библіотеку при вступѣ 7 зр. 35 кр., п. С. Загайко яко членъ 3 зр., доплаты за питомцѣвъ Бурсы 130 зр., г. М. Кульчицкій зъ Борщева 1 зр., Дръ Е. Гладышовскій яко членъ 3 зр., п. В. Загайкевичь чл. 3 зр., п. Гр. Коморовскій чл. 3 зр., п. Т. Логиньскій чл. 2 зр., п. М. Перль чл. 10 зр., Дръ Всев. Свистунъ чл. 3 зр. 75 кр., о. В. Фортуна чл. 3 зр., п. Н. Плешкевичъ чл. 3 зр., о. Іос. Чубатый чл. 1 зр., п. Е. Крвавичь чл. 3 зр., о. І. Ганкевичь чл. и одноразово 5 зр., Дръ В. Лучаковскій чл. 3 зр., Гр. Чубатый чл. 3 зр., п. А. Чичкевичь чл. 3 зр., Громада Стросѣвка 1 зр., Григ. Олесницкій чл. 3 зр., о. И. Галька чл. 3 зр., о. Ф Бачиньскій чл. 3 зр., о. Н. Юськевичъ чл. 3 зр. II. Натуралiями: П-ѣ Плешкевичь 5 ложокъ, 2 вилокъ и 1 полумисокъ; п. І. Хрущевскій 10 фт. мяса волов.; п-ѣ Копытчакъ кошикъ цибулѣ; п-ѣ А. Сохацка $2\frac{1}{2}$ горн. крупъ гречан., $3\frac{3}{4}$ горн. крупъ ячм. и 3 фунты солонины. III. До библіотеки Бурсы подарили: Дръ В. Лучаковскій „Зеркала“, кôлько выйшло; редакція „Зорѣ“ рôчникъ 1882 своей часописи; о. В. К. „Южнорускія сказки, вып. 2., взд. И. Рудченко Кіевъ 1870.“

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи.
Дръ В. Лучаковскій.

ÔТОЗВА.

До Бурсы тернопôльскои сего року явилося такъ велике число убѣгателѣвъ, що нѣякъ не було можна обмежитися на число, опредѣлене загальнымъ зборомъ и ôтповѣдне фондамъ. Принято отже ажь 4 питомцѣвъ бôльше въ тôй надѣѣ, що Вп. народолюбцѣ нашій тымъ усерднѣйше пôдпоможутъ наше заведенье. Правда, рôкъ сей не дописавъ нашимъ господарямъ, но и не иде ту о великій датки. Колибъ въ кождôмъ зъ окрестныхъ селъ, въ кождôй хатѣ дали лишь жменю збôжа, а колибъ кто тое зôбравъ и прислав выдѣлови, то певно не 4 але и 10 питомц. можнабы понадъ означене число удержати. Высокоповажній Родимцѣ, не заведѣтъ нашои надѣѣ! Займется збираньемъ збôжа и якои будь ярины и пришлѣтъ тое для Бурсы. А кто доси не вступивъ въ члены Бурсы, нэхай впишеся сего року! Вашъ трудъ и Вашъ датокъ причинится много для добра нашои народности, а надто Вы и сповните благородне милосердне дѣло.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи.
Дръ В. Лучаковскій.

Подяка.

Подобалося Всевышному покликати до себе 11 л. вересня с. р. мою найдорожшу супругу Зиновію зъ Лаврецкихъ Плошевску, по короткôй бо лише кôлькагодиннôй, но дуже тяжкôй болѣзни, лишаючи мене съ що ино народженою донькою. — Въ тяжкôмъ сѣмъ горю єдиною ôтрадою для зболѣлого серця мого було сочувство, загально оказане прибутьемъ на сумный обрядъ похоронный майже всѣхъ знакомыхъ и спорôдненыхъ Вп. Отцѣвъ. — Окрôмъ устнои, позваляю собѣ еще зложити на сѣмъ мѣсци прилюдну щиросердечну подяку: Всч. и Впр. о. крыл. и декану В. Чемарникови зъ Сянока, Всеч. отцямъ: М. Товарницкому пар. зъ Сянôчка, Ѳ. Семечцѣ пар. зъ Ôльховець, В. Рынякови лат. пар. зъ Новотанця, Е. Антоневичеви пар. зъ Пулавъ, С. Копыстяньскому пар. зъ Кôньского, В. Созаньскому пар. зъ Глумчи, І. Плошевскому пар. зъ Залужа — за ихъ прибутье и доброохôтну безхосенну, а величаву ôтправу похорону. Не менше дякую Вп. о. І. Борковскому, мѣстодек. и пар. зъ Трепчи и Впр. о. І. Гамерскому зъ Пельнѣ за ихъ щирй, всѣхъ до глубины душѣ порушивший слова такъ въ церквѣ, якъ и надъ могилою высказанй. Найбôльше же дякую Вп. о. І. Крыницкому, школ. орд. комисарю и мѣсцевому пароху и его Всеч. супрузѣ за ихъ въ часѣ слабости покôйной и при похоронахъ пôднятй великій труды и за теперѣшну истинно родительску опѣку надо мною и своєи матери лишеною сиротою Маріею. — Дякую такожь Благ. п. товаришамъ моимъ и тутешнымъ жителямъ, ôтдавшимъ покôйной послѣдну христіяньску прислугу. — Пріймѣтъ всѣ щиросердечне „Спаси Бôгъ“.

Іосифъ Плошевскій,
народ. учитель въ Сеньковôй Волп.

Малоруско-нѣмецкого Словаря

уложеного проф. Евгеніемъ Желехôвскимъ выйшовъ вже 6-ый выпускъ объемомъ $2\frac{1}{2}$ арк. ôтъ стор. 281—320 и коштуе 50 кр. Цѣла выйшовша дотеперь часть Словаря того обнимае 20 арк., т. е. выпуски 1—6, и коштуе 4 зр. а. в. Предплату на дальшій выпуски, зъ котрыхъ 7-ый въ $2\frac{1}{2}$ арк. друкуеся, пріймаютъ: або самъ авторъ Словаря въ Станиславовѣ, або зарядъ друкарнѣ тов. им. Шевченка, або Хв. Редакціи часописей „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батьковщины“, „Шкôльнои Часописи“ и „Нового Зеркала“, где можна купити або замовити такожь всѣ попереднй выпуски.

Якъ праса руска (галицка и украиньска), такъ и загранична (Slovanský Sbornik, Literarisches Centralblatt, Archiv für slavische Philologie) выразили похвальне признанье авторови сего перш о г о м а л о р у с к о г о С л о в а р я и потреба такого дѣла загально и глубоко почувается всѣми земляками, — про тое поновляется уклôнна просьба до всѣхъ Русинôвъ, до всѣхъ правдивыхъ, дѣятельныхъ патріотôвъ, щобы численною, точною предплатою и закупномъ выйшовшои дотеперь части Словаря у м о ж л и в и л и д а л ь ш е е г о д р у к о в а н ь е, на котре авторъ не мае нѣякихъ иншихъ фондôвъ, бо нѣякои запомоги ôтъ институцій не отримавъ, — а лише зъ самои нечисленои предплаты Всч. Родимцѣвъ дотеперь друкованье оплачуе, предплатнй однакожъ грошѣ вже майже зовсѣмъ вычерпалися. Всеч. имена всѣхъ предплатникôвъ будутъ при кôнци дѣла вдячно оголошенй.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДЪРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробляе на годину 60 дърокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыдневй раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылае рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрй крутятся по краю, вводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина зôпсуесь — нѣмъ сѣ еще й сплатятся (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (18—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоципеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.
Скороходы сй суть съ трема колесами, цѣлй желѣзній, дуже тревалй, хорошій и густовній; можь ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.
Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовй, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иваницкій
механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Муштарда - Естрагонъ
въ патентованôмъ опаковаю.
Викторъ Шмидтъ и Сины.
Вѣденьска спеціяльнôсть
найлѣпша тутешна марка $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ кильовй слоики правдивй лишь съ фирмою и охоронною маркою можь дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

Свѣчи церковній
чистій, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., $1\frac{1}{2}$ ф., 1 ф., $\frac{3}{4}$ ф. и $\frac{1}{4}$ ф., по 54 кр. за фунтъ.
Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшій цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моєи торговлѣ. (6—?)

УЧИТЕЛЬКА
съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендаціями, владѣюча языками: французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно гру на піанофортѣ, приняла бы мѣсце учительки дѣвочокъ въ рускôмъ домѣ.
Близша вѣдомôсть ул. Куркова ч. 37 дверѣ 15. 2—3

Учитель шкôлъ народныхъ
шукае помѣщеня яко домовый учитель для дѣтей въ рускôмъ домѣ. Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. 2—3

ПОХÔДЪ СОБѢСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

ул. Ôрменьска ч. 6.
Напротивъ „Народного Дому“
К. М. ВОЗНЯКЪ
во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)
поручае:
для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ
всѣлякій приборы шкôльній
яко то:
папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламаръ и пр.
по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде
и въ найлучшôмъ родѣ.
Напротивъ „Народного Дому“
ул. Ôрменьска ч. 6.

КОБЗАРЬ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.
Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)
Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (20—?)

Выдавецъ и редакторъ: **Антôнъ Горбачовскій.**
Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 103. Львôвъ, Вторникъ 13 (25) вересня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы прôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 почат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи наложитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застережене.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*:

на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на чверть року	3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на цѣлый рôкъ	10 рубл.
на пôвъ року	8 зр.	на пôвъ року	8 рубл.
на чверть року	4 зр.	на четверть року	4 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 19зр.	на цѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и пô самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Слѣдуючій числа вышлются лише тымъ П. Т. предплатникамъ, котрымъ предплата не скôнчилася.

Часы змѣняются —

змѣняются и князѣ церковній... Колись нашій владыки, замешкуючій палату митрополичу у св. Юра, въ справахъ народныхъ рускихъ если не вели передъ, то бодай ишли рука въ руку съ загаломъ Русинôвъ, почувалися до обовязку ставати всюда въ оборонѣ рускои церкви и руского народа и неразъ наражувалися на найприкрѣйшій напасти, ворогуваня и гоненя зъ стороны противникôвъ. Колись нашій владыки зъ палаты у св. Юра добре понимали повагу свого становища — князѣвъ рускои церкви, тѣсно сполученои съ народностею, и яко такій все — поминувши гдеякій збоченя — старалися пôддержати свою повагу и довѣріе у руского духовенъства и цѣлого руского народа. Такъ бувало давнѣйше, такъ було до недавна.

А нынѣ? Чи нынѣ вже владыка може безъ того обôйтися? Чи нынѣ ôтношеня рускои церкви и руского народа вже на такихъ безпечныхъ спочиваютъ основахъ, що владыка може безъ великои шкоды для церковныхъ и народныхъ интересôвъ вести на свою руку политику въ многôмъ и то сущнôмъ не схожу съ политикою и стремленями загалу Русинôвъ, якъ рускои интелигенціи такъ и руского селяньства, въ загалѣ рускои суспôльности? Чи нынѣ мы такъ обезпечені въ своихъ правахъ народныхъ, що владыка для якихсь тамъ ему вѣдомыхъ цѣлей може въ политичныхъ дѣлахъ самъ одинъ ити рука въ руку съ противниками рускои народности?

Нѣ! Сегодня бôльше може, якъ коли небудь, Русины галицкій потребуютъ сполученя и скопсолидованя всѣхъ своихъ елементôвъ, почавши ôтъ найважнѣйшого до найменшого, для громаднои, однодушнои обороны загроженыхъ своихъ правъ. И длятого мы мусимо рѣшучо засуджувати кождый проявъ самовольного выломуваняся зъ пôдъ нашои народнои програмы, почуванои и голошенои цѣлымъ рускимъ народомъ, мусимо тымъ бôльше рѣшучо засуджувати тамъ, где выломуєся зъ пôдъ неи чинникъ перворядного значеня и перворяднои поваги.

Мы дуже добре понимали и понимаемо тій нефортунній обставины, середъ якихъ прійшлося нашому теперѣшному владыцѣ, Преосв еп. Сильвестрови Сембратовичеви, обняти урядъ администратора архіепархіи львôвскои, — але, мусимо щиро сказати, мы нѣколи не думали, щобы тій обставины змогли ажь такій мати натискъ на особу епископа-администратора, щобы ôнъ сегодня въ дѣлахъ народныхъ мавъ ити рука въ руку съ Поляками. А, жаль сказати, оно нынѣ такъ выглядає.

Дотеперѣшна дѣяльнôсть епископа Сильвестра, яко администратора, всѣмъ вѣдома. Неодинъ его крокъ, хочь не практикованый до сеи поры рускими владыками, щира и поблажлива натура руска оправдувала всѣми можливыми облегчаючими обстоятельствами, противъ неодного зновъ ôтъ разу заложила протестъ и доси его пôддержуе, — се друге ôтносится именно до такихъ справъ, котрій посередно чи безпосередно маютъ значенье не чисто церковно-администраційне, але загально-политичне. Русины маютъ передъ очима добро народа и церкви и все поводуются почутьемъ обовязку, стояти за ненарушимостею всѣхъ правъ и здобуткôвъ рускои народности.

Коли неодинъ дотеперѣшный крокъ нашого епископа-администратора прикро дôткнувъ Русинôвъ, — то певно найбôльше прикро троне ихъ выступованье его въ соймѣ. Дотеперь хочь було вже новолѣ выпадкôвъ, въ котрыхъ при голосованю пôднôсилися руки лишь самыхъ рускихъ послôвъ, — то рука еп. Сильвестра Сембратовича нѣколи не пôднеслася. За внесеньемъ пос. Романчука въ справѣ верификаціи выбору дра Верницкого голосували вавѣть гдеякій польскій послы, — а еп. Сильвестеръ нѣ. Але се ще малозначуще прогрѣшенье супротивъ найновѣйшого поступленя еп. Сильвестра при голосованю надъ верификаціею выбору пос. Лозиньского въ Турцѣ. Послы дръ Ангоневичь и о. Сѣчиньскій съ натискомъ пôдносили фактъ, що при тôмъ выборѣ агитаторы польскій перебрали жида въ рускій фелонъ и той уганявъ по мѣстѣ та выгукувавъ „Господи помилуй“, пôддаючи тымъ чиномъ погордѣ руске духовенъство, рускій обрядъ и въ загалѣ религію. Внесенье було поставлене не на уневажненье выбору п. Лозиньского, а лишь на розслѣдженье правды, тымъ бôльше, що и руска консисторія Перемыска зъ своеи стороны зарядила розслѣды въ тôй справѣ. Здавалосьбы, що при голосованю надъ такимъ внесеньемъ, котре змѣряе до охороны руского духовенъства, обряду и религіи передъ жидôвскою безпамятною провокаціею, повинна чей була пôднестися и рука руского епископа! Такъ нѣ! Еп. Сильвестеръ ставъ и въ сѣй навѣть справѣ по сторонѣ польскои бôльшости, котрои одинъ членъ посунувся до такои безсовѣстнои перфидіи, що не завагався сказати, що се Русины мусѣли убрати жида въ фелонъ, щобы тымъ пошкодити Лозиньскому. И при такихъ то обставинахъ нашъ еп. Сильвестеръ не голосувавъ съ Русинами...

Печаль нашу мусимо переболѣти. Ждѣмъ, що буде дальше. Дай Боже, щобы голосованье еп. Сильвестра въ справѣ погорды руского духовенъства и руского обряду черезъ жидôвъ — було послѣднымъ проявомъ величезного розлому мѣжь рускими репрезентантами зъ волѣ цѣлого галицко-руского народа, а рускимъ епископомъ... Горячо бажаємо сего для добра руского народа и рускои церкви.

До вѣдомости
дотычныхъ ц. к. властей.

Дуже вже сумными треба назвати ôтношеня въ тôй державѣ и въ тôмъ краю, где самій уряды, покликанй стояти на сторожи законôвъ, — законы зневажаютъ и переступаютъ. Не менше сумными мусимо назвати ôтношеня въ тôмъ краю, где урядъ политичный въ кôлька днѣвъ по одержаню циркуляря найвысшого свого зверхника поступае на перекôръ провôднôй его мысли. Где такій рѣчи дѣются, тамъ вже розвельможуєся анархія...

На думки тій навели насъ найновѣйшій гдеякій факты, о якихъ маємо донесеня передъ собою. Фактами тыми покривджені именно Русины — и хочь рускій письма неразъ вже подавали подôбній факты до прилюднои вѣдомости, а нѣколи не чути було про яке небудь зарядженье высшихъ ц. к. властей, щобы они не повторялися, — то все таки нашимъ обовязкомъ есть — для вѣдомости нашои ширшои громады, для вѣдомости дотычныхъ ц. к. зверхныхъ властей и для вѣдомости того „морального ржонду“, котрый впирае въ насъ въ живій очи, що намъ нѣкто нашихъ правъ не парушуе, — зарегиструвати гдеякій найновѣйшій факты зневаги нашихъ правъ и парушуваня законôвъ черезъ самій ц. к. уряды, бо все таки хочемо мати надѣю, що колись предсѣ мусятъ тій, до котрыхъ се належитъ, взяти въ охорону права народности рускои въ Галичинѣ, народности, котра нѣчимъ не гôрша ôтъ всякои другои въ державѣ, бо поноситъ рôвній тягарѣ и платитъ рôвну подать крови и майна. Въ интересѣ самого правительства лежитъ, щобы нѣ одна народнôсть не терпѣла кривды, не була дражнена зневагою ей правъ черезъ самій уряды, не була уражувана въ найсвятѣйшихъ своихъ чувствахъ національныхъ и религійныхъ. Сего домагатися мы маємо право сегодня бôльше, якъ коли небудь, бо опираємося на засадѣ теперѣшного правительства гр. Таффе, котра голоситъ „рôвній права для всѣхъ народностей“. Зъ пôдъ благодатныхъ вилывôвъ тои въ теоріи справедливои засады мы нѣякъ не хочемо бути выпятій и домагаємось для себе лишь такои мѣры, якою мѣрится другимъ народностямъ. Зъ фактôвъ, якій понизше наводимо, — а якій, на жаль, лучаются у насъ надто часто, — видко, що до Русинôвъ засада гр. Таффе не прикладаєся, що Русины становлятъ маленькій вынятокъ. Ось факты.

I.

Ц. к. староство въ Цѣшановѣ давнѣйшими роками — за урядованя ц. к. старосты п. Сейферта и вже за его наступника п. Цѣшки (?) узнавало языкъ рускій краєвымъ и урядовымъ языкомъ и нѣколи не выдавало рускимъ священикамъ розпорядженя, щобы они свои урядовій реферaты не могли предкладати ему въ языцѣ рускôмъ, а тôлько въ языцѣ польскôмъ. Аж доперва въ другôй половинѣ сего року ц. к. староство цѣшанôвске почало категорично домагатися ôтъ рускихъ священикôвъ, щобы свои урядовій дописи выготовляли тôлько въ языцѣ польскôмъ. Такъ примѣромъ ц. к. староство цѣшанôвске дало нагану душпастыреви зъ Липôвця за те, що ôнъ своему парохіянинови выдавъ „Вытягъ родинный задля реклямацій ôтъ войска“ въ языцѣ рускôмъ. Пôзнѣйше, бо вже дня 22 серпня 1883 ц. к. староство цѣшанôвске выдало вже окружникъ пôдъ ч. 8690, въ котрôмъ выразно наказуе священикамъ рускимъ выготовляти ôтписи зъ метрикъ родженыхъ хлопцѣвъ въ 1884 р. тôлько въ языцѣ польскôмъ. Есть се першій циркулярь цѣшанôвского староства, въ котрôмъ выразно жадаєся тôлько языка польского, а посередно заборонявся языкъ рускій въ зношеняхъ рускаго духовенъства съ ц. к. староствомъ.

Мусимо замѣтити, що дня 11 л. серпня, отже одинайцять днѣвъ передъ выданьемъ розпорядженя ц. к. староства цѣшанôвского, выйшовъ ôтъ нового ц. к. намѣстника п. Ф. Залеского циркулярь, въ котрôмъ новый намѣстникъ пôдъ строгою отвѣчальностею наказавъ своимъ пôдвластнымъ урядамъ шанувати права народностей, — а яке пошанованье права руского языка находимо мы въ розпорядженю ц. к. староства цѣшанôвского? Оригинальна рѣчь! Въ рускôй части Галичины ц. к. староста заказуе писати по руски — и то въ справахъ, маючихъ звязь съ службою войсковою, съ тяжкимъ податкомъ крови!...

II.

Скôлько то разôвъ Русины въ своихъ часописяхъ и на публичныхъ зборахъ предкладали свои жалобы на ц. к. уряды, що они на рускій свята выдаютъ Русинамъ термины и тымъ чиномъ ôтрываютъ ихъ ôтъ повненя своихъ религійныхъ обовязкôвъ. На другôмъ нашôмъ Вѣчу показувавъ о. Романъ Литвиновичь зъ Серафинець завôзванье одного ц. к. суду повѣтового, котрымъ ôнъ его, священика, вызывавъ на терминъ въ святочный день въ обрядѣ рускôмъ. Правительственный комисарь, сов. Марыновскій, казавъ собѣ предложити се вôзванье и выпотувавъ собѣ зъ него потрѣбній даты, — въ якôй цѣли, того на певно не можемо сказати; мы мѣркувалиб, що длятого, щобы удѣлити ихъ дотычнымъ властямъ, — але о якихъ небудь мѣрахъ противъ погрѣшившого ц. к. суду повѣтового мы доси нѣчого не чували.

Теперь нотуємо подôбный фактъ. Ц. к. судъ повѣтовый въ Щирци доручивъ завôзваня священикови и дякови зъ села Поляны, щобы дня 20 л. с. м., въ празникъ Рождества Пресв. Богородицѣ, явилися въ судѣ. Село Поляна ôтдалене три милѣ ôтъ Щирця; отже щобы въ пору дôстатися до суду, треба було священиковии дякови выѣхати дуже раненько зъ села, а тымъ самымъ зовсѣмъ опустити церковну ôтправу и прихожанъ хиба поровсылати на богослуженье по сусѣдныхъ парохіяхъ!... Можна выровумѣти, въ яку колизію ставлятъ ц. к. суды священикôвъ, вызначуючи имъ термины на днѣ святочній; зъ однои стороны годѣ не повинуватися свѣтскôй власти або наразитися на яку небудь страту, могучу выйти зъ неявленяся на терминѣ, а зъ другои стороны не годится ему занедбувати найсвятѣйшихъ обовязкôвъ свого званя и полишувати своихъ прихожанъ на ласку або неласку — бувае и такъ — арендаря... Чи таке поступованье гдеякихъ ц. к. судôвъ дасться чимъ небудь оправдати? Мы кажемо рѣшучо — нѣ, и взываемо дотычній власти высшій, щобы подôбного поступованя ц. к. судôвъ не допускали, а щобы строго бачили на те, щобы рускій свята були въ ц. к. судахъ рôвно шанованій, якъ польскій.

Въ тойже самъ празникъ Рождества Пресв. Богородицѣ дня 20 л. с. м. ôтбувалася въ ц. к. окружнôмъ судѣ карнôмъ въ Золочевѣ карна розправа передъ судіями присяглыми. При тôй розправѣ ставали свѣдки Русины, засѣдавъ одинъ Русинъ, яко членъ трибуналу и кôлькохъ Русинôвъ було мѣжь судіями присяглыми.

Дальшій розкопы руинъ Галича.

Допись зъ Галича.

Въ пятницю и суботу мин. тыжд., с. в. въ днѣ 21 и 22 вересня с. р., дръ Изидоръ Шараневичь и о. Левъ Лаврецкій продовжали свои розслѣды для вынайденя памятникôвъ старо-княжого города Галича.

Передовсѣмъ розслѣджувано сусѣдну фундаментамъ церкви Богородичнои, надъ „Бѣдунемъ простираючуся дуброву, где дръ Шараневичь въ своѣй розправѣ зъ 1882 року поклавъ одну и то найгустѣйше заселену часть посада старокняжого города Галича. Розслѣды въ дубровѣ вспиравъ Вп. п. Лужецкій, надлѣсничій въ добрахъ митрополичихъ, своею досвѣдченою радою. Результатъ сихъ розслѣдôвъ есть слѣдуючій:

Показалося, що дуброва сама мѣститъ въ собѣ на просторони розмѣрно не великôй не 6 або 7, — якъ писавъ передже дръ Шараневичь, — але 12 могилъ (с. в. бôльше або меньше выдатныхъ, очевидно штучно навершеныхъ горбôвъ), зъ котрыхъ 6 находится близько себе недалеко дороги ведучои черезъ тую дуброву. Одну зъ нихъ, и то найвыдатнѣйшу розкопавъ дръ Шараневичь. И що показалося? — Фундаментъ въ рѣни великихъ або бôльшихъ розмѣрôвъ уложеный пôдъ якусь простору будову, котра, судячи по ôтслоненыхъ линіяхъ, здаєся бути ще одною византійскою базиликою, стоявшою по правôй сторонѣ узбережа Лôмницѣ. Ôсь фундамента звернена на зимовый всхôдъ. Ôтъ заходу ôтслонена линія фундамента выглядае на притворъ церковный съ двома крылами, ôтъ всхôдного полудня показалася заокруглена линія, вказуюча на абсиды. Фундаментъ, ôтъ заходу цѣлкомъ ôтслоненый, есть регулярный и мѣсцями до $1^1/_2$ метра широкій. По бокахъ вслѣдство глубоко идучихъ коренѣвъ розложистыхъ дубôвъ, що поросли на тôй могилѣ, линіи значно ушкодженій, а именно линія пôвнôчна перервана, а ôтъ полудня высунена дальше трохи по за закрôй могилы. Въ могилѣ знайдено до сего часу кусничокъ черепа и знач-

нѣйшій кусникъ бѣлого каменя, на однôмъ лици дуже гладенько выполированого, котрый очевидно походитъ зъ посадки абó зъ стѣны стоявшого тутъ бýдынку. Межи величезными рѣняками, зъ котрыхъ зложеный фундаментъ, стрѣтили мы такожь великій камѣнь туфовый. Не вынимано его, щобы не ушкодити регулярности фундамента. Въ слѣдующôмъ тыждни — коли спріяти буде погода — буде предпринята розкопка зъ внутра могилы. Будь що будь, ôтслоненый фундаментъ есть однымъ доказомъ бôльше, що старо-княжій городъ Галичь бувъ положеный на узбережяхъ Лôмницѣ и Луквы.

Рôвночасно, якъ дръ Ис. Шараневичь занимався розкопами въ дубровѣ, о. Левъ Лаврецкій провадивъ розкопы церквища, положеного при дорозѣ ведучôй зъ Галича до Калуша, такъ званого „Благовѣщеньского“. И щожь показалося? Фундаментъ зъ рѣни глубоко въ земли, румовискомъ на два метры засыпаный, однакожь значно мѣсцями ушкодженый, — длятого ще не було можна добитися регулярнои его линіи. Знайдено до теперь: а) мѣсце стоявшого престола съ дуже краснымъ каменнымъ оцемброваньемъ въ формѣ повздовжного квадрата; б) маленькій крестикъ въ порфиру, высѣченый въ квадрата, съ ушкомъ на завѣшуванье (ушко однакъ на половину ушкодженe); в) дуже много кавальчикôвъ въ внутренныхъ стѣнъ, намальованыхъ al fresco, точно тыми самыми барвами: червоною и жовтою, въ всѣхъ сихъ нюансахъ, що и при руинѣ церкви св. Спаса.

Такожь при церквѣ мѣскôй Рождества Христового робота о стôлько не усыпае, що приготовляеся плянъ до ея цѣлковитои реставраціи черезъ проф. Захарієвича. Яма, котру выкопано для выслѣдженя початку фундаменту, наповнилася водою и жде выпомпованя. Тесаный камѣнь, котрый выдобуто на верхъ зъ глубины дво-метровои коло церкви, есть спорымъ кавалкомъ гзимса гôрного ôтъ кута о линіяхъ острыхъ зъ верху и зъ долу сплываючихъ къ серединѣ въ линію овальну, — що есть очевидною признакою не чисто византійскои, але византійско-романьскои структуры.

Sic saxa loquuntur. *И. Ш.*

ДОПИСИ.

Зô Львова.

Гр. Антоній Голѣвскій сказавъ на засѣданю соймовôмъ дня 18 вересня слѣдующій слова: „My wszyscy na Rusi wybrani jesteśmy Rusinami... Lamenty takie, jakie tu słyszymy, nie mają żadnej podstawy, bo nie ma nikt krzywdy“.

Заявленье гр. Голѣвского, що ôнъ Русиномъ, дуже мене здивувало. Я мавъ лишь разъ дѣло съ п. Голѣвскимъ, але се було достаточнымъ, щобы пôзнати въ нѣмъ фанатичного противника всего, що есть рускимъ.

Дѣло було таке. Въ сѣчню с. р. пôшовъ я зъ порученя одного мого свояка зъ провинціи до товариства кредитового земского, ôтобрати провизію ôтъ завинкульованыхъ тамъ листôвъ заставныхъ. Касіеръ не хотѣвъ однакожь принятиmого рускогo квиту. Я удався тому до директора и заставъ тамъ гр. Голѣвского, яко одного зъ начальникôвъ банку. Оба они спротивилися такожь принятю рускогo квиту. Наперед бувъ мôй квитъ для нихъ „россійскимъ“, дальше закидували, що не писаный латиньскими буквами. Колижь я запротестувавъ противъ россійщины въ моѣмъ язычѣ, а що до буквъ заявивъ, що нѣкто не маѳ права приписувати намъ письма, що такимъ способомъ моглибы накидувати Прусаки въ Познанщинѣ нѣмецкій, а Россіяне въ давнôй Конгресôвцѣ славяньскій буквы, — тогды стали оба панове аргументувати, що товариство кредитове есть приватнымъ и не може бути обовязанымъ до приниманя рускихъ писемъ, що статутъ банку приписуе уживати польского языка, що наколи Русинамъ не подобаеся тая установа, можутъ выняти свои капиталы, и т. д. На дармо выказувавъ я, що всѣ чужосторонній товариства (якъ Славія, Аціенда и др.), хочь такожь приватній, поважаютъ рускій языкъ и ведутъ въ нѣмъ съ рускими сторонами кореспонденціи, а тôлько польскій товариства его игноруютъ; що статутъ (котрый, якъ я опôсля переконався зовсѣмъ такои постановы не мѣститъ) може приписувати языкъ тôлько урядникамъ банку у внутреннôмъ дѣловодствѣ, а нѣякъ приватнымъ особамъ; що впрочѣмъ пріймаются въ банку квиты нѣмецкій, отже повинній тымъ бôльше пріймативсь въ реднôмъ засѣданю уконституовалася комисія конкуренційна; предсѣдателемъ еи выбрано п. Гоппена, заступникомъ кс. Бухвальда, а секретаремъ дра Макса. — На интерпеляцію пос. Т. Романовича, внесену 15 с. м. до правительства въ справѣ усуненя надзетатовыхъ учителѣвъ, ôтповѣдае самъ намѣстникъ и констатуе насамперед, що таке розпорядженье було дѣйстно выдане бюромъ рады шкôльнои. Причины, для котрыхъ выдано таке розпорядженье, подае намѣстникъ слѣдующій: Кр. рада шк. увôльнила надзетатовыхъ учителѣвъ и заборонила безъ свого дозволу отвирати новій клясы паралельній. Крôмъ выказôвъ фреквенціи за бѣжучій рôкъ зажадала кр. рада шк. ще выказу пересѣчнои фреквенціи за минувшихъ 5 лѣтъ, щобы тымъ способомъ могла мати докладный образъ фреквенціи, бо дуже часто случалося, що окружній рады шкôльній отвирали клясы паралельній безъ всякои потребы. Дальше заявляе намѣстникъ, що не кр. рада шк., але ея бюро выдало се розпорядженье, опираючися на колегіальнôй ухвалѣ ралы, ôтносячôйся до уряджения клясъ паралельныхъ. Пôсля сеи ухвалы дозволяе кр. рада шк. отворюзати що року на пôдставѣ фреквенціи клясы паралельнâ, уповажняе ц. к. окружній рады шк. именувати учителѣвъ для сихъ клясъ и асигнуе именованымъ учителямъ платню на дотычный рокъ. По уплывѣ року, коли отже устали права и обовязки сихъ учителѣвъ, увôльняе ихъ, не роблячи имъ симъ способомъ жаднои кривды. Що до пытаня, на скôлько справа тая буде залагоджена, каже намѣстникъ, що сто кôльканайцять учителѣвъ получили вже давне мѣсце и що ще бôльше буде помѣщеныхъ. — Дальше выбрано комисію дорогову и петиційну. До послѣднои выбрано зъ рускихъ послôвъ пп. Бережницкого, Билиньского и Охримовича.

V. засѣданье соймове зъ дня 22 вересня.

Протоколъ подавчій мѣстить мѣжь иншими слѣдующій петиціи: Учителѣ IV гимн. въ Львовѣ, гимн. св. Анны въ Краковѣ и гимн. въ Бохнѣ о полѣпшенье становища учителѣвъ въ середныхъ школахъ; выдѣлъ повѣт. Пôдгаецкій о автентичну интерпретацію кôнцевого уступа § 12 уст. дороговои; громада и властитель Сапова о выключенье зъ староства пôдгаецкого и прилученя до стар. бучацкого; ректоратъ школы политехн. въ Львовѣ о признанье кождочасному ректорови вирильного голосу въ соймѣ; о. А. Василевскій о запомогу на реставрацію церкви св. Петра и Павла въ Львовѣ; Гр. Врецьона, редакторъ рускои „Часописи школьнои“ о субвенцію. — Маршалокъ повѣдомляе о уконституованюся комисій петиційнои и дороговои; предсѣдателемъ петиційнои выбраный гр. Голеѣвскій, а секретарями Лукасевичь и Бережницкій; предсѣдателемъ дороговои — Менциньскій. — Въ дальшôмъ порядку ôтослано правительственне предложенье съ преліминаремъ фондôвъ индемнизаційныхъ на р. 1884 до ком. буджетовои, а справозданье Выдѣлу кр. о дѣяльности банку кр. до комисіи банковои. — Палата затвердила безъ дискусіи выборы пп. Антоневича, Клюцкого, Гоппена и Лукасевича. При справджуваню выбору Лозиньского розпочалася жива розправа. Пос. Антоневичь, опираючися на протестѣ 38 выборцѣвъ зъ Турки, выступивъ въ довшôй, хорошôй и основнôй бесѣдѣ противъ выбору Лозиньского. Пôдноситъ яскравыми красками всѣ надъужитя, якій дѣялися при выборахъ, именно нôчный нападъ на рускогo священика въ Турцѣ и зневажанье рускогo обряда жидами, а въ кôнци ставитъ внесенье, щобы палата ôтрочила выборъ Лозиньского и поручила выдѣлови розслѣдити докладнѣйше сй закиды. За внесеньемъ симъ голосувало лишь 6 послôвъ и оно упало. Менциньскій выступае противъ Антоневича и доказуе, що помимо уневажненя 44 голосôвъ пос. Лозиньскій все таки маѳ ще 10 голосôвъ понадъ абсолютну бôльшôсть. — Пос. о. Сѣчиньскій пôдноситъ поодинокій факты згаданои агитації, особливожь зневажанье рускогo обряда и вѣры жидами и жалѣе надъ тымъ, що на згадку о сѣмъ сумнôмъ фактѣ на лицяхъ гдекотрыхъ послôвъ малювалась очевидна радôсть. — Пос. Гросъ пôдхопивъ сю способнôсть, щобы о. Сѣчиньскому тое заперечити. Пос. Антоневичь пôдноситъ ще разъ фактъ зневажаня рускогo обряда жидами, а на доказъ сего каже, що по поводу того розпочалось вже карне слѣдство. По выводахъ справоздавця Петрускогo палата затвердила выборъ Лозиньского. — При верификаціи выборôвъ гр. А. Потоцкого забравъ голосъ пос. Романчукъ; не доказувавъ однакожь нелегальности выборôвъ сего посла, бо казавъ, що выборцѣ взяли свôй протестъ назадъ, але говоривъ противъ неприхильного поступованя Полякôвъ съ Русинами и звертае ихъ увагу на те, що они самі собѣ тымъ шкодятъ. Потôмъ звернувся до правительства и завôзвавъ его, щобы оно лѣпше информувалось о Русинахъ, а тогды упадутъ всѣ безпôдставній пôдозрѣваня. Въ кôнци завзывавъ Полякôвъ до згоды съ Русинами. — Пос. кн. Ром. Чарторыйскій ôтповѣдае на доказъ пос. Романчука, що пруске правительство все показуе познаньскимъ Полякамъ на поступованье ихъ галицкихъ братôвъ супротивъ Русинôвъ и каже, що польскій депутаты оказали Прусакамъ: „Дайте намъ то, що Русины маютъ въ Галичинѣ, а мы возьмемо назадъ наше внесенье.“ Пос. кн. Юрій Чарторыйскій каже, що ôнъ и люде рôвнои съ нимъ думки завсѣгды будутъ поперати справедливій и конкретній жаданя Русинôвъ. По сій пересправѣ узнано выборъ посла гр. Потоцкого правнымъ. — Дальше зложено одно внесенье, щобы завôзвати правительство до отвореня осôбного заряду для галицкихъ желѣзниць ще передъ отвореньемъ желѣзницѣ поперечнои, а другe, щобы управильнити ôтношеня вѣроисповѣдній жидôвского населеня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ соймѣ краиньскôмъ*), котрый пôсля $2^1/_2$ мѣсячнои перервы дня 17 л. с. м. зачавъ на ново свои засѣданя, прійшла передовсѣмъ на порядокъ дневный справа верификаціи выборôвъ. Маршалокъ кр. гр. Турнъ, щобы ухилитися ôтъ предсѣдательства при дебатахъ надъ справою справдженя выборôвъ, що такожь и его особы дотыкае, хотѣвъ ея ôтложити до слѣдующои сесіи, але Словенцѣ настаивали дуже на то, щобы взяти конечно на порядокъ дневный справозданье верификаційне, а мотивували свое жаданье симъ, що тая справа обходитъ не тôлько маршалка абó его заступника, але кождого посла. Всѣ выборы въ сельскои куріи съ выняткомъ округа Чернембль-Метлинъ, якъ и всѣ выборы зъ мѣстъ и палатъ торговельно-промысловыхъ маютъ бути заразъ верифікованій. Що до выборôвъ зъ бôльшои посѣлости рѣшила була давнѣйша бôльшôсть выдѣлу краевого, взяти ихъ такожь заразъ пôдъ обрады, теперь однакожь запала на внесенье адвоката дра Папеша ухвала, щобы въ цѣли основнѣйшого розслѣдженя выборôвъ зъ бôльшои посѣлости выбрати осôбну комисію зъ 5 членôвъ. На засѣданю ôтбутôмъ 18 вересня рѣшила згадана комисія, котрои референтомъ выбрано дра Папеша, уневажнити выборы Дешмана и Шрая, а на ихъ мѣсце покликати до сойму маршалка кр. Турна и дра Савиншега. Симъ послѣднымъ фактомъ дуже сконстернованій нѣмецкій либералы, а нѣмецка праса грозитъ, що на случай принятя сего внесеня комисіи въ соймѣ всѣ Нѣмцѣ выступлятъ громадно зъ сойму краиньского.

(*Справа хорватска*), котру офиціозна праса угорска представила вже зовсѣмъ убитою, являеся на дѣлѣ въ иншôмъ видѣ. Непорядки — особливожь на Пограничу — стаютъ що разъ частѣйшими и обôймаютъ съ кождымъ майже днемъ бôльше мѣсцевостей. Ще не притихъ повстанчій рухъ въ Дивузѣ, а вже надходятъ алярмуючій вѣсти зъ Селисты, та ледво привернено ладъ въ сей мѣсцевости, ажь ту вже и въ Багацу здираютъ урядовій вывѣски. — Но хочь всѣ майже попередній факты ексцесôвъ мали серіозный характеръ борбы о національній права, то драстичностею колориту перевышаютъ всѣ давнѣйшій непорядки стычки въ Фаркасевачу. Бюро кореспонденційне заалярмовано въ суботу донесеньемъ о высланю значнѣйшои силы войсковои до Фаркасевачу, а причиною сего бувъ ось такій фактъ. Дня 20 л. вересня, о. е. въ пятницю минувшого тыждня, скликавъ бувъ урядникъ Лябасъ доокресныхъ селянъ, щобы ôтчитати имъ проклямацію ген. Рамберга. Зôбралося було надъ 600 людей, котрій перерывали ему читанье ôтозвы и кричали: „Мы хочемъ лишитися Хорватами, не хочемъ бути Мадярами! Вы здрадники перекупленій ôтъ Мадярôвъ!“ Представленя Лябаса не помогли нѣчого. Селяне жадали реституціи давныхъ правъ хорватскихъ, позволеня садити тютюнъ, давныхъ мѣръ и вагъ, а коли роздражненье не уставало, призвавъ собѣ Лябасъ на помôчь жандармерію и ляндверу въ числѣ 17 людей. Начальникъ сего ôтдѣлу войскового завôзвавъ народъ розойтися, но селяне ôтповѣли на се выстрѣлами, а наслѣдкомъ того войско зачало стрѣляти. Войско побачивши, що нѣчого не порадитъ зачало стрѣляючи ôтступати. Число забитыхъ и раненыхъ не есть ще вправдѣ докладно звѣстне, але вже офиціяльній донесеня признаютъ, що есть дуже велике. — Що збôльшена сила войскова зъумѣе на разѣ привести оружіемъ ладъ, о тôмъ нѣкто несомнѣваеся, чи однакожь рухъ повстанчій не станеся загальнымъ, сего такожь годѣ не припускати.

(*Ôтношеня въ Босніи и Герцеговинѣ*) полѣпшилися въ послѣдныхъ часахъ дуже замѣтно, а на цѣлôмъ просторѣ окупованыхъ краевъ водворюеся по довголѣтныхъ невзгодинахъ и заверюхахъ миръ и безпеченьство. Зъ Сераева повернувъ недавно министеръ спôльного скарбу гр. Каляй и въ часѣ свого кôлькадневного пробуваня въ окупованыхъ провинціяхъ мавъ ôнъ переcвѣдчитися, що небезпеченьство нѣ зъ ôтки не грозитъ. Въ послѣдныхъ часахъ була вправдѣ появилася въ газетахъ поголоска, що въ Герцеговинѣ ôтживае на ново рухъ повстанчій, — вѣсти тій оказалися однакожь безъосновными, позаякъ теперь вже навѣть на цѣлôмъ просторѣ окупованыхъ краевъ не ма анѣ одной банды „усташôвъ“ (повстанцевъ). Передъ кôлькома тыжднями лучилося, що опрышки ограбили були на граници Санджаку селянъ и позабирали имъ худобу, однакъ банда перекралася була зъ Санджаку и утекла съ добычею на турецку область, а мѣсцевій власти не могли ея переслѣдувати. Наслѣдкомъ реклямацій правительства боснійского зарядили власти турецкій переслѣдуванье розбôйникôвъ, зъ котрыхъ кôлькохъ зловлено и поôтбирано имъ добычу. Ходила чутка, що якійсь Форта зъорганизувавъ бувъ въ послѣднихъ часахъ въ Герцеговинѣ розбишацку шайку, власти малися однакожь переконати, що его въ окупованыхъ краяхъ навѣть не ма. По поводу выбуху повстаня въ Пограничу хорватскôмъ, що майже безпосередно стыкаеся съ боснійскою областею, обавлялися загально, що рухъ революційный перекинеся до Босніи и причинится до выкликаня свѣжо придушеного повстаня; показалося однакожь, що революція Пограничанъ не вплынула на окупованій край, а тая обставина толкуеся симъ, що Сербы въ Босніи и въ Герцеговинѣ не зовсѣмъ симпатизуютъ съ Хорватами, бо дотe-

Соймъ краєвый.

IV. засѣданье дня 9 (21) Вересня.

На вступѣ ôтчитано списъ петицій. До комисіи буджетовои ôтослано межи иншими петицію рускои бурсы въ Тернополи о запомогу; Ант. Вайнера о стипендію для его доньки въ цѣли образованя въ спѣвѣ; проф. Евг. Желехôвского о субвенцію на дальше выдавництво малоруского Словаря. — До комисіи едукаційнои внесено мѣжь иншими петицію тѣла учительского гимназій въ Яслѣ и Тарновѣ о полѣпшенье стану заступникôвъ учителѣвъ въ школахъ середныхъ. — До комисіи администраційнои передано петицію громады мѣста Теребовлѣ о безпроцентову пожичку 50.000 зр. на будову касарнѣ. — До комисіи краевои культуры передано петицію о регуляцію рѣки Рабы.

Опôсля заявивъ маршалокъ, що уконституовалося 6 комисій. Додати мусимо, що на попе-

перь ще не забули хорватскои администрации зъ першихъ часовъ окупации. Неприхильность супротивъ Хорватовъ объявляютъ такъ православнй, якъ католики и магометане и для того то розрухи хорватскй не знайшли отгомону анѣ въ части боснйскои людности. Послѣдна подорожь Калия до Сераева мала мѣжь иншимъ на цѣли зобрати данй для уложеня буджету на рокъ 1884. Торокъ предложено спольнымъ делегациямъ такожь преліминарь доходовъ и выдатковъ на Боснію и Герцеговину; буджетъ сей однакожь въ многихъ отношеняхъ не отповѣдавъ потребамъ администрации и для того мавъ Калій сего року свое предложенье основнѣйше и всестороннѣйше обробити.

(*Для переведеня рѳвноправности обохъ краевыхъ языковъ въ Чехахъ*) выдавъ бувъ выдѣлъ краевый ще 1871 р. основнй постановы, заключающйся въ 6 точкахъ, нѳсля котрыхъ урады и власти мали строге препорученье глядѣти на то, щобы нѣкотра народность не була въ своихъ правахъ кривджена. Тогды постановлено мѣжь прочимъ, що всякй подання и прошеня маютъ бути залагоджуванй въ томъ самомъ языцѣ, въ якомъ були внесенй; що всѣ циркуляры, инструкции и оголошеня маютъ бути выдаванй въ обохъ языкахъ краевыхъ рѳвночасно и пр. Позаякъ тй постановы маются теперь не дуже точно выконувати, то недавно выдѣлъ краевый выдавъ окружникъ до всѣхъ подлягаючихъ ему властей и институцій, въ котромъ пригадуе имъ давнѣйшй постановы и препоручае дуже строге ихъ переведенье.

(*Угорскій президентъ министеръ Коломанъ Тисса*) стававъ дня 19 л. с. м. передъ своими выборцями въ Великомъ Варадинѣ, где даный бувъ на его честь бенкетъ. При бенкетѣ, въ котромъ взяли участь такожь члены партіи „независимыхъ“, Тисса высказавъ свои погляды на бѣжучй питаня, особливожь на питанье хорватске. Отповѣдаючи на тоастъ, поднесеный на здоровлье Тиссы однымъ зъ участниковъ бенкету, котрый при той случайности згадавъ бувъ, що непорядки въ Хорватіи вже притихаютъ, зазначивъ угорскій президентъ министровъ, яке становище мае занята по его думцѣ супротивъ хорватского питаня правительство, а якй обовязки тяжатъ на парлямантѣ. „Мое пересвѣдченье — говоривъ Тисса — есть таке, що если гденебудь кто пробувавъ политичнй питаня або рожницѣ рѣшати съ поминеньемъ законныхъ и конституційныхъ факторовъ и при помочи уличныхъ ексцесовъ, то перша задача правительства доказати, що такъ бути не може и що порядокъ и пошанованье права мусятъ бути приверненй. Колижь ся задача сповнена, тогды слѣдуе друга, се есть щобы тй, котрй мали силу привернути порядокъ, поводовалися такожь честнотою умѣренности.“ По думцѣ угорского президента министровъ повинний тй, що маютъ въ рукахъ власть, поступати якъ найбольше примирительно, бо лишь таке поступованье нѳсля довѣдовъ исторіи ручае за успѣхъ. Тисса не може виправдѣ заручити, чи ему удасться позыскати для плянѳвъ, котрй онъ въ томъ дусѣ приготовляе, призволенье власти законодательнои; длятого булобы дуже болючо, колибъ онъ не позыскавъ попертя парляменту, але мусѣвбы се знести. Однакожь тягарь отвѣчальности за то, що сталобыся, еслибы законодательство угорске переступило границѣ такту, не могбы онъ на себе принити и бувбы приневоленый поставити питанье кабинетове. Бесѣду Тиссы приняли присутнй громкими оплесками и симъ заявили, що зовсѣмъ солидаризуются съ его програмою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Россійскй журналы добачуютъ въ отвѣдинахъ Гладстона въ Копенгазѣ новый признакъ спокою. Можна допустити каже „Нов. Врем.“, що зъѣздъ въ Копенгазѣ принѣсъ не только Россіи, але и цѣлой Европѣ велику прислугу. Въ нынѣшныхъ неспокойныхъ часахъ дае зближеньеся Россіи до Англіи не абы яку поруку спокою“. „Наколи Гладстонъ ѣздитъ до Фреденсборга кажутъ „Новости“—то не робитъ тое для того, щобы поставити якусь нову политичну комбинацію, якъ лишь для того, щобы доказати Россіи и ей мирной культурной роботѣ свою симпатію“. Ся бесѣда „Новостей“ не дуже якось стоитъ въ гармоніи съ тымъ, що доносятъ англійскй газеты. Сй послѣдній пильно слѣдятъ за всякимъ рухомъ Россіи въ Азіи и доказуютъ симъ, що политика Россіи въ Азіи не дуже Англіи на руку. Англійскй газеты доносятъ, що Россія выслала моремъ войска до Владивостока и що хиньске правительство зробило представленье въ Петербурзѣ по поводу громадженя войска на хиньскій граници. „Journal de St. Petersb.“ перечитъ тому и каже що войско выслано до Владивостока лишь для змѣны гарнизона, а на граници Хинъ зовсѣмъ жадного войска не ма. — Городскій голова въ Петербурзѣ оголосивъ розпорядженье санкціоноване царемъ, нѳсля котрого надзвычайнй средства осторожности въ Петербурзѣ продовжаются ще на одинъ рокъ. — Вѣсть, будьтобы такъ въ царствѣ польскомъ, якъ и на граници Австріи и Нѣмеччины стояло надзвычайне число войска, есть неправдивою. — Нѳсля вѣдомостей зъ Петербурга отложивъ министеръ Гирсъ свою подорожь ажь до пріѣзду царя.

Нѣмеччина. Военный агентъ князь Долгоруковъ вернувъ зъ Копенгаги и поѣхавъ теперь до Мерзебурга на маневры. Газеты хотятъ и сей подорожи надати певне политичне значенье. — О зъѣздѣ нѣмецкого цѣсаря ходятъ только не певнй вѣсти, а „Kreuz Ztg.“ заперечуе впростъ тому и каже: „О скольке моглисьмо довѣдатися, то о зъѣздѣ обохъ монарховъ не було мовы нѣ зъ однои нѣ зъ другои стороны. Впрочѣмъ дружнй отношеня обохъ монарховъ суть такъ сильнй, що абы ихъ отновити, цѣсарь нѣмецкій не потребуе отрывати на тое собѣ часу призначеного на отпочинокъ“. — Справа соціялистична починае теперь зновъ больше выступати на порядокъ дневный. Министерска „Prov. Corresp.“ гнѣваеся на поступовцѣвъ, що они передъ выданьемъ права противъ соціялистовъ хвалилися тымъ, що суть одными противниками соціялизму, а теперь, коли есть уже соціялистичне право, они вяжутся съ соціялистами и притягаютъ ихъ на свою сторону. — Не давно отбувся въ Берлинѣ зборъ христіянскихъ соціялистовъ подъ проводомъ Штекера и Вагнера, на котрыхъ першій заохочувавъ товаришвъ до борбы съ жидами. Незабавкомъ на сихъ зборахъ зойшлися знову соціялисты роботники, котрй заявили, що не признаются до спольности съ партіею Штекера и що противлятся всякому подбурюваню противъ жидовъ. — Кн. Бисмаркъ вертае сего тыждня зъ Гастайну и прибуде до Фридрихсруге.

Франція. Справа Тонкиньска сталася теперь для Франціи такъ важною и, можна сказати, такъ пекучою, що французке правительство занимаеся майже только нею выключно и старается всѣми силами ей залагодити. 18 с. м. отбулася конференція министра Феррого съ хиньскимъ посломъ Тсенгомъ. Конференція тая не довела до цѣли, бо обѣ стороны стоятъ на основно зовсѣмъ рожныхъ поглядахъ; подчасъ коли Французы вымагаютъ безъусловного протекторату надъ Тонкиномъ, не хотятъ зновъ Хины нѣ на крихту уступити отъ суцеренности. Въ томъ змыслѣ заявивъ такожь Тсенгъ, що онъ мае розказъ не только жадати необмеженои суцеренности Хинъ надъ Анамомъ, але не запускатися навѣть въ жадній переговоры, относячйся до спростованя границѣ въ Тонкинѣ. Се непорозумѣнье съ Хинами стаеся ще тымъ небезпечнѣйше, позаякъ поступокъ французского цивильного комисаря республики дра Гарманда не мало може причинитися до роздражненя войска, высланого противъ „чорныхъ хоругвъ“. Дръ Гармандъ именно усунувъ ген. Буета и приказавъ ему вертати до Франціи, а то длятого, що будьтобы онъ не досыть енергично выступавъ противъ непріятеля. Сей поступокъ дра Гарманда, котрый есть лишь корабельнымъ лѣкаремъ, подавъ монархичнымъ газетамъ добру случайность нападати на републиканьску управу Франціи. Але навѣтъ министеріяльный „Temps“ не може сего факту мовчкомъ поминути и показуе на страшній непорядки, якй вже отъ давного часу дѣются въ колоніяхъ. Особливо драстично выступае Рошфоръ въ своимъ „Intransigeant“. „Се ясне якъ сонце — каже онъ — що наше положенье въ Тонкинѣ дойшло вже до крайнои нужды. Чи нашими противниками суть чорнй, чи жовтй або фіялковй хоругвы, чи може регулярнй войска, се не мае нѣчого до рѣчи; фактомъ есть, що непріятель и числомъ збольшаесь и стаесь чимъ разъ смѣлѣйшимъ. Нынѣ вже певна рѣчь, що непріятель поступае, а мы въ задъ идемо. Телеграмы доносятъ, що мы убили ему 1200 людей, а онъ намъ лишь 50, а мимо того онъ поступае дальше, а мы втѣкаемо.“ Зъ сего отже непорозумѣня съ Хинами и прикрого положеня въ Тонкинѣ користаютъ радикалы. Легко можна догадатися, що наколибы нынѣ зобралися палаты и переговоры съ хиньскимъ посломъ не булибы ще залагоджений и положенье Французовъ въ Тонкинѣ непоправилобыся, то правительство знайшлобыся супротивъ палатъ въ незавидномъ положеню и попалобы легко въ меншость, а то моглобы статися причиною его упадку. Для того 20 с. м. зобралося подъ проводомъ Клеменса около 30 членовъ самои скрайнои лѣвицѣ и урадило, щобы зажадати отъ правительства скликаня палатъ. Розумѣеся, що правительство не зробитъ того скорше, ажь скончитъ хочь переговоры съ Тсенгомъ. Сей однакожь не повѣдомивъ ще правительство, коли зновъ розпочне переговоры съ Ферримъ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Жовкви** одержали мы автентичну вѣдомость, що Преосв. владыка перемыскій Іоанъ Ступницкій въ телеграфичной дорозѣ **заборонивъ патрамъ Езуитамъ отбувати мисію въ Жовквѣ** и не давъ имъ юрисдикціи. Се послѣдувало очевидно въ наслѣдство протесту рускихъ пароxіянъ жовковскихъ (напечатаного въ ч. 100 „Дѣла“), дорученого Преосв. владыцѣ.

— **На засѣданяхъ товариства „Просвѣта“**, отбувшихся д. 13 и 22 с. м. подъ проводомъ головы дра Омеляна Огоновского, залагоджено отсй справы: 1) Принято до вѣдомости и одобрено рочне справозданье зъ дѣяльности филіи тернопольскои; 2) поручено касіерови выслати на руки филіи коломыйскои 50 зр. на „Народный Домъ въ Коломыѣ“; 3) перенято съ подякою отъ свѣтлои ц. к. дирекціи рускои гимназіи книжку щадничу на 26 зр. 51 кр. зложеныхъ молодежею гимназіяльною подчасъ вечерка, устроєного нею въ память Т. Шевченка, на стипендію его имени; 4) рѣшено выразити подяку выдавцямъ ново-появившогося въ Петербурзѣ Кобзаря Т. Шевченка за дарованье одного гарно оправного примѣрника до библіотеки товариства „Просвѣта“; 5) зъ причины, що друге выданье латиньскихъ вправъ дра Ом. Огоновского вже выйшло зъ друку, ухвалено продавати позосталй ще примѣрники зъ першого выданя по половинѣ цѣны; 6) рѣшено внести поданье до Рады шк. краевои о порученье новѣйшихъ выдань товариства на преміи въ школахъ народныхъ; 7) принято съ подякою до вѣдомости справозданье проф. Вахнянина, упрошеного черезъ Выдѣлъ „Просвѣты“ на свого делегата при открытю читальнѣ въ Старомѣщинѣ; 8) надосланй працѣ литературнй пп. А. Г., К. С. и П. К. передано членамъ Выдѣлу до оцѣнки; 9) принято до вѣдомости, що друкъ новои, 5-ои зъ ряду книжочки за 1883 р. п. з. „Вениминъ Франклинъ, яко примѣръ честного и трудящого человѣка“ вже укончены; 10) залагоджено кольска чисто адми нистраційныхъ и касовыхъ справъ и принято 21 новыхъ членовъ.

— **Нова читальня** закладаеся въ Выгнанцѣ, въ повѣтѣ чортковскомъ. Нѳсля донесень до „Батьковщины“ около заложеня читальнѣ заходився о. Дымушевскій. На статутахъ подписалося 13 членовъ основателѣвъ, а вписалося доси въ члены 70 особъ. Вкладка рочна поставлена лишь 24 кр., щобы и найбѣднѣйшій могъ належати до читальнѣ, платячи лишь 2 кр. мѣсячно. При открытю читальнѣ надѣются основателѣ зобрати 300 членовъ. Съ весною мае будуватися коло церкви домъ на читальню, а до того часу она буде умѣщена у честного господаря Николы Федоровича.

— **„Правда Пѣстыньска“** — подъ сею назвою заявуеся въ Пѣстыни, въ повѣтѣ коссовскомъ, товариство пожичкове. Коли можна вносити зъ назвы, то здаеся, що се нове товариство заложене мабуть на взорець „Закомарскои Правды“, помыслу о. Данила Танячкевича. На статутахъ „Пѣстыньскои Правды“ подписалися яко основателѣ: о. Омелянъ Левицкій, учитель Иполитъ Левицкій и господарѣ Дмитро Котюкъ, Юрій Миронякъ и Якимъ Савчукъ.

— **Совѣтъ „Народного Дому“** позволивъ руско-народному театрови, котрый на другій мѣсяць пріѣде до Львова, давати представленя въ великой сали „Народного Дому“. Поступокъ хв. совѣта нашои найповажнѣйшои институціи народнои зробивъ на всѣхъ Русиновъ дуже пріятне враженье.

— **На соборчику Роздольского деканату**, отбувшомся въ Жидачевѣ дня 18 вересня с. р., поставивъ Впр. о. Дорожиньскій зъ Волцнева основно умотивоване внесенье, щобы клиръ деканальный ухваливъ предплатити одинъ примѣрникъ першого „Руско-нѣмецкого Словаря“ проф. Евгенія Желеховского для деканальнои библіотеки, на котру кождый священикъ складае свой датокъ. Впр. о. деканъ С. Хоминьскій зъ Николаева передавъ се внесенье подъ розсужденье зобраныхъ отцѣвъ и по его патріотичной промовѣ члены соборчика приняли внесенье о В. Дорожиньского одноголосно. Впр. о. В. Лопатыньскій место-деканъ и парохъ Роздола яко настоятель деканальнои библіотеки мае ухвалу соборчика выконати. Въ мотивахъ внесеня були поднесенй довголѣтнй тяжкй труды проф. Евг. Желеховского при укладѣ Словаря и обмеженье фондовъ, потрѣбныхъ до выданя, лишь на самыхъ предплатниковъ, бо Выдѣлъ краевый и краковска академія наукъ отмовили всякои, хочь дробнои запомоги. Першій сей рускій Словарь повиненъ знаходитися въ библіотецѣ кождои институціи, кождого товариства, отже и въ библіотецѣ деканальной. Колибъ всѣ деканаты обохъ нашихъ дієцезій пошли въ слѣдъ роздольского деканата, — то принявши цѣну одного примѣрника Словаря на 10 зр. — въ львовскій дієцезіи 49 деканатовъ зложилибы суму 490 зр., а въ перемыскій 39 деканатовъ 390 зр. — разомъ 880 зр., отже суму досыть поважну для вспомоги цѣнного а коштовного труду въ нашій науковій литературѣ. — *Участникъ соборчика.*

— **До вѣденьскои семинаріи духовнои** принятй: Зъ епархіи перемыскои: 1) Данилъ Порогъ и 2) Михаилъ Добряньскій. Зъ епархіи львовскои: 1) Теофиль Горникевичъ, 2) Несторъ Рудницкій, 3) Іеронимъ Моравскій, 4) Евстахій Шмериковскій и 5) Богданъ Заревичъ.

— **Хв. Дирекція рускои гимназіи** доручила дня 15 с. м. товариству „Просвѣта“ книжечку галицкои касы щадничои ч. 5974 съ вкладкою 26 зр. 51 кр. а. в., котру то квоту зложила молодѣжь гимназіяльна на фондъ стипендійный имени Тараса Шевченка подъ часъ вечерка, устроєного нею въ память великого кобзаря Руси Украины. Подаючи сей патріотичный даръ нашои молодѣжи до приludнои вѣдомости, складае подписаный Выдѣлъ щиру подяку якъ патріотичной молодѣжи, такъ и хв. Дирекціи рускои гимназіи. — Отъ центрального Выдѣлу тов. „Просвѣта“, завѣдуючого фондомъ стипендійнымъ имени Тараса Шевченка.

— **Впр. о. Іосифъ Кобыляньскій зъ Пойла** всегдашный щедрый благодѣтель учащоися убогои молодѣжи рускои, жертвувавъ зновъ 20 зр. на убогихъ учениковъ рускои гимназіи. Дирекція сеи гимназіи вже въ попередномъ числѣ „Дѣла“ высказала о. Кобыляньскому сердечну подяку.

(+) **Никола Костомаровъ** на старости лѣтъ часто западае на здоровлю. Зъ кіевскои „Зорѣ“ довѣдуемось, що Несторъ писателѣвъ нашихъ бувъ недавно занедужавъ, але послѣдными тыжднями здоровье его значно поправилось. Костомаровъ пробувае теперь въ Полтавскій губерніи въ маетку своеи жены; тамъ, коли буде погода, пробуде до познои осени и ажь на зиму поверне до Петербурга. Въ послѣдній книжцѣ „Кіевскои Старины“ (за мѣсяцѣ вересень и жовтень) находимо критичну статейку Н. Костомарова о драмѣ М Старицкого „Не судилось“, умѣщеной въ I томѣ украиньского альманаха „Рада“. Костомаровъ называе сю драму „однымъ зъ лучшихъ въ своемъ родѣ и годныхъ уваги явищь въ небогатій що до скольксти малорускій литературѣ“.

(+) **О покойномъ Иванѣ Тургеневѣ** мѣстятъ всѣ европейскй газеты дуже симпатичнй споминки. Пок. Тургеневъ мавъ дуже обширнй знакомости; многй найзнаменитшій ученй и писателѣ европейскій старалися познакомитись съ славнымъ повѣстописателемъ россійскимъ подъ часъ его пробуваня въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Италіи и Англіи, а теперь оголошуютъ свои споминки о покойномъ. Въ всѣхъ тыхъ безчисленныхъ споминкахъ выступае постать великого писателя чистою и взнеслою. Тѣло покойного буде перевезене зъ Буживаль до Петербурга и похоронене нѳсля его волѣ при могилѣ славного россійского критика В. Бѣлиньского. Въ похоронахъ Тургенева возьме участь вся интелигентна Россія — съ выняткомъ хиба такихъ загорѣлыхъ ретроградовъ, якъ Катковъ, — а зъ оповѣщуваня дотепершныхъ приготовань можна вже догадуватись, що похороны тй будутъ великою манифестаціею народною.

— **Зъ Ступницѣ** пишутъ намъ: Дня 23 серпня Яцко Волошиньскій, господарь зъ Ступницѣ, пошовъ до цирулика Презеса и казавъ приставити собѣ баньки. Цируликъ, не маючи баньокъ, порадивъ ему, що лѣпше кровь пустити. Згодились за шѣстку. По спущеню крови жидъ казавъ собѣ дати пять шѣстокъ, яко за першій опустъ крови. Розпочалась отгакъ мѣжь ними суперечка, а въ концы и шарпанина, при чѣмъ отворилась рана клієнтови и крови уплыло ще больше. Въ наслѣдокъ того смертельно занедужавъ и по 4 недѣльной тяжкой недузѣ заледви що почався поднимати. Ц. к. жандармерія не мае часу доглядати цируликовъ, бо велике занятье мае въ чѣмъ иншомъ. Коли до о. Дашкевича, приходника въ Ступници, прійшли отъ „Просвѣты“ друксорты до провадженя касы пожичковои, то ц. к. жандармъ не пожалувавъ труду ажь до Ступницѣ, у войта перехопивъ высылку и безъ вѣдомости адресата розпечатавъ ей, сподѣваючись найти письма россійскій, бо выразно сказавъ: „to podejrzane, gdyż po rusku zaadresowano“.

— **Гр. Войтѣхъ Дѣдушицкій** открывъ въ однѣй скалѣ надъ Быстрыцею въ своѣй посѣлости коло Єзуполя кольска выкутыхъ хатъ, котрыхъ стѣны суть украшенй зміями, соколами, медведями, головою людскою и т. п. Здаеся, що то була святыня Чорного Бога. Гр. Дѣдушицкій пише справозданье для академіи наукъ въ Краковѣ и намѣряе прилучити до него рисунки и пляны.

— **Баламутство урядовои „Газеты Львовскои“.** Минувшого тыжня донесла „Газета Львовска“, що зъ чистого доходу зъ державнои лотеріи обдаровано такожь „интернатъ рускій (бурсу)“. Могбы кто подумати, що справдѣ обдаровано яку руску бурсу, — коли тымчасомъ дарунокъ зъ державнои лотеріи достався интернатови Змартвыхвстанцѣвъ! По що баламутити публику!

— **Зъ подъ Устя Зеленого** пишутъ намъ: Тома Лашкевичъ, господарь зъ Лядского (и дякъ въ Бобровникахъ) перечитъ, будьтобы звѣстка подана въ 66 ч. „Слова“, що онъ голосувавъ на п. Воляньского, була правдива. Онъ не бувъ выборцемъ и агитувавъ за рускимъ кандидатомъ. Выборцемъ-зрадникомъ зъ Лядского бувъ Микита Дволѣтка, подобно якъ Василь Снетрукъ и Василь Осадца зъ Бобровникъ. Честно поступили собѣ выборцѣ Иванъ Мокрыньскій и Онофрей Гордзица зъ Луки, а честный господарь Павло Грона зъ Нисколизовъ, котрый богато причинився до поставленя въ своемъ селѣ церкви, не злакомився на 50 зр., на насовиско и дрова, а голосувавъ смѣло на рускаго кандидата.

— **Въ Межибожу** на Подолю отогрався сумный драматъ. До мѣсцевого учителя Л. зайшовъ ветеринарь З., що живъ таки въ томъ самомъ домѣ. Учителя не було дома, а ветеринарь З. скориставъ зъ того и ставъ залицятись до жены учителя, а коли она откинула его безчестность, онъ хотѣвъ насиліемъ осягнути своеи цѣли. Тогды до найвысшого обурена и въ своѣй чести загрожена женщина порвала дубельтовку и стрѣлила два разы до ветеринаря. Другій выстрѣлъ поцѣливъ его въ лѣву руку и грудь; онъ пустився втѣкати, але вже на улици впавъ трупомъ. Жену учителя арештовано. Ветеринарь оставивъ двое дѣтей и жѣнку, съ котрою однакожь не живъ вже отъ довшого часу. Цѣкава рѣчь, якій засудъ въ сѣмъ убійствѣ выдадутъ судіѣ присяглй?

— **П. Іосифъ Громницкій**, нашь землякъ, перенявъ сими днями яко нотарь-субститутъ канцелярію по пок. Мих. Моравецкомъ и урядуе подъ ч. 16 при Трибунальской (впередъ Дикастеріяльной) улици (на першомъ поверсѣ) во Львовѣ.

— **Школа лѣсова во Львовѣ** (на Стрыйскомъ ул. Св. Миколая) буде отворена въ половинѣ жовтня 1883. Условія принятя слѣдующй: а) скончены 17 рокъ; б) що найменше одинъ рокъ практики; в) доказъ при вступномъ испытѣ, що кандидатъ есть отповѣдно приспособленый въ предметахъ именно: въ математицѣ, физицѣ, наукахъ природныхъ, географіи и языкахъ польскомъ и нѣмецкомъ, такъ, якъ бы скончивъ яку низшу середну школу. Вольнй отъ вступного испыту суть лишь тй, що скончили яку высшу школу середну, або школу господарства въ Дублянахъ. Отъ однорочнои практики може бути той увольненымъ, кто съ добрымъ успѣхомъ скончивъ школу господарства въ Дублянахъ. Кто не мае отповѣдноі квалификаціи, може бути принятымъ лишь яко надзвычайный слухачь. Кождый ученикъ платитъ 2 зр. вписового, а кромъ того 5 зр. оплаты що повроку. Надзвычайный слухачь платитъ столько разовъ по 50 кр., скольке годинъ слухае тыжднево. За вступный испытъ платится 2 зр., котрй заразомъ вже пріймаются и за вписове. Стипендіи роздаются доперва по испытѣ зъ першого повроку. Вписы розпочинаются на основѣ письменного внесеня отъ 1 жовтня. Кто на свое внесенье не достане письменнои отповѣди, може уважатися вписанымъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Архіепархіи Львовскои.

Завѣзванй до каноничнои институціи оо.: 1) Юстинъ Дворянинъ на Дубовцѣ, дек. галицкого; 2) Яковъ Шидловскій на Старомѣщину, дек.

скалатского; 3) Іоанъ Щуровскій на Илемье, дек. перегиньского; 4) Константинъ Левицкій на Журавно; 5) Іоанъ Слюзаръ на Скалатъ.

Мѣсто-деканомъ гусятыньскимъ поставленый о. Яковъ Гудыкъ, парохъ въ Трибухôвцяхъ.

Введеный въ завѣдательство Волѣ гологôрскои о. Евгеній Ляховичь.

До дому презвитеріяльного въ цѣли єрейского рукополаганя принятй: 1) Романъ Шепаровичь, 2) Антоній Носковскій, 3) Стефанъ Комариньскій, 4) Левъ Шпытко, 5) Климъ Соневицкій, 6) Александеръ Стоцкій, 7) Богданъ Еліяшевскій, 8) Михаилъ Яцыкевичь, 7) Теофиль Любѣнецкій, 10) Исидоръ Глиньскій, 11) Павло Герасимовичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты получили оо.: І) Решетыловичь Викторъ на парохію Горохôвцѣ, дек. нижанкôвского; 2) Теофиль Левицкій на капеляніо Стрѣлки, дек. старо-самбôрского, 3) на парохію Злоцке, дек. мушиньского о. Николай Боберскій, завѣдатель парохіи Черхава.

Каноничну институцію получивъ о. Іосифъ Подлускій на парохію Любѣнь дек. яворôвского.

Именованый о. Антоній Чайковскій, завѣдатель деканата балигородского и парохъ въ Балигородѣ, шкôльно-ординаріятскимъ комисаремъ для шкôлъ народныхъ тогожь деканата.

Признанье похвалы за ревне удѣлянье науки религіи въ школахъ получили оо.: Модестъ Метеля, капелянъ въ Цеперовѣ и Василій Чернецкій, капелянъ въ Стронятынѣ.

Введеный въ завѣдательство капеляніи Воля Мигова, дек. яслиского, о. Симеонъ Колодѣй, завѣдатель капеляніи Ветлина.

Завѣдательство капеляніи Гôрка получивъ о. Іоанъ Грыцей, завѣдатель парохіи Любѣнѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекціею И. Биберовича и И. Гриневецкого давъ въ Тернополи ôтъ 1 (13) до 8 (20) с. м. 5 представлень, а именно 1) „Тунель Лупкôвскій“, образъ народный зъ нѣм. въ 5 актахъ; 2) „Женихи на выбôръ“, комедія въ 3 актахъ Гоголя и „Школярь на мандрôвцѣ“, оперетка въ 2 акт. зъ польского; 3) „Бѣдна Марта“, мельодрама въ 4 актахъ Д. Млаки; 4) „Капраль Тимко“, мельодрама въ 5 ак. Т. Ш. и 5) „Ярополкъ І“, трагедія въ 6 акт. К. Устіяновича. Творы сй звѣстнй вже рускôй публицѣ по части зъ сцены, а по части зъ критичныхъ оцѣнокъ въ нашôй журналистицѣ. Отже тому не будемо вдаватись въ ихъ розбôръ критичный, а обмежимось лишь на гдеякій загальній увагй, втягаючи тутъ и выставу „Гôльтайскои трôйки“, котру представлено по написаню послѣдного нашого справозданя:

Мусимо передовсѣмъ замѣтити, що п. Стефуракъ мôгбы бувъ выбрати ôтповѣднѣйшу для свого бенефису штуку, якъ „обветшалу“ „Трôйку гôльтайску“. Се есть такъ въ интересѣ товариства драматичного и поодинокихъ его членôвъ, якъ и въ интересѣ театру, яко институціи народно-рускои, щобы въ такій днѣ, коли збираесь бôльше число публики, давати лучшй штуки, котрй могливъ заохотити публику до частѣйшои участи въ представленяхъ. А вже предвидѣти можна, що на представленя, призначенй на дохôдъ артистôвъ, або на яку цѣль добродѣйну, збереся бôльше число гостей, котрымъ належалабъ ся пригожа пожива духова, а не тôлько обчислена на оплески галеріи. Впрочѣмъ надто добре звѣстный намъ талантъ п. С., щобъ потребувавъ здобувати собѣ оплески ажь такими „чародѣйными“ творами, а треба сказати, що саля була переповнена. Игра артистôвъ була зовсѣмъ добра, лишь п. С. надто скарикатурувавъ ролю шевця. Тай се примѣтити треба, що гдеякій куплеты, ôтспѣванй п. С-омъ въ 4 актѣ, негôдній були рускои сцены, а лишитибъ ихъ хиба нѣмецкимъ тингль-танглямъ. Рускій театръ повиненъ бути святынею штуки и сего повинна строго пильнувати дирекція и выдѣлъ театральный.

Представленье „Тунелю Лупкôвского“ выпало такожь зовсѣмъ добре, а именно вызначились пп. Биберовичева (сирота Рожа), Таньска (Людвика) и п. Биберовичь (Вильгельмъ). Участь публики досыть мѣрна. Такъ само добре выпало представленье „Женихи на выбôръ“ и „Школярь на мандрôвцѣ“ и двохъ народныхъ мельодрамъ „Бѣдна Марта“ и „Капраль Тимко“, вельми спорôдненыхъ мѣжь собою що до основы. П. Гриневецкій ôтоградъ справдѣ артистично ролю Палюшенка (въ Женихахъ), дукаря Проця Зарубы (въ Мартѣ), якъ и Тимка капраля. П. Пôдвысоцкій вызначивсь въ ролѣ Яѣчницѣ, а вже незрôвнаный бувъ зъ него боднарь въ Мартѣ и реентый Черепаха въ Школярѣ на мандрôвцѣ. Именно пѣсню боднаря и дякôвске многолѣтствіе ôтспѣвавъ п. П. якъ не можна лучше. П-нѣ Биберовичева убавила публику гарною игрою въ ролѣ наивнои Агафіи Тихонôвны (въ Женихахъ), а п. Стефуракова (съ выняткомъ однои похибки въ Мартѣ) добре вывязалась въ грѣ и спѣвѣ въ ролѣ Марты и Олѣ (въ Тимку). Пп. Стефуракъ и Осиповичь вывели передъ нашй очи вѣрнй типы галицкихъ жидôвъ, а съ признаньемъ замѣтилисьмо, що сцены піяцкій въ Мартѣ и Тимку не грѣшили вже такою карикатурностею, якъ се доводилось намъ вторôкъ бачити. Такъ примѣромъ п. Стефуракъ (дякъ Кандыба), якъ и п. Осиповичь (Танасъ Нагôрный) держали рôвновагу въ своихъ роляхъ. П. Карпиньскій одушевлявъ всѣхъ своимъ милозвучнымъ спѣвомъ, однакожь въ игрѣ не чуеся ще на сценѣ свобôднымъ. П. Таньска (въ ролѣ Гафіи) була за богато одѣта, якъ на жѣнку пяниці Танаса, котрому жидъ забравъ все майно. Богате намисто и спôдниця вовняна съ гальономъ зовсѣмъ не лицювали жѣнцѣ, що прогнана жидомъ зъ рôднои хаты, тынялась по лѣсѣ. Позволимо собѣ такожь примѣтити, що належалобъ для представлень придбати ôтповѣднѣйшй реквизита. Такъ не дуже мило було глянути, коли гарно одѣта дѣвчина Оля выступила на сцену съ поганою, брудною коновкою. Щастье, що на тôмъ представленю не було селянъ, а то подумалибъ, що ихъ дѣвчата не взялибъ до руки такои коновки, идучи по воду. Такъ само и для боднаря годилосьбы поставити бербениці, коли про нихъ спѣвае, замѣсть тожь самои коновки. Се на позôръ дрôбницѣ, однакъ они справляютъ чи малу дисгармонію въ штуцѣ, а вжежь не такъ трудно тому порадити.

Представленье „Ярополка“ въ четверъ на дохôдъ п. Биберовичевои вызвало небувале доси одушевленье мѣжь рускою публикою, а мѣжь публикою польскою зъєднало нашому театрови загальне признанье. Видно зъ того наглядно, що не „чародѣйными“, але справдѣ артистичными творами можна причарувати публику. Мимо великихъ вымогъ, якй вкладае такій творъ на артистôвъ, мусимо съ радостею заявити, що игра выпала дуже хорошо, за котру публика нагороджувала нашихъ артистôвъ численными оплесками и выкликами, а улюблену артистку п. Биберовичеву (Рогнѣду) обсыпала китицями и ôтзначила гарнымъ вѣнцемъ. Такожь п-нѣ Стефуракова (Грекиня) була справдешною артисткою, а п. Таньска добре ôтограла ролю Малуши. Дуже добре держались п. Гриневецкій (Ярополкъ) и Биберовичь (Володимиръ), здалось намъ тôлько, що п. Гр. за мало оказавъ резигнаціи въ хвилѣ, коли власть єго клонилась до кôнца, а скрытоубійство загрозило єго житю. Така чутливôсть личилабъ бôльше женщинамъ, а не древнымъ варяго-рускимъ князямъ, о котрыхъ можна сказати словами пѣвца „Слова о полку Игоревôмъ“, що були „трубами повитй, пôдъ шеломами выделіяній и кôнцемъ копія выкормленй“. П. Пôдвысоцкій мавъ случайнôсть выявити намъ нову сторону свого таланту въ ролѣ хитрого Блуда и ôтоградъ ей зовсѣмъ удачно. Тожь не дивниця, що вѣсть о увôльненю єго зъ службы на рускôй сценѣ вызвала загальный жаль не тôлько мѣжь Русинами, але въ загалѣ мѣжь публикою прихильною нашому театрови. Єго незрôвнана игра въ ролѣ боднара (въ Мартѣ), ôвчаря (въ Гнатѣ Приблудѣ) и иншихъ типичныхъ роляхъ селяньскихъ позôставлятъ незатерте враженье въ тямцѣ рускои публики, а дирекціи не легко поведесь доповнити сей убытокъ на рускôй сценѣ.

Въ поменшихъ роляхъ держались ôтповѣдно тôлько. п. Плошевскій (Варяжко) и Осиповичь (Гостомысль), а вжежь до другои ролѣ (Добрынѣ) не мôгъ п. Оо. добре вложитись. П. Карпиньскій зъ ролѣ Ингваря впадавъ часто въ лиричный запалъ тамъ, где повиненъ бувъ спокôйно здати справу князеви. Въ загалѣ замѣтимо, що дирекція гдеякій мужескій силы повинна заступити лучшими, а бодай такій лишь задержати, котрй маютъ талантъ и можутъ съ часомъ выробитись, бо инакше выставы такихъ творôвъ якъ „Ярополкъ“ и ему подôбнй, будутъ выявляти за рѣзкій контрастъ въ обсадѣ роль. Звертаемо такожь бачнôсть Выдѣлу театрального, що належалобъ конче постаратись о ôтповѣднй декорація, божь примѣромъ декорація сельскои хаты съ мычкою прядива на стѣнѣ и горшками на полици не годится до выставы терему князя, хочьбы навѣть полоцкого, що дуже псуе враженье. Можна на певно надѣятись, що „Настася“, „Чорноморцѣ“ и „Федько Острогскій“ стягнутъ рôвно численну публику, якъ „Ярополкъ“, на котрôмъ саля була биткомъ заповнена, а съ радостею констатуемъ, що бачилисьмо такожь доволѣ и селянъ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всѣхъ Вп. Дописувателѣвъ просимо о терпеливôсть; дописи мѣстятся по можности всѣ въ такôмъ порядку, якъ були прислани, або якъ вымагае важнôсть предмету. — *Всч. о. Д. М. въ Нѣмшинѣ.* Вы маете заплачено до 31 грудня и „Дѣло“ высылаеся Вамъ правильно. Реклямованй числа высылаемо другій разъ.

МОЛОДА ЖЕНЩИНА

Хорошо вправна въ рôжного рода ручныхъ роботахъ жѣночихъ и способна удѣляти дѣтямъ науки въ народныхъ школахъ приписанй — шукае мѣсця пôдъ приступними условями. Блисшу вѣдомôсть подасть О. Г. Б. священикъ въ Свистильникахъ, почта Линиця долѣшна. 2—3

Въ церквѣ Преображенія
въ Миколаєвѣ

есть на продажь Иконостасъ въ цѣлкомъ добрôмъ станѣ, могучій придатися до меншои сельскои церкви и маючій задля своеи давности и красы вартôсть антика. Хотячй купити — звольтъ зголоситися до уряду парохіяльного въ Миколаєвѣ.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичь, духовный Закомаря. Накладомъ „Батькôвщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. Дôстати можна черезъ редакцію „Батькôвщины“.

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.
Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

Учитель шкôлъ народныхъ

шукае помѣщеня яко домовый учитель для дѣтей въ рускôмъ домѣ. Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. 3—3

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (7—?)

УЧИТЕЛЬКА

съ довголѣтною практикою, съ хорошими свѣдоцтвами и рекомендаціями, владѣюча языками: французскимъ, нѣмецкимъ, польскимъ, румуньскимъ — въ розговорѣ и рускимъ — знаюча докладно гру на пянофортѣ, приняла бы мѣсце учительки дѣвочокъ въ рускôмъ домѣ.

Близша вѣдомôсть ул. Куркова ч. 37 дверѣ 15. 3—3

БАНКЪ КРАЕВЫЙ
Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ княжествомъ Краковскимъ

подае до публичнои вѣдомости, що въ своемъ банковôмъ ôтдѣлѣ залагоджуе слѣдуючй чинности:

1. Скупованье векслѣвъ, заосмотреныхъ бодай двома пôдписами, узнаными за добрй черезъ комитетъ цензорôвъ, платныхъ не пôзнѣйше, якъ въ 130 днѣвъ ôтъ даты представленя до есконту.

Есконтъ пôвъ ôтъ ста мѣсячно. Окремо ôттручуеся ôтъ кождого векслю 9-ти-дневого провизію чверть ôтъ тысяча, ôтъ векслѣвъ съ довшимъ речинцемъ провизію пôвъ ôтъ тысяча на вытворюванье спеціяльнои резервы, призначенои выключно на покрыванье сграть, могучихъ выйти въ операціи скупованя векслѣвъ.

2. Удѣлюванье пожичокъ на речинцѣ на заставъ паперôвъ публичныхъ; стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

3. Удѣлюванье пожичокъ зъ ôткрытого рахунку, забезпеченого публичными паперами. Стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

4. Приниманье публичныхъ паперôвъ и вартостей до переховання. Оплата за переховане:

а) паперôвъ публичныхъ або иншихъ вартостей грошевыхъ за кожде пôврôчье зъ горы по однôй сороковôй проценту въ ôтношеню до ихъ номинальнои вартости; — ôтъ депозиту низше 2000 зр. а. в. номинальнои вартости по 50 кр. за кождепôврôчье.

б) документôвъ, по пять центôвъ ôтъ кождои штуки за кожде пôврôчье; депозиты, обнимаючй низше 10 документôвъ, по 50 центôвъ пôврôчно въ горы.

Убѣгшй купоны ôтъ депозитôвъ будучихъ въ переховану банку, платнй во Львовѣ въ австрійскôй валютѣ, инкасуе банкъ на рѣчь властителѣвъ доказôвъ депозитовыхъ, маючихъ якій небудь рахунокъ съ банкомъ franco всякои прозизіи.

5. Приниманье готôвки въ рахунки переказовй, выплатнои черезъ банкъ краевый за чеками на жаданье або за 10-дневнымъ выповѣдженьемъ. Ôтъ рахункôвъ переказовыхъ, платныхъ за оказаньемъ, банкъ платитъ 2½ ôтъ ста на рôкъ. Ôтъ переказовыхъ рахункôвъ платныхъ за выповѣдженьемъ 10-дневнымъ, 3 ôтъ ста на рôкъ.

6. Приниманье готôвки на умѣщенье процентове; — съ речинцемъ тримѣсячнымъ по 4 ôтъ ста, — пôврôчнымъ по 4¼ ôть ста, — рôчнымъ або довшимъ по 4½ ôтъ ста — на рôкъ.

7. Комисове залагоджуванье закупованя и продажи публичныхъ паперôвъ, выплаты въ краю и за границею — чи то въ переказахъ — чи такожь въ выданыхъ кредитивахъ на перворядній домы, — числячи ôтъ тыхъ интересôвъ, кромѣ дѣйстно выложеныхъ коштôвъ депешъ и порта, — одинъ ôть тысяча, титуломъ комисового банку.

Бюра банку краевого отворенй для публичности ôтъ годины 9-тои рано до 2-гои въ полудня. (1—4)

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

К. М. ВОЗНЯКЪ
во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому“)
поручае:
для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ
всѣякій приборы шкôльній
яко то:
папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.
по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде
и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

ОБВѢЩЕНЬЕ.

Въ ôтдѣлѣ заставничôмъ
ОБЩОГО
РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВОГО ЗАВЕДЕНЯ
для Галичины и Буковины

въ власнôмъ домѣ пôдъ ч. 2 при улици Ôрменьскôй,
ôтбудеся дня 8 л. жовтня с. р.
и въ дняхъ слѣдуючихъ въ годины урядовй передъ- и пополудневй

ПУБЛИЧНА ЛИЦИТАЦІЯ

запавшихъ по д. 30 червня 1883 а не выкупленыхъ заставôвъ, а именно: **дорогоцѣнностей, коралѣвъ, зигарôвъ, образôвъ, товарôвъ мануфактурныхъ, предметôвъ до убраня и постелѣ и другихъ выробôвъ.**

Львôвъ, дня 24 вересня
Дирекція.

Выдавець и редакторъ: **Антонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнй Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 104. Львôвъ, Четверъ 15 (27) вересня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ м. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 15 рубл.
на пôвъ року . . 8 рубл.
на четверть рок . . 4 рубл
на самъ [illegible] токъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к

Для Заграницы, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19зр. на пѣлый рôкъ 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо имати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Слѣдуючій числа вышлются лише тымъ П. Т. предплатникамъ, котрымъ предплата не скôнчилася.

Руско-польске порозумѣнье.

Хоть и якъ молодый ще нашъ соймъ краєвый въ новôмъ складѣ, то всежь таки засѣданя и розправы его розбудили велику цѣкавôсть не такъ въ самôмъ краю, якъ бôльше по-за его границями. Мабуть мужѣ, стоячій близше того жерела, где робится загальнодержавна и европейска политика, почуваютъ живо важнôсть рускои справы въ теперѣшнôй хвили, коли такъ пильно слѣдятъ за кождымъ єи крокомъ, такъ поквапно хапаютъ кождый єи проявъ и высновуютъ зъ него внесеня, котрій бôльше характеризуютъ бажаня тыхъ мужѣвъ, нѣжь наший правдивій обставины.

И такъ послѣдными днями высказалась въ тôмъ дусѣ ческа „Politik“. Правда, выводы єи побудованій на досыть тѣснôмъ партійнôмъ становищи, зъ котрого она дає рады и напôмненя — Русинамъ. Пôсля ческои автономичнои газеты „тôлько ôтъ Русинôвъ залежитъ, щобы въ Галичинѣ скôнчилася братня незгода“, що „тôлько троха доброи волѣ зъ ихъ стороны, а modus vivendi найдеся.“ Жаль дуже, що органъ ческихъ автономистôвъ въ своѣмъ ширôмъ бажаню — бачити славяньскій елементы въ Австріи якъ найскорше поєднаными, звернувъ свои щирій уваги на невластиву адресу. Зъ его бесѣды выплываєтакъ, немовь бы то Русины въ Галичинѣ робили кривду Полякамъ, немовь бы то они своимъ домаганьемъ о правдиву рôвноправнôсть и о пошанованье правъ рускои народности мутили воду шляхотнымъ и згôднымъ Полякамъ. Єслисе ôтъ Русинôвъ залежитъ, щобы имъ не роблено нѣякои кривды, то нехай братя Чехи будутъ певній, що братнёи незгоды не то що не буде, але и не було нѣколи въ нашôй благословенній Галичинѣ. Якъ вамъ, братя Чехи, подобаєсь на пр. сей примѣръ поєднаня народностей? Коли вашь ческій соймъ отворювано, то прецѣ въ виду того, що въ Чехахъ жіютъ побôчь себе двѣ народности, ческа и нѣмецка, и маршалокъ краевый и губернаторъ, узнаючи сей фактичный станъ, промовляли по чески и по нѣмецки. Се вы мабуть называєте поєднуючою политикою. Коли по щасливôмъ розвязаню архикняжны Стефаніи на выраженій ôтъ всѣхъ народôвъ благожеланя цѣсарь высказавъ свою подяку народамъ, то высказавъ єи такожь рускому народови по руски, узнаючи єго рôвноправнымъ и интегральнымъ складникомъ держави. Але коли отворювано галицкій соймъ краєвый, въ котрôмъ предсѣ засѣдаютъ рôвноуправненій, хочь и зовсѣмъ не рôвночисленній заступники якъ польского такъ и руского народа, то анѣ маршалокъ краєвый, анѣ намѣстникъ, репрезентантъ держави, не уважали потрѣбнымъ анѣ слова сказати по руски, немовь бы то Русинôвъ зовсѣмъ не було въ Галичинѣ, або немовь бы та половина жителѣвъ цѣлого краю добровôльно зреклася своихъ правъ народныхъ и не прислала до сойму анѣ одного свого заступника. Щожь вы, братя Чехи, скажете про таку добру волю и про такій братерскій modus vivendi? Що оно може справдѣ лежати въ интересѣ краю и держави, щобъ межинародній роздоры полагодились и повырôвнувались, се мы якъ найохотнѣйше признаємъ. Але не менше того мы певній, що негуючи права рускои народности уперто и систематично, именно Поляки роблятъ медвежу прислугу державѣ и краєви, а такожь, що Русины ще гôршу зробилибъ прислугу и державѣ и краєви и найпаче самымъ собѣ, колибъ для святого спокою, чи для якои бъ тамъ не було золото-поєднуючои политики, о всѣмъ тôмъ мовчали.

Обширну вступну статію посвятила справѣ руско-польского помиреня стара „Presse“, органъ гр. Таффе. Головный хôдъ думокъ сеи статіи такій: „Загальна ситуація въ державѣ, положенье въ Европѣ съ конечностею вымагаютъ згоды и порозумѣня въ Галичинѣ, щобъ на пôвнôчно-всхôднôй граници монархіи утворилася сильна запора противъ панславистичного руху въ Россіи. Радôстно констатуєорганъ гр. Таффе признаки того порозумѣня, а бачитъ ихъ не тôлько въ тактовнôмъ и умѣркованôмъ поступованю теперѣшныхъ рускихъ послôвъ, але и въ тôмъ — зовсѣмъ въ мысль дра Зыбликевича — що рускій громады повыбирали на своихъ заступникôвъ Полякôвъ и що те сторонництво руске, котре давнѣйше въ соймѣ и въ радѣ державнôй грало ролю непримиримыхъ противникôвъ политичныхъ Полякôвъ, фактично щезло... Нынѣшній рускій послы чуются вѣрными сынами свого народа, боронятъ своєи мовы и правъ, але суть свобôдній ôтъ всякихъ панславистичныхъ, а радше пан-московскихъ забагôвъ и шукаютъ тôлько порозумѣня въ рамахъ реальныхъ ôтносинъ, кладутъ натискъ на програму народну, але не ставляютъ нѣякои програмы политичнои и *показуютъ навѣтъ готовôсть евентуально принятиграмоту Полякôвъ*“.

Коли бъ тій послѣдній слова не стояли выразно въ часописи нѣмецкôй, въ органѣ гр. Таффе, мы думали бъ безперечно, що се концептъ якои небудь „Gaz. Narodow-ои“. Мы не розумѣємо, кто и въ якôй цѣли „убравъ“ вѣденьску часопись въ таку нѣсенѣтницю, що Русины „готовій принятипрограму политичну Полякôвъ“, с. є. програму реставраціи Польщѣ od morza do morza. Мы высказали вже давнѣйше и пôддержуємо й теперь тую думку, що, конечно, згода и порозумѣнье обохъ народностей въ Галичинѣ єсть рѣчь дуже гарна, для краю и державы пожиточна и для руского и польского народа потрѣбна, але що та згода и те порозумѣнье може наступити тôлько на основѣ рôвноуправненя обохъ народностей, а що найменше на основѣ такихъ условій, котрій давалибъ намъ певну поруку переведеня тои рôвноправности въ близькôй будущинѣ. Дальше стоимо на тôмъ, що позаякъ Русины въ Галичинѣ — сторона покривджена и слабша, то *иниціятива того порозумѣня повинна выйти ôтъ стороны сильнѣйшои, ôтъ Полякôвъ*. Русины не можутъ перший простягати руку Полякамъ, вже хочьбы зъ тои простои причины, що они *не маютъ Полякамъ нѣчого дати, а выпрошувати ôтъ нихъ нѣчого не хочутъ и не потребуютъ*. Попередъ всего при такôмъ поєднаню Русины *не повинній кидати заслону* на факты живои дѣйстности, на те, що ихъ болитъ и то болитъ зъ вины Полякôвъ: *поєднанье повинно бути не кляйстромъ, замазуючимъ нашу краєву мѣжнародну болячку, але радикальнымъ єи вылѣченьемъ*.

А дивлячись безъ упередженя на живій факты, мы думаємо, що на таке правдиве поєднанье у насъ не заносится. Мы не говоримо сего зъ якои небудь факційнои, антипольскои политики, не диктуютъ намъ тыхъ слôвъ якій небудь панславистичній або панмосковскій забаганки, але тôлько сумній факты, на котрій дивимось власными очима. Та на що далеко глядѣти! Та сама „Presse“, въ тôй самôй статіи, пôдносячôй зъ загально державныхъ и европейскихъ поводôвъ потребу руско-польского поєднаня въ Галичинѣ, представляє собѣ те поєднанье зовсѣмъ не такъ, якъ бы того по офиціяльно проголошенôй програмѣ гр. Таффе можна було надѣятися — яко фактичне переведенье рôвноправности обохъ галицкихъ народностей, але *яко добровôльне пôддане Русинôвъ пôдъ гегемонію Полякôвъ*. „Такъ и здаєсь—пише дословно органъ гр. Таффе—що Русины радо булибъ готовій поєднатися съ логикою обставинъ и признати Полякамъ провôдну ролю въ Галичинѣ, котра узасаднена исторіею и розвоємъ краю“. Спасибôгъ за ласку, панове, але намъ здаєсь, що вы здорово перехопились въ своихъ фантазіяхъ и що Русины до такои „wspaniałomyślności“ зовсѣмъ ще не такій готовій, якъ бы вамъ того бажалося!

Ôтъ о. І. Озаркевича, посла до рады державнои, одержуємо слѣдуючу допись:

„Справозданье зъ моєи посольскои дѣяльности въ радѣ державнôй зложу передъ моими выборцями въ Коломыѣ въ день 9 лат. жовтня с. р. о 11 годинѣ передъ полуднемъ, а въ Снятынѣ въ день 12 л. жовтня с. р. такожь о 11 годинѣ передъ полуднемъ.

Запрошую всѣхъ Высокоповажаныхъ моихъ выборцѣвъ явитися въ означенîдньѣ на моє справозданье.

Іоанъ Озаркевичъ,
посолъ до рады державнои.“

Бесѣда посла проф. Романчука,

выголошена при верификаціи выбору гр. Альфреда Потоцкого въ Пôдгайцяхъ.

Вже тое, що на пôдставѣ актôвъ выборчихъ мы чули зъ устъ референта выдѣлу краевого, звертає бôльше нѣжь звычайну увагу на сей выбôръ. Ото найвысшій достойникъ краю бувъ поставленый на кандидата однои тôлько стороны, друга сторона ставитъ свого окремого кандидата и кандидатъ-достойникъ перемагає другого кандидата тôлько съ трудностею и великимъ высиленьемъ. Але выбôръ той єсть ще незвычайнѣйшій черезъ те, що противъ него первѣстно внесеный бувъ протестъ и въ протестѣ тôмъ представленій були многій дуже яскравій факты. Що на всякій способъ заходили тутъ значній неформальности, на те єсть доказъ вже въ тôмъ, що самъ выдѣлъ краевый богато голосôвъ узнавъ за неважній.

Очевидно зъ сего ще зовсѣмъ не выплыває, щобы зъ того поводу мôгъ якій небудь закидъ дотыкати Єго Екс. гр. Альфреда Потоцкого, выбраного кандидата. Противно, узнана всѣми безстороннôсть и высокій тактъ сего мужа запоручаютъ, що цѣла акція съ симъ выборомъ мусѣла єго самого немило дôткнути. Вина за тое спадає тôлько на нещасныхъ аранжерôвъ сего выбору.

Якъ звѣстно, кандидатуру гр. Альфреда Потоцкого поставивъ польскій центральный комитетъ выборчій. Кажу выразно: польскій комитетъ, хотяй на передъостатнôмъ засѣданю сойму кн. Адамъ Сапега виндикувавъ для него конче характеръ комитету краевого. Высокодостойный посолъ зъ-надъ Сяну мотивувавъ свое твердженье тымъ, що тойже комитетъ ставлявъ не тôлько кандидатуры Полякôвъ, але и Русинôвъ, вынявши Русинôвъ одного сторонництва. Однакожь поминувши вже тое, що комитетъ той складався выключно зъ самыхъ тôлько Полякôвъ, ôнъ станувъ зарôвно ексклюзивно и непріязно до обохъ рускихъ сторонництвъ, а на кôлькадесять округôвъ выборчихъ въ рускôй части Галичины ледво въ кôлькохъ поставивъ кандидатуры Русинôвъ такихъ, котрымъ я характеру рускости вправдѣ зовсѣмъ не ôтмовляю, але котрій стояли доси все бôльше на боцѣ ôтъ политичныхъ и національныхъ борôвъ въ нашôмъ краю и длятого не причислялися до жадного сторонництва руского, отже мусѣли проте выдатися комитетови не такъ небезпечными. Але и ихъ поставивъ комитетъ лише тому, що въ дотычныхъ округахъ не мавъ найменшихъ шансъ перевести выбôръ иншихъ якихъ кандидатôвъ, цѣлкомъ идентичныхъ съ нимъ що до народности и съ такими самыми, якъ ôнъ, политичными и соціяльными поглядами. Хиба щобы Русинами, якъ хоче гр. Голеевскій назвати всѣхъ людей, що жіютъ на Руси, почавши ôтъ самого гр. Голеевского, а скôнчивши на его арендари семитского походженя. Але се єсть по просту помѣшанье двохъ понятій: понятя краю съ понятьемъ народности. Если жь п. посолъ въ Коломыйщины може не всѣхъ мешканцѣвъ въ рускôй части нашого краю, але тôлько Русинôвъ и Полякôвъ уважає за одинъ народъ, выступає тымъ въ непростимый способôъ противъ науцѣ етнографіи и филологіи и въ такôмъ разѣ я ôтсылаю его по информацію вже не до якого ученого руского або словѣньского, але таки до недалекого его сусѣда дра Малецкого. (*Браво!*) Може ще и таке бути, що гр. Голеевскій узнає ôтрубнôсть руского народа ôтъ польского, але при тôмъ вже жь не всѣхъ Полякôвъ на Руси, але бодай себе уважає за Русина, а не за Поляка. Тогды жь ôнъ яко Русинъ, нехай и боронитъ національныхъ правъ Русинôвъ, нехай тутъ въ соймѣ по руски говоритъ, нехай стараєся о выєднанье рускôй мовѣ поважаня и приналежныхъ ѣй правъ въ товарискôмъ житю, въ школахъ, урядахъ и судахъ!...

Але вертаю до централь. комитету выборчого польского. Єслибы той помимо всего, що я сказавъ, таки виндикувавъ собѣ характеръ комитету краєвого, то въ такôмъ разѣ треба бы въ рôвнôй мѣрѣ признати той характеръ и центральному комитетови рускому, котрый такожь назначавъ своими кандидатами не тôлько Русинôвъ, але и Полякôвъ, и такожь, такъ само якъ комитетъ польскій, на пропозицію окружныхъ комитетôвъ установлявъ кандидатуры въ меншихъ посѣлостей, а затверджувавъ кандидатуры въ мѣстъ. Отже, якъ панове хочете: або признайте характеръ краєвый зарôвно обомъ комитетамъ центральнымъ, або лишѣтъ таки одному характеръ польскій, а другому рускій. Тымъ я однакожь зовсѣмъ не оспорюю комитетови польскому права ставляти своихъ кандидатôвъ и въ тыхъ сторонахъ, где жіютъ Русины; такъ якъ и вы, панове, не можете заперечити намъ права, если мы при найблизшихъ выборахъ схочемо ставляти кандидатôвъ и помежи мазурскими селянами.

Отже комитетъ польскій поставивъ кандидатуру гр. Альфреда Потоцкого на свою власну руку. А предсѣжь, єслибы той комитетъ не бувъ станувъ на такôмъ ексклюзивнôмъ становищи, то можебы тая кандидатура могла була выйти где въ спôльного порозумѣня съ рускимъ комитетомъ центральнымъ и моглобъ було выпасти такъ, що Є. Екс., яко мужь загального довѣрія краю, бувбы може и одноголосно зôставъ выбраный въ якôмъ отвѣтнôмъ округѣ, що и далеко бôльше годилобыся для поваги завѣдателя краю, стоячого по-надъ партіями, и далеко бôльше булобы пожадане для него самого.

Скорожь центральный комитетъ польскій тую кандидатуру разъ поставивъ, мусѣвъ очевидно и старатися всѣми силами будь що будь єи переперти. Я не хочу згадувати всѣхъ способôвъ при тôмъ уживаныхъ, тымъ бôльше, що Русины, котрій въ-разу внесли були протестъ для зазначеня свого становища, своихъ правъ и цѣлого сумного характеру сего выбору, потôмъ самій взяли той протестъ назадъ, щобы показати, що Є. Е. гр. Альфредъ Потоцкій не єсть мужемъ, противъ котрого они малибы якесь ажь недовѣрія. Не можу однакожь поминути сеи способности, щобы хотяй въ кôлькохъ словахъ не згадати о тенденціи, характерѣ и вазѣ сегорôчныхъ выборôвъ въ загалѣ.

Вы, мои панове, мѣркуєте справедливо, що одною зъ найбôльшихъ потребъ вашихъ єсть залагодженье рускаго питаня. Вамъ здаєся, що тогды, коли рускои справы вже не буде, вы, нѣчимъ не спиненій, зможете певнѣйшимъ и скоршимъ ходомъ ступати напередъ. Але якъ же вы беретеся до того залагодженя? Якъ струсь ховає голову и гадає, що нема ворога, такъ вы, панове, гадаєте, що убьете ру-

ску справу тымъ, если усунете ви въ передъ очей свѣта, въ парляментарного поля. Длятого тенденцією вашою було, анѣ одного сильнѣйше намаркованого Русина не допустити до сойму. Алежь, мои панове, тымъ способомъ не затушуєте навѣть рускои справы, не усунете ви въ-передъ очей свѣта: дръ Герóстъ въ парляментѣ вѣденьскóмъ и кн. Бисмаркъ въ соймѣ прускóмъ тымъ не менше будутъ вамъ вытыкати ваше поступованье противъ Русинóвъ, — а у себе дома нѣчого собѣ лѣпшого черезъ тое не вробите. Усуненьемъ рускои интелигенціи въ палаты соймовои попхнете ви тымъ бóльше до селяньскихъ стрѣхъ: óтъ хаты до хаты ходити будутъ рускí патріоты и вщѣпляти въ нарóдъ свѣдомóсть его народности и его правъ, котра то свѣдомóсть вже и теперь выйшла далеко по за простый инстинктъ. Голосъ Русинóвъ мóгбы хиба на якійсь часъ замовкнути, але потóмъ мусѣвбы обóзватися тымъ сильнѣйше, чимъ бóльше бувъ нарушеный. Отже въ вашóмъ власнóмъ интересѣ не лежитъ, не потребує лежати, щобы Русины зовсѣмъ не выдавали *голосу*, *тóлько щобы* ихъ *голосъ* не бувъ голосомъ жалю и скарги противъ васъ. Спробуйтежь разъ, мои панове, змѣнити свое поступованье противъ намъ, але спробуйте щиро, не половичными средствами и съ укрытыми тенденціями, а тогды, якъ сказавъ одинъ публицистъ въ 60-ыхъ рокахъ: „Ręczę, że się pojednamy.“ (*Браво!*) Справедливе и умѣрковане поступованье принесе користь не тóлько краєви и державѣ, але и Вамъ самымъ выйде на бóльшій пожитокъ, нѣжь якъ бы вы хотѣли выкористувати свою хвилеву перевагу. Не думайте, мои панове, що ваше теперѣшне становище таке вже сильне и безпечне, що не дасться нѣчимъ захитати. Одинъ сильнѣйшій подувъ въ политичнóй атмосферѣ, одна змѣна державнои системы, — и въ гордои вашои будовы на Руси лишатся тóлько руины...

Приступаю теперь до обговореня становиска, яке заняло правительство якъ въ выборѣ пóдгаєцкóмъ, такъ и въ сегорóчныхъ выборахъ въ загалѣ. Правительство заняло тутъ становище безвзглядно противне Русинамъ. Якъ призналa сама инспирована польска публицистика, головна заслуга резултату сегорóчныхъ выборóвъ належится одному высшому урядникови ц. к. намѣстництва. Такъ можна смѣло сказати, що всѣ кандидаты, ставленí польскимъ центральнымъ комитетомъ, именно въ меншихъ посѣлостей, були вправдѣ не явными, але замасковаными кандидатами правительства. Чому жь правительство заняло таке становище супротивъ Русинóвъ? Предсѣ жь Русины не тóлько заявляли все незломну вѣрнóсть династіи и державѣ але власне, если съ чимъ, то съ голошеными засадами теперѣшного министерства, щобы була переведена на дѣлѣ рóвноправнóсть всѣхъ народностей, годятся вповнѣ. А однакъ щедра рука правительства нынѣ отворена для всѣхъ народóвъ Австріи, тóлько замкнена для Русинóвъ! Не хочу теперь розбирати всѣхъ причинъ того, але одною въ причинъ, здаєся менѣ, есть такожь певне непорозумѣнье. Правительство черпає свои информаціи о Русинахъ óтъ пóдвластныхъ своихъ органóвъ, а тіи не мають часто и найменшого понятя о рускóй справѣ, о рускихъ сторонництвахъ и ихъ тенденціяхъ, якъ то показалося ясно въ реляцій староствъ, межи иншими и станиславóвского, при торóчнóмъ процесѣ о головну здраду. Я бы просивъ отже, щобы правительство зволило докладнѣйше и всесторонно, а не въ односторонныхъ жерелъ, информуватися о рускихъ справахъ; тогды може набере иншого пересвѣдченя о Русинахъ, та чейже и займе инше становище супротивъ насъ. Тогды чейже и не залишитъ приступити до залагодженя рускои справы въ дусѣ тыхъ засадъ, якí само выголосило.

Не хочу запускатися въ подрóбности выборóвъ пóдгаєцкихъ, киньмо заслону на тую немилу картину сегорóчныхъ подѣй нашого краю. Тое тóлько мушу ще разъ съ натискомъ пóднести. Если въ Пóдгаєччинѣ, где ходило о выбóръ мужа маючого довѣрie и у руского народа, где ходило о выбóръ найвысшого достойника краю, треба було ажь найбóльшого напруженя партіи и немалои пресіи органóвъ правительства, щобы той выбóръ пересадити, чи жь може бути мова о тóмъ, що сегорóчнí выборы доказали зóбльшеного довѣрія народа до высшихъ верствъ?

Кóнчу мою и такъ вже довгу бесѣду. Я не ставлю жадного внесеня, тóлько прошу васъ, панове, братóвъ по племени, звязаныхъ одною хатою и по части одною долею, якъ и высоке правительство, не спускати зъ своеи уваги тí слова правды, котрí я высказавъ. Передовсѣмъ стараймося однí другихъ пóзнати и вырозумѣти, а за вырозумѣньемъ чейже, дасть Богъ, прíйде и до якогось порозумѣня, котрого я зарóвно съ всѣми, що любятъ сей край и хотятъ ему добра, сордечно бажаю. (*Брава.*)

ДОПИСИ.

Óтъ Немирова.

Прикро намъ жителямъ Немирóвщины, що Ваше „Дѣло“ не спомяне нѣколи хочьбы и лихимъ словомъ о нашóмъ пѣскомъ óтъ свѣта загородженóмъ кутику. А предсѣ дѣются тутъ такí славнí дѣла, що оплатится хочьбы и розвѣяти тьму пѣскову и показати передъ свѣтомъ нашу славу. Пíонеры вже пóйшли. Ц. к. судъ немирóвскій выславъ пару день тому кóлькохъ такихъ пíонерóвъ въ направленю до Львова, где они займутъ апартамента въ готелю Бригиды. Близшí вѣсти о нихъ подасть газета урядова; нема що розписуватись, бо такí пíонеры знаходятся всюда. Але мы мали ту спеціяльнóсть, якои на Руси певно ще не видали, и о тóмъ головно намѣряю Вамъ писати. А то есть „Комитетъ рускій для звеличеня памяти польскои славы за Собѣского.“ Не будете вѣрити, а Gazeta Narodowa e tutti quanti певно самí здумѣются перечитавши щось подóбного. Но фактъ фактомъ; комитетъ той бувъ par excellence рускимъ. Предсѣдатель бо и литографъ афишóвъ на тую памятку бувъ Русинъ, п. начальникъ суду; бóльшóсть членóвъ комитету (NB. выключивши мойсеевыхъ) була руска, — отже комитетъ бувъ рускій. Засѣдали тамъ honoris causa оо. Р. въ самого Н., В. въ В., Д. въ Р., Л. въ Г. Скажете може, що то непотизмъ для Полякóвъ, або яка тамъ друга химера? Борони Боже, нѣ! то власне найкрасшій цвѣтъ людского чувства: любовь и згода. А що той рускій комитетъ урядувавъ по польски, чижь то дивота? Óнъ не переставъ черезъ тое бути рускимъ, а давъ тóлько доказъ згоды и любови — и — оминувъ зручно галицкій полиглотизмъ, о котрóмъ недавно наша „Народувка“ писала, а „Дѣло“ и „Neue freie Presse“ зарегестрували. Случайно здыбався я съ однымъ поза-немирóвскимъ чоловѣкомъ, котрый казавъ, що се засѣданье Русинóвъ honoris causa есть наша народна хиба. Щобы мене переконати, доказувавъ óнъ, що Русины въ комитетѣ тóлько причѣпкою, що всѣми парадами мае управляти не цѣлый комитетъ, але тóлько два члены его, пп. ц. к. почтмайстеръ и его зять, ц. к. почтекспедиторъ, въ котрыхъ першій походитъ въ Сибѣри, а другій въ еміграціи. То однакъ нѣчо не шкодитъ, бо они вже не óтъ теперь суть въ чудеснóй гармоніи съ Русинами, а слово ихъ есть для насъ, миролюбивыхъ, закономъ желѣзнымъ, драконьскимъ. Конець кóнцемъ нашъ кутикъ дае всему свѣтови найлучшій доказъ, що то може згода и унія „рóвныхъ съ рóвными“.

Пише Аксаковъ, а за нимъ повторяе „Народувка“ въ дня 31 серпня 1883 ч. 198, що все, що Поляки роблятъ, есть интригою, бо при выборахъ соймовыхъ въ одныхъ округахъ ставили Полякóвъ на кандидатóвъ, щобы запропастити Русь, въ другихъ зновъ попирали кандидатуры Русинóвъ, зновъ тóлько на тое, щобы знищити Русь. Тымъ повтореньемъ безъ коментаря хоче „Народувка“ поучити свѣтъ, що „Русинамъ нѣякъ не догодишь“. Однакъ тая гипотеза не есть справедлива; бо колибъ „Народувка“ мала свого кореспондента на нашихъ немирóвскихъ пѣскахъ, то съ такимъ концептомъ не выѣзджалабы, бо дóзналасьбы óтъ него, що еслибы така любовь и згода якъ у насъ повсюду була, то можнабы Русинамъ леда гономъ не тóлько догодити, але навѣть передогодити. А що до полиглотизму галицкого, о котрóмъ писала пóсля информацій Народувки „Neue fr. Presse“, то можнабы ви óтписати, що где якъ где, то у насъ въ Немирóвщинѣ и всюда, где есть згода и унія, такій полиглотизмъ не есть можливый, бо ту не тóлько пишеся и говоритъ, але навѣть и думаеся по польски! Vivat Zgoda i Unia!

ω.

Соймъ краєвый.

VI. засѣданье дня 12 (24) Вересня.

По отвореню засѣданя óтчитано петиціи, межи котрыми слѣдуючí: Комитетъ церковный въ Липовци черезъ о. Ковальского о запомогу на докóнченье церкви; Павло Томанекъ и товаришѣ черезъ п. Василевского о выбудованье дороги краєвои зъ Бродóвъ до Стремильча; Громада Бережница черезъ п. Антоневича о побиранье мыта мостового на рѣцѣ Бережници; Дръ Микуличь проф. при универс. краковокóмъ черезъ ректора Гайцмана о утворенье двохъ стипендій для кандидатóвъ школы операційнои; товариство ветеранóвъ польскихъ зъ 1831 черезъ Гольдмана о запомогу. — При петиціи товариства „Гармоніи“ о субвенцію забравъ голосъ п. Голеевскій и жадавъ, щобы петицію тую óтослано до комисіи петиційнои, а не буджетовои. Пос. Антоневичь есть иншои гадки, бо каже, що комисія петиційна не може знати, на скóлько ще буджетъ выстарчае, а при кóнци неразъ и справедливыхъ справъ не може увзглянити. Голеевскій óтновѣдае Антоневичеви и каже що комисіи въ тóмъ взглядѣ порозумѣваются съ собою. Въ кóнци óтсылае палата сю петицію до комисіи буджетовои. — При петиціи громады Бережницѣ пос. Антоневичь проситъ о скоре залагодженье. — Опóсля дае палата пос. Вайсманови óтпустку. Понеже епископъ Ступницкій не може брати удѣлу въ комисіи едукаційнóй, предкладае маршалокъ выбóръ до неи одного члена. — Водзицкій жадае збóльшеня комисіи буджетовои о днымъ членомъ. Гоппенъ вноситъ выбóръ одного члена до комисіи конкуренційнои на мѣсце Радзишевского, а пос. Малецкій ставитъ выбóръ проф. Риттнера. — Дальше óтчитуе секретарь Бадени внесенье Вротновского въ справѣ касъ пожичковыхъ. Внесенье то, щобы соймъ дозволивъ заводити повѣтовí и филіяльнí касы пожичковí и щадничí, мотивуе пос. Вротновскій тымъ, що найважнѣйшою рѣчею есть нынѣ зробити зъ селянъ правдивыхъ горожанъ, а тое можна лишь тогды зробити, наколи пóднесеся добробытъ селянъ. Щобы однакожь пóднести добробытъ, треба ще крóмъ церкви и школы дешевого и приступного кредиту. — На внесенье пос. Петруского óтсылае дальше палата замкненье рахунку фонду индемнизаційного до комисіи буджетовои. — Слѣдуючí справы предложенí комисією правничою пріймае палата безъ дискусіи: Дозволяе выключити мѣсцевóсть Искань зъ округа повѣтового суда въ Бирчи въ старостве Добромильскóмъ и прилучити до суду пов. въ Дубецку и вразъ съ симъ округомъ придѣлити до староства въ Перемышли. Палата не увзглянила петицій громадъ Козловои, Дмухавця и Покропивнои жадаючихъ перенесеня зъ округа суду пов. въ Козовóй, суда окружного въ Золочевѣ и староства въ Бережанахъ, до округа суду повѣтового, суду окружного и староства въ Тернополи. — Мыто дозволено побирати: Выдѣлови пов. въ Борщевѣ на дорозѣ Иванкóвъ-Гермекóвка; двóрскому обшарови въ Гусаковѣ на мостѣ на рѣцѣ Слотвинцѣ. — До комисіи гóрничои выбрано Хамця, Горайского, Гавзнера, Дворского, Охримовича, Скшиньского и Слонецкого. До комисіи банковои выбрано: Гольдмана, Руссоцкого, Смаржевского, Вайгля, Л. Водзицкого, Абрагамовича, Лозиньсколо, Попеля и Сембратовича. — Пос. Романовичь предложивъ внесенье о конверзіи индемнизаційного довгу и розложенье его на 40 лѣтъ. Внесенье се пóдписали: Т. Романовичь. Скалковскій, Черкавскій, Капри, Макс, Гольдманъ, Рознеръ, Янко, Гавзнеръ, Симонъ, дръ Вайгель, Вайгартъ, Кашевко, Меруновичь, Мѣрошевскій, Ковальскій, Сѣнгалевичь, Плавицкій, Гроссъ, Виляньскій, Фрухтманъ, Ленартовичь.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Вспóльнí конференціи министеріяльнí*) óтбувалися дня 23 л. вересня въ Вѣдни; въ однóй проводивъ гр. Кальноки, а друга óтбулася пóдъ предсѣдательствомъ цѣсаря. Въ конференціяхъ пріймали участь министры: гр. Кальноки, гр. Биляндъ, гр. Таффе, Дунаєвскій, гр. Сапари, адмиралъ Пекъ и кóлькохъ референтóвъ министеріяльныхъ. — Предметомъ нарадъ було уложенье буджету для вспóльныхъ делегацій, котрí мають зóбратися въ Вѣдни дня 23 л. жовтня.

(*Въ справѣ хорватскóй*) мавъ угорскій президентъ министрóвъ Тисса о 9-óй годинѣ рано авдіенцію у цѣсаря, а опóсля конферувавъ довшій часъ съ королѣвскимъ комисаремъ для Хорватіи, ген. Рамбергомъ. — Що було предметомъ конференцій, поки що не знати, здаєся однакожь, що теперѣшный станъ справы давъ до волѣ предмету до дискусіи.

(*Съ новымъ рокомъ университетскимъ*) буде оголошене розпорядженье въ справѣ испытóвъ кандидатóвъ учительскихъ въ середныхъ школахъ. Въ послѣдныхъ часахъ займалися въ кружкахъ учительскихъ такъ Нѣмеччины якъ и Австріи дуже живо реформою планóвъ науковыхъ въ середныхъ школахъ, а въ Австріи скликано звѣстну „анкету гимназіяльну“, котра предложила многí змѣны въ цѣлóй системѣ шкóльництва и представила результаты своихъ праць министерству. — На основѣ сихъ предложень позаводило министерство просвѣты модификаціи давнѣйшихъ приписóвъ о испытахъ и инструкцій науковыхъ. Що до приписóвъ о испытахъ кандидатóвъ учительскихъ для шкóлъ середныхъ засягало министерство добромнѣнія розличныхъ существуючихъ въ Австріи комисій екзаминаційныхъ, котрí въ основныхъ справозданяхъ представили свои спостереженя и досвѣды, якí починили съ обовязуючими теперь приписами и поставили позитивнí внесеня. Кромѣ того запытувалося министерство о раду знаменитыхъ мужевъ заводовыхъ. — Такъ само поступало министерство съ реформою инструкцій науковыхъ, тí однакожь не будутъ заразъ оголошенí, позаякъ матеріялъ не есть ще достаточно обробленый. — Найважнѣйшою змѣною въ организаціи комисій екзаминаційныхъ буде тая, що *комисіи для гимназій и школъ реальныхъ*, котрí дотеперь були роздѣленí, будутъ *съ собою сполученí*. Дальше будутъ вымоги зъ тыхъ предметóвъ, котрí гимназіямъ и школамъ реальнымъ суть вспóльнí, *стояли съ собою на рóвнѣ*. Студіи приготовляючí маютъ óтбуватися не такъ, якъ до теперь на универзитетѣ и въ академіи технічнóй, но выйнявши гдеякí предметы *лишь на универзитетѣ*. — Сими постановами задумало министерство просвѣты поставити учителѣвъ реальныхъ на рóвнѣ съ учителями гимназіяльными пóдъ взглядомъ приспособленя, бо выходило зъ тои точки погляду, що теперѣшнí реальнí школы школы такъ само якъ и гимназіи зъ одноі стороны пóдготовляютъ молодѣжь для высшихъ шкóлъ, зъ другои стороны маютъ подавати загальне образованье. Дальше пóдносится часъ треваня обовязковыхъ студій универзитетскихъ зъ 3 лѣтъ на 4. Давнѣйшій подѣлъ испытóвъ на высшу и низшу гимназію зносится, а натомѣсть буде можна складати въ рóжныхъ óтступахъ часу испыты зъ предметóвъ головныхъ и предметóвъ бóчныхъ. Испыты зъ фахóвъ побóчныхъ складатися будутъ завсѣгды напередъ. Одна выемка заходитъ лишь що до языкóвъ живучихъ, при котрыхъ будутъ дозволенí испыты на низшу и на высшу гимназію, взглядно реальну школу. Вымоги въ *роцѣ пробномъ* пóсля новыхъ приписóвъ ще бóльшí, якъ дотенерь. Въ краяхъ съ мѣшанымъ населеньемъ увзгляднено становище языка выкладового супротивъ прочихъ предметóвъ, а задержано зъ давнѣйшихъ *приписóвъ о испытахъ для* шкóлъ гимназіяльныхъ постанову, що кождый кандидатъ муситъ выказатися знаньемъ нѣмецкого языка. Що до науки религіи задержано такожь давнѣйшу засаду, що постановы взглядомъ квалификаціи до научаня сего предмету не суть предметомъ приписóвъ о испытахъ для шкóлъ середныхъ.

(*Соймъ угорскій*) мавъ вже нынѣ зачати овои працѣ парляментарнí. Межи предложенями, котрí маютъ становити предметъ нарадъ угорского сойму, знаходится такожь законъ о будовѣ желѣзницѣ зъ Стрыя до Мункача, чи однакожь дотычне предложенье заразъ прíйде на дневный порядокъ, належитъ сумнѣватися, позаякъ на листѣ проектóвъ знаходятся ще другí важнí справы, котрí для свого полагодженя будутъ вымагати много часу. Найважнѣйшою справою, котрою буде въ сéй сесіи займатася угорскій соймъ, се справа хорватска. Заповѣдавъ вже се давно угорскій президентъ министрóвъ Тисса при рóжныхъ нагодахъ, а послѣдными часами на бенкетѣ въ Варадинѣ. Зъ тои причины не тóлько Мадяры и Хорваты, але цѣла держава выжидае нетерпеливо сеи хвилѣ, коли угорскій соймъ зачне радити надъ питаньемъ хорватскимъ, бо способъ его полагодженя дотыкае основныхъ точокъ угорскои конституціи въ загалѣ, а договору хорватского спеціяльно. Тутъ бо розходятся не лишь о те, чи вывѣски угорскí маютъ лишитися въ Хорватіи на дальше, але такожь и о то, чи *соймъ угорскій самъ собою може уважатися компетентнымъ* рѣшати *о конфликтѣ* мадярско-хорватскóмъ. Репрезентанты сторонництва національного въ Хорватіи выходятъ зъ сего, здаєся справедливого, становища, що законъ угодовый може интерпретовати лишь его творець, а позаякъ угода межи Хорватією а Угорщиною есть умовою двосторонною, заключеною межи двома королѣвствами, котра лишь за взаимнымъ порозумѣньемъ обохъ контрагентóвъ може бути интерпретована або змѣнена, то рóвне право голосу маютъ въ тóй справѣ такъ угорскій парлямент, якъ и соймъ краєвый хорватскій. Сторонництво національне не може и не хоче на те пристати, щобы угорскій соймъ мавъ выключне право рѣшати о тóй справѣ, бо въ такóмъ случаю булабъ автономія Хорватіи знищеною. Органъ сторонництва національного „Pozor“ завзывае отже хорватскихъ послóвъ, щобы повздержалися óтъ участи въ нарадахъ угорского сойму на такъ довго, поки не буде внесеный выемковый станъ въ Хорватіи и не буде óткликаный королѣвскій комисарь. До неполагодженыхъ питань належитъ такожь питанье фіюманьске, якъ и справа ревиндикаціи Дальматіи, а по думцѣ „Pozora“ не повинní хорватскí послы вдоволятися якимись половичными уступками, але прямовати до ухиленя всѣхъ спóрныхъ питань и до проясненя óтношень межи Хорватією и Угорщиною.

(*Угорске министерство комуникаціи*), котрого теперѣшне устройство оказалося въ многихъ óтношеняхъ непрактичнымъ и некористно óтдѣловуючимъ на залагоджуванье справъ, входячихъ въ обсягъ его дѣланя, мае бути съ днемъ 1 л. сѣчня 1884 радикально зреорганизоване. — Министеръ комуникаціи Кемени рѣшився въ цѣли улегченя манипуляціи перевести въ устройствѣ сеи власти основнí перемѣны и приготовивъ вже, якъ „Budapester Corr.“ доноситъ, цѣлый потрѣбный матеріялъ. — Першою важною змѣною въ теперѣшнóй системѣ властей комуникаційныхъ буде совершенне знесенье генеральноі инспекціи для желѣзныхъ дорóгъ и пароходства (Dampfschiffahrt) Всѣ агенды, якí дотеперь належали до генеральноі инспекціи, а котрí óтносилися до будовы новыхъ линій желѣзно-дорожныхъ, будутъ на будуще придѣленí дирекціи угорскихъ державныхъ желѣзниць а ихъ органы будутъ керували всѣми новыми будовами. Для контролѣ справъ будóвничихъ, консерваціи и руху гарантованыхъ желѣзниць буде сотворена въ лонѣ министерства комуникаціи особна секція, а наслѣдкомъ сего дотеперѣшна манипуляція, пóсля котрои тí справы мусѣли

переходити черезъ двѣ инстанціи, с. е. генеральну инспекцію и министерство комуникаціи, буде значно упрощена. Дальше буде звинена рада завѣдуюча державныхъ желѣзниць, котра була такожь особною властею, а на ей мѣсце буде креованый „сенатъ комуникаційный“, котрый буде сповняти функціи органа съ голосомъ дорадчимъ въ справахъ, дотыкаючихъ загальныхъ интересовъ комуникаціи, якъ пр. въ справахъ тарифъ желѣзнодорожныхъ, а предкладати свои внесеня министерству комуникаціи. Дирекція державныхъ желѣзниць буде въ будучности зноситися съ министерствомъ безпосередно и буде ему подлягати. Наслѣдкомъ сихъ сущныхъ змѣнъ зайде такожь важна модификація въ внутрѣшнѣй организаціи дирекціи угорскихъ державныхъ желѣзниць. Сенатъ техничный буде и дальше существувати, хочь не буде мавъ того самого обсягу дѣланя. До техничного сенату будутъ належали лишь справы бѣльшого значеня, а позаякъ не буде онъ потребувавъ займатися справами дрѣбнѣйшими, то зможе онъ основнѣйше працювати надъ важными техничными плянами. Щобы члены техничного сенату могли успѣшно сповняти свою задачу, то на провинціи и въ дистриктахъ буде порученый надзоръ знаменитшимъ начальникамъ державныхъ урядовъ желѣзничихъ, яко мужамъ довѣрія министра, а ихъ дѣяльность буде розтягалася на збиранье и достарчуванье гидрографичныхъ даныхъ.

(*Ромунській министеръ справъ заграничныхъ, Братіяно*) приѣхавъ дня 23 л. вересня до Вѣдня, а до его приѣзду привязуютъ значенье важной дипломатичной мисіи. Зъ причины отбуваючихся теперь конференцій министеріяльныхъ не могъ Братіяно видѣтися въ день приѣзду съ Кальнокимъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. „Nordd. Allg. Ztg.“ не перестае воювати противъ англійскихъ газетъ особливожь противъ „Times“, высмѣваючи англійскихъ политиковъ и называючи ихъ мельодраматиками. Сѣ безъустанній напады канцлерского органу заставляютъ „Nat. Ztg.“ догадуватися, що въ добре поинформованыхъ берлиньскихъ сферахъ не вѣрятъ въ непріязный результатъ подорожи Гляд стона до Копенгаги, але суть переконанѣ, що англійскій премієръ мавъ дѣйстно замѣры войти съ Россією въ тѣснѣйшу звязь и перешкодити въ той способъ нѣмецко-австрійской политицѣ на балканьскомъ повъострове. — Пѣсля „Gaz. diplom.“ уложивъ кн. Бисмаркъ на зъѣздѣ въ Сальцбургу съ Кальнокимъ слѣдуючѣ условія примиря: 1) Аліянсъ обохъ цѣсарѣвъ становитъ выключну звязь обохъ державъ; другѣ можутъ вправдѣ до него приступити, однакожь не съ рѣвными правами; 2) Италію не принято до нового союза, а то задля нерѣшимости австрійского цѣсаря; 3) союзъ той обѣймае всходъ и заходъ; 4) на случай войны мѣжь Нѣмеччиною а Франціею позостане Австрія въ збройной неутральности. До того самого обовязуются такожь и Нѣмцѣ на случай войны Австріи съ Россією, а въ разѣ конечности обсадятъ навѣть границю. Въ такомъ случаю, що до войны вмѣшалабыся якась трета держава збройна, неутральность замѣнилабыся тогды въ войну. Союзъ той зоставъ завязаный на часъ необмеженый.

Мимо антисоціяльной уставы политичной соціялизмъ не перестаея ширити. Соціялистичнѣ заказанѣ письма розходятся по Нѣмеччинѣ вели кими масами. Не давно тому розсмотрювано въ карнѣмъ судѣ въ Констанціи одну справу, котра выкрила, въ якій способъ достаются заказанѣ книжки до Нѣмеччины и тутъ розходятся. Якійсь Райнгольдъ, мотузникъ зъ Констанціи, бувъ обжалованый за розширюванье соціялистичныхъ письмъ. выходячихъ въ Цуриху, въ той способъ, що высилавъ зъ Констанціи по цѣлой Нѣмеччинѣ скринѣ подъ написею: „шкоряный товары“, а наповненѣ соціялистичными друками. Въ сали засѣдань стояло 7 скринь наповненыхъ соціялистичными друками. Судъ засудивъ Райнгольда на 12 недѣль вязниці и надзоръ полиційный.

Англія. Убійцю Керея, О'Донеля, привезли вже до Лондону. На двори зобралося було велике число людей, котрѣ привитали его радостными окликами. Полиція всадила О'Донеля заразъ до закрытого воза и подъ сильною ескортою отвезла его до вязниць. Кажутъ, що вдова по Керею зложила передъ судомъ важнѣ документы, котрѣ дуже компромитуютъ одного зъ членовъ парляменту. — Въ Ирляндіи запанували зновъ великѣ неспокои. 16 с. м. отбувалися въ многихъ мѣстцяхъ вѣча, на котрыхъ выголошувано дуже смѣлѣ и для англійского правительства неприхильнѣ бесѣды. Члены парляменту О'Бріенъ и Гартингтонъ здавали въ Малловъ справу зъ послѣдного засѣданя парляменту, показували на то, що Ирляндія вже собѣ выборола, подносили Парнеля подъ небеса и не знали, якъ его зневеличати. Потреба ще, казали они, новои краевои уставы, котрабы фармерамъ забезпечила повнѣ права, бо все, до чого нынѣ Ирляндія добилася, не есть ще достаточнымъ для народа. — Въ прядѣльняхъ бавовны въ Ланкаширъ повстала сильна борба мѣжь працею а капиталомъ. Роботники помѣркували, що фабриканты хотятъ имъ теперь знижити платню и зложили свои предложеня передъ вспольнымъ выдѣломъ заступниковъ роботниковъ и даючихъ роботу. Они готовѣ згодитися на обмеженье роботы на чотыри дни въ тыждни, але о зниженю платнѣ о 5 або 10 процентъ и чути не хотятъ.

Италія. 20 с. м. святковано въ Римѣ съ великимъ торжествомъ роковины смерти Виктора Емануила. Цѣле мѣсто було убране въ рожнобарвнѣ хоругвы. Синдикусъ, депутація мѣста и залога зобралися о 3 год. по полуд. надъ гробомъ покойного короля и зложили вѣнцѣ на могилѣ. О четвертой годинѣ отбулося при великомъ натовпѣ народа коло „Porta Pia“ величаве торжество. Синдикусъ мавъ мову, въ котрой спомнувъ о покойнику и о войску, указуючи, що они то поднесли Италію до того значеня, яке она нынѣ маѣ мѣжь народами и що они выдвигнали ей симпатію, якою она теперь тѣшится. При сѣмъ указавъ городскій голова на отношеня Италіи до Австріи и на его принятье въ Вѣдни и высказався для Австріи дуже прихильно. Вечеромъ було цѣле мѣсто освѣтлене.

Испанія. Президентъ палаты пословъ, Посада Герейра заявивъ Сагастѣ що готовъ поддержувати политику правительства и по изольованомъ положеню повстанцѣвъ доказуе, що мѣщаньство було зазсѣгды противне революціи. — На послѣдныхъ зборахъ въ Біярриці постановили члены династичной лѣвиці выступити въ явной борбѣ противъ министерства Сагасты. Кажутъ, що Мартосъ и Монтеро-Ріосъ прилучатся зновъ до республиканьской партіи. — Особы, що були вмѣшанѣ въ процесѣ „Чорной руки“ и до недавна сидѣли ще въ арештѣ, зостали вже увольненѣ. — Испаньскій посольства въ Вашингтонѣ и гдеякій американьскій конзульства прислали до Мадриду вѣдомость, що испаньскій зосланцѣ приготовляютъ повстанье въ гдекотрыхъ округахъ на Кубѣ, где особливо повстаютъ противъ Испаннѣвъ. — По словамъ „Standarda“ подорожь короля Альфонза до Нѣмеччины маѣ тую цѣль, щобы для Испаніи здобути признанье ей великою державою, котра причисляючися до первостепенныхъ державъ моглабы робити собѣ претенсіи до панованя на цѣломъ середземномъ мори и въ Африцѣ.

Швайцарія. Минувшои недѣлѣ отбувся въ Бернѣ межинародный литературный конгресъ. Межи иншимъ раджено такожь, въ якій способъ можнабы забезпечити литературну власность. — Маневры французскихъ войскъ на швайцарско-савойской граници занепокоили трохи швайцарску прасу. По маневрахъ недалеко Женевы розойшлося около 2800 жовнѣровъ въ околицѣ мѣста, чимъ дали повода Швайцаріи жалуватись на такій поступокъ, котрый нарушае угоду зъ 1815 р. Кажутъ, що женевскій кантональный судъ маѣ выслати до Парижа дуже серіозну ноту.

Туреччина. Порта постановила по особистой иніціятивѣ султана побольшити своихъ представителѣвъ въ посторонныхъ державахъ особнымъ морскимъ урядникомъ, котрый доносивбы за кождымъ разомъ о новыхъ открытяхъ и полѣпшеняхъ въ морской техницѣ за границею. — Сими днями найдено въ однѣмъ изъ домовъ въ Константинополи, прилежномъ до Ильдизъ-Кіоску, великій ящикъ, повный динамиту.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ до „Neue fr. Pr.“, що анѣ цѣле министерство, анѣ только министры не подавалися до димисіи, напротивъ кабинетъ останесь такъ довго, доки король не поверне зъ Гамбурга. Король однакожь вже не задержится вже въ Вѣдни, якъ то зразу було проектовано. По пріѣздѣ короля донерва уступитъ министерство, котре не може вже теперь рахувати на яку бѣльшость. Пѣсля поглядовъ въ бѣлградскихъ политичныхъ кружкахъ министерство Ристича не маѣ жаднои подставы; догадуются, що Миятовичь буде старатися зложити нове министерство, до котрого войшлибы гдекотрѣ члены теперѣшного министерства и члены опозиціи. Думаютъ однакожь, що се Миятовичеви не удастся, що скорше обойме зложенье нового министерства Никола Крестичь и що сей буде старатися зложити министерство на новъ радикальне. Пѣсля урядового справозданя зъ выборовъ маѣ правительство по вчислению занменованыхъ пословъ (король маѣ право именувати $^1/_5$ всѣхъ пословъ) 78 голосовъ, сполучена же опозиція 72 голосы; иде отже о то, на чію сторону перехилится соймове центрумъ. „Pol. Corr.“ доноситъ, що президентъ министровъ Пирочанацъ розославъ заразъ по выборахъ телеграфичнѣ обѣжники съ автентичными датами до всѣхъ сербскихъ посольствъ. Зъ того самого жерела довѣдуемося, що выборы отбувалися съ такъ великимъ удѣломъ жителѣвъ, якъ ще нѣколи отъ часу, якъ истнуютъ теперѣшнѣ уставы. Агитація выборча мала до свого розпорядженя не только дуже зручныхъ агентовъ, котрыхъ нѣчо не остращувало, але розпоряджувала такожь значными грошми. Кажутъ, що значна помочь була такожь зъ заграницѣ. — Говорятъ, що Пирочанацъ буде въ теперѣшной скупщинѣ боронити конвенціи желѣзнодорожной съ Австрією. Наколи проектъ буде принятый, правительство буде старатися зробити згоду съ радикальною бѣльшостею, а наколи не удастся, то правительство розвяже скупщину и розпише новѣ выборы. — Радикалы протестуютъ противъ именованя королевскихъ пословъ въ не присутности короля.

Чорногора. Мѣсцевѣ органы выражаютъ свое вдоволенье зъ подорожи князя до Константинополя. Граничне питанье рѣшено въ вдоволяючій способъ для обохъ сторонъ Управильненье границѣ отступае трохи отъ постановленя берлиньского трактату, именно тѣ села въ долинѣ рѣки Лима, котрѣ вже отъ давного часу управляются чорногорскими властями, отступаются Чорногорѣ; при Туреччинѣ остаются зновъ тѣ села, котрѣ замешканѣ по части музульманами, по части христіянами, а нѣколи не були въ чорногорскихъ рукахъ. Выключаются лишь двѣ мѣстцевости: Лискореце и Моквецъ, котрѣ прилучаются до Чорногоры. Теперь есть вже дѣйстно надѣя, що отношеня межи Портою и Чорногорою станутъ зовсѣмъ мирнѣ и дружнѣ.

НОВИНКИ.

— **Дуже тенденційно** подаютъ польскѣ газеты справозданя о выступованю и о бесѣдахъ рускихъ пословъ въ соймѣ галицкомъ. Неразъ тенденційность доходитъ до тои степени, що интенція выступленя и промовы рускаго посла зовсѣмъ перефалшована. За польскими газетами подаютъ фалшивѣ справозданя и газеты ческѣ и т. зв. автономистичнѣ та офиціознѣ нѣмецкѣ. Найправдивѣйшѣ справозданя знаходимо въ „Neue freie Presse“ и въ „Deutsche Ztg.“ Польскѣ газеты якъ можутъ, такъ натягаютъ факты, щобы лишь переконати ширшій свѣтъ о мнимомъ протегованю рускихъ пословъ. И такъ подносятъ съ натискомъ, що соймъ выбравъ одного Русина квесторомъ. Поминувши вже, що тымъ Русиномъ есть п. Кашевко, звѣстный судія зъ Залозець, муситъ смѣшне враженье робити на кождомъ таке натягненье факту, бо звѣстно, якій тамъ такій вплывъ, яке значенье въ соймѣ маѣ — квесторъ! Замѣсть робити Русина квесторомъ, чому большость польска не допустила анѣ одного рускаго посла до гдеякихъ дуже важныхъ комисій? Отсе щось значилобы, а квесторами могла собѣ робити про насъ самыхъ шляхтичѣвъ!

— **Бесѣдъ дра Антоневича** не могли мы доси помѣстити, бо не выйшли ще въ стенографичныхъ справозданяхъ, а въ рукописи Вп. посолъ жаднѣй рускѣй часописи доси, бачится, ихъ не удѣливъ, бо жадна доси ихъ не печатае. Щобы не опознятися, мѣстимо познѣйшу бесѣду проф. Романчука зъ удѣленои намъ рукописной копіи.

Про выклады руского языка въ гимназіи въ Бродахъ пишутъ намъ: Пѣсля розпорядженя министерства мавъ бути въ гимназіи въ Бродахъ заведеный рускій языкъ яко надъобовязковый, если зголосится що найменше 30 учениковъ. Але записалося не 30, а 58 самыхъ Русиновъ, а до 15 учениковъ иншои народности. Удѣлюваньемъ руского языка занявся ревно проф. Беркещукъ. А только то дуже несправедливо, що рускій языкъ выкладаеся т о л ь к о о д и н ъ р а з ъ в ъ т ы ж д е н ь, коли тымчасомъ наука гимнастики, спѣву и стенографіи отбуваеся два або и три разы въ тыждень. Взываемо хв. Дирекцію бродскои гимназіи, щобы тую, Русиновъ кривдячу анормальность якъ найшвидше усунула.

— **Про закладины Читальнѣ въ селѣ Вербици** одержуемо зъ оттамъ слѣдуючу допись: „Дня 20 с. м. въ четверъ отбулися у насъ въ Вербици закладины Читальнѣ. Народъ зобрався на ударъ звона численно до комнатъ тутешнои школы, где мали отбутися закладины. Коли вже комнаты стали повными, выголосивъ одинъ студентъ горяче вступне слово, въ котромъ загрѣвавъ народъ до численного впису. Нынѣ — говоривъ онъ — наставъ намъ день торжественный, день Вашого народного отродженя. „Нынѣ вступаете Вы на дорогу народного житя, на дорогу свѣтла и правды...“ По вступномъ словѣ прочитано и пояснено статутъ Читальнѣ, по чѣмъ завозвавъ народъ вписуватися въ члены. Вписалося заразъ 83 членовъ и есть надѣя, що впишеся больше. Съ радостею запримѣтимо тутъ, що межи членами Читальнѣ подыбано 16 дѣвчатъ, для котрыхъ буде особна комната. По вписѣ членовъ отспѣвали всѣ зобранѣ „Миръ вамъ братя“, а потомъ складали жертвы на Читальню. Опѣсля приступлено до выбору выдѣлу, до котрого входятъ: Илько Омелянъ, Василь Каламай, Василь Тимчина, Иванъ Тимчина, Павло Мыськовъ, Федь Мыськовъ и Сафатъ Смыкъ. По выборѣ выдѣлу розказувавъ въ головныхъ чертахъ п. М. Я. народови руску исторію. Народъ скупився около говорячого и слухавъ уважно и цѣкаво. Потому одинъ зъ притомныхъ внѣсъ отспѣвати „Многая лѣта“ заложителямъ читальнѣ и молодому п. М. Я., котрого заходомъ читальню введено въ житье. По прощальномъ словѣ народъ одушевленый розойшовся домовъ.

— **Зъ Старого-мѣста**. Члены основателѣ мѣсцевои читальнѣ въ Старомъ-мѣстѣ маютъ честь подати симъ до прилюдной вѣдомости, що загальнѣ зборы сеи читальнѣ назначенѣ на день 2 л. жовтня (въ вторникъ. Рано отправится торжественне богослуженье въ церквѣ, а потомъ зборы отбудутся въ домѣ ч. п. Л. Федоровича. Заразомъ маемо честь запросити симъ до удѣлу въ загальныхъ зборахъ и до вступленя въ члены читальнѣ нашои всѣхъ. кому дѣло просвѣты народнои есть дорогимъ, особенно же Вп. отцѣвъ и чч. братовъ зъ сусѣдной окрестности. За комитетъ основуючій читальню подписуемо: *Григ. Сенета. Григ. Волосянський*, мѣщане.

— **Отрытье Читальнѣ въ Ступници**. День 16 вересня с. р. бувъ свѣтлымъ празникомъ села Ступницѣ. Нашій люде, порозумѣвши вагу науки, провидѣвши троха посередъ загальнои темноты и познавши причину своеи нужды та пониженя черезъ другихъ, съ жаромъ взялись до дѣла, щобы день отворенія читальнѣ поднести до якъ найсвѣтлѣйшого торжества. Вже въ передодень народъ зацѣкавленый отъ найстаршого до наймолодшого до познои ночи громадився коло дому радного и придивлявся украшеню хаты раднои. Отъ дороги до дверей входовыхъ провадила зелена алея. Саму же салю пристроено прегарно. И въ мѣстѣ не дуже повстыдалабыся Ступница съ своимъ смакомъ въ красѣ. Межи окнами напротивъ дверей зроблено сцену. По бокахъ подвышеня густо уставлено плачучій берѣзки, котрѣ рѣсными звисаючими галузками творили стѣны непроглядній, а подъ стелею зновъ, дотыкаючись вершками, вязались у звода зеленый. Стѣну задну прикрыто диваномъ цвѣтистымъ, а оттакъ повѣшено велике зеркало. Стѣна ся выглядала немовь вынята зъ якого салону. По правомъ боцѣ отъ сцены подъ прилягаючою стѣною, на котрой висѣвъ портретъ Є. В. цѣсаря, стоявъ столъ прикрытый хорошимъ ковромъ, отъ котрого пречудно отбивали двѣ китицѣ цвѣтовъ, осаджений у вазахъ. На нѣмъ поукладани були часописи и книжки. Зъ часописей були: „Дѣло“, „Батьковщина“, „Господарь и Промышленникъ“, „Зоря“ и „Зеркало“. Зъ книжокъ: чотыри книжочки „Правотаря народного“, „Трійцять лѣтъ тверезости“, „Повѣсти Марка Вовчка“, кольска книжочокъ „Просвѣты“, „Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды“, а зъ брошуръ: „Бесѣда Володим. Барвѣньского“. Самъ день празника обходжено, якъ слѣдуе. День повитано выстрѣлами зъ моздѣровъ. О 2 годинѣ въ тойже самъ способъ заповѣджено зборъ. Народъ зойшовся громадно. Запрошенѣ душпастырѣ зъ сусѣдныхъ селъ явилися точно съ своими парохіянами. Саля була биткомъ наповнена, годѣ було пронхатись до середины. О 4 годинѣ голова читальнѣ п. І. Я. отчитавъ затвердженье статутовъ и въ кольскохъ словахъ пояснивъ тоежь. Оттакъ розпочалось выконанье слѣдуючои програмы: 1. Слово привѣтне, выголосивъ о. Дашкевичь. Въ ядернѣй промовѣ вказавъ онъ на истнуючій ще въ насъ силы животнѣ помимо злиднѣвъ и на значенье читальнѣ. 2. Яко „отчитъ“ п. Як. Г. отчитавъ поясненье пословицѣ: „Русине, познай себе, буде зъ тебе“. 3. „Щасть намъ Боже“, отспѣвавъ хоръ зъ селянъ при акомпаніяментѣ музики мѣсцевои. 4. Деклямація „Ахъ, якъ же въ свѣтѣ не жити“ (Згарского), хлопця Н. Б. 5. „Где згода въ семействѣ“ и „Розвивайся ой ты старый дубе“, отспѣвавъ хоръ. 6. Деклямація „Рѣдне село“ дѣвчины А. Л. 7. Бесѣда Гр. П. 8. „Верховино, свѣтку ты нашь“, отспѣвавъ хоръ переплѣтано съ музикою. 9. Деклямація „Галичь“ (Корнила Устіяновича) п. І. Я. 10. „Где есть руска отчина“, отспѣвавъ хоръ переплѣтано съ музикою. 11. „Миръ вамъ братя“, отспѣвавъ хоръ переплѣтано съ музикою. 12. „Пращальне слово“ п. Іос. Я. 13. „Многая лѣта“. Все выпало якъ найудачнѣйше. Зъ лиць згромадженыхъ виднѣлося якъ найбольше вдоволенье. По выповненю програмы розпочалися вписы членовъ, — всѣхъ вписалось около 40, — опѣсля наступила загальна забава. Старшій розмовляли о справахъ бѣжучихъ, молодшій же гуляли до охоты. Чужосѣльныхъ угощено, чимъ було можна. Въ розмовѣ съ селянами вспомнули мы и за пок. Володимира Барвѣньского, ставлячи его яко взоръ правдивого патріота и ревного борця за народъ. Поднести належитъ, що и „шляхта“ ступницка взяла въ томъ торжествѣ якъ найревнѣйшій удѣлъ. Рожниця отвѣчна межь одными а другими зовсѣмъ затерлася, мовьбы ей не было. Одна откинули прадѣдну пыху, а другѣ родову ненависть и збратались яко рѣвнѣ съ рѣвными, яко участники одноі и тои самоі долѣ. Мѣжь гостьми мы бачили и шляхту зъ Сѣльця численно заступлену. И такъ Ступница дала намъ найлучшій доказъ, що мѣжь мужиками а шляхтою може и повинна конечно наступити цѣлковита згода и взаимна любовь. Потреба только мудрого провода, якъ мѣсцевый приходникъ о. Дашкевичь, котрыйбы оглядно и тактовно могъ выказати однымъ и другимъ безподставность тыхъ рожниць и однаковою прихильностею для одныхъ и другихъ могъ ихъ спонукати до взаимноі любови. Посуджувати шляхту о якійсь тамъ аспираціи до Польщѣ — значитъ то само, що въ здорового вговорювати якусь хоробу. И власне тымъ посуджуваньемъ подсуваеся ей те, о чѣмъ ей и не снится. Тожь грубо грѣшитъ передъ цѣлымъ народомъ рускимъ той, кто бавится въ такого рода патріотизмъ, бо замѣсть притягнути — въ заслѣпленю своемъ часть народа самъ втручуе въ рамена вороговъ нашихъ. Организуймося, а не дѣлѣмся!...

— **Мѣстопредсѣдателемъ совѣта „Народного Дому“** выбраный адвокатъ др Добряньскій на мѣстце о. Павликова, котрый задля слабого здоровля зрѣкся того уряду.

— **Рускій народный театръ** подъ дирекцією пп. Биберовича и Грыневецкого пріѣздитъ дня 1 л. жовтня до Львова, а дня 4 л. жовтня розпочне давати представленя въ сали „Народного Дому“. Помежи иншими будутъ представленѣ першій разъ во Львовѣ: „Олегъ“, исторична трагедія Корнила Устіяновича; „Настася“, исторична драма Дениса зъ налъ Серета; „Олеся“, опера Порф. Бажанського; „На добродѣйнѣ цѣли“, комедія зъ сучасного житя Григоріевича; а зъ переводовъ: „Данишевы“, Петра Невского; „Фіялковый герой“ Мозера, и др. Всѣхъ представленъ мае дати театръ дванайцять. Абонаментъ на перворядне крѣсло на 12 представленъ вызначеный на 10 зр. Абонаментовыхъ билетовъ можна достати въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ во Львовѣ при улици Скарбковской ч. 2.

— **Новый выдѣлъ товариства им. Качковского** уконституовався въ той способъ, що заступникомъ предсѣдателя выбравъ п. Держка. секретаремъ Ор. Авдыковского, а касіеромъ о. Литыньского. До комитету редакційного выбрано: Лабаша, Луцыка, Мончаловского, Авдыковского и о. Поляньского.

— **Листы Езуитовъ**. Комисія археологична въ Петербурѣ набула послѣдными часами отъ одного зъ ученыхъ докладнѣ копіи численныхъ тайныхъ листовъ Єзуитовъ, котрѣ въ 1698 р. подъ видомъ звычайныхъ ксѣндзовъ осѣли въ Москвѣ. Оригиналы тыхъ листовъ знаходятся въ однѣмъ архивѣ моравскомъ. Въ тыхъ листахъ мѣстится богато цѣкавыхъ матеріяловъ до исторіи потайныхъ єзуитскихъ подвиговъ въ Москвѣ и въ загалѣ въ Россіи. Листы будутъ выданѣ въ оригиналѣ и въ переводѣ россійскомъ, а редакцією ихъ занимаеся историкъ М. Кояловичь.

— **Въ Кіевѣ** съ початкомъ нового року школьного розпочалися и арешты. Довѣдуемося, що два

тыждн҃ тому назадъ заарештовано одного чоловѣка, приѣхавшого зъ за кордону, а по҃сля него сотрудника „Зарѣ“ Евг. Борисова и студента Казимира Козловского. Богато людей тягнутъ на допыты. Дня 5 (17) с. м. выслано зъ Кіева шестеро людей, засужденыхъ за революційнѝ замыслы военнымъ судомъ, то въ каторгу, то на поселенье. Двомъ зъ нихъ, Пироженкови и Левиньскому обголили голову, чого доси не бувало, и закували ихъ въ кайданы; прочихъ чотырохъ, яко „дворянъ“, повезли безъ кайданъ и не обголивши головъ. Одинъ зъ обжалованыхъ, именемъ Саранчовъ, котрый всѣхъ другихъ выдавъ, полишеный въ Кіевѣ; мабуть не буде высланый въ Сибѣрь, а буде переселеный на вольне житье въ Ташкентѣ, або на Кавказъ.

— **Великій поклады бурштыну** въ Днѣпрѣ о҃ткрыто недавно случайно при будованю моста въ Катеринославѣ. Россійскій журналъ „Техникъ“ доноситъ, що бурштынъ находится тутъ въ такъ значно҃й масѣ, що ложе Днѣпра можна уважати дуже богатымъ въ сей минералъ. На одно҃мъ лишь мѣсци, займаючо҃мъ около 15 кв. сяж. выдобули робо҃тники около 2 ф. дуже красного грубого бурштыну; гдекотрѝ кусн҃ були въ кулакъ за великѝ. Барва днѣпровского бурштыну есть ро҃жна, о҃тъ бѣлого непросвѣтлюющого ажъ до червоно-жовтого, зовсѣмъ прозорого.

— **Джентилього „Глоссографъ“** есть то новый, дуже цѣкавый инструментъ, за помочею котрого можна о҃тъ разу мову людску зъ мовныхъ органо҃въ переносити на папѣръ. Сей прирядъ на першій поглядъ здаєся бути подо҃бнымъ до Едизонового фонографа, ро҃жнится однакожъ о҃тъ сего тымъ, що его конструкція лежитъ не въ акустично҃й, лишь механично҃й основѣ. Сей малый прирядъ маєцѣль списувати автоматично людску мову съ тою самою скоростею, съ якою говорится, именно въ той спосо҃бъ, що при помочи малого апарату, котрый вкладаєся въ ротъ, перетворюются звуки людскои мовы въ письменнѝ знаки. Въ апаратѣ сѣмъ єсть много маленькихъ и нѣжныхъ по҃доймокъ, котрѝ прилягаютъ до ро҃жныхъ органо҃въ людскои мовы и при кождо҃мъ порушеню сихъ органо҃въ переносятъ за помочею електрики дрожаня органо҃въ на перо, котре знов҃ тѝ дрожаня о҃тдаєна папери певными знаками. Прирядъ сей єсть такъ маленькій, що дастьсяя легко въ ротъ вложити и не мучитъ, анѣ не перешкаджаєпри говореню. Сила голосу не маєна него жадного вплыву; можна говорити голосно або по тиху, лишь треба поодинокѝ звуки правильно выголошувати, бо всѣ неправильности выговору переносятся заразъ на папѣръ. Кожно҃й артикуляційно҃й области о҃тповѣдаєосо҃бна стро҃чка; при о҃тповѣдно҃й комбинаціи однакожъ потреба лишь сѣмъ строчокъ, щобы означити всѣ звуки нашои азбуки. Пишуча часть сего апарату начертуєвъ спокою проста҃ ро҃внобѣжнѝ линіи, наколи же зачинаємо говорити, то линіи сѝ о҃тходятъ о҃тъ правильнои простои, котрыхъ грубо҃сть и скривленье даютъ можно҃сть розно҃знати звуки и заступаютъ симъ способомъ нашѝ буквы. Щобы записати скоро яку бесѣду, не може очевидно бесѣдникъ самъ брати въ ротъ сей апаратъ; бере его ктось другій и повторяєза бесѣдникомъ слово въ слово и записуєтымъ способомъ цѣлу бесѣду. Нынѣ, розумѣеся, не маєсей апаратъ ще великого практичного значеня, бо о҃тчитуванье зъ линій ставляє не малѝ трудности, але можна надѣятися, що и се въ недалеко҃мъ часѣ станеся можливымъ, а глоссографъ стане намъ заступати нынѣшну стенографію.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Льво҃вскои.

Въ пропозицію на Копачинцѣ, дек. городеньск., принятѝ: 1) Терлецкій Іоанъ, пар. въ Жуковѣ; 2) Грегоровичъ Савинъ, кап. въ Садагурѣ; Березовскій Тома, завѣд. въ Журавнѣ; въ списѣ: Левъ Луцкій, сотрудникъ при церквѣ св. Петра и Павла во Львовѣ.

Завѣзванѝ до каноничнои институціи оо.: Александеръ Батогъ на Дроговыже; Іоанъ Продзевичъ на Веринь.

Высокопреподобный о. Михаилъ Карачевскій поставленый дѣйствительнымъ референтомъ митр. консисторіи съ правомъ засѣдания и голосу и съ правомъ употребленя експозиторій крылошаньскихъ; — на перше҃мъ засѣданю маєзложити присягу на совѣтника и референта передъ Преосвященнымъ Архіереемъ, въ притомности собора крылошанъ и совѣтнико҃въ-референто҃въ консисторскихъ.

Каноничну институцію получивъ о. Іоанъ Гордѣевскій на Шманко҃вцѣ, деканата скальского.

Василь Волянюкъ, господарь въ Ожидовѣ, дек. олеского, получивъ грамоту архіерейску, похвалу и благословенье за даръ для церкви 800 зр. на справленье дзвона и благовѣйне поведенье побожного старика.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Зъ Тернополя.** (Рускій театръ). Въ суботу 10 (22) с. м. представлено 4-актову комедіодраму зъ французского П. Невского и Димаса п. з. „Данишевы“. Тво҃ръ сей бувъ уже вправдѣ давнѣйше выставленый на руско҃й сценѣ за дирекціи п-нѣ Романовичъ, однакъ мало звѣстный публицѣ руско҃й, а своею сто҃йностею заслугуе, щобъ познакомити съ нимъ ширшій круги. Предметъ взяли авторы зъ суспо҃льного житя російского пятьдесятыхъ роко҃въ и вывели на сцену характеристичнѝ типы аристократичного свѣта, проворного купецтва, користолюбного попо҃вства и пригнобленого крепацтвомъ мужицтва. Графъ Володимиръ Данишевъ, сынъ вдовы-графинѣ, перенятои ажъ до костей поглядами и засадами упривилеёванои аристократіи, добачаючои то҃лько въ своѣй сферѣ „людей“, полюбивъ горячо выховану на замку графинѣ сироту-крепачку Анну Ивано҃вну, съ котрою бажаєодружитись. Вѣсть про сей замѣръ Володимира доводитъ графиню до невысказаноі досады, а щобъ положити сповненю сего бажаня непроходиму пропасть въ дорозѣ, выправляє сына въ подорожъ на цѣлый ро҃къ, щобъ погулявъ собѣ по свѣтѣ, чей змѣнится его думка, але свято прирѣкаєсынови не супротивлятись его волѣ, наколибъ о҃нъ и по роцѣ не переставъ любити Анны Ивано҃вны. Та ледво що вы҃ѣхавъ Володимиръ, а вже графиня-мати, для котрои не щира любовь, лишь интересы аристократичнои сферы можутъ бути мѣродайными при заключеню супружества, въ одно҃й хвили знищила его надѣѣ. Она одружуе Володимирового стангрета Осипа съ Анною Ивано҃вною, котру о҃нъ такожъ щиро полюбивъ, вызволяючи ихъ заразомъ зъ крепацтва. Не помогли слѣзы Анны, а отецъ Андрѣй за добру заплату стаєпослушнымъ орудіемъ графинѣ и даєлегальну форму насильно зведеному супружеству. Та щобъ и слѣдъ загувъ по Аннѣ Ивано҃вно҃й въ замку графинѣ въ Шавѣ, выправляєона Осипа съ Анною въ свои добра Морозовичѣ. Мѣжь тымъ графъ Володимиръ, выправившись погуляти по свѣтѣ, задержуєсь въ Москвѣ и стаємайже щоденнымъ гостемъ у князя Валянова, съ котрого дочкою Лидіею радабъ графиня Данишевъ одружити свого сына. Тамъ на одно҃мъ вечерѣ у Валянова, коли прибула и графиня Данишевъ, до҃знаєсь Володимиръ о всѣхъ заходахъ матери, о зломаню даного ему приреченя. О҃нъ погорджуєлюбовію княжнои Лидіи-Валяновъ и по рѣзко҃мъ выговорѣ матери о҃тдаляєсь съ замѣромъ убити Осипа и Анну, що знѣвечили его щастье, а о҃тъ такъ и собѣ зробити смерть. Затревожена тымъ графиня стараєсь черезъ протекцію княгинѣ Лидіи выробити розво҃дъ Осипови, коли стрѣча Володимира съ Осипомъ въ Морозовичахъ проясняла, що Анна все ще любитъ Володимира. Благородный душею Осипъ, котрый уважавъ себе доси опѣкуномъ и братомъ Анны, поки ѣи серце не приклонится до него, хоче радо пожертвувати своє щастье для щастя Анны и годится на сей плянъ, однакъ завистна Лидія замѣсть протекціи добре позаходилась у генералъ-губернатора, що царь не призволивъ. Володимиръ рѣшаєсь выѣздити за границю, однакъ тому супротивляєсь Анна и заявляє, що она не вчинитъ сего, по҃знавши такъ благородну душу, якъ Осипъ, и щобъ не покривдити анѣ Володимира, котрого любила, анѣ Осипа, котрого щиру душу такъ высоко цѣнитъ, бажаєпо҃ти въ самоту. Осипъ по҃дслухавши сю трогаючу розмову Анны, заявляє, що за богато ажъ три жертвы, иде въ черцѣ и тымъ способомъ уможливляєВолодимирови одружитись съ Анною. Въ творѣ сѣмъ дуже удачно начертанѝ характеры вызволеныхъ крепако҃въ, Осипа и Анны, у котрыхъ по҃дъ мужицкою рубашкою скрывались благороднѝ серця, що умѣли змягчити и упокорити аристократичну пыху. Не середнёвѣчнѝ привилеѣ и высоке уродженье, а благородна душа и щире людске серце становлятъ цѣлу варто҃сть человѣка — ось прово҃дна идея, якою руководились авторы при написаню свого твору и задля сеи именно идеѣ можна ворожити сему творови на довго успѣхъ на руско҃й сценѣ. Замѣтимо лишь, що належалобъ ще троха стараннѣйше справити перекладъ и усунути деякѝ разячѝ польонизмы (на пр. родачка и п.).

Сценичне представленье выпало дуже добре. П-нѣ Таньска (графиня Данишевъ) була дѣйстною аристократичною дамою. П-нѣ Биберовичева найкраще вывязалась зъ ролѣ Анны въ хвилѣ трудноі колизіи, съ котрои глядитъ выходу въ бажаемо҃мъ житю самотно҃мъ. П. Гриневецкій (Осипъ) зовсѣмъ перенявся своею ролею и о҃тдавъ еи дуже хорошо. П. Биберовичъ особливо трафно держався въ сценѣ, въ котро҃й до҃знаєсь про подруженье Осипа съ Анною и въ розлуцѣ съ матерею. Зовсѣмъ о҃тповѣдно передали свои ролѣ п-нѣ Стефуракова (Лидія), п. Стефуракъ (купець Захаревъ) и п. По҃двысоцкій (по҃нъ Андрѣй), а съ особливымъ признаньемъ по҃дносимо вѣрну характеристику и игру п-на Плошевского (кн. Валяновъ). П. Осиповичъ не вызначавсь легкостію и елеганціею въ игрѣ, якабъ годилась въ ролѣ Француза Рожера. — Выстава и гардероба була дуже хороша, саля кро҃мъ партеру заповнена.

О҃ТОЗВА.

Товариство „Сѣчь“ у Вѣдни вступаєсъ симъ шко҃льнымъ рокомъ въ XVII-тый ро҃къ свого истнованя.

Черезъ користи, яке наше товариство подаєсвоимъ членамъ, а то: черезъ свою читальню, въ котро҃й всѣ рускѝ и богато иншихъ газетъ находится и черезъ свою библіотеку, богату въ добо҃рнѝ книжки науковѝ и литературнѝ, становится оно мѣсцемъ збору майже всѣхъ у Вѣдни пробуваючихъ Русино҃въ, а особливо академико҃въ.

Маючи отже многѝ засобы, сподѣваємося, що Вп. Академики, приходячѝ до Вѣдня, громадно вступлятъ до нашого товариства.

Хата товариства знаходится близько нового университету, на VIII. Landengasse Nr. 49a, 2-ie Stiege, Hochparterre Th. Nr. 17 и есть черезъ цѣлый день отворена.

Вп. Академики, приходячѝ першій разъ до Вѣдня до҃станутъ тамъ якъ найохотнѣйше пораду въ записахъ на университетѣ, а такожъ взглядомъ помешканя, житя и иншихъ обставинъ у Вѣдни.

Вѣдень въ вересню 1883.

За выдѣлъ тов. „Сѣчь“:
Лонгинъ Озаркевичъ, голова.
Константинъ Икаловичъ, секретарь.

Якъ заводити Правды на ладъ закомарскои Правды?

Розказавъ Данило Танячкевичъ, духовный Закомаря. Накладомъ „Батько҃вщины“. Цѣна 10 кр., а почтою 12 кр. До҃стати можна черезъ редакцію „Батько҃вщины“.

Въ администраціи „Дѣла“ можна до҃стати слѣдуючѝ працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (вы҃мокъ зъ Галицкихъ образко҃въ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. О҃ТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНѬ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНО҃МЪ ВѢЧУ РУСИНО҃ВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохо҃дъ зъ першого твору призначуе Родина поко҃йника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецко҃мъ 8 зр. 40 кр.)

До҃стати можна въ Администраціи „Дѣла“.

К. Диккенса

Новоро҃чнѝ Дзвоны

Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.

До҃стати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійско҃й.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

До҃стати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійско҃й.

Ко҃лька ще примѣрнико҃въ

„Литургіи“

въ партитурѣ, выданя Ивана Кипріяна, на 4 голосы мѣшаного хору єсть до набутя по цѣнѣ **2 зр.** **у о. Захарія По҃дляшецкого**, второго проповѣдника при гр. к. соборно҃мъ храмѣ въ Перемышли.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

по҃дъ редакціею ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороко҃въ рускои суспо҃льности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до ко҃нця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбко҃вска ч. 2. (15—?)

ФАБРИКА ДЗВОНО҃ВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена сребнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ ро҃льничо҃й, якъ такожъ признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдаєна складѣ **готовѝ дзвоны** и выраблѣякъ найскорше по҃дъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревало҃сть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходнико҃въ упрашаютъ о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(27—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій ро҃къ,

при участи кружка кіевскихъ профессоро҃въ и другихъ ученыхъ по҃дъ редакціею Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый ро҃къ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

ул. О҃рменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. О҃рменско҃й ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученико҃въ

всѣлякѝ приборы шко҃льнѝ

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшо҃й, якъ где инде

и въ найлучшо҃мъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

Напротивъ „Народного Дому“

ул. О҃рменьска ч. 6.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговѝ, точно по дневно҃мъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листо҃въ**, купоны **листо҃въ державныхъ** навѣть передъ речницемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевѝ вкладки:**

а) на **книжки щадничѝ** по 6%,

б) на **бѣжучій рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставниче о҃тдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣнніѝ ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнѝ и ремѣсничѝ и всякѝ предметы, маючѝ цѣнно҃сть. (18—24)

Бюро Заведеня въ власно҃мъ домѣ при улицѣ О҃рменьско҃й н-ръ 2, на I-о҃мъ поверсѣ.

Выдавець и редакторъ: **Анто҃нъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка по҃дъ зар. К. Беднарского.

Ч. 105. Львôвъ, Субота 17 (29) вересня 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне заплачене.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи*: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . . 12 рубл. на пôвъ року . . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубд. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . . 2 р.50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Новй проявы „pracy organicznej“.

I.

Проєктъ маршалка Зыбликевича о школахъ початковыхъ.

Якъ звѣстно, обовязуюча доси устава шкôльна, ухвалена 1873 року мѣститъ въ §. 12 розпорядженье, що „Рады шкôльнй и власти выконуючй завсѣгды будутъ мати то на увазѣ, що не належится побôльшувати числа шкôлъ на некористь лучшого уряджения вже существуючихъ, и що мѣжь школами однои категоріи тôй треба признати першеньство, котра найменше обтяжує фонды шкôльнй окружнй и краєвй. Въ загалѣ новй школы будутъ закладатися въ мѣру прибуваня способôныхъ учителѣвъ“. Припись той, якъ сказано, обовязує вже десять лѣтъ; черезъ весь той часъ всѣ громады въ краю платятъ приписаный додатокъ на краєвый фондъ шкôльный и другій додатокъ на окружный фондъ шкôльный, — а прецѣ маємо въ краю 2500 громадъ, котрй доси не маютъ ще нѣякихъ шкôлъ и котрй, значится, въ тыхъ своихъ додаткôвъ нѣякого доси не маютъ хôсна. Щобъ усунути тую несправедливôсть, выступивъ маршалокъ краєвый др Зыбликевичь съ внесеньемъ, змѣняючимъ до змѣны того параграфу. Позаякъ нынѣшный н-ръ „Дѣла“ подає на иншôмъ мѣсци тое внесенье въ повнôй его основѣ, то мы не будемо тутъ наводити зъ него нѣякихъ подрôбностей, але подаємо гдеякй критичнй уваги, якй при близшôмъ его розглядѣ кождому безсторонному мусятъ насунутись на гадку.

Мусимо затымъ зъ горы зазначити, що вповнѣ згоджуємось съ засадою п. маршалка и съ всѣмъ тымъ, що сказано въ арт. I, II и III его проєкту, где высказана тая засада, речинець закладання и програма новыхъ шкôлъ початковыхъ. Першій „камѣнь преткновенія“ стрѣчаємо въ арт. IV, где сказано, що „Выдѣлъ краєвый орѣкає: где и коли має бути заведена школа початкова“. Для чого выдѣлъ краєвый? Чи выдѣлъ краєвый лѣпше знає потребы и средства кождои громады, нѣжь тая громада сама, або нѣжь на пр. выдѣлъ повѣтовый? Намъ здаєсь, що при знанôй бюрократичности выдѣлу краєвого сей припись причинитъ его канцеляристамъ богато лишнои писанины, а може навѣть потягне за собою отворенье нового бюра, або бодай креованье кôлькохъ новыхъ посадъ и, значится, нове збôльшенье „коштôвъ зарядовыхъ“. Чи не лѣпше повѣрити се дѣло инициятивѣ самыхъ радъ повѣтовыхъ и самыхъ громадъ, тымъ бôльше, що вже сейчасъ арт. V тогожъ самого внесеня, ôтповѣдно (якъ се сейчасъ выкажемо) поправленый, дає поруку, що инициятива тая не забагнится и школы будутъ закладатися дѣйстно и безъ лишныхъ заходôвъ та указôвъ выдѣлу краєвого.

Въ арт. V п. маршалокъ вноситъ, щобы „выдѣлъ краєвый на представленье превеса рады повѣтовои именувавъ на кождый повѣтъ одного або кôлькохъ инспекторôвъ и ихъ обывательскôй старанности повѣривъ закладанье шкôлъ початковыхъ“. И вновъ мы дивуємось, що ту має робити выдѣлъ краєвый? Длячого ôнъ именує на представленье превеса рады повѣтовои, а для чого рада повѣтова сама не выбирає инспекторôвъ? Причина може бути двояка: або п. маршалокъ вразъ съ выдѣломъ краєвымъ *не довѣряє радамъ повѣтовымъ*, що не хоче повѣрити ихъ власнôй старанности таку чисто мѣсцеву и повѣтову справу, якъ закладанье шкôлъ початковыхъ по селахъ, — або вновъ п. маршалокъ радбы въ якихъ небудь поводôвъ *збôльшити въ кождôй рѣчи власть и компетенцію выдѣлу краєвого коштомъ громадскои и повѣтовои автономіи*. Одно и друге булобъ однако недобре, тымъ бôльше, що при розростѣ власти и компетенціи центральнои машины, якою есть выдѣлъ краєвый, тая машина муситъ звôльна статися не оживляючимъ органомъ автономичного житя, але павукомъ, высысаючимъ его соки, и супротивъ того центра живо вся автономія громадъ и повѣтôвъ станеся чистою илюзією. Длятого мы зъ чисто-автономичного становища мусимо запротестувати противъ такôй стилизаціи сего артикулу. И ще одно. Длячого выбирати для закладаня шкôлъ початковыхъ якихсь окремыхъ инспекторôвъ по повѣтахъ, розумѣєся, съ окремою для нихъ платнею? А ôтъ чогожъ сама рада повѣтова? Хибажъ на ви членôвъ не може покласти край, устава (а не выдѣлъ краєвый) инициятивы въ закладаню шкôлъ початковыхъ, такъ що выдѣлови краєвому осталасьбы тôлько контроля надъ выконаньемъ уставы, до чого не потрѣбно зовсѣмъ нѣякихъ новыхъ приписôвъ, анѣ новыхъ органôвъ? Мы думаємо, що артикулы IV и V проєкту п. маршалка радше булобъ стягнути въ одинъ, котрыйбы звучавъ бôльше-менше такъ: „Инициятива закладаня шкôлъ початковыхъ належитъ до радъ повѣтовыхъ. Рада повѣтова має въ порозумѣню съ радами громадскими тыхъ громадъ, котрй доси не маютъ шкôлъ, заразъ по выданю сеи уставы уложити планъ, скôлько новыхъ шкôлъ рôчно має въ повѣтѣ заводитися и коли въ якôй громадѣ має бути школа заведена. Планъ той обовязана рада повѣтова подати до вѣдомости всѣмъ громадамъ повѣта, а такожь выдѣлови краєвому, котрый буде надзырати надъ его точнымъ выконаньемъ. Планъ той муситъ бути такъ розложеный, щобы въ протягу 10 лѣтъ ôтъ введеня сеи уставы въ кождôй громадѣ повѣта була заложена школа початкова.“ Думаємо, що така стилизація зовсѣмъ ôтповѣлабъ цѣли п. маршалка, не укорочуючи автономіи громадъ и повѣтôвъ и не причинюючи лишнои канцелярщины выдѣлови краєвому.

Цѣкавй суть мотивы, долученй п. маршалкомъ до арт. IV и V. Зовсѣмъ справедливо пôдноситъ тамъ п. маршалокъ, що **закладанье** шкôлъ есть дѣломъ чисто администраційнымъ и до компетенціи властей шкôльныхъ не належачимъ. За тымъ слѣдує острый и ѣдкій нападъ на окружнй рады шкôльнй, котрй, по словамъ п. маршалка, „dla braku odpowiednich sił“ (?) доси *не були въ станѣ своихъ рахункôвъ удержати въ порядку и такъ ихъ занедбали, що ôтъ десяти лѣтъ майже нѣякихъ не маютъ*“. Ну, гарнажъ тамъ муситъ бути господарка въ тыхъ радахъ шкôльныхъ окружныхъ! Мы просимо всѣхъ, кто интересуєся справами нашого бѣдного и пôдъ кождымъ взглядомъ занедбаного краю, взяти собѣ тй слова п. маршалка добре ad notam!

Але щожь дальше! Заледво въ поводахъ до арт. IV и V п. маршалокъ высказавъ, що **закладанье** шкôлъ належати повинно до властей администраційныхъ, въ цѣлковитôй суперечности до пôзнѣйшого арт. IX свого власного внесеня, наразъ нѣ въ сего нѣ въ того въ арт. VI тогожъ внесеня стрѣчаємо ось якій дивовижный уступъ: „Учителѣвъ и учительки тыхъ (початковыхъ) шкôлъ именуютъ **превесы радъ повѣтовыхъ** на представленье зверхности громадскои.“ А се що такого? Зъ ôтки ся дивовижа? Ôтки приходятъ превесы радъ повѣтовыхъ до именованя учителѣвъ и учительокъ? Чи се може такожъ дѣло чисто администраційне? И на яку памятку приписує арт. IX того самого внесеня, що „кожда новоотворена школа перейде сейчасъ пôдъ надзôръ и зарядъ властей шкôльныхъ уставами до того покликаныхъ“? И для чого п. маршалокъ, що передъ тымъ не хотѣвъ ôтдати радамъ повѣтовымъ закладанье шкôлъ початковыхъ, теперь раптомъ повѣрює имъ не менше важну справу именованя учителѣвъ и учительокъ для тыхже шкôлъ? Все то якось не вяжеся съ собою и насуває богато не зовсѣмъ пôдхлѣбныхъ для п. маршалка догадокъ. Але мы не хочемо вдаватися въ догадки, и думаємо, що коли п. маршалкови справдѣ иде о дѣло, о просвѣту народну, а не о якй небудь посторонній, съ просвѣтою нѣчимъ не звязанй, политичнй експерименты, то ôнъ радо пристане на опущенье сего недорѣчного припису, суперечного врочѣмъ и съ духомъ самои уставы шкôльнои.

Съ всѣми дальшими точками внесеня др Зыбликевича мы зовсѣмъ моглибъ згодитись. Чи згодится съ ними бôльшôсть соймова — побачимо. Поки що не бачили мы нѣгде основного розбору его поодинокихъ точокъ, а тôлько голословнй, и правду кажучи, досыть недорѣчнй закиды противъ того, буцѣмъ то маршалокъ гадавбы помѣстити сѣльскй школы „въ хлопскихъ хатахъ“, до котрыхъ задля тѣсноты „моглибы бути допущенй тôлько нечисленнй громадки упривилеёваныхъ дѣтей, а решта для недостачѣ мѣсця въ школѣ мусѣлабы бути ôтъ науки выключена.“ Дивна рѣчь, ôтки у тыхъ панôвъ береся охота воювати противъ того, що тôлько въ ихъ власныхъ головахъ выродилося. Що маршалокъ не есть за тымъ, щобы кожда громада мусѣла съ напруженьемъ послѣдныхъ силъ будувати пышнй и обширнй будынки шкôльнй, але вдоволяєся и меншими, не зовсѣмъ „podług przepisu“ побудоваными, але именно ôтповѣдными до потребъ и до средствъ громады, то се ще не значитъ, щобъ ôнъ хотѣвъ мѣстити школы „въ хлопскихъ хатахъ“.

II.

Проєктъ п. Вротновского о закладаню повѣтовыхъ и филіяльныхъ касъ пожичковыхъ и щадниць.

Мы старались розглянути проєктъ п. маршалка краєвого зовсѣмъ объективно и безсторонно и надѣємось, кождый признаєть, що закиды, якй мы пôднесли противъ гдеякихъ его точокъ, подиктованй щирымъ бажаньемъ — поправы нашого шкôльного дѣла, а не якою небудь „факційною“ опозиціею. Приступаємо теперь до перегляду другого внесеня, поставленого и мотивованого позавчера директоромъ банку краєвого, посломъ Вротновскимъ, а дотыкаючого справы зарôвно важнои, якъ и внесенье п. маршалка, справы економичного пôднесеня нашого селяньства, або, якъ выражаєся на вступѣ свого внесеня п. Вротновскій, справы „**uobywatelenia włościan**“.

„Uobywatelenie włościan!“ Прочитавши вже сю фразу на самôмъ вступѣ елябората п. Вротновского, стали мы тай задумались. Мы привыкли ôтъ давна слухати голосы польскй о „uobywateleniu żydów“, а ту наразъ чуємо, що то само грозитъ и нашимъ селянамъ. Якъ же то? — подумали мы собѣ. Значится, селяне нашй доси не обывателѣ, немовьбы неповнолѣтнй мешканцѣ державы, не корыстуются всѣми ви справами и свободами, — и нѣкто доси не бачивъ та й не почувавъ тои аномаліи! Треба було ажь записати въ за границѣ, въ Варшавы пана Вротновского, котрый прибувши до нашого краю „съ свѣжими очима“, хочь и на кôлькатысячну пенсію, першій спостерѣгъ се и якъ стôй придумавъ способы, якъ бы сему лиху зарадити. Очевидна рѣчь, що уяснивши собѣ въ такій способôвъ цѣлу епохальну важнôсть его внесеня, мы съ подвôйною увагою, навѣть съ певною побожностею принялись за читанье его працѣ, надѣючись найти въ нѣй ôтповѣдь на многй тяжкй загадки, котрй, признаємось, и насъ частенько мучили. Що мы въ нѣмъ найшли, тымъ хочемо по щирости подѣлитися съ читателями „Дѣла“.

Пôдъ „uobywateleniem włościan“ розумѣє п. Вротновскій окрôмъ знаного вже и оклепаного „moralnienia“ та „oświecenia“ такожъ „урядженье дешевого и доступного кредиту“ для селянъ для полѣпшеня ихъ матеріяльного стану. Въ тôй цѣли проєктує п. Вротновскій заложенье въ кождôмъ повѣтѣ повѣтовои касы пожичковои и щадницѣ для селянъ. Цѣль тыхъ касъ булабы (§. 1 проєкту): 1) достарчити селянамъ гроша для сплаты иншихъ, высоко опроцентованыхъ довгôвъ, якй теперь на нихъ тяготѣютъ, а 2) улекшити селянамъ поправу ихъ господарства, а въ загалѣ заспокоювати ихъ кредитовй потребы. Щожь, цѣль дуже красна, и яко pium desiderium высказували ви вже многй нашй домашнй економисты съ великимъ патосомъ а малымъ хôсномъ“ Ихъ народолюбнй замѣры звычайно розбивалися о той проклятый камѣнь: а ôтки взяти грошѣ на таке дѣло? Але п. Вротновскій зручно обминувъ сей камѣнь: на те ôнъ и директоръ банку краєвого, щобъ умѣвъ нюхомъ пронюхати, где суть грошѣ, и вытягнути ихъ зъ укрытя на свѣтъ божій. Отъ и вынюхавъ! Грошѣ, каже ôнъ, котрыми треба пôднести матеріяльный станъ хлопôвъ, суть — у самыхъ же хлопôвъ! Вы смѣетесь, здвигаєте раменами? Нѣ, не смѣйтесь, а слухайте! Ото бюро рахункове вырахувало, що по нашихъ селахъ въ громадскихъ касахъ пожичковыхъ и въ громадскихъ облигаціяхъ есть 4 до 5 міліонôвъ зр. капиталу, котрый, по думцѣ п. Вротновского „плѣснѣє въ скринях“. Касы громадскй, якъ то загально вѣдомо (?), суть такъ зле администрованй, що навѣть заходитъ обава, щобы не потратили своихъ фондôвъ, — значится, не ôтповѣдаютъ своѣй цѣли — ратованя и пôдношеня селяньскихъ господарствъ. Отжежъ п. Вротновскій проєктує: пôдтôирати громадамъ тй касы и тй облигаціи и въ загалѣ всѣ громадскй капиталы, якй тôлько не суть призначенй на якусь спеціяльну цѣль (а звѣстно, що такихъ капиталôвъ у насъ по селахъ нема, бо прецѣ фондъ убогихъ п. Вротновскій такожъ втягає до касы повѣтовои) и поробити зъ нихъ касы пожичковй по повѣтахъ. Крôмъ того маютъ до тыхъ касъ вплывати такожъ разъ въ разъ и тй доходы, якй теперь плынутъ до касъ громадскихъ, а затымъ всякого рода кары грошевй и т. д. Отъ головне жерело, зъ котрого маютъ выплысти тй благодатнй касы повѣтовй. Доходы, котрй крôмъ того призначує для нихъ п. Вротновскій, суть або простою блягою, (якъ н. пр. добровôльнй дары и записы роблены для касъ пожичковыхъ, або сумы, якй репрезентація повѣтова въ доходôвъ повѣтовыхъ вызначитъ), або дуже не великои вартости (пожички зъ банку краєвого, котрй банкъ выдавати буде въ облигаціяхъ комунальныхъ, и зворотнй, задатки ôтъ выдѣлу краєвого зъ фондôвъ краєвыхъ). Можемо затымъ сказати коротко, що п. Вротновскому иде ту попередъ всего — якъ ôнъ самъ се выражає — о змобилизованье громадскихъ капиталôвъ, о згромадженье ихъ въ рукахъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ, а взглядно выдѣлу, чи радше **банку** краєвого. Донеслôсть и скрытй пôдходы того пляну будемо мати способôность хоть по троха прослѣдити при розборѣ дальшихъ точокъ внесеня п. Вротновского. На теперь придивѣмся тôлько близше самôй тôй задуманôй операціи и ви практичнôй донеслости.

Кôлько разôвъ намъ лучалося говорити съ мужиками, заохочуючи ихъ до закладаня громадскихъ касъ пожичковыхъ и шпихлѣрôвъ, тôлько разôвъ чули мы стереотипну ôтповѣдь: „Та що то въ того, що мы заложимо касу або шпихлѣръ; а най но лишень призбирається грошей чи тамъ збôжа, то заразъ прійдуть паны або урядники, тай позабираютъ. Хибажъ мы сего не знаємо? Хибажъ то давно, ще передъ першою холерою (передъ 1830 рокомъ) не було у насъ по селахъ шпихлѣрôвъ? И щожь? Прійшлось потрѣбно урядови, забравъ, а намъ за то кинувъ облигаціи, въ котрыхъ намъ тôлько ратунку, що въ торôчного снѣгу.*) Таке то буде и теперь“. Конечно, мы

*) О повстаню, розвою и сконфискованю тыхъ давныхъ шпихлѣрôвъ громадскихъ мы надѣємося незадовго помѣстити обширну историчну роботу въ „Дѣлѣ“.

старалися выбивати зъ головы мужикамъ тй обавы, узнаючи ихъ безпôдставными, — ажь проектъ п. Вротновского переконавъ насъ, що мы помылялися, що „паны“ справдѣ швидше чи пôзнѣйше вытягнутъ руку по тй мужицкй касы. Що само вже те простяганье руки — не говорячи о фактичнôмъ ôтбираню касъ, колибъ до того прійшло — выкличе мѣжь народомъ дуже некористне враженье, выкличе роздражненье, коли навѣть не що гôршого, — сего не потребуємо й говорити. А чи весь хосенъ сего проекту переважитъ хочьбы ту одну шкоду? Побачимо дальше!

Нарѣкаютъ паны, що громадскй касы пожичковй зле администрованй, а кто тому виненъ? Пôдъ чiѣмъ надзоромъ автономичнымъ стоятъ громады и ихъ касы пожичковй? А вжежь, що пôдъ надзоромъ и верховодствомъ репрезентацій повѣтовыхъ, именно тыхъ самыхъ корпорацій, котрымъ п. Вротновскій радитъ передати въ руки всѣ тй касы съ активами и пассивами. Коли тй славетнй корпораціи не потрафлятъ теперь добре контролювати роботы громадъ и ихъ касъ пожичковыхъ, то цѣкава рѣчь, якъ они потрафлятъ на будуще администрувати всѣми ихъ капиталами? Ôтповѣдь, котру п. Вротновскій дае на сей закидъ въ позавчерашнôмъ узасадненю свого внесеня, есть чисто дитинна и зовсѣмъ неôтповѣдна въ устахъ реального економиста. „Хибный есть — каже ôнъ — закидъ, будьтобы выдѣлы повѣтовй не зъумѣютъ администрувати зôбрныхъ касъ пожичковыхъ. Тожь на такій спôсôбъ хиба нѣчого не робити и чекати съ заложеными руками! Аджежь выпадае числити щось на жертволюбнôсть обывательску, котрои примѣры переказуе намъ исторія Польщѣ передъ ои розборомъ!“ О, справдѣ, що великои жертволюбности примѣры показуе намъ исторія! Шляхта польска волѣла перейти пôдъ чужу руку, загубити цѣлу Польщу, анѣжь уступити хочьбы на пядь своихъ привилеѣвъ и своеи „złotej wolności“! Певна рѣчь, що такои самои жертволюбности и теперь найдесь подостаткомъ, а крôмъ неи й ще гдещо иншого, не менше хорошого. И якажь логика въ высше наведенôй аргументаціи п. Вротновского? „Закидъ противъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ хибный, бо — треба прецѣнь щось робити“. Що робити треба, се всѣ мы знаемо, але се ще не резонъ, пане Вротновскій, щобы зъ тои самои субъективнои причины выдѣлы повѣтовй були якъ разъ добрыми органами до тои роботы. А вы, паночку, не крутѣтъ, а говорѣтъ реально: чому справдѣ уважаете выдѣлы повѣтовй спôсôбными до тои роботы, яку на нихъ гадаете вложити, а на „ofiarność obywatelską“ не числѣтъ, бо то есть „благо не отъ міра сего“, а не жадне благо економичне, а коли вашь проектъ економичного пôднесеня селянъ маe стояти на реальныхъ ногахъ, то муситъ бути опертый не на жадныхъ надприродныхъ анѣ философичныхъ анѣ моральныхъ, а тôлько на економичныхъ пôдставахъ, а то якій небудь пессимистъ — отъ и нашъ хлопъ першій — готовъ сказати о тôмъ проектѣ, що се по просту цыганьство, швиндель! А вамъ бы, пане Вротновскій, стеречися такого закиду, бо вы ту ще вчорашнй, не поросли въ пѣрье и потребуете кредиту, а „ofiarność obywatelska“, котрою такъ великодушно хочете нагодувати нашихъ селянъ, для васъ самыхъ певно не выстарчитъ!

(*Дальше буде.*)

Новеля
до уставы шкôльнои краевои.

На засѣданю „Кола польского“ во Львовѣ дня 23 лат. с. м. предложивъ маршалокъ Зыбликевичь свôй проектъ новелѣ шкôльнои, котрый тутъ дословно передаемо:

Арт. I. Зносится постановленье артикулу 12 уставы шкôльнои зъ дня 2 мая 1873, котрый каже, що не потреба побôльшати число шкôлъ съ шкодою лѣпшого уряджения вже существуючихъ. Существуючй нынѣ школы людовй публичнй маютъ позôстати що до свого уряджения въ теперѣшнôмъ станѣ такъ довго, доки кожда громада не получитъ свою школу, або не буде прилучена до иншои школы; треба отже повздержати на той часъ дальше переобразованье существуючихъ вже шкôлъ на школы етатовй, якъ такожь побôльшуванье въ нихъ числа учителѣвъ, хиба що громада сама понеслабы кошта лѣпшого уряджения своеи школы. Въ школахъ, въ котрыхъ не выстарчалобы дотеперѣшне число учителѣвъ задля змагаючоися фреквенціи, треба бракъ учителѣвъ заступити заведеньемъ пôвденнои науки.

Поводы до Арт. I: Десять лѣтъ безъустаннои организаціи повинно бы було выстарчити, щобы тй школы довести до доброго стану, а то тымъ бôльше, що кошта ихъ полѣпшеня взросли зъ 700.000 на 1.600.000 зр. рôчно, а позаякъ маемо въ краю 2.500 громадъ, котрй жаднои школы не маютъ, тому вымагае справедливôсть, а навѣть звычайна слушнôсть, щобы заосмотрити тй громады въ школы, особливожь, що тй громады платятъ вже черезъ 10 лѣтъ додатки до податкôвъ на двоякій Фондъ шкôльный: на окружный и краевый, зъ котрого они нѣчого не користаютъ, а лишь причиняются до пôддержаня шкôлъ другихъ щаслившихъ громадъ. Часъ отже по 10 рокахъ положити конецъ тôй несправедливости и подумати о школахъ для нихъ самыхъ. Наука пôвднева знана ôтъ давна въ Нѣмеччинѣ, а особливожь въ Саксоніи, где навѣть не есть выняткôвою, але основною въ школахъ низшихъ, а то длятого, щобы ученикъ, маючи зôстати рôльникомъ або ремѣсникомъ, мôгъ пôбочь школы управлятися такожь въ рôльництвѣ и ремѣслахъ.

Арт. II. Кожда громада, числяча 40 дѣтей въ шкôльнôмъ вѣцѣ, котра доси не маe власнои публичнои школы, анѣ не есть прилучена до жаднои иншои, повинна або сама, або въ спôлцѣ съ сусѣдною громадою отворити школу публичну найдальше до десяти лѣтъ ôтъ оголошеня сеи уставы.

Поводы: Въ коротшôмъ часѣ трудно завести школы въ цѣлôмъ краю, бо выпаде и такъ 250 шкôлъ на кождый рôкъ.

Арт. III. Школа та може бути початкова або лишь тымчасова, наука въ нѣй буде пôвднева и може обмежитися до религіи, читаня, писаня и рахункôвъ, особливожь въ памяти.

Поводы: Шкôлъ съ обширнѣйшимъ програмомъ не можна буде завести въ протягу 10 лѣтъ, але вôльно буде громадѣ, котру стати на учительскй силы и матеріяльнй средства, завести школу власнымъ коштомъ на бôльшй розмѣры.

Арт. IV. Выдѣлъ кр. означуe, гдѣ и коли маe бути заведена початкова школа.

Арт. V. Выдѣлъ кр. займенуe на кождый повѣтъ на представленье предсѣдателя рады пов. одного або кôлькохъ инспекторôвъ и припоручитъ ихъ горожаньскôй старанности закладане шкôлъ початковыхъ.

Поводы до Арт. IV и V: Заводженье шкôлъ есть бôльше задачею господарскою и администраційною, якъ науковою; длятого Выдѣлъ кр. съ 74 радами пов. дасть собѣ скорше раду, якъ окружнй рады шкôльнй, котрй для браку ôтповѣдныхъ силъ не можутъ рахункôвъ удержати въ порядку и такъ ихъ занедбали, що ôтъ 10 лѣтъ майже нѣякихъ не маютъ.

Арт. VI. Учителѣвъ и учительокъ тыхъ шкôлъ будутъ именувати предсѣдателѣ радъ повѣтовыхъ на представленье громадскихъ властей; квалификація приписана школьною уставою зъ 1873 р. не буде ôтъ нихъ вымагатися, однакожь кандидатъ може лишь тогды бути заименованымъ, коли выкажеся свѣдоцтвомъ инспектора, що для шкôлъ початковыхъ маe достаточне образованье.

Поводы: Треба учителѣвъ конче увôльнити ôтъ обовязуючои квалификаціи, бо инакше мусѣлибысьмо довго чекати, закимъ семинаріи учительскй достарчилибы потрѣбне число учителѣвъ; бракъ квалификованыхъ учителѣвъ есть такожь причиною, для котрои наука въ школахъ муситъ обмежитися лишь до читаня, писаня, рахункôвъ и религіи.

Арт. VII. Почавши ôтъ першого пôвроку, слѣдуючого по оголошеню сеи уставы, повинна кожда громада, не маюча школы, заложити мѣстцевый фондъ шкôльный; буде отже для того оплачувати спôльно съ своимъ обшаромъ двôрскимъ додатки до податкôвъ, приписанй арт. XVIII. уставы шк. зъ 1873 р.

Поводы: Громады такй не платятъ доси нѣчого на мѣстцевый фондъ шкôльный, треба ихъ отже тымъ скорше потягнути до сихъ оплатъ, щобы мали средства до удержаня учителѣвъ.

Арт. VIII. Высокôсть платнѣ учителя, якъ и означенье рôжныхъ догôдностей въ натурѣ буде залежати ôтъ добровôльнои умовы инспектора и громадскои власти зъ однои а учителя зъ другои стороны; о скôлько бы однакожь мѣстцевый фондъ на тое не выстарчавъ, доплатитъ Выдѣлъ краевый решту; въ такôмъ случаю повинна бути умова що до платнѣ предложена Выдѣлови краевому до затвердженя.

Арт. IX. Кожда ново-заложена школа перейде сейчасъ пôдъ зарядъ и надзôръ шкôльныхъ властей, покликаныхъ до сего уставами.

Арт. X. Въ всѣхъ школахъ сѣльскихъ и маломѣйскихъ, вже существуючихъ, буде заведена наука пôвднева, а учителѣ, котрй черезъ те сталибы злишными, получатъ посады при школахъ, що малибы заложитися, съ тыми самыми емолюментами, якй доси побираютъ.

Арт. X. Лѣпше уряджение шкôлъ розпôчнеся на ново съ тои хвилѣ, коли кожда громада буде мала свою школу, хочьбы початкову.

ДОПИСИ.

Зъ Турчаньского.

По недавныхъ мисіяхъ езуитскихъ въ Турцѣ звязалися тамъ двѣ дамы въ товариство, котрого задачею есть збирати складки на костелъ въ Турцѣ, на его внутрѣшне украшенье, на приборы и знаряды костельнй и заохочувати другихъ Полякôвъ въ турчаньскôмъ повѣтѣ збирати складки на тіи цѣли. До товариства належатъ, якъ сказано, двѣ дамы зъ Турки, именно п. Флорентина Брысевичева и п. Михалина Завадска. Перша есть женою звѣстного почтмайстра въ Турцѣ, Полька, а друга есть дочкою Русина, ц. к. касіэра податкового. Видите, Поляки и до тои цѣли найшли руску кровь до своеи помочи. Кажутъ, що два або и три костелы будутъ ставитися въ тутешнôмъ повѣтѣ.

Добра Лôмняньскй, котрй недавно купивъ пок. гр. Шамборъ за 630.000 зр., маютъ — якъ ходитъ поголоска — перейти на власнôсть езуитôвъ. До тыхъ дôбръ належатъ 23 села; тôлькожь то не суть села съ пшеничными грунтами, але бѣднй, ôвсянй, съ пустыми грунтами; по обширныхъ и далекихъ обшарахъ видно густо лише самй ялôвцѣ. Господарили тутъ и передъ тымъ Нѣмцѣ, однакъ грунты въ тыхъ селахъ суть такъ невдячнй, що тіи Нѣмцѣ не мали навѣть за що податкôвъ заплатити. Нѣмець Кментъ продавъ тй добра гр. Шамборови, котрый и не видѣвъ ихъ и не мавъ анѣ понятя о лихотѣ, яку купили для него факторы интересованй. Впрочѣмъ, якъ тая продажъ ôтбувалася, якъ тыхъ факторôвъ привожено до Лôмнои и якъ ихъ ôтвожено зъ Лôмнои, щобы нѣкто не довѣдався ôтъ сусѣдныхъ людей о лихотѣ тыхъ дôбръ, о тôмъ мы знаемо... П. Бавіе, посессоръ теперѣшный тыхъ дôбръ, мавъ въ початку при собѣ директорôвъ, инспекторôвъ, касіэрôвъ, секретарѣвъ, писарѣвъ, инжинерôвъ, огородникôвъ, и т. д., будувавъ и реставрувавъ палаты, стайнѣ, стодолы и Богъ знае що, мавъ повозы и сани паньскй, були фѣрманы и локаѣ въ дорогихъ либеріяхъ, въ бѣлыхъ рукавичкахъ и въ чорныхъ цилиндрахъ, хотѣвъ ставити свôй телеграфъ въ Лôмнои до Турки, до Розлуча и до Устрикъ, мавъ вже готовй стовпы на той телеграфъ, хотѣвъ будувати фабрику паперу, фабрику ликерôвъ и т. д. и т. д., — а теперь увидѣвши, що и въ Парижи не зроблятъ зъ ôвса рижу, увидѣвши, що доходы въ порôвнаню до выдаткôвъ суть зеромъ, пôтдалявъ всѣхъ своихъ урядникôвъ, покликавъ до себе п. Клосовского, котрый давнѣйше тутъ господаривъ и тыми добрами завѣдувавъ, и на того то пана надѣеся п. Бавіе, що его зъ немилыхъ клопотôвъ выратуe. Трудно вѣрити, щобы такй добра сподобалися патрамъ Єзуитамъ. Одно, що есть въ тыхъ добрахъ славне и ще существуe, то паровый тартакъ въ Розлучи. Но славный тамъ и станъ народа! Народъ здеморализувався, розпився, ôтвыкъ ôтъ церкви, такъ що мѣсцевый священикъ знаходится въ незавидньмъ положеню або утѣкати зъ Розлуча, або житье свое положити въ борбѣ съ деморализацією.

Но вернѣмся до побожныхъ дамъ, занимаючихся складками на костелъ въ Турцѣ. Науки єзуитскй спонукали ихъ до сего предприняття, хотяй, треба знати, костелъ въ Турцѣ досыть порядный и оказалый, якъ на гôрске мѣсточко. По примѣру тыхъ двохъ дамъ нехай идутъ и нашй рускй дамы въ Турцѣ — безъ наукъ и мисій єзуитскихъ — въ справѣ нашихъ рускихъ церквей въ Турцѣ, котрыхъ есть въ самôй Турцѣ ажь чотыри, але всѣ чотыри лихй и надъ всѣми тыми чотырма церквами чорными, деревяными пануe мурованый бѣлый костелъ въ Турцѣ. Въ кождôмъ майже повѣтовôмъ мѣстѣ въ Галичинѣ есть церковь така, котра достойно презентуe престольный храмъ божій въ повѣтѣ, въ нашôмъ же турчаньскôмъ повѣтѣ майже въ кождôмъ иншôмъ селѣ можна видѣти красшу церковь, якъ суть всѣ чотыри церкви въ Турцѣ. Предсѣ вже часъ надъ тымъ погадати и взятися до строеня хорошои мурованои церкви въ Турцѣ. Кожда громада въ повѣтѣ турчаньскôмъ и кождый священикъ причинится на певно до того дѣла, лишь треба тымъ занятися. Ба и неодинъ рускій чоловѣкъ въ Галичинѣ дасть свою жертву на тую церковь, але треба о то попросити.

Говорячи о церквѣ, прійшла намъ на гадку церковь на Кальваріи Добромильскôй, въ Пацлавѣ, на котру то Кальварію идутъ що року люде зъ цѣлои Галичины. Иде тамъ дуже много людей такожь и зъ повѣта турчаньского, и тй то люде дивуются, якъ може бути така нужденна руска церковь на тôй Кальваріи, где нашй люде що року тысячѣ лишаютъ. Если въ убогихъ приходахъ священики и прихожане строятъ хорошй храмы, то тымъ бôльше повиненъ ôнъ бути построеный тамъ, где народъ сплываe зъ всѣхъ сторôнъ и несе щедрй жертвы... Въ першôй линіи отвѣчальнôсть паде тутъ на священика.

Соймъ краевый.
VII. засѣданье дня 15 (27) вересня.

На початку ôтчитано списъ петицій, котрыхъ вплынуло дуже богато, далеко бôльше, якъ на попередныхъ засѣданяхъ, а бôльша ихъ часть становлятъ прошеня о запомогу. Зъ петицій цѣкавѣйшй: учителѣ гимназіи золочѣвскои, бучацкои, перемыскои и львôвскои рускои о получшенье свого положеня. — Мѣсто Пôдгайцѣ о окрему школу для дѣвчатъ. — Феликсъ Лаврентъ инжинеръ о пôдпору его планôвъ дотычно выбудованя каналу, сполучаючого Вислу съ Днѣстромъ, отже море Балтійске съ Чорнымъ. — Кс. Мих. Каминьскій на реставрацію костела въ Рудкахъ. — Комисія для укладаня рускихъ книжокъ шкôльныхъ о дальшу субвенцію. — Слонецкій и Наварскій о субвенцію на предпріемство плавбы пароходнои на Днѣстрѣ. — Выдѣлъ повѣтовый въ Старôмъ-мѣстѣ о выпущенье зъ краевого буджету на р. 1884 выдаткôвъ, не приносячихъ користи для краю. — Педагогичный ôтдѣлъ въ Новôмъ торзѣ о поновне ôткрытье замкненыхъ кр. радою шк. клясъ рôвнорядныхъ. — Товариство для опѣки и розвою промыслу нафтового въ Галичинѣ о рôжнй зниженя податку и о выданье уставы нафтовои. — Громады Олѣевъ, Взовиця и Мыслятичѣ о запомогу для жителѣвъ, потерпѣвшихъ сего року елементарнй нещастя. Маршалокъ повѣдомивъ палату, що уконституовалися комисіи банкова и гôрнича: банкова выбрала презесомъ гр. Людвика Водзицкого, директора „Länderbank-y“, а секретаремъ Лозиньского; гôрнича презесомъ Яворского, а секретаремъ Охримовича. — Пос. гр. Тад. Дѣдушицкій дôставъ ôтпустку на 4 тыждне.

Пос. Искрицкій, котрого выборъ мавъ бути на VII-мôмъ засѣданю верификованый, зложивъ добровôльно мандатъ, заявивши, що ще разъ ôткличеся до выборцѣвъ.

До маршалковои булавы зложено ажь 7 самостôйныхъ внесень: 1) П. Грохольскій внѣсъ, щобы правительство выготовило проектъ о обмеженю дѣленя грунтôвъ селяньскихъ и о змѣнѣ права спадкового для селянъ. 2) Пос. Пилятъ внѣсъ змѣну §§-ôвъ 5 и 6 ординаціи выборчои, щобы повѣты становили разомъ округи выборчй. 3) П. Вербицкій внѣсъ, щобы поручити выдѣлови кр. ввести въ житье комисію промыслу и уложити проектъ закладаня шкôлъ промысловыхъ. 4) П. Ромеръ предложивъ новелю до уставы громадскои и повѣтовои. 5) П. Журовскій домагаeся ревизіи тарифы належитостей, оплачуваныхъ урядовымъ пôсланцямъ за розношенье резолюцій. 6) П. Лянге предложивъ цѣлый проектъ до змѣны уставы громадскои въ §§-ахъ, дотычащихъ выконуваня дисциплинарнои власти надъ зверхностями и урядниками громадскими. 7) П. Мерошевскій вôзвавъ выдѣлъ краевый, шобы розслѣдивъ справу асекураціи худобы и выготовивъ дотычнй справозданя въ порозумѣню съ асекураційными и господарскими товариствами.

Зъ порядку дневного п. Гавзнеръ мотивувавъ при першôмъ читаню свое внесенье о отворенню окремого заряду головного съ сѣдищемъ въ краю для державныхъ желѣзниць въ Галичинѣ. Внесенье Гавзнера змѣряe до повторення дотычнои резолюціи, ухваленои соймомъ минувшого року. Внесенье передано комисіи администраційнôй.

Опôсля п. Теоф. Меруновичь мотивувавъ свое внесенье, взываюче правительство, щобы розслѣдило и урегулювало вѣроисповѣднй ôтносины жидôвъ въ Галичинѣ. Хочь соймъ вже минувшого року одноголосно ухваливъ ôтповѣдну резолюцію, то однакъ она остала безъ успѣху, такъ що въ справозданяхъ выдѣлу краевого въ тôй справѣ нема анѣ слова згадки. Внескодавець поновлюe ей, хочь гдекто зъ уваги на розрухи жидôвъ въ Угорщинѣ ôтраджувавъ ему. Ôнъ зъ становища антисемитского засуджуe рѣшучо розрухи и погромы, а власне стремитъ до легального залагодженя жидôвского пытаня, — а се тымъ лекше зробити, бо народъ нашъ ще не вступивъ на дорогу погромôвъ. Внесенье домагаeся лишь рôвноправности и знесеня привилеѣвъ жидôвъ, привилеѣвъ, якихъ иншй вѣроисповѣданя не маютъ. Внескодавець вычислюe тй привилеѣ. Метрики жидôвскй все ще не ведутся такъ, щобы можна ручити за ихъ докладнôсть и вѣродостойнôсть. Такъ само дѣeся съ рекрутацією, ритуальными супружествами, хайдерами, кагальными судами, рабинами безъ всякихъ квалификацій, якй вымагаются ôтъ духовникôвъ иншихъ вѣроисповѣдань. (Громада жидôвска въ Золочевѣ выбрала рабиномъ неука зъ Нараева, Фейвля Рогатына, котрый скôнчивъ мабуть лишь школу народну, а на протестъ свѣтлѣйшихъ жидôвъ золочѣвскихъ намѣстництво казало рабинови львôвскому дру Левенштайнови его испытувати зъ приписôвъ талмуда, хочь гуситы не узнаютъ компетенціи Левенштайна). Дальшимъ привилеемъ жидôвъ суть кагалы съ цѣлымъ рядомъ надъужить, а вглянути въ дѣланя кагалôвъ лежалобы навѣть въ интересѣ жидôвского народа. Кагалъ есть все зверхностею политичнои громады, а не повиненъ нею бути, бо зъ сего выплываe те, що жиды рѣшаютъ о дѣлахъ, дотыкаючихъ христіянъ. Привилеемъ жидôвъ есть такожь повна свобода дана имъ, держатися свого талмудичного кодексу, котрого узнавши черезъ правительство домагався рабинъ Шрайберъ. Жиды у насъ становлятъ 10% жительства и суть

дуже грозным чинником политичным. У Франції и въ Нѣмеччинѣ есть ихъ далеко менше, а прецѣ своим вплывом опанували все, — навѣть Бисмаркъ есть супротивъ нихъ немочным. На Угорщинѣ Тисса удержуеся лишь при помочи жидовъ. У насъ же цифры о земской власности переконують, що процентъ земскихъ властите лѣвъ жидовъ росте величезно зъ року на рокъ. — Внесенье п. Меруновича передано комисіи администраційной.

Отгакъ слѣдували доповняючі выборы до гденкихъ комисій. До комисіи школьнои выбрано на мѣсце сп. Ступницкого, котрый въ сѣй сесіи не буде брати участи, проф. Романчука.

Зъ порядку дневного передано комисіи правничой справозданье выдѣлу кр. въ справѣ означеня границь будущого суду окружного въ Бережанахъ, а комисіи господарства краєвого справозданье тогожь выдѣлу о закладаню низшихъ школъ рольничих.

Потому п. Вротновскій, директоръ банку краєвого, мотивуваъ свой проектъ повѣтовыхъ и филіяльныхъ касъ пожичковыхъ. Понеже проектови п. Вротновского мы мусимо посвятити окрему розвѣдку, то въ нѣй зъужиткуємо и его промову. Для розбору его проекту має бути выбрана окрема комисія зъ 9 членовъ.

Опосля п. Тад. Романовичь въ цѣлогоданной промовѣ мотивувавъ свое внесенье о конверсіи довгу индемнизаційного. Внескодавець предкладає, щобы сплату довгу индемнизаційного розложити на 40 лѣтъ, а то въ томъ отношеню, въ якомъ черезъ тое будутъ знижені додатки до податковъ на фондъ краєвый, а узысканый въ той способъ высшій доходъ въ квотѣ около 1 мілюна зр. ужити на подднесенье краю. Се мысль внесеня п. Романовича, котре передано комисіи буджетовой.

Подъ конець отчитано ще три внесеня, зложені до маршалковои булавы: 1) Внесенье п. Тышкевича, подписане черезъ трехъ рускихъ пословъ (Охримовича, Романчука и Лѣниньского), взываюче правительство, щобы закономъ постановило, що всѣ спадщины по кревныхъ въ I и II линіи меншои вартости якъ 500 зр. були увольнені отъ оплаты належитости спадковои безъ рожницѣ, чи спадщина переходитъ въ дорозѣ тестаменту або легату, чи правного дѣдицтва. 2) П. Ево. Черкавскій предложивъ свой проектъ уставы (зъ 73 параграфовъ) о закладаню и удержуваню публичныхъ школъ народныхъ и о обовязку посыланя до нихъ дѣтей. 3) П. Мадейскій поставивъ двѣ резолюціи до правительства: а) щобы выдало законъ, запроваджуючій устне поступованье судове въ справахъ спорныхъ для Галичины, и то якъ найскорше, если не дефинитивно, то бодай провизорично; б) щобы законом завело институцію радъ родинныхъ и таке поступованье въ справах опѣкунскихъ — спадковыхъ, котре заповнювалобы д[illegible]ый надзоръ надъ маєткомъ малолѣтныхъ и уможливило наслѣдникови швидко обняти спадокъ, а взглядно подѣлити его безъ непотрѣбныхъ а утяжливыхъ формальностей.

Слѣдуюче VIII-ме засѣданье сойму вызначене на понедѣлокъ дня 1 л. жовтня.

PRO DOMO SUA.

Не терпимо полемикъ съ другими рускими часописями, бо знаємо зъ досвѣду, що полемики только знеохочуютъ щирыхъ Русиновъ по цѣломъ краю, котрі бажаютъ бачити Русь згодно дѣлаючу и до одной стремлячу цѣли — до выборенья правъ рускої народности въ Галичинѣ. Длятого мы въ нашой часописи поминаємо мовчки неодну клевету, неодну напасть, яку для зрозумѣлои кождому цѣли отъ часу до часу — отъ якъ теперь, передъ розпочинаючимся новымъ кварталомъ — кидає наймолодша часопись руска „Новый Проломъ“ на нашу часопись и — скажемо мимоходомъ — на третю часопись, на „Слово“, котра має одну и тую саму програму, що „Новый Проломъ“, — отже повинні обѣ хиба посполу дѣлати и себе поддержувати. Не полемизуємо съ „Новымъ Проломомъ“ ще и длятого, що неразъ мусѣлибы мы, хотѣвши воювати противъ его сплетень, выставлювати себе на смѣхъ передъ нашими поважными читателями. Бо якъ мы можемо поддоймати полемику отъ на пр. съ такою сплетнею „Нов. Пролома“, що будьтобы одинъ сотрудникъ „Дѣла“ достав разъ отъ редактора нагану и загроженье, що стратитъ мѣсце? Розумѣеся, въ сплетнѣ той не було анѣ слова правды; але хочьбы навѣть була се и правда, то чи прилично подобні чисто приватні дѣла, який звычайно дѣются въ четырохъ чужихъ стѣнахъ, розтрубльовати въ политичной газетѣ, щобъ только доказати, що ось „мы чуємо, якъ трава росте“, — се полишаємо до осуду нашимъ Вп. читателямъ. Рѣвножь нѣколи мы доси — такъ само и другій — не выступали противъ тои вырахованои захланнои самохвальбы наймолодшои нашои часописи, що ось то она се и то поднесла „перша“, она „перша“ станула въ оборонѣ сего або того, словомъ она всюда и во всѣмъ „перша“! А не выступали мы длятого, бо остаточно думаємо, що той, кто читае всѣ рускій часописи и бачитъ, що щось же прецѣ и „Дѣло“ и „Слово“ и „Батькѣвщина“ поднесятъ и чогось боронятъ, — усмѣхнеся иронично, знаючи добре, „куда стежка въ горохъ“. Дальше поминали мы мовчаньемъ всякій подступній алярмованя „Нов. Пролома“, вымѣрені противъ „молодыхъ Русиновъ“, що они „ложні патріоты“, бо не предплачуютъ газетъ „старыхъ Русиновъ“ (въ томъ числѣ, розумѣесь, и „Нового Пролома“), що не всѣ вступаютъ до товариства имени Качковского, и т. п. Мы поминали алярмованя, бо знали, що сама руска инт[illegible]енція розбере ихъ по справедливости. Четыриасъ политичній часописи, кожда мае своихъ [illegible]ателѣвъ; два просвѣтні товариства, кожде своихъ членовъ. Поосля „Нов. Пролома“ „ложни патріотами“ суть тѣ, що не предплачуютъ „Н. Пролома“ и ему подобныхъ и не належатъ тов. им. Качковского, — а „Дѣло“ певно не скаже, що „ложными патріотами“ суть тѣ, не предплачуютъ „Дѣла“ и не належатъ до „Просвѣты“, бо такими прецѣ мусѣлибы навѣть всѣ члены выдѣлу тов. им. Качковского и п. редакторъ „Нов. Пролома“. Яку отже цѣ[illegible]ають подобній алярмованя, — кождому стане яс[illegible]

Але рейдемъ до найновѣйшихъ напастей „Нов. Пома“ на „Дѣло“, котрій мусѣли вже вызвати [illegible]асъ отповѣдь зъ уваги на третій, нами вельмоважаній особы. Въ ч. 71 зъ 14 (26) вересня здае „Нов. Проломъ“ нашой часописи „тенденцность“, и „недобросовѣстность“, що „п. Антоневичне мае у „Дѣла“ той протекціи, котрою оно [illegible]ужае п. Романчука“, що „Дѣло“ зробило зъ п. [illegible]оневича мало що не школьного мальчика, а зъ п. Романчука майже що не соперника Пальмерста“. Дальше кидаєсь „Нов. Проломъ“ на нашу [illegible]опись, що она подала некрологъ пок. о. Льва [illegible]евого обширно, а пок. Лѣсѣкевича коротко.

Перш[illegible] часть напасти походитъ зъ отси, що мы въ справозданю зъ II засѣданя сойму поднесли безъ метовъ бесѣду п. Романчука, а при обговоренюсѣды п. Антоневича поднесли ей „слабу сторону“ — недостачу фактовъ. Читателѣ нашій али доволѣ случаѣвъ пересвѣдчитися о нашомъ важаню для дра Антоневича; котра часопись пша подавала его справозданя передъ выборцями, отра дала найповнѣйше справозданье зъ выбору [illegible] Турцѣ, якъ говоритъ „Дѣло“ о бесѣдахъ др[illegible] Антоневича зъ позднѣйшихъ засѣдань теперишои сесіи? А що одна бесѣда дра Антоневича на II засѣданю мала „слабу сторону“ и була слабша отъ Романчуковои, — се мы и нынѣ повторяємо и вирочмъ поклику[illegible]емося на безстороннє свѣдоцтво Neue fr. Presse, котрои кореспондентъ такъ пише: „Die Ausführungen der beiden ruthenischen Wortführer Antoniewicz und Romanczuk wurden von der Polenpartei sehr aufmerksam angehört, *und insbesondere die nach Form und Inhalt sehr gelungene Rede des Prof. Romanczuk.*“ Мы стоимо за засадою: „лучше промовляти рѣдше а основно, опираючись на фактахъ, якъ часто, а поверховно“, щобы потому, якъ противникъ припре бесѣдника: „Давай факты!“ онъ не мусѣвъ казати: „Я тобѣ скажу *въ чотыри очи* (?!)“. Треба взяти на увагу, що отъ сего року и въ радѣ державной гр. Таффе сказавъ п. Кулачковскому: „[illegible]ой жалобы, але прошу о факты, мой пане!“ При дотычной бесѣдѣ п. Антоневича мы нарочно поднесли тую „слабу сторону“ яко осторогу для всѣхъ пословъ на будуще, — а мы не винні, що першимъ посломъ, котрый выступивъ оъ бесѣдою поверховною, бувъ — дръ Антоневичь. „Нов. Проломъ“ наводитъ зъ стенографичныхъ справоздань поданый п. Ант-чемъ фактъ о Кучею. Ктось, що не видитъ стенограф. справоздань, думавбы, що се фактъ роздобутый п. Антоневичемъ, а то тымчасомъ фактъ, поданый въ самомъ справозданю выдѣлу краєвого и Дръ Ант-вичь цитуе его въ своей бесѣдѣ навѣть по польски. (Гл. „Стен. справ. стор. 47.“) Въ чѣмъ отже тая „тенденційность“ „Дѣла“? Въ томъ, що бажае славы рускихъ пословъ и добра рускаго народа?

О другой части напасти „Нов. Пролома“ не будемо богато говорити. Довѣдались мы въ послѣдной хвили передъ печатаньемъ числа, що померъ бл. п. Лѣсѣкевичь, и мы поспѣшились занотувати сю вѣдомость. Признаємось, мы не знали, що онъ бувъ колежскимъ совѣтникомъ, що бувъ кавалеромъ орденовъ св. Анны и св. Станислава, не знали, въ котромъ селѣ умеръ, бо нѣкто намъ того до тои хвилѣ не донесъ, а про яку-небудь дѣяльность Лѣсѣкевича въ послѣдныхъ рокахъ въ Галичинѣ намъ нѣгде, навѣть въ „Нов. Проломѣ“ не довелося читати. Про пок. о. Полевого мы и самій богато чували и люде намъ прислали потрѣбні даты до посмертнои згадки. Гдежь тутъ отже тая „тенденційность, посуненная до апогея цинизма“?

„Calumniare audacter!“ — се засада „Нов. Пролома“. Видко, що тая засада ему оплачуєся, коли съ такимъ „самоотверженіемъ“ ей плекав.... У всѣхъ другихъ часописяхъ „тенденційность“ — лишь у него нѣтъ. Въ томъ самомъ числѣ „Н. Пролома“, где такъ богато толкуе о „тенденційности“, находимъ звѣстку, що на открытю читальнѣ въ Подлѣсках коло Куликова, котре отбудесь 18 (30) вересня, буде мати отчитъ Дръ Савицкій. Алежь бо до отчитовъ запрошені и будутъ ихъ держати такожь проф. Вахнянинъ и пос. Лѣниньскій, — чимъ они горші отъ п. Савицкого? Для нетенденційного „Н. Пролома“ отчитъ п. Нагорного на зборах Тов. Качковского въ Дрогобычи бувъ „не весьма основно обдѣланный“, хочь многі члены зборовъ приходили до п. Нагорного съ прошеньемъ, щобы напечатавъ свой отчитъ за вложені ними грошѣ.

Не вдаючись дальше въ розборъ нетенденційности „Нов. Пролома“, мы закончимо нашу отправу его редакціи ось якими щирыми словами: Соперництво нашихъ часописей повинно основуватись на честной, совѣстной праци, а не на несовѣстныхъ напастяхъ, инсинуаціяхъ, и на — рабулистицѣ....

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ соймѣ моравскомъ*) роздѣлено дня 25 л. вересня справозданье выдѣлу краєвого, дотыкаюче змѣны ординаціи выборчои. Въ послѣдной сесіи поставили: дръ Шромъ въ имени Чеховъ, а дръ Штурмъ въ имени Нѣмцевъ внесеня, прямуючі до ревизіи закона выборчого, котрій переказано особной комисіи. Комисія розслѣдила оба проекты и поставила зъ своеи стороны внесенье, щобы отдати сю справу выдѣлови краєвому и ему препоручити, щобы зо взгляду на переведену въ части, а въ части замѣрену реформу безпосередныхъ податковъ, застановився надъ розширенъемъ права выборчого и на найблизшой сесіи предложивъ соймови справозданье. — Выдѣлъ краєвый вызыскавъ дуже богатый статистичный матеріялъ и представивъ въ своемъ справозданю результаты розслѣдовъ. Справозданье поносить, що выдѣлъ краєвый уважавъ передовсѣмъ потрѣбнымъ розслѣдити, якій вплывъ мае реформа податку грунт. и податку отъ будинковъ на число выборцевъ, а опосля выказуе статистичными данымі, о скольке причинится до розширеня права выборчого зниженье оцѣну (цензуса) податкового. Пріймаючи за подставу права выборчого по мѣстахъ цензусъ 5 гульденовъ, а по селахъ найнизшій до голосованя при выборахъ до рады громадскои управляючій оцѣнъ 3 зр., прійшовъ выдѣлъ краєвый до заключеня, що число выборцевъ поднеслобыся загаломъ о 12.793, зъ чого переважна часть, до 7498 голосовъ, припалобы на клясу промысловцевъ, а 2176 на рольниковъ. Позаякъ черезъ то вплывъ новыхъ выборцевъ дуже не збольшившбыся, зъ другои стороны однакожъ права дотеперѣшныхъ выборцевъ булибы сильно наражені, то выдѣлъ краєвый не ставитъ отъ себе жаднаго позитивного внесеня що до реформы ординаціи выборчои, але лишае соймови означити границю, до якои може ити розширенье права выборчого. — На томъ самомъ засѣданю предложило правительство проектъ до закона о комасаціи грунтовъ.

(Становище хорватскихъ депутованыхъ до угорского сойму) не есть ще дефинитивно здеклароване. Зъ факту, що представителѣ хорватскій приѣхали до Пешту подъ часъ открытя сойму, можнабы виносити, що Хорваты понехаютъ политику абстиненційну и пріймутъ участь въ нарадахъ угорского парляменту. На се вказуе такожь и тая обставина, що въ Загребѣ працюютъ надъ розличными проектами угодовыми, що не малобы значеня, наколибъ Хорваты задумали зовсѣмъ ухилитися отъ акціи парляментарнои. Межи прочими ставитъ „Agramer Ztg.“ яко точку угоды, що соймъ хорватскій мае що року тревати три мѣсяці, а що предложеня до хорватского сойму мають бути съ поминѣньемъ угорскои рады министровъ предкладаній коронѣ до попереднои санкціи министерствомъ хорватскимъ. Дальше жадаютъ Хорваты, щобы банъ бувъ зовсѣмъ независимый отъ угорского президента министровъ, але мае бути лишь чисто-екзекутивнымъ органомъ. Администрація податковъ мае бути автономизована, а комитаты и повѣты мають мати на ню вплывъ. Но якъ зъ однои стороны всѣ тѣ обставины кажутъ вѣрити, що хорватскій послы думаютъ про акцію въ парламентѣ угорскомъ, где малибы нагоду выступити съ протестомъ противъ поступованю угорского правительства, то зъ другои стороны есть такожь замѣтный натискъ зъ Загребу, зъ отки наклонюютъ хорватску делегацію до совершенной абстиненціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ Россіи приготовлюється зновъ щось недоброго. Недавно ще доносили мы, що указомъ царскимъ приказано въ Петербурзѣ продовжити ще на одинъ рокъ надзвычайній средства осторожности; теперь приходится намъ зновъ занотувати, що такъ само продовжено надзвычайній средства осторожности такожь на цѣлу харковску губернію и на мѣсто Саратовъ и его окрестность. Не потреба доказувати, що тамъ, где накликуютъ до осторожности, муситъ такожь бути якесь небезпеченьство. Якого то рода небезпеченьство грозитъ Россіи въ власной хатѣ, се кождый добре знае; се знае такожь и россійске правительство и дивуватися лишь належитъ, що оно думае усунути всяке небезпеченьство якимись надзвычайными средствами осторожности. Який сій средства осторожности, се такожь кождому звѣстно. Въ послѣднѣмъ лишь що числѣ нашои часописи доносили мы, що въ Кіевѣ арештовано богато людей, котрыхъ будьто позамыкано въ тюрмы, будьто вывезено далеко въ Сибѣрь; теперь доходятъ насъ вѣсти, що и въ иншихъ мѣсцяхъ арештовано богато людей, именно въ Петербурзѣ и въ харковскій губернія. Въ Петербурзѣ откры[illegible]то заговоръ, уладженый вже на дуже великій розмѣры. До сего заговору належало дуже богато официровъ, особливожь отъ артилеріи и маринарки. Арештовано 38 официровъ отъ маринарки и 17 официровъ отъ артилеріи и саперовъ; арештовано ихъ доперва тогды, коли откры[illegible]то въ Харковѣ великій складъ динамиту, пороху и другихъ взрывныхъ матеріяловъ. Недалеко Петербурга мали арештованій свою фабрику динамиту, въ котрой найдено около 100 сотна ровъ динамиту. Арештованыхъ замкнено въ Петропавловскій крѣпости. Якъ видко, рухъ революційный въ Россіи не только не уставъ, але напротивъ чимъ разъ бѣльше эмагаєся, хочь доси не проявляеся явно; нѣкого отже не здивуе, що царъ мавъ по сему поводу высказати гр. Толстою свое невдоволенье. И дѣйстно, въ цѣлой Россіи — навѣть въ самой глубокой — пануе велике невдоволенье. Найбольше до сего причиняеся зовсѣмъ хибна и недостаточна администрація, котра особливо даеся чути на провинціи, где кождый майже человѣкъ выданый на ласку и неласку якого небудь хочьбы и найнизшого чиновника. Коррупція и наживанье гроша зъ однои, а бракъ свободного слова и бѣднота зъ другои стороны выкликуютъ лишь тымъ бѣльше роздраженье и невдоволенье. Дармо старается правительство тому злому запобѣгчи; зло може ажь тогды устати, коли усунеся зъ подъ него всяку подставу до дальшого розросту. Але люде, стоячі теперъ на самомъ верху управы, не способній до такои працѣ. Се, якъ кажутъ, бачитъ и самъ царъ и дуже тымъ непокоится. Ходятъ вже слухи, що гр. Толстой мае уступити. „Новости“ доносятъ, що надзвычайній средства осторожности розширено и продовжено на цѣлый рокъ ще на слѣдуючі губерніи: на московску, кіевску, подольску, херзоньску и бесарабску; дальше на округи: симферопольскій, евпаторскій, Ялыту, Теодозію и Перекопъ; въ концѣ на мѣста: Бердяньскъ, Ростовъ надъ Дономъ, Марюполь, Одессу, Керчь, Еникалье и Севастополь. — Маневры въ Царствѣ польскомъ вже скончились и войска вертаютъ до дому; вся поголоска о збройнюся Россіи теперь вже упадае. — „Нов. Врем.“ доноситъ, що шейкъ Обейдуллагъ намовивъ Курдовъ перейти на православіе и що они въ той цѣли выслали вже депутацію до Россіи.

Франція. На маневрахъ въ Дижонъ бувъ межи иншими заграничными официрами такожь и россійскій ген. Драгомировъ. Здаеся, що россійскій генералы мають якусь пристрасть до политики и голошеня сензаційныхъ бесѣдъ, бо и ген. Драгомировъ не могъ здержатися, щобъ хочь въ кольохъ словахъ не дати волю своимъ гадкамъ. Подчасъ перестанку на маневрахъ — пише „Figaro“ — пошовъ ген. Драгомировъ отвѣдати свого пріятеля Шнеганса, а съ симъ зайшовъ потомъ на пиръ до ген. Вольфа, где внѣсъ тоастъ за Францію и сказавъ, що радбы скоро видѣти французку армію на крилѣ россійскои, а потомъ додавъ: „пю за Францію и розбиваю свою чару, бо не хочу, щобы ще кто по менѣ голосивъ нею тоасты.“ Его слова и гестикуляція сильно подѣлали на присутныхъ генераловъ. Французкій журналы подносятъ вѣдомость, що майоръ Гослеръ, нѣмецкій военный агентъ, бувшій при маневрахъ французкои конниці подъ проводомъ ген. Галифе, послався заразъ рапортъ фельдмаршал. Мольткови, въ котромъ заявляе, що французка конниця значно полѣпшена. — Журналы самои скрайнои лѣвицѣ нападаютъ дуже на министра Феррого, що онъ навѣть не потвердивъ отобраня резолюціи, внесеной членами лѣвицѣ взглядомъ скорого скликаня палатъ. Видко, министеръ знае своихъ людей и не дуже про нихъ журится. — По поводу рожныхъ интригъ, котрій мали на цѣли усунути министра войны Тибодена, а на его мѣсце покликати Кампенона, повставъ бувъ въ самомъ кабинетѣ роздоръ, котрый однакожъ теперь вже залагоджено. Здаеся, що наколи въ Тонкинѣ не зайдутъ якій надзвычайній змѣны, то теперѣшне министерство устоится ажь до конця року. Поосля донесень „Pol. Corr.“, ситуація надъ червоною рѣкою въ Тонкинѣ не змѣнилася; укрѣпленій позиціи суть ще завсѣгды въ рукахъ Французовъ, вѣсть отже, будьтобы Французы и сполученій съ ними жовтій хоругвы зостали побитій, показуесь ложною. Хиньскій посолъ достав вже инструкцію отъ свого правительства взглядомъ Тонкиньскои справы. Кажутъ, що министеръ Ферри уступивъ трохи и въ головномъ згодився съ хиньскими предложеніями. Якого рода тѣ предложеня, ще теперь не знаги. — На мѣсце Баррера, назначеного дипломатичнымъ агентомъ въ Египтѣ, назначеный Лавертижонъ членомъ дунайскои комисіи. — По поводу пріѣзду испаньского короля до Парижа опозиційна праса не перестае нападати на Нѣмцевъ. Дуже немиле враженье зробило тутъ займенованье испаньского короля властителемъ полка штрасбурскихъ улановъ. Мимо того французке правительство робитъ великій приготованя на принятье короля Альфонса. Король пріѣде въ суботу; на двбрци желѣзнои дороги повитаютъ его президентъ Греви и всѣ министры.

НОВИНКИ.

— **Рускій клюбъ посольскій** складаеся теперь зъ осьмохъ Русиновъ, выбраныхъ зъ препорученя рускаго центр. комитету. Девятый членъ, дръ Искрицкій, зложивъ мандатъ. Зъ помежи Русиновъ выбраныхъ зъ препорученя польского комитету найщирѣйше въ справахъ рускихъ выступае пос. Щасный Билиньскій, выбраный въ окр. Рава-Немировъ. При всѣхъ голосованяхъ, якій були доси, п. Билиньскій все бувъ съ рускими послами. Въ гдеякихъ случаяхъ поперали ихъ такожь о. Ковальскій и п. Сѣнгалевичь.

— **Польскій газеты** писали недавно, будьтобы преосв. сп. Сильвестеръ хотѣвъ вступити до рускаго клюбу, а той его не принявъ. На основѣ найлучшихъ информацій мусимо заявити, що въ цѣломъ донесеню польскихъ газетъ нема анѣ слова правды. Еп. Сильвестеръ зовсѣмъ не зносився доси съ рускимъ клюбомъ.

— **Митрополичій ординаріятъ противъ о. Ивана Наумовича.** „Рускій Сіонъ“ въ найновѣйшомъ числѣ (17, зъ дня 16 (28) вересня) мѣститъ въ части урядовой слѣдуюче розпорядженье: „*Ч. 1231 Орд.* Митрополитальный Ординаріятъ по причинѣ принятя и угощеня священника Іоана Наумовича,

остаючого въ суспензіи ab officio et beneficio, котрой то послѣдує екскомуникація бôльша (excomunicatio major), черезъ гдекотрыхъ священникôвъ посредствомъ дотычного Уряду деканального тыхже священникôвъ упôмнувъ и перестерѣгъ, щобы выминали способности здыбуватися съ помянутымъ священникомъ, кромѣ наглои и важноі потребы, понеже зношенье съ такъ цензурованымъ, не тôлько некористне свѣтло на священника кидає, але єще каноничнѣ кары на нихъ стягає. Тоє остереженье всѣмъ най послужитъ къ вѣдомости и поступованю. Львôвъ дня 22 вересня 1883". — Мусимо тутъ замѣтити, що „Dziennik Polski" вже на три днѣ передъ выходомъ того числа „Рускаго Сіона", въ котрôмъ умѣщене повысше розпорядженье митрополичого ординаріяту, предсказувавъ, що се розпорядженье появится въ „P. Сіонѣ"...

— **Про вынайденя дра Ивана Пулюя**, нашого земляка, доцента въ университетѣ вѣденьскôмъ, и про его писаня на поли електричныхъ дослѣдôвъ мы вже неразъ згадували въ нашôй часописи. На вѣденьскôй електричнôй выставѣ дръ Пулюй выставивъ свои вынаходы и они звертаютъ на себе загальну увагу. Дня 20 вересня с. р. звидѣла выставу архикнягиня Валерія и найдовше приглядалась двомъ оказамъ дра Пулюя, его „фосфоруючôй лямпѣ" и „електричнымъ радіометрамъ". Самъ вынаходчикъ пояснявъ архикнягини всѣ подрôбности своихъ вынаходôвъ.

— **Чи тернопôльска окружна рада шкôльна** знає о тôмъ, що одна школа народна остає въ занедбаню, позаякъ учитель еи пробуває цѣлыми днями въ Тернополи, а навѣть, якъ звѣщаютъ намъ. продає ковбасни снѣди за лядою у Ягутки? Вартобъ, щобъ п. инспекторъ окружный, котрый такъ строго выступає за найменшу дрôбницю противъ Русинôвъ-учителѣвъ, звернувъ бачнѣйше око на своихъ землякôвъ-учителѣвъ.

— **До ц. к. взôрцевои школы съ рускимъ язykомъ выкладовымъ во Львовѣ** вписалося сего року 300 дѣтей: 188 хлопцѣвъ и 112 дѣвчатъ. До I клясы хлопцѣвъ 55 (веде проф. Ром. Заклиньскій), а до I клясы дѣвчатъ 41 (веде п. Марц. Кавока); до II клясы хлопцѣвъ 54 (веде п. Гр. Врецьона), а до II клясы дѣвчатъ 24 (веде п. Олимп. Яновска); до III кл. хлопцѣвъ 43 (веде п. Гр. Зарицкій), а до III + IV клясы дѣвчатъ 30 + 6 (веде п-а Леонт. Яцыкъ); до IV кл. хлопцѣвъ 37 (веде п. Дм. Вѣнцковскій), а до V + VI клясы дѣвчатъ 7 + 5. Надто помагаютъ въ высшихъ клясахъ дѣвчатъ учительки-практикантки пп. Калиновичь и Король. Науки церковного спѣву учитъ въ высшихъ клясахъ п. Гр. Врецьона.

— **Въ Устю рускôмъ**, горлицкого пов., ôтбулося недавно незвычайне торжество. Укôнченый техникъ п. Іосифъ Сальцъ, мойо. вѣроісп., директоръ парового тартаку, перейшовъ на гр. к. обрядъ, а потôмъ повѣнчався съ донькою мѣсцевого пароха, о. Ганчаковского. Св. крещенье сповнивъ о. Хилякъ зъ Менцины великои, яко делегатъ еп. Ступницкого.

— **Незвычайный грôмъ**. Пôдчасъ сильноі бурѣ, коли якъ разъ численне товариство зôбралося було въ печерѣ Люреі въ Виргиніи, вдаривъ грôмъ въ проводовѣ дроты електричного освѣтленя, зайшовъ такъ до печери и дôстався ажь до самои лямпы; електрична лямпа розскочилася на тысячь куснѣвъ, а грôмъ потворивъ на дротахъ великѣ огнистѣ кулѣ, котрѣ що хвиля експлодували съ страшнымъ лоскотомъ. Одна електрична искра ôтдѣлилася ôтъ дрота и вдарила въ сталяктитову стѣну, такъ звану „комнату судженои" и розтрѣскала еи на дрôбнѣ куснѣ. Якъ лишь зъявище те зникло, запанувала — якъ понятно — глубока темнота.

— **Електричнѣ суниці**. Якихъ чудесъ не доказує вже теперь електрика! Поминувши вже рôжного рода електричнѣ машины, желѣзницѣ та електричнѣ човны, поминувши електричнѣ сонця, що освѣтлюютъ цѣлѣ майже мѣста, и тѣ маленькѣ приряды, що освѣтлюютъ навѣть внутре чоловѣчого организма, поминувши лѣчебнѣ и всякѣ иншѣ чудеса електрики, приходится намъ записати нынѣ нове чудо тои для чоловѣка майже ще непонятноі силы. На выставѣ електричнôй въ Вѣдни продає п. Бронольдъ, властитель городничои торговлѣ „електричнѣ суниці" — 5 суниць за 10 кр. Що то за електричнѣ суниці, спытає не одинъ? Суть то суниці якъ нашѣ звычайнѣ, що выростаютъ въ лѣсѣ, тои самои великости и барвы, того самого смаку и властивого лишь лѣснымъ суницямъ аромату, тôлько що они не выросли въ зеленôмъ гаю, не доспѣли въ жизнедайнôмъ свѣтлѣ сонця, а просто лишь въ хатѣ, та при свѣтлѣ електричноі лямпы. П. Бронольдъ займаеся вже ôтъ довшого часу штучнымъ плеканьемъ ростинъ при свѣтлѣ електричнôмъ и дôйшовъ до того, що и суницѣ може допровадити до цвѣту, а навѣть до овочѣвъ. Суницѣ однакожь маютъ то до себе, що мусятъ насамперед перезимувати, щобы потому цвили и зародили. Бронольдъ отже робитъ штучну зиму; ôнъ обкладає суницѣ ледомъ, ставитъ ихъ на холоднôмъ мѣсци и доводитъ до того, що они на якійсь часъ завмираютъ, якбы на зиму. Опôсля здоймає лѣдъ, ставляє суницѣ въ день на сонце, а въ ночи пôдъ електричне свѣтло, котре однакожь муситъ бути одностайне и дуже бѣле. Суницѣ починаютъ скоро цвисти, зароджуютъ и до чотырнайцятъ днѣвъ доспѣваютъ вже овочѣ. Въ такій способъ плекає Бронольдъ 150 ростинъ и що 6 днѣвъ збирає зъ нихъ по 40 суниць. Теперь, якъ показуеся, не тôлько що не треба вже буде спроваджувати суницѣ зъ Италіи, але навѣть въ кождôй порѣ року буде можна дôстати правдивыхъ суниць, треба лишь, щобы кошта продукціи сталися на отôлько дешевыми, щобы товаръ найшовъ легкій покупъ.

— **Статистика католицкои церковноі ієрархіи.** Пôсля нового выданя „Gerarchia Cattolica" числитъ католицка ієрархія 1229 достойникôвъ, вчисляючи въ то 62 кардиналôвъ и 9 патріярхôвъ обохъ (т. є. римского и всхôдного) обрядôвъ. Архіепископôвъ и епископôвъ лат. обр. есть 737, а всхôдн. обр. 46; архіепископôвъ in partibus 347 и 6 пралатôвъ nullius dioecesis. Послѣдного року умерло 4 кардиналôвъ, 11 архіепископôвъ и 38 епископôвъ. Найстаршимъ кардиналомъ св. колегіи есть Боннекозе, архіеп. въ Руанъ, маючій 84 лѣтъ; по нѣмъ слѣдує кард. Нюменъ — 83 лѣтъ и кард. Гиберъ, архіеп. въ Парижи — 81 лѣтъ. Наймолодшими кардиналами суть Парокки и Цигліари, маючій по 50 лѣтъ, и Чацкій — 49 лѣтъ. Найстаршими членами самои св. колегіи суть кардиналы: кн. Шварценбергъ, именованый передъ 41 роками папою Григоріемъ XVI; кард. Ди-Петро, деканъ колегіи, котрый вже ôтъ 30 лѣтъ носитъ пурпуру кардинальску и кард. Мертель ôтъ 25 лѣтъ. Зъ помѣжь 61 жіючихъ кардиналôвъ именованый 1 Григоріемъ XVI; 40—Піемъ IX, а 20 — Львомъ XIII. Ôсѣмь мѣсць нынѣ необсадженымъ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Складати испытъ конкурсовый въ жовтни позволено оо. 1) Теод. Леонтовичу, 2) Никитѣ Дякову, 3) Евг. Андроховичу, 4) Іоану Воєвудцѣ, 5) Юл. Дрогомирецкому, 6) Іоану Безушку, 7) Мих. Бабякови, 8) Леонтію Лужницкому, 9) Володим. Левицкому, 10) Іоану Гегейчукови, 11) Іоану Монцѣбовичу, 12) Конст. Строцкому.

Президія ц. к. намѣстництва годится на каноничну институцію для о. Михаила Барана на Бзовицю.

Личный додатокъ по 100 зр. рôчно на 3 роки зъ фонду религійного удѣлило ц. к. намѣстництво о. Іосифу Красицкому, пароху зъ Дернова.

Завѣдательство Сорокъ, дек. городеньского, получивъ о. Іоанъ Могильницкій.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Веняминъ Франклинъ, яко примѣръ честного, трудящого и ощадного чоловѣка** написавъ *Подолянинъ*". Пôдъ такимъ заголовкомъ выдала „Просвѣта" нову, за 1883 рокъ 5-ту а въ загалѣ 75-ту популярну книжочку. Книжочка обнимає 27 сторôнъ и коштує лишь 6 кр. а. в.

— **Захаръ Беркутъ**, повѣсть исторична Ивана Франка, умѣщена въ сегорôчнôй „Зорѣ", выйшла въ передруку окремою книжкою и коштує въ книгарняхъ 1 зр. 30 кр. Предплатну цѣну 1 зр. за примѣрникъ пріймає редакція „Зорѣ" тôлько до кôнця жовтня с. р.

(+) **„Земля и люде въ Россіи"**. Пôдъ симъ спôльнымъ заголовкомъ почавъ выдавати п. *У...ль* въ Кіевѣ популярну географію и етнографію Россіи дрôбными книжечками для украиньского народа. Доси въ короткôмъ часѣ выдавъ чотыри выпуски пôдъ слѣдуючими заголовками. I. „Пôвнôчный ледовый океанъ", II. „Мезеньска тундра", III. „Лѣсова полоса Россіи", IV. „Сторона великихъ озеръ. — Петербургъ".

Послѣдни вѣдомости.

Бѣлградъ, 28 л. вересня. Бôльшôсть радикальна въ сербскôй скупштинѣ выбрала провизоричнымъ президентомъ радикала Николаевича, бурмистра зъ Пожареваца. Президентъ займенувавъ комисію верификаційну зъ 6 радикалôвъ и 3 либералôвъ. Радикалы маютъ отже можнôсть уневажнити выборы гдеякихъ правительственныхъ кандидатôвъ и намѣряютъ навѣть поставити министерство Пирочанаца въ станъ обжалованя. Въ Сербіи велике зворушенье умôвъ. Король ще не повернувъ.

Вѣдень 28 л. вересня. Король Александеръ болгарскій выѣхавъ 27 л. с. м. incognito зъ Софіи до Вѣдня. Кажутъ, що вже и не повернє до зворушеноі Болгаріи.

ÔТОЗВА.

Товариство „Сѣчь" у Вѣдни вступає съ симъ шкôльнымъ рокомъ въ XVII-тый рôкъ свого истнованя.

Черезъ користи, яке наше товариство подає своимъ членамъ, а то: черезъ свою читальню, въ котрôй всѣ рускѣ и богато иншихъ газетъ находится и черезъ свою библіотеку, богату въ добôрнѣ книжки науковѣ и литературнѣ, становится оно мѣсцемъ збору майже всѣхъ у Вѣдни пробуваючихъ Русинôвъ, а особливо академикôвъ.

Маючи отже многѣ засобы, сподѣваємося, що Вп. Академики, приходячѣ до Вѣдня, громадно вступлятъ до нашого товариства.

Хата товариства знаходится близько нового университету, на VIII. Laudongasse Nr. 49a, 2 ie Stiege, Hochparterre Th. Nr. 17 и есть черезъ цѣлый день отворена.

Вп. Академики, приходячѣ першій разъ до Вѣдня дôстанутъ тамъ якъ найохотнѣйше пораду въ записахъ на университетъ, а такожь взглядомъ помешканя, житя и иншихъ обставинъ у Вѣдни.

Вѣдень въ вересню 1883.

За выдѣлъ тов. „Сѣчь":
Лонгинъ Озаркевичь, голова.
Константинъ Икаловичь.

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** надôславъ Вп. М. Новицкій въ Мячахъ 1 зр. — разомъ съ попередными **1053 58 кр.**

— **На фондъ стипендійный имени Барвѣньского** зôбрала Вп. панна І. Турчиньска разнику въ Ожидовѣ 4 зр. 20 кр. (именно или: о. Я. Гутковскій 1 зр., о. Д. Танячкевôкр., Вп. Гутковскій 30 кр., В. Шараневичкр., о. К. Турчиньскій 1 зр., и а І. Турчин 1 зр.) — разомъ съ попередными **628 зр. 3р.**

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гзіи** прислали: Товариство театру аматорск въ Угновѣ 5 зр.; Иванъ Самцъ зъ Денисова р. 29 кр.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. З. С. въ Самолускахъ. За „Дѣло" и „Б. П." заплачено до кôнця року.—*Всч. о. Д. К. въ Верчанахъ.* До кôнця року належится еще 6 зр.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстей" 5 и 6 аркушь повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій".

ПОХôДЪ СОБЄСКОГО
пôдъ Вѣдень р. 1683.
Написавъ Стефанъ Качала.
Цѣна 20 кр.
Дôстати можна въ администраціи Дѣла.

Въ администраціи „Дѣла" можна дôстати слѣдуючѣ праці бл. п.
Володимира Барвѣньского:
1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЄ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначує Родича покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ праць на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ДЫМЪ",
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Свѣчи церковнѣ
чистѣ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручає
ТОРГОВЛЯ
Кароля Баллабана
пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.
Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.
Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѣ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (8—?)

ул. Ôрменьска ч. 6.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6
(Напротивъ „Народного Дому")
поручає:
для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ
всѣлякій приборы шкôльнѣ
яко то:
папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.
по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде
и въ найлучшôмъ родѣ.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому"

ОБВѢЩЕНЬЄ.

Въ ôтдѣлѣ заставничôмъ
ОБЩОГО
ЗЕМЕЛЬНИЧО-КРЕДИТОВОГО ЗАВЕДЕНЯ
для Галичины и Буковины
въ власнôмъ домѣ пôдъ ч. 2 при улици Ôрменьскôй,
ôтбудеся дня 8 л. жовтня с. р.
и въ дняхъ слѣдуючихъ въ годины урядовѣ передъ- и пополудневѣ

ПУБЛИЧНА ЛИЦИТАЦІЯ

запавшихъ по д. 30 червня 1883 а не выкупленыхъ заставôвъ, а именно: **дорогоцѣнностей, коралѣвъ, зигарôвъ, образôвъ, товарôвъ мануфактурныхъ, предметôвъ до убраня и постелѣ и другихъ выробôвъ.**

Львôвъ, дня 24 вересня 1883.

Дирекція.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ И СУКЛѢ
ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И ВСѢЛЯКОЙ ТКАНИНѢ
выробляе на годину 60 дырокъ.

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыждневѣ раты 1 зр.,
або пôсля умовы.

Кôлька сотъ где инде купленыхъ машинъ пересылає рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичнѣ и поправнѣ.

Шумнѣ анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрѣ крутятся по краю, зводятъ **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальнѣ", хоть така машина зôпсуєсь — нѣмъ сѣ єще й сплатится (ратами), шие тяжко и **шкодитъ здоровлю.** (19—52)

СКОРОХОДЫ
(Велоциpеды)
для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сѣ суть съ трема колесами, цѣлѣ желѣзнѣ, дуже тревалѣ, хорошѣ и густовнѣ; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користнѣ для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.
При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шитя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовѣ, голки, оливу до машинъ поручає

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціялистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарни Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Бецнарового.

Ч. 106. Львôвъ, Вторникъ 20 вересня (2 жовтня) 1883. **Рочникъ IV.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне вастеро женье.

Поодиноко число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ перекавомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на чверть рок. . . 3 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 16 рубл. на пôвъ року . . 8 рубл. на чверть рок. . . 4 рубд. на самъ додатекъ: на цѣлый рôкъ . . 5 рубл. на пôвъ року . . 2 р.50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôвъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

Новй проявы „pracy organicznej“.

II.

Проєктъ п. Вротновского о закладаню повѣтовыхъ и филіяльныхъ касъ пожичковыхъ и щадниць.

(*Докôнченье.*)

Дальше кричатъ нашй паны, а за ними и п. Вротновскій, що касы пожичковй по селахъ не повнять своєи задачѣ, бо „грошѣ плѣснѣютъ по скриняхъ, а тымчасомъ мужики тратятъ свои грунты.“ Конечно, п. Вротновскій говоритъ се такъ собѣ, на здогадъ бурякôвъ, бо цифрового, фактичного матеріялу ôнъ не маєе, такъ якъ доси нѣкто ще не здогадався зладити докладну статистику тыхъ громадскихъ касъ пожичковыхъ и оцѣнити ихъ дѣланье и вплывъ на економичный станъ нашого селяньства. А опираючися на поодинокихъ фактахъ, котрй доси дôйшли до публичнои вѣдомости, мы можемо бодай чи не съ бôльшимъ правомъ нѣжь п. Вротновскій сказати, що слова его *безпôдставнй*, коли навѣть не *тенденційно неправдивй*. Мы можемо вказати п. Вротновскому громады, въ котрыхъ грошемъ громадскимъ господарується такъ добре, такъ совѣстно и для громады користно, що рады повѣтовй при теперѣшнôй системѣ певно и за сто лѣтъ такъ господарувати и стôлько хôсна мужикамъ робити не будутъ. Мы вкажемо ему тôлько на такй загально звѣстнй примѣры, якъ Карлôвъ або Чесники, про котрй була бесѣда на другôмъ Вѣчу и статя въ фелетонѣ „Дѣла“ сего року. Се, конечно, тôлько поодинокй приклады, п. Вротновскій може сказати, що тôлько вынятки, хочь мы переконанй, що такихъ выняткôвъ найшлось бы въ Галичинѣ поважне число. Алежь бо запытаймо, на чôмъ опираєе п. Вротновскій свôй некористный вывôдъ о громадскихъ касахъ пожичковыхъ? Зовсѣмъ на нѣчôмъ. Божь прецѣ реченье, що помимо существованя громадскихъ касъ пожичковыхъ не перестаютъ мужики тратити своихъ грунтôвъ, не може ту мати нѣякои ваги. Бо чи знаєе п. Вротновскій, *где именно* ширятся обдовженье и банкротство и лицитаціи селяньскихъ грунтôвъ? Може именно въ тыхъ громадахъ, котрй *не маютъ* касъ пожичковыхъ? Мы твердимо се и рѣчею п. Вротновского есть, съ автентичною статистикою въ руцѣ переконати насъ, що се неправда. Та тôлько задача его буде троха потяжка, бо ему прійдесь выказати не тôлько то, чи въ котрыхъ селахъ маючихъ касы пожичковй мужики тратятъ прото дальше свои грунты, але такожь, чи тй касы пожичковй маютъ на стôлько силы, щобы сему въ кождôмъ разѣ запобѣгчи, щобы вдоволити всѣ кредитовй потребы селянъ. Та и сего не досыть: колибъ навѣть згромадженый до тыхъ рубрикъ цифровый матеріялъ и выказавъ довôдно вадливôсть теперѣшныхъ громадскихъ касъ пожичковыхъ, то всежь таки потрѣбно бы доконче въ иншихъ рубрикахъ выказати рôвно довôдно, кôлько користи принесли и приносятъ они народови, кôлько селяньскихъ господарствъ они поратували, пôддвигнули, охоронили ôтъ руины и банкротства. А зъ другого боку треба бы хочьбы приближенымъ рахункомъ, выведенымъ на основѣ фактичного, а не оптативного стану теперѣшныхъ радъ и выдѣлôвъ повѣтовыхъ выказати, що користь въ збôрныхъ повѣтовыхъ касъ пожичковыхъ для кождои поодинокои громады и для цѣлого повѣта буде бôльша, нѣжь зъ дрôбныхъ, але многихъ касъ громадскихъ, и дати гварантію, що грошѣ въ тыхъ касахъ будутъ безпечнѣйшй, нѣжь по громадахъ. Бо — чейже не треба вамъ сего й говорити, п. Вротновскій, и яко директоръ банку краєвого вы се й самй здоровй знаєте — мы нынѣ живемо въ часахъ епидеміи дефравдаційнои, котра — жаль сказати — не обминає навѣть касъ повѣтовыхъ, анѣ щадниць, анѣ нѣякихъ привилеёваныхъ, народовыхъ чи й краєвыхъ банкôвъ. А се, якъ знаємо, дуже неприлична и фатальна справа — така дефравдація, а кто грошѣ маєе, най же ихъ тримаєе, а то украдутъ и не ôтдадутъ! „Ofiarność obywatelska“ — може бути що и дуже гарна парсона — мы, признатись, поки-що не мали тои чести бачити ей въ лиця, — але щобъ тôлько она схотѣла намъ въ критичнôй хвили показати „задняя своя“, такъ якъ се зробила въ Стрыю и въ иншихъ „градахъ страны сея“. А тутъ вже, коли на те зôйде дѣло, то мусимо вамъ признатися, що мы далеко бôльше рѣщилисьбы довѣрити свои грошѣ касіерамъ и контролёрамъ мужикамъ, анѣжь всякого рода повѣтовымъ Рембертовскимъ, котрй дуже вручно умѣютъ складати рахунки и — купувати билеты до Америки...

Та й що ту впрочѣмъ довго говорити? Мы надѣємось выказати читателямъ „Дѣла“ при розборѣ дальшихъ точокъ проєкту п. Вротновского, що *проєктъ той прямо обчислений на обдранье и шкоду громадъ, а до того не дає зовсѣмъ мякои поруки за цѣлôсть ихъ теперѣшныхъ капиталôвъ*, але натомѣсть цѣль его есть — сконцентрувати мужицкй грошѣ въ банку краєвôмъ, котрый, якъ каже самъ п. Вротновскій, не есть для мужикôвъ, але, звѣстно, для бôльшихъ посѣлостей и капиталистôвъ. Така наша думка о тôмъ проєктѣ — дай Боже, щобъ несправедлива и кривдяча для п. Вротновского, дай Боже! — бо мы дуже лякаємось, що проєктъ той — буде принятый бôльшостею нашого сойму!...

Переглядаймо дальше проєктъ п. Вротновского.

§. 4-тый того проєкту говоритъ, що „съ хвилею утвореня кождои повѣтовои касы пожичковои и щадницѣ перестаютъ по всѣхъ громадахъ того повѣта существувати всѣ касы пожичковй, бо всѣ ихъ актива и пасива переходятъ на *выключну власнôсть**) повѣтовои касы пожичковои, котра буде могла дорогою *администраційнои екзекуціи* (§. 14) стягнути тй квоты, якй громадска каса розпожичила громадянамъ. Повѣтова каса пожичкова буде (§. 5) ôтъ тыхъ забраныхъ въ громады капиталôвъ платити громадѣ процентъ въ рôвныхъ пôврôчныхъ ратахъ въ долу. Высокôсть стопы процентовои означує що три роки выдѣлъ краєвый; на першй три роки п. Вротновскій предкладає платити громадамъ, а такожь тымъ людямъ, що складати будутъ въ тôй касѣ свои грошѣ до щадницѣ, по 4%, а тôлько ôтъ капиталôвъ громадскихъ, котрй не належали до касы пожичковои (облигацій и т. д.) 5%. За то пожички предкладає п. Вротновскій давати не на менше, якъ на 7%. И се маєе бути дешевый и приступный кредитъ! Пригляньмося ему троха близше.

Богомъ а правдою кажучи, вже само закладанье тыхъ повѣтовыхъ касъ есть чисто кредитовою операцією: повѣты жичатъ ôтъ громадъ капиталъ и то на доволѣ низькій 4 процентъ. Громады, котрй доси выжичували той капиталъ у себе самй, дома, брали ôтъ него нехай по 6%, — значится по 2% прійдесь имъ теперь тратити для гарныхъ очей повѣту. Але на тôмъ не конець. Припустѣмъ на примѣръ, що якійсь громадянинъ хоче заратуватися въ тôй касѣ пожичковôй. Давнѣйше, коли каса була въ своєй громадѣ, ôнъ ишовъ въ недѣлю по полудни до радницѣ, вышукувавъ собѣ двохъ ручителѣвъ, выставлявъ скриптъ, плативъ стемпель и дôстававъ грошѣ. Теперь буде не такъ. Репрезентація повѣта и каса повѣтова вже не въ своєй громадѣ, але въ мѣстѣ повѣтовôмъ, неразъ 2, 3, 4 и бôльше миль ôтдаленôмъ. На хôдъ тамъ и ôттамъ прійдесь стратити ему що найменше одинъ день. Ба, алежь ручителѣвъ певно и теперь буде треба, бо въ повѣтѣ его не знаютъ; значится, прійдесь ити не ему одному, але самотретому. Тай ще одно: въ недѣлѣ и въ свята, а ще въ полудня, урядовыхъ годинъ въ повѣтахъ не ма, — на такй дѣла прійдесь выбирати робучій день. И отъ маємо три дни робучй страченй для пожички: ручителямъ прійдесь за нихъ заплатити, а кошта подорожи крôмъ того. Припустѣмъ, що селянинъ хоче жичити 10 зр., (бо звычайно найчастѣйше выжичуютъ зъ касы громадскои 10—20 зр., рѣдко коли бôльше, часто менше). На самôмъ вступѣ маємо коштъ его — 3 робучй дни = 3 зр., дальше трактаментъ и коштъ подорожѣ возьмѣмъ 30 кр., стемпель 15 кр., а „ôтъ руки“ секретареви повѣтовому за написанье скрипту довжного нехай лишь 5 кр., то маємо вже такій результатъ, що мужикъ жичитъ въ касѣ 10 зр., а дôстає до кишенѣ властиво лишь 6 зр. 50 кр., за котрй муситъ заплатити ще 70 кр. проценту. И отъ маємо „дешевый и приступный кредитъ“ — 42%! Якъ вамъ се подобаєсь? Правда, що коли мужикови нашому не помогли доси лихва и банки, то поможе ему ажь п. Вротновскій съ своими повѣтовыми касами!

Але може мы помылились въ рахунку, може п. Вротновскій не думає такъ дуже руйнувати нашихъ селянъ своимъ дешевымъ и приступнымъ кредитомъ? Може бути, бо п. Вротновскій въ §. 9. свого проєкту згадує щось о якихсь цензорахъ, мабуть то таксаторахъ чи що, при котрыхъ удѣлѣ выдаватися будутъ пожички. Той § 9. есть впрочѣмъ и пôдъ многими другими взглядами таке куріозумъ, яке певно и въ горячковôмъ снѣ ледво кому моглобы приснитись, для того мы наведемо дословно его почаковый и кôнцевый уступы, щобъ дати належите понятье о праводавчôй умѣлости и консеквенціи п. Вротновского. „Пожички, говорится въ тôмъ параграфѣ, удѣлятися будутъ въ касахъ повѣтовыхъ не инакше, якъ при удѣлѣ цензорôвъ, выбраныхъ въ однôй третôй части политичною властею повѣтовою (староствомъ), въ однôй третôй выдѣломъ повѣтовымъ, а въ однôй третôй всѣми громадами повѣта.“ „Але въ повѣтахъ, въ котрыхъ есть зарядъ повѣтовый „Kółek rolniczych,“ громады выбирати будутъ цензорôвъ зъ листы кандидатôвъ, предложеной зарядомъ тыхъ „Kółek“ въ числѣ три разы бôльшôмъ надъ то, кôлько ихъ маєе бути выбраныхъ.“ Наша народна приповѣдка говоритъ, що чортъ тѣшится, коли где надыбле суху вербу; я думаю, що й десять сухихъ вербъ не моглобъ ему зробити такои утѣхи, якъ отсей одинъ безглуздый §. въ проєктѣ п. Вротновского. Що се все маєе значити? Кто и по що суть тй цензоры? Сего мы въ проєкту п. Вротновского не можемо вырозумѣти, а въ догадки пускатися — страшно. Може то они маютъ заступати мѣсце тыхъ нынѣшныхъ ручителѣвъ, о котрыхъ у насъ высше була моза? Въ такôмъ разѣ приходилосьбы ихъ выбрати що найменше по двохъ въ кождои громады повѣта и звалити на нихъ поруку за всѣ въ тои громады затягань пожички, що булобъ пôдъ взглядомъ финансовымъ чистою нѣсенѣтницею, а пôдъ взглядомъ господарскимъ для цензорôвъ чистою руиною, — а зъ уложеного нами повыше рахунку не уймалобъ и цента. Або може се маютъ бути урядовй таксаторы, котрй обовязанй бодай оглянути маетокъ кождого пожичаючого, чи представляє ôнъ достаточну гипотеку для пожички; алежь тогды кошта поступованя будутъ ще бôльше, анѣжь мы вычислили. А вже що до выбору тыхъ преславныхъ ценворôвъ, то намъ по просту голова крутится. По що ту примѣшане ц. к. староство? по що „Kółka rolnicze“? Що обѣ тй институціи маютъ за дѣло до „дешевого и приступного кредиту?“ Се або щось такъ хитре и пôдступне, що мы й догадатись не можемо, або — сердечно наивне.

Зъ тыхъ „приступныхъ“ пожичокъ за дешевымъ 42%-томъ користати може (§ 10) кождый селянинъ (о певно!), але селяне тыхъ громадъ, котрй дали фонды до повѣтовои касы пожичковои, маютъ першеньство. Спасибôгъ за ласку! Се першеньство лежитъ въ тôмъ, що платятъ посередно не 42%, а 44%, коли дочислимо 2% тои утраты, яку громада поноситъ черезъ ульокованье своихъ капиталôвъ въ повѣтовôй касѣ пожичковôй.

Зарядъ тыхъ касъ выбираєе (§. 8) репрезентація повѣтова, а директора именуєе выдѣлъ краєвый. Контролю веде таяжь репрезентація повѣтова. Громады, котрыхъ грошѣ зложили ту касу, до заряду анѣ контролѣ мѣшатися не смѣютъ! Се не ихъ дѣло, — ихъ дѣло — дати грошѣ, а тамъ вже що кому до того, куды они подѣются! Вы, громады, сидѣть тихо, не рыпайтесь и чекайте собѣ во имя Боже на — чистый выскъ! Благодать прійде вамъ сама „на грунтъ“. А за цѣлôсть вашихъ грошей ручитъ вамъ (§. 13) „цѣлый маетокъ касы повѣтовои“, т. е. тйжь самй вашй грошѣ, а „колибъ той маетокъ показався невыстарчаючимъ“, т. е. коли ôъ тй вашй грошѣ пропали и щезли, то ручитъ „гварантія цѣлого повѣта“, т. е. ручите вы самй! Се треба такъ розумѣти: доки грошѣ въ касѣ суть, доти грошѣ ручатъ за себе; а якъ грошѣ пропадутъ, то вы будете мусѣли вложити ихъ на ново! Поняли?

Але пора по всѣхъ тыхъ гôркихъ пигулкахъ и меду крыхôтку лизнути и п. Вротновскій подає вамъ его въ видѣ чистого выску (§. 12). Чистый выскъ повѣтовои касы пожичковои дѣлится на чотыри части: одна четвертина иде на вытворенье засобового фонду, двѣ четвертины на побôльшенье закладового фонду, а послѣдна четвертина складається до банку краєвого, щобы по кôлькадесяти чи кôлькасотъ лѣтахъ, коли въ тыхъ четвертинъ и плывучихъ зъ нихъ процентôвъ наскладається така сума, якъ та була, котру взявъ первѣстно повѣтъ въ громады, щобъ та сума тогды могла бути громадѣ въ цѣлости назадъ звернена. Дальшй уступы сего параграфу приписуютъ, що тогды громада повинна буде съ тою сумою зробити. Очевидна рѣчь, що тогды кожда громада дарує припадаючу на ню суму п. Вротновскому, бо прецѣ до того часу матеріяльный и моральный добробытъ и въ загалѣ цѣле „uobywatelenie włościan“ до тои степени пôднесеся, що громада анѣ тыхъ, анѣ нѣякихъ другихъ грошей зовсѣмъ не буде потребувати. А до того часу „блаженніи надѣющіися, яко тѣхъ есть царствіе небесное“.

(*Дальше буде.*)

*) Въ своѣмъ оногдашнôмъ мотивованю сего проєкту въ сойме п. Вротновскій на перекôръ повысшимъ выразнымъ словамъ застерѣгався, що не хоче черезъ то нарушувати права власности громадскои, тымъ бôльше, що проєктъ его запевнює (?) громадамъ по якôмось часѣ зворотъ всѣхъ перенятыхъ до повѣтовои касы капиталôвъ. Обѣцявъ панъ кожухъ, тепле его слово!

Еще о польскихъ ювилейныхъ торжествахъ.

Русины, якъ звѣстно, постановили були не брати зовсѣмъ нѣякои участи въ польскихъ ювилейныхъ торжествахъ, а то не для того, щобы не признавали заслуги королю Собѣскому, або щобы перешкаджали Полякамъ святкувати роковины славы свого короля, — але для того, що въ нынѣшныхъ обставинахъ иôтношеняхъ мѣжь Русинами и Поляками — Русины тôлько скомпромитувалибы себе и наразилибы були свою народну честь и повагу, колибъ були спôльно съ Поляками въ Краковѣ, во Львовѣ и пр. святкували ихъ ювилей. Нынѣ, по скôнченыхъ вже торжествахъ, можемо ствердити, що галицкй Русины, въ загалѣ взявши, не взяли въ нихъ участи. Польскй газеты въ своихъ справозданяхъ пôдносили съ особеннымъ натискомъ факты, що ру-

ски священики отправляли богослуженя въ память освободженя Вѣдня и на той тематъ проповѣдали народови, — але тіижь газеты поминали мовчаньемъ, що руске духовеньство обохъ галицкихъ епархій дбстало наказъ отъ своихъ ординаріятбвъ отправляти богослуженье и проповѣдати народови о освободженю столицѣ нынѣшнои Австріи и о побѣдѣ христіяньства надъ магомеданьствомъ. Богослуженя рускаго духовеньства мали отже зовсѣмъ окремый характеръ отъ политичнои манифестаціи Полякбвъ.

Колибъ Поляки, дбставши отъ Русинбвъ отмовну отповѣдь, не були голосили свѣтови, що рускій народъ таки бере участь въ ихъ политичныхъ манифестаціяхъ, — мы булибы нотували, що Поляки тамъ а тамъ святкували такъ а такъ свое торжество — бо того имъ, яко окремому народови мы зборонити не смѣли и не хотѣли, — а не потребувалибы мы выступати съ протестомъ вже по торжествахъ. Алежь въ виду того, що они розголошували свѣтови, мовльбы то и Русины взяли участь въ ихъ манифестаціяхъ, мы мусѣли выступити съ протестомъ въ статіи о поведеню нашого Преосв. еп. Ступницкого и дра Черлюнчакевича въ Краковѣ. Хочь тая наша статія дуже неподобалася цѣлбй польскбй прасѣ, мы и нынѣ стоимо на тбмъ самбмъ становищи, тымъ ббльше, що дописи зъ краю о польскихъ торжествахъ такъ намъ наказуютъ.

Коли Русины заявили, що не будутъ брати участи въ ювилейныхъ торжествахъ, розпустила польска праса вѣсть, що зненавидженый Русинами кс. Стояловскій, на перекбръ рускбй просвѣченбй верствѣ, везе до Кракова 8000 рускихъ селянъ и мѣщанъ! Се мало доказати, що одинъ ексъ-езуитъ кс. Стояловскій потрафитъ потягнути за собою далеко ббльше народа до Кракова, якъ руска интелигенція на народне Вѣче до „Народного Дому“ во Львовѣ, на котре прибуло, якъ звѣстно, 5000 участникбвъ. Тымъ часомъ — якъ намъ доноситъ нашъ дописуватель зъ Кракова — кс. Стояловскій рускихъ мѣщанъ и селянъ майже нѣякихъ съ собою не привѣзъ. Бѣло-червонѣ кокарды, котрѣ мали служити бтзнакою путникбвъ, будьтобы кс. Стояловскимъ спроваджены хъ, роздавано або на стаціяхъ желѣзницѣ або доперва въ Краковѣ пбдъ рбжными позорами (на пр. щобы всѣ зъ однои стороны могли спбзнатися, щобы дбстали нбчлѣгъ у Францѣшканбвъ и пр.) и то по найбольшбй части такимъ путникамъ, котрѣ самоохотно, не чувши навѣть про кс. Стояловского, прибули на бтпустъ. Такъ выглядала тая „ruska pielgrzymka 8000-cznego ludu“, о котрбй голосила польска праса. Она розписувалась такожь о „гармоніи люду съ шляхтою“, о „згодѣ народа рускаго съ польскимъ“ и т. п., а забула додати для лучшои илюстраціи „гармоніи люду съ шляхтою“, що навѣть 800 „кракусбвъ“ комитетъ не мбгъ зббрати (якъ бувъ ухваливъ), а мусѣвъ перебирати за кракусбвъ пбдмайстрбвъ, челядникбвъ и писарѣвъ, а вже годѣ не смѣятися зъ тои незручности пп. аранжербвъ, що не постаралися бодай о то, щобы славный Якбвъ Кбтъ зъ Олеська научився бувъ на память того, що мавъ бтповѣсти польскому мужикови, а то карточка въ рукахъ и фалшивый выговбръ польскихъ слбвъ здраджували цѣлу комедію.

Зъ польскихъ справозданъ о торжествахъ ювилейныхъ по цѣлбмъ краю пересвѣдчуемося, що любовь мѣжь Поляками а Жидами и патріотизмъ польскій у Жидбвъ суть у насъ далеко ббльшій, нѣжь то мы собѣ доси представляли. Въ кождбмъ майже мѣсточку Поляки разомъ съ Жидами спѣвали пѣсню:

„Polska i Juda płaczą zasmucone!
Izraelowi wieczne daj zjednanie
Z narodem polskim, bratem naszym, Panie!“

Чи Русины мали брати участь въ торжествахъ и разомъ съ Поляками та Жидами спѣвати тои пѣснѣ собѣ на погибель? Поляки нехай собѣ спѣваютъ здоровій о „смутку Юды“ — бо „Юдѣ“ есть чого у насъ смутитися: не забрала торговлѣ по всѣхъ мѣстахъ въ свои руки, не выпирае хлопа и шляхтича зъ прадѣднои землѣ, не вытискае христіянъ зъ репрезентацій громадскихъ, по нашихъ мѣстахъ и мѣсточкахъ!... „Юда“ смутилася певно и зъ того, що кблькадесять тысячѣвъ за всякій илюминаціи, угощеня и музики угнала „Польска“ въ ей кишенѣ пбдъ часъ торжествъ по цѣлбмъ краю!...

Въ справозданяхъ польскихъ о ювилейныхъ торжествахъ описанѣ пречудно лишь манифестаціи, ставленье памятникбвъ, таблиць, и т. д., — а того не знайдешь, що на пр. въ Калуши задля памятника Собеского рускій мѣщане мусѣли бтбувати тяжкій шарварки. Полицаѣ гонили одныхъ по дрова, другихъ до копаня, третыхъ по смереку въ далекій лѣсы, а коли у одного мѣщанина вблъ захорувавъ и не мбгъ ѣхати на шварокъ, то полицаѣ чоботы ему заграбили! За те въ справозданяхъ знайдешь, що н. пр. въ Теребовли, въ чисторускбмъ мѣстѣ, паны по при назву площади „plac Sobieskiego“ назвали одну улицю „ulica Bartosza“(?!) а школу дѣвочу „szkoła imienia Zofii Chrzanowskiej“, а народъ заповный паньско-жидбвскою горѣвкою при лунѣ запаленои куфы зъ догтю кричавъ „виватъ“ при грѣ „Jeszcze Polska nie zginęła“, здавсь такъ одушевився проповѣдею кс. Пяскевича, въ котрбй той ксёндзъ не поминувъ случаю говорити Русинамъ о якихсь „prorokach, co was od nas odłączają i szyzmę chcą zaprowadzić“!..

И моглижь Русины брати участь въ такихъ жидбвско-польскихъ манифестаціяхъ, скажѣтъ вы самій здорово-мыслячій панове Поляки!

Жидбвскій бунтъ въ Угновѣ.

Допись зъ Угнова.

Въ пятницю, дня 28 л. вересня, въ котрый то день мавъ бути въ Угновѣ ярмарокъ и длятого повъѣздилося тамъ досыть христіянъ и жидовы, — були мы свѣдками слѣдующого характеристичного выпадку.

Угнбвскій жиды приставили собѣ до своеи божницѣ присѣнокъ. Але що дверѣ выходили на улицю публичну, то и присѣнокъ занявъ пбвъ улицѣ. Громада заскаржила жидбвъ до суду и судъ наказавъ присѣнокъ розббрати. Жиды спротивилися тому. Тогды вбйтъ, п. Флисовскій, казавъ угнбвскимъ паробкамъ присѣнокъ розвалити. Що ино хлопцѣ взялися до роботы, якъ обступила ихъ тьма жидбвъ. Жиды угнбвскій замешкуютъ ринокъ, а ихъ божниця стоитъ таки въ ихъ рейонѣ. Отже на одинъ крикъ жидбвки збѣглися зухвалій жиды угнбвскій и посторонній и почали кидатися на розвалюючихъ присѣнокъ съ друками, а навѣть съ сокирами, а жидбвки кидати камѣньемъ. Вбйтъ почавъ ихъ вговорювати, але нѣчого не помогло. Паробки одній валили присѣнокъ, а другій боронилися бтъ жидбвъ. Жиды дали знати до жандармеріи. Надлетѣли чотыри жандармы; гдеякій не були навѣть цѣлковито поубираній. И щожь починае жандармерія? Жиды лишь показували на того або сего христіянина, а жандармы брали до арешту. Кромѣ вбйта було присутныхъ ще кблька радныхъ. И отъ аптикарь-Полякъ и цируликъ-жидъ казали (!) жандармамъ арештувати вбйта и радныхъ! А вбйтъ у насъ Русинъ и рада громадска руска (кромѣ згаданого жида-цирулика), бо всякій змаганя Ляхбвъ тутешныхъ (а ихъ въ Угновѣ дуже маленько) мати жидбвску раду, розбилися о твердый характеръ нашихъ мѣщанъ. Жандармерія арештувала ще кбльканайцять мѣщанъ, а анѣ одного жида! А прецѣ жиды були причиною розруху! Не одному дбсталося кольбою, бо и нашихъ збѣглося немало. Коли вже троха и битка розпочалася, ктось ударивъ въ дзвбнъ „на гвалтъ“, и люде почали збѣгатися съ драбинами и сокирами, думаючи, що горитъ. Булобы прійшло Богъ знае до чого, бо и народъ сельскій, що попрѣздивъ на ярмарокъ почавъ товпитися, еслибы не тактовность самыхъ угнбвскихъ мѣщанъ. Жиды кричали бвзъ упину и стояли товпами, а жандармерія уганялася за поодинокими христіянами. Доперва по довгбй хвили нарбдъ розбйшовся. Арештованыхъ казавъ ц. к. судія сейчасъ повыпускати. Потому ще цѣлый день жидова бѣгала и „бекала“, що она верхомъ. Рада громадска внесла до дотычныхъ властей жалобы на ц. к. жандармерію и пп. аптикаря и лѣкаря. Але невдоволенье межи мѣщанами велике.

Читальня въ Пбдлѣскахъ.

Дня 18. (30.) с. м. бткрыто стараньемъ нашого патріота, о. Василя Чернецкого, читальню въ Пбдлѣскахъ, въ повѣтѣ куликбвокбмъ. На торжество бткрытя запросили честній Пбдлѣчане громадянъ зъ кблькохъ сусѣдныхъ селъ и мѣщанъ зъ Жовквы и Куликова, числомъ до 50 особъ. Прибули сюды такожь Вп. о. Крылиньскій, заступникъ маршалка повѣтовои рады жовкбвскои, дръ Дрымаликъ, кблькохъ пп. учителѣвъ зъ постороннихъ селъ, спѣваки-селяне зъ Кошелева, гдекто зъ ревнѣйшои молодѣжи академичнои зб Львова, редакторъ „Шкбльнои Часописи“ п. Врецьона и др. До бтчитбвъ запрошено професорбвъ п. Н. Вахнянина и дра Савицкого. Торжество бткрытя почтили такожь послы сойму краевого: пп. Лѣниньскій и Вайгартъ, послѣдный яко дѣдичь Пбдлѣсокъ. Число всѣхъ збраныхъ доходило до 200 особъ, котрій прибранѣ святочно заповнили цѣле просторе оббйстье и хату обывателя Пбдлѣсокъ и славного на всю околицю коваля, п. Мулькевича, котрый не тблько свою стару хату покинщо бтступивъ безкористно на умѣщенье читальнѣ, але и въ своѣй новопостроснбй, хорошбй палатцѣ съ щирою рускою гостинностею пріймавъ всѣхъ збраныхъ.

Торжество бткрывъ о. Василій Чернецкій живою промовою, въ котрбй широко толкувавъ о значеню читалень въ духовбмъ розвою нашого народа и взнбсъ многолѣтство въ честь Найяснѣйшого Монарха, котрого портретъ прибраный зеленею, сіявъ на покутѣ чистенькои свѣтлицѣ. Бттакъ дръ Савицкій при помочи експериментбвъ пояснивъ збраному народови силу електро-магнетичну въ загалѣ, телеграфъ и сигналовій звбнки при желѣзницяхъ. Потому всѣ, станувши широкимъ колесомъ, електризувалися, и симъ способомъ наглядно на собѣ самыхъ почувствували силу електричну. Потбмъ посредствомъ магичнои лямпы слѣдували експерименты обороту и круженя землѣ, круженя мѣсяця и затьмѣня сонця, поручь оказбвъ звѣрятъ передпотоповыхъ и другихъ сценерій зъ природы.

Проф. Н. Вахнянинъ толкувавъ бттакъ о тбмъ, зъ бтки у насъ взялися коршмы. Содержанье бтчиту опиралось на казочцѣ о мужику, его злющбй жѣнцѣ и чортѣ Антипцѣ, котрый остаточно выйшовъ яко основатель всѣхъ коршемъ у нашбмъ краю. Нарбдъ слухавъ казки съ великимъ занятьемъ, хотяй выстоявъ при тбмъ малу годинку. О скблько стямили мы, то конець казки бувъ слѣдующій: „Летѣвъ, летѣвъ Антипка-безпятый (чортъ, що утѣкъ передъ злющою бабою мужика) якъ стрѣла калена, перомъ оперена. Сорокъ день и сорокъ ночей летѣвъ бнъ якъ птиця туды, где граница. И въ розмаху великбмъ попавъ Антипка-безпятый головою въ рогачку и розсыпався на 1000 чортовыхъ часточокъ. А зъ тыхъ часточокъ выросло 7000 коршемъ, а въ сихъ 7000 коршмахъ сидить 7000 жидбвъ, що зъ розумныхъ людей роблятъ дураковъ, мухоморою горѣвку пбдпускаютъ, куцому чортови душѣ собираютъ. Пяницѣ пютъ тамъ, бѣсятся, до смерти опиваются або вѣсятся. А заправляе сею роботою триклятый — Антипка-безпятый.“

За сытою вечерою, спбльною съ селянами, коло котрои неутомимо заходилися панѣ Чернецка и Мулькевичева — двѣ щирій патріотки нашого повѣта — вношено тоасты въ честь гостей и громадянъ славныхъ вже нынѣ Пбдлѣсокъ, а по при тбмъ широкою краснорѣчивою струею полилися короткій розказы зъ исторіи нашои и зъ культурного житя другихъ народбвъ. Селяне брали дуже живу участь въ розправахъ, толкували о своихъ потребахъ, а гдеякій показались и добрыми бесѣдниками. Всѣ були одушевленій и всѣ смѣло дивилися въ недалеку лѣпшу будучность, видячи, що интелигенція руска нынѣ не спитъ, не ослабла на духу мимо непріязныхъ обставинъ, а противно, ще съ ббльшимъ жаромъ береся за роботу просвѣценя народа. Зъ другои стороны и нарбдъ самъ зрозумѣвъ уже, що безъ просвѣты хлѣборобови нынѣ не жити, и бнъ горнеся вже до свѣтла науки съ неуданою охотою.

За вечерею спѣвали славній спѣваки Кошелѣвскій рбжнородній хоры зъ нотъ съ великою вправою. Були тамъ и дуеты и соля съ супроводомъ хору. Ажь тутъ порозумѣли мы, якій хорошій таланты дрѣмаютъ ще въ нашбмъ народѣ, але и пересвѣдчились, що при невеликбмъ заходѣ — отъ якъ тутъ за попукою о. Чернецкого, — таланты тій скоро будятся и розвиваются. Трохи ббльше енергіи, трохи ббльше працѣ зъ стороны душпастырѣвъ и учителѣвъ народныхъ, а села нашій прибралибы небавомъ зовсѣмъ другій видъ. Куликбвщина посѣдае нынѣ до 10 читалень, котрій повстали въ послѣдныхъ двохъ рокахъ, а се есть доказомъ, що при зббльшенбй енергіи зъ стороны интелигенціи кожде село моглобы небавомъ похвалитись подбною институціею. А чейже всякій зъ насъ знае, яку вагу мають для насъ читальнѣ въ виду спольщеныхъ шкблъ, недостатку организаціи политичнои зъ стороны „Рады Рускои“ и посторонныхъ вилывбвъ при всякихъ выборахъ до автономичныхъ тѣлъ. Закладанье читалень повинно бути першою точкою въ програмѣ працѣ коло нашого бтродженя.

Соймъ краєвый.

Польскій послы зъ меншихъ посѣлостей утворили „коло селяньске“ и выбрали комитетъ, складаючійся зъ сѣмохъ людей; головою сего комитету есть звѣстный п. Поляновскій. „Коло“ се мае радити надъ добромъ сѣльскихъ громадъ и ставити соймови бтповѣдній внесеня. Въ тбй цѣли отже завбзавъ комитетъ другихъ послбвъ, щобы предложили ему свои постуляты. Рускій послы, завбзваній такожь до того, бтповѣли Поляновскому — якъ доноситъ „Dzien. Pol.“ — въ слѣдующій способъ: 1. Що рускій послы лишь въ такбмъ случаю будутъ подавати постуляты своихъ выборцѣвъ до вѣдомости послбвъ селяньского „кола“, коли до розбираючои комисіи вбйдутъ що найменше два рускій послы; 2. наколибы „коло“ селяньскихъ послбвъ на тое не згодилося, уважае себе клюбъ рускій на рбвнѣ съ „коломъ“ послбвъ селяньскихъ и згодивбыся на вымѣну поглядбвъ въ поодинокихъ справахъ.

Осьме засѣданье соймове бтбулося въ понедѣлокъ дня 1 с. м.; девяте бтбуваеся нынѣ; оба справозданя подамо въ слѣдующбмъ числѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министерство рбльництва*) приготовляе для маючои ся зббрати рады державнои проекты законбвъ, маючихъ на цѣли доповненье, взглядно обостренье приписбвъ що до культуры лѣсовои и охороны лѣсбвъ, щобы запобѣгчи рабовничому господарству по лѣсахъ. Дальше йдутъ працѣ надъ закономъ о заведеню соли для худобы, котрый особливо для нашихъ селянъ представляе великій интересъ. Якъ мы вже свого часу згадували, стрѣчала ся справа для того много трудностей, що правительство вело пересправы съ Угорщиною, а позаякъ теперъ дотычнѣ питаня вже полагоджены, то есть надѣя, що проектъ закона буде внесеный на найблизшбй сесіи рады державнои. Сподѣвалися такожь, що правительство выступитъ сего року съ проектами т. з. законбвъ аграрныхъ, якъ пр. регуляція наслѣдства селянъ и др.; позаякъ однакожь дотычнѣ пересправы и дослѣды ще не покбнченій, то сего року не прійде вже реформа аграрна на порядокъ дневный. — Що до чисто административныхъ розпоряджень приготовляе правительство гдеякій проекты, котрій маютъ значенье для господарства.

(*Хорватскій послы*) рѣшили выслати до президента министрбвъ Тиссы депутацію и представити ему желаня хорватского народа. Передо всѣмъ жадаютъ Хорваты усторонення вывѣсокъ съ мадяроко-хорватскими написями и заступленя ихъ таблицами съ хорватскими написями. Урядъ королѣвского комисаря мае бути знесеный, а натомѣсть введена на ново конституційна управа. О законѣ угодовбмъ мають вже теперь оба правительства радити. Хорватскій послы заявили при тбмъ, що не пріймуть участи въ розправахъ угорского сойму надъ справою урядовыхъ вывѣсокъ, а поки депутація не здасть справы що до своеи мисіи, лишатся ухвалы хорватскихъ депутованыхъ засуспендованій. — Въ справѣ уличныхъ непорядкбвъ въ Загребѣ скбнчився сими днями процесъ, а результатъ его такій, що 3 пбдсудныхъ засуджено за злочиньство публичного насилія, 27 узнано виновными переступленя збѣговища, а 8 увбльнено совершенно. Найвысшою карою есть кара 6 мѣсячнои вязницѣ. Противъ засудови внѣсъ прокураторъ бткликъ. — Министеръ Бедековичь подався до димисіи, а его наслѣдникомъ мае бути именованый Имро Іосиповичь. Якъ довѣдуесь „Pester Lloyd“ мае вже бути въ зрепольтованыхъ мѣстцевостяхъ Хорватіи приверненый миръ, якій однакожь сей миръ, можна вносити хочьбы зъ того, що присутность войска оказуеся конечно потрѣбною. Ббльше якъ 300 селянъ заперто до вязницѣ, однакъ интелектуальныхъ виновникбвъ межи увязеными нема. Зъ зознань селянъ переслуханыхъ въ судѣ мае выходити, що имъ ктось говоривъ по селахъ, будьтобы Хорватія мала бути сполучена съ Угорщиною. Черезъ-то сталибы Мадяры панами въ краю и мстилибыся на Хорватахъ.

(*Сторонництво молодоческе*), въ котрбмъ коло особы дра Едварда Грегра грунуются поступовій елементы ческого народа, рѣшило завязати осббне товариство политичне. Статуты товариства, названого основателями „Старомѣйскимъ клюбомъ обывателѣвъ въ Празѣ“, вже потвержденій административною властею, а задачею клюбу буде въ першбй линіи ставлянье и переводженье молодшихъ кандидатуръ при выборахъ до рады державнои, до сойму и до репрезентаціи мѣйскои. — Выступленье молодыхъ Чехбвъ до самостбйнои политичнои акціи, котра буде паралижувала пляны старо-ческои партіи прійняла праса топжь партіи дуже неприхильно и пбдносить противъ основателѣвъ нового политичного товариства дуже ѣдкій рекриминаціи.

ЗАГРАНИЦЯ.

На балканьскбмъ пбвъострові. Коли зб всѣхъ сторбнъ грозятъ лишь нехибною вбйною, коли зъѣзды монархбвъ и мужѣвъ стану кажутъ дѣйстно догадуватися, що сей нѣбы якійсь горячковый рухъ не вѣщуе нѣчого доброго, показуются на балканьскбмъ пбвъостровѣ такій проявы, котрій не тблько що ще ббльше зворушуютъ вже и такъ сильно занепокоенй умы, але здаются навѣть ясно доказувати, що вбйна вже за плечима. Одно, що лишь стоитъ на перешкодѣ

любителямъ такихъ цѣлыми народами потрясаючихъ подѣй, то надходяча зима; въ зимѣ хочьбы и яка гордча кровь остигае, а зъ сего такій результатъ, що поки що въ зимѣ вôйны не буде, але — дасть Богъ на весну... то ще побачимо, якъ оно зложится. Але якъ бы оно и не склалось, теперѣшній проявы въ Сербіи и Болгаріи занадто поважнй, щобы въ своихъ наслѣдкахъ не сталися може навѣть и рѣшучими, по крайнôй мѣрѣ хочьбы зô взгляду на внутрѣшный ладъ обохъ сихъ державъ. Якъ до теперь однакожь рѣчи складаются, то выходитъ, що такъ въ Сербіи, якъ и въ Болгаріи народъ, не вдоволеный своимъ дотеперѣшнимъ правительствомъ, бажае лишь якоись змѣны, якогось получшеня дотеперѣшныхъ обставинъ, а всякій ширшій рухъ, вымагаючій навѣть проливу крови, ему далекій. Нынѣ анѣ Сербія, анѣ Болгарія не маютъ жаднои такъ важнои причины братися за такъ надзвычайне средство, якъ революція. Инша рѣчь безъ сумнѣву булабы, якъ бы се лежало въ интересѣ котроись зъ сусѣдныхъ державъ; тогды безперечно моглибысьмо сподѣватися якоись великои катастрофы, котра певно не обмежилабыся лишь на балканьскій пôвъостровъ, але потряслабы може и цѣлою Европою. Поки-що однакожь не можемо сего допускати и мусимо найновѣйшй проявы такъ въ Сербіи, якъ и въ Болгаріи, уважати лишь за краевй, домашній, котрй скорше чи пôзнѣйше залагодятся мирно. Що всякихъ иншихъ можливыхъ комбинацій безъусловно выключати не можна, се для кождого зрозумѣло. Щобы однакожь и сй допустити можна, треба насампередъ знати, о скôлько приготованый для нихъ грунтъ въ обохъ згаданыхъ балканьскихъ державахъ

Ôтъ давныхъ вже часôвъ привыклисьмо слухати пѣсеньку все на ту саму ноту о истôричнôмъ „рубли“, якъ лишь гденебудь мѣжь Славянами проявится живѣйше житье въ народѣ. Ну, правда, що и рубель маe певну силу магнетичну, а позаякъ ôнъ кругленькій, то и легко може тамъ покотитися, где его найменше можемо сподѣватися, приписувати однакожь побѣду радикалôвъ въ Сербіи въ послѣдныхъ выборахъ россійскому вплывови, значитъ вже дѣйстно, або не знати обставинъ сербскихъ, або бути злои волѣ. Симъ однакожь не хочемо сказати, щобы зовсѣмъ не було въ Сербіи „рубля на вандрôвцѣ“, тôлько що и ôнъ тутъ нѣчого не вдѣявъ. На теперѣшну змѣну рѣчей сербске правительство було вже давно приготовлене, а король Милянъ вже передъ довшимъ часомъ думавъ о тôмъ, якъ бы погодитися съ опозиціею, а навѣть порозумѣвався съ гдекотрыми показнѣйшими людьми сего сторонництва. Такъ само добре знало и министерство Пирочанаца, що при новыхъ выборахъ грозитъ ему упадокъ и длятого звернуло увагу короля, що ся скупщина повинна лишь бути надзвычайною, котра малабы залагодити справу сполученя *всходныхъ желѣзниць*, а по заладженю тои справы можнабы ей знôвъ розвязати, а опôсля ажь можнабы скликати велику скупщину, котра малабы змѣнити уставу. Такъ отже, якъ сказалисьмо, бувъ и самъ король и его правительство приготовленымъ на теперѣшну змѣну. Ктожь завинивъ упадокъ теперѣшного министерства? Чи повалила его жажда якои революціи, чи якій посторонній вплывы? Нѣ, скажемо; оно само собѣ зготовило упадокъ. Коли яко поступове стануло на мѣсци давного бюрократичного, сталось и само такожь бюрократичнымъ и централистичнымъ; не принесло народови не тôлько жаднои пôльги, але ще бôльше зла ему нанесло. Желѣзно-дорожна угода съ банкомъ Бонту, поступованье взглядомъ найвысшои власти церковнои, справы економичній, се найголовнѣйшй причины его упадку. Розходится ще о то, чи при такôмъ станѣ рѣчей може король обавлятися якого небезпеченьства для своеи династіи. Вже самъ выѣздъ его за границю въ такъ важнôй хвили и невеликій поспѣхъ повороту до краю на вѣсть о пораженю правительства доказуютъ ясно, що король не маe потребы чого боятися. Опозиція побѣдила; але и въ опозиціи есть дуже богато прихильникôвъ династіи Обреновичѣвъ; про Караджорджевича ледве ще кто згадае. Чи грозитъ може королеви яке небезпеченьство ôтъ сусѣдôвъ? Ôтъ Австріи певно що нѣ, а Россіи хочь на теперь байдуже про Сербію, чого найлѣпшимъ доказомъ Ристичь и его 13 прихильникôвъ, выбраныхъ до скупщины. Впрочѣмъ чого бажаютъ радикалы? Добра для народа и успѣня теперѣшного министерства, але не перевороту и змѣны державного устрою; такъ по крайнôй мѣрѣ высказалися они, хочь нема що казати, що съ соціялистично-революційною прикрасою. Будь що будь король и въ опозиціи найде пôднору. Такъ отже стоятъ рѣчи въ Сербіи.

„Не такъ ждалось та такъ склалось“ — въ Болгаріи. Поступованье россійскихъ генералôвъ довело такъ князя, якъ и народъ до крайности. Коли тôлько рознеслась вѣсть, що ген. Соболевъ вертае знôвъ до Болгаріи, запанувало тамъ велике невдоволенье, особливожь сильне невдоволенье проявилось мѣжь болгарскими официрами, котрй хочь рôвно образованй, якъ и россійскй, мусѣли робити мѣсце чужестороннымъ. Ще бôльше автократичнымъ показався Соболевъ въ справѣ именованя урядникôвъ; не зважаючи навѣть на княжій указъ усувавъ супротивъ волѣ князя недогôдныхъ ему урядникôвъ, опираючися на вплывъ и значенье Россіи взглядомъ Болгаріи. Се розумѣеся мусѣло спонукати князя застановитись надъ тымъ, чи ôнъ тутъ паномъ, чи нѣ. Не видячи жадного выходу князь старався опертись на народѣ, котрый мимо всякои вдячности и прихильности для Россіи не мôгъ вже довше зносити правительства россійскихъ генералôвъ. За вплывомъ князя наступило примиренье мѣжь болгарскими либералами и консерватистами и розôйшлась вѣсть, що князь намѣряe привернути тирнавску конституцію. Тымъ часомъ появляeся Іонинъ въ надзвычайнôй мисіи ôтъ царя и стараeся пôддержати значенье россійскихъ генералôвъ; они маютъ позôстати дальше въ Болгаріи, бо сего бажае собѣ Россія. Вплывъ Россіи бере гору, а князь видится безсильнымъ и майже на все годится. Наступае пріѣздъ Гляdстона до Копенгаги, а въ австрійскихъ и нѣмецкихъ журналахъ пôдносится крикъ на Россію и завôзванье до выступленя противъ ей вплывôвъ въ Болгаріи. Наразъ змѣняeся ситуація. „Nordd. Allg. Ztg.“ голосить, що Россія хоче передовсѣмъ спокою и природного розвою рѣчей въ Болгаріи. Князь Александеръ выдае манифестъ, привертаючій тирнавску конституцію, а оба россійскй генералы подаются до димисіи. Вплывъ отже Россіи въ Болгаріи упадае знôвъ несподѣвано. Ще разъ пôдноситъ „Journ. de St. Petersb.“ грôзный голосъ въ сей справѣ, а въ кôнци и ôнъ годится съ ситуаціею. Якъ отже видимо, взрастае вплывъ Россіи въ Болгаріи ажь до зъѣзду въ Коненгазѣ; по выѣздѣ однакожь Гляdстона зъ ôтси вплывъ сей нагло упадае. Въ Болгаріи творится нове министерство зъ народныхъ партій, до котрого, якбы для вдоволеня всѣхъ сторонництвъ, входитъ Россіянинъ Лѣсовой, яко министеръ вôйны. Такъ отже обернулися рѣчи въ Болгаріи и народъ вдоволеный съ вдячностею пôдноситъ князеви адресъ благодарности.

Такъ отже стоятъ рѣчи въ Сербіи и Болгаріи. Коли въ першôй вои змѣна есть объявомъ чисто внутренныхъ ôтношень, то противно въ другôй збѣглися всѣ пруды такъ внутреннои якъ и внѣшнои политики; щастье лишь, що тй пруды змогли зрôвноважитись и не выкликали жаднои бурѣ, котра разъ зôрвавшись певно не притихлабы такъ легко. Що ихъ однакожь зрôвноважило не тяжко ôтгадати; Сальцбургъ и Копенгага помѣрялись съ собою и силы показались рôвнй.

Англія. Въ Нюкестль ôтбулася громадна демонстрація робôтникôвъ въ цѣли попираня выборчого права. Джонъ Морлей, членъ парляменту, заявивъ въ своѣй промовѣ, що заведенье загальныхъ выборôвъ муситъ бути въ короткôмъ вже часѣ перепроваджене и що въ найблизшôй тронôвôй бесѣдѣ буде заповѣджена реформа выборôвъ въ дусѣ либеральнôмъ.

— Зъ Дублина доносятъ, що по поводу новои агитаціи ирляндскои народнои *лиги обавляeся* правительство новыхъ непокоѣвъ и небезпечныхъ розрухôвъ. Въ трохъ графствахъ оголошено вже станъ осады. Найбôльше непокоитъ правительство агитаційна подорожь Парнеля въ графствѣ Тирона, где протестанты и оранжисты выступаютъ дуже сильно противъ ирляндскимъ автономистамъ. Парнель маe скликати великій зборы до Дунганонъ. — Пôсля „Standarda“ думае Англія выступити въ Турціи енергично и хоче зажадати сплаты довгу и залагодженя турецко-англійскои торговельнои угоды.

Италія. 27. с. м. пріймавъ папа въ церквѣ св. Петра 4000 італіяньскихъ священикôвъ пôдъ проводомъ кардинала Алимонды, туриньского архіепископа. Зъ политичного становища важный лишь одинъ уступъ зъ отповѣди паны на адресъ ôтчитаный кардиналомъ. Спôльнй вороги, каже папа, хотятъ розôрвати звязь, яка лучитъ клиръ съ апост. столицею и обвиняютъ клиръ, що ôнъ есть ворогомъ власного краю. Тымъ способомъ хотятъ они притягнути духовеньство до себе, а щобы пôдбурити клиръ противъ своихъ духовныхъ властей, обѣцюютъ лѣпше матеріяльне положенье. Але то все не доведе до нѣчого; духовеньство станесь тогды найприхильнѣйшимъ для Италіи, коли стане по сторонѣ паны и буде домагатися своихъ прерогативъ и правъ, а навѣть и свѣтскои власти. — „Fanfulla“ доноситъ, що въ Torre dell Annunciata коло Неаполя выбухла епидемія. Лѣкарѣ кажутъ, що то есть жовта пропасниця.

Болгарія. Вѣдомôсть, що князь Александеръ выѣхавъ incognito до Вѣдня и вже бôльше не верне до Болгаріи — показалась фалшивою. Князь не тôлько що не выѣхавъ зъ Болгаріи, але навѣть и зъ Софіи. Здаeся, що причину до того давъ пріѣздъ до Вѣдня кн. Александра Гесского, ôтця князя болгарского.

Туреччина. Въ Константинополи згорѣла цѣла долѣшна часть передмѣстя Кадикои, замешканого Европейцями. Згорѣло около 300 домôвъ и склепôвъ. Страты обчисляютъ на 6 миліон. франк. Церковь грецка и ôрменьска остались тôлько притыкаючій будинки згорѣли. Зъ мешканцѣвъ нѣкто не погибъ.

НОВИНКИ.

— *Загальный збôръ господарско-промыслового товариства* въ Станиславовѣ ôтбудеся въ тôмъ же мѣстѣ дня 4 руск. жовтня с. р., се е. вô второкъ по Покровѣ Пресв. Богородицѣ. На сей збôръ запрошуe Выдѣлъ товариства всѣхъ своихъ членôвъ и приклонникôвъ справъ економичныхъ. Кромѣ звычайнои програмы будутъ на зборѣ ôтчиты на тематъ господарскій и нарады надъ змѣнами статута, якій въ протягу дѣловодства показалися конечными.

— Въ Курôвцяхъ, коло Глубôчка великого, ôтбудеся въ четверъ дня 4-го л. жовтня о год. 4 по полудни въ сали шкôльнôй торжественне ôткрытье читальнѣ съ вечеромъ музикально-деклямаційнымъ въ честь Єго Величества Цѣсаря. Выдѣлъ запрошуe всѣхъ патріотôвъ до численнои участи въ сѣмъ народнôмъ торжествѣ.

— Въ Козôвцѣ, въ повѣтѣ тернопôльскôмъ закладаeся нова читальня. На статутахъ, пересланыхъ ц. к. намѣстництву до затвердженя черезъ редакцію „Батькôвщины“, пôдписалося 15 господарѣвъ-основателѣвъ. Въ листѣ до „Батькôвщины“, описуютъ основателѣ рôжнй перешкоды, якій мусѣли перебороти, закимъ наконець змогли заложити читальню, а кôнчатъ такъ: „Хоть намъ неученымъ трудно приходитъ, але мы доконаeмо свого дѣла, хотьбы и громы били. Мы хочемо показати свѣтови, що мы не „ciemna masa prostego ludu“, якъ то мы въ однôй польскôй газетѣ за наше Вѣче читали, але що есьмо свободнй обыватели австрійскій и свои права знаемо.“

— Езуиты купили — якъ намъ доносятъ — село Порудно въ повѣтѣ яворôвскомъ ôтъ графинѣ Стецкои и графа Бейзена.

— Въ Кобыловолокахъ коло Теребовлѣ ôтбуло ся — якъ доносять до „Слова“ — въ празникъ Рождества Пресв. Дѣвы освященье новои хорошои церкви при участи оо. деканôвъ теребовельского и гусятыньского, многихъ священикôвъ и численного народа. Проповѣдали о. парохъ зъ Красного и о. деканъ теребовельскій.

— До гр. кат. семинаріи во Львовѣ принятй на рôкъ 1883/4 слѣдуючй кандидаты: на IV р. Григ. Грушка; на II. р. Алексей Воляньскій; на I рôкъ: 1. Емилій Абрысовскій, 2. Конст. Андроховичь, 3. Кароль Бардына, 4. Дим. Бахталовичь, 5. Авдій Билинкевичь, 6. Мих. Ваврикъ, 7. Денисъ Вакулиньскій, 8. Теоф. Володим. Войтовичь, 9. Сильв. Вояковскій, 10. Григ. Величко, 11. Юстинъ Гаврисевичь, 12. Романъ Губчакъ, 13. Ив. Гузаръ, 14. Ив. Давидовичь, 15. Володим. Дорошь, 16. Левъ Залужный, 17. Ант. Захаріясевичь, 18. Исид. Зельскій, 19. Ив. Иневичь, 20. Теодоръ Ковальскій, 22. Исид. Копертыньскій. 23. Іосифъ Краснопера, 24. Емилій Куницкій, 25. Юл. Лабѣй, 26. Ник. Левицкій, 27. Север. Левицкій, 28. Кир. Левицкій, 29. Адамъ Лоевскій, 30. Ив. Мартинюкъ-Лотоцкій, 31. Алексан. Мардаровичь, 32. Іос. Мартинець, 33. Мечисл. Миговичь, 34. Вас. Навроцкій, 35. Вас. Олѣйникъ, 36. Ив. Палѣѣвъ, 37. Григ. Процыкъ, 38. Мих. Сосенко, 39. Ив. Стрѣльбицкій, 40. Левъ Тарнавскій, 41. Іос. Телиховскій, 42. Атан. Терлецкій, 43. Ипол. Хоминъ, 44. Викт. Цебровскій, 45. Евг. Чубатый, 46. Ром. Яцковскій.

(+) **Погромъ жидôвъ въ Новомосковску**. Про сей погромъ згадали мы були лишь коротенько, а теперь дѣлимося съ нашими читателями гдеякими ширшими вѣдомостями, *якій* мы змогли вычитати въ заграничныхъ газетахъ. Дня 8 л. вересня въ Новомосковску ктось вломився въ церковь и поповнивъ безбожну крадѣжь: закравъ церковнй сосуды, поздиравъ зъ святыхъ ризы, а навѣть загарбавъ рамы зъ образôвъ. Люде догадувались, що такого святотатства могли допуститися хиба жиды, котрй нѣчого не роблячи, а живучи тôлько „спекуляцією“, або самй крадутъ або намовляютъ до крадѣжи и крадене переховуютъ. Въ шѣсть днѣвъ по сповненôмъ окраденю церкви одна дѣвчина жидôвска вынесла на мѣсто продаванъ золотй тороки (френзлѣ). Народъ пôзнавъ, що тй тороки походятъ зъ краденыхъ рѣчей церковныхъ, обступивъ дѣвчину и казавъ вести до того, кто ей пôславъ тй тороки продати. Дѣвчина завела людей до жида-золотаря, а они заразъ перевели ревизію въ цѣлôмъ домѣ и знайшли золоту оправу зъ якоись книги. Золотарь толкувавъ, що се оправа зъ жидôвскои книги, взята для направы зъ божницѣ, але народъ не вѣривъ. „Се краденй святощѣ зъ христіяньского храму божого!“ — загомонѣло по мѣстѣ и народъ кинувся „громити“ жидôвъ. За короткій часъ посыпалися шибы зъ ôконъ, улицѣ покрылися пѣрьемъ зъ жидôвскихъ бебехôвъ, кавалками поломаныхъ меблѣвъ и побитыхъ сосудôвъ. Въ цѣлôмъ Новомосковску остались лишь три домы и божница ненарушеными. Погромъ розпочався въ полудне. Жиды хотѣли заразъ телеграфувати до губернатора въ Екатеринославѣ, але дроты телеграфичнй були ушкодженй. Доперва о 2 годинѣ выслано туды курієра. Зъ Новомосковска до Екатеринослава есть 25 верстъ, тожь доперва о 2 годинѣ въ ночи прибула зъ ôттамъ половина сотнѣ козакôвъ. Коли козаки прибули, погромъ скôнчився, але не безъ жертвъ для погромцѣвъ: около 30 людей опинилося въ арештѣ, а 4 чи 5 людей утратило житье.

— Министеръ дръ Земляковскій пріѣхавъ до Львова и ôтъ вчера бере участь въ засѣданяхъ галицкого сойму.

(+) **Соймовый посолъ „зъ іерархіи суспôльности“** п. Жукъ-Скаршевскій выбраный мабуть такожь „зъ довѣрія селянъ“ въ окрузѣ Новый Сончь-Грыбôвъ. Противъ его выбору внесли численнй выборцѣ протестъ. Староство перевело дня 29 с. м. слѣдство, при котрôмъ около 20 выборцѣвъ заявили свою готовôсть присягнути, що они ôтдали свои голосы на другого кандидата, а комисія выборча вписала ихъ на п. Жука-Скаршевского, кандидата польского центрального комитету. Выборець Станиславъ Поточекъ описуючи тую „помылку“ комисіи въ ч. 19 „Wieńc-a“, каже мѣжь иншимъ: „Очевидно, конституція существуe для насъ тôлько на папери...“

(+) **Жидôвска спекуляція**. Для богомольцѣвъ зъ тарнôвского ѣхавшихъ на коронацію Пресв. Дѣвы на Пѣскахъ въ Краковѣ, бувъ даный окремый поѣздъ желѣзничій. Тымъ поѣздомъ мôгъ отже за дуже низьку цѣну ѣхати лишь той, кто мавъ дотычный цертификатъ. Передъ ôтходомъ поѣзду, коли вже дверѣ возôвъ позамыкано, кондукторы почали переглядати цертификаты богомольцѣвъ и въ однôмъ возѣ знайшли — жида! Чи ôнъ такожь ѣхавъ на коронацію Пресв. Дѣвы? Где тамъ! Ôнъ всѣвъ до воза съ кôлькома фляшками сивухи, щобы по дорозѣ зробити „гешефтъ“! Розумѣеся, его выкинули зъ воза на велику утѣху богомольцѣвъ.

— Торжественне ôткрытье ческого народного театру (Narodne divadlo), котре мало ôтбутися 28 л. вересня, ôтложено на пôзнѣйше.

— Зъ Дрогобыцкого доносятъ намъ, що въ Воли Якубовôй селянинъ-піякъ Иванъ Маскаль упившися въ коршмѣ пробивъ свою жѣнку ножемъ, потому пôдпаливъ свою хату, а наконець завдавъ самъ собѣ ножемъ двѣ раны въ груди и въ больници дрогобыцкôй умеръ. До чого то доводитъ піяньство!

— Зъ Борщѣвского пишутъ намъ: Въ Скалѣ надъ Збручемъ гоститъ ôтъ якогось часу худенькій вандрôвный театръ польскій пôдъ зарядомъ Минца. Тому театрови не зле ведеся. Колибъ нашъ руско-народный театръ прибувъ до Скалы або до Борщева, то певно люде булибы ему радй и добре ему повелосьбы. — Въ Борщѣвскôмъ повѣтѣ сего року бувъ злый урожай и худый намолотъ. Зъ 2 моргôвъ зôбрано по $3^1/_2$ копы жита, а зъ копы ячменю намолочено одну чвертку зерна. Озимины сегорôчнй показуютъ не зле. — Въ селѣ Бурдякôвцяхъ повѣсився сими днями на сволоцѣ въ хатѣ селянинъ зъ причины злого житя съ своею жѣнкою.

(△) **Чіихъ интересôвъ боронятъ самозваній заступники селянъ?** Питанье се илюструe межи прочими такожь справа однои громады коло Бродôвъ, Юридики, а освѣчуe его такъ, що вже и слѣпый побачитъ, скôлько щирости въ солодкихъ паньскихъ словахъ... До року 1882 уважалася осада Юридика приналежностею села Великій Фôльварки, позаякъ однакожь згадана осада числитъ 125 домôвъ и надъ 800 душь населеня, то зачали ей члены заходитися коло того, щобы ей пôднести до ряду самостôйныхъ громадъ и вылучити зъ звязи съ громадою Фôльварки. Члены рады мѣскои въ Бродахъ довѣдавшись о тôмъ замѣрѣ Юридики, постановили сей случай вызыскати въ користь Бродôвъ и коли дѣло прійшло до рады повѣтовои, зачали они горячо говорити за ôтдѣленьемъ Юридики ôтъ Фôльваркôвъ, але лишь на те, щобы тую осаду злучити съ Бродами. Першимъ разомъ не удалося имъ вправдѣ выеднати прихильнои для Бродôвъ ухвалы, коли однакожь справа ся прійшла сего року на порядокъ дневный, зъумѣли они *втягненьемъ* въ интересъ гдеякихъ властителѣвъ бôльшои посѣлости засѣдаючихъ въ радѣ повѣтовôй и обаламученьемъ гдеякихъ селянъ довести до того, що въ радѣ повѣтовôй мимо спротивленя референта Вп. Августа Шнеля и мимо мужного выступленя оо. Давидовича, Авдыковича и Сѣрка перефорсовано ухвалу, котрою сполученье Юридики съ Бродами узнано административною конечностею. — Що тая ухвала кривдитъ дуже Юридику, се признавъ референтъ сеи справы п. Августъ Шнель, а якъ ôтчулибы наслѣдки такого сполученя члены сеи осады, наколибъ высша власть мала подѣляти погляды заступленй сею ухвалою, се зрозумѣe кождый, кто знае, що мѣсто Броды маe теперь 200.000 зр. довгу, и що члены добре загосподарованои Юридики мусѣлибы принятй на себе и на своихъ дѣтей часть сего величезного тягару, за котрый не маютъ зъ стороны Бродôвъ жадного еквиваленту. — Що за такою ухвалою голосували члены бродскои рады мѣскои, се зрозумѣe добре кождый; дастьса такожь вытолкувати и становище дѣдичѣвъ, котрыхъ заманено справою будовы дороги до Тернополя, — що однакожь въ тôй справѣ заступники выбранй селами пôшли рука въ руку съ представителями жидôвского мѣста Бродôвъ, якъ се прим. зробивъ Антôнъ Садовый (ѣздившій до Кракова на патріотичный польскій ювилей) або Скоробогатый и Олѣйникъ — се объявъ дуже сумный и свѣдчитъ, що репрезентанты сельскихъ громадъ запôзнаютъ власнй интересы. — Куда може завести таке поступованье, най надъ симъ задумаются селяне и другимъ разомъ най не позволятъ накидати собѣ на заступникôвъ въ тѣлахъ репрезентаційныхъ такихъ людей, що ведутъ громады до згубы.

(+) **Довгій вѣкъ**. Въ селѣ Трифанештахъ въ бассарабскôй губерніи въ Россіи жіе старець Стефанъ Савчукъ, котрый маe вже надъ 130 лѣтъ. Зъ роду Украинець, зайшовъ въ Бессарабію, коли надъ нею ще панували Турки. Въ 1806 роцѣ, коли выганяли Туркôвъ зъ Бессарабіи, ôнъ ще не бувъ жонатый, хочь мавъ надъ 30 лѣтъ. Теперь ôнъ ще здоровъ, кремѣзный и все ходитъ пѣшки, лишь волосье его зъ бѣлого зробилося зеленавымъ. Найстаршій его сынъ маe 87 лѣтъ, але батько держится крѣпше. Савчукъ разомъ съ своимъ товаришемъ, молдаваниномъ Гергелижію построили були собѣ хаты на чистôмъ поли, а теперь тамъ стало цѣле село зъ 120 господарѣвъ и то зъ тыхъ двохъ родôвъ. Рôдъ Савчукôвъ складаeся теперь зъ 50 родинъ маючихъ и честныхъ; нѣкто зъ нихъ доси не бувъ судово караный.

— Коломыйскій выдѣлъ повѣтовый оголошуe конкурсъ на посаду витеринаря повѣтового съ рôчною платою 400 зр. Поданя заосмотренй въ свѣдоцтво испыту зъ ветеринаріи и ôтбутои практики треба внести найдальше до 20. лат. жовтня с. р.

(+) **Чанго-Мадяры**, котрыхъ передъ несповна рокомъ съ такимъ ентузіязмомъ переселили зъ Буковины на Угорщину, теперь вертаютъ назадъ до Буковины. Тй, що не умерли зъ голоду, запали на пропасницю, бо умѣщено ихъ въ бараkахъ на мочарахъ съ убійчими міязмами. Около 1000 родинъ выпродали въ Буковинѣ за безцѣнъ свое майно и повѣрили приманливымъ словамъ своихъ земляковъ надъ Тиссою, а теперь приходится имъ, не знайшовши тамъ анѣ доброго умѣщеня, анѣ доброго зарôбку, вертати слабыми и убогими пролетаріями назадъ до Буковины...

(+) **Угорскій министеръ просвѣты**, Трефортъ, выдавъ розпорядженье до дирекцій шкôлъ, щобы остро наглядали за тымъ, щобы учителѣ шкôлъ

публичныхъ не брали участи въ агитаціяхъ и розрухахъ антисемитскихъ. Учителѣ, котрѝ не послухалибы сего наказу, повинни бути сейчасъ усуненѝ зъ посадъ. Министеръ выдавъ се розпорядженье длятого, що мѣжь учителями проявлялися доси горячѝ антисемиты.

— **Ц. к. Судъ повѣтовый въ Щирци** надѣславъ намъ спростованье, въ котрѣмъ заявляе, що розправа въ справѣ священика въ Поляны (гл. ч. 103 „Дѣла“) ѣтбулася не 20, але 27 л. вересня, отже не въ руске свято. Пѣоля нашихъ информацій се заявленье есть згѣдне съ правдою. Вправдѣ первѣстно черезъ помылку бувъ терминъ вызначеный на 20-го, але опѣоля ц. к. судъ самъ, спостерѣгши помылку, доброохотно ей справивъ, що съ признаньемъ ствержуемо.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львѣовскои.

Завѣдательства получили: о. Іоанъ Воєвудка завѣдательство Якубѣовки дек. жукѣовского; 2) Володим. Левицкій завѣдательство Суходолъ, дек. перегиньского.

Завѣзваній до каноничнои институціи оо. 1) Айталь Билинкевичь на Знесѣнье; 2) Мих. Баранъ на Бзовицю.

На конкурсъ розписана съ речинцемъ до 22 л. падолиста парохія Пониква велика, дек. бродского наданя приватного.

Въ пропозицію принятѝ: І на Августѣовку, дек. бережаньского оо.: 1. Мих. Громницкій зъ Нечищова, 2. Сильв. Лепкій зъ Поручина. 3. Ант. Рудницкій зъ Козѣовки; въ списѣ: 4. Ник. Стрѣльбицкій зъ Яснискъ, 5. Мелит. Винницкій зъ Ушковець, 6. Викт. Гарухъ зъ Грабовои, 7. Володим. Козёровскій зъ Марковець, 8. Юл. Габрусевичь зъ Махновець. ІІ на Высѣчку, дек. кудрынецкого: 1. Ив. Ляторовскій зъ Сапогова, 2. Тома Березовскій зъ Журавна, 3. Ив. Рудницкій зъ Высѣчки; въ списѣ: 4. Стан. Царь зъ Залѣщикъ, 5. Нест. Соневицкій зъ Горошовои, 6. Володим. Озаркевичь въ Белелуѣ. ІІІ. на Долину дек. перегиньского: 1) Іосифъ Лопатыньскій, сотр. при Успеньскѣй церквѣ во Львовѣ, 2. Мих. Калинець, завѣд. Болехова, 3. Гавр. Ступницкій зъ Сѣлця; въ списѣ: 4. Мих. Рошкевичь зъ Долина, 5. Зенонъ Сѣменовичь зъ Рахинѣ.

ПОСМЕРТНќ ВѢСТИ.

✠ **О. Левъ Сорока,** парохъ въ Пѣодберѣзцяхъ, упокоився дня 23 л. вереоня сего року. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Рускій народный театръ.** Въ недѣлю 11 (23) с. м. зѣбралась доволѣ численна публика (мѣжь нею и троха селянъ) въ сали театральнѣй въ Тернополи, где въ першій разъ руске товариство драматичне поставило на сцену 5-актову драму Дениса зъ надъ Серета п. з. „Настася“. Твѣоръ сей звѣстный публицѣ рускѣй зъ выданя печатного, що появилось ще въ 1872 р. у Львовѣ, а позаякъ проф. Ом. Огоновскій напечатавъ тогожь року основный его розбѣоръ критичный въ „Правдѣ“ (V рочникъ), тому були мы вельми цѣкавѝ, о скѣолько увзгляднено справедливѝ замѣты рецензента при новѣй инсценизаціи сеи драмы та якъ она представится на сценѣ. Отже замѣтимо загально, що не все ще зроблено и справлено, щобъ драма була справдешнымъ зеркаломъ и образомъ формъ и выразу XII столѣтя. Такъ на пр. задержано новѣйшѝ титулятуры „Благородіе, Величество, Ваша Свѣтлѣость, Ваша Ясновѣость“, незвѣстнѝ въ XII в. Зѣостали такожь безъ змѣны діялоги Ольги съ сыномъ Володимиромъ (дѣя II, ява 1) и съ Святополкомъ (дѣя II, ява 2), въ котрыхъ не бачимо княгинѣ и князѣвъ XII ст., лишь начебы лайку и розговоры теперѣшныхъ мужикѣовъ. Не слѣдно тамъ, якъ справедливо замѣтивъ проф. Ом. Огоновскій, „того высшого тону, якій князямъ, хочь и якъ лукавымъ, конечно годится“. За те попропускано и переставлювано гдеякѝ сцены, а именно пѣоля сцены 2-ои (дѣя I) слѣдуе заразъ сцена I (дѣя II), а сцена 3 дѣѣ I-ои поставлена ажь по сценѣ 2 (дѣѣ II-ои). Сцена 4 дѣѣ I-ои и сцена 1 дѣѣ III-ои, сцена 1 и 2 дѣѣ IV-ои и конець сцены 6-ои (стор. 63) дѣѣ IV-ои ѣтпали зовсѣмъ; по части змѣнено сцену 4 и 7 дѣѣ IV-ои. Пѣосля сцены 5-ои въ IV-ѣй дѣѣ слѣдуе заразъ сцена 7, а по нѣй сцена 6. Змѣны тѝ вышли на користь сценичного представленя. Можнабъ такожь пропустити сповѣдь прилюдну Настасѣ передъ старцемъ. Закѣонченье драмы выпадалобъ такожь переробити. Коли бо нарѣодъ спаливъ на стосѣ головну виновницю драмы, Настасю, незвѣстно, що сталося съ Святополкомъ, тымъ невсыпучимъ интригантомъ, котрый зворушивъ весь нарѣодъ противъ князя и довѣвъ его любку до такого страшного кѣонця, — ѣнъ выходитъ зовсѣмъ безкарно. Замѣтимо наконець, що належалобъ и пѣодъ взглядомъ языка справити сей твѣоръ, а именно заступити разячѝ полонизмы чисто-рускими выраженями (на пр. пробачу — прощу́, засадка — засѣдка, зволока), можнабъ пропустити або змѣнити перекручене зъ нѣмецкого „Бердо!“ въ пѣсни нѣочного сторожа. Колибъ переведено всѣ тѝ змѣны, то Настася при старанной игрѣ артистѣовъ моглабъ ще довго держатикъ въ репертуарѣ нашого театру. Сценичне представленье выпало въ загалѣ добре, гардероба и выстава були хорошѝ и ѣтповѣднѝ. Однакъ позволимо собѣ поробити замѣтки про гдеякѝ подрѣобности въ игрѣ сценичнѣй. Такъ здаесь намъ, що въ ролѣ Наставъ (п-нѣ Биберовичь) за много було шльоханя, а не всюды було оно ѣтповѣдне. Именно въ діялогу Настасѣ съ Ярославомъ, где она розказуе, якъ мило ѣй вдивлятись въ его очи, а ѣттакъ додае, що коли подумае на самотѣ, що ѣнъ жонатый, що она его любовница и т. д. — тутъ булобъ психологично ѣтвѣтнѣйше, колибъ Настася здрѣогнулась передъ внутрѣшнымъ голосомъ совѣсти, чимъ розводила плачѣ. Въ передпослѣдней сценѣ, коли Настасю нарѣодъ веде на смерть огневу, булабъ пѣосля нашои думки ѣтповѣднѣйша спокѣойна резигнація, нѣжь хлипанье, тымъ бѣольше, що Настася почуваеся зовсѣмъ до вины. П. Биберовичь добре вывязався зъ ролѣ Ярослава Осьмомысла. При кѣонци драмы однакожь опинився п. Б. въ неприродней ситуаціи, мабуть зъ волѣ п. режисера. Драма бо кѣончится тымъ, що зъ помѣжь народа, вертаючого по спаленю Настасѣ, чутно зазывъ, щобъ по его волѣ Ярославъ дальше княживъ, а нарѣодъ съ окликомъ: „Ярославъ да княжитъ намъ!“ иде товпою на замокъ. Мѣжь тымъ бачили мы, що пѣосля того являеся Ярославъ на сценѣ, нарѣодъ окликуе его зновъ княземъ, а ѣттакъ князя веде нарѣодъ на замокъ. Сей появъ Ярослава безпосередно пѣосля спаленя Настасѣ псуе цѣле враженье драмы, а Ярославъ выступае тамъ такій рѣовнодушный, начебъ мѣжь нимъ а Настасею не було нѣколи нѣякои звязи. Иншѝ ролѣ були такожь добре ѣтограни, разило лишь бѣганье жебрущои бабы по сценѣ.

Вѣо второкъ 13 (25) представлено „Верховинцѣ“ И. Корженёвского. Сценичне представленье выпало зовсѣмъ добре, жаль лишь, що передъ дуже малочисленною публикою. П. Таньска въ ролѣ Марты була за молодо схарактеризована, такъ що выглядала скорше начебы сестра Антося Ревизорчука, а ое чимало псувало илюзію. Невластивѣость ся тымъ рѣзше ѣтбивала, коли опѣосля въ послѣднѣмъ актѣ выступае Марта старенезною, змарнѣлою и высохлою бабусею.

Въ середу 14 (26) ѣтограно 4-актову мелѣодраму „Галька“. Хвилевый выѣздъ п. Грыневецкого и убытокъ п. Пѣодвысоцкого ѣтразились вельми на сценичнѣмъ представленю. Игра артистѣовъ була вправдѣ въ загалѣ добра, спѣвы сольовѝ п. Попелевои (Галька) и п. Карпиньского (Антось) выпали хорошо, але спѣвы хоральнѝ були вельми слабѝ. Було вправдѣ доволѣ статистѣовъ (котрѝ, мимоходомъ сказавши, своими усмѣхами псували илюзію въ трагичнѣй акціи), але въ II дѣѣ въ хорѣ селянъ спѣвали тѣолько п. Плошевскій и п-нѣ Стефуракова. Наша замѣтка, высказана въ попереднѣмъ справозданю за скоро справдилася. П-ну Карпиньскому радимо уникати одностайного выголошуваня своихъ роль, котре часто не ѣтповѣдае чувствамъ, якѝ поетъ бажавъ выявити. — Участь публики мѣрна, костюмы хорошѝ.

Въ четверъ 15 (27) с. м. ѣтограно 1-актову комедію зъ нѣм. „Ѣнъ не заздрѣостный“ и 3 акт. оперетку „Чорноморцѣ“, пѣосля Кухаренка написану Старицкимъ, съ музыкою Лысенка. На сѣмъ представленю, зъ котрого доходъ призначенo на памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского, була саля биткомъ заповнена мѣсцевою и замѣсцевою интелигенцією, селянами, мѣщанами и школьною молодежею. Сценичне представленье обохъ штукъ выпало дуже добре, а публика нагороджувала нашихъ артистѣовъ гучными оплесками. Спѣвы въ „Чорноморцяхъ“ выконано зовсѣмъ поправно, а хоръ ѣтъѣзджаючихъ козакѣовъ (въ 1 дѣѣ) и козакъ (въ 3 дѣѣ) мусѣли бути на домаганье публики повторенѝ. Численно згромаджена публика руска (зъ польскои публики було ледво кѣолька осѣобъ) вынесла о нашѣмъ народнѣмъ театрѣ якъ найкрасше враженье, котре на довго позѣостане милою споминкою.

Послѣдна вѣдомѣость.

Парижь. Дня 1 л. жовтня король испанськѝ Альфонсъ пріѣхавъ 29. вересня до Парижа. Тутъ вже зъ самои подорожи короля до Нѣмеччины не дуже були задоволенѝ, а коли ще рознеслася вѣсть, що король зѣоставъ именованый властителемъ полку уланѣовъ, котрыхъ гарнизонъ стоитъ въ Штрасбургу, неприхильнѣость для короля стала вже прибирати великѝ розмѣры. На вѣдомѣость, що король пріѣде до Парижа, почала праса розбирати тую подорожь зъ всѣхъ сторѣонъ, при чѣмъ безпощадно нападала на короля за его зближеньеся до Нѣмеччины. Сѝ напады не позѣостали безъ вплыву и на париску публику. Коли отже король пріѣхавъ и повитаный черезъ президента сѣвъ съ нимъ до кариты и рушивъ зъ мѣсця, пѣоднявся зъ посередъ товпы страшенный крикъ и свистъ, а накликуванье „A bas l' uhlan“, „A bas Alphonse“ ставали чимъ разъ частѣйшими. Конѣ рушили гальопомъ и не задержались ажь передъ палатою. Коли пѣознѣйше король ѣхавъ до президента, повторилась тая сама сцена и якась женщина кинула навѣть парасолькою въ кариту. Передъ испаньскою амбасадою приступивъ якійсь Испанець до короля и промовивъ такъ до него: „Простѣтъ В. Вел., що я въ имени испаньского народа смѣю васъ просити, щобы вы не выставлялися на дальшѝ руганя.“ На то ѣтповѣвъ ему король: „Будьмо спокѣойнѝ; сѝ люде ще не цѣлый Парижь, анѣ не цѣла Франція.“ Замѣтно, що при сѣй демонстраціи дѣосталося и министрамъ, а навѣть и самому президентови. Коли президентъ пріѣхавъ на дворець желѣзницѣ, войско не презентовало передъ нимъ оружія и почулись крики: „Прочь съ Тонкиномъ!“ Вину тои демонстраціи приписуютъ полиціи, котра вже на кѣолька днѣвъ передъ тымъ дѣозналася, що на пріѣздъ короля Альфонса приготовуеся демонстрація и що демонстранты заосмотрюются навѣть въ свиставки, а не заряднла ѣтповѣдныхъ средствъ осторожности.

Свѣчи церковнѝ

чистѝ, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пѣодъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тѣолько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшѝ цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (9—?)

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, при ул. Кеперника ч. 5. маe честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Вч. Духовеньству свою

РОБќТНЮ

МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пѣосля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарѣовъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѝ взгляды Впч. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаеся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѝ замовленя выконуются въ найкоротшѣмъ часѣ. (10—12)

ул. Ѣрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ѣрменскѣой ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикѣовъ

всѣлякѝ приборы шкѣольнѝ

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламаръ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшѣй, якъ где инде

и въ найлучшѣмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ѣрменьска ч. 6.

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка I.

Выбѣоръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторѣонъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готѣовку дѣостае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькѣовщины“ и „Нового Зеркала“. (21—?)

Товариство ц. к. уприв. желѣзницѣ Львѣовско-Черновецко-Ясскои.

(Линіи Австрійскѝ).

Ч. 19.612.

Зниженье цѣны ѣзды

для осѣобъ удаючихся до Вѣдня, щобы звидѣти межинародну выставу електричну и историчну.

Для можливого улекшеня подорожи, щобы звидѣти межинародну выставу електричну, а такожь историчну въ Вѣдни, будутъ выдаванѝ въ дняхъ низше наведеныхъ, а то на стаціи въ **Сучавѣ** до поѣзду поспѣшного Нръ 2., а на стаціяхъ въ **Черновцяхъ, Коломыѣ и Станиславовѣ** до потягу особово-товарового Нръ 6, безпосередно билеты на ѣзду

до Вѣдня и съ поворотомъ

въ вагонахъ II. и III. клясы по **зниженыхъ цѣнахъ.**

Такѝ на стаціи въ Сучавѣ набутѝ билеты уповажняютъ лишь на просторони **Сучава-Черновцѣ** до ѣзды поспѣшными поѣздами, на дальшѣй же просторони, а именно въ подорожи до Вѣдня, лишь особово-товаровымъ поѣздомъ Нръ 6. зъ Черновецъ до Львова, дальше локальнымъ поѣздомъ Нръ 16. желѣзницѣ Кароля-Людвика зѣо Львова до Кракова и наконець окремо на тую цѣль заведенымъ поѣздомъ особовымъ желѣзницѣ Пѣовнѣочнои зъ Кракова до Вѣдня, котрѝ то поѣзды зѣостаютъ въ полученю съ особово-тягаровымъ поѣздомъ Нръ 6. нашои желѣзницѣ.

Часъ ѣтъѣзду и цѣны ѣзды зъ поодинокихъ стацій суть слѣдуючѝ:

Выѣздъ въ Пятницю дня 5., 12. и 19. жовтня с. р.		Часъ выѣзду		Цѣны ѣзды до Вѣдня и назадъ, разомъ съ належитостею стемплевою			
				II. кляса		III. кляса	
		год.	мин.	зр.	кр.	зр.	кр.
Зъ Сучавы	полудне	12	29	51	82	31	76
Зъ Черновець	по полудни	3	15	47	48	29	22
Зъ Коломыѣ	вечеръ	6	33	44	10	27	24
Зъ Станиславова	вечеръ	9	16	41	36	25	64

Пріѣздъ до Вѣдня на дворець пѣовнѣочнои желѣзницѣ наступитъ въ недѣлю дня 7, 14 и 21 жовтня о годинѣ 8 минутъ 55 рано.

1. Часъ ѣтъѣзду вызначеный пѣосля пештеньского, часъ пріѣзду до Вѣдня пѣосля праского годинника.

2. Билеты по цѣнѣ ѣзды высше вызначенѣй уповажняютъ до ѣзды туда и назадъ.

3. Билеты тѝ маютъ важнѣость на 14 днѣвъ, въ протягу котрого то часу треба назадъ повернути.

Дѣти въ вѣцѣ до 10 лѣтъ перевозитися будутъ въ той спосѣобъ, що за двое дѣтей буде оплачуватись одинъ билетъ дотычнои клясы вагону. Одна дитина въ тѣмъ вѣцѣ може ѣхати съ дорослою особою другою клясою за однымъ билетомъ другои клясы и 1 билетомъ третои клясы, — а третою клясою за 1 билетомъ другои клясы.

5. На кождый билетъ того рода можна перевести 25 килогр. пакунку безплатно.

6. Поворотъ зъ Вѣдня зъ двѣорця желѣзницѣ пѣовнѣочнои може наступити лишь въ протягу повысше выказанои важности билету ѣзды кождымъ особовымъ або мѣшанымъ поѣздомъ. Уживати поспѣшныхъ поѣздѣовъ при поворотѣ дозволено тѣолько на просторони **Черновцѣ-Сучава** и то выключно лишь тымъ подорожнымъ, що вертаютъ зъ Вѣдня до Сучавы и до Черновець прибули поѣздомъ Нръ 5.

7. Перерва въ подорожи туда або назадъ не дозволена.

8. Упрашаеся, щобы бѣольшѝ товариства, удаючѝся тыми поѣздами до Вѣдня, увѣдомили о тѣмъ днемъ впередъ начальника стаціи

Вѣдень въ вересни 1883.

Рада Завѣдуюча.

Выдавець и редакторъ: **Антѣонъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѝ Тов. им. Шевченка пѣодъ зар. К. Беднарского.

Ч. 107. Львôвъ, Вторникъ 22 вересня (4 жовтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатаній вôльній ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть рок. . . 4 рубд.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . . . 2 р.50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7·50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Прѣдплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лишь буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

Новѝ проявы „pracy organicznej“.

III.

„Мужицкѝ внесеня“ клюбу автономистôвъ.

Звѣстна рѣчь, що соймъ галицкій дѣлится на т. зв. клюбы. Клюбы тѝ суть то бôльшѝ або меншѝ громады послôвъ, котрѝ почуваючись до спôльности интересôвъ и признаючись до однакихъ думокъ въ пытаняхъ принципіяльныхъ, организуются поза соймомъ въ одно тѣло, обовязуючись взаимно — голосувати все разомъ однаково и всѣми силами старатися, щобы перевести въ законодавствѣ тѝ мысли и погляды, котрѝ становлятъ програму клюбу. Мы ôтъ давна вже бажали дати читателямъ „Дѣла“ ясне и наглядне понятье о донеслости тыхъ организацій клюбовыхъ въ кождôмъ законодавчôмъ згромадженю, тымъ бôльше, що на справозданяхъ посольскихъ, где тая рѣчь именно повинна була давно вже бути розсвѣчена для поученя выборцѣвъ, нѣкотрый съ послôвъ того доси не вчинивъ, хочь о клюбахъ и ихъ фатальнôй для мужицтва дѣяльности дуже часто згадувалось.

Щобы послы нараджувались поза соймомъ надъ кождою справою, закимъ она прійде пôдъ голосованье, се есть не то що не зле, але навѣть пожадане. А предсѣ въ того добрего звычаю выйшовъ дуже поганый звычай организацій клюбовыхъ, котрый съ кождого посла робитъ невôльника не своихъ власныхъ переконань, але бôльшости клюбовои, и котрый доводитъ до того, що въ соймахъ нашихъ бôрются съ собою и спираются не интересы краю, але интересы клюбôвъ, котрѝ суть выразомъ интересôвъ лишь гдякихъ верствъ суспôльныхъ. При организаціи клюбовôй ставсь илюзією всяке свобôдне рѣшенье кождого поодинокого посла; всѣ бесѣды, голошенѝ въ парляментарнои трибуны за якоюсь справою або противъ неи, хочьбы и съ Демостеновою силою и повагою, стаются безпредметнѝ и не переконуютъ, не можутъ, не смѣютъ переконати нѣкого, бо цѣла справа наперед вже рѣшена въ клюбахъ и кождый посолъ голосувати буде такъ, якъ рѣшено голосувати въ его клюбѣ, а не такъ, якъ бы ему теперь, въ хвили остаточного замкненя дискусіи надъ тымъ предметомъ диктувало его пересвѣдченье. Але що бôльше, при организаціи клюбовôй и той звычай правный, що кожда ухвала западае бôльшостею голосôвъ присутныхъ послôвъ, ставсь тôлько пустою и безпредметною формою, котра може отуманити несвѣдущого, але не повинна туманити нѣкого тверезо глядячого на дѣло. При организаціи клюбовôй навѣть тамъ, где тѝ клюбы суть выразомъ програмъ якихсь партій, где тѝ партіи стоятъ рѣзко одна противъ другои, навѣть тамъ справы въ соймѣ на дѣлѣ рѣшаются **меншостею** послôвъ. Се не есть парадоксъ, а жива и сумна правда, котру кождый порозумѣе на слѣдующôмъ, чисто гипотетичнôмъ примѣрѣ.

Припустѣмъ, що маємо передъ собою тѣло парляментарне, зложене въ 300 членôвъ. Въ тôмъ тѣлѣ борются съ собою двѣ головнѝ партіи, въ котрыхъ одна — назвѣмъ ю *лѣвиця* — находится въ меншости и числитъ лишь 100 членôвъ, а друга — назвемъ ю *правиця* — есть пануючою бôльшостею и числитъ 200 членôвъ. Лѣвиця, елементъ опозиційный, ставитъ якесь внесенье, змѣряюче до пôднесеня загального добра, въ загалѣ внесенье великои принципіяльнои ваги, внесенье, котре муситъ бути симпатичне для кождого здорово мыслячого и край свôй любячого горожанина. Лѣвиця числитъ на ту притягаючу силу свого внесеня и надѣется, що богато и въ членôвъ бôльшости пôйде за нею. А мѣжь тымъ внесенье приходитъ пôдъ голосованье и одержуе лишь 100 голосôвъ, т. е. якъ разъ голосы лѣвицѣ Внесенье упало великою бôльшостею. Такъ говорится и пишеся по газетахъ, а мѣжь тымъ се не правда. Коли заглянемо за кулисы, то цѣле голосованье представится намъ зовсѣмъ инакше. Правиця, хочь и пануюче тѣло, не есть тѣломъ однолитымъ. Противно, есть звязкомъ рôжныхъ направлень и змагань, котрѝ находятъ выразъ въ клюбахъ. Припустѣмъ, що цѣла правиця розпадается на чотыры клюбы, числячѝ по 50 членôвъ. Въ тыхъ клюбахъ ôтбувалася властива дискусія надъ внесеньемъ лѣвицѣ, тамъ рѣшилася и запечаталася его участь. Дискусія була завзята, бо внесенье, якъ сказано, симпатичне и для многихъ членôвъ правицѣ. Въ кождôмъ клюбѣ тôлько невелика бôльшôсть була противъ внесеня, припустѣмъ: 30 противъ 20. Внесенье въ кождôмъ клюбѣ упало и кождый клюбь на повнôмъ публичнôмъ засѣданю сойму мусѣвъ голосувати противъ него, зрѣкаючись своихъ власныхъ пересвѣдчень. Внесенье одержало лишь 100 голосôвъ, мѣжь тымъ, коли на дѣлѣ за нимъ були: лѣвиця (100 гол.) и значна меншôсть въ кождôмъ клюбѣ правицѣ (4 разы по 20 = 80 гол.). Ôтъ и маємо! За внесеньемъ въ переконаня було 180 послôвъ, при голосованю абсолютна бôльшôсть выноситъ тôлько 151, а прецѣ, дякувати организаціи и солидарности клюбовôй, внесенье упало!

Мы думаємо, що послы нашѝ въ своихъ справозданяхъ передъ выборцями повиннѝ звернути велику увагу на то, щобъ вытолкувати своимъ выборцямъ значенье и донеслôсть клюбôвъ и доказати имъ, що выбираючи посла, они не повиннѝ вдоволятися тымъ, що отъ на пр. сей панъ есть добрый человѣкъ, людяный, честный и кривды намъ не схоче зробити. Се може бути, що не схоче, але вступивши до котрого небудь съ паньскихъ клюбôвъ, звязавшися солидарностею, ôнъ буде мусѣвъ и помимо своеи волѣ голосувати за внесеними шкôдливыми для простого народа. Се треба добре тямити!

Звертаючись теперь до нашихъ клюбôвъ соймовыхъ, мы мусимо попередъ всего зауважити, що властиво всѣ тѝ клюбы — крôмъ рускаго — згôднѝ съ со ою майже въ всѣхъ принципіяльныхъ пытаняхъ и где того буде вымагати интересъ однои, упривилейованои у насъ верствы, тамъ пôдутъ разомъ рука въ руку. Рôжнятся жь они тôлько въ пытаняхъ меншои ваги, а часомъ навѣть и самѝ не знаютъ, чого хотѣти. И такъ теперѣшна сесія соймова була свѣдкомъ одного такого куріозумъ, якого рѣдко где й подыбати на свѣтѣ: заносилось на завязанье „клюбу дикихъ“. Дикими въ тѣлахъ парляментарныхъ называются тѝ послы, котрѝ не належатъ до нѣякого клюбу, — а що у насъ поки-що такихъ послôвъ було досыть богато, то й задумали они, не зъ якои небудь спôльности думокъ и змагань, а такъ собѣ, для того, що не належатъ до нѣякого клюбу, завязати свôй власный клюбъ. Конечно, що тая смѣшна комедія не довго тревала и швидко розлѣзлася.

Доволѣ неозначеный въ своихъ поглядахъ и намаганяхъ есть утвореный теперь клюбъ „центрумъ“, въ котрôмъ провôдництво держатъ послы давнѣйшого клюбу „Атенчикôвъ“, тѝ послы, що то, якъ звѣстно, по при щирѝ порывы чувства ôтзначувалися такожь тымъ, що не мали нѣякои програмы въ самыхъ найжизненнѣйшихъ пытаняхъ краевыхъ. Клюбъ тыхъ „нѣ студеныхъ нѣ горячихъ“ числитъ теперь досыть поважне число членôвъ. Чи и яка буде его дѣяльнôсть, Богъ знае.

На назву клюбу найбôльше заслугуе ще своею карностею и своими явно-паньскими, консервативно-реакційными змаганями т. зв. теперь клюбъ „автономистôвъ“ съ гр. Грохольскимъ на чолѣ. Клюбъ той повставъ зъ сполученя давного клюбу „Подолякôвъ“ и недобиткôвъ колишнои партіи „Станьчикôвъ“, и, розумѣвсь, буде продовжати ви роботу. Покищо клюбъ той ôтзначаеся тымъ, що стараеся надати собѣ видъ великои рухливости, дбалости о добро краю и — мужиколюбства, хочь и не унятого въ нѣякѝ выразнѝ формы. Зъ клюбу того выйшло поки-що кôлька внесень, тыкаючихъ мужицтва, надъ котрыми мы хотѣлибъ троха подрôбнѣйше застановитися.

Заразъ на першихъ засѣданяхъ теперѣшнои соймовои каденціи, коли дѣло угрупованя послôвъ на клюбы ще ино-що розпочалося, выкинули Станьчики вудочку на уловленье послôвъ до свого клюбу. Тою вудочкою було внесенье гр. Водзицкого, обчислене на популярнôсть и розголосъ. Внесенье се жадало, щобы всѣ послы, выбранѝ въ меншихъ посѣлостей, отже послы мужицкѝ, зôбралися до купы и повысказували кождый жаданя и потребы мужикôвъ въ свого выборчого округа, котрѝ въ такій спосôбъ зôбранѝ, далибъ матеріялъ для будущои законодавчои дѣяльности сойму. Внесенье те принято и послы справдѣ почали сходитися та нараджуватися. Чи и що буде здобуткомъ тыхъ нарадъ, мы не знаємо, але характеристичне тôлько то, якими дешевыми средствами клюбъ „автономистôвъ“ (т. е. „станьчикôвскій“) взявся здобувати собѣ популярнôсть. Мужиколюбство теперь въ модѣ, — давай забавимось въ мужиколюбство, а може на тую вудочку зловимо гдекого зъ новыхъ послôвъ! А зъ внесеня самого чи выйде що реального, чи нѣ, до сего намъ дѣла мало. Бо прецѣ само внесенье, такъ якъ оно було поставлене, показуе найвыразнѣйше, що Станьчикамъ при его ставленю не ишло о зарадженье дѣйстнôй потребѣ мужикôвъ, ба навѣть, що они въ пытаняхъ мужицкихъ нѣякои програмы не маютъ, надъ ними не застановлялися, — инакше поставилибы були якесь выразнѣйше внесенье, або навѣть цѣлый рядъ внесень спеціяльныхъ, змагаючихъ до поправы стану нашихъ селянъ. Та ба, все те справы дуже попутанѝ, вымагаючѝ великои працѣ, — се вже нехай собѣ роблятъ другѝ, — досыть зъ насъ, коли кликнемо на тыхъ другихъ и покажемо пальцемъ на те, що всѣ и безъ насъ добре видятъ.

Здаесь, що все те почули й самѝ „автономисты“, коли узнали потрѣбнымъ небавомъ опôсля выступити съ кôлькома спеціяльными внесенями мужицкими. Правда, и въ тыхъ внесеняхъ мы стрѣчаемо ту саму хибу: рѣчи, котрѝ моглибы мати найбôльшу важнôсть, але вымагалибы великои и совѣтнои працѣ та щирои прихильности до люду, ту збуваются двома-трема загальниками, а за то широко розводятся рѣчи пустѝ, або обчисленѝ на шкоду стану селяньского. И такъ Его Ексцеленція п. Грохольскій, зволивъ выступити съ рôвно короткимъ, якъ нѣчого незначучимъ внесеньемъ: „Соймъ взываe ц. к. правительство о выѣднанье (що се значитъ?) уставы, котра для зарадженя грозячôй въ нашôмъ краю станови селяньскому руинѣ обмежилабы существуючу свободу дѣленя грунтôвъ селяньскихъ, а для уможливленя того обмеженя зреформувала рôвночасно право спадкове для селянъ“. Все те по просту не що бôльше, якъ грушки на вербѣ для селянъ. Для чого п. внескодавець не завдавъ собѣ труду сформулувати будучу уставу, высказатись докладнѣйше о способахъ и мѣрѣ обмеженя, о тôмъ, котрѝ §§-ы права спадкового ôнъ хотѣвбы змѣнити и въ якій спосôбъ? Внесенье п. Грохольского належитъ очевидно до тыхъ внесень, котрѝ наша соймова бôльшôсть ôтъ часу до часу ставитъ и пріймае собѣ зъ доброго дива, „dla zamydlenia oczu opinii publicznej“, якъ кажеся звычайно, але котрѝ анѣ правительство, анѣ соймъ до нѣчого не обовязуютъ, бо реального нѣчого не подаютъ.

Крôмъ того внесеня поставивъ членъ тогожь клюбу автономистôвъ, п. Густавъ Померъ, два внесеня, змагаючѝ до реформы уставы громадскои и уставы о репрезентаціяхъ повѣтовыхъ. Внесеня тѝ о стôлько неподôбнѝ до попередныхъ, що ту высказанѝ выразно змѣны, якѝ внескодавець хотѣвбы поробити въ дотеперѣшнôмъ устрою громадъ и повѣтôвъ. Змѣнъ тыхъ — всего одна; панове „автономисты“ хотѣлибы, щобъ ôтъ теперь рады громадскѝ, рады повѣтовѝ и выдѣлы повѣтовѝ выбиранѝ були не що три роки, але що шѣсть лѣтъ. Внесенье те не подае нѣякихъ мотивôвъ, длячого тымъ панамъ не подобаеся дотеперѣшный ладъ и длячого они попали на тую гадку, ажь въ такъ дивный спосôбъ его реформувати. Мы бодай знаємо то, що въ цѣлôмъ цивилизованôмъ свѣтѣ съ взростомъ и розвоемъ автономіи иде нерозрывно въ парѣ такожь **скорочуванье** часу урядованя выборныхъ властей, именно яко найлѣпша можлива коректива противъ всякого рода надъужить, непотизму, недбальства и т. д. Для чогожь отсе краковскѝ „автономисты“ кидаются якъ разъ въ противный бôкъ? Се поясняе намъ зовсѣмъ выразно „Czas“ (ч. 233), коли каже, що „автономія галицка часомъ „szwankuje“ и отворюе поле для шкôдныхъ все агитацій, тымъ шкôднѣйшихъ, що ôтбуваются въ тѣснѣйшихъ повѣтовыхъ границяхъ и що межи соперниками о достоиньство выдѣлового або презеса маютъ рѣшати **селяне**“! Ось о що иде! О запевненье хочь о кôлька лѣтъ довшого панованя радамъ выбранымъ при теперѣшнôй системѣ, бо **селяне** — особливо **рускѝ** — мудрѣютъ!.. Почуємо, яка буде дискусія надъ тыми внесенями!

(Докôнченье буде.)

Дальшѝ розкопы руинъ Галича.

Допись зъ Галича.

Минувшого тыждня погода спріяла, про те и розслѣды дра Ис. Шараневича и о. Л. Лаврецкого за останками старинного Галича и розкопы тыхже могли безъ перешкодъ продовжатися. И дѣйстно удались они съ хорошимъ успѣхомъ въ днѣ 24, 25, 27, 28 и 29 вересня.

Зъ церквн Благовѣщеньскои, стоявшои колись при дорозѣ. ведучôй въ Галича до Калуша по при рѣку Лукву, обнажено фундаментъ одного филяра, а сконстатовано существованье другого филяра; линія, сполучаюча ихъ, иде точно въ заходу на всхôдъ и перетинае дорогу, — зъ чого можна вносити, що всхôднѝ абсиды церкви находятся вже пôдъ дорогою. Великѝ пѣсковѝ каменѣ, очевидно зъ той церковнои будôвлѣ выкопано въ значнôй скôлькости вже по другôй сторонѣ дороги на притыкаючôмъ поли, нынѣ кокурудзою порослôмъ. Кромѣ згаданого въ попереднôй дописи (гл. ч. 103 „Дѣла“) византійского крестика, выробленого зъ якоись масы, а не зъ порфира, якъ зъ-разу здавалося, выкопано кусникъ камѣннои базы (с. е. пôдставы пôдъ гзимсъ) и уломки того гзимса зъ верхного звода церкви о острыхъ византійскихъ линіяхъ, точно такѝ самѝ, якѝ выкопано при фундаментѣ церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ, зложенѝ нынѣ тымчасово въ помешканю дра Ис. Шараневича во Львовѣ. Дальшій розслѣдъ того церквища мусѣвъ перерватись, щобы не розстрѣляти силы, але щобы радше зъединити ихъ на розслѣдженье могилъ въ дубровѣ, котрыхъ розкопка почала будити чимъ разъ бôльшу цѣкавôсть.

Могила посередъ дубровы, розкопана цѣлкомъ въ 7 дняхъ (21, 22, 24, 25, 27 28 и 29 вересня), выявилась збудованымъ сильно зъ рѣни фундаментомъ не византійскои церкви, якъ зъ початку здавалося, але оборонного бастіона, котрого панциръ зверненый противъ

всходо-полудневи. Форма того бастіона есть формою полигона, котрого довжина и ширина выносять 14—15 метрôвъ. Ширина панцира выноситъ 8 метрôвъ, пôвнôчне крыло полигона есть отверте (отвôръ становитъ линію 8 метрôвъ), а пôвнôчно-западне крыло мѣститъ въ собѣ заглубленье землею закинене въ формѣ чотыреугольника. Ту фундаментъ есть найглубшій и сягае до 2 метрôвъ глубины. На тôмъ мѣсци пущено желѣзный сверделъ въ землю ще о 1 метеръ глубше ажь до спода могилы, котра покрывала тую руину, и выдобуто зъ ôттамъ жовту глину. Впрочѣмъ вся руина була насыпана и навершена чорною землею. Зъ предметôвъ вынайдено окрухи черепôвъ, кремѣнный ножикъ и щось въ формѣ гузика, выробленого зъ чорного скла або якогось дуже твердого чорного каменя.

Рôвночасно розкопувано ще другу могилу, лежачу на краю полудневои стороны дубровы, до котрои значеня Впр. кустосъ митроп. капитулы А. Петрушевичь велику вагу привязуе. Праця около розкопки тои могилы тревала 4 днѣ (25, 27, 28 и 29 вересня). Могила тая есть значно выста и просторнѣйша ôтъ попереднои. Высота ей выноситъ 4 метры, поперечна линія ôтъ полудня на пôвнôчь 24 метры, а ôтъ всходу на захôдъ 26 метры, — такъ що она здаеся бути ширшою нѣжь довшою, або на ôтворôтъ. Середина не запалася, якъ на позôръ здаеся, але ктось ей вже давнѣйше часточно выбравъ и землею зъ неи оба краѣ могилы, захôдный и всхôдный, значно навершивъ, черезъ що зробився перстень наоколо выбранои ямы ôтъ заходу и всходу значно пôдвышеный. Якъ же розкопано тую великаньску могилу? Вырѣзано промѣнь ôтъ середины до кранця могилы въ направленю на пôвнôчь въ формѣ рова, 12 метрôвъ довгого, 1 метръ и 9 дентим. широкого, а 3 метры глубокого. До сеи глубины наповнена тая могила чорною масною землею, ôттакъ розпочалася жовта, чиста глина и сягае ажь до самого споду, бо ще о 1 метръ глубше, куда запускано желѣзный сверделъ. Гробарь зъ Залуквы, Проць Иванута, котрый вѣвъ розкопку, высказавъ, що такъ само лучаесь ему, коли перекопуе старѝ гробы, якъ въ тôй великôй могилѣ: насамперед верства затвердѣлои землѣ, а потому слѣдуе масна земля, якъ тутъ, походяча зъ перегнилыхъ людскихъ тѣлъ. Очевидни вапняни останки походятъ зъ перегнилыхъ людскихъ костей. Цѣла могила робитъ таке враженье, якъ колибъ початокъ свôй взяла зъ великого якого побоевища, зъ котрого зведено поляглыхъ на одно мѣсце, выкопано яму, навершено ей тысячами людскихъ тѣлъ, а ôттакъ прикрывши ихъ чорною землею, утворено тую великаньску могилу. Зъ предметôвъ знайдено доси въ земли могилы два маленькѝ кусники перемоклои цеглы и конець кремѣннои стрѣлки або кремѣнного ножика.

Кромѣ розкопки тыхъ двохъ могилъ сконстатовано дня 29 вересня, що могила на Чагуровѣ (въ дубровѣ) мѣритъ 20 метрôвъ ôтъ полудня на пôвнôчь, а 22 метрôвъ ôтъ заходу на всхôдъ и що она збудована зъ добôрныхъ рѣнякôвъ, перекладаныхъ жовтою глиною, именно на серединѣ, и що она ôтъ полудня и заходу выложена рѣняками, немовь панциромъ. Вôльну ôтъ камѣня часть ей стрѣчено ôтъ пôвночи; подôбно якъ при попереднôй могилѣ есть отвôръ тутъ въ линіи до 8 метрôвъ выносячôй, въ котрôмъ власне теперь къ серединѣ перекопано ровокъ. Все те вказуе, *що тая могила була бастіономъ*. Близше середины могилы въ глубинѣ метра выдобуто рѣняки плоскѝ, смолою або якимсь маснымъ плыномъ политѝ и немовь въ огни перепаленѝ. Мимовôльно насуваеся ту гадка о спаленю Настасѣ Чагуровои въ часы кн. Ярослава. Угле и спаленизна находилися впрочѣмъ въ всѣхъ тыхъ трехъ могилахъ.

Ще одинъ фундаментъ, збудованый зъ незвычайно великои рѣни, сконстатовано въ могилѣ, положенôй при краю схôднои стороны дубровы въ направленю до Крылоса. Могила, котра покрыла тую руину, мѣритъ вздовжь и вширъ по 12 метрôвъ и есть округлою, а въ серединѣ запавшоюся. Розслѣджено ще могилу т. зв. „на згарискахъ“, и ту въ глубинѣ 1 метра добуто цѣлець, т. е. спôдну тверду, сиву землю, але глины и каменя, якъ було въ могилѣ на Чагуровѣ, не можна було дошукатися. Ще двѣ великаньскѝ могилы на краю всхôднои дубровы годѣ було задля короткого часу розслѣдити. Дра Ис. Шараневича покликали его обовязки до Львова и ôнъ оставивъ дальше веденье того дѣла Вп. о. Лаврецкому и надлѣсничому добôръ митрополичихъ Вп. п. Апол. Лужецкому.

Такъ отже — кромѣ св. Станислава, давнѣйшои церкви св. Пантелеймона, въ котрои не лишь фундаментъ зъ рѣнякôвъ збудованый, але и бôльша часть фронта, бôчныхъ стѣнъ и всхôдныхъ абсидôвъ всецѣло заховались, — вынайдено дотеперь: 2) фундаментъ церкви св. Спаса, 3) ротунду або полигонъ на поли Караиты зъ Залуквы, 4) фундаменты церкви Богородичнои надъ Бѣдунемъ, 5) фундаменты пôдъ филяры церкви Благовѣщеньскои при дорозѣ зъ Галича до Калуша, 6) бастіонъ въ дубровѣ, 7) опанцировану и зъ рѣняка збудовану могилу на Чагуровѣ, 8) камѣнну руину въ могилѣ на всхôднôмъ краю дубровы. Замѣтна рѣчь, що недалеко ôтъ бастіона, котрый ôткопано, выплываe зъ озериска потôкъ, Дунайцемъ ще нынѣ званый. Назва тая могла взятись ôтъ зношень съ Дунаемъ тыхъ, що мешкали колись надъ тымъ потокомъ. Дунаецъ той плыне черезъ дуброву, т. зв. „паньскою долиною“, лучится съ иншимъ потôчкомъ, вырынаючимъ такожь зъ тои дубровы зъ пôдъ великои Копани и Чещинева, спускае дубровy и перетинаючи поля и ланы плыне по при могилу по довгихъ нивахъ и высше Пôдгородя, на т. зв. Кашиковѣ, впадае до Лукви. Ту недалеко устя Дунайця въ Лукву есть могила съ признаками старинноi византійскои церкви, ôтъ котрои часть поля того нынѣ ерекціонального прозвана 9) „церквищемъ“. Вп. о. Левъ Лаврецкій принявъ на себе задачу — по розкопѣ Благовѣщеньскои руины взятись до розкопки церквища надъ Дунайцемъ. Коли се наступитъ, тогды стане девять будôвель передъ нашими очима, здвигненыхъ въ часы нашихъ галицко-рускихъ князѣвъ на просторони, котра съ нынѣшнымъ Галичемъ не могла мати тягло забудованои звязи, и котрѝ будôвлѣ очевидно до себе ôтносятся.

Кто не бувъ на мѣсци або пластицѣ цѣлого того терену, якъ и взаимному розположеню тыхъ руинъ докладно не придивився, тому все тутъ розказане моглобы выдаватися немовь казка зъ тысячи и одноi ночи, а прецѣ все то дѣйстно дотыкальна правда. Гдекотрѝ докавы сеи правды привѣзъ дръ Ис. Шараневичъ съ собою до Львова и проситъ ученыхъ противникôвъ его теоріи о положеню старокняжого города Галича, котрѝ не зможутъ, або не маютъ волѣ ѣхати на мѣсце, щобы потрудилися до его мешканя пôдъ ч. 13 Бляхарскои улицѣ во Львовѣ и тамъ о нихъ наочно переконалися.

Въ додатку сконстатовано слѣдуючѝ высокѝ могилы, котрѝ мовь якѝ „стражницѣ могилы“ або земляни вежѣ станули ôтъ всходу и полудня старинного княжого города Галича и тымъ положенье его въ великихъ линіяхъ зъ тыхъ двохъ сторôнъ начеркнули, а то: 1) могила на Глинноi, 2) могила надъ заднымъ полемъ надъ Кашиковомъ за Луквою, 3) городище на Крылосѣ и могила посередъ окопôвъ тогожь городища, 4) три высокѝ могилы на краю Викторôвского лѣса напротивъ и передъ лицемъ Крылоса, 5) могила на выжнôмъ поли або на выжнôй полянѣ, низше Викторôвскихъ могилъ, 6) очевидно колись уфортифікована церковь филіяльна въ Викторовѣ, стоявша на ôтъособненôмъ выдатнôмъ и въ природы вже обороннôмъ горбѣ въ клинѣ, где сходятся рѣки Лукавиця съ Луквою, 7) высока могила на поли Комарôвскôмъ вже по сѣй сторонѣ Луквы насупротивъ дубровы.

Розумѣеся само собою, не всѣ тѝ вычисленѝ могилы, якъ и могилы въ дубровѣ, принależатъ одному часови, але гдекотрѝ въ нихъ мали свôй початокъ ще за поганьскихъ часôвъ и рôжнѝ рôжне мали призначенье, но всѣ они съ бѣгомъ столѣть сплелися съ старокняжимъ християньскимъ городомъ Галичемъ и або его окружили, або найшлись посередъ него. Близше выслѣдженье того складу, походженя и призначеня могилъ — буде на будучность задачею любителѣвъ галицкои старины и знатокôвъ археологіи. Чей и могилы тѝ заговорятъ, якъ заговорили доселѣ вже галицкѝ руины, даючи незбите доси свѣдоцтво о положеню ôтъ старокняжого города Галича надъ Лôмницею и на просторони межи Лôмницею а Луквою и за Луквою лучно съ Крылосомъ!

Не годится промовчати, що розкопы и розслѣды черезъ тыхъ сѣмь днѣвъ краснои осѣннои поры предпринималися ще фондомъ, удѣленымъ великодушно дѣдичнымъ паномъ Ôкна, Вп. Володиславомъ Федоровичемъ. Въ осени вручивъ сей Вп. панъ дальшихъ 50 зр. дру Ис. Шараневичеви, и теперь передъ выѣздомъ дра Шараневича до Галича прислала Вп. мати п. Володислава Федоровича въ неприсутности сына другихъ 50 зр. За се нехай буде Имъ ôтъ имени вдячныхъ Русинôвъ честь и слава. Краевѝ грошѣ, призначенѝ на тую цѣль, зъ причины неврученоi доси потрѣбноi инструкціи дру Шараневичу до сеи хвилѣ ще не були ужитѝ на розкопы и на предпринятѝ теперь розслѣды. *И. Ш.*

Ôткрытье двохъ новыхъ читалень.

I.

Читальня въ Старомѣщинѣ и хоръ селяньскій въ Токахъ.

Три недѣлѣ тому назадъ ôткрыто заходомъ о. Кобляньского и нашихъ щирыхъ патріотôвъ зъ Пôдволочискъ читальню въ Старомѣщинѣ, на котре торжество прибули съ ôтчитами професоры Н. Вахнянинъ зô Львова, и пп. Ол. Барвѣньскій и Рудницкій зъ Тернополя. Хату для читальнѣ ôтступивъ безкористно ч. господарь Якôвъ Осадчукъ. До выдѣлу товариства выбрано о. Кобляньского, яко предсѣдателя, пп. Кадайского и Ильницкого (урядникôвъ желѣзницѣ въ Пôдволочискахъ) и господарѣвъ Павла и Григорія Бѣлика (послѣдный есть душею читальнѣ), Петра Байду, Семена Турина и Якима Гусака. Число доси вписаныхъ членôвъ выноситъ до 30; булобы оно значнѣйше, наколибъ тамошный начальникъ громады не бувъ противный читальни. При ôткрытю спѣвавъ хоръ зъ сусѣдного села Токôвъ пôдъ проводомъ молодого господаря Тимка Флинты. Хоръ сей, зложеный зъ якихъ 80 спѣвакôвъ (господарѣвъ, паробкôвъ, молодиць, дѣвчатъ и хлопцѣвъ) повставъ заходомъ Вп. о. Панкратія Бѣлиньского, котрый — мусимо пôднести сю обставу — не щадивъ и гроша, щобы лишь хоральнымъ, хорошимъ спѣвомъ звеличати нашъ рускій обрядъ. Хоръ въ Токахъ вславився вже въ цѣлôй околиці подôльскôй, а мы, будучи свѣдками его продукцій, мусимо сказати, що ôнъ вповнѣ рôвнаеся хорови денисôвскому и стрыйскому о мѣшаныхъ голосахъ. П. Тимко Флинта провадитъ его рукою вправного диригента съ точностею, котру лишь подивляти треба, тымъ бôльше, що диригентъ есть безпретенсіональнымъ хлѣборобомъ. Продукціи всѣ выпадали такъ гарно, мовьбы въ нихъ брали участь рутинованѝ спѣваки и спѣвачки. Въ интонаціи, въ гармоніи и въ тактѣ панувала найбôльша точнôсть. Хоромъ такимъ можемо лишь величатись. Тожь даруютъ нашѝ читателѣ, що мы во славу нашои Руси подамо на сѣмъ мѣсци и имена тыхъ нашихъ сынôвъ Мельпомены зъ-пôдъ сѣльскои стрѣхи, котрѝ въ хорѣ токôвскôмъ ведутъ передъ. *Сопраномъ* спѣваютъ: Параскевія Костецка, Марія Яворска и Анна Решетникъ (молодицѣ); Юл. Бобакъ, Текля Будникъ, Ксенія Парницка, Агрипина Самôйло, Текля Жукъ, Пар. Гапановичь, Матрона Литвинець и Марія Паздрѣй (дѣвчата); Яковъ Гасай и Мих. Паздрѣй (хлопцѣ) До *альтôвъ* належатъ: Текля Гунька, Анаст. Крупска, Юл. Походило и Матрона Салюкъ (дѣвчата); Стеф. Шевчукъ, Иванъ Иванусь, Романъ Парницкій, Теод. Гунька, Кôндр. Созданьскій и Сим. Паздрѣй (хлопцѣ). *Теноромъ* спѣваютъ: Демко Шевчукъ, Іосифъ Балошта, Якимъ Воляникъ, Григ. Паздрѣй, Ив. Борецкій, Ив. Парницкій (старшій), Ив. Парницкій (молод.), Иванъ Флинта, Василь Решетникъ, Онуфр. Гапановичь и Тимко Жукъ. До *басôвъ* належатъ: Григ. Костецкій, Ив. Гунька, Матв. Шиманьскій, Гавр. Балошта, Матв. Гунька, Вас. Паздрѣй, Вас. Морозъ, Іос. Парницкій, Тимко Сало, Андр. Сорока, Павло Флинта, Теодоръ Яворскій и Гнатъ Шевчукъ (50-лѣтный господарь).

Чуючи сей хоръ, намъ мимохôть прійшовъ на гадку проектъ, завязувати такѝ хоры по цѣлôмъ краю яко окремѝ товариства пôдъ именемъ „Теорбанôвъ“. Такѝ „Теорбаны“: Львôвскій, Стрыйскій, Денисôвскій, Токôвскій, Судово-Вишеньскій, Завалôвскій, Ôкняньскій и др. моглибы колись и зъѣхатись отъ хочьбы и на руинахъ Галича при данôй нагодѣ. И ажь тогды далобыся оправдати мнѣнье о спѣволюбнôмъ Русинѣ. Пробуймо! Въ Галичинѣ стараньемъ пп. Горецкого, Сапруна и др. буде по нынѣ вже зъ 20 добре зъорганизованыхъ товариствъ спѣвочихъ. Львôвъ *може достарчити нотъ для певныхъ продукцій*, товариства выучатся ихъ точно, кожде зъ-окрема, а якъ станемо въ 1000 людей до молитвы о лѣпшу долю для св. Руси, то чейже ей и вымолимо?!

Н. В.

II.

Читальня въ Товстенькôмъ, въ пов. гусятыньскôмъ.

Дня 17 (29) вересня с. р. ôткрыто читальню въ Товстенькôмъ. День той бувъ свѣтлымъ празникомъ для мешканцѣвъ того села. По 9-тôй годинѣ рано пріѣхали на трехъ возахъ (на кождôмъ возѣ шѣсть) спѣваки зъ Говилова великого съ своимъ предводителемъ п. Стемковскимъ. Зъ сусѣдныхъ селъ и мѣсточокъ запрошенѝ ѣхали и пѣшки ишли господарѣ съ своими душпастырями, а то: зъ Крегульця: о. Кисѣлевскій, богословъ Ксьонжекъ и господарѣ, зъ Васильковець: о. Лисенецкій и господарѣ, зъ Самолускъ 16 господарѣвъ съ своимъ учителемъ п. Садовскимъ, зъ Лычковець Вавро Пинюта, зъ Трибуховець: о. Гудыкъ и 6 господарѣвъ, зъ Гусятына Вп. дръ Дамянъ Савчакъ, зъ Кривенького о. Котлярчукъ съ родиною, учитель п. Микитюкъ и господарѣ зъ Чорноконець великихъ и малыхъ, зъ Пробôжнои, Гадынковець, Копычинець и Коцюбинець господарѣ. Всѣ тѝ достойнѝ гостѣ зобралися о 10 годинѣ рано до церкви на соборне богослуженье, котре ôтправляли чотыри священики и одинъ богословъ, а именно мѣсцевый душпастырь о. Авдыковскій, о. Котлярчукъ, о. Гудыкъ и два діяконы: о. Лисенецкій зъ Васильковець и богословъ п. Котлярчукъ. Хоръ спѣвавъ прекрасно зъ нотъ.

По богослуженю удалися ôтцѣ духовнѝ и народъ до дому господарского, умыслне на тое торжество приготовленого, где входячихъ привитали спѣваки громкою патріотичною пѣснею „Щасть намъ Боже“. Дôмъ обширный зъ трехъ комнатъ не мôгъ помѣстити не кажу своихъ, але сусѣдныхъ гостей; велика часть зобраныхъ мусѣла стояти на дворѣ. По спѣвѣ наступили промовы. Першій промовивъ о. Авдыковскій о правахъ австрійскихъ, о школахъ, о наукѣ, повитавши зобраныхъ ôткрывъ читальню и взнесъ многолѣтство Є. В. Цесарю. Хоръ ôтспѣвавъ зъ нотъ „Многая лѣта“. Потому о. Лисенецкій ôтчитавъ и пояснивъ статутъ читальнѣ. По нѣмъ о. Гудыкъ въ краснорѣчивôй бесѣдѣ представивъ цѣль читальнѣ; на живыхъ примѣрахъ просвѣченыхъ и темныхъ народôвъ показавъ, що тôлько одна просвѣта провадитъ народъ до добробыта и щастя. П. Савицкій, господарь зъ Говилова, ôтчитавъ свôй власный стихъ о важности читальнѣ, котрый принято гучными оплесками. Опôсля дръ Савчакъ говоривъ о правахъ конституційныхъ и загрѣвавъ до просвѣты. О. Котлярчукъ дякувавъ основателямъ читальнѣ за такъ велике дѣло, въ надѣѣ, що зъ читальнѣ въ Товстенькôмъ розширится просвѣта на сусѣдни села. П. Іосифъ Мигитакъ, господарь мѣсцевый, котрый найбôльше старався о заложенье читальнѣ, остерѣгавъ людей передъ интригами жидôвъ, взывавъ, щобы кожда громада дбала мати у себе школу, читальню, щадницю, шпихлѣръ громадскій, щобы кождый господарь старався засадити дерева овочевѝ коло своеи хаты и провадити пасѣку въ дзержонахъ, показавъ пожитокъ зъ давныхъ круглякôвъ, а теперѣшныхъ рамовыхъ. По ôтспѣваню хоромъ ще разъ пѣснѣ „Щасть намъ Боже“ наступили вписы членôвъ до читальнѣ. Мѣсцевыхъ вписалось до 60, замѣсцевыхъ до 30; вкладка рôчна для мѣсцевыхъ 50 кр., для замѣсцевыхъ довôльна; давали: 2 зр., 1 зр., 60 кр., 50, 40, 30 и найменше дали по 20 кр. По выборѣ выдѣлу и по принятю гостей при спѣвѣ и розговорахъ, вже о заходѣ сонця выголосивъ учитель п. Садовскій прощальный стихъ: „Поки съ Вами бути, треба ся розстати“ — и всѣ зобранѝ розôйшлися и розъѣхалися съ великимъ одушевленьемъ кождый въ свою хату. — *Одинъ зъ притомныхъ.*

Соймъ краевый.

VIII. засѣданье дня 1 (13) жовтня.

Маршалокъ заявивъ, що пп. Скршиньскій, Тарнавскій и Янъ Стадницкій дôстали кôлькадневу ôтпустку, а архіеп. Вершхлейскій донѣсъ, що задля недуги не може брати участи въ соймѣ. Въ сали явився мин. Земялковскій и сѣвъ побôчь гр. Потоцкого. Ôтчитано межи иншими петиція: Ю. Шашкевичева, вдова по гр. к. свящ. (черезъ п. Бережницкого) о запомогу; громада Залинье (черезъ п. Охримовича) о запомогу; товариство политичне о заведенье польского языка въ манипуляціи на желѣзницяхъ; учитель Бѣлявскій (черезъ п. Ангоневича) о запомогу; 16 горожанъ (черезъ п. Романчука) о перестерѣганье уставъ противъ жидôвскихъ беззаконностей; Олекса Пилипôвъ и другѝ (черезъ п. Романчука) о вынагородженье шкоды, зробленои диками зъ камеральныхъ лѣсôвъ; польске товариство педагогичне о субвенцію для газеты „Szkoła“; кс. Срочиньскій о укараньe слуги (?!), що втѣкъ ôтъ него.

Зъ черги ôтослано справозданье выдѣлу кр. о новели до шкôльнои уставы до комисіи едукаційнои. Справозданье же выдѣлу кр. о пôльгахъ финансовыхъ для листôвъ заставныхъ и комунальныхъ облигацій краевого банку ôтослано до комисіи банковои. — Потому гр. Грохольскій мотивувавъ свое внесенье о неподѣльности селяньскихъ грунтôвъ; доказувавъ лишь загально потребу уставы о неподѣльности грунтôвъ и управильненя права спадкового и завôзвавъ соймъ, щобы зажадавъ ôтъ правительства ответнои уставы. Внесенье Грохольского ôтослано до маючои выбратися комисіи зъ 12 членôвъ. — Пос. Пилятъ доказувавъ потребу змѣны §§. 5 и 6 краевои ординаціи выборчои и сказавъ, що округи судовѝ крôмъ одного зрôвналибыся съ округами политичными. Внесенье се ôтослано до комисіи правничои. — По тôмъ промовлявъ п. Вербицкій въ справѣ закладаня шкôлъ промысловыхъ. Бесѣдникъ есть той гадки, що належалобы заводити такѝ школы промысловѝ, котрѝ пôддержувалибы промыслъ домовый и могли выобразувати добрыхъ ремѣсникôвъ. Ôтослано до комисіи кр. господарства. — Пос. Роморъ мотивувавъ свôй проектъ (гл. вступну статію). Ôнъ доказувавъ, що частѝ выборы вплываютъ деморализуючо на людность. Палата ôтослала его внесенье до комисіи администраційнои. — Пос. Журовскій поправъ свое внесенье о ревизіи тарифъ, нормуючихъ платню пôсланцѣвъ, розносячихъ телеграмы. Внесенье ôтослано до комисіи администраційнои. До тожь комисіи ôтослано такожь внесенье пос. Лянгого о змѣнѣ уставы громадскои о надзорѣ высшои власти надъ урядниками громадъ сѣльскихъ. — Пос. гр. Мѣрошевскій мотивувавъ свое внесенье о забезпеченю властителѣвъ худобы ôтъ стратъ, походячихъ зъ причины не лишь книгосуша, але всѣхъ заразъ и жадае примусовои асекурації худобы. Внесенье ôтослано до комисіи культуры краевои. — Опôсля промовлявъ п. Мадейскій въ справѣ заведеня устного поступованя судового въ справахъ спôрныхъ, о установленю радъ родинныхъ и о змѣнѣ посту-

цованя въ справахъ опѣкунъства и спадщины. Внесенье его ôтослано до комисіи правничои. — Дальше зложивъ дръ Макоъ, посолъ зъ мѣста Тернополя, внесенье до маршалковои булавы, щобы перенести торговельну палату зъ Бродôвъ до Тернополя. Дръ Антôневичь внесенье (пôдписане рускими послами и гдеякими польскими), щобы соймъ ухваливъ 500 зр. для п. Кипріяна Цѣпановского на выпробованье его огнетревалыхъ матъ, а наколи проба окаже добрый результатъ— 1000 зр. на заложенье фабрики такихъ матъ; п. Генр. Водзицкій внесенье, щобы громадскій касы пожичковѣ, несовѣстно або зле администрованій, могли по дотычнôй ухвалѣ выдѣлу повѣтового бути взятѣ въ зарядъ выдѣлу повѣтового, але при тôмъ не тратили характеру касъ самостôйныхъ. — Наконець ôтчитано интерпеляцію до правительства пос. Меруновича (пôдписану Русинами-послами: Качалою, Сѣчиньскимъ, Бережницкимъ, Билиньскимъ и Ковальскимъ) въ справѣ кредитовыхъ спôлокъ жидôвскихъ, закладаныхъ по краю, а особливо въ обсягу золочѣвского окружного суду, котрѣ суть дуже шкôдными закладами лихварскими, бо побираютъ страшно высокѣ проценты.

IX. засѣданье сойму зъ дня 2 жотвня.

Ôтчитано насамперед нетиціи и ôтослано до комисій: Петицію комитету церковного въ Козовѣ о пожичку, а громады Острова о запомогу на будову церкви; о. Зах. Пôдляшецкого, катихита въ жѣночôй школѣ въ Перемышли о прискоренье рекурсу въ справѣ платнѣ за науку религіи. — Ôтчитано внесенье п. Генцля о змѣну §§. 19 и 33 ординаціи выборчои для громадъ, котрѣ маютъ теперь такъ звучати: §. 19: „Выборами управляе комисія, зложена зъ начальника громады, або одного зъ асесорôвъ чи присяжныхъ, яко предсѣдателя и чотырохъ начальникомъ завôзваныхъ выборцѣвъ. Политична власть може для удержаня порядку выслати свого делегата, а на внесенье выдѣлу пов. повинна тое зробити". §. 33: „Начальникъ политичнои власти маe право стерегчи порядку при выборахъ, а начальникъ громады повиненъ его и выдѣлъ пов. завчасу повѣдомити, котрого дня и годины будутъ ôтбуватися выборы". — Пос. Черкавскій поправъ свôй проектъ уставы о закладаню, уряджуваню и удержуваню шкôлъ народныхъ и о повинности посылания до нихъ дѣтей. — Пос. Тышковскій мотивувавъ свое внесенье о увôльненю спадщины въ вартости низше 500 зр. ôтъ приналежныхъ оплатъ. — Посолъ Гольдманъ ôтчитавъ справозданье комисіи буджетовои о замкненю рахункôвъ за р. 1881 фонду краєвого и иншихъ и внѣсъ ухвалити абсолюторію. При сѣмъ внесеню вывязалася жива дискусія. Пос. Антоневичь пôднѣсъ *передовсѣмъ, що коли 1873 р. соймъ постановивъ выбудувати будынокъ соймовый, постановлено на выбудованье его* ½ мил. зр.; въ рôкъ пôзнѣйше мавъ вже будынокъ коштувати 1,200.000 зр. Въ 1875 р. поставлено зновъ внесенье, щобы кошта будынку не выносили бôльше, якъ 800.000 зр. Понеже однакъ выдѣлъ не предложивъ доси жадныхъ рахункôвъ, то посолъ вноситъ, щобы а) выдѣлъ кр. безъ дозволу сойму не вводивъ новыхъ рахункôвъ; б) взываeся выдѣлъ кр., щобы въ найкоротшôмъ часѣ предложивъ рахунки зъ будовы будынку соймового. — Пос. Петрускій доказувавъ въ ôтповѣди, що рахунки не можутъ бути такъ скоро предложенѣ. — Пос. о. Сѣчиньскій зробивъ уваги що до выдатковъ на шупасництво, котрѣ выносятъ 26.500 зр. и ставивъ внесенье, щобы выдѣлъ кр. завѣвъ лучшій ладъ и контролю надъ фондами для шупасниковъ. — По сѣмъ наступае верификація выборôвъ послôвъ: Меруновича, Кохановского и Скаржевского. — По выборѣ комисіи для внесеня пос. Грохольского ôтчитано ще внесенье пос. Меруновича, щобы соймъ завôзвавъ правительство до ôтповѣдного унормованя каръ вязницѣ и щобы заложено карно-поправчу колонію рôльничу. Се внесенье пôдписали также рускѣ послы: о. Сѣчиньскій, Билиньскій, Бережницкій, Романчукъ и Лѣниньскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*На послѣдній вспôльній конференціи министрôвъ*) рѣшено, якъ довѣдуеся „Wien. Allg. Ztg.", перевести значну редукцію войска розмѣщеного въ окупованыхъ краяхъ, а маe се наступити въ той спôсôбъ, що залога буде стояла на звычайнôй стопѣ мировôй. Ухвала конференціи запала на внесенье министра вспôльного скарбу Каляя, котрый въ часѣ своеи послѣднои подорожи по Босніи и Герцеговинѣ мавъ переконатися, що ситуація въ окупованыхъ краяхъ значно полѣпшилася. Змѣну ôтношень на лучше осягнено именно черезъ то, що правительство выслухувало жалобы народа и старалося заразъ устороняти вкрадаючіся надъужитя. Но хочь ôтношеня полѣпшилися, то се ще не оправдувалобы само собою редукціи окупаційныхъ войскъ, еслибы правительство не було обезпечилося на внѣ. Въ послѣдныхъ часахъ зроблено именно дуже много для забезпеченя границь ôтъ Чорногоры, а цѣлый рядъ фортôвъ выбудованыхъ на чорногорскôй граници заступае вже своимъ существованьемъ значнѣ силы войсковѣ и позволяе силу окупаційныхъ войскъ ôтповѣдно зменшити. Буджетъ окупаційный перетяженый бувъ послѣдными роками великими выдатками на фортификаційнѣ будовы, а позаякъ они вже по бôльшôй части выкôнченѣ, то на слѣдуючій рôкъ административный буде кредитъ на окупацію значно меншій, якъ въ попередныхъ рокахъ, а рôжниця вынесе майже цѣлый милiонъ.

(*Постуляты Хорватôвъ*), про котрѣ мы згадували въ послѣднôмъ чиолѣ „Дѣла", представивъ Тиссѣ именемъ хорватскои делегаціи бар. Инкей, Угорскій президентъ министрôвъ заявивъ на разѣ, що не може дати дефинитивнои ôтповѣди, бо муситъ наперед нарадитися съ прочими членами кабинета. Знаючѣ ôтношеня угорского правительства зачали сумнѣватися, щобы могло наступити порозумѣнье и думали, що прочѣ министры нѣякъ не згодятся, щобы желаня Хорватôвъ поставленѣ ними въ досыть категоричнôй формѣ, були увзглядненѣ. Серіознôсть ситуаціи спонукала Тиссу засягнути ще инструкцій въ Вѣдни, а его повороту зъ ôттамъ ждали всѣ интересованѣ съ великою нетерпеливостею. Хорватскѣ послы получили завѣдомленье, що 1 жовтня вечеромъ почуютъ ôтъ Тиссы рѣшучу ôтповѣдь, а наслѣдкомъ того зôбралися они въ льокалю прилягаючôмъ до сали либерального клюбу, где небавомъ явився Тисса съ ôтповѣдею. Що до першои точки желань Хорватôвъ, с. е. устороненя мадярскихъ написей на урядовыхъ таблицяхъ, заявивъ Тисса, що постараeся выеднати ôтъ сойму повномочіе, щобы привернути давнѣйшій станъ. О усуненю правительственного комисаря и привернено автономичнои управы, якъ сего бажаютъ Хорваты въ другôй точцѣ представленыхъ бар. Инкеемъ постулятôвъ, не може бути на разѣ и мовы, бо въ виду неприхильного поведеня бôльшости хорватскихъ послôвъ супротивъ него, не видитъ ôнъ жадныхъ гарантій для удержаня мира, хочь Тисса буде старатися, щобы краeву управу зреактивовати. Съ третою точкою хорватскихъ постулятôвъ, котрою жадаeся устороненя надъужить, годится Тисса совершенно и заявивъ, що по занменованю бана постараeся о то, щобы оправданѣ жалобы въ дорозѣ административнôй, або черезъ регникolярнѣ делегаціи були полагодженѣ. Що до послѣднои точки, именно заявленя хорватскихъ послôвъ, що не пріймутъ участи въ нарадахъ угорского сойму надъ справою таблиць, заявивъ Тисса, що не може вправдѣ присилувати ихъ до того, выразивъ однакожь свое сожалѣнье, що послы такъ рѣшили; додавъ однакожь, що нѣщо его не повздержитъ ôтъ переведеня его плянôвъ. Сѣ заявленя угорского президента министрôвъ мали зробити на хорватску депутацію користне враженье и кажутъ, що прійшло вже навѣть до совершенного порозумѣня, чого доказомъ маe бути вѣсть о номинаціи бана. Урядъ бана маe бути порученый гр. Гедерпари-Кисенъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Daily News" доноситъ, що въ Петербурзѣ по поводу ôткрытого заговора арештовано 132 официрôвъ ôтъ маринарки. Въ Симбирску арештовано такожь одного полковника, котрый въ селяньскихъ кружкахъ мавъ дуже великій вплывъ и пôдмовлявъ селянъ до революціи.— Ходятъ вѣсти, що правительство думае ôткрыти министерство торговлѣ и рôльництва и що теку одного зъ сихъ министерствъ маe обняти гр. Игнатіевъ. — Якъ доноситъ „Germania", переговоры Россіи съ римскою курією вже скôнченѣ и ôтъ теперь буде при Ватиканѣ постоянный российскій посолъ. Першимъ посломъ маe бути, якъ кажутъ, Бутеневъ, котрый доси бувъ надзвычайнымъ агентомъ при римскôй куріи.

Нѣмеччина. 28 мин. м. ôткрыто въ Нидервальдѣ при присутности нѣмецкого цѣсаря величезный народный памятникъ „Германію". Сама статуа „Германіи" 11 метр. высока спочивае на присподку 25 метр. высокôмъ.—Сов. легаційный Илессенъ зъ Лондону бувъ 30 вересня въ Фридрихсруге у Бисмарка и ѣде зъ ôдти до Петербурга. — „Kur. Pozn." заявляе, що Ледоховскій не зрѣкся архіепископства познаньско-гнезненьского.

Франція. Всѣ републиканьскѣ журналы похваляютъ тактовне поступленье президента Греви взглядомъ короля Альфонза. Греви именно заразъ пôсля скандальнои демонстраціи ôтвѣдавъ короля и высказавъ ему радôсть и прихильнôсть, съ якою его витаютъ всѣ добромыслячѣ Французы, увѣряючи его, що такими суть цѣлый Парижъ и цѣла Франція, звертаючи при тôмъ его увагу, що непріятнôсть, яка его на въѣздѣ стрѣтила, походитъ лишь ôтъ гдекотрыхъ низько стоячихъ людей, що далися повести на фалшиву дорогу. Се поступленье Гревіого найшло такожь велике признанье и въ Мадридѣ. — Розôйшлась вѣсть, що незабавкомъ наступитъ кризисъ министерства. Министерство загрозило вже своею димисіею, наколи Тибоденъ не зложитъ теки и Вильзонъ, зять Гревіого, не покине хочь на якійсь часъ своеи публичнои дѣяльности. Сей послѣдный именно доноситъ всякѣ дѣйствія правительства на кôлька недѣль напередъ, закимъ они появлятся въ офиціяльнôй газетѣ. — Въ Тонкинѣ справа значно полѣпшилася. „Чорнѣ хоругвы" уступили по поводу роздору съ Анамитами.

Сербія. Король Милянъ пріѣхавъ до Бѣлграду; на двôрци повитали его королева, дипломатичне тѣло и послы. Народъ, що зôбрався бувъ въ великôй масѣ, заховувався дуже прилично. Президентъ министрôвъ Пирочанацъ удався заразъ до королевскои палаты и подавъ димисію кабинету. Сторонництво Ристича и радикалы не могли ще доси погодитися що до 6 кандидатôвъ, котрыхъ маютъ королеви предложити на предсѣдательство въ скупщинѣ, бо прихильники Ристича жадаютъ поставленя двохъ своихъ кандидатôвъ, а радикалы боятся, щобы выбôръ черезъ короля, котрый маe право выбирати зъ 6 предложеныхъ ему кандидатôвъ предсѣдателя и мѣстопредсѣдателя, не навъ якъ разъ на сторонникôвъ Ристича, такъ що они тогды не малибы въ предсѣдательствѣ жадного заступника. — Клюбъ радикального сторонництва постановивъ принятн угоду сполученя желѣзниць. Опозиція радикалôвъ обмежаeсь лишь на линію Нишь-Пирогъ, котрои будову ôтдало правительство безъ оферты и безъ дозволу скупщины.

Туреччина. Ôтъ часу зъѣзду Глядстона съ россійскимъ царемъ въ Копенгазѣ запанувавъ въ Константинополи великій неспокôй. Догадуются съ великимъ страхомъ, що Россія зажадае для Арменіи такои самои автономіи, яку маe всходна Румелія. Допускаютъ такожь, що Англія буде Россію въ тôмъ взглядѣ спомагати, бо такъ вже умовилися въ Копенгазѣ, а щобы на Порту наложити тымъ бôльшу прессію, завитае незадовго англійска фльота на турецкихъ водахъ. Не меньше враженье на Порту зробивъ несподѣвано скорый пріѣздъ льорда Диферина. Правительственна рада постановила на надзвычайнôмъ засѣданю довести до кôнця всѣ тѣ реформы, о якѣ льордъ Диферинъ маe упоминатися, ôтповѣдно своимъ инструкціямъ. Постановлено назначити христіяньскихъ губернаторôвъ и вице-губернаторôвъ въ тыхъ сторонахъ, где бôльша часть жителѣвъ есть ôрменьска. До „Standard-у" пишутъ, що въ Константинополи ôткрыто зновъ заговоръ на султана. Пôдозрѣнье упало на лиця, стоячѣ близько съ наслѣдникомъ престола Рашидолъ-ефенди.

НОВИНКИ.

(+) **Рускій народный театръ** пôдъ дирекціею пп. Биберовича и Грыневецкого розпочинае сегодня цикль (дванайцати) представлень во Львовѣ. Рускій театръ — рѣдкій гôсть у насъ; лишь на короткій часъ разъ до року прибуваe сей дорогій и любимый гôсть до княжои столицѣ галицкои Руси. Не ма у насъ на стôлько фондôвъ и субвенція зъ фондôвъ краєвыхъ надто мала, щобы рускій театръ мôгъ довшій часъ пробувати во Львовѣ, — тожь ѣздитъ ôнъ черезъ цѣлый довгій рôкъ по галицко-рускôмъ краю ôтъ мѣста до мѣсточка и стрѣчаe всяке принятье... Неразъ приходится ему дуже прикро повнити свою высоку мисію, — а мимо того, якъ свѣдчатъ справозданя зъ провинціи, повнитъ ей съ достойнымъ признаня посвященьемъ и съ взôрцевою вытревалостею. Тожь Русины мѣста Львова повинни щиросердечно приняти такого гостя и громадною участею въ кождôмъ представленю заявляти ему свою признательнôсть и вдячнôсть. Сего вымагае не тôлько розвôй нашои многоважнои институціи народнои, але и честь, повага и сила Русинôвъ въ столици галицкои Руси!...

(+) **Политично-войсковѣ результаты рекрутаціи въ Австро-Угорщинѣ**. Техничный и административный комитетъ войсковый выдавъ зъ препорученя министерства вôйны статистичне дѣло о рекрутаціи и лѣкарскôмъ оглядѣ новобранцѣвъ въ Австро-Угорщинѣ въ рр. 1877 и 1878. Въ р. 1877 було 802.517 новобранцѣвъ, а зъ тыхъ зъасентеровано 114.964. Найменше здôбныхъ до войсковои службы було въ Галичинѣ. Ростомъ найбôльшѣ рекруты були у Чехôвъ, найменшѣ у Полякôвъ. Пôсля народности було найбôльше здôбныхъ у Мадярôвъ, ôттакъ у Словакôвъ, на третôмъ мѣсци у Кроатôвъ, на четвертôмъ у Нѣмцѣвъ, на пятомъ у Чехôвъ Моравянъ, на шестôмъ у Русинôвъ, на семôмъ у Румунôвъ, а на послѣднôмъ аж у Полякôвъ! Значитъ, польска молода генерація зъ помежи всѣхъ народностей Австріи найслабша. Съ кôнцемъ 1877 року було всѣхъ воякôвъ въ Австріи 806.259 людей. Пôсля народности выпадало:

Нѣмцѣвъ 225.309 воякôвъ	. .	.	27·9%
Чехôвъ-Моравянъ и Словакôвъ	152.384		18·4%
Мадярôвъ 146.412	„	. .	18·4%
Русинôвъ 68.535	„	. .	8·5%
Полякôвъ 62.337	„	. .	7·7%
Румунôвъ 52 235	„	. .	6·5%
Кроатôвъ 37.015	„	. .	4·6%
Словенцѣвъ 28.064	„	. .	3·5%
Сербôвъ 25.466	„	. .	3·2%
Италійцѣвъ 6.267	„	. .	0·8%
Болгаръ 235	„		

Якъ бачимо, Русинôвъ въ войску австрійскôмъ есть о звышь 6.000 людей, с. е. майже о 1% бôльше, якъ Полякôвъ, а мимо того рускій языкъ въ школахъ кадетскихъ зовсѣмъ упослѣдженый въ користь языка польского. Свого часу мы подали були дотычне порôвнанье, а теперь додамо, що оно коли не погôршилося, то певно не поправилося.

— **Увязненье**. Въ суботу арештувала ц. к. полиція п. Кирила Скрипку, реставратора на площади св. Юра во Львовѣ, пôдозрѣного о нарушенье публичного спокою. Пôдозрѣнье опираeсь на тôмъ, що п. Скрипка, щирый рускій патріотъ, поѣхавши въ гостину до свого брата въ селѣ Деревни, жовкôвского повѣта, прочитавъ въ его домѣ справозданье о выборѣ посла Лѣниньского въ Жовквѣ, умѣщене въ нашôмъ „Дѣлѣ". Въ тôмъ справозданю були мѣжь зрадниками рускои справы поименованѣ такожь оба выборцѣ зъ Деревнѣ. Они довѣдавшись о тôмъ заденунціювали п. Скрипку и его брата. Давнѣйше вже бувъ потяганый передъ судъ жовкôвскій братъ п. Скрипки, а теперь и самъ п. Скрипка. Съ нетерпеливостею выжидаемо кôнца тои оригинальнои справы.

— **Ôтъ Впр. о. І. Сѣрка**, головы филіи общества им. М. Качковского одержуемо слѣдуючу допись: „Выдѣлъ филіи бродскои общества Михаила Качковского скликае зборы на день 6 (18) жовтня с. р. По ôтслуженю литургіи въ церквѣ въ Бродахъ о 10 год. рано наступитъ слѣдуючій порядокъ дневный: Выбôръ предсѣдателя и комисіи до перегляду рахункôвъ и дѣяльности выдѣлу за минувшій часъ; выбôръ нового выдѣлу, наконець поодинокѣ внесеня. Въ вечеръ деклямаціи и забава. Мѣсце зборôвъ: читальня бродска при улици Золотôй. — *І. Сѣрко*, парохъ въ Гаяхъ старобродскихъ, голова филіи.

— **Непошанованье рускихъ святъ ц. к. судами**. Въ судѣ окружнôмъ въ Золочевѣ не перестаютъ ôтбуватися розправы карнѣ въ рускѣ свята. Мы вже давнѣйше кôлька разôвъ пôднесли се дѣло, але безъуспѣшно. Сего року ôтбувалися розправы противъ Русинôвъ на рускѣ Зеленѣ свята, на Рождество Предсв. Богородицѣ и дня 14 (26) вересня въ празникъ Воздвиженія Чест. Креста. Мусимо замѣтити, що термины до розправъ вызначае самъ президентъ окр. суду, п. Погляссъ. — Зъ пôдъ Станиславова пишутъ намъ, що на празникъ Воздвиж. Ч. Креста судъ повѣтовый въ Станиславовѣ вызначивъ для рускихъ селянъ Илька и Анны Саведчукôвъ зъ Угрынова (до ч. 16628) розправу въ справѣ провизоріяльнôй. Якъ бачимо, непошанованье рускихъ святъ для Русинôвъ практикуеся не въ однôмъ мѣсци!

(+) **Украиньскій театръ п. Кропивницкого** пробуваe теперь въ Николаевѣ, где его публика дуже щиро витае. Зъ Николаева переѣде театръ до Елисаветграда, где — якъ пишутъ до „Одесского Вѣстника" — его съ великою дожидаютъ нетерпеливостею.

(+) **Православный митрополитъ въ Сераевѣ** выдавъ до пôдвластного духовеньства енциклику, въ котрôй перестерѣгаe его передъ стремленями завязаного въ Вѣдни „Товариства помочи для спомаганя католицтва въ Босніи". До того товариства належатъ великѣ магнаты, мѣжь ними и гдеякѣ галицко-польскѣ, а предсѣдателемъ его есть архикн. Альбрехтъ. Митрополитъ удержуe, що товариство веде католицку пропаганду, взываe священикôвъ, щобы не далися намовити анѣ пôдкупити и щобы особливо остерѣгали вѣрныхъ передъ мѣшаными супружествами. Енциклика кôнчится окликомъ: „Стôйте чуйно и бодро за православіемъ, бо часы дуже неневнѣ и критичнѣ!" Католицкій вѣденьскій „Vaterland", за котрымъ подаемо вѣдомôсть о енциклицѣ сераевского православного митрополита, додае ôтъ себе, що католицкѣ епископы зъ Сераева и Мостара выдали „ôткрытѣ письма" до митрополита, въ котрыхъ удержуютъ, що товариство, противъ котрого ôнъ выступивъ, маe задачу дбати лишь о будову костелôвъ и закладанье католицкихъ товариствъ.

— **Тѣло пок. Ив. Тургенева** вывезено зъ Парижа въ сей понедѣлокъ. Домовину славного писателя, зложену передъ ôтъѣздомъ поѣзду на двôрци желѣзницѣ, украшено численными вѣнцями и букетами. Надъ домовиною промовляли мѣжь иншими: ученый Ернестъ Ренанъ, повѣстеписатель Абу и два Россіяне. Рада мѣста Петербурга ухвалила похоронити Тургенева на кошть мѣста и вызначила на тую цѣль 3000 рублѣвъ. Рôвножь вызначила фонды на стипендію и на двѣ школы народнѣ имени Тургенева. Численнѣ мѣста, институціи и товариства россійскѣ возьмутъ участь въ торжествѣ похоронномъ.

— **Въ Вѣдни** маe будуватися коштомъ россійскимъ велика православна церковь, бо теперѣшна не може помѣстити всѣхъ православныхъ вѣрныхъ, живучихъ въ Вѣдни (Россіянъ, Сербôвъ и Болгаръ). Колонія россійска въ Вѣдни надѣеся — якъ доносятъ „Курієрови Льв.", — що рада мѣста Вѣдня дасть безплатно землю пôдъ будову православнои церкви.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Екзаминаторами при конкурсѣ въ жовтни с. р. призначенѣ: крыл. Ант. Петрушевичь зъ св. письма; крыл. І. Величко зъ катихитики и пасторалнои; крыл. Гавр. Крыжановскій зъ моральнои; дръ Іос. Левицкій зъ догматики; крыл. Володисл. Бачиньскій зъ права церковного; кан. клеръ при комисіи испытôвъ конкурсовыхъ крыл. Левъ Готеровскій.

Каноничну институцію получили: 1) Валер. Харламповичь на Ясенôвцѣ; 2) Кароль Перепелиньскій на Бôрки великѣ, дек. тернопôльского.

Каноничну институцію получили оо. І) Як. Шидловскій на пар. Старомѣщину, дек. скалатского; 2) Мих. Борисѣкевичь на пар. Зарваницю. (*Примѣтка.* О. Шидловскій и о. Борисѣкевичь, такъ само о. Перепелиньскій на парохію Бôрки дали декларацію, що на регуляцію тыхъ приходôвъ декларуются.)

До испыту конкурсового въ жовтни припущенѣ оо. 1. Сим. Березовскій, 2. Ив. Редкевичь.

До семинаріи дух. во Львовѣ принятый на І рôкъ п. Макаръ Кричковскій.

Въ пропозицію принятѣ І на Пикуловичѣ дек. львôвско-загородского: 1. Дан. Крупка зъ Пôдборець, 2. Иляр. Пачовскій зъ Наваріи, 3. Пав. Бачиньскій зъ Красного; на Угерско, дек. стрыйского: 1. Дан. Крупка зъ Пôдборець, 2. Мих. Калеса зъ Ходовичь, 3. Юст. Лучаковскій зъ Тухольки; въ спискѣ: 4. Іосифъ Вергановскій зъ Лукавицѣ, 5. Мих. Скородыньскій зъ Малехова, 6. Порф. Ступницкій зъ Товмача, 7. Теоф. Миговичь зъ Надѣтичь, 8. Мих. Марморовичь зъ Угерска, 9. Пет. Жолевичь зъ Сугрова, 10. Ант. Желехôвскій зъ Бережницѣ, 11. Иляр. Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова, 12. Вас. Каргутъ зъ Чортôвця, 13. Ив. Федюкъ зъ Николаева. III. на Чехи, дек. олеського: 1. Ем. Тарнавскій зъ Барылова, 2. Ант. Обѣжиньскій зъ Высôчка, 3. Левъ Витошиньскій зъ Глубокого; въ спискѣ: 4. Юл. Мандычевскій зъ Бѣлявець, 5. Ник. Стрѣльбицкій зъ Яснискъ, 6. Дезид. Щуровскій въ Бокова, 7. Пет. Гуляй зъ Славнов, 8. Атан. Юркевичь зъ Сухорѣчь, 9. Лука Войтовичь зъ Ражнева, 10. Юл. Дорожиньскій зъ Пикуловичь, 11. Володим. Колянковскій зъ Чехъ.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

О. Григорій Левицкій, приходникъ въ Ходоровѣ, упокоився дня 15 (27) вересня с. р. въ 78 роцѣ житя, а 42 роцѣ священьства. Покôйникъ ôтзначався великою праведностею; задля своєи довголѣтнои хоробы не мôгъ брати участи въ народныхъ дѣлахъ, але горячо и щиро любивъ свôй народъ, церковь и обрядъ — и всяка кривда, нанесена рускôй народности, тяжко ранила єго зболѣле серце. Похороны ôтбулися дня 17 (29) вересня при участи майже всѣхъ содеканальныхъ овященикôвъ и при великôмъ здвизѣ народа. Настоятель деканата о. Теод. Ступницкій и хорошій жалôбный спѣвъ пôднесли величавôсть сумного обряду. Вѣчна покôйникови память!

Михаилъ Кропивницкій, директоръ выдѣловои и промысловои школы въ Перемышли, щирый Русинъ, упокоився въ 69 роцѣ житя. Вѣчна ему память!

Емилій Лукашевичь, учитель выдѣловои школы въ Вѣличцѣ (впередъ учитель при реальнôй школѣ во Львовѣ и въ Новôмъ Сончи) упокоився 9 (21) вересня с. р. въ 35 роцѣ житя, а въ 13 учительства. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Рускій театръ.** (*Допись зъ Тернополя.*) Репертоаръ рускаго театру, мимо 20-лѣтнаго майже существованя сеи народнои институціи, выказуе не великій ще засôбъ оригинальныхъ творôвъ драматичныхъ. Маємо доси ледво по кôлька творôвъ, котрі выводятъ передъ наші очи картины колишнои бувальщины рускаго народа, то зъображаютъ житье буйного украиньского козацтва, а ще найбôльше такихъ, що представляютъ намъ побытъ нашихъ селянъ. Не доторкнулись ще нашій поеты драматичній пôдъупавшого рускаго мѣщаньства, щобъ єго розбудити до свѣдомости горожаньскои и національнои, тай верхня верства нашои суспôльности, чи то интелигенція, не находила доси автора, котрый зачерпнувбы тему для свого пера зъ посередъ неи, дарма, що такъ мѣщаньство, якъ и интелигенція наша найбôльше потребуютъ приглянутись собѣ наче въ зеркалѣ на сценичныхъ выставахъ, — дарма, що театръ нашъ найбôльше ще съ тыми верствами безпосередно стрѣчаеся, проѣзджаючи по мѣстахъ та мѣсточкахъ. Тожь коли радо витаємо всякій новый твôръ на нивѣ драматичнои словесности, то тымъ раднѣйше приходитъ намъ зазначити появъ першои комедіи сучаснои въ 3 дѣяхъ п. з. „На добродѣйній цѣли“ незвѣстного доси автора *Григорія Григорієвича.* Темою сеи комедіи послужила нашому авторови сучасна манія европейска и до насъ вже занесена манія — устроюваню концертôвъ, музикально-деклямаційныхъ вечерниць и т. и. надавати покрышку „великого патріотичного пожертвованя“, назначувати якісь шумній, добродѣйній цѣли, коли мѣжь тымъ въ дѣйстности неразъ ôтграютъ головну ролю особисті цѣли, выявляеся выразно гра страстей егоистичныхъ, а голошена на всѣ заставки цѣль означена и те розтрублюване пожертвованье патріотичне выходятъ звычайно лишь пустою фразою.

Признати треба, що авторови повелось зручно схопити и вѣрно представити деякі характеристичній типы великомѣскои интелигенціи нашои. Съ великою правдою начертаній выдатнѣйшій характеры совѣтниковои Неонилѣ и еи дочок, овѣяної вже столичною атмосферою, перебѣрчистои и примховатои Амброзіи и наивної ще зовсѣмъ Петронелѣ. Вельми комичній типы Клявдіи Сватолюбскои и Чорненького та сусѣдокъ и подругъ Клявдіи. Здаесь намъ тôлько, що характеръ Богдана Негрôшного, котрого авторъ бажавъ представити яко чоловѣка, що не має своєи волѣ, свого погляду на свѣтъ и людей и несвѣдомо попадаесь въ сѣти женщинъ, за мало выдатный, зъображеный тôлько въ загальныхъ контурахъ и тому розвязка комедіи выдаесь наглою, неприродною и слабо умотивованою. Радилибысьмо отже авторови выкôнчити и выразнѣйше начертати характеръ Негрôшного, а тогды твôръ много зыскае на вартости. Впрочѣмъ замѣтимо, що акція розвиваесь природно и живо (особливо же въ II дѣ), а при старанній грѣ артистôвъ можна надѣятись все доброго поводженя сеи комедіи. Надѣемось, що авторъ, заявивши сею першою пробою талантъ до писаня комедій зъ житя сучасного, не перестане и дальше трудитись на тôй нивѣ и небавомъ збогатитъ нашъ небогатый репертоаръ театральный новымъ твором свого легкого пера.

Сценичне предотавленье сеи по першій разъ выставленои комедіи повелось досыть добре. Найлучше ôтдали свои ролѣ п-нѣ Биберовичева (Петронеля, а ôттакъ Афронія Беззятна) и Стефуракова (Амброзія, а ôттакъ Евтропія Малосынна), пп. Гриневецкій (Чорненькій), Биберовичь (Негрôшный) и Стефуракъ (Алексѣй Алексѣевичь). Ôтъ п. Осиповича надѣялись мы (въ ролѣ совѣтника въ пенсіи) бôльше спокою и поваги, п-нѣ Попелева не выучилась добре ролѣ и неôтповѣдно поняла и ôтдала ролю пôдхожои вѣкомъ тѣтки Клявдіи, а п-нѣ Таньска впадала часами своимъ выступленьемъ въ тривіяльнôсть и такожь не зовсѣмъ певна була своєи ролѣ. Публичнôсть не дуже численно згромаджена выразила своє признанье присутному авторови, выкликавши єго на сцену и нагородила грôмкими оплесками.

На прощанье дало наше драматичне товариство въ недѣлю 18 (30) вересня XVII представленье: 5-актову историчну драму Ом. Огоновского „Федько Острожскій“. Злишнымъ булобъ теряти слова на оцѣнку самого твору, котрому „Дѣло“ и „Зоря“ посвятили такъ основній розборы критичній, якъ може жадному иншому творови драматичному. Можна надѣятись, що якъ Вп. авторъ вже перевѣвъ гдеякі змѣны указаній оцѣнкахъ критичныхъ, такъ и на будуще, користаючи зъ побыту нашого драматичного товариства во Львовѣ, схоче перевести ще дальші вказаній змѣны, а зробитъ симъ велику прислугу для нашого театру и загалу Русинôвъ.

Сценичне предотавленье выпало въ загалѣ добре, именно ôтгравъ п. Биберовичь съ належнымъ зрозумѣньемъ ролю Острожского, а п. Площевскій. хочь мавъ трудну задачу (ролѣ Свидригайла, Кердеевича и Яна Сыпка), держався добре (именно въ двохъ першихъ). Иншій ролѣ выпали добре, тôлько п. Осиповичь не вспѣвъ зрозумѣти и ôтдати чорного характеру Зубревицкого, а п. Карпиньскій не вызволився ще ôтъ тыхъ хибъ, на якій мы вказували въ попередныхъ справозданяхъ. Публики не зôбралося богато и то лишь мѣсцева (крôмъ трехъ замѣсцевыхъ священикôвъ, зъ котрыхъ одинъ привѣзъ кôлькохъ селянъ). Можна щиро жалѣти надъ рôвнодушностею и непорозумѣньемъ досяглости такого предотавленя у нашои сельскои интелигенціи. Здавалось, що выбôръ патріотичнои драмы, дотыкаючои такъ живо исторіи Подôля и предотавляючои такъ вѣрну аналогію до нынѣшныхъ взаеминъ нашого народа, згромадитъ пôдъ проводомъ сельскои интелигенціи товпы селянъ, тымъ бôльше, що предотавленье оповѣщено ще въ четверъ передъ численно зôбраною публикою зъ провинціи, а до того ще погода була прегарна и роботы господарскій покôнчений майже зовсѣмъ. Мы завелись въ надѣ, але зъ того и переконались, що у насъ ще чимало воды уплыне, поки Подôлье дôйде до повнои свѣдомости національнои. Закôнчуючи нашû справозданя, констатуємо съ щирою радостею, що пôдчасъ сегорôчного побыту рускаго театру зôбравсь невеличкій кружокъ мѣсцевыхъ Русинôвъ, котрый понявши досяглôсть сеи институціи, щиро пôдмагавъ еи и маємо надѣю, що сей кружокъ вспѣє оживити и сконсолидувати помалу весь загалъ Русинôвъ тернопôльскихъ, а ôттакъ розбудитъ такожь дрѣмучу окрестнôсть подôльску. Прощаючи сердечно наше драматичне товариство, бажаємо ему якъ найлучшого поводженя въ столицѣ, где нашъ театръ опинится въ стѣнахъ „Народного Дому“, котрого теперѣшный совѣтъ понявъ досяглôсть театру рускаго и ôтдавъ ему на предотавленя велику салю, призначену на тую цѣль основателями. Нехай зъ тои святынѣ, здвигненои дрôбными лентами цѣлого рускаго народа розливаесь повными струями руске слово на всенародныхъ зборахъ и вѣчахъ, нехай гомонитъ руска пѣсня на музикально-деклямаційныхъ вечерницяхъ и представленяхъ театральныхъ, а тогды уступлятъ тѣ темній мраки, що засуплюютъ рускій небосклонъ, а тогды и въ руске ôконце загляне сонце! *Подолянинъ.*

(Надôслане.)

„Новый Проломъ“, звѣстный зъ своєи клеветливости, помѣстивъ въ фейлетонѣ 72-ого ч. зъ 17 (29) м. м. вѣсть, будьтобы „Дружне (читай: Академичне) Братство“ вербувало собѣ членôвъ „*сметаною и трактаментами*“. Здаесь намъ, що злишнымъ булобы простувати тенденційній вѣсти, розсѣваній такимъ фейлетонистомъ „Нового Пролома“, о котрого благородности, образованю и выхованю руска публика мала доволѣ случаевъ ажь надто пересвѣдчитись. Наша публика знае вже такожь, якими средствами „Академичне Братство“ „вербуе“ собѣ членôвъ; не чимъ иншимъ, якъ выдавництвами, серіозною працею въ науковыхъ кружкахъ и т. под. Мусимо такожь замѣтити, що „Академичне Братство“ старалося нѣколи не дати нѣ найменшои причины до подôбныхъ нечестивыхъ нападôвъ, але уникало все и уникае всякихъ колизій, особливо — що такъ скажемъ — въ власній хатѣ, чи то съ рускими институціями, чи съ рускими часописями. Лише щобы не пропускати звычайного въ „Новôмъ Проломѣ“ розсѣваня такихъ вѣстей безнаказанно, констатуємъ, що згадана вѣсть єсть безвстыдною ложею.

Ôтъ Выдѣлу „Академичного Братства“.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Гриневецкого.

Въ Четверъ 22 вересня (4 жовт.) 1883.

ЧОРНОМОРЦѢ,

оригинальна народна оперетка въ 3 актахъ, пôсля Кухаренка написавъ М. Старицкій, музика М. Лисенка, инструментувавъ В. Матюкъ.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**

Ôсобы:

Явдоха Драбинниха, стара вдова	П. Демковичь
Маруся, еи донька	П. Попелева
Наталька, наймичка Драбинихи	И. Биберовичева
Иванъ, Козакъ, сирота	П. Карпиньскій
Тупиця, сотникъ	О. Осиповичь
Кабиця, старый Козакъ	И. Грыневецкій
Илько, молодый хлопець	В. Пôдляшецкій
Цвѣркунъ, старкуватый чоловѣкъ	С. Стефуракъ
Ивга, єго жѣнка	А. Таньска.
Очкурня	В. Плошевскій
Кулина, давна суджена Кабицѣ	И Стефуракова

Козаки, дѣвчата, нарôдъ. — Дѣеся надъ Чорнымъ Моремъ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр.

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“.

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручаѣ:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣякій приборы шкôльній

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного дому“.

ул. Ôрменьска ч. 6.

ОБВѢЩЕНЬЕ.

Въ ôтдѣлѣ заставничôмъ

ОБЩОГО

РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВОГО ЗАВЕДЕНЯ

для Галичины и Буковины

въ власномъ домѣ пôдъ ч. 2 при улици Ôрменьскôй,

ôтбудеся дня 8 л. жовтня с. р.

и въ днях слѣдуючихъ въ годины урядовій передъ- и пополудневій

ПУБЛИЧНА ЛИЦИТАЦІЯ

запавшихъ по д. 30 червня 1883 а не выкупленыхъ заставôвъ, а именно: **дорогоцѣнностей, коралѣвъ, зигарôвъ, образôвъ, товарôвъ мануфактурныхъ, предметôвъ до убраня и постелѣ и другихъ выробôвъ.**

Львôвъ, дня 24 вересня 1883.

Дирекція.

Укôнчена семинаристка

зробивши матуру съ ôтзначеньемъ и способна удѣляти початкôвъ науки фортепіяну бодай черезъ два роки, обнялабы лекцію на провинціи. Близшій вѣсти подае о. Стефановичь, катихитъ во Львовѣ (улиця Руска, ч. 3). (1—2).

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. гевр. 15 кр. за рецеписомъ).

Въ администраціи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючій працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о экономичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендію им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

БАНКЪ КРАЄВЫЙ

Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ княжествомъ Кракôвскимъ

подае до публичнои вѣдомости, що въ своємъ банковôмъ ôтдѣлѣ залагоджуе слѣдуючій чинности:

1. Скупованье векслѣвъ, заосмотреныхъ бодай двома пôдписами, узнаными за добрі черезъ комитетъ цензорôвъ, платныхъ не пôзнѣйше, якъ въ 130 днѣвъ ôтъ даты представленя до есконту.

Есконтъ пôвъ ôтъ ста мѣсячно. Окремо ôттручуеся ôтъ кождого векслю 90-ти-дневого провизію чверть ôтъ тысяча, ôтъ векслѣвъ съ довшимъ речинцемъ провизію пôвъ ôтъ тысяча на вытворюване спеціальнои резервы, призначеної выключно на покрыване стратъ, могучихъ выйти зъ операціи скупованя векслѣвъ.

2. Удѣлюване пожичокъ на речинцѣ на заставъ папероôвъ публичныхъ; стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

3. Удѣлюване пожичокъ зъ ôткрытого рахунку, забезпеченого публичными паперами. Стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

4. Приниманье публичныхъ папероôвъ и вартостей до перехованя. Оплата за перехованье:

а) папероôвъ публичныхъ або иншихъ вартостей грошевыхъ за кожде пôврôчье въ горы по однôй сороковôй проценту въ ôтношеню до ихъ номинальнои вартости; — ôтъ депозиту низше 2000 зр. а. в. номинальнои вартости по 50 кр. за кожде пôврôчье.

б) документôвъ, по пять центôвъ ôтъ кождои штуки за кожде пôврôчье; депозиты, обнимаючій низше 10 документôвъ, по 50 центôвъ пôврôчно въ горы.

Убѣгшій купоны ôтъ депозитôвъ будучихъ въ перехованю банку, платній во Львовѣ въ австрійскôй валютѣ, инкасуе банкъ на рѣчь властителѣвъ доказôвъ депозитовыхъ, маючихъ якій небудь рахунокъ съ банкомъ franco всякои прозизіи.

5. Приниманье готôвки въ рахунки переказовій, выплатнои черезъ банкъ краєвый за чеками на жаданье або за 10-дневнымъ выповѣдженьемъ. Ôтъ рахункôвъ переказовыхъ, платныхъ за оказаньемъ, банкъ платитъ $2\frac{1}{2}$ ôтъ ста на рôкъ. Ôтъ переказовыхъ рахункôвъ платныхъ за выповѣдженьемъ 10-дневнымъ, 3 ôтъ ста на рôкъ.

6. Приниманье готôвки на умѣщенье процентове; — съ речинцемъ тримѣсячнымъ по 4 ôтъ ста, — пôврôчнымъ по $4\frac{1}{4}$ ôтъ ста, — рôчнымъ або довшимъ по $4\frac{1}{2}$ ôтъ ста — на рôкъ.

7. Комисове залагоджуванье закупованя и продажи публичныхъ папероôвъ, выплаты въ краю и за границею — чи то въ переказахъ — чи такожь въ выданыхъ кредитивахъ на первориднй домы, — числячи ôтъ тыхъ интересôвъ, крôмѣ дѣйстно выложеныхъ коштôвъ депешъ и порта, — одинъ ôтъ тысяча, титуломъ комисового банку.

Бюра банку краєвого отворенй для публичности ôтъ годины 9-тои рано до 2-гои въ полудня. (2—4)

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 108. Львôвъ, Субота 24 вересня (6 жовтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр.	на чвертъ рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чвертъ року . . 4 зр.	на чвертъ рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року . зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 р.50к
на чвертъ року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чвертъ року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☛ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☛ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочинаеся IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстанутъ* **даромъ** *початковй аркушъ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій“.*

Finita la comedia —

выбôръ п. Онишкевича, при котрôмъ надприроднымъ чудомъ голосували навѣть повѣшельники, и котрый зъ доказôвъ рускихъ послôвъ бувъ безперечно найнелегальнѣйшимъ зъ всѣхъ выборôвъ, — бôльшôсть соймова узнала важнымъ! За неважностею голосували майже лишь самй рускй послы.

Не помогли нѣчого незбитй цифровй доказы посла о. Сѣчиньского, опертй на самыхъ актахъ выборчихъ, не помогли нѣчого викликуваня нашихъ послôвъ до справедливости...

Ц. к. староста рогатыньскій въ справозданю своемъ о слѣдствѣ, выточенôмъ въ наслѣдство протесту рускихъ выборцѣвъ, заявивъ, що переслухавъ лишь тыхъ жіючихъ выборцѣвъ, котрй не голосували, а они заявили, „що голосували“. „Свѣдкôвъ — пише п. староста — нѣякихъ я не уважавъ потрѣбнымъ переслухувати, бо „uchwyciłem rdzeń sprawy“...

О. Сѣчиньскій, звертаючись до польскои бôльшости соймовои, сказавъ сй слова: „Безсторонный чоловѣкъ муситъ здумѣватися, якъ могло ц. к. намѣстництво не звернути ц. к. старостѣ того справозданя съ наганою. Мусимо утвердитися въ пересвѣдченю, що краковскій „Czas“ написавъ правду, приписуючи головну заслугу при „здобуваню довѣрія мѣжь селянами черезъ шляхту“ высокопоставленôй особѣ зъ ц. к. администрациі краю (п. Леблеви. *Ред.*). Панове, не забувайте, що въ здоровôмъ организмѣ конституційнôмъ все одною стороною — правительство, а другою — нарôдъ; одна сторона дае, а друга бере, але тôлько тое иде въ пожитокъ, що выборене. Фирма кандидатуръ „rządowych“ додавала вамъ въ „здобуваню довѣрія“ уроку, а може була и пôдпорою вашого хиткого становища,—але то покостъ, пôдъ котрымъ и въ здоровôмъ тѣлѣ вывязуеся гниль.“

Про другого кандидата „rządow-ого“, котрый маe честь засѣдати въ соймѣ, про п. старосту Лукасевича зъ Богородчанъ сказавъ п. Антоневичь: „Староста зъ Богородчанъ казавъ замкнути пôдъ якимсь малозначущимъ позоромъ селянина-выборця, щó не хотѣвъ голосувати на него. Такй старосты повиннй засѣдати не на крѣслахъ соймовыхъ, але на лавѣ обжалованыхъ!“

А п. Лѣниньскій, котрого промову выкликала безтолкова бесѣда о. Ковальского, сказавъ мѣжь иншимъ: „Поляки ведутъ супротивъ насъ нынѣ тую саму тактику, що передъ двѣста лѣтами. Тогды мусѣвъ гетьманъ Богданъ Хмѣльницкій явитися съ войскомъ козацкимъ передъ брамы Львова, щобы ôтвернути подôбне насиліе Польщѣ“...

Польска соймова бôльшôсть выслухала всѣ тй рѣчи не стараючись вдуматися въ ихъ значенье, а голосувала пôсля ухвалъ запавшихъ въ клюбахъ...

Голосованье се маe для насъ велику вагу. Оно намъ богато говоритъ, богато насъ учитъ. Нерозумнымъ и недозрѣлымъ политично мусѣвбы бути той нарôдъ, що въ борбѣ съ противникомъ покладавбы на якусь его благороднôсть на якесь чувство справедливости, — а не працювавбы и пробоемъ не выдиравбы у него на кождôмъ кроцѣ свое належне право...

Ôткрыте письмо

до Є. Ексц. намѣстника Галичины.

Ваша Ексцеленціе!

Понеже громада Куликôвъ на дотеперѣшнй безчисленнй жалобы, вношенй противъ вôйта Павла Дыновского и его сына Олексѣя, писаря громадского въ Куликовѣ, якъ до ц. к. староства въ Жовквѣ такъ и до ц. к. намѣстництва во Львовѣ по причинѣ рôжного рода надъужить въ урядованю поповненыхъ и въ сказаныхъ жалобахъ докладно вычисленыхъ жаднои ôтповѣди не одержала, а оба згаданй урядники автономичнй якъ обкрадали громаду, такъ и дальше обкрадаютъ и ви на кождôмъ кроцѣ нищатъ, о чѣмъ найлучше свѣдчитъ актъ обжалованя, внесеный противъ нихъ черезъ ц. к. прокураторію державну, — для того запытуемо публично на сѣмъ мѣсци, чи Ваша Ексцеленція зволитъ вже разъ наказати ц. к. старостеу въ Жовквѣ щобы не кажемо вже для добра громады а взглядно краю и державы, але для ратованя власнои поваги и правительства, на пôдставѣ покликаного акту обжалованя усунуло ôтъ урядованя згаданыхъ функціонарѣвъ громадскихъ и тымъ способомъ дало доказъ, що съ ними не солидаризуеся, якъ се до теперь бувало.

Въ кôнци заявляемо, що въ короткôмъ часѣ наступитъ обширна публикація всѣхъ надъужить сповненыхъ згадаными злочинцями на шкоду громады, до публичного оцѣненя, а чей же разъ доборемося справедливости, бо всьмо пересвѣдченй, що рука справедливости всякого досягне якъ не теперь то бодай въ четверъ.

Рôвночасно упрашаемо всѣ часописи якъ рускй такъ и польскй, въ котрыхъ ще право и правда знаходятъ пошанованье, о повторенье за „Дѣломъ“ сего письма.

„Турецка“ рада повѣтова.

(Образець до милои фразы „Polnische Wirthschaft“).

Допись зъ Турки).*

При клясованю ôрного поля и сѣножатей вынаходили звычайно въ кождôмъ селѣ кусень поля взôрцевого, найлучшого; ту въ „турецкôмъ“ повѣтѣ брали звычайно капустянку— и пôсля того переводили цѣле клясованье. Якъ бы тымъ способомъ хотѣвъ кто оцѣнити цѣлу автономію нашу въ цѣлôй Галичинѣ — то не булобы иншого выходу, якъ нашь повѣтъ турецкій взяти за взôрцевый и пôсля того можнабы дальше клясификувати доброту и вартôсть цѣлои автономичнои Галичины. И на дѣлѣ, нашь повѣтъ дотычно автономіи — чиста капустянка. Якй у насъ удаются величезнй головы капустянй на поли автономичнôмъ, якй твердй — то поглядати. Но не досыть на тôмъ, що нашь повѣтъ съ своею почвою капустяною и съ своими величезными головами капустяными есть дотычно доброты поля автономичного взôрцевымъ, не досыть, кажу, на тôмъ, — у насъ бо и господарuеся на тôмъ поли взôрго, а при всякихъ выборахъ водитъ рей. Нѣчого мабуть ôнъ такъ не боится, передъ нѣчимъ такъ не тремтитъ, якъ передъ тою хвилею, коли вôзъ почтовый, тягненый чотырма кôньми, скасуютъ. А приноситъ той вôзъ почтарскій бôльше шкоды державѣ, якъ хôсна. Тыми часами ще того воза не знесутъ, то певно, и легко догадатись, длячого. Повѣдавъ возьный, що есть тамъ бюро инспектора дорогового, якогось п. Пакошевского. Збанкрутованый шляхтичина, не въ однои печи хлѣбъ ѣвъ; до недавна бувъ строгимъ секвестраторомъ, а теперь въ незвѣстнои причины вôставъ инспекторомъ дорôгъ повѣтовыхъ. Займаеся часомъ и теперь выловленьемъ якои залеглости податковои, — на якôй пôдставѣ, не знати, бо теперь вже есть другій урядовый секвестраторъ. А стягнувши яку залеглôсть податкову, не любитъ заразъ до ц. к. касы ôтдати, за що въ иншихъ сторонахъ и въ иншихъ часахъ моглибы „чѣпати“. Той п. инспекторъ бувъ такожь сильнымъ орудьемъ героѣвъ, предводившихъ послѣдными выборами, и добре мае знати, где скрываеся въ повѣтѣ — шизма. Кромѣ тыхъ ту наведеныхъ вѣдомыхъ господарѣвъ турецкои рады повѣтовои суть ще въ повѣтѣ „delegaci drogowi“, котрй, якъ тіи трабанты кружатъ около Турки. Розумѣеся, що тй делегаты дороговй — то майже самй агитаторы при всякихъ выборахъ. Се цѣлый складъ машины автономичнои повѣтовои турецкои.

Теперь опишу вамъ одинъ фактъ зъ тысячей, щобы вывязатися зъ приобѣцянки. Передъ выборами посла до сойму краевого п. инспекторъ дороговый ѣздивъ по повѣтѣ съ ми[illegible] нагороду або кару пôсля того, якъ выборцѣ котрои громады будутъ голосувати. А и карты легитимаційнй всѣхъ 34 вирильныхъ голосôвъ ôтдало ему ц. к. староство въ руки; ôнъ вже знавъ, кому и якъ доручати. Межи делегатами дороговыми урядувавъ мѣжь иншими нѣкій Вестфалевичь. Бувъ той панокъ учителемъ въ дрогобыцкихъ сторонахъ и за якійсь „невыразный“ поступокъ нагнали его зъ ôттамъ. Якимсь способомъ вкрутився ôнъ бувъ въ Лôмнôй въ паньскй добра, але поцыганивши щось досыть великого, дôставъ „лявфпасъ“ и опинився межи турецкими делегатами повѣтовыми. Отже той цѣлый складъ заряду автономичного турецкого предсказувавъ ще передъ выборами, щó жде кожду громаду, якъ не будутъ выборцѣ голосувати на п. Лозиньского.

Село Лôмна маe за вôйта Іосифа Ляльку, дуже честного, тверезого господаря, письменного и въ кождôмъ взглядѣ примѣрного. Заразъ по ярныхъ роботахъ при кôнци мая с. р. взялася цѣла громада въ Лôмнôй за порадою свого начальника до направы дорôгъ, входячихъ въ объемъ громады. При кôнци червня була вся дорога направлена, а спѣшились люде съ направою бôльше якъ звычайно, бо боялись напасти паньскои, а начальникъ громады знаючи о погрозахъ всѣхъ тыхъ „delegatów, drogomistrzów i rajców“ турецкои рады пов. за выборы, хотѣвъ выминути непотрѣбнои драчѣ. Ажь ту нѣ сѣло нѣ пало дня 12 липня с. р. надходятъ два екзекуторы до громады Лôмняньскои за дороги, кождый съ т. зв. „палетомъ“ по одному гульденови денно. Цѣла громада здивована, що дорога направлена, а приходятъ екзекуторы такъ строгй, посылае начальника до п. старосты, щобы представивъ, що дорога въ Лôмнôй направлена; може то сталась яка ошибка... П. староста, нема що казати, выслухавъ представленье начальника громады, але въ кôнци заявивъ: „Та я вамъ тому не виненъ. Що я вамъ можу зробити? Зъ рады повѣтовои прійшло, щобы вамъ пôслати двохъ екзекуторôвъ, — тожь я пôславъ. Коли зъ рады пов. прійде, щобы екзекуторôвъ ôткликати, я ôткличу. Залежитъ ôтъ выдѣлу рады пов.: ôтъ п. Брысьевича, ôтъ п. инспектора дорôгъ Пакошевского, ôтъ п. делегата дорôгъ Вестфалевича, — все ôтъ нихъ залежитъ“,

---

*) Вп. Дописователь бере на себе повну ôтвѣчальнôсть за всѣ наведенй въ дописи факты. *Ред.*

*) Дописи Вашй все знайдутъ у насъ щирый пріемъ. *Ред.*

Иде вôйтъ до турецкои рады пов., застае тамъ возьного и п. Брысьевича, тай пытае ихъ, що се такого тая екзекуція въ Лôмнôй, коли дороги направленй? П. Брысьевичь на те: „А мы вамъ покажемо, куды стежка въ горохъ. Ваша громада не хоче нѣкого слухати, тôлько рекурсы умѣе писати. Залежитъôтъ п. инспектора дорôгъ. Якъ ôнъ донесе, що дорога въ Лôмнôй добра, то тогды ôткличеся екзекуторôвъ. Иди вôйте до п. Вестфалевича въ Лôмнôй, делегата дорôгъ, — ôтъ него такожь богато залежитъ.“ Ну, клопôтъ. Иде вôйтиско сарака до п. инспектора дорôгъ, — не застае дома. Вертае ôнъ домôвъ въ Лôмну, та иде до п. делегата дорôгъ, а той съ фурiею каже: „Я васъ научу за выборы. Дорога муситъ бути така гладка, якъ на тарели! Инакше прiйде ту компанiя войска!“ Ой бѣда. Скликуе вôйтъ раду громадску, здае справу въ того, що чувъ у всѣхъ панôвъ, почавши ôтъ п. старосты, а скôнчивши ажь на делегатѣ дорôгъ. Рада въ раду, одинй радний кажутъ: „пишѣмъ до ц. к. намѣстництва“, другй: „пишѣмъ до ц. к. министерства, а одинъ радный каже: „нема що писати, бо нашому писаню не дадутъ вѣры; о радѣ повѣтовôй Богъ знае где писали, а нѣчо не зробили; най собѣ екзекутники сидятъ, а мы громада чекаймо що дальше буде“. И на тôй радѣ стало. Ба, екзекуторы приходятъ до вôйта: „давай денну належитôсть по одному гульденови!“ Вôйтъ каже до нихъ такъ: „Та щожь, я фонду не маю, щобы вамъ по 2 риньскй що день платити. Менѣ цѣлкомъ до того нѣчо, що вы не маете що ѣсти. Коли васъ ту прислали, сидѣтъ и чекайте кôнця, а якъ вже буду знати, кôлько вамъ всего належится и прiйде приказъ платити, то скличу раду громадску, западе ухвала, розложится на громаду, стягнеся тй грошѣ и вамъ дасться.“ По тôй ôтповѣди пôшли тй два екзекуторы до корчмы, почали добре ѣсти и пити на конто, що грошѣ будутъ. Ну, спокôй. Коло дороги нѣкто нѣчо не робитъ, бо нема що робити. За кôлькanайцять днѣвъ пише п. Вестфалевичь (мешкаючiй таки въ Лôмнôй) до вôйта письмо и каже собѣ дати 10 зр. нѣбы для екзекуторôвъ, а ôнъ вже о те постарався, що екзекуторы пôйдутъ гетъ въ Лôмнои. Вôйтъ заявляе лично п. Вестфалевичеви, що 10 зр. не дасть, бо не маю, а хочьбы мавъ, то бы не давъ, бо не видитъ правнои причины. На тое розсердився п. делегатъ, щось неприличного сказавъ до вôйта, а въ кôнци: „Ja was nauczę rozumu!“ Ну, тихо; чекаютъ всѣ, що дальше буде. Ажь ту бухъ, за кôлька днѣвъ приходятъ въ ц. к. староства ще два екзекуторы съ палетами по гульденови денно, и то вже до самого вôйта. Тй два свѣжй екзекуторы сходятся съ двома давнѣйшими и сунутъ до хаты вôйта, не застаютъ его дома, берутъ силою-мôцею сукно его въ вартости 30 зр., тягнутъ до жида, заставляютъ и починаютъ ѣсти и пити на конто своеи платнѣ. П. делегатъ смѣесь и затирае руки, що „mudiów rozumu uczy“. Вôйтъ иде до Турки до п. старосты ще разъ, жалуесь насамперед на неприличне трактованье его особы въ письмѣ адресованôмъ до него яко начальника громады, представляе дальше, що се выглядае на нечуване насилiе съ тыми екзекуторами, проситъ у все те вглянути, а зло усунути. П. староста выслухавши цѣлу рѣчь, вложивъ руки на груди якъ до молитвы, тай каже: „Ha, człowieczku, ja temu nic nie winien. To rada powiatowa żądała do Łomnej jeszcze dwóch ekzekutorów i ja musiał dać! Cóż ja temu winien?“ Иде вôйтъ до турецкои рады повѣтовои и робитъ представленье, а тамъ п. Брысьевичь и п. инспекторъ кажутъ: „A co, dobrze wam teraz? My was nauczymy, kogo macie słuchać: czy swego księdza, czy kogo innego. Niech wam teraz ksiądz pomoże!“ Бѣдный вôйтиско вертае въ Лôмну, скликае раду громадску. Рада ухвалюе, щобы написати о тôмъ всѣмъ до ц. к. намѣстництва. Писарь описуе все докладно и то на двѣ руки: одно письмо шле громада просто до Выс. ц. к. намѣстництва, другe таке саме слово въ слово такожь до Выс. ц. к. намѣстництва, але черезъ ц. к. староство въ Турцѣ. До того письма пôсланого просто до ц. к. намѣстництва долучае вôйтъ двѣ прилоги: наказъ п. делегата, щобы ему дати 10 зр. и наказъ, силою котрого послѣдний 2 екзекуторы були присланй. Тй оба письма поданй були ще 11 л. серп. с. р. На письмо пôслане впростъ до В. ц. к. намѣстництва нема до нынѣ нѣякои ôтповѣди и жаднои чутки. А письмо пôслане такожь до ц. к. намѣстництва черезъ ц. к. староство, звернули п. староста вôйтови съ поученьемъ, що той рекурсъ належитъ внести черезъ выдѣлъ рады повѣтовои до выдѣлу краевого. Тои рады, здаесь менѣ, вôйтъ вже не услухавъ. Понеже той рекурсъ кôлька-аркушевый не бувъ остемплёваный, — то буде досыть значна кара стемплёва, якъ се вже на аркушахъ и занотоване. Звôй сукна потягненый у вôйта екзекуторами и заставленый у жида, бутвѣе въ коршмѣ — и не знати на якiй конець все то выйде. Коли въ ц. к. староствѣ и въ радѣ повѣтовôй турецкôй довѣдались о рекурсѣ громады Лôмняньскои до ц. к. намѣстництва, — якось заразъ прiѣхавъ п. инспекторъ дорôгъ въ Лôмну, узнавъ дорогу доброю и екзекуторы пôшли собѣ во свояси. Кто, коли и якъ буде платити тыхъ близько 100 зр. екзекуторамъ за нѣчо, — не знати. А що, не хорошiй фактъ господарки турецкои рады повѣтовои? А яка дивна звязь тои рады повѣтовои съ ц. к. староствомъ!

Въ польскихъ часописяхъ можна було вычитати майже зô всѣхъ мѣстъ и мѣсточокъ дописи, якъ тамъ святкували память Собѣского. Зъ Турки не достерѣгъ я нѣякои споминки въ газетахъ. А цѣкава рѣчь, що турецкiй повѣтъ съ тымъ фантомъ зробивъ? Рада повѣтова асигнувала трiста (300) зр., щобы почтарь п. Брысьевичь прибравши собѣ чотырохъ шляхтичѣвъ ходачковыхъ ѣхавъ до Кракова и тамъ положивъ вѣнець на гробѣ Собѣского. П. Брысь. спровадивъ до Турки на означеный день чотырохъ шляхтичѣвъ. Тая наша шляхта ходитъ дома при господарствѣ въ ходакахъ, а до мѣста иде въ чоботяхъ. Такъ тiи шляхтичѣ прiйшли до Турки въ чоботяхъ, но на розказъ п. Брысьевича и за грошѣ данй имъ въ касы повѣтовои мусѣли собѣ покупити ходаки — и лишивши чоботы въ радѣ повѣтовôй поввувалися въ ходаки и такъ ѣздили до Кракова. П. Брысь. купивъ собѣ убранье польске въ тыхъ грошей. Якъ одному бойкови оповѣдали, що за 300 зр. грошей повѣтовыхъ ѣздили тiи шляхтичѣ съ п. Брыс-емъ до Кракова, що посправляли собѣ одѣня и ходаки, — то бойко розгнѣваный до крайности каже: „А то керваницю нашу розмѣтуютъ!“ Въ мѣстѣ Турцѣ въ той день стрѣляли, пили, ѣли а въ кôнци и билися, а все за повѣтовй грошѣ. Найбôльшу комедiю показувавъ въ себе нѣкiй Батыцкiй, провизоричный директоръ школы въ Турцѣ. Вже и жиды смѣялися въ него. Той п. Батыцкiй подавався недавно на завѣдателя до криминалу, на такъ званого „керкермайстра“, и дѣйстно тамъ бувбы ôтповѣднѣйшiй, якъ при школѣ.

Наколи я вже щось натякнувъ про школу, то приходитъ менѣ на гадку новеля до уставы шкôльнои краевои. Оно щось заносится, що рады повѣтовй а особливо маршалки дôстанутъ великiй вплывъ на школы народнй. Не знаю, якъ где, але въ турецкôмъ повѣтѣ школы пôдъ вплывомъ вѣчнои турецкои пов. рады ôтъ разу зацвилибы. Возьный мавбы таки найбôльше практичного вплыву на школы, бо ôнъ скôнчивъ щось ажь трету клясу нормальну пôсля давнои системы, а всѣ паны — то посидѣвши по кôлька лѣтъ въ давнôй „штубѣ“ осѣли послѣ яко „panowie większych posiadłości“ и ледви що теперь пôдписатись умѣютъ. Ну, до патрiотизму и того за много. П. маршалокъ вѣчнои рады турецкои при кождôй дебатѣ ôткликуесь на давнй гадки своеи прабабки и все говоритъ, що „Niema różnicy między Polakiem a Rusinem, bo dawniej wszystko po polsku mówiło.“ Впрочѣмъ ту въ турецкôмъ повѣтѣ не треба нѣчого, бо „хлопъ ученый“ то велике нещастье, не дае собѣ по носѣ грати...

ДОПИСИ.

Ôтъ Равы Рускои.

(Ще згадка о езуитскôй мисiи.) Здоровй були нашй братя въ Жовквѣ, що ôтъ щирорускаго серця списали до Преосв. владыки киръ Іоана смиреннѣйше представленье противъ задуманои для нихъ езуитскои мисiи! Многая лѣта и нашому Преосв. владыцѣ, що — маючи навѣрно ще иншй причины — не дозволивъ той мисiи въ Жовквѣ!

Вже бо и однои мисiи въ Рудѣ Лѣснôй було досыть для насъ, щобы переконатися, куда то патры езуиты прямуютъ, яка то цѣль есть ихъ мисiонерства на Руси нашôй, — а именно цѣль: по-при „медоплынныхъ словесахъ“ христiяньскои науки, т. е. пôдъ плащикомъ святости заводити у насъ „извращенiе“ нашого св. рускаго обряда, щобы тойже обрядъ, котрого чистоту мы по предкахъ нашихъ свято хоронимо, перетворявся на всякй лады и переклады такъ, щобы наконець або нашого обряда або насъ Русинôвъ, яко справдешныхъ Русинôвъ, на свѣтѣ не стало.

Отъ, щобы Вамъ дати на то гдеякй доказы, наведемо зъ мисiйнои практики патрôвъ езуитôвъ въ Рудѣ Лѣснôй слѣдуючй правдивй факты.

Въ самôмъ початку мисiи парохъ Руды Лѣснои и Лаврикова, звѣстный о. Тадей Минчакевичь, запровадившiй першiй у себе тую езуитску мисiю, накладавъ тымъ-же своимъ гостямъ, тремъ патрамъ езуитамъ, въ своѣй церквѣ урочистымъ способомъ рускй епитрахиль. — Фактъ се здався маловначный и недостойный будьто серiознои згадки; однакожь той фактъ покажеся въ иншôмъ — истинно ужаснôмъ — видѣ тому, кто въ церковныхъ уставôвъ нашихъ знае, що выключне право „налагания епитрахиля“ мае едино „архiерей рукополагающiй пресвитерôвъ“.

Годѣ и подумати, щобы о. Тадей Минчакевичь того правила нашои церкви не знавъ; но не легко и то припустити, щобы ôнъ се правило важився нарушити въ власнои своеи побудки и волѣ, а скорше можна бы домышлятися, що побудка и воля ишли ту ôтъ тыхъ гостей его, котрй може уставôвъ нашои церкви не знали (?) и котрымъ власне много на тôмъ залежало, щобы они яко чужй посередъ Русинôвъ въ рускôй ихъ церквѣ являлися въ рускихъ епитрахиляхъ.

Но тутъ скажете: се тôлько домыслъ и не знати, кто противъ рускаго устава бôльше согрѣшивъ, чи о. Минчакевичь, чи патры езуиты? — Най буде и такъ; а все таки признаете, що такого очевидного нарушеня установъ нашои св. рускои церкви не булобы лучилося, еслибы мисiю въ Лавриковѣ були ôтправляли свои рускй священики.

Але друга „новизна“, прямуюча туда, куда веде дорога до „извращенiя“ нашого рускаго обряда, а о котрôй хочемо тутъ гдещо розповѣсти, — тая друга новизна выйшла и на дѣлѣ перевелась не ôтъ о. Минчакевича, но простѣсенько ôтъ запрошеныхъ черезъ него на тую мисiю патрôвъ езуитôвъ.

Ото тiи патры езуиты привезли съ собою до Лаврикова кромѣ медаликовъ и амулетовъ розличного рода ще и друкованый стишокъ пôдъ титуломъ „Згадка о мисiи“, котрый не ино межи народъ нашь въ многихъ примѣрникахъ роздавали, але и съ напѣвомъ якогось латиньского рожанця въ Лаврикôвскôй церквѣ старалися запровадити. Стишокъ той въ видѣ молитвеннои пѣснѣ, ôтъ нѣякои власти духовнои для насъ Русинôвъ не потвержденый анѣ припорученый, складався зъ кôлькохъ строфокъ пôдъ назвою „Зôтхненья“, и мае на цѣли добратися вже не до самои стороны формальнои, але навѣть до духа нашого обряда! Тажь въ нѣякôй книзѣ церковного нашого обряда, на скрôзь дышачôй высокою повагою славяньского слога и Христового ученя, не найдешь нѣ по идеѣ, нѣ по формѣ щось хоть зъ-далека подôбного до того, що ту въ сѣй езуитскôй „Згадцѣ о мисiи“ майже въ карикатурный способъ выражено! Тай щобы Вы не думали, що помянута „Згадка о мисiи“ не подобалася менѣ едино для того, що она походитъ ôтъ езуитôвъ, наведу тутъ послѣдню ей строфку, котра звучитъ такъ:

„Зôтхненье!
Черезъ свя̀те покроплѐнье твôе
Боже прôсти согрѣшенiе мôе,
А хто сй лишь тои вôды дôткне,
Отъ того дiяволъ якъ стôй ýмкне.“ *)

Ну и щожь скажете на таку руску форму молитвеннои пѣснѣ, яку нынѣ патры езуиты побôчь чудесныхъ херувимскихъ пѣсней нашого греко-славяньского обряда, почавши ôтъ рускои Лаврикôвскои церкви, у насъ на Руси за посредствомъ своихъ мисiй вводити намагаются?! Якъ подобався Вамъ тое „дôткне, ýмкне“, той складъ стиха и ритма, скомпонованый або лихимъ ученикомъ малыхъ шкôлъ, або — що гôрше — „хитрымъ мудрецомъ“ на иронiю нашои рускои святынѣ, якою есть для насъ нашь обрядъ руско-славяньскiй?!

Но припустѣмъ, що тiи „Зôтхненя“ патрамъ езуитамъ на першiй разъ ихъ выступу середъ насъ не удалися; але они при дальшôй практицѣ зможутъ чимъ-разъ лѣпше рускй молитвы для насъ вѣршувати и ритмувати — та и щожь зъ того наконець выйшлобы? Ото: що за примѣромъ такои езуитскои практики, где безъ довволеня высшои духовнои власти якiйсь кс. Ридль важится завести чи тамъ примѣшати до нашого ритуала молитвенну пѣсню съ 5 „Зôтхненями“, я, пишучiй сй строки, ôтважусь завести 10 такихъ-же, а може и лучшихъ „Зôтхнень“, а ктось по менѣ 20, дальше по насъ иншй 30—3000 подôбныхъ „Зôтхнень“ — а щожь послѣ того останеся зъ нашого обряда? Вытиснемо его нашими „Зôтхненями“ за дверѣ церковнй, або, желаючи все таки мати якiйсь загальный емпиричный обрядъ, перейдемо на латиньство, где обрядъ власне зъ поводу linguae unius sacrae есть ненарушимый, а бодай леда кимъ змѣненый або псованый бути не може. Туда то се прямованье патрôвъ езуитôвъ!...

А дивно: за такй и тымъ подôбнй инновацiи въ нашôмъ обрядѣ, наведенй впрочѣмъ цѣлкомъ згôдно съ правдою въ письменнôмъ поданю нашихъ Жовкôвскихъ Русинôвъ до Перемыского владыки въ д. 9 вересня с. р., нѣкто въ свѣтѣ не ввывавъ мисiонерôвъ-езуитôвъ до отвѣчательности, нѣкто за се ихъ не судивъ и не укаравъ, але ще — якъ чуемъ — гденкй iерархи латино-польского костела уймилися за тымижь езуитами та намѣряютъ подати чи вже и подали до Риму жалобу на нашого Преосв. владыку киръ Іоана, що не дозволивъ имъ дальше въ Жовкôвщинѣ мѣжь своими Русинами мисiонувати! Що за непрошена, незавôвана опѣка!

Тажь нашь Преосв. владыка тôлько-що недавно засудивъ одного рускаго священика въ нашихъ сторôнъ на 2 недѣлѣ реколекцiи за таку „инновацiю“, що ôнъ мирствувавъ, що паламарь его въ часѣ службы б. не переносивъ евангелiя, и що парохiяне его по давному звычаю стоячи причащалися; а холодно и слабодушно мавбы той Преосв. владыка нашь смотрѣти на инновацiи езуитôвъ въ нашôмъ обрядѣ, значно дальше сягаючй, бо прямуючй до „извращенiя“ формы и духа тогожь нашого обряда?!

Правда, не мае владыка нашь власти за такй преступничй инновацiи патрôвъ езуитôвъ на реколекцiи засудити, але мае власть супротивъ нихъ такъ звану ôтпорну, негативну, т. е. мае власть сказати до нихъ въ проста словами великого Яхимовича: „Я васъ дуже шаную и поважаю, но до мого стада васъ припустити — не можу!“

Такiй — здаеся — змыслъ мала тая славна телеграма, дня 21 м. м. зъ Перемышля до Жовквы выслана, а голосяча аподиктично: „Преосвященый мисiю въ Жовквѣ зборонивъ, юрисдикцiи езуитамъ не давъ.“

Соймъ краевый.

X. засѣданье сойму зъ дня 3 жовтня.

Внесеня послôвъ дра Антоневича и о. Сѣчиньского, о котрыхъ мы въ IX. справозданю доносили, ôткинула польска бôльшôсть. — На X. засѣданю ôтчитано мѣжь иншими петицiи: Выдѣлъ пов. въ Бучачи въ справѣ додатку на трансверзальну желѣзницю; „Академичне Братство“ о запомогу; петицiю выдѣлу пов. въ Перемышли въ справѣ рекурсôвъ противъ завôзвань до платы податку грунтового ôтослано на внесенье п. Дембовского до особнои комисiи. — Пос. Ив. Кохановскiй зложивъ мандатъ зъ тои причины, що въ протестѣ на его выборъ зроблено ему дуже дражливй закиды. Пôсля того приступила палата до порядку дневного. — Гр. Г. Водзицкiй мотивувавъ свое внесенье о зарядѣ громадскихъ касъ пожичковыхъ; проектъ его ôтослано до комисiи, що займався внесеньемъ пос. Вротновского. — Пос. дръ Антоневичь мотивувавъ внесенье о субвенцiю для п. Цѣпановского. Бесѣдникъ пригадавъ, що вже 1877 р. признано на выставѣ краевôй велику хосенносьть матъ огнетреналыхъ выналоду п. Цѣпановского, котрыми можна кождый пожаръ придусити, и пôдноситъ тое, що выналходчикъ зъ патрiотизму и власнымъ коштомъ учитъ селянъ, якъ маютъ покрывати дахи, щобы були безпечнй ôтъ пожарôвъ. Внесенье се ôтослано до комисiи культуры краевои. — Посолъ Сколька предложивъ три справозданя выдѣлу кр., котрй палата приняла безъ дискусiи, а именно: 1) Дозволила громадѣ Судовôй Вишни побирати оплату ôтъ спиритусовыхъ напоѣвъ 2 кр. ôтъ литра на часъ ôтъ 1884—1893. 2) Громадѣ м. Чорткова дозволила побирати оплату 100% додатку до податку консумцiйного ôтъ мяса на часъ 1884—1887. 3) Громадѣ Пробабинъ дозволила на р. 1883 побирати 66% додатку до податковъ безпосередныхъ. — Пос. Ромеръ внесъ въ справѣ будовы пральнѣ при краевôмъ шпиталi во Львовѣ, щобы соймъ ухваливъ 22.500 зр. на будову и отворивъ выдѣлови кр. кредитъ на р. 1884 — По черзѣ наступили справозданя о петицiяхъ не обтяжаючихъ буджету. Петицiю гром. Теребовлѣ

---

*) Акцентъ въ тôмъ стиху поставленый на передпослѣдньôй по образцю польского, ба и нута ту пôдобрана живцемъ зъ подôбного напѣва польско-костельного.

о пожичку 50.000 зр. на будову касар ухвалила палата переказати выдѣлови кр. дозглядненя при роздаваню пожичок зъ фондѣ сойомъ на тѝ цѣли призначеныхъ. — Пòконци зложивъ п. Менцѣньскій до маршалки булавы внесенье, щобы соймъ завòзвавъ правительство, щобы въ цѣлòмъ краю обмежило чи ярмаркòвъ и торгòвъ, въ бòльшихъ мѣстахъ значило два днѣ торговѝ, а въ меншихъ одинь день въ тыждни. — Пос. Романовичъ поспивъ внесенье, щобы выдѣлъ кр. предложивъ свои проектъ полиціи пожарнои. Се внесенье пòдали также послы-Русины: Романчукъ, Бережницкій, Ковальскій и Билиньскій.

XI. засѣданье дня 4 л. жовтня 1883.

Зъ помежи òтчитаныхъ петицій цѣкавѣйша: Елисавета Кубійчукова, вдова по руск. священику о запомогу. Бурса св. Іоана въ Дрогобычи о запомогу. Громада Дорнфельдъ въ справѣ утяжкои маніпуляціи при платѣ податкòвъ въ прав. касахъ. Гром. Лѣсòвцѣ о пожичку на будо школы. — Кн. Романъ Чарторыйскій выступи зъ комисіи конкуренційнои; на его мѣсце выбрутъ другого. — Зъ порядку дневного мотивували свои внесеня: пос. Макоъ о перенесен комнаты торговельнои зъ Бродòвъ до Терлополи п. Генцель о змѣну §§. 19 и 33 ординаціи выборчои для громадъ; Мерунòвичъ о закладанмы буде устроѣнье осòбныхъ òтдѣлòвъ для молодѣжи, черезъ що молодѝ вязнѣ не будутъ могли òтыкатися съ прочими арештантами. Министерство надѣеся, що въ сей спòсòбъ далеко лекше къ дотеперь дасться осягнути цѣль поправы, до òтрои прямують въ першòй линіи заведеня карнѝ, а досвѣдъ учитъ, що стычнòсть съ затвердѣлыми поступниками òтъдѣловує на початкуючихъ дуже зубно. — Система òтдѣльныхъ келій въ òтношеню до молодыхъ вязнѣвъ оказалася не практичною цля того будутъ вязницѣ такъ уряженѝ, що молодшѝ злочинцѣ будутъ мали лишь осòбнѝ спальнѣ, а въ день будутъ они занятѝ вспòльною працею въ городѣ або въ школѣ. — Теперь будуются вязницѣ новои системы въ Празѣ и Мариборжь.

(*Wiener Ztg.*) оголосила тамтого тыждня цѣлый рядъ выконуючихъ розпоряджень до новелѣ промысловои, котрѝ трактуютъ о рòжныхъ категоріяхъ ремѣсничихъ и промысловыхъ занятій о услòвіяхъ принятя до поодинокихъ кондицій и доказъ квалификаціи. Розпоряджена, выданѝ въ части министерствомъ торговлѣ, а въ части походятъ òтъ министерства справъ внутрѣшныхъ и просвѣты.

(*Въ Цешинѣ*) òтбувся дня 30 л. вересня обрядъ консекраціи Францѣшка Снегоня на епископа цешиньского. Дотеперь цѣла Шлезія, с. є. австрійска и пруска, становила одну дієцезію вроцлавску, хочь для части австрійскои ще пòсля вòйны семилѣтнои утвореный бувъ въ Цешинѣ генеральный викаріятъ. Послѣднымъ генерал[illegible] Снегонь, котрого именовано теперъ епископомъ-суфраганомъ. Въ обрядѣ высвященя приняли участь епископы: вроцлавскій Робергъ, Блайхъ и Дунаевскій, а католицкѝ жителѣ Цешина обходили введенье нового епископа до катедральнои церкви дуже торжественно.

(Въ *справѣ хорватскòй*) прійшло якъ мы вже доносили, до порозумѣня межи Тиссою а репрезентантами Хорватіи. Сповняючи свое приреченье, внѣсъ Тисса дня 3 л. жовтня въ угорскòмъ соймѣ свое предложенье, маючe на цѣли полагодити зайшовшѝ непорозумѣня въ дорозѣ законодавчòй. Мотивуючи згадане внесенье, заявивъ угорскій президентъ министрòвъ, що на рѣшенье єго выступити съ симъ предложеньемъ не було жадныхъ посторонныхъ вплывòвъ, бо правительство òтъ самого початку хорватского конфликту було тои гадки, що тамъ, где иде о уличнѝ непорядки, належитъ старатися передовсѣмъ о то, щобы приверненый бувъ порядокъ и повага державы, а потому прямувати оглядно до устороненя того, що було причиною непорядкòвъ. Наколи причиною непорозумѣня було се, що законъ интерпретовано въ иншій спòсòбъ, якъ по роцѣ 1868, и що зъ тото выникла обава нарушеня правъ и мовы хорватскои, то належитъ тую причину безъ дальшои дискусіи устранити. Бòлибы однакожь показалося, що згаданѝ обставины були лишь поводомъ для тенденцій, щобы переступити границѣ конституціи и законòвъ, тогды угорска держава булабы въ правѣ ужити всякихъ средствъ, щобы забезпечити свою повагу. По думцѣ Тиссы до остаточности такои не прійде и заявивъ, що єсть єго найгорячѣйшимъ желаньемъ привернути назадъ порядокъ конституційный въ Хорватіи; зреализованье сего желаня буде однакожь зависѣти òтъ того, якъ будутъ поступали Хорваты и ихъ послы. Внесенье Тиссы, надъ котрымъ дискусія маетъ въ соймѣ нынѣ зачатися, дуже прихильно прійнявъ клюбъ либеральный, а за то станувъ въ сильнòй опозиціи клюбъ независимыхъ. Въ часѣ нарадъ сего клюбу надъ згаданымъ предметомъ поставивъ Геза Полоній внесенье, щобы за антиконституційнѝ мѣры предпрійнятѝ при придавленю повстаня и за то, що мовбы правительство прогрѣшилося противъ принципу независимости Угорщины, поставити єго въ станъ обжалованя. Въ парламентѣ буде сторонництво независимыхъ голосувало противъ внесеня Тиссы и выступитъ съ своимъ власнымъ предложеньеимъ, котрого выпрацёванье поручено комисіи зъ 25 членòвъ клюбу.

ЗАГРАНИЦЯ.

Франція. Подорожь испаньского короля до Парижа выкликала цѣлый рядъ не лишь немилыхъ але навѣть для самои Франціи небезпечныхъ наслѣдкòвъ. Парискій скандалъ не тòлько, що òтчужывъ Франціи вже и такъ мало прихильну Испанію але и давъ Нѣмеччинѣ явный доказъ, чого она може сподѣватися òтъ того народу, котрый не заколибався обезчестити впрочòмъ прихильного єму монарху лишь за то, що принявъ почесть òтъ правителя ворожого Франціи народа. Сей скандалъ потрясъ цѣлымъ теперѣшнымъ кабинетомъ, котрый стався мимонольною єго причиною завзываючи короля Альфонза до Парижа. Немало такожь завинивъ министеръ вòйны Тибоденъ, котрый пòдчасъ пріѣзду короля держався остентативно на боцѣ. Але не тòлько заколибався цѣлый габинетъ такъ, що въ найкоротшòмъ вже часѣ можна сподѣватись, що наступитъ кризисъ, але навѣть и становище самого президента Гревіого єсть нынѣ вже не певне. До сего причинилося дуже богато поступованье єго зятя Вильзона, котрый въ своихъ журналахъ старався переконати демонстрантовъ, будьтобы президентъ бувъ духомъ съ ними. Вильзонъ старався ще и въ другій спòсòбъ пòдкопати теперѣшный кабинетъ, що спонукало Феррого зажадати òтъ президента, щобы зять єго усунувся зъ публичного житя. На тое òтповѣвъ Греви, що Вильзонъ яко посолъ ачейже може занимати ся публичными справами; впрочѣмъ ôнъ (Греви) не розлучится съ своею донькою, ôнъ посвятивъ свое житье республицѣ, але на старòсть най оставлятъ єму хочь єго доньку. Ферри òтказавъ на то, що ôнъ пòдъ такими условіями уступае, и по довгихъ переговорахъ заявивъ, що позòстане ще до скликаня палаты; наколибы палата высказалася противъ Гревіого, то ôнъ усунеся до житя приватного. „France“ и другѝ министерству противнѝ журналы заявляютъ, що министеръ вòйны постановивъ не димисіонуватися.

Сербія. Нове сербске министерство вже зложене. Министеръ-президентомъ єсть Николай Кристичъ. Вже въ давнѣйшихъ рокахъ займавъ Кристичъ рòжнѝ важнѣйшѝ державнѝ становища и бувъ черезъ довшій часъ бурмистромъ въ Бѣлградѣ. По димисіи Гарашанина за князя Михайла обòймивъ ôнъ бувъ веденье министерства, а по замордованю єго князя стався ôнъ найширшимъ прихильникомъ кн. Миляна. Кристичъ єсть чоловѣкомъ дуже чеснымъ и справедливымъ, але при тòмъ строгимъ и енергичнымъ. Министромъ справъ заграничныхъ именованый Милянъ Богичевичъ, посолъ при вѣденьскòмъ дворѣ. Ôнъ маетъ бути великимъ прихильникомъ Австріи. Министромъ финансòвъ єсть Спасичъ; министромъ будòвлѣ полковникъ Протичъ, колишній адъютантъ короля; министромъ вòйны полковникъ Петровичъ, а министромъ юстиціи, вѣроисповѣданя и просвѣты Пантеличъ. — Скупщина вже зòстала замкнена. На вчерашнòмъ засѣданю òтчитано два указы короля: одинъ именуючій предсѣдательство въ палатѣ и уповажняючій предсѣдателя палату òткрыти, а другій уповажняючій предсѣдателя — палату закрыти.

Испанія. Зъ Мадриду доносятъ, що коли [illegible] показалася на балконѣ, нарòдъ повитавъ єи окликами: Най жіе король! Прочь съ Францією и Французами! Передъ нѣмецкою амбасадою голошено честь Нѣмцямъ. Жандармерія перешкодила демонстраціи студентòвъ передъ готелемъ французского амбасадора. Король одержавъ богато телеграмòвъ òтъ европейскихъ пануючихъ съ увѣреньми симпатіи по поводу приключеня въ Парижи. Незабавомъ маетъ король одержати такожь адресъ французкои колоніи въ Мадридѣ. — Въ Мадридѣ ходитъ поголоска, що рада министрòвъ радила надъ высланьемъ ноты до Франціи по поводу демонстрацій въ Парижи и що редакція тои ноты маетъ бути уложена на засѣданю рады министрòвъ, котре òтбудеся пòдъ проводомъ короля. Парискій кореспондентъ лондоньскои „Times“ розговорювавъ съ испаньскимъ министромъ внутрѣшныхъ дѣлъ, маркизомъ Вега де Армиго. Министеръ признавъ, що ôнъ приватно розговорювавъ съ Бисмаркомъ, але що нѣчимъ не звязався анѣ съ Нѣмеччиною, анѣ съ якою небудь другою державою. Правдѣ була бесѣда о испаньскихъ и нѣмецкихъ интересахъ, але кожда зъ окремого становища.

Болгарія. „Pol. Corr.“ доноситъ, що „собранье“ постановило роздѣлити дѣловодство министерства вòйны на чисто войсковый и економичный òтдѣлъ. Министеръ вòйны буде на будучнòсть вести лишь економичну администрацію безъ всякого вплыву на войскову организацію и буде заразомъ òтповѣдати передъ палатою. Головне командо веде пòсля уставы самъ князь, котрому приporученый штабъ генеральный. Іонинъ не зложивъ доси ще жадному министрови визиты, за те òтвѣдавъ Каравелова, котрый повернувъ зъ всхòдноі Румеліи.

НОВИНКИ.

— **Въ повѣтѣ турчаньскòмъ** — якъ доноситъ намъ нашъ дописователь, — завязуеся политичне руске товариство „Народна Рада“. Статута для затвердженя пòслано 20 р. вересня до ц. к. намѣстництва. Щасть Боже тому дѣлу! Одна рѣчь стоитъ дуже на завадѣ Русинамъ въ турчаньскòмъ повѣтѣ. а именно тая, що въ Турцѣ нема мѣсця для бòльшого зòбраня. Суть, правда, двѣ салѣ дуже нехлюйнѝ, но якъ цѣла Турка такъ и тіи салѣ суть власностею жидòвскою, а съ жидами турчаньскими не хоче ту нѣкто зъ Русинòвъ мати дѣло. Щобы тòй невыгодѣ конець положити, намѣрили Русины будь-що-будь выбудувати свòй „Дòмъ Народный“, где булабы òтвѣтна саля на зòбраня, крамниця своя и читальня турчаньска. Єсть надѣя певна, що тое намѣрене дѣло скоро и успѣшно зреализуеся.

— **Въ звѣстнòй справѣ „Братства св. Тадея въ Чернòвцяхъ“** пишутъ намъ зъ столицѣ Буковиньскои Руси: „Братство св. Тадея“ удавалося кòлька разòвъ до св. митр. Ординаріята во Львовѣ съ просьбою о одобренье статутòвъ потвержденыхъ Выс. ц. к. краєв. правительствомъ въ Чернòвцяхъ. Митр. Ординаріятъ ставлявъ однакожь все свои поправки, котрыхъ принятье було для Братства неможливымъ, а на замѣты митр. Ординаріята зъ дня 9 лютого с. р. (Ч. 86) заборонило и краєве правительство Братству уконституватися. Противъ сего зарядженя правительства внесено представленье до тоижь инстанціи, котра рѣшеньемъ зъ 31 марта с. р. (ч. 3473) Братству повновно òтказала. Братство внесло рекурсъ до ц. к. министерства, а тое рѣшеньемъ зъ 30 червня с. р. (ч. 5373) заявило, що для єго уконституованя нема нѣякои перепоны. Побѣдивши такимъ чиномъ всѣ перепоны, Братство церковне св. Тадея приступае въ сѣмъ мѣсяци до уконституованя и єсть надѣя, що при численнòй участи интелигенціи и мѣщанъ, живо занимаючихся справами нашои церкви и народности, — вскорѣ розвине свою пожиточну дѣяльнòсть — и що теперь такожь Свѣт. гр. к. митр. Ординаріятъ львòвскій и тутешный приходникъ безсторонно òтноситися будутъ до нашого Братства.

— **Выдѣлъ филіи общества им. Качковского въ Турцѣ** устроюе дня 20 рус. жовтня (1 л. падолиста) с. р. вечеръ декляматорско-вокальный, сполученый съ танцями, а чистый дохòдъ призначеный на будову „Народного Дому“ въ Турцѣ. Той вечерокъ òтбудеся згаданого дня въ Лòмнòй въ галѣвòй сали двòрскòй гр. Шамбора. Єсьмо того увѣреня, що якъ тамтыми роками такъ и теперь той вечеръ выпаде якъ найлучше.

— **До высвячеия на священикòвъ** приступили дня 1 л. жовтня въ Перемышли: 1. Володим. Козловскій, 2. Иванъ Лѣтыньскій, 3. Миронъ Лѣтыньскій, 4. Мих. Зубрицкій, 5. Иванъ Кипріянъ, 6. Вас. Салагубъ, 7. Гервазій Царевичъ, 8. Георгій Жукъ, 9. Левъ Кочиркевичъ, 10. Ив. Яросевичъ, 11. Юстинъ Манастырскій, и 12. Игнатій Вахнянинъ.

(+) **„Календарь товариства „Просвѣты“**, той любимый гòсть кождои рускои хаты, друкуеся на 1884 рòкъ и вже съ початкомъ мѣсяця листопада выйде зъ печати, буде розсылатися членамъ товариства и продаватися по приступнòй цѣнѣ. „Календарь Просвѣты“ єсть теперь безперечно найбòльше розширенымъ у насъ календаремъ, — и не диво, бо зъ пòдъ умѣлои и зручнои редакціи п. Василя Лукича выходитъ точнымъ въ части календарскòй, богатымъ въ рòжнородній информаціи и цѣкавымъ а всестороннымъ въ части поучаючòй и забавнòй. Русины всякого стану и степеня образованя знаходятъ въ „Календари Просвѣты“ отвѣтну для себе лектуру, а наше духовенство маетъ въ нѣмъ все пòдъ рукою типикъ церковный. „Календарь Просвѣты на рòкъ 1884“ перевысшитъ объемомъ, внѣшною формою и содержаньемъ всѣ дотеперѣшнѝ календарѣ сего товариства. Побòчь частей календарскои, информаційнои и типика, мѣститъ въ собѣ богату часть белетристичну (повѣсти, поезіи), житьеписи многихъ заслуженыхъ Русинòвъ, часть наукову и господарску. Зъ помежи численныхъ илюстрацій вызначаются портреты Шевченка, Вол. Барвѣньского (хорошій деревòрытъ) и Лысенка. Въ загалѣ можна на певно надѣятися, що „Календарь Просвѣты на р. 1884“ знайде дуже щире принятье мѣжь всею рускою публикою.

(+) **„Нове Зеркало“**, наша одинока сатирично-политична часопись, представляеся въ дуже хорошòмъ свѣтлѣ. Смѣло а совѣстно вытыкае слабѝ стороны нашого власного житя, чеше нашихъ слабодухòвъ, карієровичѣвъ, шкаралупникòвъ, а зъ другои стороны безмилосердно, хочь такожь совѣстно, пятнуе и высмѣвае всякѝ нѣбы-патріотичнѝ порывы нашихъ „braci“ консервативнѝ традиціи шлахотскѝ, ихъ пассію до ювилеѣвъ та всякого рода „фаєрверкòвъ“, ихъ фарисейство, перфидію и злобу, ихъ глупоту и т. д. Нѣякій важнѣйшій фактъ зъ богатого въ выпадки нынѣшного нашого житя не пропустятъ „Нове Зеркало“, не оцѣнивши єго по свому. А чинитъ тымъ велику прислугу загальному добру. На пр. якъ хорошо розòбранѝ до ниточки ювилейнѝ торжества польскѝ въ обохъ послѣдныхъ (5 и 6) числахъ „Нов. Зеркала“! Якъ быстроумно зънлюструвавъ п. К. Устіяновичъ (въ 6 ч.) бесѣду маршалка „професора Николки“! Подòбныхъ илюстрацій не знайдете въ нѣодній польскòй сатиричнòй часописи. Для того поручаемо „Нове Зеркало“ якъ найширшимъ кругамъ нашои читаючои Вп. публики.

— **Зъ Калуша** доносятъ намъ, що тамошный ц. к. урядъ податковый не хоче священикамъ выплачувати пенсіи въ пополудневыхъ годинахъ урядовыхъ. Черезъ тое наряженѝ священики зъ дальшои окрестности òтъ Калуша на великѝ страты. Чи урядники для насъ, чи мы для урядникòвъ?

— **Совѣтъ „Народного Дому“** укòнчивъ вже прибудованье новои части дому на помѣщенье воспиталища Василіянокъ во Львовѣ, при ул. Стрыйскòй. Се прибудованье складаеся зъ чотырохъ просторыхъ комнатъ и коштуе надъ 8000 зр.

— **Шкода зроблена дикими.** Позаякъ дуже часто случаеся, що дики чи то зъ паньскихъ чи камеральныхъ лѣсòвъ робятъ нашимъ селянамъ великѝ шкоды, то подаемо тутъ одинъ фактъ, котрый доказуе, що селяне маютъ право домагатися заплаты за пошкодованье. Рѣчь малася такъ: Въ лѣсахъ гр. Евг. Киньского въ Нискòмъ розмножилися були дики и робили страшнѝ шкоды на грунтахъ сусѣдныхъ селянъ. Селяне внесли жалобу до староства, а сей переконавшися, що двòръ самъ заказуе лѣснòй службѣ стрѣляти дики и щадитъ приховокъ, оцѣнило шкоду и засудило двòръ на заплаченье шкоды селянамъ. Двòръ рекурсуваъ до намѣстництва а се опираючись на патентѣ зъ 1786 р., котрый каже, що звѣрину въ замкненыхъ звѣринцяхъ ховати можна а поза сими

має кождый право стрѣляти дики такъ якъ кожду иншу дику звѣрину, знесло засудъ староства, мотивуючи знесенье тымъ, що селяне могли стрѣляти дики и хоронити такъ свои поля ôтъ шкоды. Громада Новоселець рекурсувала до министерства внутрѣшныхъ дѣлъ а се признало засудъ староства справедливымъ. На то ôтнѣсся двôръ до трибуналу администраційного и тутъ ôтбулася 27 вересня устна розправа, въ котрôй дръ Рожа въ имени правительства и адвокатъ дръ Л. Вольскій бороніли справы громадскои, по чѣмъ трибуналъ ôткинувъ жалобу двора и засудивъ его на зверненье громадѣ коштôвъ процесу. Въ мотивахъ засуду высказавъ трибуналъ, що властитель лѣса а взглядно властитель ловôвъ ôтповѣдае за шкоды зроблені диками о стôлько, о скôлько дасться сконстатувати, що „удержує“ тую звѣрину. Той случай заходивъ и тутъ, бо двôръ щадивъ дикôвъ, а въ такôмъ случаю шкоду зроблену звѣриною не можна уважати за простый случай, але єи повинна ôтшкодувати сторона, котра поступила собѣ противъ уставы.

— **Зъ Угнова** пишутъ намъ: Мы вже донесли Вамъ о бунтѣ жидôвъ въ Угновѣ и о тôмъ, якъ пописався при тôмъ нашъ жидъ-цируликъ. Чуемо, що такъ много Русинôвъ кôнчитъ медицину у Вѣдни, по троха и въ Краковѣ, — можебы якій докторъ Русинъ осѣвъ въ Угновѣ; булобы и для него користно и для людей лекше. — У насъ заводится каса пожичкова заходомъ нашого начальника громадского п. Флисовского. Статута вже потверджена намѣстництвомъ. Зъ касы тои будутъ жичити самі мѣщане на малый процентъ, а що наші ремѣсники дуже потребуютъ дешевого кредиту, то каса пожичкова принесе великій пожитокъ.

— **Ернестъ Ренанъ** въ промовѣ надъ домовиною Тургенева на двôрци въ Парижи выголосивъ мѣжь иншимъ такій уступъ политичного характеру: „Коли заснешь въ рôднôй земли, нехай тіи, що прійдутъ честь зложити твоёй могилѣ, заховаютъ симпатичну згадку для краю, где ты стôлько сердець знайшовъ, где тебе такъ любили и такъ добре понимали“. Пок. Тургеневъ бувъ дуже заможный чоловѣкъ. „Новое Время“ обчислило, що ôнъ зъ своихъ маєткôвъ мавъ ôтъ 1 липня 1876 до 1 серпня 1882 р., с. е. въ протягу шести лѣтъ 199.386 рублѣвъ, значитъ 33.230 рублѣвъ на рôкъ.

(+) **Поляки мешкаючі въ Парижи** устроюютъ таиже дня 10 л. жовтня торжественный обхôдъ для якогось пропагованя идеи згоды съ Русею и въ загалѣ съ покревными славяньскими народами. Не знаючи доси нѣчого близше о тôмъ обходѣ, не можемо бôльше о нѣмъ говорити.

Послѣдна вѣдомôсть.

Нынѣ ôтбулася верификація выбору дра Искрицкого. Єсли коли Русины були слѣпій на ôтношеня польскій въ Галичинѣ, то по сѣй верификаціи мусятъ вже провидѣти. Въ соймъ ôтбувся фактъ въ житю парляментарнôмъ безъ аналогіи. Верификуєся выбôръ посла Искрицкого, котрый зложивъ мандатъ, а признався выбôръ Журовского, котрый вже мае мандатъ въ бôльшихъ посѣлостей, — признаный соймомъ. По верификаціи складае Журовскій мандатъ въ бôльшихъ посѣлостей а пріймае мандетъ селяньскій. Ôтогралась комедія гôдна — Полякôвъ.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозиціи на Ôльховець, дек. кудринецкого оо.: І. Иляр. Михалевичъ зъ Коссова, П. Мих. Моссула зъ Руссова, Ш. Порф. Руденьскій зъ Жиравки; послѣ въ списѣ: 4. Ерастъ Вакулиньскій зъ Бѣлого, 5. Александ. Гориновичъ, 6. Ем. Кушикъ зъ Черновець, 7. Мих. Кобылянскій зъ Бѣльча, 8. Александ. Левицкій зъ Ôльхôвця, 9. Ив. Рогужиньскій зъ Вашковець, 10. Несторъ Соневицкій зъ Горошовы и 11. Леонт. Копертыньскій зъ Теребовлѣ.

На конкурсъ розписана пар. Глыбока, дек. буковиньского съ речинцемъ до 22 л. падолиста.

Введеный въ завѣдательство Городенки о. Стефанъ Макогоньскій.

Каноничні институціи получили оо.; 1) Конст. Левицкій на пар. Журавно, 2) Петро Войнаровскій на пар. Ракôвъ, дек. перегиньского.

Завѣдательства получили оо.: 1) Андрей Грыбъ, завѣд. Лядского, дек. тысьменецкого; 2) Тома Березовскій, зав. Дубравки, дек. журавеньского.

Упокоився о. Александ. Старкевичъ, священникъ холмскои еп., въ Белзѣ.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

† **О. Константинъ Бѣрецкій**, приходникъ въ Журавници, перемыскои епархіи, упокоився сими днями скоропостижно въ 55 роцѣ житя а въ 27 р. священьства. Покôйный щиро любивъ Русь и трудився для неи. Вѣчна ему память!

— **На фондъ стипендійный имени Вол. Барвѣньского** зложили въ день празника Чести. Креста въ Княжôвокôмъ слѣдуючі П. Т.: о. **Левъ Левицкій**, парохъ мѣсцевый 1 зр.; п. **М. Минкусевичъ**, ц. к. нотарь въ Рожнѣтовѣ 5 зр., ко. **Бабикъ**, лат. парохъ зъ Рожнѣтова 1 зр., п. **Левъ Левицкій**, академикъ 50 кр., Ник. Левицкій, богословъ, 50 кр., о. Филиповичъ 40 кр., п-нѣ Марія Филиповичъ 40 кр., о. Павлюкъ, 30 кр., п-на Л. Н. 30 кр., о. Глѣбовицкій зъ Рôвнѣ 33 кр., п. Вас. Глѣбовицкій, богословъ 30 кр., А. Л. 20 кр,, Н. Н. 10 кр., Н. Н 10 кр., Н. Н. 1 зр., — разомъ съ попереднымі **639 зр. 79 кр.**

— **На памятникъ бл. п. Володимира Барвѣньского** Н. Н. 1 зр. — разомъ съ попереднымі **1054 зр. 58 кр.**

— **Для Нар. торговлѣ** яко удѣлъ о. А. В. въ Борыни 11 зр.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** зôбравъ Вп. Володимиръ Маслякъ на весѣлю у о. Маренина въ Грушовѣ 8 зр. 50 кр., за що дирекція тоижь гимназіи въ имени бѣднои молодежи рускои Вп. Дателямъ и Вп. Маслякови щиру окладае подяку. *В. И.*

— **На церковь въ Островѣ** (пôдъ Перемышлемъ) жертвували зъ епархіи львôвскои: Всч. оо. 1) **Юл.** Туркевичъ въ Грядовои 2 зр., 2) Іосифъ Балько зъ Сосулôвки 2 зр., 3) Н. Н. зъ Н. 1 зр., 4) Мих. Чайковскій зъ Верхобужа ôтъ себе и прихожанъ 2·50 зр., 5) Фердинандъ Кмицикевичъ зъ Семаковець ôтъ себе и ового братова церковного 3 зр. — Зъ епархіи перемыскои: 1) Вп. дръ Левъ Коссакъ зъ Ярослава 2 зр., 2) о. Григ. Пѣрожиньскій зъ Люблинца нового 5 зр, 3) о. Вас. Плешкевичъ зъ Верхраты ôтъ себе 1 зр., — ôтъ своихъ прихожанъ 3 зр. — За тѣ жертвы складаю въ имени св. церкви щиросердечну подяку и велике спаси Бôгъ! Острôвъ 1 л. жовтня 1883. *И. Олехсинъ*, душпастырь.

Подяка.

Сердечну подяку складаю Вп. панамъ кандидатамъ львôвскои учительскои семинаріи, що хорошимъ спѣвомъ хоральнымъ звеличили похоронъ моеи жены, а тымъ самымъ пôднеоли нашъ обрядъ. Дякую щиро п. Хандересови, проводникови хору. Честь Вамъ, Панове, и слава!

Во Львовѣ, дня 4 л. жовтня 1883.

Ілія Кохановскій съ родиною.

Курсъ львôвскій зъ дня 3. л. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	289 —	292 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165 50	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц по 5% ав.	98 80	99 80
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. період.	98 80	99 80
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 80	102 80
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	100 —	102 50
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 —	99 25
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голевдерскій	5 60	5 70
„ цѣсарскій	5 62	5 72
Наполеондоръ	9 45	9 55
Подимперіалъ	9 77	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 16½	1 18½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 10
Серебро	— —	— —

безъ текущого куп. безъ куповы

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ Суботу 24 вересня (6 жовт) 1883.

ВЕЛИКІ РЫБЫ

комедія въ 3 актахъ М. Балуцкого, перевôдъ И. Грыневецкого.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Онуфр. Цяпуткевичъ, старый ем ур.	И. Грыневецкій
Федора, его жѣнка	А. Таньска.
Оля, ихъ внучка	И. Биберовичева
Вистовичъ, богатый капиталистъ	И. Биберовичъ
Володимѣръ, его братаковъ	П. Карпиньскій
Нагатовичъ, совѣтникъ судовый	В. Плошевскій
Бурчиньскій, обыватель	О. Осиповичъ
Емилія, его донька, подруга Олѣ	И Стефуракова
Пилипъ, старый слуга Цяпуткевича	С. Стефуракъ

Дѣеся въ домѣ Цяпуткевича.

Въ Недѣлю дня 25 вересня (7 жовтня) 1883.

ДАНИШЕВЫ

комедіо-драма въ 4 актахъ зъ франпуского Петра Невского и Дюма, переложивъ И. Грыневецкій.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Графиня Данишевъ	А. Таньска
Графъ Володимиръ, ей сынъ	И. Биберовичъ
Князь Валяновъ	В. Плошевскій
Княгиня Лѣдія Валяновъ, его дочка	И. Стефуракова
Рожерь де Тальде	О Осиповичъ
Баронова Дезенъ	П. Попелева
Захаревъ	С. Стефуракъ
Иванъ, маршалокъ дому	О. Карпиньскій
Графъ Павло, братанокъ Граф.	Е. Новицкій
Анна Ивановна	И. Биберовичева
Амфисса Василôвна	П. Демковичъ
Марина Пилипôвна	И. Луцка
Осипъ стангретъ	И. Грыневецкій
Никифоръ слуга	С. Стефуракъ
Отецъ Авдрій	Л Плевиньскій
Панѣ Жерменъ	И. Луцка
Докторъ Такаревъ	И. Попель

Дѣеся въ Россіи въ 1851 роцѣ.

Актъ І. въ Шавѣ въ замку гр. Данишевъ. Актъ ІІ 4 мѣсяцѣ пôзнѣйше въ Москвѣ у княгинѣ Валяновъ. Актъ ІІІ. въ 14 дней пôзнѣйше въ доброхъ графинѣ въ Морозевичехъ. Актъ ІV. въ Шавѣ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр.

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАЙДЕНЫЙ АПАРАТЪ ДО РОБЛЕНЯ ДѢРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ

выроблює на годину 60 дѣрокъ.

Найновѣйшій правлений

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

съ гваранцію 5 лѣтъ.

Тыждневі раты 1 зр.,

або пôд умовы.

Кôлька сотъ де инде купленыхъ машинъ пересылаю рôкъ-рôчно до мене П. Т. Публика замѣны на машины практичній и повній.

Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентôвъ, котрій крутятся по краю, звуть **неосторожныхъ** тандитными машинами пôдъ назвою „Оригинальній“ хоть така машина зôпсуєсь — на єѣ еще й сплатится (ратами), шиячко и **шкодитъ здоровлю.** (20—52)

СКОРОХОДЫ

(Велоципеды)

для хлопцѣвъ 5-ти до 15-ти лѣтъ.

Скороходы сій суть съ трема колесами, цѣлій желѣзній, дуже тревалій, хорошій и густовній; можъ ихъ уживати и въ комнатѣ и на дворѣ — и суть дуже користній для выробленя силъ физичныхъ у молодѣжи.

Цѣна зр. 14, 16, 18.

При высылцѣ 50 кр. за опакованье.

Замѣну и всяку направу машинъ до шя всѣхъ системôвъ, човенця, части складовій, голки, олію до машинъ поручае

Іосифъ Иваницкій

механикъ и спеціалистъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ул. Ôрменьска ч.

Напротивъ „Народного Дому“

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дома“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякій приборы шкôльній

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, перо, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакціею ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ постороннихъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (16—?)

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши *(почта и стація желѣзницы)*,

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдае на складѣ **готовій дзвоны** и выробляе якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звухъ.*

Вирен. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрій выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(28—36) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

КОБЗАРЬ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Книжочка І.

Выбôръ найкрасшихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторôнъ 96) съ портретомъ поета и вступнымъ словомъ.

Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе 30 кр. (съ почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ полотно 40 кр. (съ почт. перес. 45 кр.)

Кто купуе наразъ 9 прим. за готôвку дôстае 1 даромъ. Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Батькôвщины“ и „Нового Зеркала“. (22—?)

Свѣчи церковній

чистій, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйші цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь въ моеи торговлѣ. (10—?)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Турсенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясниивъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Куриницка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецепиcомъ).

Мустарда - Естрагонъ

въ патентованôмъ опаковаию.

Викторъ Шмидтъ и Сины.

Вѣденьска спеціяльность

найлѣпша тутешна марка ⅛, ¼, ½ кильовій слоики правдивій лишь съ фирмою и охоронною маркою можъ дôстати въ всѣхъ склепахъ, торговляхъ корѣнными товарами и деликатесами.

„Скошеный цвѣтъ“

образокъ зъ галицкого житя

Василя Барвѣнка.

Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарни Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 109. Львôвъ, Вторникъ 27 вересня (9 жовтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодинокe число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр
на чверть року . . 3 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.
на пôвъ року . . 8 зр
на чверть року . . 4 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·-
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть рок. . . 4 рубд.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 5 рубл
на пôвъ року . . . 2 р.50к

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 15 зр.
на пôвъ року . . . . 7 50 зр.
на чверть року . . . . 3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☞ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☞ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочинаєся IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстануть* **даромъ** *початковй аркушъ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій“.*

Новй проявы „pracy organicznej“.

IV.

Проєктъ п. Романовича о конверсіи довгу индемнизаційного.

На VI-тôмъ засѣданю соймовôмъ, дня 24 вересня ôтчитано *внесенье посла Тадея Романовича такои основы:*

„Зваживши, що край нашъ майже черезъ цѣле столѣтье бувъ цѣлковито занедбаный пôдъ взглядомъ освѣты и розвою економичного, а всякимъ въ тôмъ напрямѣ пôднятымъ заходамъ ставлено непереможнй перешкоды; зваживши, що вразъ съ хвилею, коли въ конституційнôмъ и автономичнôмъ устрою одна часть тыхъ перешкодъ зôстала усунена, край опинився въ найнужденнѣйшôмъ финансовôмъ станѣ задля накиненого ему безмѣрного тягару индемнизаційного; зваживши, що въ дальшихъ его наслѣдкахъ всякй намаганя до пôднесеня просвѣты и добробыту краю розбиваются о недостачу средствъ въ скарôѣ краєвôмъ и о неможнôсть дальшого пôдвысшеня додатковъ до податковъ; зваживши въ кôнци, що справы шкôлъ народныхъ, шкôлъ рôльничихъ и промысловыхъ, регуляціи несплавныхъ частей рѣкъ, залѣсненя пѣсковыхъ пустарѣвъ и голыхъ хребтôвъ гôръ, осушеня багонъ и въ загалѣ меліорацій рôльничахъ, справы пôднененя промыслу домашного, ратованя пôдупадаючихъ ремеселъ и вытвореня промыслу фабричного вымагаютъ чимъ разъ бôльшихъ выдатковъ и равъ вже на ширшій розмѣръ мусятъ бути розпочатй, —

„Выс. соймъ зволитъ ухвалити: „Поручаєся Выдѣлови краєвому, *щобы на найближшôй сесіи соймовôй предложивъ подрôбно оброблены проєктъ конверсіи довгу индемнизаційного, такъ, щобы сплата его розложена була на 40 лѣтъ, а о стôлько, о скôлько черезъ те зниженй будутъ додатки до податковъ на фондъ индемнизаційный, щобъ, не збôльшаючи загального тягару податкового, побôльшенй були додатки на фондъ краєвый, а узысканый такимъ способомъ высшій дохôдъ въ сумѣ около одного миліона зр., щобъ поверненый бувъ продукційно на пôднесенье краю пôдъ взглядомъ економичнымъ и просвѣтнымъ.*“

Внесенье те п. Романовича есть сформулованьемъ его статіи, умѣщенои передъ кôлькома мѣсяцями въ краковскôй „Now-ôй Reform-ѣ“ п. заг. „Budżet krajowy i konwersya długu indemnizacyjnego“. Тамъ попередъ всего п. Романовичь старався пояснити, для чого выступае съ проєктомъ конверсіи довгу индемнизаційного, и въ тôй цѣли розвинувъ досыть цѣкаво и пильно, хоть подекуды й не зовсѣмъ вдоволяючо, зладженый цифровый образъ бу-джету краєвого, въ котрôмъ выказавъ, що помимо цѣлои тяжкости нашихъ додатковъ до податковъ краєвыхъ, тй додатки 1) ôтносно менший, нѣжь въ другихъ краяхъ австрійскихъ, где про то тягаръ той далеко не такъ дôтклово ôтчувается, 2) що они въ недовгôмъ часѣ въ многихъ важныхъ рубрикахъ будутъ мусѣли значно ще побôльшитися, коли край не хоче зовсѣмъ занедбувати своихъ найжизненнѣйшихъ интересôвъ, и 3) що мимо всего того тй додатки не подвигнутъ краю въ дотеперѣшнои мизеріи, доки 53% цѣлого краєвого доходу пожирае що року сплата рать довгу индемнизаційного. Щобъ залагодити сю послѣдну, дуже фатальну вадливôсть, п. Романовичь предкладае въ загальныхъ начеркахъ проєктъ конверсіи довгу индемнизаційного.

Позаякъ о галицкôмъ буджетѣ краєвôмъ мы надѣємося въ слѣдуючихъ числахъ „Дѣла“ подати обширну статистичну студію, тожь поминемо на сей разъ ôтносній цифры п. Романовича, а приглянемося тôлько самому его проєктови конверсіи довгу индемнизаційного, такъ якъ ôнъ бувъ розвиненый въ „N. Reform-ѣ“.

Въ науцѣ о финансахъ розумѣеся пôдъ конверсією довгу змѣна его стопы процентовои и раты амортизаційнои. По думцѣ п. Романовича довгъ индемнизаційный съ початкомъ 1885 року буде выносити круглымъ числомъ 54,000.000 зр. Той довгъ маe бути пôсля пляну амортизаційного въ р. 1858 сплаченый до кôнця 1897 року, хочь пôзнѣйшй додатки до того пляну, а особливо принята минувшого року „угода“ краю съ державою роблятъ се неможливымъ, позаякъ съ початкомъ р. 1898, навѣть колиôъ индемнизаційнй облигаціи и всѣ сплачено, все таки Галичина винна буде ще правительству звернути 13 зворотныхъ додатковъ по 325.000 зр., разомъ суму 4,225.000 зр. въ трехъ лѣтахъ квартальными ратами. Уважаючи въ одного боку на те, а въ другого боку на велике обтяженье буджету краєвого ратами довгу индемнизаційного, п. Романовичь радитъ замѣсть въ 13 лѣтахъ сплачувати довгъ индемнизаційный въ 40 лѣтахъ меншими ратами. Розумѣеся, що такого переводу сплаты въ однои нормы на другу вѣрителѣ за дармо не допустятъ: прійдесь имъ заплатити за опôзненье сплаты, и то заплатити, пôсля обчисленя п. Романовича, 6,600.000 зр. А дѣялосьбы се въ такій спôсôбъ. Якъ звѣстно, вѣрителѣ маютъ облигаціи на довгъ индемнизаційный и пôсля тыхъ облигацій берутъ сплату. Отожь п. Романовичь радитъ поробити новй облигаціи съ меншою ратою сплаты (замѣсть дотеперѣшныхъ 6%, щобъ плачено рôчно тôлько по $4^1/_2$%) и тй облигаціи выставленй на 100 зр. продавати по 90 зр., а старй облигаціи скуповувати по пôдвысшенôмъ курсѣ, замѣсть 100 зр. номинальнои вартости давати 101 зр. Тая рôжниця 11 зр. ôтъ облигаціи становилабъ надгороду вѣрителѣвъ за проволоку сплаты. При такôй *конверсіи п. Романовичеви* представляется можнôсть:

1) знижити краєвый додатокъ на индемнизацію въ дотеперѣшныхъ $31^1/_2$ кр. ôтъ кождого гульдена постôйныхъ податковъ, о 9 кр., т. е. на $22^1/_2$ кр.

2) не пôдвысшуючи загальнои теперѣшнои сумы додатковъ краєвыхъ выдавати що року о 900.000 зр. бôльше нѣжь доси на продуктивнй цѣли для матеріяльного пôддвигненя краю, такъ якъ тй 9 кр. ôтъ риньского, урванй ôтъ довгу индемнизаційного, поверненобы на скарбъ краєвый.

Що проєктъ п. Романовича маe въ соôѣ богато гдечого користного, сего не перечимо. Правда, фактичного уменшеня дотеперѣшнои сумы додатковъ до податковъ ôнъ не припускае, а за то накладае на будучй поколѣня суму $6^1/_2$ миліона зр. нового тягару, протягае важкй ôтгомоны панщиняной нужды на дальшихъ ще 40 лѣтъ. Але за те ôнъ дае можнôсть краєви якось троха лѣпше загосподаруватися у себе дома, пôднести свôй добробытъ, скрѣпити свои економичнй силы и пôдсытити те жерело, въ котрого маютъ плысти на будуще всѣ доходы якъ краю такъ и державы. Дивлячись въ того боку на дѣло, проєктъ п. Романовича есть користный, коли тôлько его цифры и обрахунки правдивй, — а контролювати ихъ мы не бралися вже хочьбы для того, що и такъ въ своѣмъ внесеню п. Романовичь не включивъ того пляну, а тôлько домагаєся, щобъ на будучôй сесіи соймовôй выдѣлъ краєвый выробивъ и предложивъ ôтъ себе такій плянъ.

Сконфисковано.

Се есть поки-що единый закидъ, якій мы малибы пôднести противъ внесеня п. Романовича. Входити въ цифрову критику его плану нема *потребы, бо* плянъ той внесеньемъ не обнятый и пôдъ обрады соймовй не прійде. Конечно, и той закидъ, котрый мы пôднесли, не есть нѣчимъ новымъ и оригинальнымъ: самъ п. Романовичь въ своѣй статіи пôдноситъ его и ôтповѣдае на него дуже характеристично.

„Пытанье — говоритъ ôнъ — ставится въ такій спôсôбъ: Або край не маe довѣрія до сойму, соймъ не маe довѣрія до себе самого и до выдѣлу краєвого, котрый выйде въ выбору сойму, а тогды — красше бы може не грати соймовои комедіи и не причинювати краєви заводу и выдатковъ. Або довѣріе те есть, а тогды треба мати ôтвагу — вхопитись за однѣсенькe средство зарадженя нуждѣ“ и т. д. Мы дуже вдячнй п. Романовичеви, що поставивъ въ такій спôсôбъ се пытанье, хочь по нашôй думцѣ *требаôъ его поставити* ще троха инакше. Соймъ въ теперѣшнôй бôльшости — а погляды бôльшости суть єдино рѣшаючй — певно буде мати довѣріе до себе самого и до повставшого въ свого выбору выдѣлу кр., але чи маe край, чи маe нарôдъ, чи маe мужицтво всеи Галичины довѣріе до сойму въ теперѣшнôй рѣшаючôй бôльшости и до выдѣлу краєвого? Се есть той сукъ, на котрôмъ сокира ломится. Рѣшаюча бôльшôсть соймова пôдхлѣбляе собѣ, що таке довѣріе маe, а мы твердимо и доказуемо, що такого довѣрія нема, що мнимй его объявы суть чистою комедією, котра чейже не довго потреваe. А въ такôмъ разѣ що дѣяти? Нѣхто чейже не запôдозритъ насъ, що мы всьмо сторонниками консервативнои засады „нехай буде якъ бувало“, але все таки думаемо, що колиôъ нове мало бути гôрше, то нехай радше останеся старе менше зло. Впрочѣмъ побачимо, яка буде дискусія надъ внесеньемъ п. Романовича, а головно, якій буде наслѣдокъ плянъ выдѣлу краєвого. Мы тôлько въ такôмъ разѣ моглибъ бути за пляномъ конверсіи, колиôъ выдѣлъ краєвый и соймъ въ своѣмъ формулованю того пляну подали належитй гварантіи, що грошѣ здобутй тымъ зовсѣмъ недешевымъ коштомъ не будутъ протраченй на пустй фантазіи, але пôйдутъ на користь краю, а головно мужицтва. А пôдставы до такои гварантіи поки-що мы не бачимо.

Бесѣда д-ра Антоневича,

выголошена на 3-ѣмъ засѣданю сойму дня 18-ого вересня при справдженю выбору посла станиславôвского, старосты Горецкого.

Съ початкомъ нынѣшного засѣданя думавемь еще, що на мою просьбу, щобы славну справу выбору въ Станиславовѣ ôтрочити, соймъ пристане. Але передъ хвилею ту зробивъ-емь тое сумне досвѣдченье, що мимо освѣдченя ясного и категоричного, що протестъ внесеный противъ выборови сокальскому, и мимо презентованя въ ôтписѣ того протесту, котрый призначеный есть, абы вôйти до высокого сойму, на тое внесенье не позволено и легкомысно рѣшено справу несправедливо. Знаю отже въ горы, що, если бымь просивъ, абы и тую справу ôтрочити, соймъ не позволитъ. Признаюся съ всякою отвертостею, що матеріялы мои, котрй я въ послѣднôй годинѣ собирати бувъ принужденый, може суть недостаточнй; але думаю и всмь переконаный сильно, що выстарчатъ, абы выказати, що той выбôръ есть абсолютно неважный, и вы, мои панове, мусите во мною голосувати, хоть того не хочете. На першôмъ засѣданю вже просивъ-емь о ôтроченье справозданя тыхъ выборôвъ, котрй суть або могутъ бути заквестіонованй; соймъ на тото не згодився, заслоняючися регуляминомъ, думаючи, що заразъ на первôмъ засѣданю сойму маютъ бути выборы справджень. Въ регуляминѣ такъ нема, анѣ въ статутѣ краєвôмъ. Въ регуляминѣ есть тôлько сказано, що передовсѣмъ маe соймъ занятися справдженьемъ выборôвъ. Зъ того еще не слѣдуе, щобы вже на первôмъ засѣданю, и то безъ приготовленя, до справдженя выборôвъ приступати: то була бы и есть чиста аномалія. Бо якъ же-жь може посолъ съ чистою совѣстею голосувати въ справѣ, котрои не знае, того не понимаю я и нѣкто здорово мыслящій. Я не голосувавъ нѣколи въ дѣлѣ, котрого не знавъ-емь точно а принаймѣй о скôлько возможно було, и стараемся держатися тои максимы во всѣхъ случаяхъ: повага для мене то совѣсть. Впрочѣмъ если бы ся кто случайно зъ Англіи, Франціи або другого цивилизованого краю, такъ н. пр. нынѣ зъ галеріи, нашому собранію присмотрѣвъ и внимавъ нашимъ обрадамъ, стиснувъ бы раменами зъ усмѣхомъ. Справоздатель выдѣлу краєвого читавъ вправдѣ справозданье выдѣлу кр.; но я пытаюся васъ, панове, много есть зъ васъ такихъ, котрй бы тое справозданье чули? Я стою тамъ коло самои трибуны умысно, а предсѣ мимо дôброго слуху всего чути не могу. Впрочѣмъ будьте увѣренй, що и тутъ нѣкого не оскорбляю и признаю отверто, що справоздатель, хотяй дуже совѣстно трудився, навѣрно не може за себе ручити, що не помылився, що не здѣлавъ мимоволѣ ошибки. А предсѣ верификовавъ соймъ уже выбôръ, котрый тôлько однымъ голосомъ надъ абсолютну бôльшôсть мавъ бути по справозданю выдѣла переведенъ. Чи годится такъ поступати? Нынѣ не хочемо признати непогрѣшимости высшимъ властямъ ôтъ референта выдѣла кр., а тутъ признаемо непогрѣшимôсть смѣло, хоть безъ всякого застановленяся: выдѣлъ кр. сказавъ, и такъ есть, „бо такъ муситъ бути.“ Истинно говорю вамъ панове на серіо, що мене уже на первôмъ засѣданю пуста гадка збирала, и если бымь серіозно не трактовавъ кождои справы въ соймѣ кр., бувъ бымь уже вносивъ, щобы справоздателя выдѣла кр. увôльнити ôтъ чи-

таня того справозданя и всѣ выборы en bloc справдити, бо така робота, якъй власне присмотрююся, на нѣщо не придасться. Хочу однакожь на серіо тую справу трактовати и хочу, щобы я и другій совѣстнй послы знали, якъ голосувати маютъ.

Почтенный референтъ самъ менѣ передъ засѣданьемъ поуфно сказавъ: Dajcie spokój tym sprawom, one nie pomogą, tylko drażnią Polonię. Я на тое не пристаю, бо я съ моимъ успособленьемъ неспосо́бный кого небудь дразнити, и не маю свойства того, абы когось або себе дражнити; я трактую кожду рѣчь съ розвагою и зимною кровію. Тое посвѣдчитъ совѣстно и нашь маршалъ и цѣлый соймъ... Свѣдчитися могу такожь тыми, котрй мене бли́зше знаютъ, чи я кого дразнити хотѣвъ, чи я вообще до того спосо́бный. Приступаю теперь до рѣчи.

Мы всѣ о то́мъ добре знаемо, якъ наша цѣла журналистика, а именно польска, зачавши о́тъ Кракова до Черновець, а навѣть по-за Вѣдень, приняла той голосъ: кандидатура старосто́въ. О́тсылаю затымъ всѣхъ, котрй о то́мъ уже забули, до газетъ въ мѣсяця цвѣтня и мая. Не хочу тымъ господинамъ старостамъ уближати. Староста есть звязаный, о́нъ прецѣнь переконаня свого ясно сказати не може, хотя ему уставы того права не перечатъ. Тымъ бо́льше повиненъ староста, котрый кандидуе, о чѣмъ цѣлый свѣтъ добре знае, принаймнй заслонитися, а не такъ явно выступати, бо таке явне выступованье есть дуже а дуже зо́ближене до терроризму, бо прецѣнь добре знаемо, якій респектъ нашй сельскй выборцѣ маютъ передъ старостами, яко найвысшими политичными урядниками, яко репрезентантами правительства. Буду мавъ спосо́бно́сть высоко́й палатѣ декотрй факта по́днести, и менѣ здаеся, що згодимося, бо я васъ, мои господинове, переконаю, и вы зо мною голосувати мусите. Гдекотрй послы поуфно намъ говорять а газеты польскй явно пишуть: „Овва! перекупство и агитаціи то суть лише байки, дро́бницѣ. то завше и всюды трафляеся, и въ Англіи, и на Уграхъ такй рѣчи дѣются....“ Тымъ часомъ въ Англіи инакше дѣеся, тамъ иншй суть обстоятельства, якъ у насъ. Зъ Угоръ, того цивилизаторского елементу, не хотѣвбымь примѣру брати, а кто на Угры покликуеся, тому не завидую, то́лько его жалую. Тамъ ся агитуе, тамъ бе́ся и не до волѣ, але урядъ, органы правительства, стоятъ на бо́цѣ, урядъ есть неутральный, урядъ удѣлу въ акціи выборчо́й не бере, анѣ въ акціи агитаційно́й. Есть то велика, господинове, рѣжниця. Мы, господинове, не боимося выборо́въ, отверто кажу, що мы сильнй и певнй побѣды. Дамъ доводы на тое, що то́лько тамъ не могласьмо выборо́въ въ нашу користь перепровадити, где выступало явно правительство по вашо́й сторонѣ. Однымъ словомъ, нѣ ковбасы, нѣ грошѣ, нѣ агитація, нѣ терроризмъ не помогли вамъ до побѣды, то́лько органы правительственнй, старосты и жандармы. Але, господинове, то есть справа зъ огнёмъ! Кождый то зъ пано́въ признасть, що нашй сельскй выборцѣ о́тъ Кракова до Львова а о́тъ Львова по Снятынъ, зъ малымъ може то́лько изъятіемъ, не забули идентификувати особу монархи съ правительствомъ, еще бо не освоилися съ конституцію. Звычайно говорятъ: „То о́тъ цѣсаря прійшло,“ хотяй то есть то́лько о́тъ министра або́ о́тъ староты. — То есть об'явъ психологичный, господинове, але подумайте, яке зъ того заключенье здѣлаемъ? Если такъ есть, а того нѣкто не заперечитъ, щожь буде дальше? Если староста або́ иншій органъ правительства въ такій спосо́бъ собѣ поступитъ, якъ то було въ Станиславовѣ, то самъ свою повагу хоть трохи ослабитъ, а тымъ самымъ слѣдовательно и льояльно́сть до особы, котра есть по-надъ нами, ослабить. Правительство повинно льояльно́сть скрѣпляти, а оно такими дѣлами само ей ослабляе. Такъ не повинно бути! Мы хочемо, щобы нашъ народъ бувъ моральнымъ и льояльнымъ и щобы такимъ позо́ставъ. Наша дѣяльно́сть тутъ не есть высока политика, мы стисло звязанй съ нашимъ народомъ и хочемъ честно трудитися надъ его моральнымъ по́днесеньемъ; чи може и тое вамъ не на руку?

Я бы ся може ограничивъ на наведеню фактово́въ безъ именъ, але зновъ мо́й краянъ зъ по́дъ Городенки (гр. Голеевскій — *Ир. редакціи*) зажадае, щобымь му давъ факта. Треба отже дати сатисфакцію, може бути, що тыхъ фактово́въ буде за много, може бути, що мы ихъ позбираемо и подамо in tempo crescendo, такъ що може кому и не сподобаются, бо буде ихъ ажь надто. Але фактъ фактомъ, правда правдою, и для того перепросити мушу, если за довго говорити буду.

На перше́мъ засѣданю я зажадавъ, щобы справдженье выборо́въ о́трочити, абы пп. послы по крайно́й мѣрѣ могли знати, якъ маютъ голосувати. Вчера съ п. Романчукомъ ставилисьмо жаданье не то́лько призвоите и скромне, але и покорне, щобы выдѣлъ кр. взявъ заквестіонованй выборы до себе назадъ, зажадавъ информаціи, на по́дставѣ котрыхъ мо́гъ бы може сказати: то прецѣнь по́шло за далеко, такъ бути не повинно, и якимъ небудь дѣломъ хоть на будуще такимъ сквернымъ агитаціямъ конецъ положивъ.

Выдѣлъ краевый того не хотѣвъ, соймъ не хотѣвъ; а если бы було такъ ухвалено, якъ мы жадали, то бысьмо були теперь сказали: понеже и тая справа до тои самои категоріи належитъ, не хочемо ей тыкати, о́тдаемо и тую справу выдѣлови кр. до бли́зшого изслѣдованя, а то въ надѣи, що, трактуючи дѣло предметово, самъ выдѣлъ бувъ бы конецъ положивъ такимъ сквернымъ дѣламъ. А зъ сказаного ясно слѣдуе, що нѣ я нѣ мои приятелѣ не хотѣли дражнити, а если я нынѣшною мовою бесѣдою выкликавъ яке роздражненье, то не я виненъ, то́лько выдѣлъ кр. и соймъ, бо не хотѣли моихъ скромныхъ желаній выслухати. Мои панове, такожь не треба вамъ забувати, бо всѣмъ есть добре вѣдомо, що звычайно намъ закидаете, що цѣла наша тактика опираеся то́лько на негаціи а на нѣчѣмъ позитивно́мъ. Мы ажь за надто много позитивныхъ желаній и просьо́въ вамъ подали, и объявили не одно, которе не можна легко трактовати. Всѣ знають, що на такъ званно́мъ народно́мъ собраніе або вѣчу, на которо́мъ було до 10.000 участniко́въ, членóвъ, а тіи не були ковбасами и гро́шми перекупленй выборцѣ, але люде честнй, щирй патріоты, маеткомъ и становискомъ независимй, которымъ анѣ снилося ненависть и незгоду сѣяти, що́ було выразно заманифестовано, то́лько скромно и поважно, въ правно́й формѣ и доровѣ предложенй були певнй желаня и требованя, надъ котрыми не можна нѣкому до порядку дневного перейти. Тамъ були заявленй нашй позитивнй желанія, и длятого не мае нѣкто права сказати, що на негаціи опираемося а нѣчого позитивного не желаемо. Наша ситуація есть дѣйстно смутна. Я и вѣроятно всѣ мы знаемо, що мы були, есьмо и будемо льояльнй и щиро привязанй до краю, що мы опираемся и опиралися все на нашо́мъ бѣдно́мъ но честно́мъ народѣ и старалися ему помочй. Що мы були льояльнй, знае и исторія. Якими однакожь дѣлами сталося, що нынѣ уважаютъ насъ за неприятелѣвъ краю и за найнебезпечнѣйшій елементъ въ монархіи австрійско́й, — истинно того не знаю, але гадаю, що черезъ наведенье фактово́въ рѣчь поясниться и въ ко́нци, якъ каже пословиця, gutta cavat lapidem, и твердо скаменѣле серце дасться змягчити, и свѣтъ признасть намъ правду и справедливо́сть, котрыхъ мы достойнй.

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Калуша.

(*Громадска господарка.*) Въ Калуши пропинація належитъ въ половинѣ до мѣста а въ половинѣ до камеры. О́тъ непамятныхъ часо́въ були обѣ половины въ жидо́вско́й арендѣ, — доперва передъ трема роками удалося було переважаючо́й христіяньско́й части рады мѣскои ухвалити — взяти пропинацію (мѣску и камеральну половину) на шѣсть лѣтъ въ власный громадскій зарядъ. Половину камеральну взяли въ аренду за 2.500 зр., за таку саму цѣну, якъ платили жиды. И якъ жежь громада на то́мъ выйшла? Ото, помимо жидо́вскихъ зо́бытко́въ и безнастанного перемытництва, помимо пожару знищившого будынокъ пропинаційный, помимо чотырократныхъ переносинъ въ одно́мъ роцѣ, — мала громада, по сплатѣ камерѣ 2500 зр. и всѣхъ выдатко́въ на служо́у пропинаційну, ще 8000 зр. чистого доходу въ одно́мъ роцѣ, отже о 5.500 зр. бо́льше, якъ коли выпускала въ аренду жидамъ. Господарка була добра; рада мѣска була выбрала господарну комисію пропинаційну, а тая выбрала зъ помѣжь себе асесора п. Мелетія Теницкого контрольоромъ. Але Теницкій бувъ солею въ оцѣ якъ жидамъ пропинаторамъ, такъ и тымъ христіянамъ, що то мали свои невидимй на лицитаціи проценты.. Жиды и ихъ поплечники надѣлованй процентами почали интригувати, доносити — и заразъ въ першо́мъ роцѣ було зъ стороны власти повѣтовои 5 ликвидацій великихъ, а дро́бенькихъ безъ мѣры. Але господарка по́дъ контролею п. Теницкого була все порядна, безъ докору.

Щобы тую пропинацію будь-що-будь выдерти назадъ въ свои руки, постаралися жиды съ своими заушниками о свою раду громадску и о бурмистра, котрый скаче, якъ ему граютъ. Не хотячи за-горяча поставити жида бурмистромъ, зробили заступникомъ бурмистра, Мошка Маера. И ось теперь господарство въ пропинаціи гаразд ведеся: радній самй у себе купуютъ горѣвку, самй о́тбираютъ, самй продаютъ. Контрольоромъ же есть третій ро́къ полицай Стеф. Островскій, побирае тую саму платню, що и другій полицаѣ и мундуръ, а въ фондо́въ пропинаційныхъ мае 5 зр. додатку. Той полицай-контрольоръ сидитъ въ пропинаціи якъ каналокъ дерева, спитъ або робитъ кравецтво. Ко́нчится небавомъ вже третій ро́къ, а въ пропинаціи не було нѣякои контролѣ анѣ ликвидаціи!...

Въ Калуши мае п. Корытовскій, честный Русинъ, склепъ корѣнный, а при то́мъ, якъ звычайно бува́в, и напоѣ, за що платитъ пропинаціи по́сля угоды 60—80 зр. ро́чно. Дня 27 мин. мѣсяця заказали ему письменно продажь напоѣвъ за мниме перемытництво (?!). Староство ще не перевело слѣдства, а ты, христіяньскій купче, терпи не знати за що, хочь платишь и пропинаціи и 8 зр. 40 кр. податку заробкового! А жиды-склепарѣ не платятъ оплатъ пропинаційныхъ а податку заробкового лишь 3 зр. 15 кр., а шинкуютъ собѣ ро́вно якъ шинкарѣ. Где тутъ правда?

Додатокъ комунальный о́тъ горячихъ напоѣвъ въ Калуши приносивъ давнѣйше 6000 зр. ро́чно, а теперь жидо́вска рада выарендувала гуртомъ за 500 зр. ро́чно! *Калушанинъ.*

Откры́тье читальнѣ въ Старо́мъ мѣстѣ.

На оповѣщеный въ часописяхъ день о́ткрытя читальнѣ въ Старо́мъ-мѣстѣ явилося 17 священико́въ, а именно: Викт. Нероновичъ (съ дочкою), Теоф. Калужняцкій (съ женою), крыл. и дек. Мих. Волошиньскій, Георг. Гладиловичъ зъ Хирова, Модестъ Лободичъ и Леонт. Осмѣловскій зъ Лаврова, дек. Левъ Ясеницкій зъ Старои-соли, Ив. Бриттанъ зъ Торчиновичъ, Сев. Турчмановичъ зъ Нанчѣлки, Мих. Брыкъ зъ Бѣлича, Ал. Полянскій (съ женою) зъ Тисовицѣ, Алекс. Уляницкій зъ Лѣпины, Зин. Паславскій зъ Туря, Мих. Ваць зъ Лужка, Л. Боднарь зъ Стрѣльбичъ и Т. Костишинъ зъ Сушицѣ. Съ священиками прибуло ко́лканайцять селянъ и брали живу участь въ цѣло́мъ торжествѣ.

Рано о́тправили священики богослуженье. Цѣла церковь була ярко освѣтлена; братство молодече и цехи выступили въ цѣло́й пышнотѣ. Спѣваки мѣщане спѣвали на хорахъ. Въ церквѣ були мѣщане, пріѣзжй селяне и по троха свѣтскои интелигенціи. По службѣ божо́й розо́йшлися всѣ на перекуску.

О 2-го́й год. по полудни зачався збо́ръ. До́мъ прибрано зъ надвору яличками, а въ серединѣ вѣнцями зъ ялины и дубины. На довго́мъ столѣ, застеленóмъ зеленымъ сукномъ, зложено статутъ затвердженый ц. к. намѣстництвомъ, порядокъ дневный збору, наспѣвшй телеграмы привѣтнй, списъ членóвъ-основателѣвъ и книжки выданя товариствъ „Просвѣты“ и „им. Качковского“. Явилися всѣ священики и прочй гостѣ. Збо́ръ о́ткрывъ мѣсцевый парохъ о. Ильницкій. Вказавши на упадокъ нашого мѣщаньства, а зро́стъ жидо́въ, заохотивъ зо́браныхъ до просвѣты. Пото́мъ о. Нероновичь о́тчитавъ списъ членóвъ основателѣвъ и во́звавъ всѣхъ присутныхъ, щобы вписалися въ члены. Вписалися заразъ священики, емер. учитель Григ. Кмитъ съ Кобла и селяне: Мих. Яникъ и Стеф. Палькевичь зъ Страшевичь и Дм. Ковальчукъ зъ Торчиновичь. Вписалося 34 членóвъ а разомъ съ основателями 64; есть надѣя, що се число значно зросте. Опо́сля выбрано выдѣлъ: о. Ильницкого (предсѣд.), п. Барановского (секр.), Григ. Волосяньского (касіеръ), Григ. Сенету и Льва Федоровича; заступниками: Ив. Вовчика и Дм. Добряньского. Пото́мъ на внесенье о. Калужняцкого збо́ръ ухваливъ одноголосно, щобы читальня вписалась въ члены тов. „Просвѣты“ и „им. Качковского“. О. Нероновичь въ довшо́й промовѣ по́днѣсъ заслугу комитету, займаючогося основаньемъ читальнѣ, тои „розсадницѣ просвѣты народнои въ мѣстѣ и околици“ и заявивъ свою особенну радо́сть зъ того, що почутье потребы читальнѣ выйшло о́тъ самыхъ мѣщанъ. О. Калужняцкій поручавъ зборови заложене недавно товарыство „Народна Торговля“ и заохочувавъ зо́браныхъ численно приступати до него. Дальше мысль по́дняту о. Калужняцкимъ продовжавъ о. Нероновичь. По о́тчитаню привѣтныхъ телеграмъ слѣдувавъ о́тчитъ п. Ив. Волосяньского „про рускй народнй пѣснѣ“. По о́тчитѣ всѣ заспѣвали хоромъ „Миръ вамъ братя“, а по́дъ конець „Щасть намъ Боже“. Всѣ опустили збо́ръ съ одушевленьемъ и съ надѣею на лучшу будучно́сть рускаго народа.

Соймъ краєвый.

Два послѣднй засѣданя соймовй за надто характеристичнй зо́ взгляду на о́тношеня польско-рускй, якъ щобы о нихъ вспо́мнути лишь ко́лькома словами. Верификація выборо́въ Окишкевича и дра Искрицкого доказуютъ ясно, якъ шляхоцка Польща о́тносится и кождои хвилѣ готова о́тносится до Русино́въ хочьбы навѣть и такихъ, котрымъ вже нѣякъ не може закинути, що належатъ до рекомо „ворожого краеви сторонництва“. Сй послѣднй засѣданя соймовй доказуютъ ажь надто ясно, чого Русинамъ о́тъ Полако́въ дожидати. Се вправдѣ знали Русины вже давно, але мимо того все ще сподѣвались, що чей Поляки вразумлятся. Показуесь инакше; щобъ добитись у Полако́въ признаня, не во́льно вже Русинамъ явно признаватись до своеи народноі идеи, а хиба лишь статися „porządnymi“ à la Голѣевскій або рабами à la o. Титъ Ковальскій. Выбо́ръ дра Огоновского уневажненый мимо того, що правно належавбыся ему мандатъ посольскій, та щожь зъ того, коли о́нъ не есть „porządny“, а правый сынъ Руси; надъ выборомъ знову дра Искрицкого о́тбулася верификація, хочь властиво сталася безпредметовою, бо посолъ зложивъ мандатъ. Въ одно́мъ и въ другóмъ случаю о́тогралася комедія, котра однакожь о одинъ досвѣдъ бо́льше поучила Русино́въ, якъ маютъ на будучно́сть поступати. О верификаціи выборо́въ дра Искрицкого скажемо низше. Ту лишь наведемо дословно бесѣду о. Тита Ковальского, щобы нашимъ читателямъ подати образець краснорѣчивости сего посла зъ паньскои ласки. Повóдъ до сеи бесѣды подала послови бесѣда дра Антоневича, котрый съ острою критикою выступивъ противъ старосто́въ. О. Ковальскій такъ розпочавъ: „Я голосувавбымъ за о. Сѣчиньскимъ въ то́мъ пересвѣдченю, що факты нимъ наведенй, суть правдивй. Але по бесѣдѣ послѣдного посла п. Антоневича змѣнивъ я гдекотрй свои задивляня. Передбесѣдникъ п. Антоневичь навѣвъ факты, що староста провадитъ нѣбы якусь агитацію. Може бути, рѣчь незаперечена, такъ дѣеся всюды, такъ дѣеся у насъ. Але бесѣдникъ цѣлу нужду зваливъ на Полако́въ (П. Антоневичь: Где тамъ!) Панове! я Русинъ выбраный Поляками, бажаю добра ро́дного краю, и не голословно! Можна побачити мое серце. Подивѣтся тамъ, где я бувъ рускимъ душпастыремъ, подивѣтся, чи тамъ не пануе згода, братня мило́сть (Брава и оплески зъ польскои стороны). Панове! не давайте менѣ оплеско́въ, бо я не говорю для вашои вподобы. Менѣ все одно, чи Полякъ, чи Русинъ, то мо́й брать по крови. (Браво!) И я маю то переконанье, що нашь бѣдный хлопъ рускій живитъ то саме учутье. Може бути, не всюда, где Поляки ворожо съ нами обходятся, не дивно, що суть вылятки, и може ихъ много. Але хиба я такій бѣдный, нещасливый, панове, що я въ такихъ мѣсцяхъ перебуваю и зъ одного до другого переселяюся, где згода була, есть и правдоподо́бно буде. (Браво!) Коли я тутъ ѣхавъ черезъ давнѣйшй мои парафіи, якъ хлопы довѣдалися, що паны менѣ дали мандатъ посольскій, то прошу, панове, по́шлѣтъ, спытайтеся ихъ! Они живутъ! живутъ тй сермяги и сердаки, по́дъ котрыми горяче серце бье. Але они казали менѣ: „Огче, вы ѣдете на соймъ, але мы не бажаемо инакше, лишь абысьте тамъ такъ казали, якъ насъ о́тъ 20 лѣтъ учите, абы такъ було всюды, якъ у насъ. Правду кажѣтъ, все правду!“ Коли менѣ рускй хлопы такъ казали, позвольте панове, (бесѣдникъ звертаеся до послóвъ рускихъ), що я такожь такъ задивляюся на нѣкотрй живо мене обходячй гадки, а именно, котрй живо мене обходятъ. То може не належитъ до рѣчи, але я тумаю тысячь рускихъ душъ за собою въ Спасовѣ и Передѣдтичахъ, котрй (голосы рускихъ посло́въ: До рѣчи!) со мною соглашаются (пп. Романчукъ и Сѣчиньскій: А чому тй душѣ васъ не выбрали посломъ, але паны? — Бесѣдникъ: Що? — Пос. Антоневичь: Чому васъ не выбрали? — Бесѣдникъ змѣшаный говоритъ дальше:) А теперь до выборо́въ. Позвольте, бымь ко́лька ще сло́въ сказавъ. Кто ставитъ ясну програму милости и згоды, не потребуе довгихъ сло́въ! (Голосній брава.) Русинъ! вы его не сотворили, анѣ Поляки, анѣ Нѣмцѣ, анѣ Стадіоны, анѣ нѣякій великаны того свѣта. Его Богъ сотворивъ. Русинъ бувъ, есть и буде правый, щирый братъ зарбно Ляха и Чеха, якъ и кождого Славянина (Брава!) и въ то́мъ стремленю, хотяй то не належитъ до рѣчи, я сказавемь ясно мою гадку. Я знаю старосту — и то есть фактъ — до котрого прійшовъ хлопъ, котрый не знавъ, якъ голосувати, такъ якъ я прійшовши першій разъ до сойму, не знавъемь, якъ обо́знатися. Отже той хлопъ пытавъ староты, на кого мае голосувати. А староста: Я тобѣ кажу: на того и на того, и назвавъ старосто́ва имя и назвище. Той фактъ знаю, и якъ треба, то скажу, где то було“. (Брава и оплески). Послѣднй слова о́тносивъ о. Ков. до выбору п. Антоневича въ Стрыю. Якъ самй Поляки глядятъ на о. Ковальского, досыть навести, що сказавъ, смѣючись, одинъ польскій посолъ до другого: „Przed laty już zasiadał w tym sejmie podobny... ks. Zawadowski!“ Не завидуемо о Ковальскому!

XII. засѣданье дня 6 л. жовтня 1883.

Зъ петицій цѣкавѣйшй внесено слѣдуючй: Громада Избы о запомогу на реставрацію церкви; громада каратска въ Галичи на реставрацію святинѣ; комитетъ церковный въ Дрогобычи о запомогу на реставрацію церкви; комитетъ „wydawnictwa dziełek ludowych“ о субвенцію; гром. Рогатынъ о будову дороги зъ Рогатына до Ходорова; Тов. для опѣки и розвою го́рництва и промыслу нафтового о приписы при впроваджуваню заграничной нафты до Австрія; громада Обертынъ о фондъ на будову дороги зъ Обертына до Коршовиць; Бурса имени Крашевского въ Станиславовѣ о субвенцію; справозданье выдѣлу кр. въ справѣ ро́льничои школы въ Дублянахъ, въ котро́мъ выдѣлъ краевый жадае 8000 зр. на будову высшои школы, о́тослано до комисіи господарства краевого. Опо́сля мотивувавъ пос. Меруновичь свое внесенье въ справѣ трафикъ соли. По́дчасъ того входятъ пос. еп. Дунаевскій, а всѣ панове шляхта спѣшатъ его витати, а бесѣдника нѣкто не слухае. При сей способности годѣ не сказати, що шляхтичѣ занадто ро́внодушно трактуютъ справы и при выплатахъ дiеть певно не показуютъ такои ро́внодушности, якъ на парадахъ; дуже часто дѣсь, що при голосованю навѣть не зна-

ютъ, якъ маютъ голосувати, и доперва одинъ другихъ мусятъ накликувати и поучати. — Дальше мотивувавъ свое внесенье посолъ Менциньскій въ справѣ торгôвъ и ярмаркôвъ. До сего внесеня причинився и пос. Сѣчиньскій, жадаючи, щобы на ярмаркахъ и торгахъ бувъ введеный ôтповѣдный надзôръ и поставивъ внесенье, щобы задля важности справы ôтослано внесенье Менциньского до особнои комисіи зъ 9 членôвъ. Внесенье о. Сѣчиньского упало. Наступивъ выбôръ одного члена до комисіи конкуренційнои, а по сѣмъ наступила верифікація выбору дра Искрицкого. Выдѣлъ краєвый доказуе, що дръ Искрицкій одержавъ лишь 74 голосы, а противникъ Журовскій 79, отже сей послѣдный повиненъ бути покликаный на посла. Противъ сего внесеня повстає посолъ Гавзнеръ и каже, що выдѣлъ кр. не тôлько не узнае того, що дръ Искрицкій зложивъ мандатъ, але покликуе ще Журовского, не маючи зовсѣмъ до того права, бо нôсля законôвъ мае лишь комисія выборча опредѣляти, кому належится мандатъ; выдѣлъ кр. забуває дальше, що пос. Журовскій мае вже одинъ мандатъ зъ бôльшихъ посѣлостей, двохъ отже мандатôвъ пріймати не може. Дальше доказуе бесѣдникъ, що такимъ поступованьемъ подасть выдѣлъ лишь способнôсть нѣмецкимъ газетамъ якъ „Neue fr. Pr.“ и „Dent. Ztg.“ нôднести крикъ на польске поступованье. Въ кôнци вноситъ Гавзнеръ, щобы соймъ узнавъ выбôръ дра Искрицкого за неважный и завôзвавъ намѣстництво, щобы другій выборы розписало. Пос. Завадзкій доказуе, що вправдѣ въ 1872 р. бувъ случай, що на мѣсце о. Лисинецкого покликано его противника поляка Єнджеевского, але теперь заходитъ тая рôжниця, що дръ Искрицкій зложивъ мандатъ, а соймъ не може и не повиненъ инакше поступати, лишь розписати новй выборы. Бесѣдникъ вноситъ отже, щобы надъ верификацією выборôвъ дра Искрицкого перейти до порядку дневного. Пос. Бережницкій звертае увагу на тое, що коли при правыборахъ була дѣйстно нелегальнôсть, якъ може выдѣлъ краєвый уважати выбôръ польского кандидата справедливымъ? Пос. Грохольскій каже, що дра Искрицкого не можна навѣть уважати посломъ, бо ôнъ лишь случайно дôставъ цертификатъ выборчій. (Голосы: Якъ то случайно?) Треба придержуватись традиційсоймy и не допустити до того, щобы на пôзнѣйше знову такъ дѣялось, щобы якій чоловѣкъ, который случайно лишь дôставъ цертификатъ, входивъ до соймy, потому складавъ свôй мандатъ и змушувавъ тымъ способомъ до розписуваня новыхъ выборôвъ! Пос. Романчукъ збиває закиды попередника и каже, що въ выборѣ Лисинецкого не можна шукати аналогіи, бо сей не складавъ свого мандату. Оспорюе дальше выводы Грохольского, що посолъ, получившій цертификатъ выборчій до верификаціи, не есть ще посломъ; сему противится соймова традиція. Наколибы однакожъ соймъ хотѣвъ конче вже покликати Журовского, то требабы дуже осторожно поступати, бо и тутъ може бути нелегальнôсть навѣть може ще бôльша, якъ при выборахъ дра Искрицкого. Бесѣдникъ есть за внесеньемъ Завадзкого. Даются чути голосы взываючій до замкненя дискусіи. Палата годится на то. Вписаній до голосу послы Гавзнеръ, Чайковскій и кн. Юрій Чарторыйскій выбераютъ головнымъ бесѣдникомъ Чайковского. Дальше промавляе за внесеньемъ выдѣлу кр. п. Голеевскій и нападае на Гавзнера кажучи, що ôнъ „palnął piękną mówkę“. (Голосы: до рѣчи! — Голеевскій по свому ôттинаєсь). Посолъ Чайковскій не сказавъ нѣчого нового якъ лишь, що належитъ вдарити чоломъ передъ соймовою традиціею и въ тôмъ годится съ Грохольскимъ. По бесѣдѣ референта Петруского палата значною бôльшостею пріймае внесенье выдѣлу кр. За симъ внесеньемъ голосували такожъ гр. А. Потоцкій и дръ Смолька. По голосованю выступивъ пос. Журовскій, зложивъ мандатъ зъ бôльшихъ посѣлостей а принявъ зъ меншихъ середъ грôмкихъ оплескôвъ. Такъ закôнчилася друга комедія на велику втѣху панôвъ вилахтичѣвъ въ соймѣ на рускôй земли.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Буджетъ военный на рôкъ 1884*) мае бути пôсля информацій „Neue fr. Presse“ пôдвысшеный въ рубрицѣ „звычайныхъ выдаткôвъ“ о пôвъ миліона. Причиною сего пôдвысшеня мае бути креованье комендъ дивизійныхъ для кавалеріи (Cavallerie-Truppendivisions-Commanden) и стояча съ нимъ въ звязи реформа верхôвыхъ (reitende) батерій. Пôсля существуючихъ теперъ приписôвъ органичныхъ творятся коменды для семимиліонôвыхъ дивизій кавалерійскихъ и ляндверныхъ дивизій кавалерійскихъ доперва на случай вôйны, а въ часѣ мира стоитъ цѣла кавалерія въ звязи брыгадной безносередно пôдъ командою корпусовою. Зô взгляду на то, що въ случаю вôйны кавалерія есть покликана якъ найскорше зачати свою акцію, представляєся теперѣшна организація кавалеріи неôтповѣдною, а реформа оказуеся тымъ конечнѣйшою, що начальство росіискои силы военнои вже въ часѣ мира держитъ на захôдныхъ границяхъ державы комплетнй самостôйнй дивизіи кавалерійскій. Министерство вôйны вже ôтдавна застановлялося надъ тымъ, що належитъ креовати сѣмь командъ дивизійныхъ для линіовои кавалеріи, и въ тôй цѣли авансовало декотрыхъ бригадирôвъ польными маршалками, хочь они лишились на становищахъ бригадирôвъ. Съ початкомъ р. 1884 мае перевестися организація кавалерійскихъ девизій, такъ що по двѣ бригады будутъ стояти пôдъ командою дивизіонера. Кождôй дивизіи кавалерійскôй буде додана одна верхова девизія батерійна, котра въ тôй цѣли буде вылучена зъ звязи полковои. Всѣ згаданй мѣры маютъ бути именно на то обчисленй, щобы спаралижовати нагромадженье російскои кавалеріи на граници галицко-буковиньскôй.

(*Тріестеньскій Словенецъ*) внесли були вже давно прошенье до магистрату въ Тріестѣ, въ котрôмъ жадали основаня словеньскихъ шкôлъ, до теперь однакожъ не получили они жаднои ôтповѣди. Зъ тои причины мае бути въ радѣ мѣскôй внесена интерпеляція, котрои основою послужатъ данй выказуючій, що въ Тріестѣ проживае далеко бôльше Словенцѣвъ, якъ се може припускали Італіянцѣ. Якій результатъ осягне интерпеляція, покаже будучнôсть, на кождый случай однакожъ дономинаньеся правъ на поли школьництва свѣдчитъ, що и въ Тріестѣ зачинае будитися національный славяньскій духъ. — Хорваты проживаючій на пôвостровѣ истрійскôмъ маютъ выслати до гр. Таффе депутацію, котра мае ему представити ситуацію истрійскихъ Славянъ.

(*Въ соймѣ моравскôмъ*) внесъ посолъ Козанекъ петиціи ôтъ кôлькохъ громадъ, въ котрыхъ жадаеся заведеня радъ и выдѣлôвъ повѣтовыхъ на взорецъ нашихъ галицкихъ. На руки того самого посла внесено до моравского соймy такожъ петиціи о змѣну краєвои ординаціи выборчои и рôвноправнôсть языка ческого зъ нѣмецкимъ. Зъ предложень внесеныхъ правительствомъ заслугуе на увагу проектъ закона о комасаціи и парцеляціи грунтôвъ селяньскихъ.

(*Въ соймѣ угорскôмъ*) розпочалася 6 л. жовтня дебата надъ предложеньемъ Тиссы въ справѣ хорватскôй бесѣдою посла Гельфа, котрый критикувавъ нерѣшяме поступованье правительства, за котре оно повинно засѣсти на лавѣ обжалованыхъ, на то однакожъ бесѣдникъ теперь не рефлектуе, позаякъ въ сѣй справѣ завинили не тôлько особы, але и системы. — Опôсля забравъ голосъ посолъ Силаги, котрый именемъ умѣркованои опозиціи выступивъ противъ внесеня Тиссы и мотивовавъ противне внесенье симъ, що правительство, завôдячи станъ выемковый, не цыгалося о призволенье соймy и що внесенье Тиссы не заховуе поваги державы. — На выводы ихъ ôтповѣдали министры Тисса и Сапари, ôтпираючи замѣты, пôднесенй противъ правительства. — Дальша дебата надъ симъ предметомъ ôточена до понедѣлка.

(*Ôтручнымъ письмомъ цьсарскимъ*) оголошеннымъ въ урядовыхъ газетахъ скликанй вспôльнй делегаціи на день 23 л. жовтня. Засѣданя делегацій будутъ ôтбувалися въ Вѣдни. — Коли буде скликана рада державна на певно не знати, здаеся однакожъ що ôткрытье сесіи не наступитъ передъ мѣсяцемъ груднемъ.

(*Въ соймѣ высшои Австріи*) выступили дня 4 л. жовтня клерикалы при розправѣ надъ буджетомъ школьнымъ съ острою критикою новелѣ школьнои. Бесѣда посла гр. Кюнбурга въ котрôй ôнъ ударявъ особливо на §. 48. новелѣ школьнои вызвала реплику намѣстника бар. Вебера, но выводы его збивъ дуже зручно гр. Кюнбургъ. Нѣмецкй газеты, згадуючи о тôмъ засѣданю, пôдносятъ яко рѣчь замѣтну се, що сторонництво клерикальне, котре при розправахъ надъ фондомъ школьнымъ дотеперь заховувалися зовсѣмъ пасивно по кôлькохъ лѣтахъ першій разъ прійняли активну участь въ дебатѣ.

(*Соймъ краинській*) признавъ на засѣданю зъ дня 6 л. жовтня по довшôй дебатѣ заквестіонованй выборы послôвъ зъ бôльшои посѣлости Дешмана, Шрая и Маврера важными. Справоздавець пôднѣсъ при тôмъ, що по докладнѣйшôмъ прослѣдженю справы результатъ выборôвъ не може бути опугнованый, и що для того выдѣлъ краєвый ôтступивъ ôтъ свого первѣстного внесеня, въ котрôмъ препоручавъ уневажненье выборôвъ. Въ дебатѣ забирали голосъ противъ верификованю: Зарникъ, Светецъ и Доленцъ а за признаньемъ важности проф. Скулье и бар. Апфальтернъ. Президентъ соймy говоривъ такожъ за верификованьемъ и пôднѣсъ, що не доказано незаконности при выборахъ, та що теперѣшный складъ соймy много причинится до добра краю.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Похоронъ Тургенева мае нынѣ ôтбутися въ Петербурзѣ. Въ похоронахъ возьме участь 176 депутацій ôтъ рôжныхъ товариствъ и заведень. Селяне, колишнй пôдданй Тургенева, розпôчнутъ похôдъ а на самôмъ кôнци будутъ поступати городскй рады зъ Петербурга и Москвы. — Министеръ Гирсъ нескорше выѣде за границю ажь повернe царь Александеръ. — Пôсля вѣдомостей зъ Копенгаги мали россійскй революціонисты выдати засудъ смерти на царя Александра, судячи однакожъ по всѣхъ ложныхъ вѣстяхъ, якй въ найновѣйшихъ часахъ розсѣваютъ заграничнй газеты, можна допускати, що и ся вѣсть, якъ и всякй подôбнй есть ложною. „Journal de St. Petersbourg“ заперечуе теперь всѣ тй вѣсти якй недавно рознесли заграничнй газеты о рôжныхъ и численныхъ арештованяхъ официрôвъ въ Петербурзѣ и Харковѣ и называе ихъ лишь злосливою выдумкою газетъ, шукаючихъ розголосу и реклямы. — Генералы Соболевъ и Каульбарсъ повернули вже зъ Болгарія до Потербурга.

Франція. Вѣсть о димисіи французского посла въ Мадридѣ де Мишель есть безъосновною; ôнъ повернувъ вчера на свое мѣсце. Такъ само неправдивою показуеся вѣсть, будьтобы испаньске правительство выслало якусь ноту до французского правительства, жадаючи якоись сатисфакціи. Испаньскій посолъ Фернанъ Нунезъ зажадавъ лишь устно, щобы заявленье Гревіого, що правительство не чувствуе жаднои спôльности съ демонстраціями въ Парижи, було оголошене въ якій небудь урядовый способъ. Греви отже не оголосивъ дословно свого усправедливленя передъ королемъ Альфонзомъ, натякнувъ лишь, що вѣдомôсть, о тôмъ, подана черезъ агенцію Гавасъ есть автентичною. — Борба межи кабинетомъ Феррого и опозиціею не устае. Кôлька округôвъ выборчихъ завôзвало Табодена, щобы ôнъ дозволивъ поставити свою кандидатуру до сенату або посольскои палаты. Феррого пôдозрѣваютъ, що ôнъ робитъ на рѣчь орлеанистовскои реставраціи.

Болгарія. Президентъ министрôвъ Цанковъ прочитавъ въ „Собранію“ програмъ министерства и пояснивъ власть „Собранія“ и кабинету. Въ програмѣ сказано, що министерство буде старатися погодити права съ основною уставою конституціи, и що оно буде пильно розбирати питаня межинародній. Болгарія готова усунути всѣ перешкоды и сподѣваесь въ тôмъ прихильнои помочи сусѣдныхъ державъ. Палата пріняла програмъ единодушно. Въ понедѣлокъ розбиралась конвенція желѣзнача.

НОВИНКИ.

— **Дръ Францъ Костекъ** лежитъ умираючій въ Перемышли. Зô Львова выѣхали туды крыл. Величко и Бачиньскій.

— **Въ Станиславовѣ** — якъ зачуваемо — приготовили тамошнй Поляки „suite przyjęcie“ для комисаря, котрый зъѣхавъ тамъ для переведеня верификаціи выбору п. старосты Горецкого. Конечно, надѣя есть, що п. комисарь все знайде въ порядку, а выдѣлъ краєвый съ чистою совѣстею буде мôгъ поставити внесенье о признанье выбору п. Горецкого за важный!!

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцією пп. Биберовича и Грыневецкого давъ доси во Львовѣ три представленя: въ четверъ мин. тыждня оперету „Чорноморцѣ“, въ суботу комедію Балуцкого „Великй рыбы“, а въ недѣлю комедіо-драму „Данишевы“. На першôмъ представленю, якъ звычайно, було найбôльше публики; цѣла саля „Народного Дому“ була заповнена. На 2-гôмъ представленю була вже участь публики середна, а на 3-тôмъ зновъ досыть численна. Мовь нарочно, перше представленье найменше вдоволило публику; мимо доброго ôтограня гдеякихъ сценъ, цѣла штука не могла одушевити слухачѣвъ; дирекція прогрѣшилася, що на перше представленье выбрала „Чорноморцѣвъ“. Впрочемъ высказуемо тымъ загальный голосъ львôвскихъ Русинôвъ. Обѣ слѣдуючій штуки — першій разъ граній во Львовѣ — дуже подобались; содержанье ихъ оригинальне для рускои публики, а артисты и артистки вывязалися зъ своихъ роль дуже добре. Не входимо въ подрôбну оцѣнку поодинокихъ артистôвъ и артисток, бо въ тôмъ взглядѣ помѣстили мы обширну працю рецензента зъ Тернополя въ попередныхъ чч. „Дѣла“. Въ загалѣ лишь пôднесемо совѣстну працю цѣлого персоналу театрального, гôдну признання всеи рускои интелигенціи мѣста Львова...

— **Въ Новôмъ Селѣ** коло Збаража завязуеся читальня при головнôмъ заходѣ мѣсцевого душпастыря о. И. Курбаса. Статуты читальнѣ, присланй на руки нашои редакціи, переданй до затвердженя ц. к. намѣстництву. Въ Новôмъ Селѣ вже давнѣйше заведено товариство тверезости, отже читальня есть дальшимъ поступомъ тои честнои громады на дорозѣ отверезеня и просвѣты. Щасть Боже!

— **Въ Торкахъ** въ окрузѣ перемыскôмъ — якъ доносятъ намъ зъ ôттамъ — закладаеся читальня. Статуты, пôдписанй 38 членами-основателями поданй вже передъ трема тыжднями до ц. к. намѣстництва.

— **Зъ музикально-декляматорского вечера** устроеного дня 9 серпня с. р. въ Коломыѣ съ участею рускихъ студентôвъ-туристôвъ було доходу brutto 241 зр. 55 кр., а доходу netto 75 зр. 13 кр. Комитетъ призначивъ зъ того 50 зр. на фондъ стипендійный пм. Володимира Барвѣньского, а решту на „Дôмъ Народный“ въ Коломыѣ.

— **Дръ Ярославъ Окуневскій** именованый лѣкаремъ-асистентомъ при гарнизоновôмъ шпиталі въ Вѣдни.

— **Запахло єму вже й войско польске** — тому „ржондови моральному“! „Gaz. Nar.“ доноситъ, що во Львовѣ ведеся агитація и збираются пôдписи на петицію до соймy, щобы вôзвавъ правительство выдати законъ о т. зв. Landsturm-ѣ для Галичины. Въ петиціи домагаеся „ржондъ народовый“, щобы команда, мундуръ и все було — польске! Ще того хибуе „ржондови моральному“! Народъ гине пôдъ гнетомъ тягарѣвъ, лихвы банковои, пропинаціи паньскои, неурожаѣвъ та нещасть елементарныхъ, а „ржондови“ забагаеся — польского войска!

Процесъ противъ трехъ скрытоубійникôвъ найвысшого угорского судіи гр. Майлята вже скôнченый въ Пештѣ. Всѣхъ трехъ злочинцѣвъ засуджено на смерть на шибеници.

— **Жидъ-самоубійникъ.** Зъ пôдъ Дунаєва пишутъ намъ: Въ середу дня 14 (26) вересня с. р. ôтобравъ собѣ житье двома выстрѣлами зъ револьвера жидъ Маєръ Маркусъ въ Дунаєвѣ. Двѣ недѣлѣ передъ смертею сфалшувавъ ôнъ контрактъ и пôдписавъ паню Вержхлейску, посесорку зъ Писарôвки коло Дунаєва на 100 кôрцѣвъ пшеницѣ, 100 кôрцѣвъ жита и 100 кôрцѣвъ ячменю, на що пôсля контракту мавъ дати 500 зр. завдатку. Контрактъ той ôтпродавъ ôнъ торговельникови збôжа Хаимови Стемплеви зъ Золочева за 500 зр. Стемпель довѣдавшись, що контрактъ сфалшованый, прибувъ до Дунаєва и коли вышукавъ Маєра Маркуса, той ôтъ него утѣкъ, скрывся на стрыху жида Цимера и тутъ въ ночи застрѣлився. Знайдено при нѣмъ ще 401 зр. Судово-лѣкарска комисія зъ Золочева ствердила самоубійство; обѣ револьверовй кульки застрягли були въ мозку.

— **Зъ Комарна** пишутъ намъ: На 26 л. вересня въ руске свято Воздв. Честн. Креста судъ комарняньскій вызначивъ термины для Русинôвъ, хочь п. судія и прочій урядники суть Русинами. А треба знати, що день ювилейного обходу побѣды Собеского въ судѣ святковано.

(+) **Едмондъ Абу**, славный французскій повѣстеписатель выголосивъ надъ домовиною Ив. Тургенева на двôрци въ Парижи слѣдуючу рѣчь въ имени французскихъ писателѣвъ: „Франція съ гордостею призналабы тебе своимъ сыномъ, еслибы ты бажавъ, але ты оставався все вѣрнымъ Россіи. И благо тобѣ, бо кто не любитъ своеи рôднои землѣ беззавѣтно, слѣпо, безъумно, той на половину тôлько чоловѣкъ. Твое серце належитъ чоловѣцтву; але Россія занимала перше мѣсце въ твоихъ чувствахъ. Мѣжь тымъ коли дѣятелѣ державы сусѣднои вашôй захôднôй граници, будутъ мати свои желѣзнй памятники, пôдтримуванй покорены узниками, нещастями, насильно отягочеными ланцюхами, — маленькій ôтломокъ ланцюха на твоѣй бѣло-марморнôй плытѣ буде найлучшимъ украшеньемъ.“ На домовинѣ Тургенева бувъ зложеный вѣнець „ôтъ украиньскои печати“ въ доказъ вдячности для Тургенева за кôлька его прислугъ, здѣланыхъ для руско-украиньского народа. Тургеневъ, якъ звѣстно, переложивъ на россійскій языкъ „Народній оповѣданя“ Марка Вовчка, и — заневне се не кождому буде звѣстно, — на межинароднôмъ литературнôмъ конгресѣ въ 1878 роцѣ въ Парижи ôнъ пôддержавъ протестъ Украинцѣвъ противъ забороны тайнымъ указомъ царскимъ (зъ 1876 р.) украиньскои печати и украиньского театру въ Россіи. Честь за тое памяти Ив. Тургенева!

(+) **Володимиръ Антоновичъ**, професоръ кіевского университету, здававъ онодгы на засѣданю кіевского историчного товариства „Нестора-Лѣтописця“ справу зъ своихъ сегорôчныхъ археологичныхъ розкопокъ на березѣ Днѣстра. Проф. В. Антоновичу удалося ôткрыти останки т. зв. металичныхъ будôвель и печеръ. Доси такй металичнй будôвлѣ, представляючій звычайно чотырокутникъ зъ великихъ камѣнѣвъ, уважалися приналежными тôлько пôвнôчному заходови; теперь тую теорію треба буде обмежити або и зовсѣмъ понехати. На днѣ гдеякихъ печеръ найшовъ проф. Антоновичъ кости первобытного чоловѣка пôсля всѣхъ признакъ зъ палеолитичнои епохи каменнои добы. На гдеякихъ камѣняхъ знайдено написи въ родѣ руничныхъ, а на однôмъ досыть выразно вырѣзана цѣла сцена.

(+) **О успѣху украиньского театру М. Кропивницкого**, пробуваючого теперь въ Николаевѣ, пише „Николаевскій Вѣстникъ: „Мы не памятаемо такого успѣха, якій мае гостяча у насъ трупа пôдъ управою п. Кропивницкого. Кожде ей представленье стягае до театру масу публики, гучно выражаючи свое вдоволенье и признанье“. Зъ артистôвъ украиньского театру выдвигнулись кромѣ п. Кропивницкого, звѣстного вже зъ давна цѣлôй Руси, двѣ новй силы драматичнй: п. Садовскій и п-ѣ Заньковецка.

(+) **Погромъ жидôвъ въ Константинѣ.** Стрѣльцѣ альжирскй въ Константинѣ напали въ другôй половинѣ мин. мѣсяця на дѣльницю жидôвску и шаблюками били кождого стрѣченого жида, при чѣмъ зруйнували и зрабували кôлька склепôвъ. Полиція не могла собѣ дати рады и доперва зареквироване войско запобѣгло дальшому погромови. Десять жидôвъ було тяжко раненыхъ.

(+) **Дорожня во Львовѣ.** Пôдъ часъ, коли польскй газеты не можутъ нарозписуватися о балахъ и рецепціяхъ, якй сеи сесіи соймовои выдаются во Львовѣ въ незвычайнôмъ числѣ, — въ мѣстѣ пануе незвычайна дорожня, якои вже ôтъ многихъ лѣтъ Львовяне не памятаютъ, а за дорожнею слѣдуе— нужда особливо мѣжь убогою верствою жителѣвъ. Газетка „Łączność“ застановляеся надъ причинами тои дорожнѣ и пытае, чи може въ краю нема на стôлько поживы, що не выстане навѣть для своихъ. Нѣ. Збôже дешевѣе, а хлѣбъ во Львовѣ дорожѣе. До Вѣдня вывезено зъ Галичины дня 9 м. м. 400 согнарôвъ метричныхъ найкрасшого свѣжого мяса волового и продавано тамъ кило по 46—60 кр. доброи, а по 56—68 найлучшои якости. Телятъ, безрогъ и баранôвъ доставлено такъ много, що за кило найкрасшои телятины плачено по 50, вепровины по 60, а баранины по 58 кр. Мимо того, що зъ Галичины до Вѣдня коштуе транспортъ мяса, Львовяне мусятъ платити за него навѣть дорожше; за кило лихои телятины мусятъ платити по 70 кр.! Всему тому виненъ передовсѣмъ магистратъ, не беручи въ опѣку жителѣвъ Львова передъ вызыскуваньемъ спекулянтôвъ.

— **Ôтъ Борщева** доносятъ намъ, що якъ латиньске духовеньство мае для латинизаціи рускаго народа всякй можливй улекшеня, такъ зновъ руске стрѣчае всякй перешкоды. Дня 20 вересня мавъ ôтбутися въ церквѣ Волковецкôй ôтпустъ. Пôдъ позоромъ, що въ селѣ пануе дифтерія — а въ дѣйстности она вже на тыждень впередъ выгасла, а умерла лишь одна дѣвчина на раны зъ причины зле защепленои ôспы, — жандармы не допускали до церкви народа.

— **Зъ Немирова** одержуемо ôтъ о. В. Р. спростованье дописи, умѣщеной въ 104 ч. „Дѣла“, въ котрôй сказано, що въ комитетѣ для обходу ювилею Собеского належавъ и о. В. Р. зъ Немирова. О. В. Р. заявляе, що анѣ не належавъ до комитету, анѣ въ загалѣ въ ювилею польскôмъ не бравъ участи. Рôвножъ заявляе о В. Р., що и оо. В. зъ В. и Л. зъ Г. не брали въ нѣмъ участи; о. Л. Г. бувъ выбраный до комитету безъ своеи вѣдомости. — Мѣстимо се спростованье съ тою здогадкою, що нашъ Вп. дописователь „зъ Немирôвщины“ може бувъ зле поинформованый.

— **Зъ Рогатыньского** пишутъ намъ: Въ селѣ Беньковцяхъ скончивъ на дняхъ звѣстный нашь патріотъ артистъ-рѣзбярь п. Николай Задорожный красный иконостасъ. Цѣлость иконостаса отзначуеся естетикою, а поодинокй части добре выконченй. Въ цѣлой роботѣ добачится зручность и легкость въ провадженю золота, за що належится артистови повне признанье. П. Ник. Задорожный перебуває теперь въ Кобыловолокахъ, где ставитъ колосальный иконостасъ.

(=) **Найменше супружествъ** въ отношеню до людности выказуе Швеція, Шкоція и Швайцарія. Пôсля послѣдныхъ обчислень припадае въ Швайцаріи на 100 дорослыхъ мужчинъ 49 жонатыхъ, а на 100 дорослыхъ женщинъ 38 замужныхъ. Притомъ нѣгде нема стôлько розводôвъ и стôлько розведеныхъ, якъ въ Швайцаріи. До того причиняются мѣшанй подружа католикôвъ съ протестантами, взгляды религійнй, котрй розъединюютъ супругôвъ въ часѣ подружа головно по причинѣ выхованя дѣтей. Розводы лучаются далеко частѣйше въ клясахъ низшихъ, якъ высшихъ, проосвѣченыхъ, где противно, уважаеся розвôдъ ганьбою и понижае розведеныхъ передъ людьми до того степеня, що ихъ навѣть выключаютъ зъ товариствъ. По Швайцаріи есть найбôльше розводôвъ въ Саксонiи, але найбôльше въ цѣлôй Европѣ розводится людей въ Берлинѣ, а то зъ причины злыхъ обычаѣвъ и неморальностей. Пôсля статистичныхъ чиселъ заключено въ р. 1781 въ Швайцаріи супружествъ 1.171, а подань о розвôдъ вплынуло 946. Але той рôкъ бувъ найгôршимъ въ лѣтописяхъ Союза швайцарского такъ пôдъ взглядомъ розводôвъ, якъ и пôдъ взглядомъ споровъ религійныхъ межи католиками и протестантами. Въ р. 1880 заключено супружествъ 1.069, а справъ розводовыхъ було 856. Пôсля датъ зъ р. 1881 укладалися розводы такъ; тамъ где мужь и жена обое католики, було розводôвъ лишь 0·7 на сто; мужь и жена протестанты, 2·8 на сто; мужь католикъ, жена протестантка 3·2 на сто; мужь протестантъ, жена католичка 4·5 на сто. Бюро статистичне додае зъ своеи стороны увагу, що головною причиною такого стану есть скорôсть, съ якою законодавство швайцарске дае розводы. Дуже много супружествъ заключаеся въ станахъ низшихъ лишь для пробы. Зарученй говорятъ собѣ супокôйно зъ горы, що по роцѣ розведутся, если ихъ „характеры не будутъ съ собою згôднй“.

— **Два педагоги** посварилися и въ роздражненю сказали собѣ такй деликатнй комплименты:

— Яку грубу книгу можнабы напечатати о тôмъ, чого вы не знаете!

— А яку тонесеньку брошурку о тôмъ, що вы знаете!

— **Выдѣлъ читальнѣ въ Старомѣщинѣ** складае приязднy подяку пп. професорамъ: Нат. Вахнянинови, Ол. Барвѣньокому и Рудницкому за щирй, теплй слова, высказанй на загальныхъ зборахъ, дальше о. Бѣлиньокому и славному хорови спѣвакôвъ зъ Токôвъ, що не щадили трудôвъ, щобы звеличити нашь празникъ, въ кôнци п. Володимирови Качалѣ за щедрый даръ 10 зр. на устроенье читальнѣ. Пріймѣтъ, Вседостойнй Панове, наше сердечне щиро-руске спаси Бôгъ! — Въ Старомѣщинѣ 20. вересня 1883. *Ст. Кобляньскій*, голова; *Грие. Бѣликъ*, выдѣловый.

— **Незвѣстный датель** прислав для бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи 1 зр., для бурсы въ Стрыю 1 зр., въ Станиславовѣ 1 зр., въ Бережанахъ 50 кр., въ Тернополи 50 кр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Апархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй I на кап. Маріампôль: 1. Вас. Мотюкъ сотр. зъ Тысьменицѣ, 2. Теоф. Яворовскій зъ Бурштына. II. на Палагичѣ, дек. товмацкого: 1. Ант. Воляньскій зъ Миловання, 2. Мих. Мысула съ Руссова, 3. Ром. Крыжановскій зъ Дрыщева; 4. Дометій Бородайкевичь зъ Станковець, 5. Дезид. Щуровскій зъ Бокова, 6. Ив. Обушневичь зъ Пацыкова, 7. Порф. Ступницкій зъ Товмача, 8. Алекс. Гарасевичь зъ Каменноп, 9. Андр. Сумикъ зъ Микуличина, 10. Теоф. Яворовскій зъ Бурштына.

На конкурсъ розписанй: 1. пар. Поднѣстряны дмк. ходорôвского, над. прив. до 30 л. листопада: II. пар. Бѣлобожница, дек. чорткôвского, над. прив., до 30 л. листопада 1883.

Зъ Епархіи Перемыскои.

До каноничног институціи завôзванй оо.: 1) Теоф. Левицкій на капел. Стрѣлки дек. старосамбôрского; 2) Ник. Боберскій на парохію Злоцке дек. мушиньского.

До гр. к. духовног семинаріи во Львовѣ принятй: на I. рôкъ 1. Анд. Борысевичь, 2. Сильв. Витошиньскій, 3. Володим. Гукевичь, 4. Ив. Гнитрасевичь, 5. Юл. Дуркотъ, 6. Петро Княжиньскій, 7. Романъ Кордасевичь, 8. Левъ Левицкій, 9. Богданъ Ломницкій, 10. Северинъ Метелля, 11. Сим. Чичиловичь, 12. Захаръ Барновскій, 13. Волод. Бачиньскій, 14. Ник. Була, 15. Альбинъ Добряньскій, 16. Ев. Гордыньскій, 17. Вол. Кональскій, 18. Алек. Лебедовичь, 19. Іосифъ Ленчикъ, 20. Іос. Михальчукъ, 21. Ив. Савчинъ, 22. Мих. Сапрунъ, 23. Мих. Шатыньскій, 24. Ант. Слоньскій, 25. Волод. Ясеницкій, 26. Ник. Котецкій. — На II рôкъ 1. Брониславъ Давидовичь, 2. Юл. Кульматыцкій, 3. Мих. Сливиньскій, 4. Волод. Хомицкій.

Цертификатъ получили: 1. Ник. Билиньскій, 2. Людвикъ Галечко, 3. Игн. Калужняцкій, 4. Волод. Левицкій, 5. Ив. Поляньскій, 6. Максимъ Хомишинъ.

Введеный въ завѣдательство парохіи Лютовиска о. Іоанъ Рыбачевскій.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

✝ **О. Іоанъ Лукашевичь**, парохъ въ Сѣлци белзкôмъ, упокоився дня 15 (27) вересня въ 30-тôмъ роцѣ житя а въ 8-мôмъ священьства. Вѣчна ему память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

(+) **„Справозданье Дирекціи ц. к. академичнои (рускои) гимназіи во Львовѣ** печатаеся въ друкарни тов. им. Шевченка. Въ части науковôй мае бути умѣщена нова исторична праця молодого историка п. Корнила Заклиньского о зношеняхъ козакôвъ съ Шведами и Семигородомъ.

(+) **„Руско-нѣмецкого Словаря“** проф. Евг. Желехôвского печатаеся 7-мый выпускъ и выйде сего мѣсяця.

— **Дръ Владиславъ Ясиньскій**, одинъ зъ найлѣпшихъ лѣкарѣвъ у Львовѣ, выдавъ теперь для „нелѣкарѣвъ“ дуже важну книжку пôдъ заголовкомъ: „Poradnik w chorobach i Przewodnik do uzdrowisk“. Сеся книжка есть для кождого вельми придатною, а позаякъ въ мовѣ рускôй нема подôбного твору, то годилобся справдѣ, щобы съ нею познакомились такожь нашй земляки, хотячй зберегчи своє здоровьеôтъ якого-небудь знемагання, и бажаючй дôзнатись про раціональну методу лѣченя недугъ. Книжка цѣла, обôймаючи 96 + 132 сторôнъ, дѣлится на двѣ части; въ первôй части пише авторъ про климатичнй мѣсцевости для недужныхъ, про купелѣ въ рѣцѣ и ваннѣ, про воды минеральнй и т. и., въ другôй же части розправляе про недуги и способъ лѣченя тыхже. Зъ причины же, що дѣло се писано стилемъ дуже легкимъ и займаючимъ, читаются поодинокй статіи съ интересомъ великимъ. Именно розправа про сухоты есть вельми цѣннымъ набуткомъ для терапіи и руководствомъ въ лѣченю тяжкои тои недуги, котрои дръ Ясиньскій есть спеціялистомъ перворядным. Цѣна книжки 1 зр. 50 кр., а набути можна ей въ друкарни Вайдовичевои (давнѣйше Поремобы).

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. о. П. К. въ Дмитровѣ. Дня 29 червня получили мы 3 зр., а 6 жовтня 3 зр., отже до 31 грудня 1883 все уплачено. — *Впр. о. Ил. К. въ Новôмъ селѣ.* Мы Вашои ôтповѣди „Dziennik-ови Polsk-ому“ не мѣстимо, бо занялабы дуже богато дорогого **намъ и нашимъ читателямъ мѣсця.** Въ польскихъ **газетахъ напастей на Русинôвъ** такъ богато, а всѣ такъ безъосновнй и тенденційнй, що нынѣ нѣкто въ нихъ не може вѣрити, а Русинъ, на котрого они мѣстятъ клеветы, вже тымъ самымъ муситъ бути добрымъ Русиномъ, сôлею въ оцѣ польскимъ шовинистамъ. Мы уважаемо и допись въ „Dz. P.“ (въ ч. 191 с. р.) вымѣрену противъ Васъ клеветою якогось непріязного Вамъ шовиниста, и длятого уважаемо, що не стрятитъ зовсѣмъ на тôмъ Ваша честь, коли клевета буде поминена мовчки.

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКІЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Гриневецкого.

Вô Второкъ 27 вересня (9 жовт.) 1883.

ЩО НАСЪ ГУВИТЬ

народна мельодрама въ 5 акт. Т. Ш., музыка В. Матюка

Актъ I. Поворотъ. II. Намова. III. Громы спадаютъ. IV. Кара Божа. V. Щастье заблысло.

(Режисеръ **И. Грыневецкій.**)

Особы:

Танасъ Нагôрный	О. Осиповичь
Гафія, его жѣнка	А. Таньска
Оля, ихъ донька	П. Попелева
Василь, парубокъ	П. Карпиньскій
Тымко, капралъ	И. Грыневецкій
Прокôпъ, горѣшный вôйтъ	Л. Плевиньскій
Скорицкій, писарь	В. Плошевскій
Михайло Штудерный, присяжный	И. Попель
Гершъ, арендарь	С. Стефуракъ
Михась, парубки	Е. Новицкій
Антось, парубки	И. Пôдляшецкій
Иванъ, парубки	М. Котовичь
Ирина, дѣвчата	И. Биберовичева
Марійка, дѣвчата	И. Стефуракова
Мокрина, дѣвчата	И. Луцка

Дѣвчата, парубки, селяне. — Дѣося въ бережаньскôмъ селѣ.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерія 20 кр.

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку, и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

Подяка.

Минувшого мѣсяця похоронили мы Добродѣя и Голову родины нашои о. Льва Полѣвого-д. Вогородenки, при численнôй участи почитателѣвъ Его и знакомыхъ. Хочь се намъ звѣстно, що присутнôсть на тыхъ похоронахъ такъ многихъ П. Т. особъ, належитъ приписати симпатіи и правдивому почитаню великихъ свойствъ Покôйного, то все таки вмѣняемъ собѣ за важкій обовязокъ освѣдчити прилюдно нашу вдячнôсть всѣмъ тымъ благороднымъ серцямъ. Особливо складаемъ щиру подяку Вп. священьству городеньского деканата съ настоятелемъ Вп. о. Айталемъ Кобриньскимъ; — Вп. о. Книгиницкому зъ Залѣщикъ; Вп. крыл. и пароху ôрм. обр. и Вп. пар. лат. обр. въ Городенцѣ — за ôтправу св. Литургій и похоронныхъ моленій; кромѣ сего Вп. о. совѣтникови Балицкому зъ Поточискъ и Вп. о. Романови Литвиновичеви зъ Серафинець за посмертнй слова.

Зарôвно дякуемъ сердечно Вп. выдѣламъ рады повѣтовои и громадскои городеньскои и всѣмъ Вп. особамъ зложившимъ вѣнцѣ на домовинѣ Покôйного — неменше якъ и Вп. парохіянамъ и прочимъ участникамъ похоронного походу Спаси-Бôгъ!

Родина Покôйного.

Взываю п. **Ленкавского,** правника, щобы схотѣвъ въ добре звѣстнôй ему справѣ якъ найскорше бачитись зô мною, або подати менѣ свою адресу. *Евгенiй Олесницкій*, ул. Хорущвны ч. 2о.

БАНКЪ КРАЕВЫЙ

Королевства Галичины и Володимиріи съ Великимъ княжествомъ Краковскимъ

подае до публичнои вѣдомости, що въ своѣмъ банковôмъ ôтдѣлѣ залагоджуе слѣдуючй чинности:

1. Скупованье векслѣвъ, заосмотреныхъ бодай двома пôдписами, узнаными за добрй черезъ комитетъ цензорôвъ, платныхъ не пôзнѣйше, якъ въ 130 днѣвъ ôтъ даты представленя до есконту.

Есконтъ пôвъ ôтъ ста мѣсячно. Окремо ôттручуеся ôтъ кождого векслю 90-ти-дневого провизію чверть ôтъ тысяча, ôтъ векслѣвъ съ довшимъ речинцемъ провизію пôвъ ôтъ тысяча на вытворюванье спеціяльнои резервы, призначеной выключно на покрыванье стратъ, могучихъ выйти зъ операціи скупованя векслѣвъ.

2. Удѣлюванье пожичокъ на речинцѣ на заставъ паперôвъ публичныхъ; стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

3. Удѣлюванье пожичокъ зъ ôткрытого рахунку, забезпеченого публичными паперами. Стопа процентова пять ôтъ ста въ рôчнôмъ ôтношеню.

4. Приниманье публичныхъ паперôвъ и вартостей до перехованя. Оплата за перехованье:

а) паперôвъ публичныхъ або иншихъ вартостей грошевыхъ за кожде пôврôчье зъ горы по однôй сороковôй проценту въ ôтношеню до ихъ номинальнои вартости; — ôтъ депозиту низше 2000 зр. а. в. номинальнои вартости по 50 кр. за кожде пôврôчье.

б) документôвъ, по пять центôвъ ôтъ кождои штуки за кожде пôврôчье; депозиты, обнимаючй низше 10 документôвъ, по 50 центôвъ пôврôчно зъ горы.

Убѣгшй купоны ôтъ депозитôвъ будучихъ въ перехованю банку, платнй во Львовѣ въ австрійскôй валютѣ, инкасуе банкъ на рѣчь властителѣвъ доказôвъ депозитовыхъ, маючихъ якій небудь рахунокъ съ банкомъ franco всякои провизіи.

5. Приниманье готôвки въ рахунки переказовй, выплатнои черезъ банкъ краевый за чеками на жаданье або за 10-дневнымъ выповѣдженьемъ. Ôтъ рахункôвъ переказовыхъ, платныхъ за оказаньемъ, банкъ платитъ 2½ ôтъ ста на рôкъ. Ôтъ переказовыхъ рахункôвъ платныхъ за выповѣдженьемъ 10-дневнымъ, 3 ôтъ ста на рôкъ.

6. Приниманье готôвки на умѣщенье процентове; — съ речинцемъ тримѣсячнымъ по 4 ôтъ ста, — пôврôчнымъ по 4¼ ôтъ ста, — рôчнымъ або довшимъ по 4½ ôтъ ста — на рôкъ.

7. Комисове залагоджуванье закупованя и продажи публичныхъ паперôвъ, выплаты въ краю и за границею — чи то въ переказахъ — чи такожь въ выданыхъ кредитивахъ на перворядни домы, — числячи ôтъ тыхъ интересôвъ, кромѣ дѣйстно выложеныхъ коштôвъ депешъ и порта, — одинъ ôтъ тысяча, титуломъ комисового банку.

Бюра банку краевого отворенй для публичности ôтъ годины 9-тои рано до 2-гои зъ полудня. (3—4)

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякй приборы шкôльнй

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

Свѣчи церковнй

чистй, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату поручае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Баллабана

пôдъ Золотымъ Когутомъ ул. Галицка ч 396.

Штуки по 2 ф., 1½ ф., 1 ф., ¾ ф. и ¼ ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи тôлько добрый товаръ оголошую якъ найприступнѣйшй цѣны и запрошую для того Вп. Клиръ спроваджувати свѣчи лишь зъ моеи торговлѣ. (11—?)

Литографіи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розослали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликій накладъ литографій.

Цѣлкомъ новй меблѣ,

найновѣйшого фасону, съ дуже красною рѣзьбою и парченымъ покрытьемъ, уживанй лишь черезъ два тыждне, суть во Львовѣ задля выпровадженя до спроданя. Условія приступнй. Близшй вѣсти подае о. Стефановичь во Львовѣ (ул. Руска, ч. 3).

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцією ***Корнила Устіяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика пороковъ рускои суспольности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату пріймаютъ редакціи всѣхъ рускихъ часописей и администрація „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (16—?)

Накладомъ редакціи „Свѣта“ выйшовъ сего року (правоп. фонет.)

ФАВСТЪ

трагедія І. В. Гете

Часть перша.

Зъ нѣмецкого переклавъ и поясневъ

Иванъ Франко.

Цѣна 1 зр. 50 кр.

Набути можна въ редакціи „Свѣта“ во Львовѣ ул. Курничка, ч. 1. (На почтову пересылку просится залучити 5 кр. resp. 15 кр. за рецеписомъ).

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА“,

ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ

выходитъ въ Кіевѣ вже 2-ій рôкъ,

при участи кружка кіевскихъ профессорôвъ и другихъ ученыхъ пôдъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.

Предплачувати можна або впростъ въ редакціи „К. Ст.“ **Кіевъ, Софійская площадь, д. Севастяновой**), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлый рôкъ выноситъ 11 рубл. а черезъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. [illegible]

Ч. 110. Львôвъ, Четверъ 29 вересня (11 жовтня) 1883. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй год. попол. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 44 улиця Галицка.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати Гôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр.	на чверть рок. . . 3 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 16 зр.	на цѣлый рôкъ . . 16 рубл.
на пôвъ року . . 8 зр.	на пôвъ року . . . 8 рубл.
на чверть року . . 4 зр.	на чверть рок. . . 4 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . . . 2 р.50к
на чверть року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	15 зр.
на пôвъ року	7·50 зр.
на чверть року	3·75 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 19 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВШ. Читателѣвъ въ Россіи просимо маги на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ и по самогласныхъ) = **і**, *ô* (на початку слôвъ) = **ві**.

☛ Ôтъ 1 (13) жовтня **Експедиція для львôвскихъ П. Т. Предплатникôвъ** уряджена въ льокали Администрациі, **при улици Галицкôй ч. 44** на 2 поверсѣ и тамъ лише буде „Дѣло“ имъ выдаватися.

☛ **Съ днемъ I (13) жовтня розпочинаєся IV. чвертьрôкъ. Просимо П. Т. Предплатникôвъ поспѣшити съ надôсланьемъ дальшои предплаты, щобы не зайшла перерва въ высылцѣ.**

Рôвножь просимо о надôсланье залеглостей тыхъ П. Т., котрымъ предплата скôнчилася вже давнѣйше, бо мы мусимо всѣ нашй выдатки платити готôвкою.

Ново приступаючй П. Т. Предплатники **„Библіотеки Найзн. повѣстей“** *дôстануть* **даромъ** *початковй аркушѣ (1—8) розпочатои повѣсти „Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій“.*

Теперѣшна хвиля а Русины.

Передъ двома чи трема днями донесли намъ газеты сензаційну вѣсть, що мовь-то Россія въ якôмсь голяндскôмъ банковôмъ домѣ затягае пожичку 100 міліонôвъ рублѣвъ. Ся на око досыть невинна вѣсть, скомбинована съ другими ôтъ давна уперто кружачими вѣстями о збровню и фортификованю въ Россіи, дуже зворушила всѣхъ и вызвала горячй розмовы та якесь лихорадочне напруженье умôвъ. Що се значится? що ту такого готовится? — такъ запытуе себе мимоволѣ кождый, кого обходитъ не тôлько т. зв. высока политика, але хочьбы лишь власнй домашнй або провинціональнй справы. Не вжежь таки буря и справдѣ близька и нехибна, хочь и хмаръ ще нѣякихъ на небѣ не видно, и такъ якось нѣбы тихо на свѣтѣ? А може якъ разъ та „нѣбы тиша“ есть ои вѣщуномь?

И справдѣ, вѣсть о такъ значнôй пожичцѣ Россіи за границею есть въ силѣ розбудити богато подôбныхъ пытань, и колибъ она оказалася правдивою, то мы не завагувалисьбы анѣ на хвилю приписати тому фактови важне значенье для близькои будучности. Всѣ мы живо тямимо, скôлько то клопоту мала Россія въ р. 1876, закимъ ои удалося затягнути заграничну пожичку тай то на доволѣ тяжкихъ условіяхъ, а прецѣ тогды звѣстно було кождому, що Россія готовится до вôйны съ противникомъ ослабленымъ, надъ котрымъ майже певною выдавалась остаточна побѣда. А теперь, коли кредитъ Россіи дуже небогато поправився, коли ои внутрѣшный финансовый станъ коли не гôршій, то певно не лѣпшій, якъ передъ турецкою вôйною, теперь мы не чуемо нѣчого о трудностяхъ при затягненю величезнои пожички, котра чейже певно не есть призначена на пôдношенье мирного рôльництва або промыслу домашного, такъ возлюбленого нашими галицкими шляхтичами... Телеграмы говорятъ о згаданôй пожичцѣ ляконично, немовь се рѣчь такъ звычайна, якъ воды напитися.

Може бути, що вѣсть тая й зовсѣмъ неправдива або пересадна, але на всякій спосôбъ есть она тôлько однымъ проявомъ въ цѣлого ряду сучасныхъ проявôвъ въ житю политичнôмъ, есть немовь однымъ зъ тыхъ мѣхурикôвъ, що то мовь перлы выдобуваются зъ воды, закимъ зачне кипѣти. И яко такій характеристичный проявъ маe вѣсть свою взглядну вагу для насъ, навѣть хочьбы показалася и неправдивою. По перше, она показуе, що люде чуютъ въ воздусѣ наближенье якихсь выпадкôвъ и склоннй бачити тѣнь ихъ все и всюды. По друге, зъ тои вѣсти можна мѣркувати, що й справдѣ кто знае, чи не лекше булобы Россіи теперь узыскати заграничный кредитъ, нѣжь передъ турецкою вôйною, а колибъ справдѣ такъ було, то въ него легко булобъ домѣркуватися, противъ кого острится оружіе Россіи. Пригадаймо собѣ, що въ 1876 р. Россія для того не могла узыскати заграничного кредиту, що ладилась воювати Турка, и що существованье Турціи яко державы лежало въ интересѣ майже всѣхъ капиталистичныхъ державъ, котрыхъ капиталы тамъ були въ великôй мѣрѣ заангажованй. А если Россія теперь легко увыскалабы заграничный кредитъ, то се значилобы, що заграничнй капиталистичнй державы не лякаются для себе нѣякихъ значныхъ стратъ на случай воeнного конфликту, що вôйна дôткне державу, котра для захôдноевропейскои капиталистичнои експлоатаціи представляe взглядно невелике поле, або котра доведена пôдъ тымъ взглядомъ до такого стану, що й нѣяка вôйна eго значно не змѣнитъ и въ рукъ експлоатаціи капиталистичнои не вырве.

Воздушнй баньки, подôбнй до сеи вѣсти, але далеко ôтъ неи оригинальнѣйшй, повстаютъ часъ ôтъ часу и въ головахъ нашихъ галицкихъ панôвъ. Майже рôвночасно съ вѣстею о россійскôй пожичцѣ прочитали мы въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ домаганье адресоване до сойму краeвого, щобъ налягчи на правительство и спонукати eго до утвореня въ Галичинѣ Landsturm-у по примѣру 1849 року, и то — о що „Gaz Nar.“ мабуть найбôльше ходило — съ польскимъ умундурованьемъ и польскою комендою. Що провектъ сей львôвско-польскихъ поторочатъ не бувъ такъ дуже утопійный, се доказуe досыть жива дискусія, яка розпочалась надъ нимъ въ нѣмецкихъ газетахъ. А прецѣ мы тямимо, що коли та сама „Gaz. Nar.“ передъ двома чи трема роками пôднесла була мало що не той самый провектъ и то въ дуже оригинальный спосôбъ (мысль eи бесѣды була тогды така: Що се такого значится, що правительство австрійске такъ уперто слѣпе и не бачитъ конечности вôйны съ Россіею, — конечно для реставраціи Польщѣ въ давныхъ границяхъ, — и не робитъ нѣякихъ приготовань въ Галичинѣ? Га, коли правительство нѣчого не робитъ, то мусимо мы самй за него и оружити себе и весь людъ!), — то тогды о тôй дивовижнôй енунціяціи нѣгде и песъ не гавкнувъ.

Правда, крôмъ такихъ бôльше або менше безглуздыхъ рыцарскихъ провектôвъ въ галицко-польскихъ часописяхъ мы не бачимо серіозныхъ приготовань на случай бурѣ, мы не бачимо того, що попередъ всего повиннобы бути ихъ задачею — совѣстнои и холоднои анализы даныхъ въ краю обставинъ, по котрôй, мовь по термометру, можнабы було змѣрити настрôй масъ народныхъ супротивъ верховодячои нынѣ польскои групы и eи пляновъ. Правда, они почуваютъ се, що въ разѣ бурѣ имъ все таки прійдесь выкрѣсувати силу чи то для опору чи и для нападу, не зъ ôтки, якъ тôлько зъ пôдъ сельскихъ стрѣхъ, але они по давному ôткладаютъ рѣшучій, щирый крокъ на вустрѣчь тôй силѣ ажь до послѣднои хвилины, якъ сего примѣры мы бачили въ 1846 и 1848 рокахъ. Они надѣются не позыскати для себе серцемъ и душею масы народнои, але оголомшити eи пустыми польско-патріотичными формами, и опиневу хвилевымъ запаломъ попровадити, куды имъ злюбится. Але чи удалось имъ се въ рр. 1846 и 1848?

Та нехай собѣ! Наше дѣло, конечно, не замыкати очей на те, що дѣeся, а противно, пильно глядѣти навкруги и слѣдячи за помылками сусѣда, устерѣгатись и собѣ подôбныхъ помылокъ. Що — швидше чи пôзнѣйше— великй и грôзнй выпадки пронесутся понадъ всхôдною частею Европы, се нынѣ кождый чуe. Що выпадки тй ôтограются може переважно на нашôй земли, —се повиннй мы чути и знати, на те повиннй мы всѣми силами приготовитися. Дѣло въ тôмъ, що великй подѣe суть частенько чимсь въ родѣ библійного суду Божого, котрый низкихъ пôдноситъ а гордыхъ понижуe. Тôлькожь тутъ бôльше, нѣжь гденебудь треба тямити, що „pieczone gołąbki nie lecą same do gąbki“ и що нездарѣ навѣть щастье хату завалитъ. Намъ нѣщо надѣятися на непередвиджень обставины, котрй можутъ подвигнути насъ въ гору; коли мы не будемо приготованй на всяку евентуальнôсть, не будемо сильнй своимъ самопôзнаньемъ и яснымъ зрозумѣньемъ своихъ интересôвъ, то всяка змѣна може не то не поратувати, але й убити насъ. Не даймо обманутися заманливымъ пôдхлѣбствамъ, котрыми хотѣвбы ктось въ рѣшучôй хвили впрягчи насъ въ упряжь своихъ власныхъ интересôвъ, и въ тôй цѣли теперь, коли погроза виситъ надъ землею, пôдлещуeсь до насъ, щобъ мы, яко непривычнй до того, не могли докладно зъорiентуватися въ власнôй хатѣ, обчислитися съ власными силами и остались безсильными або неприготоваными въ рѣшучôй хвили. Тутъ тôлько одна для насъ рада — строга анализа своихъ хибъ и невтомима праця для народа безъ огляду на якй небудь паньскй приманки та обѣцянки. Намъ треба передовсѣмъ добре знати и тямити, що лишь въ такôмъ разѣ *можутъ* обставины, хочь бы й якъ надзвычайнй, зложитися користно для насъ, коли мы потрафимо зъ ихъ вируючихъ филь вы оротися и вынести що небудь правдиво хосенного для нашого народа, *коли потрафимо въ добру пору порушити той нарôдъ для смѣлои и рѣшучои акціи въ имени eго власныхъ потребъ и идеалôвъ, и то такихъ, якй ôнъ въ тôй хвили добре розумѣe и живо масою ôтчуваe.*

Нашй мнимй пріятелѣ теперь вже побачили, що мы не такй дуже слабй, якъ имъ здавалося, бо за нами *народъ*! А що за нами нарôдъ — се показало послѣдне руске Вѣче. Руска интелигенція послѣдными роками значно поступила въ праци около пôддвигненя народа, уяснила собѣ подекуды и уясню eчимъ разъ дальше цѣли, средства и методу тои працѣ, сягнула кôлька разôвъ и безпосередно „ins volle Volksleben“ и старалась оживити огрѣти масы народнй, розбудити въ нихъ живымъ словомъ свѣдомôсть и самопôзнанье. Пôдъ вплывомъ тои працѣ послѣдными роками и мѣжь самымъ народомъ въ рôжныхъ точкахъ и въ рôжныхъ струяхъ розбудився досыть живый рухъ въ напрямѣ до всякого рода асоціацій, до сполученя и зъорганизованя власныхъ силъ и капиталôвъ для власного подвигненя. Се вправдѣ лишь початокъ працѣ, доперва disjecta membra организаціи, але она при дальшôй мирнôй и невтомимôй роботѣ *зможе* съ часомъ зробити насъ вповнѣ сильными. Теперь сила наша лежитъ бôльше въ нашихъ цѣляхъ, въ идеѣ а по части и въ методѣ нашои працѣ. Они даютъ намъ надѣю. ба и вѣру въ наше будуще. Нашй найбôлившй противники тымъ именно слабй и позôстануть слабыми супротивъ насъ, що не маютъ за собою *народа* и нарôдъ певно за ними не пôйде! Найтяжша рана, котра теперь обезсилюe насъ ту въ Галичинѣ, — се розчетвертованье нашои землѣ и нашого народа и цѣлковита ôторванôсть наша ôтъ величезнои масы братôвъ нашихъ за кордономъ. Чи ся рана не може бути заговна? Разъ тôлько лишь *ослабни* роздѣляючій насъ кордонъ, а мы зовсѣмъ иншими очима змоглибъ глядѣти на свѣтъ и на людей, тогды мы смѣло змоглибъ вважатися *народомъ*, великимъ и свѣдомымъ своеи силы организмомъ. А чи великои жь на тое треба бурѣ?

Треба сказати, що и безъ бурѣ, на котру теперь заносится, стовпы граничнй моглибъ утратити значну часть своеи важкои силы. Тôлькожь тогды Австрія, котрôй та буря попередъ всего грозитъ, мусѣлабъ здобутися на рѣшучій, смѣлый крокъ. Хибажь се не лежитъ въ eи силѣ зробити съ галицкои Руси центръ національный для цѣлои розчетвертованои Руси? Хибажь се такъ трудно, або може незгôдно съ теперѣшнымъ напрямомъ eи политики? Очевидно, що анѣ одно анѣ друге. Колибъ Австрія щиро бажала, якъ се наказуe ѣй власный eи интересъ, зробити въ Галичины сильну запору противъ першихъ и кто знае чи не найфатальнѣйшихъ ударôвъ надходячои бурѣ, то требабъ ѣй попередъ всего добре застановитися, чи интересы *галицкорускоro* народа, политичнй, економичнй и культурнй, суть нынѣ на стôлько подвигненй и обезпечень, що якабъ тамъ нѣ була змѣна пануючои системы, она не представитъ для него достаточнои принады, що ôнъ съ запаломъ нести буде майно и кровь въ оборонѣ теперь пануючого ладу. Намъ здаeся, що въ такихъ важныхъ хвиляхъ, тай ще въ нашихъ холодно-реальныхъ, компромисовыхъ часахъ — спускатися на абстракційну теорію вѣчнои лояльности и плятоничнои любôви до всякого правительства въ стороны Русинôвъ — булобъ бодай чи не аномалією. *Лояльнôсть* одно дѣло, а *жизненнй интересы народа* друге дѣло. *Лояльнôсть* правдива, тверда и крѣпка середъ всякихъ покусъ — не есть чувствомъ абстракційнымъ и плятоничнымъ, она муситъ выплывати именно зъ ясного почутя обезпечености народныхъ интересôвъ при данôмъ ладѣ.

О нынѣшнôй лояльности Русинôвъ пересвѣдченй и правительство и нашй сусѣды. А коли послѣднй представляютъ насъ нелояльными, то тôлько длятого, щобъ самымъ въ пригôдну пору вызыскати тую нашу лояльнôсть и насъ повести туда, куда мы — а певно и Австрія — собѣ не бажаемо. До чогось же стремитъ ихъ забаганка „польского войска“ въ Галичинѣ!

Правительство же повинно о тôмъ бути пересвѣдчене, що лояльнôсть рускаго народа не скрѣпилася тымъ, колибъ eго сыны мали бути убранй въ „конфедератки“ и екзецированй „по польски“ — якъ сего бажаютъ польскй шовинисты. Лояльнôсть народа треба удержувати и скрѣпляти обезпеченьемъ всѣхъ eго правъ народныхъ и дбалостею о eго добра матеріяльнй и духовй.

Правительство муситъ о тôмъ памятати, що польска шляхта — то навѣть не польскій, а тымъ бôльше не рускій нарôдъ! Идеалы шляхты до идеалôвъ народа, якъ огонь до воды. Нѣколи польска шляхта не зъумѣла и не могла повести за собою народа, — а якъ рускій нарôдъ ôтносится до рускои интелигенціи, — о тôмъ здаeсь доволѣ наглядно поучуe исторія хочьбы и зъ не дуже давныхъ часôвъ...

О всѣмъ тôмъ належалобы добре знати правительству, если eго политика теперь и на будуще маe опиратись на фактичныхъ обставинахъ...

Бесѣда д-ра Антоневича,

выголошена на 3-ôмъ засѣданю сойму дня 18-ого вересня при справдженю выбору посла станиславôвского, старосты Горецкого.

(Конецъ.)

Приступаю теперь до самого акту выборчого. Якъ звычайно, попереджаютъ eго правыборы, а якъ они були переведенй, не конче хотѣвъ бымь много и основно въ тоe вдаватися. Я тôлько два протесты въ справахъ правыборôвъ зацитую, хотя есть ихъ спора пачка, а менѣ здаeся, що признасте менѣ, мои панове, совершенну справедливôсть. (Бесѣдникъ обговорюe ôттакъ пôсля того, якъ подано въ протестѣ, правыборы въ Залуквѣ и въ Крехôвцяхъ и каже дальше):

Есть въ протестѣ выказано, що интродукція до выборôвъ була голосна и весела, що бенкетъ въ сали театральнôй ôтбувався до пôзнои ночи, мало що не до всходу сонця, пили, ѣли, курили, спѣвали на гонôръ и славу

кандидата Горецкого, ц. к. старосты станиславôвского. Мои панове, мы ту въ соймѣ ухвалили законъ противъ піяньству (*веселôсть*), и полиційнй законы въ тôй мѣрѣ существуютъ, а екзекуторомъ тыхъ законôвъ есть староста. Чомужь не перешкодивъ?

Перейдѣмъ теперь, мои панове, тыхъ, котрй голосували за кандидатомъ нашимъ. Ихъ не потреба блиаше трутиновати, тутъ референтъ выдѣлу кр. совѣстно слѣдитъ рѣчь; але и тутъ суть голосы, котрй уневажнити можна и належитъ. Не говорю вже о тыхъ 3-хъ голосахъ зъ Залукви, котрй самъ выдѣлъ кр. уневажнивъ, хоть староста и комисія выборча голосы узнали важными. Они голосували, и ихъ голосы тутъ почислено въ користь п. Горецкого. Ведля мого переконаня повиннй бути голосы зъ Креховець такожь уневажненй.

Але власне, щобы не тôлько насъ два, т. е. я и референтъ выдѣла кр., о тôмъ знали и судили, але щобы справа тая въ ширшôмъ кругѣ послухъ знайшла, то есть засада справедлива, томý я тое пôдношу. — А затымъ вже 5 голосôвъ ôтпадае, а властиво належитъ 5 голосôвъ тыхъ причислити нашому кандидатови; голосы тотй уневажнено, бо вже въ горы знали, що тотй голосы будутъ за Иваномъ Добряньскимъ. (Дальше росказуе бесѣдникъ докладно, якъ одного выборця не припущено до голосованя, бо ôнъ назывався Константинъ, а въ картѣ легитимаційнôй було написано Кость; однакожь Прокопа Погребеного припущено, хотя въ картѣ було написано Проць, бо ôнъ голосувавъ на старосту. Такожь уневажнила комисія выборча и выдѣлъ краевый голосъ Михайла Барана, бо въ листѣ було написано „Микола“, але то була навѣрно тôлько ошибка, бо въ громадѣ бувъ тôлько оденъ Баранъ.)

Цѣкава справа була при правыборахъ съ Иваномъ Лепецкимъ, котрый въ справозданю выдѣлу кр. и въ списѣ комисіи выборчои есть записаный зъ Сапогова яко выборець и яко выборець голосувавъ на старосту. Але его правыборцѣ заложили протестъ. Якъ здаеся, бо справа не ясна, означеный бувъ часъ до выбору, бо мѣсце не конечно треба означити, бо кождый знае въ громадѣ, где комисарь въѣде. Выборы ôтбуваются въ канцеляріи або тамъ, где комисарь накаже; длятого и дѣеся звычайно, що выборцѣ съ вôйтомъ збираются въ извѣстнôмъ мѣсци и чекаютъ на приѣздъ комисаря, часомъ и до заходу сонця, хоть выбôръ означеный на 9-у годину рано. Такъ навѣрно и тутъ було; раптомъ выходитъ комисарь въ хаты вôйта и говоритъ до збôраныхъ, що не маютъ на що чекати, бо вже выбôръ скôнченый безъ вôйта и протоколу. И такъ ся стало, що два а властиво одинъ членъ громады выбравъ выборця за цѣле село. Чи то есть можливо? Тажь мы жiемъ въ Австріи, не въ Америцѣ анѣ въ краю Готентотôвъ.

Приступаемо до самыхъ выборôвъ. Уже рано, однй въ добрôмъ гуморѣ, бо въ чистою совѣстею, другй съ спущенымъ носомъ входятъ до салѣ, где мае ôтбутися поважна акція. Заразъ зачинаются тиснути невыборцѣ. Протестъ говоритъ выразно, що кôлькадесять жидôвъ вслизнулося до салѣ выборчои, щобы агитовати за паномъ старостою. Друга сторона противъ тому протестовала, просила п. старосту, щобы жидôвъ-невыборцѣвъ выдаливъ въ салѣ, щобы тôлько самй выборцѣ зôстали, але п. староста не хотѣвъ того услухати, не хотѣвъ розлучитися съ своими протекторами. (*Голосы*: Czy starosta był sam komisarzem przy wyborze?) Въ власнôй особѣ староста бувъ самъ комисаремъ въ униформѣ и кандидатомъ посольскимъ стоявъ и выбôръ перепроваджувавъ.

Приступаю до выбору комисіи. Староста именуе въ своеи сторôны 3-хъ членôвъ зъ интелигенціи. Староста повиненъ бути неутральный, повиненъ бувъ выбрати членôвъ безсторонно, але ôнъ выбравъ 3-хъ членôвъ такихъ, о котрыхъ знавъ, що будутъ за нимъ голосувати. Жадного безправя въ тôмъ нема, але часто summum jus summa injuria.

Теперь приступаютъ выборцѣ до номинаціи 4 членôвъ комисіи зъ своеи стороны. Выборцѣ сказали одноголосно: ксьондзъ Ткачкевичь, а п. староста на тое сказавъ: Maćkiewicz, chodźcie tutaj! Ткачкевича выбрано, а Мацькевичь засѣвъ до комисіи. (*Веселôсть.*) Такъ не йде, мои панове. Реляція старосты на запытанье намѣстничества есть пôднесена въ актахъ и тамъ стоитъ: po bliższém zbadaniu starostwa okazało się, że to jest nieprawda.

Але то дивно выглядае, бо кто ôтповѣдае за порядокъ при выборахъ, если не староста? Если надъужитя дѣялися, пытанося зновъ старосты. Ôнъ бувъ обвиненый и судія. То дѣйстно за дико! Выборцѣ о тôмъ не знаютъ, бо ихъ ся староста не пытанъ, щó выдѣлъ кр. що до формальности и щó староста ôтписавъ, але въ протестѣ що иншого есть. Не тôлько, що тыхъ кôлькадесять жидôвъ зôстало въ сали, хотяй прошено старосту, абы ихъ выдаливъ, але жиды еще съ кулаками кинулися на члена комисіи, священика католицкого, котрый противъ тому протестовавъ; а навѣть кажутъ, що, якъ есть и въ протестѣ, взято его въ пôвъ и кинено на землю. Потреба лѣпше справу слѣдити! То не выглядае навѣть на правду, то бы була проста бурда, за котру староста отвѣчательный. И знову староста заскарженый, знову судитъ. Повѣдае ôнъ, що неправда. Може бути, що въ тôмъ есть также пересада, але если такй рѣчи суть въ протестѣ, *не повинно такъ братися легко.*

„Po dokładném zbadaniu rzeczy przez starostwo przeciw Edwardowi Goreckiemu“... Скажете може: нѣчого не сталося, если ц. к. староста въ Станиславовѣ очистивъ зъ упрекôвъ п. Едварда Горецкого. (*Веселôсть.*) Але що дальше дѣялося! Въ сали жиды выдирали карты. Цѣлкомъ натурально, що тіи, котрыхъ выбрано а котрымъ подерто карты, прійшли *до голосованя*, — и такъ було. Петро Плугаторъ зъ Ôльшаницѣ приходитъ передъ комисію и каже, що ему выдерто карту, але дано ему назадъ подерту карту, и предкладае три кавалки якогось подертого паперу, а комисія каже: Ponieważ te kartki nie były żadną legitymacyą, komisya nie przyjęła jego głosu. Мы знаемося на тôмъ, мы не дѣти, мы знаемо, що, если жиды хотѣли выдерти, если выдерли комусь карту, то пôдсунули ему щось иншого, якійсь папѣръ. Але хотяй бы и такъ було, то менѣ здаеся, що староста повиненъ ему дати иншу карту, если выборцѣ скажутъ, що то есть тота сама особа. Але такъ не дѣялося. Не перечу тому, що то есть крокъ, который може бути правильный, але той крокъ не конечно пôдноситъ повагу старосты.

Еще бувъ и другій, Дмитро Винничукъ зъ Угринова, въ подôбнôмъ положеню, але бôльшôсть комисіи не признала ему права голосованя. А староста не мавъ на тôлько милосердія, або взгляду, щобы выдати ему другу карту. Кождый може забути або загубити свою карту, а тутъ сконстатовано, що то есть та сама особа, а карты не дôставъ длятого, що то не були кавалки карты легитимаційнои, и бôльшôсть комисіи не потвердила его голосу; а знаемо, яка то бôльшôсть! Та справа есть въ протестѣ, и якъ староста и выдѣлъ кр., который также есть лагôднѣйшій для старосты, каже, що то нѣчого не доводитъ. Бо вправдѣ каже справозданье выдѣлу кр., щó и Плугаторъ сказавъ въ слѣдствѣ, що ему жиды карту выдерли; зôзнали и потвердили тое такожь тіи, котрй коло него стояли: але були и такй, щó того не видѣли, ergo то такожь не правда. Но тое представленье справы опираеся стисло хибá на логицѣ циганьскôй. Зловлено цигана, котрый кравъ сало; були свѣдки, котрй его зловили; вяжутъ и ведутъ его до суду. Тутъ пытаеся судіи: „Кто мене видѣвъ? Михайло и Андрей? Я поставлю тысячѣ людей, котрй того не видѣли.“ (*Велика веселôсть.*)

Дальше сказано въ справозданю выдѣлу кр., що протестъ есть уже длятого неважный, що и другй выборцѣ, котрымъ мали выдирати карты легитимаційнй, прецѣнь голосували и ôтдали комисіи свои карты. Зновъ дивна логика. Если карты ôтдали, то назадъ жидамъ ôтобрали, або не дали собѣ выдерти; бôльше зъ того не слѣдуе. Все есть то проста случайнôсть, що агитаторы-бандиты кидалися тôлько на выборцѣвъ Добряньского, котрй не були на славнôмъ бенкетѣ.

Бачите, господинове, про тое, що суть мои уваги не такъ цѣлкомъ зникомй. Комисія була выбрана неправно, а сли комисія неправна, то всё неправне, але понеже староста мавъ въ комисіи бôльшôсть, то всё ишло якъ на шнурку по его интенціи, по его приказу.

Сли обчислимо всѣ тіи голосы, котрй неправно уневажнено на користь Горецкого або неправно принято такожь на користь Горецкого, то прійдемо до другого заключеня и до переконаня, що властиво п. староста не мавъ бôльшости. Протестъ говоритъ: Староста мавъ 76 голосôвъ; ôтъ того треба конечно ôтчислити голосы, котрй суть неважнй, т. е. 3 зъ Ямницѣ а 2 зъ Креховець, позôстае 71. Всѣхъ голосуючихъ було 144, абсолютна бôльшôсть выносить 73, а ту п. староста отримавъ лишь 71! Не бýло протое бôльшости, але комисія такъ зъ кречности для п. старосты зробила. Вношу длятого, абы выбôръ п. старосты Горецкого узнати за неважный. Абсолютну бôльшôсть повиненъ бýвъ мати Добряньскій. Але я того не дѣлаю, хотя практика соймова давала бы менѣ до того право, хотя не тôлько я, но вѣроятно и всѣ суть переконанй, що справедливо Добряньскій несомнѣнно одержавбы абсолютну бôльшôсть, если бы выборы переведенй були такъ, якъ уставы того требуютъ.

Соймъ краєвый.

XIII. засѣданье дня 9 л. жовтня 1883.

На вступѣ ôтчитано петиціи; цѣкавѣйшй зъ нихъ: Титъ Будзыновскій о закупленье у него для библіотекъ шкôльныхъ его „Słowniczka przemysłowego“. Тов. „Шкôльна помôчь“ во Львовѣ о запомогу. Гром. Бѣлокерница о запомогу для громадянъ, потерпѣвшихъ ôтъ граду. Янъ Добжаньскій, редакторъ „Gaz. Nar.“ и директоръ польского театру во Львовѣ о выбудованье лѣтного театру. Громада Юрыдика противъ прилученя ея до мѣста Бродôвъ. Гр. Меч. Борковскій и иншй 3 дѣдичѣ о заведенье пароходства на Днѣстрѣ. Мѣсто Коломыя о позволенье побирати „копыткове“ на дальшй 3 роки. Выборцѣ зъ куріи бôльшои посѣлости округа чортковского о позволенье голосувати на посла до сойму въ Чортковѣ. Гром. Лôмна и иншй громады повѣта турчаньского жалуются на раду повѣтову и на урядованье выдѣлу пов. въ Турцѣ. Выдѣлъ пов. въ Пôдгайцяхъ о знесенье „хайдерôвъ“ (жидôвскихъ шкôлокъ). Опôсля ôтчитано двѣ петиціи: 1) п. Старовейского, щобы соймъ орѣкъ, що проектъ поставленый правительствомъ въ радѣ державнôй въ справѣ зрôвнаня скарбовыхъ оплатъ ôтъ убезпечень взаимныхъ съ акційными шкодить справѣ асекурацiи и 2) п. Войт. Дѣдушицкого, щобы въ буджетъ на р. 1884 вставити ôтвѣтну квоту на кошта реставрацiи и дальшихъ розслѣдôвъ на памятокъ старо-княжого Галича и на зъѣздъ археологôвъ въ Галичи.

Зъ порядку дневного мотивували при першôмъ читаню свои внесеня. 1) П. Старовейскій мотивувавъ свое внесенье о регуляцію права побираня шутру зъ рѣкъ публичныхъ. Устава дорогова узнае рѣки добромъ публичнымъ отже зъ воды вôльно добувати пѣсокъ, шуторъ и т. п. Але администрація интерпретувала сю уставу такъ, що шуторъ можна брати не лишь зъ корыта рѣки, але и зъ берегôвъ и въ загалѣ зъ рѣнискъ. Черезъ те лучаеся, що берега обнижаются и рѣка змѣняе свое корыто въ некористь приватного властителя. Иде отже о то, щобы выдѣлъ кр. разомъ съ правительствомъ застановився надъ уладженьемъ тои справы. 2) П. Хамецъ мотивувавъ свое внесенье о выданье уставы о закладаню домôвъ примусовои працѣ. П. Хамецъ констатуе, що у насъ взмоглося число т. зв. „дармоѣдôвъ“, дѣдôвъ, волоцюгъ и т. д. У насъ добродѣйнôсть дуже велика, але она не доводитъ до добра, противно, чимъ бôльше ростутъ добродѣйнй заклады, тымъ бôльше волоцюгъ и неробôвъ. Се и грôзне для публичного спокою, бо помѣжь дѣдами суть и злодѣѣ, пôдпалники, розбôйники и т. п. Законъ о шупасництвѣ зъ 10 мая 1871 р. каже въ §. 1., що волоцюгъ и тыхъ, що ôтбули кару, треба ôтсылати до громады, до котрои належатъ, а она повинна дати имъ занятье. Але годѣ того ôтъ громады жадати и она ще й рада, якъ такій волоцюга або злочинець зновъ пôйде собѣ въ свѣты. Законъ въ §. 13. постановляе, що такій волоцюга, корый вытранспортованый зъ одного мѣсця назадъ до него повернувъ, маѣ бути ôтданый до закладу примусовои працѣ. Але у насъ такихъ закладôвъ нема. Отже п. Хамецъ бажае, щобы выдѣлъ кр. въ порозумѣню съ правительствомъ выпрацювавъ и на найблизшôй сесіи сойму предложивъ проектъ такихъ закладôвъ працѣ субвенціонованыхъ зъ фонду державного. Внесенье се ôтослано до ком. администраційнои. 3) П. Едвардъ Єнджеевичь мотивувавъ свое внесенье о потребѣ заложеня „взôрцевои“ горальнѣ въ Дублянахъ для практичнои науки, бо „промыслъ гóральняный“ въ краю упадае! 4) П. Тад. Скалковскій мотивувавъ свое внесенье о змѣну соймовои и повѣтовои ординаціи выборчои и о обшарахъ двôрскихъ въ тôмъ напрямѣ, щобы малй частки посѣлости доминикальнои, не оплачуючй якогось минимального податку безпосереднего, не надавали права до голосу вирильного въ куріи громадъ сельскихъ при выборахъ до сойму и до рады повѣтовои, але щобы були включенй до громады. Иде тутъ о змѣну §. 14 сойм. ордн. выб. зъ 1861 р. и §. 8 повѣт. ордин. выб. зъ 1866 р.; тй уставы були выданй ще въ пору, коли посѣлости табулярнй не вôльно було дѣлити. Коли краева устава зъ 1 падолиста 1868 р. подѣлъ сей призволила а законъ зъ 6 лютого 1869 р. ще его улекшивъ, — то многй табулярнй маетки дуже розпарцельовано, а въ наслѣдство того голосôвъ вирильныхъ въ куріи громадъ сельскихъ взростае безъ мѣры. Внесенье се передано ком. правничôй.

Слѣдували справозданя зъ петицій. На внесенье комисіи едукаційнои ухвалилъ соймъ одну стипендію въ квотѣ 500 зр. для одного здôбного кандидата маючои заложитися хирургично операційнои школы въ университетѣ краковскôмъ. Дальше позволено мѣсту Білôй побирати оплату ôтъ псôвъ: ôтъ пса на ланцуху 1 зр., а ôтъ неупитого 2 зр. на рôкъ. Ôтакъ соймъ безъ дебаты затвердивъ поруку выдѣлу кр. за 34.000 зр. безпроцентовои пожички, данои сего року зъ фондôвъ держ. жителямъ, потерпѣвшимъ ôтъ повѣней. Надъ петиціею гром. Саповои, щобы вылучити ея зъ староства пôдгаецкого, а прилучити до стар. въ Бучачи, перейшовъ соймъ до порядку дневного. Пôдъ конець палата ухвалила ôтпустку до кôнця сесіи мин. Земляковскому.

XIV. засѣданье сойму зъ дня 8 л. жовтня 1883.

Зъ ôтчитаныхъ петицій важнѣйшй: Громады Велдѣжь, Пацыкôвъ и Новоселець о увôльненье ôтъ оболязкôвъ доставы матеріялôвъ и роботизны для будовы дороги зъ Долины до Угоръ. Грои. Бѣлка шляхотска и другй громады въ справѣ утяжливои манипуляціи при оплатѣ податкôвъ въ правительственныхъ касахъ. Мѣсто Снятынъ о опѣку по поводу безправного захватированя ескадроны гузарôвъ. О. Володим. Манастырскій о запомогу. Комитетъ церковный въ Незнановѣ о субвенцію на украшенье церкви. Теребовельска рада повѣт. о будову желѣзницѣ зъ Тернополя на пôвнôчь къ Снятынови. Комитетъ церковный въ Любачевѣ о субвенцію на внутрѣшну реставрацію церкви. Гром. Биткôвъ о установленье тамъ постерунку жандармеріи. — Пос. Романчукъ поручивъ спѣшно залагодити петиціи громады Велдѣжа и др., бо у нихъ стоитъ екзекуція. — Мин. Дунаевскому удѣлено ôтпустку до кôнця сесіи.

Зъ порядку дневного слѣдували референты зъ петицій. Комисія правнича внесла, щобы ректорови львôвскои школы политехничнои удѣлити голосъ вирильный въ соймѣ. Дискусія була подôбна якъ тамтого року. П. Янъ Попель спротивився внесеню комисіи, доказуючи, що школа политехнична не есть рôвнорядна съ университетомъ. При поименнôмъ голосованю палата бôльшостею (58 противъ 55) голосôвъ ухвалила перейти до порядку дневного. (Рускй выбранй послы голосували за удѣленьемъ вирильного голосу.)

Потому гр. Войт. Дѣдушицкій референтувавъ въ имени ком. буджетовои справу умѣщеня интернату для ученикôвъ семинаріи учительскои во Львовѣ. Выдѣлъ кр. предкладавъ закупити на той интернатъ дôмъ за 55.000 зр. Комисія не згодилася съ тымъ предложеньемъ и поставила такe внесенье: „Поручаеся выдѣлови кр. вынаняти на рр. 1884—1885 и на слѣдуючй роки ôтповѣдный льокаль для интернату семинаристôвъ во Львовѣ, а на случай, колибъ такого льокалю не можна знайти во Львовѣ, поручаеся выдѣлови кр. предложити соймови на слѣдуючу сесію внесеня, уложенй въ порозумѣню съ правительствомъ и властями шкôльными, щобы вынаняти ôтвѣтный льокаль въ однôмъ зъ мѣстъ провинціональныхъ въ всходнôй (!) части краю для 60 питомцѣвъ.“ — Противъ такого внесеня комисіи выступивъ п. Янъ Попель (сынъ Павла, котрый першй поставивъ въ соймѣ внесенье о сѣмъ интернатѣ) и почавъ дорѣкати комисіи, що она ôткладае заложенье интернату ad calendas graecas а агитаціи соціялистичнй ширятся. Отже бесѣдникъ ставитъ таку *поправку до внесеня комисіи*: „Выдѣлъ кр. выглядае до 1 сѣчня льокаль для бурсы, а соймъ призволятъ выдѣлови на тую цѣль 12.000 зр. кредиту; колибъ же выдѣлъ такого льокалю не знайшовъ, то въ р. 1885 маѣ зачати будову дому за 25.000 зр.“ П. Антоневичь выступивъ съ хорошою и переконуючою промовою противъ интернату. Интернаты лишь помножатъ число малъконтентôвъ; тамъ ученикъ знайде бôльше выгоды, якъ пôзнѣйше въ житю практичнôмъ. Другимъ поводомъ, задля котрого дръ Антоневичь противный интернатови, есть справа фондôвъ. На разѣ мова вправдѣ лишь о кôльканайцяти тысячахъ, але тая мала сума зросте и на мілiоны. Бесѣдникъ вже теперь предвиджуе, що выдѣлъ кр. не знайде во Львовѣ отвѣтного льокалю, отже буде мусѣвъ будувати дôмъ съ огородомъ, насѣкою и т. д. а се все буде коштувати сотки тысячѣвъ.— Внесенье комисіи принято майже всѣми голосами; за внесеньемъ Попеля були лишь 4 голосы.

Опôсля палата дозволила м. Самборови побирати оплату ôтъ горячихъ напоѣвъ и пива до кôнця 1889 р., натомѣсть м. Коломыѣ ôтмовила дальше право побирати мыто „копыткове“ а то за те, що не сповняла обовязкôвъ, якй съ удѣленьемъ мыта були на ню наложенй. Въ оборонѣ Коломыѣ выступивъ тамошнiй посолъ п. Вержбицкій, выказувавъ, що мѣсто буде мати страту на 10.000 зр. рôчного приходу. За внесеньемъ выдѣлу кр., щобы побôръ „копыткового“ Коломыѣ ôтмовити, промовляли пп. Голеевскій и Антоневичь, котрый мимоходомъ высказавъ свою утѣху, що бодай одинъ разъ може згодитися съ гр. Голеевскимъ. — Наконець ухвалила палата цѣлый рядъ уставъ, котрыми позволяеся рôжнымъ радамъ повѣтовымъ, громадамъ и обшарамъ двôрскимъ побирати мыта.

XV засѣданье сойму ôтбулося вчера.

Проектъ шкôльный маршалка Зыблікевича вже упавъ. Якъ звѣстно, по внесеню проекту маршалка въ соймѣ, выѣхавъ бувъ намѣстникъ до Вѣдня, щобы тамъ порозумѣтися съ правительствомъ, чи оно сей проектъ прійме. Отже 7 с. м. прійшовъ намѣстникъ на засѣданье комисіи едукаційнои и заявивъ, що проектъ маршалка не може одержати санкціи, бо стоитъ въ суперечности съ обовязуючими уставами державными, котрыхъ уставодавство краеве переступити не може. Коли бо устава державна приписуе предметы, котрй въ школѣ людовôй мусятъ бути преподаванй, проектъ маршалка обмежае науку лишь на читанье, писанье и рахунки, а всѣ иншй предметы ôткидае; коли устава признае право именованя учителѣвъ лишь властямъ шкôльнымъ, увзглядняючи при тôмъ и тыхъ, що школы закладаютъ,

надає проектъ маршалка право именованя учителѣвъ предсѣдателямъ радъ повѣтовыхъ; устава не знає учителѣвъ неквалифікованыхъ, а проектъ маршалка вводитъ и такихъ. Щобы отже ратувати честь маршалка, думає комисія приспѣшити закладанье новыхъ шкôлъ змѣнами въ буджетованю фонду шкôльного а може и змѣною арт. 13 уставы шкôльной, котра моглабы одержати санкцію.

Послы зъ куріи меншихъ посѣлостей зôбрался дня 10 л. о. м. на спôльну нараду надъ бажанями своихъ выборцѣвъ. На нараду прибули такожъ и рускі послы. Гр. Арт. Потоцкій повитавъ прибувшихъ и поставивъ внесенье, щобы збôльшити комитетъ двома членами зъ помѣжь рускихъ послôвъ. До комитету выбрані о. Сѣчиньскій и пос. Лѣвиньскій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Министеръ торговлѣ бар. Пино*) звиджуваръ сими днями галицку трансверзальну желѣзницю, щобы переконатися, якъ далеко поступили роботы и чи зъ грошей выасигнованыхъ до теперь покрытій вже важнѣйшій выдатки, якъ пр. мосты, гати и пр. Теперьôтбуваєся достава шинъ и матеріялôвъ потрѣбныхъ до выкôнченя мостôвъ, а на доставу локомотивъ розписаній вже оферты. По поворотѣ до Вѣдня має министеръ занятися организаціею галицкой сѣти державныхъ желѣзниць. — Що до заряду галицко-угорскои желѣзницѣ на линіяхъ Тарнôвско Лелюхôвскôй и Днѣстряньскôй має бути на разѣ продовжена давнѣйша умова, а австрійске правительство перейме совершенный зарядъ доперва по выкôнченю новыхъ линій державныхъ желѣзниць.

(*Министерство торговлѣ*) дало гр. Вл. Бавôровскому зъ Острова позволенье на роботы передвступнй для слѣдуючихъ локальныхъ желѣзниць: зъ Чорткова евентуально Копичинець до Устя епископского надъ Днѣстромъ и зъ Чорткова евентуально Копичинець черезъ Янôвъ, Теребовлю, Микулинцѣ до Тернополя. — Передвступна концесія гасне по пôвъ року.

(*Надъ проектомъ Тиссы въ справѣ хорватскôй*) велася въ угорскôмъ соймѣ въ понедѣлокъ дня 8 л. жовтня дальша дебата. Въ дискусіи забирали голосъ переважно репрезентанты опозиціи, котрі дуже остро критикували поступованье правительства. — Депутованый Полоній жадавъ, щобы парляментъ не признавъ посламъ хорватскимъ дієтъ посольскихъ, внесенье его однакожъ упало. — Посолъ Чернатоній назвавъ внесенье Тиссы непатріотичнымъ, а посолъ Орбанъ закидає правительству, що було супротивъ Хорватôвъ за мягке и черезъ то додало ôтваги Хорватамъ, котрымъ не иде о таблицѣ, але о ôторванье Хорватіи ôтъ Угорщины. — Провôдникъ умѣреной опозиціи, Аноній, котрого бесѣду принято съ великимъ заплавзомъ стоитъ на становищи легальнôмъ, видитъ однакожъ въ руху хорватскôмъ тенденцію пôдорваня ненарушимости и цѣлости угорскои короны. Хорватія, сказавъ ôнъ, має дуже широку автономію, послы хорватскі однакожъ не трактуютъ серіозно справы вывѣсокъ, бо вывѣски съ угорско-хорватскими написями поприбивано ще въ червцю минувшого року, а справу тую выведено доперва теперь Поступованье правительства въ тôй справѣ було по думцѣ Анонія такговне.— Зъ становища патріотичного говоривъ противъ предложеня Тиссы угорскій Сербъ Политъ и пôднѣсъ замѣтъ, що правительство грозитъ придушеньемъ народности. Депутованый Пульски противится внесеню Тиссы, бо правительство само виноватe, що питанье хорватске сталоея питаньемъ некучимъ. Рѣчею правительства було постаратися о то, щобы сейчасъ бувъ занменованый министеръ для Хорватіи, а коли правительство не зробивши сего, що до него належало, хоче свои хибы покрыти, то опозиція не думає сего ôтвороту маскувати. — Въ оборонѣ внесеня забиравъ голосъ президентъ кабинету Тиссы, котрый старався ослабити замѣты противникôвъ и посолъ Горватъ, котрый вказуючи на номинацію ген. Рамберга комисаремъ хорватскимъ, видитъ въ тôмъ полѣшенье загального положеня. Теперь австрійскі офицыры покликані до привернення ваги угорскои идеи державной; давнѣйше було совсѣмъ противно.

(*Хорватскі послы*) заявили якъ звѣстно, що не пріймутъ участи въ нарадахъ угорского сойму надъ справою таблицъ, хочь зъ другои стороны не уважали они ôтповѣднымъ ôтхилитись совсѣмъ ôтъ акціи и представили Тиссѣ свои постуляты. — Зъ тои причины выступила часть хорватскои прасы съ доганою противъ послôвъ и закинула имъ, що спроневѣрились народнôй програмѣ. Органы прасы умѣркованои межи прочими такожъ „Agramer Ztg.“ выступили противно въ оборотѣ акціи хорватскихъ денутованыхъ и оправдуютъ заняте ними становище.

(*Соймъ тріестеньскій*) ôткрыто пôсля двολѣтнои перервы въ понедѣлокъ дня 8 л. жовтня. Якъ и соймы прочихъ провинцій заселеныхъ мѣшаною людностею, буде ôнъ мавъ задачу полагодити питанье національне того елементу, котрый задля малого вплыву на законодавство и управу не мôгъ здобути собѣ правъ конституційныхъ. Въ такôмъ ôтношеню знаходится въ тріестеньскôй репрезентаціи Словенцѣ, та хочь не числятъ они може на повный успѣхъ, порѣшились все таки запротестувати противъ насилію, якого доконує сторона держача власть на ихъ народности и пригадати своимъ сусѣдамъ, що помимо репресій почутье національне у Словенцѣвъ ще не выгасло. — Рѣшуче выступленье Словенскихъ членôвъ тріестеньского сойму оправдуеся заостреньемъ межинародныхъ ôтношень, котре есть наслѣдкомъ секатуръ намѣстника бар. Депретій. — Противъ сего жь намѣстника пôдношено и въ давнѣйшихъ сесіяхъ рекриминація.

(*Побôръ рекрутôвъ въ Босніи и Герцеговинѣ*) зачався дня 1 л. жовтня и мимо всѣхъ противныхъ агитацій ôтбувався черезъ минувшій тыждень безъ перешкодъ и заколоченя порядку. Контингентъ рекрутôвъ, якій выпадає на пооди-ноку округи асентерунковй, покрыто безъ найменшои трудности, а въ тôмъ ôтношеню не становили выемка навѣть такій округи, якъ Невесинье, Гацко и Коница, где послѣдне повстанье выступало найинтензивнѣйше. Замѣтна еще и та обставина, що сего року було дуже много додатковыхъ ставлень (Nachstellungen), а се уважаютъ доказомъ, що сего року зголосилося много такихъ рекрутôвъ, котрі торôкъ утѣкали передъ асентерункомъ. Сегорôчный контингентъ выноситъ 1200 людей, а позаякъ зъ сего числа покрыто вже въ протягу першого тыжня бôльше якъ третину, то есть надѣя, що добракованье рештy не буде представляти жадныхъ трудностей.

(*Стремленя антисемитскій*) въ Угорщинѣ знайшли свôй выразъ и въ житю парляментарнôмъ. Дня 6 л. жовтня уконституовався въ Пештѣ за ініціятивою Источого антисемитскій клюбъ. Для веденя дѣлъ сторонництва выбрано: Виктора Источого, Гезу Онодого, Ивана Симоніого и Юрія Шеля. Членами надзвычайныки клюбу можутъ бути и не послы. Пôсля програмы прійнятои клюбомъ маютъ всѣ члены его ити солидарно въ справѣ жидôвскôй и всѣхъ съ нею въ звязи столичыхъ справахъ, въ прочѣмъ має кождый членъ свобôдну руку.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Варшавы доносятъ, що 9 с. м. о 12 год. жандарми обступили маріинській институтъ (высшій правительственный закладъ науковый для дѣвчатъ) и арештували шѣсть институтокъ и одну настоятельку. Забрані пôдчасъ ревизіи папери маютъ доказувати, що арештованій належали до соціяльно-революційного сторонництва.— Въ копальняхъ въ Урали мали выбухнути непокои роботниковъ; кôлька осôбъ убито. Спроваджене войско зробило спокôй. — „Нов. Врем.“ доноситъ, що пôдпалячемъ въ послѣдныхъ великихъ пожарахъ въ Дорпатѣ має бути якійсь студентъ родомъ зъ Петербурга, котрого вже увязнено.

Франція. Ген. Тибоденъ подався до димісіи; есть то отже перша жертва, котру забрала найновѣйша кризисъ французского министерства. Якъ звѣстно, ген. Тибоденъ бувъ въ тôмъ часѣ покликаный до обнятя теки министерства вôйны, коли ходило о те, щобы князёвъ Орлеану усунути зъ французскои арміи. Тибоденъ бувъ тогды однымъ чоловѣкомъ, котрый мôгъ пôднятися такого дѣла. Се отже и несловность его въ часѣ вôйны французско-нѣмецкои, якъ такожъ его скрайный радикализмъ зробили, що вже тогды зненавидѣло его консервативне сторонництво. Его радикализмъ стався такожъ причиною, що и опортунисты, котрыхъ головою есть самъ Ферри, зненавидѣли его и стали его пôдозрѣвати. Съ Ферримъ бувъ ôнъ вже ôтъ довшого часу въ незгодѣ по поводу тонкиньскои справы. Незгода тая дôйшла до крайности, коли Тибоденъ заявивъ, що ôнъ передъ палатою зовсѣмъ не буде таитися съ своими поглядами, якій заступавъ въ радѣ министерства, наколи палата поставитъ питанье взглядомъ Тонкину и длячого парляментъ не бувъ скорше скликаный. Се отже сталося причиною, що ген. Тибоденъ мусѣвъ уступити. Але крôмъ Тибодена має Ферри ще небезпечнѣйшого противника, а симъ есть зять Гревіого — Вильзонъ. Мы вже доносили, що по поводу сего послѣдного Ферри розговорювавъ съ Гревимъ и що сей зробивъ зъ того свое особисте питанье. Ферри уступивъ зразу, але 5 с. м. заявивъ президентови, що не може довше позôставати въ такôмъ положеню и що бодай одинъ зъ его противникôвъ муситъ уступити. Такъ отже сталося, що судьба постигла министра радикала Справа однакожъ тымъ не закôнчилась; министра вôйны легко було усунути, але не такъ легко найти чоловѣка, котрыйбы хотѣвъ и мôгъ занятн его мѣсце. Кажутъ, що наслѣдникомъ Тибодена має бути Сосіе. Але кабинетови Феррого грозитъ ще друге небезпеченьство, именно переговоры съ Хинами. Хины — якъ доноситъ „Paris“ — все ôттягаютъ угоду, здаеся, по тôй причинѣ, що сподѣваются для себе бôльше користей, наколи въ Франціи наступитъ змѣна министерства, або коли Французы въ Тонкинѣ зôстанутъ побитй. Тымъ часомъ рѣчи въ Тонкинѣ здаются не такъ зле стояти. До лондоньскихъ журналôвъ доносятъ, що „чорнй хоругви“ утѣкаютъ зъ Тонкину и що Французы лагодятся занятн Бадъ-Нишь, щобы стоячому тамъ хиньскому войску ôттяти дорогу. — „Figaro“ доноситъ знову, що Французы, не могучи полагодитися съ Хинами, розпочали переговоры съ „чорными хоругвами“, котрымъ обѣцюютъ значный окупъ и часть територіи. — Въ Парижи ôтбувся пиръ въ роковины прилученя Штрасбурга до Франціи. На пирѣ завзывано до мирного поступованя противъ Нѣмцѣвъ, щобы правительству не приспорювати клопоту.

Италія. Папа пріймавъ около 8000 італійскихъ путникôвъ. Въ своѣй промовѣ звернувъ папа увагу на то, що правительство забрало Римъ, а фактъ сей не бувъ нѣколи ратифікованый по-сля совѣсти італійского народу. Манифестація була дуже порухлива. Кричали: „Най жіе папа, най жіе нашъ король, нашъ правдивый володѣлецьи императоръ римскій!“ Давались такожъ чути голосы: „Прочь съ королемъ Гумбертомъ!“ — Ôтъѣздъ кардинала Гогенльоге не стоитъ въ жаднôй звязи съ политикою; ôнъ выѣхавъ не прощавшись навѣть съ папою по поводу интриги єзуитôвъ, котрі не давали єму спокою.

Сербія. Зъ Бѣлграду доносятъ до „Presse“, що неспокôй, якій въ послѣдныхъ дняхъ бувъ проявився зовсѣмъ уставъ и що всѣ сторонництва займили теперь вычѣкуюче становище супротивъ нового министерства. О розвязаню скупщины не ма теперь вже и бесѣды; противно, наколи тôлько роздраженье ще трохи бôльше притихне, скличе правительство скупщину и предложитъ ей угоду желѣзныхъ дорогъ. Радикалы и реакціонеры не ворожатъ новому министерству довгого житя и оба сторонництва переконанй, що обôймутъ спадщину по Кристичу вже въ недовгôмъ часѣ. Въ Бѣлградѣ ходятъ вѣсти, що сторонництво поступовцѣвъ готове попирати нове министерство такъ въ журналахъ якъ и въ парляментѣ въ всякихъ питаняхъ, котрі не дотикаютъ виростъ програмы поступовцѣвъ. Въ четверъ дае король пиръ для нового министерства. Въ пятницю выѣзджае министеръ внутрѣшныхъ дѣлъ Багицевичъ до Вѣдня, где має ôтдати ôткликуюче его письмо и предложити ратификацію конвенціи conference a quatre.

Болгарія. Болгарскій правительственный дневникъ выступивъ съ острою критикою противъ давныхъ министрôвъ, россійскихъ генералôвъ и доказуе, що лишь само удержанье сихъ панôвъ дуже богато край коштувало. Для бôльшои яскравости наводитъ дневникъ яко примѣръ ген. Ерирота, котрый добровôльно зрѣкся половины своего жалованя и жертвувавъ его першôй болгарскôй дружинѣ. Правительственна газета выступае умисно такъ остро противъ давныхъ министрôвъ, щобы дати доказъ россійскôй журналистицѣ, котра ôтъ часу выѣзду Соболева и Кaульбарса стала нападати на Болгарію, що Болгары не тôльке не маютъ нѣчого противъ Россіи, але противно завсѣгды позôстаютъ для неи вдячными а выступаютъ лишь противъ безпримѣрного поступованя давныхъ министрôвъ и ихъ господарки въ краю. — Пôсля вѣдомостей зъ Софіи ôтнѣсся министеръ справъ заграничныхъ Балабановъ до офіціяльного россійского представителя Іонина съ запытаньемъ, чи ôнъ яко представитель Россіи не буде противитися ратификаціи желѣзно-дорожнои угоды, уложеной на конференціи чотырохъ. Іонинъ мавъ ôтповѣсти на се заперечуючо.

Собранье приняло значною бôльшостею конвенцію въ справѣ ôтшкодованя Россіи и конвенцію желѣзной дороги. Министеръ дѣлъ заграничныхъ заявивъ, що правительство має надѣю, зô взгляду, що Туреччина выповѣла угоду торговельну, завязати нову угоду ôтповѣдаючу интересамъ Болгарій. Правительство есть мнѣнія, що сусѣдні державы змѣнятъ систему капитуляцій, яку Болгарія въ спадщинѣ одержала. Крôмъ того сподѣваеся правительство, що австрійско-угорска держава прихилится до знесеня урядôвъ почтовыхъ истнуючихъ въ Вѣдни и Рущуку.

Испанія. Зъ Мадриду пишутъ до Standard'у, що министеръ справъ заграничныхъ зложивъ на радѣ министрôвъ справозданье зъ подорожи короля. Маркизъ Вега де Армійо констатуе, що кабинеты вѣденьскій и берлиньскій готовй уступити Испанія гдеякі права въ европейскôмъ концертѣ и на конференціяхъ, наколибы розходилось о питаня, ôтносячйся до интересôвъ Испаніи на середземнôмъ мори и въ Африцѣ; рôвночасно признаютъ Испаніи голосъ въ справѣ каналу Суецкого. О внутрѣшнôмъ питаню въ Испаніи доноситъ „Temps“, що директорію министерскои лѣвицѣ постановило продовжати борбу противъ кабинету и жадае реорганизаціи либералной партіи. Говорятъ, що кризисъ наступитъ заразъ по скôнченю переговорôвъ въ Парижи и що Сагаста зложитъ новый однородный кабинетъ, котрый буде лишь складатись зъ его пріятелѣвъ; централисты и династична лѣвиця маютъ бути зовсѣмъ выключенй. На сей случай малибы кортезы бути скликаній не скорше, якъ около половины жовтня. Министерскій дневники доносятъ, що справа паризкихъ демонстрацій ще не полагоджена.

НОВИНКИ.

— **Преосв еп. Ступницкій** прибувъ въ понедѣлокъ вечеромъ до Львова а вô второкъ вже взявъ участь въ засѣданю сойму. Рускі послы повитали владыку и громадно єму представились. Днемъ впередъ припадали именины епископа, то рускі послы выслали єму до Перемышля телеграму съ благожеланьемъ.

— **Снѣги**, мѣсцями навѣть дуже щедро упали послѣдными днями въ горахъ вохôднои Галичины, въ Чехахъ, въ Тироли, въ Швайцаріи и т. д.

— **О. Іоанъ Лукашевичъ**, парохъ зъ Сѣлця белзкого въ дек. белзкôмъ, еп. перемыскои, членъ „Просвѣты“, тов. господарско-промыслового, тов. дѣвочои Бурсы въ Перемышли, покровитель рускои словесности, упокоився дня 15 (27) вересня с. р. въ 32 роцѣ житя. Покôйный Іоанъ зъ мала ôтзначався рѣдкими честнотами; въ гимназіи и на университетѣ бувъ взôрцемъ и любимцемъ товаришѣвъ, яко священикъ бувъ мужемъ глубокои побожности, высокои правости характера, розуму, такту и кождому услужливои привѣтливости, теплои и живои любови ко всему рускому, ревнои аж до самопожертвованя трудолюбивости, — словомъ, истинный Бого- и народо-любець. Досыть сказати, що народъ, ôтданый его провôдництву на 6 посадахъ, цѣлымъ серцемъ прилягъ до него и его ревными патріотичными трудами двигалися окрасы церквей, самопôзнанье чоловѣче, горожаньске достоиньство и моральность народа. Найлучшій и довготреваючій памятникъ своими и такъ слабосильными грудьми здвигнувъ собѣ покôйный черезъ $3^1/_2$ року своеи пастырскои дѣяльности въ Сѣлци белзкôмъ, где церковь безъ конкуренційныхъ даткôвъ, а лишь зъ самыхъ доброохотныхъ жертвъ стала розширеною, ôтновленою и помалёваною, где нѣяка справа громады безъ его рады и участи — яко радного громады— не була залагодженою. Не диво прото, що покôйный зъєднавъ собѣ загальне поважанье и довѣріе, а такожъ узнанье верховнои духовнои власти; не диво, що на похоронъ тлѣнныхъ его останкôвъ въ день 17 (29) вересня для ôтданя послѣднои услуги покôйному приспѣло майже цѣле деканальне священьство и зъ сусѣдныхъ двохъ деканатôвъ священики, котрі о кôнчинѣ покôйного могли довѣдатись; що парохіяне, щирі слезы жалю проливаючи, зложили на домовину покôйного вѣнець съ написею „Незабутному парохови и радному Сѣлця белзкого“, що патронка парохіи сѣлецкои Вп. п. Клодзиньска була на цѣлôмъ похоронѣ и приготовила покôйному мурована могилу. Такъ всѣ участники похоронного обряду достойно почтили покôйного, его жь тяжко заслуженôй и гôрко плачучôй женѣ съ трема дрôбными сирôтками и родичамъ хочь маленьку принесли осолоду. Спи сномъ праведныхъ о. Іоане, вѣрный дѣлателю около блага нашого народа! Твои честноты и заслуги довго-довго жити будутъ въ серцяхъ рускаго народа, твоихъ почитателѣвъ, другôвъ и парохіянъ! Вѣчна тобѣ память! *Дкз.*

— **Умерли во Львовѣ**: Францъ Рихтеръ, звѣстный львôвскій книгарь и накладчикъ, выдавець „Куріера Львôвского“ и дръ Феликôсъ Стшелецкій, професоръ физики въ львôвскôй политехницѣ и авторъ многихъ и аць науковыхъ на поли физики теоретичнои.

— **Именованя.** Адъюнктомъ судовымъ безъ назначеного мѣсця урядованя именованый п. Ст. Танчаковскій. — Дръ Мих. Король во Львовѣ вписаный высшимъ судомъ кр. въ листу оборонцѣвъ въ дѣлахъ карныхъ.

— **Выстава ткацка.** „Gaz. Narod.“ доноситъ, що въ однôй зъ бôчныхъ саль соймовыхъ ôтбуваеся теперь цѣкава выстава. Маютъ то бути роботы ткацкій косôвскихъ селянъ, выроблюваній на варстатахъ Жакарда. На выставѣ суть: серветы, ручники, пôвсукна, сукна, килимки и т. д. Все то має бути дуже красне, мôцне и дешеве.

— **П. Лозиньскій**, бувшій редакторъ „Газеты Львôвскои“, той славный посолъ зъ округа малыхъ посѣлостей турчаньского повѣта, убѣгаеся о мандатъ посольскій до рады державной зъ мѣста Перемышля на мѣсце зложившого мандатъ дра Едв. Рятнера, професора львôвского университету. П. Лозиньскій выступавъ вже навѣть съ кандидатскою промовою въ Перемышли.

— **За 60 кр. купивъ 219 моргôвъ лѣса** громадского гр. Конарскій дѣдичъ Ветлина коло Балигорода. Громада процесувалася съ гр. Ксав. Конарскимъ, а по смерти его съ его сынами Станиславомъ и Генрикомъ о поле. Громада програвши процесъ мала заплатити 143 зр. 45 кр. коштôвъ. Громада не хотѣла заплатити, а судъ выставивъ 219 моргôвъ громадского лѣса на лицитацію. Лѣсъ оцѣнено при екзекуціи на 1324 зр. 44 кр., а що при 3-тôмъ лицитаційнôмъ речинци не явився купець, то гр. Генр. Конарскій купивъ его за 60 крейцарôвъ и введеный вже въ посѣданье, а теперь веде ще екзекуцію о 220 зр. коштôвъ процесу и екзекуціи!

— **Похоронъ Ивана Тургенева** въ Петербурзѣ ôтбувся вô второкъ. По короткôй молитвѣ и по окропленю мощей епископомъ вырушивъ похôдъ зъ двôрца желѣзницѣ улицями, переповнеными народомъ. Хôдъ на кладовище тревавъ три годины. Караванъ тягнуло шестеро коней. Сто сорокъ шѣсть депутацій зъ рôжныхъ мѣстъ, заведень науковыхъ и т. п. взяло участь въ сумнôмъ походѣ. Надъ домовиною промовляли ректоры университетôвъ петербурского и московского и писателѣ Григоровичъ и Плещеевъ. Пôдъ часъ цѣлого обряду похоронного панувавъ порядокъ, удержуваный значнымъ числомъ полиціи и козакôвъ. Кладовище було для ширшои публичности замкнене. Многй дневники россійскій выйшли въ день похорону Тургенева въ чорныхъ обвôдкахъ.

— **Зъ Калуша** пишутъ намъ: Въ ч. 108 „Дѣла“ жалуютоя Угнôвяне, що у нихъ нема лѣкаря медицинера; такій бѣднй и мы Калушане. Ôтъ двохъ рокôвъ, ôтъ коли п. Дзиковскій выѣхавъ до Пôдгаецъ, мы и цѣла околиця Калуша зданй на ласку и неласку хирургôвъ-жидôвъ, котрй такъ занятй дѣлами громадскими (рада громадска въ $^3/_4$ жидôвска), що годѣ котрого захопити; а если ще кто не мае доброго ока у тыхъ панôвъ, то муситъ имъ платити, якъ якимъ першимъ лѣкарямъ во Львовѣ. Есть у насъ вправдѣ лѣкарь повѣтовый, але той самъ хоровитый. Кобы до Калуша завитавъ якій лѣкарь Русинъ, то всѣ принялибъ его съ отвертыми раменами и ручимо, що поводилосьбы єму дуже добре. — *Калушанинъ.*

— **Выдѣлъ читальнѣ въ Воли Якубовôй** складае пп. Ник. Угринови и проф. Г. Санатови щиру подяку за дарованй и выпожиченй читальни розумнй и пожиточнй книжки. — *Выдѣлъ читальнѣ.*

— **На „Дôмъ Народный“ въ Калуши** зложили на руки п. Я. К.: п. Ив. Ясиницкій, елевъ лѣсничій 1 зр.; п. Олекса Сенчина зъ Петранки 2 зр.; о. Бобикевичъ зъ Студѣнки 1 зр.; о. Турчиньскій зъ Ясеня (другій разъ) 10 зр.; о. Мих. Весоловскій зô Львова 1 зр.; о. Володим. Петрушевичъ зô Львова 1 зр., — разомъ 16 зр. Грошѣ тй вложено до щадницѣ во Львовѣ, ч. кн. 3704.

— **Адвокаты въ Угорщинѣ.** Угры маютъ при людности свого краю 15,600.000 душъ 4600 адвокатôвъ, коли Франція тôльке 2251, Прусы 2161, отже оба краѣ разомъ не маютъ такъ много ад-

вокатôвъ, якъ Угры. Будапештъ самъ числитъ 680 адвокатôвъ.

— **Вѣкъ монархôвъ.** Вѣкъ монархôвъ европейскихъ и не-европейскихъ представляеся въ сѣмъ часѣ, якъ слѣдуе: цѣсарь Нѣмеччины числитъ 86 лѣтъ, король Нидерландôвъ 66, король Данiи 65, королева Англiи 64, король Вирттембергiи 60, цѣсарь Бразилiи 57, король Саксонiи 55, король Швецiи и Норвегiи 54, цѣсарь Австрiи 52, король Бельгiи 48, король Португалiи 44, король Ромунiи 44, султанъ Турцiи 40, король Италiи 39, цѣсарь Россiи 38, король Баварiи 37, король Грецiи 37, король Сербiи 28 и вконець король Испанiи, котрый доперва 25 рокôвъ числитъ.

(═) **Всеучилища американьский** стараются шануватi такъ само свободу въ науцѣ, якъ и въ вѣрѣ. Катедру економiи политичнои на университетѣ въ Корнель занимавъ професоръ, котрый бувъ прихильникомъ свобôднои торговлѣ; власти университетскй отже отворили теперь другу катедру для професора поборника засады „мытъ охоронныхъ“, щобы ученики могли собѣ выбирати пôсля вподобы одну чи другу доктрину.

(═) **Орхестра короля Калякауа**, володаря островôвъ Сендвичъ (Sandwich) выступае теперь съ концертами въ Санъ-Франциско, а небавкомъ буде пописуватися въ Европѣ. Она складаеся зъ самыхъ Сандвичанъ, але директоромъ еи есть Европеецъ, Нѣмець, Генрикъ Бергеръ на имя, колишный обоистъ въ полку гвардiи короля прускаго.

— **Паленье тютюну въ школѣ и судѣ въ Мексико.** Въ Мексику курятъ найбôльше зъ помѣжь краѣвъ землѣ, якъ пише газ. „Piccolo“. Учителѣ позваляютъ найпильнѣйшимъ ученикамъ курити пôдчасъ годинъ шкôльныхъ, а коли всѣ ученики добре справуются, тогды куритъ цѣла кляса. Въ трибуналѣ курятъ судiѣ, жандармы а навѣть обжалованый, а коли лучится, що обжалованому о гонь згасится, то запалюе цигароôтъ жандарма, котрый сидитъ коло него.

Вѣсти епархiяльнй.

Зъ АЕпархiи Львôвскои.

Въ пропозицiю принятй: I. на Велеснѣвъ дек. бучацкого: 1. Маркилъ Соневицкiй зъ Велеснева; 2. Володим. Озаркевичь зъ Белелуѣ. II. на Демню дек. роздôльского: 1. Дам. Бачиньскiй зъ Драганôвки; 2. Юст. Лучаковскiй зъ Тухольки; 3. Модестъ Хоминьскiй зъ Демнѣ. III. На I-шого проповѣдника архикатедрального: 1. дръ Iоанъ Бартошевскiй; 2. Мих. Весоловскiй.

Канон институцiю получили: 1. о. I. Слюзаръ на Скалатъ; 2. Iоанъ Щуровскiй на кан. Илемье; 3. Андр. Ольшь на пар. Сугрôвъ дек. ходорôвского.

Завѣдательства получили: 1. Петро Жолевичь зав. Молодыничь, дек. ходорôвского; 2. Володим. Леонтовичь зав. Дунаева.

До гр. к. семинарiи во Львовѣ принятй: 1. Ем. Билинкевичь, 2. Евг. Даниловичь.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Земля и люде въ Россiи.** Зложивъ К. Гамалѣя. Кiевъ 1883 року. Книжка I. *Пôвнôчный ледовый окiянъ.* 16 ст. ц. 10 к. Кн. II. *Мезеньска тундра.* 8 ст. ц. 5 к. Кн. III. *Лѣсова полоса Россiи.* 16 ст. ц. 10 к. Кн. IV. *Сторона великихъ озеръ.* 24 ст. ц. 15 к.

(*Допись зъ Украины.*) Въ послѣдни часы мы бачимо въ украиньскôй литературѣ що разу бôльше працѣ для народнои просвѣты, та шкода велика, що урядъ нашь дуже вже вважае на доносы нашихъ „обрусителѣвъ“ и якось непривѣтно дивится на таке дѣло, якъ популяризацiя науки для нашого люду. Намъ вѣдомо, що недавно ще цензура наразъ заборонила такй книжки, якъ „Про садовину та городину“ О. Степовика, „Про чуму рогатои худобы“ С. Вагонова, „Про хлѣборобство“ И. Грѣненка. Цензура ôтмовила, що есть якiйсь законъ, котрый забороняе печатати про науковй рѣчи по нашому, а тымъ часомъ мы добре знаемо, що такого закона нѣколи объявлено не було и нѣгде доси не напечатано. Може й справдѣ есть такiй приказъ, объявленый нишкомъ помѣжь цензурнымъ урядомъ, про що навѣть и въ газетахъ неразъ згадувалось, але чудно якось, що цензура ще торôкъ пропускала науковй книжки (Де-що про свѣтъ Божiй, Граматка, Читанка, Оповѣданя про комахъ, то що), а се наразъ ôткись повѣяло другимъ вѣтромъ! Ще чуднѣйше, що трохи чи не на однôмъ тыждни, якъ цензура заборонила тй книжки, про якй высше згадано, географичнй розмовы п. К. Гамалѣя якось благополучно выскочили зъ лабетъ цензурныхъ. Мабуть той потаемный приказъ, забороняючiй украиньскй науковй книжки, дуже вже якiйсь крученый, що одинъ разъ робится такъ, а вдруге инакше. Географичнй розмовы п. Гамалѣя ще разъ доказомъ, що украиньска мова дуже здôбна до выкладу науковыхъ рѣчей для нашого люду; треба тôлько вмѣючи прийматився за дѣло, щобъ живитися зъ народнои мовы тымъ, що она маe въ собѣ красшого и выразнѣйшого и се подавати народови, щобъ, якъ-то кажутъ: „его жь добромъ, та ему й чоломъ“. П. Гамалѣя ще торôчными своими перекладами двохъ оповѣданiй Ертеля показавъ себе добре знаючимъ народну мову, а въ географичныхъ розмовахъ мы бачимо въ нему дуже дотепного и вмѣлого оповѣдача про науковй рѣчи. Его мова скрôзь дуже проста, легка, щиро народня, а разомъ зъ симъ выразлива и навѣть картинна, коли ôнъ малюе природу або житье людске. Читаючи его книжки, неначе бачишь передъ собою сумнй та похмурй, а часомъ чудово гарнй картины пôвнôчнои природы и житя тыхъ бѣдолашныхъ людей, що доведось имъ весь вѣкъ бѣдувати середъ непривѣтнои та лютои природы и тяжкихъ соцiяльныхъ обставинъ житя народного. Мы не робимо нѣякихъ выписокъ зъ сихъ книжокъ, бо такихъ выписокъ булобъ дуже богато, а радимо всѣмъ прочитати сй гарнй книжки. Не величкй они, та чимало таки знатя даютъ они про природу и житье пôвнôчного краю.

Въ першôй книжцѣ п. Гамалѣя оповѣдае про Ледовый океанъ, Бѣле море, Архангельскъ, Соловецкiй монастырь та инший мѣсця того краю. Дуже гарно описано Ледовый океанъ, закутый крыгою и обгорнутый снѣгомъ, коротке лѣто, коли все житье на пôвночи прокидается, рыбальскй промыслы и житье ченцѣвъ на Соловкахъ. — Въ другôй книжцѣ встае передъ нами, мовь те мертве царство, похмура, дика сторона, що зовется „тундрою“, и безпросвѣтне житье обывателѣвъ сего краю: Самоѣдôвъ та Лапландцѣвъ, съ ихъ вѣрнымъ товаришемъ оленемъ. — Лѣсова частина Россiи, про яку рѣчь въ третôй книжцѣ, се величезна просторонь, яку займае Вологодска губернiя и частины Пермскои та Олонецкои губернiи. Густй, величезнй сосновй та ялиновй боры, що „немовь чорне, безъ просвѣтку море“ попростягалися на цѣлй сотнѣ або й тысячѣ верстовъ, змѣняются такими жь лѣсами ôльхи та осики съ тыми непролазными *згеземами*, куды не ступае нога чоловѣка, де тôлько одинъ ведмѣдь, сей царь лѣсовый, маe собѣ притулокъ. Бѣдолашне житье обывателѣвъ, сеи сумнои краины, найпаче Зарянъ, намалёвано тутъ не гôрше, якъ и картины природы. — Въ четвертôй книжцѣ п. Гамалѣя оповѣдае про ту величезну низину, що займае Петербурску, Олонецку, Псковску и Новгородску губернiю, „де куды не ступишь, разъ у разъ наткнешся на озеро або болото, де на кождôмъ мѣсци, прорывши землю на сяжень у глубь, наневне знайдешь воду“. Зновъ и тутъ умѣлою рукою описано природу и житье тамошныхъ людей, а ще съ бôльшою цѣкавостею кождый прочитае исторiю Петербурга, якъ ôнъ збудувався середъ *багнища невылазного, на кôсткахъ* тыхъ сотнѣ тысячь людей, що зганяли сюды на роботу зъ ôгъ усюдъ, а найбôльше зъ нашои Украины.

Сй книжочки, якъ мы чули, се тôлько початокъ тои великои працѣ, котру розпочавъ п. Гамалѣя. Почавши зъ пôвнôчного краю, ôнъ маe описати такимъ побытомъ всю Россiю, выпускаючи кождый разъ по кôлька книжочокъ. Намъ здаеся тôлько, що требабы було перше всего почати зъ свого рôдного краю, а тогды вже описувати инший стороны, бо хочь п. Гамалѣя печатае свои розмовы особными книжками, а всежь они маютъ мѣжь собою звязокъ. Свою рôдну краину треба описати съ бôльшою подрôбностею, вважаючи не тôлько на природу краю и економичне житье народу, а и на духовне житье его при теперѣшныхъ громадскихъ обставинахъ и въ звязку съ колишною долею Украины. Се саме, хочь и въ меншôй мѣрѣ, не заважилобъ и въ иншихъ розмовахъ и, здаeтся намъ, придало-бъ имъ ще бôльше интересу и жвавости. Про все те, мы зновъ скажемо, що розмовы п. Гамалѣя написанй дуже гарно и мы щиро бажаемо ему швидше довести до кôнця задуману працю. *Михайло К.*

Переписка Редакцiи и Администрацiи.

Всч. К. Л. въ Мшанци Задержанй числа мы выслали, теперь маeте заплачено до 31 жовтня 1883. *Всч. А. И. въ Иванôвцы.* Мы получили ôтъ ред. „Н. Прол.“ за Васъ 3 зр., але се доперва за II чвертьрôкъ. Задержанй числа Вамъ высылаемо, але просимо якъ найскорше залеглôсть за другiй пôврôкъ.

Ôтозва.

Не хотячи вамъ Всч. Отцѣ и Братя наприкрятися, переставъ я вже на якiйсь часъ просити милостинѣ на мою бѣдну церковь въ Островѣ пôдъ Перемышлемъ. Но коли начатого дѣла нѣякимъ способомъ не можна довершити про недостачу средствъ матерiяльныхъ, осмѣляюся знову вытягнути мою руку и запукати до вашого чоловѣколюбiя и милосердiя, щобы вы менѣ помогли зачате дѣло довершити, хочь якою маленькою лептою, котра для мене буде мати найбôльшу вартôсть. Вправдѣ знаю добре, що такихъ лептъ богато треба дати не тôлько менѣ, но и другимъ потребуючимъ, но я кажу щиру правду, що такъ прикрого и нужденного стану людей певно нѣгде не знайдете, якъ у мене, где такъ мале число вѣрныхъ и то самыхъ майже зарôбникôвъ, котрй зъ щирои душѣ далибы на свôй дôмъ божiй, еслибы мали, но годѣ! Не одинъ може скаже: „то не треба имъ церкви, коли такй бѣднй!“ Не поставити имъ дому божого, значилобы тôлько, що ихъ трутити въ загибель, въ котрôй и слѣду зъ нихъ не позôсталобы, особливо въ теперѣшныхъ часахъ, а ще близко мѣста, где нашь нарôдъ есть такъ окруженый розличными ворогами, котрй тôлько чигаютъ на то, щобы ихъ въ свои сѣти уловити. Церковь, а въ нѣй обрядъ удержуютъ нашь нарôдъ при его вѣрѣ и народности. Про тое спускаюся на ваше милосердiе и маю сильну надѣю, що вы допоможете начате мною дѣло довершити, за що я съ моими вѣрными якъ теперь, такъ и на дальше, буду за вашу милостиню ôтправляти що недѣлѣ и свята молебенъ, щобы Богъ вынагородивъ вамъ стократно вашу лепту.

Острôвъ дня 7 л. жовтня 1883.

И. Олексiнъ, душпастырь.

Взываю п. **Демковского,** правника, щобы схотѣвъ въ добре звѣстнôй ему справѣ якъ найскорше бачитися со мною, або подати менѣ свою адресу. *Евгенiй Олесницкiй*, ул. Хоруцины ч. 27.

(Надôслане.)

Загальнй жалѣ.

Дуже часто чуемо, якъ люде жалуются: „Щось мене млоитъ, не маю апетуту, що менѣ робити?“ Треба взяти кôлька „Швайцарскихъ порошкôвъ“ антикаря Р. Врандта а розстрôй въ органахъ травленя заразъ полѣпшится. Порошки можна дôстати въ кождôй аптицѣ по 70 кр. за коробку.

Курсъ львôвскiй зъ дня 9. л. жовтня 1883.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акцiи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р	286 —	289 —
„ львôв.-черн.-пс. по 200 р.	165 50	168 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	288 —	293 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	98 75	99 75
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. нарiод.	98 75	99 75
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 50	101 50
Листы дов. гал. рустык. банку п. 6%	100 —	101 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизацiи галиц. 5% м. к.	98 40	99 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1875 по 6%	101 50	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскй	5 58	5 68
„ цѣсарскй	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 45	9 55
Пôвимперiялъ	9 77	9 87
Рубель россiйскй срѣбный	1 54	1 64
„ паперовый	1 16	1 18
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	59 15
Сребро	— —	— —

(Безъ токучого куп., безъ купону)

Въ великôй сали „Народного Дому“.

РУСКЙ НАРОДНЫЙ ТЕАТРЪ

пôдъ зарядомъ И. Биберовича и И. Грыневецкого.

Въ Четверъ 29 вересня (11 жов.) 1883.

НАЗАРЪ СТОДОЛЯ,

Образъ народный въ 3-ехъ актахъ съ спѣвами и танцями Т. Шевченка.

(Режисерь **И. Грыневецкй.**)

Особы:

Хома Кичатый, сотникъ	И. Грыневецкй
Галя, его донька	И. Биберовичева
Стеха, молода ключница	И. Стефуракова
Назаръ Стодоля	И. Биберовичь
Гнатъ Карый, другъ его	С. Стефуракъ
Хозяйка на вечерницяхъ	А. Таньска
Слѣпый кобзарь	П. Карпиньскй
Сватъ I-ий	О. Осиповичь
Сватъ II-ий	Е. Новицкй

Жиды, музиканты, молодй козаки, дѣвчата

Дѣeся въ XVII вѣку, близько Чигирина въ козацкôй слободѣ, въ нôчь на Рôздво Христове.

Закôнчитъ:

ЯНОШЬ ИШТЕНГАЗИ,

комич. оперетка въ 1 актѣ Д. Млаки, муз. И. Воробкевича.

Особы:

Евлялiя Мужилюбека, маюча вдова	А. Таньска.
Надеша Галицка, еи сестриниця	П. Попелева
Яношь Иштенгази, Угоръ, вдовець	И. Грыневецкй
Наталiй Краснолюдскй	О. Карпиньскй
Катерина Хитровска, пріятелька Евл.	И Стефуракова
Янъ, льокай	И. Попель

Дѣeся въ дворѣ панѣ Евлялiи.

Цѣны мѣсць: Фотель 1 зр., крѣсло въ першихъ V-ти рядахъ 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., паркетъ 40 кр., партеръ 25 кр., галерiя 20 кр

Билетôвъ дôстати можна въ торговли п. Дымета въ рынку и въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“, улиця Скарбкôвска Ч. 2., а вечеромъ ôтъ годины 5-тои при касѣ.

Початокъ точно о годинѣ 7-мôй.

ОБЩЕ РОЛЬНИЧО-КРЕДИТОВЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

для Галичины и Буковины,

зарегистроване общество съ неограниченою порукою.

купуе и продае Листы довговй, точно по дневнôмъ курсѣ; **есконтуе купоны тыхже листôвъ**, купоны **листôвъ державныхъ** навѣть передъ речинцемъ и **векслѣ**; **удѣляе пожички** и **задатки** на гипотеку; **принимае грошевй вкладки:**

а) на **книжки щадничй** по 6%,

б) на **бѣжучiй рахунокъ** (conto currente) за 30, 14, и 3-дневнымъ выповѣдженьемъ по 6%, 5% и 4%.

Заставнице ôтдѣленье того Заведеня **удѣляе пожички на заставы**, а именно: цѣннй ефекты, дорогоцѣнности, выробы фабричнй и ремѣсничй и всякй предметы, маючй цѣннôсть. (19—24)

Бюро Заведеня въ власнôмъ домѣ при улицѣ Ôрменьскôй ч. 2, на I-ôмъ поверсѣ.

ул. Ôрменьска ч. 6.

Напротивъ „Народного Дому“

К. М. ВОЗНЯКЪ

во Львовѣ, при ул. Ôрменскôй ч. 6

(Напротивъ „Народного Дому“)

поручае:

для П. П. Учителѣвъ и Ученикôвъ

всѣлякй приборы шкôльнй

яко то:

папѣръ, зошиты, нотатки, пера, чернила, ручки, оловцѣ, каламарѣ и пр.

по цѣнѣ значно дешевшôй, якъ где инде

и въ найлучшôмъ родѣ.

Напротивъ „Народного Дому“

ул. Ôрменьска ч. 6.

Литографiи бл. п. Володимира Барвѣньского мы вже розôслали тымъ, що до сего часу ихъ собѣ були замовили. По причинѣ, що пересылка почтова насъ о много бôльше коштуе, якъ мы надѣялись, змѣняемо цѣну якъ слѣдуе: 1 примѣрникъ безъ пересылки 50 кр., съ пересылкою нефранкованою 62 кр., съ пересылкою франкованою 88 кр. — Просимо о вчасни замовленя, бо обстальовано лишь невеликiй накладъ литографiй.

Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяць, кождого 1 (13) и 15 (27) гумористично-сатирична часопись

„НОВЕ ЗЕРКАЛО“

пôдъ редакцiею ***Корнила Устiяновича.***

Програмою „Нового Зеркала“ буде оборона рускои народности противъ всякихъ посторонныхъ напастей и объективна критика порокôвъ рускои суспôльности.

Предплата на „Нове Зеркало“ выноситъ до кôнця року 2 зр. а. в. Предплату приймаютъ редакцiи всѣхъ рускихъ часописей и администрацiя „Нового Зеркала“ во Львовѣ, улиця Скарбкôвска ч. 2. (16—?)

Въ мѣсточку

ПÔДКАМЕНЬ (коло БРОДÔВЪ)

може осѣсти

лѣкарь.

Интересованй можутъ порозумѣтися съ урядомъ громадскимъ въ Пôдкамени.

Въ администрацiи „Дѣла“ можна дôстати слѣдуючй працѣ бл. п.

Володимира Барвѣньского:

1. СКОШЕНЫЙ ЦВѢТЪ (выимокъ зъ Галицкихъ образкôвъ), цѣна . . . . . 1 зр.
2. БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ, образокъ зъ Галицкого житя, цѣна . . . . . 80 кр.
3. ÔТЧИТЪ ВЪ 100-ЛѢТНИ РОКОВИНЫ ЦѢСАРЯ ЙОСИФА II. 17 (29) падолиста 1880, цѣна . . . . 25 кр.
4. БЕСѢДА ВЫГОЛОШЕНА НА НАРОДНôМЪ ВѢЧУ РУСИНôВЪ 18 (30) падолиста 1880 о економичныхъ справахъ, цѣна . . . . . 15 кр.

Дохôдъ зъ першого твору призначуе Родина покôйника на памятникъ нагробный, зъ дальшихъ же трехъ працъ на стипендiю им. Володимира Барвѣньского. (9—?)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева, на 1 зр. 50 кр., съ пе[ресылкою] 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ [администрацiи] „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигiйскôй.

Выдавець и редакторъ: **Антôнъ Горбачевскй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка пôдъ зар. К. Беднарского.